၄၇၁၆

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ်(၂၁)ကျမ်းဝင်၊

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ

ဒုတိယအုပ်

[ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။]

၁၃၂၃-ခု

ဂျပ်ထူ အဝတ်ဖုံး
နှုန်း-၁၃ိ။

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

မှတ်ဘွယ်အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အကပ္ပိယကျောင်း ဖျက်ကောင်း	....	....	၅၀၃
အကုပ္ပေန	....	....	၃၅၀
အကြောင်း၏ အကြောင်းလဲ့အကြောင်းဘဲ	....	....	၁
အက္ခဒဿာ	....	....	၅၆၀
အက္ခယိတံ	....	....	၄၂၀
အင်္ဂဏပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် ပုဒ်ပြီး	....	....	၄
အင်္ဂါရကာသု	....	....	၂၇၉
အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ	....	....	၁၉၁
အစိရပသမ္ပန္နော	....	....	၂၀၄
အစ္ဆရာ, နာဋကာ	....	....	၂၃၀
အဋ္ဌတင်္ဂေ	....	....	၇၉
အဇိနက္ခိပ	....	....	၄၅၃
အညဝိဟိတ	....	....	၄၂၀
အဋ္ဌိယမာနော	....	....	၃၇၀
အဋ္ဌာနမေတံအဖွင့်	....	...	၃၁၁
အဋ္ဌိံကတွာ	....	....	၃၅၂
အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယုတ္တံ	....	....	၁၀၅
အဍ္ဎာ	....	....	၂၀၇
အတ္တနာ၏ ပဋ္ဌမာအနက်	....	....	၂၂၀
အန္တမသော	....	....	၄၁၄
အတိမညိဿတိ	....	....	၁၁၀
အတ္တဝံသေ	....	....	၂၀၀
အတ္တသဉ္စိတံ	....	....	၁၀၄
အတ္တသာဓကနိုးခြင်း	....	....	၅၄၇
အတ္ထိအမျိုးမျိုး	....	....	၂၅၁
အတ္ထိနာမ တာတ	....	....	၂၁၇
အဒိန္နာဒါန်, မနုဿဝိဂ္ဂဟတို့သုခုမဖြစ်ပုံ	....	....	၃၃၅
အဒ္ဓါနက္ခမာ	....	....	၉၃
အဓိစိတ္တ	....	....	၁၂၉
အဓိဝါသေတု	....	....	၈၁
အနဂါရိယံအဖွင့်	....	....	၁၉၂
အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ	....	....	၁၉၉
အနနုဿုဝိကံစသည်	....	....	၂၆၇
အနပေက္ခဝိသဇ္ဇန(အကပ်စွန့်, ဝတ္ထုစွန့်)	....	...	၄၆၃

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
အနဝယော	....	....	၄၉၅
အနာဂတေ လဋ္ဌိ ရက္ခိဿတ်	....	....	၃၂၇
အနာဂတံသဉာဏ်	....	....	၄၃
အနိဋ္ဌကံ	....	....	၁၁၄
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	....	....	၄၉၀
အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၂
အနုပဒဝဏ္ဏနံ	....	....	၁၀၃
အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ ဝိမုစ္စိံသု	....	....	၁၃၅
အနုဿရာမိအဖွင့်	....	....	၁၅
အနေကဝိဟိတံကို အနေကဝိဓံဖွင့်	....	....	၁၄
အနောကပ္ပနာမရိသနတ္တ	....	....	၂၁၉
အနောမဒဿီ	....	....	၃၉၀
အပစ္စက္ခာယ	....	....	၃၇၂
အပိဓာယ န နိသီဒိတဗ္ဗံ	....	....	၄၁၂
အဗ္ဗုဒ, အာဒီနဝ	....	....	၁၅၇
အဗ္ဘောကိဏ္ဏ	....	....	၁၂၅
အဘိက္ကန္တံ	....	....	၆၅
အဘိနီဟာရသမ္ပန္န	....	....	၄၅၃
အဘိယုဉ္ဇတိ (ဓုရံနိက္ခိပတိ)	....	....	၅၄၂
အမလိနံ	....	....	၁၉၀
အယံဝါ၌ ဝါ၏ အဝဓာရဏတ္ထ			
အရိယူပဝါဒကံ၏ ဝန်လေးပုံ	....	....	၄၅
အရှင်သာရိပုတြာ၏ သောဠသပညာ	....	....	၁၂၀
အလာဘာဝတစသည်	....	....	၂၄၅
အဝိနိပါတဓမ္မော	....	....	၁၆၀
အဝိသယှတာယ (အဝိသဟတာယ)	....	....	၁၀၁
အသင်္ခတံ, အမတံ	....	....	၃၉၂
အဿု (ဿ) ကထာ	....	....	၄၁၁
အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော	....	....	၃၉၉
အဿုမုခံ ဉာတိ ပရိဝဋ္ဋံ	....	....	၂၀၃
အသေက္ခာ	....	....	၃၅၆
အာကာရ, လိင်္ဂ, နိမိတ္တ	....	....	၄၀၀
အာကုလာ	....	....	၅၄၄
အာဂမေဟိအဖွင့်	....	....	၁၄၄

အက္ခရာစဉ် | မာတိကာ

အာစရိယမုဋ္ဌိ	၅၃၇
အာစရိယသုဒ္ဓိယာ ဝတ္တာ	၃၂၉
အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော	၅၅၆
အာဒိတ္တာယစသည်	၂၇၁
အာဘိဒေါသိကံ	၂၁၁
အာမန္တေသိ, အာဘာသိ, သမ္ဗောဓေသိ	၁၆၃
အာမေဍိတံ	၆၇
အာယာမ အဖွင့်	၁၆၇
အာရညက ဓုတင်	၂၀၅
အာရာဓယိံသု	၂၃၅
အာရိယာယ ယာစနာယ	၃၄၃
အာလယ သမုဂ္ဃါတ	၂၅၇
အာလာပ သလ္လာပ	၂၀၁
အာသဝက္ခယဉာဏ်	၅၅
အာသဝဋ္ဌာနီယဓမ္မ	၁၄၅
အာသဝါနံ	၂၀၄
အာသီဝိသ	၂၆၉
ဣဋ္ဌာစာရ	၁၀၉
ဣဏာယိကေဟိ	၂၂၅
ဣတိဟ တေန ခဏေန	၂၄၃
ဣတောနိဒါနံ	၂၇၂
ဣဿာပကတာ	၄၂၅
ဣသိဂိလိ	၄၀၀
ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိက	၂၀၉
ဥက္ကဏ္ဌိတော	၃၇၇
ဥဋ္ဌာဒန်, နှာယန်	၂၀၃
ဥဒ္ဓေန ပက္ကဟေန	၀၉
ဥဇ္ဈာယန္တိ, ဝိပါစေန္တိ	၅၂၁
ဥတ္တမဋ္ဌံ	၃၁၃
ဥတ္တဏ္ဍုလ	၁၀၉
ဥတ္တရာပထကာ	၉၁
ဥတ္တာနတ္ထံ	၁၀၃
ဥဒ္ဒါနဂါထာ	၄၅၁
ဥဒ္ဒိသေယျာထ	၃၀၀

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ဥဒုက္ခလံ	....	....	၉၇
ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ	....	....	၁၅၇
ဥပက္ကိလေသ ၁၁ ပါး	....	....	၃၅
ဥမ္မုဇ္ဇာပုမ္မုဇ္ဇာက ဇာတော	....	....	၂၄၇
ဥပနိဿယသမ္ဗန္ဓ	....	....	၃၄၇
ဥပလဗ္ဘတိ, သံဝိဇ္ဇတိ	....	....	၂၅၀
ဥပ္ပလ, ပဒုမ, ပုဏ္ဍရိက	....	....	၆၀၉
ဥပသမ္ပန္နော	....	....	၃၆၁
ဥဿဟ, ဝိသဟ	....	....	၃၁၂
ဥဿာရဏာယ	....	....	၅၅၁
ဥဿောဠှီတွာ	....	....	၉၃
ဥဋ္ဌာရုဋ္ဌာရဇနာ	....	....	၁၁၁
ဧကဘာဂေန နိပန္နက (အသုပတ်လွတ်သောအိပ်နည်း)	....	....	၄၁၁
ဧကကမ္မ, ဧကုဒ္ဒေသ, သမသိက္ခာ	....	....	၄၁၉
ဧကပဒဝီတိဟာရ	....	....	၁၁၁
ဧကဒွိတိဝသံ့ ဝိအနက်	....	....	၁၁၉
ဧကဘတ္တ, ဧကသေယျ, ဗြဟ္မစရိယ	....	....	၃၁၁
ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ	....	....	၄၁
ဧဟိဘိက္ခု	....	....	၃၄၁
ဩက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနာ	....	....	၂၁၄
ဩက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော	....	....	၄၅၁
ဩကလ္လကော	....	....	၃၉၇
ဩဠိ	....	....	၃၀၃
ဩဒကန္တိကံ	....	....	၂၇၄
ဩမဋ္ဌစသည်	....	....	၅၁၇
ဩဟိတသောတော	....	....	၃၅၃
ကတာကတဝေါဟာရ	....	....	၄၉၃
ကတိကဝတ္တ	....	....	၄၉၀
ကတိပါဟံ	....	....	၂၀၂
ကထံဟိနာမ ယှဉ်ရာ	....	....	၁၄၆
ကပ္ပိယာကပ္ပိယ ဝိနိစ္ဆယအရာ	....	....	၃၂၃
ကမ္မကာရဏာ	....	....	၂၂၇
ကမ္မဿကတာဉာဏ် (ဉာဏ် ၄ မျိုး)	....	....	၃၆၁
ကရိဿတိနာမဥ္စသဒ္ဒ	....	....	၄၉၁

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ကလိင်္ဂသာသနာရေးပန်	....	....	၂၆၂
ကသမ္ဗုဇာတော	....	....	၄၀၀
ကဥ္စယသဘောဒါ၊ပေ၊အပါယ်	....	....	၄၉
ကာသာယရသပီတတာယ	....	....	၁၉၁
ကိင်္ကိဏိကဇာလသဿ	....	....	၄၉၇
တိသော	....	....	၂၄၇
ကုဏ္ဍု၊မိ	....	....	၂၄၄
ကုမာရော,စေလ္လကော,စေဋကော,မောဠိကဏ္ဍော	....	....	၃၉၀
ကေသမဿုံ	....	....	၁၉၁
ခန္တီပရမံ စသည်အဖွင့်	....	...	၁၂၆
ဒီဃာဇာတိစသည်	....	....	၅၉
ခုဒ္ဒမဓု	....	....	၁၁၄
ခါးပန်းကြိုး အပ်—မအပ်	....	....	၅၀၉
ဂန္ဓဗ္ဗော (သန္ဓေရခြင်းအကြောင်း)	....	....	၂၄၀
ဂမ္ဘီတေန	....	....	၄၁၃
ဂန္ဓဟတ္ထကအကြောင်း	....	....	၂၃၇
ဂန္ဓသဉ္ဇ ဥပစာအဆက်ဆက်	....	....	၂၄၁
ဂရုဟာ ပေါင်းစရာမရှိသော သဏ္ဌာဝနှာ	....	....	၁၀၃
ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနံ	....	....	၁၁၁
ဂါမန္တသေနာသနံ	....	....	၂၀၅
ဂိဇ္ဈကူဋအဖွင့်	....	....	၄၀၆
ဂိလာသု—ကိလဒ္ဒသု	....	....	၁၂၂
ဂိဟိ	....	....	၃၀၀
ဂိဝါ	....	....	၅၀၆
ဂေါနိသာဒိနိဝိဋ္ဌော	....	....	၅၃၁
ဃရေသု သာလာ	....	....	၂၁၆
ဃာသဏ္ဍာဒန ပရမတာယ	....	....	၁၄၇
ငါတို့ဘုရား ပွင့်ထိုက်ရာကာလ	....	....	၁၄၂
စဏ္ဍလယုဂ္ဂ, သံသရဏကိင်္ကိက	....	....	၄၇၃
စတုဒ္ဒိဓမိနယ (သုတ္တစသည်)	....	....	၃၁၅
စမရဝါဠဗေဟိ	....	....	၄၅၃
စိရဋ္ဌိတိကံ	....	....	၁၁၉
ဆန္ဒနိယသဘာဝံ	....	....	၂၁၃
ဆဗ္ဗဂ္ဂိတတ္တံ	....	....	၂၂၇

အကျွရာစဥ်			မာတိကာ
ဆိန္နဘိန္နပဋမရော	....	....	၃၄၅
ဇမ္ဗုရဲ	....	....	၅၀၆
ဇနပဒစာရိကံ	....		၁၆၄,၄၉၄
ဇနေတ္တိုပုဒ်ပြီး	....	....	၂၂၂
ဇာတိ, အာဏာ, ဝိသယခေတ်	....	....	၁၀
ဉ ဏ္ဍိစတုစ္တွေနှင့် အနက်မှန်	....	....	၃၅၀
ဉာတိပရိဝဋ္ဋ	....	....	၁၃၇
ဉာတိသာလောဟိတ	....	...	၁၉၃
ဌာနာရဟောန	....	....	၃၅၉
တတောနိဒါနံ	....	....	၂၂၆
တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ	....	....	၃၁၂
တဒုပိယံ	....	....	၉၀
တရုဏဝိပဿနာ	....	....	၁၆၅
တိဏကုဋိ	....	....	၄၀၀
တိရောကရဏီယံ	....	....	၂၂၁
တီတိ ဝိတ္တာရော	....	....	၇၄
တေနဟိ	...	....	၂၀၅
တေနဟိအဖွင့်	....	....	၂၂၁,၆
ထာလိပါကာ	....	....	၂၀၉
ထီးရိုး၌အရေးအကြောင်းဖျက်	....		၅၀၄
ထုလ္လစ္စယပုဒ်နက်	....	....	၅၇၂
ထေယျသံဝါတံ	....	....	၅၃၉
ဒဝါ,ရဝါ	....	....	၄၀၄
ဒါနပ္ပဒါန	....	....	၂၀၀
ဒါရုစီတလိကာ	....	....	၄၆၆
ဒါရုနိနှင့်အဒိန္န ကံ ၂ မျိုး	....	....	၅၂၃
ဒိဋ္ဌိသီလသံဃာတေန သံဟတော	....	....	၇၆
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဖွင့်	....	....	၃၁
ဒိဝါသေယျသိက္ခာပုဒ်	....	....	၄၇၁
ဒိသွာနဿ တေဒဟောသိ	....	....	၁၀၇
ဒုက္ကဋပုဒ်နက်	....	....	၅၇၁
ဒုက္ကဋ ၈ မျိုးအကျယ်	....	....	၅၆၇
ဒုက္ခသစ္စံ အဘိညာသိ°တသည်	....	....	၅၆
ဒုက္ခိ, ဒုမ္မနော	...	....	၂၄၀

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ဒုဂ္ဂဇနပဒဒ္ဒ ဒုဂ္ဂအဖွင့်	....	....	၄၀၅
ဒုဋ္ဌုလ္လံ	....	....	၂၇၄
ဒုဗ္ဗလျံ	....	....	၃၇၃
ဒုဗ္ဘရတာစသည်	....	....	၂၇၆
ဒုဗ္ဘိက္ခာစသည်အဖွင့်	....	....	၀၅
ဒုဗ္ဘိက္ခေ	....	....	၁၀၇
ဒုမ္မင်္ကူ	....	....	၂၉၁
ဒုဿီလ	....	....	၂၉၂
ဒူတံ သာသန်	....	....	၃၀၄
ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ	....	....	၂၇၅
ဓညမာယက (မာပက)	....	....	၀၉
ဓမ္မကရဏ (ရေစစ်)	....	....	၅၀၀
ဓမနိသန္ထတဂတ္တော	....	....	၂၄၇
ဓိရတ္ထု အညာဏံ	....	....	၆၄
ဓုတဂုဏော	....	....	၂၀၅
ဓုတ္တာ	....	....	၄၄၀
နဝကမ္မယုတ္တော	....	....	၃၄၁
နဿုကရာဖွင့်ပုံ	....	....	၉၀
နာနာဘာဝ ဝိနာဘာဝ	....	....	၁၉၇
နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ	...	....	၆၁
နိက္ကုဋ္ဌိတံ ဥက္ကုဋ္ဌေယျ	....	....	၆၉
နိဂမေဝ	....	....	၁၁၅
နိစ္စဘတ္တ သင်္ခေပေန	....	....	၉၅
နိဒါန, ပကရဏ	....	....	၂၆၃
နိဗ္ဗတ္တိတ လောကုတ္တရ	....	....	၂၅၄
နိဗ္ဗုပဋ္ဌာက	....	....	၉၉
နိဗ္ဗာနံ	....	....	၂၅၀
နိမိတ္တံ	....	....	၂၁၅
နိယတော, သမ္ဗောဓိပရာယဏော	....	....	၁၆၂
နိရုတ္တိဝသေန	....	....	၃၆၃
နိလကဟာပဏ	....	....	၅၂၆
နိလသမန္တာဂမေန (ဂုဏ္ဍူပစာ)	....	....	၃၅၆
နောက်ဆိုအပ်သောစကားသည် ပမာဏ	....	....	၅၃၄
ပကတတ္တေဟိ	....	....	၄၁၉

အက္ခရာစဉ်	မာတိကာ
ပစ္စတ္ထိကာ	၄၂၅
ပစုရဗ္ဗေ	၃၀၂
ပဌမဗောဓိ	၁၃၀
ပန္တဉ္စ သယနာသန်	၁၂၉
ပတိသာမေတ္တာ	၅၀၈
ပတိသေဝတိဋ္ဌ တိဝိဘတ်	၄၀၉
ပထဗျာရာဇာစသည်	၅၆၀
ပထဝိမဏ္ဍ, ဩဇ, ပပ္ပဋက	၁၁၃
ပဏ္ဏပဏ္ဏပုလက် (မုလက်)	၉၂
ပယုတ္တဝါစာ	၂၁၄
ပရပဋိဗဒ္ဓ ဇီဝိကတ္တာ	၃၄၄
ပရိစာရေဟိ	၁၉၉
ပရိဒဟိတွာ	၉၆
ပရိဝတ္တကဒွါရ	၄၇၂
ပလိဗောဓံ	၃၁၁
ပဝေသနံ	၄၂၆
ပသန္နာကာရံ	၇၂
ပဟူတဓနဓည	၂၀၈
ပဟူတဝိတ္တူပကရဏ	၁၇၁
ပါကဋပေတံ	၈၀
ပါဒေသု ဂဟေတွာအဖွင့်	၂၂၉
ပါရာဇိကကို အကြွင်းထားတော်မမူ	၄၃၁
ပါရာဇိကော	၄၃၆
ပါရာဇိကသဒ္ဒ အဿအနက်	၄၂၄
ပါရိဝါသိကံ	၂၁၀
ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ	၃၄၄
ပိဏ္ဍိမ္ဗိယော	၂၄၉
ပိတ္တုမ္မတ္တကနှင့် ယက္ခုမ္မတ္တက	၄၄၃
ပိယဝစနမေတံ	၁၁၁
ပိယော, မနာပေါ, သုခေမိတော	၁၉၅
ပုဗ္ဗန္တိ လောဟိတဿ နာမံ	၂၃၃
ပုဗ္ဗဏှသမယံ	၉၅
ပုဗ္ဗေနိဝါသအဖွင့်	၁၁
ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နှင့် ထူးပုံ မှတ်ချက်	၁၆

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

ပုရာဏ ဒုတိယိက ၂၂၀
ပုရိသမဒ ၂၅၆
ပုရိသ ယုဂဝသေန ၁၄၀
ပုရိသသဏ္ဌာန် (လိန်ပြန်မှု) ၄၅၆
ပုဉ်းကံရှိသူပြုလျှင် အကောင်းချည်း ၉၀
ပေသလံ ၂၆၅
ပေါတ္ထကရူပ ၄၀၅
ဖုသတိ၌ ကမ္မရုပ်, ကဏ္ဍုရုပ် ၄၃၆
ဗာဟိရကသုတ္တ စသည် ၃၂၁
ဗာဟုသစ္စ မဟတ္တံ ၁၅၅
ဗုဒ္ဓမာမကာ ၉၄
ဗောဓိပညာဏံ ၃၉၀
ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ ၁၆၀
ဘဏ္ဍာဒေယျံ ၅၀၅
ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇန ဥဒ္ဒါရိယသာရဏ ၁၀၅
ဘဗ္ဗကုလပုတ္တ ၁၀၇
ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန ၃၀၀
ဘာသိတာ, ဘာသိတွာ ၅၁၉
ဘိက္ခာစရိယံ ၃၄၄
ဘိသ, မုလာဠ ၆၁၂
ဘီသနကေ ၁၃၄
ဘုတ္တပါတရာသော ၁၀၆
ဘုမ္မဒေဝ ၂၄၂
ဘုရားကို အန္တရာယ်မပြုနိုင်ရာ ၄ ပါး ၁၀၂
ဘူမတ္ထရဏ ၅၁၃
မဂဓာနံ ဠူသရော အနက် ၅၂၅
မဋ္ဌဗြဟ္မစရိယံ၌ ဥပစာ ၂၄၆
မဋ္ဌုရစ္ဆပိ (မဂ်ရစ္ဆပိ) ၃၄၀
မတ္တိကံ, ဋ္ဌတ္တိကာယစသည် ၂၂၂
မန္ဒုရံ (မန္ဒိရံ) မှုကွဲ ၉၁
မမာယိတံ, တဏှာမမတ္တ ၅၃၉
မလဇလ္လိကာ ၃၄၆
မဟာဇန သမ္မဒ္ဒေါ ၅၅၁
မဟာပဒေသ ၃၁၆

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
မာနမဒ	....	....	၂၅၅
မိတ္တာမစ္စာ	....	....	၁၉၃
မိလက္ခဘာသာသု	....	....	၃၈၃
မီးတဆဲ့တစ်	....	....	၄၂၇
မူလစ္ဆန္ဒာယ	....	....	၂၃၅
မေထုနဓမ္မော	....	....	၄၀၈
မောဃပုရိသ	....	....	၂၆
ယက္ခစ ဒိန္နံ မဟာပွလိန္ဒ ဥပစာ	....	....	၇၇
ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်	....	....	၄၂
ယထာတံ အပ္ပမတ္တဿ စသည်အနက်	....	....	၂၉
ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော	....	....	၄၉
ယထာဘိရန္တံ	....	....	၁၇၉
ယထာရုတမေဝ	....	....	၃၈၉
ယန္တုန	....	....	၁၈၇
ယဝကုမ္မာသံ	....	....	၂၁၂
ယာဝ, တာဝရှိရာဋ္ဌထုံးစံ	....	....	၈၃
ယောကောစိ	....	....	၃၄၀
ရဇ္ဇညုမဟတ္တံ	....	....	၁၅၁
ရဇ္ဇုပ်သုကုလန္တရတောဋ္ဌ မှတ်ဘွယ်	....	....	၃၄၈
ရဟဿံ	....	....	၂၇၄
ရုက္ခသုစိကဏ္ဍကဒွါရ	....	....	၄၇၃
လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ	....	....	၁၅၄
လုလိတာ	....	....	၅၄၄
လောကဝဋ္ဋံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဋ္ဋံ	....	....	၃၀၅
လောကာမိသ	....	....	၁၄၇
လောမဟံသော	....	....	၂၂၈
လောလုပစာရံ	....	....	၂၀၆
ဝန္တိပုတ္တကာ	....	....	၃၀၈
ဝဋ္ဋကတေ-ဝိဝဋ္ဋေ	....	....	၄၆၇
ဝဏ္ဏဋ္ဌက	....	....	၈၉
ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနေ	....	....	၃၈၉
ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ	....	....	၄၅၄
ဝန္တိတွာတိ ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတေန	....	....	၈၃
ဝဿံဥပဂစ္ဆန္တေန (ဝဿံအနက်)	....	....	၄၈၉

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ဝသန္တဝန်	....	....	၄၀၆
ဝသလမ္ဘို	....	....	၂၇၃
ဝသိဝုတ္တပုဒ်ဖွင့်နှင့် နေ့ရက်	....	....	၄၉၂
ဝါသိ (ဒါး)	....	....	၅၇၅
ဝိကိရတိစသည်	....	....	၁၃၃
ဝိညတ္တိ	....	....	၂၁၄
ဝိတ္တူပကရဏ	....	....	၂၀၀
ဝိတ္တုနတိ	....	....	၃၂၀
ဝိနယပညတ္တိ	....	....	၁၁၉
ဝိနယဓရလက္ခဏာ	....	....	၃၂၅
ဝိနယဓရ၏ ဆုံးဖြတ်နည်း	....	....	၃၃၁
ဝိနယဓမ္မတာ	....	....	၅၀၀
ဝိနယာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ	....	....	၂၉၇
ဝိပ္ပဋိသာရော	....	....	၂၄၄
ဝိပလ္လတ္ထသညာ	....	....	၄၄၄
ဝိပလ္လာသ	....	....	၁၁၇
ဝေပုလ္လမဟတ္တံ	....	....	၁၅၃
ဝေဝစနာနိ	....	....	၃၀၀
ဝေဟာသနှင့်အာကာသ	....	....	၆၀၂
ဝေါဟာရိက (တရားသူကြီး)	....	....	၅၂၃
သကိဉ္စနသပလိဗောဓ	....	....	၃၀၁
သညာဝိမောက္ခ	....	....	၄၄၇
သန္တတာယ	....	....	၄၃၇
သန္ဒဿေတွာစသည်	....	....	၁၇၄
သန္နိဋ္ဌ,သမ္မုဋ္ဌ	....	....	၄၀၇
သန္ဓိဟ (သန္ဓေဟ)	....	....	၂၉၂
သပဒါနစာရိက	....	....	၂၀၆
သမ္ဘန္နံပုဒ်ဖွင့်	....	....	၁၁၃
သမ္ဘရာယိကံ	....	....	၂၀၄
သမ္ဗဟုလေဟိ	....	....	၁၀၄
သဗ္ဗာဝန္တံ	....	....	၅၂၅
သမညာယ ဘိက္ခု	....	....	၃၄၆
သမဏတေဇေန (အခေါ်)	....	....	၂၂၅
သမန္တပါသာဒိကာ	....	....	၁၀၀

အက္ခရာစဉ်	မာတိကာ
သမယညူ	၃၀၆
သမာပန္န ၂ မျိုး	၃၇၂
သမုဋ္ဌာန် ၆ ပါး	၄၄၆
သရဏံ ဂစ္ဆာမိ	၇၂
သလ္လဟုကဝုတ္တိတာ	၉၇
သလာက ဟတ္ထဒွါရ	၄၇၄
သလ္လိန်	၁၁၉
သဟသာဝသေန	၄၀၅
သဟာယအဖွင့်	၁၀၄
သဟောဋ္ဌဂ္ဂဟိတော	၃၀၄
သာဇီဝအဖွင့်	၃၆၉
သာပတေယျံ	၂၃၂
သာလိမံသောဒနံ	၁၁၀
သိက္ခာပဒံ	၂၀၅
သိက္ခိတဗ္ဗာ၏ အဖွင့်	၃၆၄
သုက်ဿတံ	၅၄၂
သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ	၅၄
သုခန္တ မိဝ သုဝဏ္ဏံ	၆
သုဒ္ဓမဆုံးဖြတ်နိုင်လျှင် တောကျောင်းထား	၃၃၇
သုဒ္ဓါ ဝါသရာသင်္ဂံ	၁၀၆
သုပ္ပဝတ္တိ	၃၂၅
သုဝဏ္ဏရသပိဥ္ဇရာဟိ	၁၆၉
သုစိဃဋိကာ	၄၉၆
သေတုဃာတော	၁၀၅
သံကိရတ်	၅၃၆
သံဃသုဋ္ဌုတာယစသည်	၂၉၀
သွာက္ခာတံ စသည်	၃၉၁
သွာတနာယ	၁၇၃
ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ	၃၀၅
ဟိရည်	၂၂၀
ဟိနာယာဝတ္တိတွာ အဖွင့်	၂၂၅
ဟောတုနှင့် ပဗ္ဗယ	၁၂၁

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)

ကျော်ပုံနှိပ်စက်
၁၄-လမ်း, ကွမ်းခြံ-မန္တလေး။

ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးပြခန်း

၁၂။ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ, ဣမာနိ ဈာနာနိ-တို့သည်၊ ကေသဉ္စိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဈာနာနိ-တို့သည်၊) စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ-စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းအကျိုးရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (ဈာနာနိ) ဝိပဿနာပါဒကာနိ-ဝိပဿနာ၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (ဈာနာနိ) အဘိညာပါဒကာနိ-အဘိညာဉ်၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (ဈာနာနိ) နိရောဓ ပါဒကာနိ-နိရောဓသမာပတ်တို့၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (ဈာနာနိ) ဘဝေါက္ကမနတ္ထာနိ-ရူပဘဝ, အရူပဘဝသို့ သက်ရောက်ရခြင်းအကျိုး ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအကျိုးတို့တွင်၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ခီဏာသဝါနံ-သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဈာနာနိ) စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ ဟောန္တိ၊ [စိတ်တည်တည်ကြည်ကြည်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ ထိုအကျိုးကိုပြလို၍ "တေဟိ"စသည်မိန့်။] ဟိ-ချဲ့၊ တေ-ထို သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာတို့သည်၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဈာန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၍၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သုခံ-စွာ၊ ဒိဝသံ-တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရိဿာမ-နေကုန်အံ့၊ ဣတိ ဣစ္ဆေဝ-ဤအကျိုးကို မျှော်ကိုး၍သာလျှင်၊ ကသိဏပရိကမ္မံ-ကသိုဏ်းပရိကမ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော-ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ-ဖြစ်စေကုန်၏။

စတ္တာရိဈာနာနိ။ ။ အဘိညာဉ်အကျိုး, နိရောဓသမာပတ်အကျိုးတို့ကို ဈာန်သမာပတ် ရှစ်ပါးလုံး ရပြီးမှသာ ပြီးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် စတ္တာရိဈာနာနိအရ၌ အရူပဈာန် ၄-ပါးကိုပါ (စတုတ္ထဈာန်နှင့် ဈာန်အင်္ဂါချင်း တူသောကြောင့်) သွင်းယူထားသည်-ဟုမှတ်။ [ရူပဝိရာဂဝသေန ပဝတ္တံ စတုတ္ထံပိ အရူပဇ္ဈာနံ သင်္ဂဟိတ မေဝါတိ အာဟ-စတ္တာရိ ဈာနာနီတိ။]

အကြောင်း၏ အကြောင်းလည်း အကြောင်းပဲ။ ။ အဘိညာဉ်နှင့်နိရောဓ သမာပတ်တို့ကို (အရူပဈာန်လည်း ပါဝင်သော) စတုတ္ထဈာန်ကသာ ပြီးစေနိုင်၏။ သို့သော် စတုတ္ထဈာန် ရဖို့ရန်အကြောင်းမှာ ပထမ, ဒုတိယ, တတိယဈာန်များတည်း ဤသို့အကြောင်း စတုတ္ထဈာန် ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပထမ, ဒုတိယ, တတိယဈာန်တို့ကိုလည်း အဘိညာဉ် နိရောဓတို့၏အကြောင်းဟု ယူဆ၍ "စတ္တာရိဈာနာနိ"ဟု ဈာန် ၄-ပါးလုံးကို ဆိုသည်၊ ဥပမာ-ထမင်း၏ အကြောင်းသည် ဆန်,ဆန်၏အကြောင်းသည် မြက်ပင် (ကောက်ပင်)များတည်း၊ ထိုသို့အကြောင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော မြက်ပင်များကို ထမင်း၏အကြောင်းဟု ယူ၍ "တိဏေဟိ ဘတ္တံသိဒ္ဓံ-ကောက်ပင်တို့ကြောင့် ထမင်းသည် ပြီး၏။"ဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ (ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနမ္ပိ ပဒဋ္ဌာနံ တွေ၀ ဝုစ္စတိ၊ ကာရဏ ကာရဏမ္ပိ ကာရဏံတိ၊ ယထာ-တိဏေဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓံတိ။)

သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဈာနာနိ) သမာပတ္တိတော–မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ သမာဟိတေန–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော၊ ဝါ–တည်ကြည်သော၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝိပဿိဿာမ–ဝိပဿနာရှုကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တာနံ–ဖြစ်စေကုန်လသော်၊ ဝါ–ကုန်သော (သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–တို့၏ ဈာနာနိ၊) ဝိပဿနာပါဒကာနိ–ဝိပဿနာ၏· အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ ယေ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော–တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ–စေ၍၊ အဘိညာပါဒကံ–အဘိညာဉ်၏အခြေခံဖြစ်သော၊ ဈာနံ–ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ–၍၊ သမာပတ္တိတော–မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–၍၊ ဧကောပိ ဟုတွာ၊ ဗဟုဓာဟောတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တနယာ–ဟောတော်မူအပ်သောနည်းရှိကုန်သော၊ အဘိညာယော–တို့ကို၊ ပတ္ထေန္တာ–တောင့်တကုန်လျက်၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ–န်၏၊ တေသံ (ဈာနာနိ) အဘိညာပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ ယေ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ, သတ္တာဟံ–ပတ်လုံး၊ အစိတ္တကာ–စိတ်မရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ, ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ နိရောဓံ–စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပတွာ–ရောက်၍၊ သုခံ–စွာ၊ ဝိဟရိဿာမ–န်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ တေသံ (ဈာနာနိ) နိရောဓပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ယေ ပန၊ ပေ၊ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ–မယုတ်လျော့ သောဈာန် ရှိကုန်သည်၊ ပေ၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ဆက်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ–ကို၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ–ဗောဓိပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ–ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီ။ တဿ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တံ–ထိုစတုတ္ထဈာန်သည်၊ ဝိပဿနာပါဒကဉ္စေဝ–ဝိပဿနာ၏အခြေခံ–သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာပါဒကဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ နိရောဓ ပါဒကဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကိစ္စသာဓကဉ္စ–အလုံးစုံသောကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သည် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏဒါယကံ–အလုံးစုံသော လောကီဂုဏ်, လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကို ပေးနိုင်သည်၊ အဟောသိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဗောဓိရုက္ခမူလေ။ ။ ဘုရားရှင်သည် ဤဘဝ၌ အာဠာရ–ဥဒက ရသေ့များအထံ စတုတ္ထဈာန်ကို ရခဲ့ဖူးသော်လည်း ထိုဈာန်သည် ဝိပဿနာပါဒက စသည်မဟုတ်၊ ဝိပဿနာပါဒက စသော အကျိုးရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကိုကား ဗောဓိရုက္ခမူလ၌သာ ဖြစ်စေတော် မူ၏။ ထို့ကြောင့် "ဗောဓိရုက္ခမူလေ နိဗ္ဗတ္တိတံ"ဟု ဆိုသည်။ [သဗ္ဗကိစ္စသာဓကဟူသည် အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ (အစဉ်အတိုင်း သမာပတ်ဝင်စား၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မချမ်းသာကို ခံစားခြင်း)စသောကိစ္စများကို ပြီးစေခြင်းတည်း။]

သဗ္ဗလောကိယ၊ ပေ ၊ ဒါယကံ။ ။ ဤ စကားကား ပြအပ်ပြီးသော ဝိပဿနာပါဒက စသော အားလုံးကို ပေါင်း၍ပြသော စကားတည်း၊ ရှေ့စကားများနှင့် အရ မကွဲသောကြောင့်

စ–ဆက် ယေသံ ဂုဏာနံ–အကြင်ဂုဏ်တို့ကို၊ ဒါယကံ–ပေးနိုင်သည်၊ အဟောသိ၊ တေသံ–ထိုဂုဏ်တို့၏ ကေဒေသံ–တစ်စိတ်တချို့ကို၊ [အာသဝက္ခယ(အရဟတ္တမဂ်) ရဖို့ရန် ဝိပဿနာ ပါဒကဂုဏ်, ပုနဗ္ဘဝ ရဖို့ရန် အဘိညာပါဒကဂုဏ်ကို ဟူလို။] -ဒဿေန္တော (ဟုတ္ဝာ), သော ဝေ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။ တတ္ထ–ထိုသော၊ ပေ၊ ရုပ်၌၊ သောတိ–ကား၊ သော အဟံ–ထိုငါသည်၊ [ဝိဟာသိံ ဟု အမှယောဂ ကြိယာ ရှိသောကြောင့် သော အဟံ–ဟုဖွင့်။] ဝေန္တိတော်–ဝေဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ စတုတ္ထဈာနက္ကမ နိဒဿနံ–စတုတ္ထဈာန်, စတုတ္ထဈာန်ကို ရကြောင်းအစဉ်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဣမိနာ ကမေန–ဤ ပထမ ဒုတိယ တတိယဈာန် အစဉ်အားဖြင့်၊ စတုတ္ထဈာနံ–ကို၊ ပဋိလဘိတွာ–ရပြီး၍၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ ဝါ–လိုသည်၊ ဟောတိ၊ သမာဟိတေတိ–ကား၊ ဣမိနာ စတုတ္ထဈာန သမာဓိနာ–မိဖြင့်၊ သမာဟိတေ–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော်၊ ဝါ–တည်ကြည်လသော်၊

(စ) မပါဘဲ ထားသည်)။ [ဣမိနာ ယထာဝုတ္တံ ဝိပဿနာပါဒကတ္တာဒိ သမ္ဘံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ–ဝိမတိ။] ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တမဂ်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ် တည်းဟူသော လောကီယဂုဏ်, အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကုတ္တရာဂုဏ်ကို ပေးနိုင်၏၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဂုဏ်ကို ပေးနိုင်လျှင် ဘုရားဂုဏ်တော် အားလုံးကိုလည်း ပေးရာရောက်၏၊ ထို အရဟတ္တမဂ်၏ အကြောင်းကား စတုတ္ထဈာန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တံ တဿ၊ ပေ၊ သဗ္ဗလောကိယ လောကုတ္တရဂုဏဒါယကံ"ဟု မိန့်သည်။

စတုတ္ထဈာနက္ကမ နိဒဿနံ။ ။ ဝေသည် နိဒဿနတ္ထ နိပါတ်တည်း၊ ထို ဝေဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော နိဒဿေတဗ္ဗကား စတုတ္ထဈာန်နှင့် စတုတ္ထဈာန်ရဖို့ရန် အစဉ်ဖြစ်သော ပထမ ဒုတိယ တတိယဈာန် တည်း။ [စတုတ္ထဈာနံ စ+ကာမောစ, စတုတ္ထဈာနက္ကမာ၊ တေသံ နိဒဿနံ စတုတ္ထ ဈာနက္ကမနိဒဿနံ၊ "စတုတ္ထဈာနဿ တဿစ အဓိဂမ မဂ္ဂဿ (စတုတ္ထဈာန်ကိုလည်းကောင်း, ထို စတုတ္ထဈာန်ရကြောင်းလမ်းစဉ်ကိုလည်းကောင်း) နိဒဿနံ"ဋီကာ။] ပါဠိတော်၌ကား "ဝေ–ဤ သို့၊ ဝါ–ပထမ ဒုတိယ တတိယဈာန် အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီး၍"ဟု အနက်ပေး၊

သမာဟိတေ။ ။ အောက်ဈာန်သမာဓိများသည် စတုတ္ထဈာန်သမာဓိ၏ အခြေခံသာ ဖြစ်၏။ အဘိညာဉ်၏ အခြေခံကား စတုတ္ထဈာန်သမာဓိသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စတုတ္ထဈာနသမာဓိနာ သမာဟိတေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သံ+အာပုဗ္ဗ–ဓာ ဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမာဟိတေ–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "တည်ကြည်လသော်"ဟု သဘာဝတ္ထပေး။

(တစ်နည်း)သုမာဟိတေ–သော၊ဝါ–သော၊(စိတ္တေ–စတုတ္ထဈာန်စိတ်သည်၊)စိတ္တေတိ–ကား၊ ရူပါဝစရစိတ္တေ–ရူပါဝစရစိတ်သည်၊ ပန–ကား၊ ပရိသုဒ္ဓေတိအာဒိသု–ပရိသုဒ္ဓေ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိဘာဝေန– ဥပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိသုဒ္ဓေ–ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လသော်၊ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဧဝ – ကြောင့်ပင်၊ ပရိယောဒါတေ– ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်လသော်၊ ပဘဿရေ– ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက်, ထွက်သော အရောင်ရှိလသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သုခါဒီနံ–နံ့သော၊ ပစ္စယာနံ – အကြောင်းတို့ကို၊ ဃာတေန – သတ်ပြီးခြင်းကြောင့်၊ ဝါ – အတွက်၊ ဝိဟတရာဂါဒိအင်္ဂဏတ္တာ – ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော ရာဂအစရှိသော

ဥပေက္ခာ သတိ ပါရိသုဒ္ဓိဘာဝေန။ ။(ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိ' ပုဒ်တုန်းက) ဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သတိကို ခေါင်းတပ်၍ ဆိုအပ်သော စတုတ္ထဈာနသမ္ပယုတ်အားလုံး၏ စင်ကြယ်မှုကို ဥပေက္ခာသည် ပြုအပ်၏၊ ပရိသုဒ္ဓေအရလည်း ဤစတုတ္ထဈာန်စိတ်ပင် ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဤစတုတ္ထဈာန်စိတ်၏ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ခြင်းသည် အခြားမဟုတ် ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိဖြစ်ခြင်းပင်တည်း"ဟု ပြလို၍ "ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိဘာ ဝေန ပရိသုဒ္ဓေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝေနကို "အဖြစ်ကြောင့်" မပေးဘဲ "အဖြစ်ဖြင့်"ဟု အဘိန္နဝိသေသနအနက်ပေးသည်။

ပရိသုဒ္ဓတ္တာ ယေဝ။ ။ အခြေခံစင်ကြယ်မှ ဖြူဖြူစင်စင် အရောင်တင်၍ ရ၏၊လော်ပြီး ဦးပြီးဖြစ်၍ စင်ကြယ်သော ရွှေသည် ပွတ်တိုက်လိုက်ရုံမျှဖြင့် အရောင်ထွက်လာသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ပရိသြဒါတဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် အခြားမဟုတ်, ရှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပရိသုဒ္ဓပင်ဖြစ်ရကား "ပရိသုဒ္ဓတ္တာယေဝ ပရိယောဒါတေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ပြီးအပေါ်မှာ အတော်အတန် ထပ်၍ ဝင်စားရုံမျှဖြင့် ပရိယောဒါတ ဖြစ်လာသည်–ဟူလို၊ "ဩဒါတ"အရ အဖြူရောင်ဟု ထင်မည်စိုး၍"ပဘဿရေ"ဟု ဥဇုကတ္ထ ဖွင့်ပြန်သည်၊ "မည်သည့်အရောင်"ဟု မဆိုလို, အရောင်ထွက်သည်ဟုသာ ဆိုလိုသည်၊ ပဘာ+သရတိ နိဿရတိ (ထွက်၏) ဣတော စိတ္တတော တိ ပဘဿရံ (ဈာနစိတ္တံ)။ [ဤစကားလည်း တကယ် အရောင်ထွက်ခြင်းမဟုတ်, အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟုပြသော ရူပကအလင်္ကာ, တဒ္ဓမ္မူပစာစကားတည်း။]

သုခါဒီနံ၊ ပေ၊ အနင်္ဂဏေ။ ။"သုခသည် သောမနဿ၏အကြောင်း, သောမနဿသည် ရာဂ၏အကြောင်း" ဟူသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုစတုတ္ထဈာန်၌ "သုခဿစ ပဟာနာ"ဟူသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ရာဂဒေါသတို့၏ (ရာဂဒေါသကို အရင်းခံ၍ ကျန်ကိလေသာအားလုံး၏) အကြောင်းဖြစ်သော သုခ ဒုက္ခစသည်ကို ပယ်ထားပြီး ဖြစ်ရကား " အနင်္ဂဏ"ဖြစ်သည်။ [အင်္ဂန္တိ ဧတေဟိ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလာ နိဟီနဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ အင်္ဂဏာနိ (ရာဂါဒယော)=ထိုတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံသူတို့၏ ယုတ်ညံ့သူတို့အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသည်တို့၊ (အနင်္ဂဏသုတ် ဋီကာဝဂ္ဂဟ)၊ အဂိ=ဂတ်, ယုကို အနပြု၊ ဝိသောဒရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ နကို ဏပြု။]

အင်္ဂဏရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ရာဂ အစရှိသော အင်္ဂဏကို ပယ်ဖျောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနင်္ဂဏော–အင်္ဂဏ မရှိလသော်၊ အနင်္ဂဏတ္တာ ဧဝ–ကြောင့်ပင်၊ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ–ကင်းသော ဥပက္ကိလေသရှိလသော်၊ ဟိ–မှန်၊ အင်္ဂဏေန–ဏာသည်၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဥပက္ကိလိဿတိ–ပူပန်စေအပ်၏၊ ဝါ–နှိပ်စက်အပ်၏၊ သုဘာဝိတတ္တာ–ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုဒုဘူတေ–နူးညံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လသော်၊ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေ–ဝသီဘော်သို့ ရောက်လသော်၊ ဝါ–စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်လသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန် [မုဒုဘူတေကို "ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေ"ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏။] ဝသေ–မိမိအလိုဌ်၊ ဝတ္တမာနံ–ဖြစ်သော၊ (ဝသီဘော်သို့ရောက်သော–ဟူလို၊) စိတ္တံ–ကို၊ မုဒုတိ–မုဒု ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ မုဒုတ္တာ ဧဝ–နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ကမ္မနိယေ ကမ္မက္ခမေ–အဘိညာဉ်အမှုဌ်

အနင်္ဂဏတ္တာ ဧဝ။ [ဧဝစ–ဟု ရှိ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဌ် (စ) မပါ။] စိတ်မှာ ဥပက္ကိလေသ ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းသည် အခြားမဟုတ်၊ အင်္ဂဏ မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို [ဥပဂန္တွာ–ကပ်၍၊ စိတ္တံ–ကို၊ ကိလေသေန္တိ–နှိပ်စက်တတ် ပူပန်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥပက္ကိလေသာ၊ ပြစ်ညွှဲသော ရာဂ စသည်ပင် ရ၏။ ယထာ ရာဂါဒယော စေတသော မလာသုစိဘာဝေန (အညစ်အကြေး မစင်မကြယ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်) အင်္ဂဏာနီတိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ ဥပဂန္တွာ ကိလေသနဋ္ဌေန ဥပက္ကိလေသာတိ၊ ဋီကာ၊ ကိလိဿတိကိုလည်း "ဝိဗာဓိယတိ–ဥပတာပိယတိ"ဟု ဖွင့်။]

သုဘာဝိတတ္တာ။ "ကောင်းစွာပွားစေအပ်" ဟူသည် "အထပ်ထပ် ဝင်စားအပ်" တည်း၊ အထပ်ထပ်နယ်အပ်သော သားရေသည် နူးလာသကဲ့သို့ ဤစတုတ္ထဈာန် စိတ်လည်း အထပ်ထပ်ဈာန်ဝင်စားမှု သုဘာဝိတကြောင့် နူးညံ့လာသည်၊ ထိုသို့ နူးညံ့လာသည်ကိုပင် "ဝသိဘာဝပ္ပတ္တ–ဝသီဘော်သို့ရောက်ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဝသနံ သမတ္ထနံ ဝသော–စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ ဝသောယဿ အတ္ထီတိ ဝသီ=အာဝဇ္ဇန သမာပဇ္ဇန စသော ကိစ္စ (၅)ပါးဌ် အစွမ်းသတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝသိနော+ဘာဝေါ–ဝသိဘာဝေါ–အစွမ်းသတ္တိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အစွမ်းသတ္တိရ၏။]

မုဒုတ္တာ ဧဝ၊ ပေ၊ ယောဂ္ဂေ။ [ဤဌ်လည်း စ–ပိုဟန်တူ၏။] ကမ္မနိယဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား အခြားမဟုတ်, မုဒုတ္တပင်ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဧဝဖြင့် ဆိုသည်၊ ကမ္မနိယဌ် "ကမ္မနိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိစသော အဘိညာဉ်အမှုဌ်+ခမံ=ခံသော စိတ်တည်း၊ ကမ္မနိယံ"ဟု ခမအနက်ဌ် ဣယပစ္စည်းသက်ထားကြောင်း သိစေလို၍ "ကမ္မက္ခမေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ (နီ) အာဂုံ၊ မောဂ္ဂလာန် တဒ္ဓိတ် (၇၃)သုတ်ဌ် နိယပစ္စည်းဟု ဆို၏။ "အမှုဌ်+ခံ"ဟူသည် ထိုအဘိညာဉ်အမှုအား သင့်လျော်သော အရည်အချင်း ရှိနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မယောဂ္ဂေ" ဟု ဥဇုကတ္တပြသည်၊ ယုဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ယှဉ်စပ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ယောဂ္ဂံ (ယုဇ+ဏျ၊ ကမ္မေ+ယောဂ္ဂံ ကမ္မယောဂ္ဂံ–အမှုဌ်+ယှဉ်စပ်ထိုက်၏ (သဒ္ဒတ္ထ၊) အမှုအား+လျောက်ပတ်၏ (အဓိပ္ပာယတ္ထ)။

ခံ့လသော်၊ ကမ္မယောဂေ–အဘိညာဉ်အမှု၌ ယှဉ်စပ်ထိုက်လသော်၊ ဝါ–အဘိညာဉ်အမှုအား လျောက်ပတ်လသော်၊ ဋ္ဌတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သုဓန္တ–ကောင်းစွာ မှုတ်အပ်ပြီးသော၊ ဝါ– လျှော်ပြီးဦးပြီးသော၊ သုဝဏ္ဏံ–ရွှေသည်၊ ကမ္မနိယံ–ပုတီး, နားတောင်းစသည်ကို ပြုလုပ်မှု၌ ခံ့သည်၊ ဟောတိ ဋ္ဌာဝ–ကဲ့သို့၊(ဧဝံ–တူ၊) မုဒု–နူးညံ့သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ ကမ္မနိယံ–အဘိညာဉ် အမှု၌ ခံ့သည်၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ တဒုဘယမ္ပိ–ထို မုဒု, ကမ္မနိယ ၂ပါးသည်လည်း၊ သုဘာဝိတတ္တာ ဧဝ–ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ (ဟောတိ၊) ယထာဟ–နည်း၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ, ဣဒံ စိတ္တံယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ယံ–အကြင်တရားသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဘာဝိတံ–ပွားစေအပ်သည်၊ ဗဟုလီကတံ–ကြိမ်ဖန်များစွာ, အလေ့အလာ ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ–သော်၊) မုဒုစ–နူးညံ့သည် လည်းကောင်း၊ ကမ္မနိယဉ္စ–ထိုထိုအမှု၌ ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ ဘိက္ခဝေ, အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ အညံ–စိတ်မှတစ်ပါးသော၊ (တံ) ဧကဓမ္မမ္ပိ–ထို တစ်ခုသောတရားကိုလည်း၊ န သမနုပဿာမိ–မြင်တော်မမူ၊ (အင်္ဂုတ္တရ, ပဏိဟိတ–အစ္ဆဝဂ်)။]

ဌိတေသု ပရိသုဒ္ဓဘာဝါဒီသု–ဤ ပရိသုဒ္ဓဘောဂဏ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဌိတတ္တာ–ကြောင့်၊ ဌိတေ–တည်တံ့လသော်၊ ဌိတတ္တာယေဝ–ပင်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်လသော်၊ အစလေ နိရိဉ္ဇနေ–တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိလသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ မုဒုကမ္မညဘာဝေန–နူးညံ့သည်၏အဖြစ်, အဘိညာဉ်အမှု၌ ခံ့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တနော–၏၊ ဝသေ–အလို၌၊ ဌိတတ္တာ–

မုဒုဟိ၊ ပေ၊ သုဓန္တမိဝသုဝဏ္ဏံ။ ။ လျှော်ပြီး ဦးပြီးဖြစ်၍ နူးညံ့သောရွှေသည် ပုတီးလက်ကောက်စသော တန်ဆာကို ပြုရာ၌ လိုသလို ဆွဲငင်ဖို့ရန် အထူအရိုက် ခံနိုင်သကဲ့သို့, ကိလေသာ အညစ်အကြေးကင်း၍ သန့်ရှင်းသောစိတ်လည်း နူးညံ့နေသဖြင့် အဘိညာဉ်အမှုကို ပြုဖို့ရန် ခံနိုင်ရည်ရှိသည်–ဟူလို။ [ဓမိယိတ္တာတိ ဓန္တံ=မီးဖြင့် ကပ်၍မှုတ်အပ်သော ရွှေ၊ သုဋ္ဌု+ဓန္တံ သုဓန္တံ=ကောင်းစွာ မှုတ်အပ်သော ရွှေ၊ ရွှေကို အညစ်အကြေးထုတ်ရာ၌ မီးဖြင့်မှုတ်၍ ထုတ်ရ၏၊ တစ်ခါတစ်ရံ လျှော်၍လည်း ထုတ်ရ၏၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေးထုတ်သည်ကို "လျှော်သည် ဦးသည်"ဟုလည်း ခေါ်၏။]

ဌိတေသု၊ ပေ၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ။ ။ ပရိသုဒ္ဓစသောဂုဏ်များ ပျက်မသွားအောင် တည့်တံ့နေသောစိတ်ကို "ဌိတ"ဟုလည်းကောင်း, ထိုသို့ တည့်တံ့နေသည့်အတွက် (ပျက်ဖို့ကိုမဆိုထားဘိ) လှုပ်လှုပ်ရှားရှားပင် မရှိအောင် ငြိမ်သက်သောစိတ်ကို "အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တ"ဟု လည်းကောင်း ခေါ်၏၊ ["ဣဉ္ဇနံ–တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ဣဉ္ဇော–ခြင်း၊ ဣဉ္ဇဓာတ် အ–ပစ္စည်း၊ နတ္ထိ+ဣဉ္ဇော ယဿာတိ အနိဉ္ဇံ–တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော စိတ်၊ အနိဉ္ဇဿ+ဘာဝေါ (အနိဉ္ဇ–ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဣကို ပြေ၍) အာနေဉ္ဇ+ပတ္တံ–အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ"ဟု ပြု၊ ဥဒ္ဒေသက ပြလို၍ "အစလေ–နိရိဉ္ဇနေ"ဟု ဖွင့်သည်။]

တည်တံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဌိတေ–တည်တံ့လသော်၊ သဒ္ဓါဒိဟိ–သဒ္ဓါအစရှိသော တရားတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထောက်ခံအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–သော်၊ ဟိ–ချဲ့၊ သဒ္ဓါပရိဂ္ဂဟိတံ–သဒ္ဓါသည် ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော၊ ဝါ–သဒ္ဓါသည် ထောက်ခံအပ်သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ အ ဿဒ္ဓိယေန–အဿဒ္ဓိယကြောင့်၊ ဝါ–သဒ္ဓါ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ န ဣဉ္ဇတိ–မတုန်လှုပ်၊ ဝီရိယပရိဂ္ဂဟိတံ–ဝီရိယသည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ ကောသဇ္ဇေန–ကောသဇ္ဇကြောင့်၊ ဝါ–ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ န ဣဉ္ဇတိ၊ သတိ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သတိသည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ ပမာဒေန–ပမာဒကြောင့်၊ ဝါ–မေ့လျော့ကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ န ဣဉ္ဇတိ၊ သမာဓိ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သမာဓိ သည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ) ဥဒ္ဓစ္စေန–ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊ ဝါ–ပျံ့လွင့်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊. န ဣဉ္ဇတိ၊ ပညာ ပရိဂ္ဂဟိတံ–ပညာသည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ဝါ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်

မုဒုကမ္မည ဘာဝေနဝါ။ ။ "မိမိအလိုရှိ တည်သည်ကို (ဝသိဘော်သို့ရောက်နေ သည်ကို) ဌိတ"ဟု ဤနည်း၌ ဆိုလို၏၊ ရှေ့၌ "ဝသေဝတ္တမာနံ ဟိ စိတ္တံ" ဖြင့်လည်း ဝသိဘော်သို့ ရောက်သောစိတ်ကိုပင် ပြခဲ့၏ သို့ဖြစ်လျှင် မုဒုကမ္မညအဖြစ်ကို ဝသိဘော်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားအပ်သကဲ့သို့, ဝသိဘော်သို့ ရောက်၍ ဌိတဖြစ်ခြင်းကိုလည်း မုဒုကမ္မညတာဖြင့် မှတ်သား၍ ပြ၏။ (အပြန်အလှန် မှတ်သားအပ်၏–ဟူလို၊) [ယထာ မုဒုကမ္မညတာ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တိယာ လက္ခီယန္တိ၊ ဧဝံ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တိပိ မုဒုကမ္မညတာဟိ လက္ခီယတီတိ မုဒုကမ္မဘာဝေန ဝါ၊ ပေ၊ ဌိတေတိ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ဟိ၊ ကာရဏေန ဖလံ နိဒ္ဒါရိယတိ (ထုတ်ဆောင်အပ်၏) ဧဝံ ဖလေနာပိ ကာရဏံ နိဒ္ဒါရိယ တီတိ။]

သဒ္ဓါဒီဟိ၊ ပေ၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ။ ။ နိစ္စလဘာဝေန အဝဋ္ဌာနံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိ–မတုန်မလှုပ်၏အဖြစ်ဖြင့် အာရုံ၌ သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းသည် အာနေဉ္ဇသို့ရောက်ခြင်းမည်၏။ သာဝ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ထိရဘာဝေန ပဋိပက္ခေဟိ အကမ္ပနီယတာယ၀ သမ္ဘဝန္တီ–ထို အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိသည် လည်း သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဿဒ္ဓိယစသော ဆန့် ကျင်ဘက်တို့ မလှုပ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း ဖြစ်လံသော်၊ သဒ္ဓါဒိဗလာနံ အာနုဘာ ဝေန ဟောတီတိ အာဟ–သဒ္ဓါဒိပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေတိ၊ အချုပ်မှာ–လူတစ်ယောက်ကို အကျိုးလိုသူတို့က ဂုဏ်မပျက်အောင် ဝိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ထားသကဲ့သို့ ဧတုတ္တရျာန်စိတ်ကိုလည်း "မတုန်မလှုပ် ခိုင်မြဲအောင် သဒ္ဓါစသောတရားတို့က ဝိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ထားကြသည်"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပရိဂ္ဂဟိတံကို "ဥပတ္ထမ္ဘိတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဋီကာ၌ ပါဠ်ပျက်၍ ပါဠ်မှန်ကို ထုတ်ပြ လိုက်သည်။]

မောဟကြောင့်၊ န ဣလ္လဥတိ၊ ဩဘာသဂတဲ–ဖြစ်သော ဉာဏ်အရောင် အလင်းရှိသော၊ (စိတ္တံ) ကိလေသန္ဓကာရေန–ကိလေသာ အမိုက်မှောင်ကြောင့်၊ န ဣလ္လဥတိ၊ ဆဟိ–ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ–တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ–ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော၊ ဝါ–ထောက်ခံအပ်သော၊ (စိတ္တံ) အာနေဥ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ စေ–ဤသို့လျှင်၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ–ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တံ–သည်၊ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယာနံ–အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသစသော တရားတို့ကို၊ အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယ–ငှါ၊ အဘိနိဟာရက္ခမံ–ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ ခံ့သည်၊ ဟောတိ။

အပရော– ရှေ့နည်းမှတစ်ပါး အခြားသော၊ နယော–နည်းကား၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိနာ– မိဖြင့်၊ သမာဟိတေ–သော်၊ ဝါ–သော်၊ နီဝရဏဒူရီဘာဝေန–နီဝရဏတို့မှ ဝေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓေ – သော်၊ ဝိတက္ကာဒိ သမတိက္ကမေန – ဝိတက် အစရှိသည်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပရိယောဒါတေ–သော်၊ ဈာနပဋိလာဘပစ္စယာနံ – ဈာန်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊ ပါပကာနံ – န်သော၊ ဣစ္ဆာဝစရာနံ – အလိုဆိုးသည် သက်ရောက်အပ်ကုန်သော မာန, သာဌေယျ စသည်တို့၏၊ အဘာဝေန – မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနင်္ဂဏေ–သော်၊

အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ။ ။ သမာဟိတတာ, ပရိသုဒ္ဓတာ, ပရိယောဒါတတာ, အနင်္ဂဏတာ, ဝိဂတုပက္ကိလေသတာ, မုဒုဘာဝေါ, ကမ္မနိယတာ, အာနေဥ္ဇပ္ပတ္တိယာ ဌိတတာ (အာနေဥ္ဇသို့ရောက်သော အားဖြင့် တည်တံ့သည်၏အဖြစ်) ဤရှစ်ပါးတည်း၊ တစ်နည်း–ဤရှစ်ပါးသည် သမာဟိတ စိတ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများဖြစ်သောကြောင့် သမာဟိတကို စိတ္တ၏ ဝိသေသနထား၍ "ဌိတေ အာနေဥ္ဇပ္ပတ္တေ"ကို အင်္ဂါ၂ပါး ခွဲသောအားဖြင့်လည်း အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတစိတ် ဖြစ်နိုင်သည်။

အပရောနယော။ ။ ဤနည်း၌ စိတ်ကို ညစ်နွမ်းအောင် ပြုတတ်သော နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကို ပရိသုဒ္ဓဟု လည်းကောင်း, စိတ်ကို လှုပ်ရှားစေတတ်သော ဝိတက် ဝိစာရနှင့် စိတ်ကို ပေါ်လွင်အောင် ပြုတတ်သော ပီတိတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကို ပရိယောဒါတဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ပဌမဈာန်သည် နီဝရဏတို့မှ ကင်းသော်လည်း ဤစတုတ္ထဈာန်လောက် မဝေးကွာတတ်၊ ထို့အတူဒုတိယဈာန်သည် ဝိတက် ဝိစာရတို့မှ, တတိယဈာန်သည် ပီတိမှ ကင်းသော်လည်း ဤစတုတ္ထဈာန်လောက် မလွတ်ကင်းတတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ဤစတုတ္ထဈာန်ကိုသာ "နီဝရဏ၊ ပေ၊ ပရိယောဒါတေ"ဟု မိန့်သည်။

ဈာနပဋိလာဘ ပစ္စယာနံ၊ ပေ၊ အနင်္ဂဏေ။ ။ ဈာန်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ မိမိကိုမိမိ အထင်ကြီးသော မာနတစ်မျိုး ဖြစ်တတ်သေး၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိသတ်အလယ် တရားဟော တော်မူရာဝယ် ("ရဟန်း... ဒီတရားကို သင်က ဘယ်လို သဘောရသလဲ"စသည်ဖြင့်) ငါ့ကိုသာ မေး၍ မေး၍ တရားဟောတော်မူလျှင် ကောင်းလေစွ–ဟု မာနပါသော အလိုဆန္ဒတစ်မျိုးဖြစ်တတ်

အဘိဇ္ဈာဒီနံ– အဘိဇ္ဈာ အစရှိကုန်သော၊ စိတ္တုပက္ကိလေသာနံ– စိတ်ကို ပူပန်စေတတ်, နှိပ်စက်တတ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ ဝိဂမေန–ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိဂတုပက္ကိလေသေ–သော်၊ စ–ဆက်၊ ဇော် ဥဘယမ္ပိ– ဤအနင်္ဂဏ အဖြစ်, ဝိဂတုပက္ကိလေသ အဖြစ် ၂ပါးစုံကိုလည်း၊ အနင်္ဂဏဝတ္ထသုတ္တာနုသာရေန–အနင်္ဂဏသုတ်, ဝတ္ထသုတ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝ သိပ္ပတ္တိယာ–ဝသီဘော်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ မုဒုဘူတေ–သော်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ ဘာဝူပဂမေန– တန်ခိုး၏ အခြေခံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကမ္မနိယေ – သော်၊ ဘာဝနာပါရိပူရိယာ – ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံ

သေး၏၊ ရှိသောအပြစ်ကို ဖုံးထားလိုသော မာယာလည်း ဖြစ်တတ်၏၊ မရှိသောဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်တတ်သော သာဌေယျလည်း ဖြစ်တတ်၏၊ ထိုမာန မာယာ သာဌေယျတရားသည် ပါပကဣစ္ဆာဝစရ မည်၏။ [ဣစ္ဆာယ–ယုတ်မာသောအလိုသည်(အလိုဆိုးသည်)+အဝစရာ–သက်ရောက်အပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣစ္ဆာဝစရာ–တို့] ဤတရားတို့ကား နီဝရဏလောက် မကြမ်းသော်လည်း စိတ်ညစ်နွမ်းအောင် ပြုတတ်၍ အင်္ဂဏဟု ဆိုအပ်သော အနုစား အကုသိုလ်များတည်း။

ဝိမတိ။ ။ ပေါတ္ထကေသု ပန "ဈာနပဋိလာဘပစ္စနိကာနံတိပိ လိခန္တိ၊ သော ပမာဒပါဌော (စာအုပ်တို့၌ ဈာနပဋိလာဘပစ္စနိကာနံဟု ရှိသောပါဌ်သည် အမှတ်တမဲ့ ရေးအပ်မိသော ပါဌ်တည်း၊) ဘာကြောင့်နည်း–ဈာန်ရခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသည် နီဝရဏတရားတို့တည်း၊ ထို နီဝရဏတို့၏ မရှိခြင်းကိုကား ပရိသုဒ္ဓေပုဒ်တုန်းကပင်"နီဝရဏ ဒူရီဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေ"ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [သာရတ္ထဋီကာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့လည်း အလားတူပင် ဖွင့်ကြသည်။]

အဘိဇ္ဈာဒီနံ၊ ပေ၊ ကိလေသေ။ ။[ဤ၌လည်း"ဈာနပဋိလာဘ ပစ္စယာနံ"ကို လိုက်စေကြ၏။] အဘိဇ္ဈာဟူသည် လောဘတည်း၊ ထိုလောဘသည် ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏအဖြစ်သို့ မရောက်သော မိမိဈာန်ကို မိမိနှစ်သက်မှု လောဘ အနုစားတည်း။ အာဒိဖြင့် ပြခဲ့သော မာန မာယာ သာဌေယျကိုပင်ယူ။ [အဘိဇ္ဈာသဒ္ဒေနစ အနီဝရဏ သဘာဝဿေဝ လောဘဿ, မာနာဒီနဥ္စ ဂဟဏံ၊ ဈာနပဋိလာဘပစ္စယာနန္တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ၊–ဝိမတိ။]

ဥဘယမ္ပိစေတံ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ အနင်္ဂဏတ္တံ ဝိဂတုပက္ကိလေသတ္တံစာတိ ဇော် ဥဘယမ္ပိ ယထာက္ကမံ အနင်္ဂဏသုတ္တဝတ္ထသုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ –ဝိမတိ၊ ထို ၂သုတ်သည် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၌ ပါ၏၊ အနင်္ဂဏသုတ်၌ ဣစ္ဆာ (အလိုဆိုး)ကို စတည်၍ ဟောတော်မူ၏၊ ဝတ္ထသုတ်၌ အဘိဇ္ဈာကို စတည်၍ ဟောတော်မူ၏။ ထိုသုတ်တို့၌ နီဝရဏဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းသော အပြစ်များကိုလည်း ဟောထားတော်မူ၏၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား ဈာန်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သောကြောင့် နီဝရဏ မဖြစ်လောက်သော သိမ်မွေ့သောအပြစ်များကိုသာ ပြသည်။ ထို့ကြောင့်"အနင်္ဂဏဝတ္ထသုတ္တဝသေန–ထိုသုတ်များအတိုင်း"ဟု မဆိုဘဲ "အနုသာရေန–ထိုသုတ်များသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်"ဟု ဆိုထားသည်။

လုံလောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဏီတဘာဝူပဂမေန–မွန်မြတ် သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းဖြင့်၊ ဌိတေ–သော်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–သော်၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်လသော်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ–တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဤ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဌိတေ–သော်၊ ဣတိ အတ္ထော –နက်၊ ဧဝမ္ပိ– ဤသို့လည်း၊ ဝါ– ဤနည်းအားဖြင့်လည်း၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ– ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယာနံ– အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသစသော တရားတို့ကို၊ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ–ငှာ၊ အဘိနီဟာရက္ခမံ–ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ ခံ့သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပါဒကံ–အဘိညာဉ်၏ အခြေခံသည်၊ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ–အဘိညာဉ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိအတ္ထော–နက်။

ဘာဝနာ၊ ပေ၊ ဘာဝူပဂမေန။ ။အဘိညာဉ်၏အာရုံသို့ ရှေးရှုဆောင်ဖို့ရာ ထို့ထက်ပို၍ ပြုဖွယ်မရှိတော့ဘဲ အခြေခံဘာဝနာ ပြည့်စုံနေသည်ကို "ဘာဝနာပါရိပူရိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤဘာဝနာ ပါရိပူရိယာသည် ပဏီတဘာဝူပဂမေန၏ဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် စသဒ္ဒါမပါဘဲထား၍, ဋီကာ၌ လည်း "တတောဧဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘာဝနာ ပြည့်စုံလုံလောက်နေသည့်အတွက် ပဏီတ (ပြဋ္ဌာန်း သည်၏ အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော) ဥတ္တမ (အမြတ်ဆုံး) ဈာန်အဖြစ်သို့ ရောက်နေသည်–ဟူလို။

ယထာ၊ ပေ၊ ဧဝံ ဌိတေ။ ။ဤအနက်ဖွင့်ကြည့်၍ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေသည် ဌိတေ၏ ဝိသေသနဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–အာနေဉ္ဇသို့ ရောက်သော၊ ဝါ– ရောက်လောက်အောင်၊ ဌိတေ–သော်"ဟုပေး၊ ဤ ၂ပုဒ်မှ အင်္ဂါတစ်ပါးရ၏။

မှတ်ချက်။ ။"ယထာ အာနေဉ္ဇဘာဝံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဌိတေ"ဟု ပါဠ် ပျက် တွေ့ရ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ "ယထာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဌိတေ"ဟူသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇဘာဝံသည် အာနေဉ္ဇံကို ဝိဂြိုဟ်လုပ်ပြရာမှ အပိုပါလာသော ပါဠ်ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ထိုပါဠ်ကို ပါစေလိုလျှင် "အနိဥ္ဇသ+ ဘာဝေါအာနေဥ္ဇံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည့်အတိုင်း "ယထာအနိဥ္ဇ ဘာဝံ (တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော) အာနေဉ္ဇံ (အာနေဉ္ဇသို့) ပတ္တံ ဟောတိ"ဟု ရှိရမည်။

ဓဝံပိ၊ ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ။ ။ဓဝံပိ၌ပိဖြင့် ရှေးနည်းကိုပေါင်း၊ "အဘိနီဟာရက္ခမ" ဟူသည် အဘိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပုဗ္ဗေနိဝါသသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ စတုတ္ထဈာန်စိတ်၏ ပါဒကဈာန်ဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိနီဟာရက္ခမံကိုပင် "ပါဒကံ–ပဒဋ္ဌာနဘူတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [အဘိနီဟာရက္ခမံ၌ အဘိနီဟာရ၏ ကံကို အဘိနိန္နာမေသိ (အဘိနီဟရိ)ကျမှ သာဓက ပြမည်။]

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏာယာတိ–ကား၊ တေသ္မိံ စိတ္တေ– ဤစတုတ္ထဈာန်စိတ်သည်၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အဘိညာပါဒကေ–အဘိညာဉ်၏ အခြေခံသည်၊ ဇာတေ–ဖြစ်လသော်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိမှိ–ဿတိ၌၊ ယံ ဉာဏံ–အကြင် ယှဉ်ဖက်ဉာဏ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဒတ္ထာယ–ထိုဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ (အဘိနိန္နာမေသိံ၌စပ်၊) တတြ–ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏာယ ဟူသော ပါဌ်၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ အတီတ ဇာတိသု–အတိတ်ဘဝတို့၌၊ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ–နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ နိဝုတ္ထာတိ–ဟူသည်ကား အဇ္ဈာဝုတ္ထာ–စွဲမှီ၍ နေအပ်ဖူးကုန်သော၊ အနုဘူတာ–အဖန်ဖန် ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သန္တာနေ–သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ–ဖြစ်၍၊ နိရုဒ္ဓါ–ချုပ်ပြီးကုန်သော၊ ခန္ဓာ–တို့တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ နိဝုတ္ထဓမ္မာ–နေအပ်ဖူးသော တရားတို့သည်၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ–ဝါသမည်၏၊ ရှေ့ပြန်

ပုဗ္ဗေနိဝါသာ၊ ပေ၊ တတ္ထ။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိနှင့် ဉာဏကို "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယံ+ဉာဏံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ"ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ် တွဲစေလို၍ "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိမှိ+ ယံ ဉာဏံ"ဟု မိန့်၊ သတိသည် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်၍, သတိမှိကို လင်္ဂဝိပလ္လာသကြံ၊ သတိက ဉာဏ်အား သဟဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် "သတိမှိ"ဟု (မှီရာ) အာဓာရ ထားသည်၊ တဒတ္ထာယဖြင့် ဉာဏာယ၌ အာယသည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန်၌သက်သော၊ သဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေ၏၊ ထို့နောက်"ပုဗ္ဗေနိဝါသ+အနုဿတိ+ဉာဏ" ၃ပုဒ်ကို ခွဲခြား၍ အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ"ဟု မိန့်သည်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ၊ ပေ၊ ခန္ဓာ။ ။ "ဧကမ္ပိဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ပုဗ္ဗေသဒ္ဒါသည် အတိတ်ဘဝတို့ကို ဟော၏ဟု သိစေလို၍ "အတီတဇာတိသု"ဟု ဖွင့်၊ နိဝါသသဒ္ဒါသည် အတိတ်ကမ္မသာဓနဟောဟု လည်းကောင်း, ထိုနေအပ်ဖူးသော အရာဟူသည်လည်း ခန္ဓာ ၅ပါးမှ တစ်ပါး အခြားမရှိဟု လည်းကောင်း သိစေလို၍ "နိဝုတ္ထ"ဟု အတိတ်ကံဟော တ ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း, ခန္ဓာဟု အဘိဓေယျ (ဟောနက်)ကို လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "နိဝသီယိတ္ထ–နေအပ်ဖူးပြီ၊ ဣတိ နိဝါသော"ဟု ပြု၊ ပုဗ္ဗေ+နိဝါသော–ပုဗ္ဗေ နိဝါသော၊ (အလုတ္တသမာသ်)၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိကို လည်းကောင်း, ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိံကို လည်းကောင်း ယောက်၍ ကေဝုစ်ဝစနတ်ပြုသည်။ [နိဝါသသဒ္ဒေါ ကမ္မသာဓနော၊ ခန္ဓဝိနိမုတ္တော စ နိဝသိတဗ္ဗော နတ္ထိတိ အာဟ–နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာတိ။]

နိဝုတ္ထာတိ၊ ပေ၊ နိရုဒ္ဓါ။ ။ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာဟူသည် နေရာဌာန ဘုံဘဝ မဟုတ်၊ အဇ္ဈာဝုတ္ထာ (အဓိ+အာဝုတ္ထာ)–မိမိသန္တာန်၌ စွဲ၍+နေအပ်ဖူးကုန်သော ခန္ဓာများတည်း၊ ထိုအဇ္ဈာဝုတ္ထခန္ဓာဟူသည် အနုဘူတာ(အနုအနု + ဘူတာ)–အဖန်ဖန် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ "အနုဘူတ" ဟူသည် "အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓါ – မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်ခဲ့ဖူးသော (မိမိ၏ဆိုင်ရာ) ခန္ဓာတို့တည်း"၊ ဤသို့ နိဝုတ္ထပုဒ်နက်ကို ပေါ်လွင်အောင် ထပ်၍ထပ်၍ ဖွင့်ပြလေသည်။

စပ်) နိဂုဏ္ဍာတိ–ကား၊ ဂေါစရနိဝါသေန–အာရုံဖြစ်သော နိဝါသအားဖြင့်၊ နိဂုဏ္ဍာ–နေအပ်ပြီးကုန်သော တရားတို့တည်း၊ အဇ္ဈနော–၏၊ ဝိညာဏေန–ဖြင့်၊ ဝိညာတာ–သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပရိစ္ဆိန္နာ– ပိုင်းခြားအပ်ပြီးကုန်သော တရားတို့တည်း၊ ဝါ–

နိဂုဏ္ဍမေွာ ဝါ။ ။ ရှေ့နည်း၌ "နိဂုဏ္ဍက္ခန္ဓာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ခန္ဓာသာ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ နာမဂေါတ္တစသည်မှာ မကင်းရာမကင်းကြောင်းဖြစ်၍ ဆက်သွယ်ယူမှ ရသည်။ ဤနည်း၌ "နိဂုဏ္ဍမေွာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ခန္ဓာသာမက နိဗ္ဗာန်တရားနှင့် နာမ–ဂေါတ္တစသော ပညတ်တရားများပါ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ ရှေ့နည်း၌ "အဇ္ဈနော သန္တာနေ ဥပ္ပန္နိတွာ နိရုဒ္ဓါ"ဟု ဆိုသောကြောင့် မိမိသန္တာန် ဖြစ်ခဲ့သော (မိမိအတွက်) ပုဗ္ဗေနိဝါသကိုသာ ပြ၏၊ ဤနည်း၌ကား "ဂေါစရ နိဝါသေန နိဂုဏ္ဍာ"ဟု အကျယ်ဖွင့်သောကြောင့် မိမိသန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ်, သူတစ်ပါး သန္တာန်မှာ ဖြစ်ဖြစ်, သတ္တဝါသန္တာန်၏ အပြင်ပဗဟိဒ္ဓမှာဖြစ်ဖြစ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသအားလုံးကို ပြသည်။ [ဖြဝံ သသန္တတိပရိယာပန္န ဓမ္မဝသေန နိဝါသသဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဝတွာ ဣဒါနိ အဝိသေသေန ဝတ္တုံ နိဂုဏ္ဍမေွာ ဝါ နိဂုဏ္ဍာတိ ဝတွာ တံ ဝိဝရိတုံ ဂေါစရနိဝါသေနာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ –ဋီကာများ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာအလိုအားဖြင့် "နိဂုဏ္ဍမေွာဝါ နိဂုဏ္ဍာ, ဂေါစရနိဝါသေနနိဂုဏ္ဍာ" ဟု ဣတိ မပါဘဲ ပါဌ်ရှိရမည်၊ ထိုအလိုသုတ်ကို ဝုတ္တိဖွင့်သကဲ့သို့ နိဂုဏ္ဍာကို "ဂေါစရဝသေန နိဂုဏ္ဍာ"ဟု ဣတိမပါဘဲ ဖွင့်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယခုစာများ၌ "နိဂုဏ္ဍမေွာဝါ၊ နိဂုဏ္ဍာတိ ဂေါစရနိဝါသေန နိဂုဏ္ဍာ"ဟု ရှိ၏၊ ဤစာရှိ အလို "နိဂုဏ္ဍမေွာဝါ"သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသောဝယ် နိဝါသော၏အဖွင့်၊ ထို နိဂုဏ္ဍကိုမှ "နိဂုဏ္ဍာတိ"ဟု တည်၍ "ဂေါစရနိဝါသေန နိဂုဏ္ဍာ"ဖွင့်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [ဤ အဖွင့်များကို ထောက်၍ "အဇ္ဈာဝုဏ္ဍနိဝါသ, ဂေါစရနိဝါသ"ဟု ပုဗ္ဗေနိဝါသ ၂မျိုးကိုလည်း မှတ်။]

အဇ္ဈနော၊ ဝေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာ။ ။ ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသတရားသည် "မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရား, သူတစ်ပါးဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရား"ဟု ၂မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် "အဇ္ဈနော၊ ဝေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာ"ပါဌ်ဖြင့် မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရားများကို ပြ၏၊ ရှေးရှေးဘဝ၌ မိမိခန္ဓာနှင့် ဆက်သွယ်၍ မိမိနာမည် အနွယ်အဆင်းအစာ သုခ ဒုက္ခတို့သည် လည်းကောင်း, မိမိ၏–မိဘ ဆွေမျိုး အဖော်အပေါင်းစသူတို့နှင့် နေရာဌာနတို့သည် လည်းကောင်း, မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် တွေ့ကြုံ ခံစားခဲ့ရသော အာရုံများတည်း၊ ထိုသို့သိရာ၌ ရှေးရှေးဘဝက စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိညာဉ် ၆ပါး ဖြင့် သိကာမတ္တမဟုတ်၊ မနောဒွါရိကဝီထိစိတ်ဖြင့် အမည်အနွယ်စသည် ခွဲခြား၍ ကွဲကွဲပြားပြား သိအပ်သည်–ဟု ပြလို၍ ဝိညာတာကို "ပရိစ္ဆိန္နာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ဈာန်အဘိညာဉ်ရသော သာသနာပ (တိတ္ထိယ–ခေါ်)ရသေ့များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့သည် မိမိ၏ ရှေးဖြစ်ပုံကိုသာ ဤ အဘိညာဉ်ဖြင့် သိနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနည်းကို နောက်နည်းမှ သီးခြားပြရသည်၊ "တိတ္ထိယာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရမာနာ အဇ္ဈနာ ဒိဋ္ဌကတသုတမေဝ အနုဿရန္တိ၊ တထာ သာဝကာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ"–မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

သည်သာမကသေး၊ ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသု- ပြတ်ပြီးသော သံသရာလမ်းခရီးရှိသော ရဟန္တာတို့ကို အောက်မေ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ပရဝိညာဏဝိညာတတာပိ- သူတစ်ပါးတို့ ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပရိစ္ဆိန္န-ပိုင်းခြားအပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဤသို့ ပရိစ္ဆိန္နပုဒ်ကို လိုက်စေ။)

ပရဝိညာဏ ဝိညာတာပိဝါ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် အနက်တစ်မျိုးကို ပြသောအတ္တ ရဝိကပ်၊ ပိသဒ္ဒါကား-အတ္တနော ဝိညာဏဝိညာတကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနနက်၊ မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော အာရုံများသာ နိဗ္ဗတ္တမဟုတ်သေး၊ ပရဝိညာဏဝိညာတအာရုံများလည်း နိဗ္ဗတ္တမည်သည်- ဟူလို။ ["ပရဝိညာဏဝိညာတာပိဝါ နိဗ္ဗတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော"-ဋီကာ။] ကိုယ်တွေ့မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့ တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံများကိုလည်း ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ရသူက ပြန်၍ သိနိုင်သည်- ဟူလို၊ သို့သော ဤအဘိညာဉ်ကား ဘုရားရှင်တို့ အဘိညာဉ်သာ၊ [ဗုဒ္ဓါ ပန အတ္တနာ ဝါပရေဟိ ဝါ ဒိဋ္ဌကတာ-သုတံ သဗ္ဗမေဝ အနုဿရန္တိ၊-သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ။]

မှတ်ချက်။ ။ မမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ စက္ခုပါလထေရ ဝတ္ထု၌ စက္ခုပါလထေရ်၏ ဆေးသမားဘဝတုန်းက ပြုလုပ်ခဲ့သောအမှုသည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ထိုစဉ်က မတွေ့ခဲ့ရသော်လည်း ဘုရားဖြစ်သောအခါ စက္ခုပါလ၏ဝိညာဉ်ဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံအကြောင်းအရာစုကို ဤအဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်၍ သိတော်မူသည်၊ ဘုရားအလောင်း မပါခဲ့သော အတိတ်ဝတ္ထုများကို ပြန်၍ ဟောရာ၌ ဤပရဝိညာဏဝိညာတအာရုံများကို ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ဖြင့် သိတော်မူခြင်းချည်းတည်း။

ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသု။ ။ ဤစကားသည် ပရဝိညာဏဝိညာတဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသတို့တွင် သိခါပတ္တ (ထိပ်တန်းအကျဆုံး) ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဥဒါဟရဏ်ပြသော စကားတည်း၊ "ဆိန္နဝဋုမက"ဟူသည် ပြတ်ပြီးသော သံသရာခရီးရှိသော ရဟန္တာတည်း၊ [ဆိန္န+ဝဋုမံ (သံသာရမဂ္ဂေါ)ယေသံတိ ဆိန္နဝဋုမကာ။] "တံပန သိခါပတ္တံ ပရဝိညာဏဝိညာတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဒဿေတုံ ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသူတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထဆိန္နဝဋုမကာ အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတာ ခီဏာသဝါ, ဆိန္နသံသာရမဂ္ဂတ္တာ။ ဝိမတိ၊ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဝဋုမန္တိ-ကုသလာကုသလကမ္မဝဋ္ဋံ ဝုစ္စတိ"ဟု တစ်မျိုးဖွင့်၏၊

အဘိညာဉ်သိပုံ။ ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော ရှေးဘုရားတစ်ဆူဆူကို အကြောင်းပြု၍ "ထိုဘုရားသည် ဤသို့ ဝိပဿနာ ရှုတော်မူ၏၊ ဤသို့မဂ်ကို ဖြစ်စေတော်မူ၏၊ ဤသို့ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို မျက်မှောက် ပြုတော်မူ၏၊ ဤသို့ ဝေနေယျတို့ကို တရားဟောပြ ဆုံးမတော်မူ၏၊"ဟု ရှေးဘုရားတို့ ဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသော (ရှေးဘုရားတို့၏) ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဤဘုရားရှင်က ဤအဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်၍ သိတော်မူသည်၊ ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးသော ရဟန္တာတို့၏ ပရဝိညာဏဝိညာတပုဗ္ဗေနိဝါသ သိခြင်းကိုယူ၊ ထိုသို့ သိရာ၌ ခန္ဓာ

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတိ- ကား၊ ယာယသတိယာ- ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေနိဝံ- သကို၊ အနုဿရတိ-အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဝါ-အခြားမဲ့၌ အောက်မေ့နိုင်၏၊ သာ (သတိ)-သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ-ဿတိမည်၏၊ ဉာဏန္တိ-ကား၊ တာယ သတိယာ-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တဉာဏံ-ယှဉ်သောဉာဏ်တည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣမဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ-ဉာဏ်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ-အကျိုးငှာ၊ ဧတဿ ဉာဏဿ-၏ပုဗ္ဗေ၊ ပေ၊ သို့၊ ဝါ-ကို အဓိဂမာယ-ရခြင်းငှာ၊ ပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းငှာ၊ (အဘိနိန္နာမေသိံ၌ စပ်) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ-ကား၊ အဘိနီဟရိံ-ရှေးရှုဆောင်တော်မူခဲ့ပြီ၊ သောတိ-ကား၊ သော-အဟံ-ထို ငါသည်၊ အနေကဝိဟိတန္တိ-ကား၊ အနေကဝိဓံ-တစ်ပါးမက များသော

အစဉ်အတိုင်း တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ လိုက်မနေဘဲ လိုရာဘဝကို ခုန်၍သိနိုင်၏၊ ထိုသို့သိခြင်းကို သီဟောက္ကန္တိက (ခြသေ့်၏ 'လိုရာခုန်လွှားသော)နည်းဟု ဆိုသည်။ ["အာဒိသဒ္ဒေန အပရိနိဗ္ဗုတာနံ (တို့၏)ပရဝိညာဏဝိညာတာနမ္ပိ သီဟောက္ကန္တိကဝသေန အနုဿရဏံ ဂဟိတံ"-ဝိမတိ။]

ယာယ၊ ပေ၊ သာ။ ။ "သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ"ဟူသော နိယမဝါကျသည် ရှေးက မရှိဘဲ နောက်မှထည့် ပါဌ်တည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း "ယာယ သတိယာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ သာပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာတို့က ဆောင်ယူ၍ သမ္ဗန်ရမည် ဆိုသောကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ မူလတည်ပါဌ်ကို ဆောင်ယူ၍ စပ်ရာ၌ နိဿယံစာရှိကို ကြည့်၍ စာပြင်ဆရာတို့က ပါဠိအပို ထည့်ထားသောနေရာကို များစွာတွေ့ရတတ်ပါသည်။]

အဘိနီဟရိံ။ ။ အဘိနိန္နာမေသိံ၌ အဘိ+နိ+ပုဗ္ဗ နမုဓာတ်, ကာရိတ် ဏေ ပစ္စည်းတည်း၊ "အဘိနိန္နာမေသိံ-စိတ်ကို ရှေးရှုညွှတ်စေ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး၊ အဘိနီဟရိံကား အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်တည်း၊ "ပုဗ္ဗေနိဝါသအာရုံသို့ စိတ်ကို ညွှတ်စေ ကိုင်းစေ ရှိုင်းစေခြင်း"ဟူသည် စတုတ္ထဈာန်၏ အာနာပါနစသော အာရုံမှ စိတ်ကို ဖယ်ရှား၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသအာရုံသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းတည်း။ [အဘိနီဟရိံတိ-စိတ္တံ ဈာနာရမဏတော အပနေတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဘိမုခံ ပေသေသိံ၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ အဘိနီဟာရက္ခမံတုန်းကလည်း အဘိနီဟာရ၏ ကံကို "ပုဗ္ဗေနိဝါသံ"ဟု မှတ်။]

အနေကဝိဓံ။ ။ "ဝိပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သော ဝိဟိတသဒ္ဒါသည် ဝိပုဗ္ဗဓာဓာတ် အပစ္စည်း (ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း)ဖြစ်သော ဝိဓာသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်တည်း"ဟု သိစေလို၍ အနေကဝိဟိတံကို "အနေကဝိဓံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "များသောအပြား"ဟူသည် အမျိုးမျိုးသောဘဝ-ယောနိ-ဂတိ-ဝိညာဏဋ္ဌိတိ-သတ္တာဝါသစသော အပြားတည်း၊ ["ဝိဟိတသဒ္ဒေါ ဝိဓာသဒ္ဒပရိယာယောတိ အာဟအနေကဝိဓန္တိ၊ ဘဝယောနိ အာဒိဝသေန ဗဟုဝိဓန္တိ အတ္ထော" ဝိမတိ။]

အပြားရှိသော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အနေကေဟိ–များစွာကုန်သော၊ ပကာရေဟိ–အပြားတို့သည်၊ ပဝတ္တိတံ–ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော၊ သံဝဏ္ဏိတံ–ဖွင့်ပြတော်မူအပ်သော၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသံဉ္စပ်) ဉာဏ် အတ္ထော–နက်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉ္စ်–ကား၊ သမန္တရာတိတံ–ကောင်းစွာ အခြားမဲ့၌ လွန်လေပြီးသော၊ ဘဝံ–ဘဝကို၊ အာဒိံကတွာ–အစပြု၍၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို ဘဝ၌၊ နိဝုတ္ထသန္တာနံ–နေအပ်ဖူးသော အစဉ်ကို၊ အနုဿရာမိတိ–ကား၊ ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယောတိ–ဧကမ္ပိ၊ ပေ၊ ယော အစရှိသော၊ (ဉာတိ အာချုတ္တ၊) ဝေံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇာတိပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ အနုဂန္တွာ အနုဂန္တွာ–အစဉ်လျှောက်၍ အစဉ်လျှောက်၍၊ သရာမိ–၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အနုဒေဝ–စိတ်ကို ညွှတ်စေတော်မူခြင်း၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ သရာမိ–အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏၊ စိတ္တေ–ကို၊ အဘိနိန္နာမိတမတ္တေဧဝ–ရှေ့ရှု ညွှတ်စေအပ်ခါမျှသော်သာ၊ သရာမိ–၏၊ ဉာတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏၊ ဟိ–မှန်၊ ပူရိတပါရမိနံ–ဖြည့်အပ်ပြီးသော ပါရမီရှိကုန်သော၊ မဟာပုရိသာနံ–မြတ်သောယောကျ်ားတို့၏၊ ပရိကမ္မကရဏံ–

အနေကေဟိ၊ ပေ၊ ပဝတ္တိတံ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ ဓာတ်သည် "ဝိပုဗ္ဗော တ ကရောတျွေ" ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟနှင့်အညီ ပြုခြင်းအနက်ရှိ၏၊ "ပြုအပ်"ဟူသည်"ဖြစ်စေအပ်"နှင့် အနက်ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိတံကို "ပဝတ္တိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဖြစ်စေ"ဟူသည်လည်း ကိုယ်ဖြင့် ပြု၍ ဖြစ်စေခြင်းမဟုတ်၊ တရားဟောမှု (ဒေသနာ)အားဖြင့် ဖြစ်စေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"သံဝဏ္ဏိတံ–ချဲ့ထွင် ဖွင့်ပြအပ်သော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ ["ပဝတ္တိတန္တိ ဒေသနာဝသေန ပဝတ္တိတံ၊ ဒေသနာဟ–သံဝဏ္ဏိတန္တိ၊ ဝိတ္ထာရိတန္တိအတ္ထော"–သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ၌ "အနေကပ္ပကာရဝိဟိတံ"ဟု ဆိုသင့်လျက် ပကာရအလယ်ပုဒ်ကျေ–ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို "များသော အပြားတို့ဖြင့် ဖြစ်စေအပ် သော"ဟု ပေး၊ သာရတ္ထ၌ "သဟယောဂေစေတံ ကရဏဝစနံ"ဟုဆို၏ "များသောအပြားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်စေအပ်သော"ဟုပေး။]

ဧကမ္ပိဇာတိံ၊ ပေ၊ အနုဂန္တွာသရာမိ။ ။ အနုဿရာမိ၌ အနုကို အနုဂတအနက်ဟော ဟု သိစေလို၍"အနုဂန္တွာဟု ဖွင့်၊ "ဧကမ္ပိဇာတိံ၊ ပေ၊ ဇာတိပဋိပါဋိယာ"ဖြင့် အစဉ်လျှောက်ပုံကို ပြ၏၊ တစ်ဘဝသိပြီးလျှင် နောက်တစ်ဘဝ ဆက်သိ၊ ထို့နောက် တစ်ဘဝ သိပြီးလျှင် ထိုမှ တစ်ဆက် နောက်တစ်ဘဝ ဆက်သိ၊ ဤသို့ ဉာဏဂတိအားဖြင့် ဘဝအစဉ်ကို လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်, သိနိုင်သည်–ဟူလို။

အနုဒေဝါ။ ။ အနုသဒ္ဒါတည်း အနန္တရတ္ထ၊ "အဘိနိန္နာမေသိ"အရစိတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသသို့ ညွှတ်စေသော ဝီထိ ဖြစ်၏၊ ထိုဝီထိ၏ အခြားမဲ့၌ပင် ပုဗ္ဗေနိဝါသ အာရုံထင်ပေါ်လာသည်၊ ထိုသို့ပေါ်လာအောင် ပါဒကဈာန်ဝင်စားသော ဝီထိ, " ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထံ ဇာနာမိ ဟု ပရိကံပြုသော ဝီထိများ မလိုတော့–ဟူလို။ [အနုသဒ္ဒေါ အနန္တရဒီပကောတိ အာဟ– အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ဧဝါတိ–ဝိမတိ။]

ပရိက္ခံ ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တေန–ကြောင့်၊ တေ–ထိုမဟာ ပုရိသတို့သည်၊ စိတ္တံ–ကို၊ အဘိနိန္နာမေတွာဝ–ပြီး၍ သာလျှင်၊ သရန္တိ–န်၏၊ ပန–ကား၊ အာဒိကမ္မိက ကုလပုတ္တာ–အစစွာသော အဘိညာဉ်အမှုဥ္ဆ ယုဉ်သော အမျိုးကောင်း သားတို့သည်၊ ပရိကမ္မံ–ကို၊ ကတွာဝ–လျှင်၊ သရန္တိ–န်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အာဒိ ကမ္မိကကုလပုတ္တတို့ ပရိကံကို ပြုပြီးမှသာ အောက်မေ့နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ–ထို အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တတို့၏၊ ဝါ–တို့နှင့်၊ ဝသေန–စပ် သဖြင့်၊ ပရိကမ္မံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထိုပရိကံသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုစ္စမာနံ–ဆိုအပ်သော်၊ [တစ်နည်း၊ ဝုစ္စမာနံ–သော၊ တံ–သည်၊] အတိဘာရိယံ–အလွန် ထမ်းဆောင်ထိုက်သော၊ ဝါ–အလွန် ဝန်လေးသော၊ (အလွန်ကျယ်သော–ဟူလို၊) ဝိနယနိဒါနံ–ကို၊ ကရောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထိုပရိကံကို၊ နဝဒါမ–မဆိုကုန်တော့အံ့၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဆိုပါကုန်သော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–ပရိကံကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ– ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–လျှင်၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူထိုက်၏၊ ဝါ–ယူပါလေ၊ ပန–ဆက်၊ ဣဓ–၌ သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ၌၊ ပါဠိမေဝ–ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်အံ့။

သေယျထိဒန္တိ– သေယျထိဒံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ အာရဒ္ဓပ္ပကာရ ဒဿနတ္ထေ–အားထုတ်အပ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသအပြားကို ပြခြင်းအနက်၌၊ [အနုဿရိတုံ အာရဒ္ဓဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ ပဘေဒဒဿနတ္ထေ။] (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ တေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ ယွာယံ ပုဗ္ဗေနိဝါသော–ကို၊ အာရဒ္ဓေါ–အပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသ၏၊ ပကာရပ္ပဘေဒံ–အထူးအပြားကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဧကမ္ပိ ဇာတိန္တိ အာဒိံ–တိ အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။

မှတ်ချက် ။ ။ တိတ္ထိယာ (သာသနာပ ဈာန်ရ ရသေ့တို့သည်) ခန္ဓပ္ပဋိပါဋိယာ အနုဿရန္တိ၊ သာဝကာပိ ခန္ဓပ္ပဋိပါဋိယာဝ အနုဿရန္တိ၊ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ပန ပဋ္ဌေကဗုဒ္ဓါစ စုတိပဋိသန္ဓိံ ဩလောကေတွာ (ခန္ဓာအစဉ်မလိုက်ဘဲ ရှေ့ဘဝ၏ အဆုံးနှင့် နောက်ဘဝ၏ အစစုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေကိုသာ ကြည့်၍) အနုဿရန္တိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ စုတိပဋိသန္ဓိ (ဩလောကန) ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ယံယံ ဌာနံ ပဿိ တုကာမာ၊ တံတဒေဝ ပဿန္တိ။ –မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ["အနုဒေဝ" စသော နောက်နည်းသည် ဘုရားရှင်အတွက် ပြအပ်သော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဤအနက်သာပေး၊ ရှေ့နည်းကား ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် နည်းတည်း။]

တံ္တသ္သ–ထိုကေမ္ဗိ ဓာတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ကေမ္ဗိ ဓာတိန္တိ–ကား၊ ကေမ္ဗိ–တစ်ခုလည်းဖြစ်သော၊ ပဋိသန္ဓိမူလံ– ပဋိသန္ဓေ အရင်းခံရှိသော၊ စုတိ ပရိယောသာနံ–စုတိ အဆုံးရှိသော၊ ကေဘဝပရိယာပန္နံ–တစ်ခုသောဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော၊ ခန္ဓသန္တာနံ–ခန္ဓာအစဉ် ကို၊ ဒွေပိ ဓာတိယောတိ အာဒီသု–ရပ်တို့၌၊ ဧသ နယော–တည်း၊ ပန–ကား၊ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋ ကပ္ပေတိ အာဒီသု–ရပ်တို့၌၊ ပရိဟာယမာနော–ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးဆဲ ဖြစ်သော၊ ကပ္ပေါ–အသင်္ချေယျကပ်သည်၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေါ–သံဝဋ္ဋ ကပ်မည်၏၊ ဝဍ္ဎမာနော–တိုးပွားဆဲဖြစ်သော၊ ကပ္ပေါ–သည်၊ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေါ–ဝိဝဋ္ဋကပ်မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ–ထို သံဝဋ္ဋကပ်, ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့တွင်၊ သံဝဋ္ဋေန–သံဝဋ္ဋကပ်ဖြင့်၊ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ–ယီ ကပ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟိတော–ယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) တံ မူလကတ္တာ–ထို သံဝဋ္ဋကပ်လျှင် အရင်းခံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝိဝဋ္ဋေနစ–ဖြင့်လည်း၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟိတော ဟောတိ၊ ဟိ–အကျိုး

ကေမ္ဗိ၊ ပေး ခန္ဓသန္တာနံ။ ။ ကေကမ္ဗနိဗ္ဗတ္တော–ကံတစ်ခုကြောင့် ဖြစ်သော၊ အာဒါနနိက္ခေပပရိစ္ဆိန္နော–ခန္ဓာကိုစ၍ ယူခြင်း (ပဋိသန္ဓေ) ပစ်ချခြင်း (စုတိ)တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော၊ အန္တောဂဓ ဓမ္မပ္ပဘေဒေါ–အတွင်း၌ပါဝင်သော တရားအမျိုးမျိုး အပြားရှိသော၊ ခန္ဓပ္ပဗန္ဓော–ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ ဣဓ–ဤပုဗ္ဗေနိဝါသအရာ၌၊ ဓာတီတိ–ဓာတိဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော–၏၊ ဓာယတီတိ ဓာတိကတွာ–ဤသို့ ဝိဂြိုဟ်ပြု၍တည်း၊ တေနာဟ–ကေမ္ဗိ၊ ပေ၊ ခန္ဓသန္တာနန္တိ။ –သာရတ္ထ။

ပရိဟာယ၊ ပေး သံဝဋ္ဋကပ္ပော။ ။ သံဝဋ္ဋတိ–ပျက်တတ်၏၊ ဣတိ သံဝဋ္ဋော၊ [ဝိမတိ၌ "သံဝဋ္ဋနံ အသာ အတ္ထိတိ သံဝဋ္ဋော"ဟု ပြ၏၊] ကပ္ပီယတိ ပရိကပ္ပီယတိ–(ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိဘဲ လောကီလူတို့) ကြံစည်အပ် ပညတ်အပ်၏၊ ဣတိ ကပ္ပေါ၊ အခါကာလရှည်၊ ထို့ကြောင့်"ပရိဟာယမာနော၊ပေ၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပော"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပရိဟာယမာနောတိ–ခိယမာနော ဝိနဿမာနော(ပျက်ဆဲ၊)ကပ္ပေါတိ အသင်္ချေယျကပ္ပော (မဟာကပ်မဟုတ်–ဟူလို)သော–ပန အတ္ထတော ကာလော၊ ကာလသည် ပညတ်ဖြစ်၍ မပျက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာလ၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားစုကို ဥာနူပစာရအားဖြင့် "ကပ္ပ"ဟု ခေါ်၏၊ တဒါ ပဝတ္တမာနသင်္ခါရဝသေန အသာ–(ထိုကာလ၏) ပရိဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ –ဋီကာ] သံဝဋ္ဋစသော ကပ် ၄ မျိုး၏ ဖြစ်ပုံတည်ပုံ ကို ဆိုင်ရာ သဂြိုဟ်အဖွင့်များ၌ ရှု။

တံ မူလကတ္တာ။ ။ သံဝဋ္ဋ (ပျက်ဆဲ), သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ(ပျက်ပြီးအတိုင်းတည်နေသော ကပ်၊ ဝိဝဋ္ဋ (ကမ္ဘာမြေနှင့် လ နေစသော အဆောက်အဦးတို့ တိုးပွားဆဲ)ကပ်၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ (တိုးပွားပြီး အတိုင်း တည်နေသော)ကပ်၊ ထိုတွင် သံဝဋ္ဋကပ်သည် သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်၏ အရင်းခံဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် သံဝဋ္ဋသာ ပါသော်လည်း ထိုသံဝဋ္ဋဖြင့် သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကိုပါ ယူရသည်–ဟူလို။

ကား၊ ဇ၀ံသတိ-ဤသို့ ယူအပ်သော် (သံဝဋ္ဋကပ်ဖြင့် သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ ကပ်ကို, ဝိဝဋ္ဋဖြင့် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်ကို ယူအပ်သည်ရှိသော်၊) စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ-န်သော၊ ယာနိတာနိ-အကြင်ကပ်တို့သည်၊ (သန္တိ-၏) သမ္ဘာနိ-န် သော၊ တာနိ-ထိုကပ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကပ္ပဿ-မဟာကပ်၏၊ အသင်္ချေယျာနိ-အသင်္ချေယျကပ်တို့သည်၊ ဣမာနိစတ္တာရိ-ဤလေးပါးတို့တည်း၊ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ သံဝဋ္ဋော-သံဝဋ္ဋကပ် လည်းကောင်း, စသည်။]

တတ္ထ-ထိုလေးပါးသော ကပ်တို့တွင်၊ သံဝဋ္ဋာ-သံဝဋ္ဋ ကပ်တို့သည်၊ တေဇော သံဝဋ္ဋော-တေဇောသံဝဋ္ဋကပ်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မီးကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ အာပေါသံဝဋ္ဋော-လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရေကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ ဝါယောသံဝဋ္ဋော-လည်းကောင်း ဝါ-လေကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ, တယော ၃ ပါးတို့တည်း၊ သံဝဋ္ဋသီမာ-သံဝဋ္ဋကပ်၏ အထက်အပိုင်းအခြား တို့သည်၊ အာဘဿရာ-ရာဘုံ လည်းကောင်း၊ သုဘကိဏှာ-ဘုံ လည်းကောင်း၊ ဝေဟပ္ဖလာ-ဘုံ လည်းကောင်း၊ ဣတိ တိသော၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ကပ္ပေါ-ကမ္ဘာသည်၊ တေဇေန-မီးကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ-ပျက်၏၊ (တဒါ-၌) အာဘဿရတော-ဘုံမှ၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်တစ်လျှောက်ကို၊ အဂ္ဂိနာ-မီးသည်၊ ဍယှတိ-လောင်အပ်၏၊ ယဒါ, ဥဒကေန-ရေကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ၊ (တဒါ), သုဘကိဏှတော-မှ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝါ-သည်၊ ဥဒကေန-ကြောင့်၊ ဝိလီယတိ-ကြေမွ၏၊ ယဒါ, ဝါတေန-လေကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ၊ (တဒါ) ဝေဟပ္ဖလတော, ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝါ-ကို၊ ဝါတေန-သည်၊ ဝိဒ္ဓံသိယတိ-ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ ဝိတ္ထာရတော ပန-အကျယ်အပြန့် အားဖြင့်ကား၊ သဒါပိ-အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ (မီးကြောင့် ပျက်ရာအခါ စသည်အားလုံး)၊ ဧကံ ဗုဒ္ဓခေတ္တံ-တစ်ခုသော ဗုဒ္ဓခေတ်သည်၊ ဝါ-ဗုဒ္ဓခေတ် တစ်ခုလုံးသည်၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီး၏၊ ဗုဒ္ဓက္ခေတ္တံနာမ-မည်သည်၊ ဇာတိက္ခေတ္တံ-ခေတ်လည်းကောင်း၊ အာဏာက္ခေတ္တံ-လည်းကောင်း၊ ဝိသယက္ခေတ္တဉ္စ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ) တိဝိဓံ ဟောတိ၊

ဇာတိက္ခေတ္တံ။ ။ [သက္ကတ၌"သေ္ခတ္တ"ဟု ရှိ၍ သ အစား ဒွေးဘော်လာ။] ယတ္ထကေဋ္ဌာနေ-၌၊ တထာဂတဿ ပဋိသန္ဓိ ဉာဏာနုဘာဝေါ ပုညဖလသမုတ္တေဇိတော သရသေန ပရိဇမ္ဘတိ၊ တံသမ္ဗန္ဓိ၊ ဗုဒ္ဓင်္ကုရဿ နိဗ္ဗတ္တန ကေ္ခတ္တံနာမာတိ အာဟ ဇာတိက္ခေတ္တံတျာဒိ=ပဋိသန္ဓေ ဉာဏ်၏ အာနုဘော်သည် ကောင်းမှုအကျိုးသည် ကောင်းစွာ ထက်သန်စေအပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိ

တတ္ထ–ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ဇာတိက္ခေတ္တံ–ခေတ်သည်၊ ဒသ သဟဿစက္ကဝါဠပရိယန္တံ–တစ်သောင်းသော စကြဝဠာအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ယံ (ယသ္မိံ ဇာတိခေတ္တေ)–ယင်းဇာတိခေတ်၌၊ တထာဂတဿ–၏၊ ပဋိသန္ဓိအာဒိသု–ပဋိသန္ဓေယူရာ အစရှိသည်တို့၌၊ ပထဝီ–သည်၊ ကမ္ပတိ–တုန်လှုပ်ရ၏၊ [ယံ ယသ္မိံ ဇာတိခေတ္တေ–အကြင်ဇာတိခေတ်၌၊ တထာဂတဿ ပဋိသန္ဓိ အာဒိသု ပထဝီ, ကမ္ပတိ–ရ၏၊ (တံ) ဇာတိခေတ္တံ–သည်၊ ဒသ သဟဿ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံ–တစ်သောင်းသော စကြဝဠာအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်၊] အာဏာက္ခေတ္တံ–သည်၊ ကောဋိသတသဟဿ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံ–ကုဋေတစ်သိန်း စကြဝဠာအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ယတ္ထ–ယင်းအာဏာခေတ်၌၊ ရတနပရိတ္တံ–ရတနပရိတ်တော် လည်းကောင်း၊ ခန္ဓပရိတ္တံလည်းကောင်း၊ ဓဇဂ္ဂပရိတ္တံ–လည်းကောင်း၊ အာဋာနာဋိယပရိတ္တံ–လည်းကောင်း၊ မောရပရိတ္တံ–မောရ ပရိတ်တော် လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေသံ ပရိတ္တာနံ–ဤပရိတ်တော်တို့၏၊ အာနုဘာဝေါ–အာနုဘော်သည်၊ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်၏။

သဘောဖြင့် တင့်တယ်စံပယ်၏၊ ထိုဌာနအားလုံးသည် (စကြဝဠာတစ်သောင်းသည်) ဘုရားအလောင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ နယ်နိမိတ် ဖြစ်သည်။ [ဇာတိယာ–ဖြစ်ခြင်း (ဖွားမြင်ခြင်း)၏+ခေတ္တံ–နယ်နိမိတ် တည်း၊ ဇာတိက္ခေတ္တံ–ဖွားမြင်ခြင်း၏ နယ်နိမိတ်။]

အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ။ ။[ပရိ (သမန္တတော)တာယတီတိ ပရိတ္တံ–ထက်ဝန်းကျင်မှ စောင့်ရှောက်တတ်သော အရံအကာ၊ ဝါ–ပရိတ်တော်၊] ဣမ ဣဒ္ဓိမာစေတော ဝသိပ္ပတ္တော(ဤသာသနာတော်၌ စိတ်၏ ဝသီဘော်သို့ရောက်ပြီး တန်ခိုးရှင်သည်) အာဏာခေတ္တပရိယာပန္နေ ယတ္ထကတ္ထစိ စက္ကဝါဠေ ဌတွာ (အာဏာခေတ်တွင် ပါဝင်သော စကြဝဠာ တစ်ခုခု၌ တည်၍) အတ္တနော အဇ္ဈာယ ပရိတ္တံ ကတွာ (မိမိအတွက် ပရိတ် အကာအကွယ်ပြုပြီးနောက်) တတောဝ အညံ စက္ကဝါဠဂတောပိ ကတပရိတ္တောဝ ဟောတိ (ထိုအာဏာခေတ်ထဲက အခြား စကြဝဠာတစ်ခုသို့ သွားသော် လည်း ပြုအပ်ပြီးတိုင်း အကာအကွယ်ရှိသည်သာ၊) ဣတိ တသ္မာ ဝုတ္တံ–(ဤသို့နှလုံးသွင်း၍ "အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ"ဟု ဆိုအပ်ပြီ။)

အထဝါ ။ ။ တတ္ထ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဌတွာ (ထိုအာဏာခေတ်ထဲက တစ်ခုသော စကြဝဠာ၌ တည်၍) သဗ္ဗသတ္တာနံ အဇ္ဈာယ ပရိတ္တေ ကတေ (သတ္တဝါအားလုံးအတွက် ရတနသုတ် စသော ပရိတ်ကို ပြုအပ်သော်) အာဏာခေတ္တ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘိသမ္ဘုဏာတေ့ဝ ပရိတ္တာနုဘာဝေါ (အာဏာခေတ်တွင်းရှိ သတ္တဝါ အာလုံးအတွက် ပရိတ်အာနုဘော်ရောက်သည်သာ (ပျံ့နှံ့သည်သာ)။ ဘာကြောင့်နည်း–တတ္ထ ဒေဝတာဟိ ပရိတ္တာဏာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ (ထို အာဏာခေတ်တွင်းရှိ နတ် ဗြဟ္မာတို့က ပရိတ်အာဏာတော်ကို လက်ခံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းကို "ပရိတ် အာဏာတော်၏ နယ်နိမိတ်"ဟု သတ်မှတ်ရသည်။

ပန–ကား၊ ဝိသယက္ခေတ္တံ–သည်၊ အနန္တံ–အဆုံး အပိုင်းအခြား မရှိ၊ အပရိမာဏံ–အတိုင်းအရှည် မရှိ၊ ယံ–ယင်း ဝိသယခေတ်ကို၊ (သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဋီကာ၊) ယာဝတာ ဝါ ပန အာကင်္ခေယျာတိ–ယျာဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ယတ္ထ–ယင်း ဝိသယခေတ်၌၊ ယံယံ–အကြင် အကြင် အာရုံကို၊ (အနုဿရိတုံ–ငှာ၊) အာကင်္ခတိ–အလိုတော်ရှိ၏၊ တံတံ–ရုံကို၊ အနုဿရတိ–၏၊ ဧဝံ–လျှင်၊ တီသု–န်သော၊ ဧတေသု ဗုဒ္ဓက္ခေတ္တေသု–တို့တွင်၊ ဧကံ အာဏာခေတ္တံ–အာဏာခေတ် တစ်ခေတ်လုံးသည်၊ ဝိနဿတိ–ပျက်စီး၏၊ ပန–ဆက်၊ တသ္မိံ–ထို အာဏာခေတ်သည်၊ ဝိနဿန္တေ–လသော်၊ ဇာတိက္ခေတ္တံပိ–သည်လည်း၊ ဝိနဋ္ဌမေဝ–ပျက်စီးရတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ဇာတိခေတ်က နယ်ကျဉ်း၍ အာဏာခေတ်က နယ်ကျယ်သောကြောင့် အာဏာခေတ် ပျက်ရာတွင် ဇာတိခေတ်လည်း ပါဝင်တော့သည်–ဟူလို။] ဝိနဿန္တဉ္စ–ပျက်ပြန်သော်လည်း၊ ဧကတောဝ– တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ဝိနဿတိ–၏၊ သဏ္ဌဟန္တမ္ပိ– တည်ပြန်သော်လည်း၊ ဧကတောဝ, သဏ္ဌဟတိ– တည်၏၊ တဿ–ထို အာဏာခေတ်၏၊ ဝိနာသောစ–ပျက်ပုံကို လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌဟနဉ္စ–တည်ပုံကို လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ အတ္ထိကေဟိ–အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တတော–ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူရာ၏၊ ဝါ–ယူပါလေ။

ပန–ဆက်၊ ယေတေ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋာ–ကပ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတေသု– တို့တွင်၊ ဘဂဝါ–သည် ဗောဓိမဏ္ဍေ–ဏ္ဍိုင်၌၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ နိသိန္နော– မူသည်၊ (သမာနော– စဉ်၊) အနေကေပိ– များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ– တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ သရိ–အောက်မေ့တော်မူပြီ၊ ကထံ–အဘယ် နည်းဖြင့် အောက်မေ့တော်မူနိုင်သနည်း၊ အမုတြာသိန္တိ အာဒိနာ– အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ (သရိ–မူပြီ)။

ဝိသယက္ခေတ္တံပန။ ။ ရှင်ဘုရင် တဦး၏ပိုင်ရာ နယ်မြေကို ဝိသယ (နိုင်ငံ)ဟု ခေါ်သကဲ့သို့, ဘုရားဉာဏ်တော်၏ အာရုံပြုရာ အရပ်ကိုလည်း ဝိသယဟု ခေါ်၏၊ ဝိသယောစ+ခေတ္တံ ဝိသယခေတ္တံ–ဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ရာသည်ပင် နယ်နိမိတ်၊ ထိုဝိသယခေတ်နယ်နိမိတ်ကား အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိ၊ စကြဝဠာအနန္တ ရှိသလို ဝိသယခေတ်လည်း အနန္တပင်တည်း။

ယံယံ၊ ပေ၊ အနုဿရတိ။ ။ အာကင်္ခပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ ဉာဏဿ–ဉာဏ်တော်၏အောက်မေ့လို သိလိုသော ဆန္ဒမျှနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (သိလိုသော ဆန္ဒဖြစ်လျှင် ဉာဏ်တော်က သိနိုင်သောကြောင့်) အနန္တစကြဝဠာအတွင်း၌ သိလိုသမျှ အာရုံ အားလုံးကို သိနိုင်သည်–ဟူလို။

တတ္ထ–ထို အမုတြာသိ အစရှိသောပါဌ်၌၊ အမုတြာသိန္တိ–ကား၊ အမုမှိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ–ထိုမည်သော သံဝဋ္ဋကပ်၌၊ အဟံ–သည်၊ အမုမှိဘဝေ–ထိုမည်သောဘဝ၌၊ အဟောသိံ–ပြီ၊ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (အမုသ္မိံ) ယောနိယာ–ထိုမည်သောယောနိ၌၊ အဟောသိံ၊ ဣတိ–ဝါ၊ လည်းကောင်း၊ (အမုသ္မိံ) ဂတိယာ–တိ၌၊ အဟောသိံ၊ဣတိဝါ၊ အမုသ္မိံ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ–ဋ္ဌိတိ၌၊ အဟောသိံ၊ဣတိဝါ၊အမုမှိ သတ္တာဝါသေ–ဝါသ၌၊ အဟောသိံ၊ ဣတိဝါ၊ အမုမှိ သတ္တနိကာယေ–ထိုမည်သော သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ အဟောသိံ၊ ဣတိ ဝါ, (အနုဿရာမိ–၏၊ဟု ထည့်စပ်) ဧဝံ နာမောတိ–ကား၊ ဝေဿန္တရော ဝါ–ဝေဿန္တရာ မည်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဇောတိပါလော ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိံ၊) ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ–ကား၊ ဘဂ္ဂဝေါ ဝါ–အနွယ်အားဖြင့် ဘဂ္ဂဝ မည်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါတမော ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိံ)၊ ဧဝံ ဝဏ္ဏော တိ–ကား၊ ဩဒါတော ဝါ–ဖြူသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ သာမော ဝါ–ရွှေသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိံ)၊ ဧဝ မာဟာရောတိ–ကား၊ သာလိမံသောဒနာဟာရော ဝါ–သလေးသားပြွမ်းထမင်းဟူသော အာဟာရ ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တဖလ ဘောဇနော ဝါ–အလိုလိုဖြစ်သော အသီး

အမုမှိသံဝဋ္ဋကပ္ပေ။ ။ ဤ၌ ဝါသဒ္ဒါမပါဘဲ“ ဘဝေဝါ”စသည်၌သာ ဝါသဒ္ဒါပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘဝေဝါစသော စကားသည် သံဝဋ္ဋကပ်တစ်ခု၌ပါဝင်သော ဘဝအမျိုးမျိုး ယောနိအမျိုးမျိုး စသည်ကို ပြသောစကားဟု မှတ်၊ မည်သည့်သံဝဋ္ဋကပ်အခါတုန်းက ကာမစသော ဘဝ ၃ ပါးတွင် မည်သည့်ဘဝ, အဏ္ဍဇစသော ယောနိ ၄ ပါးတွင် မည်သည့်ယောနိ, ဒေဝစသော ဂတိ ၅ ပါးတွင် မည်သည့်ဂတိ, နာနတ္တကာယ နာနတ္တသညီစသော ဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသ ၉ ပါးတို့တွင် မည်သည့်ဝိညာဏဋ္ဌိတိ–မည်သည့်သတ္တာဝါသ, ပေါဏိကနိကာယ စိက္ခလ္လိကနိကာယစသော အမျိုးမျိုးသော နိကာယတို့တွင် မည်သည့်သတ္တနိကာယ၌ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ [သံဝဋ္ဋစသောကပ် ၄ ပါးတွင် ပါဠိတော်၌ အစထားသော သံဝဋ္ဋကပ်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ပြသော်လည်း သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီစသော ကပ်များ၌လည်း ဤ နည်းအတိုင်း ချဲ့ထွင်၍ သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထိုဘဝစသည်တို့တွင် ကာမဘဝဆိုလျှင် ယောနိ ၄ ပါး၊ ဂတိ ၅ ပါး လုံး ပါဝင်နေ၏၊ ဌိတိသတ္တာဝါသနိကာယတို့လည်း အများပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့်ဘဝကို အောက်မေ့လျှင် ယောနိစသည်ကို အောက်မေ့ချင်မှ အောက်မေ့မည်၊ ဘဝကိုသာ အောက်မေ့၍ ယောနိစသည်ကို မအောက်မေ့ဘဲလည်း ရှိမည်၊ ထိုအားလုံးကို ဆက်ကာဆက်ကာ အောက်မေ့ခြင်းလည်း ရှိမည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါ သဒ္ဒါတို့ကို အရ လုံးလုံး မကွဲသောကြောင့် သမုစ္စည်းလည်း မဆိုသင့်၊ တစ်ခုမရ တစ်ခုရသော ဝိကပ်လည်း မဆိုသင့်ရကား အနိယမတ္ထဟု ဆိုသင့်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် “အဟောသိံ ဣတိ ဝါ”ဟု ပုဒ်တိုင်း လိုက်စေ၍ အဆုံးကျမှ အနုဿရာမိ ဟု ထည့်စပ်စေသည်။

ဟူသော အစာရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိ)၊ ဓဝံ သုခ ဒုက္ခပ္ပ ဋိသံဝေဒီတိ–ကား၊ အနေကပ္ပကာရေန–များသောအပြားအားဖြင့်၊ ကာယိက စေတ သိကာနံ–ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်, စိတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ (သုခ ဒုက္ခာနံ–တို့ကို၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ သာမိသ နိရာမိသာဒိပ္ပဘေဒါနံ–သာမိသ နိရာမိသ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ သုခဒုက္ခာနံတို့ကို၊ ပဋိသံဝေဒီ–ခံစား ရခြင်းရှိသည်၊ (အာသိ၊) ဓဝမာယု ပရိယန္တောတိ–ကား၊ ဓဝံ–သို့၊ ဝဿသတ ပရမာယု ပရိယန္တော၀ါ–အနှစ်တစ်ရာဟူသော လွန်ကဲသော အသက်အပိုင်းအခြားရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိကပ္ပသဟဿ ပရမာယု ပရိယန္တော၀ါ–ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူသော လွန်ကဲသော အသက်အပိုင်းအခြားရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိ)။

သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ–ကား၊ သော အဟံ–သည်၊ တတော ဘ၀တော–ထိုဘ၀မှ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တတော ယောနိတော–မှ၊ ဝါ, တတော ဂတိတော, ဝါ, တတော ဝိညာဏဋ္ဌိတိတော, ဝါ, တတော သတ္တာဝါသတော, ဝါ–တစ်နည်း၊ တတော သတ္တနိကာယတော–ထိုသတ္တဝါအပေါင်းမှ၊ စုတော–စုတေသည်၊ (သမာနော–ဖြစ်လသော်၊)ပုန–တစ်ဖန်၊ အမုကသ္မိံ နာမ ဘဝေ–ထိုမည်သောဘဝ၌၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အမုဿံ နာမ ယောနိယာ–၌၊ ဝါ, အမုဿံ နာမ ဂတိယာ, ဝါ, အမုဿံ နာမ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ, ဝါ, အမုကသ္မိံ နာမ သတ္တာဝါသေ, ဝါ–တစ်နည်း၊ အမု ကသ္မိံ နာမ သတ္တနိကာယေ–ထိုမည်သော သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ ဥဒပါဒိံ–ထင်ရှား ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တတြာပါသိန္တိ–ကား၊ အထ–ထိုသို့ ဖြစ်ရာအခါ၌ (ဓဝံနာမော–

ဓဝံ နာမောစသည်။ ။ "ခဝံနာမံ+ယဿာတိ ခဝံနာမော" စသည်ပြု၊ ဘုရားရှင်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်အခန်းဖြစ်၍ အမည်အနွယ်စသော အားလုံးကို ဘုရားနှင့် သက်ဆိုင်ရာချည်း ပြထား၏၊ သာလိမံသော ဒနာဟာရောသည် မင်းဘဝ၌ အာဟာရဖြစ်၍, ပဝတ္တဖလာဟာရကား ရသေ့ဘဝ၌ အာဟာရတည်း၊ "ပဝတ္တ–ဖြစ်"ဟူသည် အလိုလိုကြွေကျသော အသီးတည်း၊ သုခ ဒုက္ခ၌ သာမိသ (တဏှာဖြင့် သုံးအပ်သော သုခ)ဟူသည် ဂေဟဿိတ–(ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌ မှီသော)လောဘမူ သုခတည်း၊ နိရာမိသ (တဏှာသည် မသုံးသပ်အပ်သော သုခ)ဟူသည် နေက္ခမ္မဿိတ(ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော)သောမနဿတည်း၊ အာဒိဖြင့် ဝိဓေကသုခ (ပဌမဈာန် ချမ်းသာ) သမာဓိဇသုခ (ဒုတိယဈာန်ချမ်းသာ)များကို ငြီကာယူ၏၊ ကုသိုလ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သော သုခဟူသမျှလည်း လောဘမှ ထွက်မြောက်သောကြောင့် နေက္ခမ္မဿိတ သုခချည်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဝေဿန္တရော၀ါ–ဝေဿန္တရာအမည်ရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဘဂ္ဂဝေါဝါ–ဘဂ္ဂဝအနွယ်ရှိသည် လည်းကောင်း"စသည်ဖြင့် အနက်ပေးကြ၏၊ "ရှိ"ဟု အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟ မဖြစ် နိုင်သောကြောင့် ထိုအနက်မျိုးကို အမြဲရှောင်ပါ။

အာသိံ၌ စပ်၊) တတြာပိ ဘဝေ–ထိုဘဝ၌လည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တတြာပိ ယောနိယာ–၌လည်း၊ ဝါ, တတြာပိ ဂတိယာ, ဝါ, တတြာပိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ, ဝါ, တတြာပိ သတ္တာဝါသေ, ဝါ–တစ်နည်း၊ တတြာပိ သတ္တနိကာယေ–ထို သတ္တနိ ကာယ၌လည်း၊ ပုန်–တစ်ဖန်၊ အဟောသိံ–ပြီ၊ ဧဝံနာမောတိ အာဒိ–ဧဝံ နာမော အစရှိသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အမုတြာသိန္တိ–အမုတြာသိံ–အစရှိသော၊ ဣဒံ–ဤအောက်မေ့ပုံသည်၊ အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ အာရောဟန္တဿ–ဉာဏ်ဖြင့် တက်သွားသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယာဝဒိစ္ဆကံ–အလိုတော်ရှိသလောက်၊ သရဏံ–အောက်မေ့တော်မူခြင်းတည်း၊ ဝါ–အောက်မေ့တော်မူပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ သော တတော စုတောတိ–စုတောဟူသော ဤဆင်ခြင်တော်မူပုံ သည်၊ ပဋိနိဝတ္တန္တဿ–ဉာဏ်ဖြင့် ပြန်နစ်လာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏံ–(အောက်မေ့

အထဝါ။ ။ အမုတြာသိံ–စသော ပါဠိများကို အောက်၌ သာမညအားဖြင့် အကျဉ်း ပြခဲ့ပြီ၊ ယခုတစ်ဖန် အထူးအားဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်ပြလိုသောကြောင့်“အထဝါ”စသည်မိန့်။ [ပဌမွာ သာမညတော ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုကာမော အထဝါတိ အာဒိမာဟ၊ –ဋီကာ။] ဤ စကားဖြင့် ပဌမနည်းနှင့် ဤ အထဝါတက်သောနည်းသည် သာမညနှင့် ဝိသေသလောက်သာ ထူး၏၊ ဖွင့်ပုံမှာ ဘုရားရှင်အတွက်ချည်းသာတည်း–ဟုမှတ်။

ယသ္မာ အမုတြာ သိန္တိ၊ ပေ၊ သရဏံ။ ။ ပါဠိတော်၌ “အမုတြာသိံ၊ ဧဝံနာမော၊ ပေ၊ စဝမာယုပရိယန္တော”သည် ဘုရားမဖြစ်မီတုသိတာ ဘဝမှစ၍ လွန်ခဲ့ပြီးသော ဘဝအဆက်ဆက်ကို အလိုတော်ရှိသလောက် ပဋိလုံအားဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့် နောက်ပြန်တက်၍ တက်၍ အောက်မေ့ပုံကို ပြသော စကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမုတြအရ ဘဝများစွာဖြစ်သော်လည်း သာမညနိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်း ဆိုထားသည်ဟု မှတ်၊ တစ်နည်း–အမုတြ အမုတြဟု ဆိုလိုလျက် ဝိစ္ဆာတစ်ပုဒ် ချေထားသော ဝိစ္ဆာလောပဟု မှတ်။ [အမုတြာသိန္တိ သာမညနိဒ္ဒေသောယံ၊ ဗျာပနိစ္ဆာလောပေါ ဝါ၊ အာရောဟန္တဿာတိ ပဋိလောမတော ဉာဏေန ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အာရောဟန္တဿ၊ –ဋီကာ။]

ပဋိနိဝတ္တန္တဿ ပစ္စဝေက္ခဏံ။ ။ ပါဠိတော်၌ “သော တတော စုတော”ဟူသောစကား သည် (အလိုရှိသလောက် ဉာဏ်ဖြင့် နောက်ပြန်တက်သွားပြီးနောက်) ဉာဏ်ဖြင့် ပြန်၍ဆုတ်ယင်း အောက်မေ့အပ်ပြီး ပုဗ္ဗေနိဝါသတွေကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်ပုံကို ပြသောစကား ဖြစ်သည်။[ပဋိနိဝတ္တန္တဿာတိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရဏဝသေန ယာဝဒိစ္ဆကံ ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တဿ၊ ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ–အနုဿရိတဿ အနုဿရိတဿ ပစ္စဝေက္ခဏံ၊ န အနုဿရဏံ၊ –မဟာဋီကာ။]

အပ်ပြီး, အောက်ဓေ့အပ်ပြီးကို) ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းတည်း၊ ဝါ-ဆင်ခြင်တော်မူပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣရိယာပထေ့ဘ္ဂတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာယ- ဟောတော်မူအပ် သော၊) ဣမိဿာ ဣရိယာပထက္ခိယာ-၌ ဣရိယာပထ္တိ၏၊ အနန္တရံ- အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ အမုတြ ဥဒပါဒိံ တိ-အမုတြ ဥဒပါဒိံ ဟူသော စကားကို၊ တုသိတဘာဝနံ-တုသိတာဘုံကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတြာပါသိံ ဧဝံ နာမောတိ-ကား တတြာပိ တုသိတဘာဝနေ-ထိုတုသိတာ နတ်ဘုံ၌လည်း၊ သေတကေတုနာမ-သေတကေတု မည်သော၊ ဒေဝပုတ္တော-သည်၊ အဟောသိံ၊ ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ-ကား၊ တာဟိ ဒေဝတာဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဧက ဂေါတ္တော-ဟူသော အနွယ်ရှိသည်၊ (အာသိံ၊) ဧဝံဝဏ္ဏောတိ-ကား၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော- ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်၊ (အာသိံ၊) ဧဝံ မာဟာရောတိ ကား၊ ဒိဗ္ဗသု ဓာဟာရော-နတ်၌ဖြစ်သော သုဓာဟူသော အာဟာရရှိသည်၊ အာသိံ၊ [နတ်သုဓာ အကြောင်းကို အသိတိနိပါတ် သုဓာဘောဇနဇာတ်မှာ ရှု] ဧဝံ သုခ ဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီတိ- ကား၊ ဧဝံ ဒိဗ္ဗသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ-၌သို့ နတ်၌ ဖြစ်သော ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းရှိသည်၊ (အာသိံ) ဒုက္ခံပန-ဒုက္ခသည်ကား၊ သင်္ခါရဒုက္ခ မတ္တမေဝ-သင်္ခါရဒုက္ခ မျှသည်သာတည်း၊

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သော တတော စုတော အမုတြဥဒပါဒိံ" ဟု ရှိပြီးနောက်, တစ်ဖန် "သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော" ဟု ရှိပြန်၏၊ ယာစုအဖွင့်သည် ပထမ "သော တတော စုတော" ၏ နောက်၌ရှိသော အမုတြ ဥဒပါဒိံ၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ တုသိတဘာဝနံ သန္ဓာယာဟ" သည် လိုရင်းတည်း၊ "အမုတြဥဒပါဒိံ" သည် ၂ ဌာန၌ပါရှိရာ အဘယ်"အမုတြဥဒပါဒိံ"ပါနည်းဟု-မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣဓူပပန္နောတိ ဣမိဿာ ဣရိယာပထက္ခိယာ အနန္တရံ"ဟု ဝိသေသနကူမ ရသည်၊ နောက်၌ ဣဓူပပန္နောဟု ဆိုအပ် သော ဣဓူပပတ္တိ (ဤသိဒ္ဓတ္ထဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်း)၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော "အမုတြ ဥဒပါဒိံ"ဟူလို၊ တသ္မာဖြင့်လည်း ယသ္မာ၏ဆိုင်ရာ ၂ ဝါကျလုံးကို ပြန်၍စွဲ၊ "တသ္မာ-ထိုသို့နောက်ပြန်တက်လျက် အလိုရှိတိုင်း အောက်ဓေ့ပြီးနောက် ပြန်၍ဆုတ်ယင်း ဆင်ခြင်ပုံကို ပြသောစကားတို့၏အဖြစ် ကြောင့်"(ပြန်ဆုတ်လာသောအခါ ဤဘဝ၏ရှေ့၌ကပ်လျက်ရှိသော တုသိတာဘုံကို ရည်ရွယ်၍ "အမုတြ ဥဒပါဒိံ"ဟု ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။)

မှတ်ချက်။ ။ ဤနေရာဝယ် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ "တသ္မာ ဣဓူပပန္နော တိဣမိဿာ ဣဓူပပတ္တိယာ အနန္တရမေဝသော ဥပ္ပတ္တိဌာနံ သန္ဓာယ အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ ထိုကိုမှီ၍ ဤ၌လည်း "အနန္တရံ တုသိတဘာဝနံ သန္ဓာယ အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ရှိလျှင် အနန္တရံကို အမုတြ ဥဒပါဒိံ ထိ၌ မစပ်ဘဲ တုသိတဘာဝနံ၌ စပ်ရသောကြောင့် သာ၍ ရှင်းလင်းစရာရှိသည်။

ဇဝမာယုပရိယန္တာတိ–ကား၊ ဇဝံ–သို့၊ သတ္တပညာသ ဝဿကောဋိသဋ္ဌိဝဿသတ သဟဿာယုဝရိယန္တာ–နှစ်ပေါင်း ၅၇ ကုဋေ ၆ သန်း၊ အသက်အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ (အာသီး၊) သော တတောစုတောတိ–ကား၊ သော အဟံ–သည်၊ တတော တုသိတ ဘဝနတော–ဘုံမှ၊ စုတော–သည်၊ (သမာနော)၊ ဣမှုပပန္နောတိ–ကား၊ ဣမ–ဤ ဘဝ၌၊ မဟာမာယာယ–မဟာမာယာမည်သော၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရား၏၊ ကုစ္ဆိမှိ–ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တော–ဖြစ်ရပြီ။

ဣတိတိ–ကား၊ ဇဝံ–ဤသို့၊ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသန္တိ–ကား၊ နာမဂေါတ္တဝ သေန–အမည်အနွယ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ သဥဒ္ဒေသံ–ဥဒ္ဒေသနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏာ ဒိဝသေန– ဝဏ္ဏအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ (ဝဏ္ဏအာဟာရ သုခဒုက္ခပ္ပဋိ သံဝေဒန အာယုပရိယန္တတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊) သာကာရံ–အာကာရနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်၊ နာမဂေါတ္တေန–ဖြင့် ၊ သတ္တော–သတ္တဝါ ကို၊ ဒတ္တောတိ–ဒတ္တဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိဿောတိ–၍လည်းကောင်း၊ ဂေါတမောတိ–၍လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ–ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဝဏ္ဏာဒီဟိ–ဝဏ္ဏအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သြဒါတောတိ–ဖြူသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာမောတိ–ရွှေသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာနတ္တတော–ထူးသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နာမဂေါတ္တံ–အမည်အနွယ်သည်၊ ဥဒ္ဒေသော–သမည်၏၊ ဣတရေ–နာမဂေါတ္တမှ အခြားကုန်သော ဝဏ္ဏ အာဟာရ သုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒန အာယု ပရိယန္တ တို့သည်၊ အာကာရာ–ရတို့မည်၏။

သဥဒ္ဒေသံ။ ။ ပါဠိတော်၌"သာကာရံ-သဥဒ္ဒေသံ"ဟု အာကာရပုဒ်က ရှေ့နေသော်လည်း "ဇဝံနာမော ဇဝံ ဂေါတ္တော"ဟု နာမဂေါတ္တတို့က ရှေ့ကျသောကြောင့် သံဝဏ္ဏနာ၌ နာမဂေါတ္တရသော ဥဒ္ဒေသကို အလျှင်ပြသည်၊ ဇတေန–ဤအမည်အနွယ်ဖြင့်၊ သတ္တော–သတ္တဝါကို၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ–ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဣတိ ဥဒ္ဒေသော၊ မြင်ရုံမျှဖြင့် "မည်သူ့၊မည်သည့်အနွယ်ရှိသူ"ဟု မသိရဘဲ မေး၍ ကြည့်မှ "တိဿတဲ့, ဂေါတမတဲ့"ဟု အမည်အနွယ်ဖြင့် ညွှန်ပြ ပြောဆိုအပ်သည်–ဟူလို၊ သဟ+ဥဒ္ဒေသေန ယောတိ သဥဒ္ဒေသော–ညွှန်ပြပြောဆိုအပ်ကြောင်း နာမဂေါတ္တနှင့်တကွဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသ။

သာကာရံ။ ။ ဝဏ္ဏ, စားအပ်သော အာဟာရ, သုခ ဒုက္ခ, အာယုပရိယန္တတို့သည် မေး၍ မနေရ, မြင်ရုံဖြင့် သိရသောကြောင့် "အာကာရိယတိ (ဒိဿမာဝ သဏ္ဌာဝိညာယတိ) ဇတေ ဟိတိ အာကာရာ" ဇတေဟိ–ဤဝဏ္ဏစသည်တို့ဖြင့်၊ သတ္တော–ကို၊ အာကာရိယတိ–မြင်လျှင်မြင်ချင်း (ဖြူတဲ့သူ၊ သုလေးဆန်စားတဲ့သူ, ချမ်းသာသူ, ဆင်းရဲသူ, အသက်ရှည်သူ)ဟု ခွဲခြား၍ သိအပ် သိနိုင်၏၊ ဣတိ အာကာရာ၊ သဟ အာကာရေဟိ ယောတိ သာကာရော–မြင်လျှင်မြင်ချင်း သိအပ် ကြောင်းဖြစ်သော ဝဏ္ဏအာဟာရ သုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒန အာယုပရိယန္တတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သော (ပုဗ္ဗေနိဝါသ)။

ပ်န-ပရိဟာရပက္ခ၊ ပေ၊ အုံ၊ ဗုဒ္ဓါယေ၀-ဘုရားရှင်တို့သည်သာ၊ ပုဗ္ဗေနိ၀ါသံ-ကို၊ သရန္တိ ကိံ-အောက်မေ့နိုင်ကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရောမယာ) ၀ုစ္စတေ၊ ဗုဒ္ဓါယေ၀-တို့သည်သာ၊ (ပုဗ္ဗေနိ၀ါသံ-ကို၊ သရန္တိ-န်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာ၀က တိတ္ထိယာပိ-တို့သည်လည်း၊ (ပုဗ္ဗေနိ၀ါသံ သရန္တိ-အောက်မေ့နိုင်ကုန်သေး၏၊) စခေါ်-ထိုသို့ပင် အောက်မေ့နိုင်ပါကုန်သော်လည်း၊ အ၀ိသေသေန-အထူး မမ သာမညအားဖြင့်၊ ၀ါ-တန်းတူအားဖြင့်၊ နော သရန္တိ-အောက် မေ့နိုင်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဟိ-ချဲ့၊ တိတ္ထိယာ-တိတ္ထိတို့သည်၊ စတ္တာသီသံ ယေ၀-၄၀ သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကပ္ပေ-ကမ္ဘာတို့ကို၊ သရန္တိ-န်၏၊ တတော-ထိုကမ္ဘာ ၄၀ ထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ န် သရန္တိ-န်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဒုဗ္ဗလပညတ္တာ-အားနည်းသော ပညာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိချဲ့၊ တေသံ-ထို တိတ္ထိတို့၏၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ၀ိရဟတော-နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သော ဉာဏ်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလာ-အားမရှိသော၊ ပညာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန -ကား၊ သာ၀ကေသု-တို့တွင်၊ အသီတိ မဟာသာ၀ကာ-ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာ၀က တို့သည်၊ ကပ္ပသတသဟဿံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းကို၊ သရန္တိ၊ ဒွေ-န်သော၊ အဂ္ဂသာ၀ကာ-တို့သည်၊ ဧကံ အသင်္ချေယျံ-ကို လည်းကောင်း၊ သတ သဟဿံစ-ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကိုလည်းကောင်း၊ (သရန္တိ၊) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဒွေအသင်္ချေယျာနိ-တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ သတသဟဿံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ (သရန္တိ၊) ဟိ-မှန်၊ တေသံ- ထိုမဟာ သာ၀ကစသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘိနီဟာရော-စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဖြစ်သော

တိတ္ထိယာ။ ။ အညတိတ္ထိယာ-သာသနာပ တိတ္ထိတို့တည်း၊ တေပန ကမ္မ၀ါဒိနော-ကံရှိ၏ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ ကိရိယ၀ါဒိနော-ကံကို ပြုအပ်၏ (ပြုရာရောက်၏)ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ တာပသာဒယော-ရသေ့အစရှိသူတို့တည်း။

ဗုဒ္ဓါနံပန။ ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာ၀ကနှင့် မဟာသာ၀ကတို့သည် သူတို့၏ ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ရာကာလနှင့် ညီမျှသော ပုဗ္ဗေနိ၀ါသကိုသာ အောက်မေ့နိုင်ကြလျှင် ဘုရားရှင်လည်း၊ ပါရမီဖြည့်ရာကာလနှင့် ညီမျှသော ၄ အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း စသည်သာ အောက်မေ့နိုင်သလော-ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓါနံ ပန"စသည်မိန့်၊ ဘုရားရှင်တို့ကား အပိုင်းအခြားမရှိ, အလိုရှိတိုင်း အောက်မေ့တော်မူနိုင်ကြသည်။

ဋီကာ။ ။ သတိပိ ကာလပရိစ္ဆေဒေ-ပါရမီဖြည့်ရာ ကာလ အပိုင်းအခြား ရှိပါသော်လည်း၊ ကာရဏူပါယ ပရိဂ္ဂဟ ကောသလ္လာဒိနာ-အကြောင်းဥပါယ်တံမျဉ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း၌ ဘုရားရှင်တို့က ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်၏ အဖြစ် စသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊

ပါရမီဖြည့်ရာအခါသည်၊ ဧတ္တကော–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ပန–ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ–အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ (သရိတုံ–ငှာ၊) ဣစ္ဆန္တိ–န်၏၊ တာဝ–လောက်၊ သရန္တိ–န်၏၊ စ–ဆက်၊ (ကာလမှတစ်ပါး အောက်မေ့ပုံ အခြင်းအရာကို ဆက်ဦးအံ့၊) တိတ္ထိယာ–တို့သည်၊ ခန္ဓ ပဋိပါဋိယာ–ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့်၊ သရန္တိ–န်၏၊ ပဋိပါဋိံ–ကို၊ မုဉ္စိတွာ–လွှတ်၍၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန–စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ သရိတုံ–ငှာ၊ န သက္ကောန္တိ၊ ဟိ–မှန်၊ တေသံ–ထိုတိတ္ထိတို့၏၊ အန္ဓာနံဝိယ–သူကန်းတို့၏ကဲ့သို့၊ ဣစ္ဆိတပဒေသောက္ကမနံ–အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့ သက်ရောက်နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ သာဝကာ–သာဝကတို့သည်၊ ဥဘယထာပိ–၂ပါးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ သရန္တိ၊ [ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, စုတိ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် လည်းကောင်း, အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏–ဟူလို] ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ တထာ–တည်း၊ ဗုဒ္ဓါပန–ကား၊ ခန္ဓ ပဋိပါဋိယာပိ–လည်းကောင်း၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနပိ–လည်းကောင်း၊ သီဟောက္ကန္တဝသေနပိ–ခြင်္သေ့ခုန်နည်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေကာသု–န်သော၊ ကပ္ပကောဋီသု–ကမ္ဘာကုဋေတို့၌၊ ဟေဋ္ဌာဝါ–အောက်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိဝါ–အထက်၌လည်းကောင်း၊ ယံယံ ဌာနံ (သရိတုံ) အာကင်္ခန္တိ–အလိုတော်ရှိကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော အရပ်ကို၊ သရန္တိယေဝ–န်သည်သာ။

အယံ ခေါ မေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒီသု–ရပ်တို့၌၊ မေတိ–ကား၊ မယာ–ငါသည်၊ ဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန–သိအပ်သည်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ–ဝိဇ္ဇာမည်၏၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝိဒိတံ–သိအပ်သည်ကို၊ ကရောတိ–ပြုသနည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ–ကို၊ (ဝိဒိတံ ကရောတိ၊) တသောဝ ပုဗ္ဗေနိဝါ

သာတိသယတ္တာ မဟာဗောဓိသမ္ဘာရာန်– သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦးတို့က လွန်ကဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာနုဘာဝဿ ပရိစ္ဆေဒါဘာဝ နတ္ထိ–အာနုဘော် အစွမ်းသတ္တိ၏ အပိုင်းအခြားမည်သည် မရှိ၊ ကုတော တံ နိဗ္ဗတ္တာနံ အဘိညာဏာနံ–ထိုအာနုဘော်ကြောင့်ဖြစ်သော အဘိညာဉ်တို့အတွက် အဘယ်မှာ ကာလအပိုင်းအခြား ရှိတော့အံ့နည်း၊ (မရှိတော့ပြီ–ဟူလို)။

ခန္ဓပဋိပါဋိယာ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန။ ။ တစ်ဘဝ၌ စုတိမှစ၍ ဖြစ်သမျှ အစဉ်ကို နောက်ပြန်အဆက်ဆက်ကြည့်ကာ ပဋိသန္ဓေသို့ ရောက်အောင်သွား၍ အောက်မေ့ခြင်းသည် ခန္ဓပဋိပါဋိအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်းတည်း၊ က ခ စသည်ကို စာအံရာ၌ "အဋ္ဌမှစ၍ ခက" တိုင် အောင် တစ်လုံးမချန် အံခြင်းမျိုးတည်း၊ စုတိကို သိပြီးနောက်/ ခုန်ကျော်၍ ပဋိသန္ဓေကို သိခြင်း၊ ထို့နောက်ဘဝများ၌လည်း ဤသို့ အစ အဆုံးကိုသာကြည့်၍ လိုရာဘဝရောက်မှ လိုရာ အကြောင်းအရာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်းကား စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်းမည်၏၊ သီဟောက္ကန္တိ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ရေးခဲ့ပြီ။ [မဟာပါဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌"ခန္ဓပဋိပါဋိယာ"ဟု ရှိ၏။ ကောင်းသည်။]

သသဿ–သကိုပင်၊ အဝိဒိတကရဏဲဋ္ဌေန–မသိအပ်သည်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟော–ထို ပုံဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟကို၊ အဝိဇ္ဇာတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တမောတိ–ကား၊ သွေဝမောဟော–ကိုပင်၊ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကဋ္ဌေန–ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တမောတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အာလောကောတိ–ကား၊ သာယေဝဝိဇ္ဇာ–ဇ္ဇာကိုပင်၊ သြဘာသကရဏဋ္ဌေန–မိမိ အကြောင်း တို့သည် ပြုအပ်သော အရောင်အလင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာလောကောတိ–၍၊ ဝုစ္စ တိ၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ အယံ ခေါ် မေ ဗြာဟ္မဏ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာတိ–တာဟူသော၊ အယံ–ဤအနက်သည်၊ အဓိပ္ပာယော–လိုရင်း အနက်တည်း၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပသံသာဝစနံ–ချီးမွမ်းကြောင်း စကားတည်း။

ဝိဒိတ ကရဏ ဋ္ဌေန။ ။ "ဝိဒိတ–သိအပ်သည်ကို+ကရဏ–ပြုတတ်"ဟူသည် "ပုဗ္ဗေနိဝါသကို သိတတ်"ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဒတီတိဝိဇ္ဇာ"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပင်ပြု၊ အဝိဇ္ဇာ၌ "အဝိဒိတ ကရဏဋ္ဌေန"ဟု ဆိုသော်လည်း "န+ဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာ"ဟု ပြု၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟရသည်၊ ဝိဇ္ဇာသည် ပဟာယက (ပယ်တတ်), အဝိဇ္ဇာက ပဟာတဗ္ဗ(ပယ်ထိုက်)ဖြစ်၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။

သွေဝ မောဟော၊ ပေ၊ တမော။ ။ တမဓာတ်, ခေဒအနက်ဟော၊ တမန္တိ ဧတေနာတိ တမော–များသောအားဖြင့် သတ္တဝါ၏ ပင်ပန်းကြောင်း အမှောင်၊ အမှောင်သည် မျက်စိ အမြင်ကို ချုပ်ချယ်ဖုံးကွယ်တတ်သကဲ့သို့, မောဟလည်း ဉာဏ်အမြင်ကို ဖုံးကွယ်တတ်ရကား တမနှင့် တူသည်။

သြဘာသကရဏဋ္ဌေန အာလောကော။ ။ ကတ္တုဗ္ဗတော ကရဏံ (ကတ္တုဗ္ဗန္တိကရဏ်–ပြု)အဝဘာသတိ–ထွန်းလင်း တောက်ပတတ်၏၊ ဣတိ သြဘာသော–(အရောင်အလင်း)၊ သြဘာ သောဝကရဏ်–သြဘာသကရဏ်–ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့သည် (သြဘာသဖြစ်အောင်)ပြုအပ်သော အရောင်အလင်းတည်း။ [အတ္တနောပစ္စယေဟိ သြဘာသဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော၊] ဤ၌"ပစ္စယေဟိ"ဟူသော ကတ္တားနှင့် "နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗဋ္ဌေန"ဟူသော ကံဟောကြိယာကို ကြည့်၍ ကရဏကို ကမ္မသာဓ်ပြုသည်၊ အာလောကီယတိ ဧတေနာတိ အာလောကော=ရူပါရုံကို ကြည့်ရှုအပ်ကြောင်း အရောင်အလင်း။

အယံ အတ္ထော၊ သေသံ ပသံသာဝစနံ။ ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ· ဉာဏ်ကို ပြသော အခန်းဖြစ်၍ "ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ– ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာကို ရအပ်ပြီ" ဟူသော ဤ အနက်သာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ–စသော နောက် ၄ ဝါကျကား ချီးမွမ်းကြောင်း စကား များသာ ဖြစ်သည်။ [သေသံ ပသံသာဝစနန္တိ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ပဋိပက္ခဝိဓမနံ ပဝတ္တိဝိသေသာနံ ဗောဓနတော ဝုတ္တံ=အဝိဇ္ဇာဟူသော တမဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း, ဝိဇ္ဇာဉာဏ်

ပန–ဆက်၊ ဧတ္တ– ဤ အယံ ဓါ မေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယောဇနာ–ဝါကျတို့ကို ယှဉ်စေပုံကို၊ (ဖဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) မေ–သည်၊ အယံဝိဇ္ဇာ–ဤ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဝိဇ္ဇာကို၊ အဓိဂတာ–ရအပ်ပြီ၊ အဓိဂတဝိဇ္ဇဿ–ရအပ်ပြီးသော ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာရှိသော၊ တဿ မေ–ထိုငါ၏၊ အဝိဇ္ဇာ–(ပုဗ္ဗေနိ ဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော) အဝိဇ္ဇာသည်၊ ဝိဟတာ–ကင်းပြီ၊ ဝိနဋ္ဌာ–ပျက်စီးပြီ၊ ကိုတိအတ္ထော၊ [ဟနဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ယူ၍ "ဝိဟတာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်ပြီးနောက် "ဝိနဋ္ဌာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။] ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (အဝိဇ္ဇာ–သည်၊ ဝိဟတာ–နည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ–သည်၊ ဥပ္ပန္နာ–ပြီ၊ (တသ္မာ, အဝိဇ္ဇာ, ဝိဟတာ–ပြီ၊) [ကိုတိ–သို့၊ ယောဇနာ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ဤသို့ အပိုထည့်၍ ရှေ့ပြန်လှည့်။] ကိုတရသ္မိံ–အခြားသော၊ ပဒဒွယေပိ–(တမော ဝိဟတော၊ အာလောကော ဥပ္ပန္နော ဟူသော)ပုဒ် ၂ပါး အပေါင်း၌လည်း ဧသနယော–တည်း။

ယထာ တန္တိဧတ္ထ–ပါဠ်၌၊ ယထာတိ–ယထာ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဩပမ္မတ္တေ–ဥပမာ အနက်၌၊ (ပဝတ္တော–သော၊ နိပါတော–တည်း၊) တန္တိ–တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော–အနက်မရ, နိပါတ်မျှသာတည်း၊ သတိယာ–သတိနှင့်၊ အဝိပ္ပဝါသေန–မကင်းမူ၍ နေခြင်းအားဖြင့်၊ အပ္ပမတ္တဿ–မမေ့မလျော့သော၊ ဝါ–မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍၊ ဝီရိယာတာပေန– ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယဖြင့်၊ အာတာပိနော–ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယရှိသော၊ ဝါ–ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကာယေစ–ကိုယ်၌ လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေစ–အသက်၌လည်းကောင်း၊ အနပေက္ခတာယ–ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ ၊အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဟိတတ္တဿပေသိတတ္တဿ

အရောင်အလင်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အထူးတို့ကို (ထိုစကားတို့က) သိစေနိုင်ခြင်းကြောင့် ထိုစကားများကို ချီးမွမ်းသော စကားဟုဆိုအပ်၏။]

ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ ။ အဝိဇ္ဇာကင်းဖို့ရာ အမိုက်မှောင်ကင်းဖို့ရာ အကြောင်းတစ်မျိုး ရှာဖွယ်မလို၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အဝိဇ္ဇာကင်းခြင်း၏ အကြောင်း, ဉာဏ်အရောင်ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အမိုက်မှောင်ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်"ယသ္မာ၊ ပေ၊ ကိုတရသ္မိံပိ ပဒ ဒွယေ" ဟု မိန့်သည်။

အာတာပိနော။ ။ "တပဓာတ်သည် ဒါဟ အနက်၌ စုရာဒိတည်း၊ ကိလေသေ–တို့ကို၊ အာတာပေတိ–လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်၏၊ ကိုတိ အာတာပေါ၊ ဝီရိယရ၏၊ အာတာပေါ ယဿ အတ္ထီတိ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော လုံ့လဝီရိယရှိသူ။

–လိုအပ်သော အကျိုးသို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ–ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) အပ္ပမတ္တဿ–သော၊ ဝါ–၍၊ (ဝိဟရတောဒွ် စပ်၊) အာတာပိနော–သော၊ ဝါ–၍၊ ပဟိတတ္တဿ–သော၊ ဝါ–၍၊ ဝိဟရတော–နေသော၊ (အညဿ–ငါဘုရားမှ တစ်ပါးသော၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မာဒိသဿ–ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊) ဝိဇ္ဇာ–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဝိဇ္ဇာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊) အဝိဇ္ဇာ–ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အဝိဇ္ဇာသည်၊ ဝိဟညေယျယထာ–ကင်းပျောက်ရာသကဲ့သို့၊ (ယသ္မာ) အာလောကော–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ရောင် အလင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ–၏၊ (တသ္မာ) တမော–ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမိုက်မှောင်သည်၊ ဝိဟညေယျ ယထာ–ကဲ့သို့၊ [ပရိကပ္ပဥပမာဖြစ်၍ ပရိကပ္ပအနက်ဟောသတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ဥပ္ပဇ္ဇေယျ စသည်ထား၏။] ဧဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ မမ–ငါဘုရား၏ (ယသ္မာ) ဝိဇ္ဇာသည်၊ ဥပ္ပန္နာ–ပြီ၊ (တသ္မာ) အဝိဇ္ဇာ–သည်၊ ဝိဟတာ–ကင်းပျောက်ပြီ၊ (ယသ္မာ) အာလောကော–သည်၊ ဥပ္ပန္နော–ပြီ၊ (တသ္မာ) တမော–သည်၊ဝိဟတော–ပြီ၊ မေ–သည်၊ (လဒ္ဓံဌ်စပ်၊) ဝါ–၏၊ (ဖလံဌ် စပ်၊) ဧတဿ ပဓာနာနုယောဂဿ–ဤကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုအား၊ အနုရူပမေဝ–လျော်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဖလံ–ကို၊ လဒ္ဓံ–ရတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ပြန်လှည့်)။

အယံခေါမေ၊ ပေ၊ အတ္ထကောသမ္မာတိ–ကား၊ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿ–ကြက်ငယ်၏၊ မုခတုဏ္ဍကေနဝါ–နှုတ်သီးဖျားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ပါဒနခသိခါယဝါ–ခြေသည်းဖျားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ အဏ္ဍကောသံ–ဥခွံကို၊ ပဒါလေတွာ–ဖောက်ခွဲ၍၊ တမှာ အဏ္ဍကောသမှာ–မှ၊ အဘိနိဗ္ဘိဒါ–ပေါက်ထွက်ခြင်းသည်၊ နိက္ခန္တိ–ထွက်ခြင်းသည်၊ ကုက္ကုဋနိကာယေ–ကြက်အပေါင်း၌၊ ပစ္ဆာဇာတိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိဣဝ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဗြာဟ္မဏ–ဏား၊ မမ–၏၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန–ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖျားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓပဋိစ္ဆာ

ပဟိတတ္တဿ။ ။ ပဟုဗ္ဗဟိ ဓာတ်သည် ပေသနအနက်ဟော၊ အတ္တ သဒ္ဒါကား“စိတ်” အနက်ဟော၊ ပဟိတော–အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ စေလွှတ်အပ်သော+အတ္တာ ယဿာတိ ပဟိတတ္တော–(ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ သေသေကြေကြေ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ ရောက်အောင်) စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသူ၊[ပေသိ တတ္တသာတိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိယာ ပတိဝိ သဇ္ဇစိတ္တဿ၊–ဋီကာ၊ ဋီကာ၌ အနည်းငယ်ပါဌ်ပျက်၍ သင့်မည်ထင်သော ပါဌ်ကို ပြင်ထားသည်။]

ဒကံ–ရေး၌ နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ–အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော ဥခွံကို၊ ပဒါလေတွာ–၍၊ ပဌမာ–ရှေးဦးစွာသော၊ အယံ အဘိနိဗ္ဘိဒါ–ဤပေါက်ထွက်ခြင်းသည်၊ ပဌမာ–သော၊ အယံနိက္ခန္တိ–ဤထွက်ခြင်းသည်၊ ပဌမာ–သော၊ အယံ အရိယဇာတိ–ဤအရိယ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ...ပုဗ္ဗေနိဝါသ ကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၁၃။ သော ဧဝံ၊ ပေ၊ စုတူပပါတဉာဏာယာတိ–ကား၊ စုတိယာစ–စုတိအခိုက်၌ လည်းကောင်း၊ ဥပပါတေစ–ပဋိသန္ဓေနေပြီးခါစ၌ လည်းကောင်း၊ [သမီပတ္ထေဘုမ္မဝစနံ။] ဉာဏာယ–သိကြောင်း ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ယေန ဉာဏေန–ဖြင့်၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိ စ–စုတိကိုလည်းကောင်း၊ ဥပပါတောစ–ပဋိသန္ဓေကိုလည်းကောင်း၊ [သမိပျူပစာ။] ဉာယတိ–သိအပ်၏၊ တဒတ္ထံ–ထို စုတူပပါတဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ–ကား၊ ပရိကမ္မစိတ္တံ–ကို၊ နီဟရိ–ဆောင်တော်မူပြီး ပန–ကား၊ သော ဒိဗ္ဗေန၊ ပေ၊ ပဿာမီတိ ဧတ္ထ–၌၊ ပူရိတပါရမီနံ–န်သော၊ မဟာ သတ္တာနံ–မြတ်သော သတ္တဝါဖြစ်ကြသော ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ပရိကမ္မကရဏံ နတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ စိတ္တေ–ကို၊ အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ဧဝ–ရှေးရှု ညွတ်စေအပ်ခါမျှသော်သာ၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သတ္တေ–သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဿန္တိ–မြင်နိုင်ကုန်၏၊ ပန–ကား၊ အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တာ ပရိကမ္မံ, ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ ဝါ–ပြီးမှ၊ (ပဿန္တိ၊) [တသ္မာမှ စ၍ ဝဏ္ဏယိဿာမ တိုင်အောင် ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာ နည်းမှီ၍ ပေးပါ၊] သောတိ–ကား၊ သောအဟံ–သည်။

ဒိဗ္ဗေနာတိအာဒီသု–တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ–နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော စက္ခုနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗံ–ဒိဗ္ဗ မည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဒေဝတာနံ–နတ်တို့၏၊ သုစရိတကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ–ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော ကံကြောင့်ဖြစ်

ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။ ။ ဒိဝိ–နတ်ပြည်၌+ဘဝံ–ဖြစ်သော စက္ခုတည်း၊ ဒိဗ္ဗံ–စက္ခု [ဘဝအနက်၌ ဏျပစ္စည်း။] ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာဖြင့်သဒိသူပစာရကို ပြ၏၊ တစ်နည်း–"ဒိဗ္ဗံဝိယာတိဒိဗ္ဗံ" ဟု ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ကို ပြ၏၊ ဤဥပမာလည်း ဟီနူပမာသာ၊ အဘိညာဉ်စက္ခုကား နတ်မျက်စိထက် မယှဉ်သာအောင် သာလွန်ပေသည်။ [ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာတိစ ဟီနူပမာဒဿနံ–(ဥပမေယျအောက် ယုတ် သော ဥပမာကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊) ဒေဝတာနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုတောပိ ဣမဿ မဟာနုဘာဝတ္တာ၊ –ဋီကာများ။]

ဒေဝတာနံ ဟိ။ ။ သဒ္ဒါများခြင်း, ဒိဋ္ဌိ (အယူ)၏ စင်ကြယ်ခြင်း, အကျိုးကို မြင်ခြင်း တို့ကြောင့်"သုဋ္ဌု–ကောင်းသော+စရိတံ–အကျင့်တည်း၊ သုစရိတံ=ကျင့်၊ ရုဟိရာဒိဟိတိ အာဒိသဒ္ဒေန ဝါတ ရောဂါဒီနံ (လေ, ရောဂါစသည်တို့ကို) သင်္ဂဟော၊ "ဥပက္ကိလေသ"ဟူသည် ကံပြုစဉ်က လောဘ ဒေါသစသော တရားများတည်း၊ ကံပြုစဉ်တုန်းက ထိုဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်ကင်းခြင်းကိုပင်

သော၊ ပိတ္တသေမှ ရုဟိရာဒီဟိ–သည်းခြေ, သလိပ်, သွေး အစရှိသော အနှောင့်အယှက်တို့သည်၊ အပလိဗုဒ္ဓံ–မနှောင့်ယှက်အပ်သော၊ ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တတာယ–ကပ်၍ နှိပ်စက်စေတတ်သော အပြစ်တို့မှ လွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒူရေပိ–ဝေးသော အရပ်၌လည်း၊ [အနီးအာရုံကို ပကတိမျက်စိဖြင့် ယူနိုင်ရကား ပိဖြင့် သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အာရုံကိုသာ ဆည်းယူသည်၊] အာရမဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သမတ္ထံ–အာရုံကို ခံယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ဒိဗ္ဗံ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော၊ ပသာဒစက္ခု–ပသာဒစက္ခုသည်၊ ဟောတိ၊ ဝီရိယဘာဝနာဗလ နိဗ္ဗတ္တံ–ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော ဘာဝနာ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဣဒဥ္စာပိ ဉာဏစက္ခု– ဤ ဉာဏ်စက္ခုကိုလည်း၊ တာဒိသမေဝ–ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ (တသ္မာ) ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ–ဤသို့နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သောစက္ခုနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗံ–ဒိဗ္ဗမည်၏၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန–ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ–ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနာစ–မိမိကိုယ်တိုင်လည်း (အဘိညာဉ်ကိုယ်တိုင်–ဟူလို၊) ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိ

အကျိုးဝိပါက် (စက္ခု)၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စက္ခုကို "ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တ"ဟု ဆိုသည်။

ဝီရိယ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တံ။ ။ ဝီရိယာရမ္ဘဝသေနေဝ ဣဇ္ဈနတော သဗ္ဗာပိ ကုသလဘာဝနာ ဝီရိယဘာဝနာ=ဝီရိယကို အားထုတ်မှသာ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်ကို တိုးပွားစေခြင်းဟူသမျှသည် ဝီရိယဘာဝနာချည်းတည်း၊ ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတာ ဝါ ဣဒ္ဓိပါဒဘာဝနာ ဝိသေသတော ဝီရိယဘာဝနာ–(တစ်နည်း) လုံ့လဝီရိယသင်္ခါရနှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိ၏ အခြေခံဘာဝနာအထူး၏ အဖြစ်ကြောင့် (ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဘာဝနာကို) ဝီရိယဘာဝနာဟု ခေါ်သည်၊ တဿာ အာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တံ ဝီရိယဘာဝနာဗလနိဗ္ဗတ္တံ။

တာဒိသမေဝ။ ။ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တတာယ (ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း) ဒူရေပိ သုခုမေသုပိ အာရမဏေသု သမ္ပဋိစ္ဆနသမတ္ထတာယစ (စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် လည်းကောင်း) တံသဒိသမေဝ (ထို နတ်မျက်စိနှင့် တူသည်သာ)။

ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ၊ ။ ဤဟိတ်ကို ဒိဗ္ဗံ၌ စပ်၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဟူသည် ရူပဈာန် ၄ ပါးတည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း, ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ထိုဈာန်တရားတို့အဖြစ်များ၍ ထိုဈာန် တရားဖြင့် နေရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဒိဝိ–ဗြဟ္မာ့ပြည်၌+ဘဝေါ–ဖြစ်သော ဝိဟာရတည်း၊ ဒိဗ္ဗော စ+သော+ဝိဟာရော စာတိ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော၊ ထိုဒိဗ္ဗမည်သော ဈာန်ကြောင့် ရအပ်သော အဘိညာဉ်ကား ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဒိဗ္ဗမည်၏–ဟု ပြလို၍ "ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ပေ၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ"ဟု မိန့်သည်။ [ဒိဗ္ဗဝိဟာရသင်္ခါတာနံ စတုန္နံဈာနာနံ ဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ၊ ဣမိနာ ကာရဏဝသေန.သာ (ထိုအဘိညာဉ်စက္ခု၏) ဒိဗ္ဗဘာဝမာဟ၊–ဋီကာ။]

တတ္တာပိ–ဒိဗ္ဗဝိဟာရကို မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗ–၏ [အပိဖြင့် ဒိဗ္ဗသဒ္ဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗကို ပေါင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗ၊ ပေ၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တာကိုကား စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းသည်။] အာလောကပရိဂ္ဂဟေန–ကသိုဏ်းရောင်ကို သိမ်းယူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ယူသည့် အတွက်၊ မဟာဇုတိကတ္တာပိ–ကြီးကျယ်သော အရောင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဒိဗ္ဗ–၏၊ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတရူပဒဿနေန–နံရံတစ်ဖက်စသောအရပ်၌ ဖြစ်သော ရူပါရုံကို မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ မဟာဂတိကတ္တာပိ–အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဒိဗ္ဗ–၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော အနက်ငါးပါး အပေါင်းကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန–သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

အဋ္ဌနှာစ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ။ ။ "ဖဝံ သမာဟိတေစိတ္တေ"စသည်ဖြင့် အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကို (ပါဒက)အခြေခံ ပြု၍ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည် ဒိဗ္ဗမည်သော ပါဒကစတုတ္ထဈာန်ကို မှီရသည်–ဟုဆိုသည်။ [အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာ ဂတေန ဉက္ကံသဂတံ (အောက်အောက်ဈာန်ထက်လည်းကောင်း, ရိုးရိုးစတုတ္ထဈာန်ထက် လည်းကောင်း, လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော) ပါဒကဈာနသင်္ခါတံ ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ နိဿာယ ပဝတ္တတ္တာ–ဋီကာ။] ဤ၌ ဉက္ကံသဂတံ ထောက်၍ အင်္ဂါ၈ပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကိုသာ ဉက္ကဋ္ဌ နည်းအားဖြင့် "ဒိဗ္ဗ"ဟု ခေါ်၏။

တစ်နည်း။ ။ ဒိဗ္ဗမည်သောဈာန် ၄ပါးတွင် ပါဝင်သော (မိမိဟူသော အဘိညာဉ်ဉာဏ် နှင့်လည်း ယှဉ်သော) စတုတ္ထဈာန်ကို ဧကဒေသူပစာရအားဖြင့် ဒိဗ္ဗဟု ခေါ်၏။ [ဒိဗ္ဗဝိဟာရ ပရိယာပန္နံ ဝါ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန် နိဿယပစ္စယဘူတံ သန္နိဿိတတ္တာ–ဋီကာ။]ထိုဒိဗ္ဗကို မှီ၍ဖြစ်ရသော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကား (သန္နိဿိတတ္တာ ထောက်၍) ဌာနူပစာရ အားဖြင့်လည်းကောင်း, (ထို စတုတ္ထဈာန်ကို အခြေခံခဲ့ရသောကြောင့်) ကာရဏူပစာရအားဖြင့် လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗအမည်ရသည်။

အာလောက ၊ ပေ၊ မဟာဂတိကတ္တာ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ဖြစ်စေလိုသော တန်ခိုးရှင်သည် ပင်ကိုက အရောင်ရှိသော တေဇော–ဩဒါတ–အာလောကကသိုဏ်းတို့တွင် တစ်ပါး ပါးကို အာရုံပြု၍ စတုတ္ထဈာန်ကို ပါဒက ဈာန်အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားရသည်၊ ထို့ကြောင့်"အာလောက ပရိဂ္ဂဟေန"ဟု ဆိုသည်၊ မဟာဇုတိကတ္တာ၌"မဟတီ+ဇုတိ ယဿာတိ မဟာဇုတိကံ–ကြီးကျယ် သောအရောင်ရှိသော ဒိဗ္ဗစက္ခု"ဟု ပြု။

တိရောဓေ၊ မဟာဂတိကတ္တာ။ ။ "မဟာနိယဂမနတ္တာ=ဝိမှယနိယ ပဝတ္တိကတ္တာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်"မဟာသဒ္ဒါသည် ဝိမှယအနက်ဟော"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ နံရံ၏ ဟိုမှာဘက် စသည်မှာရှိသော ရူပါရုံကို မြင်စွမ်းနိုင်သောကြောင့်"အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်ခြင်းရှိသော စက္ခု"ဟုဆိုလိုဟန် တူသည်။ [မဟတီ–အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော+ဂတိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယဿာတိ မဟာဂတိကံ။]

ဒဿနဋ္ဌေန–မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ စက္ခု–စက္ခုမည်၏၊ စက္ခုကိစ္စကရဏဋ္ဌေန–စက္ခု၏ကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ စက္ခုမိဝ–စက္ခုနှင့် တူ၏၊ ဣတိပိ–ထို့ကြောင့်လည်း၊ စက္ခု–၏၊ စတုပ္ပပါတဒဿနေန– စတုပ္ပါဋိသမ္ဘိဒာကို မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဟေတုတ္တာ–အယူစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓံ–ဝိသုဒ္ဓမည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတိမတ္တမေဝ–မျှကိုသာ၊ ပဿတိ–မြင်နိုင်၏၊ ဥပပါတံ–ပဋိသန္ဓေကို၊ န ပဿတိ–နိုင်၊ သော–သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ–ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ယော–သည်၊ ဥပပါတ မတ္တမေဝ–သာ၊ ပဿတိ–၏၊ စုတိံ–ကို၊ န ပဿတိ–နိုင်၊ သော–

တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန။ ။ "တံ သဗ္ဗံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော "ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ, မဟာဇုတိကတ္တာ, မဟာဂတိကတ္တာဒိဗ္ဗံ"ဟူသော ၅နည်းလုံးကိုပင် ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ၅ထိုနည်းတွင် ရှေ့ ၃နည်း၌ ဥပမာတဒ္ဓိတ်, သဒိသူ–ကာရဏူ–ဋ္ဌာနူပစာတင်ခြင်းသည်ပင် သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရဟု ဆိုလိုဟန် တူ၏၊ နောက် ၂နည်း၌ကား ဒိဝုဓာတ်၏ ဇုတိအနက်ကိုယူ၍"ဒိဗ္ဗတိ ဇောတယတိ–ထွန်းတောက် တတ်၏၊ ဣတိဒိဗ္ဗံ"ဟု လည်းကောင်း, ဂတိအနက်ကိုယူ၍ "ဒိဗ္ဗတိ အသမ္ဗာဓာနံ ဂစ္ဆတိ–တိရော ကုဋ္ဋစသောအရပ်တို့၌ မငြိမကပ်သွားတတ်ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဒိဗ္ဗံ"ဟု လည်းကောင်း, ဓာတ်ကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝစနတ္ထပြုခြင်းကို "သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရ"ဆိုသည်ဟု မှတ်။ ... [တံ သဗ္ဗန္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ အတ္ထပဉ္စက ·မပေက္ခိတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ၊ ကေစိ ပန ဇုတိဂတိအတ္ထေသုပိ သဒ္ဒဝိဒူ ဒိဝုသဒ္ဒံ ဣစ္ဆန္တီတိ မဟာဇုတိကတ္တာ မဟာဂတိကတ္တာတိ ဣဒမေဝဒွယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ။]

ဒဿနဋ္ဌေန၊ ပေ၊ တိဝိစက္ခု။ ။ ဒဿနဋ္ဌေနပါဌ်ဖြင့်"စက္ခတိ ရူပံ ဝိဘာဝယတိ–ရူပါရုံကို ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ စက္ခု"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ "စက္ခုကိစ္စကရဏဋ္ဌေန"ဖြင့် "စက္ခုမိဝ စက္ခု"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊ "စက္ခုကိစ္စကိုပြု"ဟူသည် ပကတိစက္ခုသည် သမဝိသမ (ညီညွတ်သောအရာ မညီညွတ်သောအရာ)ကို ပြောပြသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ အဘိညာဉ်စက္ခုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ပြောပြသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ [ဒဿနဋ္ဌေနာတိ ရူပ ဒဿနဘာဝေန၊ ဣမိနာ စက္ခတိ ရူပံ ဝိဘာဝယတီတိ နိဗ္ဗစနတော စက္ခုတ္တံ(စက္ခုမည်သည်၏ အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ၊ စက္ခုကိစ္စကရဏေနာတိ ဣဒံ စက္ခုမိဝ စက္ခူတိ ဥပမာယ သဒိသနိမိတ္တဒဿနံ (တူခြင်း၏ အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ကို ပြသောစကားတည်း။)–ဝိမတိ။]

စုတူပပါတ၊ ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓံ။ ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဟေတုတ္တာကို ထောက်၍"ဝိသုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဝိသုဒ္ဓံ"ဟု ပြု၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိတို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုတည်း။ ["နဝသတ္တ–(ရှေးဘဝက မဖြစ်ဘဲ ယခုမှ ဗြဟ္မာမင်းစသူတို့ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်) အသစ် သတ္တဝါတစ်ယောက်၏+ပါတုဘာဝ–ထင်ရှားပေါ်ပေါက်လာခြင်း"ဟု ယူခြင်းသည် နဝသတ္တပါတုဘာဝ ဒိဋ္ဌိမည်၏။]

သည်၊ နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌ-အသစ် သတ္တဝါ၏ ထင်ရှားခြင်းဟူသော အယူကို၊ ဂဏှာတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ တဒုဘယံ-ထိုစုတိပဋိသန္ဓေ ၂ပါးစုံကို၊ ပဿတိ-၏၊ သော-သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုဝိဓမ္ပိ-သော၊ တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ကို၊ အတိဝတ္တတိ-လွန်၍ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ဒဿနံ-ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်ရခြင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဟေတု-အသိဉာဏ်ဟူသော အယူစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဒုဘယံ-ကို၊ အဒ္ဒသ-မူပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ စုတူ ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓံတိ-ဟူသော၊ ဝေ-ဤစကားကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ကောဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟတော-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓံ-ဒ္ဓမည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည်၊ ဧကာဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟိတံ-၏၊ ယထာ (ကိံ ဝစနံ)-အဘယ်စကားကို၊ အာဟ-နည်း၊ သော ခေါ အဟံ အနုရုဒ္ဓါ၊ ပေ၊ နုစ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမီတိ ဧဝမာဒိ- သဉ္ဇာနာမိ ဤသို့ အစရှိသော၊ (ယံ သုတ္တံ- အကြင် ဥပက္ကိ လေသသုတ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တံ-ထိုဒိဗ္ဗ စက္ခုသည်၊ ဧကာဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟတောစ-ကြောင့်လည်း၊ ဝိသုဒ္ဓံ-မည်၏။ ပြါဠိတော်နက်။ ။ အနုရုဒ္ဓါ-အနုရုဒ္ဓါတို့၊ သောအဟံ-သည်၊ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသောတိ- သောဟူ၍၊ ဝါ-ဝိစိကိစ္ဆာသည် စိတ်၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဟူ၍၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဥပက္ကိလေသံ- ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိစိကိစ္ဆံ-ကို၊ ပဇဟိံ-ပယ်စွန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ အမနသိကာရော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသောတိ-သော ဟူ၍၊ ဣတိ ဝိဒိတွာ, စိတ္တဿ, ဥပက္ကိလေသံ-

ယထာဟ။ ။ ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဥပက္ကိလေသသုတ်တည်း၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ, အရှင်နန္ဒိယ, အရှင်ကိမိလ ၃ ပါးကို (ဧကသေသ နည်းအားဖြင့် ပေါင်း၍) ခေါ်တော်မူသောကြောင့်"အနုရုဒ္ဓါ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ချည်း ရှိသည်၊ ဘုရားမဖြစ်မီက အလောင်းတော်မှာ ဖြစ်ခဲ့ပုံကို အရှင် အနုရုဒ္ဓါစသော ထေရ်တို့အား ပြန်၍ ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်တည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြစ်ဖို့ရန် ပရိကံ ပြုသောအခါ အရောင်အလင်း ပေါ်လာ၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ရုပါရုံ အထူးအဆန်းတို့ကိုလည်း မြင်ရ၏။ ထိုအခါ...

ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ "ဣဒံ နုခေါ ကိံ- ဒီဟာတွေက ဘယ့်နှဲ့ဟာတွေပါလိမ့်"ဟု ယုံမှားသော ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်လျှင်ပင် သမာဓိပျက်၍ အရောင်အလင်း (ဩဘာသ)နှင့် ရုပါရုံတို့ကို မြင်မှု (ရူပဒဿန)လည်း ကွယ်ပတော့၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော-ဝိစိကိစ္ဆာသည် စိတ်၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်သော၊ အမနသိကာရံ–နှလုံးမသွင်းဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာနေခြင်းကို၊ ပဖဟိ–ပြီ၊ [နောက်ဝါကျများ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဖော်၍ပေးပါ]၊ ပေ၊ ထိနမိဒ္ဓံ–ထိနမိဒ္ဓ ကို၊ ပေ၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ–ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကြောက်ခြင်းကို၊ ပေ၊ ဥပ္ပိလဝံ–ဖူးတောင်းအသွင်, ပေါ်လွင်သော ပီတိကို၊ ပေ၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ–မကောင်းသည်ကို မှီသော ကိုယ်၏ ပျင်းမှုပျင်းရာကို၊ ပေ၊ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ–အလွန်အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယကို၊ ပေ၊အတိလီနဝီရိယံ–အလွန် လျော့သော ဝီရိယကို၊ ပေ၊ အဘိဇပ္ပံ–အလွန်

အမနသိကာရော။ ။ ထပ်၍အားထုတ်သောအခါ ဩဘာသလည်း ပေါ်လာ၏၊ ရူပါရုံတို့ကိုလည်း မြင်ရပြန်၏၊ ထိုအခါ "ရူပါရုံတို့ကို နှလုံးသွင်းနေသောကြောင့် ငါ့မှာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ရသည်၊ နှလုံးမသွင်းဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတော့အံ့"ဟု ကြံ၍ တိတ်ဆိတ်စွာ နေလိုက်ရာ သမာဓိပျက်၍ ဩဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ကွယ်သွားပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် အမနသိကာရကို "ဥပက္ကိလေသ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အမှာ။ ။ နောက်၌လည်း ထပ်၍ ကြိုးစားသဖြင့် ဩဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ, နောက်တရားတစ်မျိုးကြောင့် သမာဓိပျက်၍ ဩဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ကွယ်ပပုံကို သိပါ၊ ဥပက္ကိလေသ တရားဖြစ်ပုံကိုသာ ပြမည်။

ထိနမိဒ္ဓံ။ ။ ထိုထိုအာရုံတို့၌ ပျံ့နှံ့တတ်သော မနသိကာရ မဖြစ်သောအခါ ထိနမိဒ္ဓဝင်လာ၍ သမာဓိပျက်ပြန်၏။

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။ ဟိမဝန္တာသို့ ကသိုဏ်းရောင် အဘိညာဉ်ရောင် ဖြန့်လိုက်သောအခါ ဒါနောရက္ခိုသ်ကြီး စပါးကြီးမြွေကြီးများကို မြင်ရ၍ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သော ဆမ္ဘိတတ္တ ဖြစ်လာသဖြင့် သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။

ဥပ္ပိလဝံ။ ။ ထိုနောက် ငါမြင်ရသော ကြောက်စရာတွေသည် ပကတိ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်၊ အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့် ကြံကြံစည်စည် ကြည့်ရှုမှ မြင်ရသော အကောင်တွေကို ကြောက်နေတယ်ဆိုတာ ဘယ့်နှယ်ဟာတဲ့လဲ (ဘာကြောက်စရာလဲ)ဟု ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အကြောက်ပြေသွား၏၊ ထိုအခါ မိမိ၏ ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်စွမ်းကို အကြောင်းပြု၍ တက်ကြွမှု ပီတိ ဖြစ်လာရာ သမာဓိပျက်သွားပြန်၏။ [ဥပ္ပိလဝတိ–ဖူးတောင်းသည် ရေမှာ ပေါ်သကဲ့သို့ ပေါ်လွင်တက်ကြွတတ်၏၊ (ဣတိ ဥပ္ပိလဝံ၊ ပီတိ ဂတ်)ဟု နပုလ္လိင် အဘိဓေယျ ငဲ့ထားသည်။]

ဒုဋ္ဌုလ္လံ။ ။ "ထိန မိဒ္ဓ, ဆမ္ဘိတတ္တတို့ ငြိမ်းသွားအောင် လွန်စွာ ကြိုးစားသဖြင့် ပီတိဖြစ်လာရသည်"ဟု ကြံစည်၍ ကြိုးစားမှု ဝီရိယလျော့ခြင်းကို "ဒုဋ္ဌုလ္လ"ဟု ခေါ်၏၊ "ကာယာလသိယ (အလသဿ+ဘာဝေါ အာလသိယံ)–ကိုယ်၏ပျင်းရိသည်၏အဖြစ်၊ ပျင်းမှုပျင်းရာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသော ကိုယ်အမူဒွဲ+နိဿိတံ–မှီသော ပျင်းရိမှုတည်း၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ။

အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ။ ။ ထို ဒုဋ္ဌုလ္လ မဖြစ်အောင် အလွန်အကျွံ ကြိုးစားသော အစ္စာရဒ္ဓ ဝီရိယ ဖြစ်ပြန်သောအခါ သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။

တောင့်တတတ်သော တဏှာကို၊ ပေ၊ နာနတ္တသည်–အထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်သော သညာကို၊ ပေ၊ ရူပါနံ–ရူပါရုံတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ–အလွန် စူးစိုက်စွာ ရှုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ–အလွန်စူးစိုက်စွာရှုခြင်းကို၊ ပဇဟိံ–ပြီ၊ အနုရုဒ္ဓ–တို့၊ သော အဟံ–သည်၊ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော (ဟုတွာ) ဝိဟရန္တော–သော်၊ ဩဘာသဉ္စ–အရောင်အလင်းကိုသာ၊ သဉ္ဇာနာမိ–သိတော် မူရ၏၊ ရူပါနိစ–တို့ကိုကား၊ န ပဿာမိ–မြင်တော်မမူရ၊ ရူပါနိပိ–တို့ကိုသာ၊ ပဿာမိ–၏၊ ဩဘာသံစ–ကိုကား၊ နသဉ္ဇာနာမိ–မသိရ၊]

အတိလီနဝီရိယ။ ။ ဝီရိယလွန်သောကြောင့် သမာဓိပျက်ရသည်–ဟုယူဆ၍ ဝီရိယကို အလွန်လျှော့ပြန်သောအခါလည်း သမာဓိပျက်ပြန်၏။

အဘိဇပ္ပါ။ ။ အရောင်အလင်းကို နတ်ပြည်သို့ ဖြန့်လိုက်သောအခါ နတ်တို့ကို မြင်ရ၍ အလွန်စွဲလန်းစွာ တောင့်တသော တဏှာဖြစ်သဖြင့် သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။ [အဘိနိဝေသန ဝသေန, ဇပ္ပတိ–တောင့်တတတ်၏၊ ဣတိ အဘိဇပ္ပါ။]

နာနတ္တသညာ။ ။ နတ်တည်းဟူသော ဇာတ်တူ ရူပါရုံတစ်မျိုးတည်းကို ကြည့်နေသောကြောင့် တောင့်တမှုတဏှာ ဖြစ်ရသည်–ဟု ယူဆ၍ တစ်ခါတစ်ခါ နတ်ပြည်သို့ အရောင်ဖြန့်၍ နတ်အာရုံကို, တစ်ခါတစ်ခါ လူ့ပြည်၌ အရောင်ဖြန့်၍ လူ့အာရုံကို ပြောင်းလဲ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ အမျိုးမျိုးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ သညာ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပြန်ရကား သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။ [နာနတ္တေ–အမျိုးမျိုး သဘောရှိသောအာရုံ၌+ပဝတ္တာ+သညာ နာနတ္တသညာ။]

အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ။ ။ ထပ်၍ ကြိုးစားသောအခါ ဩဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ပေါ်လာပြန်၏၊ ထိုအခါ "အမျိုးကွဲ ရူပါရုံတွေကို ပြောင်း၍ ပြောင်း၍ ကြည့်နေသောကြောင့် နာနတ္တသညာ ဖြစ်၍ သမာဓိပျက်ရသည်၊ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ, အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ကြည့်နေတော့အံ့"ဟု ကြံ၍ တစ်မျိုးတည်းကိုကြည့်နေပြန်ရာ အတိနိဗ္ဗာယိတခေါ်သော အလွန် အမင်း ကြည့်ရှုခြင်းသဘောဖြစ်လာ၍ သမာဓိပျက်ပြန်၏။ [အတိဝိယ+နိဗ္ဗာယိတာ–အတိနိဗ္ဗာယိတာ =အလွန်ရှုအပ်သော ရူပါရုံတို့၊ အတိ နိဗ္ဗာယိတာနံ+ဘာဝေါ–အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ။]

ဩဘာသံ၊ ပေ၊ သဉ္ဇာနာမိတိ အာဒိ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာကြောင့် ပေါ်လာသော အရောင်အလင်းကို ဩဘာသဟု ခေါ်၏၊ ထိုအရောင်ကို အကြည့်များနေသောအခါ ရူပါရုံကို မမြင်၊ ရူပါရုံကိုချည်း စိုက်၍ ကြည့်သောအခါ အရောင်ကိုပင် မမြင်၊ အာဒိဖြင့် "ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝံ'"စသော ပါဠိတော်ကိုယူ၊ နောက်အခါ၌ ဘုရားရှင်၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် ဤပြခဲ့သော ဥပက္ကိလေသ တစ်ဆယ့်တစ်ပါးမှ စင်ကြယ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနည်း၌ "ဝိသုဒ္ဓေန–တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ စင်ကြယ်သော"ဟု ပါဠိတော်မှာပေး။

မနုဿူပစာရံ–လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို၊ အတိက္ကမိတွာ–လွန်၍၊ ရူပဒဿနေန–ရူပါရုံကို မြင်ခြင်းကြောင့်၊ အတိက္ကန္တ မာနုဿကံ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ မာနုဿကံ–လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မံသစက္ခုံ–မံသစက္ခုကို၊ အတိက္ကန္တတ္တာ–လွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတိက္ကန္တမာနုဿကန္တိ–ကံဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဒိဗ္ဗေန–နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့် တူသော၊ [ဝါ–ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်သော ဈာန် ၄–ပါးကြောင့် ရအပ်သော၊ ဝါ– ဒိဗ္ဗဝိဟာရတွင် အထက်ဆုံး စတုတ္ထဈာန်ကိုမှီသော၊ ဝါ–ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ဝါ–တိရောကုဋ္ဋ အစရှိသောအရပ်သို့ မငြိမကပ်သွားတတ်သော၊] ဝိသုဒ္ဓေန–ဥဒ္ဒေသဒိဋ္ဌိ, နဝသတ္တုပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိတို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုဿကေန–လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို လွန်သော၊ ဝါ–လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မံသစက္ခုကို လွန်သော၊ တေန စက္ခုနာ–ထိုအဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်၊ (ပဿာမိ စပ်၊) သတ္တေ ပါဿာမိတိ–ကား၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ မံသ စက္ခုနာ–ဖြင့်၊ (ပဿန္တိဝိယ–မြင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝါ–ကြည့်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊) သတ္တေ–တို့ကို၊ ပဿာမိ–မြင်တော်မူ၏၊ ဝါ–ကြည့်တော်မူ၏၊ ဒက္ခာမိ–မြင်တော်မူ၏၊ ဩလောကေမိ–ကြည့်တော်မူ၏၊

စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေတိဧတ္ထ–၌၊ (အမိပ္ပေတာဥ္ စပ်၊) စုတိက္ခဏေဝါ–စုတိခဏာ၌လည်းကောင်း၊ ဥပပတ္တိက္ခဏေဝါ–ပဋိသန္ဓေ၏ ခဏာ၌လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ဒဋ္ဌုံ–ငှာ၊ နသက္ကာ–မတတ်နိုင်၊ ပန – ဆက်၊ ယေ – အကြင်သတ္တဝါ

မနုဿူပစာရံ၊ ပေ၊ မာနုဿကံ။ ။ မနုဿာနံ–တို့၏+ဥ္ကဒံ, မာနုဿကံ=လူတို့၏ +ဥစ္စာ၊ ထို "လူ့ဥစ္စာ"ဟူသည် ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်လောက်ရာ အရပ်တည်း။ [မနုဿူ ပစာရန္တိ–မနုဿေဟိ (တို့သည်)+ဥပစရိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ (ပကတိစက္ခုဖြင့် လှည့်လည်အပ်သော အရပ် တည်း၊)ထိုအရပ်–ဟူသည်လည်း ပကတိစက္ခုဖြင့် ယူနိုင်သော ရူပါရုံတည်း၊ ပကတိယာ စက္ခုဒွါရေန ဂဟေတဗ္ဗံ ဝိသယံ (အာရုံကို)ဣတိ အဓိပ္ပာယော၊–ဋီကာ။] မာနုဿကံ–လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို+အတိက္ကန္တံ–လွန်သောစက္ခုတည်း၊ အတိက္ကန္တမာနုဿကံ–ကျွ၊ "လွန်" ဟူသည်လည်း လူတို့မြင်ရိုးမြင်စဉ် အာရုံကို လွန်၍ တိရောကုဋ္ဋစသည်၌ရှိသော ရူပါရုံကို မြင်နိုင် ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"အတိက္ကမိတွာ ရူပဒဿနေန"ဟု ဖွင့်သည်။ ["မာနုဿကံဝါ"စသော ဒုတိယနည်း၌ "မာနုဿကံ"အရ (ရူပါရုံ)ကို မကောက်ဘဲ (စက္ခုပသာဒ)ကို ကောက်ရခြင်းသာ ထူး၏၊ "လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကို လွန်သော"ဟု ပေး။]

စုတိက္ခဏေ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ။ ။ စုတိခဏ, ပဋိသန္ဓေခဏဟူသည် စိတ္တက္ခဏတစ်ချက်မျှဖြစ်၍ အလွန်မြန်သောကြောင့် ထိုအခိုက်ရှိ ရူပါရုံကို ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်သော်မှလည်း

တို့သည်၊ အာသန္နစုတိကာ–နီးသော စုတေခြင်းရှိကုန်၏၊ ဣဒါနိ–ဥဿ၊ စဝိဿန္တိ–စုတေ ကုန်တော့လတ္တံ့၊ တေ–ထို စုတေခါနီး သတ္တဝါတို့ကို၊ စဝမာနာတိ–နတို့ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ–အပ်ကုန်၏၊) စ–ကား၊ ယေ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂဟိတ ပဋိသန္ဓိကာ–ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိကုန်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သမ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ပြီး၍ ယခု တစ်ခဏသာ ရှိကုန်၏၊ ဝါ–ဖြစ်ပြီးခါစတို့တည်း၊ တေ–ထိုပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ ဖြစ်ပြီးခါစ သတ္တဝါတို့ကို၊ ဥပပဇ္ဇမာနာတိ–မာနတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ–န် ၏၊ ဝေရုပေ–န်သော၊ စဝမာနေ–စုတေခါနီး ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ(သတ္တေ)–တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဥပပဇ္ဇမာနေ–ပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ ဖြစ်ပြီးခါစ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ (သတ္တေ) စ–တို့ကိုလည်းကောင်း ပဿာမိ–၏၊ ဣတိ ဒဿေတိ–၏။

ဟီနေတိ–ကား၊ မောဟနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–မောဟ၏ အကျိုးဆက်နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟီနာနံ–ယုတ်ညံ့ကုန်သော၊ ဇာတိကုလဘောဂါဒီနံ–ဇာတ်, အမျိုး, စည်းစိမ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန–အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဟီဠိတေ–ရှုတ်ချအပ်ကုန်သော၊ ဩဟီဠိတေ–အထူးသဖြင့် ရှုတ်ချအပ်ကုန်သော၊ ဥညာတေ–အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ အဝညာတေ–အထူးသဖြင့် အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ ပဏီတေတိ–ကား၊ အမောသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ တဗ္ဗိပရီတေ–

မမြင်နိုင်၊ မှန်၏–ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် မဖြစ်မီမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုတို့ ဖြစ်ရသေး၏၊ စုတိစိတ္တက္ခဏ, ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ထိုစိတ် ၅မျိုးနှင့် အဘိညာဉ်ဖြစ်ချိန်မရ၊ ထို့ကြောင့် စဝမာနေဖြင့် စုတေခါနီးသတ္တဝါကို, ဥပပဇ္ဇမာနေဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေပြီးစဖြစ်ပြီးစ သတ္တဝါကို သမီပျူ ပစာရအားဖြင့် ယူပါ။ [ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာဖြင့် ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့ကို, သမ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တာ ဖြင့် သံသေဒဇ–ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့ကို ပြသည်–ဟု ခွဲ၊ သမ္ဘဝဇာတာကဲ့သို့ "သမ္ဘဝ+နိဗ္ဗတ္တာနံ ယေသံတိ သမ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တာ"ဟု သမာသ်ကြံ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏၊ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံ မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံမြင်ခြင်းကို ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်နည်းအားဖြင့် "သတ္တေ ပဿာမိ–သတ္တဝါတို့ကို မြင်တော်မူ၏"ဟု ဟောတော်မူသည်၊ [ရူပဒဿနမေတ္တ သတ္တဒဿနန္တိ စဝမာနေတိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဝုတ္တံ ဟောတိ၊– ဝိမတိ။]

ဟီနေ။ ။ [ဟာဓာတ်, တပစ္စည်း, တ ကို န ပြု, အာကို ဤပြု။] ဟာယန္တိ–ယုတ်လျော့ကုန်၏၊ ဣတိ ဟီနာ၊ ပဏီတသတ္တဝါတို့အောက် (ဇာတိကုလဘောဂစသည်ဖြင့်) ယုတ်လျော့နေသူများ ဖြစ်၍ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခံရ–အထင်သေး အမြင်သေးခံရသော သတ္တဝါများတည်း၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရှေးဘဝက မောဟ၏ အကျိုးဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မောဟနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ အဝညာတေ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ [မောဟူပနိဿယံ–ကံ မပြုမီက မောဟလျှင် မှီရာရှိသော၊ ကမ္မံ–ကုသိုလ်ကံသည်၊ နိဟီနံ–ယုတ်ညံ့သည်၊ နိဟီနဖလံ–ယုတ်ညံ့သော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိတိ အာဟ မောဟနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာတိ၊ ဟီဠိတေတိ–ဂရဟိတေ၊ ဩဟီဠိတေတိ ဝိသေသတော

ထိုပဟိနှ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏောတိ–ကား၊ အဒေါသနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ ဣဋ္ဌကန္တမနာပဝဏ္ဏာယုတ္တော–အလိုရှိအပ်, နှစ်သက်အပ်, မြတ်နိုးအပ်သော အဆင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောတိ–ကား၊ ဒေါသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ အနိဋ္ဌာကန္တအမနာပဝဏ္ဏာယုတ္တော–အလို မရှိအပ်, မနှစ်သက်အပ်, မမြတ်နိုးအပ်သော အဆင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ အဘိရူပေ–အလွန်လှသော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိကုန်သော၊ ဝါ–အချိုးကျ၍ လှကုန်သော၊ ဝိရူပေ–ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိကုန်သော၊ဝါ–အရုပ်ဆိုးကုန်သော၊ ဣတိပိ အတ္ထော–သည်လည်း၊ (ဟောတိ)။

သုဂတေတိ–ကား၊ သုဂတိဂတေ–ကောင်းသောဂတိသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အလောဘ နိဿန္ဒယုတ္တာ–ကြောင့်၊ အဍ္ဎေ–ကြွယ်ဝကုန်သော၊ မဟဒ္ဓနေ–များသော ဥစ္စာရှိကုန်သော၊ ဒုဂ္ဂတေတိ–ကား ဒုဂ္ဂတိဂတေ–မကောင်းသော ဂတိသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လောဘနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ ဒလိဒ္ဒေ–ဆင်းရဲကုန်သော၊ အပ္ပန္နပါနေ–နည်းသော အစားအသောက် ရှိကုန်သော

ဂရုဟိတော၊ ဥညာတေတိ လာမကဘာဝေန+ဉာတော၊ အဝညာတေတိ ဝိသေသတော လာမက ဘာဝေန ညာတော–ဋီကာ။]

ပဏီတော။ ။ ပ ပုဗ္ဗ နီဓာတ်, တ၊ သဏ္ဍာတ၌ "ပြ"ဟု ရှိသော ရ် နောက်ဖြစ်၍ န ကိုဏပြု၊ ပကဋ္ဌ–မြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့+နီတာ–ဆောင်အပ်သူတို့တည်း ၊ ပဏီတာ–တို့၊ ကုသိုလ် ကံ ပြုစဉ်က အမောဟ (ဉာဏ်)ပါလာ၍ ထိုအကျိုးဆက်ကြောင့် ဇာတိစသည် အထက်တန်းကျသူ များတည်း။

သုဝဏ္ဏော။ ။ "ဣဋ္ဌကန္တမနာပ"ဖြင့် သု၏ အနက်ကို, ဝဏ္ဏယုတ္တော၌ ယုတ္တဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ကို ပြ၏၊ သုန္ဒရော+ဝဏ္ဏော ယေသန္တိ သုဝဏ္ဏာ၊ ထိုသို့ အဆင်းလှခြင်းသည် ဒေါသကင်းသော ကုသိုလ်၏ အကျိုးဆက်ဟု သိစေလို၍ "အဒေါသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ"ဟု မိန့်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော၌"ဒုဋ္ဌု+ဝဏ္ဏော ယေသံ"ဟု ပြု။

အဘိရူပေ, ဝိရူပေ။ ။ သုဝဏ္ဏော, ဒုဗ္ဗဏ္ဏော၏ တစ်နည်းအဖွင့်တည်း၊ ရူပသဒ္ဒါသည် ပုံသဏ္ဌာန် အနက်ဟော၊ ဤနည်း၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါလည်း အဆင်းဟောမဟုတ်။ [ဣဓ သဏ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ၊ သဏ္ဌာနဉ္စနောပိ ဟိ ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ ဟောတိ။]

သုဂတေ, ဒုဂ္ဂတေ။ ။ သု သဒ္ဒါသည် သုန္ဒရအနက်ဟော၊ သုန္ဒရ–ကောင်းသော ဂတိ သို့+ဂတာ–သုဂတာ၊ ဒုက္ခံ (ကိစ္ဆံ)–ဆင်းရဲသောဂတိသို့+ဂတာ ဒုဂ္ဂတာ "အလောဘနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ မဟဒ္ဓနေ"ဖြင့်"သုခံ+ဂတာ သုဂတာ–ချမ်းသာသို့ ရောက်သူတို့"ဟု ပြ၏၊ လောဘနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ အပ္ပန္နပါနေ"ဖြင့် "ဒုက္ခံ–ဆင်းရဲသို့+ဂတာ–ဒုဂ္ဂတာ"ဟု ပြ၏၊ အလောဘဓာတ်ခံရှိသူတို့သည် "ဝဒညူ–တောင်းရမ်းသောစကားကို အလိုက်သိတတ်ကြကုန်၏၊ ဝိဂတမစ္ဆရာ–ကင်းသော ဝန်တိုခြင်း ရှိကြကုန်၏ ။

ယထာ ကမ္မုပဂေတိ–ကား ယံ ယံ ကမ္မံ–အကြင် အကြင် ကံကို၊ ဥပစိတံ–ဆည်းပူး အပ်ပြီး၊ တေန တေန–ထိုထို ကံကြောင့်၊ ဥပဂတေ–ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ တတ္ထ– ထို ပုဒ်တို့တွင်၊ ပုရိမေဟိ–ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ စဝမာနေတိ အာဒိဟိ–စဝမာနေ အဲစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စံ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ကား၊ ဣမိနာ ပဒေန–ဤ ယထာကမ္မုပဂေဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏကိစ္စံ–ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်၏ ကိစ္စကို၊ (ဝုတ္တံ။)

စ–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တဿ ဉာဏဿ–ထို ယထာကမ္မုပဂ ဉာဏ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော–ဖြစ်စဉ်တည်း၊ သော–ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုတန်ခိုးရှင်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ– ၌၊ နိရယာဘိမုခံ–ငရဲသို့ ရှေးရှု၊ အာလောကံ–ကို၊ ဝဍ္ဎေတွာ–တိုးပွားစေ၍၊ မဟန္တံ– ကြီးစွာသော၊ ဒုက္ခံ–ဆင်းရဲကို၊ အနုဘဝမာနေ–ခံစားနေကုန်သော၊ နေရယိကသတ္တေ–

ထို့ကြောင့် ရောက်ရာဘဝ၌ ကြွယ်ဝချမ်းသာကြ၏၊ လောဘ ဓာတ်ခံရှိသူတို့ကား “လုဒ္ဓါ–လောဘ ကြီးကြ၏၊ မစ္ဆရိနော–ဝန်တိုခြင်း ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရောက်ရာဘဝ၌ ဥစ္စာမဲ့မွဲ ဆင်းရဲကြလေသည်၊ [အနော၌ အာပုဗ္ဗ ဓမာတ် ကပစ္စည်း၊ ကံအနုဗန်ရှေး, ဓ်လာ၍ “အဓ္ဓော”ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ဝိသောဒရာ ဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဓ္ဓကို ဓုပြု၊ “အစ္စယန္တိ–လွန်စွာ သိတတ် စဉ်းစား ကြံစည်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အဍ္ဎာ”ဟပြု၊ သက္ကတ၌ “အာဓ”ဟု ရှိ၏၊ ဒလိဒ္ဒန္တိ–ဆင်းရဲသို့ ရောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဒလိဒ္ဒါ–ဆင်းရဲသူတို့၊ ဒလိဒ္ဒ–ဒုဂ္ဂတေ”ဟူသော ဓာတ်၊ အပစ္စည်း။]

ယထာကမ္မုပဂေ။ ။ ယံ ယံ+ကမ္မံ ယထာကမ္မံ–အကြင် အကြင် (ဆည်းပူးအပ်သော) ကံ၊ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ ဥပဂါ (ဥပ+ဂမု+ဏွိ)၊ ယထာကမ္မံ–အကြင် အကြင် ဆည်းပူးအပ်သောကံကြောင့်+ ဥပဂါ–ထိုထိုဘဝသို့ ကပ်ရောက်ရသူတို့တည်း၊ ယထာ ကမ္မုပဂါ–တို့။ [အခွင့်သာလျှင် အကျိုးပေး လောက်အောင် များသောကံကို “ဥပစိတ–ဆည်းပူးအပ်သောကံ”ဟု ခေါ်သည်။

စဝမာနေတိ အာဒီဟိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ စဝမာနသတ္တာဝါ စသည်တို့ကား အာရုံ (ဝိသယ)တည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကား အာရုံရှိသော (ဝိသယီ)တည်း၊ ထိုစဝမာနေစသည်ဖြင့် ဝိသယတို့ကို တိုက်ရိုက်ပြလိုက်လျှင် ဝိသယီ၏ ကိစ္စဗျာပါရကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် “စဝမာနေတိအာဒိဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စံဝုတ္တံ”ဟု မိန့်သည်၊ [စဝမာနေတိအာဒိဟိ၌ စ သဒ္ဒါကျေသည်–ဟု ဋီကာဆို၏၊ ရှေ့၌ဖြစ်သော “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ ပေ၊ သတ္တေ ပဿာမိ”ဖြင့် လည်းကောင်း, ဤ “စဝမာနေ” အစရှိသည်တို့ဖြင့် လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ– ဟုဆိုလိုသည်။]

ဣမိနာ ပန ပဒေန။ ။ ဤ၌ ပုဒ်ဆိုသော်လည်း တစ်ပုဒ်တည်းမက “ယထာကမ္မု ပဂေသတ္တေ ပဇာနာမိ”ဟူသော ဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဒ္ဒတိဉာယတိအတ္ထော ဣမိနာတိ ပဒံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝါကျကို အရကောက်ပါ၊ (သာရတ္ထ၊) တစ်နည်း –လိုရင်းဖြစ်သော“ယထာကမ္မုပဂေ”ကို ရည်ရွယ်၍ ဣမိနာပဒေန”ဟု မိန့်သည်၊–ဝိမတိ။

ငရဲသား သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ တံဒဿနံ-ထိုမြင်ရခြင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကိစ္စမေဝ-ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ ကိစ္စသာတည်း၊ သော-ထို ဒိဗ္ဗစက္ခု တန်ခိုးရှင်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိကရောတိ-နှလုံးသွင်း၏၊ (ကိံ)၊ ကိံ ကမ္မံ-အဘယ်ကံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣမေသတ္တာ-တို့သည်၊ ဧတံ ဒုက္ခံ-ကို၊ အနုဘဝန္တိ နုခေါ- ခံစားကြရပါကုန်လိမ့် မည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (မနသိကရောတိ-၏၊) [ပါဒကဇ္ဈာနံ၊ ပေ၊ ပရိကမ္မဝသေန မနသိကရောတိ၊-သာရတ္ထ။]

အထ-ထိုသို့ နှလုံးသွင်းရာအခါ၌၊ အဿ-ထိုတန်ခိုးရှင်၏၊ ဣဒံနာမ-ဤ မည်သော ကံကို၊ ကတွာ-၍၊ (ဣမေသတ္တာ ဧတံဒုက္ခံ, အနုဘဝန္တိ-နှ်၏၊) ဣတိ- သို့၊ တံကမ္မာရမဏံ-ထို ကံဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ (ယထာ ကမ္မုပဂဉာဏ်သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တထာ-ပါး၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဒေဝလောကာ ဘိမုခံ-နတ်ပြည်သို့ ရှေးရှု၊ အာလောကံ ဝဍ္ဍေတွာ, နန္ဒနဝနမိဿကဝန ဖာရု သကဝနာဒီသု-နန္ဒနဥယျာဉ်, မိဿကဥယျာဉ်, ဖာရုသကဥယျာဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ (အာဒိဖြင့် စိတ္တ လတာဥယျာဉ် စသည်ကိုယူ၊) မဟာသမ္ပတ္တိ-ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝမာနေ သတ္တေ ပဿတိ၊ တမ္ပိဒဿနံ-သည်လည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စမေဝ- တည်း၊ ပေ၊ ဧတံ သမ္ပတ္တိံ-ဤစည်းစိမ်ကို၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ [အယံ-ဤသည်ကား၊ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော-တည်း၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်ပါ။ ဣဒံ-ဤ ဉာဏ်သည်၊ ယထာကမ္မုပဂ ဉာဏံနာမ-ပဂ ဉာဏ်မည်၏၊ [ငရဲနှင့်နတ်ပြည်ကိုသာ ပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်း တည်း၊ အခြား ဂတိ၌ရှိသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်နိုင်သည်သာ၊... နေရယိကဒေဝဂ္ဂဟဏဉ္စ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဋီကာ။] ဣမဿ-ဤ ယထာကမ္မုပဂ ဉာဏ်၏၊ ဝိသုံ-ဒိဗ္ဗစက္ခုမှ သီးခြား၊ ပရိကမ္မံနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ စ-ဆက်၊

မဟာန္တံ ဒုက္ခံ၊ ပေ၊ ပဿာမိ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ငရဲသားတို့၏ ရုပ်ရုံကို မြင်၏၊ ထို့နောက် ဒုက္ခခံစားနေရပုံကို ရိုးရိုးမနောဒွါရိက ဝီထိဖြင့် သိ၏၊ ထိုအခါ သူတို့၏ ရှေးကံကို သိလိုလျှင် ဘုရားရှင်မှာ ယထာကမ္မုပဂ အဘိညာဉ်ဖြင့် ချက်ချင်းသိတော်မူ၏၊ အခြား ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကား ပါဒကဈာနဝီထိ ဖြစ်ရသေး၏၊ ထိုပါဒကဈာန်မှ ထ၍ ထိုကံကို အာရုံပြုသော ယထာ ကမ္မုပဂအဘိညာဝီထိ ဖြစ်၏၊ ထိုဝီထိ၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုတို့၏ နောက်၌ (အပ္ပနာဇော) ဇော၏၊ ထိုဇော၌ပါသော ဉာဏ်ကို "ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်"ဟု ခေါ်သည်။

ဝိသုံပရိကမ္မံနတ္ထိ။ ။ "သီးခြားပရိကံ မရှိ"ဟူသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုစသော အဘိညာဉ်တို့၌ ထိုအဘိညာဉ်ရအောင် ပရိကံ (အဖန်ဖန် အားထုတ်မှု) ရှိရသကဲ့သို့ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ် ရဖို့ရန် ပရိကံ သီးခြား အားမထုတ်ရတော့ဟု ဆိုလိုသည်။

ဉာမသော–ဤ ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်၏၊ (ဝိသုံ ပရိကမ္မံ, နတ္ထိ) ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ, အနာဂတံသဉာဏဿပိ–၏လည်း၊ (ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နတ္ထိ၊) ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ –ကြောင့်၊ ဉာမာနိ–ဤယထာကမ္မူပဂဉာဏ်, အနာဂတံသဉာဏ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုပါ ဒကာနေဝ–ဒိဗ္ဗစက္ခုသာလျှင် အခြေခံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–နှင့်၊ သဟေဝ–လျှင်၊ ဉာဇ္ဈန္တိ–ပြည့်စုံကုန်၏၊ [“တသ္မာ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နတ္ထိ”ဟု ဟိယသ္မာအလိုက် ပြန်အုပ်။].

ကာယဒုစ္စရိတေနာတိအာဒီသု (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသဖြင့်၊ စရိတံ–ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ဒုစ္စရိတံ–ကျင့်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ကိလေသပူတိကတ္တာ–ကိလေသာဖြင့် ပုပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌံ–ပျက်သော၊ စရိတံ–တည်း၊ ဣတိ, ဒုစ္စရိတံ–မည်၏၊ ကာယေန–ကာယဒွါရဖြင့်၊ ဒုစ္စရိတံ–မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ကာယဒုစ္စရိတံ–ကျင့်၊ ဝါ, ကာယတော–ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ–သော၊ ဒုစ္စရိတံ–ပျက်သော အကျင့်တည်း၊ ဣတိ, ကာယဒုစ္စရိတံ–

ပါဒကဈာနဝီထိ, ပရိကမ္မဝီထိဟူသော ရှေ့အဖို့ ပရိကမ္မဝီထိကား ရှိရသေးသည်သာ၊ မှန်၏– “ကိံ နုခေါကမ္မံ ကတွာ ဣမေ သတ္တာ ဧတံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တိ”ဟု နှလုံးသွင်းသော စိတ်သည် ပရိကမ္မဝီထိစိတ်ပင်တည်း၊ ထိုစိတ် မဖြစ်မီလည်း ပါဒကဈာန (စတုတ္ထဈာန) ဝီထိဖြစ်ရသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ယထာကမ္မူပဂ အဘိညာဝီထိဖြစ်ဖို့ရန် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို မြင်၍, ရိုးရိုး ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် ဒုက္ခရောက်ပုံကို သိပြီးနောက်, “ပါဒကဈာန်, ပရိကံနှင့်, တစ်ဖန် ပါဒက, ဖြစ်ပြီးမှ, ကျတံ့အဘိညာ”နှင့် အညီ ၁–ပါဒကဈာနဝီထိ, ၂–ပရိကံပြုသောဝီထိ, ၃–ပါဒကဈာနဝီထိ, ၄–ထို့နောက် ယထာကမ္မူပဂအဘိညာဝီထိ, ဤအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်သာ။

အနာဂတံသဉာဏဿပိ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်ပြီး၍ သတ္တဝါ အကောင်အထည်ကို ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် သိပြီးနောက်, ထိုသူ၏ အနာဂတ်အဖို့ကို (အကြောင်းအရာကို) သိလိုလျှင် ပါဒကဈာန် ဝင်စား၏၊ ထိုဈာန်မှ ထသောအခါ ထိုသူ၏ အနာဂတ်ဖြစ်မည့် အကြောင်းအရာကို နှလုံးသွင်းသော ပရိကမ္မဝီထိ ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ပါဒကဈာနဝီထိ ဖြစ်၏၊ ထိုနောက်မှ အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို သိသော အနာဂတံသဉာဏ အဘိညာဝီထိ ဖြစ်သည်၊ ထိုဝီထိ၌ ယှဉ်သောဉာဏ်ကို အနာဂတံသဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။ [အနာဂတ+အံသ–အနာဂတ်အဖို့ အစုကို+ဉာဏ–သိတတ်သောဉာဏ်။] အပိဖြင့် ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်မှာသာ သီးခြားပရိကံ မရှိသည် မဟုတ်သေး၊ ဤဉာဏ်မှာလည်း သီးခြား ပရိကံ မရှိဟု ပေါင်းသည်။

ကာယဒုစ္စရိတေနာတိ။ ။ ဒုစ္စရိတံ၌ ဒုသည် ဒုဋ္ဌု အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ “ဒုဋ္ဌု+စရိတံ ဒုစ္စရိတံ”ဟု မိန့်၊ ဒုဋ္ဌံဝါဖြင့် ဒုသဒ္ဒါသည် ဒုဋ္ဌ(ပျက်စီး)အနက်ဟော၊ ထိုသို့ ပျက်စီးခြင်းမှာလည်း ကိလေသာတို့ဖြင့် ပုပ်နေသောကြောင့်တည်းဟု ပြလို၍ “ဒုဋ္ဌံဝါ ကိလေသ

ရိုက်**မည်၏**၊ ဓဝံ–ဤ့ အတ္ထ၊ ဝစီ မနော ဒုစ္စရိတာနိပိ–ဝစီဒုစရိုက်, မနောဒုစရိုက် တို့ကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ–ကုန်၏ သမန္နာဂတာတိ–ကား၊ သမ်ဂီဘူတာ–ပြည့်စုံသည်ဖြစ် ၍ဖြစ်ကုန်၏၊ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ– ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓါသာဝက ဖြစ်ကုန်သော၊ အရိယာနံ–အရိယာတို့ကို၊ (ဥပဝါဒကာ၌ စပ်၊) ဝါ–တို့၏၊ (အနတ္ထကာမ စပ်၊) အန္တမသော–အားဖြင့်၊ ဂိဟိ သော တာပန္နာနမ္ပိ–လူဝတ်ကြောင် သောတာပန်တို့ကိုလည်း၊ ဝါ–တို့၏လည်း၊ အနတ္ထ ကာမာ–စီးပွားမဲ့ကို လိုလားကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ, အန္တိမဝတ္ထုနာဝါ–အဆုံး၌ ဖြစ်သော ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဂုဏပရိမံသနေနဝါ–ချာန်စသော ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဝါဒကာ–စွပ်စွဲတတ်ကုန်၏၊ အက္ကောသကာ– ဆဲရေးတတ်ကုန်၏၊ ပရဟာကာ–ကဲ့ရဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ဝုတ္တံဟောတိ။

တတ္ထ–ထိုအန္တိမဝတ္ထု, ဂုဏပရိမံသနတို့တွင်၊ ဣမေသံ–ဤသူတို့၏၊ သမဏ ဓမ္မော–ရဟန်းတရားသည်၊ နတ္ထိ၊ ဓတေ–တို့သည်၊ အဿမဏာ–ရဟန်းစစ် မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တော–ပြောဆိုသူသည်၊ အန္တိမဝတ္ထုနာ–ဖြင့်၊ ဥပဝဒတိ– စွပ်စွဲသည် မည်၏၊ ဝါ–စွပ်စွဲရာ ရောက်၏၊ ဣမေသံ–တို့၏၊ ဈာနံဝါ–ချာန်သည် လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခောဝါ, မဂ္ဂေါဝါ, ဖလံဝါ နတ္ထိ၊ ဣတိဝဒန္တော, ဂုဏပရိမံသနေ န–ဖြင့်၊ ဥပဝဒတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သောစ–ထိုစွပ်စွဲသူသည်လည်း၊ ဇာနံ– အရိယာအဖြစ်ကို သိသည်၊ [အရိယဘာဝံ ဇာနန္တော၊]ဟုတ္တာ ဝါ–သော်လည်း၊ ဥပဝ ဒေယျ–စွပ်စွဲရာ၏၊ အဇာနံ–အရိယာ အဖြစ်ကို မသိသည်၊ ဟုတ္တာ ဝါ (ဥပဝဒေယျ၊)

ပူတိကတ္တာ"ဟုမိန့်၊ ["ဒုဋ္ဌုဝါ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] ဒုဋ္ဌု+စရိတံကို ကာယေနနှင့် တွဲ၊ "ကာယဒုစ္စရိတံ–ကာယဒွါရဖြင့် မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော အကျင့်"ဟု ပေး၊ ဒုဋ္ဌ+စရိတံကို ကာယတော ဥပ္ပန္နနှင့်တွဲ၍ ဥပ္ပန္နအလယ်ပုဒ်ကျေဟု ကြံ၊ "ကာယဒွါရကြောင့်+ဖြစ်သော+ပျက်သော အကျင့်"ဟု ပေး။

သမ်ဂီဘူတာ။ ။ သံ+အနု+အာပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော သမန္နာဂတာပုဒ်သည် "အညီအညွတ်+လျှော်စွာ+ရောက်"ဟူသော အနက်ကို မဟော၊"ပြည့်စုံ"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏–ဟု သိစေလို၍ "သမ်ဂီဘူတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အကြောင်းရင်း အမြစ်ကို မဖြတ်နိုင်သေးသမျှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ အကျိုးပေးနိုင်သော ကမ္မသတ္တိမကင်းသေး သည်ကို "ထိုဒုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံနေသည်"ဟု ဆိုသည်။ [သမံ–အညီအမျှတကွ+ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ– ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ သမင်္ဂါ၊ သမင်္ဂါ ဟုတွာ ဘူတာ သမ်ဂီဘူတာ–ကာယဒုစရိုက် စသည်တို့နှင့် အညီအမျှတကွ ဖြစ်၍ ဖြစ်သူတို့ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ပြည့်စုံသူတို့ (သဘော်တတ္ထ)။]

ဥဘယထာပိ–အားဖြင့်လည်း၊ အရိယူပဝါဒေါဝ–အရိယာကို စွပ်စွဲခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အတိဘာရိယံ– အလွန် ထမ်းဆောင်ထိုက်သော၊ ဝါ–အလွန် ဝန်လေးသော၊ ကမ္မံ– သည်၊ (ဟုတွာ) သဂ္ဂါဝရဏံ–နတ်ပြည်ကို တားမြစ်နိုင်သည် လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဝရဏဉ္စ–မဂ်ကို တားမြစ်နိုင်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ တဿ–ထို ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်စသော သဘောကို၊ အာဝိဘာဝတ္ထံ–ထင်စွာပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဘာရိယာဒိသဘာဝဿ ပကာသနတ္ထံ၊]ဣဒံ ဝတ္ထုံ–ဤဝတ္ထုကို၊ ဥဒါဟရန္တိ–ထုတ်ဆောင်ကြကုန်၏၊ ကိရ–ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရသ္မိံ ဂါမေ–တစ်ခုသော ရွာ၌၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ထေရောစ–ထေရ်သည် လည်းကောင်း၊ ဒဟရဘိက္ခုစ–ရဟန်းငယ်သည် လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရန္တိ–လှည့် လည်ကြကုန်၏၊ တေ–ထိုထေရ်, ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ ပထမဃရေယေဝ–ပထမအိမ်၌ပင်၊ ဥဠုင်္ကမတ္တံ–တစ်ယောက်ချိုအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဥဏှယာဂုံ–ပူသော ယာဂုကို၊ လဘိံသု–ရကြကုန်ပြီ၊ ထေရဿစ–၏လည်း၊ ကုစ္ဆိဝါတော–ဝမ်း၌ လေနာသည်၊ အတ္ထိ၊ သော–ထို ထေရ်သည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) အယံယာဂု–သည်၊ မယှံ–အား၊ သပ္ပာယာ–လျောက်ပတ်၏၊ ယာဝ–လောက်၊ သီတလာ–အေးသည်၊ န ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ တာဝ–ထိုမအေးမီ၊ နံ–ထိုယာဂုကို၊ ပိဝါမိ–သောက်အံ့၊ ဣတိ(စိန္တေသိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ (ဣတိတစ်လုံးကျေ၊) သော–ထိုထေရ်သည်၊ မနုဿေဟိ–တို့သည်၊ ဥမ္မာရတ္ထာယ–တံခါးခုံအကျိုးငှာ၊ အာဟရိတ္ဝာ–ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဒါရုက္ခန္ဓေ–သစ်တုံးပေါ်၌၊ နိသီဒိတွာ–ထိုင်၍၊ တံ–ထိုယာဂုကို၊ ပိဝိ–သောက်ပြီ၊ ဣတရော–အခြားသော ရဟန်းငယ်သည်၊ တံ–ထိုထေရ်ကို၊ ဝါ–ထိုထေရ်၏ အပြုအမူကို [တံ ထေရံ, တံ ဝါ ကိရိယံ၊] ဇိဂုစ္ဆိ–စက်ဆုပ်ပြီ၊ (ကိံ၊) အယံ မဟလ္လကော–ဤသက်ကြီးအိုသည်၊ အတိစ္ဆာတော ဝတ–အလွန် ဆာတတ်လေစွတကား၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ လဇ္ဇိတဗ္ဗကံ–ရှက်ဖွယ်ကို၊ အကာသိ–ပြုဘိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ (ဇိဂုစ္ဆိ၊) ထေရော ဂါမေ, စရိတွာ–ပြီး၍၊ ဝိဟာရံ–သို့၊ ဂန္တွာ–၍

မဟလ္လကော။ ။ မဟလ္လကောတိ (ဝုဍ္ဎတ္တာ၌ စပ်) သမာဏာနံ သာရုပ္ပါသာရုပ္ပံ (လျောက်ပတ်, မလျောက်ပတ်ကို) လောက သမုဒါစာရမတ္တံ ဝါ (လောက ထုံးစံကိုမျှ) နဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုဍ္ဎတ္တာ ဂုဏပရိဓံသနေန ဂရဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အမှာကံ လဇ္ဇိတဗ္ဗကံ။ ။ သမဏောန နာမ ဧဝံ ကတံ (ရဟန်းဆိုတာ ဒီလိုလူသွားလမ်းအနီး တံခါးခုံပေါ်၌ စားသောက်မှုကို လုပ်အပ်တာပဲ) ဣတိ ဝုစ္စေ–(လူအများကပြောဆို အပ်သော်) သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောမာတိ အဓိပ္ပာယော–ဦးခေါင်းတောင် မမော်ဝံ့တော့ဘူး, ဟူလို။

ဒဟာရ ဘိက္ခုံ အာဟ၊ အာဝုသော, တေ–၏၊ လူမသိ့ သာသနေ–၌၊ ပတိဋ္ဌာ–ထောက် တည်ရာသည်၊ အတ္ထိကိ–လော၊ လူတိ (အာဟ)၊ ဘန္တေ၊ အာမ–မှန်ပါ၊ အဟံ, သောတာပန္နော–ပန်ပါတည်း၊ လူတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာဝုသော, တေနဟိ–ထိုသို့ သောတာပန်ဖြစ်လျှင်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ–အထက်မဂ်အကျိုးငှာ၊ ဝါယာမံ–လုံ့လမှုကို၊ မာ အကာသိ–မပြုလင့်တော့၊ တယာ–သည်၊ ခီဏာသဝေါ–ရဟန္တာကို၊ ဥပဝဒိတော–စွပ်စွဲအပ်ပြီ၊ သော–ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ တံ–ထိုထေရ်ကို၊ ခမာပေသိ–သည်းခံစေပြီ၊ ဝါ–ကန်တော့ တောင်းပန်ပြီ၊ တေန–ထိုသို့ ကန်တော့ တောင်းပန်ခြင်းကြောင့်၊) အဿ–ထိုရဟန်းငယ်၏၊ တံ–ထိုအရိယူပဝါဒကံသည်၊ ပါကတိကံ–ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ လူတိ–သို့၊ (ဥဒါဟရန္တိ–န်၏၊ အဟောသိတိဟု လူတိပါလျှင် ကောင်း၏။)

တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကန်တော့ တောင်းပန်သည့်အတွက် ပင်ကိုအတိုင်းဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အညောပိ–လည်း ဖြစ်သော၊ ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ အရိယံ–ကို၊ ဥပဝဒတိ–၏၊ တေန–ထိုရဟန်းသည်၊ ဂန္တွာ, အတ္တနာ–သည်၊ ဝါ–က၊ ဝုဍ္ဍတရော–အရိယာထက် ကြီးသည်၊ သစေဟောတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ–သော်၊) အဟံ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ–ဤမည် ဤမည်သော စကားကိုလည်း၊ အဝစံ–ပြောဆိုမိပါပြီ၊ မေ–၏၊ တံ–ထိုအပြစ်ကို၊ ခမာဟိ–ပါလော၊ လူတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊ ဝါ–၏၊ နဝကတရော–အရိယာအောက်ငယ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံသတိ) ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ၊ ပေ၊ ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊ သော–ထို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ နက္ခမတိ–အကယ်၍ သည်းမခံအံ့၊ (ဇဝံသတိဝါ–သော်လည်းကောင်း၊) ဒိသာပက္ကန္တော–အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဇဝံသတိဝါ–လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ–၌၊ ယေ ဘိက္ခူ, ဝသန္တိ–န်၏၊ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, အတ္တနာ–မိမိသည်၊ ဝါ–မိမိက၊ ဝုဍ္ဍတရော သစေ ဟောတိ, (ဇဝံသတိ၊) ဌိတကေနေဝ–ရပ်လျက်သာလျှင်၊ (ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊) သစေ နဝကတရော၊ ပေ၊ လူတိဇဝံ–သို့၊ ဝဒန္တေန–လျက်၊ ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊ သော–ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတော–ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံ သတိ) ပရိနိဗ္ဗုတမဉ္စဋ္ဌာနံ– ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ညောင်စောင်း၏

တံ ပါကတိကမေဝ။ ။ အရိယူပဝါဒကံသည် သဂ္ဂ–မဂ္ဂကို တားမြစ်နိုင်သော သတ္တိရှိ၏၊ ကန်တော့တောင်းပန်လိုက်သောအခါ ထိုကန်တော့တောင်းပန်မှုဟူသော ပယောဂသမ္ပတ္တိ၏ တားမြစ်မှုကြောင့် သဂ္ဂ–မဂ္ဂကို တားမြစ်နိုင်သောသတ္တိ ပြယ်လေရကား ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်တော့၏၊ "တံ ပါကတိကံ–ထိုကံ ပင်ကိုအတိုင်းဖြစ်"ဟူရာ၌ "ပင်ကိုက ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထိုကံမရှိတဲ့အတိုင်း ဖြစ်သည်၊ အဟောသိကံဖြစ်သွားသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

တည်ရာအရပ်သို့၊ [ပုဗ္ဗာကရဏ္ဍာဋ္ဌာနံ သန္ဓာယာဟ–အလောင်းတော်ကို ပူဇော်မှု ပြုရာဌာနကို ရည်ရွယ်သည်။] ဂါဓာ, ယာဝ သိဝထိကံ–သင်္ချိုင်းတိုင်အောင်၊ ဂဓာဝိ–လည်း၊ ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊ ဇေ–သို့၊ ကတော–ပြုအပ်သော်၊ (တံ ကမ္မံ–သည်) သဂ္ဂါဝရဏာဥ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဝရဏာဥ္စ–လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ–တော့၊ ပါကတိကမေဝ–ပင်ကိုယ်အတိုင်း ဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ–၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာတိ–ကား၊ ဝိပရီတ ဒဿနာ–ဖောက်ပြန်သော အမြင်ရှိကုန်၏၊ ဝါ–မှားသော အယူရှိကုန်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာတိ–ကား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန–ဖြင့်၊ သမာဒိန္နနာနာဝိဓကမ္မာ–ဆောက်တည်အပ်သော အထူးထူးအပြားပြားသော ကံရှိကုန်၏၊ စ–တစ်နည်းကား၊ ယေ–အကြင်သူတို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မူလကေသု–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ ရှိကုန်သော၊ ကာယကမ္မာဒီသု–ကာယကံ အစရှိသည်တို့၌၊ အညေပိ–အခြားသူတို့ကို လည်း၊ သမာဒါပေန္တိ–ဆောက်တည်စေကြကုန်၏၊ (တေ–တို့သည်၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိကမ္မ သမာဒါနာ–ဒါနတို့ မည်၏၊) တတ္ထ–ထို အရိယူပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံတို့တွင်၊ ဝစီ ဒုစ္စရိတဂ္ဂဟဏေနေဝ–ဝစီဒုစ္စရိတ သဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ အရိယူပဝါဒေ–အရိယူပဝါဒကံကို၊ (သင်္ဂဟိတေပိ–သိမ်းယူအပ်ပြီးပါသော်လည်းကောင်း၊) မနော ဒုစ္စရိတဂ္ဂဟဏေန စ–ဖြင့်လည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ဋ္ဌိကံကို၊ သင်္ဂဟိတာယပိ–သော်လည်းကောင်း၊ ဣမေသံ ဒွိန္နံ–ဤအရိယူပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ ၂ပါးတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပုန–

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝသေန၊ ပေ၊ သမာဒါပေန္တိ။ ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာကို ၂နည်းဖွင့်ထား၏၊ ထိုတွင် ပထမနည်းဖြင့် "သမာဒိယန္တေတိ သမာဒါနာနိ၊ ကမ္မာနိ+သမာဒါနာနိ ယေသံတိ ကမ္မသမာဒါနာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ကြောင့်၊ ကမ္မသမာဒါနာ–ဆောက်တည်အပ်သော အမျိုးမျိုးသော ကံရှိသူတို့တည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ–တို့၊ ဒုတိယနည်း၌ "အညေသမာဒါပေန္တိ"ဖြင့် "သမာဒါပေန္တီတိ သမာဒါနာ"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓ်ပြ၏၊ "ကာယကမ္မာဒီသု"ဖြင့် "ကမ္မေသု+သမာဒါနာ ကမ္မသမာဒါနာ"ဟု ပြ၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ကြောင့်၊ ကမ္မသမာဒါနာ–ကံတို့၌ သူတစ်ပါးတို့ကို ဆောက်တည်စေတတ်သူတို့တည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ–တို့၊ ဆိုလိုရင်းကား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအရင်းခံ ရှိသဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အကုသိုလ်ကို ပြုတတ်ကြ, သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း ပြုဖို့ရန် တိုက်တွန်း ဟောပြောတတ်ကြသည်–ဟူလို၊ ယခုကာလ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ဖြစ်ပုံမှာ ဤ အတိုင်းပင်တည်း၊ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကာသု ဆောက်၍ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေသံတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအရင်းခံရှိသော ကံတို့၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိစ+တာနိ+ကမ္မာနိ စာတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မာနိ"ဟုလည်း ဝိဂ္ဂဟပြုသင့်၏၊ ဋီကာ၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန ဟု ရှိသောကြောင့် "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ+ကမ္မသမာဒါနာ"ဟု ပြုလိုက်သည်။

တစ်ဖန်၊ ဝစနံ–ဆိုခြင်းသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ–ကြီးသောအပြစ် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ–ချဲ့၊ အရိယူပဝါဒေါ–အရိယူပဝါဒကံသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇော–ကြီးသောအပြစ်ရှိ၏၊ အာနန္တရိယသဒိသော–အာနန္တရိယကံနှင့်တူ၏၊ ယထာဟ–နည်း၊ သေယျထာပိ သာရိပုတ္တ၊ ပေ၊ နိရယေတိ–ယေ ဟူ၍၊ (အာဟ၊) [သာရိပုတ္တ–ရာ၊ သေယျထာပိ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ သီလသမ္ပန္နော–သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သမာဓိ သမ္ပန္နော–သော၊ ပညာသမ္ပန္နော–သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ အညံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အာရာဓေယျ သေယျထာပိ–ပြီးစေနိုင်ရာသကဲ့သို့၊ သာရိပုတ္တ၊ ဧဝံ–ဤ အရိယူပဝါဒကံကို၊ ဧဝံ သမ္ပဒံ–ဤသို့ မချွတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိ၏ဟူ၍၊ ဝဒါမိ၊ တံဝါစံ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်းစကားကို၊ အပ္ပဟာယ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ တံ စိတ္တံ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်းစိတ်ကို၊ အပ္ပဟာယ–၍၊ တံ ဒိဋ္ဌိံ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်း အယူကို၊ အပ္ပဋိနိသဇ္ဇိတွာ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ ဝါ–လျှင်၊ (နိရယပါလေဟိ–ငရဲထိန်းတို့သည်၊) အာဘတံ–

သီလသမ္ပန္နော။ ။ သီလသမ္ပန္နောတိ အာဒိ–ကို ပရိပက္ကိန္ဒြိယဿ–အရဟတ္တဖိုလ်ရလောက်အောင် ရင့်ကျက်ပြီး ဣန္ဒြေရှိသော၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဝသေန–အောက်မဂ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ဝုတ္တံ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂဋ္ဌေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ–အရဟတ္တမဂ်၌ တည်သော သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံသူမှာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ယခုဘဝ ပြီးစေရာ၌ ဆိုဖွယ်ပင် မရှိတော့ (သာ၍ ပြီးစေနိုင်သည်–ဟူလို)၊ အထဝါ–အဂ္ဂမဂ္ဂပရိယာပန္နာဧဝ သီလာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ–တစ်နည်း၊ သီလသမ္ပန္နော စသည်၌ သီလ သမာဓိ ပညာတို့ကို အရဟတ္တမဂ်မှာပါသည့် တရားများဟု သိပါ။ (ဋီကာ)။

အညံ။ ။ အာပုဗ္ဗ+ဉာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ အာ (မရိယာဒ်) ဓာနုတ်–မဂ် ၄ပါးနှင့် အောက်ဖိုလ် တရားတို့ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း သိတတ်၏၊ ဣတိ–အညံ [အညိန္ဒြေ ဟူရာ၌ အလယ် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ၆ပါးကို ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား အရဟတ္တဖိုလ်ကို "အညာ"ဟု ယူပါ။ [အညန္တိအရဟတ္တံ၊ –ဋီကာ။]

ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ။ ။ သမ္ပဒ္ဒနံ သမ္ပဒါ, နိပ္ဖတ္တိ (ပြီးစေခြင်း)ဧဝံ အဝိရဇ္ဈနက နိပ္ဖတ္တိကံတိ အတ္ထော၊ ယထာတံ အဝဿံဘာဝီ–သီလ စသည်နှင့် ပြည့်စုံသူ၏မျက်မှောက် ဤဘဝ၌ပင် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြီးစေခြင်းသည် မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့ကဲ့သို့၊ ဝေမိဒမ္ပိ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော အဖြစ်သည်လည်း (အရိယူပဝါဒကံ၏ ငရဲ၌ချခြင်းသည်လည်း) ဤအတူ (မချွတ်ဖြစ်လတ္တံ့) ပင်တည်း၊–ဋီကာ။ [သမ္ပဒါဟု မူလ လိင်မလိုက်ဘဲ အညပုဒ်လိင်လိုက်၍ "သမ္ပဒံ"ဟု ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း, "ဧဝံ အဝိရဇ္ဈနနိပ္ဖတ္တိကံ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဖွင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း "ဧဝံသမ္ပဒံ" သည် ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပုဒ်တည်းဟု သိပါ၊ ဧဝံ+သမ္ပဒါ ယဿာတိ ဧဝံသမ္ပဒံ။]

ဆောင်ယူ၍၊ နိရယေ–ငရဲ၌၊ နိက္ခိတ္တော ယထာ–ချထားအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤ့အတူ (အရိယူပဝါဒကမ္မေန–ကံသည်၊) နိရယေ, နိက္ခိတ္တော–ပြီ၊ [မူလပဏ္ဏာသ, မဟာသီဟနာဒသုတ်။] စ–သည်သာ မကသေး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတော–ထက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇတရံ နာမ–သာ၍ ကြီးသောအပြစ် ရှိသည်မည်သော၊ အညံ–အခြားသော ကံသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ယထာဟ–သနည်း၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇာနိတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊ ဧကင်္ဂုတ္တရ, ဧကဓမ္မဝဂ်၊) [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယထာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝါ–ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလောက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇ တရံ–သော၊ အညံ–အခြားသော၊ ဧက ဓမ္မမ္ပိ–ကိုလည်း၊ အဟံ–သည်၊ န သမနုပဿာမိ–မမူ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဝဇ္ဇာနိ–တို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရမာနိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏။]

ကာယဿ ဘေဒါတိ–ကား၊ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂါ–ဥပါဒိန္န ခန္ဓာကို စွန့်ခြင်းဟူသော၊ (မရဏာ–သေခြင်းမှ၊) ပရံမရဏာတိ–ကား၊ တဒနန္တရံ–ထို သေခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏေ–အသစ်ဖြစ်သော ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌၊ အထဝါ–

ယထာဘတံ၊ ပေ၊ နိရယေ။ ။ ယထာ နိရယပါလေဟိ အာဟရိတွာ နိရယေထပိတော၊ ဧဝံ နိရယေ (ဝသာပိတောယေဝ–အရိယူပဝါဒကံက နေစေအပ်တော့သည်သာ)၊ ဤဋီကာ၌ အာဟရိတွာသည် အာဘတံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်ကြောင်း ပြသောအဖွင့်တည်း၊ ထိုစကား၏ ဆိုလိုရင်းကား–ငရဲသားတို့က ဆောင်ယူ၍ ငရဲ၌ချထားရာဝယ် သေချာသကဲ့သို့, အရိယူပဝါဒကံကလည်း ငရဲ၌ချဖို့ရန် သေချာသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်“နာဿနိရယူပပတ္တိယာ ကောစိ ဝိဗန္ဓော=ငရဲရောက်ဖို့ရာ တစ်စုံတစ်ရာမျှ အတားအဆီးမရှိတော့၊ တတြာယံယုတ္တိ–နိရယူပဂေါ အရိယူပဝါဒီ, တဒါဒါယဿ (တံ+အာဒါယဿ–ထိုအယူကို) အဝိဇဟနတော၊ သေယျထာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ (နိယတမိစ္ဆာအယူ မစွန့်သမျှ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက ငရဲချဖို့ သေချာသကဲ့သို့)”ဟု ဆက်၍ ဖွင့်သည်။

ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂါ။ ။ “အယမ္ပေဝကာယော ဇဟိဿတိ နာမရူပံ”ဟူသော ပါဠိတော်၌ ကာယသဒ္ဒါသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤကာယဿလည်း ဥပါဒိန္နခန္ဓာကိုယ်ကို ဟော၏–ဟု သိစေလို၍ “ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ပရိစ္စာဂါ”ကား ဘေဒါ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ [ဥပါဒိန္နက္ခပရိစ္စာဂ–ဟူရာ၌ ကမ္မဇရုပ်နှင့် ဝိပါက်စိတ်ကို ဥပါဒိန္နဟု ခေါ်၏၊ စုတိခဏ၌ ကမ္မဇရုပ်နှင့် ဝိပါက်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းကို ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂဟု ဆိုသည်။]

တဒနန္တရံ၊ ပေ၊ ဂဟဏေ။ ။ ကာယဿ ဘေဒါသည် မရဏာ၏ ဝိသေသနတည်း၊ “ပျက်ခြင်းဟူသော သေခြင်း”ဟူလို၊ “သေခြင်း၏နောက်”ဟူရာ၌ ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ အသစ်ခန္ဓာကို ယူရခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရံကို “အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏေ”ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ “ပရံ–နောက်ဖြစ်သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌”ဟုပေး။

ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ကာယသသ ဘေဒါတိ–ကား၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယသသ–၏၊ ဥပစ္ဆေဒါ–ပြတ်စဲကြောင်းဖြစ်သော၊ ပရံ မရဏာတိ–ကား၊ စုတိစိတ္တတော–စုတိစိတ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ စိတ္တက္ခဏဍ္ဍ၊ အပါယန္တိ ဧဝမာဒိ–အပါယံ ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော သဒ္ဒါသည်၊ နိရယဝေဝစနံ–နိရယသဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ နိရယော–ငရဲသည်၊ (အပါယော, ဒုဂ္ဂတိ, ဝိနိပါတောတို့၌ စပ်၊) သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ–နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပုညသမ္မတာ–ကောင်းမှုဟု သမုတ်အပ်သော၊ အယာ–အယမှ၊ အပေ

ဇီဝိတိန္ဒြိယသုပစ္ဆေဒါ။ ။ ကာယသသကို "ဇီဝိတိန္ဒြိယသသ"ဟု ဖွင့်သည်မဟုတ်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေပြတ်ခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်ရကား ဘေဒါကိုသာ "ဇီဝိတိန္ဒြိယသုပစ္ဆေဒါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဘေဒေါ၊ ဧတေန–ဤဇီဝိတိန္ဒြေအဆက်ပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိဇ္ဇတိ–ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး သေဆုံးပျက်စီးရ၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ကာယ၏ပျက်စီးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထို ဇီဝိတိန္ဒြေ ပြတ်ခြင်းသည်၊ ဘေဒေါ–၏။ [ယေန တိဋ္ဌတိ၊ တဿဥပစ္ဆေဒေနေဝ ကာယော ဘိဇ္ဇတီတိ အာဟ–ကာယသသ၊ ပေ၊ သုပစ္ဆေဒါတိ။]

စုတိစိတ္တတော ဥဒ္ဓံ။ ။ ပရံ မရဏာ၌ "မရဏာ"အရ ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်သော သေခြင်းအနက်ကို မယူဘဲ ပရမတ္ထဖြစ်သော စုတိစိတ်ကို ယူစေလို၍ "စုတိစိတ္တတော"ဟု ဖွင့်၏၊ ပရံကို အထက်(လာလတ္တံ့)နောက်ကိုယူဟု သိစေလို၍ "ဥဒ္ဓံ"ဟု ဖွင့်၏၊ မရောက်အပ်သေးသည်ကို အထက်ဟု ခေါ်သော ရက္ခာရဇ္ဇ (သစ်ပင်တက်)နည်းတည်း၊ "ပရံ–နောက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ္တက္ခဏဍ္ဍ"ဟုပေး။ [ရှေ့နည်းဖြင့် ဖြောရိုးဝေါဟာရတ္ထကို ပြ၍, နောက်နည်းဖြင့် ပရမတ္ထအနက်ကို ပြသည်–ဟု နည်း ၂မျိုး အလိုကြ။]

သဗ္ဗံနိရယဝေဝစနံ။ ။ "အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ"ဤ ၃ ပုဒ်ကို သဗ္ဗံဟု ဆိုသည်၊ ထို ၃ ပုဒ်လုံး နိရယ်၏ ပရိယာယ်ချည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်အနက်ပေးသောအခါ အပါယ စသည်ကို နိရယ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပေးကြသည်၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း အရိယူပဝါဒကံနှင့် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ ရှိသူတို့၏ ဂတိကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏–ထိုသူတို့မှာ ငရဲ မှတစ်ပါး တိရစ္ဆာန်စသည် ဖြစ်ခွင့် မရှိကြ။

သဂ္ဂ၊ ပေ၊ အပေတတ္တာ။ ။ အပါယ၌ "အပကို အပေတ,အယကို သဂ္ဂမောက္ခ ဟေတုဘူတာ ပုညသမ္မတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "အယာ+အပေတောတိ အပါယော"ဟု ပြု၊ အယကိုကား သဂ္ဂမောက္ခဟေတုကို ကြည့်၍ "ဧတိ ဣမသ္မာ သုခန္တိ အယော"ဟု ဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဣမသ္မာ–ဤကောင်းမှုမှ၊ သုခံ–လူနတ်ချမ်းသာ, နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည်၊ ဧတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အယော (ပုညံ)၊"အပါယံ–သုခ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမှ ကင်းသော"ဟုပေး၊ "ငရဲရောက်လျှင် ကောင်းမှု ပြုခွင့်မရတော့သဖြင့် ကောင်းမှုမှ ကင်းရာဌာနဖြစ်သည်"ဟူလို။

တတ္တာ–ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပါယော–ယမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သုခါနံ–သုခတို့၏၊ အာယဿ–ဖြစ်ပေါ်လာရာ ကောင်းမှု စသည်တို့၏ သုခသာဓနသတ္တိ၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပါယော–၏၊ ဒုက္ခဿ–၏၊ ဂတိ–ရောက်ရာအရပ်တည်း၊ ပဋိသရဏံ–ရှေးရှုရောက်အပ်ရာ အရပ်တည်း၊ ဝါ–လဲလျောင်းရာအရပ်တည်း၊ ဣတိ, ဒုဂ္ဂတိ–ဒုဂ္ဂတိမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒေါသဗဟုလတာယ–များသော ဒေါသရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌေန–ပျက်သော၊ ကမ္မုနာ–ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်သော၊ ဂတိ–ဂတိတည်း၊ ဣတိ, ဒုဂ္ဂတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုငရဲ၌၊ ဒုက္ကဋကာရိနော–မကောင်းပြုအပ်သော အမှုကို ပြုလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဝိဝသာ–ကင်းသော အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္វာ၊) နိပတန္တိ–ကျရောက် ကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကင်းသောအလိုရှိသည်ဖြစ်၍

သုခါနံဝါအာယဿ အဘာဝါ။ ။ ဤနည်း၌ "အပ+အာယ"ဟုခွဲ၊ ပုညကမ္မာဒိနံ သုခသာဓနံ–ကောင်းမှုစသည်တို့၏ သုခကို ပြီးစေနိုင်သော သတ္တိသည် အာယမည်၏၊ (ဋီကာ)၊ အာယန္တိ ဧတသ္မာ သုခါနီတိ အာယော၊ ဧတသ္မာ–ဤသုခသာဓနသတ္တိမှ၊ သုခါနိ–တို့သည်၊ အာယန္တိ–ဖြစ်လာရကုန်၏၊ ဣတိ အာယော၊ ဂတိဝိပ္ပတ္တိဖြစ်နေသော ငရဲရောက်လျှင် ရှေးဘဝက ပါလာသော ကောင်းမှုများသည် လည်းကောင်း, ဉာဏ်ဝီရိယစသော ပယောဂသမ္ပတ္တိသည် လည်းကောင်း, သုခအကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သော သတ္တိမရှိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "အပါယ"ဟု ခေါ်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "အာယဿ+အဘာဝါ"ဟု ဆိုသော်လည်း မရှိခြင်း ကြိယာကို မယူရ၊ မရှိရာဘုံဌာနကို ယူရမည်ဖြစ်၍ "အာယာ–သုခတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရာ ဖြစ်သော ကောင်းမှု စသည်တို့၏ သုခသာဓန သတ္တိမှ+အပေတော–ကင်းသောအရပ်တည်း၊ အပါယော"ပြု။ ["သုခတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာရာ ဖြစ်သော ကောင်းမှုစသည်တို့၏ သုခသာဓန သတ္တိမှ ကင်းသော"ဟု ပေး။]

ဒုက္ခဿ ဂတိ။ ။ "ဒုကို ဒုက္ခဿ, ဂတိကို ပဋိသရဏံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဂတိကိုလည်း "ဂစ္ဆတိဧတ္ထာတိ–(ဒုက္ခ၏)ရောက်ရာ"ဟု ပြုသင့်၏၊ "ပဋိသရဏံ"၌လည်း "ပဋိ–ရှေ့ရှု+သရဏံ–ရောက်အပ်ရာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ "လဲလျောင်းရာ"ကား ဝေါဟာရတ္ထ။

ဒေါသဗဟုလတာယဝါ။ ။ ကံပြုစဉ်က ဒေါသအားကြီးသည်ကို "ဒေါသဗဟုလတာယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒေါသအားကြီးသူသည် ငရဲ၌ ဖြစ်ရတတ်၏၊ ဤ "ဒုဂ္ဂတိ"အရလည်း ငရဲကို အရကောက်ရသည်၊ ဒေါသဗဟုလတာယကို "ဒုဋ္ဌေန"၌စပ်၍"ဒုဋ္ဌေန–ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကံကြောင့်+ဂတိ–ရောက်ထိုက်သောဂတိတည်း၊ ဒုဂ္ဂတိ"ဟု ပြု၊ ["နိဗ္ဗတ္တာ"အလယ်ပုဒ်ကျေဟု ကြံသင့်သော်လည်း မကျေဘဲ တိုက်ရိုက်အနက်မှန်ရလျှင် မချေလောပလုပ်ဖွယ် မလိုပါ။]

ဝိဝသာ၊ ပေ၊ ဝိနိပါတော။ ။ ဝိကို ဝိဝသာဟု ဖွင့်၏၊ "နိပတန္တိ ဧတ္ထာတိ နိပါတော၊ ဝိဝသာနံ+နိပါတော ဝိနိပါတော"ဟု ဂရုကနည်းပြု၊ "ကျရောက်လိုသော ဆန္ဒမရှိဘဲ ကျရောက်ရာငရဲ"ဟုလို၊ နောက်နည်း၌ ဝိကို ဝိနဿန္တာဟု ဖွင့်၍, ဝိနဿန္တာကို "သမ္ဘိန္နမာနင်္ဂပစ္စင်္ဂါ"

ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိနိပါတော–တ မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧတ္ထ–ဤအရပ်၌၊ ဝိနဿန္တာ–ပျက်စီးကုန်သည်၊ သမ္ဘိန္နမာနင်္ဂပစ္စင်္ဂါ–ပျက်စီးသော အင်္ဂါကြီးငယ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိပတန္တိ–န်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပျက်စီးသော အင်္ဂါကြီးငယ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနိပါတော–တ မည်၏၊ ဧတ္ထ–ဤငရဲ၌၊ အဿာဒသညိတော–သာယာဖွယ်ဟု, အသိအမှတ်ပြုအပ်သော၊ အယော–အယသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ, နိရယော–ယ မည်၏။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အပါယဂ္ဂဟဏေန–အပါယ သဒ္ဒါဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနယောနိ–တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရောနှော နေထိုင်ရာ အရပ်ကို၊ ဝါ–တိရစ္ဆာန်ဘုံကို၊ [ဘုံ သီးခြား မရှိသော်လည်း ပေးရိုးအတိုင်း ပေးလိုက်သည်၊] ဒီပေတိ–ပြ၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ တိရစ္ဆာနယောနိ–တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရောနှောနေထိုင်ရာ အရပ်သည်၊ ဝါ–တိရစ္ဆာန်ဘုံသည်၊ အပါယော–အပါယမည်၏၊(ကသ္မာ–နည်း၊) သုဂတိယာ–သုဂတိမှ၊ အပေတတ္တာ–ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ န ဒုဂ္ဂတိ–ဒုဂ္ဂတိကား မဟုတ်၊ ဝါ–ဒုက္ခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာကား မဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ မဟေသက္ခာနံ–ကြီးသော

ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝိနဿန္တိ–လက်ခြေအင်္ဂါအားဖြင့် ပျက်စီးကုန်၏၊ ဣတိ ဝိနဿန္တာ"ဟု ပြုပါ၊ [အန္တ ပစ္စယန္တဖြင့် ဖွင့်ရာ၌ အဿတ္ထိမကြံသင့်၊] "ဝိနဿန္တာနံ–လက်ခြေအင်္ဂါအားဖြင့် ပျက်စီးကုန်သည်ဖြစ်၍၊ နိပါတော–ကျရောက်ရာ ငရဲတည်း၊ ဝိနိပါတော"ဟု ပြု၊ ပါဠိတော်၌ ဝိဂြိုဟ်အတိုင်း ၂နက်ပေးပါ။

နိရယံ။ ။ [နိ+အယ၊ သတ္တတ၌ "နိရ်"ဟုရှိ၍ ကပ်ဖို့ရာ သရရှိသောကြောင့် (ရ်) လာသည်၊] ဣယတိ အဿာဒီယတိ–သာယာအပ်၏၊ ဣတိ–အယော။ [မဟာဋီကာ ဝိဂ္ဂဟ၊ ဣဓာတ် (ဓာတွန် အနေကတ္ထတ္တာ–အရ အဿာဒအနက်ဟော၊ အယော၌ ကံဟော အပစ္စည်း။)] နတ္ထိ အယော ဧတ္ထာတိ နိရယော၊ "အယ=အဿာဒ (သာယာအပ်)"ဟူသည် သုခ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဣဋ္ဌာရုံများတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိရယော–သာယာအပ်သော အဿာဒတရားတို့ မရှိရာ ငရဲ"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။

အထဝါ, အပါယဂ္ဂဟဏေန။ ။ ဤအထဝါတက်သော နည်းကား အရိယုပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံရှိသူတို့ ဂတိကိုပြသော နည်းမဟုတ်၊ အခြားနေရာဝယ် အပါယ်စသည်လာလျှင် ယူရမည့် အနက်ကိုပြသော နည်းတည်း၊ အပါယ၌ "အပ+အယ"ဟုပင် ခွဲ၊ "သုဂတိယာ+အပေတတ္တာ" ထောက်၍ "အယသဒ္ဒါသည် သုဂတိ အနက်ဟော"ဟု သိပါ၊ အယတိ သုခံ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထာတိအယော–သုခ၏ ဖြစ်ခွင့်ရရာ သုဂတိ၊ အယတော+အပေတော အပါယော–သုဂတိမှကင်းသော တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ထိုတိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ တန်ခိုးကြီးသော နဂါးမင်း–ဂဠုန်မင်းတို့ ဖြစ်သေးသောကြောင့် "ဒုက္ခသ+ဂတိ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသော ဒုဂ္ဂတိကား မဟုတ်ချေ။ [ယု–မိဿနေ၊ ယဝန္တိ (ရောနှော နေထိုင်ကြကုန်၏) ဧတ္ထာတိ ယောနိ။]

တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ နာဂရာဇာဒီနံ–နဂါးမင်း အစရှိသူတို့၏၊ သမ္ဘဝတော–ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဒုဂ္ဂတိဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ ပေတ္တိဝိသယံ– ပြိတ္တာတို့၏ နယ်မြေကို၊ ဝါ–ပြိတ္တာဘုံကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုပြိတ္တာတို့၏နယ်သည်၊ ဝါ–သည်၊ အပါယောစေဝ–အပါယ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဒုဂ္ဂတိစ–လည်း ဟုတ်၏၊ (ကသ္မာ)၊ သုဂတိတော–မှ၊ အပေတတ္တာ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဿ–၏၊ ဂတိဘူတတ္တာ စ–လဲလျောင်းရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ န တုဝိနိပါတော–ဝိနိပါတကား မဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ အသုရသဒိသံ–ပြိတ္တာအသူရာနှင့်တူစွာ၊ အဝိနိပတိတတ္တာ–ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ပေတမဟိဒ္ဓိကာနံ–ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော ပြိတ္တာတို့၏၊ ဝိမာနာနိပိ–ဗိမာန်တို့သည်လည်း၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ဝါ–ရှိကုန်၏၊ ဝိနိပါတဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ အသုရကာယံ–အသူရာအပေါင်းကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုအသူရာ အပေါင်းကို၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထေန–အနက်ကြောင့်၊ (သုဂတိတော အပေတတ္တာ ဒုက္ခဿ စ ဂတိဘူတတ္တာ ဟူသော အနက်ကြောင့်) အပါယော

ဒုဂ္ဂတိ၊ ဝေ၊ ဒုဂ္ဂတိစ။ ။ ဒုဂ္ဂတိပုဒ်၏ ဝစနတ္ထမှာ ပဌမနည်း၌ ပြခဲ့သော "ဒုစ္စရိတကမ္မနိုဗ္ဗတ္တာ ဂတိ"ပင်တည်း၊ ဤ ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါဖြင့် ပေတ္တိဝိသယကို ပြ၏၊ "သောဟိအပါယောစေဝ ဒုဂ္ဂတိစ=ပေတ္တိဝိသယသည် အပါယလည်းမည်, ဒုဂ္ဂတိလည်းမည်၏"ဟု ဆိုသော်လည်း ဒုဂ္ဂတိအမည်က ပေတ္တိဝိသယကို ဟောသောကြောင့် (ပါရိသေသနည်း, ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်းအားဖြင့်) တိရစ္ဆာနယောနိကိုသာ အပါယသဒ္ဒါက ဟောရတော့သည်။ [ဝိသေသေန+သေန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိသယော=အထူးအားဖြင့် ဖြစ်ရာနယ်(ဘုံ)။]

နတုဝိနိပါတော၊ ဝေ၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ။ ။ ပေတ္တိဝိသယသည် ပြိတ္တာအသူရာတို့ကဲ့သို့ သမ္ပတ္တိအပေါင်းမှ ဖောက်ပြန်ကျရောက်ရာ ဝိနိပါတအမျိုး မဟုတ်၊ တန်ခိုးကြီးသောတစ်ချို့ ပြိတ္တာတို့မှာ ဘုံဗိမာန်များပင် ရှိကြသေးသည်။

ဝိနိပါတဂ္ဂဟဏေန။ ။ ဝိနိပါတသဒ္ဒါဖြင့် ပြိတ္တာအကြီးစားဖြစ်သော အသူရကာယ်တို့ကို ယူရ၏၊ "သဗ္ဗသမုဿယေဟိတိ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသမုဿယေဟိ"–ဋီကာ၊ ဝိနိပတန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိနိပါတော=သမ္ပတ္တိအပေါင်းတို့မှ ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော အသူရာအပေါင်း။ [ဤ အသူရကာယ်ကိုလည်း အပါယ–ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါတို့က ဟောနိုင်ပါ၏၊ သို့သော် ဝိနိပါတသဒ္ဒါက သီးခြားဟောမည်ဖြစ်၍ ပါရိသေသ, ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်းအားဖြင့် ရှေ့၌ပြခဲ့သော သီးခြားအနက်ကိုသာ အပါယသဒ္ဒါ–ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါတို့က ဟောကြရတော့သည်။]

တိစေဝ– အပ္ပါယ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိတိစ– တိ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသမုဿယေဟိ–အလုံးစုံ သမ္ဗတ္တိအပေါင်းတို့မှ၊ ဝိနိပတိတတ္တာ–ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနိပါတောတိ စ–တ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ နိရယဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ အဝီစိအာဒိအနေကပ္ပကာရံ–အဝီစိအစရှိသော တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ နိရယမေဝ–ကိုသာ၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဥပပန္နာတိ–ကား၊ ဥပဂတာ–ကပ်ရောက်ကြရကုန်၏၊ တတ္ထ–ထိုငရဲ၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ –ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ကား၊ အဓိပ္ပာယော–တည်း။

ဝုတ္တ ဝိပရိယယေန–ဆိုအပ်ပြီး၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ သုက္ကပက္ခော–သုက္ကပက္ခကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ အယံ ပန–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ သုက္ကပက္ခ၌၊ သုဂတိဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ မနုဿဂတိပိ–လူ့ဂတိကိုလည်း၊ သင်္ဂယှတိ–သိမ်းယူအပ်၏၊ [ဂတိပိ၌ အပိဖြင့် ဒေဝဂတိကိုပေါင်း။] သဂ္ဂဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ ဒေဝဂတိယေဝ–နတ်ဂတိကိုသာ၊ သင်္ဂယှတိ၊ [ဧဝဖြင့် မနုဿဂတိကိုကန့်။] တတ္ထ– ထို "သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ"ဟူသောပါဌ်၌၊ သုန္ဒရာ–ကောင်းသော၊ ဂတိ–ဂတိတည်း၊ ဣတိ, သုဂတိ–သုဂတိမည်၏၊ ရူပါဒိဝိသယေဟိ–ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့ဖြင့်၊ သုဋ္ဌု–လွန်စွာ၊ အဂ္ဂေါ–မြတ်သည်တည်း၊ ဣတိ, သဂ္ဂေါ–သဂ္ဂမည်၏၊ သော သဗ္ဗောပိ–ထို အလုံးစုံသော လူ့ပြည် နတ်ပြည်သည်လည်း၊ လုဇ္ဇန ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန–ပျက်တတ် အလွန်ပျက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ လောကော–မည်၏၊ ဣတိ . အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝစနတ္ထော–သဒ္ဒါနက်တည်း၊ ဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဇ္ဇာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ဝိဇ္ဇာကို၊ (အဓိဂတာ၌စပ်၊) အဓိဂ္ဂတာတိ–ကား၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိ ပဋိစ္ဆာဒိကာ–စုတိ, ပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာသည်၊ (ဝိဟတာ၌ စပ်၊) သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ၊ ဟိ–အထူးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒိဗ္ဗစက္ခု

ဝုတ္တဝိပရိယယေန သုက္ကပက္ခော။ ။"ဒုဋ္ဌု+စရိတံ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးမှ ပြောင်းပြန်ပြ၍ "သုဋ္ဌု+စရိတံ, သောဘနံဝါ+စရိတံ သုစရိတံ"စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ဘက်ကို သိပါလေ၊ ဝိ+ပရိ+ဣဓာတ်, အပစ္စည်းဖြင့် "ဝိပရိယယ"ဟု သောမနိမိ ရှိ၏။

သုဂတိံ ။ ။"သုန္ဒရာ+ဂတိ"အရ လူ့ဘဝကိုလည်း ကောင်းသော ဂတိဖြစ်သောကြောင့် သုဂတိဟု ဆိုရ၏၊ "ဣတော ဘော သုဂတိံ ဂစ္ဆ"ဟူရာ၌ သုဂတိအရ မနုဿဂတိပါ ယူရသကဲ့သို့တည်း။

သဂ္ဂံ လောကံ။ ။သဂ္ဂကို "သု+အဂ္ဂ"ဟု ဖြတ်၊ ရူပ–သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ဖြင့် "သုဋ္ဌု–လွန်စွာ+အဂ္ဂေါ–မြတ်သော လောကတည်း၊ သဂ္ဂေါ–က" [လုဇ္ဇန ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကော၏ ဝစနတ္ထကို လောကဝိဒူအဖွင့် သခါရလောက၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဉာဏကထာ၌၊ အယမေဝ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်သည်သာ၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာယံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏကထာ၌၊ ပုဗ္ဗေနိ ဝါသာနုဿတိဉာဏမုခတုဗ္ဗာကေန၊ ပေ၊ ပဒါလေတွာတိ-ပုဗ္ဗေ၊ ပေ၊ ပဒါလေတွာဟူ၍၊ ဝုတ္တံယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ-ဤဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ၌၊ စုတူပပါတဉာဏမုခတုဗ္ဗာကေန၊ ပေ၊ ပဒါလေတွာတိ-စုတူ၊ ပေ၊ တွာဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်၏၊ (ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသော၊) [စုတူပပါတဉာဏမုခတုဗ္ဗာကေန-စုတူပပါတဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖြင့်၊ စုတူပပါတပဋိစ္ဆာဒကံ-စုတိပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ-ကို ၊ ပဒါလေတွာ-၍။] ဣတိ-အပြီးတည်း။... ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၁၄။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ-ကား၊ ဣဓ-ဤအာသဝက္ခယဉာဏကထာ၌၊ ဝိပဿနာပါဒကံ-ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ-ဈာန်စိတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာတိ-ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏတ္ထာယ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဟိ-မှန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ- ကို၊ အာသဝဝိနာသနတော-အာသဝေါတရားတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အာသဝါနံ ခယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံဉာဏံ-ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည်၊ တတြ-ထို အရဟတ္တမဂ်၌၊ ဝါ-ထဲက၊ (ဉာဏံ-တည်း၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဧတဿ ဉာဏဿ-ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏၊) တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ-ထိုအရဟတ္တမဂ်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ-ကား၊ ဝိပဿနာစိတ္တံ-ကို၊ အဘိနီဟရိ-ပြီ၊ သော ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ဧဝမာဒိသု-ကဲ့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒုက္ခံ-သည်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဣတော-

ခယဉာဏာယ။ ။ ခယကို အရဟတ္တမဂ္ဂဟု ဖွင့်၏၊ “အာသဝါနံ ဝိနာသနတော” အဋ္ဌကထာနှင့် “အာသဝါနံ ခေပနတော”ဋီကာတို့ကို ထောက်၍ “ခိယန္တိ အာသဝါ ဧတေနာတိ ခယော= အာသဝေါတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်”ဟု ကရဏသာဓ်ပြု။ [“ပြီးစေတတ်က, ပြီးကြောင်းရ၏, ကရဏ-ကတ္တု, ကာရကကို ဝိဂြိုဟ်ပြု”ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။] “ခယ”အရ အာသဝေါတို့ကို တစ်ကန့်စီတစ်ကန့်စီ ကုန်စေတတ်သော အောက်မဂ်တို့ပါ ရသော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်း အားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ ယူ။ [ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသဝသေန အရဟတ္တမဂ္ဂဂ္ဂဟဏံ။] “မဂ်”ဟူရာ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး ရသောကြောင့် ထိုမဂ္ဂင်၌ ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကို “ခယေ+ဉာဏံ ခယဉာဏံ”ဟု ပြု၊ [ခယေတိ စ အာဓာရေ ဘုမ္မံ၊ န ဝိသယေ (အရာ မဟုတ်)တိ ဒသေန္တော တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ အာဟ၊ -ဋီကာ။]

ဤတရားထက်၊ ဘိယျော–အလွန်၊ န–မရှိတော့၊ ဣတိ–သို့၊ သမ္ဗုဒ္ဓ–သော၊ ဒုက္ခသစ္စံ–ကို၊(အဗ္ဘညာသိ စသည်၌စပ်၊) သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန–မိမိ၏ သဘော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်၊ ယထာဘူတံ–စွာ၊ အဗ္ဘညာသိ, ဇာနိ–သိတော် မူပြီ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိ– ထိုးထွင်းတော်မူပြီ၊ စ–ကား၊ တဿ ဒုက္ခဿ–ကို၊ နိဗ္ဗတ္တိကံ–ဖြစ်စေတတ်သော၊ တဏှံ– ရှေးဘဝတဏှာကို၊ အယံ– ဤ တဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော–ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ (သရသလက္ခဏ ပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ၊) [ဤသို့ အစုံအလင် ထည့်၍ စပ်, နောက်၌လည်း နည်းတူ၊] တဒုဘယမ္ပိ–ထို ၂ပါးစုံသော ဒုက္ခ,သမုဒယ သည်လည်း၊ ယံ ဌာနံ –အကြင် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကြောင်းသို့၊ ပတ္တာ –၍၊

သမ္ဗုဒ္ဓိ ဒုက္ခသစ္စံ။ ။ "ဣဒံ ဒုက္ခံ–ဤဟာသည် ဒုက္ခ"ဟူရာဝယ် "ဤ"ဟူသော စကားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း ပြ၏၊ ထိုသို့ မျက်မှောက်ပြုရာ၌ "ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ"ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာသည် ဤရွေ့ဤမျှသာ ရှိ၏ဟု ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, "န ဣတော ဘိယျော"ဖြင့် အကြွင်းမရှိ သိနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "သမ္ဗုဒ္ဓိ ဒုက္ခသစ္စံ"ဟု မိန့်သည်။

သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန။ ။"သ+ရသ"ဟူသည် ဖဿ၏ တွေ့ထိခြင်းသဘော, ပထဝီဓာတ်၏ ခိုင်မာခြင်းသဘောစသော သဘောတည်း၊ ထိုသဘောရသသည်ပင် ထိုထိုတရား၏ အမှတ်အသားဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာလည်း မည်၏၊ ထိုသဘောတည်းဟူသော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် သရသလက္ခဏ ပဋိဝေဓမည်၏၊ ထို့ကြောင့်"သဘာဝသင်္ခါတဿလက္ခဏဿ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဈနေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

အသမ္မောဟပဋိဝေဓ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လသော် နောင်အခါဝယ် ဒုက္ခသစ္စာ၏ သရုပ်သဘောကို ပိုင်းခြားရာ၌ တွေဝေခြင်းမရှိမှုကို အသမ္မောဟ ပဋိဝေဓ–မတွေဝေသောအားဖြင့် သိခြင်းဟု ဆိုသည်။ [အသမ္မောဟပဋိဝေဓောတိ–ယထာ တသ္မိံ ဉာဏေ ပဝတ္တေ ပစ္ဆာ ဒုက္ခဿ သရူပါဒိပရိစ္ဆေဒေ သမ္မောဟော န ဟောတိ၊ တထာ ပဝတ္တိ၊ ဇေနာဟံ–ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ တိ။]

တဒုဘယမ္ပိ ယံ ဌာနံ ပတ္ဝာ။ ။ ယံဌာနံ ပတ္ဝာတိ ယံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယ ဋ္ဌေန ကာရဏဘူတံ အာဂမ္မ–မဂ်၏ အာရမ္မဏပစ္စည်းအဖြစ်ကြောင့် မဂ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော အကြင်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၍၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ ပေးသည်၊ "တဒုဘယမ္ပိ ပတ္ဝာ–ထို ဒုက္ခ သမုဒယ ၂ပါးစုံ၏ နိဗ္ဗာန်ဌာနသို့ ရောက်ခြင်း"ဟူသည် ထို၂ပါးစုံရှိနေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ရောက်ခြင်းတည်း။ [တဒုဘယဝတော ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ပတ္တိ တဒုဘယပတ္တီတိ ဝုတ္တံ။] ပတ္ဝာတိ ဝါ ပါပုဏနဟေတု (ပုဂ္ဂိုလ်က အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းကြောင့်။)

ဝါ–ကြောင့်၊ နိရုဇ္ဈတိ–ချုပ်ရာ၏၊ တေသံ–ထို ဒုက္ခသမုဒယတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–မဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ တံ နိဗ္ဗာနံ–ကို၊ အယံ–ဤ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာတည်း၊ (ဣတိ၊ ပေ၊ အဗ္ဘညာသိံ၊) စ–ကား၊ တဿ–ထိုနိရောဓသို့၊ သမ္ပာပကံ–မိမိကိန်းရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောင်းစွာရောက်စေတတ်သော၊ [သစ္ဆိကိရိယာဝသေန သမ္ပာပကံ။] အရိယမဂ္ဂံ–ကို၊ အယံ–ဤ အရိယာမဂ်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ–အကျင့်တည်း၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိံ–ပြီ၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့၊ အတ္ထော–ကို ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သရူပတော–သရုပ်အားဖြင့်၊ သစ္စာနိ–သစ္စာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ကိလေသဝသေန–အာသဝဟူသော ကိလေသာနှင့်စပ်သဖြင့်၊ [အာသဝသင်္ခါတ ကိလေသဝသေန။] ပရိယာယတော–ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ (သစ္စာနိ–သစ္စာတို့ကို၊) ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ ဟုတွာ၊ [ဒဿေန္တော သစ္စာနိတိ ယောဇနာ။] ဣမေ အာသဝါတိ အာဒိံ–ပါဠ်ကို၊ အာဟ–၏ တဿ မေ ဧဝံ

အပ္ပဝတ္တိ။ ။ ပဝတ္တတိယာယာတိ ပဝတ္တိ, န + ပဝတ္တိ – အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ကြောင်း၊ အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ တေဝါ န ပဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ရာ။

ပရိယာယတော။ ။ အာသဝေါတရားတို့သည် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏၊ ပရိယာယ်ဆိုသည်ကား ဒုက္ခသစ္စာအတွင်း၌ အာသဝေါတရားများလည်း ပါဝင်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာအမည် ရနိုင်ကြသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ အာသဝတို့က ဒုက္ခသစ္စာ အမည်ရလျှင် တဏှာစသည်ကိုလည်း အာသဝတို့၏ဖြစ်ကြောင်း, အာသဝတို့၏ ချုပ်ရာ, အာသဝတို့၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း–ဟု ဆိုရတော့သည်။ [ယသ္မာစ အာသဝါနံ ဒုက္ခသစ္စပရိယာယော, တပ္ပရိယာယပန္နတ္တာ၊ သေသသစ္စာနဉ္စတံသမုဒယာဒိပရိယာယောအတ္ထိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ ပရိယာယတောတိ။] ဤသို့ အာသဝ တို့ကို မှတည်၍ သစ္စာ ၄ ပါးပြခြင်းမှာလည်း "အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ"ဟူသော မူလစကားနှင့် အဆင်သင့်အောင် ပြတော်မူလိုခြင်းကြောင့်–ဟု မှတ်။

အဗ္ဘညာသိံနှင့် ဇာနတော။ ။ အဗ္ဘညာသိံကို မဂ် ခဏရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူပါသော်လည်း ဝေရဉ္ဇပုဏ္ဏားအား ဟောတော်မူမိုက်၌ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် "အဗ္ဘညာသိံ"ဟု အတိတ်ကြိယာ ကို သုံးစွဲတော်မူ၏၊ ထိုမဂ်ရစဉ်က သိဆဲခဏကို မှန်း၍ တံ ကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်အားဖြင့် "ဧဝံ ဇာနတော ပဿတော"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဟော အန္တပစ္စည်းကို သုံးစွဲတော်မူပြန်သည်၊ တစ်နည်း–ဇာနတော ပဿတော၌ အန္တပစ္စည်းသည် ဟိတ်အနက်၌သက်၏၊ "သိခြင်းကြောင့် မြင်ခြင်းကြောင့် လွတ်ပြီ"ဟုလို။

ဓာနတော, ဓဝံ ပဿတောတိ-ကား၊ ဓဝံ-သို့၊ ဓာနန္တ သဿ-သိသော၊ ဓဝံ, ပဿန္တ သဿ-မြင်သော၊ တဿ မယှံ-ထိုငါ၏၊ (စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ ဌ စပ်၊) ဣမိနာ-ဤ တဿ၊ မေ၊ ပေ၊ တောဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊) ဝိပဿနာယ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ကောဋိပ္ပတ္တံ-အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော၊ မဂ္ဂံ-လောကုတ္တရာမဂ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ [ဝိပဿနာက လောကီမဂ်ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာမဂ်နှင့် ပေါင်းပြီးလျှင် လောကီလောကုတ္တရာ ရောနှောသော မိဿကမဂ်ကို ဟောတော်မူသည်-- ဟူလို၊] ကာမာသဝါတိ-ကား၊ ကာမာသဝတော-သဝမှ၊ (ဝိမုစ္စိတ္ထ၊) ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဣမိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ဖလက္ခဏံ-ဖိုလ်ခဏကို၊ ဒဿေတိ-မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-မဂ်ခဏဌ်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုစ္စတိ-လွတ်ဆဲ၊ ဖလက္ခဏေ-၌၊ ဝိမုတ္တံ-လွတ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏန္တိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်ကို၊ ဒဿေ တိ-၏၊ ခီဏာဇာတီတိ အာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ တဿ-ထို ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်၏၊ ဘူမိံ-ဖြစ်ရာအာရုံကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေန ဉာဏေန-ထို ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ခီဏာဇာတီတိ အာဒီနိ-ခီဏာဇာတိ အစရှိသည်တို့ကို၊ အဗ္ဘညာသိ-ပြီ။

ဝိမုစ္စိတ္ထ။ ။ "လွတ်ခဲ့ပြီ"ဟု အတိတ်ကြိယာကို သုံးစွဲပြန်ရာ၌ မဂ်ခဏမှနောက် ယနေ့အထိ ဝိမုစ္စနကြိယာသည် အတိတ်ချည်းဖြစ်ပါသော်လည်း, မဂ်ရပြီးနောက် ပထမဆုံး အတိတ်ခဏကို မှန်း၍ ဝိမုစ္စိတ္ထဟု ဟောတော်မူရကား "ဝိမုစ္စိတ္ထာတိဣမိနာဖလက္ခဏံ ဒဿေတိ"ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ [သောစ (ထိုလွတ်ခြင်းသည်လည်း) ကာမံ မဂ္ဂက္ခဏတော (မဂ်ခဏမှနောက်၌) ယာဝဇ္ဇတနာ အတီတကာလိကောဧဝ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမ်ပနဿ (ထိုလွတ်ခြင်း၏) အတီတကာလိကတ္တံ ဖလက္ခဏေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံတိ အာဟ-ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဣမိနာ၊ ပေ၊ ဒဿေတီတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌"ကာမာသဝါပိ၊ ပေ၊ ဘဝါသဝါပိ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ"ဟု အာသဝ ၃ ပါးသာပါ၍ ဒိဋ္ဌာသဝ မပါ၊ ထိုသို့ မပါခြင်းကား အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်)"အခန်းဖြစ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်တုန်းကပင် ဒိဋ္ဌာသဝမှ လွတ်ခဲ့ပြီဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို မဟောဘဲထားသည်-ဟု ကြံသင့်၏၊ ဋီကာ၌ကား ဘဝါသဝဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝကိုပါ သွင်းယူထားသည်-ဟု ဆိုထား၏၊ စဉ်းစားပါ။

ဝိမုတ္တမိတိ။ ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ၏နောက်၌ "ဝိမုတ္တမိတိ, ဝိမုတ္တမှိတိ"ဟု ပါဌ် ၂ ထွေရှိ၏၊ "စိတ္တေ-သည်၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ-အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီးလသော်၊ ဝိမုတ္တံ-ငါ၏စိတ်သည် အာသဝေါ တို့မှ လွတ်ပြီ"ဟု အာသဝေါတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို အာရုံပြု၍သာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ် ဖြစ်နိုင်၏၊ "ဝိမုတ္တမှိ-ဝိမုတ္တော+အမှိ-ငါသည် အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီ"ဟု မိမိကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မဖြစ်နိုင်။ "မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ, ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော"ကို သတိပြု။] ထိုကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို ပြသောအရာဌာနဖြစ်၍ "ဝိမုတ္တမိတိ"သာ ပါဌ်မှန် တည်း။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှ၊ ပေ၊ အံ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကတမာဇာတိ–အဘယ်ဇာတိသည်၊ ခီဏာ–ကုန်သနည်း၊ ကထဉ္စ–လျှင်၊ နံ–ထို ကုန်သောဇာတိကို၊ အဗ္ဘညာသိ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ–၏၊ တာဝ–အနာဂတ်ဇာတိမှ ရှေးဦးစွာ၊ အဿ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ အတီတာဇာတိ–သည်၊ နခီဏာ–ကုန်သည်မဟုတ်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) ပုဗ္ဗေဝ–ရှေး၌ပင်၊ ခီဏတ္တာ–ကုန်ခဲ့ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [အတိတ်ဇာတိသည် အတိတ်ကာလ၌ပင် ကုန်ခဲ့ပြီ, ဟူလို၊] အနာဂတာ–အနာဂတ်ဇာတိသည်၊ နခီဏာ–ဟုတ်၊ (ကသ္မာ၊) အနာဂတေ–အနာဂတ်တရား၌၊ ဝါယာမာဘာဝတော–အားထုတ်မှု ပယောဂ၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ–သည်၊ န ခီဏာ(ကသ္မာ၊) ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ–ထင်ရှား ရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ မဂ္ဂဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အဘာဝိတတ္တာ–မဖြစ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု–ဧကဝေါကာရ, စတုဝေါကာရ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝတို့၌၊ ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ–တစ်ပါးသော ခန္ဓာ, ၄ ပါး သော ခန္ဓာ, ငါးသော ခန္ဓာ အပြားရှိသော၊ ယာ ဇာတိ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ–၏၊ သာ–ထိုဇာတိသည်၊ မဂ္ဂဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ–ကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ–

ခီဏာဇာတီတိ၊ ပေ၊ ဘူမိံ။ ။ တဿာတိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏဿ၊ ဘူမိန္တိပဝတ္တိဋ္ဌာနံ (ဖြစ်ရာဌာန–ဖြစ်ရာအာရုံကို)၊ ဤဋီကာအတိုင်း “ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ”တို့သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အာရုံများကို ပြသော စကားတည်း–ဟု မှတ်၊ မှန်၏–မဂ္ဂဝီထိ နောက်က ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိသည် မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန်နှင့် ပဟီနကိလေသာတို့ကိုသာ အာရုံပြု၏၊ သို့သော်–ပဟီနကိလေသာကို အာရုံပြုပြီးသောအခါ အဝိဇ္ဇာ တဏှာတည်းဟူသော ကိလေသာ အဖော်မပါသော ကံသည် ဘဝသစ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ရကား “ခီဏာ ဇာတိ=ဘဝကုန်ပြီ”ဟု အသိဉာဏ် ဖြစ်ပြန်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပြီးသောအခါ “ဝုသိတံဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ”ဟု သိနိုင်ပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် “ခီဏာ ဇာတိ”စသည်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အာရုံကို ပြသောစကားဟု ဆိုသည်။

န အနာဂတာ။ ။ သတ္တဝါအများ၏ အနာဂတ်ဇာတိသာမညကို ရည်ရွယ်၍“န+အနာဂတာ”ဟု မိန့်သည်၊ ဖြစ်မှ မဖြစ်သေးသော အနာဂတ်ဇာတိ၌ ကုန်အောင် အားထုတ်ဖို့ရန် လုံ့လပယောဂပြုမှုမဖြစ်–ဟူလို၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဇာတိဝိသေသကိုကား အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို ပယ်ခွာသောအားဖြင့် ကုန်အောင် အားထုတ်၍ဖြစ်နိုင်၏၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာ ပယ်လိုက်လျှင် အဝိဇ္ဇာတဏှာ အဖော်မပါသော ကံတရားက ဇာတိအသစ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ယာပန”စသည် မိန့်သည်။ [ဥပ္ပဇ္ဇနံ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဥပ္ပါဒေါစ+သော+ဓမ္မော ဇာတိ ဥပ္ပါဒဓမ္မော၊ နတ္ထိ+ဥပ္ပါဒဓမ္မောယဿာတိ အနုပ္ပါဒဓမ္မာ (ဇာတိ)၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မာယ+ဘာဝေါ အနုပ္ပါဒဓမ္မတာ။]

နောင် တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပန္နေန-ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ခီဏာ-ကုန်ပြီ၊ တံ-ထိုကုန်သောဓာတိကို၊ (အဇ္ဈာသိဒ္ဓ စပ်၊) သော-ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မဂ္ဂဘာဝနာယ-မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ပဟီနကိလေသေ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ-ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ ကိလေသာဘာဝေ-ကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ) ဝိဇ္ဇမာနမ္ဟိ-ထင်ရှားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ-သည်၊ အာယတိံ-၌၊ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ-ပဋိသန္ဓေ အကျိုးမရှိသည်၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော-မူသည်၊ (ဟုတွာ၊) အဇ္ဈာသိ-ပြီ၊ (ဣတိ-သို့၊ ပရိဟာရော ဝုစ္စတေ၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်။)

ဝုသိတန္တိ-ကား၊ ဝုတ္ထံ, ပရိဝုတ္ထံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ စရိတံ-ကျင့်အပ်ပြီ၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးဆုံးပြီ၊ (ပါဠိ၌ရှိအတိုင်း၊) နိဋ္ဌာပိတံ-ပြီးဆုံး စေအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ကား၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ-ယကို၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ, ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန-ကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ သတ္တ, သေက္ခာ-သေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ-ကျင့်သုံးအပ်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ဝသန္တိ နာမ-ကျင့်ကုန်ဆဲတို့မည်၏၊ ခီဏာသဝေါ-သည်၊ ဝုတ္ထဝါသော-ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ-ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-သော်၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ဝု၊ ပေ၊ ယံ ဟူ၍၊ အဇ္ဈာသိ-ပြီ၊ ကတံ ကရဏီယန္တိ-ကား၊ စတူသု, သစ္စေသု-တို့၌၊ စတူဟိ, မဂ္ဂေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန-ပရိညာကိစ္စ, ပဟာနကိစ္စ, သစ္ဆိကိရိယကိစ္စ, ဘာဝနာကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊

ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ။ ။ [မြောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ်အလို"ဝုဋ္ဌ, ပရိဝုဋ္ဌ"ဟု ရှိစေ။] ဝသဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ "ပြု=ကျင့်" အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝသဓာတ်တပစ္စည်းဖြင့် ဝုသိတံကို ဝုတ္ထံဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြီးလျှင် နေခြင်းအနက်ကို မယူစေလို၍ "ပရိဝုတ္ထံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုကိုတစ်ဖန် "ကတံ-စရိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝုတ္ထံ-ကျင့်သုံးအပ်"ဟူသောအနက်သည် ထို "ကတံ-စရိတံ"၏ အနက်တည်း၊ ထို့နောက်"နိဋ္ဌိတံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သကမ္မကဓာတ်ကို အကမ္မကဖြင့် ဖွင့်လျှင် ကာရိတ်ဝင်စေမှ မူလအနက်ကို မှီသည်၊ ထို့ကြောင့် ကတံ စရိတံနှင့် ညီမျှအောင် "နိဋ္ဌာပိတံ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ကတံ ကရဏီယံ၌လည်း "နိဋ္ဌာပိတံ"ဟု ဖွင့်လတ္တံ့။

ပရိညာ၊ ပေ၊ ဘာဝနာ ဝသေန။ ။ ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂသစ္စာတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ပရိညာတဗ္ဗ, ပဟာတဗ္ဗ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗ, ဘာဝေတဗ္ဗ တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် မဂ်တစ်ပါး လျှင် ပရိညာစသော ကိစ္စအားဖြင့် ၄ပါးစီရှိရကား မဂ် ၄ပါးအတွက် ကိစ္စ ၁၆ပါး

သောဠသဝိဓမ္ပိ–၁၆ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပိတံ, ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ, ပုထုဇနကလျာဏကာဒယော–တို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူ။] ဇတံ ကိစ္စံ–ဤ မဂ်ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကုန်ဆဲတို့တည်း၊ ခီဏာသဝေါ–သည်၊ ကတကရဏီယော–ပြုအပ်ပြီးသော မဂ်ကိစ္စရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ကတံ ကရဏီယံတိ–ဟူ၍၊ အဗ္ဗညာသိ–ပြီ။

နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ–ကား၊ ဣဒါနိ–၌၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဣတ္ထံဘာဝါယ–ဤ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးပြားသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အလို့ငှာ၊ ဇဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ–ဤ ၁၆ပါးသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စအလို့ငှာ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ကိလေသက္ခယာယ–ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်း

ဖြစ်၏။ [“ဤ တရား, ဤတရားသည် ဒုက္ခ”ဟု ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိခြင်းသည် ပရိညာကိစ္စမည်၏၊ ပဟာနကား ထင်ရှားပြီ၊ မျက်စိအောက်မှာ ရောက်နေသော အရာဝတ္ထုကို မြင်ရသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသည် သစ္ဆိကိရိယာ ကိစ္စမည်၏၊ မိမိသန္တာန်၌ မဂ္ဂင်တရားကို ဖြစ်စေခြင်းသည် ဘာဝနာကိစ္စ မည်၏၊

ဣတ္ထတ္တာယ။ ။“ဣတ္ထံဘာဝါယ”ဟူသော ပဌမသံဝဏ္ဏနာဖြင့် ဝိုဟ္ပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက် ဟောကြောင်းကိုသာ သိရ၏၊ ဣတ္ထံ၏အနက် အာယ၏ အနက်ကို မသိရသေး၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌“ဣမေ ပကာရာ ဣတ္ထံ၊ တဗ္ဘာဝေါ၊ တတ္ထတ္တံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ တဗ္ဘာဝေါဖြင့် “ဣတ္ထံ+ဘာဝေါဣတ္ထတ္တံ” ဟု ပြုစေလို၏၊ တဒတ္ထံဖြင့် အာယသည် တဒတ္ထသမ္ပဒါနတ္ထ သဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေသည်။

ဇဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ။ ။“ဣတ္ထံ၌ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ကတံ ကရဏီယံ၌ ပြခဲ့သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို စွဲပါ”ဟု သိစေလို၍ ဣတ္ထံဘာဝါယကို “ဇဝံ သောဠသကိစ္စ ဘာဝါယ”ဟု ထပ်၍ အနုသံဝဏ္ဏနာ ဆင့်သည်၊ ဤ၌ ဘာဝ၏အနက်ကို သေချာစွာ မပြကြ၊ မဂ်တစ်ပါးရလျှင် နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စ ၄ပါးတိုးပွား၏၊ “အပရံ ဣတ္ထိ–နောက်ထပ်မဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ် (တိုးပွားစေဖွယ်) ကိစ္စမရှိ”ဟု ဆိုသဖြင့် “၁၆ပါး မပြည့်သေးလျှင် နောက်ထပ် တိုးစေဖွယ်ဖြစ်သော မဂ်ကိစ္စကို ဘာဝအနက်”ဟု ယူသင့်၏၊ ယခုသော်ကား ၁၆ ပါးပြည့်နေပြီဖြစ်၍ ထို ၁၆ ပါးထက် တိုးဖို့ရာ မဂ်ကိစ္စမလိုတော့–ဟူလို။

ကိလေသက္ခယာယဝါ။ ။ ဣတ္ထံဘာဝါယကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြသော အနုသံဝဏ္ဏနာ တည်း၊ မဂ်ကိစ္စတို့တွင် ကိလေသာကို ကုန်စေတတ်သော ပဟာနကိစ္စသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပဓာနနည်းအားဖြင့် ပဟာနကိစ္စကို ပြသည်၊ [ပရိညာဒီသုစပဟာန မေဝ ပဓာနံ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) တဒတ္ထတ္တာယ ဣတရေသံ (ပရိညာစသော အခြားကိစ္စတို့မှာ ပဟာနကိစ္စဟူသော အကျိုးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊) ဣတိ အာဟ–ကိလေသက္ခယာယဝါတိ။] ရှေ့နည်း၌ ဘာဝအတွက် (၁၆ ချက် မပြည့်သေးလျှင် နောက်ထပ်ဖြစ်စေဖွယ်ရှိသော) ကိစ္စ ၄ပါးလုံးကိုယူ၏၊

ပဟာနကိစ္စအကျိုးဟူ၊ မေ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ မဂ္ဂဘာဝနာ ကိစ္စံ–မဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ–တော့၊ ဣတိ, အဗ္ဘညာသိ–သိတော်မူပြီ၊ [ဘဂဝါ–ကတ္တားလိုက်လာ၍ "အဗ္ဘညာသိ"ဟု ပါဌ်ရှိစေ၊ ဋီကာဌ် သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့မှ ယူ၍"နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"ကို တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

ဣဒါနိ–၌၊ ဇဝံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ–သိမ်းယူအပ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ရှိသော၊ အာသဝါနံ–တို့၏၊ တံ ခယဉာဏာ ဓိဂတံ–ထို ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရခြင်းကို ၊ ဗြာဟ္မဏဿ–အား၊ ဒဿေန္တော–နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) အယံ ခေါမေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိံ–ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ–၏၊ တတ္ထ–ထို ပါဠိရပ်၌၊ ဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ ညာဏဝိဇ္ဇာ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဝိဇ္ဇာကို၊ (အဓိဂတာဌ် စပ်၊) အဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ စတုသစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာ–သည်၊ (ဝိဟတာဌ် စပ်၊) သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–သာ၊ အယံ ပန–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း၊ အယံခေါမေ၊ ပေ၊ အဟောသိတိ ဧတ္ထ–၌(အဓေ့ာ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဗြာဟ္မဏ, ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿ–၏၊ မုခတုဏ္ဍကေ နဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပစ္စာဇာတိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ ဣဝ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) မမ–၏၊ အာသဝါနံ–တို့၏၊ ခယဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန–ကုန်ကြောင်း ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖျားဖြင့်၊ စတုသစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ – ၄ ပါးသောသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ–ကို၊ ပဒါလေတွာ–၍၊ တတိယာ–သော၊ အယံအဘိနိဗ္ဘိဒါ–သည်၊ ပေ၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အထူး တည်း၊ (အယံ ဝိသေသော–ပြန်လှည့်)။

ဧတ္တာဝတာ–ဖြင့် (ဘဂဝါ၊) ကိံ–ကို၊ ဒဿေတိ–နည်း၊ဣတိ–ဤကား အမေး တည်း၊ ဟိ–အဖြေကို ဆိုဦးအံ့၊ ဗြာဟ္မဏ–ဏား၊ သော ကုက္ကုဋစ္ဆာပကော–သည်၊ ပေ၊ တတော–ထိုဥခွံမှ၊ နိက္ခမန္တော–ထွက်လသော်၊ သကိံမေဝ–တစ်ကြိမ်သာလျှင်၊ ဇာယတိ–ဖြစ်ရ၏၊ အဟံပန–ကား၊ ပေ၊ ပဋ္ဌမံ–ဒိဗ္ဗစက္ခု, အာသဝက္ခယဉာဏ်တို့မှ

ဤနည်း၌ ပဟာနကိစ္စကိုသာ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ယူ၏၊ ဤသို့နည်း ၂ပါး ထုံးကြသည်။ [ဣတ္ထတ္တာယ၌ ဒွေဘာဝနောင်း၍ နိဂ္ဂဟိတ်ကျေသော်လည်း ဣတ္ထံဘာဝါယ၌ကား ကျေဖွယ်မလို။]

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ။ ။ပဌမဒုတိယဉာဏာဓိဂမံဝိယ နကေဝလံ=ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတုန်းကကဲ့သို့ တစ်ပါးချင်းမဟုတ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်လည်းပါသော အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရခြင်း–ဟူလို။ [နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော–(ရှေ့၌ သရုပ်ထုတ်၍ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်) ယခု နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ပြလိုသည်–ဟူလို။]

ရှေးဦးစွာ၊ တာဝ–အစဉ်အတိုင်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ ဝိဇ္ဇာယ–ဖြင့်၊ ဇာတော–ဖြစ်တော်မူရပြီ၊ တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ ပေ၊ ဇာတော–ပြီ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ တီဟိ, ဝိဇ္ဇာဟိ–တို့ဖြင့်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ကြိမ်၊ ဇာတော–သည်၊ အမှိ–၏၊ မေ–၏၊ သာစ ဇာတိ–ထိုဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း၊ အရိယာ–မြတ်၏၊ သုပရိသုဒ္ဓါ–အလွန် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ [စာအုပ်များ၌ ဒဿေသိ–ဟုရှိ၏၊ ပုဏ္ဏာတုန်းက ဒဿေတိဟုရှိသောကြောင့် ဤ၌လည်း ဒဿေတိရှိမှ ရှေ့နောက် ညီသည်၊ ဣတိဖြင့် ရှေ့ကို ပြန်လှည့်နိုင်သောကြောင့် "ဣဒံ ဒဿေတိ" လုံးလုံး မပါလျှင်လည်း ရှင်း၏] စ–ဆက်၊ ဧဝံ, ဒဿေန္တော–သော်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏေန–ဖြင့်၊ အတီတံသ ဉာဏံ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်အဖို့ အစု၌ဖြစ်သောဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသ ဉာဏံ–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့အစု, အနာဂတ်အဖို့အစု၌ဖြစ်သောဉာဏ်လည်းကောင်း၊ အာသဝက္ခယေန–ဖြင့်၊ သကလ လောကိယ လောကုတ္တရ ဂုဏံ–အလုံးစုံသော လောကီ လောကုတ္တရာဂုဏ် လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပေ၊ အရိယာယ–၏၊ ဇာတိယာ–ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝံ–အကြီးဆုံး၏ အမြတ်ဆုံးအဖြစ်ကို၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေသိ–ပြီ၊ ဣတိ–တည်း။ အာသဝက္ခယဉာဏကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏောတိ–ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ လောကာနုကမ္ပကေန–သတ္တ လောကကို သနားစောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဗြာဟ္မဏံ–ကို၊ အနုကမ္ပမာနေန–သနားစောင့်ရှောက်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဝိနိဂူဟိတဗ္ဗေပိ–အထူးသဖြင့် လျှို့ဝှက်ထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော–၏၊ အရိယာယ–သော၊ ဇာတိယာ–အားဖြင့်၊ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝေ–အဖြစ်ကို၊ ပိစ္ဆတ္တယပကာသိကာယ–

တိက္ခတ္တုံဇာတောမှိ။ ။ ပထမဝိဇ္ဇာဖြင့် ရှေးဦးစွာဖြစ်လျှင် မိမိထက် ပုရေဇာတလည်း မရှိ, သဟဇာတလည်းမရှိ၍ အကြီးဆုံးဖြစ်လေပြီ၊ ၃ကြိမ်တိုင်အောင် (သူများအလျင်) ဖြစ်လျှင်ကား အကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း ပြောဖွယ်မလိုတော့–ဟူလို။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေနစသည်။ ။ အတိတ်ကာလချင်း တူသောကြောင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဖြင့် အတီတံသဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း, ပစ္စုပ္ပန်ချင်း တူသောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ပစ္စုပ္ပန္နံသဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုအရင်းခံရှိသောကြောင့် အနာဂတံသဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း ယူသည်။

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသ ဉာဏံ။ ။ ပစ္စုပ္ပန္နံသောစ–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့အစုလည်း၊ အနာဂတံသောစ–လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသံ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဂတံသေ–၌+ဉာဏံ–တည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသဉာဏ်–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့ကို သိတတ်သော ယထာကမ္မုပဂစေတောပရိယဉာဏ်နှင့် အနာဂတ်အဖို့ကို သိတတ်သော အနာဂတံသဉာဏ်။

ဝိန္ဒာ သုံးပါးအပေါင်းကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာယ–တရားဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ (အဝေါစဋ္ဌ စပ်၊ ဤ အထိ ဓေဝုတ္တေ၏ အဖွင့်၊) ပီတိဝိပ္ဖါရ ပရိပုဏ္ဏ ဂတ္တစိတ္တော–ပီတိ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းဖြင့် ပြည့်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသော၊ [ပီတိယာ ဝိပ္ဖါရော–ပျံ့နှံ့ခြင်း။] ဝေရဉ္ဇော, ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ အရိယာယ ဇာတိယာ, တံ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘာဝံ–ကို၊ ဝိဒိတွာ–သိရ၍၊ အဟံ–သည်၊ သဗ္ဗလောကဇေဋ္ဌသေဋ္ဌ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါ အပေါင်းထက် အကြီးဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ သဗ္ဗ ဂုဏ သမန္နာဂတံ–အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ သဗ္ဗညုံ–အလုံးစုံကို သိတော်မူသော၊ ဤ ဒိသံနာမ–ဤသို့ ရှုအပ်သည်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အညေသံ–အခြားသူတို့ကို၊ (အဘိဝါဒနဋ္ဌ စပ်၊) အဘိဝါဒနာဒိကမ္မံ–ရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အမှုကို၊ န ကရောတိ–မပြုတတ်၊ ဣတိ–သို့၊ အဝစံ–ပြောမိပြီ၊ ရေ–အချင်းတို့၊ အညာဏံ–မသိခြင်း၏၊ ဓိ–စက်ဆုပ်ဖွယ်သည်၊ အတ္တူပတ–ဖြစ်လေစွတကား။ ဣတိ–သို့၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ ဂရဟိတွာ–ကဲ့ရဲ့၍၊ အယံ –ဤအရှင်ဂေါတမသည်၊ ဒါနိ–၌၊ လောကေ–သတ္တလောက၌၊ အရိယာယ, ဇာတိယာ–ဖြင့်၊ ပုရေဇာတဋ္ဌေန၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဇေဋ္ဌော အကြီးဆုံးတည်း၊ သဗ္ဗဂုဏေဟိ–အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ အပ္ပဋိသမဋ္ဌေန–အတုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သေဋ္ဌော–အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ နိဋ္ဌံ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဇေဋ္ဌော ဘဝံဂေါတမော, သေဋ္ဌောဘဝံဂေါတမောတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ–ပြီ။

စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ ဝတွာ–လျှောက်ပြီး၍၊ ပုန,ဘဂဝတော–၏၊ တံ ဓမ္မဒေသနံ–ကို၊ အဗ္ဗနုမောဒမာနော–လွန်စွာဝမ်းမြောက်သည်၊ (၁ုတွာ)၊ အဘိက္ကန္တံ၊ ပေ၊ မာတိအာဒိ–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အဘိက္ကန္တံ ဘောဂေါတမအစရှိသော

ဤဒိသံနာမ။ ။ ဤ နာမသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာ အနက်ဟောတည်း၊ "ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို"ဟုလို၊ အဝစံနှင့် တွဲ၍ မိမိကိုကဲ့ရဲ့သော ဂရဟာအနက်ဟု ကြံကြသေး၏၊ ထိုဂရဟာအနက်ဟော နာမသဒ္ဒါရှိရာ၌ကား "သမာပန္နိဿ သိနာမ"စသည် ဖြင့် အနာဂတ် ကြိယာနှင့် တွဲလေ့ရှိသောကြောင့် "အဝစံ"ဟူသော အတိတ်ကြိယာနှင့် မတွဲသင့်။

ဓိရတ္ထု အညာဏံ။ ။ အညာဏာဿာတိ အတ္ထေ၊ ဓိသဒ္ဒသယောဂတော ဟိ သာမိ အတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ၊ သတ္တတ၌ "ဓိက်"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌(က်) ပျောက်၍ ကပ်ဖို့ သရရှိလျှင် (ရ်)လာ၊ ဓိရတ္ထုဟု ဖြစ်၏၊ သရမရှိလျှင် ဒိဿပြ၍ "ဓိတံ ဓမ္မိ ဓရေ အတ္ထု"စသည် ဖြစ်၏။

ပါဠိရုပ်၌၊ အယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနေသု–ခယအနက်, သုန္ဒရအနက်, အဘိရူပအနက်, အဗ္ဘနုမောဒနအနက် တို့၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ ဝါ–အပ်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ရတ္တိ–ညဉ့်သည်၊ အဘိက္ကန္တာ–ကုန်လွန်ပါပြီ၊ ပဌမောယာမော–သည်၊ နိက္ခန္တော–ထွက်သွားပါပြီ၊ ဘိက္ခုသံဃော–သည်၊ စိရနိသိန္နော–ထိုင်နေသော ရဟန်းသံဃာ၏ ကြာမြင့်သောကာလ ရှိပါပြီ၊ [စူဠဝါ–ပါတိမောက္ခထပနက္ခန္ဓက၊] ဣတိအာဒီသု–ရပ်တို့၌၊ ခယေ–ကုန်ခြင်းအနက်၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတုန္နံ–၄ ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ–တို့ထက်၊ အဘိက္ကန္တတရောစ–သာလွန်နှစ်သက်အပ်သည် လည်းကောင်း (သဒ္ဒတ္တ)၊ ဝါ–အလွန်ကောင်းသည် လည်းကောင်း (အဓိပ္ပာယတ္တ)၊ ပဏီတတရောစ–သာလွန်မွန်မြတ်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ အာဒီသု သုန္ဒရေ–အကောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ၊) [စတုက္ကင်္ဂုတ္တရ, အသုရဝဂ်၊] ကော္ဍိယာ–နတ်တို့၏တန်ခိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယသသာ–နတ်တို့၏ အခြွေအရံဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဇလံ–တောက်ပလျက်၊ အဘိက္ကန္တေန–အလွန်နှစ်သက်အပ်သော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေန–ကိုယ်အဆင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ–န်သော၊ ဒိသာ–အရပ်မျက်နှာတို့ကို၊ ဩဘာသယံ–ထွန်းလင်းစေလျက်၊ မေ–၏၊ ပါဒါနိ–တို့ကို၊ ဝန္ဒတိ–ရှိခိုးလာသူကား၊ ကော–အဘယ်သူနည်း၊

အဘိက္ကန္တာ ဘန္တေ။ ။ အဘိက္ကန္တာ ဝိဂတာတိအတ္ထောတိ အာဟ–ခယေ ဒိဿတီတိ၊ အဘိပုဗ္ဗ, ကမုဓာတ်, ဂတိ အနက်ဟော၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း "ကုန်လွန်ပါပြီ"ဟု ပေးကြ၏။ [စိရံ+နိသိန္နဿ အဿာတိ စိရနိသိန္နော။]

အဘိက္ကန္တတရော။ ။ အတိဝိယ+ကန္တတရော, မနောရမ္မော (စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာ၊) တာဒိသောစ သုန္ဒရော ဘဒ္ဒကောနာမ ဟောတီတိ အာဟ–သုန္ဒရေဒိဿတီတိ၊ အဘိပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်, ကန္တာ (လိုချင်နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ဟော။

ကောမေ၊ မေ၊ အဘိရူပေ။ ။ ဤ ဂါထာသည် သဗ္ဗာ ဒေဝမနုဿာနံ ဂုဏ်တော်၌လည်း ပါခဲ့ပြီ၊ "အဘိက္ကန္တေနာတိ အတိဝိယ+ကန္တေန ကမနီယေန"ဟု ဖွင့်၏၊ ကမုဓာတ် ကန္တာ အနက်ပင်၊ သို့သော် အရကောက်ရာ၌ သုန္ဒရအနက်ကို မကောက်ဘဲ "အဘိရူပ"အနက်ကို အရကောက်ရ၏၊ အဘိရူပကိုလည်း "ဥဠာရရူပ (အတက်တန်းကျသောရုပ်) သမ္ပန္နရူပ (ပြည့်စုံသော ရုပ်)"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ အဘိရူပ (လွန်ကဲသော မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံသော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်)ကို အရကောက်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝဏ္ဏေနကို "ဆဝိဝဏ္ဏေန, သရီရနိဘာယ"ဟု ဖွင့်သော ကြောင့်လည်းကောင်း, အဘိက္ကန္တေနနှင့် ဝဏ္ဏေနကို ဝိသေသန ဝိသေသျ မလုပ်ဘဲ ခွဲ၍ အနက်ပေးလိုက်သည်။

ဣတိ အာဒိသု, အဘိရူပေ–အလွန်လှပသော ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒိသတိ၊) [ပုရိသဝိမာနဝတ္ထု။] အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေတိ အာဒိသု, အဗ္ဘနုမောဒနေ–လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်၌၊ (ဒိသတိ၊) [သီလက္ခန်, သာမညဖလသုတ်။] ဣဓာပိ–ဤအဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမဟူသော ပါဠ်၌လည်း၊ အဗ္ဘနုမောဒနေယေဝ–၌သာ၊ ဟောတိ–၏။

စ–ဆက်၊ ယသ္မာ, အဗ္ဘနုမောဒနေ–၌၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဘောဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ သာဓု သာဓု–ကောင်းပါပေစွ, ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ–ဆက်၊ ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြောက်ရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ကောဓေ–အမျက်ထွက်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ပသံသာယံ–ချီးမွမ်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အခါ၌ လည်းကောင်း၊ တုရိတေစ–အဆောတလျင်၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အဆောတလျင်ပြုရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ကောတုဟလေ–အသစ်အဆန်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အသစ်အဆန်းကို မြင်ရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ အစ္ဆရေ–အံ့သြခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အံ့သြရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဟာသေ–ရွှင်လန်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရွှင်လန်းရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊

ဘယေကောဓေ။ ။ "စောရော စောရော–သူခိုး သူခိုး၊ သပ္ပေါ သပ္ပေါ–မြွေ မြွေ" ဟု အော်ရာဝယ် ကြောက်လန့်ခြင်းကြောင့်ပြုအပ်သော အာမေဍိတ်တည်း၊ "ဝိဇ္ဈ ဝိဇ္ဈ–ထိုးဟ၊ ထိုးဟ၊ ပဟရ, ပဟရ–ပုတ်ခတ်ဟ, ပုတ်ခတ်ဟ"ဟု အော်ရာဝယ် စိတ်ဆိုးခြင်းကြောင့် ပြုအပ်သော အာမေဍိတ်တည်း။

ပသံသာယံ, တုရိတေ။ ။ "သာဓု သာဓု"ကား ချီးမွမ်းရာ၌ အာမေဍိတ်တည်း၊ "ဂစ္ဆ ဂစ္ဆ–သွား သွား၊ လုနာဟိ လုနာဟိ–ရိတ် ရိတ်"ဟူသော စကားသည် အဆောတလျင် ပြောရာ၌ အာမေဍိတ်တည်း။

ကောတုဟလေ အစ္ဆရေ။ ။"အထူးအဆန်းကို စုံစမ်းရာ၌"ဟု အဘိဓာန်ဋီကာသယ သစ် ပေး၏၊ "အာဂစ္ဆ အာဂစ္ဆ–လာ, လာ ဟူရာဝယ် အသစ်အဆန်းကို ကြည့်ရအောင် ခေါ်ရာ၌ အာမေဍိတ်တည်း၊ "ဗုဒ္ဓေါ, ဗုဒ္ဓေါ–ဘုရား, ဘုရား"ဟူသော ဘုရားဂုဏ်တော်ကို စဉ်းစား မိ၍ တအံ့တသြ ဖြစ်ရာ၌ အာမေဍိတ်တည်း။

ဟာသေ သောကေ။ ။ "အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော–အရှင်ဘုရားတို့… ရှေ့ကြွကြပါဘုရား, အရှင်ဘုရားတို့ …ရှေ့ကြွကြပါဘုရား"ဟူရာ၌ ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက် ခြင်းကြောင့် အာမေဍိတ်တည်း၊ "ကဟံ ဧကပုတ္တက, ကဟံ ဧကပုတ္တက–တစ်ယောက်တည်းသော သားကလေးရယ် ဘယ်မှာလဲကွယ်, တစ်ယောက်တည်းသော သားကလေးရယ် ဘယ်မှာလဲကွယ်"ဟု ငိုရာ၌ ဝမ်းနည်းပူဆွေးသော အာမေဍိတ်တည်း။

ပသာဒေ။ ။ "အဟောသုခံ အဟောသုခံ–ဩော် ချမ်းသာလေစွ, ဩော် ချမ်းသာလေစွ"ကား စိတ်ကြည်နူးသော အာမေဍိတ်တည်း၊ ပသာဒေစ "စသဒ္ဒေါ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော"

သောကေ– ဝမ်းနည်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဝမ်းနည်းရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပသာဒေစ–ကြည်ညိုခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြည်ညိုရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဗုဓော–ပညာရှိသည်၊ အာမေဍိ တံ–အာမေဍိတ်ကို၊ ကရေ–ပြုရာ၏၊ ဣတိ ဣမိနာ လ‌က္ခဏေန–ဤသဒ္ဒါလက္ခဏာဖြင့်၊ ဣဓ–ဤ အဘိက္ကန္တ ဘောဂေါတမဟူသော ပါဠ်၌၊ ပသာဒဝသေန–လည်းကောင်း၊ ပသံသာဝသေနစ–လည်းကောင်း၊ အယံ–ဤအဘိက္ကန္တ သဒ္ဒါကို၊ ဒွိက္ခတ္တုံ–၂ ကြိမ်၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အဘိက္ကန္တန္တိ–ကား၊ အတိဣဋ္ဌံ–အလွန် အလိုရှိအပ်ပါပေစွ၊ အတိမနာပံ–အလွန် မြတ်နိုးအပ်ပါပေစွ၊ အတိသုန္ဒရံ–အလွန် ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထို အဘိက္ကန္တသဒ္ဒါ ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဧကေန–သော၊ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန–ဖြင့်၊ ဒေသနံ–ဒေသနာကို၊ ထောမေတိ–ချီးမွမ်း၏၊ ဧကေန–သော၊ (အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန) အတ္တနော–၏ ပသာဒံ–ကို၊ (ထောမေတိ၊) ဟိ–ထင်ရှားပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ–ဤ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမဟူသော ပါဠ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ အဓိပ္ပာယော–ပုဏ္ဏားအ၏ အလိုတည်း၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဘောတော ဂေါတမဿ–၏၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ–သည်၊ (အတ္ထိ, ဓမ္မဒေသနာ သင်္ခါတံ–သော၊ တံ ဝစနံ–ကို၊) အဘိက္ကန္တံ–အလွန် နှစ်သက်အပ်ပါပေစွ၊ ဝါ–အလွန်ကောင်းပါပေစွ၊ ဘောတော ဂေါတမဿ, ဓမ္မဒေသနံ–ကို၊ အာဂမ္မ–ရောက် ၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ မမ–၏၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ–သည်၊ (အတ္ထိ, တံ ပသာဒံ–ကို၊) အဘိက္ကန္တံ– စွ၊ ဝါ–စွ၊ ဣတိ–ဤကား ပုဏ္ဏားအ၏ အလိုတည်း။

ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ပါပေါ ပါပေါ–လူယုတ်မာ, လူယုတ်မာ"ဟူသော ဂရဟာ အာမေဍိတ်, အဘိရူပက အဘိရူပက–တယ်ချောကွာ, တယ်ချောကွာ"ဟူသော အသမ္မာန (မမြတ်နိုး၍ လှောင်ပြော–ပြောအပ်သော) အာမေဍိတ်စသည်ယူ။

အာမေဍိတံ။ ။ အာ+မေဍ–ဥမ္မာဒေ၊ အာမေဍေန–ရူးသွပ်သည်+အာစရိယတော–ပြုကျင့်အပ်၏၊ ဣတိ, အာမဍိတံ=အရူးသည် ထပ်၍ ထပ်၍ ပြောအပ်သော စကားကဲ့သို့, အထပ်ထပ်ပြောအပ်သောစကားကို "အာမေဍိတ်"ဟု ခေါ်၏။

အထဝါ။ ။ နယိဒံ အာမေဍိတဝသေန ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တံ (အနက်တစ်ပါတည်းကိုပင် အာမေဍိတ်အားဖြင့် ၂ကြိမ် ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊) အထခေါ ‌အတ္ထဒ္ဒယဝသေနာတိ (အမှန်မှာ အနက် ၂ မျိုးဖြစ်၍ ကိုယ့်အနက်နှင့်ကိုယ် ဆိုအပ်သောစကားဟု) ဒဿေန္တော အထဝါတိ အာဒိမာဟ။ [နိဿယအနက်ပေးရာ၌ "အဘိက္ကန္တန္တိ–အဘိက္ကန္တံဟူသောစကားကို၊ ဝစနံ အပေက္ခိတွာ–ဝစနံပုဒ်ကို ငဲ့၍၊ နပုံသကလိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တံ၊ တံ ပန ဘဂဝတော ဝစနံ–ထိုဘုရားစကားတော်ဟူသည်၊ ဓမ္မသုဓ ဒေသနာ–ဓမ္မဒေသနာတည်း၊ ဣတိကတွာ–ဤသို့ပြု၍၊ ဝုတ္တံ–၊ ပေ၊ ဒေသနာတိ"ဟူသော အဖွင့်အတိုင်း ပထမနည်း အနက်ပေးသည်။]

[(တစ်နည်း၊) ဘော ဂေါတမ, ဘောတော ဂေါတမဿ, ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ–သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ဓမ္မဒေသနာ–ကို၊) အဘိက္ကန္တံ(အဘိက္ကန္တာ)–စွ၊ ဝါ–စွ၊ ဘောတော ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ, ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ–သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ပသာဒေါ–ကို) အဘိက္ကန္တံ (န္တော)–စွ၊ ဣတိ–ဤကား ပုဏ္ဏားအ၏ အလိုတည်း။]

ဝါ–တစ်နည်းကား၊ ဘဂဝတောဝေယ–၏ပင်၊ ဝစနံ–ကို၊ ဒွေဒွေအတ္ထေ–၂ပါး ၂ပါးသော အနက်တို့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ထောမေတိ–၏၊ ဘောတောဂေါတမဿ–၏၊ ဝစနံ–ကို၊ ဒေါသနာသတော–ရာဂ အစရှိသောအပြစ်တို့ကို ဖျက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တံ၊ ဂုဏာဓိဂမနတော–သီလစသောဂုဏ်ကိုရစေ တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊အဘိက္ကန္တံ၊ တထာ–ထိုအတိုင်းပင်၊ သဒ္ဓါဇနနတော–သဒ္ဓါကို ဖြစ်စေ တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာဇနနတော– လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ သာတ္ထတော– အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သဗျဉ္ဇနတော–သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဥတ္တာနပဒတော–ပေါ်လွင်သော ပုဒ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဂမ္ဘီရတ္ထတော– နက်နဲသော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏသုခတော–နား၌ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ–နားဝင်ချိုသည်၏

တစ်နည်း။ ။ အတ္ထမတ္တဒဿနံ ဝါဇတံ–ဤ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒါသည် အနက်သာမညကို ပြသော သဒ္ဒါဖြစ်၏၊ တသ္မာ, အတ္တဝသေန–အဘိဓေယျဟောနက်၏ လိင်ဝိဘတ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ လိင်္ဂဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ဝေဒိတဗ္ဗော–လိင်ဝိဘတ်ပြောင်းလဲပုံကို သိပါ၊ [ယဒိဒံပုဒ်၌ လိင်ဝုစ်အပြောင်း အလွဲ ပြုရသကဲ့သို့တည်း။] ဤအဖွင့်ကို မှီး၍ ဒုတိယတစ်နည်း အနက်ပေးထားသည်။

တထာ သဒ္ဓါဇနနတော။ ။ဤ သဒ္ဓါဇနနတော–စသော ၂ ဝါကျကား ဂုဏာဓိဂမနတော၏ဂုဏ်ကို သရုပ်ဖော်ပြသော စကားတည်း၊ ဂုဏာဓိဂမန၌ "ဂုဏ" ဟူသည် သဒ္ဓါပညာဂုဏ်တည်း–ဟူလို၊ လောကီဂုဏ်တို့တွင် သဒ္ဓါသည် ပဓာန, လောကုတ္တရာဂုဏ်တို့တွင် ပညာသည် ပဓာနတည်း။ [တထာဖြင့် အဘိက္ကန္တပုဒ်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

သာတ္ထတာသည်။ ။ သီလစသော အနက်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် သာတ္ထဖြစ်၏၊ သဘာဝ နိရုတ္တိ (မာဂဓဘာသာ)ဖြစ်၍ သဒ္ဒါစကားလုံး ပြည့်စုံသောကြောင့် သဗျဉ္ဇန ဖြစ်၏၊ သဒ္ဒါအားဖြင့် လွယ်ကူသောကြောင့် ဥတ္တာနပဒ ဖြစ်၏၊ သိမ်မွေ့နက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်ရှိသောကြောင့် ဂမ္ဘီရတ္ထ ဖြစ်၏၊ စကားအသုံးအနှုန်း ပြေပြစ် ညက်ညောချောမော နူးညံ့သောကြောင့် ကဏ္ဏသုခ ဖြစ်၏၊ ပြန့်ပြော ကျယ်ဝန်းသန့်ရှင်းစင်ကြယ် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဟဒယင်္ဂမန ဖြစ်၏။

အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဟဒယင်္ဂမနတော–စိတ်နှလုံး၌ သက်ရောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း ဝါ–နှလုံးအသည်း စွဲလောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အနတ္ထုဂ္ဂတံ သနတော– မိမိကို မဖြောက်ပင့်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အပရဝမ္ဘနတော– သူတစ်ပါးကို မရှုံ့ချ ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ကရုဏာသီတလတော– ကရုဏာ တော်ဖြင့် အေးမြသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာဝဒါတတော– ပညာဖြင့် ဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ အာပါတ ရမဏီယတော–သောတဒွါရသို့ ရှေးရှုရောက်လသော် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိမဒ္ဒက္ခမတော–နှိပ်နယ်ခြင်းကို ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် လည်း ကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ သုယျမာနသုခတော–ကြားနာအပ်သည်ရှိသော် နားကို ချမ်းသာ စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိမံသိယမာနဟိတ တော– စူးစမ်းအပ်သည်ရှိသော် စီးပွားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဣတိ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့အစရှိသော အနက်တို့ဖြင့် ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ– ယှဉ်စေရာ၏။

တတော–ထို အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမဟူသော စကားရပ်မှ၊ ပရမ္ပိ–နောက်၌ လည်း၊ စတူဟိ–၄ ပါးကုန်သော၊ ဥပမာဟိ–ဥပမာတို့ဖြင့် ၊ ဒေသနံယေဝ–တော်ကို ပင်၊ ထောမေတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ နိက္ကုဇ္ဇိတန္တိ–ကား၊ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ– အောက်၌ မျက်နှာဝရှိအောင် ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဟေဋ္ဌာမုခ ဇာတံ–အောက်၌ မျက်နှာဝရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ–အလိုအလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို၊ ဥက္ကုဇ္ဇေယျာတိ–ကား၊ ဥပရိမုခံ–အထက်၌ မျက်နှာဝ

အနတ္ထုဂ္ဂတံသနစသည်။ ။ မာန–အတိမာနအသံမပါသောကြောင့် အနတ္ထုဂ္ဂတံ သန ဖြစ်၏၊ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှုကို နှိမ်ထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် အပရဝမ္ဘန ဖြစ်၏၊ ကြားနာသူတို့၏ ရာဂအပူမီးကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သောကြောင့် ကရုဏာသီတလ ဖြစ်၏၊ ကိလေသာအမှောင် ကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် ပညာဝဒါတ ဖြစ်၏၊ ကရဝိက်သံကဲ့သို့ သာယာခြင်းကြောင့် အာပါတ ရမဏီယ ဖြစ်၏၊ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကား ဆန့်ကျင်ဘက် မပါသောကြောင့် ဝိမဒ္ဒက္ခမ ဖြစ်၏၊ (ကပ်သီး ကပ်သပ် မေးမြန်းသောအားဖြင့် အကြိတ် အနယ် ခံနိုင်၏–ဟူလို၊) အာပါတရမဏီယ ကြောင့်ပင် သုယျာမာနသုခ, ဝိမဒ္ဒက္ခမကြောင့်ပင် ဝိမံသိယမာနဟိတ ဖြစ်၏။

နိက္ကုဇ္ဇိတံ။ ။ [ကုဇ္ဇဓာတ်သည် အဓောမုခီကရဏ (အောက်၌ မျက်နှာပြုခြင်း၊)အနက် ကို ဟော၏၊ နိဥပသာရလည်း "နိရ်"မှ ဖြစ်သော နိမဟုတ်သောကြောင့် ထို့နောက်၌ ဒွေဘော် မလာရ၊ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ၌ကား ဥဒ်ဥပသာရနောက်ဖြစ်၍ (ဒ်)အစား ဒွေဘော်လာရသည်။] အဓောမုခ ထပိတံ၌ "ထပိတံ–ထားအပ်"ဟူသော စကားကို ထောက်၍ "တစ်စုံ တစ်ယောက်က တမင်တကာ မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်"ဟု သိရ၏၊ [ကေနစိအဓောမုခံ ထပိတံ–(ဋီကာ၊)

ရှိသည်ကို၊ ကရေယျ သေယျထာပိ–ပြုရာသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ကား၊ တိဏပဏ္ဏာဒိ ပဋိစ္ဆာဒိတံ–မြက်, သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျာတိ–ကား၊ ဥဋ္ဌါဋေယျ သေယျထာပိ–ဖွင့်ပြရာသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မူဠှဿာတိ–ကား၊ ဒိသာမူဠှဿ–အရပ်မျက်နှာတို့၌ တွေဝေနေသူအား၊ ဝါ–မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား၊ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာတိ–ကား၊ ဟတ္ထေ–၌၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဧသ–ဤလမ်းကား၊ မဂ္ဂေါ–လမ်းဖြောင့် လမ်းမှန်တည်း၊ ဣတိ, ဝဒေယျ သေယျထာပိ–ပြောပြရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အန္ဓကာရေတိ–ကာဠပက္ခ စာတုဒ္ဒသီ အဍ္ဍရတ္တ ဃနဝနသဏ္ဍ မေဃပဋလေဟိ–လဆုတ်ပက္ခ ၁၄ ရက်, ညဉ့်

"နိကုဇ္ဇိယတေ–မှောက်ထားအပ်၏၊ ဣတိ နိကုဇ္ဇိတံ"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြု၊] ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံဖြင့် "သို့ဘာသာ မှောက်ပြီးဖြစ်သော အိုးခွက်"ဟု သိရ၏၊ [သဘာဝေနေဝ ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ၊–(ဋီကာ၊) "နိကုဇ္ဇတိ–အလိုလိုမှောက်နေ၏၊ ဣတိ နိကုဇ္ဇိတံ"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြု။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ ၂ နည်းပြရခြင်းမှာလည်း နောက်ဥပမေယျ၌ "သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ, အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတံ"ဟု အနက် ၂ မျိုး ပြလိုသောကြောင့်တည်း၊ သဒ္ဓမ္မဝိမုခ–သူတော်တရားမှ မျက်နှာပြောင်းပြန် ဖြစ်နေခြင်းသည် ဟေဋ္ဌာမုခဇာတ အိုးခွက်နှင့် တူ၏၊ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတံ–မသူတော်တရား၌ တည်နေခြင်းသည် အဓောမုခထပိတ အိုးနှင့်တူ၏၊ ဥပမာန ၂ ခုနှင့် ဥပမေယျ ၂ ခုကို အစဉ်အတိုင်း မဟပ်ရဘဲ ထိုက်သလို ဟပ်ရသောကြောင့် ယထာသချံနည်းဟု မမှတ်ဘဲ ယထာရဟနည်းဟု မှတ်။ [ဟေဋ္ဌာမုခဇာတတာယ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ, အဓောမုခထပိတတာယ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတန္တိ ဧဝံ ပဒဒွယံ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ, န ယထာသချံ၊–ဋီကာ။]

ဥဋ္ဌါဋေယျ။ ။ [ဥပုဗ္ဗ, ဃဋဓာတ် ဃဋ္ဌ ဓာတ်သည် ဖွင့်လှစ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိပုဗ္ဗ ဝရဓာတ်ကို "ဥဋ္ဌါဋေယျ"ဟု ဖွင့်သည်။]

မူဠှဿ။ ။ မုဟဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် "မုဠှော"ဟု ပြီးသင့်သော်လည်း သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဒီဃပြု၍ "မူဠှ"ဟု ရှိ၏၊ မုယှတိ–တွေဝေတတ်၏၊ ဣတိ မူဠှော၊ အရှေ့ဘက်ကို တောင်ဘက်ထင်, တောင်ကို အနောက်ထင်, စသည်ဖြင့် အထင်မှားနေသူကို "ဒိသာမူဠှ"မြန်မာလို "မျက်စိလည်သူ"ဟု ခေါ်၏။

အန္ဓကာရေ။ ။ အန္ဓ–မျက်စိ မမြင်အောင် (ကန်းအောင်)+ကရောတိ–ပြုတတ်၏"နှင့် အညီ အမှောင်ကို "အန္ဓကာရ"ဟု ခေါ်၏၊ လဆုတ် ၁၄ ရက်, ထိုရက်တွင်လည်း ညဉ့်သန်းခေါင်အချိန်, သစ်ပင်တို့ဖြင့် ပိတ်နေသော တစ်ခဲနက်တောအုပ်, မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း, ဤ ၄ ပါးကို အင်္ဂါ ၄ ပါးဟု ခေါ်၏၊ ထိုအင်္ဂါ ၄ ပါးစုံသော အမှောင်သည် ရိုးရိုးအမှောင်တို့တွင် အမှောင်ဆုံးတည်း။

ထက်ဝက် သန်းခေါင်, တခဲနက်သော တောအုပ်, မိုးတိမ်လွှာတို့ဖြင့်၊ စတုရင်္ဂတမသိ– ၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော အမိုက်မှောင်၌၊ (မာရေယျ ဋီစပ်၊) အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ–အဓိပ္ပာယယောဇနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ အနုတ္တာနပဒဗျ္စာ–မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အနက်တည်း။

ပန–ကား၊ အယံ– ဤ့ကား၊ အဓိပ္ပာယယောဇနာ–အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်း တည်း၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နိကုဇ္ဇိတံ–မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ–အလိုအလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို၊ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ ယထာ–လှန်ပြရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–အတူ၊ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ–သူတော်ကောင်းတရားမှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်သော၊ အသဒ္ဓမ္မေ–မသူတော်တို့၏တရား၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ–တည်သော၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ အသဒ္ဓမ္မာ–မသူတော်တို့၏တရားမှ၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန–ထစေတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (ဘောတာ ဂေါတမေန ဋီစပ်၊ နောက်အန္တပစ္စယန္တ ၃ ပုဒ်လည်း နည်းတူ၊) ပဋိစ္ဆန္နံ–မြက်, သစ်ရွက်အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျယထာ–ဖွင့်ပြ ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ကဿပဿ ဘဂဝတော–ကဿပဘုရားရှင်၏၊ သာသနန္တရ ဓာနာ–သာသနာတော် ကွယ်ရာအခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂဟနပ္ပဋိစ္ဆန္နံ–မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တောရှုပ်သည် ဖုံးထားအပ်သော၊ သာသနံ–ကို၊ ဝိဝရန္တေန– ဖွင့်ပြ တော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မူဠှဿ–အား၊ မဂ္ဂံ–လမ်းဖြောင့်လမ်းမှန်ကို၊ အာစိက္ခေယျ ယထာ, ဧဝံ, ကုမ္မဂ္ဂ မိစ္ဆမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ–စက်ဆုပ်အပ်သော လမ်းခရီး, မှားယွင်းသော လမ်းခရီး၌ သွားနေသော၊ မေ–အား၊ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ–နတ်ပြည်လမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းကို၊ အာစိက္ခန္တေန–ပြောပြတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အန္ဓကာရေ–၌၊ တေလပဇ္ဇောတံ–

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ။ ။ ယူခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ သက္ကတဝယ် "ဂြဟ"ဟု ရှိရ ကား ရကြောင့် နကို ဏပြု၍ "ဂဟဏ"ဟု ဖြစ်၏၊ တောအရှုပ်ကို ဟောရာ၌ကား "ဂါဟ=ဂါဟု (ဝိလောဠနေ)–မွှေနှောက်ခြင်း"ဟူသောဓာတ်, ယုပစ္စည်း, အာကို ရဿပြု၍ ပြီးရကား "ဂဟန်"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ဂါဟတိ–မွှေနှောက်ရှုပ်ထွေး၏၊ ဣတိ ဂဟန်။ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတံ+ဂဟနံ၊ တေန ပဋိစ္ဆန္နံ။]

ကုမ္မဂ္ဂ မိစ္ဆာမဂ္ဂ။ ။ ကုစ္ဆိတော+မဂ္ဂေါ ကုမ္မဂ္ဂေါ=အပါယ်ရောက်ကြောင်း အကုသိုလ် အားလုံးတည်း၊ မိစ္ဆာ (ဝိပရီတော)+မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာမဂ္ဂေါ=မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ စသော သမ္မာမဂ္ဂင်၏ ပြောင်းပြန် ရှစ်ပါးတည်း။

တေလပဇ္ဇောတံ။ ။ ပကာရေန+ဇောတတီတိ ပဇ္ဇောတော–အပြားအားဖြင့် တောက်ပသော မီးရောင်၊ တေလသန္နိဿယော–ဆီဟူသောမှီရာရှိသော+ပဇ္ဇောတော တေလပဇ္ဇောတော၊ သန္နိဿယပုဒ်ကျေ၊ ထောပတ်စသည်မှီရာရှိသော မီးရောင်သည် ဆီမီးလောက်အရောင် မတောက်၊ ထို့ကြောင့် "တေလပဇ္ဇောတံ"ဟု ဆိုသတတ်။

ဆီမီးတန်ဆောင်ကို၊ ဓာရေယျ ၊ ယထာ– ညှိထွန်း ဆောင်ပြရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ, မောဟန္ဓကာရေ–၌၊ နိမုဂ္ဂဿ–နစ်မြုပ်နေသော၊ ဝါ–သည်ဖြစ်၍၊ (အပဿတော စပ်၊) ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယရူပါနိ–ဘုရားအစရှိသော ရတနာ ၃ ပါးတည်းဟူသော အဆင်းတို့ကို၊ အပဿတော–မမြင်ရသော၊ မေ–၏၊ (မောဟာစပ်၊) တပ္ပဋိစ္ဆာဒက မောဟန္ဓကာရ ဝိဒ္ဓံသက ဒေသနာပဇ္ဇောတံ–ထို အဆင်းတို့ကို ဖုံးလွှမ်းထားသော မောဟ တည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေသနာတော်ရောင်ကို၊ ဓာရေန္တေန–ဆောင်ပြတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဓာရဏေနဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တေနစသော ရှေ့၃ ပုဒ်နှင့် အလားတူ ဓာရေန္တေနဟုရှိသော ပါဠ်သာ ပါဠ်မှန်၊] ဘောတာ ဂေါတမေန–သည်၊ မယှံ–အား၊ ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ–ဤပရိယာယ်တို့ဖြင့်၊ ပကာသိတတ္တာ–ကြောင့်၊ အနေကပရိယာယေန–ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ ဓမ္မော–ကို၊ ပကာသိတော–ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ–ကား၊ (အဓိပ္ပာယယောဇနာ–တည်း။)

ဧဝံ–ဤသို့၊ ဒေသနံ, ထောမေတွာ–ပြီး၍၊ ဣမာယ ဒေသနာယ–ကြောင့်၊ ရတနတ္တယေ–ရတနာ ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ ပသန္နစိတ္တော–ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) ပသန္နာကာရံ–ကြည်ညိုသူတို့ ပြုထိုက်သော ဆည်းကပ်မှုကို၊ ကရောန္တော–ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဧသာဟန္တိအာဒိ–စကားကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ–၌၊ ဧသာဟန္တိ–ကား၊ ဧသော အဟံ–သည်၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိ–ကား၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ–ကို၊ သရဏန္တိ–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–သိပါ၏၊ ဘဝံ

ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ။ ။ နိကုဇ္ဇိတဥက္ကုဇ္ဇန ဥပမာ, ပဋိစ္ဆန္နဝိဝရဏာဥပမာစသော နည်းပရိယာယ်တို့ဖြင့်၊ ဝါ–အရေသရူပတာ စသည်တို့၏ ပုဏ္ဏားရည်ရွယ်ချက်မှ အခြားတစ်မျိုးအားဖြင့် ကိုယ်တော်မှာ ရှိကြောင်းကိုပြသော နည်းပရိယာယ်, ဈာန်တည်းဟူသော ဒိဗ္ဗဝိဟာရရှိကြောင်းကို ပြသော နည်းပရိယာယ်, ဝိဇ္ဇာ ၃ ပါး ထင်ရှားပြယင်း သဗ္ဗညုတဂုဏ်တော်ကို ထင်ရှားစေသော နည်းပရိယာယ်, ဤသို့ အမျိုးမျိုးသော နည်းပရိယာယ်တို့ဖြင့်။

ပသန္နာကာရံ။ ။ ပသန္နေဟိ–ကြည်ညိုသူတို့သည်+ကာရော ပြုထိုက်သော ရိုသေမှုတည်း၊ ပသန္နာကာရော–မှု၊ "ပသန္နကာရံ"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌ ဒီဃပြုထားသည်၊ [ပသန္နေဟိ+ကာတဗ္ဗ+သက္ကာရံ–ဋီကာ။]

သရဏန္တိ ဂစ္ဆာမိ။ ။ "သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"၌ သရဏံဝယ် ဣတိကျေသည်ဟု ပြလို၍– "သရဏန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–ဂစ္ဆာမိ၌ ဂမုဓာတ်သည် ဧကကမ္မက ဓာတ်တည်း၊ ထိုဓာတ်၏ ကံလည်း "ဘဝန္တံ ဂေါတမံ"ဟု ရှိပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သရဏံကို ဂမနာကာရပြသော အာကာ ရပါဠ်ဟု သိစေလို၍ အာကာရဇောတက ဣတိကို ထည့်သည်။ ["ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ" စသည် ၌လည်း နည်းတူ။"]

ဂေါတမော–သည်၊ မေ–၏၊ သရဏံ–ကိုးကွယ်ရာတည်း၊ ပရာယဏံ–လဲလျောင်းရာတည်း၊ အဃဿ–မကောင်းမှုမှ၊ တာတာ–စောင့်ရှောက်တတ်ပါပေ၏၊ ဟိတဿစ–စီးပွားကိုလည်း၊ ဝိဓာတာ–စီမံတတ်ပါပေ၏၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန–ဤအလိုဖြင့်၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ–ကို၊ ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–သိပါ၏၊ ဘဇာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ သေဝါမိ–မှီဝဲပါ၏၊ ပယိရုပါသာမိ–ချဉ်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧဝံ–ဤသို့ "အရှင်ဂေါတမသည် ငါ၏ ကိုးကွယ်ရာ"ဟူ၍၊ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ–သိပါ၏၊ ဣတိ–ဤကား အနက်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ, ယေသံ ဓာတူနံ–

ဘဝံမေ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆာမိ။ ။ "ဘဝံမေ၊ ပေ၊ ဝိဓာတာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန"သည်"သရဏံ တိ"ကို ထပ်၍ ဖွင့်သော အကျယ်စကားတည်း၊ သရဏံ ပရာယဏံတို့သည်, နိစ္စနပုလ္လိင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘဝံဂေါတမောနှင့် လိင်မတူဘဲရှိသည်၊ ပရာယဏံ၌ "ပရံ+အယနံ–အလွန်ရောက်အပ်သော အရာ(အလွန်ရောက်အပ်ရာ)တည်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ရကြောင့် ဏံပြန်ထားသည်၊ "လဲလျောင်းရာ" ဟူသော အနက်ကား သင်္ကေတတ္ထတည်း၊ ယုံကြည်စိတ်ချသောအားဖြင့် အမိအပေါ်၌ လဲလျောင်းနေ သကဲ့သို့ စိတ်ချလက်ချ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သည်–ဟူလို။

အဃဿ၊ ပေ၊ ဝိဓာတာ။ ။ ထိုသို့ ယုံကြည်စွာဖြင့် လဲလျောင်းနေရာ ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း"စီးပွားမဲ့ကို တား, စီးပွားလမ်းကို သွားစေခြင်းကြောင့် (မကောင်းမြစ်တား, ကောင်းရာ ညွှန်ကြားခြင်းကြောင့်)"ဟု သိစေလို၍ အဃဿ–စသည်မိန့်၊ အဃ သဒ္ဒါသည် "ပါပဉ္စ ကိဗ္ဗိသံ ဝေရာ–ဃံ ဒုစ္စရိတဒုက္ကဋံ" အဘိဓာန်နှင့် အညီပါပ အနက်ဟောတည်း၊ တာတာ၌ တာ–ဓာတ်, တုပစ္စည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ရက္ခဏတ္ထာနမိဋ္ဌိတံ" သုတ်နှင့်အညီအပါဒါန်ကို ငဲ့သောကြောင့် အပါဒါန်အနက်၌ ဆဋ္ဌီသက်၍ "အဃဿ–မှ"ဟု ရှိရသည်၊ [အဃဿာတိ ဒုက္ခတောတိ ဝဒန္တိ၊ ပါပတောတိ ပန အတ္ထော ယုတ္တော၊ နိဿက္ကေစေတံ သာမိဝစနံ။] "အဃဿဟတာ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဠ်ပျက်၊ ဝိဓာတာ၌ "ဝိပုဗ္ဗော ဓာ ကရောတျတ္ထေ"ဓာတ်–တုပစ္စည်း။

ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ၊ ပေ၊ ပယိရုပါသာမိ။ ။ ဘဇာမိ, သေဝါမိ, ပယိရုပါသာမိတို့ကား ဂစ္ဆာမိကို အနက်ထင်အောင် အထပ်ထပ်ဖွင့်ခြင်းသာတည်း၊ "ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏"ဟု အနက်ပေးပါ–ဟူလို၊ [ဂစ္ဆာမိတိအာဒီသု ပုရိမဿ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝစနံ။] တစ်နည်း–ကိုးကွယ်လိုသောအားဖြင့် သွားခြင်းသည် ဘဇန, အနီး၌ လှည့်လည်နေခြင်းသည် သေဝန, ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုလျက် အနီး၌ အမြဲနေခြင်းသည် ပယိရုပါသန–ဟု ၃ နက်ခွဲ၍ ဂစ္ဆာမိကိုပင် ဖွင့်သည်။ [ဘဇနံ ဝါ သရဏာဓိပ္ပာယေန ဥပသင်္ကမနံ၊ သေဝနာ သန္တိကာဝစရတာ၊ ပယိရုပါသနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏေန ဥပဋ္ဌာနံတိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အနညသရဏံယေဝ (ဤ အားလုံးဖြင့် အခြား ကိုးကွယ်ရာမရှိကြောင်းကိုသာ) ဒီပေတိ။]

တို့၏၊ ဂဝါအတ္ထော–ဂဝါအနက်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တေသံ–ထိုခာတ်တို့၏၊ ဗုဒ္ဓိပိ အတ္ထော –သိခြင်းအနက်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဂစ္ဆာမိတိ ဣမဿ– ဂစ္ဆာမိဟူသော ဤပုဒ်၏၊ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိတိ အယံပိ အတ္ထော–ကိုလည်း၊ (မယာ) ဝုတ္တော။

ပန–ကား၊ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စာတိ ဧတ္ထ–ပါဌ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) အဓိဂတမဂ္ဂေ–သိအပ် ရအပ်ပြီးသော မဂ်သစ္စာရှိကုန်သော၊ သစ္ဆိကတနိရောဓေ– မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော နိရောဓသစ္စာရှိကုန်သော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ–အကြင်အကြင် ဆုံးမတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ–ကျင့်ဆဲ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတူသု–န်သော၊ အပါယေသု–တို့၌၊ အပတမာနေ– မကျသည့်တို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဓာရေတိ–ဆောင်ထားတတ်၏၊ ဣတိ, ဓမ္မော–မည် ၏၊ သော–ထိုတရားဟူသည်၊ အတ္ထတော–အနက်သဘောအားဖြင့်၊ အရိယမဂ္ဂေါစေဝ– မဂ်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ–လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ–သာကေကား၊ ယာဝတာ ဘိက္ခ ဝေ၊ ပေ၊ အဂ္ဂမက္ခာယတီတိ–တိဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ–ကို၊ ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ– ပြီး၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ ဝိတ္ထာရော–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) [ဘိက္ခဝေ, ယာဝ

ဧဝံဝါ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိတိ။ ။ ဂစ္ဆာမိကိုပင် "ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ "ဂစ္ဆာမိပုဒ်၏ ဗုဇ္ဈာမိဟူသောအနက်ကို အဘယ်နည်းဖြင့် ရနိုင်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ယေသဉ္စိ"စသည်မိန့်၊ ဂဝါအနက်ရှိသောခာတ်၏ ဗုဒ္ဓိအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်သောကြောင့် ဂစ္ဆာမိအတွက် ဗုဇ္ဈာမိအနက်ကို ဖွင့်နိုင်သည်–ဟူလို။ [ယေဂတျတ္ထာ တေဗုဇ္ဈတ္ထာ, ပဝတ္တိပါပုဏာတ္ထကာ" –ခာတ်ကျမ်း။]

အဓိဂတ၊ ပေ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ။ ။ "အဓိဂတ သစ္ဆိကတ"တို့၌ တ ပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟောတည်း၊ "ရအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာရှိသူ၊ ဝါ–မဂ္ဂသစ္စာကို ရပြီးသူ"ဟုဆိုသဖြင့် ဖလဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြကြောင်း ထင်ရှား၏၊ သစ္ဆိကတနိရောဓ၌လည်း နည်းတူ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ၌ မာနပစ္စည်းကား ပစ္စုပ္ပန်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကျင့်ဆဲမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏၊ မာနေစ–ဟု ဋီကာ၌ စလည်း ပါ၏။ [ပဒဒွယေနာပိ ဖလဋ္ဌာဝေဒသိတာ၊ န မဂ္ဂဋ္ဌာတိ တေ (မဂ္ဂဋ္ဌတို့ကို) ဒဿေန္တော ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေစာတိ အာဟ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်းကျင့်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ကိုလည်း "ယထာ နုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာန်"ဟု ဆိုထိုက်ပေ၏၊ သို့သော် ပုထုဇဉ်ကိုကား အပါယ်မကျအောင် ဆောင်ဖို့ရာ မသေချာသောကြောင့် မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ပဋိပဇ္ဇမာနေအရ ယူရသတဲ့။ ["အပတမာနေ(ကတွာ)"ဟု သိဟိုဠ်မှုရှိ၏၊ ကြိယာဝိသေသန ပေးရမည်ဖြစ်၍ ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏။]

ဣတိဝိတ္ထာရော။ ။ ဤသို့ ဝိတ္ထာရောနှင့် တွဲလာသော ဣတိသဒ္ဒါကို အာဒိအနက် ဟော, တစ်နည်း–ပကာရ (အတူ) အနက်ဟောဟု ဖွင့်ကြရိုးတည်း၊ တစ်နည်း–"ဝိတ္ထာရော"ဟူသော

တာ–အကြင်မျှလောက်ကုန်သော၊ သင်္ခတာ–သင်္ခတဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ (သန္တိ–နိ၏၊) တေသံ–ထိုသင်္ခတတရားတို့တွင်၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–၈ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်ကို၊ အဂ္ဂံ–အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ–ဟောတော်မူအပ်၏။] စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–ဖိုလ်, ပရိယတ်မဖက် သက်သက်၊ အရိယမဂ္ဂေါစေဝ–သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ (ဓမ္မော–မည်သည်၊) န–မဟုတ်သေး၊ အပိစ–စင်စစ်ကား၊ အရိယဖလေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ–မွသည်လည်း၊ (ဓမ္မော–မွ မည်သေး၏၊) ဟိ–သာဓကကား ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနေ– ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထုဦ၊ ရာဂဝိရာဂ၊ ပေ၊ မုပေဟီတိ–ဟူသော၊ ဇတံ–ဤ ဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ပိ, ဝုတ္တံ–ပြီ။

[ဂါထာအနက်။ ။ ရာဂဝိရာဂံ–ရာဂ၏ မတပ်နှစ်သက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–ရာဂကို ပယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ–အရိယာမဂ်တရားကိုလည်းကောင်း၊ အနေဇံ–တုန်လှုပ်တတ်သော တဏှာမရှိသော၊ အသောကံ–ဝမ်းနည်းခြင်း မရှိသော၊ ဓမ္မံ–အရိယာဖိုလ် တရားကိုလည်းကောင်း၊ အသင်္ခတံ–၄ ပါးသော အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်အပ်ထသော၊ အပ္ပဋိကူလံ–တစ်စုံတစ်ခုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မရှိသော၊ ဝါ–အလိုရှိအပ် ကောင်းမြတ်သော၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရားကို လည်းကောင်း၊ မဓုရံ–ချိုဆိမ့် ကောင်းမြတ် သော အရသာနှင့် တူထသော၊ ပဂုဏံ–အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးထသော၊ ဝါ–မြတ်သော ဂုဏ်ရှိထသော၊ သုဝိဘတ္တံ–ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်ထသော၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ဤပရိယတ်တရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ဤ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန် ဟု ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ သရဏတ္ထံ–ကိုးကွယ်ရာအကျိုးငှာ၊ [သရဏာယ ပရာယဏာယ (သိ–ဋီသစ်) သကို ထွံပြု, အာယပြု၊) ဥပေဟိ–ဆည်းကပ်ပေတော့။] ...ဟိ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဂါထာ၌၊ ရာဂဝိရာဂန္တိ–ဂံဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂေါ–

စကားဖြင့် ကျန်သမျှကို ချဲ့လေဟု ပြ၏၊ ဣတိ–ကား နိဒဿနတ္ထရိုးရိုးသာတည်း၊ ထိုဣတိဝိဇ္ဇာရောပုဒ်ဖြင့်“ယာဝတာ ဝါ ဘိက္ခဝေ သင်္ခတာဝါ အသင်္ခတာဝါဝိရာဂေါ (နိဗ္ဗာန်၊) တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ”ဟူသော စတုက္ကအင်္ဂုတ္တရ–စက္ကဝဂ္ဂ, ပသာဒသုတ် ပါဠိတော်ကို ဆက်၍ယူ။

အမှာ။ ။ ဒေါဓကေဂါထာဟု ယူ၍ “မဓုရမိ”၌ မနှင့် ဓကို ဒီဃတစ်လုံးသာဟု သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ ဆို၏၊ [န,ဇ,ဇယဖြစ်၍ တာမရသဂါထာပါဒဟု ယူ၍ ဥပဇာတိဂါထာဟုလည်း ဆိုကြ၏။]နောက်ဂါထာ၌လည်း “စတုသုသု+စိသုပု+ရိသယု+ဂေသု”ဟု လည်းကောင်း ရှိစေလို၏–ဟု သာမညဖလသုတ် ဋီကာသစ် ဆို၏၊ စတု ၂လုံးမှ ဒီဃတစ်ခုယူ၊ ရိ၌ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ ဒီဃ၊ “ပုဂ္ဂလ”ကား ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ ရဿတည်း။

ကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အနေဇမသောကန္တိ-ဖြင့်၊ ဖလံ, (ကထိတံ-ပြီ၊) ဓမ္မ မသခ်တန္တိ-ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ၊ အပ္ပဋိကူလံ၊ ပေ၊ သုဝိဘတ္တန္တိ-ဖြင့်၊ ပိဋ္ဋကတ္တယေန-ပိဋ္ဋက ၃ ပုံဖြင့်၊ ဝိဘတ္တာ-ခွဲခြားဝေဖန်အပ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗဓမ္မက္ခန္ဓာ-အလုံးစုံသော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ကထိတာ-နံပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ဒိဋ္ဌိသီလသံဃာတေန-အယူသီလ၏ ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-အယူသီလ တူမျှသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ သံဟတော-ပေါင်းအပ်သည်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သံဃော-သံဃမည်၏၊ သော-ထို သံဃဟူသည်၊ အတ္ထတော, အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟော- ရှစ်ပါးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပေါင်းတည်း၊ ဟိ-

ရာဂဝိရာဂန္တိ မဂ္ဂေါ။ ။ ကာမရာဂေါဘဝရာဂေါတိ ဧဝမာဒိဘေဒေါ သဗ္ဗောပိရာဂေါ ဝိရဇ္ဇတိ ပဟီယတိ ဧတေနာတိ ရာဂဝိရာဂေါတိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ ["ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ၊ ရာဂဿ+ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါ"ဟု ဂရုကနည်းပြု။]

အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ။ ။ ဧဇာသခ်ါတာယ တဏှာယ, အန္တော နိဇ္ဈာနလက္ခဏဿ(အတွင်း၌ ပူလောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော) သောကဿ စ တဒုပ္ပတ္တိယံ (ထို ဖိုလ်ဖြစ်ရာအခါ၌) သဗ္ဗသော ပရိက္ခီဏတ္တာ အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ ကထိတံ။

အပ္ပဋိကူလန္တိ။ ။ အဝိရောဓဒီပနတော ကေနစိ အဝိရုဒ္ဓံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို မပြခြင်းကြောင့် ဘယ်သူနှင့်မျှ မဆန့်ကျင်သော၊ ဣဋ္ဌံ ပဏီတန္တိ အတ္ထော-အလိုရှိအပ်သော၊ တစ်နည်း-မွန်မြတ်သောဟု အနက်မှတ်။ [ပတိဝိရုဒ္ဓံ+ကူလံ(ပက္ခော)ယဿာတိ ပဋိကူလော= ဆန့်ကျင်ဘက်အဖို့အစု (ဘက်သား)ရှိသောတရား၊ န+ပဋိကူလော အပ္ပဋိကူလော။]

ပဂုဏံ။ ။ ပဂုဏရူပေန ပဝတ္တိတတ္တာ(ပဂုဏ်-အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော) ပကဋ္ဌဂုဏဝိဘာဝနတော ဝါ ပဂုဏ်-မြတ်သောဂုဏ်ရှိသော။ [ဝိမတိ၌ကား "ဝါစာယ ပဂုဏံ ကတ္တဗ္ဗတော ပကဋ္ဌေဟိ သဒ္ဓတ္ထဂုဏေဟိ ယောဂတော ဝါ"ဟု ဖွင့်၏၊ သဘောတူပင်။] ထောမနိမိ၌ "ပကဋ္ဌော+ဂုဏော ယေန"ဟု လည်းကောင်း "ပကဋ္ဌော+ဂုဏော ယဿဝါ"ဟု လည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ဥဇုကဝတိ-ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ်ရှိသော အရာ၌၊ ဒက္ခေ စ-ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ၌" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏။

ဒိဋ္ဌိ၊ ပေ၊ သံဃော။ ။ ဋီကာ၌ "ဧဝံဝုတ္တာယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ပေ၊ သီလာနဉ္စ သံဟတဘာဝေန" ကို ထောက်၍ "သံဟညတေ-ပေါင်းစပ်အပ်၏၊ ဣတိ သံဃာတော"ဟု ပြုပြီးလျှင် ဘာဝပစ္စယန ကြံ၍ "ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို အရကောက်၊ ထို "သံဃာတဘာဝ"ဟူသည်လည်း တူသည်၏အဖြစ်တည်း ဟူသော ဂုဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဒိဋ္ဌိသီလ သာမညေနာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သံဃောကိုလည်း "သံဟညတေတိ သံဃော"ဟုပင်ပြု။ [မဟာတာဘိက္ခုသံယေန၌လည်း ဤထက်ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ တနေချင်း မတူတတ်၍ ထပ်ပြရသည်၊ အချို့စာ၌ "သာမည သံဃာတေန"ဟု သာမညပါနေ၏၊ ဋီကာနှင့် မညီ။]

သာဓကေကား၊ တသ္မိံယေဝ ဝိမာနေ–ထိုဆတ္တမာဏဝကဝိမာနဝတ္ထုဌ်ပင်၊ "ယဋ္ဌ စ–ပေး မုပေဟိ"တိ–ဟူသော၊ ဇတ်–ဤဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [စတူသု– ၄စုံကုန်သော၊ သုစီသု–စင်ကြယ်ကုန်သော၊ ယဋ္ဌာ ပုရိသယုဂေသု၈–အကြင် ယောကျ်ားအစုံတို့၌လည်း၊ (မောဂ္ဂလ္လာန်အလို အာစာရ၊) ဝါ–တို့အားလည်း၊ (ကစ္စည်းအလို သံမ္ပဒါန်၊) ဒိန္နံ–ပေးလှူ အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဝါ–ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကို၊ မဟပ္ဖလံ–များသော အကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ အာဟု–ဟောတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဓမ္မဒသာ–သစ္စာ ၄ပါးတရားကို သိမြင်ကြကုန်သော၊ တေ ပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊အဋ္ဌ ၈–အသီးအခြားခွဲသောအားဖြင့် ၈ပါးတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ ဧသ သံဃ–အစုံ ၄ပါး, သီးခြားရှစ်ဖော်, ဤ သံဃာတော်ကို၊ သရဏတ္တံ–၄ါ၊ ဥပေဟိ–လော့။] ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ သံဃော–အပေါင်းတည်း၊ ဘိက္ခုသံဃော–ပေါင်း၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္တာဝတာ–အစဉ်ဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ တီဏိ–န်သော၊ သရဏဂမနာနိ–သရဏဂုံတို့ကို၊ ပဋိဝေဒေသိ–သိစေပြီ၊ ဝါ–လျှောက်ပြီ။

ဣဒါနိ–၌၊ တေသွ ဝ သရဏဂမနေသု–တို့၌ပင်၊ ကောသလ္လတ္ထံ–ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊သရဏံ–သရဏလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနံ– သရဏဂုံလည်းကောင်း၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရဏံ–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ–ဆည်းကပ်၏၊ (သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊) သရဏဂမနပ္ပဘေဒေါ–ဂုံ အပြားလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနဖလံ–သရဏဂုံ၏ အကျိုးလည်းကောင်း၊ သံကိလေသော–သရဏဂုံ၏ ညစ်နွမ်းပုံလည်းကောင်း၊ ဘေဒေါ–သရဏဂုံ၏ ပျက်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ ဝိဓိ–ဤအစီအရင်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ သော–ထို အစီအရင်ကို၊ ဝါ–သည်၊ ဣဓ–ဤ သမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုစ္စမာနော–ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ–ဆိုလိုက်လျှင်၊ အတိ ဘာရိယံ–သော၊ ဝါ–သော၊ ဝိနယနိဒါနံ–ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (မယာ) န ဝုတ္တော၊

ယဋ္ဌ စ၊ ပေ၊ ဓမ္မဒသာ။ ။"ဒါတဗ္ဗံတိ ဒိန္နံ"အရ ပေးလှူအပ်သော ဒါနဝတ္ထုရသော်လည်း"မဟပ္ဖလံ"ထောက်၍ စေတနာကို အရကောက်ရသည်၊ အာရုံအကြောင်းဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထု၏ ဒိန္နအမည်ကို အာရမဏိက အကျိုးစေတနာ၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာရ စကားတည်း၊ တစ်နည်း–"ဒီယတိ အနေနာတိ"ဟု ကရဏသာဓ်ပြု၍ ပေးလှူကြောင်းစေတနာကို တိုက်ရိုက်ကောက်၊ ဓမ္မံ–သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို+ ပဿန္တိ–မျက်မှောက် မြင်နိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ဓမ္မဒသာ။ [ပုရိသယုဂဠဝသေန စတ္တာရောပိ (အစုံအားဖြင့် ၄ ပါးရှိကုန်သော်လည်း) ပုဂ္ဂလဝသေန အဋ္ဌေဝ၊ အရိယဓမ္မဿ ပစ္စက္ခဒဿာဝိတာယ (တိုက်ရိုက်မြင်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဓမ္မဒသာ။]

ပန–ထိုသို့ပင် မဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တိကေဟိ–အလိုရှိသော အမျိုးကောင်းသား
တို့သည်၊ ပပဉ္စသူဒနိယံ–ပပဉ္စသူဒနီမည်သော၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ–ထာ၌၊ ဘယဘေရဝ
သုတ္တဝဏ္ဏနတော ဝါ–သယဘေရဝသုတ် အဖွင့်မှ သော်လည်းကောင်း၊ သုမင်္ဂလဝိလာ
သိနိယံ–နီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–ထာ၌၊ သရဏဝဏ္ဏတော–ဝါ–သရဏ
အဖွင့်မှ သော်လည်းကောင်း၊ (သာမညဖလသုတ် အဖွင့်မှ) ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏၊
ဝါ–ယူပါလေ၊ ဣတိ–ဤကား အမှာစကားချုပ်တည်း။

ဥပါသကံ၊ ပေ၊ ဓာရေတူတိ–ကား၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ ဘဝံ ဂေါတမော–
သည်၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပါသကော–ကာတည်း၊ ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဓာရေတု–
စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဝါ–မှတ်တော်မူပါ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ
ဥပါသကံ၊ ပေ၊ တုံ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဥပါသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ–ဥပါသက အစီ
အရင်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ [ဥပါသကဘာဝဝိဓာန
ကောသလ္လတ္ထံ–ဥပါသကာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာအစီအရင်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်
အကျိုးငှာ–ဟူလို၊ သီဋ္ဌီ–သစ်၊] ကော–အဘယ်သူသည်၊ ဥပါသကော–ဥပါသကာ
မည်သနည်း၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥပါသကောတိ–ကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ပ်သနည်း၊ အဿ–
ထို ဥပါသကာ၏၊ သီလံ–သီလဟူသည်၊ ကိံ–နည်း၊ အာဇီဝေါ–အသက်မွေးဝမ်း
ကျောင်းသည်၊ ကော–နည်း၊ ဝိပတ္တိ–ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ကာ–နည်း၊ သမ္ပတ္တိ–ပြည့်စုံ
ခြင်းသည်၊ ကာ–နည်း၊ ဣတိ –သို့၊ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ–ဤရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ တံ–ထိုပကိဏ္ဏကကို၊ အတိဘာရိယကရဏတော–အလွန် ဝန်လေးအောင်
ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ–ဤသမန္တ၊ ပေ၊ ထာ၌၊ န ဝိဘတ္တံ–မဝေဖန်
အပ်၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဝေဖန်အပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–တို့သည်၊ ပပဉ္စသူဒနိယံ–
သော၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

အဘိက္ကန္တေတိ ဧတ္ထ–၌၊ အယံအဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ–ဤအဘိက္ကန္တသဒ္ဒါသည်၊ အာဒိကော်ဋ္ဌိ
ကောဋ္ဌာသ သေဋ္ဌသု–အစဟူသော အနက်, အစွန် အဖျားဟူသော အနက်,အဖို့အစု
ဟူသော အနက်, အမြတ်ဟူသော အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–ထင်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ သမ္ဗ
ဒေါဝါရိက–အချင်း တံခါးစောင့်၊ အဘိက္ကံ–ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ–အစပြု၍၊ နိဂဏ္ဌာနံ–
နိဂဏ္ဌယောက်ျားတို့၏လည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌီနံ–နိဂဏ္ဌမိန်းမတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒွါရံ–
တံခါးကို၊ အာဝရာမိ–ပိတ်လိုက်၏၊ ဣတိ အာဒီသု–ရပ်တို့၌၊ အာဒိမှိ–အစဟူသော
အနက်၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ်, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသက, ဥပါလိသုတ်။] တေနေဝ

အင်္ဂုလဂ္ဂေန–ထိုလက်ချောင်းဖျားဖြင့် သာလျှင်၊ တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ–ကို၊ ပရာမသေယျ–သုံးသပ်ရာ၏၊ ဥစ္ဆဂ္ဂံ–(ဥစ္ဆု+အဂ္ဂံ) ကြံအဖျားကို၊ ဝေဠဂ္ဂံ–(ဝေဠု+အဂ္ဂံ) ဝါးအဖျားကို၊ ဣတိ အာဒိသု–ရပ်တို့၌၊ ကောဋိယံ–အစွန်အဖျားဟူသော အနက်၌၊ [ကောဋိယန္တိ ပရိယန္တကောဋိယံ၊] ဒိဿတိ–ထင်၏၊ ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ အမ္ဗိလဂ္ဂံဝါ–ချဉ်သော သစ်သီးအဖို့ အစုကိုလည်းကောင်း၊ မဓုရဂ္ဂံဝါ–ချိုသောသစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ တိတ္တကဂ္ဂံဝါ–ခါးစပ်သော သစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဟာရဂ္ဂေနဝါ–နေရာအခန်းအဖို့အစု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏဂ္ဂေနဝါ–ပရိဝုဏ် အဖို့အစု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘာဇေတုံ–ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အာဒိသု, ကောဋ္ဌာသေ–အဖို့အစုဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ–၏) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယာဝတာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ အပဒါဝါ–အခြေမရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိပဒါဝါ–အခြေ ၂ချောင်းရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ပေ၊ သတ္တာ–တို့သည်၊(သန္တိ)၊ တေသံ–ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ တထာဂတော–ကို၊ အဂ္ဂံ–အမြတ်ဆုံး ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ အာဒိသု, သေဋ္ဌေ–အမြတ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ–၏၊ အင်္ဂုတ္တရ, စတုက္က, စက္ကဝဂ်၊) ပန–အထူးဒြဗ်ရသာမည ပုဒ်တစ်ပါး၊ ပေ၊ အံ့၊ ဣဓ–ဤအဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ဟူသောပါဌ်၌၊ အယံ–ဤ အဂ္ဂသဒ္ဒါကို၊ အာဒိမှိ–အစဟူသော အနက်၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ ဧတ္ထ–၌၊ အဇ္ဇတံ–ယနေ့ကို၊ အာဒိံ–အစကို၊ ကတွာ–၍၊ ဣတိဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

ဝိဟာရဂ္ဂေန။ ။ သြဝရက ကောဋ္ဌာသေန (အစု)။ [ကျောင်းတိုက်တစ်ခု၌ ရှိသော သစ်သီးများကို ဝေဖန်သောအရာဖြစ်၍ "ဝိဟာရဂ္ဂ–ကျောင်းတိုက်အစု"ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်၊ "ဝိဟရတိ ဧတ္ထာတိ ဝိဟာရော"ဟု ပြု၍ နေရာအခန်းအစုကို "ဝိဟာရဂ္ဂ"ဟု မှတ်ပါ။] ဣမသ္မိံ ဂဗ္ဘေ ဝသန္တာနံ ဣဒံ နာမ ဖလံ("ဣဒံ ပနသဖလံ–ဤ ပိန္နဲသီး"မှုကဲ့) ပါပုဏာတီတိ အာဒိနာ တံတံ ဝသနဋ္ဌာနကောဋ္ဌာသေနာတိ အတ္ထော။ [ပရိဝုဏ်ဟူသည်ကား ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ အသီးအသီး ဝင်းကာထားသော ကျောင်းဆောင်တစ်ခုတည် ။]

အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာ။ ။ "အဇ္ဇကာလံ့ အတ္ထော"ဟု ဝေဖြင့် တာပစ္စည်းအနက်ကို ကန့်သော ဋီကာဖွင့်ပုံထောက်၍ အဇ္ဇတဂ္ဂေ (အဇ္ဇတံ+အဂ္ဂေ)၌ တာပစ္စည်းအနက် သီးခြားမရှိဟု သိရ၏၊ "အဇ္ဇတံ–ယနေ့ကို"ဟု ပေး၊ "အာဒိံ ကတွာ"ကား အဂ္ဂေ၏ အဖွင့်တည်း၊ အဂ္ဂေ၌ အံကို သုတ်ကြီးဖြင့် ပြေ၊ တစ်နည်း–ဒုတိယာမှ သတ္တမီပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသဟု ကြံ၊ "ကတွာ" ဟုလည်း ထည့်စေလိုသည်၊ "အဇ္ဇ–ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ–အစပြု၍"ဟု တစ်ပုဒ်စီ ခွဲပေးပါ။ ["အဂ္ဂေတိဧတ္ထ ဥပယောဂ ဝစနဿ ဧကာရာဒေသော၊ ဝစနဝိပလ္လာသော ဝါ၊ ကတွာ သဒ္ဒေါ စ သေသောတိ ဝုတ္တံ အာဒိံ ကတွာတိ"–သီ, ဋီသစ်။]

အဒ္ဓတန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓဘာဝံ-ယနေ့၌ဖြစ်သော ဆည်းကပ်မှုကို၊ ဉ္စတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဒ္ဓဒဂ္ဂေ ဉ္စစ္စေဝ-အဒ္ဓဒဂ္ဂေဟူ၍ သာ၊ ပါဌော ပါဌ်ရှိ၏၊ ဒကာရော-သည်၊ ပဒသန္ဓိကရော-ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်မှုကို ပြုတတ်၏၊ အဒ္ဓ-ယနေ့ကို၊အဂ္ဂံ-အစကို၊ ကတွာ-၍၊ ဉ္စတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပါဏုပေတန္တိ-ကား၊ ပါဏေဟိ-အသက်တို့ဖြင့်၊ ဥပေတံ-ဆည်းကပ်တတ်သော၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မေ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဇီဝိတံ-အသက်သည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တည်၏၊ တာဝ-ထိုအသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဥပေတံ-သော၊ (ဥပါသကံ၌စပ်) ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ မံ-ကို၊ အနညသတ္ထုကံ-အခြားဆရာမရှိသော၊ တီဟိ-နှိုသော၊ သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သရဏံ-၍၊ ဂတံ-ဆည်းကပ်သော၊ (ဥပါသကံ-ဟူ၍၊) ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဇာနာတု-သိတော်မူပါ၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူရာပါသနည်း၊) ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ အဟံ-

အဒ္ဓတန္တိ အဒ္ဓဘာဝံ။ ။ယခုစာများ၌"အဒ္ဓဘာဝံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သီလက္ခန် ဋီကာသစ်၌ ဘာဝံပါဌ်ကိုပင် ယူ၍ ဘာဝအနက်ကို အကျယ်ပြထား၏၊ ထို အဒ္ဓဘာဝံပါဌ်သည်"အဒ္ဓတန္တိ အဒ္ဓဒတ္တစ္စေဝ အဒ္ဓေဘာ"ဟူသော ဋီကာများနှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ဝိမတိ၌ကား"အဒ္ဓဘာဝန္တိ အဿံ့အဟနိ ပဝတ္တံ ပသာဒါဒိ (ဤနေ့၌ဖြစ်သောကြည်ညိုခြင်းစသည်ကို)"ဟု ရှိ၏၊ ထိုဘာဝ (ပဝတ္တ)သဒ္ဒါဖြင့်လည်း တာပစ္စည်းအနက်ကို ပြသည်မဟုတ်၊"အဒ္ဓတံ-ယနေ့ကို"ဟူရာဝယ် "ယနေ့၌ဖြစ်သော ကြည်ညို ဆည်းကပ်မှုကို"ဟု ဥဇုကတ္ထပြခြင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။

ပါဏေဟိ ဥပေတံ။ ။ပါဏုပေတောသည်"ပါဏေဟိ-အသက်တို့ဖြင့်+ဥပေတော-ဆည်းကပ်တတ်သူ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသော သမာသ်ပုဒ်တည်းဟု သိစေ၏၊ "ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ၊ တာဝ ဥပေတံ"ဖြင့် အသက်တို့ဖြင့် ဆည်းကပ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်၊ ယခုလျှောက်ထားသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း, စိတ္တုပ္ပါဒ် တစ်ကြိမ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့် လည်းကောင်း ဆည်းကပ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ အသက်ကိုစွန့်၍ (အသက်ထက်ဆုံး) ဆည်းကပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို၊ "ဥပေမိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ" စသော ပါဠိကိုထောက်၍ ဥပေတ၌ ဥပုဗ္ဗဣဓာတ်သည် (ဥပဂမန-ဆည်းကပ်ခြင်း) အနက် ဟောတည်းဟု မှတ်၊ "အသက်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော"ဟု ပေးကြသည်မှာ (အသက်တို့နှင့် မပြည့်စုံသော ဥပါသကာ-ဟု ကန့်စရာ မရှိသောကြောင့်) အဓိပ္ပာယ်မပေါ်သော အနက်ဖြစ်သည်။

အနညံ၊ ပေ၊ ဇာနာတု။ ။အညော-ဘုရားမှတစ်ပါးသော+သတ္ထာ အညသတ္ထာ၊ နတ္ထိ+အညသတ္ထာ ယဿ (ဥပါသကဿ)ဣတိ အနညသတ္ထုကော၊ ဤ "အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ"တို့ကား ပါဠိတော်၌ "သရဏံ ဂတံ"၏ အဖွင့်တည်း၊ "ဓာရေတု-စိတ်၌ဆောင်ထားတော်မူပါ"ဟူရာဝယ်"အသိအမှတ်ပြုတော်မူပါ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ကိုပြလို၍ "ဇာနာတု"ဟု ဖွင့်သည်။

သည်၊ [နေ၀ ဝဒေယျံ၌ စပ်၊] မေ–၏၊ တိခိဏေန–ထက်လှစွာသော၊ အသိနာ–သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသံ–ကို၊ ဆေပိဆိန္ဒေယျ–အကယ်၍ပင် ဖြတ်စေဦးတော့၊ (ဖေ၀ံသတိပိ–လည်း၊) ဗုဒ္ဓံ–ဘုရားကို၊ နဗုဒ္ဓေါ–ဘုရားမဟုတ်၊ ဣတိဝါ–သို့လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နေ၀ ဝဒေယျံ–မပြောဆိုရာတော့ပါ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တရေတု–ပါ၊) စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–၌ ဥပါသကံ မံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ပါဏုပေတံ သရဏဂတန္တိ–တံ ဟူ၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ သရဏဂမနံ–သရဏဂုံကို၊ ဝဒန္တော–လျှောက်လသော်၊ ဝါ–လျှောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အတ္တသံနိယျာတနံ–မိမိကို အပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံကို၊ ပကာသေတိ–ထင်ရှားပြ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇေ၀ံ–သို့၊ အတ္တာနံ–ကို၊ နိယျာတေတွာ–အပ်နှင်းပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ သပရိသံ–နှင့်တကွ၊ ဥပဋ္ဌာတုကာမော–ပြုစုလုပ်ကျွေးလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) အဓိဝါသေတုစ မေ၊ ပေ၊ သံဃေနာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ကိံ ဝုတ္တံ, ဟောတိ–နည်း၊ ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ မံ–ကို၊ ဥပါသကဥ္စ–ကာဟူ၍လည်း၊ တရေတု–ပါ၊ မေ–၏၊ ဝေရဉ္ဇာယံ–၌၊ ဝဿာဝါသံစ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း ကိုလည်း၊ အဓိဝါသေတု–ကိုယ်တော်၏ အထက်၌ ဝင်သက် တည်နေစေတော်မူပါ၊ ဝါ–လက်ခံ

ပုန သရဏ ဂမနံ။ ။ "ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ တရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ (အဇ္ဇဒဂ္ဂေ)"ဟူသော စကားဖြင့်ပင် သရဏဂမနကိစ္စ ပြီးပြီးဖြစ်သောကြောင့်, "ပါဏုပေတံသရဏံ ဂတံ"ကို "ပုန သရဏဂမန"ဟု ဆိုလည်၊ ထိုသို့ နောက်ထပ်လျှောက်သဖြင့် သရဏဂုံ ၄ပါးတွင် အတ္တသန္နိယျာတန သရဏဂုံကိုပြသည်–ဟူလို၊ သရဏဂုံ ၄ပါးကား "အတ္တသန္နိယျာတန, တပ္ပရာယဏတာ, သိဿဘာဝူပဂမန, ပဏိပါတ"တည်း၊ အကျယ်ကို သီလက္ခန် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်မှာ ရှု။ [အတ္တ– မိမိကို+သန္နိ–ယျာတန–ကောင်းစွာအပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံ၊ "အသက်အပ်၍ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြောင်း သရဏဂုံ"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "တိခိဏေန သတ္ထေန"စသည်ကို လျှောက်သည်။]

အဓိဝါသေတု။ ။ "အဓိ–ကိုယ်တော်မြတ်၏ အထက်၌ +ဝါသေတု–နေစေတော်မူပါ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ဝါတွင်း၌ သီတင်းသုံးဖို့ရန် တောင်းပန်သော စကားကို ပယ်တော်မူလိုက်လျှင် ကိုယ်တော်၏ အထက်၌ ခနစေရာမရောက်၊ ပယ်တော်မမူမှသာ နေစေရာရောက်သည်၊ ထိုကြောင့် ပယ်တော်မမူဘဲ ကိုယ်တော်၏အထက်၌ သက်ဝင်နေပါစေ"ဟူလို၊ ထိုသို့နေစေခြင်းသည် တောင်းပန်သောစကားကို သာယာရာရောက်သောကြောင့် "သာဒယတု"ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း, လက်ခံရာ ရောက်သောကြောင့်"သမ္ပဋိစ္ဆတု"ဟု အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း, အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။ [ဝဿံ–မိုးလပတ်လုံး+အာဝါသော–အမြဲနေခြင်းတည်း၊ ဝဿာဝါသော–ခြင်း။]

တော်မူပါ၊ တယောမာသေ–၃ လတို့ပတ်လုံး၊ ဝေရဉ္ဇံ–ကို၊ ဥပနိဿာယ–၍၊ မမ–ကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္တံ–ငှာ၊ ဝါသံ–သီတင်းသုံးတော် မူခြင်းကို၊ [ဝဿာဝါသံဟု သီဟိုဠ်မူ ရှိ၏] သမ္ပဋိစ္ဆတု–လက်ခံ‌တော်မူပါ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဓိဝါသေသိ၊ ပေ၊ နာတိ–ကား၊ အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထိုပုဏ္ဏားအား၏၊ ဝစနံသုတွာ ဘဂဝါ, ကာယင်္ဂံဝါ–ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစင်္ဂံဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ အစောပေတွာ–မလှုပ်စေမူ၍၊ အဗ္ဘန္တရေယေဝ–ကိုယ်တွင်း၌သာလျှင်၊ ခန္တိံ–နှစ်သက်ခြင်းကို၊ ဓာရေတွာ–၍၊ ("ခန္တိံ ဓာရေတွာ– နှစ်သက်ခြင်းကို+ဖြစ်စေ၍"ဟု လည်း မှုကွဲရှိ၏၊) တုဏှီဘာဝေန– ဆိတ်ဆိတ် အဖြစ်ဖြင့်၊ အဓိဝါသေသိ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏဿ–ကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ–ငှာ၊ မနသာဝ–စိတ်တော်ဖြင့်သာ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ–လက်ခံတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထခေါ၊ ပေ၊ ဝိဒိတွာတိ–ကား၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ (တိတ်တိတ်နေသောအားဖြင့် လက်ခံတော်မူရာ ထိုအခါ၌–ဟူလို၊) ဝေရဉ္ဇော–သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ (အကြား၌ ကြိယာဝိသေသနများနှင့်တကွ နောက်ဆုံး ပဏ္ဍိတိုင်အောင်စပ်၊) သစေ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ မေ–၏၊ (တောင်းပန်ခြင်းကို၊) သစေ နာဓိဝါသေယျ–အကယ်၍ လက်မခံအံ့၊ (ဇံသတိ–သော်၊) ကာယေနဝါ–ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ–လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပေယျ–ပယ်မြစ်တော်မူရာ၏၊ ပန–အန္ဝယကား၊ ယသ္မာ, အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ–ပယ်တော် မမူဘဲ၊ အဗ္ဘန္တရေ–အတွင်း၌၊ ခန္တိံ–ကို၊ ဓာရေသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မေ–ငါ၏၊ (တောင်းပန်ခြင်းကို၊) မနသာဝ–သာ၊ အဓိဝါသေတိ–၏၊ ဣတိ ခဝံ–သို့၊ အာကာရသလ္လက္ခဏကုသလတာယ–အခြင်းအရာကို မှတ်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အကဲခတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘဂဝတော–

ကာယင်္ဂံ ဝါစင်္ဂံ ။ ၊ ကာယဿ–၏+အင်္ဂံ –အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဦးခေါင်းစသည် တည်း၊ ကာယင်္ဂံ–လက်ခံသောအားဖြင့် ဦးခေါင်းစသည် မလှုပ်ခြင်းကို "ကာယင်္ဂံ အစောပေတွာ" ဟုဆိုသည်၊ ဝါစာယ–နှုတ်မြွက်ခြင်း၏+အင်္ဂံ–အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဝါစင်္ဂံ၊ "ဟောတု–လျှောက်သည့်အတိုင်း ရှိစေတော့၊ သာဓု–ကောင်းပြီ"ဟု မိန့်တော်မမူခြင်းကို "ဝါစင်္ဂံ အစောပေတွာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝိမတိ၌ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ကေစိဝါဒဟု ဆို၍၊ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို"ကာယ–ဝါစာ"တို့ အရယူပြီးလျှင် အင်္ဂသဒ္ဒါကိုလည်း ဟေတုအနက်ဟောဟု ယူ၍ "ကာယဝိညတ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းကို "ကာယင်္ဂ"ဟု လည်းကောင်း, ဝစီဝိညတ်ဟူသောအကြောင်းရှိသော နှုတ်, လျှာစသည်ကို "ဝါစင်္ဂ"ဟု လည်းကောင်း, ဆိုသည်၊ [စောပေတွာ၌ စုပဓာတ်သည် အနုဝဋ္ဌာန–မရပ်မတည်လည်ခြင်း (လှုပ်ရှားခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ်ဏေ ပစ္စည်းကြောင့် အစောပေတွာကို"အစာလေတွာ"ဟု ဖွင့်ကြသည်။]

၏၊ အဓိဝါသန်–ကို၊ ဝိဒိတွာ–၍၊ အတ္တနော–၏၊ နိသိန္နာသနတော–ထိုင်ရာနေရာမှ၊ (နိသိန္န–ထိုင်ရာဖြစ်သော+အာသန–နေရာ၊) ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ စတူသု–န်သော၊ ဒိသာသု–အရပ်တို့၌၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ သက္ကစ္စံ–ကောင်းစွာပြု၍၊ (သံနှင့်ကစ္စကို စပ်ထားသော သမာသ်ပုဒ်၊)(တစ်နည်း)သက္ကစ္စံ–ရိုရိုသေသေ၊(အာဒရတ္ထနိပါတ်ပုဒ်၊) ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချပြီး၍၊ တိက္ခတ္တုံ– ၃ ကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ– လက်ယာရစ် လည်သည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ အာဂတကာလတော–လာခဲ့ရာအခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ဇာတိမဟလ္လကဗြာဟ္မဏာနံ–ဇာတိမဟလ္လက ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ အဘိဝါဒနာဒီနိ–ရှိခိုးမှုအစရှိသည်တို့ကို၊ န ကရောတိ–မပြုတတ်၊ ဉာတိ, ဂရဟိတွာပိ–ကဲ့ရဲ့ပြီး၍လည်း၊ ဉာဒါနိ–၌၊ ဝိညာတဗုဒ္ဓဂုဏော–သိအပ်ပြီးသော ဘုရား ဂုဏ်တော်ရှိသည်၊ ဝါ–ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို သိပြီးသည်၊ (ဟုတွာ,) ကာယေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနေကက္ခတ္တုံ–အကြိမ်များစွာ၊ ဝန္ဒေ္ဒ္ဒဝါပိ– ဝပ်ချရပါသော်လည်း၊ အတိတ္တောယေဝ–အားမရနိုင်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ, ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ–ဆယ်ချောင်းသော လက်သည်း အပေါင်းတို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ အဉ္ဇလိံ–လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယှ–ချီမြှောက်၍၊ သိရသ္မိံ–ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ–တည်စေ၍၊ ယာဝ–အကြင်မျှ လောက်၊ ဒဿနဝိသယော–မြင်လောက်ရာ အရပ်သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ [ယာဝ တာဝ ရှိသမျှ၌ အလယ်ပုဒ်မှာ ပဌမာ ရှိမြဲ။] တာဝ–ထိုမြင်လောက်ရာ အရပ်တိုင်အောင်၊ ပဋိမုခေါဝ–ဘုရားဘက်သို့ ရှေးရှု မျက်နှာမူလျက်သာလျှင်၊ အပသက္ကိတွာ–နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ်သွား၍၊ ဒဿနဝိသယံ–ကို၊ ဝိဇဟနဋ္ဌာနေ–စွန့်ရာ အရပ်၌၊ (မမြင်လောက်မှ–ဟူလို၊) ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊ ပက္ကာမိ–ပြီ။

အထ၊ ပေ၊ ဝိဒိတွာ။ ။"ပုဏ္ဏားသည် ပရစိတ္တဝိဇာနနဉာဏ် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် ဘုရားရှင်၏ လက်ခံတော်မူခြင်းကို သိသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အထ၊ ပေ၊ ဝိဒိတွာ"ဟု မိန့်၊ "ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်မခံလျှင် ပယ်သင့်၏"ဟူသော ဗျတိရေကနည်း "ထိုသို့ မပယ်ဘဲ အတွင်း၌ နှစ်သက်မှုကို ဆောင်ထားပြီ"ဟူသော အန္ွယနည်းအား ဖြင့် အခြင်းအရာကို မှတ်သားခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သောဉာဏ်ဖြင့် (အကဲခတ်ကောင်းသော ဉာဏ်ဖြင့်) သိသည်–ဟူလို။ [လက်ခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဗျတိရေက, အလျော်ကို အန္ွယ–ဟု ဋီကာ ဆို၏။]

ပဋိမုခေါ အပသက္ကိတွာ။ ။ ယခုစာများ၌ "အပက္ကမိတွာ"ရှိ၏၊ နောက်၌လည်း "ပက္ကမိ"ဟု အပရကာလ ကြိယာရှိသောကြောင့် ဤ၌ "အသက္ကိတွာ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ သက္က ဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ ရှေ့–ထူပါရုံ တည်ခန်း၌လည်း "ဟတ္ထိနာဂေါ၊ ပေ၊ အပသက္ကန္တော"ဟု တွေ့ခဲ့ပြီ။ [ဝန္ဒိတွာတိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန–လက်ခြေ နဖူး, တံတောင် ဒူးဟု, ငါးဦးသော တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊]

၁၆။ တေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိကား၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝေရဉ္ဇေန-သော၊ ဗြာဟ္မ ဏေန-သည်၊ ဘဂဝါ-ကို၊ ဝေရဉ္ဇံ-မြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ဝဿာဝါသံ-ကို၊ ယာစိတော-တောင်းပန်အပ်ပြီ၊ (ဤစကားဖြင့်တေန၏ အနိယမဝါကျကို ထည့်သည်၊ ယာစတေတ်က ဒွိကမ္မက ဖြစ်၍ "ဘဂဝါ, ဝဿာဝါသံ"ဟု ကံ ၂ မျိုးရှိရသည်၊) တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ (ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏားအား၏ တောင်းပန်အပ်ရာ ထိုအခါ ၌၊) ဝေ ရဉ္ဇာ-ဝေရဉ္ဇာမြို့သည်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာ-မပြည့်စုံသော ထမင်းရှိသည်၊ ဝါ-ဝတ် မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာတိ-ကား၊ ဒုလ္လဘဘိက္ခာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ် သော ထမင်းရှိသည်၊ ပန်-ဆက်၊ သာဒုလ္လဘဘိက္ခတာ-ထိုခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ, အဟောသိတို့၌ စပ်၊) ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ အသဒ္ဓါ-သဒ္ဓါမရှိကုန်သည်၊ အပ္ပသန္နာ-ရတနာ ၃ပါး၌ မကြည်ညိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တတ္ထ-၌၊ သုသဿကာလေပိ-ကောင်းသော ကောက်ရှိရာ အခါ၌သော်မှလည်း၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော ကောက်ရှိရာအခါ၌သော်မှလည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏေ-ကောက်, ပဲသည်၊ အတိသမဂ္ဃေပိ-အလွန်နည်းသော အဖိုးရှိပါသော် လည်း၊ ဝါ-အလွန် အဖိုးချိုရာအခါ၌သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ပန်- အနွယကား၊ ဝေရဉ္ဇာယံ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဝါ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ (အသဒ္ဓ, အပ္ပသန္နကြောင့်ဟူလို၊) နှ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊

ဒုလ္လဘဘိက္ခာ။ ။ ဒုဗ္ဘိက္ခ၌ ဒုသဒ္ဒါသည် အသမိဒ္ဓိ (မပြည့်စုံခြင်း) အနက်ဟော-ဟု သိစေလို၍ "ဒုလ္လဘ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏-သုဘိက္ခာကို "သုလဘဘိက္ခာ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း သုသဒ္ဒါသည် သမိဒ္ဓိအနက်ဟောသာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒု၏ ပရိယာယ်ဖြင့် "အသမိဒ္ဓိ+ဘိက္ခာ ယတ္ထာတိ ဒုဗ္ဘိက္ခာ"ဟု ပြမှု ထုံးစံကျမည်၊ အများအားဖြင့် ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုလ္လဘအနက်ကို သိစေလို၍ "ဒုလ္လဘဘိက္ခာ"ဖွင့်သည်ဟု ယူလိုကြပေလိမ့်မည်၊ သို့သော် အဘိဓာန်တို့၌ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုလ္လဘအနက်ဟောမပါ၊ အသမိဒ္ဓိအနက်သာ ပါ၏။

အတိ၊ ပေ၊ ပရဏ္ဏေ။ ။ သံသဒ္ဒါ အပ္ပတ္ထ၊ အဃ္ဃေါ+အဃ္ဃေါ ယဿာတိ သမဃ္ဃေါ၊ အတိဝိယ+သမဃ္ဃေါ အတိသမဃ္ဃေါ၊ "သော်"ဟု လက္ခဏ အနက်ကို ပေးရာ၌ ကာလာဓာရ သဘောလည်း ပါသောကြောင့် "အခါ"ဟုလည်း ပေးသည်။ [ယဒါကိဉ္စိဒေဝ ဒဗ္ဗာ (တစ်စုံတစ်ခုကို ပေး၍) ဗဟုံ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏံ ဂဏှန္တိ၊ တာဒိသေ ကာလေပိတိ အတ္ထော။] ပုဗ္ဗေ-ပဲ၏ ရှေ့၌ (ရှေးဦးစွာ)+ပဝတ္တံ-သော+အန္နံ-အစာတည်း၊ "ပြဗ္ဗ"ဟု ရှိ၍ (ရ်)ကြောင့် နှကို ဏ ပြု၊ အပရံ- ကောက်၏နောက်၌+ပဝတ္တံ+အန္နံ အပရဏ္ဏံ။

အပိစ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဒုဿဿတာယ–မကောင်းသော (မပြည့်စုံသော) ကောက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–တွက်၊ ဆာတကဒေါသေန–ဝတ်မွတ် ခြင်းတည်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ အပေဟာသိ–ပြီ၊ တဿာ–ကြောင့်၊ တမတ္ထံ–ထိုအနက်ကို၊ (ဆာတကဒေါသကြောင့် ဖြစ်ရခြင်းဟူသော အနက်ကို၊) ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ)၊ ဒွိဟိတိကာတိ အာဒိ–ကို၊ (အာယသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရော–သည်၊) အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ (တစ်နည်း၊) သံဂီတိကာရော–သံဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–၌၊ ဒွိဟိတိကာတိ–ကား၊ ဒွိဓာ–၂ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ပဝတ္တ ဤ ဟိတိကာ–ဖြစ်သော အမူအရာရှိသည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဤဟိတံနာမ–သည်၊ ကြိယာ–အမူအရာတည်း၊ ဧတ္ထ–ဤဝေရဉ္စာမြို့၌၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံ တစ်ခုကို၊ ဘိက္ခမာနာ–တောင်းကုန်လသော်၊ လဗ္ဘာမနုခေါ–ရကုန်အံ့လော၊ နလဗ္ဘာမ နုခေါ–

ဆာတကဒေါသေန။ ။"ဆဒိ–ဏှဿာယံ"ဟူသော စုရာဒိဓာတ်ဖြင့် "ဆာဒနံ–အလိုရှိခြင်း၊ ဝါ–ဆာလောင်ဝတ်မွတ်ခြင်း၊ ဆာဒေါ–ခြင်း"ဒကို တပြု၍ "ဆာတော"ဟု ဖြစ်၏၊ ဆာတောယေဝ ဆာတကော (သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်း၊) ဆာတကောစ+သော+ဒေါသောစာတိ ဆာတကဒေါသော။

တတ္ထ ဒွိဟိတိကာတိ။ ။ [ဤအဖွင့်၌ စာနေ–ပိုဒ်နေရှုပ်ထွေး၏၊ အထူးဂရုစိုက်ကြပါလေ။] "ဒွိဓာပဝတ္တာ ဤ ဟိတိကာ"ဟု တစ်ချို့စာရှိ၏၊ ဝေရဉ္စာကို အရကောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "ဒွိဓာ+ပဝတ္တံ+ဤဟိတံ ဧတ္ထာတိ ဒွိဟိတိကာတိ မဇ္ဈေပဒ လောပီ ဗာဟိရတ္ထသမာသော.ယံတိ (ပဝတ္တအလယ်ပုဒ်ကျေသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဟု) ဒဿေန္တော"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်"ဒွိဓာပဝတ္တာ ဤဟိတိကာ"ရှိသင့်၏၊ ထို့ကြောင့်နိဿယ၌(ပဝတ္တာ ဤဟိတိကာကို) သမာသ်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးထား၏။

ဤဟိတံ နာမ ကြိယာ။ ။ဒွိဟိတိကာ၌ "ဒွိ+ဤဟိတ" ၂ပုဒ်ကို သမာသ်စပ်၍ သမာသန္တ (က)ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် ကတ္တိလိင် အရာဝယ် က နောင်းလျှင် (အ)ကို (ဣ)ပြုမြဲဖြစ်ရကား" ဒွိဟိတိကာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုဒွိဟိတိကာမှ "ဤဟိတ"သက်သက်ကို အနက်ဖွင့်လို၍ "ဤဟိတံ နာမ ကြိယာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "ဤဟနံ–ဖြစ်ခြင်း၊ ဤဟိတံ–ခြင်း" ဟု ဘာဝသာဓနကို သိစေသည်။ [ဤဟနံ ဤဟိတန္တိ ဤဟိတသဒ္ဒေါယံ ဘာဝသာဓနောတိ အာဟ–ဤဟိတံနာမ ကြိယာတိ။]

ဒွိဓာ ပဝတ္တာ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ။ ။ ဤစကားရပ်ဝယ် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော ကြိယာကို "စိတ္တကြိယာ"ဟုလည်းကောင်း, တစ်ဖန် စိတ္တကြိယာကို "စိတ္တဤဟာ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ "ဤဟာ"ဟူသည် အမူအရာ ကြောင့်ကြမျာပါရတည်း။ [ဓာတွတ္ထော၀ ကြိယာနာမ, ကာဝီဟာ (ကာစ+ဤဟာ) ဘောဒစိန္တာ။] ဧတ္ထဖြင့် ဝေရဉ္စာကို အရကောက်ဖို့ရာ သတ္တမီဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ကို ပြ၏၊ [ယောဇနာ၌ "ဧတ္ထဌာနေ"ဟု ခွဲ၏၊ "လဗ္ဘာမ–သက္ခိဿာမ"တို့၌ စပ်စေလိုဟန်တူသည်၊ မကောင်း။]

လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွိဓာ-ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ စိတ္တလ္လရိယာ-စိတ်၏ အမူအရာသည်၊ စိတ္တ ဉ္စ်ဟာ-စိတ်၏ ကြောင့်ကြဖျာပါရသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတ္ထ-မြို့၌၊ ဓိဝိတုံ-အသက်ရှည်ခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿာမနုခေါ-စွမ်းနိုင်ကုန်အံ့လော၊ နော သက္ခိဿာ မနုခေါ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွိဓာ၊ ပဝတ္တာ၊ စိတ္တလ္လရိယာ စိတ္တဉ္စ်ဟာ (အတ္ထိ၊) ဣတိအယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဒွိဟိတိကာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-ပ္ပာယ်တည်း၊ အထဝါ-ကား၊ ဒုဇ္ဇိဝိကာ-ဆင်းရဲသဖြင့် အသက်မွေးရခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ဉ္စ်ဟိတံ-တံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဉ္စ်ဟာ-လည်းကောင်း၊ ဉ္စ်ရိယန်-လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တနံ-လည်းကောင်း၊ ["ဓိဝနံ ဝုတ္တိ ဓိဝိကာ၊ အာဓိဝေါ ဝတ္တနံ စာထ" အဘိဓာန်နှင့် အညီ ဝတ္တနံ"ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဓိဝတံ-တံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီနိ-န်သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ ဧကတ္ထာနိ-တူသော အနက်ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ဉ္စ်ဟိတံနှင့် ဓိဝိတံပုဒ်တို့၏ တူသောအနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ-ဤဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ဒုက္ခေန-ဆင်းရဲသဖြင့်၊ ဉ္စ်ဟိတံ-အသက်မွေးရ ခြင်းသည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒွိဟိတိကာ-ကာမည်၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဒွိဟိတိကာပုဒ်၌၊ ပဒတ္ထော-တည်း။

ဧတ္ထ-ဤဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သေတကာနိ-ဖြူကုန်သော၊ အဋ္ဌိနိ-အရိုးတို့သည်၊ (သန္တိ၊)ဣတိ-ကြောင့်၊(ဖြူသောအရိုးရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သေတဋ္ဌိကာ-ကာမည်၏၊ ဒိဝသမ္ပိ-တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ယာစိတ္တာ-တောင်း၍၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ အလဒ္ဓါ-မရမူ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ မတာနံ-သေကြရကုန်သော၊ ကပဏမနုဿာနံ-အထီးကျန်မွဲ့ လူဆင်းရဲတို့၏၊ အဟိစ္ဆတ္တက ဝဏ္ဏေဟိ-မှိုအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌီဟိ-တို့ဖြင့်၊ တတြ တတြ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ပရိကိဏ္ဏာ-ရောပြွမ်းသည်၊ (ဟောတိ)

လဒ္ဓာ၊ ပေ၊ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ။ "လဒ္ဓာမနုခေါ ကိဉ္စိဘိက္ခမာနာ, နုလဒ္ဓာမ" ဖြင့် တောင်းရမ်းစားသောက်ရသော လူဆင်းရဲတို့၏ စိတ်အမူအရာ ဗျာပါရ ၂မျိုးကို ပြ၏၊ "ဓိဝိတုံ ဝါသက္ခိဿာမနုခေါ နော"ဖြင့် အစိုးရသူ လူချမ်းသာတို့၏ စိတ်အမူအရာ ဗျာပါရ ၂မျိုး ကို ပြ၏၊ "လူချမ်းသာတို့မှာ မစားရသူတို့၏ လုယက်မှုကို ခံရမည်ဖြစ်၍ အသက်မှ ရှည်နိုင်ပါ့ မလား, မရှည်ဘဲများ နေမလား"ဟု ကြောင့်ကြစိတ် ၂မျိုးဖြစ်ရသည်-ဟူလို။ [ကထံ ပနေတ္ထ ဉ္စ်ဟိတံ ဒွိဓာ ပဝတ္တတီတိ အာဟ-လဒ္ဓာမနုခေါတိ အာဒိ။]

အထဝါ။ ။ ပဌမနည်း၌ ကဲ့သို့ "ဒွိ+ဉ္စ်ဟိတ"ဟု မခွဲဘဲ, ဤနည်း၌ "ဒု+ဉ္စ်ဟိတ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၏၊ ဒု၏ ဥကို ဝပြု "ဒွိဟိတိကာ"ဟု ပြီးသည်၊ ဒုသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ကိစ္ဆအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့်"ဒုက္ခေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဉ္စ်ဟိတသဒ္ဒါလည်း ဓိဝိတ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ "ပဝတ္တတိ"ကား အတ္ထိကဲ့သို့ ကြိယာထည့်ပါဌ်၊ "ဒုက္ခေန+ဉ္စ်ဟိတံ+ ပဝတ္တတိ ဒွိဟိတိကာ"ဟု ပြုစေလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေတင်္ဂကာတိပိ-ကာဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-ပါဌ်ရှိသေး၏၊ တဿ-ထိုပါဌ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝေရဂ္ဂဥမြို့၌ ၊ သေတာ-ဖြူသော၊ ဝါ-ဖြူအောင် နှိပ်စက်တတ်သော၊ အင်္ဂီ-ကောက်ရောဂါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဖြူအောင်နှိပ်စက်တတ်သော ကောက်ရောဂါရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သေတင်္ဂကာ-ကာမည်၏၊ အင်္ဂီတိ-ကား၊ အာတုရတာ-ကျင်နာသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဗျာဓိ-နှိပ်စက်တတ်သော အနာတည်း၊ ရောဂေါ-ရောဂါတည်း၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ဝေရဂ္ဂဥမြို့၌၊ သဿာနံ-ကောက်တို့၏၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလေ-ကိုယ်ဝန်ယူရာအခါ၌၊ ဝါ-ဖုံးချိန်၌၊ သေတကရောဂေန-ဖြူအောင်ပြုတတ်သော ရောဂါသည်၊ ဝါ-ဖလံဖြူနာသည်၊ ဥပဟတမေဝ-နှိပ်စက်အပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဏ္ဍုနွခီရံ-ပြတ်စဲသော နို့ရည်ရှိသော၊ အဂ္ဂဟိတတဏ္ဍုလံ-မယူအပ်သော အဆန်ရှိသော၊ ဝါ-အဆန်ကို မယူနိုင်သော၊ ပဏ္ဍရံ ပဏ္ဍရံ-ဖွေးဖွေးဖြူ ဖွေးဖွေးဖြူသော၊ သာလိသီသံ ဝါ-သလေးနှံသည်လည်းကောင်း၊ ယဝဂေါဓုမသီသံဝါ-မယောနှံ နတ်ကောက်နှံသည် လည်းကောင်း၊ နိက္ခမတိ-ထွက်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သေတင်္ဂကာတိ-ကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

သေတာ+အင်္ဂီ။ ။"သေတကရောဂေန ပဏ္ဍရံ ပဏ္ဍရံ"ကို ထောက်၍ ရောဂါကြောင့် ဖြူနေသော သလေးနှံ မုယောနှံတို့၏ သေတအမည်ကို အကြောင်းရောဂါ၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရ အားဖြင့် ရောဂါကိုလည်း "သေတ"ဟု ဆိုထားသည်ဟု မှတ်။ [သေတံ+ကရောတီတိ သေတကော (ရောဂေါ)။]

အင်္ဂီတိ အာတုရတာဗျာဓိရောဂေါ။ ။ ဘွါဝါဒိ အင်္ဂဓာတ်သည်"ဝဓ-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း" အနက်ကို ဟော၏၊ အင်္ဂတေ-ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ အင်္ဂီ (ဣပစ္စည်း၊) ညှင်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော ရောဂါကို"အင်္ဂီ"ဟု ခေါ်၏၊ ဒိဝါဒိဗျဓဓာတ်သည် တာဠ (ညှဉ်းဆဲ ပုတ်ခတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဗျဓ္ဓတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ဗျာဓိ၊ ရုဇ္ဇတီတိ ရောဂေါ၊ ဤ ၃ပုဒ်လုံးပင် အနာဟောပရိယာယ်ချည်းတည်း။ [ဗျာဓိ, ရောဂေါတိ ဧတာနိ အာတုရတာတိ ဣမဿ ဝေဝစနာနိ၊ ဤဋီကာထောက်၍ အင်္ဂီကို "အာတုရတာ"ဟု ဖွင့်၍ အာတုရတာကိုမှ "ဗျာဓိ, ရောဂေါ"ဖွင့်သည်ဟု မှတ်။] တေန သေတင်္ဂကာနာမ ဧကာ ရောဂဇာတီတိ ဒသေတိ။

ပဏ္ဍုနွခီရံ။ ။ ဧကော ကိရ ပါဏကော နဠမဇ္ဈဂတံ (ရိုးတံ၏ အလယ်၌ တည်သော၊) ကဏ္ဍံ (အတွင်းရိုးတံကို၊) တစ်နည်း (ဂဏ္ဍိ-အဆစ်ကို၊) ဝိဇ္ဈတိ-ထိုး၏၊ ယေန ဝိဒ္ဓတ္တာ (ယင်းပိုးယယ်သည် ထိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နိက္ခန္တမ္ပိ သာလိသီသံ ခီရံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ၊ တေနာဟ-ပဏ္ဍုနွခီရန္တိအာဒိ၊ ဤကောက်ရောဂါကို အဆန်မပါဘဲ အသီးတွေ ဖြူနေအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် "ဖလံဖြူနာ"ဟုလည်းကောင်း, အဆစ်၌ ပိုးထိုးသောကြောင့် "ဆစ်ပိုးနာ"ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။

ဝပ္ပကာလေ-စိုက်ပျိုးအပ်ရာ အခါ၌၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ အဘိသင်္ခရိတ္ဂာပိ-ပြုစီမံ၍လည်း၊ ဝုတ္တသဿံ-စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်သည်၊ တတ္ထ-ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သလာကာဝ-ရိုးတံချည်းသာ၊ သမ္ပန္နတိ-ပြီးစီး၏၊ (ပြည့်စုံ-ဟု မပေးနှင့်၊ မပြည့်စုံလို့ အရိုးချည်းဖြစ်နေသည်၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရိုးတံချည်းသာ ပြီးစီးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ-တ္တာ မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထ-ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သလာကာယ-စာရေးတံမဲဖြင့်၊ ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ဝတ္တေန္တိ-ဖြစ်စေကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (စာရေးတံမဲဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေကြရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ-၏၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ တတ္ထ-ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ဧသ ဝိက္ကယိကာနံ-စပါးရောင်းသူတို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ကယိကေသု-ဝယ်သူတို့သည်၊ ဂတေသု-

ဝပ္ပကာလေ ဝုတ္တသဿံ॥ ॥ ဝပနံ ဝပ္ပံ-စိုက်ပျိုးခြင်း၊ (ဝပဓာတ်, ယတ်ပစ္စည်းကြီး၊ သက္ကတ၌ ရန်ပစ္စည်းဖြင့်"ဝပြ"ဟု ရှိ၏)၊ ဝပ္ပဿ+ကာလော ဝပ္ပကာလော၊ ["ဝပန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝပ္ပေါ၊ ဝပ္ပေါစ+သော+ကာလောစာတိ ဝပ္ပကာလော"လည်း သင့်၏။] ဝပ္ပတေ-စိုက်ပျိုးအပ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။ [ဝပဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဝ၏ အ ကို ဥပြု။] ဝုတ္တဉ္စ+တံ+သဿဉ္စာတိ ဝုတ္တသဿံ။

သလာကာဝုတ္တာ॥ ॥ သလာကာမတ္တံ+ဝုတ္တံဧတ္ထာတိ သလာကာဝုတ္တာ၊ ပုရိမပဒေ (သလာကာမတ္တဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌၊) "ဥတ္တရ ပဒလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ [မတ္တ နောက်ပုဒ်ကို ချေခြင်းဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါ, "သလာကာဝ"ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌ ဧဝသည် မတ္တ၏ အနက်ပြတည်း။] ဤဝိဂ္ဂဟ၌ ဝုတ္တသဒ္ဒါလည်း "စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်"ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ သမ္ပန္နတိကို ထောက်၍ နိပ္ဖတ္တိ (ပြီးစီးခြင်း) အနက်ဟောဟု ဋီကာဆိုသည်။ [သမ္ပန္နတီတိ စ ဣမိနာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တသဒ္ဒေါ နိပ္ဖတ္တိအတ္ထောတိ ဒဿေတိ၊ ဤအလို "ဝတ္တတိ သမ္ပန္နတိ ဧတ္ထာတိ ဝုတ္တာ၊ သလာကာမတ္တံ-ရိုးတံမျှ+ဝုတ္တာ သလာကာဝုတ္တာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟ အစစ်ပြု၊ "(စိုက်ပျိုးအပ်သောကောက်၏) ရိုးတံမျှသာ ပြီးစီးရာသည်" ဟုပေး။]

သလာကာယဝါဓသည်॥ ॥ ဝုတ္တာ၌ ဝတုဓာတ် တပစ္စည်း၊ ဝ၏ အ ကို ဥပြု၊ "ဝတ္တေန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝုတ္တာ၊ သလာကာယ+ဝုတ္တာ သလာကာဝုတ္တာ"ဟုပြု၊ "စာရေးတံလက်မှတ်ဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေရာမြို့"ဟူလို။ [ကီဓာတ်, အပစ္စည်း ဖြင့် ကယော-ဝယ်ခြင်း၊ ဝိက္ကယော-ရောင်းခြင်း၊ ကယေန+ဇီဝတီတိ ကယိကော (ဋ္ဌနိပစ္စည်း) ဝိက္ကယော အဿ အတ္ထီတိ ဝိက္ကယိကော (ဋ္ဌနိ)ဟု ထောမနိဓိဆိုသည်၊ ဋ္ဌကို ကပြု၍, ဣလာဟန် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကယိကေသု, ဧသဝိက္ကယိကာ"တို့သည် ပါဠိမှန်တို့တည်း၊ ပါဠိအဘိဓာန်၌ "ကယိကောတုစ ကာယိကော"ဟု ရှိပြန်သောကြောင့် ဏိကပစ္စည်းဖြင့် "ကာယိကော"လည်း ပါဠိမှန်ပင်၊ "ဝိက္ကာယိကော"ဟု လည်းကောင်း, "ကာယကော"ဟု ဏွုပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း ကြံလျှင် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အဘိဓာန်၌ မတွေ့ရ။

သွားကုန်လသော်၊ ဒုဗ္ဗလမနုဿေ-အားမရှိသော လူတို့ကို၊ အဘိဘဝိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဗလဝမနုဿာ-အားရှိသော လူတို့သည်၊ ခေဠံ-စပါးကို၊ ကိဏိတွာ-ဝယ်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ ဒုဗ္ဗလမနုဿာ-တို့သည်၊ အလဘမာနာ-မရ ကုန်လသော်၊ မဟာသဒ္ဒံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ ကရောန္တိ-နှ်၏၊ ခေဠဝိက္ကယိယာ-တို့သည်၊ သံဗွသံ-အလုံးစုံတို့ကို၊သင်္ဂဟံ-ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကရိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ခေဠကရဏဋ္ဌာနေ-စပါးချင့်မှုကို ပြုရာအရပ်၌၊ ဝါ-စပါးကျီ၏ အနီး၌၊ [ကောဋ္ဌာဂါရဿ သမီပဋ္ဌာနေ၊ ခေဠမိနနဋ္ဌာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] ခေဠမာပက်(တစ်နည်း) ခေဠမာယက်-စပါးချင့်သူကို၊ နိသီဒါပေတွာ ထိုင်စေ၍၊ ဧကပဿေ-တစ်ခုသော နံဘေး၌၊ ဝဏ္ဏာဗျက္ခံ-အသပြာကို ကြည့်ရှုစိစစ်တတ်သူကို၊ ဝါ-ငွေသိမ်းသူကို၊ နိသီဒါပေသုံ-နှ်ပြီ၊ ခေဠတ္ထိကာ-စပါးဖြင့် အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဝဏ္ဏာဗျက္ခဿ-၏၊ ဝါ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သော-ထိုငွေသိမ်းသူသည်၊ အာဂတပ္ပဋိပါဋိယာ-ရောက်လာသော အစဉ်အားဖြင့်၊ မူလံ-အဖိုးကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဣတ္ထန္နာမဿ-ဤ အမည်ရှိသူအား၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စပါးကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သလာကံ-စာရေးတံကို၊ လိခိတွာ-ရေး၍ (ဝါ-လက်မှတ်ထိုး၍၊)ဒေတိ-ပေးလိုက်၏၊ တေ-ထိုဝယ်သူတို့သည်၊ တံ-ထိုလက်မှတ်ကို၊ ပေ၊ ဂဏှန္တိ-နှ်၏၊ ဇဝံ-သို့၊ တတ္ထ-မြို့၌၊ သလာကာယ-စာရေးတံဖြင့်၊ ဝါ-လက်မှတ်ဖြင့်၊ ဓိဝိတံ-ကို၊ ဝတ္တေန္တိ-ဖြစ်စေကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့် (စာရေးတံဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ-ဟ္ဟာ မည်၏။

န သုကရာ ဉဉ္ဆေနပဂ္ဂဟေန ယာပေတုန္တိ-ကား၊ ပဂ္ဂဟေန-ပွေ့ယူအပ်သော သပိတ်ဖြင့်၊ ယောဉဉ္ဆော-အကြင် ဆွမ်းရှာခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန (ဉဉ္ဆေန)-

ခေဠမာယက်။ ။ "ခေဠမာပက်"ဟု စာအများရှိသော်လည်း မာဓာတ် ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "ခေဠမာယော"သည် ဏ္ဍုပစ္စည်းဖြင့် "ခေဠမာယကော"ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ခေဠမာပကောပုဒ်၌ ရုပ်ပြီးပုံကို ကြံကြပါလေ။

ဝဏ္ဏာဗျက္ခံ။ ။ ဝဏ္ဏ+အဗျက္ခ၊ "အဗျက္ခော အဓိဂတော-အကြီးအကဲ (အရာရှိ)"ဟု အဘိဓာန်ရှိ၏၊ အက္ခ-မိမိ သက်ဆိုင်သောအရာကို+ အဓိဂတော-အစိုးရသော အကြီးအကဲတည်း၊ အဗျက္ခော၊ သာရတ္ထ၌ "ဝဏ္ဏာဗျက္ခန္တိ ကဟာပဏပရိက္ခကံ-အသပြာကို ကြည့်ရှုစိစစ်တတ်သူကို" ဟု ဖွင့်၏၊ "ဝဏ္ဏော-အသပြာ၌၊ အဗျက္ခော-အကြီးအကဲတည်း၊ ဝဏ္ဏာဗျက္ခော-ငွေသိမ်းသူ"ဟု ကြံ။

ပဂ္ဂဟေန ယော ဉဉ္ဆော။ ။ ပဂ္ဂယှတိ-ပွေ့ပိုက်၍ ယူအပ်၏၊ ဣတိ ပဂ္ဂဟော၊ (သပိတ်)။ ["ပဂ္ဂယှတိ ဧတေန"ဟု ဝိမတိ၌ ကရဏသာဓ်ပြု၏၊ ဆွမ်းကိုယူကြောင်း သပိတ်ဟုလို။] ဉဆိ. ဓာတ်သည် ရှာခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဉဉ္ဆနံ ဉဉ္ဆော။

ထို ရှာခြင်းဖြင့်၊ ယာပေတုံ–ရှည်သော အခွန့်သို့ ရောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ–မျှတခြင်းငှာ၊ န သုကရာ–လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ် မရှိ၊ ဝါ–မလွယ်ကူ၊ ပတ္တံ–ကို၊ ဂဟေတွာ– ယူ၍၊ အရိယာ–အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယံ ဥဉ္စံ–အကြင် ဆွမ်းရှာခြင်းကို၊ ကရောန္တိ–နှ်၏၊ ဘိက္ခာစရိယံ–ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရန္တိ–လှည့်လည် ကြကုန်၏၊ တေန ဥဉ္ဆေန–ထိုဆွမ်းရှာဖြင်းဖြင့်၊ ယာပေတုံ–ငှာ၊ နသုကရာ–မရှိ၊ ဝါ–ကူ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တဒါ–ဝေရဉ္စာမြို့ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ တတ္ထ– ထိုမြို့၌၊ သတ္တဋ္ဌဂါမေ–ခုနစ်ရွာ, ရှစ်ရွာတို့ကို၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–၍၊ ဝါ–လှည့်လည် ခြင်းကြောင့်၊ [ပိဏ္ဍာယ စရဏာဟောတု။] ကေဒိဝသမ္ပိ–တစ်နေ့မျှလည်း၊ ယာပနမတ္တံ–မျှတလောက်ရုံမျှကို၊ န လဘန္တိကိရ–မရကုန်သတတ်။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ပေ၊ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒန္တိ (ဓတ္တ)၊ ပါဌ်၌၊ တေနာဘိ–ကား၊ ယသ္မိံ သမယေ–၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဝေရဉ္ဇံ–ကို၊ ဥပနိဿာယ–၍၊ ဝဿာဝါသံ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းသို့၊ ဥပဂတော–ကပ်ရောက်တော်မူပြီ၊ (တအတွက် အနိယမဝါကျ၊) တေန သမယေန–ထိုအခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ ဝေရဉ္စာမြို့ကို မှီ၍ ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊) ဥတ္တရာပထဝါသိကာ–ဥတ္တရာ ပထတိုင်း၌ နေကုန်သော၊ ဝါ–ဂင်္ဂါမြစ်၏ မြောက်ဘက်အရပ်၌ နေကုန်သော၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ ဥတ္တရာပထတော–တိုင်းမှ၊ ဝါ–ရပ်မှ၊ အာဂတတ္တာ–လာကုန်သည်၏

နသုကရာ။ ။ သုခေန+ကရီယတေတိ သုကရာ"ဟုပြုလျှင် လွယ်ကူခြင်းကြိယာမရ, ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စသာရ၏၊ ထို့ကြောင့် လွယ်ကူခြင်း ကြိယာရအောင် သုကရာ၌ ဘာဝပ္ပဓာနကြံ၍"သုကရဘာဝေါ ဓတ္တ နတ္ထိတိ နသုကရာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဘိက္ခာစရိယံ စရန္တိ။ ။"ဘိက္ခာစရိယံ"အရ ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်းရ၍ "စရန္တိ" အရလည်း လှည့်လည်ခြင်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာကြံ။ [စရိတဗ္ဗာတိစရိယာ–လှည့်လည် အပ်သော အရပ်၊ ဘိက္ခာယ+စရိယာ ဘိက္ခာစရိယာ–ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်အပ်သော အရပ်၊ ဤသို့ တစ်နည်းကြံကြသေး၏။]

ဥတ္တရာ ပထကာ။ ။ ["ဥတ္တရာ"ဟုအာကာရန္တ အဗျယပုဒ်တစ်မျိုးကို ထောမနိဓိ၌ တွေ့ရ၏၊ နိဝါသ, အာဂတ ၂နက်၌ ဏာပစ္စည်းသက်၍, က အက္ခရာလာ။] "ဥတ္တရာ ပထော+နိဝါ သော ဧတေသံတိ ဥတ္တရာပထကာ၊ ဥတ္တရာပထတော အာဂတာတိ ဥတ္တရာပထကာ"ဟုပြု၊ ပထ သဒ္ဒါလည်း ဒေသအနက်ဟောတည်း၊ [ဂင်္ဂါယ ဥတ္တရဒိသာပဒေသော ဥတ္တရာပထော။ (ဝိမတိ)] "ဥတ္တရာပဟကာ"ဟု ဋီကာ၌ မူကွဲပြ၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပထကို ပဟပြုလေ၏၊ "(တစ်နည်း) ဥတ္တရံ–ထူးခြားသော ဘဏ္ဍာကို+အာဟရန္တိ–ဆောင်ယူလာတတ်ကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဥတ္တရံ– ပိုလွန်သော အဖိုးကို+အာဟရန္တိ–ဆောင်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥတ္တရာပဟကာ"ဟုလည်း ကြံလေ သေး၏။

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဝ်–ဤသို့ ဥတ္တရာပထကဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရ–ရအပ်သော အခေါ် အဝေါ်ရှိကုန်သော၊ အသဝါဏိဇာ–မြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ ဥတ္တရာပထေ–၌၊ ဝါ– ၌၊ အသာဿန်–မြင်းတို့၏၊ ဥဋ္ဌာန ဌာနေ–ပေါ်ထွက်ရာ အရပ်၌၊ ပဉ္စအဿသတာနိ– ငါးရာသော မြင်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ဒွိဂုဏံ တိဂုဏံ–နှစ်ဆတက်, သုံးဆတက် ဖြစ်သော၊ ဝါ–နှစ်ထမ်းပိုး, သုံးထမ်းပိုး မြတ်သော၊ လာဘံ–လာဘ်ကို၊ ပတ္ထယမာနာ– တောင့်တကုန်လျက်၊ ဒေသန္တရံ–အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂစ္ဆန္တာ–သွားကုန်လသော်၊ အတ္တနော– မိမိ၏၊ ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍာဘူတေဟိ–ရောင်းခြင်း၌ ယှဉ်သော ဘဏ္ဍာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ရောင်းအပ်သော ဘဏ္ဍာ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ မတ္တေဟိ–ငါးလီ အတိုင်း အရှည် ရှိကုန်သော၊ တေဟိ အဿသတေဟိ– ထိုမြင်း အရာတို့နှင့်တကွ၊ ဝေရဉ္ဇံ– ၌၊ [ဘုမ္မတ္ထေ ဟေတံ ဥပယောဂဝစနံ၊] ဝဿာဝါသံ– မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းသို့၊ ဥပဂတာ–ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ကသ္မာ–ကြောင့်၊(ဥပဂတာ ဟောန္တိ– နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တသ္မိံ ပဒေသေ–ထိုဝေရဉ္ဇာအရပ်၌၊ ဝဿိကေ– မိုးဥတုဖြစ် ကုန်သော၊ စတ္တာရော မာသေ–၄ လတို့ပတ်လုံး၊ အဒ္ဓါနံ–ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတုံ–သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ (ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပဂတာ– န်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊) စ–ဆက်၊ (ဥပဂတာ ဟောန္တိကို ပြန်၍ ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘ) ဥပဂစ္ဆန္တာ–ကပ်ရောက်ကုန်လသော်၊ ဗဟိနဂရေ–မြို့ပြင်ဘက်၌၊ ဥဒကေန– သည်၊ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယေ–မလွှမ်းမိုးနိုင်သော၊ ဌာနေ–အရပ်၌၊ အတ္တနော–၏၊ ဝါသာဂါရာနိ စ–နေရာ အိမ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အဿာနံ–မြင်းတို့၏၊ မန္ဒုရံ စ– တင်းကုပ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဇောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာရာပေတွာ–စေ၍၊ ဝတိယာ–စည်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိံသု–ကာရံကြကုန်ပြီ၊ တေသံ–ထိုမြင်းကုန်သည်တို့၏၊ တာနိ ဝသနဋ္ဌာနာနိ–ထိုနေရာ အရပ်တို့သည်၊ အဿမဏ္ဍလိကာယောတိ– လိကာတို့ဟူ၍၊ ပညာယိံသု–ထင်ရှား ကုန်ပြီ၊ တေန– ကြောင့်၊ တေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ– တိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရော) အာဟ။

မန္ဒုရံ။ ။ သောမနိမိတ္တ မန္ဒုရာ (ဣတ္ထိလိင်)ကို မဒိဓာတ် ဥရစ် ပစ္စည်းဖြင့် "အဿ သာလာ" ဟု ဖွင့်၏၊ သာရတ္ထလည်း နည်းတူ၊ "အသုန္ဓရတ္တာ–မကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အမန္ဒိ (ဧဋ္ဌတ္တံ အဂမိ)– ညံ့ဖျင်းသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီ၊ ဣတိမန္ဒုရာ"ဟု ဓာတွတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ["မန္ဒိရံ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဌ်ပျက်။] မဏ္ဍလေန– အဝိုင်းအားဖြင့်+ကတာမဏ္ဍလိကာ၊ ထို အဝိုင်းမျိုး အများဖြစ်၍ "မဏ္ဍလိကာယော"ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်။

ပတ္တပတ္တ ပုလကန္တိ–ကား၊ ဧကမေကသ–တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော–ဖို့၊ ပတ္တပတ္တပမာဏံ–တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစား အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ တစ်စလယ် တစ်စလယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပုလကံ–မုယောဆန်သည်၊ (ပညတ္တံ ဟောတိ–ခွဲစပ်၊) ပတ္ထောနာမ–ပတ္ထမည်သည်၊ နာဠိမတ္တံ–တစ်ကွမ်းစား အတိုင်းအရှည် ရှိသည်၊ ဧကဿ–သော၊ ပုရိသဿ–၏၊ ဝါ–ဖို့၊ ယာပနာယ–ရှည်သော အစွန့် သို့ရောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ–မျှတခြင်းငှာ၊ အလံ–စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဟိ–သာဓက ကား၊ ပတ္ထောဒနော နာလမယံ ဒုဝိန္နန္တိ–န္နံဟူသော၊ ဧတံ–ဤ ဂါထာပါဒကို၊ (မဇ္ဈရိယ ကောသိယေနပိ–မဇ္ဈရိယကောသိယ သူဌေးသည်လည်း၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ [ပတ္တော ဒနော–တစ်ကွမ်းစားချက် ထမင်းဖြစ်သော၊ အယံ–ဤနို့ယနာသည်၊ ဒုဝိန္နံ–သင်နှင့် ငါ ၂ယောက်တို့အား၊ နာလံ–မလောက်။] နိဿုယံ–အခွံ မရှိသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဥသောဒိတွာ–ပေါင်း၍၊ ဝါ–ပြုတ်၍၊ ဂဟိတ ယဝတဏ္ဍုလာ–ယူအပ်သော မုယောဆန်တို့ကို၊ ပုလကံနာမ–ပုလကမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ ဟိ–ဆက်၊

ပတ္ထောနာမ၊ပေ၊ ယာပနာယ။ ။"ပတ္တပတ္တပုလကံ"ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ဝယ် ပတ္တပတ္တဟူသော ဝိစ္ဆာပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလို၍"ပတ္ထောနာမ၊ ပေ၊ ယာပနာယ"ဟု မိန့်၊ ယောကျ်ား တစ်ယောက် မျှတလောက်သော (ဝလောက်သော) တစ်စလယ် အတိုင်းအရှည်ကို"ပတ္တ"ခေါ်သည်–ဟူလို။ ["ပတ္ထော တုနာဠိနာရိယံ"ဟူသော အဘိဓာန်(၄၈၄) အတိုင်းပင်တည်း။] "ပတ္ထောဒနော နာလ.မယံ ဒုဝိန္နံ" ကား အသီတိနိပါတ်–သုဓာဘောဇနဇာတ်တော်ဂါထာ၏ စတုတ္ထပါဒတည်း၊ မဇ္ဈရိယကောသိယ သူဌေးသည် သူတစ်ပါးအား ပေးရမည် စိုးသောကြောင့် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း ချုံကြား၌ တိတ်တိတ်ပုန်း နို့ယနာချက်နေစဉ် ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်၍ လာသော သိကြားမင်းက တောင်းရာ၌ ပြောဆိုအပ်သော စကားဖြစ်သည်။ ["တစ်စလယ်သည် တစ်ယောက်သော ယောကျ်ားအတွက် မျှတလောက်၏" ဟူသောစကားကို "ပတ္ထောဒနော န+အလံ အယံ ဒုဝိန္နံ–ဤ တစ်စလယ်ချက် ထမင်းသည် သင်နှင့်ငါ ၂ယောက်အတွက် မလောက် (တစ်ယောက်အတွက်သာ လောက်သည်)"ဟူသော စကားကထောက်ခံသည်–ဟူလို။]

ပါဠိပျက်တတ်ပုံ။ ။ "ပတ္တော ဒနော နာဠိမယံ ဒုဝိန္နံ၊ ပတ္ထောဒနော–သည်၊ နာဠိမယံ–ကွမ်းစားဖြင့် ပြီး၏၊ ဒုဝိန္နံ–ရခဲ၏"ဟု ပါဠိပျက်ကို တွေ့၍ အနက်ပျက်ပေးကြ၏၊ ထို ပါဠိ အနက်သည် မူလဇာတ်ပါဠိနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမက, "ပတ္ထောဒနော"ဟူသော ပုလ္လိင်နှင့် အရတူ ပုဒ်များကို "နာဠိမယံ ဒုဝိန္နံ"ဟု နပုလ္လိင်ထားခြင်းကစ၍ အားလုံး အမှားချည်းသာတည်း။

ပုလကံနာမ၊ ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ။ ။ပတ္တပုဒ်ကို ဖွင့်ပြီး၍ တွဲဖက်ဖြစ်သော ပုလကပုဒ်ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့် "ပုလကံနာမ၊ ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၌ "ပုလကံနာမယဝတဏ္ဍုလာ ဝုစ္စန္တိ"သာ လိုရင်းတည်း၊ "မုယောဆန်တို့ကို ပုလကဟု ခေါ်သည်"ဟူလို၊ ထောမနိမိတ္တ နပုလ္လိင်

(တစ်နည်း) ဟိယျော့, သထုသာ-ဖွဲနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ယဒိ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ (ဇဝံသတိ-သော်၊) ပါဏကာ-ပိုးငယ်တို့သည်၊ ဝိဇ္ဈန္တိ-ထိုးတက်ကုန်၏၊ အဒ္ဓါနက္ခမာ-အစွန့် ရှည်သော ကာလပတ်လုံး ခံနိုင်ကုန်သည်၊ ဝါ-အရှည်ခံကုန်သည်၊ နဟောန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေဝါဏိဇာ-တို့သည်၊ အဒ္ဓါနက္ခမံ-သည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကတွာ-၍၊ ယဝတဏ္ဍုလံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊ အဒ္ဓါနံ-အစွန့်ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ-သွားကြ ကုန်၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ကြံ၍ ယူသွားကုန်သနည်း၊) ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ အသသာနံ-တို့၏၊ ခါဒနီယံ-ခဲဖွယ်ဖြစ်သော၊ တိဏံ-မြက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ခါဒနီယ တိဏံဟုလည်း သမာသ်ရှိ၏၊) ဒုလ္လဘံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-တ္တံ့၊ တတ္ထ-၌၊ ဇေတံ-ဤ မုယောဆန်သည်၊ အဿဘတ္တံ-မြင်းစာသည်၊ ဘဝိဿတိ-တ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍ ယူသွားကုန်ပြီ။

ပုလကနှင့် ပုလ္လိင်ပုလာကကို ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ သွာလိပုလာကကို "သ္ဌာလိသ္ဌာ+ပုလာကာ တဏ္ဍုလာ သန္တိ အတြ"ဟုဖွင့်၏၊ ထို၌ ပုလာကကို တဏ္ဍုလာဟု ဖွင့်ခြင်းသည် ဤ၌ "ပုလကံ နာမ...ယဝတဏ္ဍုလာ"ဟု ဖွင့်ခြင်းနှင့် ထပ်မိ၏၊ ထို့ကြောင့်"ပတ္ထပတ္ထပုလကံ"ဟု ပြင်ကြခြင်းသည် သက္ကတအဘိဓာန်နှင့် ညီညွတ်ပါပေသည်၊ "ဝုစ္စန္တိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပုလကပုဒ်၏ ဆန် သာမည်ကို ဟောရာဝယ် ဤနေရာ၌ "ယဝတဏ္ဍုလ"ဟူသော ဆန်ဝိသေသကို ဧကဒေသျူပစာရ အားဖြင့် ယူစေလိုကြောင်း သိသာ၏၊ [ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ပရိယာယ, ရှိုလကမူ, ဥပစာ၊-နိုယ်။] ထိုပုလက၌လည်း"ပုလ-မဟတ္တေ" ဓာတ်နောင် ကပစ္စည်း၊ (ကံ အနုဗန်ရှိသော အပစ္စည်း) သက်၍ သွတ္တ၌ ကန်ပစ္စည်း ထပ်သည်-ဟု ဆိုသည်။

ဥဿေဒိတွာ။ ။ ဥပုဗ္ဗ သိဒဓာတ်သည် ချက်ခြင်း, ပြုတ်ခြင်း, ပေါင်းတင်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဘူဝါဒိဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် "ဥဿေဒိတွာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ပြုတ်ဆန်သဘော ဖြစ်အောင် "ပေါင်းတင်၍"ဟု ပေး၊ ထိုသို့ ပေါင်းပြီးနောက် အခြောက်လှန်း၍ ယူသွားကြသည်၊ ယဝ-"မုယော (ဂျုံဖြူ)"ဟု အမရကောသနိဿယ၌ ဆရာတို့ အနက်ပေးကြ၏၊ "နိတ္ထုသံ ကတွာ ဖွဲမပါအောင်ပြု၍"ဟူသော စကားကို ကောက်ချက်ချပြီးလျှင် "ပတ္ထပတ္ထမုလကံ"ဟု ရှေးက ပြင်ခဲ့ကြ၍ မုလကံ=မုယောဆန်ရင်း"ဟုလည်း အနက်ပေးခဲ့ကြ၏၊ သို့သော် "နိတ္ထုသံ ကတွာ"သည် ဤ၌ဝါကျ၏ လိုရင်းမဟုတ်၊ "ယဝတဏ္ဍုလာ"သာ လိုရင်းတည်း၊ မုလကံပုဒ် သက်သက်ကလည်း "ဆန်ရင်း"ဟူသော အနက်ကို မဟောနိုင်၊ ဖွဲမပါရုံမျှကိုလည်း "ဆန်ရင်း"ဟု မခေါ်နိုင်သေး၊ ဆန်ကွဲ ဆန်ကျိုးမပါမှသာ ဆန်ရင်းဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် မုလကံကို ပါဠိပျက် အနက်ပျက်ဟုသာ ယူသင့်တော့သည်။

အဒ္ဓါနက္ခမာ။ ။ "ကာလေ ဒီဃဥ္စသေဒ္ဓါနံ" အဘိဓာန်နှင့်အညီ အဒ္ဓါန သဒ္ဒါသည် အစွန့်ရှည်သောအခါကို ဟော၏၊ အဒ္ဓါနံ-ရှည်သော ကာလပတ်လုံး၊ ခမာ-ခံနိုင်သော မုယော ဆန်တို့တည်း၊ အဒ္ဓါနက္ခမာ-တို့။ [ဒီဃကာလံ ပဝတ္တော့တုံ ခမာ။]

ပန–ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အံ့၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ တေဟိ–ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ တံ–ထို မုယောဆန်ကို၊ ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့ အကျိုးငှာ၊ ဝါ–တို့ဖို့၊ ပညတ္တံ–ဝတ်တည်အပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေ–ထိုဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့သည်၊ ဒက္ခိဏာပထမနုဿာဝိယ–ထတိုင်းသားလူတို့ကဲ့သို့၊ [ဥတ္တရာကဲ့သို့ ဒက္ခိဏာဟု အဗျယတစ်မျိုးရှိ၏။] အဿဒ္ဓါ–သဒ္ဓါမရှိကုန်သည်၊ အပ္ပသန္နာ–ရတနာ ၃ ပါး၌ မကြည်ညိုကုန်သည်၊ န–မဟုတ်ကုန်၊ ပန–အနွယကား၊ တေ–ထို ဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့သည်၊ သဒ္ဓါ, ပသန္နာ, ဗုဒ္ဓမာမကာ–ဘုရားဟူသော ငါ့ဥစ္စာ ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ဘုရားကို မြတ်နိုးကြကုန်သည်၊ ဓမ္မမာမကာ, သံဃမာမကာ–န်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တေ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗဏှသမယံ–၌၊ ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန–ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ နဂရံ–သို့၊ ပဝိသန္တာ–န်လသော်၊ ဒွေတယော=(ဒွတ္တယော) ဒိဝသေ–တို့ပတ်လုံး၊ သုနိဝတ္ထေ–ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ရှိကုန်သော၊ သုပါရုတေ–ကောင်းစွာ ရုံအပ်သော အပေါ်ရုံရှိကုန်သော၊ [သုဋ္ဌု+နိဝတ္ထံ ယေသံတိ သုနိဝတ္ထာ၊ သုဋ္ဌု+ပါရုတံ ယေသံတိ သုပါရုတာ။] ဣရိယာပထသမ္ပန္နေ–ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ သကလမ္ပိ နဂရံ–တစ်မြို့လုံးကိုလည်း၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–၍၊ ကိဉ္စိ–မျှ၊ အလဘမာနေ–မရရှာကြကုန်သော၊ သတ္တဋ္ဌဘိက္ခူ–ခုနစ်ပါး ရှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့ကို၊ အဒ္ဒသံသု–န်ပြီ၊ ဒိသွာန–ကြောင့်၊ နေသံ–ဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့၏၊ ဧတံ အဟောသိ (ကိံ) အယျာ–တို့သည်၊ ဣမံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဝသံ, ဥပဂတာ–န်ပြီ၊ ဆာတ–ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်း ဘေးသည်လည်း၊ ဝတ္တတိ–ဖြစ်နေ၏၊ ကိဉ္စိ–ဘာကိုမျှလည်း၊ န လဘန္တိ–မရ ရှာကြကုန်၊ အတိဝိယ–သာလျှင်၊ ကိလမန္တိ– ပင်ပန်းရှာကြကုန်၏၊ မယဉ္စ, အာဂန္တုကာ–ဧည့်သည်တို့သည်၊ အမှ–န်၏၊ နေသံ–ထို အရှင်တို့ဖို့၊

ဗုဒ္ဓမာမကာ။ ။ မမ+အယံတိ မာမကော၊ အယံ–ဤ အရာသည်+မမ–ငါ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ မာမကော။ [အမှ တည်, အယံ (ဣဒံ)အနက်၌ ဏ ပစ္စည်း၊ တဒမိနာဒိနိ–ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ကြီးဖြင့် အမှကို မာမကပြု၊" ဗုဒ္ဓေါ+မာမကော ဧတေသန္တိ ဗုဒ္ဓမာမကာ–ဘုရားဟူသော ငါ့ဥစ္စာရှိသူတို့၊ "ဘုရားကို ကိုယ့်ဥစ္စာဟု မြတ်နိုးသူတို့"ဟူလို၊ [ဓမ္မမာမကာ, သံဃမာမကာ တို့၌လည်း နည်းတူ၊] ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သောကြောင့် "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါတိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ မမာယန္တီတိ ဗုဒ္ဓမာမကာ"ဟူသော သာရတ္ထကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ် ဏွာဒိကဏ္ဍ(၃၃)သုတ် ၌ ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။ [ပံယောဇနာ၌ကား "ဗုဒ္ဓံ+မမာယန္တီတိ ဗုဒ္ဓမာမကာ"ဟု ပြု၏၊ ထို ယောဇနာအတိုင်း ရုပ်ပြီးပုံကို စဉ်းစားကြပါလေ။]

ဒေဝသိကံ–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ယာဂုဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဘတ္တဥ္စ, ပဋိယာဒေတုံ–ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ ဝါ–စီရင်ခြင်းငှာ၊ [ပတိပုဗ္ဗ ယတဓာတ်, ဏေပစ္စည်း, တကို ဒပြု၊ "သမ္ပာဒေတုံ"ဋီကာ။] န သက္ကောမ–နိုင်၊ ပန–ဆက်၊ အမှာကံ, အသာသ–တို့သည်၊ သာယဥ္စ–ညနေချမ်း အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပါတော စ–လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တုံ ဘတ္တံလဘန္တိ၊ မယံ၊ ပေ၊ ယန္နူန ဒဒေယျာမ–အကယ်၍ လှူရပါကုန်မူကား ကောင်းပေစွ၊ ဧဝံ–ဤသို့ ပေးလှူကုန်လသော်၊ အယျာစ၊ ပေ၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) တေ–ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ၊ ပေ၊ အာရောစေတွာ–၍၊ ဘန္တေ–တို့၊ တုမှေ, ပတ္ထပတ္ထပုလကံ–ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ–ခံယူ၍၊ ယံဝါ တံဝါ–သင့်သလို တော်သလို၊ ကတွာ၊ ပေ၊ ပညပေသုံ–ဝတ်တည်ထားကြကုန်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ တေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန), ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပညတ္တန္တိ–ကား၊ နိစ္စဘတ္တသင်္ခေပေန–မြဲသောဆွမ်း၌ ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–နိစ္စဘတ် အသွင်အားဖြင့်၊ ထပိတံ–ထားအပ်သည်၊ (ဟောတိ)။

ဣဒါနိ–၌၊ ဘိက္ခူ၊ ပေ၊ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဒါနိ၏ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်၊) ပုဗ္ဗဏှ သမယန္တိ–ကား၊ ဒိဝသဿ–နေ့၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂ သမယံ–ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော အခါ၌၊ ပုဗ္ဗဏှသမယေ–နေ့၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သောအခါ၌၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပုဗ္ဗဏှေ–နေ့၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဝါ–တွင်၊ သမယံ–တစ်ခုသော အခါပတ်လုံး၊ ပုဗ္ဗဏှေ–၌၊ ဝါ–တွင်၊ ဧကံ–သော၊ ခဏံ–ခဏပတ်လုံး၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ–သို့၊ အစ္စန္တသံယောဂေ–ဂ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ–ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ လဗ္ဘတိ–အပ်၏၊ နိဝါသေတွာတိ–ကား၊

နိစ္စဘတ္တ၊ ပေ၊ ထပိတံ။ ။ ပပုဗ္ဗ ဥ ပဓာတ်သည် ထားခြင်းအနက်ဟောဖြစ်၍ "ထပိတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုထားခြင်းလည်း "တစ်ရက်အတွက်မဟုတ်"ဟု ပြလို၍ နိစ္စဘတ္တသင်္ခေပေန" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ နိစ္စံ+ဘတ္တံ နိစ္စဘတ္တံ (မြဲသောဆွမ်း)၊ နိစ္စဘတ္တေ–၌+သင်္ခေပေါ–ထည့် သွင်း (ရေတွက်)ရခြင်းတည်း၊ နိစ္စဘတ္တ သင်္ခေပေါ–ခြင်း၊ "နိစ္စဘတ္တာကာရေန–နိစ္စဘတ်အခြင်း အရာ (နိစ္စဘတ်အသွင်)ဖြင့်"ဟူသော ဋီကာကား အဓိပ္ပာယတ္ထပြတည်း။ ["ဘိက္ခူနံ ပညတ္တံ"၌ ဘိက္ခူနံသည် တဒတ္ထသမ္ပဒါန်တည်း။]

ပုဗ္ဗဏှသမယံ။ ။ [ပုံဗ္ဗ အဟ။] "အဟဿ–နေ့၏၊ ပုဗ္ဗော–(ရှေ့ပိုင်း)တည်း၊ ပုဗ္ဗဏှော"ဟု ပြုစေလို၍ "ဒိဝသဿ+ပုဗ္ဗဘာဂံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပုဗ္ဗဏှော စ+သော+ သမယော စာတိ ပုဗ္ဗဏှသမယော၊ "သမယံ၌ ဒုတိယာလည်း သတ္တမီအနက်၌ သက်"ဟု ပြလို၍ "ပုဗ္ဗဏှသမယေ" ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ နောက်နည်း၌ ပုဗ္ဗဏှနှင့် သမယကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ်တွဲ၍ သမယံ၌ ဒုတိယာ ကို အစ္စန္တသံယောဂ အနက်၌ သက်စေသည်၊ နိဿယ ၂နက်တွင် ပထမ၌ ပုဗ္ဗဏှေ+သမယံကို

ပရိဒဟိတွာ–ဝတ်၍၊ စေတံ–ဤ နိဝါသေတွာဟူသောပုဒ်ကို၊ ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန ဝသေန–ကျောင်းဝတ်သက်န်းကို ပြင်ဆင်၍ ဝတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုရဟန်းတော်တို့သည်၊ တတော–ထို ဆွမ်းခံချိန်မှ၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ အနိဝတ္ထာ–ဝတ်အပ်သောသင်းပိုင် မရှိကုန်သည်၊ န အပဟာသုံ–မဖြစ်ကုန်၊ ပတ္တ စီဝ ရမာဒါယာတိ–ကား၊ ပတ္တံ–သပိတ်ကို၊ ဟတ္ထေဟိ–လက်တို့ဖြင့်၊ စီဝရံ–ကို၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ အာဒိယိတွာ–ယူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ–ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဓာရေတွာ–ဆောင်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ယေနဝါ တေနဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပကာ ရေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဂဏှန္တာ–ယူသူတို့ကို၊ အာဒါယဏ္ဏေဝ–အာဒါယဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ ယထာ–ဥဒါဟရဏ်ကား၊ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတီတိ–တိ ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။ [သမာဒါယေဝ–ပရိက္ခရာ ဓပါးတည်းဟူသော ဝန်ကို ကောင်းစွာ ယူ၍ သာလျှင်၊ ပက္ကမတိ–ဖဲသွားနိုင်၏၊ (ဒီဃနိကာယ်သာမညဖလသုတ်။)]

အပေါင်းအာဓာရ+အစိတ်အာဓေယ်စပ်၊ ဒုတိယအနက် ပေးပုံ၌ “နိဒ္ဓါရဏာသမုဒါယ+နိဒ္ဓါရဏီယ” စပ်၊ ခဏာများစွာ ပေါင်းမိလျှင် သမယတစ်ခုဖြစ်၏၊ [သက္ကတ၌ “ပြုဗ္ဗ”ဟု ရှိသောကြောင့် အပဟ ကို အဏှပြု၍ “ပုဗ္ဗဏှ”ဟု ရှိရသည်။]

ပရိဒဟိတွာ။ ။ နိပုဗ္ဗ+ဝသဓာတ်, စုရာဒိဏေဖြင့် “နိဝါသေ”သည် အစ္ဆာဒန (ဖုံးလွှမ်း=ဝတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိပုဗ္ဗဓာဓာတ်ဖြင့် “ပရိဒဟိတွာ”ဟု ဖွင့် သည်၊ “ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ–နံနက်စောစော သင်းပိုင်ဝတ်၍”ဟုဆိုသောကြောင့် “နဂိုရ် က သင်းပိုင်မဝတ်ဘဲ နေကြသည်”ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိ၍ “ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန ဝသေ နေတံ” စသည် မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ ပရိဝတ္တနသဒ္ဒါသည် လဲလှယ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အခြားရဟန်းများ အတွက်မူ “ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန–ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင်ကို ရွာဝတ်သင်းပိုင်ဖြင့် လဲလှယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်”ဟုပင် ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဝေရဉ္ဇာ၌ ဝါကပ်သောရဟန်းတော်များကား တိစီ ဝရိတ်ရှုတင်ဆောင်များဖြစ်၍ လဲလှယ်စရာ မရှိသောကြောင့် ဝိဟာရနိဝါသနပရိနိဝတ္တနဋ္ဌ–ကိုလည်း၊ “ဝိဟာရေ နသိန္နကာလေ, နိဝတ္ထမ္ပိ–ဝတ်အပ်ပြီး သင်းပိုင်ကိုလည်း၊ ပုန, ဂါမပ္ပဝေသနသမယေ–၌၊ စာလေတွာ–ခါ၍၊ ဣတော စိတော စ, သဏ္ဌာပေတွာ–ကောင်းစွာ တည်စေ၍၊ သက္ကစ္စံ နိဝါသန မေဝ–သေခိယနှင့်အညီ ကောင်းမွန်စွာပြင်၍ ဝတ်ခြင်းကိုသာ, ဝေဒိတဗ္ဗံ“ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ။ ။ “ပတ္တစီဝရ မာဒါယ”၌“သပိတ်သက်န်းကို လက်ဖြင့် ယူသွား လေသလား:”ဟု ယုံမှားမည်စိုး၍ “ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ”စသည်မိန့်။ [“သမာဒါယေဝပက္ကမတိ”ဟု သာမညဖလသုတ်ပါဠိတော်ရင်းအတိုင်း ကေဝဋနန္တသာပါ၌မှန်၊ “မိမိသွားလိုရာသို့ ပရိက္ခရာကို (အပိုမပါဘဲ) ယူသွားနိုင်၏”ဟူသော စကားတည်း။]

'ပိဏ္ဍာယ အလဘမာနာတိ–ကား၊ သကလမ္ပိ ဝေရဉ္ဇံ–ကိုလည်း၊ စရိတွာ–၍၊ (အလဘမာနာဒ္ဒ စပ်၊) ပိဏ္ဍော–ဆွမ်းသည်၊ တိဋ္ဌတု–တည်စေဦး၊ အန္တမသော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အတိစ္ဆထာတိ ဝါစမ္ပိ–အတိစ္ဆထဟူသော စကားကိုလည်း၊ ဝါ–ကန်တော့ဆွမ်းဟူသောစကားကိုလည်း၊ အလဘမာနာ–မရကုန်သည်၊ (ဟု တွာ၊) ပတ္ထပတ္ထပုလကံ အာရာမံ အာဟရိတွာတိ–ကား၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ [အဿမဏ္ဍာလိကာသု သမ္ပတ္တ သမ္ပတ္တဋ္ဌာနေ။] လဒ္ဓံ–ရအပ်သော၊ ကေမေကံ ပတ္ထ ပတ္ထပုလကံ–တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်ကို၊ ဂဟေတွာ အာရာမံ, နေတွာ–ဆောင်၍၊ ဥဒုက္ခလေ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ–ကား၊ ယော–အကြောင့် ကပ္ပိယကာရကသည်၊ နေသံ–ထို ထေရ်တို့ဖို့၊ တံ–ထို မုယောဆန်ကို၊ ဂဟေတွာ, ယာဂုံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ပစေယျ–ကျိုချက်ပေးရာ၏၊ ထေရာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ ကောစိ–သော၊ (သော) ကပ္ပိယကာရကော–သည်၊ နတ္ထိ၊ သာမမ္ပိ–လည်း၊ ပစနံ–သည်၊ သမဏသာရုပ္ပံ–ရဟန်းတို့အား လျောက်ပတ် သည်၊ န ဟောတိ–မဖြစ်၊ နစဝဋ္ဋတိ–အပ်လည်း မအပ်၊ တေ–ထို ထေရ်တို့သည်၊ ဖဝံ–ဤသို့စားကုန်လသော်၊ နော–တို့၏၊ သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာစ–ပေါ့သော အသက် မွေးခြင်း ရှိကုန်သူတို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သာမံပါက ပရိမောစနဉ္စ–ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်းအပြစ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ–တ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ အဋ္ဌ အဋ္ဌ–ရ ပါး ရ ပါးကုန်သော၊ ဇနာဝါ–ရဟန်းတော်တို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဥဒုက္ခလေ–ဆုံငယ်၌၊ ကောဋ္ဋေတွာ ကောဋ္ဋေတွာ–ထောင်း၍ ထောင်း၍၊ သကံ သကံ–မိမိဥစ္စာ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ ပဋိဝီသံ–အဖို့ကို၊ ဥဒကေ န–ဖြင့်၊ တေမေတွာ–စိုစေ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ–ဘုဉ်းပေးကုန်၏၊ ဖဝံ–သို့၊ ဘုဉ္ဇိတွာ–ဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ အပ္ပေါသုက္ကာ–သမဏဓမ္မ မှတစ်ပါး အခြား အလုပ်၌ အားထုတ်ခြင်း မရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ["သမဏဓမ္မတော အညတ္ထ နိရုဿာဟာ"–ဋီကာ၊] သမဏဓမ္မံ–ကို၊ ကရောန္တိ–ကုန်၏။

ဥဒုက္ခလေ။ ။ထောမနိဓိ၌ "ဥဒူခလ"ဟု ရှိ၏၊ ဥဒ္ဓံ+ခ သဒ္ဒါ ပပဒ လာစာတ်ကပဗ္ဗည်း၊ (က်အနုဗန်ချေ၊) "ဥဒ္ဓံ–အထက်၌+ခံ–အပေါက်ကို+လာတိ–ဟူတတ်၏"ဟု ဝစနတ္တပြု၊ အထက်က မျက်နှာဝ အပေါက်ရှိသောကြောင့် "ဥဒ္ဓံခလ"ဟု ပြီးသောပုဒ်ကို နိရုတ္တိနည်းဖြင့် "ဥဒုက္ခလ"ပြီးအောင် စီရင်ရသည်။

သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာ။ ။ဘာဇနာဒိ ပရိဟရဏ ဝသေန–သွားလေရာသို့ အိုးခွက်စသော ဘဏ္ဍာကို ယူဆောင်ရခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဗဟုဘဏ္ဍိကတာယ–များဖွာသော ဘဏ္ဍာရှိသူတို့၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော ဝုတ္တံ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာတိ။ [သလ္လဟုကာ+ဝုတ္တိ ယေသန္တိ သလ္လဟုက ဝုတ္တိနော၊ တေသံ+ဘာဝေါ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာ။]

ပန–ဆက်၊ ဘဂဝတော–အား၊ (ဒေဝန္တိ၌ စပ်၊) တေ အသာဝါဏိဇာ–တို့သည်၊ ပတ္တပုလကဋ္ဌ–တစ်စလယ်သော မုယောဆန်ကိုလည်းကောင်း၊ တဒုပိယံ–ထိုဆန်အား လျောက်ပတ်သော၊ သပ္ပိမဓုသက္ကရဋ္ဌ–ထောပတ် ပျားရည် သကြားကိုလည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ–လှူကြကုန်၏၊ တံ–ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ အာဟရိတွာ–ဆောင်ယူ၍၊ သိလာယံ–ကျောက်ပျဉ်၌၊ ပိသတိ–ကြိတ်၏၊ [ပိသော စုဏ္ဏော–အမှုန့်ပြုခြင်း၌၊ (ဓာတ်ကျမ်း၊)။] ပုညဝတာ–ဘုန်းထူး ကံထူးရှိသော၊ ပဏ္ဍိတပုရိသေန–ပညာရှိ ယောကျ်ားသည်၊ ကတံ–ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ မနာပမေဝ–မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အထ–ကြိတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ–ထို မုယောဆန်မှုန့်ကို၊ (ပိသိတွာ ဟု ရှိသည်ကား အပိုတည်း၊ ပါဠိတော်မှာရှိ၍ ထည့်ကြဟန်တူသည်၊) သပ္ပိအာဒီဟိ–တို့ဖြင့်၊ သမ္မာ–စွာ၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–ရောစပ်၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ ဥပနာမေသိ–ဆက်ကပ်ပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဧတ္တ–ဤ မုယောဆန်ခဲမုန့်၌၊ ဒေဝတာ–တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇံ–နတ်သြဇာကို၊ ပက္ခိပန္တိ–ထည့်ကြကုန်၏၊ တံ–ထို မုယောဆန်ခဲမုန့်ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ–ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ–၍၊ ဖလသမာပတ္တိယာ–ဖြင့်၊ ကာလံ–အချိန်ကို၊ အတိနာမေတိ–လွန်စေတော်မူ၏၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ န စရတိ–လှည့်လည်တော်မမူ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ တဒါ–၌၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဥပဋ္ဌာကော–အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဟောတိကိံ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဟောတိ–၏၊ စခေါ–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ–အလုပ်အကျွေးအရာကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ (ဥပဋ္ဌာကော–လုပ်ကျွေးသူသည်၊) နော ဟောတိ–မဟုတ်၊ ["လဒ္ဓေါ"ဟုလည်း ရှိ၏၊

တဒုပိယံ။ ။ "စုရာဒိ ဥပဓာတ်သည် ဥပပတ္တိ–သင့်လျော်ခြင်းအနက်ဟော"ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပေတိ–သင့်လျော်၏၊ ဣတိ ဥပိယံ"ဟု ပြု၊ ကျပန္စည်းဣအာဂုံကြံ၊ ဥကို ဝုဒ္ဓိမပြုရ၊ တဿ–ထို တစ်စလယ်သော မုယောဆန်အား+ဥပိယံ–သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည် တည်း၊ တဒုပိယံ–သည်။ [တဒုပိယန္တိ–တဒနုရူပံ။]

ပုညဝတာ။ ။ ပုညဉာဏဝိသေသေဟိ–ဘုန်းကံအထူး ဉာဏ်အထူးရှိသူတို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မဿ–ပြုအပ်သောအလုပ်၏၊ မနာပတာ–မြတ်နိုးဖွယ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိတိ အာဟ–ပုညဝတာတိ အာဒိ၊ မုယောဆန်မှုန့်ကို ထောပတ်စသည်နှင့် တွဲ၍ အခဲလုပ်အပ်သော (အရှင်အာနန္ဒာလုပ်) မုန့်၏ ကောင်းမွန်ကြောင်းကို ပြလိုသော စကားတည်း၊ အရှင်အာနန္ဒာတို့လို ဉာဏ်ရှိသူ လုပ်သမျှ အကောင်းချည်း ဖြစ်သည်–ဟူလို။

"နော လဒ္ဓေါ–မရသေး"ဟု ပေးနိုင်သော်လည်း စာသွား မလှ။] ဟိ–မှန် (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပဌမဗောဓိယံ–ပဌမဗောဓိ၌၊ [သတ္တဝါတို့ကို သစ္စာ ၄ပါး သိစေရာ ပထမနှစ်အပိုင်းကို "ပဌမဗောဓိ"ဟု ခေါ်၏၊ ၄၅ဝါကို ၃ပိုင်းပိုင်း၍ ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယ ဗောဓိဟု ခွဲသည်။] ဝီသတိ ဝဿန္တရေ–ဝါတော် ၂၀ အတွင်း၌၊ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော နာမ–အမြဲ လုပ်ကျွေးသူမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ [နိဗဒ္ဓတိ–အမြဲစပ်ဖွဲ့၏၊ ဣတိ နိဗဒ္ဓေါ။] ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ နာဂသမာလတ္ထေရော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဥပဋ္ဌာသိ–လုပ်ကျွေးပြီ၊ ကဒါစိ, နာဂိတတ္ထေရော–သည်၊ (ဥပဋ္ဌာသိ)၊ ပေ၊ ကဒါစိ, လစ္ဆဝိပုတ္တော–လစ္ဆဝီမင်း၏ သားဖြစ်သော၊ သုနက္ခတ္တတ္ထေရော (ဥပဋ္ဌာသိ၊) တေ–ထိုထေရ်တို့သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ရုစိယာ–အလိုအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိတွာ–လုပ်ကျွေး ပြီး၍၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ (ပက္ကမိတုံ–ဖဲသွားခြင်း ငှာ၊) ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကုန်၏၊ တဒါ–၌၊ ပက္ကမန္တိ–နံ၏၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–သည်၊ တေသု–ထို ထေရ်တို့သည်၊ ["တေသု တေသု"ဟု ဝိစ္ဆာရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဝိစ္ဆာဆိုလျှင်"တသ္မိံ တသ္မိံ ဥပဋ္ဌဟန္တေ"ဟု ရှိမှကောင်းသည်၊] ဥပဋ္ဌဟန္တေသု–လုပ်ကျွေးကုန်လသော်၊ အပ္ပေါသုက္ကော–လုပ်ကျွေးမှု၌ အားထုတ်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပက္ကန္တေသု–ဖဲသွားကုန်လသော်၊ သယမေဝ–ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ–ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ မေ–၏၊ ဉာတိသေဋ္ဌော–ဆွေမျိုးမြတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ–အလုပ်အကျွေး ရာထူးကို၊ ကိဉ္စာပိ နတာဝ လဘတိ–အကယ်၍ကား မရသေး၊ အထခေါ–ထိုသို့ပင် မရသေးပါသော်လည်း၊ ဧဝရူပေသု–နှ်သော၊ ဌာနေသု–ဌာနတို့၌၊ အယမေဝ–ဤ အာနန္ဒာသည်သာ၊ ပဋိရူပေါ–လျောက်ပတ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကြံတော်မူ၍၊ အဓိဝါသေသိ–လက်ခံတော်မူပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အာယသ္မာ ပနာနန္ဒော၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ–ဟူ၍၊ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊ (တစ်နည်း) သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

နနုစ–စောဒနာပါဦးအံ့ (ကိံ) မနုဿာ–တို့သည်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ–ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာအခါ၌၊ အတိဝိယ–လျှင်၊ ဥဿာဟဇာတာ–ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ပုညာနိ–တို့ကို၊ ကရောန္တိ နနု–ပြုကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ အဘုတ္တွာပိ–မစားမူ၍လည်း၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်၏ ဟူ၍၊ မညန္တိ နနု–မှတ် ထင်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ တေ–ထိုလူတို့သည်၊ တဒါ–၌၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ကဋစ္ဆုဘိက္ခမ္ပိ–တစ်ယောက်ချိုးမျှသော ဆွမ်းကိုလည်း၊ န အဒံသု–မပေးလှူကုန်သနည်း၊ ဝေရဉ္ဇာ–မြို့၌ မွေးဖွားသော၊ အယဥ္စ ဗြာဟ္မဏော–

ဤ ဥဒယပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ မဟတာ–ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟေန–အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဝဿာဝါသံ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းကို၊ ယာစိ–ပြီ၊ သော–ထို ဝေရဥ္ဇပုဏ္ဏားသည်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝတော–၏ အတ္တိဘာဝမ္ပိ–ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝါ–ရှိမှန်းကိုလည်း၊ နဇာနာတိ–မသိရသနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (နနုစ–စောဒနာပါ၏၊ ပရိဟာရော–ကို၊ မယာ၊) ဝုစ္စတေ–၏၊ မာရာဝဋ္ဋနာယ–မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့်၊[မာရေန–သည်၊ ကတာယ်တွာ, ဝဋ္ဋနာယ–ပြုအပ်သော စိတ်၏ လည်နေခြင်းကြောင့်၊“မာရ်နတ်၏စိတ်ကို လှည့်ပတ်ထားခြင်းကြောင့်”ဟူလို။] (တေ–ထိုလူတို့သည်၊ တဒါ–၌၊ ကဋ္ဌဿဘိက္ခမ္ပိ–ကိုလည်း၊ န အဒံသု–ကုန်၊ သောစ ဗြာဟ္မဏော–ထို ဝေရဥ္ဇပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ ဘဂဝတော–၏၊ အတ္တိဘာဝမ္ပိ–ကိုလည်း၊ ဝါ–မှန်းကိုလည်း၊ န ဇာနာတိ–မသိ။)

ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ သန္တိကာ–မှ၊ ပက္ကမန္တ မတ္တမေဝ–ဖဲသွားပြီးကာမျှဖြစ်သော၊ ဝေရဉ္ဇံ–သော၊ ဗြာဟ္မဏံ–ကိုလည်းကောင်း၊ သကလံ–သော၊ နဂရံစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–မြို့နေသူလူအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အာဝေဒေါပစာ၊) သမန္တာ–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ယောဇနမတ္တံစ–တစ်ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–တစ်ယူဇနာ အတွင်း၌နေသူ လူအပေါင်းကို လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ ပုရေဘတ္တံ–ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဝါ–နံနက်အခါ၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–၍၊ ပစ္စာဂန္တုံ–ပြန်လာခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော အရပ်ကို၊ ဝါ–ထိုအလုံးစုံသော အရပ်၌ နေသူလူအပေါင်းကို၊ မာရော–သည်၊ အာဝဋ္ဋေတွာ–စိတ်ကိုလည်စေ၍၊ ဝါ–လှည့်ပတ်၍၊ မောဟေတွာ–တွေဝေစေ၍၊ သဗ္ဗေသံ–အလုံးစုံသော လူတို့၏၊ အသလ္လက္ခဏာဘာဝံ–မှတ်သားခြင်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကတွာ ပက္ကမိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ကောစိ–သည်၊ အန္တမသော–ဖြင့်၊ သာမိစိ ကမ္မမ္ပိ–ရှိသေမှုကိုလည်း၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏ဟူ၍၊ န မညိတ္ထ–မမှတ်ထင်တော့၊ [အာကို ထ္ထ ပြုထားသည်။]

ကိံ ပန–အသို့နည်း၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ မာရာဝဋ္ဋနံ–ကို၊ အဇာနိတွာဝ–သိတော်မမူ၍သာ၊ ဝါ–မူခြင်းကြောင့်သာ၊ တတ္ထ–မြို့၌၊ ဝဿံ–ဝါသို့၊ ဥပဂတော–ကပ်တော်မူသလော၊ ဣတိ–မေးတည်း၊ အဇာနိတွာ, နောဥပဂတော–ကပ်တော်မူသည် မဟုတ်၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) အထ–ထိုသို့ သိတော်မူပါလျက်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ စမ္ပာသာဝတ္ထိရာဇဂဟာဒီနံ–စမ္ပာ, သာဝတ္ထိ, ရာဇဂြိုဟ် အစရှိသော မြို့တို့

တွင်၊ အညတရသ္မိံ–မြို့၌ (ဝသံ) နဥပဂတော–ကပ်တော်မမူသနည်း၊ ဣတိ–မေးတည်း၊ စမ္ပာ သာဝတ္ထိရာဇဂဟာဒိနိ–မြို့တို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တု–တည်ပါစေ ကုန်ဦး၊ ဝါ–ထားလိုက်ပါကုန်ဦး၊ဘဂဝါ–သည်၊ တသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ–၌၊ ဥတ္တရကုရုံဝါ–မြောက်ကျွန်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ တိဒသပုရံဝါ–တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဝသံ, သစေပိ ဥပဂစ္ဆေယျ–အကယ်၍ပင် ကပ်တော်မူ စေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ–လည်း၊) တမ္ပိ–ထိုအရပ်ကိုလည်း၊ ဝါ–ထိုအရပ်နေသူ လူအပေါင်းကိုလည်း၊ မာရော–သည်၊ အာဝဋ္ဋေယျ–ရာ၏၊ သော–ထိုမာရ်နတ်သည်၊ တံသံဝစ္ဆရံ–၌၊ အတိဝိယ–လျှင်၊ အာဃာတေန–ပြင်းစွာ နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသသည်၊ ဝါ–ရန်ငြိုးသည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော–ထက်ဝန်းကျင် လုယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ ပန–ဆက်၊ ဣမံ–ဤ ဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ဘဂဝါ, ဣမံ အတိရေကကာရဏံ–ဤ အပိုအလွန်အကြောင်းကို၊ အဒ္ဒသ–မြင်တော်မူပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ မြင်တော်မူသနည်း၊)အဿဝါဏိဇာ–တို့သည်၊ဘိက္ခူနံ–တို့ကို၊သင်္ဂဟံ–ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ကရိဿန္တိ–န်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းကို၊ အဒ္ဒသ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝေ ရဉ္ဇာယမေဝ ဝသံ ဥပဂစ္ဆိ၊ ကိံ ပန–အသို့နည်း၊ မာရော–သည်၊ ဝါဏိဇကေ–တို့ကို၊ အာဝဋ္ဋေတုံ–လှည့်ပတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ နော န သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်သည်မဟုတ်, စွမ်းနိုင်သည်သာ၊ ပန–ထိုသို့ စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ တေ–ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ အာဝဋ္ဋိတ ပရိယောသာနေ–လှည့်ပတ်အပ်ပြီး၏ အဆုံး၌၊ အာဂမိံသု–ရောက်လာကြကုန်ပြီ၊ ပဋိနိဝတ္တိတ္វာ–ပြန်နစ်၍၊ ကသ္မာ, နာဝဋ္ဋေတိ–မလှည့်ပတ်သနည်း၊ ဣတိ–မေးတည်း၊ အဝိသဟတာယ–မရဲဝံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [အဝိသယှတာယ–မလွှမ်းမိုးနိုင် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊] (နာဝဋ္ဋေတိ–မလှည့်ပတ်။)

တမ္ပိ မာရော အာဝဋ္ဋေယျ။ ။ ဖုဿဘုရားလက်ထက်၌ ဘုရားအလောင်းဘဝက ဖုဿဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့ကို "မုယောဆန် စားကြ, သလေးဆန် မစားကြနှင့်"ဟု ကြိမ်းမောင်းခဲ့ဖူးသတတ်၊ ထို အကုသိုလ်ကံသည် ထိုဝါတွင်း၌ အကျိုးပေးခွင့် ကြုံနေသောကြောင့် မြောက်ကျွန်းသို့မဟုတ် တာဝတိံသာ၌ ဝါကပ်တော်မူစေကာမူ ထို၌နေသူများကိုလည်း မာရ်နတ်သည် လှည့်ပတ်မည်သာ။

အဝိသယှတာယ။ ။ ယခုစာတို့၌ "အဝိသဟတာယ"ဟု ရှိ၏၊ "မရဲဝံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေးကြ၏၊ မာရ်နတ်သည် ဘုရားကိုသော်မှ မကြောက်, မြင်းကုန်သည်လောက်ကို အဘယ်မှာ ကြောက်မည်နည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝိသဟတာယ"ပါဌ်သည် မကောင်း၊ ဋီကာ၌ "အသက္ကုဏေယျတာယ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိပုဗ္ဗ သဟဓာတ် ဏျ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "အဝိသယှ"ပုဒ်ကိုသာ

ဟိ–မှန်၊ သော–မာရ်နတ်သည်၊ တထာဂတဿ–ဖို့၊ အဘိဟဋ္ဌ ဘိက္ခာယ– ရှေးရှုဆောင်ပို့အပ်သော ဆွမ်း၏လည်းကောင်း၊ နိဗဒ္ဓဒါနဿ–မြဲသောဒါန၏ လည်းကောင်း၊ အပ္ပိတဝတ္တဿ–ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သတ်မှတ်၍ အပ်နှံအပ်သော ဝတ္ထု၏ လည်းကောင်း၊ အန္တရာယံ–ရာယ်ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ န ဝိသဟတိ–မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ–ချဲ့၊ စတုန္နံ–၄ ပါးတို့၏၊ အန္တရာယော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ န သက္ကာ–နိုင်၊ ကတမေသံစတုန္နံ–တို့၏နည်း၊ တထာဂတဿ–၏၊ အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာသင်္ခေပေနဝါ– ရှေးရှုဆောင်ပို့အပ်သောဆွမ်း၌ ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိဗဒ္ဓဒါန အပ္ပိတဝတ္တ သင်္ခေပေနဝါ–မြဲသောဒါန, အပ်နှံအပ်သော ဝတ္ထု၌ ထည့်သွင်း အပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိစ္စတ္တာနံ–စွန့်လှူအပ်ကုန်သော၊ စတုန္နံ–န်သော၊ ပစ္စယာနံ–ပစ္စည်းတို့၏၊ ကေနစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ အန္တရာယော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ န သက္ကာ–မတတ်နိုင်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဇီဝိတဿ– အသက်တော်၏၊ ကေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ, န သက္ကာ–နိုင်၊ အသီတိယာ–ရှစ်ဆယ်သော၊ အနုဗျဉ္ဇနာနံ–အဖန်ဖန် ထင်ရှားပြတတ်ကုန်သော လက္ခဏာ တော်ငယ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဗျာမပ္ပဘာယဝါ–တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်၏ လည်းကောင်း၊ ပေ ၊ ဟိ–ချဲ့၊ စန္ဒိမသူရိယဒေဝဗြဟ္မာနံပိ–လ, နေ, နတ်, ဗြဟ္မာ တို့၏လည်း၊ ပဘာ–အရောင် သည်၊ တထာဂတဿ–၏၊ အနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာပ္ပဒေသံ– လက္ခဏာတော်ငယ်, တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်အရပ်သို့၊ ပတ္တာ– ရောက်၍၊ ဝါ–လသော်၊ ဝိဟတာနုဘာဝါ–ကင်းသော အာနုဘော်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ– န်၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ, သဗ္ဗညုတဉာဏဿ–၏၊ ပေ၊ ဣတိ–သို့၊ စတုန္နံ–န်သော၊ ဣမေသံ–

သကတ်ခတ် ဥဏာပစ္စည်း ကျပစ္စည်းဖြင့် "သက္ကုဏေယျ"ဟု ဖွင့်နိုင်၏၊ ဝိသယှဗ္ဗေတိဝိသယှာ၊ န+ဝိသယှာ အဝိသယှာ– မလွှမ်းမိုးအပ်မလွှမ်းမိုးနိုင်သောကုန်သည်တို့၊ တေသံ+ဘာဝေါ အဝိသယှတာ။ [နောက် ၌"ကာတုံ နဝိသဟတိ–ပြုခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်"ဟူသော စကားလည်း "မပြုအပ်–မပြုနိုင်"နှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာ၊ ပေ၊ ဝတ္ထု။ ။ အိမ်၌ ချက်ပြီး၍ ဆောင်ပို့အပ်သော ဆွမ်းသည် "အဘိဟဋ္ဌာ–ရှေးရှုပို့ဆောင်အပ်သော+ဘိက္ခာ–တည်း"အရ **အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာ** မည်၏၊ တစ်လ, သို့မဟုတ် ၂ လစသည်ဖြင့် သတ်မှတ်၍ ဘုရားရှင်အား နေ့စဉ်လှူအပ်သော ပစ္စည်းသည် နိဗဒ္ဓဒါန (မြဲသော အလှူ)မည်၏၊ "အပ္ပိတဝတ္ထု"ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပစ္စည်း ၄ ပါးအတွက်ဟု လျှောက်ထား၍ ကျောင်း၌ တစ်ခါတည်း အပ်နှံထားအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုတည်း၊ အပ္ပိတံ–အပ်နှံအပ်သော+ဝတ္ထုံ– ပူဇော်ဖွယ် ဝတ္ထုတည်း။ ["ဝိဟာရံ နေတွာ ဒိန္နဝတ္ထုနော"ဋီကာ။]

ဤ အရာဝတ္ထုတို့၏၊ ကေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ န သက္ကာ၊ (ကတမေသံစတုန္နံ၏ အမေးကို ပြန်အုပ်သည်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ မာရေန–သည်၊ အကတန္တရာယံ–မပြုအပ်သော အန္တရာယ်ရှိသော၊ ဝါ–အန္တရာယ်မပြုနိုင်သော၊ ဘိက္ခံ–ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သဿာဝကသံဃော–သာဝကသံဃာနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ တဒါ–ဝေရဉ္ဇာမြို့ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ–မူ၏၊ ဣတိ·ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တော–ဘုဉ်းပေးတော်မူစဉ်၊ ကေဒိဝသံ–၌၊ (သုဏိ၌ စပ်၊) အသေယာသိ ခေါ၊ ပေ၊ သဒ္ဒန္တိ–ကား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပတ္တ ပတ္တပုလကံ–ကို၊ ကောဋ္ဋေန္တာနံ–ထောင်းကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ မုသလသင်္ဃဋ္ဋနိတံ–ကျည်ပွေ့၏ ထိခိုက်ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒံ–ဆုံငယ်သံကို၊ သုဏိ–ကြားတော်မူရပြီ၊ တတော–ထို အသေယာသိခေါ ဘဂဝါ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒံ ဟူသော ဝါကျမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ဇာနန္တာပိ တထာဂတာတိ ဧဝမာဒိ–တာ ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပရတော–နောက်၌၊ ကိံ နုခေါ သော အာနန္ဒ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒေါတိ–ဒွေါ ဟူသော၊ ယံ–အကြင် ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ တဿ–ထိုပြဿနာ၏၊ ပရိဟာရဒဿနတ္ထံ–အဖြေကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတြ–ထိုဇာနန္တာပိ တထာဂတာ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပ ဝဏ္ဏနာ–အကျဉ်းချုပ် အဖွင့်တည်း၊ တထာဂတာနာမ–ဘုရားရှင်တို့ မည်သည်၊ ဇာနန္တာပိ–သိတော်မူကုန်လျက်လည်း၊ (ပုစ္ဆန္တိ၌ စပ်၊) တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပုစ္ဆာကာရဏံ–မေးတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ–အကယ်၍ ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ပုစ္ဆန္တိ–မေးတော်မူကြကုန်၏၊ ပန–သို့မဟုတ်၊ တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ပုစ္ဆာကာရဏံ–သည်၊ သစေ နတ္ထိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ဇာနန္တာပိ–လည်း၊ န ပုစ္ဆန္တိ–မေးတော်မမူကြကုန်၊ ပန–

ကတမေသံ စတုန္နံ။　　။ (၁) ဘုရားရှင်ဗို့ ရည်ရွယ်အပ်သော ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ (၂) ဘုရားရှင်၏ ဇီဝိတ (အသက်တော်), (၃) ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်နှင့် တစ်လံမျှ လောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်, [ကိုယ်ရောင်တော်ကို မလင်းအောင် ပြုခြင်းသည် အန္တရာယ် ပြုခြင်း မည်၏။] (၄) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်, ဤ ၄ပါးတည်း။ ["သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အန္တရာယ်"ဟူသည် ဉေယျဓံတရားတို့ကို မသိအောင် ပိတ်ပင်ထားခြင်းတည်း။]

ဇာနန္တာပိ။　　။ ဤ ပိသဒ္ဒါသည် သိခြင်းကို ချီးမြှောက်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထ(သမ္ဘာဝနာ) ဇောတကတည်း၊ သမ္ဘာဝနာပိသည် ဂရဟာကို ပေါင်းဆည်းမြဲဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသော်လည်း ဤ နေရာ၌ (မသိခြင်းဟူသော)ဂရဟတ္ထ မရှိသောကြောင့် ပေါင်းစရာ မလို–ဟု မှတ်။

ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ရှင်တို့၏၊ အဇာနနံ နာမ–မသိခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မသိခြင်း မည်သည် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဇာနန္တာပိတိ–အဇာနန္တာပိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) န ဝုတ္တံ–အပ်၊ ကာလံ ဝိဒိတွာ ပုစ္ဆန္တီတိ–ကား၊ တသော ပုစ္ဆာယ–ထိုမေးတော်မူခြင်း၏၊ သော ကာလော–ထို မေးသင့်ရာအခါသည်၊ သစေ ဟောတိ–ရှိအံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့ရှိလသော်၊ တံ ကာလံ– ထိုမေးသင့်ရာအခါကို၊ ဝိဒိတွာ–သိတော်မူ၍၊ ပုစ္ဆန္တိ၊ (သော ကာလော–သည်၊) သစေ န ဟောတိ– အံ့၊ ဧဝမ္ပိ–ဤသို့ မရှိပြန်သော်လည်း၊ ကာလံ–ကို၊ ဝိဒိတွာဝ–၍သာလျှင်၊ န ပုစ္ဆန္တိ–န်၊ စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုစ္ဆန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ အတ္ထ သဉှိတံ–အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားကို၊ တထာဂတာ–တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ၊ ယံ–အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထနိဿိတံ–အကျိုးကို မှီ၏၊ ကာရဏနိဿိတံ–အကြောင်းကို မှီ၏၊ တဒေဝ–ထိုအကျိုးအကြောင်းကို မှီသော စကားကိုသာ၊ ပုစ္ဆန္တိ၊ အနတ္ထသဉှိတံ–အကျိုးနှင့် မစပ်ယှဉ်သောစကားကို၊ နော ပုစ္ဆန္တိ–မမူကြကုန်၊ ကသ္မာ၊ (အနတ္ထသဉှိတံ –စကားကို၊ နော ပုစ္ဆန္တိ–သနည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အနတ္ထသဉှိတေ–အကျိုးနှင့် မစပ်ယှဉ်သော စကား၌၊ ဝါ–ကို၊ တထာဂတာနံ–တို့၏၊ သေတုဃာတော–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) "တသ္မာ အနတ္ထ သံဟိတံ နော ပုစ္ဆန္တိ"ဟု ဖလဝါကျထည့်၊ မဂ္ဂေါ–ကို၊ သေတု–တုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–

အတ္ထသဉှိတံ။ ။ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ပယောဇန (အကျိုး) အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပယောဇနသာခေတံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် မေးခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်သော ကြောင့် "အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတံ"ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ ဤနေရာ၌ အတ္ထနှင့် ကာရဏအရတူ တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် (စ) မပါ။ [အတ္တေန+သံဟိတံ အတ္ထသဉှိတံ၊ "သံဟိတံ၌" သံ ပုဗ္ဗ ဓာ ဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ အာကို ဣ ပြု၊ သန္ဓိကဲ့သို့ "စပ်–ဆက်စပ်"အနက်ဟော။]

အနတ္ထသံဟိတေ။ ။ "ဘယ်အပေါ်၌ သက်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အနတ္ထသံဟိတေ"ဟု မိန့်ရကား အနတ္ထသံဟိတေ၌ သတ္တမီသည် ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်၊ တစ်နည်း– "တာဒိသဿဝစနဿ"ဟု အဖြေ့ပြဝါကျကို ထောက်၍ သာမီအနက်၌ သတ္တမီသက်ဟု မှတ်။ [အနတ္ထသံဟိတေ ဝစနေ၊ ဃာတာပေက္ခံ ဘုမ္မဝစနံ၊ သာမိအတ္ထေဝါ (ဆဋ္ဌီကဲ) ဘုမ္မဝစနန္တိ မညမာနော(သိသည်ဖြစ်၍) ဧဝံ (ဤသို့ တာဒိသဿဝစနဿဟူ၍) အာဟ။]"စကားကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း"ဟူသည် ထို အကျိုးမဲ့စကားကို ပြောဆိုကြောင်း ကိလေသာကို ဖြတ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ ကြောင့် အကြောင်းဖြတ်ခြင်းကို အကျိုး၌ တင်စားသော "ကာရဏူပစာရ"ဟု မှတ်။

အပ်၏၊ မဂ္ဂေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ တာဒိသဿ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဝစနဿ–စကားကို၊ ဃာတော–သတ်ခြင်းသည်၊ သမုစ္ဆေဒေါ–အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ–၌၊ အတ္ထသံဟိတန္တိ ဧတ္ထ–ဟိတံဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ယံ အတ္ထသန္နိဿိတံ–အကြင်အကျိုးကို မှီသော၊ ဝစနံ–ကို၊ တထာဂတော–တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ–န်၏၊ တံ–ထိုအကျိုးကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္វာ) ဒွိဟာကာရေဟိတိ အာဒိ–ဟိအစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဒွိဟာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အာကာရေဟီတိ–ကား၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆန္တိ၌ စပ်၊) ဓမ္မဝါ ဒေသေဿာမာတိ–ကား၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယုတံ–အဋ္ဌုပ္ပတ္တိနှင့်ယှဉ်သော၊ ဝါ–ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုနှင့်ယှဉ်သော၊ သုတ္တံဝါ–သုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗစရိတ ကာရဏ ယုတ္တံ–ရှေး၌ ကျင့်အပ်သောအကြောင်း

သေတုဃာတော။ ။သိတတ်သည် သွာဒိဂိုဏ်းဖြစ်မှု ထက်အောင် သွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "သိယတေ–ဗိပဿနာ အစဥ်ဖြင့် ထက်အောင်သွေးအပ်၏၊ ဣတိ သေတု"ဟု ကြံ၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ကို "သေတု"ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ သေတုနာ+ဃာတော သေတုဃာတော–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် (ထိုကဲ့သို့သော စကားကို) အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း။

ယံအတ္ထနိဿိတံ။ ယော+အတ္တော ယံအတ္တော၊ ယံအတ္ထံ+နိဿိတံ ယံအတ္ထနိဿိတံ (ဝစနံ၊) အကြင်အကျိုးကို မှီသောစကား၊ ဤသို့ ယံပုဒ်ကို အတ္ထပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲမှ "တံ+ဒဿေန္တော–ထိုအကျိုးကို ပြလို၍ "ဒွိဟာကာရေဟိ–စသော စကားကို မိန့်"ဟူသော နိယမဝါကျနှင့် အဓိပ္ပာယ် ဆက်မိမည်၊ ယ–တနှင့်သမာသ်တွဲရာ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာရကြောင်းကိုလည်း သတိပြုပါ၊ [ယောဇနာ၌ကား "ယံ"ကို ဝစနံနှင့် တွဲစေလို၍ "တံတိ ဝစနံ"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း "တံ+ဒဿေန္တော–ထိုစကားကို ပြလို၍ "ဒွိဟာကာရေဟိ"စသည်ကို မိန့်ဟု အဓိပ္ပာယ်စပ်–မစပ်ကို စဉ်းစားပါလေ။]

ဒွိဟာကာရေဟိ။ ။ပုစ္ဆာစကား၏ အကျိုးကား တရားဟောရခြင်း သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရခြင်းတည်း၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် မေးခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အာကာရေဟိကို"ကာရဏေဟိ"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ရှေ့၌ "အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတံ"ဟု ဆိုခဲ့ပုံနှင့် သဘောတူပင်။ [အာကာရောတိ (ဖလံ နိပ္ဖာဒေတိ)တိ အာကာရော၊ အတ္တနော အနုရူပ ဘာယ–မိမိဟူသော အကြောင်းအားလျော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အာကရောတိ သမရိယာဒံ သပရိစ္ဆေဒံ ဖလံ နိပ္ဖာဒေတိ–အပိုင်းအခြားနှင့်တကွ အကျိုးကို ပြုတတ်, ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ အာကာရော (ကာရဏံ)၊ အာသဒ္ဒါသည် မရိယာဒ အနက်ဟော။]

အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယုတ္တံ။ ။ အတ္ထ သဒ္ဒါသည် "ဝတ္ထုကြောင်း"အနက်ကို ဟော၏၊ "ဝတ္ထု"ဟူသည်လည်း တရားဟောခြင်း၏တည်ရာ (ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ လုပ်ကိုင်ပုံ)အလုံးစုံတည်း၊ အရဏီယတော အတ္တော၊ သုတ္တဒေသနာယ ဝတ္ထု–သိအပ်သောကြောင့် သုတ်ကို ဟောခြင်း၏

နှင့် ယှဉ်သော၊ ဓာတက်ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကထယိဿာမ–ဟောတော်မူကုန်အံ့၊ သာဝကာနံဝါ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမာတိ–ကား၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ တာယ ပုစ္ဆာယ–စွာဖြင့်၊ ဝီတိက္ကမံ–လွန်ကျူးမှုကို၊ ပါကဋံ–ထင်ရှားသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဂရုကံဝါ–လေးသည်မူလည်း ဖြစ်သော(ပါရာဇိကနှင့် သံဃာဒိသေသ်ကို ယူ၊) လဟုကံဝါ–ပေါ့သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (ထုလ္လစ္စဉ်းစသော အာပတ်တို့ကို ယူ၊) သိက္ခာပဒံဝါ–ပုဒ်ကိုလည်း၊ ပညပေဿာမ–ပညတ်တော်မူကုန်အံ့၊ အာဏံ–အာဏာတော်ကို၊ ထပေဿာမ–ထားတော်မူကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပုစ္ဆန္တိ–န်၏၊ ဣတိအယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေ်ပဝဏ္ဏနာ–တည်း။ [ဂရုကံဝါ လဟုကံဝါတို့၌ ဝါသည် အညမညဝိကပ်၊ သာဝကာနံဝါ၌ ဝါသဒ္ဒါကား ဓမ္မံဝါ၏ ဝိကပ်။]

အထခေါ ဘဂဝါ၊ ပေ၊ တေမတ္တံ အာရောစေသီတိ ဧတ္ထ–သိ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကိစ္စ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေ့၌၊ ဝုတ္တ မေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ ပတ္တ ပတ္တ ပုလကပဋိလာဘံ–တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်ကို ရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ–ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာမံ ပါကပရိမောစနဥ္စ–ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှ လွတ်စေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အာရောစေန္တော–လျှောက်သော အရှင်အာနန္ဒာကို၊ တေမတ္တံ အာရောစေသီတိ–သိ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ပန–ဆက်၊ သာဓု သာဓု အာနန္ဒာတိ ဣဒံ–၌ ဟူသော ဤအာမေဍိတ် စကားကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ သမ္ပဟံသေန္တော–ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေလိုတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ) အာဟ၊ [“ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ”စသည်နှင့်အညီ ဟာသ(ရွှင်စေသော)အရာဖြစ်၍ “သာဓု သာဓု”ဟု အာမေဍိတ် ရှိရသည်–ဟူလို။]

အကြောင်းဝတ္ထုသည် အတ္ထမည်၏၊ [“အရိယဝေတိ အတ္ထော”ဟု ပြု။] “အတ္ထဿ+ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိယေဝ (တ္တကို ဋ္ဌပြု၍) အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ”ဟု သီလက္ခန် ဖြဟ္မဇာလသုတ် ဋီကာဖွင့်၏၊ [“ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုံ နိဿယပဝတ္တံ”–သာရတ္ထ။]

ဝိမတိ။ ။ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ဟေတုအနက်ကိုယူ၍ “ဓမ္မဒေသနာယ ဟေတု+ဥပ္ပတ္တိ ဧတ္ထ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပယောဇန အနက်ကိုယူ၍“ဓမ္မဒေသနာဒိကော အတ္ထော (အကျိုး)ဥပ္ပတ္တိ တောယာဘိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု”ဟုလည်းကောင်း တစ်မျိုးဖွင့်လေသည်၊ ဤအလို“အတ္ထုပ္ပတ္တိ–တရားဟောရခြင်း၏ အကြောင်း၏ဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု၊ ဝါ–တရားဟောရခြင်းစသော အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်း ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု”ဟု အနက်ပေး။

ပန–ဆက်၊ သာခုကာရံ–ကောင်းချီးကို၊ ဒတွာ–ပေးတော်မူပြီး၍၊ ဒွိသု–နှ်သော၊ အာကာရေသု–(ဓမ္မဒေသနာ, သိက္ခာပဒပညာပနဟူသော) အကြောင်းတို့တွင်၊ ဧကံ–(ဓမ္မဒေသနာဟူသော) တစ်ခုသောအကြောင်းကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေန္တော–မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) တုမှေဟိ အာနန္ဒ၊ ပေ၊ အတိမညိဿတိတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြ–ထို တုမှေဟိ အာနန္ဒအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပါယော–ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ အာနန္ဒ–နှာ၊ သပ္ပုရိသေဟိ–သူတော်ကောင်းဖြစ်ကြကုန်သော၊ တုမှေဟိ–တို့သည်၊ ဓဝံ–သို့၊ ဒုဗ္ဘိက္ခေ–ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ဆွမ်းရှိရာအခါ၌၊ ဝါ–ရှိရာအရပ်၌၊ ဒုလ္လဘပိဏ္ဍေ–ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ဆွမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဝါ–အရပ်၌၊ ဣမာယ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာယ–ဤ ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ [တောင်း, ခွက်တို့၌ ထည့်ရလောက်အောင် ဘဏ္ဍာများစွာမရှိခြင်းကို "သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာ"ဟု ဆိုသည်။] ဣမိနာ သလ္လေခနေန–ဤသလ္လေခအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အပိုအမို တောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို"သလ္လေခ"ဟု ဆိုသည်။] ဝိဇိတံ–အောင်အပ်ပြီ၊ ဝါ–နိုင်အပ်ပြီ၊ ကိံ–ကို၊ ဝိဇိတံ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကားအမေးတည်း၊ ဒုဗ္ဘိက္ခံ–ထမင်း၏ မပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ–ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှားခြင်းကို၊ ဝိဇိတံ–ပြီ၊ လောဘော–လောဘကို၊ ဝိဇိတော–ပြီ၊ ဣစ္ဆာစာရော–ယုတ်မာသော အလို၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ–အလိုဆိုးကို၊ ဝိဇိတော–ပြီ။

ကထံ–အဘယ်သို့ အောင်အပ်သနည်း၊ အယံ ဝေရဉ္စာ–မြို့သည်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာ–ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိ၏၊ ဝါ–ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှား၏၊ သမန္တတော–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနန္တရာ–အကြားမရှိကုန်သော၊ ဝါ–အခြားမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါမနိဂမာ ပန–ရွာနိဂုံးတို့သည်ကား၊ ဖလဘာရနမိတသဿာ–အသီးဟူသောဝန်ဖြင့် ညွတ်ကိုင်းသော ကောက်စပါးရှိကုန်သည်၊ သုဘိက္ခာ–လွယ်ကူစွာရအပ်သော ဆွမ်းရှိကုန်သည်၊ သုလဘပိဏ္ဍာ–နှ်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဓဝံသန္တေပိ–ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣဓေဝ–ဤဝေရဉ္စာမြို့၌သာ၊ အမှေ–တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှိတွာ–နှိမ်၍၊ ဝသတိ–နေဘိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကေဘိက္ခုသ်ပိ–တစ်ပါးသော ရဟန်း၏လည်း၊ စိန္တာ

ဒုဗ္ဘိက္ခေ။ ။ ဒုလ္လဘာ+ဘိက္ခာ ဧတ္ထာတိ ဒုဗ္ဘိက္ခော–ကာလော, ဒေသော ဝါ၊ "ဒုလ္လဘပိဏ္ဍော"ကား ဒုဗ္ဘိက္ခေ၏ အနက်ဖွင့်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ဒု၏ ဒုလ္လဘ အနက်, ဘိက္ခ၏ ပိဏ္ဍ(ဆွမ်း)အနက်ကို သိရသည်၊ "ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဝိဇိတံ"၌ကား "ဘိက္ခာယ+အသမိဒ္ဓိ–(မပြည့်စုံခြင်းတည်း၊) ဒုဗ္ဘိက္ခံ"ဟု အဖွင့်ယီဘောပြု။

ဝါ–ကြံခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဝိယာတောဝါ–ပင်ပန်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ [စိတ်ဖြစ်ရုံမျှကို“စိန္တာ”ဟုလည်းကောင်း, အဖန်ဖန် ဝမ်းနည်း၍ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းကို “ဝိယာတော”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။] နတ္ထိ–မရှိ၊ ဖဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တာဝ–လောဘက္ကန္ဓာစာရတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒုတ္တိကွံ–ကို၊ ဝိဇိတံ–ပြီ၊ အဘိဘူတံ–လွှမ်းမိုးအပ်ပြီ၊ အတ္တနော–၏၊ ဝသေ–အလိုဌ၌၊ ဝတ္တိတံ–ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ကထံ–အဘယ်သို့၊ လောဘော–ကို၊ ဝိဇိတော–အောင်နိုင်အပ်သနည်း၊ အယံ ဝေရဉ္စာ–သည်၊ ဒုတ္တိက္ခာ–၏၊ သမန္တတော–၌၊ အနန္တရာ–န်သော၊ ဂါမနိဂမာပန–တို့သည်ကား၊ ပေ၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ မယံ–တို့သည်၊ ဘတ္တာ–ထိုရွာနိဂုံးတို့သို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ ပရိဘုဉ္ဇ သာမ–သုံးဆောင်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ–သို့၊ လောဘဝသေန–လောဘ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဇကောဘိက္ခုနာပိ–သည်လည်း၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဝါ–ညဉ့်ဖြတ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမိကာယ–ပစ္ဆိမဝါ၌၊ တတ္ထ–ထိုရွာ နိဂုံး တို့၌၊ ဝသံ–ဝါသို့၊ ဥပဂစ္ဆာမ–ကပ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ–ဝါဖျက်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ န ကတော–မပြုအပ်၊ ဖဝံ–လျှင်၊ လောဘော–ကို၊ ဝိဇိတော–နိုင်အပ်ပြီ။

ကထံ–လျှင်၊ ဣဿာစာရော–ယုတ်မာသောအလို၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ–အလိုဆိုးကို၊ ဝိဇိတော–သနည်း၊ အယံ ဝေရဉ္စာ–သည်၊ ဒုတ္တိက္ခာ–၏၊ ဣမေစ မနုဿာ–တို့သည် လည်း၊ အမှေ–တို့ကို၊ ဒွေတယော (ဒွတ္တယော)မာသေ–နှစ်လ, သုံးလတို့ပတ်လုံး၊ ဝသန္တေ ပိ–နေသည်တို့ကိုလည်း၊ ကိသ္မိံစိ–တစ်စုံတစ်ခုသောဂုဏ်၌၊ နမညန္တိ–မမှတ်ထင်ကြကုန်၊ မယံ–တို့သည်၊ဂုဏဝါဏိဒ္ဓံ–ဂုဏ်ကို ကုန်သွယ်ခြင်းကို၊ (ဂုဏ်ဖြင့် ပစ္စည်းကို လဲလှယ်ခြင်းကို၊) ကတွာ–၍၊ အသုကော–ထိုမည်သော၊ ဘိက္ခုသည်–ပဌမဿ

ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝါ။ ။ “သတ္တာဟကရဏီယ–ရ ရက်အတွင်း ပြုဖွယ်ကိစ္စ”ရှိလျှင် ဝါတွင်း၌ အခြားအရပ်သို့ သွားကောင်း၏၊ ဤ ဝေရဉ္စာ၌လည်း ဒုဗ္ဘိက္ခ ဖြစ်နေသောကြောင့် သတ္တာဟကိစ္စဖြင့် သွားမည်ဆိုလျှင် သွားကောင်း၏၊ ထိုသို့ သွား၍ ၇ ရက်အတွင်း မပြန်ဘဲ ၈ ရက်မြောက် အရုဏ်ကို ဝါဆိုရာတိုက်၏ ပြင်ဘက်၌ တက်စေမူ ရတ္တိစ္ဆေဒအတွက် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သည်၊ ဤသို့ အာပတ်သင့်သည် တိုင်အောင် သွား၍ နေဖို့ကို မဆိုထားဘိ သွားကောင်းသော သတ္တာဟ ကိစ္စနှင့်မျှ မသွားကြခြင်းကို “ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝါ နကတော”ဟု မိန့်ခဲ့တော်မူသည်။

ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ နကတော။ ။ လောဘအတွက်ကြောင့် ပုရိမဝါကပ်ပြီးကို ဖျက်၍ ပစ္ဆိမဝါကပ်ဖို့ရာ သုဘိက္ခဖြစ်သောအရပ်သို့ မသွားကြခြင်းကို “ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ နကတော”ဟု မိန့်သည်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခအရပ်၌ ကပ်ပြီးသော ဝါကို ဖျက်၍ သုဘိက္ခအရပ်သို့ သွားကောင်းပါ၏၊ ဝိနည်းပြစ် မရှိပါ၊ သို့သော် လောဘကြောင့်သွားလျှင် အကုသိုလ်ပြစ် မကင်းချေ၊ ထိုသို့ မသွားကြသောကြောင့် “လောဘကို အောင်နိုင်အပ်ပြီ”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဈာနသ–ပထမဈာန်ကို၊ လာဘီ–ရခြင်းရှိ၏၊ ပေ၊ အသုကော–သော၊ ဘိက္ခု, ဆဠ ဘိညော–ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဇံ–သို့၊ မနုဿာနံ–တို့အား၊ အညမည်–အချင်းချင်းကို၊ ပကာသေတွာ–ထင်ရှားပြ၍၊ ကုစ္ဆိံ–ဝမ်းကို၊ ပဋိဗဒ္ဓိတွာ–စောင့်ရှောက်၍၊ ဝါ–လုပ်ကျွေး၍၊ ပစ္ဆာ–နောက်မှ၊ သီလံ–ပျက်သော အာဇီဝပါရိ သုဒ္ဓိသီလကို၊ ယံနူန အဓိဋ္ဌဟေယျာမ–အကယ်၍ ဆောက်တည်ရပါကုန်မူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–သို့၊ ဧက ဘိက္ခုနာပိ–တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧဝ ရူပါ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကထာ–အလိုဆိုးကို၊ န ဥပ္ပါဒိတာ–မဖြစ်စေအပ်၊ ဇံ–လျှင်၊ ကုဟနာစာရော–ကို၊ ဝါ–ကို ဝိဓိ တော–ပြီ၊ အဘိဘူတော–ပြီ၊ အတ္တနော–၏၊ ဝသေ–၌၊ ဝတ္တိတော–ပြီ။ [ဣတိ ပါသည်ကား ပိုဟန်တူ၏၊ အဓိပ္ပာယော ပြန်လှည့် ဖွယ် မလိုသေး။]

အနာဂတေ ပန–နောင်အခါ၌ကား၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်၌ဖြစ်သော၊ဇနတာ–ရဟန်း အပေါင်းသည်၊ ဝိဟာရေ–၌၊ နိသိန္နာ–နေကုန်လျက်၊ အပ္ပကသိရေနေဝ–မငြိုငြင် မပင်ပန်းသဖြင့်သာလျှင်၊ လာဘိတွာပိ–ရ၍လည်း၊ ဝါ–ရပါလျက်လည်း၊ ဣဒံ–ဤ ဟာသည်၊ ကိံ–ဘယ့်နှယ်ဟာနည်း၊ ဥတ္တဏ္ဍုလံ–အထက်၌ ဆန်ရှိ၏၊ ဝါ–မနပ်၊ ဣမိနာ–ဤမနပ်သော ထမင်းဖြင့်၊ ကော အတ္ထော–အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ (ဣဒံ–သည်၊ ကိံ–နည်း၊) အတိကိလိန္နံ–အလွန်ပျော့၏၊ ဝါ–ပျော့လွန်း၏၊ ဣမိနာ–ဤ ပျော့လွန်းသောထမင်းဖြင့်၊ ကော အတ္ထော၊ [ဤသို့ လိုက်သင့်သောပုဒ်များကို လိုက် ပေးပါ၊] ၊ပေ၊ အလောဏံ–ဆားမရှိ၊ ဝါ–ပေါ့၏၊ ပေ၊ အတိလောဏံ–လွန်သော ဆားရှိ၏၊ ဝါ–ဆားငန်၏၊ ပေ၊ အနမ္ဗိလံ–အချဉ်မရှိ၊ ဝါ–အချဉ်မပါ၊ ပေ၊ အစ္စမ္ဗိလံ– လွန်သောအချဉ် ရှိ၏၊ ဝါ–အလွန်ချဉ်၏၊ ဣမိနာ, ကော အတ္ထော–အဘယ်အကျိုးရှိ အံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ သာလိမံသောဒနံ–အသား

ကုဟနာစာရော။ ။ [ကုဟနာယ–ယုတ်မာသော အလို၏+စာရော–ဖြစ်ခြင်းတည်း၊]အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် "မည်သူသည် ဈာန်ရ၏, မဂ်ဖိုလ်ရ၏" စသည်ဖြင့် ပြောလိုသောဆန္ဒကို "ကုဟနာစာရ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ပြောမိလျှင် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလပျက်သောကြောင့် "ပစ္ဆာ သီလံ အဓိဋ္ဌဟေယျာမ–နောက်မှ သီလကို ဆောက်တည်ကြရလျှင် ကောင်းလေစွ"ဟု မိန့်သည်။

ကိံ ဣဒံ ဥတ္တဏ္ဍုလံ။ ။ ကိံ ဣဒန္တိ ဂရဟနဝသေန ဝုတ္တံ၊ "ကိံ ဣဒံ–ဒီဟာက ဘာလဲ" ဟူသော အပြောသည် ပို့လာသော ဆွမ်းကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသော အပြောတည်း၊ "ဥဒ္ဓံ+တဏ္ဍုလံ ယတ္ထာတိ ဥတ္တဏ္ဍုလံ"ဟု ကြံ၊ အထက်၌ တက်သောဆန် ရှိ၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ– မနပ် (ဝေါဟာရတ္ထ)။

ရောပြွမ်း သလေးဆွမ်းကို၊ အတိမညိသာတိ–ကျော်လွန်၍ မှတ်ထင်လတ္တံ့၊ [သြဉာတံ အဝဉာတံ–အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်သည်ကို၊ ဝါ–အထင်သေးမှုကို၊ ကရိဿတိ–ပြု လတ္တံ့။

အထဝါ–ထိုပြင်တစ်နည်းကား၊ ဇနပဒေါနာမ–ပုဒ်မည်သည်၊သဗ္ဗကာလံ–အလုံး စုံသောအခါ၌၊ ဝါ–အခါခပ်သိမ်း၊ ဒုဗ္ဘိက္ခော–ရှိသည်၊ ဝါ–ရှားသည်။ န ဟောတိ–မ ဖြစ်၊ ကေဒါ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဒုဗ္ဘိက္ခော ဟောတိ၊ ကေဒါ–၌၊ သုဘိက္ခော–လွယ်ကူ စွာရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၊ ဝါ–သာယာဝပြော အစာပေါသည်၊ ဟောတိ၊ သွာယံ– ထိုဇနပုဒ်သည်၊ ယဒါ–၌၊ သုဘိက္ခော ဘဝိဿတိ၊ တဒါ–၌၊ သပ္ပုရိသာနံ–န် သော၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ–ဤအကျင့်ကြောင့်၊ [ဝေရဉ္ဇာယံ ပုရိတာယ သုဒုက္ကရာယ ပဋိပတ္တိယာ–ဝေရဉ္ဇာ၌ ဖြည့်အပ်သော အလွန်ပြုနိုင်ခဲသော အပ္ပိစ္ဆ အကျင့်ကြောင့်။] ပသန္နာ–ကြည်ညိုကုန်သော၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ယာဂု ခဇ္ဇကာဒိပ္ပဘေဒေန–ယာဂုခဲဖွယ် အစရှိသော အပြားအားဖြင့်၊ အနေကပ္ပကာရံ– တစ်ပါးမကများသောအပြားရှိသော၊ သာလိဝိကတိ–အထူးပြုအပ်သော သလေးဆွမ်းကို လည်းကောင်း၊ မံသောဒနဉ္စ–အသားထည့်ခပ်အပ်သော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ [(တစ်နည်း၊) အနေကပ္ပကာရံ–သော၊ သာလိဝိကတိ–သလေးဆန်ဖြင့် အထူးပြုအပ် သော၊ မံသောဒနံ–အသားရောပြွမ်းသောဆွမ်းကို၊] ဒါတဗ္ဗံ–လှူထိုက်သည်ဟူ၍၊ မညိဿန္တိ–န်လတ္တံ့၊ တုမှေ–တို့ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်သော၊ တံ သက္ကာရံ–

သာလိမံသောဒနံ။ ။ မံသေန–ဖြင့်၊ ဥပသိတ္တော–သွန်းလောင်း ထည့်ခပ်အပ်သော၊ သြဒနော၊ မံသောဒနော၊ သာလိနာ–သလေးဆန်ဖြင့်+သမ္ပာဒိတော–ပြီးစေအပ်သော+မံသောဒနော သာလိမံသောဒနော၊ "တံ သာလိမံသောဒနံ"ဟု ဝိဘတ္တျန္တပြု။ [သာလိတဏ္ဍုလေဟိ+သမ္ပာဒိတံ+ မံသေန+ဥပသိတ္တံ+သြဒနံ သာလိမံသောဒနံ၊–ဋီကာ။] အဋ္ဌကထာနောက်နား၌ "သာလိဝိကတိ မံသောဒနဉ္စ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို "သလေးဆွမ်းတစ်မျိုး, အသားထည့်ခပ်အပ်သော ဆွမ်းတစ်မျိုး–ဟု ယူဖွယ်ရှိ၏၊ စ မပါဘဲ "သာလိဝိကတိ မံသောဒနံ"ဟု ရှိမှ ဤ ဋီကာနှင့် ညီသည်။

အတိမညိဿတိ။ ။ ထိုမံသောဒနကို"အောက်တန်းအစာ"ဟု ရှုတ်ချသောအားဖြင့် "အတိ–မံသောဒနကို ကျော်လွန်၍+မညိဿတိ–မှတ်ထင်လိမ့်မည်"(သဒ္ဒတ္ထ)၊"မံသောဒနကို အထင် သေးလိမ့်မည်" (အဓိပ္ပာယတ္ထ)၊ ထို့ကြောင့် သြဉာတံ အဝဉာတံ ကရိဿတိ"ကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟု မှတ်။ [အတိမညိဿတီတိ–အဝဉာတ ကံရဏဝသေန အတိက္ကမိတွာ မညိဿတိ၊ ပေ၊ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ–အောက်၌ထား၍၊ နိဟီနံကတွာ–အယုတ်အညံ့ဟု ပြု၍+ဉာတံ သြဉာတံ၊ (အဝကို သြပြု ထားသည်၊) ထို့ကြောင့်"အဝဉာတန္တိ တသောဝ ဝေဝစနံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။]

ထိုကောင်းစွာပြုအပ်သော လာဘ်ကို၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ သဗြဟ္မစာရီသခ်ါတာ–သီတင်း
သုံးဖော်ဟု ဆိုအပ်သော၊ [ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာဒယော ဝုတ္တာ၊] ပစ္ဆိမာ–သော၊ ဇနတာ–ရဟန်း
အပေါင်းသည်၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ အန္တရေ–အလယ်၌၊ နိသီဒိတွာ–နေ၍၊ [တုမှာကံ
မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ, တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ နိသီဒိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] အနုဘဝမာနာဝ–
ခံစားလျက်ပင်၊ ဝါ–ခံစားရင်းပင်၊ အတိမညိဿတိ–တွံ့၊ တပ္ပစ္စယံ–ထိုခံစားရခြင်း
အကြောင်းရှိသော၊ မာနဉ္စ–ရိုးရိုး မာန်ကို လည်းကောင်း၊ ဩမာနဉ္စ–လွန်ကဲသောမာန်ကို
လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရှုတ်ချအပ်သော မာန်ကို လည်းကောင်း၊ ကရိဿတိ–လတ္တံ့၊
ကထံ–အဘယ်သို့ ပြုလတ္တံ့နည်း၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတ္တကံ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်
ရှိသည်ကို၊ ဝါ–ဤမျှလောက် များအောင်၊ ပက္ကံ–ချက်အပ်သနည်း၊ ယတ္တ–အကြွင်း
အိုးခွက်တို့၌၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကံ–ဥစ္စာကို၊ ပက္ခိပိတွာ–ထည့်၍၊ ထပေယျာထ–
ထားကုန်ရာ၏၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ (တာနိ) ဘာဇနာနိ–ထိုအိုးခွက်တို့သည်၊
နတ္ထိကိံ–မရှိကုန်တော့သလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ကရိဿတိ–တွံ့၊) ဣတိ–ဤကား၊
အဓိပ္ပာယော–ဘုရားအလိုတော်တည်း။

၁၇။ အထခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ အာဒိသု–နော အစရှိသော ပါဠိ
ရပ်တို့၌၊ အာယသ္မာတိ ဧတံ–အာယသ္မာဟူသော ဤစကားသည်၊ ပိယဝစနံ–ချစ်
ဖွယ်သော စကားတည်း၊ အာယသ္မာတိ ဧတံ–သည်၊ ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာ ဓိဝစနံ–
အလေးပြုအပ်သူတို့၌ ရှိသေခြင်းအားဖြင့် မိုရာနှင့်တကွဖြစ်သူ၏ ပြောဆိုအပ်

မာနဉ္စ ဩမာနဉ္စ။ ။ မာနရိုးရိုးထက် လွန်ကဲသော မာနကို"အတိမာန"ဟု ခေါ်၏၊
ထို အတိမာနကိုပင် ဤနေရာ၌ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချအပ်သောကြောင့် "ဩမာန"ဟု ဆိုထားသည်။ ["ဩ
မာနန္တိ အတိမာနံ၊ အတိမာနော ယေဝ ဟေတ္ထ နိဟီနတာယ (ရှုတ်ချအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်
အဝသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဩဖြင့်) ဩမာနန္တိ ဝုတ္တော"။]

ပိယဝစနမေတံ။ ။ ပိယာယိတဗ္ဗံ–ချစ်ခင်မြတ်နိုးဖွယ်တည်း၊ ဣတိ ပိယံ၊ ပိယံစ+
တံ+ဝစနံစာတိ ပိယဝစနံ၊ "ဝိညူဇာတိကာ ဟိ ပရံ ပိယေန သမုဒါစရန္တာ–ပညာရှိသဘောရှိသူတို့သည်
သူတစ်ပါးကို ချစ်ဖွယ်စကားဖြင့် ပြောဆိုကြကုန်လသော်၊ ဘဝန္တိဝါဒေဝါနံပိယာတိဝါအာ ယသ္မာတိဝါ
သမုဒါစရန္တိ၊ တသ္မာ သမ္မုခါ (မျက်မှောက်၌) သမ္မောဒနဝသေန (သိစေခြင်း, ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်) အာဝုသောတိ (အရှင်ဘုရား+ငါ့ရှင်)တိရောက္ခံ(မျက်ကွယ်၌)အာယသ္မာတိ သမုဒါစာရော၊
ဋီကာ။

ဂရုဂါရဝ၊ ပေ၊ ဝစနံ။ ။ "အာယသ္မာတိ ပိယဝစနမေတံ"ဖြင့် အထက်တန်းအောက်တန်း
မခွဲခြားဘဲ"ချစ်ဖွယ်သောစကား"ဟု သာမညအားဖြင့် ပြပြီး၍ တစ်ဖန် အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်ရာ
အတွက်သာဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဂရု၊ ပေ၊ ဝစနမေတံ"ဟု မိန့်ပြန်သည်။ ["အာယသ္မာတိ

ဠ ၁၅၀

သောစကားတည်း၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ–ကား၊ ဂုဏမဟန္တတာယ–ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာစ–မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဟုတ်၏၊ သော–ထို မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်၊ ဂေါတ္တေန–အနွယ်အားဖြင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနောစ–လ္လာနလည်း မည်၏၊ ဣတိ–ဤ နှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော–န မည်၏၊ ဧတဒဝေါစာတိ–ကား၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ–လျှောက်ပြီ၊ ဣမိနာ–ဤ ဧတ ဒဝေါစဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၏ ကရိယာထည့်သည်၊) ဣဒါနိ–၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–လျှောက်ထိုက်သော၊ ဧတရဟိဘန္တေတိ အာဒိဝစနံ–ဖွ္တေ အစရှိသော စကားကို၊ ဒဿေ တိ–ပြ၏၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ အဝေါစ–နည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ထေရော–ကို၊ ဝါ–သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ–ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ–၌၊ သာဝကပါရမီ ဉာဏဿ–ဏ် ၏၊ မတ္ထကံ–အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တော–ရောက်ပြီ၊ သတ္ထာရာပိ–သည်လည်း၊ မဟိဒ္ဓိက တာယ–ကြီးသောတန်ခိုးရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတဒဂ္ဂေ–ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ထပိတော– ထားတော်မူအပ်ပြီ၊ သော–ထို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ အတ္တနော–၏၊ တံ မဟိဒ္ဓိကတံ–ဖြစ်ကို၊ နိဿာယ–၍၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ ပေ၊ ဘိက္ခူစ–တို့သည်လည်း၊ ကိလမန္တိ–ပင်ပန်းကုန်၏၊ အဟံ–သည်၊ ပထဝိံ–ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ–ထက်အောက်လှန်၍၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပပ္ပဋကောဇံ(ပပ္ပဋက+ဩဇံ)–မြေလွှာ မြေဩဇာကို၊ ယန္နူန ဘောဇေယျံ–

ပိယဝစနမေတန္တိ ဥစ္စနီစသာမညဝသေန ဝတွာ ပုန ဥစ္စဇနာဝေက္ခကဝသေနေဝ ဒဿေန္တော–ဂရု၊ ပေ၊ မိဝစနန္တိ အာဟ၊ တတ္ထ သဟပတိဿေန (နိဿယေနာ)တိ သပ္ပတိဿော (သနိဿယော)၊ တဿ(၏) ဂရုဂုဏယုတ္တဿ ဂါရဝဝစနန္တိ အတ္ထော၊ ဣမ ပန ဝစနမေဝ အဓိဝစနံ”–ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤဋီကာ အလိုအားဖြင့် “သဟ+ပတိဿေန (နိဿယေန)ယော ဝတ္တတီတိ သပ္ပတိဿော–မှီရာ အကြီးအကဲနှင့် တကွဖြစ်သော (မိမိအထက်၌ အကြီးအကဲရှိသော) ငယ်သားပုဂ္ဂိုလ်၊ သပ္ပတိဿဿ–၏+အဓိဝစနံ–စကားတည်း၊ (အဓိ အနက်မရှိ) သပ္ပတိဿာဓိဝစနံ၊ ဂရူသု–တို့၌၊ ဂါရဝေန–ရိုသေခြင်းအားဖြင့်၊ သပ္ပတိဿာဓိဝစနံ–မှီရာအကြီးအကဲရှိသူ၏ စကား တည်း၊ ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနံ”ဟု ဝစနတ္ထပြု။ [သာရတ္ထ၌ “သပ္ပတိဿဝ”ဟု ပါဌ်ရှိ၏၊ “ရှေးရှုနားထောင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သူ”ဟု ပေး၊ ဝိမတိအလို ပတိပုဗ္ဗ+သိဓာတ်, သာရတ္ထအလို “ပတိပုဗ္ဗ+သုဓာတ်”ဟု မှတ်။]

ဂုဏမဟန္တတာယ။ ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော၌ စူဠမောဂ္ဂလ္လာန် တစ်ပါးရှိသေးသော ကြောင့် “မဟာ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်မဟုတ်, ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သောကြောင့် “မဟာ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်–ဟု ပြလို၍ “ဂုဏမဟန္တတာယ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် “မဟိယတေ– ပူဇော်အပ် မြတ်၏၊ ဣတိ မဟန္တော”ဟု ပြု။ [ပူဇာဝစနောဟေတ္ထ မဟန္တသဒ္ဒေါ၊ မဟာပုရိသောတိ အာဒိသုဝိယ”–ဗုဒ္ဓပ္ပဏာမအဖွင့် သာရတ္ထ။]

အကယ်၍ ဘုဉ်းပေးစေရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီး၊ အထ–အကြံဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အသာ –လာန်၏၊ ဇတံ–ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ–ပြန်ပြီ၊ (ကိံ)၊အဟံ, ဘဂဝတော–၏၊သန္တိကေ–အနီး၌၊ ဝိဟရန္တော–နေပါလျက်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အယာစိတွာ–ခွင့်မတောင်း မူ၍၊ ဇဝံ–သို့၊ ဝါ–ဤမြေလှန်မှုကို၊ သစေကရေယျံ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ) မေ–၏၊ ဇတံ– ဤ မြေလှန်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊ ပဋိရူပံ–လျောက်ပတ်သည်၊ န အသာ–မဖြစ်ရာ၊ ဘဂဝတာ–နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ယုဂဂ္ဂါဟော ဝိယ–အစုံယူခြင်းကဲ့သို့၊ ဝါ–အပြိုင်ပြုခြင်းကဲ့သို့၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဝါ–ပြုရာ ရောက်သည်၊ ဘဝေယျ–ရာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြန်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယာစိတုကာမော–သည်၊ (ဟုတွာ၊) အာဂန္တွာ–၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဇတံ–ကို၊ အဝေါစ–ပြီ။

ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နံ့–ကား၊ ပထဝိယာ–၏၊ ဟေဋ္ဌိမတလေ–အောက်အပြင်၌၊ပထဝိမဏ္ဍော–မြေအဆီသည်၊ ပထဝေါဇော–မြေဩဇာသည်၊ ပထဝိပပ္ပဋကော–မြေအလွှာသည်၊ အတ္ထိကိရ–ရှိသတတ်၊ တံ–ထိုမြေဆီမြေလွှာမြေဩဇာကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဝဒတိ– လျှောက်၏၊ တတ္ထ–ထို ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နံ့ဟူသော ပါဠ်၌၊ သမ္ပန္နံ့–ကား၊ မဓုရံ–ချိုဆိမ့်ပါ၏၊ သာဒုရသံ–သာယာအပ်သော အရသာ ရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြအံ့၊ တတြာယ ရကျော သမ္ပန္နဖလော စ ဥပပန္နဖလောစာတိ ဧတ္ထ–လောစ ဟူသော ဤပါဠ်၌၊ မဓုရဖလောတိ အတ္ထော–မဓုရဖလောဟူသော အနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ယထာဝ–သိထိုက်သကဲ့သို့၊ ဇဝံ–

ပထဝိမဏ္ဍော၊ ဇေ၊ ပပ္ပဋကော။ ။ မဏ္ဍာဓာတ်ဥပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောမဏ္ဍကို "သမ္ဗန္ဓာခံ–အဇာ အားလုံးတို့၏+အဂ္ဂရသေ–အမြတ်ဆုံးအရသာ၌"ဟု ထောမနိဓိ၌ အနက်ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် မြေ၏ အဆီအနှစ်ကို "ပထဝိမဏ္ဍော"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအဆီကိုပင် "ပထဝေါဇ–မြေဩဇာ"ဟု ခေါ်၏၊ ပထဝိပပ္ပဋကကို"မဟာပထဝိယာ ဟေဋ္ဌိမတလေ သမုဋ္ဌိတံ–မြေ၏အောက်အပြင်၌ နွားနို့ပေါ်ဝယ် မလိုင်တက်သကဲ့သို့ ပေါ်ထွက်သော (ဥဒကေဘယေန အဇ္ဈောတ္ထတေ ဘူမိပဒေသေ သဉ္ဇာတကဒ္ဒမပဋလသဒိသံ–ရေလွှမ်းမိုးထားသော မြေပြင်ဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရွှံ့ညွန်လွှာနှင့် တူသော) ဟု ဖွင့်သောကြောင့် မြေလွှာဟု အနက်ပေးကြသည်၊ ထိုမြေဆီ မြေဩဇာ မြေလွှာသည် တစ်မျိုးတည်းပင်တည်း။

သမ္ပန္နံ။ ။ "သမ္ပန္နံ သာလိကေဒါရံ"ဟူရာ၌ ပရိပုဏ္ဏ–ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေသော အလွန်ကောင်းသော သလေးခင်းကို သမ္ပန္နဟု ခေါ်၏၊ "သမန္တတော–ပတ် ဝန်းကျင်မှ+ပန္နံ–ရောက်သည်တည်း၊ သမ္ပန္နံ–ထက်ဝန်းကျင် ရောက်သည်"ဟု ပြု၊ "ဣမိနာပါတိမောက္ခသံဝရေန

ဤအတူ၊ ဣမာပိ–ဤဟေဠိမတလံ သမ္ဗန္ဓံ ဟူသော ပါဠ်၌လည်း၊ သမ္ဗန္ဓန္တိ–န္ဓံ ဟူသော ပုဒ်၏၊ မဓုရံ–ချိုဆိမ့်၏၊ သာဒုရသံ–သာယာအပ်သော အရသာရှိ၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ [တတြ–ထို အရပ်၌၊ ရက္ခော–သည်၊ သမ္ဗန္ဓဖလော စ–ချိုဆိမ့်သော အသီးရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နဖလော စ–များသော အသီးရှိသည် လည်းကောင်း၊ အဿ–၏၊] ပန–ကား၊ သေယျထာပိ ခုဒ္ဒမဓုံ အနီဠကန္တိ ဣဒံ–ကံဟူသော ဤစကားကို၊ အဿ–ထိုမြေ၏ အောက်အပြင်၏၊ ဝါ–မြေ့အောက်အပြင်၌ရှိသော မြေလွှာ၏၊ မဓုရတာယ–ချိုဆိမ့်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဩပမ္မနိဒဿနတ္ထံ–ဥပမာကို ညွှန်ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ခုဒ္ဒမဓုန္တိ–ကား၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာဟိ–ပျားငယ်တို့သည်၊ ကတမဓု–ပြုအပ်သော ပျားရည်ကို၊ (အဿာဒ်၌ စပ်၊) အနီဠကန္တိ–ကား၊ နိမ္မက္ခိကံ–ပျားကောင်မရှိသော၊ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ–ပျားဥ မရှိသော၊ ပရိသုဒ္ဓံ–ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော (ခုဒ္ဒမဓု၌ စပ်၊) ဧတံ မဓု–ဤပျားငယ်ရည်သည်၊ သဗ္ဗမဓူဟိ–အလုံးစုံသော ပျားရည်တို့ထက်၊ အဂ္ဂဉ္စ–မြတ်သည် လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌဉ္စ–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်လည်းကောင်း၊ သုရသဉ္စ–ကောင်းသော အရသာရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဩဇဝန္တဉ္စ–ဩဇာရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိကိရ–တတ်၊ တေန–ကြောင့်၊ သေယျထာပိ၊ပေ၊ သာဒန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော"ဟူရာ၌ ပါတိမောက္ခသီလသို့ ကောင်းစွာရောက်သည်ကို "သမ္ပန္န–ပြည့်စုံသည်"ဟု ခေါ်သည်၊ "သံ (သမ္မဒေဝ)–ကောင်းစွာသာလျှင်+ပန္နော–ရောက်သည်တည်း၊ သမ္ပန္နော"ဟုပြု၊ "တတြာဿရုက္ခော သမ္ပန္နဖလော ဥပပန္နဖလော"ဟူရာ၌ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော အသီးကို "သမ္ပန္န"ဟု ခေါ်၏၊ [သမ္ပန္နန္တိ မဓုရရသေနဥပေတံ၊ တေနာဟ သာဒုရသန္တိ၊ ဥပပန္နဖလောတိ ဗဟုဖလော–ဝိမတိ။]

ခုဒ္ဒမဓု။ ။ ခုဒ္ဒါဟိ–ပျားငယ်တို့သည်+ကတံ–ပြုအပ်သော+မဓု–ပျားရည်တည်း၊ ခုဒ္ဒမဓု၊ (အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောပီတပ္ပုရိသ်၊) ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ "မဓုံ"ဟု ရှိသည်၊ မဟာမက္ခိက (ပျားကြီး) ဘမရမက္ခိကာဒိ (ပျားပိတုန်းစသည်တို့) ကတေဟိ–ပြုအပ်သော ပျားရည်တို့ထက်၊ အဂ္ဂ–အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးအရသာ ဩဇာအရှိဆုံး ဖြစ်၏။

အနီဠကံ။ ။ ဧဠာ ဝုစ္စတိ ဒေါသော=အပြစ်ကို "ဧဠာ"ဟု ဆိုအပ်၏၊ နတ္ထိ+ဧဠာ ယဿာတိ အနေဠကံ (သမာသန္တကပစ္စည်းသက်)၊ "နိဒ္ဒေါသံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ အပြစ်မရှိ၍ သန့်ရှင်းသောကြောင့်"ပရိသုဒ္ဓံ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ထိုအပြစ်ဟူသည် ပျားရည်၌ ပါတတ်သော "ပျားကောင်, ပျားဥတည်း"ဟု သိစေလို၍ "နိမ္မက္ခိကံ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤပုဒ်ပြီးပုံ အလိုအားဖြင့် "အနေဠကံ"ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ အနီဠကံ"ဟု ရှိသောကြောင့် ဧကို သုတ်ကြီးဖြင့် ဤပြု။ [မက္ခိက+အဏ္ဍ–အဥ၊ နတ္ထိ+မက္ခိကဏ္ဍံ ယတ္ထာတိ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ။]

သာဓာဟံ ဘန္တေတိ–ကား၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ–တော်သည်၊ သာဓု–ကောင်းပန်ပါ၏၊ ဧတ္ထ–ဤသာဓာဟံ ဘန္တေဟူသော စကားရပ်၌၊ သာဓူတိ ဇော်–ဓုဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အာယာစနဝစန်–တောင်းပန်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ [အာယာစန ဝစနမေတန္တိ ဣမိနာ သမ္ပဋိစ္ဆန (ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံခြင်း) သမ္ပဟံသနာဒိ အတ္ထံ နိဝတ္တေတိ။] ဟိ–မှန်၊ ပထဝိပရိဝတ္တနံ–မြေကို ပြောင်းပြန်လှန်ခြင်းကို၊ အာယာစန္တော–ခွင့်တောင်းလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊)ထေရော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဧဝံ–ဤသို့ သာဓာဟံ ဘန္တေဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ ပရိဝတ္တေယျန္တိ–ကား၊ ဥက္ကုဇ္ဇေယျံ–လှန်လိုပါ၏၊ ဝါ–လှန်ပါရစေ၊ ယေန္ဒမိတလံ–ကို၊ ဥပရိမံ–အထက်၌ ဖြစ်သည်ကို၊ ဝါ–အောင်၊ ကရေယျံ–ပြုလိုပါ၏၊ ဝါ–စေ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊(ဧဝံ–ဤသို့၊ အာဟ–နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤမြေလှန်မှုကို၊ ကတေ–ပြုအပ်သော်၊ သုခေန–လွယ်ကူသဖြင့်၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ပပ္ပဋကောဇံ–မြေအလွှာ မြေဩဇာကို၊ ပထဝိမဏ္ဍံ–မြေဆီကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ–န်လတ္တံ့၊ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ (“ကသ္မာ ကရေယျံ”ဟု မေး၍ “ဣတိ ကရေယျံ”ဟုလည်း ဖြေနိုင်၏၊) အထ–လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အနနုဇာနန္တော–ကာမော–ခွင့်ပြုတော် မမူလိုသည်၊ (သမာနော) ပိ–လည်း၊ ထေရံ–ကို၊ သီဟနာဒံ–ခြင်္သေ့ဟောက်ဟန် ရဲရင့်သော အသံကို၊ နဒါပေတုံ– မြည်စေ ခြင်းငှာ၊ ယေပန တေ၊ ပေ၊ ကရိဿသီတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ–တော်မူပြီ၊ ပထဝိနိဿိတာ–မြေ၌မှီကုန်သော၊ ဂါမနိဂမာဒိသု–ရွာနိဂုံး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ယေပါဏာ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ (သန္တိ၊) တေ–ထို သတ္တဝါတို့ကို၊ ပထဝိယာ–မြေကို၊ ပရိဝတ္တိယမာနာယ–လှန်အပ်သော်၊ အာကာသေ–၌၊ သဏ္ဌာတုံ–ကောင်းစွာ တည်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တေ–မစွမ်းနိုင်သူတို့ကို၊ ကထံ–အဘယ်အရပ်၌၊ ကရိဿသိ–နည်း။ ကတ္ထ–အဘယ်အရပ်၌၊ ထပေဿသိ–ထားလတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

အထ–မေးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရော–သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဧတဒဂ္ဂေ–၌၊ ထပိတဘာဝါနုရူပံ–ထားအပ်သူ၏အဖြစ်အားလျော်သော၊ အတ္တနော–၏၊ ဣဒ္ဓါနုဘာဝံ–တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ပကာသေန္တော–ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊

နိဂမော။ ။ နိဗန္ဓဝိပုလာဂမော–အမြဲများစွာသော အခွန်အတုပ်၏ လာရာဖြစ်သော ရွာကြီးသည်၊ နိဂမော–နိဂုံးမည်၏၊ [နိ–နိဗန္ဓအနက်ဟော၊ “နိအာဂမော”ဟု ဆိုလိုလျက် အာချေ၍ “နိဂမော”ဟု ပြီးသည်၊ ပဝတ္တိတ မဟာအာယော–ဖြစ်စေအပ်သော များသော အခွန်အတုပ်ရှိသော၊ မဟာဂါမော–ရွာကြီးတည်း၊ ဣတိဝုတ္တံဟောတိ။–(သာရတ္ထ)။ ဝိမတိ၌ကား “ခုဒ္ဒကော ဂါမော–ငယ်လျှင်ရွာ၊ မဟန္တောသာပဏော နိဂမော–ကြီး၍ ဈေးရှိလျှင် နိဂုံး”ဟု ခွဲခြား၏။

ကောဟံ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တဿ-ထို ကောဟံ ဘန္တေ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-သည်၊ ကော-တစ်ဖက်သော၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ [အဘိနိမ္မိနိဿာမိ ကရိဿာမိတို့၌ စပ်၊] အယံ ပထဝီယထာ-ဤပကတိ မြေကြီးကဲ့သို့၊ ဓေ-ဤအတူ၊ အဘိနိမ္မိနိဿာမိ-ဖန်ဆင်းပါအံ့၊ ပထဝိသဒိသံ-မြေနှင့်တူသည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကရိဿာမိ-ပါအံ့၊ ဓေ-သို့၊ ကတွာ-ပြီး၍၊ ပထဝိနိဿိတာ-န်သော၊ ယေ ပါဏာ-တို့သည်၊ (သန္တိ၊) ကေသိံ-သော၊ ဟတ္ထတလေ-လက်အပျဉ်၌၊ ဌိတေ-တည်ကုန်သော၊ တေပါဏေ-တို့ကို၊ တတော-ထိုလက်မှ၊ ဒုတိယဟတ္ထတလေ-နှစ်ခုမြောက် လက်အပျဉ်၌၊ သင်္ကာမေန္တောဝိယ-ပြောင်းရွှေ့သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တတ္ထ-ထို နိမ္မိတမြေ၌၊ သင်္ကာမေဿာမိ-ပြောင်းရွှေ့ပါအံ့၊ ဣတိ(အတ္ထော)-နက်၊ အထ-လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏၊ အာယာစနံ-တောင်းပန်ခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်မြစ် တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) အလံ မောဂ္ဂလ္လာနာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အလံ မောဂ္ဂလ္လာန အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အလန္တိ - အလံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပဋိက္ခေပဝစနံ-ပယ်မြစ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဝိပလ္လာသမ္ပိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျုန္တိ-ကား၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝိပရီတဂ္ဂါဟမ္ပိ-ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန် ယူခြင်းသို့လည်း၊ သမ္ပာပုဏေယျုံ-န်ရာ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ရောက်ကုန်ရာ သနည်း၊ အယံ-ဤမြေသည်၊ ပထဝီနုခေါ-နဂိုမြေလေလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အယံ-ဤ မြေသည်၊ န ပထဝီနုခေါ-နဂိုမြေ မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပာပုဏေယျုံ-ရာ၏၊ အထဝါ-ကား၊ အယံ-ဤ ရွာသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဂါမောနုခေါ-ရွာလေလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ ဂါမောနုခေါ-ရွာလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပာပုဏေယျုံ-န်ရာ၏၊ နိဂမဇနပဒခေတ္တာရာမာဒီသု-နိဂုံး, ဇနပုဒ်, လယ်ယာ, အာရာမ် အစရှိသည်တို့၌ ဓေ-ဤအတူတည်း။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝေဝိပလ္လာသော-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဝိပလ္လာသသည်၊ န-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ န-နိုင်သနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိမတော-တန်ခိုးရှင်၏၊ ဣဒ္ဓိဝိသယော-တန်ခိုးအရာကို၊ အစိန္တေယျော-မကြံအပ်,မကြံနိုင်၊

အယံနုခေါ၊ပေ၊ နု အယံ။ ။ ဖန်ဆင်းအပ်သောမြေကို လည်းကောင်း, ပကတိ မြေကို လည်းကောင်း, မြေ ၂ မျိုးကို မြင်နေကြရသောကြောင့် "ဤမြေက ငါတို့နေရာ နဂိုမြေလား, သို့မဟုတ် အခြားမြေတစ်မျိုးလား" ဟု ကုက္ကုစ္စ (သံသယ) ဖြစ်စရာရှိသည်။

(တသ္မာ–ကြောင့်၊ သေ ဝိပလ္လာသော–သည်၊ န–နိုင်) ပန–စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိပလ္လာသံ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိလဘေယျ–ရကုန်ရာ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ရကုန်ရာသနည်း၊) ဣဒံ ဒုတိယံ နာမ–မည်သည်၊ ဣဒါနိယေဝ–ယခု အခါ၌သာ၊ န ဟောတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ အနာဂတေပိ–၌လည်း၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ဦးလတ္တံ့၊ တဒါ–ထိုနှောင် အခါ၌၊ ဘိက္ခူ –တို့သည်၊ တာဒိသံ–ထို အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလာန်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဣဒ္ဓိမန္တံ–တန်ခိုးရှိသော၊ သဗြဟ္မစာရိံ–သီတင်း သုံးဖော်ကို၊ ကုတော–အဘယ်မှ၊ လဘိဿန္တိ–ရကုန်လတ္တံ့နည်း၊ တေ–ထိုအနာဂတ် ရဟန်းတို့သည်၊ သောတာပန္နာ ပေ၊ ခီဏာသဝါ–သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, သုက္ခ ဝိပဿက ရဟန္တာ, ဈာနလာဘီ ရဟန္တာ, ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာတို့သည်၊ သမာ နာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ ဣဒ္ဓိဗလာဘာဝါ–တန်ခိုးအစွမ်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပရ ကုလာနိ–သူတစ်ပါးအိမ်တို့သို့၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ–ချဉ်းကပ်ကြရကုန် လတ္တံ့၊ တတြ–ထိုသို့ ချဉ်းကပ်ရာ၌၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဧဝံ–ဤအကြံသည်၊ ဘဝိဿတိ (ကိံ)၊ ဗုဒ္ဓကာလေ–ဘုရားလက်ထက်တော်၌၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သိက္ခာသု–တို့၌၊ ပရိပူရကာရိနော–ဖြည့်ကျင့်မှုကို ပြုလေ့ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–နှ်ပြီ၊ တေ–ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဂုဏေ–ဈာန်အဘိညာဉ်ဂုဏ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ ပေ၊ ဣဒါနိပန– ယခုအခါ ၌ကား၊ သိက္ခာယ–၌၊(သိက္ခာတစ်ပါး၌သော်မှ, ဟူလို၊) ပရိ ပူရကာရိနော, နတ္ထိ–န်၊ ယဒိ သိယုံ–အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) တထေဝ–ထိုရှေးရဟန်းတို့အတိုင်းပင်၊ ကရေယျုံ–န်ရာ၏၊ အမှာကံ–တို့အား၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပက္ကံဝါ–အကျက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာမံဝါ–အစိမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခါဒိတုံ–ခဲစားခြင်းငှာ၊ ဝါ–ခဲစားခွင့်ကို၊ န ဒဒေယျုံ–န်ရာ၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံ–သို့၊ တေ–ထို အနာဂတ်လူတို့သည်၊ [ပဋိလဘေယျုံ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တေသံဟု မရှိရ၊] တေသုယေဝ အရိယ ပုဂ္ဂလေသု–တို့၌ပင်၊ အရိယပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊ နတ္ထိ–န်၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမံ ဝိပလ္လာသံ–ကို၊ ပဋိလဘေယျုံ–န်ရာ၏၊ [ကိံ အမေးကို ဖြေသည်၊] စ–ဆက်၊ ဝိပလ္လာသ ဝသေန–ဖြင့်၊ အရိယေ–တို့ကို၊ ဂရဟန္တာ–ကဲ့ရဲ့မိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) အပါယုပဂါ–

ဧဝံ ပန ဝိပလ္လာသံ ။ ။ ဤကား "တခြား ဝိပလ္လာသ တစ်မျိုးဖြစ်စရာရှိ၏"ဟု ပြသော စကားတည်း၊ ထိုဝိပလ္လာသကား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပေါ်၌ "အရိယာမဟုတ်"ဟု အထင် မှားခြင်းတည်း၊ ဝိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်+ပရိ (ပရိဝတ္တိတွာ)–ပြောင်းလွဲ၍ (အရိယာရှိလျက် အရိယာမရှိဟု ပြောင်းပြန်ပြု၍) အာသော–ဖြစ်ခြင်း။

အပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြရကုန်သည်၊ ဘဝေယျ—နိရာ၏၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ တေ—အား၊ ပထဝီ—ကို၊ ပရိဝတ္တေတုံ—လှန်ခြင်းငှာ၊ ဝါ—ခြင်းသည်၊ မာရုစ္စိ—မနှစ်သက်လင့်၊ ဣတိ—ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

အထ—မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရော—သည်၊ ဣမံ ယာစနံ—ကို၊ အလဘမာနော—သည်၊(ဟုတွာ)အညံ—အခြားတစ်မျိုးကို၊ ယာစန္တော(ဟုတွာ) သာဓု ဘန္တေတိ အာဒိမာဟ၊ အသာ—ထိုအရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်၏၊ တမ္ပိ—ထိုတောင်းပန်ခြင်းကိုလည်း၊ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပန္တော(ဟုတွာ) အလံမောဂ္ဂလ္လာနာတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ—လ္လာန အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဝိပလ္လာသမ္ပိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျုံတိ—ယျုံဟူ၍၊ ကိန္တာပိ န ဝုတ္တံ—အကယ်၍ကား မိန့်တော်မမူအပ်၊ အထခေါ—ထိုသို့ မိန့်တော် မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ—၌၊ဝုတ္တနယေန—ဖြင့်သာ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ—ယူရာ၏၊ စ—ဆက်၊အသာ—ထို ဝိပလ္လာသမ္ပိ၊ ပေ၊ ယျုံဟူသော ပါဠ်၏၊ အတ္ထောပိ—ကိုလည်း၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ—ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်နှင့် တူစွာသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော—၏။

ပန—ပရိဟာရပက္ခ၊ ပေ၊ အံ၊ ဘဂဝါ—သည်၊ ယဒိ အနုဇာနေယျ—အကယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မူအံ့ (ဇဝံသတိ) ထေရော—သည်၊ ကိံ—အဘယ်ကို၊ ကရေယျ—ရာသနည်း၊ ဣတိ—ဤကား အမေးတည်း၊ ယထာ—အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြု၍ ပြုလသော်၊ ဘိက္ခူ—တို့သည်၊ ဂေါစရဂါမံဝိယ—ဆွမ်းခံရွာကို ကဲ့သို့၊ ယထာသုခံ—ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ ပိဏ္ဍာယ—ငှာ၊ ပဝိသိတွာ—၍၊ နိက္ခမေယျုံ—ပြန်ထွက်ကုန်ရာ၏၊ (တထာ —ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ မဟာသမုဒ္ဒံ—ကို၊ ဧကေန ပဒဝီတိဟာရေန—ခြေတစ်လှမ်းဖြင့်၊အတိက္ကမိတဗ္ဗံ—ကျော်လွှန်ထိုက်သော၊ မာတိကာမတ္တံ—မြောင်းငယ်မျှကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ—အဓိဋ္ဌာန်၍၊ နဠေရုပုစိမန္ဒတော—နဠေရု တမာပင်မှ၊ ဥတ္တရကုရုံ—မြောက်ကျွန်းသို့၊ အဘိမုခံ—ရှေးရှုဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံ—ကို၊ နိမ္မိနိတွာ—ထုတ်ဆောင်၍၊ ဥတ္တရကုရုံ—ကို၊ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ—သွားလမ်း လာလမ်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဌာနေ—အရပ်၌၊ ဒဿေယျ—ပြရာ၏၊ ဣတိ—အဖြေတည်း။ စ—နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ—၏၊ သီဟနာဒကထာ—သည်၊ နိဋ္ဌိတာ—ပြီ။

·ဧကပဒဝီတိဟာရေန။ ။ဧကပဒဝီတိဟာရေန—ခြေတစ်လှမ်းဖြင့်၊ အတိက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနဥ—ကျော်လွှန်ထိုက်သော အရပ်ဟူသည်လည်း၊ သမဂမနေန—မှန်မှန်သွားခြင်းအားဖြင့်၊ ဒွိန္နံပဒါနံ အန္တရေ—ခြေ၂ဖက်တို့၏ အကြား၌၊ မုဋ္ဌိရတနပမာဏံ—တောင်ဆုပ်ခန့်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "မာတိကာ မတ္တံ"၌ တောင်ဆုပ်ခန့်ကျယ်သော မြောင်းငယ်ကလေး—ဟုမှတ်။

၁၈။ ဣဒါနိ–၌၊ အာယသ္မာဉပါလိ–သည်၊ ဝိနယပညတ္တိယာ–ဝိနည်းပညတ်တော်၏၊ မူလတော–အရင်းအစမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ နိဒါနံ–ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရ သသ–၏၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနံ–သိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဝိတက္ကုပ္ပါဒံ–အကြံ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတွာ) အထခေါ၊ ပေ၊ အာဒိ–ကို၊ အာဟ– လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အထခေါ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ရဟောဂတဿာတိ–ကား၊ ရဟသိ–ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌၊ ဂတဿ–ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ [မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ "ရဟော" ဟု သမာသ်အလယ်ထားသည်၊] ပဋိသလ္လီနဿာတိ–ကား၊ သလ္လီနဿ–တစ်ခု တည်းသောအာရုံ၌ ကောင်းစွာငြိကပ်စဉ်၊ ဝါ–ကိန်းအောင်းစဉ်၊ ဧကီဘာဝံ–တစ်ပါး တည်းအဖြစ်သို့ ၊ ဂတဿ–ရောက်စဉ်၊ (ဉဒပါဒိ ၌ စပ်၊) ကတမေသာနန္တိ–ကား၊ အတီတေသု–လွန်ပြီးကုန်သော၊ ဝိပဿီအာဒီသု–ဝိပဿီ အစရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေသု– တို့တွင်၊ ကတမေသံ–အဘယ်ဘုရားရှင်တို့၏၊ (ဗြဟ္မစရိယံ ၌ စပ်၊) အဿ–ထို ဗြဟ္မစရိယ၏၊ စိရံ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဋ္ဌိတိ–တည်ခြင်းသည်၊ (အဟောသိ၊) ဟောတိ–ကြောင့်၊ တံ–ထို ဗြဟ္မစရိယသည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အဿ–ယ၏၊ စိရာ–ကြာမြင့်သော၊ ဋ္ဌိတိ–တည်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ (တံ) ဆိရဋ္ဌိတိကံ၊ ဧတ္ထ–၌ ကတမေသာနံ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ဉတ္တာနပဒတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်သော ပုဒ်နက်ရှိသည်သာ။

ဝိနယပညတ္တိယာ။ ။ ဝိနည်းပညတ်ဖို့ရန် တောင်းပန်ရိန်၌ တချို့သိက္ခာပုဒ်များ ပညတ်တော်မူပြီးလေပြီ၊ တစ်ချို့ပညတ်တော်မူပြီးကြောင်းကိုလည်း "သာမံပါက ပရိမောစနဥ္စ, ရတ္တိစ္ဆေဒေါ, ဝဿစ္ဆေဒေါ"ဟူသော ရှေ့စကားတို့ဖြင့် သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် မပညတ်ရသေးသော သိက္ခာပုဒ်တချို့ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝိနယပညတ္တိယာ"ဟု ဆိုသတတ်။

သလ္လီနဿ။ ။ ပဋိအနက်မရှိဟု ပြလို၍ "သလ္လီနဿ"ဟု ဖွင့်၊ "သံ+လီန" ဟူသည် စိတ်ကို အမျိုးမျိုးအာရုံ၌ မဖြစ်စေဘဲ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ "သံ–သမ္မဒေဝ–ကောင်းစွာသာ လျှင်+လီန–ငြိကပ်နေခြင်းတည်း"၊ ထိုသို့ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ငြိကပ်နေလျှင် တစ်ပါးတည်း မဟုတ်သော်လည်း တစ်ပါးတည်းနေသူနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သောကြောင့် "ဧကီဘာဝံ ဂတဿ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ပဋိသလ္လီနဿ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ငြိကပ်စဉ်၊ ဝါ–တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းစဉ်"ဟု ပေး။

စိရဋ္ဌိတိ၊ ပေ၊ စိရဋ္ဌိတိကံ။ ။ စိရန္တိ ကာလာဝေက္ခံ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂ ဝစနံ၊ စိရာတိ စိရကာလယုတ္တာ–သော၊ ဋ္ဌိတိ–ကို၊ အဘောဒေန–ကာလနှင့်ကာလ၌တည်ခြင်းကို မခွဲခြားသော အဘောဒေါပစာရအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာ–ဤနည်း၌ "စိရာ–ကြာမြင့်သော+ဋ္ဌိတိ–တည်ခြင်း" ဟု ပေး၊ "တည်ရာကာလ"ဟု မပေးနှင့်။

ပန်–ပရိဟာရပက္ခေ၊ပပေအံ့၊ ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဣမံ ပရိဝိတက္ကံ–
ဤအကြံကို၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိကိံ–
နိုင်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ၊) ဝုစ္စတေ၊ သက္ကော
ဘိစ–တချို့လည်း စွမ်းနိုင်၏၊ န သက္ကောတိစ–ကချို့လည်း မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ–ချဲ့၊
အယံ–ဤ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဣမေသံ နာမ ဗုဒ္ဓါနံ–ဤမည်သော ဘုရားရှင်
တို့၏၊ သာသနံ–သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်း
ရှိသည်၊ န အဟောသိ–မဖြစ်၊ ဣမေသံ နာမ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သာသနံ–သည်၊
စိရဋ္ဌိတိကံ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ ဧတ္တကံ–ဤမျှလောက်ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ–ငှာ၊
သက္ကောတိ–၏၊ ဣမိနာ ကာရဏေန–ကြောင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–သည်၊ န အဟောသိ၊
ဣမိနာ ကာရဏေန စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသိ၊ ဣတိ ဧတံ ပန–ဤအရာကိုကား၊
(ဝိနိစ္ဆိတုံ) န သက္ကောတိ–နိုင်။

ပန်–ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော–သည်၊ အာဟ–မိန့်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဧတမ္ပိ–
ဤအကြောင်းအရာကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်လည်း၊ သောဠသဝိဓာယ–၁၆ ပါးအပြား
ရှိသော၊ ပညာယ–၏၊ မတ္ထကံ–အထွတ် အထိပ်သို့၊ ပတ္တဿ–ရောက်ပြီးသော၊ အဂ္ဂ
သာဝကဿ–၏၊ ဘာရိယံ–ဝန်လေးဖွယ်သည်၊ န–မဟုတ်၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဝန်လေး
ဖွယ် မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန–နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ ဧကဋ္ဌာနေ–တစ်
နေရာတည်း၌၊ ဝသန္တဿ–နေပါလျက်၊ ဝါ–နေသော၊ (ထေရဿ–၏) သယံ၊
ဝိနိစ္ဆယကရဏံ–ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊ တုလံ –ချိန်ခွင်ကို၊ ဆဍ္ဍေတွာ–စွန့်၍၊
ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ တုလနသဒိသံ–ချိန်ဆခြင်းနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊
ဘဂဝန္တံ ယေဝ–ကိုသာ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ–၍၊ ပုစ္ဆိ–လျှောက်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–
ပြီ၊) အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ–ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊ ဘဂဝါ–
သည်၊ တံ–ထို အမေးကို၊ ဝိသဇ္ဇေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဘဂဝတောစ၊ ပေ၊
အာဒိမာဟ၊ တံ–ထို ဝိပဿိဿ အစရှိသော စကားသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–
နက်ရှိသည်သာ။

သောဠသဝိဓပညာ။ ။ မဟာပညာ–အာရုံများစွာသို့ ပျံ့နှံ့သောပညာ, ပုထုပညာ–
(ပါးပါးလှပ်လှပ် မဟုတ်) ထုထည် (ဒုဒည်) ကောင်းသောပညာ, ဟာသပညာ(ခြောက်ကပ်ကပ်
မဟုတ်) ရွှင်ပျသောပညာ, ဇဝနပညာ–(ထုံထိုင်းထိုင်းမဟုတ်)လျင်မြန်သောပညာ, တိက္ခပညာ–
(တုံးတိတိမဟုတ်)ထက်မြက်သောပညာ, နိဗ္ဗေဓိကပညာ–(မထွင်းနိုင် မဖောက်နိုင်မဟုတ်)တကယ့်
အခက်အခဲကို ဖျက်ခွဲနိုင်သောပညာ၊ ဤ ၆ ပါးနှင့်တကွ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရမည်သော သမာပတ် ၉ ပါး
နှင့် အရဟတ္တမဂ်ပညာတည်း။

၁၉။ ပုန–တစ်ဖန်၊ ထေရော–သည်၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိတုကာမော–မေးလျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကောနုခေါ ဘန္တေ ဟေတူတိအာဒိံ–ကို၊ အာဟ–မြွက်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ကောနုခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကောနုခေါ ဘန္တေ တိ–န္တေ ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ ကာရဏပုစ္ဆာ–အကြောင်းကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း၊ တဿ–ထို ကောနုခေါ ဘန္တေ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ကတမောနုခေါ–အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟေတု, ပစ္စယောတိ–ယောဟူသော၊ ဧတံ ဥဘယံ–ဤ ၂ပါးသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာရဏာဓိဝစနံ–အကြောင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ (ဝုတ္တိ တို့၌ စပ်၊) တေန–ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တဿ–ထိုအကြောင်း၏၊ ဖလံ–အကျိုးသည်၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဟေတူတိ–တုယူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထိုအကြောင်းကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ (ဖလံ) ဧတိ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (စွဲ၍ဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊)

ဟေတု, ပစ္စယော။ ။ဟချို့အရာ၌ "အသာဓာရဏာအကြောင်းသည် ဟေတု, သာဓာရဏာအကြောင်းသည် ပစ္စယ"ဟုလည်းကောင်း, "ဇနကအကြောင်းသည် ဟေတု, ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းသည် ပစ္စယ"ဟုလည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟေတုနှင့် ပစ္စယသဒ္ဒါတို့မှာ အနက်ထူးရှိသော်လည်း ဤ၌ ဝိပဿိစသောဘုရားရှင်တို့၏ ဗြဟ္မစရိယ ကြာရှည်စွာ တည်ခြင်း–မတည်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပင် ဟေတု–ပစ္စယဟု ၂မည်ခွဲ၍ ပြသည်–ဟု သိစေလို၍ "ဥဘယမေတံ ကာရဏာဓိဝစနံ"ဟု မိန့်။

ကာရဏံ ဟိ (ယသ္မာ)။ ။ရှေ့စကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ "ကာရဏံဟိ"စသည်မိန့်၊ ဟိနောက်၌ "ယသ္မာ"ဟု စာအုပ်များ၌ တွေ့ရ၏၊ သို့သော် "ဟိ"နိပါတ်သည်ပင် ရှေ့ကိုထောက်လျှင် ဒဠှီဇောတက, တသ္မာပါသော နောက်ဝါကျထောက်လျှင် ကာရဏဇောတက ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ယသ္မာ"သည် အပိုဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ကာရဏံကိုလည်းနောက် ဝုစ္စတိ ၂ပုဒ်၌ စပ်နိုင်ရကား ဒုတိယ ဝုစ္စတိတိုင်အောင် ဒဠှီဝါကျတစ်ရပ်ဟု မှတ်၊ ထို့နောက်မှ အတွင်းဝါကျများကို ပက္ခ+ပက္ခန္တရ, ကာရဏ+ဖလဟု ခွဲ။

တေန၊ ဧ၊ ဟေတူတိ ဝုစ္စတိ။ ။ဤ ဝါကျဖြင့် "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟေတု"ဟု ကရဏသာဓနကို ပြ၏၊ ဟိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုဂတိလည်း ပဝတ္တိအနက်ဟောတည်း–ဟု သိစေလို၍ "ပဝတ္တတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်း"ဟူလို။ [ဋီကာ၌ "ဂတိ"အရ ဥပဂမန (ကပ်ရောက်ခြင်း)ကိုယူ၍ "ဟိနောတိ (ဖလဿ ဟေတုဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ)–အကျိုး၏ အကြောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဟေတု"ဟု ကတ္တုသာဓ်လည်း ပြသေး၏]

ပစ္စယောတိ–ယောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဖဝ်–သို့၊ အတ္ထတော–လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဖက်–တစ်ခုတည်းသည်၊ (သမာန်) ပိ–သော်လည်း၊ ဝေါဟာရဝသေနစ–ပြောဆိုရိုး၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာ ယစ–သဒ္ဒါ၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတြတတြ–ထိုထိုပါဠိရပ်၌၊ ဖတ် ဥဘယမ္ပိ–ဤ ၂ပါးစုံ ကိုလည်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဇတ္ထ–ဤကောနုခေါ ဘန္တေ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သေသံ–သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ။

ဣဒါနိ–၌၊ တံ ဟေတုဥ္စ–ထိုအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ တံ ပစ္စယဥ္စ–ထို အရာကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ဘဂဝါစ သာရိပုတ္တ ဝိပဿီတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ–ထို ဘဂဝါစသော စကားရပ်၌၊ ကိလာသုနော အဟေသုန္တိ–ကား၊ အာလသိယ ကိလာသုနော–ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပင်ပန်းရုံသာဟုသဘောထားတော် မူကြကုန်သည်၊ ဝါ–ပျင်းရိ၊ ပေ၊ ကြောင့် အားထုတ်တော် မမူကြကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်၊ ဟိ–မှန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အာလသိယံဝါ–ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ဩသန္နဝီရိယတာဝါ–ဆုတ်နစ်သော ဝီရိယ ရှိကုန်သည်၏

ယသ္မာ တံ ပဋိစ္စ ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ ။ ။ [ရှေ့၌ ပါခဲ့သော ဟိ (ယသ္မာ)သည် ဤ၌ လည်း စပ်နိုင်သောကြောင့် ဤယသ္မာလည်း ပိုဟန်တူသည်။] ပစ္စယကို “ပတိ+အယ”ဟု ပုဒ်ခွဲ အယ၌ ဣဓာတ်သည် ပဝတ္တနအနက်ဟော၊ “တံ ပတိစ္စ–ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍”ဟု ဆိုသဖြင့် “ထိုအကြောင်းသည် အကျိုး၏ ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းတည်း”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “ပတိစ္စ+ဧတသ္မာ ဧတီတိပစ္စယော”ဟု ပြုစေလိုသည်၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ရှိ၏၊ [ဧတသ္မာ–ဤ အကြောင်း မှ၊ ပတိစ္စ–ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍၊ ဖလံ–သည်၊ ဧတိ (ပဝတ္တတိ)–၏၊ ဣတိ–ဤသို့ အကျိုး၏ စွဲ၍ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထိုအကြောင်းသည်၊ ပစ္စယော–မည်၏။]

ဝေါဟာရ–ဝစနသိလိဋ္ဌတာ။ ။ ဟေတုနှင့်ပစ္စယ ၂ပုဒ်လုံး၏အရမှာ ကာရဏကိုချည်း ကောက်ရသော်လည်း ထို ၂ပုဒ်ကို ပူးတွဲ၍ ဟေတု, ပစ္စယ (အကြောင်း, အရာ)ဟု ပြောရိုးရှိသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ပူးတွဲ၍ ပြောမှလည်း စကားချောသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုထို နေရာ၌ ၂ပုဒ်တွဲ၍ ပြောလေ့ဟောလေ့ရှိကြသည်။

ကိလာသုနော=ဂိလာသုနော။ ။ သက္ကတအဘိဓာန်၌ “ဂ္လါသ္နု–မကျန်းမာသော ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ရှိ၏၊ ဂ္လဲဓာတ်သ္နု ပစ္စည်း–ဟူ၏၊ ထိုကို ပါဠိပြန်လျှင် ဂိလေဓာတ်သုပစ္စည်းဖြင့် “ဂိလာသု” ဟုဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဂိလေဓာတ်ကား “ကိလမ–ပင်ပန်းခြင်း”အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကိလာသုနော ၏ ဆိုင်ရာဓာတ်ပစ္စည်းကို မတွေ့ရကား “ဂိလာသုနော”ကိုသာ ပါဠိရင်းဟု ဆရာတို့ ယူဆတော်မူကြ သည်။ [အချို့ကား “အပ္ပကံ–အနည်းငယ်ကို+လသန္တိ–အလိုရှိကြကုန်၏၊ ဣတိ ကိလာသုနော”ဟု ကြံကြသေး၏၊ ထိုအကြံ၌ အခြေအမြစ်ကို ရှာသင့်သည်။]

အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ န အတ္ထိ-ကုန်၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ကေဿဝါ-တစ်ယောက်အားသော်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံဝါ-လည်းကောင်း၊ သလက စက္ကဝါဠဿဝါ-အလုံးစုံသော စကြဝဠာအားသော်လည်းကောင်း၊ (စကြဝဠာ၌ နေသူ သတ္တဝါအပေါင်းကို အဓောဒေါပစာအားဖြင့် ဆိုသည်၊) ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တာ-န်လသော်၊ သမဂေနေဝ-တုု မျှသည့်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥဿာဟေန-အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဒေသေန္တိ-န်၏၊ ပရိ သာယ-၏၊ အပ္ပဘာဝံ-နည်းသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍၊ ဩသန္နဝီရိယာ-ရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-ကုန်၊ မဟန္တဘာဝံပိ-များသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဒိသွာ, ဥဿန္နဝီရိယာ-များသော ဝီရိယ ရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-ကုန်။

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ မိဂရာဇာ-သားတို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သီဟော-သည်၊ သတ္တန္နံ ဒိဝသာနံ-ခုနစ်ရက်တို့၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာ အခါ၌၊ ဂေါစရာယ-စားကျက်အလို့ငှာ၊ ဝါ-ကျက်စားရာအရပ်သို့၊ [ဂဗျူတ္တမာတ်၏ ကံ၌ သ ကို အာယပြု။] ပက္ကန္တော-သွားလသော်၊ ခုဒ္ဒကေဝါ-ငယ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တေဝါ-ကုန်သော၊ ပါဏေ-တို့သို့၊ ဧကသဒိသေနေဝ-တစ်ထပ်တည်း တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့် ၊ ဓာဝတိ ယထာ-ပြေးသွားသကဲ့သို့၊ကိံဿ ဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဧကသဒိသေနေဝ ဝေဂေန, ဓာဝတိ-နည်း၊ တံ-အနက် မရှိ) မေ-၏၊ ဇဝေါ-လျင်မြန်သော အဟုန်သည်၊ မာ ပရိဟာယိ-မဆုတ်ယုတ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ဧကသဒိသေနေဝ ဝေဂေန, ဓာဝတိ-၏၊) ဧဝံ-တူ၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အပ္ပကာယဝါ-နည်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ မဟတိယာဝါ-သော၊ ပရိသာယ-အား၊ သမကေနေဝ-သော၊ ဥဿာဟေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တိ-န်၏၊ ကိံဿဟေတု-ကြောင့်၊ (သမကေနေဝ ဥဿာဟေန ဓမ္မံ, ဒေသေန္တိ-နည်း၊) နော-တို့၏၊ ဓမ္မဂရုတာ-တရား၌ လေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ မာ ပရိဟာယိ-လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (သမကေနေဝ ဥဿာဟေန ဓမ္မံ, ဒေသေန္တိ-န်၏၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊) နော-တို့၏၊ ဓမ္မဂရုတာ မာ ပရိဟာယိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူသနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဓမ္မဂရုနော-တရား၌ လေးစားခြင်း ရှိကုန်၏၊ ဓမ္မဂါရဝါ-တရား၌ ရိုသေခြင်း ရှိကုန်၏၊ [ဓမ္မေ+ဂရု ဧတေသန္တိ ဓမ္မဂရုနော၊ ဓမ္မေ+ဂါရဝံ ဧတေသန္တိ ဓမ္မဂါရဝါ။] ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (နော ဓမ္မဂရုတာ, မာ ပရိဟာယိ-လင့်၊ ဣတိ-မူပြီ။)

ပန-ဆက်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-ကို ပူရယမာနော ဝိယ-ပြည့်စေတော်မူသကဲ့သို့၊ ဝိတ္ထာရေန-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတိ

ယထာ –ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ တေ–ထို ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ၊) န ဒေသေသုံ–န်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ, နဒေသေ သုံ–န်သနည်း၊) သတ္တာနံ–တို့၏၊ အပ္ပရဇက္ခတာယ–ပညာမျက်စိ၌ နည်းသောကိလေသာမြူ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ န ဒေသေသုံ–န်၊) တေသံ–ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ကာလေ–လက်ထက်တော်၌၊ ဒီဃာယုကာ–ရှည်သော အသက်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ အပ္ပရဇက္ခာ–န်သည်၊ အဟေသုံကိရ–သတတ်၊ တေ–ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ စတုသစ္စပ္ပဋိသံယုတ္တံ–၄ ပါးသောသစ္စာနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဧကဂါထမ္ပိ–တစ်ဂါထာကိုလည်း၊ သုတွာ–၍၊ ဝါ–လျှင်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ အဘိသမေန္တိ–ထိုးထွင်း၍ သိကြကုန်၏၊ [ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ အဘိ+သံ+ဣဓာတ်၊ ပဋိဝိဇ္ဈနအနက်ဟော၊] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဝိတ္ထာရေန–အားဖြင့်၊ န ဒေသေသုံ–မဟောကြကုန်၊ တေနေဝကာရဏေန–ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ (တရားအကျယ်ဟောတော် မမူကြသောကြောင့်ပင်၊) နေသံ–ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ သုတ္တံ–သုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝေဒလ္လံ–ဝေဒလ္လသည် လည်းကောင်း၊ အပ္ပကဉ္စ–နည်းသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တတ္ထ–ထိုအပ္ပကဉ္စ နေသံ အစရှိသော ပါဠ်၌၊ သုတ္တာဒီနံ–သုတ္တ အစရှိသည်တို့၏၊ နာနတ္တံ–ထူးကုန် သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဌမသင်္ဂီတိဝဏ္ဏနာယံ–၌၊ ဝုတ္တမေဝ–သာ။

အပညတ္တံ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒန္တိ–ကား၊ သာဝကာနံ–တို့၏၊ နိဒ္ဒေါသတာယ–ကျူးလွန်မှုအပြစ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝီတိက္ကမဒေါသာနံ အဘာဝတော၊] ဒေါသာနုရူပတော–အပြစ်အား လျော်သောအားဖြင့်၊ ပညပေတဗ္ဗံ–ပညတ်ထိုက်သော၊ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓဝသေန–ခုနစ်ပါးသော အာပတ် အစုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာဏာသိက္ခာပဒံ–အာဏာ သိက္ခာပုဒ်တော်ကို၊ အပညတ္တံ–ပညတ်တော် မမူအပ်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ပါတိမောက္ခန္တိ–ကား၊ အန္တရန္တရာသံ–အစဉ်အားဖြင့် လခွဲတိုင်း၊ ဝါ–လခွဲတစ်ကြိမ်၊ အာဏာပါတိမောက္ခံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ–မရွတ်ပြအပ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဩဝါဒပါတိမောက္ခမေဝ–ကိုသာ၊ တေ–ထို ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥဒ္ဒိသိံသု–ဟောပြတော်မူကုန်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တမ္ပိ–ထို ဩဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း၊ အန္တရ မာသံ–တိုင်း၊ ဝါ–လခွဲတစ်ကြိမ်၊ နောဥဒ္ဒိသိံသု–ဟောပြတော်မမူကုန်၊ တထာဟိ–ထို့စကားကို ချဲ့ဦးအံ့၊ ဝိပဿီ–မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဆန္နံ ဆန္နံဝဿာနံ–ဖြနှစ် ဖြနှစ်တို့၏ (အစွယေန–လွန်ရာ အခါ၌၊) (တစ်နည်း) ဆန္နံဆန္နံဝဿာနံ–ဖြနှစ် ဖြနှစ်တို့၏ အဆုံးနေ့၌၊ သကိံ သကိံ–တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်၊ ဩဝါဒပါတိ

မောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသိ–ဟောပြတော်မူပြီ၊ တဥ္စ–ထို ဩဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း၊ သာမံ ယေဝ–ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ ဥဒ္ဒိသိ–ပြီ၊ အသ–ထို ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာဝကာ ပန–တို့သည်ကား၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေသု–နေရာအရပ်တို့၌၊ န ဥဒ္ဒိသိံသု–ကုန်၊ သကလဇမ္ဗုဒီပေ–အလုံးစုံသော ဇမ္ဗူဒိပ်၌၊ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ–တစ်ခုတည်းသော အရပ်၌သာ၊ ဗန္ဓုမတိယာ–ဗန္ဓုမတီ မည်သော၊ ရာဇဓာနိယာ–မင်းနေပြည်၌၊ ခေမေ–ခေမမည်သော၊ မိဂဒါယေ–မိဂဒါယုံ၌၊ [ဣသိပတန မိဂဒါယုံ တောမျိုးတည်း။] ဝိပဿိဿ–သော၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ–၌၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ ဘိက္ခုသံဃော–သည်၊ ဥပေါသထံ–ကို၊ အကာသိ–ပြီ၊ တဉ္စ–ထိုဥပုသ်ကို လည်း၊ သံဃုပေါသထမေဝ–ကိုသာ၊ အကာသိ၊ ဂဏုပေါသထံ–ဂဏဥပုသ်ကို၊ န အကာသိ–ပြုသည်မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂလုပေါသထံ–ပုဂ္ဂလဥပုသ်ကို၊ န အကာသိ၊ ပါရိ သုဒ္ဓိဥပေါသထံ–ကို၊ န အကာသိ၊ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ–ကို၊ န အကာသိ၊ တဒါ–၌၊ ဇမ္ဗုဒီပေ–ဇမ္ဗူဒိပ်၌၊ စတုရာသီတိ ဝိဟာရ သဟဿာနိ–ရှစ်သောင်းလေးထောင် သောကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ကုန်သတတ်၊ ဧကမေကသ္မိံ–တစ်တိုက် တစ်တိုက်သော၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်းတိုက်၌၊ အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ–ဝိသဘာဂ ရဟန်းတို့နှင့် မရောပြွမ်း ကုန်သော၊ ဒသပိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ–တစ်သောင်းသောရဟန်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဝီသတိပိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ–၂သောင်းသော ရဟန်းတို့သည် လည်း ကောင်း၊ ဝသန္တိ–နေကြကုန်၏၊ ဘိယျောပိ–ထို့ထက် အလွန်လည်း၊ ဝသန္တိ–န်၏၊ ဥပေါသထာရောစိကာ–ဥပုသ်နေ့ကို လျှောက်ကြကုန်သော၊ ဒေဝတာ–တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထို ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ အာရောစေန္တိ–လျှောက်ကြ

ဆန္နံ ဆန္နံ ဝဿာနံ။ ။ အစွယေနာတိ ပါဠိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အထဝါ ဆန့်ဆန့် ဝဿာနံ ဩသာနဒိဝသံ (အဆုံးနေ့) အပေက္ခိတ္ဂာ သကျိံ သကိန္တိ ဝုတ္တဝ္တာ, တဒပေက္ခမိဒံ သာမိဝစနံ–ထို အဆုံးနေ့ကို ငဲ့သော သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။ ["မေ–တပည့်တော်၏ +စကားကို"ဟု ပေးရသောပုဒ်မျိုး ဖြစ်သည်။]

အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ။ ။ [န+ဝေါကိဏ္ဏာနိ။] ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေဟိ အသံသဋ္ဌာနိ၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သော်လည်း ထိုအတိုင်း ဟုတ်မည် မထင်၊ ဘုရားရှင်၏ ဩဝါဒပါတိမောက်ပြသောခေတ်၌ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ယုံမှားဖွယ် မရှိသင့်"တစ်သောင်း ၂သောင်း စသည် နေကြရာဝယ် အရောရော အနှောနှောနှင့် ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းလား"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ" ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ ဤနေရာ၌ "တေသဗ္ဗေပိ ဒွါဒသသဟဿ ဘိက္ခုဂဏနကာ မဟာဝိဟာရာ အဘယဂိရိ စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရသဒိသာ စ အဟေသုံ"ဟု မိန့် သည်။

ကုန်၏၊ (ကိံ) မာရိသာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ ဧကဲ ဝဿံ–တစ်နှစ်သည်၊ အတိက္ကန္တံ–လွန်ပါပြီ၊ ဒွေ ဝဿာနိ–တို့သည်၊ အတိက္ကန္တာ နိ–န် ပြီ၊ ပေ၊ ပဉ္စဝဿာနိ အတိက္ကန္တာနိ၊ ဣဒံ–ဤနှစ်သည်၊ ဆဋ္ဌံ–၆ ခုမြောက်သော၊ ဝဿံ–နှစ်ပါတည်း၊ အာဂါမိနိယာ–လာလတ္တံ့. ဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏမာသိယာ–လပြည့်နေ့၌၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ–ဘုရားဖူးခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဥပေါသထကရဏတ္ထဉ္စ–ဥပုသ်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဂန္တုံ့ဗ္ဗံ–သွားရာပါ၏၊ ဝါ– သွားချိန်တန်ပါပြီ၊ ဝါ–အရှင်ဘုရားတို့၏ သန္တိပါတကာလော–စည်းဝေးရာ အခါသည်၊ သမ္ပတ္တော–ရောက်ပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ အာရောစေန္တိ–န်၏။

တဘော–ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ သာနုဘာဝါ–တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ အာနုဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ–န်၏၊ ဣတရေ–အာနုဘော်ရှိသော ရဟန်းတို့မှ အခြားရဟန်းတို့သည်၊ (တန်ခိုးမရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဒေဝတာနုဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ–ကုန်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့ သွားကြကုန်သနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ တေ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ပါစိနသမုဒ္ဒန္တေ ဝါ–အရှေ့သမုဒ္ဒရာ၏ အစွန်၌သော် လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒန္တေ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဌိတာ–တည်ကုန်လျက်၊ ဂမိယဝတ္တံ–ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့၏ဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ–၍၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ "ဂစ္ဆာမ–န်အံ့"၊ ဣတိ–သို့၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဥပ္ပါ. ဒေန္တိ–ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ–စိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဝါ–တစ်ပြိုင်နက်၊ [သဟယောဂ၌ ကတ္တရိ စ၌ စဖြင့် ပဉ္စမီသက်၊ တချို့အရာ၌"သဟသဒ္ဒေ ကတော မယံ"ဟု သတ္တမီလည်း သက်၏၊] ဥပေါသထဂ္ဂံ–ဥပုသ်ယူရာ အရပ်သို့၊ ဝါ–ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်သို့၊ ဂတာဝ–ရောက်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိပဿိံ–မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ အဘိဝါဒေတွာ–၍၊ နိသီဒန္တိ–န်၏၊ ဘဂဝါပိ–လည်း၊ သန္နိသိန္နာယ–အညီအညွတ် ထိုင်နေပြီးသော၊ ပရိသာယ–၌၊ ဣမံ ဩဝါဒပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ–မူ၏၊ (ကိံ) ခန္တီ၊ ပေ၊ သာသနံတိ–ဟူ၍၊ ဥဒ္ဒိသတိ–၏။

တိတိက္ခာ–အရာရာဝယ်, အနာခံခြင်း ဟူသော၊ ခန္တီ–အဓိဝါသနခန္တီသည်၊ ပရမံ–မွန်မြတ်သော၊ တပေါ–အကျင့်တည်း၊ ဗုဒ္ဓါ–မြတ်ဘုရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနံ–

ခန္တီ။ ။ ဝရူပဝါဒံ–သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်သော၊ ပရာပကာရံ (ပရ+အပကာရံ) သူတစ်ပါးတို့၏ ကျေးဇူးမဲ့ပြုခြင်းလည်း ဖြစ်သော၊ သီတုဏှာဒိ ဘေဒေစ–သီတဥဏှ (အာဒိဖြင့် ဇိဃစ္ဆာ, ပိပါသ, ဍံသ, မကသ, သရီသပသမ္ဖဿကိုယူ၊) အစရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဂုဏ်ောပရောဓံ (ဂုဏ+ဥပရောဓံ)–အကောင်းဂုဏ်ကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးမှုကို၊ ခမတိ

နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရမံ-အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဟောတော်မူကုန်၏၊ ပရူပဃာတီ-သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော-ပဗ္ဗဇိတအစစ် မဖြစ်နိုင်၊ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ဝိဟေဌယန္တော-ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမဏော-သမဏအစစ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်။

သဟတိ-သည်းခံတတ်၏၊ အဓိဝါသေတိ-ပြန်၍မပြော ပြန်၍ မပြုဘဲ သူတစ်ပါးက ပြောသမျှ ပြုသမျှကို (အဓိ) မိမိအပေါ်၌သာ+ဝါသေတိ-တည်နေစေ၏၊ (မိမိသာ အနာခံ၏-ဟူလို၊) ဣတိ ခန္တိ-ခန္တိ မည်၏။ [ခမုဓာတ်+တိပစ္စည်း၊ ဆန်းကြောင့် ဒီဃပြု၍ “ခန္တီ”ဟု ဖြစ်သည်။]

ပရမံ တပေါ တီတိက္ခာ။ ။ သီလာဒီနံ ပဋိပက္ခဓမ္မေ-သီလစသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် လောဘ ဒေါသစသော တရားတို့ကို၊ (သဝိသေသံ-အထူးနှင့်တကွ၊) တပတိ-လောင်မြိုက် (ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီး) တတ်၏၊ ဣတိ တပေါ၊ ရဲ့ဦးအုံ့-ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကို သည်းမခံနိုင်လျှင်, သည်းမခံနိုင်၍ စိတ်လည်း ဆင်းရဲလျှင် စားသောက်ချင်သော လောဘနှင့် လိုတာမရ၍ ဆင်းရဲသော ဒေါမနဿ ဒေါသဖြစ်၏၊ သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲလျှင် ဒေါသဖြစ်၏၊ ဤသို့ လောဘ ဒေါသစသော တရားများဖြစ်လျှင် ပါဏာတိပါတစသော သီလပျက်မှု ဖြစ်တော့၏၊ ထိုသီလပျက်ကြောင်း တရားတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သောကြောင့် ခန္တီသည် အမြတ်ဆုံး အကျင့် ဖြစ်၏။ [ဥပနိဇ္ဈာယနခန္တီ-အာရုံ၌ ရှုဆင်ခြင်လျက် နှစ်သွက်တတ်သော ဉာဏ်ကိုလည်း “ခန္တီ”ဟု ခေါ်ရကား ထို ဥပနိဇ္ဈာယနခန္တီကို တားမြစ်လို၍ “တီတိက္ခာ”ဟု ဝိသေသန ကူ(မ)ရသည်။]

နိဗ္ဗာနံ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓါ။ ။ ဝါန (တဏှာ)မှ ထွက်မြောက်သောကြောင့် သဏ္ဍတလို “နိရ်ဝါဏ”ပါဠိလို “နိဗ္ဗာန”မည်သော တရားသည် သန္တ-ငြိမ်သက်, ပဏီတ-မွန်မြတ်, နိပုန-သိမ်မွေ့, သိဝ-အေးမြ, ခေမ-ဘေးမရှိဟူသော အားလုံးသော အခြင်းအရာဖြင့် (ဘယ်တရားနှင့်ယှဉ်ယှဉ်) အသာဆုံးဟု ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူကြသည်၊

နဟိ၊ ပေ၊ ပရူပဃာတီ။ ။ ပြခဲ့သော အဓိဝါသနခန္တီ မရှိသောကြောင့် သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်သူသည် ပဗ္ဗဇိတ မမည်နိုင်၊ မှန်၏-“ပရံ+ဥပဃာတေတီတိ ပရူပဃာတီ”နှင့်အညီ သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်သူသည်“ပဗ္ဗာဇေတီတိ-အကုသိုလ်တရားတို့ကို မိမိသန္တာန်မှ ထွက်သွားစေတတ်၏”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် မကိုက်ညီရကား “ပဗ္ဗဇိတ” အစစ်မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ဤ ဝစနတ္ထအလို“ပဗ္ဗဇိတ”၌ ကာရိတ်ပစ္စည်းကျေ၊ “န သမဏော၊ ပေ၊ ယန္တော”ဟူသော စတုတ္ထပါဒကား တတိယပါဒ၏ ဝေဝုစ် ပရိယာယ်တည်း၊ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲသူသည် “သမေတိ-ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့် သမဏအစစ် မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။ [န ဟိ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဧတဿ ဟိ န သမဏော ဟောတီတိ ဝေဝစနံ၊ ပရူပဃာတီတိ ဧတဿ ပရံ ဝိဟေဌယန္တောတိ ဝေဝစနံ။]

တစ်နည်း။ ။ ပရူပဃာတိ၌ ပရကို ဥတ္တမ (အမြတ်)ဟု အနက်ယူ၍ “ပရူပဃာတီ-မြတ်သောသီလကို ဖျက်ဆီးသူ”ဟု အနက်ပေး။ [“ပုဂ္ဂလပရောပရညူ-ပုဂ္ဂိုလ် အမြတ်အယုတ်ကို

သဗ္ဗပါပဿ–အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို၊ အကရဏံ–မပြု မကျင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုသလဿ–စတုဘူမက ကုသိုလ်ကို၊ ဥပသမ္ပဒါ–ပြီးစေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သစိတ္တပရိယောဒါပနံ–မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဧတံ–ဤသုံးမျိုးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သာသနံ–အဆုံးအမတော်တည်း။

အနုပဝါဒေါ–နှုတ်ဖြင့် မစွပ်စွဲခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အနုပဃာတော–ကိုယ်စိတ်တို့ဖြင့် မညှဉ်းဆဲ မနှိပ်စက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက္ခေ–

သိသူ"ဟုရာ၌ ပရုပ္ပဒ်ကဲ့သို့တည်း။ ဤနည်းအလို "ယောစ သမဏော–သည်ကား၊ ပရံ–အခြားသတ္တဝါကို၊ ဝိဟေဌယန္တော–ညှဉ်းဆဲလျက်၊ ပရူပဃာတီ–မိမိ၏ မြတ်သောသီလကို ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ သော သမဏော–သည်၊ န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော–ပဗ္ဗဇိတမဟုတ်"ဟု ပေး၊ ဤနည်း၌ န တစ်လုံးအနက်မရှိ။ ["ပရူပဃာတီဖြင့် သူတစ်ပါးကို သေအောင်သတ်သူ"ယူ၍ "ဝိဟေဌယန္တောဖြင့် အသေမသတ်ဘဲ ညှဉ်းဆဲရုံ ညှဉ်းဆဲသူ"ယူသော နောက်တစ်နည်းနှင့် ထို့နောက် အခြားတစ်နည်းကိုလည်း ဋီကာပြသေး၏။]

သဗ္ဗ၊ ပေ၊ သဥပသမ္ပဒါ။ ။ "သဗ္ဗပါပ–အလုံးစုံအကုသိုလ်"ဟူသည် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တွင် ပါဝင်သော အပြစ်ရှိသော တရားအားလုံးတည်း၊ ထိုတရားအားလုံးကို မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို "အကရဏံ" ဟု ဆိုသည်၊ "ကုသလ" အရ ကာမ–ရူပ–အရူပ–လောကုတ္တရာဟူသော စတုဘူမကကုသိုလ်ကို ယူ၊ ထို ကုသိုလ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းသည် ဥပသမ္ပဒါ မည်၏၊

သစိတ္တပရိယောဒါပနံ။ ။ အဝုပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်ဖြင့် "ဩဒါန"ဖြစ်၍ ကာရိတ်ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "ဩဒါပနံ"ဟု ဖြစ်၏၊ သက္ကတ၌ "ပရိယ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပရိနောက်၌ သရရှိလျှင် အမြဲ (ယ်) လာ၊ "ပရိယတ္တိ, ပရိယာပုဏာတိ, ပရိယောသာနံ"စသည်တည်း။ "တံပန အရဟတ္တေန ဟောတိ–ထိုစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကျမှ ပြီးဆုံး၏"–ဋီကာ၊ ထို့ကြောင့် အစွမ်းကုန်ဖြူစင်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သစိတ္တပရိယောဒါပနံ"ဟု မိန့်သည်။

အနုပဝါဒေါ အနုပဃာတော။ ။ ဝါစာယကာသစိအနုပဝဒနံ–နှုတ်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မစွပ်စွဲခြင်းသည် အနုပဝါဒမည်၏၊ အနုပဃာတောတိ ကာယေနမနသာစ ကဿစိ ဥပဃာတာကရဏံ–ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မညှဉ်းဆဲ, ညှဉ်းဆဲဖို့ရန် မကြံခြင်းသည် အနုပဃာတမည်၏။

ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။ ။ ပ အတိမောက္ခံ–အလွန်မြတ်သော၊ (တစ်နည်း)ပါတိ သုဂတိဘယေဟိ–သုဂတိဘဝ၌ ဖြစ်တတ်သော အတ္တာနုဝါဒစသော ဘေးတို့မှ စောင့်ရှောက်တတ်, မောက္ခတိ ဒုဂ္ဂတိဘယေဟိ–ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့မှ လွတ်စေတတ်သောကြောင့် ပါတိမောက္ခမည်သော သီလကို (ဝိနည်းပိဋကတ်၌လာသော သီလအားလုံးကို) ပါတိမောက္ခသီလဟု ခေါ်၏၊ ထိုသီလကို မလွန်ကျူးခြင်းသည် ပါတိမောက္ခသီလ၌ စောင့်စည်းခြင်းမည်၏။

ပါတိမောက္ခသီလ၌ ၊ သံဝရောစ–စောင့်စည်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဘတ္တသ္မိံ–ဆွမ်း၌၊ မတ္တညုတာ စ–ခံယူသုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိသူ၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ပန္တံ–အစွန်အဖျားကျ၍ ဆိတ်ငြိမ်သော၊ သယနာသနံစ–အိပ်ရာ နေရာကျောင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဝါ–အိပ်ရာ နေရာကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တေ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော လွန်ကဲသော သမာပတ်စိတ်၌၊ ဝါ–မဂ်ဖိုလ်စိတ်၌၊ အာယောဂေါစ–လွန်စွာကြိုးကုတ်, အားထုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဧတံ–ဤ ၅ မျိုးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ–အဆုံးအမတော်တည်း။

ဧတေနေဝ ဥပါယေန–ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ဣတရေသမ္ပိ–ဝိပဿီဘုရားမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော–ဒ္ဒေသကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ တိဿောဝ–၃ ဂါထာသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ ဩဝါဒပါတိမောက္ခဂါထာယော–ဤ ဩဝါဒပါတိမောက် ဂါထာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–

မတ္တညုတာစ ဘတ္တသ္မိံ။ ။ ဤ ပါဠ်ဖြင့် ဘောဇနေမတ္တညုတာမည်သော စရဏ (အကျင့်)ကို ပြ၏၊ လှူသောအခါ မိမိအားမျှတလောက်ရုံ ခံယူခြင်းဟူသော ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တညုတာ, သုံးဆောင်သောအခါ မိမိနှင့်သင့်တော်သော အစာကို စားခြင်းဟူသော ပရိဘောဂမတ္တညုတာဟု ၂ မျိုးရှိ၏။

ပန္တဉ္စသယနာသနံ။ ။ ပန္တ–ပ+အန္တ၊ ပရိယန္တနှင့် အနက်တူပုဒ်၊ ဇနသံဗာဓနပိရဟိတံ–လူအများ၏ ရှုပ်ထွေး ထိပါးခြင်းမှကင်းသော၊ နိဇ္ဇနသမ္ဗာဓံ–လူအပေါင်းဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းခြင်းမရှိသော၊ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ–လူတို့မှ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းတည်း၊ ထိုကျောင်းမျိုး၌ နေခြင်း–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ မတ္တညုတာစ ဘတ္တသ္မိံ, ပန္တဉ္စသယနာသနံဖြင့် ဆွမ်း, ကျောင်းဟူသော ပစ္စည်း ၂ ပါး၌ သန္တောသ (တင်းတိမ်ရောင့်ရဲမှု)အကျင့်ကို ပြ၏၊ ထို ၂ ပါး၌ သန္တောသဖြစ်ပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် သင်္ကန်းဆေးဟူသော အခြား ၂ ပါး၌ သန္တောသ ဖြစ်ပုံကိုလည်း၊ (သန္တောသ လက္ခဏာချင်းတူသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း, လက္ခဏဟာရနေတ္တိ နည်းအားဖြင့်) ပြပြီးဖြစ်တော့သည်။ [ဒွိဟိယေဝံ ပစ္စယေဟိစ စတုပစ္စယသန္တောသော ဒီပိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, ပစ္စယ သန္တောသသာမညေန ဣတရဒွယဿပိ လက္ခဏဟာရနယေန ဇောတိတဘာဝတော။]

အဓိစိတ္တေစ အာယောဂေါ။ ။ ဝိပဿနာပါဒကံ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ အဓိစိတ္တံ–(ရှာန်သမာပတ်ကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာအားထုတ်ရာ၌) ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာပတ် ရှစ်ပါးစိတ်သည် အဓိစိတ္တ (လွန်ကဲသော စိတ်)၊ တတောပိစ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ၊ တသ္မိံ ယထာဝုတ္တေ အာယောဂေါ၊ အနုယောဂေါတိ အတ္ထော၊ အနုပဝါဒန, အနုပဃာတန, ပါတိမောက္ခေသံဝရ, ပန္တသေနာသန သေဝန, အဓိစိတ္တာနုယောဂ, ဤ ၅ ပါးလည်း ဘုရားရှင်တို့၏ ဩဝါဒတော်တည်း။

န်၏၊ တာ–ထိုဂါထာတို့သည်၊ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနံ–ရှည်သော သက်တော်ရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ယာဝ သာသနပရိယန္တာ–အဆုံးအမတော် ဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ [ဓရမာနကဗုဒ္ဓါနံ အနုသာသနပရိယန္တံ (ဆုံးမတော်မူခြင်း၏ အဆုံးကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ "ရဟန်းအသွင်ဟူသော လိင်္ဂသာသနာမှာ ထို့နောက် အကြာကြီးတည်သေးသော ကြောင့် "သာသနပရိယန္တာ"အရ အဆုံးအမကို "သာသန"ဟု ယူရသည်–ဟူလို။] ဥဒ္ဒေသံ– ရွတ်ပြအပ်ကုန်သည့်၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ အပ္ပါယုကဗုဒ္ဓါနံ–နည်းသော (တိုသော) သက်တော်ရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ပဌမဗောဓိယံယေဝ–ပထမဗောဓိ၌ သာ၊ ဥဒ္ဒေသံ–သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–န်၏၊ ပန–ဆက်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိ ကာလတော–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပြီးရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ အာဏာပါတိ မောက္ခမေဝ–အာဏာပါတိမောက်ကိုသာ၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ–ရွတ်ပြအပ်၏၊ တဉ္စ–ထို အာဏာပါတိမောက်ကိုလည်း၊ ဘိက္ခူ ဧဝ–ရဟန်းတို့သည်သာ၊ ဥဒ္ဒိသန္တိ–န်၏၊ ဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ န ဥဒ္ဒိသန္တိ–ရွတ်ပြတော်မမူကြကုန်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ အမှာကမ္ပိ–တို့၏လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဌမဗောဓိယံ–၌၊ ဝီသတိဝဿ မတ္တမေဝ–ဝါတော် ၂၀ မျှ ကာလပတ်လုံးသာ၊ ဣမံဩဝါဒပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသိ–တော်မူပြီ၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ဧကဒိဝသံ–၌၊ ပုဗ္ဗာရာမေ–ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်တော်၌၊ မိဂါရမာတု ပါသာဒေ–မိဂါရသူဌေး၏ အမိအရာ၌တည်သော ဝိသာခါ၏ ပြာသာဒ်၌၊ နိသိန္နော–နေတော်မူလျက်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ–သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ) ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အဟံ–သည်၊ ဒါနိ–၌၊ ဣတော–ဤနေ့မှ ၊ ပရံ–၌၊ ဥပေါ

ပဌမဗောဓိယံ ယေဝ။ ။ "ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့သော ကြောင့် ပထမဗောဓိကို ဝါတော် ၂၀ အတွင်းဟု မဟာဂဏ္ဌိပုဒ်၌ ဆို၏၊ သုတ္တန်ဋီကာတို့ကို ပြုသော အရှင်ဓမ္မပါလထေရ်ကား ၄၅ ဝါကို ၃ ပိုင်း ပိုင်း၍ ပထမ ၁၅ ဝါကို ပထမဗောဓိ (သစ္စာ ၄ ပါးကို သိကြရာ ပထမအပိုင်း)ဟု လည်းကောင်း, ဒုတိယ ၁၅ ဝါကို မဇ္ဈိမဗောဓိ, တတိယ ၁၅ ဝါ ကို ပစ္ဆိမဗောဓိဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူ၏၊ "ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿဗ္ဘန္တရေ"ဟူသော စကားကိုကား "ဝါ ၂၀ အတွင်း၌ ပထမဗောဓိ ပါဝင်သောကြောင့် ဆိုသည်"ဟု မိန့်သည်။

သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလတော။ ။ ဤစကားကား သိက္ခာပုဒ် မပညတ်ရသေးလျှင် အာဏာပါတိမောက်မရှိ၊ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်မှ အာဏာပါတိမောက် ရှိကြောင်းကို ပြသောစကားတည်း၊ "သိက္ခာပုဒ် ပညတ်"ဟူရာ၌လည်း သိက္ခာပုဒ်တချို့ ပညတ်ပြီးရုံမျှဖြင့် အာဏာပါတိမောက် ခွင့်ပြုတော်မမူသေး, ဝါတော် ၂၀ ကျော်၍ ဩဝါဒပါတိမောက် ဟောပြတော်မူမည့် ပရိသတ်တွင် ဒုဿီလ ပါဝင်နေမှ အာဏာပါတိမောက် ပြုဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ အကျယ်ကို ပါတိ မောက္ခဋ္ဌုပနက္ခန္ဓကမှာ ရှု။

သထံ–ကို၊ နှ ကရိဿာမိ–မပြုတော့အံ့၊ ပါတိမောက္ခံ–ဩဝါဒပါတိမောက်ကို၊ နှ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ–ရွတ်ပြတော် မမူ တော့အံ့၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဒါနိ–၌၊ တုမှေဝ–တို့ချည်းသာ၊ ဣတော–ဤနေ့မှ၊ ပရံ–၌၊ ဥပေါသထံ–ကို၊ ကရေယျာထ–နိလော၊ ပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသေယျာထ–နိလော၊ ဘိက္ခဝေ, ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ–အကြင် အရာကြောင့်၊ တထာဂတော–သည်၊ အပရိသုဒ္ဓါယ–မစင်ကြယ်သော၊ ပရိသာယ–၌၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒိသေယျ–၏၊ ဇတံ–ဤ အကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ–သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ ဇသော–ဤအရာသည်၊ အနဝကာသော–သင့်သောအရာ မဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ (အာမန္တေသိ–ပြီ၊) တတော–ခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အာဏာပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသန္တိ–နိ၏၊ ဣဒံ အာဏာပါတိမောက္ခံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ တေသံ–ထိုဘုရားရှင်တို့သည်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ–အပ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌ ပါတိမောက္ခန္တိ–ကွဲ့ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တေသံ ဗုဒ္ဓါနန္တိ–ကား၊ ဝိပဿီ အာဒီနံ–သိ အစရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ–၃ ဆူကုန်သော၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အန္တရဓာနေနာတိ–ကား၊ ခန္ဓန္တရဓာနေန–ခန္ဓာတော်၏ ကွယ်လွန်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာနေန–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါနန္တိ–ကား၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အနုဗုဒ္ဓါ–အတုလိုက်၍ သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို သိကုန်သော၊ ယေ သမ္မုခသာဝကာ–အကြင် မျက်မှောက် သာဝကတို့သည်၊ (သန္တိ၊) တေသံ–ထို မျက်မှောက်သာဝကတို့၏ ခန္ဓန္တရဓာနေနစ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယေတေပစ္ဆိမာ သာဝကာတိ–ကား၊ တေသံ သမ္မုခသာဝကာနံ–တို့၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်သော၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ သာဝကာ–တို့သည်၊ (သန္တိ၊) နာနာနာမာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော–က္ခိတ၊ ဓမ္မရက္ခိတော–တ၊ ဣတိအာဒိ နာမဝသေန–ဤသို့ အစရှိသော အမည်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓနာမာ–အထူးထူးသော အမည်ရှိကုန်သော၊ နာနာ ဂေါတ္တာတိ–ကား၊ ဂေါတမော–ဂေါတမ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော–လာန်၊ ဣတိ အာဒိ ဂေါတ္တဝသေန–ဤသို့ အစရှိသောအနွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓဂေါတ္တာ–အထူးထူးသော အနွယ်

သမ္မုခ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗဇိတာတိ။ ။သဗ္ဗန္တိမာနံ–သာဝကအားလုံးတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်ကုန်သော၊ သုဘဒ္ဒသဒိသာနံ–(ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် ညဉ့်မှ တရားနာရ၍ တရားထူးရသော) သုဘဒ္ဒနှင့်တူကုန်သော၊ သမ္မုခသာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတေသန္ဓာယဒေတိ (သမ္မုခသာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာဟူသောစကားကို ဆိုသည်။)

ရှိကုန်သော၊ နာနာဇစ္စာတိ–ကား၊ ခတ္တိယော–ခတ္တိယ၊ ဗြာဟ္မဏော–ဏ၊ ဣတိ အာဒိ ဇာတိဝသေန–သောဇာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ နာနာဇစ္စာ–အထူးထူးသော ဇာတ်ရှိကုန်သော၊ နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာတိ–ကား၊ ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ–ခတ္တိယအမျိုး အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ [ခတ္တိယဟု ရှေ့၌ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန ဧဝကို ထည့်သည်၊ အခြားအမျိုးမဟုတ်, ဆိုအပ်ပြီးသော ခတ္တိယစသော အမျိုးပင်–ဟူလို။] ဝိဝိဓကုလာ–အထူးထူးသောအမျိုးမှ၊ နိက္ခမ္မ–ထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်း ပြုကြကုန်သော၊ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥစ္စနီစဥဠာရဥဠာရဘောဂါဒိကုလဝသေန–မြင့်သော အမျိုး, နိမ့်သောအမျိုး, အလွန် မွန်မြတ်သော စည်းစိမ်ရှိသောအမျိုး အစရှိသော အမျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓကုလာ–မှ၊ နိက္ခမ္မ–၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ–န်သော၊ (ယေတေ သာဝကာဥ္စပ်။)

တေ တံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ–ကား၊ ပစ္ဆိမာ–န်သော၊ တေ သာဝကာ–တို့သည်၊ [ဝိဟေဌေန္တာ–စသော အရတူပုဒ်များနှင့်တကွ "အန္တရဓာပေသုံ"၌ စပ်။] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧကနာမာ–တူသောအမည် ရှိကုန်သော၊ ဧကဂေါတ္တာ, ဧကဇာတိကာ, ဧကကုလာ–တူသောအမျိုးမှ၊(နိက္ခမိတွာ–၍၊) ပဗ္ဗဇိတာ–န်သော၊ (သာဝကာ–တို့သည်၊) အမှာက်–တို့၏၊ သာသနံ–သာသနာတော်တည်း၊ တန္တိ–အစဉ်တော်တည်း၊ ပဝေဏိ–အဆက်တော်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ အတ္တနော–၏၊ ဘာရံ–တာဝန်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဗြဟ္မစရိယံ–သာသနဗြဟ္မစရိယကို၊ ရက္ခန္တိ–န်၏၊ စိရံ–စွာ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မံ–ပရိယတ်တရားတော်ကို၊ ပရိဟရန္တိ–ဆောင်ရွက်ကြကုန်၏၊ ဣမေစ–ဤ သာဝက တို့သည်ကား၊ [နာနာ နာမ စသည် ဖြစ်ကြသော ဤသာဝကတို့သည်ကား–ဟူလို။] တာဒိသာ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ဟောန္တိ–မဟုတ်ကြကုန်၊ [သာသနာတော်ကို မိမိတို့ တာဝန်ဟု ယူဆ၍ စောင့်ရှောက်သူများ မဟုတ်ကြ–ဟူလို၊] တသ္မာ– ကြောင့်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ ဝါ–တစ်ယောက် တစ်ယောက်ကို၊

ဥစ္စ၊ ပေ၊ ကုလဝသေန ဝါ။ ။ [ဝါ–ကား "ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ" ၏ ဝိကပ် တည်း၊] ဥစ္စနီစကုလ, ဥဠာရဘောဂါဒိကုလ–ဟု ၂မျိုးခွဲ၊ ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကုလကို ဥစ္စကုလ, ဝေဿ သုဒ္ဒကုလကို နီစကုလဟု ခွဲ၊ ဥဠာရ ဥဠာရ"ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ခုဖြင့် ဥဠာရတရတမဥပဘောဂဝန္တ–အလွန့်အလွန် မြတ်သော အသုံးအဆောင် စည်းစိမ်ရှိသော အမျိုးဟု သိစေသည်။ [ဥဠာရာတိသယဇောတနတ္ထံ ဟိ ပုန ဥဠာရဂ္ဂဟဏံ, ဒုက္ခဒုက္ခန္တိအာဒိသု ဝိယ။]

ဘောဂါဒိ။ ။ အာဒိဖြင့် ဥဠာရ–သာမညစည်းစိမ်ရှိသော အမျိုး, အနုဠာရ–မမြတ် သော (အောက်တန်းကျသော)စည်းစိမ်ရှိသော အမျိုးကို ယူ။ [အာဒိသဒ္ဒေန ဥဠာရအနုဠာရာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။]

ပိပေဟေတ္တွာ-ညှဉ်းဆဲကုန်လျက်၊ ဝိလောမံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ ဂဏှန္တာ-နှ်လျက်၊ အသုကော ထေရော-ထိုမည်သောထေရ်သည်၊ ဇာနိဿတိ-သိလတ္တံ့၊ ဝါ-သိလိမ့်မည် ပေ၊ အသုကော ထေရော-သည်၊ ဇာနိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဝါ-ပေ၊ [သူ+သိလိမ့်မပေ၊ ငါတို့နှင့် မဆိုင်ပါ-ဟူလို၊] ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သိထိလံ-ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လျက်၊ တံ ဗြဟ္မစရိယံ-ထို သာသနဗြဟ္မစရိယကို၊ ခိပ္ပဒေဝ-သာလျှင်၊ အန္တရဓာပေသုံ-ကွယ်ပစေကြကုန်ပြီ၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂါယနာသို့၊ အာရောပေတွာ-၍၊ န ရက္ခိံသု- မစောင့်ရှောက်ကြကုန်။

သေယျထာပိဝိ-ပိ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ တဿတ္ထဿ-ထို အလျှင်အမြန် ကွယ်ပခြင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်၏၊ ဩပမ္မနိဒဿနံ-ဥပမာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝိကိရတီတိ-ကား၊ ဝိက္ခိပတိ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်၏၊ ဝါ-ကြဲဖြန့်၏၊ ဝိဓမတီတိ-ကား၊ ဌာနန္တရံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ နေတိ-ဆောင်၏၊ ဝါ-ရောက်အောင် မှုတ်လွှင့်၏၊ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ-ကား၊ ဌိတဋ္ဌာနတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ အပနေတိ-ဖယ်ရှား၏၊ ဝါ-ဖယ်သောအားဖြင့် ဖျက်ဆီး၏၊ ယထာ တံ သုတ္တေန အသင်္ဂဟိတတ္တာတိ-ကား၊ သုတ္တေန-ချည်ဖြင့်၊ အသင်္ဂဟိတတ္တာ-မသိမ်းယူအပ်ကုန် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဂန္ထိတတ္တာ-မသီကုံးအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဗဒ္ဓတ္တာ-မဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိကိရတိယထာ-ကြဲဖြန့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဝိကိရတိ-၏၊ သုတ္တေန-ဖြင့်၊ အသင်္ဂဟိတာနိ-မသိမ်းယူအပ် (မသီကုံးအပ်)ကုန်သော ပန်းတို့ကို၊ (ဝါတော-သည်၊) ဝိကိရတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဝိကိရတိ-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ ခေါတိ-ခေါ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ-ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် ကောင်းစွာ ပြီးစေကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောတိုက်ဆိုင်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ အန္တရဓာပေသုန္တိ-ကား၊ ဝဂ္ဂသင်္ဂဟပဏ္ဏာသသင်္ဂဟာဒီဟိ-ဝဂ္ဂသင်္ဂဟ ပဏ္ဏာသသင်္ဂဟ အစရှိ သည်တို့ဖြင့်၊ [ထိုသင်္ဂဟတို့ကို ပဌမသံဂါယနာအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။] အသင်္ဂဏှန္တာ-

ဝိကိရတိ စသည်။ ။ တည်ရာပတ်လည်၌ ကြဲဖြန့်ခြင်းကို ဝိကိရတိ, တခြားနေရာ ရောက်သွားအောင် မှုတ်လွှင့်ခြင်းကို ဝိဓမတိ, နဂိုနေရာ၌ မရှိအောင် ဖယ်ရှားခြင်းကို ဝိဒ္ဓံသေတိဟု ဆိုသည်။ [ယခုစာတို့၌ "ဝိကိရိယန္တိ"ဟု ကမ္မရုပ်ဗဟုဝုစ်ရှိသော်လည်း ပါဠိတော်၌ "ဟာနိဝါတော ဝိကိရတိ"ဟု ရှိရကား ထိုပါဠိတော်ကို အဖြောင့်ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဝါတောဟု ကတ္တားထည့်၍ "အသင်္ဂဟိတာနိ ဝိကိရတိ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ သို့မှလည်း "ဧဝံ ဝိကိရတိ"ဟု ဥပမေယျ ဝါကျရှိပုံနှင့် လျော်သည်၊ "ဩပမ္မနိဒဿနံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ယထာ ဧဝံတို့၌လည်း အာကာရ အနက် မပေးသင့်။]

မသိမ်းယူကုန်ဘဲ၊ (ဝိနာသေသုံ ဋ္ဌ စပ်၊) ယံယံ-အကြင် အကြင် တရားသည်၊ အတ္တနော-အား၊ ရုစ္စတိ-နှစ်သက်၏၊ (ရောစနဋ္ဌသမ္ပဒါန်၊) တံတဒေဝ-ထို နှစ်သက်အပ်သော တရားကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒသေသုံ-ပြကြကုန်ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော တရားကို၊ (မနှစ်သက်အပ်သော တရားကို-ဟူလို၊) ဝိနာသေသုံ-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ အဒဿနံ-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ဘာဝပ္ပဓာန၊) နယိံသု-နံပြီ။

အကိလာသုနော၊ ပေ၊ သြဝဒိတုန္တိ-ကား၊ အပိစ-ထိုမှ တစ်ပါးကား၊ [“အပိစ” သည် ပါဠိတော်လာ အကိလာသုနောစဒ္ဓ စ၏ အဖွင့်တည်း၊] သာရိပုတ္တ-ရာ၊ တေ ဗုဒ္ဓါ-ထိုဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ စေတသာ-တော်ဖြင့်၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ စေတော-ကို၊ ပရိစ္စ-ပိုင်းခြားကာ သိ၍၊ [ပရိ-ပိုင်းခြားကာ+ဣစ္စ-သိ၍၊ ဣစ္စဋ္ဌ ဣဓာတ်, တွာပစ္စည်း၊ ဣ-ဂတိမှိ၊ ယေ ဂတျတ္ထာ, တေ ဗုဇ္ဈတ္ထာ။] ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍ [မည်သည့်စိတ် ဖြစ်နေသည်-ဟု ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိ၍၊] သြဝဒိတုံ-ငှာ၊ အကိလာသုနော-ပင်ပန်းရုံသာဟု သဘောထားတော် မမူကြကုန်သည်၊ အဟေသုံ-နံပြီ၊ ပရစိတ္တံ-သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်ကို၊ ဉတွာ-၍၊ အနုသာသနီ-ဆုံးမတော်မူခြင်းကို၊ ဘာရိယတော-ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ န အဒ္ဒသံသု-ရှုတော်မမူကြကုန်၊ ဘူတပုဗ္ဗံ သာရိပုတ္တာတိအာဒိ-တ္တအစရှိသော စကားကို၊ တေသံ-ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ အကိလာသုဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ-အကိလာသုအဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဘီသန ကေတိ-ကား၊ ဘယာနကေ-ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ဘယဇနနကေ-ကြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (ဝနသဏ္ဍေဌ စပ်။)

ပရစိတ္တံ၊ ပေ၊ အဒ္ဒသံသု။ ။ [ပရစိတ္တံ ဉတွာ”သည် စေတောပရိစ္စ၏ အနက်ဖွင့် (ဥဇုကတ္ထ)တည်း၊ အနုသာသနီသည် သြဝဒိတုံ၏ အနက်ဖွင့်၊ “န ဘာရိယတော အဒ္ဒသံသု”သည် “အကိလာသုနော အဟေသုံ”၏၊ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ န ဘာရိယတောကို “န ပပဥ္စတော”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ တချို့စာ၌ “အဒံသု”ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ သာဝကတို့၏ စိတ်ကိုသိ၍ သွန်သင်ဖို့ရန်ကိုကား ထိုဘုရားရှင်တို့သည် ဝန်လေးဖွယ်ဟု ရှုတော်မမူကြ၊ ကိစ္စလုပ်ငန်းကို ချဲ့ရာရောက်သည်ဟု ရှုတော်မမူကြ-ဟူလို။

ဘီသနကေ။ ။ “ဘီသိ” ဟု ဣကာရန္တဓာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်လာလျက် “ဘီံသ”ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆို၏၊ သက္ကတ၌ ဘီဓာတ်ကို ဘီသပြုသောကြောင့် “ဘီသ”ဟု ရှိစေလို၏၊ “ဘီသယ တီတိ ဘီသနကော”ဟု သွတ္တဌ ကပစ္စည်းသက်၊ ဘယာနကေ၌ကား “ဘီဓာတ်+အာနကပစ္စည်း” ဟု ဆို၍ “ဝိဘေတိ တေသ္မာတိ ဘယာနကော”ဟု ယောမနိမိ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏ “ဘယဇနနကေကား” ဘယာနကေ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထ အဖွင့်တည်း။

ဧဝံ ဝိတက္ကေထာတိ–ကား၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော–နေက္ခမ္မဝိတက် အစရှိကုန်သော၊ (အာဒိဖြင့် အဗျာပါဒ အဝိဟိံသတို့ကိုယူ၊) တယော–န်သော၊ ဝိတက္ကေ–တို့ကို၊ ဝိတက္ကေထ–ကြံကြကုန်လော၊ မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာတိ–ကား၊ ကာမဝိတက္ကာဒယော–န်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဗျာပါဒဝိဟိံသ ကို ယူ၊) တယော အကုသလဝိတက္ကေ, မာဝိတက္ကယိတ္ထ–န်လင့်၊ ဧဝံ မနသိကရောထာတိ–ကား၊ အနိစ္စံ–အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ–ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ–အနတ္တ၊ အသုဘံ–အသုဘ၊ ဣတိ–သို့၊ မနသိ–၌၊ ကရောထ–န်လော၊ (တစ်နည်း၊) မနသိကရောထ–နှလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ မာ ဧဝံ မနသာကရိတ္ထာတိ–ကား၊ နိစ္စံ–စ္စ၊ သုခံ အတ္တာသုဘံ, ဣတိ–သို့၊ မနသိ–၌၊ မာ အကရိတ္ထ–ကုန်လင့်၊ ဣဒံ ပဇဟထာတိ–ကား၊ အကုသလံ–သိုလ်ကို၊ ပဇဟထ–ပယ်စွန့်ကြကုန်လော၊ ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာတိ–ကား၊ ကုသလံ–ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ရ၍၊ ဝါ–ပြီးစေ၍၊ ပဋိလဘိတွာ–ရ၍၊ နိပ္ဖါဒေတွာ–ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရထ–န်လော။

အနုပါဒါယ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ–ကား၊ အဂ္ဂဟေတွာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝိမုစ္စိံသု–လွတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေသံ–ထို တစ်ထောင်သော ရဟန်း

ဧဝံ။ ။ ဧဝံသည် အာကာရအနက်ရှိ၏၊ ယထာနုသိဋ္ဌာယ အနုသာသနိယာ–ဆုံးမအပ်တိုင်းသော အနုသာသနီကို၊ ဝိဓိဝသေန–(ဧဝံ ဝိတက္ကေထ စသည်ဖြင့်) စီမံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိသေဓနဝသေန–(မာ ဧဝံဟု) တားမြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတာကာရပရာမသနံ–ဖြစ်စေအပ်သော အခြင်းအရာကို သုံးသပ်ကြောင်း သဒ္ဒါ။

အဂ္ဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိံသု။ ။ [အနုပါဒါယ–န+ဥပ+အာဒါယ။] ဥပ အနက်မရှိ–ဟု သိစေလို၍ “အဂ္ဂဟေတွာ”ဖွင့်၊ “ဝိမုစ္စိံသု”၌ကား ကတ္တုရုပ်ဟု ဆိုလျှင် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းသွင်း၍ “လွတ်ကုန်ပြီ”ဟု အကမ္မကအနက်ဖြစ်၏၊ ကမ္မရုပ်ဆိုလျှင် ရုဓာဒိဂိုဏ်းသွင်း၍ “လွတ်အပ်ကုန်ပြီ”ဟု သကမ္မကအနက် ဖြစ်၏၊ ထိုတွင် ရုဓာဒိဂိုဏ်း ကမ္မရုပ်ဟု ပြလို၍ “တေသံ ဟိစိတ္တာနိ ယေဟိအာသဝေဟိ ဝိမုစ္စိံသု”ဟု မိန့်သည်။

သာရတ္ထ။ ။ အာသဝေဟီတိ ကတ္တုအတ္ထေ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ စိတ္တာနီတိ ပစ္စတ္တဗဟုဝစနံ၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ ကမ္မသာဓနံ၊ တသ္မာ အာသဝေဟိ ကတ္တုဘူတေဟိ အနုပါဒါယ (အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ) စိတ္တာနိ ဝိမောစိတာနီတိ ဧဝမေတ္ထအတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ–တေသံဟိ စိတ္တာနီတိ အာဒိ၊ ဝိမတိလည်း ဤအတိုင်းပင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဥပလက္ခဏမတ္တဉ္စေတံ၊ တဒေကဋ္ဌတာယ ဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ကိလေသေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ပါပဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိယေဝ၊ (သီ–ဋီသစ်–အရှင်အာနန္ဒာ ရဟန္တာဖြစ်ခန်း)၊ အာသဝေါတရားတည်းဟူသော အစိတ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာအပေါင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် အာသဝေဟိ၌ ဥပလက္ခဏနည်း, ဧကဒေသူပစာ–ဟု မှတ်၊ [သာမညဖလသုတ်၌ကား “အာသဝဝိမုတ္တသီသေနေဝ သဗ္ဗကိလေသဝိမုတ္တိ ဝုတ္တာ”ဟု ဖွင့်ပြန်သောကြောင့် ပဓာနနည်းလည်း ရသည်။]

တို့၏၊ စိတ္တာနိ–တို့ကို၊ ယေဟိ အာသဝေဟိ–တို့သည်၊ ဝိမုစ္စိံသု–နံပြီ၊ တေ–ထို အာသဝေါတို့သည်၊ တာနိ–ထိုစိတ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူပြီး၍၊ ဝါ–ယူပြီးမှ၊ န ဝိမုစ္စိံသု–လွှတ်စေကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန–အနွယကား၊ အနုပ္ပါဒ နိရောဓေန–နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈမာနာ–ချုပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဂ္ဂဟေတွာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝိမုစ္စိံသု–လွှတ်စေကုန်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အနုပါဒါယ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ–သုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ–နံသော၊ တေ–ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အရဟတ္တံ–သို့၊ ပတွာ–၍၊ သူရိယရသ္မိ သမ္ဖုဋ္ဌ–နေရောင်ခြည်သည် ကောင်းစွာ ထိအပ်သော၊ ပဒုမဝနံကဲ့ဝ–ပဒုမ္မာကြာတော ကဲ့သို့၊ ဝိကသိတစိတ္တာ–ပွင့်လင်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–နံပြီ။

တေသံ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိံသု။ ။ ယေဟိ အာသဝေဟီတိ ဧတ္တာပိ ကတ္တုအတ္ထေဝ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ ကမ္မသာဓနံ၊ [ဤ အဖွင့်အတိုင်း နိဿယ ပေးထားသည်။] န တေ တာနိဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိံသူတိ တေ အာသဝါတာနိ စိတ္တာနိ အာရမ္မဏဝသေန န ဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိံ သု မောစေသုံ၊ ဤဝါကျ၌ကား "တေ"ဟု ပဌမာကတ္တားရှိသောကြောင့် တာနိကို အဇ္ဈတ္တံ၊ ဝိမုစ္စိံ သုကို ကတ္တုသာဓနဟု ဖွင့်ရသည်၊ "မောစေသုံ (လွှတ်စေကုန်ပြီ)"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဝိမုစ္စိံ သုဒ္ဓ ကာရိတ်ပစ္စည်း ကျေသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် "ဝိမုစ္စိံသု–လွှတ်ကုန်ပြီ"ဟူသော သကမ္မကကြိယာကို "မောစေသုံ"ဟု အကမ္မကကြိယာနောင် ကာရိတ်သွင်း၍ ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဤအတိုင်းမှန်လျှင် ဤဝါကျနှင့် နောက်ဝါကျ၌ "ဝိမုစ္စိံသု"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။

မှတ်ချက်။ ။ "အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု" ၌ အာသဝဟိကို ကတ္တားလုပ်၍ ကံဟောဝါကျ အနေအားဖြင့် ဋီကာ ၂ စောင်လုံး ဖွင့်ရခြင်းမှာလည်း "နတေ"စသော ၂ ဝါကျ၌ အာသဝေါတရားတို့ကို "တေ"ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌကထာဆရာက အာသဝတို့ကို ကတ္တားအနေအားဖြင့် ပြရခြင်းမှာလည်း "အနုပါဒါယ–စိတ်တို့ ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် အာသဝေါတို့က မယူမူ၍"ဟူသော ဝိသေသန ကြိယာကြောင့် ဖြစ် သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ အဋ္ဌကထာအတိုင်းဆိုလျှင် ဋီကာတို့ဖွင့်ပုံမှတစ်ပါး ကြံစရာ မရှိတော့ပြီ။

သို့ရာဝယ်"ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ"စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ပင် အာသဝတို့ကို ဝိမုစ္စနကြိယာ ၏ အပါဒါန်, စိတ္တံကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြသောကြောင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံကိုပင် အားရပုံ မရသော ဝိမတိဋီကာဆရာသည် "အထဝါ–အာသဝေဟီတိ နိဿက္ကဝစနံ (အပါဒါန်)၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ ကတ္တုသာဓနံ၊ တသ္မာ ကိဉ္စိသင်္ခတမ္ပိ တဏှာ ဒိဋ္ဌိဝသေန အနုပါဒိယိတွာ (တစ်စုံတစ်ခုသော သင်္ခတကို တဏှာဒိဋ္ဌိအစွမ်းဖြင့် ငါဉစ္စာ အတ္တဟု မယူမူ၍) စိတ္တာနိ ဝိမုတ္တာဝတ္တာနိ အဟေသုံတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော"ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်မျိုးဖွင့်ပြလေသည်၊ "ဝိမုတ္တာဝတ္တော"ကား ဝိမုစ္စိံ သု၏ ကတ္တားဟောဖြစ်ကြောင်း သိသာအောင် ဖွင့်ခြင်းတည်း။

တတြ သုဒံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ (ဓေ္တ)–ဟောတိဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တတြာတိ–တတြဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပုရိမဝစနာပေက္ခံ–ရှေ့စကားကို ငဲ့သောသဒ္ဒါတည်း၊ [အညတရသ္မိံ ဘိသနကေ ဝနသဏ္ဍေတိ ဝုတ္တဝစနာပေက္ခံ၊] သုဒန္တိ–သုဒံသဒ္ဒါသည်၊ ပဒပူရဏမတ္တေ–ပုဒ်၏ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော–တည်း၊ သာရိပုတ္တာတိ–သဒ္ဒါသည်၊ အာလပနံ–ရှေးရှု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (တပ္ပါကဋီကရဏ။) အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဓေ္တ–ဤ တတြသုဒံသာရိပုတ္တအစရှိသော ဝါကျ၌၊ အတ္ထယောဇနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ တတြာတိ–ကား၊ အညတရသ္မိံ ဘိသနကေ ဝနသဏ္ဍေတိ–ဏ္ဍေဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတြ–ထို အညတရသ္မိံ ဘိသနကေ ဝနသဏ္ဍေဟူသော စကားရပ်၌၊ ယော သော ဝနသဏ္ဍော–အကြင် တောအုပ်ကို၊ ဘိသနကောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဘိသနကဿ–ကြောက်စေတတ်သော၊ တဿ ဝနသဏ္ဍဿ–၏၊ ဘိသနကတသ္မိံ–ကြောက်စေမှုကို ပြုခြင်း၌၊ ဟောတိ၊ ဘိသနကြိယာယ–ကြောက်စေမှုကို ပြုခြင်း၌၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [ကရဏံ–ပြုခြင်း၊ ကတံ–ခြင်း၊ ဘိသနဿ–ကို၊ ကတံ, ဘိသနကတံ၊ ဤသို့ သိစေလို၍ "ဘိသနကြိယာယ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ကိံ–အဘယ်သည်၊ ဟောတိ–သနည်း၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ပါဠိတော်လာ ဟောတိ ကြိယာအတွက် ဣဒံ ကတ္တား ထည့်သည်။] (ကိံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) ယောကောစိ–အကြင် အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အဝီတရာဂေါ–မကင်းသော ရာဂရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ ဝနသဏ္ဍံ–ထို တောအုပ်သို့၊ ပဝိသတိ–ဝင်အံ့၊ (တဿ–ထို အဝီတရာဂ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ယေဘုယျေန–အားဖြင့်၊ လောမာနိ–အမွေးတို့သည်၊ ဟံသန္တိ–ရှင်ကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ဖြစ်၏။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ တတြာတိ–တတြသဒ္ဒါသည်၊ သာမိ အတ္ထေ–၌၊ ဘုမ္မ–သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ သု ဣတိ–သုသဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော–တည်း၊ (ကတ္တဝိယ–အဘယ်၌ ကဲ့သို့နည်း)၊ ကိံသု နာမတေ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာတိ

အထဝါ။ ။ ဤ အထဝါတက်သော ဝိကပ်ဝယ် တတြာ၌ တြပစ္စည်း၏ သာမိအနက်၌ သက်ခြင်း, "သုဒံ "ဟု နိပါတ်တစ်ပုဒ်တည်း မကြံဘဲ "သု" နိပါတ်နှင့် "ဣဒံ" နာမ်ပုဒ် ၂ခုကို သန္ဓိစပ်ထားသည်ဟု ကြံခြင်း, "ဘိသနကတ္တသ္မိံ"ဟု ဘာဝတ္တ–တ္တပစ္စည်းနှင့် တ တစ်လုံး အကျေကြံ၍ (သို့မဟုတ် တာပစ္စည်းကြံ၍) သတ္တမီဝိဘတ်ကိုလည်း နိမိတ်အနက်၌ သက်စေခြင်းသည် ရှေ့ဝိကပ်မှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ထူးခြားပုံတည်း။

အာဒီသုဝိယ–ကိံသု ၊ပေ၊ ဖြာဟ္မဏာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း၊ ဣဒန္တိ–သဒ္ဒါသည်၊ အဓိပ္ပေတမတ္တံ–အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို၊ ပစ္စက္ခံဝိယ–မျက်မှောက်ကို ကဲ့သို့၊ (ဣမသဒ္ဒါ အနီးဟောဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စက္ခံဝိယဟု ဆိုသည်၊) ကတွာ–၍၊ ဒဿနဝစန်–ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ သု+ဣဒန္တိ–သု+ဣဒံဟူသော ပုဒ် ၂ခုသည်၊ သုဒံ–သုဒံဟုဖြစ်၏၊ သန္ဓိဝသေန–သန္ဓိစပ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဣကာရလောပေါ–ဣ အက္ခရာကျေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ (ကတ္တုဝိယ–နည်း၊) စက္ခုန္ဒြိယံ–စက္ခုန္ဒြေ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ–န္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ–န္ဒြေ၊ ဣဓ–ဤ လောက၌၊ ဝိတ္တံ–ဥစ္စာကား၊ ကိံ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ အာဒီသုဝိယ–သို့တည်း၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ တတြသုဒံ အစရှိသော ပါဌ်၌၊ အတ္ထယောဇနာ–တည်း၊ သာရိပုတ္တ–ပုတ္တရာ၊ ဘီသနကဿ–ကြောက်စေတတ်သော၊ တဿ ဝနသဏ္ဍဿ–၏၊ ဘီသနကတသ္မိံ–ကြောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–ဤကား အတ္ထယောဇနာတည်း။)

ဘီသနကတသ္မိန္တိ–ကား၊ ဘီသနကဘာဝေ–ဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဧကဿ–တစ်လုံးသော၊ တကာရဿ–၏၊ လောပေါ–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဘီသနကတ္တသ္မိန္တိယေဝ–သ္မိံဟူ၍ပင်၊ ပါဌော–ပါဌ်ရှိ၏၊ ["တ–တစ်လုံး မကျေဘဲလည်း၊ ပါဌ်ရှိ၏" ဟု မူကွဲပြသည်။] ဝါ–နည်း၊ ဘီသနကတာယာတိ–တာယ ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ–တာပစ္စည်းဖြင့် ဆိုထိုက်လျက်၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော–ဣတ္ထိလိင်၏ နပုလ္လိင် ဖောက်ပြန်ခြင်းကို၊ ကတော–ပြုအပ်ပြီ၊ [ဤနည်း၌ တ တစ်လုံးချေဖွယ် မလို။] စ–ဆက်၊ ဧတံ–ဤ ဘီသနကတသ္မိံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိမိတ္တတ္ထေ–နိမိတ် အနက်၌၊ ဘုမ္မဝစန်–သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ သမ္ဗန္ဓော–ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဘီသနကဘာဝေ–ကြောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ကိံ)၊ ဘီသနကဘာဝနိမိတ္တံ, ဘီသနကဘာဝဟေတု, ဘီသနကဘာဝပစ္စယာ–ကြောက်စေ

ဘီသနက ဘာဝေတျာဒိ။ ။ "ဘာဝေ"သည် တ္တ(သို့မဟုတ်–တာ)ပစ္စည်း၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ နိမိတ္တံ, ဟေတု, ပစ္စယာတို့ကား သ္မိံဝိဘတ်၏ နိမိတ်အနက်ဖွင့်တည်း၊ နိမိတ္တံဖြင့် နိမိတ်အနက်ကို ပြ၍ ထို "နိမိတ္တ"အတွက်"အမှတ်အသား"ဟူသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဟေတု"ဟုလည်းကောင်း, ထို ဟေတုအတွက် ဟိတ်စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ပစ္စယာ"ဟု လည်းကောင်း ပရိယာယ်ဖွင့်သည်။

တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ [နိမိတ္တံနှင် ဟေတုတို့၌ ပဉ္စမာဝိဘတ် နိမိတ်အနက်၌ သက်ထားသည်၊] ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–သို့၊ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယောကောစိ ၊ပေ၊ ဟံသန္တိ တိ–ကား၊ ဗဟုတရာနိ–များစွာကုန်သော၊ လောမာနိ–အမွေးတို့သည်၊ ဟံသန္တိ–ရှင်ကုန်၏၊ ဉဒ္ဓမုခါနိ–အထက်၌ အဖျားရှိကုန်သည်၊ သူစိသဒိသာနိ–အပ်နှင့် တူကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍကသဒိသာနိစ–ဆူးနှင့် တူကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ–၍၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်ကုန်၏၊ အပ္ပါနိ–အနည်းငယ်ကုန်သော၊ (လောမာနိ–တို့သည်၊) န ဟံသန္တိ–န်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဗဟုတရာနံ–န်သော၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ (လောမာနိ) ဟံသန္တိ–န်၏၊ အပ္ပကာနံ–န်သော၊ အတိသူရပုရိသာနံ–အလွန်ရဲရင့်သော ယောကျ်ားတို့၏၊ (လောမာနိ) န ဟံသန္တိ–န်။

ဣဒါနိ–၌၊ အယံ ခေါ သာရိပုတ္တ ဟောတူတိ အာဒိ–တု အစရှိသော ဝါကျသည်၊ နိဂမနံ–နိဂုံး ဝါကျတည်း၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဘဂဝါ စ သာရိပုတ္တဝိပဿီ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယံ–အကြင်ပုဒ်ကို၊ အန္တ ရန္တ ရာ–အကြား အကြား၌၊ န ဝုတ္တံ–မဖွင့်ဆိုအပ်၊ တံ–ပုဒ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–နက်ရှိသည်သာ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပါဠိက္ကမေနေဝ–ပါဠိအစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ န စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသီတိ–သိဟူသော၊ ယံ–အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ–အပ်ပြီ၊ တံ–စကားကို၊ ပုရိသယုဂဝသေန–ယောကျ်ားတို့၏ ဖြစ်ရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဝဿဂဏနာယ–နှစ်အရေ အတွက်အား

ယေဘုယျေန လောမာနိ၊ ။ ဤနည်း၌ "ယေဘုယျေန"ကို လောမနှင့် အဓိပ္ပာယ်စပ်ရ၏၊ "များသောအားဖြင့် အမွေးတို့သည် (များစွာကုန်သော အမွေးတို့သည်) ရှင်ကုန်၏" ဟူလို၊ "အမွေးတို့+ရှင်"ဟူသည် အမွေးတွေ အပ်ကလေးများလို ဆူးကလေးများလို ထောင်လာခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ထောင်လာသောအခါ ကြက်သတ္တဝါတို့၏ အမွေးရင်းက အသီးကလေးများနှင့် တူသောကြောင့် "ကြက်သီးမွေးညင်းထ"ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဗဟုတရာနံဝါ။ ။ ဤနည်းကား "ယေဘုယျေန"ကို လောမဝန္တ (ကြက်သီးမွေးညင်းထသော) ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ယူရသော နည်းတည်း၊ [ယေဘုယျဂ္ဂဟဏံ လောမဝန္တဝသေနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ န လောမဝသေနေဝါတိ အာဟ–ဗဟုတရာနံ ဝါတိ အာဒိ။] "များစွာသော သတ္တဝါတို့၏ အမွေးတို့သည် ရှင်ကုန်၏"ဟု ဆိုလိုကြောင်း ပြလို၍ "ဗဟုတရာနံဝါ သတ္တာနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဗဟုတရာနံသည် ယေဘုယျေနအတွက် အဓိပ္ပာယ်အနက်သာ၊ မူလအနက်မှာ "များသောအားဖြင့်"ဟူသော ဝိသေသန အနက်သာတည်း။ [ဝိမတိ၌ကား "ဗဟုတရာနံသည် ယေဘုယျေန၏ အနက်"ဟု ဆို၏။

ဖြင့်၊ ဝိပဿိဿ–သော၊ ဘဂဝတော–၏၊ အသီတိ ဝဿသဟဿာနိ–အနှစ်ရှစ်သောင်းတို့သည်၊ အာယု–အသက်တော်တည်း၊ ဝါ–သက်တော်ရှည်ရာကာလတည်း၊ အဿ–ထို ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္ပိ–မျက်မှောက်သာဝကတို့၏လည်း၊ တတ္တကမေဝ–ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အာယု– အသက်တည်း၊ ဝါ–အသက်ရှည်ရာကာလတည်း၊) ဧဝံ ဤသို့လျှင်၊ ဝါ–ဤနည်းအားဖြင့် အဿ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော–အလုံးစုံသော သာဝကတို့၏ နောက်၌ဖြစ်သော၊ ယွာယံ သာဝကော–သည်၊ (အတ္ထိ၊) [ငါတို့ဘုရားလက်ထက်၌ အရှင်သုဘဒ္ဒကဲ့သို့ နောက်ဆုံးရဟန်းပြုသူကို "သဗ္ဗပစ္ဆိမက"ဟု ခေါ်သည်၊] တေန–ထိုနောက်ဆုံးသာဝကနှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ဃဋ္ဋေတွာ–ပေါင်းစပ်၍၊ [ဃဋ္ဋဓာတ်သာ သင်္ဃာတ–ပေါင်းစပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"ဃဋ္ဋေတွာ"ဟု မရှိစေရ၊] သတသဟဿံ–တစ်သိန်းပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ သဋ္ဌိမတ္တာနိ–ခြောက်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိစ–နှစ်အထောင်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) သဋ္ဌိမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိစ–အနှစ်ခြောက်သောင်းတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ–သာသနာ ဗြဟ္မစရိယသည်၊ အဋ္ဌာသိ–တည်ပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အနှစ်တစ်သိန်းခြောက်သောင်းပတ်လုံး တည်ပါသော်လည်း၊ ပုရိသယုဂဝသေန–ယောကျ်ားတို့၏ ဖြစ်ရာကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယုဂပရမ္ပရာယ–ယုဂ အဆက်ဆက်ဖြင့်၊ အဂန္တွာ–မသွားမူ၍၊ ဒွေယေဝ–၂ ဆက်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုရိသယုဂါနိ–ယောကျ်ားတို့၏ဖြစ်ရာကာလတို့ ပတ်လုံး၊ အဋ္ဌာသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ န စိရဋ္ဌိတိကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ကား၊ သိခိဿ–သိခီ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော–၏ သတ္တတိဝဿသဟဿာနိ–အနှစ် ၇သောင်းတို့သည်၊ အာယု–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ အဿ–ထို

ပုရိသယုဂဝသေန။ ။ "ယုဂေါ ကပ္ပမှိ–ယုဂသဒ္ဒါသည် ကပ္ပအနက်၌ ဖြစ်၏ "ဟု အဘိဓာန်(၈၈၂)၌ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ ကပ္ပ (ကာလ) အနက်ကို ယူ၍ "ပုရိသကာလဝသေန"ဟု လည်းကောင်း, ထိုကာလလည်း "အသက်ရှည်ရာကာလ–အသက်တမ်း အတိုင်းအရှည်ကာလ"ဟု သိစေလို၍ "အာယုပ္ပမာဏဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သည်။ [ပုရိသာနံ–တို့၏+ယုဂံ–အသက်ရှည်ရာ ကာလတည်း၊ ပုရိသယုဂံ–လ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထိုခေတ်က သုံးစွဲရိုး စကားအတိုင်း "ပုရိသယုဂံ"ဟု သုံးစွဲထားသည်၊ အစစ်အမှန်အားဖြင့်ကား ပုရိသမှတစ်ပါး၊ "ပုရိသယုဂံ"ဟု မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ပုရိသဝသေန–ယောကျ်ားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်"ဟုသာ ဆိုလိုရင်းဟုမှတ်၊ [အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ၊ အတ္ထတော ပန ပုရိသောဝ ပုရိသယုဂံ။]

သိခီမြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ တတ္တကမေဝ-သော၊ (အာယု၊) ဝေဿဘုဿ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သင္ခိဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် ခြောက်သောင်းတို့သည်၊ အာယု-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ အဿ-ထို ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ တတ္တကမေဝ-သော၊ (အာယု၊) ဇဝံ-လျှင်၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ တေသမ္ပိ-ထိုသိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့၏လည်း၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကာ-နိ်သော၊ ယေ သာဝကာ-တို့သည်၊ (သန္တိ၊) တေဟိ-ထိုသာဝကတို့နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ယဋ္ဌေတွာ-၍၊ သတသဟဿတော-တစ်သိန်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ စတ္တာလီသမတ္တာနိ-လေးဆယ် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိ-နှစ်အထောင်တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း)စတ္တာလီသမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် လေးသောင်းတို့ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဝီသတိမတ္တာနိ-၂၀ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိစ-တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊(တစ်နည်း) ဝီသတိမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိစ-အနှစ်၂သောင်းတို့ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-သည်၊ အဋ္ဌာသိ-ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနှစ်တစ်သိန်းလေးသောင်း, တစ်သိန်းနှစ်သောင်းပတ်လုံး တည်ပါသော်လည်း၊ ပုရိသယုဂဝသေန-ဖြင့်၊ ယုဂပရမ္ပရာယ-ဖြင့်၊ အဂန္တွာ-မသွားမူ၍၊ ဒွေ ဒွေ ယေဝ-၂ဆက် ၂ဆက်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုရိသယုဂါနိ-တို့ပတ်လုံး၊ အဋ္ဌာသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န စိရဋ္ဌိတိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

၂၀။ ဇဝံ-သို့၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ တိဏ္ဏံ-နိ်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဗြဟ္မစရိယဿ-၏၊ နစိရဋ္ဌိတိကာရဏံ-ကြာမြင့်စွာ မတည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ သုတွာ-၍၊ ဣတရေသံ-ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့မှ အခြားကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ-နိ်သော၊ (ဗုဒ္ဓါနံ-ကကုသန်, ကောဏာဂုံ, ကဿပ ဘုရားရှင်တို့၏၊) ဗြဟ္မစရိယဿ-၏၊ စိရဋ္ဌိတိကာရဏံ-ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ သောတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ) ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ကော ပန ဘန္တေ ဟေတူတိ အာဒိနာ-ဟေတု အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ အဿ-ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဗျာကာသိ-

ယုဂပရမ္ပရာယ အဂန္တွာ။ ။ "ဒွေယေဝ ယုဂါနိ" ထောက်လျှင်"အဂန္တွာ"ဟု မရှိဘဲ "အဂန္တွာ"ဟုသာ ရှိသင့်၊ မှန်၏-ဆက်ကာဆက်ကာ အတော်များများ သွားမှ "ပရမ္ပရာ" ခေါ်၏၊ ၂ဆက်မျှ သွားသည်ကို "ပရမ္ပရာ"ဟု မခေါ်သင့်။ [ဘုရားလက်ထက်တော်၌ တစ်ဆက်, ပစ္ဆိမ သာဝကတို့ လက်ထက်၌ တစ်ဆက်, ဤသို့အားဖြင့် ဒွေယုဂါနိ ဖြစ်သည်။]

ဖြေတော်မူပြီ၊ တံသဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော စ ကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တ ပဋိပက္ခဝသေန–ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။ [ကိလာသုနော္ဓ အကိလာသုနော, န စိရဋ္ဌိတိကံ္ဓ စိရဋ္ဌိတိကံဟု ဆန့်ကျင်ဘက် သိလေ–ဟူလို၊] စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဘဂဝါစ သာရိပုတ္တ ကကုသန္ဓော အစ ရှိသော ဝါကျ၌၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝေပိ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်၌လည်း၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အာယုပရိမာဏတောပိ–အသက်အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပုရိသယုဂတောပိ–အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဥဘယထာ–နှစ်ပါးစုံကုန်သောအပြားအားဖြင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကတာ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံးတည်ခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပေ၊ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာနိ–အနှစ်လေးသောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ တိံသ ဝဿ သဟဿာနိ–အနှစ်သုံးသောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ–အနှစ် နှစ်သောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ စ–ဆက်၊ နေသံ–ထိုဘုရားရှင်တို့၏ ဗဟူနိ–များစွာကုန်သော၊ သာဝက–ယုဂါနိ–သာဝကတို့သည်၊ [သာဝကဝေ သာဝကယုဂါနိ၊ သာဝကတို့မှ တစ်ပါး "ယုဂ" ဟု အနက်သီးခြားမရ၊] ပရမ္ပရာယ–ဖြင့်၊ ဗြဟ္မစရိယံ–ကို၊ ပဝတ္တေသုံ–ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ["ဧဝံ တေသံ အာယုပရိမာဏတောပိ သာဝကယုဂတောပိ" ဟု စာရှိ၏၊ အထက်၌ ပုရိသယုဂတောပိဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ပုရိသနှင့် သာဝကကို သဘောတူဟုမှတ်။]

ပန–ကား၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ["အမှာကံ ဘဂဝတော" ဟု တချို့စာရှိ၏၊ အသမ္ဗုဏ္ဏနေ့နှင့် အရတူဖြစ်၍ "ဘဂဝတာ" ဟူသော တတိယန္တ ရှိရမည်၊] ပေ၊ ဥပမာယုကပ္ပမာဏေ–ထက်ဝက်အသက်တမ်းအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဒသဝဿသဟဿာယုကကာလေ–အနှစ်တစ်သောင်း အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ဖြစ်တော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ တံ–ထိုအနှစ်တစ်သောင်း သက်တမ်းရှိရာ အခါကို၊ အသမ္ဗုဏ္ဏနေ့–မရောက်လသော်၊ ဝါ–မမီလသော်၊ ["သံပုဏ္ဏ+ဘူ–ပတ္တိယံ" ဟူသော ဓာတ်၊ ဥဏာ ပစ္စည်း။] ပဉ္စဝဿသဟဿာယုကကာလေဝါ–အနှစ်ငါးထောင် အသက်တမ်း ရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ကေဝဿသဟဿာယုကကာလေ ဝါအနှစ် တစ်ထောင် အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝဿသတာယုက ကာလေပိဝါ–အနှစ်ငါးရာ အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–သည်၊ သိယာ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အသာ–ထို ငါတို့ဘုရားရှင်၏၊ ဗုဒ္ဓတ္တကာရကေ–ဘုရားအဖြစ်ကို ပြု တတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ–ပါရမီတရားတို့ကို၊ သေန္တ သာ–ပရိယေသန္တ သာ–ရှာမှီး

တော်မူစဉ်၊ ဉာဏံ–ကို၊ ပရိပါစေန္တသ–ရင့်ကျက်စေတော်မူစဉ်၊ ဂဗ္ဘံ–ဉာဏ်တည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာပေန္တသ–ယူစေတော်မူစဉ်၊ [သဗ္ဗညုတဉာဏသ ဝိဇာယနတ္တံ ဉာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေန္တသ၊] ဝဿသတာယုကကာလေ–အနှစ်တစ်ရာ အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဉာဏံ–ဉာဏ်တော်သည်၊ ပရိပါကံ–သို့၊ အဂမာသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အတိ ပရိတ္တာယုကကာလေ–အလွန်နည်းသော အသက်တမ်းရှိရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နော–ဖြစ်တော် မူရပြီ၊ ဝါ–ပွင့်တော်မူရပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ အဿ–ထို ငါတို့ဘုရားရှင်၏၊ သာဝက ပရမ္ပရာဝသေန–သာဝက အဆက်ဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း ရှိသည်၊ (သမာနံပိ–သော်လည်း၊) ဗြဟ္မစရိယံ–သည်၊ အာယုပရိမာဏဝသေန–ဖြင့်၊ ဝဿဂဏနာယ–အားဖြင့်၊ န စိရဋ္ဌိတိကမေဝ–သာ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ–ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏။

၂၁။ အထခေါ အာယသ္မာသာရိပုတ္တောတိ–ပုတ္တောဟူသော ဝါကျ၌၊ အနုသန္ဓိ–ရှေ့နောက်စကားတို့၏ အဆက်သည်၊ ကော–နည်း၊ [ပုဗ္ဗာပရကထာနံ ကော အနုသန္ဓာနံ၊ ကော သမ္ဗန္ဓောတိ အတ္ထော၊] ပေ၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိယေဝ–သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်းသည်သာလျှင်၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝဟေတု–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ နိဋ္ဌာနံ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ ဘဂဝတောပိ–၏လည်း၊ ဗြဟ္မစရိယဿ–၏၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝံ–ကို၊ ဣစ္ဆန္တော–အလိုရှိသော၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ–မှုခြင်းကို၊ ယာစိ–ပြီ၊ တဿာ–ထို သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏၊ ယာစနပဝိဓိဒဿနတ္ထံ–တောင်းပန်ပုံ အစီအရင်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ အထခေါ၊ ပေ၊ စိရဋ္ဌိတိကန္တိ–ဟူသော၊ဣဒံ–ဤစကားကို၊(အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အထခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အဒ္ဓနိယန္တိ–ကား၊ အဒ္ဓါနက္ခမံ–ရှည်သော ကာလပတ်လုံး ခံနိုင်သည်၊ [အဒ္ဓါနံ–ရှည်သော ကာလ ပတ်လုံး+ဘဝံ–ဖြစ်သည်တည်း(ခံနိုင်သည်တည်း)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဒ္ဓနိယံ၊ အဒ္ဓနောင် ဣယပစ္စည်း(န်)အာဂုံ။] ဒီဃကာလံ–ရှည်သောကာလပတ်လုံး ဖြစ်တည်နိုင်သည်၊ (အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊)ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ။

အထ–တောင်းပန်ရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ–ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ န တာဝ သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလော–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၏ အခါမဟုတ်သေး၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသေန္တော–

ထင်ရှားပြတော် မူလိုသည်၊ (တိုက်ရိုက် မပြဘဲ "အာဂမေဟိ"စသည်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ ပြတော်မူလိုသည်၊ ဟုတ္တာ) အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အာဂမေဟိ တွန္တိ–သည်ကား၊ တွံ–သည်၊ တာဝ တိဋ္ဌ–ရပ်တည်ဦးလော၊ ဝါ–ဆိုင်းငံ့ဦးလော၊ တွံ–သည်၊ တာဝ အဓိဝါသေဟိ–သည်းခံဦးလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ တေံ–၍ အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တ ဟူသောစကားကို၊ အာဒရဝသေန–လေးစားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (လေးနက်အောင်–ဟူလို) ဒွိက္ခတ္တုံ–ကြိမ်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တေန–၍ အာဂမေဟိ တွံ သာရိပုတ္တဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၏၊ သာဝကာနံ–တို့၏၊ ဝိသယဘာဝံ–အရာ၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ–ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော၀–ဘုရားအရာတော်သာ၊ ဣတိ–၍ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ အာဝိကရောန္တော–ထင်စွာ ပြုတော်မူလိုသည်၊ [သွယ်ဝိုက်၍ ပြတော်မူလိုသည်၊] (ဟုတ္တာ) တထာဂတော ဝါတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ။

စ–ဆက်၊ တ္တေ–၍ တထာဂတော၀ တတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿတိ ဟူသော ဝါကျ၌၊ တတ္ထာတိ–တတ္ထဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိယာစနာပေက္ခံ–တောင်းပန်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကို ရှုငဲ့သော၊ ဘုမ္မဝစနံ–သတ္တမီဝိဘတ် ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ [သိက္ခာပဒပညတ္တိယော၀+ယာစနာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနာ၊] တတြ–ထို တထာဂတော၀ တတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿတိဟူသော ဝါကျ၌၊ အယံ–၍ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ယောဇနာ–ပုဒ် အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျာတိ–ယျှဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ယံ–အကြင် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဝါ–တောင်းပန်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ–တဿသိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–ထိုသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၌၊ ကာလံ–ကို၊ တထာဂတော၀–ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ ဇာနိဿတိ–သိတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ–၍ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ယောဇနာ–တည်း၊) ဧဝံ–သို့၊ ဝတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ တာဝ–ကာလမှ ရှေးဦးစွာ၊ အကာလံ–ကို၊ ဝါ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်သင့်ရာ မဟုတ်သောအခါကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ နတာဝ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုနတာဝသာရိပုတ္တ အစရှိသောပါဌ်၌ရပ်၌၊ (အဇ္ဈော ဧဝံ

ယံ ဝုတ္တံ။ ။ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျာတိ ဣမိနာ ယံ သိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ၊ ယာစိတန္တိ အဇ္ဈော၊ တတ္ထ တဿာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာတိ တဿံ ယာစိယမာနသိက္ခာပဒပညတ္တိယန္တိ အဇ္ဈော၊ "တဿာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ"သည် တတ္ထ၏အဖွင့်ဖြစ်၍ "ဌ" ဟု ပေးပါ–ဟူလို၊ [တတ္ထာတိပဒဿ ဝိဝရဏံ တဿာ၊ ပေ၊ ယာတိ၊ ယောဇနာ။]

ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧတေသု–ဤ ကျူးလွန်မှုတို့၌၊ အာသဝါ–အာသဝတို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်ကုန်၏၊ ယ္မတိ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ အာသဝတို့၏ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–ထို ကျူးလွန်မှုတို့သည်၊) အာသဝဋ္ဌာနိယာ–ယတို့မည်၏၊ ယေသု–အကြင် ကျူးလွန်မှုတို့၌၊ (တိဋ္ဌန္တိယေဝ ဥ္ဒ စပ်၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန် တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ခာသဝါစ–ဒုက္ခဟူသော အာသဝတို့သည် လည်းကောင်း၊ ကိလေသာသဝါစ–ကိလေသာဟူသော အာသဝတို့သည်လည်းကောင်း (ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓနာဒယော–သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲခြင်း, နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ခြင်း, ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း, ချုပ်နှောင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ (အာသဝါ) စေဝ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ–အပါယ်ဆင်းရဲ အထူးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌန္တိယေဝ–န်သည်သာ၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ နေသံ–ထို အာသဝတို့၏၊ တေ–ထိုကျူးလွန်မှုတို့သည်၊ ကာရဏာ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ–ယတို့ မည်၏၊) ယ္မတိ အတ္ထော–နက်၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ–အာသဝ၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဝီတိက္ကမ ဓမ္မာ–ထို ကျူးလွန်မှုတရားတို့သည်၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ သံဃေ–၌၊ န ပါတု ဘဝန္တိ–ထင်ရှားမဖြစ်ကုန်သေး၊ တာဝ–ထိုမျှလောက်၊ သတ္ထာ–သည်၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ န ပညပေတိ–ပညတ်တော် မမူသေး၊ ယ္မတိ အယံ–ဤ

အာသဝါ၊ ပေ၊ ဋ္ဌာနိယာ။ ။ "တိဋ္ဌန္တိဧတေသူတိ ဌာနိယာ၊ အာသဝါနံ+ဌာနိယာ အာသဝဋ္ဌာနိယာ"ဟု ပြု၊ "အနီယပစ္စည်းသည် သော–က် ကို အဟောများသော်လည်း ဤ၌ အဓိကရဏသာဓနဟောတည်း။

အာသဝ။ ။ အာသဝန္တိ တေန တေန ပစ္စယေန ပဝတ္တန္တိတိ–ထိုထိုအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "အာသဝ"တို့မည်၏၊ ထိုအာသဝတို့ ဟူသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ပရူပဝါဒ (သူတစ်ပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခံရမှုဟူသော ပရာနုဝါဒဘေး) ဝိပ္ပဋိသာရ (ပြုပြီးနောက် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်မှု အတ္တာနုဝါဒဘေး) ဝဓ (ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခံရမှု) ဗန္ဓ (အချုပ်အနှောင်ခံရမှုဟူသော ဒဏ္ဍဘေး), နောက်ဘဝဝယ် အပါယ်၌ဖြစ်သော ဒုက္ခ, အထူးဟူသော ဒုဂ္ဂတိဘေးများနှင့် အာသဝေါဟု ခေါ် အပ်သော ကိလေသာများတည်း၊ ["ပရူပဝါဒ ၊ပေ၊ ဗန္ဓနာဒယော"သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မိကအာသဝ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ "အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ"သည် သမ္ပရာယိက၏ သံရုပ်ပြတည်း၊] ကိလေသာသဝ အတွက်ကား "အာသဝေါတရား ၄ပါး"ဟု ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ သရုပ်မပြတော့။

တေကာရဏာ၊ ပေ၊ ဓမ္မာ။ ။ ကာရဏာဖြင့် "ဌာနိယာ"၏ အနက်ကို ပြ၏၊ "တည်ရာ"ဟူသည် ဌာန (ဝတ္ထု)မဟုတ်, အကြောင်း–ဟူလို၊ "ဝီတိက္ကမဓမ္မာ"ဖြင့် "မေထုန်မှီဝဲခြင်း" စသော ကျူးလွန်မှုကို အရကောက်ပါဟု ပြသည်။

ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ နဝ ငှာဝ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယောဇနာ–ပုဒ် အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ဟိ–ဆက်၊ ယဒိ ပညပေယျ–အကယ်၍ ပညတ်တော်မူအံ့၊ (ဇေံသတိ) ပရူပဝါဒါ–သူတစ်ပါးတို့ မျက်ကွယ် စွပ်စွဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ပရူပါရမ္ဘာ–ပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌ သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်တင်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ဂရဟာဒေါသာ–မျက်မှောက် ကဲ့ရဲ့ခြင်းအပြစ်မှ လည်းကောင်း၊ န ပရိမုစ္စေယျ–မလွတ်ရာ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ မလွတ်ရာသနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပညပေန္တေ နု–ပညတ်တော်မူလသော်၊ ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာတိ အာဒိ–သေဝေယျ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပညပေတဗ္ဗံ–ပညတ်တော်မူထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ–ရာ၏၊ ဝိတိက္ကမဒေါသံ–ကျူးလွန်ကြောင်း အပြစ်ကို၊ အဒိသွာဝ–မမြင်မူ၍သာ၊ ဣမံ ပညတ္တိံ–ဤ ပညတ်တော်ကို၊ ဥတ္ဟာ–သိ၍၊ ဝါ–မြင်၍၊ ပရေ–အခြားသူတို့သည်၊ ဇေံ–သို့၊ ဥပဝါဒဉ္စ–မျက်ကွယ်စွပ်စွဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါရမ္ဘဉ္စ–ပြောအပ်သမျှစကားတို့၌ အပြစ်တင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟဉ္စ–မျက်မှောက် ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တေယျုံ–ဖြစ်စေကုန်ရာ၏၊ (ကိံ–နိုရာသနည်း၊) ကထံ ဟိ–အဘယ့်ကြောင့်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဘိက္ခုသံဃော–ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ မေ–၏၊ အနွာယိကော–နောက်လိုက်သည်၊ ဝစနကရော–စကားကို ပြုရသည်၊ ဝါ–စကားကို နားထောင်ရသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အစဉ်လိုက်ခြင်း နားထောင်ခြင်းဖြင့်၊ သိက္ခာပဒေဟိ–ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပလိဝေဌေသတိနာမ–ရစ်ပတ်ရတုံဘိသနည်း၊ ပါရာဇိကံ–ကကို၊ ပညပေသတိနာမ–ပညတ်ရတုံဘိသနည်း၊ ဣမေ ကုလပုတ္တာ–တို့သည်၊ မဟန္တံ–များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ–စည်းစိမ်အစုကိုလည်းကောင်း၊ [ဘောဂရာသိံ၊] မဟန္တံ–သော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ

ပရူပ ၊ပေ၊ န မုစ္စေယျ။ ။ ပရမ္မုခါ အက္ကောသနံ ပရူပဝါဒေါ–မျက်ကွယ်၌ ဆဲရေးခြင်းသည် ပရူပဝါဒမည်၏၊ ပရေဟိ–သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ဝါ–တို့က၊ ဝစနေသု–မိမိပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌၊ ဒေါသာရောပနံ–အပြစ်တင်ခြင်းသည်၊ ပရူပါရမ္ဘော (ပရ+ဥပါရမ္ဘော)–မည်၏၊ သမ္မုခါဂရဟဏံ–မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်၊ ဂရဟာဒေါသော–မည်၏။

ကထံဟိနာမ။ ။ ကထံဟိနာမ ပလိဝေဌေဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော၊ ကထံသဒ္ဒယောဂေ–ကထံသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ အနာဂတပ္ပယောဂေါ–အနာဂတ် "ဿတိ" ဝိဘတ်ကို သုံးစွဲခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ အနက်မှာ ပြီးပြီးအတိတ် ဖြစ်သော်လည်း သဒ္ဒါကိုကား အနာဂတ်ဝိဘတ်ကို သုံးရသည်–ဟူလို၊ [အနွာယိကောတိ အနုဝတ္တကော၊ အနု+အယခေတ်၊ ဏွုကို အကပြု အ ကို ဣ ပြု၊ "အနွာယကော" ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်း၏။ "အနုအယတီတိ အနွာယကော"ဟု ပြု။]

စ–အဆက်ဆက် လည့်တတ်သော ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်းကို လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထ ဂတာနိ–လက်၌ ရောက်ကုန်သော၊ ရဇ္ဇာနိပိစ–တိုင်းပြည်တို့ကိုသော်မှ လည်းကောင်း၊ (ပိ–သည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊) ပဟာယ–၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်း ပြုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ–အစားအဝတ်ဟူသော လွန်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဝါ–စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံဟူသော လွန်သော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၌၊ သဏ္ဌိတာ–ကောင်းစွာ တည်ကြကုန်သည်၊ သိက္ခာယ–သိက္ခာ၌၊ တိဗ္ဗဂါရဝါ–ထက်သန်သော လေးစားခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ကာယေ စ–၌ လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေစ–၌လည်းကောင်း၊ နိရပေက္ခာ–ငဲ့ညှာခြင်း မရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဝိဟရန္တိ နနု–နေရှာကြကုန်သည် မဟုတ် လော၊ တာသု–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ကော နာမ–အဘယ်မည်သော ရဟန်းသည်၊ လောကာမိသဘူတံ–လောကအာမိသ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မေထုနံဝါ–မေထုန်ကိုမူလည်း၊ ပဋိသေဝိဿတိ–မှီဝဲလတ္တံ့နည်း၊ ပရာဘဏ္ဍံ ဝါ–သူတစ်ပါးတို့၏ ဥစ္စာကိုမူလည်း၊

ဉာတိ ပရိဝဋ္ဋံ။ ။အမှာကံ ဧတေတိ ဉာယန္တီတိ ဉာတီ–ဤသူတို့သည် ငါတို့၏ဥစ္စာတို့တည်းဟု သိအပ်ကုန်သောကြောင့်“ဉာတီ”တို့ မည်၏၊ ပိတာမဟ, ပိတု, ပုတ္တာဒိ ဝသေန ပရိဝဋ္ဋနဋ္ဌေန–ဘိုး, အဘ, သားစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆက်ကာဆက်ကာ လည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဝဋ္ဋော–မည်၏၊ “ပရိဝဋ္ဋတီတိ ပရိဝဋ္ဋော”ဟု ပြု၊ ဉာတီယေဝ+ပရိဝဋ္ဋော ဉာတိ ပရိဝဋ္ဋော–အဆက်ဆက် လည်တတ်သော ဆွေမျိုးများ။

ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာယ။ ။ဃသိတဗ္ဗောတိဃာသော–(စားအပ်သော) အစာ၊ အစ္ဆာဒိယတေ အနေနာတိ အစ္ဆာဒနံ–ကိုယ်ကိုဖုံးကြောင်း အဝတ်၊ ဃာသစ္ဆာဒနေ–အစားအဝတ်ကြောင့်၊ ပရမတာယ–(အပို မတောင်းတတ်သဖြင့်) မြတ်သူ၏အဖြစ်၌၊ ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေ သဏ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ [ပရမတာယံကို “ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေ”ဟု အာစာရဖွင့်ပုံ“သဏ္ဌိတာ”ဟု ရှိပုံကို ထောက်၍ အဋ္ဌကထာ၌ “သန္တုဋ္ဌာ”မရှိဘဲ “သဏ္ဌိတာ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

တစ်နည်း။ ။ဃာသစ္ဆာဒနမေဝ ပရမံ (ပရမာ ကောဋိ) ဧတေသံ (န တေ တတော ပရံကိဉ္စိ အာမိသဇာတံ ပရိယေသန္တိ ပစ္စာသီသန္တိ ဝါ) တိ ဃာသစ္ဆာဒန ပရမာ=အစား အဝတ် ဟူသော (စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံသော) အလွန်ဆုံးအပိုင်းအခြားရှိကြသည်၊ စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံထက် ပို၍ မရှာကြ, တောင့်လည်း မတောင့်တကြ–ဟူလို၊ တေသံ+ဘာဝေါ ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာ။

လောကာမိသဘူတံ။ ။လောကပရိယာပန္နတ္တာ ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗတ္တာလောကာမိသဘူတံ၊ ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗန္တိ အာမိသံ၊ လောကပရိယာပန္နံ+အာမိသံ လောကာမိသံ၊ ပရိယာပန္နပုဒ်ကျေ၊ လောက၌ ပါဝင်၍ ကိလေသာတို့သည် သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် မေထုန်ကို “လောကအာမိသ”ဟု ဆိုသည်။

ဟရိဿတိ–ဆောင်ယူ လတ္တံ့ နည်း၊ ပရဿ–သူတစ်ပါး၏၊ ဣဏ္ဍ–အလိုရှိအပ်သော၊ ကန္တံ–နှစ်သက်အပ်သော၊ အတိမဓုရံ–အလွန်ချို့ဆိမ့်သောအရသာနှင့် တူသော၊ ဓိဝိတံဝါ–ကိုမူလည်း၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိဿတိ–ဖြတ်လတ္တံ့နည်း၊ အဘူတဂုဏကထာယ–မဟုတ်မမှန်သော ဂုဏ်စကားဖြင့်၊ ဓိဝိတံ ဝါ–အသက်ကိုမူလည်း၊ ကပ္ပေဿတိ–ပြုလတ္တံ့နည်း၊ ဝါ–မွေးမြူလတ္တံ့နည်း၊ ပါရာဇိကေ–ကကို၊ အပညတ္တေပိ–မပညတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပေနေဝ–ရှင့် အဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဆယ်ပါးသီလဖြင့်ပင်၊ [ပါဏာ တိပါတာ ဝေရမဏီတိ အာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာမုခေနေဝ–ရှင့် အဖြစ်၌ ပဓာနဖြစ်သော ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ စသော သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်ပင်၊] တေ–ဤ မေထုန်စသော အမှုတို့ကို မပြုရခြင်းကို၊ ပါကဋ္ဋံ–ထင်ရှားသည်ကို၊ ကတံနနု–ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ဥပဝါဒဥ္စ ဥပါရမ္ဘဥ္စ ဂရဟဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တေယျုံ–ဖြစ်စေကုန်ရာ၏။)

စ–သည်သာမကသေး၊ တထာဂတဿ–၏၊ ထာမဥ္စ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်နိုင်သော အစွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗလဥ္စ–ဉာဏ်တော်အားကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ န ဇာနေယျုံ–မသိကုန်ရာ၊ ပညတ္တမ္ပိ–ပညတ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ ကုပ္ပေယျ–ပျက်ရာ၏၊ ယထာဌာနေ–တည်မြဲတိုင်းသော အရာ၌၊ ဝါ–ပညတ် တိုင်းသောအရာ၌၊ နတိဋ္ဌေယျ–မတည်ရာ၊ သေယျထာပိနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ အကုသလော–မကျွမ်းကျင်သော၊ [တိကိစ္ဆိတုံ ယုတ္တကာလဿ အပရိဇာနနတော အကုသလော–ဆေးကုချိန်ကို နားမလည်သော၊] ဝေဇ္ဇော–ဆေးဆရာသည်၊ ကဋ္ဌိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ [ပုရိသံ–ဟူသော ပုလ္လိင်ကို ငဲ့၍ "ကဋ္ဌိ"ဟု ရှိစေလို၏၊] အနုပ္ပန္နဂဏ္ဍံ–မဖြစ်သေးသော အနာရှိသော၊ ပုရိသံ–ကို၊ ပက္ကောသာပေတွာ–ခေါ်စေ၍၊ ဘောပုရိသ–အို ယောက်ျား၊ ဧဟိ–လာပါလော၊ ဝါ–ဆေးကုလှည့်လော၊ တေ–၏၊

ထာမဥ္စ ဗလဥ္စ။ ။ထာမန္တိ သိက္ခာပဒါနံ ပညာပနကိရိယာယ သာမတ္ထိယံ(ပညတ်မှုကို ပြုခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်) အစွမ်းသတ္တိကို၊ ဗလန္တိ ယာထာဝတော သဗ္ဗဓမ္မာနံ ပဋိဝေဓသမတ္ထံ ဉာဏဗလံ။

တေ၊ မေ၊ ကတံ။ ။တေန္တိ မေထုနာဒီနံ အကရဏံ၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီဖြင့် တတိယပါရာဇိက, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီဖြင့် ဒုတိယ, အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီဖြင့် ပဌမ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီဖြင့် စတုတ္ထပါရာဇိကများ ထင်ရှားပြီ–ဟူလို။

ကုပ္ပေယျ။ ။ကုပ္ပံ ဘဝေယျ၊ တေနေဝ ဝက္ခတိ ပါကဋ္ဌကရဏံ "န ယထာဌာနေ တိဋ္ဌေယျာ" တိ (န ယထာဌာနေ တိဋ္ဌေယျသည် ကုပ္ပေယျကို ထင်ရှားအောင်ပြသော စကား၊) ပညတ္တဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌေယျာတိ အတ္ထော။

ဣမသ္မိံ သရီရပ္ပဒေသေ–ဤ ကိုယ်အရပ်၌၊ မဟာဂဏ္ဍော–ကြီးစွာသော အနာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ–၍၊ အနုယဗျသန်–မကြီးပွားခြင်း ဆင်းရဲခြင်းသို့၊ [အဗုဒ္ဓိ–မကြီး ပွားခြင်းသည်၊ အနယော–မည်၏၊ ဗျသန်–ဟူသည်၊ ဒုက္ခံ–တည်း။] ပါပေဿတိ–ရောက်စေလတ္တံ၊ ပဋိက္ကစ္စေဝ–စောစောကပင်၊ နံ–ထိုအနာကို၊ တိကိစ္ဆာပေဟိ–ဆေးကုစေလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ–၍၊ အာစရိယ–ဆရာ၊ သာဓု–ကောင်းပါပြီ၊ တွံ ယေဝ–အရှင်ဆရာသည်သာ၊ နံ–ထိုအနာကို၊ တိကိစ္ဆသု–ဆေးကုပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–အပ်သော်၊ တဿ–ထိုယောကျာ်း၏၊ အရောဂံ–ရောဂါမရှိသော၊ သရီရပ္ပဒေသံ–ကိုယ်အရပ်ကို၊ ဖာလေတွာ–ခွဲ၍၊ လောဟိတံ–သွေးကို၊ နီဟရိတွာ–ထုတ်၍၊ အာလေပနဝန္ဓန ဓောဝနာ ဒီဟိ–ဆေးလိမ်းခြင်း, ကြပ်စည်းခြင်း, ဖန်ဆေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တံပဒေသံ–ကို၊ သဉ္ဆဝိံ–တင့်တယ်သော အရေရှိသည်ကို၊ [သုစ္ဆဝိ–ဟုယောဇနာ၌ မှုကွဲပြ၏။] ကတွာ–၍၊ တံပုရိသံ–ကို၊ ဝဒေယျ–ရာ၏၊ (ကိံ–ရာသနည်း၊) တေ–၏၊ မဟာရောဂေါ–ကြီးစွာသော ရောဂါကို၊ မယာ–သည်၊ တိကိစ္ဆိတော–ဆေးကုအပ်ပြီ၊ မေ–အား၊ ဒေယျဓမ္မံ–ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော ဝတ္ထုကို၊ ဒေဟိ–ပေးပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဒေယျ၊ သော–ထို ယောကျာ်းသည်၊ တံ–ထိုဆေးဆရာကို၊ အယံ ဗာလဝေဇ္ဇော–ဤ မိုက်သော ဆေးဆရာသည်၊ မေ–၏၊ ကတရော–အဘယ်မည်သော၊ ရောဂေါ–ကို၊ တိကိစ္ဆိတော ကိရ–ဆေးကုအပ်သတဲ့နည်း၊ အယံ–ဤဆေးဆရာသည်၊ မေ–၏၊ ဒုက္ခဥ္စ–ဆင်းရဲကိုလည်း၊ ဓနေတိ နန္ဒ–ဖြစ် စေသည် မဟုတ်လော၊ (မံ–ကို၊) လောဟိ တက္ခယဥ္စ–သွေးတို့၏ ကုန်ခြင်းသို့လည်း၊ ပါပေတိနနု–ရောက်စေသည် မဟုတ်လော၊ [မေကို မံ ဟု ဝိဘတ်ပြင်၍ လိုက်စေ၊ လောဟိတက္ခယဥ္စ မံ ပါပေတီတိ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမံ ကတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။] ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဥပဝဒေယျစေဝ–မျက်ကွယ်၌လည်း စွပ်စွဲရာ၏၊ ဥပါရမ္ဘေယျစ–ဆရာ ပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌လည်း အပြစ်တင်ရာ၏၊ ဂရဟေယျစ–မျက်မှောက်၌လည်း ကဲ့ရဲ့ရာ၏၊ စ–သည်သာမကသေး၊ အဿ–ထို ဆေးဆရာ၏၊ [ယောဇနာ၌"န ဝါဿ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုဝါလည်း သမုစ္စည်းပင်၊] ဂုဏံ–ကို၊ န ဇာနေယျ–ရာ၊ ဧဝမေဝ–ပင်၊ ဝီတိက္ကမဒေါသေ–ကျူးလွန်မှု အပြစ်သည်၊ အနုပ္ပန္နေ–မဖြစ်သေးမီ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဧဝံ–လျှင်၊ အကာလံ–အကာလကို၊ ဝါ–သိက္ခာပုဒ်ပညတ်သင့်ရာ မဟုတ်သော အခါကို၊ ဒဿေတွာ–၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ကာလံ–ကာလကို၊ ဝါ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်သင့်ရာ အခါကို၊ ဒဿေတုံ–တော်မူခြင်းငှာ၊ ယတော စ ခေါ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိံ–ကို အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုယတောစ ခေါ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယတောတိ–ကား၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ယသ္မိံ ကာလေ–၌၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသံ–

ယတောမှ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း၏ ပဒယောဇနာပြခြင်းကို၊ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ– ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ [သေသံ ပဒယော ဇနေဒသနံ၊ –ဝိမတိ၊ သေသန္တိ သေသံ ပဒံ–ယောဇနာ။]

ဟိ–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ–ဤ ယတောစ ခေါ် အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံဝါ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်သည်သာလျှင်၊ သင်္ခေပတ္ထော–အကျဉ်းချုပ် အနက်တည်း၊ (လိုရင်းမှာ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်ပါပဲဟုလို၊) ယသ္မိံ သမယေ– ၌၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာတိ–ဓမ္မာဟူ၍၊ သင်္ချံ– ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်သော၊ ဝီတိက္ကမဒေါသာ–ကျူးလွန်မှုအပြစ်တို့သည်၊ သံဃေ–၌၊ ပါတုဘဝန္တိ–ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ ပေ၊ ပါတိမောက္ခံ–အာဏာပါတိမောက်ကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ– ဟောပြတော်မူ၏၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာတိ–ဟူ၍၊ သင်္ချံ–သို့၊ ဂတာနံ–န်သော၊ တေသံ ယေဝ ဝီတိက္ကမဒေါသာနံ–ထိုကျူးလွန်မှု အပြစ် တို့ကိုပင်၊ ပဋိဃာတတာယ–ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာတည်း၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ပညပေန္တော– ပညတ်တော်မူလသော်၊ ယထာနာမ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ကုသလော–ကျွမ်းကျင်သော၊ ဝေဇ္ဇော–ဆေးဆရာသည်၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်နေသော၊ ဂဏ္ဍံ–အနာကို၊ ဖာလန လေပန ဗန္ဓန ဓောဝနာဒီဟိ–ခွဲစိတ်ခြင်း၊ ဆေးလိမ်းခြင်း၊ ကြပ်စည်းခြင်း၊ ဖန်ဆေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တိကိစ္ဆန္တော–ဆေးကုလျက်၊ (ရောပေတွာ–အသားနု တက်စေ၍၊) ရောဂံ–ကို၊ ဝူပသမေတွာ–ငြိမ်းပျောက်စေ၍၊ သဥ္ဆဝိံ–ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဥပဝါဒါဒိရဟော–ဥပဝါဒ အစရှိသည်ကို ထိုက်သည်၊ န တွေဝဟောတိ–မဖြစ်တော့ သည်သာ၊ သကေ–မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အာစရိယကေစ–ဆရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဝါ–ဆရာ၏ ဆေးကုမှုကြောင့်လည်း၊ [အာစရိယဿ+ဘာဝေါ, ကမ္မံဝါ အာစရိယကံ၊ နိမိတ္တတ္ထေစေတံ ဘုမ္မဝစနံ။] ဝိဒိတာနုဘာဝေါ–ထင်ရှားသော အာနုဘော်ရှိသည်၊

အယံ ဝါဟေတ္ထ။ ။ဣဒါနိ ယောဇနံ ဒဿေန္တော အာဟ အယံဝါဟေတ္ထာတိ အာဒိ၊ တတ္ထ ဝါသဒ္ဒေါ အဝဓာရဏော၊ ဟိသဒ္ဒေါ ပသိဒ္ဓိယံ၊ အယမေဝ ဟေတ္ထာတိ အတ္ထော၊ (ဝိမတိ)။ [ယခုစာများ၌ "ဧတ္ထ"ဟူသာ ရှိ၏၊ ဟိ–မပါ။] ယောဇနာ၌ ကား "ဟေဋ္ဌာ ပန သေသံ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံတိ ဝုတ္တတ္တာ အပရံ နယံ ဉာပေန္တော အယံ ဝါတိ အာဒိ မာဟ၊ ဝါတိ အပရော နယော"ဟု ဝါကို ဝိကပ်ဖွင့်သည်။

ရောပေတွာ။ ။ ဖာလိတဋ္ဌာနေ နိန္နံ မံသံ သမံ ဝဍ္ဎေတွာ–ခွဲအပ်ပြီးသော အရပ်၌ နိမ့်နေသော အသားကို ညီမျှအောင် တိုးပွားစေ၍ (အသားနု တက်စေ၍)။ –ဝိမတိ၊ သာရတ္ထ၌ "ဖာသုံ ကတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ["ရောပေဟတွာ"ဟု မူကွဲရှိ၏။] ဤ ပါဌ်၂မျိုးလုံးပင် ယခုစာတို့၌ မတွေ့ရ၊ ရောဂံ ဝူပသမေတွာ၏ ရှေ့နား၌ ပါသင့်၏။

ဝါ–နှာမည်ကျော်သည်၊ ဟုတွာ–၍၊ သင်္ကာရံ–ပူဇော်သင်္ကာရသို့၊ ဝါ–ကို၊ ပါပုဏာတိ–(ယထာ–ရောက်သကဲ့သို့၊ ဝါ–ရသကဲ့သို့၊) ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဥပဝါဒါဒိရဟောစ–သည်လည်း၊ န ဟောတိ–မဖြစ်၊ သကေ–သော၊ သဗ္ဗညုဝိသယေ စ–သဗ္ဗညုအရာကြောင့်လည်း၊ ဝိဒိတာနုဘာဝေါ–ရှိသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ သင်္ကာရံ–သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ အသေ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တဒ္ဓ သိက္ခာပဒံ–ထို သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ အကုပ္ပံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ယထာဌာနေ–၌၊ ဝါ–၌၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေ်ပတ္ထော။)

ဧဝံ–လျှင်၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ–အာသဝတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိံ–မဖြစ်ခြင်းကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–၏၊ အကာလံတိ–အကာလ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိံ–ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကာလန္တိ စ–ကာလဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုအာသဝဋ္ဌာနီယ တရားတို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိ ကာလဋ္ဌ–မဖြစ်ရာ အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိကာလဋ္ဌ–ဖြစ်ရာအခါကို လည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ န တာဝ သာရိပုတ္တ ဣဓေကစ္စေတိ အာဒိံ–ကစ္စေ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို နတာဝ သာရိပုတ္တ ဣဓေကစ္စေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိ–ကုန်သော၊ ပဒါနိ–တို့ကို၊ ပါဠိဝသေနေဝ–ပါဠိ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–န်၏၊ အယံ ပန–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ–မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ရတ္တိယော–တို့ကို၊ ဇာနန္တိ–သိကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ရတ္တညူ–တို့မည်၏၊ အတ္တနော–၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတဒိဝသတော–ရှင်ရဟန်းပြုရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဗဟုကာ–များစွာကုန်သော၊ ရတ္တိယော–တို့ကို၊ ဇာနန္တိ–န်၏၊ စိရပဗ္ဗဇိတာ–ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိကုန်သော ထေရ်ကြီးဝါကြီးတို့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ရတ္တညူဟိ–ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်သောထေရ်ကြီး ဝါကြီးတို့ဖြင့်၊ မဟတ္တံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ရတ္တညုမဟတ္တံ–သို့၊ စိရပဗ္ဗဇိတေဟိ–တို့ဖြင့်၊ မဟန္တဘာဝံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော ဒွိစပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

ရတ္တညုမဟတ္တံ။ ။မဟန္တသာ–များသော သံယာ၏+ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များခြင်း ဂုဏ်တည်း၊ မဟတ္တံ–ခြင်းဂုဏ်၊ "မဟန္တတ္တံ"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် (န္တ)ချေ၍ "မဟတ္တံ"ဟု ဖြစ်သည်။ ပါဠိတော်၌ "ပတ္တော"ဟု စပ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် မဟတ္တံ မဟန္တဘာဝံတို့ကို ဒုတိယန္တဟုမှတ်။

တတြ–ထို နှ·တာဝ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သံဃေ–သည်၊ ရတ္တညူ မဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တေ–ရောက်လသော်၊ ဝဂ္ဂန္တပုတ္တံ–ဝဂ္ဂန္တပုဏ္ဏားဏ်သား ဖြစ်သော၊ ဥပသေနံ–ဥပသေနကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ–ချဲ့ဦးအံ့၊ သော အာယသ္မာ–ထို အရှင်သည်၊ ဦနဒသဝဿေ–ယုတ်လျော့သော ဆယ်ဝါရှိကုန်သော၊ ဝါ–ဆယ်ဝါ မရသေးကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ရဟန်းတို့ကို၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တေ–မြင့်မြတ်သော ဦးပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသည်တို့ကို၊ ဝါ–ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဉ္စင်းခံပေးသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ဧကဝဿော–တစ်ဝါသာ ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ–လျက်၊) သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ–အတူနေ တပည့်သာမဏေကို၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ–မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ဒုက္ကဋဿာတိ–ဒုက္ကဋဿ ဟူ၍၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေသိ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဦနဒသဝဿေန–သော ရဟန်းသည်၊ န ဥသမ္ပာဒေတဗ္ဗော–မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ–ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဉ္စင်းခံ မပေးထိုက်၊ ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ (ဦနဒသ ဝဿော ဟုတ္ဝာ) ဥပသမ္ပာဒေယျ–အံ့၊ ဝါ–အံ့၊ (တဿ–ထိုရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋဿ –ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏။)]

ဓဝံ–လျှင်၊ သိက္ခာပဒေ–ပုဒ်ကို၊ ပညတ္တေ–ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ (မယံ–တို့သည်၊) ဒသဝဿာ–ဆယ်ဝါ ရှိကုန်သည်၊ အမှ–ဖြစ်ကုန်၏၊ (မယံ) ဒသဝဿာ အမှ, ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ ဗာလာ–ဝိနည်း အရာတွင် မကျွမ်းကျင်ကုန်သည်၊ အဗျတ္တာ–မထက်မြက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ–၍) ဥပသမ္ပာဒေန္တိ–န်၏၊ အထ–၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ န ဘိက္ခဝေ ဗာလေန၊ ပေ၊ အတိရေက ဒသဝဿေန ဝါ ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ–တုံဟူ၍၊ အပရမ္ပိ–လည်းဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညာပေသိ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဗာလေန–ဝိနည်းအရာတွင် မကျွမ်းကျင်သော၊ အဗျတ္တေန–မထက်မြက်သော၊ (ဘိက္ခုနာ–သည်၊) န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော–စေထိုက်၊ ယော (ဗာလော အဗျတ္တော ဟုတွာ–လျက်၊) ဥပသမ္ပာဒေယျ၊ (တဿ–၏၊) ဒုက္ကဋဿ–သို့၊ အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဗျတ္တေန–ဝိနည်းအရာ၌ ထက်မြက်သော၊ ပဋိဗလေန–သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်တို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊ ဒသဝဿေန ဝါ–ဆယ်ဝါရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အတိရေကဒသ

[“ရဟန်းပြုရာကာလမှစ၍ များစွာသော ညဥ့်တို့ကိုသိ”ဟူသောစကားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသက်သိက္ခာ (ဝါ)ကြီးပုံကိုလည်းကောင်း, ဓာနန္တိအရ "ထို ထေရ်ကြီး ဝါကြီးတို့၏ အသိပညာ သတိကောင်းကြပုံကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရတ္တညူ အဖြစ်ကို ဂုဏ်တစ်မျိုး–ဟုမှတ်။]

ဝသေယန ဝါ–ဆယ်ဝါထက် ပိုသော ဝါရှိသည့်မှုလည်း ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော–သည်၊ ဥပသမ္ပာဒေတုံ–ငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊] ကတိ–သို့လျှင်၊ (ကတိ တစ်လုံး အကျေကြံ၊) ရတ္တညုမဟတ္တံ–ရဟန်းပြုရာကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်သော ထေရ်ကြီး ဝါကြီးတို့ဖြင့် များသည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တကာလေ–ရောက်ရာ အခါ၌၊ ဒွေ–၂ပါး ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ ပညတ္တာနိ–မှုအပ်ကုန်ပြီ။

ဝေပုလ္လမဟတ္တန္တိ–ကား၊ ဝိပုလဘာဝေန–ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ မဟတ္တံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ (“ပတ္တော န ဟောတိ”၌စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ သံဃော–သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ–မတို့၏၊ ဝသေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ နဟောတိ–သေး၊ တာဝ–ထို ဝေပုလ္လမဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ သေနာသနာနိ–ကျောင်း, အိပ်ရာ နေရာတို့သည်၊ ပဟောန္တိ–လောက်ကုန်သေး၏၊ သာသနေ–၌၊ ကေစေ–ကုန်သော၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ–နံသော၊ ဓမ္မာ–အာဝါသ မစ္ဆရိယစသော တရားတို့သည်၊ [“စသော”ဖြင့် ကျောင်းလုခြင်း စသည်တို့ကို ယူ၊] န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–ကုန် သေး၊ ပန–အန္ဒယကား၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တေ–သော်၊ တေ–ထို အာသဝဋ္ဌာနိယဓမ္မတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–၏၊ အထ–၌၊ သတ္ထာ–သည်၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို န တာဝ သာရိပုတ္တအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သံဃေ–သည်၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တေ–သော်၊ ပညတ္တသိက္ခာပဒါနိ–ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိ–ပါစိတ္တိယံ ဟူသော၊ ဣမိနာ နယေန–ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နံ၏။ [သိက္ခာပုဒ်များကို အနက်ပေးပါ၊ ဣမိနာ နယေနာတိ ဧတေန–ဖြင့်၊ ပဒသော ဓမ္မသိက္ခာပဒါဒီနံ–တို့ကို၊ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။]

ဝေပုလ္လမဟတ္တံ။ ။ ဝိပုလဿ–ပြန့်ပြော များပြားသော သံဃာ၏ + ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ၊ ဤ“ ဝေပုလ္လ–ပြန့်ပြော”ဟူသည် ရတ္တညုတို့ဖြင့် များနေရုံမက, “ထေရ–နဝ–မဇ္ဈိမ” ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုးလုံး အသီးအသီး ပြန့်ပြော များပြားနေခြင်းတည်း၊ ဤ ဝေပုလ္လပုဒ်သည် မဟတ္တံ၏ အဘိန္န ဝိသေသနတည်း၊ “ဝေပုလ္လေန (ဝိပုလ ဘာဝေန) + မဟတ္တံ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ”ဟု ပြု၊ ထေရ နဝ မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည်ကို ဝေပုလ္လဟု ဆို၍, ထို ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုးလုံး များသည်ကို မဟတ္တဟု ဆိုသည်။

လာဘဂ္ဂမဟတ္တန္တိ–ကား၊ လာဘဿ–လာဘ်၏၊ အဂ္ဂမဟတ္တံ–ကောင်းမြတ်သော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော န ဟောတိ, ပါဠိတော်၌ စပ်။) လာဘဿ–၏၊ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော–ကောင်းမြတ်သော၊ ယော မဟန္တဘာဝေါ–အကြင် မဟန္တ၏ အဖြစ်သ... (အတ္ထိ၊) တံ–ထို ကောင်းမြတ်သော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ကုတိအတ္တော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လာဘေန–လာဘ်အားဖြင့်၊ အဂ္ဂမဟတ္တံပိ–မြတ်သည်၏အဖြစ်, များသည်၏အဖြစ်သို့လည်း၊ လာဘေန–အားဖြင့်၊ သေဋ္ဌတ္တဉ္စ–မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ မဟန္တတ္တဉ္စ –များသည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တော–သည်၊ (န ဟောတိ)၊ ကုတိ အတ္တော၊ ဟိ–ချဲ့၊ သံဃော–သည်၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ အမြတ်ဟူသော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ–လာဘ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်, များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–ရောက်သည်၊ န ဟောတိ–သေး၊ တာဝ–ထို လာဘဂ္ဂမဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ လာဘံ–ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ–န်သော၊ ဓမ္မာ–(ကုသလာ မဋ္ဌိရယ အရင်းခံ

လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ။ ။ ဤ ပါဠိကို အဋ္ဌကထာ၌ ၂နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်း၌ "လာဘဿ+အဂ္ဂမဟတ္တံ"ဟု အကျဉ်းပြ၍ "ယော၊ ပေ၊ တံ"ဟု အကျယ်ပြ၏၊ ထိုအကျယ်၌ "အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော"ဝယ် အဂ္ဂေါသည် လာဘဂ္ဂ၌ အဂ္ဂတည်း၊ ထိုအဂ္ဂ၏ ဥတ္တမအနက်ကို ယူစေလို၍ "ဥတ္တမော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "မဟန္တဘာဝေါ"သည် မဟတ္တံ၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို မဟန္တဘာဝေါကို "အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော"ဟု ဝိသေသန ပြုထား၏၊ ထို့ကြောင့် "လဘီတဗ္ဗောတိ လာဘော၊ မဟန္တဿ+ဘာဝေါ မဟတ္တံ၊ အဂ္ဂံ စ + တံ + မဟတ္တဉ္စာတိ အဂ္ဂမဟတ္တံ၊ လာဘဿ + အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ" ဟု ပြု၊ ဤနည်း၌ "လာဘ်တွေ ကောင်းခြင်း, မွန်မြတ်ခြင်း (တစ်နည်း–များခြင်း)ကို ပြ၏"ဟု မှတ်။

သာရတ္ထ။ ။ စိဝရာဒိလဘိတဗ္ဗပစ္စယော လာဘော၊ တဿ (လာဘဿ) အဂ္ဂံ မဟတ္တံ၊ ပဏီတတာ, ဗဟုဘာဝေါ ဝါ၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ယော လာဘဿ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော မဟန္တဘာဝေါ"ဟု အဂ္ဂကို မဟန္တဘာဝေါ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဤဋီကာ၌လည်း အဂ္ဂံကို မဟတ္တံ၏ ဝိသေသနဟုပင် ယူရတော့မည်၊ မဟတ္တံကိုလည်း "ပဏီတတာ, ဗဟုဘာဝေါ ဝါ"ဟု ၂နည်းဖွင့်၏၊ ထိုတွင်"ပဏီတတာ"ဖြင့် လာဘ်၏ အထက်တန်းကျ၍ အဂ္ဂဖြစ်သည့်အပြင်, မွန်မွန်မြတ်မြတ် ဖြစ်ပုံကိုပြ၏၊ ဤ အလို "လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ ကောင်းမွန်သည်၏အဖြစ်သို့" ဟု ပေး၊ ဗဟုဘာဝဖြင့် လာဘ်၏ ကောင်း၍ များသည်အဖြစ်ကို ပြ၏။ ဤအလို"လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ကောင်းသော အများ၏အဖြစ်သို့"ဟု ပေး၊ အညံ့စားတွေ များနေသည်မဟုတ်, အကောင်းတွေ များနေသည်–ဟူလို။

လာဘေနဝါ၊ ပေ၊ ပတ္တော။ ။ ဤနည်းဝယ် တချို့စာတို့၌ "အဂ္ဂံ မဟန္တံပိ"ဟုရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ "အဂ္ဂမဟတ္တံပိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို အတိုင်းကောင်းသည်၊ ပိသဒ္ဒါသည် ရှေ့နည်းကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊ "အဂ္ဂမဟတ္တံ"ကို သေဋ္ဌတ္တဉ္စ မဟန္တတ္တဉ္စ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဂ္ဂနှင့်မဟန္တ

သော) ကျူးလွန်မှု တရားတို့သည်၊ န ဥပ္ပန္နတ္တိ–နံသေး၊ ပန–အနွယကား၊ ပတ္တေ–သော်၊ ဥပ္ပန္နတ္တိ–နံ၏၊ အထ–၌၊ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ပညတ်တော်မူသနည်း၊) ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိ–ပါစိတ္တိယံ ဟူ၍၊ (ပညပေတိ)၊ ဟိ–မှန်၏၊ တ္တဒံ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ သံဃေ–သည်၊ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘဂ္ဂမဟတ္တသို့၊ ပတ္တေ–သော်၊ ပညတ္တံ–ပညတ်အပ်ပြီ။

ဗာဟုသစ္စမဟတ္တန္တိ–အား၊ ဗာဟုသစ္စသ–များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာ တတ်ကျွမ်းမှု၏၊ မဟန္တ ဘာဝံ–ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော န ဟောတိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ သံဃော–သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ ဗာဟုသစ္စ မဟတ္တံ–များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာတတ်ကျွမ်းမှု၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော န ဟောတိ၊ တာဝ–ထို ဗာဟုသစ္စ မဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ, န ဥပ္ပန္နတ္တိ–နံသေး၊ ပန–အနွယကား၊ ဗာဟုသစ္စမဟတ္တံ–တ္တသို့၊ ပတ္တေ–သော်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧကမ္ပိ နိကာယံ–နိကာယ်တစ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေပိ နိကာယေ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တယောပိ နိကာယေ, စတ္တာရောပိ နိကာယေ, ပဉ္စပိ နိကာယေ–နိကာယ် ၅ ရပ်တို့

ကို" အရတူ မယူဘဲ အရကွဲဒွန်ဟု ယူစေသည်၊ အဂ္ဂေါစ–အမြတ်လည်း+မဟန္တောစ–အများလည်း၊ အဂ္ဂမဟန္တံ၊ အဂ္ဂမဟန္တ သ+ဘာဝေါ အဂ္ဂမဟတ္တံ။ [တ္တကို"အဂ္ဂတ္တံ မဟတ္တံ]ဟု အဂ္ဂနှင့်လည်းတွဲ၊ "ဒွန်၏နောက်၌, ရှိသောပုဒ်, ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းသာ"ပင်တည်း။] လာဘောန+ အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂ မဟတ္တံ၊ ဤ နည်း၌ "လာဘ်အားဖြင့် မြတ်"ဟူသည် လာဘ်ပေါများသဖြင့် သံဃာတွေ အဆင့်အတန်း မြင့်နေခြင်းတည်း၊ "လာဘ်အားဖြင့်များ"ဟူသည် လာဘ်ပေါသဖြင့် (လာဘ်ပေါသောကြောင့်) ရဟန်းပြုသူတွေ များလာခြင်းတည်း။

ဗဟုသစ္စမဟတ္တံ။ ။ ဗဟု+သုတံယေန (သံဃေနာ)တိ ဗဟုသုတော၊ ဗဟုသုတသ+ဘာဝေါ ဗာဟုသစ္စံ–များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ပိဋကၥ၌ တတ်ကျွမ်းမှု) ဂုဏ်တည်း၊ ထိုဂုဏ်၏ မဟတ္တဟူသည် တတ်ကျွမ်းမှုတွေ ကျယ်ဝန်းများပြားလာခြင်းတည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ပိဋကတော်နှင့် ဘာသန္တ ရပ်ပါ တတ်ကျွမ်းမှု များသောအခါ ယောနိသော မနသိကာရ ရှိ၍ သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်းတတ်လျှင် သာသနာတော်ကို တည့်တံ့ တိုးတက်အောင် ပြုနိုင်၏၊ ယောနိသော မနသိကာရ မရှိလျှင်ကား ပိဋကတော်၌ "ထို တရာ သည် လောကဓာတ်နည်းနဲ့ မကိုက်ညီ, ဤတရားကား ဘုရားဟော မဟုတ်, "ဘုရား"ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် တိုခေတ်က ပညာရှိတစ်ပါးသာ"ဟု ဝေဖန်လျက် ဘုရား အဆုံးအမတော်ကို ရှေ့ကဖျက် နောက်ကဖျက်နှင့် (သာမန် အာသဝဋ္ဌာနိယမျှ မကဘဲ) သာသနာပျက်လောက်သော အာသဝဋ္ဌာနိယဓမ္မများကို ဖြစ်စေကြပါလိမ့်မည်။

ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ-သင်ယူပြီး၍၊ အယောနိသော-မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ-မိမိကိုယ်ကို ဖော်ကြကုန်သော၊ ဝါ-မော်ကြ မောက်ကြကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ ရသေန-အနဝဇ္ဇ သဘောနှင့်၊ ရသံ-သာဝဇ္ဇသဘောကို၊ [(တစ်နည်း၊) ရသေန-အပြစ်မရှိသော ဖဲမွေ့ရာ အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့ကို သာယာခြင်းနှင့်၊ ရသံ-အပြစ်ရှိသော မာတုဂါမ၏ အတွေ့ကို သာယာခြင်းကို၊] သံသန္ဒိတွာ-သဘောတူ ရောနှော၍၊ သတ္ထု-၏၊ သာသနံ-တော်ကို၊ ဥဒ္ဒမ္မံ-ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ-တရားမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ-ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ-ဝိနည်းမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဒီပေန္တိ-ပြကြကုန်၏၊ အထ-၌၊ သတ္ထာ-သည်၊ ယောပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ဇဝံ ဝဒေယျာတိ အာဒိနာ-ယျ အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သိက္ခာပဒံ- ကို၊ ပညပေတိ-မူ၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ (အယံပန အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာကို ပြန်အုပ်။)

ဇဝံ-လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ-န်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိကာလဥ္စ-မဖြစ်ရာ အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိကာလဥ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ-မူပြီး၍၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ (အရှင်သာရိပုတ္တရာ တောင်းပန်ရာ ထိုအခါ၌၊) သဗ္ဗသောပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ တေသံ-ထို အာသဝဋ္ဌာနီယဓမ္မတို့၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တာတိအာဒိံ-ကို၊ အာဟ-မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို နိရဗ္ဗုဒေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ နိရဗ္ဗုဒေါတိ-ကား၊ အဗ္ဗုဒဝိရဟိတော-အဗ္ဗုဒမှ ကင်း၏၊ စောရာ-တို့ကို၊

အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ။ ။အနုပါယေန-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသမာနာ-နှလုံးသွင်းကြကုန်သော၊ ဝိပရီတတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်အားဖြင့်၊ ဇာနမာနာ-(အလွဲသိ)သိကြကုန်သော။

ရသေန ရသံ သံသန္ဒိတွာ။ ။ အနဝဇ္ဇသဘာဝေန သာဝဇ္ဇသဘာဝံ သံမိဿိတွာ၊ (ဝိမတိ၊) အနုညာတပစ္စတ္ထရဏာဒိသု-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အခင်းအခြုံ အစရှိသည်တို့၌၊ သုခသမ္ဖဿသာမညတော-ကောင်းသောအတွေ့ချင်း တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပါဒိန္နက ဖဿ ရသေပိ-ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော မာတုဂါမ၏ အတွေ့ဟူသော အရသာ၌လည်း၊ ဝါ-အရသာကို သာယာခြင်း၌လည်း၊ အနဝဇ္ဇသညိတာယ-အပြစ်မရှိဟု မှတ်ထင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပါဒိန္နက ဖဿရသေန ဥပါဒိန္နက ဖဿရသံ သံသန္ဒိတွာ၊ သမာနံဘာဝံ ဥပနေတွာတိ အတ္ထော၊ (သာရတ္ထ။)

ဥဒ္ဒမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ။ ။ ဥဂ္ဂတဓမ္မံ ဥဂ္ဂတဝိနယဥ္စ၊ ဥသဒ္ဒါသည် ဥဂ္ဂတအနက်ဟောတည်း၊ ယထာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဝိနဿိဿတိ၊ ဇဝံကတွာတိ အတ္ထော-ဓမ္မဝိနယကို ပျက်အောင်လုပ်၍ဟု အနက်မှတ်။

အဗ္ဗုဒါ-ဒုတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နိ၏၊ နိဗ္ဗောရော-ခိုးသူမရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ စ-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤ နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုသံဃောဟု ဆိုအပ်သော ဘိက္ခုသံဃာဟူသော အနက်၌၊ [နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုသံဃောတိ ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခု သံဃသညိတေ အတ္ထေ။] ဒုဿီလာ-ဒုဿီလ ရဟန်းတို့ကို၊ စောရာတိ-ရတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန် (တစ်နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တေ-ထို ဒုဿီလရဟန်းတို့သည်၊ အဿမဏာဝ-ရဟန်းအစစ် မဟုတ်ကုန် သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ သမဏပဋိညတာယ-ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [သမဏောဣတိ ပဋိညာ ယေသံတိ သမဏပဋိညာ၊ တေသံ+ဘာဝေါ သမဏပဋိညတာ၊] ပရေသံ-အခြားသော လူဒါယကာတို့၏၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ စောရေန္တိ-ခိုးရာ ရောက်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိရဗ္ဗုဒေါတိ(ဧတ္ထ)-ဤ ပါဌ်၌၊ နိဗ္ဗောရော-ခိုးသူ မရှိ၊ နိဒ္ဒုဿီလော-ဒုဿီလမရှိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ခိုးသူနှင့်တူသော ဒုဿီလတို့ကို အဗ္ဗုဒဟု ခေါ်ရာ၌ သဒိသူပစာ, ရုဠ္ဌီနည်းတည်း၊ တစ်နည်း- "အဗ္ဗုဒါဝိယာတိ အဗ္ဗုဒါ"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်ပါ-ဟု ပြသည်။] နိရာဒီနဝေါတိ-ကား၊ နိရုပဒ္ဒဝေါ-ဥပဒ္ဒဝေါမရှိ၊ နိရုပသဂ္ဂေါ-ဘေးရန်မရှိ၊ ဒုဿီလာဒီနဝ ဝိရဟိတော-ဒုဿီလဟူသော ဘေးရန်မှ ကင်း၏၊ ဣတိယေဝ-ဤ အနက်သည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ယေဝါတိဒ္ဓ ဧဝကို အဋ္ဌာနုပယောဂ ကြံ၍ "ဣတိဧဝ"ဟု တွဲ၊ ဤ၌လည်း ဒုဿီလတို့ကို သဒိသူပစာ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် အာဒီနဝဟု ခေါ်။]

အဗ္ဗုဒါ၊ ပေ၊ စောရာ။ ။ ထောမနိဓိ၌ အဗ္ဗုဒသဒ္ဒါသည် "အဗ္ဗုဒအသားတစ်သဏ္ဌာန်ရှိ သော ရောဂါအထူး, အဗ္ဗုဒသင်္ချာ, အဗ္ဗုဒမည်သောတောင်"ဟူသော အနက်များကို ဟော၏-ဟု ဆို၏၊ ရေမြှုပ်ပွက်ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌"အဗ္ဗုဒ"ဟု မရှိ၊ "ဗုဒ်ဗုဒ"ဟုသာရှိ၏၊ ခိုးသူ အနက်ကို ဟောရာ၌ ပါဠိသုံးသက်သက် ရုဠ္ဌီသဒ္ဒါဟု ကြံသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အထင်ရုဠ္ဌီသဒ္ဒါဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ "အဗ္ဗုဒါဝုစ္စန္တိစောရာ"ဟု ဝုစ္စန္တိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုဟန်တူသည်၊ [အချို့က အဗ္ဗဓာတ်၏ ဟိံသာအနက်ကို ယူ၍" အဗ္ဗန္တိ ဟိံသန္တိတိ အဗ္ဗုဒါ"ဟု ကြံကြသေး၏၊ ဥဒကို ဘယ်ကရမည်တဲ့နည်း၊ ဤသို့ အနတ္ထအမည်ဖြစ်လျှင် "အဗ္ဗနတော ဟိံသနတော"ဟု ဟိတ်ပါဌ်ပါရာ၏၊ ထိုသို့ မပါသောကြောင့် အနတ္ထလည်း မဖြစ်နိုင်။]

နိရာဒီနဝေါ။ ။ အာပုဗ္ဗ-ဒီဓာတ်သည် ကုန်ခန်းခြင်း (ခယ)အနက်ကို ဟော၏၊ အာဒီနပုဗ္ဗ+ဝါဓာတ်၊ က (အနုဗန်"က်"ရှိသောအ) ပစ္စည်းဖြင့် "အာဒီနဝ"ဟု ဖြစ်၏၊ သဏ္ဌာတအဘိဓာန်၌ "အာဒီနံ+ဝါတိ (ပါပုဏာတိ) ဧတေနာတိ"ဟု ပြု၏၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ဘေးရန်ကို"အာဒီနဝ"ဟု ယူပြီးလျှင် ထိုဘေးရန်မရှိသည်ကို "နတ္ထိ+အာဒီနဝေါ ယဿာတိ နိရာဒီနဝေါ" ဟု ပြုစေလို၍ "နိရုပဒ္ဒဝေါ, နိရုပသဂ္ဂေါ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥပဒ္ဒဝနှင့် ဥပသဂ္ဂကား ပရိယာယ်။]

အပဂတကာဠကောတိ ဧတ္ထ–ပါဠိ၌၊ ဒုဿီလာယေဝ–ဒုဿီလရဟန်းတို့ကိုပင်၊ ကာဠကာ–ကာဠကတို့ဟူ၍၊ **ဝုစ္စန္တိ–၏၊ [အာဒိနေဝကဲ့သို့ ဒုဿီလ**ရှင်းတူ၍ "ဓဝ"ဖြင့် ပြသည်။] ဟိ–မှန်၊ **တေ–ထို ဒုဿီလရဟန်း**တို့ကို၊ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ–**ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ သမာနာပိ–န်သော်လည်း၊ ကာဠကဓမ္မယောဂါ–မည်းညစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ [ဤ ပါဠိဖြင့် အကုသိုလ်၏ အမည်းအနက်ဂုဏ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်စားသော "ဂုဏူပစာ"ဟု ပြ၏။] ကာဠကာ ဧဝ–ကာဠကတို့ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်**၏၊ တေသံ–**ထို ဒုဿီလဟူ, မည်းညစ်သူတို့၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပဂတကာဠကော–ဠကမည်၏၊ အပဟာတကာဠကောတိပိ–ဠကဟူ၍လည်း၊ ပါဌော–ပါဌ်ရှိသေး၏၊ [ဟနလည်း ဂတိအနက်ဟော ဖြစ်၍ အပဂတနှင့် အနက်တူပင်။] သုဒ္ဓေါတိ–ကား၊ အပဂတ ကာဠကတ္တာယေဝ–ကင်းသော မည်းညစ်သူရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ သုဒ္ဓေါ–စင်ကြယ်၏၊ ပရိယောဒါတော–ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်၏၊ ပဘဿရော–ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်ထွက်သော သီလရောင်ရှိ၏ [ပဘဿရသီလော၊ ဝိမတိ၌ "ပဘာယနသီလော–တောက်ပသော သီလရှိ၏"ဟုရှိ၏။] သာရေ ပတိဋ္ဌိတောတိ ဧတ္ထ–ဤပါဠိ၌၊ သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏာ–သီလဂုဏ်၊ပေ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်တို့ကို၊ သာရောတိ–သာရဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ [သာသနဗြဟ္မစရိယဿ သာရဘူတတ္တာ သီလာဒယော ဂုဏာ သာရောတိ ဝုစ္စန္တိ။] တသ္မိံ သာရေ–ထို သီလဂုဏ် ပေ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်ဟူသော အနှစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ–တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာရေပတိဋ္ဌိတော–သာရေပတိဋ္ဌိတော မည်၏။

ဧဝံ–လျှင်၊ သာရေ–အနှစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ–တည်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အဿ–ထိုဘိက္ခုသံဃာ၏၊ သာရေ–၌၊ သော ဧ ပတိဋ္ဌိတဘာဝေါ–ထို တည်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေန္တော–သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဣမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တာတိအာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတြ–ထို ဣမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ–အကျဉ်းချုပ်အဖွင့်တည်း၊ ဝေရဉ္ဇာယံ–၌၊ ဝဿာဝါသံ–မိုးလပတ်လုံးနေခြင်းသို့၊ ဥပဂတာနိ–ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ ယာနိ ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ–အကြင် ငါးရာသော ရဟန်းတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣမေသံ–ဤ ငါးရာသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ယော ဘိက္ခု–သည်၊ ဂုဏဝသေန–ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္ဆိမကော–နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗပရိတ္တဂုဏော–အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အောက် နည်းသော ဂုဏ်ရှိ၏၊ [သဗ္ဗေဟိ–နိဟီနဂုဏော, အပ္ပဂုဏော ဝါ၊] သော–ထို ရဟန်း

သည်၊ သောတာပန္နော–သောတာပန်တည်း၊ သောတာပန္နောတိ–ကား၊ သောတံ–အရိယာမဂ်သို့၊ အာပန္နော–ရောက်သူတည်း၊ စ–ဆက်၊ သောတောတိ ဣဒံ–သောတောဟူသော ဤအမည်သည်၊ မဂ္ဂဿ–အရိယာမဂ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ သောတာပန္နောတိ ဣဒံ–သောတာပန္နောဟူသော ဤ အမည်သည်၊ တေန–ထို အရိယာမဂ်နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ–ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂလဿ–၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ [ရှေ့ဝါကျမှ "ဣဒံ အဓိဝစနံ" လိုက်စေ။] ယထာ ဟ–အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ သောတော သောတော တိ၊ ပေ၊ ဣဒံ ဂေါတြဘုတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတော သောတောတိ–သောတော သောတောဟူ၍၊ ဣဒံ–ဤ စကားကို၊ ဝုစ္စတိ–ပ်၏၊ သာရိပုတ္တ၊ သောတော–သောတ ဟူသည်၊ ကတမောနုခေါ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေဝ မဂ္ဂေါ–ဤ မဂ်သာလျှင်ပါတည်း၊ သေယျထိဒံ–ထိုမဂ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သမ္မာသမာဓိ–လည်းကောင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတာပန္နော သောတာပန္နောတိ–သောတာပန္နော သောတာပန္နောဟူ၍၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတာပန္နော–သောတာပန္နောဟူသည်၊ ကတမောနုခေါ–နည်း၊ ဣတိ–ပြီ၊ ဘန္တေ–ရား၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရိယေန–သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကေန–ရှိသော၊ ဣမိနာ မဂ္ဂေန–ဤမဂ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော–သည်၊ (ဟောတိ၊) အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သောတာပန္နော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ယောယမာယသ္မာ–အကြင် ကဲ့သို့သော ဤ အရှင်သည်၊ ဧဝံနာမော–ဤသို့ သောတာပန်ဟူသော အမည် ရှိ၏၊ ဧဝံ ဂေါတ္တော– ဤသို့ သောတာပန်အနွယ် ရှိ၏၊ (သော အယံ အာယသ္မာ–ထိုကဲ့သို့သော ဤအရှင်ကို၊ သောတာပန္နော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်ပါ၏၊) ဣတိ–

မဂ္ဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ ။ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့ကို၊ အနဝသေသတော–ဖြင့်၊ သဝနတော ပေလနတော–ပယ်ရှားတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သောတော အရိယမဂ္ဂေါ–သောတဟူသည် အရိယမဂ်တည်း၊ "သဝတိပေလတီတိ သောတော"ဟု ပြု၊ ဤနည်းအရ အရိယာမဂ်ကို မှုချအားဖြင့် "သောတ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ [အခြားနေရာ၌ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအလျဉ်ကို "သောတ"]ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုနည်း၌ကား သဒိသူပစာတည်း၊ ထိုနည်းကို ဤ နေရာ၌ မဖွင့်။]

ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ဝေဠုဒ္ဒါရဝဂ်, ပဌမသုတ်။)] ပန–မှချွတ္တ မှတစ်ပါး ဥပစာရတ္တကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣတ–ဤ ဣတမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ပါဌ်၌၊ မဂ္ဂေန–အဋ္ဌင်္ဂိက (သတ္တင်္ဂိက) မဂ်သည်၊ [ပဌမစျာန်မဂ်ဖြစ်လျှင် အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်, ဒုတိယစျာန်စသည်ဖြစ်လျှင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော သတ္တင်္ဂိကမဂ်တည်း။] ဖလဿ–အဋ္ဌင်္ဂိက ဖိုလ်အား၊ ဝါ–သတ္တင်္ဂိကဖိုလ်အား၊ နာမံ–သောတဟူသော အမည်ကို၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဖလဋ္ဌော–ဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သောတာပန္နော–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အဝိနိပါတ ဓမ္မောတိ (ဧတ္ထ)–၌ (အဝယဝတ္ထော–အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဝိနိပါတေတိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်၏၊ ဣတိ –ကြောင့်၊ ဝိနိပါတော–တ မည်၏ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ဝိနိပါတော–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော၊ ဓမ္မော–သဘောသည်၊ ဝါ–ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အကုသိုလ်တရားသည်၊ န–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဝိနိပါတဓမ္မော–မမည်၏၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ အပါယေသု–တို့၌၊ ဝိနိပါတန

ဣဓပန၊ ပေ၊ ဒိန္နံ။ ။ အာပန္နော၌ တ ပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟောတည်း၊ "ဖလသမ္ဘိကိရိယာယ–ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ ပဋိပန္နော–ကျင့်သူ"ဟူရာ၌ တပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟောဖြစ်၍ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောသကဲ့သို့, ဤ သောတာပန္နောပုဒ်လည်း မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောရင်းဖြစ်သည်၊ ဤ "ယော ပန္တိမကော, သော သောတာပန္နော"ဝါကျ၌ကား ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ သောတာပန္နဟု မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်၏သောတအမည်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဖိုလ်ဝေါ်၌ တင်ပေးလိုက်ရကား ဖိုလ်လည်း သောတမည်တော့၏၊ ထိုနောက် "သောတံ+အာပန္နော" အရ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်လည်း သောတာပန္နမည်တော့သည်–ဟူလို။ [ဣဓအာပန္နသဒ္ဒေါ ဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နောတိအာဒီသု ဝိယ ဝတ္တမာနကာလိကောတိ အာဟ–မဂ္ဂေန ဖလဿ နာမံ ဒိန္နံတိ။]

မုချနာမည်။ ။ အာပန္နော၌ တ ပစ္စည်းကို အတိတ်အနက်ဟော ဟု ယူလျှင် "သောတံ– အရိယာမဂ်သို့+အာပန္နော–ရောက်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် သောတာပန္နဟု တိုက်ရိုက် ဆိုနိုင်သည်၊ ဤအလို ဥပစာရတ္တမဟုတ်, မုချတ္တသာ။ [အတီတကာလိကတ္တေ ပန သရသတောဝ နာမလာဘော သိယာ။]

ဝိနိပါတေတီတိ။ ။ "ဝိရူပံ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊ သဒုက္ခံ သဥပါယာသံ–ဒုက္ခ ဥပါယာသ (ဒေါသ)နှင့်တကွ၊ နိပါတေတိ–(အပါယ်၌)ကျရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဝိနိပါတော" ဟု ပြု၊ အပါယဒုက္ခေ ခေပနကော–အပါယ်ဒုက္ခ၌ ပစ်ချတတ်သောသဘော၊ ဝိကို "ဝိရူပံ"ဟု ဖွင့်၍ ဝိရူပအရကို "သဒုက္ခံ သဥပါယာသံ"ဟု ထပ်၍ပြသည်။ [ဓမ္မောတိ သဘာဝေါ။]

သဘာဝေါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောသည်၊ န–မရှိ၊ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (အဝိနိပါတ ဓမ္မော–အပါယ်တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောမရှိသနည်း၊) ယေ ဓမ္မာ–အကြင် ဒိဋ္ဌိအစရှိသော အကုသိုလ် တရားတို့သည်၊ အပါယဂမနီယာ–အပါယ်သို့ ရောက်စေတတ်ကုန်၏၊ [ဂမဂိနိယာ၌ အနီယပစ္စည်း, ကတ္တားဟော, ကာရိတ်ကျေ၊] တေသံ–ထိုအကုသိုလ်တရားတို့၏၊ ပရိက္ခယာ–ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ (အဝိနိပါတဓမ္မော–မရှိ။)

ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိနိပတနံ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျခြင်း၊ ဝိနိပါတော–ခြင်း၊ အဿ–ထို သောတာပန် ရဟန်း၏၊ ဝိနိပါတော–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော–သဘောသည်၊ န–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဝိနိပါတ ဓမ္မော–မည်၏၊ အဿ–

အထဝါ။ ။ "ဓမ္မောတိ အပါယေသု ခိပနကော သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိကော အကုသလဓမ္မော–အကုသိုလ်တရား"ဟု သာရတ္ထ၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ထိုရှေ့နည်း၌ "အဝိနိပါတဓမ္မော–အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော သဘောမရှိ"ဟု ဓမ္မအတွက် သာမညသဘာဝ အနက်ပေး၊ ဤ အထဝါတက်သော နည်း၌ "အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော ဒိဋ္ဌိစသော အကုသိုလ်တရားမရှိ"ဟု ဓမ္မအတွက် အကုသိုလ်တရားဟု အနက်ပေး၊ အကုသိုလ်တရား ဟူသည်လည်း သဘာဝဝိသေသ (သဘာဝတရားအထူး)ပင်တည်း၊ အဘိဓာန်၌ တရားဟူသမျှကို ဓမ္မသဒ္ဒါကဟောရာဝယ် "သဘာဝ" အနက်ဟု ဆိုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ ဓမ္မအတွက် သဘာဝ အနက်သာ ပြ၏၊ နောက်နည်း အလို"အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော အကုသိုလ်တရား မရှိလျှင် အပါယ်တို့၌ကျစေတတ်သော သဘော မရှိရာ ရောက်သောကြောင့် "န အတ္တာနံ၊ ပေ၊ ဝိနိပါတနသဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။

ဝိနိပတနံဝါ။ ။ ဤ ဝါတက်သော အဋ္ဌကထာနည်း၌ ရှေ့နည်းကဲ့သို့ ဟေတု ကတ္တုသာဓနမကြံဘဲ သုဒ္ဓဘာဝသာဓနကြံခြင်း, ဓမ္မအရလည်း ရှေ့နည်းကဲ့သို့ သဘာဝအနက် အကုသလဓမ္မအနက် ၂မျိုးမကြံဘဲ သဘာဝအနက်ဟော တစ်မျိုးသာ ကြံခွင့်ရှိတော့ခြင်းသည် ရှေ့နည်းမှ ထူး၏၊ သုဒ္ဓဘာဝသာဓနဖြစ်သောကြောင့်ပင် အဖြောင့်ပြဝါကျ၌"အပါယေသု ဝိနိပတန သဘာဝေါ"ဟု ရှိစေရမည်၊ "ဝိနိပါတန"ဟု ပါ၌ဒိယ မရှိစေရ၊ [ဝိနိပတနသဘာဝေါတိ ဥပ္ပန္န သဘာဝေါ–ဋီကာ။] ဤ အဖွင့်များကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "အဝိနိပါတဓမ္မော–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောမရှိ၊ ဝါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော အကုသိုလ်တရား မရှိ၊ ဝါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ၃နက်ပေးပါ။

၏၊ အပါယေသု–တို့၌၊ ဝိနိပတနသဘာဝေါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သမ္မတ္တနိယာမေန–မဖောက်မပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်သားတတ်သော၊ မဂ္ဂေန–မိမိရအပ်သော မဂ်သည်၊ နိယ တဗ္ဗာ–မှတ်သား အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိယတော–နိယတော မည်၏၊ အဿ–ထိုသောတာပန်ရဟန်း၏၊ သမ္ဗောဓိ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ကောင်းစွာသိတတ်သော အထက်မဂ်ဟူသော၊ ပရံ–အလွန်၊ အယနံ–ရောက် အပ်သောတရားသည် (ပရာ–အလွန်ဖြစ်သော၊ ဂတိ–ရောက်အပ်သော တရားသည်၊) အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္ဗောဓိပရာယဏော–ယဏာမည်၏၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ– အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်းသို့၊ အဝဿံ–မချွတ်၊ သမ္ပာပကော–ရောက်တတ် သူတည်း၊

သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန။ ။ [သမ္မာဘာဝနိယာမကေန–မဖောက်မပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်သားတတ်သော၊ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေန–မိမိရအပ်သော မဂ်သည်။] သမ္မတ္တကို "သမ္မာဘာဝ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သမ္မာ+ဘာဝေါ သမ္မတ္တံ"ဟု ပြုရ၏၊ နိယာမေနကို "နိယာမကေန"ဟု ကတ္တား ဟော ဏွုပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် "နိယာမဠ္ဌ ကတ္တုသာဓနဟု သိရ၏၊ ထို" သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန"ဟူသော ကတ္တားဖြင့် "နိယတော" ဝယ်ကမ္မသာဓနဟု ပြ၏၊ [သံဝဏ္ဏေကြေုတ်, ရှိသည့် ပုဒ်ကို, အဝုတ်ကတ္တား, ဖွင့်ပြထားမူ, ပြခြားကမ္မ, သာဓနတည်း။] နိပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်လည်း "ဆုံးဖြတ်ခြင်း" အနက်ကို ဟော၏၊ "မှတ်သား"ဟူသည်လည်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းပင်တည်း။

နိယတောတိဝါ။ ။ ဟေဋ္ဌိမန္တတော သတ္တမဘာဝတော ဥပရိ အနုပ္ပဇ္ဇနဓမ္မတာယ နိယတော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌ မဖြစ်တော့ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် မြဲ၏၊ ဤနည်းကား–အဋ္ဌကထာကို လိုက်၍ ဖွင့်သော နည်းမဟုတ်၊ အခြားနေရာ၌ အဋ္ဌကထာအဖွင့်မှ ယူ၍ ဋီကာသက်သက် ဖွင့်သောနည်းတည်း။ [ပဌမနည်းအလို "နိယတော– သမ္မတ္တနိယာမ မဂ်သည် (ခုနစ်ဘဝမှ အထက်မဖြစ်ဖို့ရန်) ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်၏"ဟု ပေး၊ ဒုတိယဋီကာနည်းအလို" နိယတော–ခုနစ်ဘဝမှအထက် မဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် မြဲ၏" ဟု ပေး၊ ဤ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ဖွင့်ပုံနှင့် အဋ္ဌသာလိနီ သမ္မတ္တနိယတပုဒ် ဖွင့်ပုံမှာ တစ်မျိုးစီသာ။]

သမ္ဗောဓိပရာယဏော။ ။ သမ္ဗုဇ္ဈိဿတီတိ သမ္ဗောဓိ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ကောင်းစွာ (ဆက်၍) သိလတ္တံ့သော အထက်မဂ် ၃ ပါး၊ တစ်နည်း–"သမ္ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္ဗောဓိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန် ဝိဂြိုဟ် ပြု၍ အရိယာမဂ် ၄ ပါးလုံး ရသော်လည်း ပထမမဂ်ကို ရပြီးဖြစ်၍ ပါရှိသေသနည်းအားဖြင့် အထက်မဂ် ၃ ပါးကိုသာ ယူ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ"ဟု သမ္ဗောဓိအရ ဖွင့်သည်၊ [သောတ ဣစ္စ ပဌမမဂ္ဂဿ အဓိဂတတ္တာ အဝသိဋ္ဌောဓေ အဓိဂန္တဗ္ဗဘာဝေန ဉာဏ်တဗ္ဗော။]

ဣတိ အတ္ထော၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ပဋိလဒ္ဓပဌမမဂ္ဂတ္တာ–ရအပ်ပြီးသော ပထမ မဂ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေ်ပဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ ဟု ပြန်အုပ်။)

၂၂။ ဖဝံ–လျှင်၊ ဓမ္မသေနာပတိ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာကို၊ သညာပေတွာ–ကောင်းစွာ သိစေတော်မူပြီး၍၊ ဝေရဥ္ဇာယံ–၌၊ တံ ဝဿာ ဝါသံ–ထိုမိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းကို၊ ဝါ–ထို ဝါကို၊ ဝီတိနာမေတွာ–လွန်စေတော်မူပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌဝဿော–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးသည်၊(ဟုတွာ)၊ မဟာပဝါရဏာယ–သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌၊ ပဝါရေတွာ–ပဝါရဏာ ပြုစေတော်မူပြီး၍၊ [ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်၊ ပဝါရဏာပြုဖို့ မလို, ရဟန်းအပေါင်းကို ပြုစေပြီး၍, ဟူလို၊] အထခေါ–ဝါကျွတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ၊ အာမန္တေသီတိ–ကား၊ အာလပိ–ခေါ်တော်မူပြီ၊ အဘာသိ–မိန့်တော်မူပြီ၊ သမ္ဗောဓေသိ–ကောင်းစွာ သိစေတော်မူပြီ၊ ကိန္တိ–အဘယ်သို့လျှင်၊ (အာမန္တေသိ–သနည်း၊ ဝါ–သနည်း၊) အာစိဏ္ဏံ ခေါပနေတန္တိ ဝေမာဒိ–အာစိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ ဤသို့ အစရှိသည်ဟူ၍ (အာမန္တေသိ–ပြီ၊) အာစိဏ္ဏန္တိ–ကား၊ စရိတံ–ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ဝတ္တံ–ကျင့်ဝတ်တည်း၊ အနုဓမ္မတာ–လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော သဘောတည်း၊ [လောကုတ္တရဓမ္မာနုဂတော ဓမ္မော၊ အနု–လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော + ဓမ္မော–သဘော။] ပန–ဆက်၊ တံ ဧတံ အာစိဏ္ဏံ–ထိုလေ့ကျက်အပ်သော အလေ့အကျင့်သည်၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ဘုရားရှင်တို့ အလေ့အကျင့် လည်းကောင်း၊ သာဝကာစိဏ္ဏံ–သာဝကတို့ အလေ့အကျင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏာ

ပရာယဏာ၌ "ပရံ+အယနံ"ဟု ခွဲ၍ အယနံကို "ဂတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အယိတဗ္ဗံ–ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ အယနံ"ဟု ပြု၊ ပရံ–သောတာပတ္တိမဂ်ထက် ပိုလွန်သော+အယနံ–ရောက်ထိုက်သော တရား။ [ပရံ+အယနံ ပရာယဏံ (ရကြောင့် ဏပြန်)၊ သမ္ဗောဓိ+ပရာယဏံ ယဿာတိ သမ္ဗောဓိပရာယဏော။] "ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဝဿံ သမ္ပာပကော"ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ "သမ္ပာပုဏာတီတိ သမ္ပာပကော"ဟု ဋီကာပြု၏၊ ကောန်ရတော့မည် ဖြစ်ရကား "လက်ရှိရနေသော အဖြစ်မျိုးဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် ဝိဂ္ဂဟ ပြုဟန်တူသည်၊ သမ္ပာပုဏိဿတီတိ သမ္ပာပကော"ဟုလည်း ပြုသင့်မည် ထင်သည်။

အာမန္တေသိ။ ။ "အာပုစ္ဆမန္တ မာတ်သည် အာလပနအနက်ဟောတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အာလပိ"ဟု ဖွင့်၊ ထိုအာလပနဟူသည်လည်း ခေါ်ရုံ (အာလုပ်)မျှမဟုတ်"ခေါ်၍ အကြောင်းအရာကို မိန့်တော်မူခြင်း, သိစေတော်မူခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဘာသိ, သမ္ဗောဓေသိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ တာဝ–သာဝကာစိဏ္ဏာမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧကံ–တစ်မျိုးသော ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏတည်း၊ [အခြား ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏများ ရှိသေး၍ "ဧကံ"ဟု ဆိုသည်။] ယေဟိ–အကြင် ဒါယကာတို့သည်၊ နိမန္တိတာ–ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္វာ)၊ ဝသံ–မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသန္တိ–သီတင်းသုံးတော်မူကြကုန်၏၊ တေ–ထို ဒါယကာတို့ကို၊ အနပလောကေတွာ–မပန်ပြောမူ၍၊ အနာပုစ္ဆိတွာ–မပန်ပြောမူ၍၊ ဇနပဒစာရိကံ–ဇနပုဒ်ဒေသစာရီကို၊ ဝါ–ဇနပုဒ်တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ န ပက္ကမန္တိ–ဖဲကြွတော် မမူကြကုန်၊ (ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကံ–သော၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–တည်း၊ ဤသို့ပြန်အပ်၊) သာဝကာ ပန–တို့သည်ကား၊ အပလောကေတွာဝါ–ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ အနပလောကေတွာ ဝါ–မပန်ပြောမူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ယထာသုခံ–ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဝါ–အလိုရှိတိုင်း၊ ပက္ကမန္တိ–နိ၏။

အပရမ္ပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏကား၊ ဝုဋ္ဌဝဿာ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝါရေတွာ–ပဝါရဏာပြုစေတော်မူပြီး၍၊ ဇနသင်္ဂဟတ္ထာယ–လူအပေါင်းကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဇနပဒစာရိကံ–ဇနပုဒ်ဒေသစာရီကို၊ ပက္ကမန္တိယေဝ–ဖဲကြွတော်မူကြကုန်သည်သာ၊ [အမြဲ ဖဲကြွရိုးရှိသည်–ဟု ပြလို၍ "ဧဝ"ထည့်သည်။] ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ စရန္တာစ–လှည့်လည်တော်မူကြကုန်သော်လည်း၊ မဟာမဏ္ဍလံ–မဟာမဏ္ဍလ လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ–လည်းကောင်း၊ အန္တိမမဏ္ဍလံ–လည်းကောင်း၊ [ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ၊ ဣတရေသံဝါ၊

ပက္ကမန္တိ॥ ॥ ဤ ပုဒ်နောက်၌ ဣတိ သဒ္ဒါ ရှိသင့်သော်လည်း သိလောက်သောကြောင့် မထည့်ဘဲ ထားသည်၊ ဤသို့ သိလောက်၍ မထည့်ခြင်းကို "ဂမျမာန–သိအပ်သိလောက်သောပုဒ်" ဟုခေါ်သည်၊ ဣတိ သဒ္ဒါ အပိုထည့်၍ ပေးရသမျှ၌ ဤ ဂမျမာန်ချည်းတည်း၊ [ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမန္တီတိ ဧတ္ထ ဣတိသဒ္ဒေါ ဂမျမာနတာယ န ဝုတ္တော၊ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု။]

ဇနပဒစာရိကံ နပက္ကမန္တိ॥ ॥ ဇနပဒေသု+စရဏံ၊ ဤအလို"စရဏံ စာရိကာ"ဟု ပြု၊ ဏျ ပစ္စည်း, ဣလာ၊ ယကို ကပြု၊ စရဏံ ဝါ စာရော၊ သောဧဝ စာရိကာ၊ ဤ အလိုစာရော ဟူသော ကိတ်နောင် သွတ္ထ၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၊ ဇနပဒေသု+စာရိကာ ဇနပဒစာရိကာ၊ တံ ပက္ကမန္တိ၊ ဇနပဒဂမနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော၊ (သာရတ္ထ)။ [စာရိကာ အရ သွားခြင်း, ပက္ကမန္တိ အရ လည်း သွားခြင်းဖြစ်၍ ကံနှင့် ကြိယာ မပြားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာရ ကြံပါ။]

စရန္တာစ॥ ॥ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမန္တီတိ ဧတ္ထ ဌတွာ (ဤစကား၌ တန့်ရပ်၍) ဘဂဝတော စာရိကာ ပက္ကမနဝိဓိံ ဒဿေန္တော (ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူခြင်း၏ အပြားကို ပြလိုသည် ဖြစ်၍) အာဟ–ဇနပဒစာရိကံ စရန္တာစာတိ အာဒိ။

မဏ္ဍလာနံ အဇ္ဈောဂါဠှတ္တာ အန္တိမမဏ္ဍလံ အဗ္ဘန္တရိမမဏ္ဍလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] ဣတိ–သို့၊ တိဏ္ဏံ–န်သော၊ ဣမေသံ မဏ္ဍလာနံ–တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ–သော၊ မဏ္ဍလေ–၌၊ စရန္တိ–န်၏၊ တတ္ထ–ထိုမဏ္ဍလတို့တွင်၊ မဟာမဏ္ဍလံ–သည်၊ ဝါ–ကြီးသော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ နဝ ယောဇနသတိကံ–ယူဇနာ ၉ ရာရှိ၏၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ–သည်၊ ဝါ–အလယ် အလတ်ဖြစ်သော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ ဆ ယောဇနသတိကံ–ယူဇနာ ၆ ရာရှိ၏၊ အန္တိမမဏ္ဍလံ–သည်၊ ဝါ–ငယ်သော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ တိယောဇနသတိကံ–ယူဇနာ ၃ ရာရှိ၏၊ ယဒါ–၌၊ မဟာမဏ္ဍလေ–၌၊ စာရိကံ–ကို၊ စရိတုကာမာ–လိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ တဒါ–၌၊ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရေတွာ, ပါဋိပဒဒိဝသေ–အထွက် တစ်ရက်နေ့၌၊ မဟာဘိက္ခုပရိဝါရာ–များစွာသော ရဟန်းသံဃာ အခြံအရံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိက္ခမိတွာ–၍၊ ဂါမနိဂမာဒီသု–ရွာနိဂုံး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ မဟာဇနံ–ကို၊ အာမိသပဋိဂ္ဂဟေန–အာမိသကို ခံယူတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဏှန္တာ–ချီးမြှောက်တော်မူကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒါနေန–တရားတော်ကို ပေးတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အဿ–ထိုလူအပေါင်း၏၊ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ–ဝိဝဋ္ဋကို မှီသော၊ ကုသလံ–ကို၊ ဝဍ္ဎေန္တာ–တိုးပွားစေတော်မူကုန်လျက် လည်းကောင်း၊ နဝဟိ မာသေဟိ–၉ လတို့ဖြင့်၊ ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ ပရိယောသာပေန္တိ–ပြီးဆုံးစေတော်မူကြကုန်၏။

ပန–ကား၊ အန္တောဝဿေ–ဝါတွင်း၌၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ သမထဝိပဿနာ–တို့သည်၊ တရုဏာ–နုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–န် အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) မဟာပဝါရဏာယ–၌၊ အပ္ပဝါရေတွာ–ပဝါရဏာ ပြုစေတော်မမူဘဲ၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ–ဏာကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းကို၊ ဒတွာ–မူ၍၊ [အနုမတိဒါနဝသေန ဒတွာ–ပဝါရဏာမပြုသေးဘဲ နေနိုင်ရန် ခွင့်ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ပေးတော်မူ၍။] ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ–တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၌၊ ပဝါရေတွာ–စေ၍၊ မာဂသိရဿ–နတ်တော်လ၏၊ ပဌမဒိဝသေ–ပထမနေ့၌၊ [ယခု အခေါ်အားဖြင့် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် တစ်ရက်ကိုပင် နတ်တော်လဆန်းတစ်ရက်ဟု ခေါ်ထားသည်၊ နောက်“ဖုဿမာသဿ ပဌမဒိဝသေ”၌လည်း ဤနည်းပင်၊] မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရာ–ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ အဋ္ဌဟိ မာသေဟိ စာရိကံ, ပရိယောသာပေန္တိ–န်၏။

တရုဏာ ဟောန္တိ။ ။ ဧတ္ထ တရုဏာဝိပဿနာတိ သင်္ခါရပရိစ္ဆေဒေ ဉာဏံ (နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏံ), ကင်္ခါဝိတရဏေ ဉာဏံ သမ္မသနေ ဉာဏံ, မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ဉာဏံတိ စတုန္နံ ဉာဏာနံ အဓိဝစနံ၊ သမထဿတရုဏဘာဝေါ ပန ဥပစာရသမာဓိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ ဝုဋ္ဌဝဿာနံ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သော၊ နေသံ–ထို ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝေနေယျသတ္တာ–ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ [ဝိနေတဗ္ဗာ–ဆုံးမထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝိနေယျာ၊ ဝိ+နီ–ဏျ၊ ယခုစာတို့၌၊ "ဝေနေယျ"ဟု ရှိ၏၊ သွတ္တဋ္ဌ ဏာပစ္စည်း ထပ်သက်။] အပရိပါကိန္ဒြိယာ–မရင့်ကျက်သေးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–န်အံ့၊ (ဖဝံသတိ၊) တေသံ–ထို ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏၊ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ–သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ကျက်ချိန်ကို၊ အာဂမေန္တာ–ဆိုင်းငံ့တော်မူကုန်လျက်၊ မာဂသိရမာသမ္ပိ–နတ်တော်လပတ်လုံးလည်း၊ တတ္ထေဝ–ထို ဝါကပ်တော်မူရာအရပ်၌ပင်၊ ဝသိတွာ–သီးတင်းသုံးတော်မူပြီး၍ ၊ ဖုဿမာသဿ–ပြာသိုလ၏၊ ပဌမဒိဝသေ–၌၊ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရာ၊ ပေ၊ ပရိယောသာပေန္တိ–န်၏၊ စ–ဆက်၊ တေသု မဏ္ဍလေသု–တို့တွင်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော မဏ္ဍလ၌၊ ဝိစရန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ တေ တေ သတ္တေ–တို့ကို၊ ကိလေသေဟိ–တို့နှင့်၊ ဝိယောဇေန္တာ–မယှဉ်စေတော်မူကုန်လျက်၊ သောတာပတ္တိဖလာဒီဟိ–တို့နှင့်၊ ပယောဇေန္တာ–ယှဉ်စေတော်မူကုန်လျက်၊ ဝေနေယျဝသေနေဝ–ဝေနေယျတို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ [ဧဝ ဖြင့် "န စီဝရာဒိဟေတု"ဟု ကန့်။] နာနာဝဏ္ဏာနိ–အမျိုးမျိုးသော အဆင်း ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ–တို့ကို၊ ဩစိနန္တာဝိယ–ဆွတ်ခူးကုန်သကဲ့သို့၊ စရန္တိ–န်၏၊ [ပန်းခူးသူသည် ပန်းများများ ရှိသော ချုံ၌ ကြာကြာ နေ၍ ပန်းကုန်လျှင် အခြားချုံသို့ ပြောင်းသကဲ့သို့, ဘုရားရှင်တို့လည်း ဝေနေယျ ရှိရာ၌သာ ကြာကြာ နေ၍, ဝေနေယျ မရှိလျှင် လိုရာသို့ ကြွတော်မူကြသည်။]

အပရမ္ပိ–သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏ အာစိဏ္ဏံ–အလေ့အကျင့်ကား၊ ဒေဝသိကံ–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ပစ္စူသသမယေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ သန္တံ–ငြိမ်းအေးသော၊ ဝါ–ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်းအေးကြောင်းဖြစ်သော၊ သုခံ–ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော၊ [သန္တသဘာဝတ္တာ, ကိလေသသမန ဟေတုတာယဝါသန္တံ၊ သုခကာရဏာတော သုခံ၊] နိဗ္ဗာနံ–ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ–အာရုံပြု၍၊ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ–ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော် မူခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖလသမာပတ္တိယာ–မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ–၍၊ ဒေဝသိကံ–တိုင်း၊ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိယာ–မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇနံ–ဝင်စားတော်မူခြင်းလည်းကောင်း၊ တတော–ထို မဟာကရုဏာသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ–၍၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ–တစ်သောင်းသောစကြဝဠာ၌၊ ဗောဓနေယျသတ္တသမဝလောကနံ–သစ္စာလေးပါးကိုသိစေထိုက်သောသတ္တဝါတို့ကို ကောင်းစွာကြည့်ရှုတော်မူခြင်းလည်း

ကောင်းတည်း၊ [ဇာတိခေတ္တဘူတာယ ဒသသဟဿလောကဓာတုယာ၊ ဣဒ္ဓိ ဒေဝပြဟ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ၊ မနုဿာ ပန ဣမသ္မိံ ယေဝ စက္ကဝါဠေ ဗောဓနေယျာ ဟောန္တိ။ ဗောဓနံ–သစ္စာ ၄ ပါး သိစေခြင်းကို+အရဟန္တိတိ ဗောဓနေယျာ။] အပရိမိ–သော၊ အာစိဏ္ဏံ–ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏကား၊ အာဂန္တုကေဟိ–အာဂန္တုကတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ပဋိမ တရံ–ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိသန္ထာရကရဏံ–ပဋိသန္ထာရကို ပြုတော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေန–အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒေသနာ–တရား ဟောတော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ ဒေါသေ–အပြစ်သည်၊ ဩတိဏ္ဏေ– သက်ရောက်လ သော်–သိက္ခာပဒ ပညပနံ–သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤ သည်တည်း၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီး အားလုံးသည်၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–တည်း။

သာဝကာစိဏ္ဏံ–သာဝကာစိဏ္ဏသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ ဗုဒ္ဓသ–အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကာလေ–အခါ၌၊ ဝါ–လက်ထက် တော်၌၊ ဝဿူပနာယိကာယ–ဝါကပ်ရာနေ့၏၊ ပုရေ–ရှေ့၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏတ္ထဉ္စ– ကမ္မဋ္ဌာန်းယူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌဝဿာနံ–မိုးလပတ်လုံး နေပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ အဓိဂတဂုဏာရောစနတ္ထဉ္စ–ရအပ်ပြီးသောဂုဏ်ကို လျှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တုံ–၂ကြိမ်၊ သန္နိပါတော–စည်းဝေးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဒံ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသည်၊ သာဝကာစိဏ္ဏံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဣဓ– ဤအရာ၌၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ–၍၊) အာစိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ အာနန္ဒ တထာဂတာနန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ အာယာမာတိ–ကား၊ အာဂစ္ဆ–လာ၊ ယာမ–သွားကြစို့၊ အပလောကေဿာမာတိ–ကား၊ စာရိကံ–ဒေသစာရီကို စရဏတ္ထာယ–လှည့်လည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အပလောကေဿာမ–ပန်ပြောချေကြစို့၊ ဧဝန္တိ– ဧဝံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ–လက်ခံခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ ဘန္တေတိ ဧဝံ–ဘန္တေဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဂါရဝါဓိဝစနံ– ရှိသေခြင်းအားဖြင့် အလေးပြုအပ်သူကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ သတ္ထုနော–မြတ်စွာ

အာယာမ။ ။ အာသဒ္ဒေါ အာဂစ္ဆတိ ဣမိနာ သမာနတ္ထောတိ အာဟ–"အာယာမာတိ အာဂစ္ဆ, ယာမာ"တိ၊ ဧဟိ ဂစ္ဆာမာတိ အတ္ထော။ ["ယာ–ဂတိမှိ"ဓာတ်နက်အတိုင်း ယာမကို ဂစ္ဆာမဟု ဖွင့်သည်။]

ဂါရဝါဓိဝစနံ။ ။ "ဧဝံ"ဟု ဝန်ခံရာဝယ် ရိုသေမှုကို ပြသောအားဖြင့် ရိုသေထိုက် သူကို ဟောသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ "ဧဝံ, ဘန္တေ–မှန်ပါ, အရှင်ဘုရား"ဟု ပေး၊ [ဂါရဝေန+အဓိ ဝစနံ ဂါရဝါဓိဝစနံ၊ ဘဂဝါအဖွင့်တုန်းက ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ"နှင့်သဘောတူပင်ဖြစ်၍ ဘဂဝါအဖွင့်

ဘုရားအား၊ ပဋိဝစနံ–စကားတုံ့ပေးခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ–ဆိုကြ ကုန်သေး၏၊ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိတိ–ကား၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝစနံ–တော်ကို၊ ပဋိအဿောသိ–ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ အဘိမုခေါ–ဘုရားရှင်သို့ ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သုဏိ–နားထောင်ပြီ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ–လက်ခံပြီ၊ ဧဝန္တိ ဣမိနာ ဝစနေန–ဇဝံ ဟူသော ဤစကားဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ–လက်ခံပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထခေါ ဘဂဝါ နိဝါသေတွာတိ ဣဒ–နိဝါသေတွာဟူသော ဤပါဠ်၌၊ ပုဗ္ဗဏှသမယန္တိ ဝါ–ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာယနှသမယန္တိဝါ–သာယနှသမယံဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) န ဝုတ္တံ–မလျှောက်အပ်၊ ဧဝံသန္တေ ပိ–ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကတ ဘတ္တကိစ္စော–ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ၊) မဇ္ဈန္ဟိကံ–နေ့၏ အလယ်အဖို့ကို၊ ဝါ–မွန်းတည့်ချိန်ကို၊ ဝီတိနာမေတွာ–လွန်စေတော်မူ၍၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ ပစ္ဆာသမဏံ–နောက်လိုက်ရဟန်းကို၊ [ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဝါ–နောက်က+ အနုဂတော သမဏော ပစ္ဆာသမဏော။] ကတွာ–၍၊ နဂရဒွါရတော–မြို့တံခါးမှ၊

ကို ပြန်ကြည့်ပါ။] ပဋိဝစနဒါန်–ဟူသော ဝဒန္တိဝါဒ အလိုမှ“ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား”ဟု ပေး။ [စကားတုံ့ ပေးခြင်းဟူသည် ခေါ်သောအခါ ထူးခြင်းပင်တည်း။]

ဘဂဝတော ဝစနံ။ ။ “ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ” ပါဠိကို “ဝစနံ”ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် ဘဂဝတော၌ သာမီအနက်ဟု သိစေ၏၊ ဘဂဝတောတိ သာမိဝစနံ အာမန္တနဝစနမေဝ (ဘုရားရှင်၏ အာမန္တနစကားတော်ကိုပင်) သမ္ဗန္ဓိအတ္ထရဲ (သမ္ဗန္ဓီအထူး အနေပြု၍) အပေက္ခတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝတော ဝစနံ ပတိအဿောသိတိ ဝုတ္တံ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊) ဘဂဝတောတိ ပန ဣဒံ (တို့သို့ အဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း ဘဂဝတော ဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်) ပတိဿဝသမ္ဗန္ဓေန သမ္ပဒါနဝစနံ (ပတိ+သုဓာတ်နှင့် စပ်သောကြောင့် သမ္ပဒါန်တည်း၊) ဤသို့ ဋီကာဖွင့်ရကား အဋ္ဌကထာအလို ဘဂဝတောကို သမ္ဗန်ဟု မှတ်၊ ဝစနံပုဒ်ကို ထည့်၍ စပ်ရမည်၊ ဋီကာ အလိုမှာ သဒ္ဒါကျမ်း အဆိုနှင့် တူစွာ ပတိ+သုဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ သမ္ပဒါန် ဖြစ်၍ “အား”ဟု ပေးရမည်။

အဘိမုခေါ ဟုတွာ။ ။ ပစ္စဿောသိတိ ဧတ္ထ ပတိသဒ္ဒေါ အဘိမုခဝစနော်တိ အာဟ၊ ပေး သုဏိတိ၊ ဘဂဝတော–၏၊ မုခါဘိမုခေါဟုတွာ (မျက်နှာတော်သို့ ရှေ့ရှုလျက်) အဓိဝါသေတွာ (မိမိအပေါ်၌ နေစေ၍) သုဏိ၊ န ဥဒါသိနော ဟုတွာတိ အဓိပ္ပာယော–လျစ်လျူမရှုဘဲ–ဟူလို။

ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ နဂရဝီထိယော–မြို့လမ်းတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာဟိ–ရွှေရေအလျှံကဲ့သို့ ရွှေအဆင်း ရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရသ္မီဟိ–ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့်၊ သမုဇ္ဇောတယမာနော–ကောင်းစွာ တောက်ပစေတော်မူလျက်၊ ယေန–အကြင် အရပ်၌၊ ဝေရဥ္ဇသဿ–သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ–၏၊ နိဝေသနံ–အိမ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန–ထို ဝေရဥ္ဇာပုဏ္ဏား၏ အိမ်ရှိရာအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–ကြွတော်မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ အသ–ထို ပုဏ္ဏား၏၊ ပရိဇနော–အခြွေအရံ လူအပေါင်းသည်၊ ဃရဒွါရေ–အိမ်တံခါး၌၊ ဌိတမေဝ–ရပ်တော်မူကာမျှသာ ဖြစ်သော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဒိသွာ–၍၊ အာရောစေသိ–ပြောပြီ၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ သတိံ–သတိကို၊ ပဋိလဘိတွာ–ရ၍၊ သံဝေဂဇာတော–ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သဟသာ–အဆောတလျင်၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ မဟာရဟံ–မြတ်သူတို့အား ထိုက်သော၊ အာသနံ–နေရာကို၊ ပညပေတွာ–ခင်း၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ပစ္စုဂ္ဂမ္မ–ခရီးဦး ကြိုဆို၍၊ ဣတော–ဤအရပ်သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဥပသင်္ကမတု–ကြွတော်မူပါ၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ–၍၊ ပညတ္တေ–ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ–၌၊ နိသီဒိ–ပြီ။

အထခေါ–၌၊ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–သို့၊ ဥပနိသီဒိတုကာမော–ကပ်၍ ထိုင်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော–၏၊ ဌိတပဒေသတော–တည်ရာအရပ်မှ၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန–ဘုရားရှိတော်မူရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–သွားပြီ၊ ဣတော–ဤ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ပန–ကား၊ အပိ စ ယော ဒေယျဓမ္မော သော န ဒိန္နောတိ–န ဒိန္နော ဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တတြ–ထို စကားရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ နိမန္တိတာနံ–ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝဿံ–မိုးလပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာနံ–သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သော၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့အား၊ တေမာသံ–ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌၊ ပါတော–နံနက်စောစော၌၊ ယာဂုခဇ္ဇကံ–ယာဂုခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈန္ဟိကေ–နေ့၏ အလယ်အဖို့၌၊ ခါဒနီယဘောဇနီယံ–ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်လည်းကောင်း၊ သာယနှေ–ညနေချိန်၌၊ အနေကဝိဓ

သုဝဏ္ဏ၊ ပေ၊ ရသ္မီဟိ။ ။ ဧတ္ထ ရသသဒ္ဒေါ ဥဒကပရိယာယော၊ ပိဉ္ဇရသဒ္ဒေါ ဟေမဝဏ္ဏပရိယာယော၊ တသ္မာ သုဝဏ္ဏဇလဓာရာ ဝိယ–ရွှေရည်အလျှံကဲ့သို့၊ (ဝိမတိ၌ "ဝိလီန သုဝဏ္ဏဇလ ဝိယ–ကြေမွသော ရွှေရည်ကဲ့သို့") သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဟိ ရသ္မီဟိ။

ပါနဝိကတိဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ–တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော အထူးတလည် ပြုအပ်သော သောက်ဖွယ်, နံ့သာ ပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇာသက္ကာရော–ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကော–ဤသို့ အစရှိသော၊ ယော ဒေယျဓမ္မော–အကြင် ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒါတဗ္ဗော–ပေးလှူထိုက်သည်၊ အဿ–ဖြစ်ပါ၏၊ [ဒေယျော+ဓမ္မော ယဿာတိ ဒေယျဓမ္မော။] သော–ထို ဒေယျဓမ္မကို၊ န ဒိန္နော–မပေးလှူအပ်သေးပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အံခိပ္ပာယော–ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း။)

ပန–ကား၊ တဋ္ဌ ခေါ နော အသန္တန္တိ ဧတ္ထ–န္တိဟူသော ဤ ပါဠ်၌၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာ သော–ပုလ္လိင်၏ နပုလ္လိင် ပြန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဒေယျဓမ္မောဟူသော ပုလ္လိင်မှ နပုလ္လိင် ပြန်၍ "တဋ္ဌ"ဟု ဆိုထားသည်–ဟူလို]၊ ဟိ–မှန်၊ သော စ ဒေယျဓမ္မော–ထို ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်လည်း၊ အမှာကံ–တပည့်တော်တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ နော အသန္တော–ထင်ရှား မရှိသည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ တဋ္ဌ ခေါ နော အသန္တံ ဟူသော ပါဠ်၌၊ အတ္ထော–တည်း၊ အထ ဝါ –ထိုပြင် တစ်နည်းကား၊ ယံ ဒါနဝတ္ထုံ–အကြင် ဒါနဝတ္ထုကို၊ မယံ–တပည့်တော်တို့သည်၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့အား ၊ ဒဒေယျာမ–ပေးလှူကုန်ရာပါ၏၊ တဋ္ဌ–ထို ဒါန ဝတ္ထုသည်လည်း၊ နော အသန္တံ–ထင်ရှား မရှိသည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ– ဤ တဋ္ဌ ခေါ နော အသန္တံဟူသော ပါဠ်၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

နောပိ အဒါတုကမျတာတိ–ကား၊ ပဟူတဝိတ္တူ ပကရဏာနံ–များသော နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဉစ္စာစပါး စသည်ရှိကုန်သော၊ မစ္ဆရီနံ–ဝန်တိုခြင်း ရှိသူတို့၏ (အဒါတုကာမတာ–မပေးလှူလိုသူတို့၏ အဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ ယထာ–ရှိသကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊) အဒါတုကာမတာပိ–သည်လည်း၊ နော, နတ္ထိ–မရှိပါ၊ တံ

အထဝါ။ ။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသ မဟုတ်ဘဲ ပါဠ်ရှိအတိုင်း အနက်ဖွင့်လို၍ "အထ ဝါ"ဟု မိန့်၊ မည်သည့် လှူဖွယ်ဟု နာမည်မတပ်ဘဲ သာမည ပြောအပ်သော အရာဖြစ်၍"တဋ္ဌ"ဟု နပုလ္လိင်ဖြင့် ညွှန်ပြရသည်–ဟူလို။ [ဣမိနာ သာမညဝစနတော ဧတ္ထ နပုံသကလိင်္ဂနိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေတိ။]

အဒါတုံ၊ ပေ၊ နော, နတ္ထိ။ ။ နောပိမှ အပိကို အဒါတုကာမတာနှင့် တွဲရမည်ဟု သိစေလို၍ "အဒါတုကာမတာပိ နော"ဟု ဖွင့်၏၊ "နတ္ထိ"ကား နော၏ အဖွင့်တည်း၊ ယထာစသည်ကား ဝိသဒိသူပမာ ဝါကျတည်း၊ မစ္ဆရီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မပေးလိုစိတ် ရှိသကဲ့သို့ မိမိ, (ဝေရဉ္စာပုဏ္ဏား)မှာ မပေးလိုစိတ် မရှိပါ–ဟူလို။

ကုတေစ္ဆ၊ ပေ၊ ဝါသာတိ–ဟူသော၊ တတ္ထ–ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ ယောဇနာ–ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဃရာဝါသာ–အိမ်ဟူသော အာဝါသတို့သည်၊ ဝါ–အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်တို့သည်၊ ဗဟုကိစ္စာ–များသော ကိစ္စရှိပါကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တွေ–ဤ ဃရာဝါသ၌၊ ဒေယျဓမ္မေ–ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ သန္တေပိ–ရှိသော်လည်း၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဒါတုကမျတာယ–ပေးလှူလိုသူ၏အဖြစ်သည်၊ (သန္တိယာပိ–ရှိပါသော်လည်း၊) ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ–တို့သည်၊ တုမှာကံ–တို့အား၊ ဒေယျဓမ္မံ–ကို၊ ဒဒေယျာမ–န်၏၊ တံ–ထို အကြောင်းကို၊ ကုတော–အဘယ်မှ၊ လဗ္ဘာ–ရအပ်ပါအံ့နည်း၊ တံ–ထို အကြောင်းကို၊ ကုတော–မှ၊ လဒ္ဓုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းပါအံ့နည်း၊ [(တစ်နည်း၊) မယံ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ–ကို၊ ယံ ဒံဒေယျာမ–အကြင် ပေးလှူ ကုန်ရာပါ၏၊ တံ–ထိုပေးလှူခြင်းကိစ္စကို၊ ကုတော–မှ၊ လဗ္ဘာ–နည်း၊ တံ–ထို ပေးလှူခြင်းကိစ္စကို၊ ကုတော လဒ္ဓုံ, သက္ကာ–နည်း။] ဣတိ–သို့၊ ဃရာဝါသံ–ကို၊ ဂရဟန္တော–

မှတ်ချက်။ ။ သာရတ္ထဋီကာ၌ "နော နတ္ထီတိ နော (အမှာကံ) နတ္ထိ"ဟု ပထမနည်း ဖွင့်၏၊ ဤ အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ပဒတောပရ မဟုတ်လျှင် အမှကို "နော" မပြုရ၊ ဤ နော လည်း ("နောပိ အဒါတုကမျတာ"ဟု) ဝါကျ၏ အစဖြစ်၍ ပဒတောပရ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဤ နည်းကို ဋီကာဆရာကိုယ်တိုင်ပင် စိတ်မချ၍ "နောတိ ဝါ ဧတဿ ဝိဝရဏံ နတ္ထီတိ–နတ္ထိသည် နော၏ အဖွင့်"ဟု ဒုတိယတစ်နည်း ပြလေသည်၊

ပဟူတ၊ ပေ၊ ကရဏာနံ။ ။ ဝိတ္တိယာ–နှစ်သက်ခြင်း၏+ဥပကရဏံ–အကြောင်း တည်း၊ ဝိတ္တူပကရဏံ၊ [တုဋ္ဌိကာရဏန္တိ အတ္ထော–ဋီကာ၊] ပဟူတံ+ဓနဓညဇာတရူပရဇတ နာနာဝိဓာလင်္ကာရသုဝဏ္ဏဘာဇနာဒိဘေဒံ ဝိတ္တူပကရဏံ ဧတေသန္တိ ပဟူတ၊ ပေ၊ ကရဏာ၊ များစွာသော (ဥစ္စာ, စပါး, ရွှေငွေ, တန်ဆာအမျိုးစုံနှင့် ရွှေအိုး, ရွှေခွက်စသော) နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာဘဏ္ဍာရှိသူတို့။

သန္တေပိ၊ ပေ၊ ဒါတုကမျတာယစ။ ။ သန္တေပိ၌ ပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ ဒေယျဓမ္မရှိတာတောင်မှ ပေးလှူခြင်း၏အကြောင်း (ပေးလှူခြင်းကိစ္စ)ကို မရနိုင်တုံသေး၏၊ ဒေယျဓမ္မ မရှိလျှင်ကား ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိ–ဟူလို၊ ဒါတုကမျတာယ စ၌ (စ)ကား ဒေယျဓမ္မ ရှိခြင်းကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊ ဤ၌လည်း သန္တေပိကို "သန္တိယာပိ"ဟု ပြင်၍ လိုက်စေ၊ ဒေယျဓမ္မ ရှိရုံတွင်မက, လှူလိုစိတ် ရှိတာတောင်မှလည်း ထိုအကြောင်း (ထို လှူခြင်းကိစ္စကို) မရတုံသေး၏၊ လှူလိုစိတ် မရှိလျှင်ကား ဆိုဖွယ်ပင် မရှိ–ဟူလို။

တံ ကုတော၊ ပေ၊ ဒဒေယျာမ။ ။ တံ ပါသော ဝါကျ၏ အနိယမဝါကျကို "ယံ၊ ပေ၊ ဒဒေယျာမ"ဟု အပို ထည့်သည်။ "တန္တိ တံ ကာရဏံ, တံ ကိစ္စံ ဝါ"ဟု တံ အစွဲကို ၂မျိုး ပြထား၏၊ ထိုတွင် "တံ ကာရဏံ" အလို "ယံ ယေန ကာရဏေန"ဟုလည်းကောင်း, "ဧတ္ထ

ကဲ့ရဲ့လျက်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ သော–ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ မာရေန–သည်း အာဝဋ္ဋိတ ဘာဝံ–လှည့်ပတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာတိ ကိရ–မသိသတတ်၊ ဃရာဝါသ ပလိဗောဓေန–ဃရာဝါသဟူသော အနှောင့်အယှက်ကြောင့်၊ မေ–၏၊ သတိ သမ္မောသော–သတိ၏ ပျောက်ကင်းခြင်းသည်၊ ဝါ–မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ဇာတော– ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ မညိ–မှတ်ထင်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အပိ စ–တစ်နည်းကား၊ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ– ဤ ဝါတွင်း သုံးလအတွင်း၌၊ ယံ–အကြင် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ–တို့အား၊ ဒဒေယျံ–ပေးလှူရာပါ၏၊ တံ–ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ကုတော–မှ၊ လဗ္ဘာ–နည်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဃရာဝါသာ–တို့သည်၊ ဗဟုကိစ္စာ–နိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ဤ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာဟူသော ပါဠ်၌၊ ယောဇနာ–ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေ ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

အထ–လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အဟံ–ငါသည်၊ (ဒဒေယျံ၌ စပ်) ယံ–အကြင် ဒါနဝတ္ထုသည်၊ ဝါ–ကို၊ မေ–သည်၊ ဒါတဗ္ဗံ–သည်၊ သိယာ– ၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ဒါနဝတ္ထုကို၊ ဧကဒိဝသေနေဝ–တစ်နေ့တည်းဖြင့်သာ လျှင်၊ ယန္နူန ဒဒေယျံ–အကယ်၍ ပေးလှူရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ, စိန္တေတွာ–ပြီး၍၊ အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမောတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုအဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သွာတနာယာတိ– ကား၊ မေ–တပည့်တော်၏၊ ဝါ–သည်၊ တုမှေသု–တို့၌၊ သက္ကာရံ–ပူဇော် သက္ကာရကို၊ ကရောတော–ပြုလသော်၊ ဝါ–ပြုသော၊ မေ–တော်၏၊ သွေ–နက်ဖြန်ခါ၌၊ ယံ ပုညဉ္စေဝ–အကြင် ကောင်းမှုသည်လည်းကောင်း၊ ယံ ပီတိပါမောဇ္ဇဉ္စ–အကြင် နှစ်သက်

ဃရာဝါသေ"ဟု လည်းကောင်း စွဲပါ၊ "တံ ကိဉ္စိ" အလို "ယံ ဒဒေယျာမ"ဟု ကြိယာပရာမသန စွဲ၍ ဧတ္ထကိုကား ရှေးနည်းအတိုင်း "ဃရာဝါသေ"ဟုပင် စွဲ။ [ယန္တိ ယေန ကာရဏေန၊ ကြိယာ ပရာမသနံ ဝါ။] တံ ကုတော လဗ္ဘာကိုပင် "ကုတော တံ သက္ကာ လဒ္ဓုံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် လဗ္ဘာနိပါတ်ပုဒ်သည် ဤနေရာ၌ ကံအနက်ကို ဟောသော ကိတန္တပတိရူပက (ကိတ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော) နိပါတ်ပုဒ်ဟု သိစေသည်။ [ယုတ္တ သက္ကာ, အရဟာဒိ, စရိုဖွင့် လတ်, ကမ္မသာဓ်ပေ။]

အပိစ။ ။ "တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ"ကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြလို၍ "အပိ စ"စသည်မိန့်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ ဒုတိယနည်းကိုပင် ဋီကာ၌ "ဒုတိယေ ပန အတ္ထဝိကပ္ပေ တန္တိ ဒေယျဓမ္မသာပရာမသနံ၊ ဧတ္ထာတိ ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေတိ အတ္ထော"ဟု လည်းကောင်း၊ "ယန္တိ ဒေယျဓမ္မန္တိ အတ္ထော"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ဤ အတိုင်းပင် နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ တဒတ္ထာယ-နက် ဖြန် ဖြစ်လတ္တံ့သော ထို ကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇ အကျိုးငှာ၊ (အဓိဝါသေတုဥ္စ စပ်၊) အထ-လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ တထာဂတော-သည်၊ (အဓိဝါသေတိဥ္စ စပ်၊) အဟံ-သည်၊ သစေ နာဓိဝါသေယျံ-အကယ်၍ လက်ခံတော် မမူအံ့၊ (ဓဝံသတိ-သော်၊) အယံ-ဤ အရှင်ဂေါတမသည်၊ (န ပတိဂ္ဂဏှာတိဥ္စ စပ်၊) တေမာသံ-ပတ်လုံး၊၊ ကိဥ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ အလဒ္ဓါ-မရ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ကုပိတော မဒေ-စိတ်ဆိုး လေယောင်တကား၊၊ တေန-ထိုသို့ စိတ်ဆိုးခြင်းကြောင့်၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-သည်၊ ယာဝဇီဝမာနော-တောင်းပန်အပ်ပါလျက်၊ ဧကဘတ္တမ္ပိ-တစ်ထပ်သောဆွမ်းကိုလည်း၊ န ပတိဂ္ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ ဣမဿ်-ဤအရှင်ဂေါတမ၌၊ အဓိဝါသနခန္တိ-အဓိဝါသနခန္တီသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အယံ-ဤ အရှင်ဂေါတမသည်၊ အသဗ္ဗညူ-သဗ္ဗညူ မဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဗြာဟ္မဏော စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝေရဥ္ဇဝါသိနော စ-ဝေရဥ္ဇာမြို့၌ နေလေ့ရှိသူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဂရဟိတွာ-ကဲ့ရဲ့၍၊ ဗဟုံ-စွာ၊ အပုညံ-ကို၊ ပသဝေယျုံ-တိုးပွားစေကုန်ရာ၏၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ တံ-ထို မကောင်းမှု၏ တိုးပွားခြင်းသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ တေသံ-ထို သူတို့၏ (အပေါ်၌၊) အနုကမ္ပာယ-သနားတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဓိဝါသေတိ-လက်ခံတော်မူ၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာတိ-ဟူ၍၊ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန-သည်၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ "အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန"ဟု တိုက်ရိုက်ပါ၏]

စ-ဆက်၊ အဓိဝါသေတွာ-မူပြီး၍၊ အထ ခေါ-လက်ခံတော်မူပြီးရာ ထို အခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝေရဥ္ဇ-သော၊ ဗြာဟ္မဏံ-ကို၊ ဃရာဝါသပလိဗောဓစိန္တာယ-ဃရာဝါသဟူသော အနှောင့်အယှက်ကို ကြံစည်ခြင်းဖြင့်၊ အလံ-အကျိုး မရှိ၊ ဣတိ,

သွာတနာယ။ ။ "ယံ မေ၊ ပေ၊ တဒတ္ထာယ"ကို ကြည့်၍ "သွေ+ဘဝံ သွာတနံ"ဟု ပြု၊ ဘဝအနက်၌ တနပစ္စည်းသက်၊ သွေ၏ ဧကို အာပြု၍ "သွာတနံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပုညနှင့် ပီတိပါမောဇ္ဇ ကို အရကောက်၊ ထို့နောက် တဒတ္ထသမ္ပဒါန် (သ)ကို အာယ ပြု၍" သွာတနာယ"ဟု ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ "အထ တထာဂတော"ဟု လည်းကောင်း, "အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ"ဟု လည်းကောင်း ရှိ၏၊ ထိုစာရှိအတိုင်းဆိုလျှင် အဓိဝါသေတိ ကြိယာတစ်ခုတည်း၌ ကတ္တား ၂ခု ထပ်လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အထ တထာဂတော၊ ပေ၊ အနုကမ္ပာယ အဓိဝါသေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာတိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ နိဿယ၌ ဤအတိုင်း ပေးထားသည်၊ ယောဇနာနှင့် ရှေးနိဿယ၌ကား "တထာဂတော-သော၊ ဘဂဝါ-သည်"ဟု တထာဂတောကို ဝိသေသနလုပ်၍ အနက်ပေး၏။

သညာပေတွာ–နားလည်စေတော်မူပြီး၍၊ တစ်ဏာနုရူပါယ–ထိုခဏ၌ (အဇ္ဈာသယ ဖြစ်ပုံအား)လျောက်ပတ်သော၊ ဓမ္မိယာ–တရားရှိသော၊ ကထာယ–စကားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိကံ–မျက်မှောက်ဘဝ၌လည်းဖြစ် တမလွန်ဘဝ၌လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တံ–စီးပွားကို၊ သန္ဒဿေတွာ–ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ ကုသလေ, ဓမ္မေ–တို့ကို၊ သမာဒပေတွာ–ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ ဂဏှာပေတွာ–၍၊ [သမာဒပေတွာကို ဂဏှာပေတွာ ဟုဖွင့်၊] တတ္ထ–ထို ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ နံ–ထို ပုဏ္ဏားကို၊ သမုတ္တေဇေတွာ–ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော် မူပြီး၍၊ သဉဿာဟံ–အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ တာယ သဉဿာဟတာယ စ–ထို အားထုတ်ခြင်း နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ–အခြားကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိ စ–ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပဟံသေတွာ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မရတနဝဿံ–တရားရတနာမိုးကို၊ ဝဿေတွာ–ရွာစေတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–၍၊ ပက္ကမိ–မူပြီ။

အလံ၊ ပေ၊ သညာပေတွာ။ ။ "ဗြာဟ္မဏ,... ငါဘုရားကို သတိ မရှုကို ယရာဝါသ ပလိဗောဓသည် ပြုအပ်သည် မဟုတ်၊ မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်းသည် ပြုအပ်၏"ဟု ပုဏ္ဏားကို နားလည်စေပြီး၍။

တစ်ဏာနုရူပါယ။ ။ "ယာဒိသီ တဒါ တဿ (ထိုပုဏ္ဏား၏) အဇ္ဈာသယပဝတ္တိ၊ တဒနုရူပါယ–ထို အဇ္ဈာသယဖြစ်ခြင်းအား လျောက်ပတ်သော"ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "တစ်ဏေ+ အဇ္ဈာသယဿ+အနုရူပါ တစ်ဏာနုရူပါ"ဟု ပြု... "ထိုခဏ၌+အဇ္ဈာသယဖြစ်ပုံအား လျောက်ပတ်သော"ဟူလို။

တတ္ထ စ နံ သမုတ္တေဇေတွာ။ ။ "ဆောက်တည်စေအပ်ပြီးသော ထိုကုသိုလ်တရား၌ ထက်သန်စေခြင်း"ဟူသည် ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ စိတ်အား ထက်သန်လာအောင် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်ကို ပြုလိုသောအားဖြင့် စိတ်သန့်ရှင်းလာအောင် ပြုပေးခြင်းတည်း။ [သမ္ဘဒေဝ (သံအဖွင့်) ဥပရိပဏ္ဏာသ (ဥ အဖွင့်) ပုညကိရိယာယ–၌၊ တိက္ခဝိသဒဘာဝံ–ထက်သန်သည်၏အဖြစ် သန့်ရှင်းသည်၏ အဖြစ်သို့+ အာပါဒေတွာ–ရောက်စေ၍။] တံ ပန–ထို ထက်သန်စေခြင်းဟူသည်၊ အတ္ထတော တဿ, ဥဿာဟဇနနံ–အားတက်သရော ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ ဟောတိတိ အာဟ–သဉဿာဟံ ကတွာတိ။

သမ္ပဟံသေတွာ။ ။ သမ္မဒေဝပဟဋ္ဌတုဋ္ဌဘာဝံ အာပါဒေတွာ၊ ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ စိတ်အားထက်သန်လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ပြုနိုင်ဖို့ရန် ပစ္စည်းပြည့်စုံခြင်း၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ၏ ပြည့်စုံခြင်းစသော ဂုဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိက စီးပွား၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ ကောင်းမြတ်ရကား တွေးတိုင်းတွေးတိုင်း ရွှင်လန်းနှစ်သက်စရာ ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် "သဉဿာဟတာယ၊ ပေ၊ သံပဟံသေတွာ"ဟု မိန့်သည်။

စပန္န–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဘဂဝတိ–သည်၊ ပက္ကန္တေ–သော်၊ ဝေရဉ္စာ–သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ဗုဒ္ဓဒါရုံ–သားမယားကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘဏေ–တို့၊ မယံ–တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ တေမာသံ–လုံး၊ နိမန္တေတွာ–ပင့်ဖိတ်ပြီး၍၊ ဧကဒိဝသံ–၌၊ ဝါ–မျှ၊ ဧကဘတ္တမ္ပိ–တစ်ထပ်သောဆွမ်းကိုလည်း၊ နာဒမှ–မပေးလှူခဲ့ကြရကုန်၊ ဟန္ဒ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ (ပဋိယာဒေထဥ္စ စပ်၊) ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ယထာ–အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့် စီရင်လသော်၊ တေမာသိကောပိ–ဝါတွင်းသုံးလ၌ ပေးလှူထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ [တေမာသံ+ဒါတဗ္ဗော တေမာသိကော၊] ဒေယျဓမ္မော–သည်၊ သွေ–၌၊ ဧကဒိဝသေနေဝ–တစ်နေ့တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒါတုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒါနံ–လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ပဋိယာဒေထ–စီရင်ကြကုန်လော၊ ဣတိ–ဤသို့သိစေပြီ။

တတော–ထိုမှနောက်၌၊ ပဏီတံ–မွန်မြတ်သော၊ ဒါနံ–ကို၊ ပဋိယာဒါပေတွာ–စီရင်စေပြီး၍၊ ယံ ဒိဝသံ–၌၊ [ယံ ဒိဝသန္တိ ယသ္မိံ ဒိဝသေ။] ဘဂဝါ–ကို၊ နိမန္တိတော–ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ ရတ္တိယာ–ထိုပင့်ဖိတ်ရာ နေ့ညဉ့်၏၊ [(တစ်နည်း) တဿ–ထိုပင့်ဖိတ်ရာနေ့၏၊ ရတ္တိယာ–ညဉ့်၏၊] အစ္စယေန–လွန်ရာ အခါ၌၊ အာသနဋ္ဌာနံ–ထိုင်နေရာအရပ်ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ–တန်ဆာဆင်စေ၍၊ မဟာရဟာနိ–မြတ်သူတို့အား ထိုက်ကုန်သော၊ [မဟန္တဌာနံ+အရဟာနိ မဟာရဟာနိ၊] အာသနာနိ–တို့ကို၊ ပညပေတွာ–ခင်းစေပြီး၍၊ ဂန္ဓရူမဝါသကုသုမဝိစိတြ–အနံ့, အခိုး, အထုံ, ပန်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ မဟာပုဓံ–ကြီးစွာသော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ သဇ္ဇေတွာ–အသင့်ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ ကာလံ–ကို၊ အာရောစာပေသိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ။

၂၃။ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော–ရဟန်းသံဃာ ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတ္ထ–ထို ပုဏ္ဏားအိမ်သို့၊ အဂမာသိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ သံဃေနာတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ–ပြီ။

တဿာ ရတ္တိယာ။ ။ ပါဠိတော်မှာပင် "တဿာ ရတ္တိယာ"ဟု ရှိ၏၊ "ယံ ဒိဝသံ ဘဂဝါ နိမန္တိတော"ဟု ထည့်ထားသော အနိယမဝါကျ၌ "ယံ ဒိဝသံ"ကို ထောက်လျှင် "တဿ (ထို ဆွမ်းစားပင့်ရာ နေ့၏) ရတ္တိယာ–၏"ဟု ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ၂ဖြာလုံးမှာပင် (တဿ–ဟု) ရှိသင့်မည် ထင်သည်။

အထ ခေါ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃန္တိ ဧတ္ထ—ဤပါဠိ၌၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခန္တိ—ကား၊ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ—မြတ်စွာဘုရားဟူသော ရှေ့ဆောင်အကြီးအကဲ ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓံ—ကို၊ သံဃတ္ထေရံ—ကို၊ ကတွာ—၍၊ နိသိန္နံ—ထိုင်နေသော၊ (ဘိက္ခုသံဃံ ၌စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဏီတေနာတိ—ကား၊ ဥတ္တမေန—ကောင်းမြတ်သော၊ (ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ၌စပ်၊) သဟတ္ထာတိ—ကား၊ သဟတ္ထေန—မိမိလက်ဖြင့်၊ [နာကို အာပြု—ဟု သိစေသည်၊] သန္တပ္ပေတွာတိ—ကား၊ သုဋ္ဌု—ကောင်းစွာ၊ တပ္ပေတွာ—နှစ်သက်စေ၍၊ ဝါ—တင်းတိမ်ရောင့်ရဲစေ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ—ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကို၊ သုဟိတံ—ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်သည်ကို၊ ဝါ—ဝသည်ကို၊ ယာဝဒတ္ထံ—အလိုရှိတိုင်းကို၊ ကတွာ—၍၊ သမ္ပဝါရေတွာတိ—ကား၊ သုဋ္ဌု—စွာ၊ ပဝါရေတွာ—ပယ်မြစ်စေပြီး၍၊ အလန္တိ—အလံဟူ၍၊ ဝါ—တော်ပြီဟူ၍ [သီလက္ခန်၌ အလံအလံဟု ရှိ၏၊] ဟတ္ထသညာယ—လက် အမှတ်အသားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မုခသညာယ—မျက်နှာ အမှတ်အသားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝစီဘေဒေန စ—နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပါပေတွာ—

ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ။ ။ ပရိဏေတိ—ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်သွားတတ်၏၊ ဣတိ ပရိဏာယကော၊ [ပရိပုဗ္ဗ+နီ, ဏွု၊ ရကြောင့် ဏပြန်၊] ဗုဒ္ဓေါ+ပရိဏာယကောယဿ (ဘိက္ခုသံဃဿ)တိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကော၊ ပမုခ (အကြီးအမှူး)ကိုပင် "ပရိဏာယက"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓပ္ပမုခန္တိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ"ဟု စကားဖြတ်၍ "ဘိက္ခုသံဃံ"၌ စပ်၊ "ဗုဒ္ဓံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ကား ဥဒ္ဓရကတ္တပြတည်း။

သန္တပ္ပေတွာ။ ။ တပ္ပဓာတ်သည် ပီဏန—နှစ်သက်ခြင်း (တင်းတိမ်အားရခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ သံကို သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်၍ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွ တပ္ပေတွာကို "ပရိပုဏ္ဏံ၊ ပေ၊ ကတွာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ "ပရိပုဏ္ဏံ—ပြည့်စုံ လုံလောက်အောင်"ကို "သုဟိတံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [သု+ဓာ+တ၊ ဓကို ဟပြု, အာကို ဣပြု၊ သု—ကောင်းစွာ+ဓာ—ဆောင်။] ထိုခဲ့ဖွယ်ဘောဇဉ်က "ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်"ဟူသည်ကို ယခုကာလ၌ "ဝခြင်း, တင်းတိမ် အားရခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ ထို သုဟိတံကို တစ်ဖန်ထပ်၍ "ယာဝဒတ္ထံ"ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ "ယာဝ+အတ္ထော ယာဝဒတ္ထံ"ဟု အဗျယီဘောပြု၊ "အလိုရှိတိုင်း, စားနိုင်သလောက်, စားချင်သလောက်"ဟု ဆိုလိုသည်။

သမ္ပဝါရေတွာ။ ။ ဝရဓာတ်သည် အာဝရဏ—တားမြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သံအတွက် သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်၍ ပဝါရေတွာ၌ ပအတွက် "အလံ အလန္တိ၊ ပေ၊ ဝစီဘေဒေန"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ဝါရေတွာအတွက်"ပဋိက္ခိပါပေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဟတ္ထသညာဟူသည် (တော်ပြီ—ဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်) လက်ကာ၍ ပြခြင်းတည်း၊ မုခသညာဟူသည် (မလိုတော့ဘူးဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်) မျက်နှာအရိပ်အကဲကို ပြခြင်း, ဦးခေါင်းရမ်းခြင်းတည်း၊ ဝစီဘေဒကား "တော်ပြီ ပြည့်စုံပြီ—မလိုတော့"ဟု နှုတ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြောခြင်းတည်း။

ပယ်မြစ်စေပြီး၍၊ ဘုတ္တာဝိန္တံ-ကား၊ ဘုတ္တဝန္တံ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသော၊ [တာဝိပစ္စည်းကို တဝန္တု ပစ္စည်းဖြင့် လဲ၍ ဖွင့်သည်၊] ဩနီတပတ္တပါဏိန္တံ-ကား၊ ပတ္တတော-သပိတ်မှ၊ ဩနီတပါဏိံ အပနီတဟတ္ထံ-ဖယ်အပ်ပြီးသောလက်ရှိတော်မူသော၊ (ဘဂဝန္တံ၌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသီတိ-ကား၊ တိစီဝရံ-သုံးထည်သော သင်္ကန်းကို၊ ဘဂဝတော-အား၊ အဒါသိ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ ဟူသော စကားသည်၊ ဝေါဟာရဝစနမတ္တံ-ပြောရိုးစကားမျှသည်၊ ဟောတိ-၏။ [ထိုခေတ်က လှူသည်ကို "အစ္ဆာဒေသိ"ဟု ပြောရိုးရှိ၍ "အစ္ဆာဒေသိ"ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်အားဖြင့် "လှူပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်။]

စ-ဆက်၊ တသ္မိံ တိစီဝရေ- ထို သုံးထည်သော သင်္ကန်းတွင်၊ ဧကမေကော- တစ်ထည် တစ်ထည်သော၊ သာဋကော- အဝတ်သည်၊ သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ အဂ္ဃတိ- ထိုက်တန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင် ၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဘဂဝတော- အား၊ တိသဟဿဂ္ဃနကံ- ၃ ထောင် ထိုက်တန်သော၊ ဥတ္တမံ- ကောင်းမြတ်သော၊ ကာသိက ဝတ္ထသဒိသံ- ကာသိတိုင်း၌ ဖြစ်သော အဝတ်နှင့် တူသော ၊ တိစီဝရံ- ကို၊ အဒါသိ - လှူပြီ၊ ဧကမေကဿ ဘိက္ခုနော ဧကမေကေန ဒုဿယုဂေနာတိ- ကား၊ ဧကမေကေန- တစ်စုံ တစ်စုံသော၊ ဒုဿယုဂဠေန- အဝတ်အစုံဖြင့်၊ (အစ္ဆာဒေသိ၌ စပ်၊) တတြ- ထို အဝတ် အစုံတွင်၊ ဧကသာဋကော- တစ်ထည်သော အဝတ်သည်၊ ပဉ္စသတာနိ- ငါးရာတို့ကို၊ အဂ္ဃတိ- ထိုက်တန်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ-ငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ ပဉ္စသတသဟဿဂ္ဃနကာနိ- ငါးသိန်း ထိုက်တန်ကုန်သော ၊ ဒုဿာနိ - အဝတ်တို့ကို၊ အဒါသိ - ပြီ ၊ ဗြာဟ္မဏော - သည် ၊ ဧတ္တကမ္ပိ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပစ္စည်းကိုလည်း၊ ဒတွာ- လှူ၍၊ အတုဋ္ဌော- မတင်း တိမ်နိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သတ္တဋ္ဌသဟဿဂ္ဃနကေ- ခုနစ်ထောင် ရှစ်ထောင် ထိုက်တန်ကုန်သော၊ အနေကရတ္တကမ္ဗလေစ- များစွာသော

ပတ္တတော ဩနီတပါဏိံ။ ။"ပတ္တောနီတပါဏိံ"ဟု ဆိုသင့်လျက် ပတ္တနှင့် ဩနီတကို ရှေ့နောက် ပြန်၍ "ဩနီတပတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ ဩနီတော + ပတ္တတော + ပါဏိ ယဿာတိ ဩနီတပတ္တပါဏိ"ဟု ဘိန္နာဓိကရဏ တိပဒ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ပြု၊"အပနီတဟတ္ထံ"ဖြင့် ဩနီတအရ "ဖယ်၍ ဆောင်အပ်"ဟူသော အပနီတ အနက်, ပါဏိအရ ဟတ္ထအနက်ကို ယူပါ, ဟု သိစေသည်၊ "ဆွမ်းဘုဉ်းပေးစဉ်က သပိတ်နှင့် ဆက်သွယ်နေသော လက်တော်ကို (ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ဖြစ်၍) သပိတ်မှ ဖယ်ထားသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဓ ပုဗ္ဗ နိပါတ် ဖြစ်၍ "ဩနီတ"ဟု ပါဠ်မှန် ရှိစေ၊ အမ္ဗဋ္ဌသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ဩဏိတ္တပတ္တပါဏိံ"ဟု ပါဠ် တစ်မျိုး ပြသေး၏၊ ထိုအဖွင့်မှာ ရှု။]

ကမ္ဗလာနိတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဋပဋ္ဋေ စ – ပတ္တုဏ်တိုင်း, စိန့်တိုင်း၌ ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဖါလေတွာ ဖါလေတွာ – ခွဲ၍ ခွဲ၍၊ ဝါ – ဆုတ်၍ ဆုတ်၍၊ အာယောဂအံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနပရိဿာဝနာဒီနံ – အာယော ဂပတ်, ပခုံးလွယ်, ခါးပန်းကြိုး, ပဝါရေစစ် အစရှိသော အသုံးအဆောင်တို့၏၊ အတ္ထာယ – ငှာ၊ အဒါသိ – ပြီ၊ သတပါကံ သဟဿပါကာနံ – အကြိမ်တစ်ရာ ချက်အပ်, အကြိမ်တစ်ထောင် ချက်အပ်ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇ တေလာနံ စ – ဆေး ဖြစ်သော ဆီတို့ဖြင့်လည်း၊ တုမ္ဗာနိ – သားရေဗူးတို့ကို၊ [ဘေသဇ္ဇသမ္ဘာကေန– ဆေးဖြစ်အောင် ကောင်းစွာ ချက်ခြင်းဖြင့် + သာဝိတံတေလာနံ – (ပဝါရေစစ်၌) စစ်အပ်သော ဆီတို့ဖြင့်၊ စမ္မမယတေလဘာဇနာနိ – သားရေဖြင့် ပြုအပ်သော ဆီဗူးတို့ကို၊] ပူရေတွာ – ပြည့်စေ၍၊ ကေမေကဿ – တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော – အား၊ အဗ္ဘဥ္ဇနတ္ထာယ – ခြေနယ်ဆီ အကျိုးငှါ၊ သဟဿဂ္ဃနကံ– တစ်ထောင် ထိုက်တန်သော၊ တေလံ – ကို၊ အဒါသိ – ပြီ၊ ဗဟုနာ – များစွာ ဆိုခြင်းဖြင့်၊ ကိံ – ဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ စတုသု – န်သော၊ ပစ္စယေသု – တို့တွင်၊ ကောစိ – သော၊ ပရိက္ခာရော – ရာ ဖြစ်သော၊ သမဏပရိဘောဂေါ – ရဟန်း အသုံးအဆောင်သည်၊ အဒိန္နော နာမ – မပေးလှူအပ်သည် မည်သည်၊ န အဟောသိ– မရှိပြီ၊ ပန – ထိုသို့ပင် မပေးလှူအပ်သော ပရိက္ခရာမည်သည် မရှိပါသော်လည်း၊ ပါဠိယံ– တော် ၌၊ စီဝရမတ္တမေဝ– သင်္ကန်းမျှကိုသာ ၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဥပလက္ခဏ နည်းဖြင့် သင်္ကန်းကိုသာ မှတ်၍ ဆိုသည် – ဟူလို။]

ဇဝံ – လျှင်၊ မဟာယာဂံ – ကြီးစွာသော ပူဇော်မှုကို၊ ယဇိတွာ – ပူဇော်ပြီး၍၊ သပုတ္တဒါရံ – သားမယားနှင့် တကွ၊ ဝန္ဒိတွာ – ရှိခိုး၍၊ နိသိန္နံ – သော၊ [ပါဠိတော်၌

ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဋပဋ္ဋေစ။ ။ပတ္တုဏ္ဏဒေသေဘဝါ – ပတ္တုဏ္ဏအရပ်၌ ဖြစ်သော အဝတ်တို့၊ ပဋ္ဋာနိ ပန စိနပဋ္ဋာနိ ၊ (သာရတ္ထ၊) ဝိမတိ၌လည်း "ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဋေ , စိနပဋ္ဋေ စ" ဟု သဘောတူပင်ဖွင့်၏။ [အဘိဓာန်ဋီကာသစ်၌ "ပတ္တုဏ္ဏ (ပတ္တောဏ္ဏ) – ဖွပ်လျှော် အပ်ပြီးသော ပိုးချည် အဝတ်၊ ဝါ – ပတ္တုဏ္ဏတိုင်းဖြစ် ပိုးထည်အဝတ်"ဟု ပေး၏၊ ကောသိယဝိသေသောတိပိ ဝဒန္တိ – ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်အထူးကို "ပတ္တုဏ္ဏ ခေါ်၏"ဟု သာရတ္ထ၌ လာသော ဝဒန္တိပါဒနှင့် သဘော တူပုံ ရသည်။]

အာယောဂ၊ ပေ၊ ပရိဿာဝနာဒီနံ။ ။ထိုင်သောအခါ ဒူး ၂ ဖက်ကို ထောင်၍ ထို ဒူး ၂ ဖက်နှင့် ကိုယ်ကို သိုင်း၍ ပတ်၍ထားကြောင်း အဝတ်ကို "အာယောဂပတ်"ဟု ခေါ်၏၊ အံသ – ပခုံး၌ + ဗဒ္ဓ – ဖွဲ့ကြောင်း အဝတ်ကား သပိတ်အိတ် စသည်၌ တပ်အပ်သော ပခုံးသိုင်း (ပခုံးလွယ်)ကြိုးတည်း၊ ကာယဗန္ဓန–အဝတ်ခါးပန်းကြိုး၊ "ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+သာဝန– ရေကို ယိုကျစေသော ရေစစ်"ဟူသည် ရေအိုးပေါ် စသည်၌ ဖြန့်၍ စစ်ရသော ပဝါရေစစ်တည်း။

"အထခေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇံ ဗြာဟ္မဏ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထို အတိုင်း ထား၍ "ဗဝံ၊ ပေ၊ နိသိန္န" ဟု ဝိသေသန ထည့်ပြသည်။] ဝေရဉ္ဇံ, ဗြာဟ္မဏံ – ကို၊ အထ ခေါ–ထိုင်နေရာ ထို အခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တေမာသံ–လုံး၊ မာရာဝဋ္ဋနေန–ကြောင့်၊ ဓမ္မသာဝနာမတာရသပရိဘောဂပရိဟီနံ – တရားနာရခြင်း ဟူသော အမြိုက် အရသာကို သုံးဆောင်ရခြင်းမှ ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ဧကဒိဝသေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဓမ္မာမတဝဿံ – တရား တည်းဟူသော အမြိုက်မိုးကို၊ ဝဿေတွာ – ရွာစေတော်မူ၍၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပံ – ပြည့်စုံသော အကြံအစည် ရှိသည်ကို၊ ကုရုမာနော – မူလျက်၊ ဓမ္မိယာ – ရှိသော၊ ကထာယ – ဖြင့်၊ သန္ဒဿေတွာ – ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ, စီးပွား ၂ဖြာကို, ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ သမာဒပေတွာ–ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ သမုတ္တေဇေတွာ – ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီး၍၊ သမ္ပဟံသေတွာ – အားတက်သရော ရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြား ဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ – မှ၊ ဥဋ္ဌာယ –၍၊ ပက္ကမိ – မူပြီ၊ ဗြာဟ္မဏောပိ – သည်လည်း၊ သပုတ္တဒါရော – တကွ၊ ဘဂဝန္တံ – ကို လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ, ဝန္ဒိတွာ – ၍၊ ဘန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန ပိ – နောက်ထပ်လည်း၊ အမှာကံ – တို့အား၊ အနုဂ္ဂဟံ – ကို၊ ကရေယျာထ–ပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ – ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တော– လျှောက်လျက်၊ အနုဗန္ဓိတွာ – အစဉ်လိုက်ပို့၍၊ ["အနုပဗ္ဗိတွာတိ အနုဂန္တွာ"ဟု ဖွင့်သော ဋီကာအလို "အနုပဗ္ဗိတွာ"သာ မှုဟောင်း၊ အနုဗန္ဓိတွာနှင့် အနုကူတူ။] အဿူနိ–မျက်ရည် တို့ကို၊ ပဝတ္တယမာနော–ဖြစ်စေလျက်၊ နိဝတ္တိ–ပြန်နစ်ရာလေပြီ။

အထခေါ ၊ ပေ၊ ဝိဟရိတွာတိ – ကား၊ ယထာဓိပ္ပာယံ – အဓိပ္ပာယအား လျော်စွာ၊ ယထာရုစိ – စွာ၊ တံဝါသံ – ထို ဝေရဉ္ဇာမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း ကို၊ ဝသိတွာ – မူပြီး၍၊ [တံဝါသံနှင့် ဝသိတွာ ပုဒ်သည် အရ မပြား၊ ထို့ကြောင့်

ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပံ။ ။တေမာသံ သောတဗ္ဗမမ္ဓံ အဇ္ဇေဝ သုဏာသာမီတိ နိသိန္နသာ– ဝါတွင်းသုံးလ နာရမည် တရားကို တစ်နေ့တည်း၌ နာလိုက်မည်ဟုကြံ၍ ထိုင်နေသော ပုဏ္ဏားအ၏၊ တံအဓိပ္ပာယံ ပူရေတွာ ဒေသိတတ္တာ ဝုတ္တံ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပံ ကုရုမာနောတိ။

ယထာဘိရန္တံ။ ။အဘိရန္တ ကို "မွေ့လျော်(ပျော်)"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း ဘုရား ရဟန္တာတို့မှာ ပင်ကိုကပင် ပျင်းရိခြင်း မရှိသောကြောင့် "ပျော် – မပျော်" လျှဉ်းပါးဖွယ်မရှိ၊ထို့ကြောင့် "အဇ္ဈာသယ–အလိုဆန္ဒ"ကို "အဘိရန္တ"ဟုမှတ်၊ [အဘိရန္တသဒ္ဒေါစာယံ အဘိရုစိပရိယာယော။] "အလိုတော်" ဟူသည်လည်း ဝိနေယျသတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမဖွယ်ရှိသေးလျှင် နေတော်မူလိုခြင်း, ဆုံးမခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလျှင် နေတော်မမူလိုဘဲ အခြား ဆုံးမဖွယ်ရှိရာသို့ ကြွတော်မူလိုခြင်းတည်း ["ယထာဘိရန္တံ–ကျွတ်ထိုက်ကြသား, ဝေနေယျားကို, ထောက်ထားရှုမျှော်, အလိုတော်အတိုင်း"ဟုပေး]။

အဘောဒဘောဒ္ဓပစာကြဲ] ဝေရဉ္ဇာယ–မှ၊ နိက္ခမိတွာ–မူ၍၊ မဟာမဏ္ဍလစာရိကာယ– မဟာမဏ္ဍလ ဒေသစာရီကို၊ စရဏကာလေ – ၌၊ ဂန္တုံ – ကြွတော်မူထိုက်သော၊ ဗုဒ္ဓဝီထိံ – ဘုရား လမ်းမတော်ကို၊ ပဟာယ – မူ၍၊ ဒုဗ္ဘိက္ခဒေါသေန– ဒုဗ္ဘိက္ခအပြစ် ကြောင့်၊ ကိလန္တံ – ပင်ပန်းနေသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ – ကို၊ ဥဇုနာဝ– ဖြောင့်မတ်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ – ခေါ်ယူတော်မူ၍၊ ဂန္တုကာမော– ကြွတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သောရေယျာဒီနိ – သောရေယျ အစရှိသော အရပ်တို့ကို၊ အနုပဂမ္မ – မကပ်ရောက်မူ၍၊ [သောရေယျ စသော အရပ်တို့ကား မဟာမဏ္ဍလ ဒေသစာရီ ခရီးစဉ်တည်း။] ပယာဂပတိဋ္ဌာနံ – ပယာဂရွာသို့၊ ဝါ – ပယာဂ ဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ [ဋီကာ၌ "ပယာဂပတိ ဋ္ဌာနန္တိ ဂါမသာပိ, တိတ္ထဿာပိ"ဟု ရှိ၏၊] တတ္ထ – ထိုပယာဂ ဆိပ်ကမ်း၌၊ ဂင်္ဂံနဒိံ–ကို၊ ဥတ္တရိတွာ– ဖြတ်ကူးတော်မူ၍၊ ယေန – အကြင်လမ်းဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ – ဏသီမြို့သို့၊ (အဝသရိတဗ္ဗာ – သက်ရောက်ထိုက်၏၊) တံ – ထိုလမ်းဖြင့်၊ (ဗာရာဏသိံ – သို့၊) အဝသရိ – သက်ရောက်တော် မူပြီ၊ တေန အဝသရိ – တေန အဝသရိ ဟူသော အနက်၌၊ တဒဝသရိ – တဒဝသရိ ဟု ဖြစ်၏၊ [တဒဝသရီတိ ဧတ္ထ တန္တိ ကရဏဏ္ဍေ ဥပယောဂဝစနံ။] တတြာပိ – ထို ဗာရာဏသီမြို့၌လည်း၊ ယထာဇ္ဈာသယံ–အဇ္ဈာသယတော် အားလျော်စွာ၊ ဝိဟရိတွာ – ၍၊ ဝေသာလိံ – သို့၊ အဂမာသိ – မူပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အနုပဂမ္မ သောရေယျံ၊ ပေ၊ သာလာယန္တိ– ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ ...သမန္တပါသာ ဒိကာယ – သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ– ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ – ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

တတြ – ထို သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဟူသော စကား ရပ်၌၊ သမန္တပါသာဒိကာယ– သမန္တပါသာဒိကာ အဋ္ဌကထာ၏၊ သမန္တ ပါသာဒိကတ္တသ္မိံ– အကုန်အစင် ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊

သမန္တပါသာဒိကာ။ ။[သမန္တတော သဗ္ဗသော ပသာဒံ + ဇနေတီတိ သမန္တ ပါသာဒိကာ၊ –ဋီကာ၊ ဤ၌ သမန္တတောပုဒ်သည် သဗ္ဗသောနှင့် အနက်တူတည်း။] ပသာဒံ+ဇနေတီတိ ပါသာဒိကာ၊ သမန္တတော–ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံအားဖြင့် + ပါသာဒိကာ – ကြည်ရှုသူတို့စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အဋ္ဌကထာတည်း၊ သမန္တပါသာဒိကာ။

တတြိဒံ၊ ပေ၊ တ္တသ္မိံ။ ။သမန္တပါသာဒိကာ၌ သမန္တ (အလုံးစုံ)ဟူသော စကား သည် ဂုဏ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်းဟု ပြလို၍ "တတြိဒံ၊ ပေ၊ တ္တသ္မိံ"ဟု အချို့ စကားကို မိန့်သည်၊ ထို ဂုဏ်အပြားတို့ကား " အာစရိယပရမ္ပရတော " အစရှိသော

လ္လဒံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော စကားရပ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ကိ – အဘယ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ – သနည်း။) အာစရိယပရမ္ပရတော – ဆရာ အဆက်ဆက် အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိဒါနဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနတော – နိဒါန်း အပြားကို ပြခြင်း,, အာစရိယဝါဒဟူသော ဝတ္ထုအပြားကို ပြခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရသမယ ဝိဝဇ္ဇနတော–သူတစ်ပါး အယူကို ရှောင်ကွင်းခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သကသမယ ဝိသုဒ္ဓိတောစေဝ – မိမိ အယူဝါဒ၏ စင်ကြယ်ကြောင်း စကားရပ်အားဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနတော – သဒ္ဒါ ပုဒ်ပါဠ်ကို သုတ်သင်ခြင်း အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဒတ္ထတော–ပုဒ်အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပါဠိယောဇနက္ကမတော–

အပြားတို့တည်း။ [" ယေ ပန ပကာရေ သန္ဓာယ သမန္တတောတိ ဝုတ္တံ၊ တေ ပကာရေ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿေတုံ တတြိဒံတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ သမန္တပါသာဒိကာတိ ယာ သံဝဏ္ဏနာ ဝုတ္တာ၊ တတြ တဿံ သမန္တပါသာဒိကာယံ၊ သမန္တပါသာဒိကာ ဘာဝေ လ္လဒံ ဝက္ခမာနဂါထာဝစနံ ဟောတီတိ ယောဇနာ၊ – ဝိမတိ။]

အာစရိယပရမ္ပရတော။ ။"ဥပါလိ ဒါသကောစေဝ" စသည်ဖြင့် ဆရာ အစဉ်အဆက်ကို ပြပုံလည်း ပါသာဒိကဖြစ်၏၊ ထိုဆရာ အစဉ်အဆက်ကို သိရသဖြင့် ဤ အဋ္ဌကထာကြည့်ရသူတို့မှာ စိတ်ကြည်နူးကြသည် – ဟူလို။

နိဒါနဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနတော။ ။"နိဒါနပဘေဒဒီပနတော, ဝတ္ထုပ္ပဘေဒ ဒီပနတော"ဟု ခွဲပါ၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ဗာဟိရနိဒါန်း, အဗ္ဘန္တရ [အဇ္ဈတ္တိက] နိဒါန်း, သိက္ခာပုဒ် တစ်ပါးတစ်ပါး၏ နိဒါန်းအားဖြင့် နိဒါန်းအပြားကိုလည်း ပြထား၏၊ ထေရဝါဒ အမျိုးမျိုး ပြခြင်းကို ဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနဟု သာရတ္ထ၌ ဆို၏၊ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၏ သုဒ္ဓိန္န ဝတ္ထု၊ မက္ကဋီဝတ္ထုစသည်တို့မှာ သိက္ခာပုဒ်နိဒါန်းတွင် ပါဝင်လေပြီ–ဟု ဆိုလို၏၊ ဝိမတိကား – သုဒ္ဓိန္နဝတ္ထုစသည်ကို ပြခြင်းကို "ဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပန"ဟု ဆိုလိုသည်။

ပရ၊ ပေ၊ ဝိဝဇ္ဇနတော။ ။"သကာယ ပဋိညာယ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြရာ၌ သူတစ်ပါးတို့၏ အယူဝါဒကိုပြ၍ ထိုဝါဒကို ပယ်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ပရသမယကို ရှောင်ကွင်းပယ်ရှားသော စကားများလည်း ကျေနပ်ကြည်ညို ဖွယ်ရာ ပါရှိသည်– ဟူလို၊ ထိုသို့ ပရသမယကို ပယ်လိုက်လျှင် သကသမယ (မိမိအယူဝါဒ)ကိုလည်း စင်ကြယ်စေပြီး ဖြစ်ရကား "သကသမယ ဝိသုဒ္ဓိတော"ဟု မိန့်သည်။ [ဝိသုဇ္ဈတိ ဧတာယာတိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သကသမယဿ + ဝိသုဒ္ဓိ သကသမယဝိသုဒ္ဓိ၊ အချို့စာ၌ "သုဒ္ဓိတော"ဟု ရှိ၏၊ အရိယာ ဂါထာ ဖြစ်၍ "ဝိသုဒ္ဓိတော"ဟု ရှိရမည်။]

ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနတော။ ။သဒ္ဒါ ပုဒ်ပါဠ်ကို အမှားအမှန် သုတ်သင်ခြင်း၊ တစ်နည်း– သဒ္ဒါကျမ်းအား လျော်အောင် ဝိဂြိုဟ် ပြု၍ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပြခြင်း။ "ပါဠိဝသေနေဝ ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန ဝါ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတွာ ပဒနိပ္ဖတ္တိဒဿနံ ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနံ။]

ပါဠိတော်ကို ယောဇနာပုံ အစဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒနိဒ္ဒေသတော စ – သိက္ခာပုဒ်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ [အချို့စာများ၌ ဝိနိစ္ဆယ – ဟု ဝိ ပါနေ၏၊ ပဏ္ဍာအရိယာ ဂါထာ ဖြစ်၍ (ဝိ) မလို၊] ဝိဘင်္ဂနယဘေဒဒဿနတော– ဝိဘင်းဖွင့်သကဲ့သို့ ဖွင့်ပုံနည်းအပြားကို ပြခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သမ္ပဿတံ– ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကောင်းစွာ ကြည့်ရှုကြကုန်သော၊ ဝိညူနံ–ပညာရှိတို့သည်၊ (ဒိဿတိ၌ စပ်၊) ဝါ–တို့၏၊ အပါသာဒိကံ၌ စပ်၊ ယောဇနာ၌ "သမ္ပဒါနံ"ဟု ဆို၍ ဒိဿတိ၌ စပ်၏၊ ယတော– အကြင့်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ – ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ ကိဉ္စိ– တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အပါသာဒိကံ – စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်သော အရာကို၊ န ဒိဿတိ– မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အပါသာဒိကကို မတွေ့မြင် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိနေယျဒမနကုသလေန–ဝိနေယျ သတ္တဝါကို ဆုံးမခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ လောကံ–သတ္တလောကကို၊ အနုကမ္ပမာနေန–သနား စောင့်ရှောက်တော်မူသော၊ လောကနာထေန– သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ မြတ်ဘုရားသည်၊ ဝုတ္တဿ – ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဝိနယဿ – ဝိနည်း ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၏၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာ – ဤအဖွင့် အဋ္ဌကထာသည်၊ သမန္တ ပါသာဒိကာတွေဝ – သမန္တပါသာဒိကာ ဟူ၍သာ၊ ပဝတ္တာ – ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ဂါထာစကားရပ် ဖြစ်၏၊ (တတြိဒံကို ပြန်အုပ်သည်၊) ဣတိ – အပြီးတည်း၊ (ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြဲ)။ ...အဇ္ဈတ္တိကနိဒါနဝဏ္ဏနာ– အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန်း အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

ဝိဘင်္ဂနယဘေဒ ဒဿနတော။ ။သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ကို အကျယ်ဖွင့်ရာ၌ "တီသော ဣတ္ထိယော မနုဿိတ္ထီ အမနုဿိတ္ထီတိ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ထိုစကားကို "ဝိဘင်္ဂ"ဟု ခေါ်၏၊ ပါဠိတော်လာ ဝိဘင်္ဂနည်းကို မှီး၍ ဤ အဋ္ဌကထာ၌လည်း အကျယ်ဖွင့်နည်း အပြားကို ပြထားသည်–ဟူလို။

သမ္ပဿတံ၊ ပေ၊ ဝိညူနံ။ ။သမ္ပဿတံတိ ဉာဏစက္ခုနာ သမ္မာပဿန္တာနံ–ဤ အာစရိယပရမ္ပရ ပြပုံစသည်ကို ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကောင်းစွာကြည့်ရှုသော ပညာရှိတို့မှာ ဤအဋ္ဌကထာ၌ မကျေနပ်စရာ တစ်စုံတစ်ခုမှ မပါဝင်ချေ, အားလုံးကျေနပ်စရာချည်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းပါဠိတော်၏ ဤ အဖွင့်အဋ္ဌကထာအတွက် "သမန္တပါသာဒိကာ" ဟူသော နာမည်သာလျှင် အန္ဝတ္ထနာမည် အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရပေသည်–ဟူလို။

ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဘာသာဋီကာ

ပြီးပြီ။

သုဒ္ဓိနယကထာ ဘာသာဋီကာ

၂၄။ ဣဒါနိ–ဤ ဝေရဥ္ဇကဏ္ဍမှ၊ ပရံ–နောက်ဖြစ်သော၊ တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေတိ အာဒိ–အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ယေဘုယျေန–ဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ–ထွက်သွားသော အကျယ်အနက် ရှိ၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိ၏၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဤ ဝေရဥ္ဇကဏ္ဍမှ နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်း၏ များသောအားဖြင့် ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောအနက် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အနုပဒဝဏ္ဏနံ–ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း ဖွင့်ခြင်းကို၊ ဝါ– ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ယတ္ထယတ္ထ– အကြင်အကြင် ပုဒ်၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊ အတ္ထိ – ၏၊ တံ တဒေဝ–(ဆိုဖွယ်ရှိသော) ထိုထို ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်တော့အံ့၊ ကလန္ဒဂါမောတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ [အပေါင်းတည်ထ, စိတ်ဖွင့်ပြ, ဧတ္ထမရှိ ထည့်လေမြဲ။] ကာဠကာ–ရှဉ့်တို့ကို၊ ကလန္ဒကာ–ကတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ [ပရိယာယ်ဖွင့်] တေသံ–ထို ရှဉ့်တို့၏၊ ဝါ–တို့နှင့်၊ ဝသေန– အစွမ်း အားဖြင့်၊ ဝါ–စပ်သဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမော–ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ဂါမော–သည်၊

ဥတ္တာနတ္ထံ။ ။ဥဂ္ဂတော + တာနော ယဿာတိ ဥတ္တာနော၊ (ဗဟုဗ္ဗီဟိ) ယဿ–အကြင်အနက်မှ၊ တာနော (ဝိတ္ထာရော) – အကျယ်သည်၊ ဥဂ္ဂတော – ထွက်ပြီ၊ ဣတိ ဥတ္တာနော၊ ထွက်သွားသော အကျယ်ရှိသောအနက်၊ "ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ထင်ရှားနေပြီဖြစ်၍ အကျယ်ဖွင့်ဖွယ် မလိုသောအနက်" ဟူလို၊ ဥတ္တာနော+အတ္ထော ယဿာတိ ဥတ္တာနတ္ထံ၊ "ယဿ (ပဒဇာတဿ)– အကြင်ပုဒ်အပေါင်း၏၊ ဥတ္တာနော–ထွက်သွားသော အကျယ်ရှိသော၊ ဝါ – ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော၊ အတ္ထော အတ္ထိ" ဟုပေး။

အနုပဒဝဏ္ဏနံ။ ။ပဒံပဒံပတိ + ဝဏ္ဏနံ၊ ပဒါနုက္ကမေန+ဝဏ္ဏနံဝါ၊ (သာရတ္ထ၊) ပဒံပဒံ + ပတိ အနုပဒံ–ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်း၊ "ပဒံ–ပဒံ+အနု, အနုပဒံ"ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ (ဝိဇ္ဇာ အဗျယီဘော)။ ပဒါနံ + အနုက္ကမော အနုပဒံ = ပုဒ်တို့၏ အစဉ်၊ (အနုက္ကမတ္ထ အဗျယီဘော)၊ အနုပဒံ– ပုဒ်တိုင်း၊ ဝါ–ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် + ဝဏ္ဏနာ အနုပဒဝဏ္ဏနာ။ [ဋီကာ၌ "ဝဏ္ဏနံ"ကား ဒုတိယန္တတည်း။]

တေသံဝသေန။ ။"ထိုရှဉ့်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် = ထိုရှဉ့်တို့နှင့်စပ်သဖြင့် ရအပ်သော အမည်ရှိသောရွာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ကလန္ဒာနံ+ဂါမော ကလန္ဒဂါမော"ဟု (ဆက်စပ်ခြင်း သမ္ဗန္ဓအနက်ကို ပြသော) ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုပါ။ [ရှေးနိဿယတစ်စောင်၌ ဌာနီကလန္ဒ တို့၏ အမည်ကို ဌာနရွာပေါ် တင်စားသော ဌာန္ယုပစာရဟု ဆိုလေသည်၊ ထိုအလို "ကလန္ဒော စ+သော+ဂါမော စ"ဟု ပြုရမည်ဖြစ်၍ မကောင်း။]

(အတ္ထိ)၊ ကလန္ဒပုတ္တောတိ–ကား၊ ဂါမဝသေန– ရွာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–ရွာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမဿ–ရအပ်သော အမည် ရှိသော၊ ရာဇသမ္မတဿ–မင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ ဝါ–လူကြီးမင်းဟု အခေါ်ခံရသော၊ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ– ကုဋေလေးဆယ် စည်းစိမ်ရှိသော၊ ဝါ–ကုဋေ လေးဆယ် ဥစ္စာကြွယ်သော၊ ကလန္ဒသေဋ္ဌိနော–ကလန္ဒသူဌေး၏၊ ပုတ္တော–သားဖြစ်သော၊ (သေဋ္ဌိပုတ္တောဒ္ဒ စပ်၊) ပန–ဆက်၊ (သေဋ္ဌိပုတ္တောဟု ပါဠိတော်မှာ မိန့်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဆက်ဦးအံ့– ဟူလို၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တသ္မိံ ဂါမေ–ထို ကလန္ဒ ရွာ၌၊ အညေပိ–ကလန္ဒ သူဌေးမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကလန္ဒနာမကာ–ကလန္ဒ အမည် ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်သေး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကလန္ဒရွာဝယ် ကလန္ဒမည်သော အခြားလူတို့ ရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကလန္ဒပုတ္တောတိ– ဟူ၍၊ ဝတွာ–မိန့်တော် မူပြီး၍၊ ပုန–ဖန်၊ သေဋ္ဌိပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ– တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ကလန္ဒပုတ္တောဟုသာ ဆိုလျှင် အခြား ကလန္ဒပုတ္တတို့နှင့် ဆက်ဆံနေသောကြောင့် “သေဋ္ဌိပုတ္တော”ဟု ဝိသေသန ကူ(မ) ရသည် ဟူလို။]

.သမ္ဗဟုလေဟိတိ –ကား၊ ဗဟုကေဟိ–များစွာကုန်သော၊ သဟာယကေဟိတိ– ကား၊ သုခဒုက္ခာနိ–သုခဒုက္ခတို့သို့၊ သဟ–ကွ၊ အယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ–ကပ်ရောက် တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သုခဒုက္ခ ဟူသမျှသို့ တကွ ကပ်ရောက်တတ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ,ကောင်းတူဆိုးဖက်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟာယာ –

ဂါမဝသေန။ ။ဤ၌ကား ဌာန ရွာ၏ ကလန္ဒ အမည်ကို ဌာနီ လူပေါ်၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရ (နာနန္တ ရိကနည်း)တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထို သူဌေးကို “ကလန္ဒ”ဟု ခေါ်နိုင်ပြီ၊ [ကလန္ဒဿ + ပုတ္တော ကလန္ဒပုတ္တောဟု ဆင့်။]

သမ္ဗဟုလေဟိ။ ။သံပုဗ္ဗ, ဗဟိဓာတ်, ကုလစ်ပစ္စည်း၊ ဓာတွန်ဣနှင့်က်စ်အနုဗန်ချေ၊ အနေကသချာနိတော ပစုရေ–များသောသချာသည် အစဉ်လိုက်အပ်သော အများဟူသော အနက်၌ ဖြစ်၏၊ (ထောမနိမိ) ဗဟုလပုဒ်ဖြင့်၊ သမ္ဗဟန္တိ (ဝုမိံ ဂစ္ဆန္တိ)တိ သမ္ဗဟုလာ–တိုးပွားကုန် များပြား ကုန်သူတို့၊ “သမ္ဗဟူနိ+လာန္တိ ဂဏှန္တိတိ သမ္ဗဟုလာနိ”ဟု လည်း တစ်နည်းပြု၊ ဗဟုသဒ္ဒူပပဒ လာဓာတ်, က (က် အနုဗန်ရှိသောအ) ပစ္စည်း၊ ဤသဒ္ဒါနည်းနှင့်အညီ“ဗဟုကေဟိ”ဟု ပရိယာယ် ဖွင့်သည်၊ ဗဟုကေဟိ၌လည်း ဗဟိဓာတ် ကုပစ္စည်းဖြင့် “ဗဟု”ဟု ပြီးမှ “ဗဟူယေဝ+ဗဟုကာ”ဟု သွတ္ထ၌ က ပစ္စည်းသက်၊ သီလက္ခန်ဋီကာသစ် ဖြဟ္မဇာလသုတ်ဖွင့်၌ကား “သမ္ဗဟုလ”ပုဒ်ကို အတည်ယူ၍ “သမ္မာ + ပဟောန္တိ တံတံကမ္မံတိ သမ္ဗဟုလာ (ဗဟဝေါ)၊ တေနာဟ – ဗဟုကာ နန္တိ”ဟု ဖွင့်လေ၏၊ [သံပုဗ္ဗ ပဟာဓာတ်, ဥလပစ္စည်း။] ထိုအလို ပရိယာယ်ဖွင့်မဟုတ်၊ ဗဟုကေဟိသည် အဘိဓေယျဖွင့်တည်း။

သဟာယတို့ မည်၏၊ [သဟ + အာယ ဟုခွဲ၊ အာယဥ္ဒ အယ, ဏပစ္စည်း၊] သဟာယာဝေ – သဟာယတို့သည်ပင်၊ သဟာယကာ – သဟာယကတို့မည်၏၊ [ကပစ္စည်း သွတ္ထ၊] တေဟိ သဟာယကေဟိ – ထို သဟာယ်ချင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ– ကား၊ ဧကတော – တစ်ပေါင်းတည်း၊ (အဂမာသိဥ္ဒ စပ်၊) ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာတိ– ကား၊ ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင် ဖြစ်သော၊ ဘဏ္ဍာပဋိယောဇနဥဒ္ဒါရ သာရဏာဒိနာ–ဘဏ္ဍာကို ရောင်းခြင်းကိစ္စဖြင့် ယှဉ်စေခြင်း, အညွန့်အတိုး ကုန်ဖိုး ဆောင်ယူခြင်း, ပေးရန် နေ့ရက်ကို သတိရစေခြင်း အစရှိသော၊ ကိစ္စေန– စီးပွားရေး ကိစ္စကြောင့်၊ (အဂမာသိဥ္ဒ စပ်၊) ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန–ကြတ္တိကာ နက္ခတ် သဘင် ပျော်ရွှင်ကစားခြင်းကိစ္စကြောင့်၊ (အဂမာသိ) ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ– ဖွင့်ဆိုကုန်၏၊ ဟိ–ဆိုသင့်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ကတ္တိကစာတုမာသေ– တန်ဆောင်မုန်း လဆန်းပက္ခ၌၊ ဝေသာလိံ–သို့၊ သမ္ပာပုဏိ–ရောက်တော်မူပြီ၊

ဘဏ္ဍာ၊ ပေ၊ ဒိနာ။ ။ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍဿ ဝိက္ကိဏနံ ဘဏ္ဍပဋိယောဇနံ = ရောင်း ထိုက်သောဘဏ္ဍာ (ကုန်)ကိုရောင်းခြင်းသည် ဘဏ္ဍာကိုရောင်းခြင်း ကိစ္စဖြင့် ယှဉ်စေခြင်းမည်၏၊ [ဝိမတိ၌ "ဣဏဒါနဉ္စ – ကြွေးပေးခြင်းကိုလည်း "ဘဏ္ဍပဋိယောဇန"ဟု ဆိုသေး၏။] ဒါတုံ သင်္ကေတိတေ ဒိဝသေ ဂန္တွာ ဂဟဏံ ဥဒ္ဒါရော = ပေးဖို့ရန် ချိန်းချက်အပ်ရာနေ့၌ သွား၍ယူခြင်း သည် ဥဒ္ဒါရမည်၏၊ အသုကသ္မိံ ဒိဝသေ ဒါတဗ္ဗန္တိ သတုပ္ပါဒနံ သာရဏံ = မည်သည့်နေ့၌ ပေးရမည်ဟု (မေ့နေသူအား) သတိကို ဖြစ်စေခြင်း (သတိပေးထားခြင်း)သည် အမှတ်ရစေခြင်း မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။အဘိဓာန်၌"ဥဒ္ဓါရောတု ဣဏံ ဝုတ္တံ" ကြွေးမြီကို "ဥဒ္ဓါရ"ဟု ဆို၏၊ "ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗောတိ ဥဒ္ဓါရောတိ ဝဍ္ဎိ ဝုစ္စတိ = ကြွေးပေးရာမှ တိုးပွားသော အတိုးအညွန့်ကို ဥဒ္ဓါရ ခေါ်သည်"ဟု သတိပဋ္ဌာန ဝိဘင်္ဂဋီကာဖွင့်၏၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော–နဂိုကြွေးထက် အတိုးအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်အပ် ယူအပ်၏၊ ဣတိ ဥဒ္ဓါရော၊ ထို့ကြောင့် ချိန်းချက်ထားရာ နေ့၌ အတိုးအညွန့်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း(ယူခြင်း)ကို ဥဒ္ဓါရဟုမှတ်၊ ဝိမတိ၌ "မူလဿ သဟဝဍ္ဎိယာ ဂဟဏဝါယာမော=အတိုးနှင့်တကွ အရင်းကို တောင်းယူဖို့ရန် အားထုတ်မှုကို ဥဒ္ဓါရ"ဟု ဆိုသည်။

ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန။ ။ကြတ္တိကာနက္ခတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ပြုလုပ်အပ်သော ပွဲကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ကတ္တိကနက္ခတ္တ"ဟုခေါ်၊ "သံကြိန်ရေသဘင်"ပွဲမျိုးတည်း၊ ကတ္တိကနက္ခတ္တေ – ပွဲ၌ + ကီဠာ – ပျော်မြူးခြင်းတည်း၊ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ–ခြင်း၊ ကတ္တိက နက္ခတ္တကီဠာ စ+သာ+ကိစ္စဉ္စာတိ ကက္ကိက၊ ပေ၊ ကိစ္စံ။ [ဤဒုတိယနည်းကို အဋ္ဌကထာဆရာ သုဘောကျသောကြောင့် "ဘဂဝါ ဟိ"စသည်ဖြင့် ယုတ္တိဒင်္ပြီ, တစ်နည်း ဝိဇ္ဇာရဝါကျကို မိန့်သည်၊ သမ္ပဟုလေဟိ သဟာယကေဟိ ကို ထောက်၍လည်း တပျော်တပါး သွားကြောင်း သိနိုင်ရကား ဤ ဒုတိယနည်းကိုပင် နှစ်သက်သင့်ပေသည်။]

ကတ္တိက နက္ခတ္တကီဠာ စ–ကြတ္တိကာနက္ခတ် ပွဲသဘင်သည်လည်း၊ ဇေတ္တ–၌ ဝေရဉ္စာမြို့၌၊ ဥဇ္ဇာရာ–မွန်မြတ်သည်၊ ဝါ–ကြီးကျယ် ခမ်းနားသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဒတ္တံ–ထို ကြတ္တိကာနက္ခတ်သဘင် ပျော်ရွှင်ကစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂတော–သွားပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အဒ္ဒသ ခေါ တိ – ကား၊ ကထံ – သို့၊ အဒ္ဒသ–မြင်သနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ သော– ထို သုဒိန်သည်၊ နဂရတော–မှ၊ ဘုတ္တပါတရာသံ – စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာ ရှိသော၊ (မဟာဇနံ ၌စပ်၊) ဝါ – စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (နိက္ခမန္တံ၌ စပ်၊) သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂံ – ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော အပေါ်ခြုံ တဘက် ရှိသော၊ ဝါ – ရှိသည် ဖြစ်၍၊ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထံ–လက်တို့၌ ပန်း၊ နံ့သာ၊ နံ့သာပျောင်း ရှိသော၊ ဝါ – ပန်းနံ့သာ နံ့သာပျောင်းတို့ကို လက်စွဲလျက်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ – ဘုရားဖူးခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ–တရားနာခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ နိက္ခမန္တံ – ထွက်သွားသော၊ မဟာဇနံ – များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ကွ – အဘယ် အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆထ – သွားကြမလို့နည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ပုစ္ဆိ – ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ– ငှာ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ–ငှာလည်းကောင်း၊ (ဂစ္ဆာမ–သွားကြမလို့၊) ဣတိ –၌သို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ (ဘုရားဖူး တရားနာ သွားကြမည်ဖြစ်လျှင်၊) အဟမ္ပိ – ကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဂစ္ဆာမိ – လိုက်လိုပါ၏၊ ဝါ – လိုက်ပါရစေ၊ ဣတိ – ၌သို့ ပြော၍၊ ဂန္တွာ– လိုက်သွား၍၊ စတုဗ္ဗိဓာယ – ၄ ပါး အပြားရှိသော၊ [ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိ သမဏာနံ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓာယ၊ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဥပါသကဥပါသိကာနံ ဝသေန ဝါ။] ပရိသာယ – သည်၊ ပရိဝုတံ – ခြံရံအပ်သော၊ ဝါ – အပ်လျက်၊ ဗြဟ္မဿရေန– မြတ်သော အသံတော်ဖြင့်၊ ဝါ – ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ဖြင့်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေန္တံ–တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အဒ္ဒသ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အဒ္ဒသ ခေါ၊ ပေ၊ ဒေသေန္တံ တိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဘုတ္တပါတရာသံ။ ။အသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ အာသော၊ [အသ–ဘက္ခနေ၊ ဏ၊ "အ–ဣပစ္စယ, ဒုတိယဏော, ၌သဘော, အဟောပုလ္လိင်သာ။"] ပါတော + အာသော ပါတရာသော၊ (ရ်အာဂုံ၊) ဘုတ္တော + ပါတရာသော ယေနာတိ ဘုတ္တပါတရာသော (မဟာဇနော)။

သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂံ၊ ပေ၊ ဟတ္ထံ။ ။သုဒ္ဓေါ + ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ယဿာတိ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂေါ – ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော အပေါ်ခြုံ တဘက်ရှိသော လူအများ၊ ဟတ္ထေသု+မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ ယဿာတိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထော (မဟာဇနော)။

ဒိဿွာနုဿာတိ–ကား၊ ဒိဿွာန–ကြောင့်၊ အဿ–ထိုသုဒိန်၏၊ (တေဒဟောသိ ၌ စပ်၊) တေဒဟောသိတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ကတပုညတာယ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ရှေး ကောင်းမှုသည်၊) စောဒိယမာနဿ –တိုက်တွန်း အပ်သော၊ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တဿ – ကျွတ်ထိုက်သော အမျိုးကောင်းသား၏၊ တေ (ပရိဝိတက္ကနံ) – သည်၊ အဟောသိ– ပြီ၊ ကိံ – သို့၊ အဟောသိ–နည်း၊ အဟမ္ပိ– သည်လည်း၊ ဓမ္မံ – ကို၊ ယန္နူန သုဏေယျံ–အကယ်၍ နာရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ – ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ – ပြီ၊) တတ္ထ – ထို ယန္နူနာဟမ္ပိ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယန္နူနာတိ စေတ်–ယန္နူန ဟူသော ဤ နိပါတ်ပုဒ်သည်၊ ပရိဝိတက္ကဒဿနံ – ကြံပုံကိုပြကြောင်း ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ကိရ – ချဲ့၊ အဿ – ထိုသုဒိန်၏၊ ဧဝံ – သို့၊ ပရိဝိတက္ကော–သည်၊ ဥပ္ပန္နော–ပြီ၊ (ကိံ–နည်း) အယံ ပရိသာ–သည်၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ–တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ – ၍)၊ ယံ ဓမ္မံ – ကို၊ သုဏာတိ–နာ၏၊ အဟမ္ပိ–သည်လည်း၊ တံ – ထို တရားကို၊ သုဏေယျံ – နာရပါမူကား၊ အဟော ဝတ–သြော်...ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဥပ္ပန္နော–ပြီ။)

ဒိဿွာနအဿ။ ။ဟေတု အတ္ထော အယံ ဒိဿွာန သဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ဒဿနကာရဏာ ဟိ တေ ပရိဝိတက္ကနံ အဟောသိ၊ ဒိဿွာန၌ တွာန၏ ကတ္တားသည် သုဒိန္နောတည်း၊ အဟောသိ၏ကတ္တားကား တေတည်း။ ဤသို့ ကတ္တား ကွဲသောကြောင့် တွာနပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်၌ သက်စေရသည်၊ "ယတံ ပိဝိတွာ ဗလံ ဟောတိ=ထောပတ်ကို သောက်ရခြင်းကြောင့် အား ဖြစ်၏" (သိဟာ ဒိဿွာ ဘယံ ဟောတိ) ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။

ဘဗ္ဗကုလပုတ္တဿ။ ။ဘဝိတဗ္ဗော–သစ္စာ ၄ပါးကို သိဖို့ရန် ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဝါ – ကျွတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဘဗ္ဗော၊ ဘဗ္ဗော စ+သော+ကုလပုတ္တောစာတိ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တော၊ ရှင်သုဒိန်ကို "ဘဗ္ဗ"ဟု ဆိုသော်လည်း တရားထူးကား ရမည်မဟုတ်၊ မှန်၏–အရိယာ ဖြစ်ဖို့ရန် အခြေခံပါလာ သူပင် ဖြစ်သော်လည်း တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟောကြားမှု ကြိယာ, မိမိ၏ ပြုလုပ်မှု ကြိယာ ချွတ်ယွင်းခြင်းကြောင့်သော်လည်း အရိယာ မဖြစ်ဘဲရှိတတ်၏၊ ပါပမိတ္တနှင့် ပေါင်းမိခြင်းကြောင့် သော်လည်း အရိယာ မဖြစ်ဘဲ ရှိတတ်၏၊ ရှင်သုဒိန်မှာ မိခင်၏တိုက်တွန်းမှုကြောင့် မေထုန်ပြုမိရကား (မိခင်ဟူသော ပါပမိတ္တ, မေထုန်ပြုမိခြင်းဟူသော ကြိယာကြောင့်) အရိယာ မဖြစ်ဘဲ ရှိရသည်။

ယန္နူန။ ။"ပရိဝိတက္ကနတ္ထေ နိပါတော"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သောကြောင့် ပရိဝိတက္ကနအနက် ဟော နိပါတ်တစ်ပုဒ်တည်းသာ၊ ဓမ္မံ သုဏေယျံတိ ကြိယာပဒေန ဝုစ္စမာနော ဧဝ ဟိ အတ္ထော ယန္နူနာတိ နိပါတပဒေန ဇောတီယတိ၊ "အဟံ ယန္နူန ဓမ္မံ သုဏေယျန္တိ ယောဇနာ၊ ယန္နူနာတိ စ ယဒိ ပနာတိ အတ္ထော။

အထ ခေါ သုဒိန္နော၊ ပေ၊ သာ ပရိသာတိဣမ – ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ ယေန ဘဂဝါတိ – ဟူ၍၊ အဝတွာ – မဆိုမူ၍၊ ယေန သာပရိသာတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်သနည်း၊ ဣတိ စေ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ဟိ–အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ [ဥပသင်္ကမ္မော တိုင်အောင် မှော်သည်၊] (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ [ဣတိတသ္မာ၏ ဟေတုဝါကျ၊] ဘဂဝန္တံ – ကို၊ ပရိဝါရေတွာ – ထက်ဝန်းကျင် ကာဆီး၍၊ (သဒ္ဒတ္ထ၊) ဝါ – ဝန်းရံ၍ ၊ (ဝေါဟာရတ္ထ၊) ဥဠာရုဠာရဇနာ – အလွန် မွန်မြတ်သော လူအပေါင်းရှိသော၊ ဝါ – လူကြီး လူကောင်းရှိသော၊ မဟတီ – များစွာသော၊ ပရိသာ – ပရိသတ်သည်၊ နိသိန္နာ – ထိုင်နေပြီ၊ တတြ–ထို လူကြီး လူကောင်းရှိရာ ပရိသတ်၌၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဝါ – မှ၊ အာဂတေန– ရောက်လာသော၊ ဣမိနာ– ဤ သုဒိန်သည်၊ ဘဂဝန္တံ – သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ – ချဉ်းကပ်၍၊ နိသီဒိတုံ – ငှါ၊ န သက္ကာ– မတတ်နိုင်၊ ပန– အနွယကား၊ ပရိသာယ– ၏၊ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ– တစ်ခုသော အရပ်၌၊ (နိသီဒိတုံ– ငှါ၊) သက္ကာ– ၏၊ ဣတိ (တသ္မာ) –ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နောက်မှ ရောက်လာသော သုဒိန်၏ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထိုင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ဘဲ ပရိသတ်၏ တစ်ခုသော အရပ်၌ ထိုင်ခြင်းငှာသာ တတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော – ထို သုဒိန်သည်၊ တံ ပရိသံယေဝ – ထို ပရိသတ်သို့သာ၊ ဥပသင်္ကမ္မော– ချဉ်းကပ်ရပြီ။ [နိသီဒိ၏အဖွင့် ဖြစ်ရကား "ဥပသင်္ကမ္မော" ဟု အတိတ်ဟော တ ပစ္စည်းဖြင့် ရှိစေ။] တေန – ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ ပရိသာတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ကေမန္တံ၊ ပေ၊ တေဒဟောသီတိ – ကား၊ နိသိန္န မတ္တဿေဝ – ထိုင်ပြီးကာမျှ သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (သုဒိန္နဿ – ၏၊ ဧတံ – ဤအကြံသည်၊) န အဟောသိ – ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အထ ခေါ – အဟုတ်ကား၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သိက္ခတ္တယုပသံဟိတံ – သိက္ခာ ၃ ပါး အပေါင်းနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ [အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသင်္ခါတသိက္ခတ္တယယုတ္တံ၊] ထောကံ – အနည်းငယ်သော၊ ဓမ္မကထံ – ကို၊ သုတွာ – နာရခြင်းကြောင့် (ဧတံ အဟောသိ)၊ [ဣဓာပိ သုတွာ သဒ္ဒေါ ဟေတု

ဥဠာရုဠာရဇနာ။ ။[ခတ္တိယမဟာသာလာဒိဥဠာရုဠာရဇနာကိဏ္ဏာ – များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ခတ္တိယစသော လူကြီးလူကောင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော ပရိသတ်။]. ဥဠာရာနံ + ဥဠာရာ ဥဠာရုဠာရာ = မွန်မြတ်သူတို့ထက် မွန်မြတ်သူတို့၊... (တစ်နည်း) အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ချက်ဆင့်၍ မြင့်သောအနက်ကိုယူ၊ "အလွန်မွန်မြတ်သူ (အလွန် အထက်တန်းရောက်သူ) တို့"၊ ဥဠာရုဠာရာ+ဇနာ ယတ္ထာတိ ဥဠာရုဠာရဇနာ (ပရိသာ)၊ ဤသို့ ပြုစေလို၍ "ဇနာကိဏ္ဏာ"ဟုဖွင့်သည်။

အတ္တောတိ ဒဠှမ္ဘော၊] ပန – ထိုသို့ပင် တရားတော်ကို နာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ – ထိုအကြံသည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ကေမန္တံ – ဌ်၊ နိသိန္နသေဝ– ထိုင်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အဿ –ထို သုဒိန်၏ (သန္တာနိ၌)၊ အဟောသိ– ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ ကေမန္တံ ၊ပေ၊ ဧတဒဟောသိတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ကိံ – အဘယ်အကြံသည်၊ အဟောသိ – နည်း၊ ယ္ကတိ– ဤကား အမေးတည်း၊ ယထာ ယထာ ခေါတိ အာဒိ – ယထာ ယထာခေါ အစ ရှိသော အကြံသည်၊ (အဟောသိ–ပြီ၊) (ယ္ကတိ – ဤကားအဖြေတည်း၊) တတြ– ထို ယထာ ယထာခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား၊ သင်္ခေပကထာ– အကျဉ်းချုပ်စကားတည်း၊ အဟံ – သည်၊ ယေန ယေန အာကာ ရေန–အကြင် အကြင်သို့သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဒေသိတံ – သော၊ ဓမ္မံ –ကို၊ အာဇာနာမိ – သိ၏၊ တေန တေန (အာကာရေန)– ဖြင့်၊ မေ – အား၊ (ဧဝံ ဟောတိ ၌ စပ်၊) ဝါ –သည်၊ ဥပပရိက္ခတော – စူးစမ်း ဆင်ခြင်လသော်၊ ဧဝံ– သို့၊ ဟောတိ – ဖြစ်လာ၏၊ [ဧဝံ ဥပဋ္ဌာတိ – ဤသို့ စိတ်ထဲမှာ ထင်လာ၏၊] (ကိံ) ၊ ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ – အကြင် သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သော အကျင့်ကို၊ ကေမ္ဗိ ဒိဝသံ–တစ်နေ့မျှလည်း၊ အခဏ္ဍံ–

သင်္ခေပကထာ။ ။တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီသံဝဏ္ဏနာတဖွဲ့တည်း၍ မဖွင့်ဘဲ ပုဒ်အားလုံးကို ပေါင်းရုံး ဖွင့်သောကြောင့် "သင်္ခေပကထာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဖွင့်ပုံမှာကား မကျဉ်းလှပါ၊ [ဝိသုံ ဝိသုံ ပဒုဒ္ဓါရံ – (တစ်ပုဒ်စီတစ်ပုဒ်စီ ထုတ်ပြခြင်း = သံဝဏ္ဏနာတဖွဲ့ အဖြစ်ဖြင့် ယ္ကတိ သဒ္ဒါဖြင့်တည်ခြင်းကို) အကတွာ သမာသတော (အကျဉ်းအားဖြင့်) အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ယေန ယေန အာကာရေန။ ။ယေန ယေန ပကာရေန – (ဋီကာ)၊ အာကာရ၏ ပကာရအနက်ကို ဖွင့်ခြင်း မဟုတ်၊ အခြင်းအရာ အာကာရတွေ များပြားသောကြောင့် "ပကာရေန" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို အာကာရေနကို ဒေသိတံ၌ စပ်၊ မှန်၏ – ထို အချိန်၌ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ဝယ် ကာမာဒီနဝ (ကာမ၏ အပြစ်) များလည်း ပါ၏၊ နေက္ခမ္မာနိသံသ (ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုး) လည်းပါ၏၊ ဤသို့ များပြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ကေမ္ဗိဒိဝသံ။ ။"ဧကဒိဝသမတ္တမ္ပိ" – ဋီကာ၊ အခဏ္ဍံကတွာ၌ စပ်၊ ပိကား အနည်း နောင် ထိုင်သော်လည်း ဂရဟာဇောတက မဖြစ်သင့်၊ "တစ်နေ့မျှ မကျိုးမပြတ်ဘဲ ကျင့်ထိုက်လောက် အောင် မွန်မြတ်ပါပေသည်" တရားကို မြင့်တင်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထသမ္ဘာဝနာဇောတကသာ ဖြစ်သင့်သည်။

[**ဆောင်**] အနည်းအယုတ်, ပုဒ်နောင်ထုတ်၍, ပိ ယုတ် ဂရဟာ, ဖြစ်တုံပါလည်း, စပ်ရာပုဒ်မှာ, များမြတ်ပါမူ, သမ္ဘာဝနာသာ ယူ။

ကြိုးပြတ်ခြင်း မရှိသည်ကို၊ ဝါ – ကြိုး, ပေါက်, ပြောက်ကျားခြင်း မရှိသည်ကို၊ ကတွာ – ၍၊ စရိမကစိတ္တံ – နောက်ဆုံး စိတ်သို့၊ ဝါ – စုတိစိတ်သို့၊ [စရိမက သဒ္ဒါသည် အဆုံးအနက်ကို ဟော၏၊ တစ်ဘဝ၏ အဆုံးဟူသည် စုတိ စိတ်တည်း၊ စရိမကစိတ္တံတိ – စုတိစိတ္တံ။] ပါပေတဗ္ဗတာယ – ရောက်စေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ – ပြည့်စုံအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ – ကျင့်ထိုက်၊ စ – သည်သာမကသေး၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ – လည်း၊ ကိလေသမလေန–ကိလေသာ အညစ်အကြေးအားဖြင့်၊ (မလိနံ ဝယ် မလဒ္ဒ အဘိန္နဝိသေသန၊) အမလိနံ – အညစ်အကြေး မရှိသည်ကို၊ ကတွာ – ၍၊ စရိမက စိတ္တံ – သို့၊ ဝါ –သို့၊ ပါပေ တဗ္ဗတာယ – ကြောင့်၊ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ–အောင်၊ သင်္ခလိခိတံ လိခိတသင်္ခသဒိသံ – ခြစ်ပစ်အပ်သော ခရုသင်းနှင့် တူစွာ၊ ဓောတသင်္ခပဋလိဘာဂံ–ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်သော ခရုသင်းနှင့် တူသော အဖို့ရှိအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ–၏။

အခဏ္ဍံ ကတွာ။ ။ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမတ္တဿာပိ အနာပဇ္ဇနေန–ဒုက္ကဋ် ဒုဗ္ဘာသိတသို့မျှ မရောက်စေရခြင်းအားဖြင့်၊ အခဏ္ဍိတံ ကတွာ–ကြိုးပြတ်ခြင်း မရှိအောင် ပြု၍၊ အစ္ဆိဒ္ဒ, အသဗလ, အကမ္မာသဖြစ်အောင်လည်း ပြုရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အခဏ္ဍံသည် ဥပလက္ခဏ စကားသာတည်း။ [အခဏ္ဍာအစ္ဆိဒ္ဒါဒိဘာဝါပါဒနေန (ကြောင့်) အခဏ္ဍာလက္ခဏာဝစနဥ္စေတံ။]

ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ ။ကိဥ္စိပိ ဧကဒေသံ အသေသေတွာ (စိုးစဉ်းအနည်းငယ် တချို့တလေ ကိုမျှ မကြွင်းစေဘဲ) ဧကန္တေနေဝ ပရိပုရေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ [မည်သည့် ဗြဟ္မစရိယတော့ ကျင့်ဖို့မလိုပါ – ဟု ဆိုစရာမရှိ၊ အားလုံး သိက္ခာပုဒ်များ သမာဓိကျင့်စဉ်များ ပညာများသည် သူ့နေရာနှင့်သူ ဖြည့်စရာများချည်း ဖြစ်သည်။

အမလိနံကတွာ။ ။မလံ ယဿ အတ္ထီတိ မလိ = အညစ်အကြေးရှိသော ဗြဟ္မ စရိယ၊ န + မလိ အမလိ၊ [နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ ရဿပြု။] သုခကာရိနံ ကဲ့သို့ "အမလိနံ"ဟု ရှိစေ၊ တစ်နည်း– ဗျာဓိတပုဒ်ကဲ့သို့ သဉ္ဇာတအဿအနက်၌ "ဣတ"ပစ္စည်းသက်, တ ကို န ပြု၍လည်း "အမလိနံ" ဟုပင် ရှိသင့်၏။ [တဏှာသံကိလေသာဒိနာ အသံကိလိဋ္ဌကတွာ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တမ္ပိ ကိလေသမလံ အနုပ္ပါဒေတွာ အစ္စန္တမေဝ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ ပရိဟာတိတဗ္ဗတာယ (ဆောင်ရွက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ။]

သင်္ခလိခိတံ။ ။"သင်္ခလိခိတံ"သည် ပါဠိရင်းတည်း၊ ဝိသေသနပုဒ် နောက်ကျသည်ဟု လည်းကောင်း, သင်္ခ၌ ဥပမာတဒ္ဓိတ် (တစ်နည်း – သဒိသူပစာ)ဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "လိခိတ သင်္ခသဒိသံ"ဟု ပထမ ဖွင့်သည်၊ လိခိတ အရ "ခြစ်"ဆိုသည်မှာလည်း ဖြူစင်အောင် ပွတ်တိုက်အပ်သည်ကို ဆိုလိုသည်ဟု ပြလို၍ "ဓောတသင်္ခပဋလိဘာဂံ" ဟု ဒုတိယ ဖွင့်ပြန်သည်၊ သပဋလိဘာဂံ ကား သဒိသံ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဤ သင်္ခလိခိတံ ပုဒ်သည် ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ ပုဒ်ကိုပင်

ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ–ဤ သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော မြတ်သော အကျင့်ကို၊ အဂါရံ – အိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသတာ – နေသူသည်၊ အဂါရမဇ္ဈေ – အိမ့်အလယ်၌၊ ဝသန္တေန – သည်၊ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ –အောင်၊ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ –အောင်၊ သင်္ခလိခိတံ– ပွတ်တိုက် ဆေးကြောအပ်သော ခရုသင်းနှင့် တူစွာ၊ ဝါ –ပွတ်သစ်စ ခရုသင်းနှင့် တူအောင်၊ စရိတုံ – ကျင့်ခြင်းငှာ၊ န သုကရံ – လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ [သုကရံ၌ ကံဟော ခပစ္စည်းတည်း၊] ဝါ – မလွယ်ကူ၊ အဟံ – သည်၊ ကေသ မဿုံ – ဆံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဿုံ စ – မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို လည်းကောင်း၊ ဩဟာရေတွာ–ပယ်ရှား၍၊ ဝါ – ရိတ်၍၊ ကာသာယရသ ပီတတာယ – သောက်အပ်သော ဖန်ရည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ဖန်ရည်ကို သောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာသာယာနိ – ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တာနံ – ကျင့်သူတို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကာနိ –, လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ၊

ထင်ရှားအောင် ဥပမာပြသော ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ၂ပုဒ်မှ စရိတဗ္ဗံဟု ကြိယာတစ်ချက် ပြသည်၊ “ဧကန္တပရိသုဒ္ဓ ဖြစ်သောကြောင့် ပွတ်သစ်စ ခရုသင်းအတူ ဖွေးဖွေးဖြူနေသည်” ဟူလို။ [တတော ဧဝ သင်္ခဝိယ လိခိတန္တိ သင်္ခလိခိတံ။]

မှတ်ချက်။ ။“သင်္ခဝိယ”သည် (မူလ ဒုတိယန္တအတိုင်း) ဥပမာတန္ဒိတ် ပြတည်း၊ တစ်နည်း–သဒ္ဒိသူပစာ ပြတည်း၊ အမှန် ဝစနတ် ပြုသောအခါ သင်္ခသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်ဖြစ်၍ “လိခိယိတ္ထာတိ လိခိတော၊ သင်္ခေါ စ+သော+လိခိတောစာတိ သင်္ခလိခိတော၊ သင်္ခလိခိတော ဝိယာတိ သင်္ခလိခိတံ (ဗြဟ္မစရိယံ)”ဟု ပြုပါ၊ သမာနော+ပဋိဘာဂေါ (ပြိုင်ဖက်အဖို့) ယဿာတိ သပ္ပဋိဘာဂံ၊ သမာနကို (သ) ပြု၊ ဓောတသင်္ခေန+သပ္ပဋိဘာဂံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ (ဗြဟ္မစရိယံ)။

အဂါရံအဇ္ဈာဝသတာ။ ။အဓိ အာပုဗ္ဗ ဝသဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ သတ္တမီ အနက်ဝယ် ဒုတိယာ သက်ရသောကြောင့် အဂါရံကို “အဂါရမဇ္ဈေ”ဟု ဖွင့်သည်။ [တတိယာ သတ္တမီနဋ္ဌသုတ် အဖွင့် ကာရကရူပသိဒ္ဓိကို ကြည့်ပါ၊ အမ္ဘဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ အဓိ+အာ–ဥပသာရတို့အနက်ရှိကြသော အဖွင့်လည်း ရှိသေး၏။]

ကေသမဿုံ။ ။ဒါဋ္ဌိကာပိ မဿုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ မဿုတွေဝ ဝုတ္တံ၊ ဥတ္တရာဓရမဿုံ (အထက်မုတ်ဆိတ်, အောက်မုတ်ဆိတ်) ဣတိ အတ္ထော၊ အထက်က မုတ်ဆိတ်ကိုပင် ဒါဋ္ဌိကာ, (ဝါ–နှုတ်ခမ်းမွေး)ဟု ခေါ်သည်။

ကာသာယရသပီတတာယ။ ။ပီတော–သောက်အပ်ပြီးသော+ကာသာယရသော ယေဟီတိ ကာသာယရသပီတာနိ = သောက်အပ်ပြီးသော ဖန်ရည်ရှိသော အဝတ်တို့၊ ခိတ်ပြီးဖြယော ကဲ့သို့ ကတ္တားပုဒ် ရ၍ “ဖန်ရည်ကို သောက်ပြီးသော အဝတ်တို့”ဟု မှတ်၊ ဤ အဖွင့်ဖြင့် “ကာသာယေန+ရတ္တာနိ ကာသာယာနိ”ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို ပြသည်။

အဝတ်သက်န်းတို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ-ဆီး၍၊ ပရိဒဟိတွာ-ဝတ်ရုံ၍၊ အာဂါရသ္မာ-အိမ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ [အဲဂါရသ္မာသည် ဉပါတဝိသယ အပါဒါန် ဖြစ်၍ "နိက္ခမိတွာ"ဟု စပ်ပုဒ် ထည့်ပါ - ဟူလို] အနဂါရိယံ-လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ယံနူန ပဗ္ဗဇေယျံ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွာထား၍, သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဟောတိ -ထင်ရှား၏၊) [ဧဝံ ဟောတိကို ပြန်အုပ်ပါ။] ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေ်ပကထာ-တည်း၊ (ဣတိတစ်လုံး အကျေကြံ။)

စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျံဟူသောပါဌ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဂါရဿ - အိမ်၌နေခြင်း၏၊ ဟိတံ - စီးပွားဖြစ်သော၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိ ကမ္မံ-လယ်ထွန်ခြင်း, ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအစရှိသော အလုပ်ကို၊ အဂါရိ ယံတိ - ယံ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ တဉ္စ - ထိုအိမ်၌ နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှုသည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သောလယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အနဂါရိယာတိ-ယာဟူ၍၊ ဉာတဗ္ဗာ-၏၊ အနဂါရိယံ-အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာဖြစ်သော၊ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ထို ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ-ကား၊ (ယန္နူန) ပရိဗ္ဗဇေယျံ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွာထား၍, သွားရောက် ရပါမူကား ကောင်းလေစွ။

ပရိဒဟိတွာ။ ။အစ္ဆာဒေတွာ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ အပုဗ္ဗ စုရာဒိဆဒဓာတ်သည် သံဝရဏ (စောင့်ရှောက်ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ဆီးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ "ကိုယ်အတွင်းကို လူမမြင်ရအောင် ဆီးကာထားခြင်း"ဟူသည် အဲဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းတည်း၊ ပရိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော "ပရိဒဟန"သည် "နိဝါသ-ဝတ်ခြင်း" အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ သင်းပိုင်ကို ဝတ်၍, အပေါ်ခြုံကို ယမ်းခြင်း ခြုံခြင်းကို "ပရိဒဟိတွာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ပရိဒဟိတွာတိ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ။]

အဂါရဿ ဟိတံ။ ။အဂါရဝါသော အဂါရံ (ဉတ္တရပဒလောပေန - ဝါသ နောက်ပုဒ်ကို ချေသဖြင့် "အဂါရံ"ဟု ဖြစ်၏၊) တဿ - ထို အိမ်၌ နေခြင်း၏၊ ဝမိုဝဟံ - တိုးပွားမှုကို ဆောင်တတ်သော အလုပ်သည်၊ အဂါရဿ-၏၊ ဟိတံ-စီးပွားမည်၏၊ [အဂါရဿ+ ဟိတံ အဂါရိယံ၊ ဟိတအနက်၌ ဣယသက်၊ နတ္ထိ + အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနဂါရိယာ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ)။] ပဗ္ဗဇ္ဇာ၌ "ပပုဗ္ဗ, ဝဇ - ဂတိမှိ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ သဗ္ဗကမ္မဓာဂေန ဝိဓာနေန (လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း စသော ကိစ္စကို စွန့်ခြင်း အစီအရင်ဖြင့်) အဿမန္တ ရဂမနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ သွားနေခြင်း၌" ဟု ထောမနိဓိ ဖွင့်၏၊ ပ နှင့် ပရိဗ္ဗဇေယျံ၌ ပရိတို့သည် ပရိစ္စာဂ အနက် ဟောတည်း။

၂၅॥ အစိရဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ ယေန ဘဂဝါ, တေနုပသင်္ကမိတိ–ကား၊ သုဒိန္နော– သည်၊ ပရိသာယ– သည်၊ အဝုဋ္ဌိတာယ – မထသေးမီ၊ ဘဂဝန္တံ– ကို ပဗ္ဗဇ္ဇံ – ကို၊ န ယာစိ – တောင်းပန်သည် မဟုတ်၊ ကသ္မာ – နည်း၊ တတြ – ထို ပရိသတ်၌၊ အဿ – ထိုသုဒိန်၏၊ ဗဟူ–န်သော၊ ဉာတိသာလောဟိတာ – ဆွေမျိုး သွေးသား တော်စပ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မိတ္တာမစ္စာ–မိတ်ဆွေ, အဖော်သဟာယ်ချင်းတို့ သည်လည်းကောင်း၊ သန္တိ–န်၏၊ တေ–ထိုဉာတိသာလောဟိတ မိတ္တာမစ္စတို့သည်၊ တွံ – သည်၊ မာတာပိတူနံ – မိဘတို့၏၊ ဧကပုတ္တကော – သနားစောင့်ရှောက် အပ်သော တစ်ယောက်သော သားတည်း၊ တယာ– သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုံ – ငှါ၊ န လဗ္ဘာ– မရအပ်၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြော၍၊ ဗာဟာယံ – လက်မောင်း၌၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟေတွာပိ– ကိုင်၍လည်း၊ အာကဍ္ဎေယျုံ – ဆွဲငင်ကုန်ရာ၏၊ တတော – ထိုသို့ ဆွဲငင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ –ရှင်ရဟန်း အဖြစ်၏၊ အန္တရာယော – သည်၊ ဘဝိဿတိ – တ္တံ၊ ဣတိ– ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (န ယာစိ – မတောင်းပန်၊) ပရိသာယ – နှင့်၊ သဟေဝ – တကွသာလျှင်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ – ထပြီး၍၊ ထောကံ – အနည်းငယ်၊ ဂန္တွာန– သွားပြီး၍၊ ပုန – ဖန်၊ ကေနစိ – တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သရီရကိစ္စလေသေန– ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စသော အနည်းငယ်သော ကိုယ်ကိစ္စကြောင့်၊ (ကိုယ်ကိစ္စကို အကြောင်းပြသဖြင့်၊) [ဥစ္စာရပဿာဝါဒိ သရီရကိစ္စလေသေန၊ ...လေသသဒ္ဒါ

ဉာတိသာလောဟိတာ॥ ॥အယံ အဇ္ဈတ္တိကောတိ – "ဤသူသည် အတွင်းလူ" ဟူ၍၊ ဇာနန္တိ – သိလည်း သိတတ်ကုန်၏၊ (ကတ္တုသာဓန) ဉာယန္တိဝ – သိလည်း သိအပ်ကုန်၏၊ (ကမ္မသာဓန) ဣတိ, ဉာတိ – ဉာတိတို့မည်၏၊ [ဉာဓာတ် တိပစ္စည်း ပုလ္လိင်၊] လောဟိတေန + သမ္ဗန္ဓာ သာလောဟိတာ – သွေးအားဖြင့် စပ်သူတို့ (သွေးသားစပ်သူတို့)၊ [သံ + လောဟိတ၊ သံဥပသာရသည် သမ္ဗန္ဓ (သင်္ကေတ) အနက်ဟော၊ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၊ ဒီဃပြု။] အဖဘက်ဆွေမျိုးကို ဉာတိ, အမိဘက်ဆွေမျိုးကို သာလောဟိတ, ဟုခွဲ၊ တစ်နည်း–မိဘ ၂ဖက်ဆွေမျိုးကို ဉာတိ, ယောက္ခမဘက်ဆွေမျိုးကို သာလောဟိတဟု ခွဲ၊ – (ဋီကာ)။

မိတ္တာ မစ္စာ॥ ॥မိဇ္ဇန္တိ သိနိယှန္တိ–ချစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ မိတ္တာ၊ [မိဒ–သိနေဟေ+တ။] မိနန္တိ သဗ္ဗဂုယှေသု အန္တော ပက္ခိပန္တိ – အလုံးစုံ လျှို့ဝှက်အပ်သော တိုင်ပင်ဖွယ်တို့၌ အတွင်း သွင်းတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝါ မိတ္တာ၊ [မိ – ပက္ခေပေ + တ။] ဋီကာ၌ "မိတ္တာယန္တီတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "မိဒယန္တီ"ဟု စုရာဒိဂိုဏ်းဖြင့် ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ ထို မိဒယန္တိလည်း "မိဇ္ဇတိ"နှင့် အနက်တူပင်၊ အမစ္စကား – သဟနှင့် အနက်တူသော "အမာ" နိပါတ်နောင် ဘဝတိ အနက်၌ "တျက်" ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း၊ က်အနုဗန်ကိုချေ၊ တျကို စပြု, ဒွေးဘော်လာ၊ "သဗ္ဗကိစ္စေသု – တို့၌၊ အမာ – အတူတကွ၊ ဘဝန္တိ (ထောမနိဓိ၌ "ဝသတိ") ဣတိ အမစ္စာ။

အနည်းငယ် အနက်ဟော၊] နိဝတ္တိတွာ–ပြန်နစ်၍၊ ဘဂဝန္တံ–သို့၊ ဥပသင်္ကမ္မ–၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ–ကို၊ ယာစိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထ ခေါ သုဒိန္နော၊ ပေ၊ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရာဟုလကုမာရဿ–၏၊ ပဗ္ဗဇိတတော–ရှင်ပြုရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ မာတာပိတူဟိ–တို့သည်၊ အနနုညာတံ–ခွင့်မပြုအပ်သော၊ ပုတ္တံ–ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတိ–ရှင်ဖြစ်စေတော်မမူ၊ ဝါ–ရှင်ပြုပေးတော်မမူ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (မိဘတို့ ခွင့်မပြုအပ်သော သားကို ရှင်ပြုပေးတော်မမူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နံ–ထိုသုဒိန်ကို၊ အနုညာတောသိ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေယျာတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ။

၂၆။ ဣတော–ဤ အနုညာတောသိ အစရှိသော ဝါကျမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ပါဠာနုသာရေနေဝ–ပါဠိသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်သာလျှင်၊ "(ပါဠိလျှောက်အားဖြင့်သာလျှင်၊) ဂန္တွာ– ဉာဏ်သွား သွား၍၊ တံ ကရဏီယံ တီရေတွာတိ ဧတ္ထ –၌၊ ဇဝံ–သို့၊ အတ္ထော – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ (ကိံ)၊ ဓုရနိက္ခေပနေဝ–တာဝန်ကို လျှော့ချခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ တံ ကရဏီယံ–ထို ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ–ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ [ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနာဒီသု ဓုရနိက္ခေပေန၊ တေနာဟ –နဟီတိ အာဒိ၊] ဣတိ – ဤအနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ၌၊ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒဿ–ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသူ၏၊ ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနဉ္စဒ္ဓါရသံ့ရဏာဒီသုဝါ–စေခြင်း အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ နက္ခတ္တကီဠာယံဝါ–ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ–သည်၊ န နမတိ–မညွတ်တော့၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓုရနိက္ခေပနေဝ–လျှင်၊ တံ ကရဏီယံ–ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ – ၍၊ ဣတိ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။)

ပန–ကား၊ အမ္မတာတာတိ ဧတ္ထ–၌၊ အမ္မာတိ–အမ္မဟူသောပါဠိဖြင့်၊ မာတရံ–ကို၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ တာတာတိ–တာတဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ပိတရံ–ကို၊ (အာလပတိ–၏၊) တွံ ခေါသိတိ (ပဒဿ)–တွံ ခေါသိ ဟူသော ပုဒ်၏၊ တွံ ခေါ အသိတိ (ပဒစ္ဆေဒေါ–တွံ ခေါ အသိဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော–၏၊) ဧကပုတ္တကောတိ–ကား၊ ဧကောဝ–တစ်ယောက်တည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပုတ္တကော–သနားစောင့်ရှောက်အပ်သော သားသည်၊ (အသိ–၏၊) တေ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ အညော–အခြားသော၊ ဇေဋ္ဌောဝါ–အစ်ကိုကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ကနိဋ္ဌောဝါ–ညီငယ်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဧကပုတ္တကောဟူသော ပါဠိ၌၊ ဧကပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ–ဆိုထိုက်လျက်၊ အနုကမ္ပာဝသေန–သနားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကပုတ္တကောတိ–ဟူ၍၊ (မာတာပိတူဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ["အနုကမ္ပိတော+ ဧကပုတ္တော ဧကပုတ္တကော"ဟု ပြု။]

ပိယောတိ–ကား၊ ပီတိဇနနကော–နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (ဧက ပုတ္တကော၌ စပ်၊) မနာပေါတိ–ကား၊ မနဝဍ္ဎနကော – စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ (စိတ်ကြိုး ဝင်လောက်သော၊) သုခေဓိတောတိ–ကား၊ သုခေန – ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဧဓိတော –ကြီးပွားစေအပ်သော၊ သုခသံဝဍ္ဎိတော – ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ သုခပရိဟတောတိ– ကား၊ သုခေန – သဖြင့်၊ ပရိဟတော–ရွက်ဆောင်အပ်သော၊ ဇာတကာလတော –မွေးဖွားရာအခါ မှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ဓာတိဟိ – ကလေးထိန်းတို့သည်၊ အင်္ကတော–ရင်ခွင် တစ်ခွင်မှ၊ အင်္ကံ – ရင်ခွင် တစ်ခွင်သို့၊ ဟရိတွာ–ဆောင်၍၊ ဓာရိယမာနော–ချီပွေ့ဆောင်ရွက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ–လည်းကောင်း၊) အသဿကရထကာဒီဟိ – မြင်းရုပ် ရထားကလေး အစရှိကုန်သော၊ ဗာလကီဠနကေဟိ – ကလေး ကစားဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ကီဠာပိယ မာနော – ကစားစေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ – လည်းကောင်း၊) သာဒုရသဘောဇနံ–

ပိယော။ ။ပီ–တပ္ပနေ (နှစ်သက်ခြင်း ချစ်ခြင်း) ကပစ္စည်း၊ (ဏ်အနုဗန် ချေ)၊ အပစ္စည်းသော်လည်း ကြံ၊ ဤကို ဣယပြု၊ "ပိယာယိတဗ္ဗော – ချစ်ခြင်းဖြင့် ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ ပိယော" ဟု ဋီကာ ဝိဂြိုဟ် ပြု၏၊ "ပိယတေ–ချစ်အပ်၏၊ ဣတိပိယော" ဟု ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟာ ပြုသည်၊ "ပီတိဇနနကော" ကား သဘာဝတ္ထ အဖွင့်၊ "ချစ်အပ်သူသည် မိမိကို ချစ်သော မိဘ၏ ပီတိကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောရှိသည်" ဟူလို။

မနာပေါ။ ။မန+အာပ၊ အာပ၌ အပမာတ်, ကာရိတ်ကျေ၊ အပစ္စည်း၊ "မနံ - စိတ်ကို+အပယတိ – တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ"ဟု ပြုစေလို၍ "မနဝဍ္ဎနကော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "မိဘ၏စိတ်ကို တိုးပွားစေ"ဟူသည် စိတ်ကြိုးဝင်စေခြင်းတည်း၊ မိဘတို့သည် ရုပ်အဆင်းနှင့် အရည်အချင်း ပြည့်ဝသော သားသမီးတို့ကို ရလျှင် စိတ်ကြိုးဝင်တတ်ကြ၏၊ "မနေန–စိတ်သည်+အပီယတေ–ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ" ဟုလည်း အခြားနေရာ၌ ပြုရ၏၊ "မြတ်နိုးအပ်" ကား သင်္ကေတအနက်တည်း။

သုခေဓိတော။ ။သုခ+ဧဓိတော၊ "ဧဓ–ဝုဍ္ဎိယံ"–ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၊ ဤနေရာ၌ ဝုဍ္ဎိအနက်ပေတာ၊ ထို့ကြောင့် "သုခသံဝဍ္ဎိတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧဓိယတေ–ကြီးပွားစေအပ်၏၊ ဣတိ ဧဓိတော"ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ "ဧဓ–ဝုဍ္ဎိယံ"ဟု ဆို၍ "သုခေဓိတော"ဟု မှုကွဲပြ၏။ [တရုဏာ ဒါရကကာလေ တတောပရဉ္စ သာဒုရသမနုညဘောဇနာဒိ အာဟာရသမ္ပတ္တိယာ သုခေဓိတော။]

သုခပရိဟတော။ ။ပရိဟရိယတေ–ဆောင်ရွက်အပ်၏၊ ဣတိ ပရိဟတော၊ သုခေန+ ပရိဟတော သုခပရိဟတော၊ ["ကီဠမာနော"ဟု ကတ္တုရုပ်တွေ့ရ၏၊ ပရိဟတောဟူသော ကမ္မရုပ်၏ ဆောင်ရွက်ပုံ သရုပ်ပြ ဖြစ်၍ "ကီဠာပိယမာနော"ဟု ရှိသင့်၏၊ ထိုသို့ရှိမှ "ဓာတီဟိ" ဟူသော ကတ္တားနှင့်လည်း လျော်မည်၊ "ဓာရေတိ–ဆောင်ရွက်တတ်၏၊ ဣတိ ဓာတီ"ဟု ပြု၊ အဿကဌ ကပစ္စည်းသည် ဥပမာအနက်ပေတာ၊ အဿာဝိယာတိ အဿကာ၊ ရထကာ၌ကား ခုဒ္ဒက အနက်ပေတာ၊ ခုဒ္ဒကာ + ရထာ ရထကာ။]

သာယာအပ်သော အရသာရှိသောဘောဇဉ်ကို၊ ဘောဇိ ယမာနော – စားစေအပ်သည်၊ ဝါ – ကျွေးအပ်သည်၊ (ဟုတွဲ–လည်းကောင်း၊) သုခေန – သဖြင့်၊ ပရိဟာတော– အပ်သော။ (ကေပုတ္တကောဋ္ဌ စပ်၊)

န တွံ၊ ပေ၊ ဇနာသိတိ – ကား၊ တာတ သုဒိန္န – ချစ်သားသုဒိန်၊ တွံ–သည်၊ ဒုက္ခဿ – ၏၊ ကိဉ္စိ – စိုးစဉ်း အနည်းငယ်ကိုမျှ၊ အပ္ပမတ္တကံ – နည်းသော အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ကလဘာဂံပိ – တစ်စိတ်သော အဖို့ကိုလည်း၊ [ကိဉ္စိကို ဖွင့်သည်၊ ကိဉ္စိသဒ္ဒါ အပ္ပတ္ထဝါစကနိပါတ်။] န ဇာနာသိ – မသိရ၊ [ယခုတိုင်အောင် မသိ ရသေးသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန္နာဝိရတဝတ္တမာန် သိ ဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။] အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ကိဉ္စိ – တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒုက္ခေန – ဒုက္ခဖြင့်၊ (ဝိသယံ– အာရုံကို၊) နာနုဘောသိ – မခံစားရ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ကရဏတ္ထေ– ကရိုဏ်းအနက်၌၊ သာမိဝစနံ – သာမိဝိဘတ်တည်း၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ အနုဘဝနတ္ထေ – အနုဘဝန အနက်၌၊ ဇာနနာ – ဇာနနကြိယာသည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) အထ ဝါ – ကား၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ဒုက္ခံ–ကို၊ နဿရတိ – အမှတ် မရ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဥပယောဂတ္ထေ – ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ သာမိဝစနံ–တည်း၊ စ–သည်သာ မကသေး၊ သရဏတ္ထေ–သရဏအနက်၌၊ ဇာနနာ– ဇာနနကြိယာသည်၊ (ဟောတိ၊) ဝိကပ္ပဒွယေပိ – ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ်နှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ပုရိမပဒဿ – ကိဉ္စိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏၊ ဥတ္တရပဒေန–ဒုက္ခဿ

အထဝါ, အနုဘဝနတ္ထေဇာနနာ။ ။ဤနည်း၌ "ကိဉ္စိဒုက္ခဿ – တစ်စုံတစ်ခုသော ဒုက္ခဖြင့်၊ (ဝိသယံ–အာရုံကို၊) န ဇာနာသိ–မခံစားရ"ဟု ပါဠိတော်မှာ ပေး။ [ယဒါ ဇာနာတိ သဒ္ဒေါ ဗောဓနတ္ထော န ဟောတိ – ဇာနာတိကြိယာသည် သိခြင်း အနက်ကို မဟော၊ တဒါ တဿ ပယောဂေ – ထို ဇာနာတိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌၊ သပ္ပိနော ဇာနာတိ, မဓုနော ဇာနာတိတိ အာဒီသု ဝိယ–ထောပတ်ဖြင့် အရသာကို ခံစား၏, ပျားရည်ဖြင့် အရသာကိုခံစား၏, စသည်တို့၌ကဲ့သို့၊ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဣစ္ဆန္တီတိ အာဟ–ကိဉ္စိဒုက္ခေန နာနုဘောသိတိ၊ ပေ၊ ဝိသယံ နာနုဘောသိတိ စေဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။]

အထဝါ၊ ပေ၊ သရဏတ္ထေဇာနနာ။ ။"ကိဉ္စိဒုက္ခဿ–တစ်စုံတစ်ခုသော ဒုက္ခကို၊ န ဇာနာသိ–အမှတ်မရ"ဟု ပါဠိတော်မှာ ပေး၊ "ခံစားရသော ဒုက္ခက မရှိသောကြောင့်ပင် ဘာဒုက္ခကိုမျှ မမှတ်မိ"ဟူလို။ [ယဒါပန ဇာနာတိ သဒ္ဒေါ သရဏတ္ထော ဟောတိ၊ တဒါ သရဏတ္ထာနံ ဓာတု သဒ္ဒါနံ ပယောဂေ "မာတု သရတိ (အမိကို အမှတ်ရ၏), ပိတု သရတိ, ဘာတု ဇာနာတိ (အမှတ်ရ၏)" ဣတိ အာဒီသု ဝိယ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဣစ္ဆန္တီတိ အာဟ–အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နဿရတီတိ အတ္ထောတိ။]

ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့်၊ သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ်-တူသော သာမိဝိဘတ်၏ ကျေခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန- သဒ္ဒါကျမ်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဉာတဗ္ဗံ – သိထိုက်၏။

မရဏောန ပိ မယ် တော အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာတိ – ကား၊ တဝ- သင်၏၊ အမွေသု – တို့သည်၊ ဇီဝမာနေသု – အသက်ရှင်နေကုန်လသော်၊ ဝါ – ကုန်စဉ်၊ မရဏံ – သေခြင်းသည်၊ သစေ ပိ ဘဝေယျ – အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဓဝံသတိ-သော်) တေ-၏၊ တေန မရဏေန ပိ –ကြောင့်လည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ အကာမကာ အနိစ္ဆကာ – ခွဲခွာခြင်းငှာ အလို မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဗာ-၍၊) အတ္တနော-၏၊ နရုစိယာ – အလို မဟုတ်ဘဲ၊ ဝိနာ – ခွဲခွါ၍၊ ဘဝိဿာမ –ဖြစ်ရ ကုန်လိမ့်အံ့၊ တယာ – သင်နှင့်၊ ဝိယောဂံ – ကွေကွင်းခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿာမ –

ဝိကပ္ပဒွယေပိ။ ။"ဝိကပ် ၂ ခု"ဟူသည် အထ ဝါတက်သော အနဘာဝနတ္ထ သရဏတ္ထကို ပြသော ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ်တည်း၊ "ကိစ္စိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ဝိဘတ်ကို ဒုက္ခသဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် တူအောင် ဆဋ္ဌီ ကေဝုစ် (သ) ချေပါ – ဟူလို။ [ကိစ္စိသည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သော ကြောင့် ထို ပုဒ်နောင် အလိုရှိရာ ဝိဘတ်များ ချေနိုင်သည်။]

သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန။ ။"ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဓာတ်တို့၏အနက်များစွာကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ဇာနာသိ၌ ဉာဓာတ်သည် အနဘာဝနအနက်, သရဏအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထိုသို့ ဟောနိုင်ပုံကိုကား သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်ဖွယ် မလို၊ အနဘာဝနအနက်၏ ယှဉ်ရာဝယ် ကရိဏ်းအနက်၌ ဆဋ္ဌီ သက်ရခြင်း, သရဏတ္ထ ယှဉ်ရာဝယ် ကံအနက်၌ ဆဋ္ဌီ သက်ရခြင်းကိုသာ သဒ္ဒါကျမ်းသို့ လိုက်ဖို့လိုသည်၊ ထိုတွင်"သရဏျတ္ထကမ္မနိ- သရဓာတ်နက်၏ယှဉ်ရာ ကံအနက်၌ ဆဋ္ဌီ သက်" သုတ်ကိုသာ ကာတန္တ(ကာရက)၌ တွေ့ရ၏၊ အခြား တစ်သုတ်ကို ရှာကြပါလေ။

အကာမကာ။ ။"နတ္ထိ+ကာမော(အလို) ယေသံ အမှာကံတိ (တေ မယံ) အကာမကာ" ဟု ပြုစေလို၍ "အနိစ္ဆကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကာမ"အရ ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသာကာမ, ကာမနတ်, မေထုန်အနက်များကို မယူဘဲ"ဣစ္ဆာ"အနက်ကို ယူပါ-ဟူလို၊ အနိစ္ဆကာ၌လည်း "နတ္ထိ+ဣစ္ဆာ ယေသံတိ အနိစ္ဆကာ"ဟု ပြု, သမာသန္တက ပစ္စည်းသက်၊ ထို အနိစ္ဆကာကိုပင် "န အတ္တနော ရုစိယာ-မိမိ၏သဘောကျ မဟုတ်ဘဲ၊ ဝါ-ကျေနပ်မှု မရှိဘဲ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ (ဘာဝတ္ထ)ဖွင့်သည်။

ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ။သေကွဲ ကွဲရခြင်းကို "ဝိနာဘာဝ"ဟုခေါ်၏၊ [ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေါ ဝိနာဘာဝေါ၊-ဒသမမွှသုတ်, အင်္ဂုတ္တိုရ်။] ဝိနာနိပါတ်သည် ဝဇ္ဇန (ကင်းခြင်း, ခွဲခွာ ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "ဝဇ္ဇနေတု ဝိနာ နာနာ, အန္တ ရေန ရိတေပုထု၊-အဘိဓာန် (၁၁၃၇)၌ ဝဇ္ဇနအနက်မှတစ်ပါး ဝိယောဂအနက်ဟု သီးခြားမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိယောဂံသည် ဝိနာ၏ ကွေကွင်း

ရောက်ရကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယော-နက်၊ ကိံ ပန မယံ တန္တိ-ကား၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ဝါ - ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်၊ ယေန (ကာရဏေန) - အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ - တို့သည်၊ တံ - သင့်ကို၊ ဇီဝန္တံ - အသက်ရှင်ဆဲကို၊ အနုဇာနိဿာမ - ခွင့်ပြုရကုန်လိမ့်အံ့၊ တံကာရဏံ - ထိုခွင့်ပြုရခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ကိံ ပန, ကိံ နာမ - အဘယ်မည်သည့် အကြောင်းတဲ့နည်း၊ အထ ဝါ-ကား၊ ကိံ ပန မယံ တန္တိ - ကား၊ ကေန ကာရဏေန - အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ- တို့သည်၊ တံ - သင့်ကို၊ ဇီဝန္တံ - အသက်ရှင်ဆဲကို၊ အနုဇာနိဿာမ - ခွင့်ပြုနိုင်ကုန်အံ့နည်း၊ (န အနုဇာနာမ ဧဝ - ခွင့် မပြုနိုင်ကုန်သည်သာ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ကိံ ပန မယံ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ခွဲခွာခြင်း အနက်ကိုဖွင့်သော ပုဒ်ပင်တည်း၊ တယာ ဝိယောဂံ့ တယာကား မယံ တေဒ္ဒ တေ၏ ဝိနာစပ်ခိုက် သဟာဒိ ယောဂ အနက်လည်း ရနိုင်ကြောင်းကို ပြသောပုဒ်တည်း၊ ရှေ့၌ "တေ + မရဏေန" ဟု မရဏေန ၏ သမ္ဗန်အဖြစ်ဖြင့်လည်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ။ [မယံ တေတိ ဧတ္ထ တေတိ ပဒဿ သဟတ္ထေ ကရဏဝစနေ ပိ (ပိဖြင့် သမ္ဗန်ကိုပေါင်း) အတ္ထံ ဒဿေတုံ တယာ ဝိယောဂံ ပါပုဏိဿာမာတိ အတ္ထန္တရံ (အနက် တစ်မျိုးကို) ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ။] "ဝိယောဂံ ဝါ"ဟု တချို့စာ၌ ဝါပါသည်ကား မကောင်း၊ ရဋ္ဌပါလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း (ဝါ)မပါ။

ဧဝံသန္တေ။ ။ရှေ့ဝါကျအနက်ကိုပင် "ဧဝံသန္တေ"ဟု ပြန်၍ လက္ခဏာပြုသည်၊ "ဤသို့ မတော်လို့များ သေကွဲ-ကွဲရလျှင်တောင်မှ မတတ်သာလှ၍ မကျေနပ်ဘဲ ခွဲလိုက်ရမည် ဖြစ်ပါလျက် အသက်ရှင်နေသော သင့်ကို ဘာကြောင့် ရှင်ခွဲ ခွဲနိုင်ပါ့မလဲ" ဟူလို။

ဋီကာ။ ။နန္ဒမယံ သုဒိန္န ဿာမာဒိသု ကေနစိ ဥပါယေန (သာမဥပါယ်စသော တစ်စုံ တစ်ခုသော ဥပါယ်တမည်ဖြင့်) အပ္ပဋိသေဓနေန (မတားနိုင်ခြင်းကြောင့်) အပ္ပဋိကာရေန (ရောဂါဖြစ်သည်ကို မကုနိုင်ခြင်းကြောင့်) မရဏေနပိ တယာ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ၊ ဧဝံသတိ၊ [သာမာဒိသု၌ အာဒိဖြင့် ဒာန, ဒဏ္ဍ, ဒါန, ဥပါးကိုယူ၊ တစ်ဖက်ရန်ကို တားနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းနည်းလမ်းကို "ဥပါယ"ဟု ခေါ်ကြသည်၊ အကျယ်ကို အဘိဓာန်(၃၄၈)နိဿယသစ်မှာရှု။]

ကိံ ပန မယံ တံ။ ။ကိံကို ကိံနာမ ဖွင့်၍ တံကို "တံ ကာရဏံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် တံကို နိယမဝါစက ဟုလည်းကောင်း, ထိုတံ၏ အနိယမကို "ယေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ"ဟု ထည့်ပါဟုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ ပါဠိတော်၌ ဤအတိုင်း အနိယမ ဝါကျထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

အထ ဝါ။ ။ရှေ့နည်းဝယ် မယံ၏ နောက်၌ရှိသော တံကို ရှေ့သို့လှည့်၍ စပ်ရ သဖြင့် အသိခက်သောကြောင့်"အထ ဝါ"ဟု တစ်နည်းပြသည်၊ ဤနည်း၌ကား ကိံကို ကာရဏအနက်၌ ပဌမာဝိဘတ် ကျေသောပုဒ်ဟု လည်းကောင်း, တံကို တုမ္ဟဝါစကဟုလည်းကောင်း, ရှေ့နည်း၌ ကဲ့သို့ ၂ ဝါကျမခွဲဘဲ တစ်ဝါကျတည်းဟုလည်းကောင်း သိစေသည်။ [ကိံ ပနာတိ ဧတ္ထ ကိံတိ ကာရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ-ကေန ပန ကာရဏေနာတိ။]

၂၇။ တတ္ထေ ဝါတိ–ကား၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတံ–တည်သော၊ နံ– ထိုသုဒိန်ကို၊ မာတာပိတရော–တို့သည်၊ နာဒ္ဒသာနံ သု–ခွင့် မပြုကြကုန်၊ တတ္ထေဝ ဌာနေ–ထိုခွင့် မပြုရာ အရပ်၌ပင်၊ (နိပန္နော စပ်၊) အနန္တရဟိတာယာတိ–ကား၊ ကေနစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အတ္ထရဏေန–အခင်းဖြင့်၊ အနတ္ထတာယ–ခင်းအပ်သော အခင်းမရှိသော၊ (ဘူမိယာ နိပန္နော–၌ စပ်၊)

၂၈။ ပရိစာရေတီတိ–ကား၊ ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ–သီချင်းဆိုသူ, ပွဲကသူ, ကျွမ်းသမားအစရှိသူတို့ကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ–ရှေးရှုတည်စေ၍၊ ဝါ–သီဆို ကပြစေ၍၊ တတ္ထ–ထို အာရုံတို့၌၊ သဟာယကေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ယထာသုခံ–ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ ဣန္ဒြိယာနိ – စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ စာရေဟိ – လှည့်လည်စေပါလော၊ သဉ္စာရေဟိ– ပတ်ဝန်းကျင် လှည့်လည်စေပါလော၊ ဣတော စိတော စ – ဤ အာရုံ ဤ အာရုံသို့လည်း၊ ဥပနေဟိ–ကပ်၍ ဆောင်ပါလော၊ ဣတိ – ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ပရိစာရေဟီတိ–ကား၊

အနန္တရဟိတာယ။ ။[အန္တရ–ဓာ, တ၊ ဓ ကို ဟပြု, အာကို ဣပြု၊ "အန္တရဟိတ"ဟု ဖြစ်၏။] အန္တရေ–လူနှင့် မြေတို့၏ အကြား၌ + ဓီယတေ – ထားအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရဟိတံ (အတ္ထရဏံ)၊ နတ္ထိ+အန္တရဟိတံ ယဿာတိ အနန္တရဟိတာ၊ "အကြား၌ ထားအပ်သော အခင်းမရှိ" သဒ္ဒတ္ထ၊ "ကေနစိ၊ ပေ၊ အနတ္ထတာယ" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ အတ္ထရီယတေ–ခင်းအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထတာ၊ အာပုဗ္ဗ ထရ (အစ္ဆာဒနေ) ဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် "အတ္ထတ"ဟု ဖြစ်၏၊ န + အတ္ထတာ အနတ္ထတာ။

ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ။ ။ဂန္ဓဗ္ဗာနာမ ဂါယနကာ(သီဆိုတတ်သူတို့)၊ နဋာနာမရင်္ဂနဋာ (ပွဲသဘင်၌ ကသူတို့)၊ နာဋကာ လင်္ဃနကာဒယော (ကျွမ်းသမား, ဘားကစားသူ စသည်တို့)။

ပရိစာရေဟိ။ ။ပရိပုဗ္ဗ, စရဓာတ်, ဏေပစ္စည်း၊ ပရိသည် ပရိတော (ပတ်ဝန်းကျင်) အနက်ဟော, စာရသည် လှည့်လည်စေခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ဣန္ဒြိယာနိဟု ကံကိုထည့်ပါဟု သိစေလို၍ "ဣန္ဒြိယာနိစာရေဟိ"စသည်မိန့်၊ သဉ္စာရေဟိ၌ "သမန္တတော+စာရေဟိ"ဟု ဥဒ္ဓကဋ္ဌ ဖွင့်သည်၊ စက္ခုဣန္ဒြေကို အကဆီသို့ ပို့ဆောင်လိုက်,သောတဣန္ဒြေကို အဆိုဆီသို့ ပို့ဆောင် လိုက်, ဇိဝှါဣန္ဒြေကို အစားအသောက်ဆီသို့ ပို့ဆောင်လိုက်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို ဟိုဟိုဒီဒီသို့ လှည့်လည်ပါစေ–ဟူလို၊ [ပရိတော တတ္ထတတ္ထ ယထာသကံ ဝိသယေသု (မိမိ မိမိ၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော အာရုံတို့၌) စာရေဟီတိ အတ္ထောတိ အာဟ–ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟီတိ အာဒိ–ဋီကာ။]

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပရိစာရသဒ္ဒါသည် ပြုစု လုပ်ကျွေးစေခြင်း (အပြုစုခံခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဥပမာ – မယားကို "ပါဒပရိစာရိကာ – ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး" ဟူရာ၌ လည်းကောင်း, "အတ္တကာမ ပါရိစရိယာ – မိမိကို ကာမဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း" ဟူရာ၌

ဂန္ဓဗ္ဗနဂရနာဂရကာဒီနိ–တို့ကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ–၍၊ ဝါ–၍၊ တတ္ထ–တို့၌၊ သဟာယကေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ (ပရိစာရေဟိ–ပြုစုလုပ်ကျွေးစေ ပါလော၊) လဠ–မြူးထူးပါလော၊ ဥပလဠ–ကပ်၍ မြူးထူးပါလော၊ ရမ–ပျော်ပါးပါလော၊ ကီဠသု–ကစားပါလော၊ ဣတိပိ–ဤအနက်သည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တောတိ–ကား၊ အတ္တနော–၏၊ ပုတ္တဒါရေဟိ–သား သမီးဇနီးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ဘောဂေ–ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော–ခံစားလျက်၊ ပုညာနိ ကရောန္တောတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ, သံဃဉ္စ, အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဒါနပ္ပဒါနာဒီနိ–နေ့စဉ်အလှူ, ဥပုသ်နေ့ စသည်တို့၌

လည်းကောင်း, သုံးစွဲအပ်သော ပရိစရဏမျိုးတည်း၊ ဤ၌ ကာရိတ် ပစ္စည်းပါခြင်းသာ ထူး၏၊ [ထိုသို့ အပြုအစုခံခြင်းသည် မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် လဠ စသည်ဖြင့် ဥဒ္ဒကဋ္ဌပြ၍ လဠကို ဥပလဠဟုလည်းကောင်း, ရမကို ကီဠသု ဟုလည်းကောင်း ဆင့်၍ ဖွင့်သည်။]

ဋီကာများ။ ။ပရိစာရေဟိတိဝါ သုခုပကရဏေဟိ (ချမ်းသာခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်) အတ္တာနံ ပရိစာရေဟိ–ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပါလော၊ အတ္တနော ပရိစရဏံ ကာရေဟိ–မိမိကို ပြုစုခြင်းကို ပြုစေပါလော၊ ဤသို့ ပရိစာရေဟိအတွက် သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်ပြီးလျှင် "တထာဘူတောစ (ထိုသို့ မိမိကိုယ်ကို ပြုစုစေသူ အပြုအစုခံသူသည်လည်း)ယသ္မာ လဠန္တော ကီဠန္တောနာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ လဠာတိ အာဒိဝုတ္တံ"ဟု ရဋ္ဌပါလသုတ်ဋီကာ ဖွင့်သည်။ [သာရတ္ထ၌လည်း ထိုဋီကာအတိုင်း ပါ၍မှန်ရှိစေ။]

ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တော။ ။ကာမေကို ဘောဂေဟုဖွင့်၏၊ [ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပရိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဝိသေသတော ပဉ္စကာမဂုဏာ ဘောဂါနာမာတိ အာဟ–ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တောတိ–သုံးဆောင်ခံစားတိုက်သောကြောင့် အထူးအားဖြင့် ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့သည် ဘောဂမည်၏။] စီးပွားဥစ္စာများလည်း ဘောဂအမည် ရကြ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ ဝိသေသဘောဂ (စည်းစိမ်အထူး) ဖြစ်သောကြောင့် အတိသယနည်းအားဖြင့် ကာမဂုဏ် ငါးပါးကိုသာ ဘောဂဟု ဆိုလိုသည်။

ဒါနပ္ပဒါနာဒီနိ။ ။ ပသဒ္ဒါသည် ပကဋ္ဌ(အမြတ်)အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် နိစ္စဒါနံ ဒါနံနာမ–ဆွမ်းလောင်းမှုစသော နိစ္စဒါနသည် ဒါနသာမည်၏၊ ဥပေါသထ ဒိဝသာဒီသု ဒါတဗ္ဗံ အတိရေကဒါနံ ပဒါနံ နာမ=ဥပုသ်နေ့စသော နေ့ထူးနေ့မြတ်တို့၌ ပေးအပ်ရသော အပိုအမို ဒါနသည် ပဒါနမည်၊ ပဝေဏီဝသေန ဝါဒီယျမာနံ ဒါနံ=မျိုးရိုးစဉ်လာ လှူနေကျ ဒါနသည် ဒါနမည်၏၊ အတ္တနာဝ ပဋ္ဌပေတွာ (ကိုယ်တိုင် စတည်၍) ဒီယျမာနံ ပဒါနံနာမ၊–[ဤနည်း၌ ပသည် အာဒိကမ္မအနက်ကို ဟော၏။] ပစုရဇနေသာဓာရဏံ ဝါ နာတိ ဥဠာရံ ဒါနံနာမ=အများလှူနိုင်သော အလွန်မကောင်းလှသော အလှူသည် ဒါနမည်၏၊ အနညသာဓာရဏံ အတိဥဠာရံ ပဒါနံ နာမ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အာဒိသဒ္ဒေန သီလာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။

အထူးပြုအပ်သော မြတ်သောအလှူ အစရှိကုန်သော၊ သုဂတိမဂ္ဂသောကောနိ– သုဂတိလမ်းကို သုတ်သင်တတ်ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မာနိ – ကုသိုလ်ကံတို့ကို၊ ကရောန္တော–ပြုလျက်၊ (အဘိရမသု–၌ စပ်၊) တုဏှီ အဟောသိတိ–ကား၊ ကထာနုပ္ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒနတ္ထံ–စကားအဆက်ကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိရာလာပ သလ္လာပေါ– စ၍ပြောခြင်း အတုံ့ပြန်၍ပြောခြင်းမရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ။

အထ–၌၊ အသ–ထိုသုဒိန်၏၊ မာတာပိတရော–တို့သည်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ကြိမ်၊ ဝတွာ – ၍၊ ပဋိဝစနမ္ပိ – စကားတုံ့ကိုမျှလည်း၊ အလဘမာနာ – မရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သဟာယကေ – တို့ကို၊ ပက္ကောသာပေတွာ – ခေါ်စေ၍၊ ဝေါ – အမောင်တို့၏၊ ဧသ သဟာယကော–ဤ သဟာယ်ချင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော – ရှင်ရဟန်းပြုလို၏၊ နံ – ထိုသဟာယ်ချင်းကို၊ နိဝါရေထ – တားပေးကြပါကုန်၊ ဣတိ – သို့၊ အာဟံသု – န်ပြီ၊ တေပိ – ထိုသဟာယ်ချင်းတို့သည်လည်း၊ တံ – ထို သုဒိန်ကို၊ [အဝေါစုံ – ၌ စပ်၊] ဝါ – သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ–၍၊ တိက္ခတ္တုံ – ကြိမ်၊ အဝေါစုံ–န်ပြီ၊ တေသမ္ပိ–ထို သဟာယ်ချင်းတို့အားလည်း၊ တုဏှီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထ ခေါ သုဒိန္နဿ၊ ပေ၊ အဟောသီတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ။ [သက္ကတ၌ "တုဏ္ဍိ" ဟု ရှိသောကြောင့် "တုဏှီ" ဟု ဤကာရန္တ ရှိစေ။]

၂၉။ အထ–၌၊ အသ – ထို သုဒိန်၏၊ သဟာယကာနံ – တို့၏၊ ဧတံ–ဤအတိုင်အပင်သည်၊ အဟောသိ၊ (ကိံ)၊ အယံ–ဤသုဒိန်သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ–ကို၊ အလဘမာနော–သော်၊ သစေ မရိဿတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ၊) ကောစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဂုဏော– အကျိုးကျေးဇူးသည်၊ န ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ပန–အန္တယကား၊ ပဗ္ဗဇိတံ–ရှင်ရဟန်း ပြုပြီးသော၊ နံ – ထိုသုဒိန်ကို၊ မာတာပိတရောပိ – တို့သည်လည်း၊ ကာလေနကာလံ – ရံဖန် ရံခါ၊ ပဿိဿန္တိ – မြင်ကြရကုန် လတ္တံ့၊ မယမ္ပိ–တို့သည်လည်း၊ ပဿိဿာမ–န်လတ္တံ့၊ စ–ဆက်၊ ဧသာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပိ နာမ– ဤ ရှင်ရဟန်းအဖြစ် မည်သည်လည်း၊ ဘာရိယာ – ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန် တစ်မျိုးတည်း၊ ဝါ – ဝန်လေး၏၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ – ၌၊ မတ္တိကာပတ္တံ – မြေခွက်ကို၊ ဂဟေတွာ – စွဲကိုင်၍၊ ပိဏ္ဍာယ – ငှါ၊ စရိတဗ္ဗံ – လှည့်လည်ရာ၏၊ ဝါ – လှည့်လည်ရ၏၊ ဧကသေယျံ – တစ်ယောက်တည်းသာ အိပ်ရခြင်းရှိသော၊ ဧကဘတ္တံ–

နိရာလာပသလ္လာပေါ။ ။စ၍ ပြောခြင်းသည် အာလာပ၊ [အာသဒ္ဒါသည် အာဒိကမ္မ အနက်ဟော၊] ပြန်၍ ပြောခြင်းသည် သလ္လာပ၊ [သံသဒ္ဒါသည် ပတိအနက်ဟော၊] နတ္ထိ + (ဝစနပဋိဝစနသင်္ခါတော) အာလာပသလ္လာပေါ ဧတဿာတိ နိရာလာပသလ္လာပေါ၊ (ဋီကာ)။

တစ်ထပ်တည်းသော နံနက်စာထမင်းရှိသော၊ မြဟ္မစရိယံ - မြတ်သော အကျင့်ကို၊ အတိဒုက္ကရံ - အလွန်ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏၊ ဝါ - အလွန်ပြုနိုင်ခဲ၏၊ အယဋ္ဌ - ဤသုဒိန်သည်လည်း၊ သုခုမာလော - သိမ်မွေ့နုနယ်၏၊ နာဂရိကု ဇာတိယော - မြို့သား၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ [နာဂရိကဋ္ဌ ဘာဝပ္ပဓာန "နာဂရိကော+ဇာတိ ယဿ"ဟု ပြု၊ ဏိကမှ ကကို ယပြု။] သော -ထို သုဒိန်သည်၊ တံ - ထို မြဟ္မစရိယကို၊ စရိတုံ - ငှါ၊ အသက္ကောန္တော - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုန - ဖန်၊ ဣဓေဝ - ဤအိမ်သို့သာ၊ အာဂမိဿတိ - ပြန်လာလတ္တံ့၊ ဟန္ဒ - ယခု၊ အဿ- ဤ သုဒိန်၏၊ မာတာပိတရော-တို့ကို၊ အနုဇာနာပေဿာမ- ခွင့်ပြုစေကြကုန်စို့၊ ဣတိ - ဤအတိုင်အပင်သည်၊ (အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ တိုင်ပင်ပြီး၍၊) တေ-ထို သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ တထာ-ထိုတိုင်ပင်သည့်အတိုင်း၊ အကံသု - န်ပြီ၊ မာတာပိတရောပိ - တို့သည်လည်း၊ နံ - ထိုသုဒိန်ကို၊ အနုဇာနိ သု - န်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇာယာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။

၃၀။ ဟဋ္ဌောတိ - ကား၊ တုဋ္ဌော - နှစ်သက်သည်၊ ဥဒဂ္ဂေါတိ - ကား၊ ပီတိဝသေန- ပီတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဗ္ဗုန္နတကာယစိတ္တော (အဘိ + ဥန္နတ + ကာယစိတ္တော) - အလွန်တက်ကြွသော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ ဝုဋ္ဌာသိ-ထပြီ။) [ဥဒ္ဓံ-အထက်၌+ အဂ္ဂ - အဖျားရှိသော ကိုယ်စိတ်သည်၊ အဿ အတ္ထီတိ ဥဒဂ္ဂေါ။] ကတိပါဟဉ္စိ- ကား၊ ကတိပယာနိ - အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ - ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဗလံ ဂဟေတွာတိ - ကား၊ သပ္ပါယဘောဇနာနိ - လျောက်ပတ်သော

ကတိပါဟံ။ ။ကတိပိ+အဟံ၊ ကတိသဒ္ဒါသည် သူ့ချည်းသက်သက် ဖြစ်လျှင် "ဘယ်လောက်နည်း" စသည်ဖြင့် သချာအပိုင်းအခြားကို မေးခြင်းအနက်၌ ဖြစ်၏၊ ကတိ + ပိ ဟု ပိနိပါတ်နှင့်တွဲသောအခါ "ကိဉ္စိပိ"ကဲ့သို့ အနည်းငယ် အနက်ဟော ဟု ကြံသင့်၏၊ "၂ ရက် ၃ ရက်"ဟု ပေးကြသည်ကား အဓိပ္ပာယ်တွက်တည်း၊ "ကတိပိ + အဟာနိကတိပါဟံ"ဟု ဒိဂုသမာသ်ပြု၊ ကတိပိလည်း သချာသဘောပင်တည်း၊ ကတိပယ၌ ကတိပိနောင် ယွတ္တဉ်၌ အယပစ္စည်းသက်လျှင် "ကတိပယ"ဟု ဖြစ်နိုင်၏။ [ထောမနိမိတ္တိကား- "ကတိနောင်, အယစ် ပစ္စည်း "ပုက်"လာ၊ ဥက်ချေ"ဟု ဆိုလေသည်။] ဤသို့ ကတိပိနှင့်ကတိပယ, အဟနှင့်ဒိဝသတို့ ပရိယာယ် ဖြစ်သောကြောင့် "ကတိပယာနိ+ဒိဝသာနိ"ဟုဖွင့်သည်။ [ဒိဝသာနိကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသ်ကြံ။]

ဗလံ ဂဟေတွာ။ ။"ကာယဗလံ ဇနေတွာ"ဟု အဓိပ္ပာယ်တွက်ဖွင့်၏၊ အားကို လက်ဖြင့်ယူ၍ မဖြစ်နိုင်၊ အားရှိအောင်စားသောက်နေထိုင်ခြင်းကိုပင် အားကိုယူခြင်းဟု ဆိုလိုသည်။ [ဗလင္ဂဟဏဏ်နာမ ကာယဗလဿ-ကို၊ ဥပ္ပါဒနမေဝါတိ အာဟ-ကာယဗလံ ဇနေတွာတိ။] ဤဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဂဟေတွာ"ဟု ကာရိတ် မပါစေရ၊ ရဋ္ဌပါလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ဂဟေတွာ"ဟုပင်ရှိ၏။

ဘောဇဥ်တို့ကို၊ ဘုဥ္ဇန္တော (စ)–စားလျက်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာဒန နှာယနာဒီဟိ– နံ့သာမှုန့်တို့ဖြင့် ပွတ်တိုက်ခြင်း, ရေချိုးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ ပရိဟရန္တော စ – ရွက်ဆောင်လျက်လည်းကောင်း၊ ကာယဗလံ – ကိုယ်အားကို၊ ဇနေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ မာတာပိတရော–တို့ကို၊ ဝန္ဒိတွာ–၍၊ အဿုမုခံ–မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိသော၊ ဝါ – မျက်ရည်တယိုယို, ငို၍နေသော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ–ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်းကို၊ ပဟာယ – ၍၊ ပေ၊ ဘဂ္ဂန္တေ – ရား၊ ဘဂဝါ – သည်၊ မံ–ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတု – ရှင်ဖြစ်စေတော်မူပါ၊ ဝါ – ရှင်ပြုပေးတော်မူပါ၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အမိပေ–၌၊ ဌိတံ–သော၊ အညတရံ–မထင်မရှားတစ်ပါး သော၊ ပိဏ္ဍစာရိကံ – ဆွမ်းခံ လှည့်လည်လေ့ရှိသော၊ ဝါ – ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင် ဆောင်သော၊ ဘိက္ခုံ – ကို၊ အာမန္တေသိ –အမိန့်ရှိတော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘိက္ခု – ရဟန်း၊ တေနဟိ – ထိုသို့ သုဒိန်က ရဟန်းပြုလိုလျှင်၊ သုဒိန္နံ – ကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ စေဝ – ရှင်လည်း ဖြစ်စေလော၊ ဝါ–ရှင်လည်း ပြုပေးလော့၊ ဥပသမ္ပာဒေဟိ စ – အထက် တန်းလည်း ပြည့်စုံစေလော၊ ဝါ–ပဉ္စင်းလည်း ပြုပေးလော၊ ဣတိ–သို့၊ (အာမန္တေသိ– ပြီ၊) ဘန္တေ–ရား၊ သာဓု–ပြီ၊ ဣတိ ခေါ်–လျှင်၊ သောဘိက္ခု–သည်၊ ဘဂဝတော– အား၊ ပဋိဿုဏိတွာ – ရှေးရှု နားထောင်၍၊ ဝါ – ဝန်ခံ၍၊ သုဒိန္နံ– မည်သော၊ ကလန္ဒပုတ္တံ–ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေသိ–စသည်၌ စပ်၊) ဇိနဒတ္တိယံ–ဘုရား ပေးတော်မူအပ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ–အတူနေတပည့်ကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ ပဗ္ဗာ ဇေသိစေဝ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိစ – ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အလတ္ထခေါ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ– ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ပန – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ အလတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဌတွာ – ၍၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု – တို့၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ – ရှင်အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ – ရှင်ပြုပေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ – အထက် တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံပုံကို လည်းကောင်း၊ [ဥပရိဘူတာ + သမ္ပဒါ ဥပသမ္ပဒါ] ဝါ – ရဟန်းပြုပေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ကထိတာ – ဆိုအပ်ပြီ၊ မယံ ပန–ကား၊

ဥစ္စာဒန နှာယနာဒီဟိ။ ။ဘုဝါဒိ စုရာဒိဆဒဓာတ်သည် သံဝရဏာအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ မကောင်းသော အနံ့မှ စောင့်ရှောက်ဖို့ရန် နံ့သာမှုန့် (ပေါင်ဒါမှုန့်) စသည်တို့ဖြင့် ပွတ်တိုက်ခြင်းကို "ဥစ္စာဒန" ဟုဆို၏၊ "နှာပန"ဟု ယခုစာများ၌ရှိ၏၊ သူတစ်ပါးကိုသာ "နှာပန– ရေချိုးစေရာ၏၊" ကိုယ်တိုင် ရေချိုးရာ၌ကား "နှာယန"ဖြစ်သင့်၏၊ မိမိကိုယ်ကို နံ့သာရည်တို့ဖြင့် ရေချိုးခြင်းတည်း။

အဿုမုခံ၊ ဝဋ္ဋံ။ ။အဿူနိ+မုခေ ယဿာတိ အဿုမုခေါ၊ ပရိ–ပတ်ဝန်းကျင်+ဝဋ္ဋတိ– လည်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဝဋ္ဋော၊ ဉာတိယော + ပရိဝဋ္ဋော ဉာတိပရိဝဋ္ဋော = ပတ်ဝန်းကျင် လည်၍နေသော ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝန်း။

ယထာဠိတ ပါဠိဝသေနေဝ – အကြင် အကြင် တည်မြဲတိုင်းသော ပါဠိတော်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ခန္ဓကေ–မဟာဝဂ္ဂ ခန္ဓက၌၊ ကထယိဿာမ – ဖွင့်ဆိုကုန်တော့အံ့၊ စ – ဆက်၊ ကေဝလံ – သက်သက်၊ တေ–ဤ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒ ကထာကိုသာ၊ န (ကထယိဿာမ) – ဖွင့်ဆိုကုန်လိမ့်မည် မဟုတ်သေး၊ အညမ္ပိ– အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ခန္ဓကေဝါ – ၌သော်လည်းကောင်း၊ . ပရိဝါရေဝါ – ၌သော်လည်းကောင်း၊ ကထေတဗ္ဗံ – ဖွင့်ဆိုထိုက်သော၊ ယံ – အကြင်စကားကို၊ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ–တို့သည်၊ ဝိဘင်္ဂေ–သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ ဝိဘင်း၌၊ ဝါ – ပဒဘာဇနီ၌၊ ကထိတံ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံကို၊ တတ္ထတတ္ထေဝ– ထိုထို ခန္ဓက, ပရိဝါ၌သာ၊ ကထယိဿာမ–န်တော့အံ့၊ ဟိ – လဒ္ဓဂုဏ်ကား။["ဟိယသ္မာ– ကြောင့်"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊ နောက်၌ ဣတိပါသည်။] ဧဝံ–သို့၊ (ထိုထိုခန္ဓက ပရိဝါကျမှသာ)၊ ကထိယမာနေ–ဖွင့်ဆိုအပ်သော်၊ ပါဠိက္ကမေနေဝ – ပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့်သာ၊ ဝဏ္ဏနာ – အဖွင့်သည်၊ ဝါ – ကို၊ ကတာ – ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တတော–ထိုသို့ ပါဠိတော်အစဉ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းကြောင့်၊ တေန တေန ဝိနိစ္ဆယေန–ထိုထို အဆုံးအဖြတ်ဖြင့်၊ အတ္ထိကာနံ – အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပါဠိက္ကမေနေဝ – ဖြင့်သာ၊ ဣမံ ဝိနယသံဝဏ္ဏနံ–ကို၊ ဩလောကေတွာ–၍၊ သော သော ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ ဝါ – ကို၊ သုဝိညေယျော – လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်၊ ဝါ – သိလွယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ – လတ္တံ့၊ ဣတိ – ဤကား လဒ္ဓဂုဏ်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိ–ကြောင့်၊ တတ္ထတတ္ထေဝ ကထယိဿာမ။

အစိရူပသမ္ပန္နောတိ – ကား၊ အစိရံ – မကြာမြင့်သောကာလ၌၊ ဝါ– မကြာမီက၊ ဥပသမ္ပန္နော – မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ (ဝတ္တတိ – ၌ စပ်၊) ဥပသမ္ပဒတော – ရဟန်းဖြစ်ရာ အခါမှ၊ နစိရကာလေယေဝ–မကြာမြင့်သော ကာလ၌ပင်၊ [အစိရံ – မကြာမြင့်သေးသော ကာလ၌၊ ဝါ – က+ ဥပသမ္ပန္နော အစိရူပသမ္ပန္နော။] ဣတိ – ဤ အဓိပ္ပာယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝရူပေတိ–ကား၊ ဧဝံဝိဓေ–ဤသို့ အပြားရှိကုန်သော၊ ဧဝံ ဇာတိကေ–

ဧဝဥ္စ။ ။ဤ ဝါကျမျိုးကို လဒ္ဓဂုဏဝါကျ (ပါဠိတော် တိုက်ရိုက်ရှိရာ၌သာ ထိုပါဠိတော်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်း၏ အကျိုးရပုံကိုပြသော ဝါကျ)ဟု မှတ်၊ ဟိသည် လဒ္ဓဂုဏဇောတက၊ ထိုသို့ လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျရှိရာ၌ ရှေ့ဝါကျကိုလည်း ယုတ္တိဝါကျ (ထိုသို့ဆိုရခြင်း၏ သင့်တင့်ပုံကိုပြသော ဝါကျ) ဟု နာမည်မှည့်ကြသည်။

ဧဝရူပေ။ ။ဧဝံ + ရူပံ ယေသံတိ ဧဝရူပါ (ဓုတဂုဏာ)၊ ရူပ၏ သဒ္ဒါနက်မှာ "သဘာဝ"အနက်ပင်တည်း၊ ဝိဓ – ဇာတိကတို့မှာ အဓိပ္ပာယ်နက်သာ၊ [ဝိဓ – အပြား၊ ဇာတိ– အမျိုးအစား။]

ဤသို့ အမျိုးအစားရှိကုန်သော၊ ဓုတဂုဏေတိ – ကား၊ ကိလေသနိဒ္ဓုနနကေ – ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂုဏေ – ဂုဏ် အကျင့်တို့ကို၊ သမာဒါယ ဝတ္တတီတိ – ကား၊ သမာဒိယိတွာ ဂဏှိတွာ – ယူ၍၊ [သံ အနက်မရှိ၊] ဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ စရတိ–ကျင့်၏၊ ဝိဟရတိ–နေ၏၊ အာရညိ ကော ဟောတီတိ–ကား၊ ဂါမန္တသေနာသနံ – ရွာကျောင်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ – ပယ်မြစ်၍၊ အာရညက ဓုတင်္ဂဝသေန – အာရညကဓုတင်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အရညဝါသိကော – တော၌ နေခြင်း အလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပိဏ္ဍပါတိကောတိ – ကား၊ အတိရေကလာဘပ္ပဋိက္ခေပေန – ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနမှ ပိုလွန်သောလာဘ်ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်၊ [ရဟန်းခံ ဩဝါဒခန်း၌ ပါသော အတိရေက လာဘ်ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်– ဟူလို။] စုဒ္ဒသဘတ္တာနိ – တစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဘတ်တို့ကို၊ [စုဒ္ဒသဘတ္တကို သာရတ္ထမှာ ရှု၊] ပဋိက္ခိပိတွာ – ၍၊ ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂဝသေန – ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပိဏ္ဍပါတိကော – ဆွမ်းခံ လှည့်လည်လေ့ ရှိသည်၊ ဝါ – ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင် ဆောင်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပံသုကူလိကောတိ – ကား၊ ဂဟပတိစီဝရံ–အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့ ပေးလှူအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ–၍၊

ဓုတဂုဏာ။ ။ဿွာဒိဓုဓာတ်သည် စလန – လှုပ်ခါခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ကိလေသေ ဓုနန္တိ (လှုပ်တတ်, ခါချတတ်ကုန်၏၊) ဧတေဟီတိ ဓုတာ၊ ဓုဓာတ + တေ + ဂုဏာစာတိ ဓုတဂုဏာ၊ ဤသို့ပြုစေလို၍ "ကိလေသနိဒ္ဓုနနကေ ဂုဏေ" ဟုဖွင့်၊ [နိ – အကြွင်း မရှိအောင် + ဓုနနက–လှုပ်ခါကြောင်း၊ ဓုဓာတ်, ဏာပစ္စည်းမှ ဏကိုနပြု၊ ယုကို အနပြု၊ နိဒ္ဓု နနာယေဝ နိဒ္ဓုနနကာ။]

ဝတ္တတိ။ ။ဝတ္တု (ဝတု) ဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် စရတိ ဝိဟရတိတို့သည် အဓိပ္ပာယတ္ထတို့သာတည်း၊ "ဖြစ်" ဟူသည် ကျင့်ခြင်း, ကျင့်၍ နေခြင်းတည်း–ဟူလို။

ဂါမန္တသေနာသနံ။ ။ဂါမောယေဝ ဂါမန္တသေနာသနံ ၊ဂါမပရိယာ ပန္နတ္တာ ဂါမန္တသေနာသနဿ="ဂါမန္တသေနာသန ဟု ခေါ်အပ်သော ကျောင်းက ရွာ၏ ဥပစာ၌ တည်သဖြင့် ရွာ၌ ပါဝင်သောကြောင့် ဂါမန္တနှင့် သေနာသနကို အရတူ ကမ္မဓာရဲတွဲပါ"ဟူလို၊ အန္တသဒ္ဒါလည်း အနက်သီးခြား မရှိ၊ ဂါမောယေဝ ဂါမန္တံ၊ ဂါမန္တံ စ + တံ + သေနာသနံ စာတိ ဂါမန္တသေနာသနံ။

အာရညကဓုတင်္ဂဝသေန။ ။အာရညိကော–စသည်တို့၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို "တ.မဓိတေ" စသော သုတ်အဖွင့် ရူပသိဒ္ဓိစသည်မှာ ရှု၊] အာရညကဓုတ်ကား မောဂ္ဂလ္လာန် တဒ္ဓိတ်(၂၅)သုတ်၌ ကဏ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေ၏၊ "အရညေ+ဘဝေါ အာရညကော"ဟု ပြု၊ ဓုတံ စ + တံ + အင်္ဂံ စ (အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏) ဣတိ ဓုတင်္ဂ၊ ဓုတသဒ္ဒါ သက်သက်သည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မဟော၊ ပုဂ္ဂိုလ် ဟောရာ၌ "ဓုတဓရော"ဟု ရှိ၏။

ပံသုကူလိကာမုတင်္ဂဝသေန – ဖြင့်၊ ပံသုကူလိကော– ပံသုကူ ဆောင်လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ သပဒါနစာရိကောတိ – ကား၊ လောလုပစာရံ – အလွန်လိုချင်သူ၏ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (တစ်နည်း) လောလုပ္ပစာရံ– အလွန်လိုချင်တတ်သော တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ–၍၊ သပဒါနစာရိကဓုတင်္ဂဝသေန–ဖြင့်၊ သပဒါနစာရိကော – အိမ်စဉ်မလပ် ဆွမ်းရပ်လေ့ ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဃရပဋိပါဋိယာ– အိမ်စဉ်အားဖြင့်၊ ဘိက္ခာယ – ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသတိ – ဝင်၏၊ ဝဇ္ဇိဂါမန္တိ – ကား၊ ဝဇ္ဇီနံ – ဝဇ္ဇီ မင်းတို့၏၊ ဂါမံ – ကို၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ ဝဇ္ဇီသု– ဇ္ဇီဟု ဗဟုဝုစ် အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌၊ ဝါ – ဇနပုဒ်ထဲက၊ ဂါမံ – ကို၊ [ဝဇ္ဇီအရ ပထမနည်း၌ ဝဇ္ဇီမင်းများကို ယူ, ဒုတိယနည်း၌ ဇနပုဒ်ကို ယူ။]

လောလုပစာရံ။ ။လုဘဓာတ်, အပစ္စည်း၊ လုလုပ ခွေးဘော်ပြု၊ လု၏ ဥကို ဩ ပြု၊ "လောလုဘ"ဟု ပုဒ်ရင်း၊ ဘကို ပပြု၍ "လောလုပ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ (ထောမနိဓိ)၊ လောလုပသော– အလွန် လိုချင်တတ်သူ၏၊ ဝါ – လျှပ်ပေါ်လော်လည် သူ၏၊ စာရော – လှည့်လည်ခြင်းတည်း၊ လောလုပစာရော–ခြင်း၊ မရမှာ စိုး၍ ဣန္ဒြေ မဆောင်နိုင်ဘဲ ပျာယီးပျာယာ ဆွမ်းခံလှည့်ခြင်း။

သာရတ္ထ။ ။ကုသလဘဏ္ဍာသ ဘုသံ ဝိလုမ္ပနေဒွေန (ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကို လွန်စွာ လုယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ၊ လောလုပ္ပေန+စရဏံ လောလုပ္ပစာရော၊ လောလုပ္ပစာရော, – ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကို လွန်စွာလုယူတတ်သော တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်း၊ တဏှာဝသေန ဃရပ္ပဋိပါတိံ အတိက္ကမိတွာ ဘိက္ခာယ စရဏံ၊ ဤဋီကာအလို "လုပ"ဓာတ်, လုလုပ ခွေးဘော်ပြု၊ ရှာဒိဂိုဏ်း လုပဓာတ်သည် ဝိလုမ္ပန–လုယူခြင်းကို ဟော၏၊ သို့သော် "လောလုမ္ပ" မရှိဘဲ "လောလုပ္ပ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထောမနိဓိလောက် မရှင်း။

မှတ်ချက်။ ။အာရညက စသော ဓုတင်တို့ကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ပြသောကြောင့် ကြွင်း ဓုတင်များကိုလည်း ကျုံ့သည်ဟု မှတ်။ [ဧတ္တ စ အာရညကင်္ဂါဒိပဓာနင်္ဂဝသေန သေသဓုတင်္ဂါနိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

သပဒါနစာရိက။ ။"ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ"ဟူသောဓာတ်, ယုပစ္စည်း၊ ဒါနတော– ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ၊ အပဂတံ–ကင်းသည်တည်း၊ အပဒါနံ–ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၊ "သဟ+အပဒါနေန (ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ၊ ဘာဝပ္ပဓာန) ယော ဝတ္တတီတိ သပဒါနော– [အိမ်တွေကိုကျော်၍ မသွားဘဲ, အိမ်စဉ်အတိုင်းသွားခြင်း၊] သပဒါနံ – ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ၊ ဝါ – အစဉ်အတိုင်း (ကြိယာဝိသေသန) စရတိ သီလေနာတိ သပဒါနစာရိကော၊ [ဃရပ္ပဋိပါတိယာ–စသည်ကား ထို လှည့်လည်ပုံ၏ သဘာဝကိုပြသော အဖွင့်တည်း။]

အမှာ မဟာဒ္ဓနာတိအာဒိသု - ပါဠိတို့၌၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာ မဟန္တတာယ - သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်, ထို ကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့၏ များကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အမှာ - ကြွယ်ဝကုန်၏၊ ဟိ - မှန်၊ တေသံ (ဉာတိနံ) - တို့၏၊ ယေ ဥပဘောဂါ-အကြင် ကာမဂုဏ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာနိ ဥပဘောဂုပကရဏာနိ စ-အကြင် ကာမဂုဏ်၏ အဆောက် အဦတို့သည် လည်းကောင်း၊ (သန္တိ-နှ်၏၊) တာနိ-ထိုကာမဂုဏ်, ထို ကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့သည်၊ မဟန္တာနိ-များမြတ်ကုန်သည်၊ ဗဟုလာနိ-များကုန်သည်၊ သာရကာနိ - ကောင်းမြတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [မဟန္တကို ဗဟုလ, သာရက - ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ နိဓေတွာ - မြှုပ်နှံ၍၊ ထပိတဓန မဟန္တတာယ - ထားအပ်သော ဥစ္စာတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟဒ္ဓနာ-မြေဝယ်မြှုပ်ထား များသောဥစ္စာ ရှိကုန်၏၊ မဟာဘောဂါတိ-ကား၊ ဒိဝသပရိဗ္ဗယသင်္ခါတဘောဂမဟန္တတာယ - နေ့စဉ်နေ့စဉ် ပတ်ဝန်းကျင် အကုန်အကျဟု ဆိုအပ်သော အသုံးအဆောင်၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဘောဂါ - နေ့စဉ် အမြဲသုံးစွဲအပ်သော များသော အသုံးအဆောင် ရှိကုန်၏၊

ဥပဘောဂပေ၊ အမှာ။ ။"အာဍ္ဍ"ဟူသော သက္ကတမှ ပါဠိ၌ "အဍ္ဎ"ဟု ဖြစ်၏၊ [ပုဒ်ပြီးပုံကို ဒီဗ္ဗစက္ခုဒ္ဓြ ပြခဲ့ပြီ။] ကြွယ်ဝပုံကို သရုပ်ပြလို၍ "ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာမဟန္တတာယ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုတွင် "ဥပဘောဂ" ဟူသည် သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော ရူပသဒ္ဒ စသော ကာမဂုဏ် ငါးပါးတည်း၊ ဥပဘုဉ္ဇန္တေ - ကပ်၍ ခံစားအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥပဘောဂါ၊ ထို ဥပဘောဂ၏ အဆောက်အဦများကို "ပရိဘောဂ+ဥပကရဏ"ဟု ခေါ်သည်၊ ပရိဘောဂဿ-ခံစားခြင်း၏+ဥပကရဏာနိ- အဆောက်အဦတို့တည်း၊ ပရိဘောဂုပကရဏာနိ-တို့။ [ရုပ်ရုံသည် ဥပဘောဂ၊ လှပသော ဆင်မြင်း မိန်းမ စသည်တို့သည် ဥပဘောဂုပကရဏ, ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခွဲပါ။]

ဆက်ဦးအံ့။ ။"မဟန္တာဝနံ + ဘာဝေါ မဟန္တတာ၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာနံ+ မဟန္တတာ ဥပ၊ပေ၊တာ"ဟု ပြု၊ ဥပဘောဂုပကရဏကိုပင် "ပရိဘောဂုပကရဏ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ယေဟိ" စသည် တက်သော ဒဋီဝါကျ၌ "ယာနိ စ ဥပဘောဂုပကရဏာနိ"ဟု ဆိုသည်။ [ပဉ္စကာမဂုဏာသင်္ခါတာနံ ဥပဘောဂါနံ စေဝ ဟတ္ထိအဿရထလက္ခဏ်ယာဒိ ဥပဘောဂုပကရဏာနံ စ မဟန္တတာယ ဥပဘောဂုပကရဏာနေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပရိဘောဂုပကရဏာသဒ္ဒေန ဝုတ္တာနိ။]

မဟာဘောဂါ။ ။အမှာတုန်းက ခံစားအပ်သော စည်းစိမ်ကို ယူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ "ဘောဂ"အရ၌ "နေ့စဉ်သုံးစွဲ၍ ကုန်ကျသော အသုံးအစွဲများကို ယူစေလိုရကား "ဒိဝသပရိဗ္ဗယသင်္ခါတဘောဂ"ဟု မိန့်သည်၊ ပရိ-ပတ်ဝန်းကျင်+ဝယ(ဝိ+အယ)- ပျက်ပြားကုန်ခန်းသော (သုံးစွဲ၍ကုန်သွားသော) အသုံးစရိတ်နှင့် အစားအသောက် အသုံးအဆောင်၊ ဒိဝသေဒိဝသေ + ပရိဗ္ဗယော ဒိဝသပရိဗ္ဗယော (ဝိစ္ဆာတစ်ပုဒ်ချေ) ဒိဝသပရိဗ္ဗယ သင်္ခါတော+ဘောဂေါ

အညေဟိ – အခြားကုန်သော၊ ဥပဘောဂေဟိ – အသုံးအဆောင်တို့ထက်၊ ဇာတရူပရဇတဿေဝ – ရွှေငွေ၏သာလျှင်၊ ပဟူတတာယ – များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတ ဇာတရူပရဇတော – သာ၍များသော ရွှေငွေ ရှိကုန်၏၊ အလင်္ကာရဘူတဿ– တန်ဆာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိတ္တူပကရဏဿ– နှစ်သက်ခြင်းကိုပြုတတ်သော၊ ပီတိပါမောဇ္ဇကရဏဿ–နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ခြင်းကို ပြုတတ်သော အသုံးအဆောင်၏၊ ပဟူတတာယ – များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ – များသော နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော အဝတ်တန်ဆာ ရှိကုန်၏၊ ဝေါဟာရဝသေန – ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားခြင်း စသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဝတ္တေန္တဿ– လဲလှယ်အပ်သော၊ ဓနဓညဿ – ရွှေငွေ စသော ဥစ္စာ, ကောက်ပဲသီးနှံ၏၊ ပဟူတတာယ – ကြောင့်၊ ပဟူတဓနဓညာ – များသော ဥစ္စာ, ကောက်ပဲသီးနှံ ရှိကုန်၏၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – နိ၏။

သေနာသနံ သံသာမေတွာတိ – ကား၊ သေနာသနံ – အိပ်ရာနေရာကို၊ [ကျောင်းစောင်းအင်းပျဉ် စသည်ကို ဆိုသည်၊] ပဋိသာမေတွာ – သိုမှီးပြီး၍၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထားလသော်၊ န ဝိနဿတိ – မပျက်စီးနိုင်၊

ဒိဝသပရိဗ္ဗယသင်္ခါတဘောဂေ၊ "ဒိဝသပရိဗ္ဗယသင်္ခါတ"ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် "ဘောဂ"အရ သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော စည်းစိမ်ကို မယူရ, နေ့စဉ်သုံးစွဲအပ်သော အသုံးအဆောင် အသုံးစရိတ်ကိုယူပါ–ဟုပြသည်၊ မဟန္တာ+ဘောဂါ ယေသန္တိ မဟာဘောဂါ။

ဝိတ္တူပကရဏာ။ ။ဝိတ္တိတိ တုဋ္ဌိ(နှစ်သက်ခြင်း)၊ ဝိတ္တိယာ–ကို+ဥပကရဏ–ပြုတတ်သော တန်ဆာတည်း၊ ဝိတ္တူပကရဏ်–ဆာ၊ ပဟူတံ+နာနာဝိဓာလင်္ကာရဘူတံ (အမျိုးမျိုးတန်ဆာဖြစ်၍ဖြစ်သော) ဝိတ္တူ ပကရဏံ ယေသန္တိ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ၊ (ဋီကာ၊) ["ပြဘူတ"မှ"ပဟူတ" ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ၊] ပီတိပါမောဇ္ဇသည် ဝိတ္တိ၏အဖွင့်၊ ကရဏကား ဥပကရဏ၏အဖွင့်၊ ဥပအနက်မရှိ–ဟူလို။

ပဟူတဓနဓညာ။ ။ဝေါဟာရဝသေနကို "ဝါဏိဇ္ဇဝသေန ဝဍ္ဎိတာဒိဝသေန (ကုန်သန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း, အတိုးပေးခြင်း စသည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း)"ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ကုန်သန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း, အတိုးပေးခြင်းအားဖြင့် လှည့်လည်နေသော ရတနာ ခုနစ်ပါး ဟူသော ဓန, ကောက်ပဲ စသော ဓညတွေ များစွာ ရှိကြသည်–ဟူလို၊ ပဟူတံ+ဓနဓညံ ယေသံတိ ပဟူတဓနဓညာ။

ပဋိသာမေတွာ။ ။စုရာဒိ သမဓာတ်သည် သံ–ပတိ ရှေးရှိရာ၌ သိုမှီးခြင်း သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သံသာမေတွာကို "ပဋိသာမေတွာ" ဟု ပရိယာယ် ဖွင့်၍ "ယထာ၊ပေ၊အတ္ထော" ဟု သဘာဝတ္ထ (သိမ်းဆည်းပုံသဘောကို) ဖွင့်ပြသည်၊"မပျက်စီးအောင် ထားခြင်းကို သိမ်းဆည်း"ဟုခေါ်သည်–ဟူလို။

တထာ–ထို မပျက်စီးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ ထပေတွာ – ထားပြီး၍၊ (ပက္ကမိ – ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော – နက်၊ သင်္ဃာဋိမတ္တေ ထာလိပါကေတိ – ကား၊ ဂဏ္ဌနပရိစ္ဆေဒတော – ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်၊ သင်္ဃာဋိ–ခြောက်ဆယ်သော၊ ထာလိပါကေ – ဆွမ်းချက်ရာ အိုးတို့ကို၊ ဝါ – ဆွမ်းချက် အိုးတို့ကို၊(အဘိဟရိ သု–၌စပ်၊) စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ ဆွမ်းချက်ရာအိုးတို့တွင်၊ ဧကမေကော– တစ်လုံး တစ်လုံးသော၊ ထာလိပါကော– သည်၊ ဒသန္နံ–တစ်ကျိပ် ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ – ရဟန်းတို့ဖို့၊ ["ကထိနသသ ဒုသသံ" ကဲ့သို့ ဘိက္ခူနံ၌ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်၊] ဘတ္တံ – ဆွမ်းကို၊ ဂဏှာတိ – ယူနိုင်၏၊ ဝါ– ဆန့်၏၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ–ထိုအလုံးစုံသည်လည်း၊ ဆန္န ဘိက္ခုသတာနံ–ခြောက်ရာသော ရဟန်းတို့ဖို့၊ ဘတ္တံ – ဆွမ်းသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိ သုတိ ဧတ္ထ– ၌၊ အဘိဟရိယတိ – ရှေးရှု ဆောင်ပို့အပ်၏၊ ဣတိ –ကြောင့်၊ အဘိ ဟာရော – မည်၏၊ ကိံ – အဘယ်ကို၊ အဘိဟရိယတိ – ရှေးရှု ဆောင်ပို့အပ်သနည်း၊ ဘတ္တံ– ကို၊ (အဘိဟရိယတိ – အပ်၏၊) ဘတ္တမေဝ – သည်ပင်၊ အဘိ ဟာရော – ရှေးရှု ဆောင်အပ်သော အစာတည်း၊ ဘတ္တာဘိဟာရော – ရှေးရှု ဆောင်အပ်သောဆွမ်း၊ တံ ဘတ္တာဘိဟာရံ – ကို၊ အဘိဟရိသုတိ–ကား၊ အဘိ မုခါ–ရှေးရှုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ–၍၊) ဟရိံသု – ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ – ပို့ကြ ကုန်ပြီ၊ တဿ–ထိုအရှင် သုဒိန်၏၊ သန္တိကံ – သို့၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ အာဂမိံသု–န်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော – ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း၊ တေဿ – ဤ ပို့အပ်သော ဆွမ်း၏၊ ပမာဏံ – ပမာဏကား၊ ကိံ – နည်း၊ ဣတိ – ဤကား အမေးတည်း၊ သင်္ဃာ – သော၊ ထာလိပါကာ – တို့တည်း၊ (ဣတိ – ဤကား အဖြေတည်း။) တေန– ကြောင့်၊ သင်္ဃာဋိမတ္တေ၊ ပေ၊ အဘိဟရိံ သုတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဘိက္ခူနံ ဝိသဇ္ဇေတွာတိ – ကား၊ သယံ – မိမိသည်၊ ဝါ – မိမိက၊ ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ – ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်ဆောင်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သပဒါန စာရံ–အိမ်စဉ်မလပ်, လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရိတုကာမော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊

ထာလိပါကာ။ ။ပစန္တိ ဧတ္ထာတိ ပါကာ၊ ထာလိယော ဧဝ+ပါကာ ထာလိပါကာ၊ ထို ဆွမ်းချက်ရာအိုးတို့သည် "ခြောက်ဆယ်ရှိ၏" ဟု ဂဏန်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြလို၍၊ "သင်္ဃာဋိမတ္တေ"ဟု ဝိသေသန ကုံမသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါကို "ဂဏနေန+ပရိစ္ဆိန္နံ"ဟု မူလပံ–အနက်ဏာသုက် ဋီကာဖွင့်၏။

ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ။ ။ ပိဏ္ဍပါတိက ဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥက္ကဋ္ဌ, မဇ္ဈိမ, ဩမကဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆွမ်းခံသွားစဉ် ရှေ့မှ နောက်မှ လောင်းလှူအပ်သော ဆွမ်း, အိမ်တံခါးပေါက်၌ သပိတ်ကို တောင်း၍ လောင်းလှူအပ်သော ဆွမ်း,

ဘိက္ခုနံ - တို့၏၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ - ဘုဉ်းပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိစ္စဇိတွာ - စွန့်၍၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ (ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ - ၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ အဲယံ အာယသ္မာ - ဤအရှင် သုဒိန်သည်၊ ဘိက္ခူ စ - တို့ သည်လည်း၊ လာဘံ - လာဘ်ကို၊ လစ္ဆန္တိ - ရကုန်လတ္တံ့၊ အဟဉ္စ - သည်လည်း၊ ပိဏ္ဍာကေန - ဆွမ်းဖြင့်၊ န ကိလမိဿာမိ-မပင်ပန်းရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ တေဒတ္ထမေဝ - ဤ အကျိုးငှါသာ၊ အာဂတော - လာခဲ့ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ရဟန်းတို့၏ လာဘ်ရခြင်း မိမိ၏ ဆွမ်းဖြင့် မပင်ပန်းခြင်း အကျိုးငှာ လာခဲ့ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဂမနာနုရူပံ -လာခြင်းအား လျော်ကပ်သော အမှုကို၊ ကရောန္တော - ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခူနံ - တို့အား၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်ပြီး၍၊ သယံ - မိမိသည်၊ ဝါ-မိမိက၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ။

၃၁။ **ဉာတိဒါသီတိ**-ကား၊ ဉာတကာနံ-ဆွေမျိုးတို့၏၊ ဒါသီ-ကျွန်မသည်၊ **အာဘိ ဒေါသိကန္တိ** - ကား၊ ပါရိဝါသိကံ - မကောင်းသော အနံ့တို့ဖြင့် ထုံအပ်သော၊ ဧကရတ္တာတိက္ကန္တံ - တစ်ညဉ့်ကို လွန်သော၊ (ဧကရတ္တာတိက္ကန္တတ္တာ - ၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ပေဟာတုမန္တဝိသေသန)၊ ပူတိဘူတံ - ပုပ်သိုးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ (ကုမ္မာသံ - ၌ စပ်၊) တတြ-ထို အာဘိဒေါသိကံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ အယံ - ဤ

ရွာတွင်း ဆွမ်းစားဇရပ်၌ ပို့လှူအပ်သော ဆွမ်းကိုသာ ခံယူ၏၊ ထိုနေ့၌ ဆွမ်းခံ မသွားဘဲ နေ၍ကား ဆွမ်းကို မခံယူ၊ အရှင်သုဒိန်သည် ဤ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိက ဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပို့လှူအပ်သော ဆွမ်းကို တစ်ဆင့်လှူသည်၊ ထိုသို့ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင် ဆောင်ဖြစ်သည့်အပြင် သာပဒါနစာရိက စသော အခြား ဓုတင်များကိုလည်း ဆောင်သေးကြောင်း သိစေလို၍ "သာပဒါနစာရံ စရိတုကာမော"ဟု မိန့်သည်။ [သ+အပဒ္ဒ အကို ဒီဃပြု-မပြု ၂ မျိုး ရှိ၏။]

ဉာတကာနံ ဒါသီ။ ။"ဉာတိဘူတာ + ဒါသိ ဉာတိဒါသီ=ဆွေမျိုးဖြစ်သော ကျွန်မ"ဟု ယုံမှားမည်စိုး၍ "ဉာတကာနံ ဒါသီ"ဟု ဖွင့်၊"ဉာတိနံ+ဒါသီ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုပါ-ဟူလို၊ သာရတ္ထ၌ကား-အိမ်၌ မွေးဖွားသော ကျွန်မ ဖြစ်ရကား ဆွေလိုမျိုးလိုဖြစ်သောကြောင့် "ဉာတိသဒိသီ+ ဒါသီ"ဟု သဒိသီပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောပီ ကမ္မဓာရဲလည်း တစ်နည်း ပြုစေလို၍ "အဇ္ဈောဇာတတာယ ဝါ ဉာတိသဒိသီ ဒါသီ"ဟု ဝါနှင့်တကွ မိန့်လေသည်။

ပါရိဝါသိကံ။ ။"ဝါသ-သုရဘိကရဏေ (အနံ့ကောင်းအောင် ပြုခြင်း)"ဟု ဓာတ်နက် ရှိ၏၊ ပရိဥပသာရ၏ ပြောင်းပြန်ပြုခြင်း အနက်ကြောင့် မကောင်းအနံ့ ထုံခြင်း အနက်ကိုယူ၊ ပရိဝါသီယတေ-မကောင်းနံ့ထုံအပ်၏၊ ဣတိ ပရိဝါသော၊ ပရိဝါသောယေဝ ပါရိဝါသိကော (ဏိကပစ္စည်း သွတ္ထ၊) ဝိမတိ၌ "ပရိဝုတ္ထံ"ဟုရှိသောကြောင့် ကမ္မသာဓနလုပ်၍ ဏိကကို သွတ္ထ ကြံသည်။

ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပဒတ္ထော – ပုဒ်နက်တည်း၊ ပုတိဘာဝဒေါသေန – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည်၊ အဘိဘူတော – လွှမ်းမိုး အပ်သော ကုမ္မာသတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဘိဒေါသော – မည်၏၊ အဘိဒေါသောဝ – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည် လွှမ်းမိုးအပ်သော ကုမ္မာသ သည်ပင်၊ အဘိဒေါသိကော – ကမည်၏၊ (ဣတိ – ဤကား ပုဒ်နက်တည်း၊) ဝါ – တစ်နည်း၊ အဘိဒေါသိကောတိ – ဟူသော၊ ယဒိဒံ (ယာ + အယံ) နာမ သညာ–အကြင် အမည် သညာသည်၊ (အတ္ထိ – ၏၊) ဧသာ – ဤအမည်သညာသည်၊ ဧကရတ္တာတိက္ကန္တဿ – တစ်ညဥ့်ကို လွန်သော်ဘောဇဥ်၏၊ နာမ သညာ – တည်း၊ အဘိဒေါသိက – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည် လွှမ်းမိုးအပ်သော၊

တတြာယံ ပဒတ္ထော။ ။ပါဠိဝါသိကံစသော အဖွင့်သည် ပဒတ္ထ (သဒ္ဒတ္ထ) မဟုတ်၊ ထို ကုမ္မာသ၏ သိုးပုပ်နေပုံသဘောကိုဖွင့်သော သဘာဝတ္ထတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဒတ္ထ (သဒ္ဒတ္ထ)ကိုပြလို၍ "တတြာယံ"စသည်မိန့်၊ "အဘိ+ဒေါသ"ဟုခွဲ၊ ဒေါသအရပုပ်ခြင်း (သိုးခြင်း) အပြစ်ကိုယူ၍ "အဘိဥပသာရအတွက်လည်း အဘိဘူတအနက်ကိုယူပါ"ဟု သိစေလို၍ "ပူတိဘာဝ" စသည်မိန့်၊ "ဒေါသေန + အဘိဘူတော အဘိဒေါသော"၊ ထို့နောက် ဏိကပစ္စည်း သွတ္တ။

ဧကရတ္တာတိက္ကန္တဿ ဝါ။ ။ ဤနည်း၌ တစ်ညဥ့်လွန်သော အပုပ်အသိုးကို "အဘိဒေါသိက"ဟု ပြောလေ့ရှိသောကြောင့် ရုဠှီအမည်သာဖြစ်သည်ဟု သိစေလို၍" "ဧကရတ္တာတိက္ကန္တဿ ဝါနာမသညာ"ဟု မိန့်သည်။ ["အဓိဝစနံ, နာမံရှိက, များလှနက်တွင်, လိုအင်နက်မှိ, ထင်ရုဠှီ"–နိယံ။] ဤသို့ အထင်ရုဠှီကိုပြသော်လည်း ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်ကား မပြအပ် မဟုတ် ပြအပ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ "ပူတိဘာဝေန, လင်္ဃိတဖ္ဖဒေါသော ဝါ အဘိဒေါသိကော၊ အဘိဒေါသံ ဝါ၊ ပေ၊ အဘိဒေါသိကော"ဟု ၂ နည်း ပြသည်၊ ထိုတွင် ပထမနည်း၌ အဘိသဒ္ဒါသည် လက္ခဏ အနက်ဟော၊ အဘိ (လင်္ဃိတော) +ဒေါသော အဘိဒေါသော–ပုပ်သိုးသည်၏အဖြစ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သောအပြစ်၊ "အဘိဒေါသော+ယဿ အတ္ထီတိ အဘိ ဒေါသိကော"၊ ဒုတိယနည်း၌ "အဘိဒေါသံ+အတိက္ကန္တော အဘိဒေါသိကော– သန်းခေါင်ကို လွန်၍ မိုးသောက်အခါသို့ ရောက်သောအစာ"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အဘိဒေါသသဒ္ဒါကို (မဟာဝါ–ဥဒ္ဒကရာမပုတ္တကထာ အဖွင့်၌) "အဗုရတ္တ (သန်းခေါင်)အနက်ဟော"ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ သန်းခေါင်ကိုလွန်လျှင် မိုးသောက်သို့ ရောက်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "အဘိဒေါသံဝါ အတိက္ကန္တော, ပစ္ဆူသံ ဂတော ပတ္တောတိ အဘိဒေါသိကော"ဟု ဋီကာ၌ ပါဌ်မှန်ရှိသင့်သည်၊ ယခု ဋီကာများ၌ "အဘိဒေါသံ ဝါ ပစ္ဆူသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိ အဘိဒေါသိကော"ဟု ရှိသည်ကို ဆင်ခြင်ပါ။ [ပါဠိအဘိဓာန်၌ "အဘိဒေါသော ပဒေါသော–ညဥ့်ဦး"ဟုရှိ၏၊ သက္ကတအဘိဓာန်၌ "အဘိဒေါသ"မရှိ။]

ဝါ – တစ်ညဉ့်ကို လွန်သော၊ တံ (ကုမ္မာသံ)– ထိုကုမ္မာသကို၊ **ကုမ္မာသန္တိ**–ကား၊ ယဝကုမ္မာသံ – မုယောမုန့်ကို၊ (ရှေးနိုသသယ၊) ဝါ–မုယော ဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက်ပြုတ် ဘောဇဉ်ကို၊ [ဘောဇဉ် ငါးပါးတွင် ပါဝင်သော ဘောဇဉ်တစ်မျိုး – ဟူလို၊] **ဆဋ္ဌေတုကာမာ ဟောတီတိ** – ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အန္တမသော – အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ဒါသကမ္မကရာနမ္ပိ – ကျွန်, အမှုလုပ် သမားတို့၏ သော်မှလည်းကောင်း၊ ဂေါရူပါနမ္ပိ– နွားအပေါင်းတို့၏ သော်မှ လည်းကောင်း၊ [ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာ၊ ရူပသဒ္ဒါသည် အတူလှည့်လည်ဖက်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ အစုကို ဟော၏၊] အပရိဘောဂါရဟော – သုံးစားခြင်းကို မထိုက် သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) [ပုတိဘာဝေန ပရိဘောဂံ န အရဟတီတိ အပရိဘောဂါ ရဟော၊ (အယုတ္တသမာသ်၊)] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကျွန်, အမှုလုပ်သမား, နွား အပေါင်းတို့သော်မှ သုံးစားခြင်းကို မထိုက် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ – ထို မုယောဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက် ပြုတ်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ကစဝရံဝိယ–အမှိုက်ကိုကဲ့သို့၊ ဗဟိ–ပြင်ဘက်၌၊ ဆဋ္ဌေတုကာမာ–စွန့် လိုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ **သစေတံတိ** (ပဒံသံ)–၏၊ သစေ+ဧတံ (တိပဒစ္ဆေဒေါ–ကို၊

ယဝကုမ္မာသံ။ ။သက္ကတ၌"ကုလ္မာသ"ဟုရှိ၏၊ တစ်ဝက်ကျက်ရုံ ပြုတ်အပ်သော ဘောဇဉ် တစ်မျိုးတည်း၊ မုန့်မဟုတ်ပါ၊ တစ်ဝက်ကျက်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် တစ်ညဉ့်လွန်ရုံဖြင့် သိုးရလေသည်၊ ထိုကုမ္မာသကို ယဝ (မုယောဆန်)ဖြင့်လည်း လုပ်၏၊ အခြား ကုလားပဲ စသည်တို့ဖြင့်လည်း လုပ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား မုယောဆန်ဖြင့် လုပ်အပ်သော ကုမ္မာသကိုယူစေလို၍ "ယဝကုမ္မာသံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["အဒ္ဓသိန္နာစ ဂေါဓုမာ, အဒ္ဓေါစ စဏကာဒယော၊ ကုမ္မာသဣတိ ကထျန္တေ"– ထောမနိဓိ၊] အမရကောသ အဘိဓာန်၌ကား "ယာဝကး, ကုလ္မာသး"ဟု ယဝဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ကုမ္မာသကိုသာ ဆိုသည်၊ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌မူ "ကုမ္မာသောနာမ ယဝေဟိ ကတကုမ္မာသော၊ အညေဟိ ပန မုဂ္ဂါဒီဟိ ကတကုမ္မာသော ပဝါရဏံ န ဇနေတိ"ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ယဝကုမ္မာသ, မုဂ္ဂကုမ္မာသစသည်ဖြင့် ကုမ္မာသ အမျိုးမျိုး ရှိသည်ဟု မှတ်။

မှတ်ချက်။ ။ဏွာဒိဝုတ္တိ မောဂ္ဂလ္လာန်၌"ကုလတိ ပဋ္ဋရတိ–ဖြန့်တတ်၏၊ ဣတိ ကုမ္မာသော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ဘက္ခဝိသေသော–စားဖွယ်အထူး"ဟု အဘိဓေယျပြ၏၊ ရုပ်ကိုလည်း "ကုလဓာတ်, သက်ပစ္စည်း, ရှေ့၌ (မာ)လာ၊ ဓာတွန့်လကို (မ)ပြု၍ ပြီးစေသည်။ [ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ် ယောဇနာ၌ ကုပုဗ္ဗမသဓာတ်ကြံ၍ "ကုစ္ဆိတေန+မသိယတိ အာမသီယတီတိ ကုမ္မာသော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ကုလဓာတ်ဖြစ်၍ ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါလေ။]

သစေတံ။ ။သစေတံ၌ တံပုဒ်ဟုယူလျှင် တသဒ္ဒါက အဝေးအနက်ကို ညွှန်ပြ သောကြောင့် ဤနေရာနှင့် မသင့်၊ ရှင်သုဒိန်၏ ခပ်နီးနီးရောက်နေသော အစာကို ညွှန်ပြသော အရာဖြစ်၍ ဧတသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြမှသင့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "သစေ+ဧတံ"ဟု ပဒစ္ဆေဒသံ ဝဏ္ဏနာကို

ကာတဗ္ဗော – ပြုထိုက်၏၊) [ဧတံ – အဲဒီဟာသည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အံ့၊] **ဘဂိနီတိ**– ဘဂိနိ ဟူသောပါဠ်ဖြင့်၊ အရိယဝေါဟာရေန – အရိယာတို့၏ ခေါ်ဝေါ်နည်းဖြင့်၊ ဉာတိဒါသိ–ဆွေမျိုးတို့၏ ကျွန်မကို၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ [အရိယာတို့သည် မာတုဂါမကို "ဘဂိနိ" ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏၊ ရှင်သုဒိန်လည်း ထို အသုံးအနှုန်း လိုက်၍ ခေါ်သည် – ဟူလို၊] **ဆန္ဒနိယမမ္ဘိ**–ကား၊ ဆင္ဒေတဗ္ဗသဘာဝံ – စွန့်ထိုက် သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊) ဣဒံ ဝုတ္တံဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဘဂိနိ–နှမ၊ ဧတံ – အဲဒီဟာသည်၊ ဗဟိ– အိမ့်ပြင်ဘက်၌၊ ဆဍ္ဍနိယမမ္ဘံ– စွန့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ – စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဧတံ – အဲဒီဟာကို၊ မေ–၏၊ ဣဓ ပတ္တေ–ဤသပိတ်၌၊ အာကိရ– လောင်းထည့်ပါလော၊ ဣတိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝတ္တုံ– ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝါ – ဆိုခွင့်ကို၊ လဗ္ဘတိ ကိံ – ရအပ်ပါသလော၊ ဝိညတ္တိဝါ – တောင်းခြင်းသည် သော်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ–ပစ္စည်းနှင့်စပ်သော ပရိယာယ် စကားသည် သော်လည်းကောင်း၊ နှဟောတိ ကိံ – မဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဝိညတ္တိဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဝါစာဝါ– သည်လည်းကောင်း၊) န ဟောတိ–မဖြစ်ပါ၊ (ဣတိ–တည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်နည်း၊ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟတ္တာ– စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ငါ့ဟာ ငါ့ဟာဟု သိမ်းပိုက်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ယံ – အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ ဆဍ္ဍနိယမမ္ဘံ – စွန့်ထိုက်သည်၏

ပြသည်။ [စွန့်ပစ်ဖို့ရာ သေချာပြီး ဖြစ်သော်လည်း မေးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကမူ မသေချာသေးသည့် အနေအားဖြင့်သာ မေးသင့်သောကြောင့်"သစေ" ဟု ပရိကပ္ပဇောတကနိပါတ်ထည့်၍ မေးသည်။]

ဆဍ္ဍနိယသဘာဝံ။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝအနက်ဟောကြောင်းပြလို၍"သဘာဝံ" ဟုဖွင့်သည်၊ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗောတိ ဆဍ္ဍနိယော (ကုမ္မာသော၊) ဤသို့ ဆဍ္ဍနိယအရ စွန့်ပစ်ထိုက်သော ကုမ္မာသရ၏၊ ဓမ္မ(သဘာဝ)အရကား စွန့်ပစ်စရာကောင်းလောက်အောင် သိုးနေခြင်း သဘောရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မနှင့်အရတူအောင် "ဆဍ္ဍနိယ"၌ ဘာဝပစ္စည်းအကျေကြံပါ၊ တစ်နည်း–ဘာဝပ္ပဓာန ကြံပါ၊ ဆဍ္ဍနိယော (စွန့်ပစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော) + ဓမ္မော ယဿာတိ ဆဍ္ဍနိယဓမ္မံ၊ မည်သည့်အရာဝတ္ထုဟု နာမည်မတပ်ဘဲ သာမညဖြစ်၍(ဧတံဟု) နပုလ္လိင်ချသည်၊ အမှန်မှာ– ကုမ္မာသောပင်တည်း။

နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ။ ။ဥစ္စာရှင်က (ငါ့ဥစ္စာဟု) သိမ်းပိုက်မှုကို ပရိဂ္ဂဟ ဟု ခေါ်၏၊ "နိဿဋ္ဌော+ ပရိဂ္ဂဟော ယဿ (ဝတ္ထုဿ) တံ နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ–စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်း ရှိသော (ငါ့ဥစ္စာ ဟု သိမ်းပိုက်မှုမှ စွန့်လွှတ်ထားသော) ဝတ္ထု။

အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ - စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်း ရှိ၏၊ ယတ္ထ-အကြင်ဝတ္ထု၌၊ သာမိကာ-ဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ အနာလယာ-တွယ်တာခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ယောတ္တ-န်၏၊ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို၊ (ဝတ္ထု၌စပ်) ဒေထ - ပေးကုန်လော၊ အာဟရထ- ဆောင်ခဲ့ကုန်လော၊ ဣမ - ဤသပိတ်၌၊ အာကိရထ - လောင်းထည့်ကုန်လော၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊ တထာ ဟိ - ထို စကားမှန်၏၊ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော - အရိယဝံသ အကျင့်ကိုဖြည့်ကျင့်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ [အရိယဝံသပဋိပတ္တိပူရကာနံ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော၊ အရိယဝံသံ-အရိယာတို့၏အနွယ် ဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ ပူရေတီတိ အရိယဝံသိကော၊ အရိယဝံသိကာနံ + အဂ္ဂေါ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော - ဟုပြု။] အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလောပိ - အရှင် ရဋ္ဌပါလ သော်မှလည်း၊ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ - စွန့်ထိုက် သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ကုမ္မာသံ - မုယောဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက် ပြုတ် ဘောဇဉ်ကို၊ မေ - ငါ၏၊ ဣမပတ္တေ-၌၊ အာကိရ - လော၊ ဣတိ - သို့၊ အဝစ - ပြောဖူးပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ဆဍ္ဍနီယဓမ္မ, နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟ, အနာလယ ဖြစ်သော ထို အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို ပေးကုန်လော, ဆောင်ခဲ့ကုန်လော, ဤသပိတ် ၌ လောင်းထည့်ကုန်လောဟု ပြောကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧဝရူပံ - ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ - သော၊ ယံ - အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အညံ- အခြားသော၊ အပရိဂ္ဂဟိတံ - တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မသိမ်းပိုက် အပ်သော၊ ဝနမူလဖလ ဘေသဇ္ဇာဒိကံ - တောသစ်မြစ်, သစ်သီး, ဆေး အစရှိသော၊ (ယံ) ဝါ - အကြင် ဝတ္ထုသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) တံ သဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို၊ ယထာသုခံ- ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊ ဝါ - အလိုရှိတိုင်း၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်စေ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ ["ယထာသုခံ၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ" ဟု ဆိုသော်လည်း ကပ္ပိယကာရက လူနှင့် သာမဏေများကိုသာ ခိုင်းကောင်းသည်၊ ကင်္ခါဝိတရဏီသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်ကြည့်ပါ။] န - ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ-ကုက္ကုစ္စကို မပြုထိုက်၊ [ကုက္ကုစ္စနောင် အာဝာရအနက်၌ အာယပစ္စည်း။]

ဝိညတ္တိ ဝါ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ။ ။"အာကိရ-ထည့်လိုက်ပါ"ဟူသော စကားသည် "ဝိညတ္တိ-တောင်းမှု" စကားဖြစ်၏၊ "သစေ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ"ဟူသော စကားကား ပေးချင်လာအောင် ပြောသောကြောင့် "ပယုတ္တဝါစာ"သဘောသက်ရောက်၏၊ ဉာတိ ပဝါရိတ မဟုတ်သူ၏ အထံ၌ ထို ၂မျိုးလုံး မပြောကောင်းသောကြောင့် "ကိံ ပန"စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်၍ "ဥစ္စာရှင်က စွန့်ပစ်ဖို့ သေချာ၍ မသိမ်းပိုက်တော့သောကြောင့် ဝိညတ္တိ-ပယုတ္တဝါစာ မဖြစ်ပါ"ဟု ဖြေသည်။

ဟတ္ထာနန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏဏတ္ထံ–ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပတ္တံ –ကို၊ ဥပနာမယတော ကပ်၍ ညွှတ်စေစဉ်၊ ဝါ – ကပ်၍ညွှတ်စေသော၊ (အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ – ၏၊) မဏိဗန္ဓတော – လက်ကောက်ဝတ်မှ၊ ပဘုတိ –စ၍၊ ဒွိန္နမ္ပိ–နှစ်ဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထာနံ–လက်တို့၏လည်းကောင်း၊ **ပါဒါနန္တိ**–ကား၊၊ နိဝါသနန္တတော – သင်းပိုင်အဆုံးမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဒွိန္နမ္ပိ–န်သော၊ ပါဒါနံ တို့၏လည်းကောင်း၊ **သရဿာတိ**–ကား၊ သစေ တံ ဘဂိနီတိ–ဟူ၍၊ ဝါစံ–ကို၊ နိစ္ဆာရယတော–မြွက်ဆိုသော၊(အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ–၏၊) သရဿ စ–အသံ၏ လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီတိ–ကား၊ ဂိဟိကာလေ – လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ – ရှေး၌ မှတ်သားအပ်ပြီးသော၊ အာကာရံ – အခြင်းအရာကို၊ [လက်ခြေနေပုံ စကားပြောပုံ အခြင်းအရာကို၊] အဂ္ဂဟေသိ – ယူပြီ၊ သဉ္ဇာနိ–ကောင်းစွာသိပြီ၊ သလ္လက္ခေသိ–မှတ်သားပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သုဒိန္နော – အရှင်သုဒိန်သည်၊ ဘဂဝတော – ၏၊ ဒွါဒသမေ ဝဿေ–တစ်ဆယ့်နှစ်ဝါမြောက်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊ ဝီသတိမေ ဝဿေ–အဝါ ၂၀ မြောက်၌၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊ အဋ္ဌဝဿိကော–ရှစ်ဝါရှိသည်၊ ဟုတ္វာ – ၍၊ ဉာတိကုလံ–ဆွေမျိုးအိမ်သို့၊ ပိဏ္ဍာယ – ငှာ၊ ပဝိဋ္ဌော–ဝင်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ (ရှစ်နှစ်ကြာမှ ဆွမ်းခံဝင်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နံ–ထိုအရှင်သုဒိန်ကို၊ သာ ဉာတိဒါသီ–သည်၊ ဒိသွာဝ–မြင်၍သာလျှင်၊ ဝါ–မြင်လျှင်မြင်ချင်း၊ န သဉ္ဇာနိ –ကောင်းစွာ မသိ၊ ဝါ – မမှတ်မိ၊ နိမိတ္တံ ပန–ရှေး၌ မှတ်သားအပ်သော အခြင်းအရာကိုကား၊ အဂ္ဂဟေသိ–ပြီ၊ ဣတိ – သို့ မှတ်အပ်၏။

သုဒိန္နဿ မာတရံ ဧတဒဝေါစာတိ – ကား၊ အတိဂရုနာ – လွန်သောင်တုန်းကပင် အလွန် လေးစားအပ်သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတေန – ယခုအခါ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်နေသော၊ သာမိပုတ္တေန–အရှင့်သားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ ဘဏ္ဍေ – ရား၊ တုံ – အရှင်သည်၊ မေ – တပည့်တော်၏၊ အယျော သုဒိန္နော နုခေါ – အရှင်သုဒိန်ပါလော၊ ဣတိ အာဒိဝစနံ – ဤသို့ အစရှိသော စကားကို၊ ဝတ္တုံ – ငှာ၊ အဝိသဟန္တီ – မရဲဝံ့သည်၊ (ဟုတ္វာ)၊ ဝေဂေနေ–လျင်မြန်စွာ၊ ဃရံ – သို့၊ ပဝိသိတွာ–၍၊ သုဒိန္နဿ – ၏၊ မာတရံ – ကို၊ ဧတံ–ကို၊ အဝေါစ – ပြီ၊ **ယဂ္ဃေတိ**–ယဂ္ဃေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာရောစနတ္ထေ – ပြောခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော –သော၊) နိပါတော–တည်း၊ ["ယဂ္ဃေ–ပြောပါရစေ"ဟု · အနက်ပေးပါ–ဟူလို၊]

နိမိတ္တံ၊ ။နိပုဗ္ဗ, မိဓာတ်သည် မှတ်သားခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"နိမီယတိ သညာယတီတိ နိမိတ္တံ"ဟု ဋီကာ ပြု၏၊ ဤသို့ ကမ္မသာဓ် ပြုစေလိုသောကြောင့်ပင် "သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ" ဟု တပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်၍ "အာကာရံ"ဟု အဘိဓေယျ ပြသည်။

သစေ ဧ သစ္စန္တိ ဧတ္ထ – ၌၊ ဧတံ – ဧ သဒ္ဒါသည်၊ အာလပနေ – ခေါ်ခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော – တည်း၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ ဧဟော့၍၊ တသ္မိံ ဒေသေ – ထိုအရပ်၌၊ ဒါသိ ဓနံ–ကျွန်မဖြစ်သူကို၊ အာလပန္တိ–န်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုအရပ်၌ ကျွန်မကို ဧဟု ခေါ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သောတိဒါသိ–မ၊ တွံ–သည်၊ သစ္စံ–မှန်သော စကားကို၊ သစေ ဘဏသိ–အကယ်၍ပြောအံ့၊ ဣတိဧဝံ – ဤသို့၊ ဧတ္ထ–ဤ သစေ ဧ သစ္စံဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော – ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ၏။

၃၂။ အညာတရံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ ဧတ္ထ – ၌၊ (ဂဟေတွာ – ကို၊ ကိရ – ထုတ်ပြဦးအံ့၊) (တစ်နည်း) ကိရ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ တသ္မိံ ဒေသေ – ၌၊ ဒါနပတီနံ – အလှူ့ရှင်တို့၏၊ ဃရေသု – အိမ်ဝင်းတို့၌၊ သာလာ – ဆွမ်းစား ဇရပ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ စ – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤဆွမ်းစားဇရပ်တို့၌၊ အာသနာနိ – နေရာတို့သည်၊ ဝါ – တို့ကို၊ ပညတ္တာနိ – ခင်းထားအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – န်၏၊ ဥဒက ကဉ္ဇိယံ – သောက်ရေ သုံးရေ, ပုန်းရည်ကို၊ [ဥဒကဉ္စ + ကဉ္ဇိယဉ္စ၊ "သော ဝီရံ ကဉ္ဇိယံ ဝုတ္တံ၊" – အဘိဓာန် (၄၆၀)။] ဥပဋ္ဌာပိတံ – တည်ထားအပ်ပြီး၊ တတ္ထ–ထို ဇရပ်တို့၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရသေ့ရဟန်းတို့သည်၊ ပိဏ္ဍာယ – ငှာ၊ စရိတွာ – ပြီး၍၊ နိသီဒိတွာ – ၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိ – ဘုဉ်းပေးကြကုန်၏၊ (ဒါနပတီနံ – တို့၏၊ သန္တကံ–ဉစ္စာကို၊ ဂဏှိတုံ – ယူခြင်းငှာ၊) သစေ ဣစ္ဆန္တိ – အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ဒါနပတီနံ–တို့၏၊ သန္တကမ္ပိ–ကိုလည်း၊ ဂဏှန္တိ–န်၏၊ (ယူ၍စားသောက်ကြကုန်၏၊) တသ္မာ – ကြောင့်၊ တမ္ပိ – ထို နံရံ ခြေရင်းကိုလည်း၊ အညတရဿ–မထင်မရှား တစ်ဦးသော၊ ကုလဿ – ၏၊ ဤဒိသာယ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သာလာယ – ၏၊ အညတရံ –သော၊ ကုဋ္ဋမူလန္တိ – နံရံခြေရင်း ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတာ – တို့သည်၊ ကပဏ မနုဿာဝိယ – အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲတို့ကဲ့သို့၊ အသာရုပ္ပေ–မလျောက်ပတ်သော၊

ယာရေသု သာလာ။ ။ယာရေသု ခေါ်မန္တေ သောခနသာလာ ဟောန္တိပါကာရ ပရိက္ခိတ္တာ (အိမ်နှင့် မရော်အောင် တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်ကုန်သော)၊ သုသံဝိဟိတ ဒွါရဗန္ဓာ (ကောင်းစွာ စီမံအပ်သော တံခါးဖွဲ့ တံခါးပေါင်ရှိကုန်သော, တံခါးတပ်ထားအပ်ကုန်သော) သုသမ္မဋ္ဌဝါလိကင်္ဂဏာ (ကောင်းစွာ တံမြက်လှည်းအပ်သော သဲဖြန့်ထားသောလွင်ပြင် = တလင်းပြင်ရှိကုန်သော) သောခနသာလာ ဟောန္တိ–၌စပ်။ ["ဃရ"အရ အိမ်၏အနီး ဝင်းအရပ်ကို သမီပူပစာအားဖြင့် ယူစေလို၍ "ယာရေသု ခေါ်မန္တေ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဌာနေ – ၌၊ နိသီဒိတွာ ၍၊ နု ဘုဉ္ဇန္တိ –ကုန်၊ လူတိ (တသ္မာ)–ကြောင့်၊ (ဤဒိသာယ– သော၊ သာလာယ–၏၊ အညတရံ – သော၊ ကုင္ကမူလန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ၏)။

အတ္ထိ နာမ တာတတာတိ ဧတ္ထ – ၌၊ **အတ္ထီ**တိ – အတ္ထိသဒ္ဒါသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထေ– "ထင်ရှားရှိ" ဟူသောအနက်၌၊ (ပဝတ္တော နိပါတော)၊ **နာမာ**တိ – နာမသဒ္ဒါ သည်၊ ပုစ္ဆနတ္ထေ–၌လည်းကောင်း၊ မညနတ္ထေ စ – မှတ်ထင်ခြင်းအနက်၌လည်း ကောင်း၊ (ပဝတ္တော–သော)၊ နိပါတော – တည်း၊ ဟိ – ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ လူဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) တာတတသုဒိန္န– ချစ်သားသုဒိန်၊ ယေသံ နော–အကြွင်ငါတို့၏၊ (ပုတ္တော–သော၊) တွံ–သည်၊ [ယေသံ နော ပုတ္တော တွံ၊] ဤဒိသေ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဌာနေ–သူတစ်ပါးပိုင် အရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ–၍၊ အာဟိဒေါသိကံ–သော၊ ကုမ္မာသံ – ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ –သုံးဆောင် ဘို့၏၊ (တေသံ) အမှာကံ–တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ ဓနံ– သည်၊ အတ္ထိ နုခေါ – ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ မယံ –တို့ကို၊ နိဒ္ဓနာတိ – ဥစ္စာမရှိသူတို့ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ– မဆို ထိုက်ပါကုန်၊ တထာ–သည်သာမကသေး၊ တာတ သုဒိန္န–ဒိန်၊ ယေသံ နော–တို့၏၊ (ပုတ္တော– သော၊) တွံ – သည်၊ ဤဒိသေ – သော၊ ဌာနေ – ၌၊ နိသီဒိတွာ– ၍၊

နုဟိ။ ။"ကုင္ကမူလ"အရ သာမညဖြစ်သော နံရံအခြေကိုမယူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ကျုန္စာ ဆောက်လုပ်ထားအပ်သော ဆွမ်းစားဇရပ်၏ နံရံအခြေကိုသာ ယူရသနည်း–ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် "နုဟိ"စသည်မိန့်၊ [နုဟိတက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါဒဋ္ဌိစွဲ"နှင့်အညီနောက်၌ လူတိပါရှိသောကြောင့် ဟိကို ဟိတ်အနက်ဖွဲ့ရသည်၊ ဟိတ်အနက် ဖွဲ့စေလိုသောကြောင့်ပင် ဋီကာ၌ "ကသ္မာ ပန ဤဒိသာယမေဝ သာလာယ အညတရံ ကုင္ကမူလန္တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော"ဟု ပုစ္ဆာဖြင့် ကျမ်းတက်ပြသည်။]

လူဒံ ဟိ ဝုတ္တံဟောတိ။ ။ဤပါဌမျိုးကို အခြားနေရာ၌ ဥဇုကတ္ထ (အဖြောင့်အနက်ကို ဖွင့်ပြသော) တပ္ပါကဋီကရဏပါဌ်ဟု ဆိုကြ၏၊ ဤ၌လည်း သူဌေးကြီး၏ ဆိုလိုရင်းကို ထင်ရှား ပြသောကြောင့် တပ္ပါကဋီကရဏပါဌ်ဟုလည်း သင့်၏၊ အကျယ်ပြသောကြောင့် ဝိတ္ထာရပါဌ်ဟုလည်း ဆိုသင့်၏။

အတ္ထိနုခေါ။ ။နုသဒ္ဒါ ပုစ္ဆနတ္ထေ၊ ခေါသဒ္ဒါ ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ ဝုတ္တော၊ ဤအလို"အတ္ထိနု–ရှိသည်မဟုတ်ပါလော"ဟု ပေး၊ နုခေါတိဝါ နိပါတသမုဒါယော (နိပါတ် ၂ ခု အပေါင်း) ပုစ္ဆနတ္ထော၊ ဤအလို"အတ္ထိနုခေါ–လော"ဟု ပေး၊ တေနနာမသဒ္ဒဿ (အတ္ထိနာမ၌ နာမသဒ္ဒါ၏)ပုစ္ဆနတ္ထတံ ဒဿေတိ။

ဤဒိသေ ဌာနေ။ ။"ဒီလိုနေရာမျိုး"ဟူသောစကားသည် နေရာကို မကျေနပ်သော စကားတည်း၊ ထိုနေရာသည် ရဟန်းများအတွက် လျောက်ပတ်သော်လည်း သူဌေးသားတစ်ယောက် အတွက်မှာ သူတစ်ပါးပိုင် ဇရပ်ဖြစ်၍ မလျောက်ပတ်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် "နနုနာမ၊ ပေ၊ သကံ ဂေဟံ ဂန္တဗ္ဗံ"ဟု (ပါဠိတော်၌) ဆက်၍ပြောသည်။

အာဘိဒေါသိကံ – သော၊ ကုမ္မာသံ – ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ – သုံးဆောင်ဘိ၏၊ (တေသံ) အမှာကံ – တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ ဇီဝိတံ – အသက်သည်၊ အတ္တိနု ခေါ– ရှိသေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ မယံ –တို့ကို၊ မတာတိ –သေကုန်ပြီဟူ၍၊ နု ဝတ္တဗ္ဗာ– ပါကုန်။

တထာ – ထိုမှတစ်ပါး၊ (ပုဗ္ဗနတ္တမှတစ်ပါး, မညနတ္တကား၊) တာတသုဒိန္န– ဒိန်၊ ယံ တွံ – သည်၊ သုဘောဇနရသ သံဝမိုတော – ကောင်းသော ဘောဇဉ် အရသာ တို့ဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ– ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ဇိဂုစ္ဆနေယျံ – စက်ဆုပ်ခြင်းကို ထိုက်သော (အရဟာတိတဒ္ဓိတ်)၊ (တစ်နည်း) ဇိဂုစ္ဆနိယံ – စက်ဆုပ်ထိုက်သော (အနီယပစ္စည်း)၊ အာဘိဒေါသိကံ – သော ဣမံ ကုမ္မာသံ– ကို၊ အမတမိဝ– အမြိုက်သုဓာကိုကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗိကာရော– ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၊ ဝါ – ရွံရှာခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ – သုံးဆောင် ဘိ၏၊ (တဿ) တဝ – ထို သင်၏၊ အဇ္ဈတ္တရေ – အတွင်း၌၊ သာသနံ – သာသနာတော်ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ ပဋိလဒ္ဓေါ – ရအပ်သော၊ သမဏာခမ္မော – ရဟန်းတို့၏, ဂုဏ်အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ မညေ – ရှိနေ၏ဟု ထင်၏၊ ဣတိ– ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ပန – ထိုသို့ပင် ဤအနက်ကျယ်ကို ဆိုလိုပါသော် လည်း၊ သော ဂဟပတိ – ထို အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ – စိတ် ဆင်းရဲခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေမတ္တံ – ဤအနက် အစိပ္ပာယ်ကို၊ ပရိပုဏ္ဏံ–ပြည့်စုံသည်ကို၊ ဝါ–အောင်၊ ကတွာ–၍၊ ဝတ္တုံ–ဆိုခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ–၍၊) အတ္ထိနာမ၊ပေ၊ပရိဘုဉ္ဇိဿသီတိ– ဟူ၍၊ ဧတ္တကမေဝ– ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ အဝေါစ – ပြောနိုင်ရှာပြီ။

တထာ။ ။အညေနပိပကာရေန နာမသဒ္ဒဿ ပုဗ္ဗနတ္တမေဝ ဒဿေန္တော အာဟ– တထာ အတ္ထိနုခေါတာတာတိ အာဒိ၊ တထာတိ သမုစ္စယတ္ထော (ရှေးအနက်ကို ဆည်းခြင်းအနက်ရှိ၏)၊ ထို့ကြောင့် "သည်သာမကသေး"ဟု အနက်ပေးရသည်။

တထာ အတ္ထိမညေ။ ။ဣဒါနိ နာမသဒ္ဒဿ မညနတ္တတံ (ပြခဲ့သော ၂ နက်တွင် မညနအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေန္တော အာဟ–တထာ အတ္ထိမညေတိ အာဒိ၊ ဤနည်း၌ကား တထာသဒ္ဒါသည် ပကာရ ရစောတကတည်း။

သောပန။ ။ဤကဲ့သို့ အကျယ်ဖွင့်ပြအပ်သော အနက်ကို သူဌေးကြီးဆိုလိုလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ပြည့်စုံအောင် မဆိုသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သောပန" စသည်မိန့်၊ သားကိုမြင်ရာ၌ စိတ်ဆင်းရဲလွန်းလှသောကြောင့် (ဝမ်းထဲ၌ ဆို့သလို ဖြစ်နေရကား)ပြည့်စုံစွာ မဆိုနိုင်ရှာ–ဟူလို။[ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယာတိ–မာနသိကေန ဒုက္ခေန အဘိပီဠိတတ္တာ။]

ပန — ဝါဒန္တရကား၊ အက္ခရစိန္တကာ — အက္ခရာပုဒ်ပါဠ်ကို သိတတ်ကုန်သော သဒ္ဒါဆရာတို့သည်၊ ဧတ္ထ — ဤအတ္ထိနာမအစရှိသော ဝါကျ၌၊ ဣမံလက္ခဏံ — ဤအမှတ်အသားကို၊ ဝဒန္တိ—န်၏၊ (ကိံ)၊ အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေန—မယုံကြည်ခြင်း အနက်, သည်းမခံနိုင်ခြင်း အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **အတ္ထိနာမသဒ္ဒေ** — အတ္ထိနာမ သဒ္ဒါဟူသော၊ [အတ္ထိသဒ္ဒေ — ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] ဥပပဒေ — အနီးပုဒ်သည်၊ (သတိ–ရှိလသော်၊) ပရိဘုဥ္ဇိဿသိတိ–ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ ဟူသော၊ ဧတံ အနာဂတဝစနံ– ဤ အနာဂတ်သဒ္ဒါကို၊ ကတံ — ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ — သို့၊ (ဝဒန္တိ) တဿ — ထို အတ္ထိ နာမ အစရှိသော ဝါကျ၏၊ အယံ — ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့. ကား၊ အတ္ထော — အဓိပ္ပာယ်အနက်တည်း၊ တာတ သုဒိန္န — ဒိန်၊ အတ္ထိ နာမ — ရှိမှ ရှိရပလေ၊ ဝါ– ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပလေ၊ တွံ — သည်၊ အာဘိဒေါသိကံ — သော၊ ကုမ္မာသံ — ကို၊ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ — သုံးဆောင်ဘိ၏၊ ဣဒံ — ဤသို့ သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ပစ္စက္ခမပိ– မျက်မှောက်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ — ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဟံ — သည်၊ န သဒ္ဒဟာမိ — မယုံကြည်နိုင်ပါ၊ န မရိသယာမိ — သည်းမခံနိုင်ပါ၊ ဣတိ (အယံ)– ကား၊ အတ္ထော–တည်း။

ဣမံ လက္ခဏံပေါကတံတိ။ ။သုတ် တိုက်ရိုက်မဟုတ်၊ သုတ်၌ ဆိုအပ်သော အမှတ်အသားကိုပင် "ဣမံ လက္ခဏံ"ဟု ဆိုသည်၊ တိုက်ရိုက်သုတ်ကား–"အနောကပ္ပနာမရိသေသု အကိံဝုတ္တေပိ"တည်း၊ [ပါဏိနိ, (၃,၃,၁၄၅)။] အနောကပ္ပနာ မရိသေသု–မယုံကြည်ခြင်း သည်းမခံခြင်း အနက်တို့ကို၊ ဂမျမာနေသု–သိအပ်ကုန်သော်၊ အကိံဝုတ္တေပိ–ကိံသဒ္ဒါဖြင့် ပြီးသော ပုဒ်ကို မဆိုအပ်သော်လည်း၊ ("ကထံပဒိနာမ" စသည်မပါဘဲ, အတ္ထိနာမ–စသော သဒ္ဒါကို ယှဉ်စေရာ၌လည်း၊) လိင်လုဋ်ပစ္စယာ– သတ္တမီဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ (သုတ်နက်)၊ ဤသုတ်အဆိုနှင့်အညီ "အတ္ထိနာမ" သဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ ဝါကျ၌ ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဝယ် "ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ"ဟု အနာဂတ် ဝိဘတ် သက်ထားသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်အနက် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း "ဣဒံ ပစ္စက္ခမပိ"နှင့် "န သဒ္ဒဟာမိ, န မရိသယာမိ"ကြည့်၍သိနိုင်သည်၊

ပါဠ်မှန်။ ။ပြခဲ့သော သုတ်ကိုထောက်၍ "အနောကပ္ပနာပရိသဟနတ္ထ"ဟု မရှိရ၊ "အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထ"ဟု ရှိပါစေ၊န+ဩကပ္ပန–အနောကပ္ပန (မသက်ဝင် မယုံကြည်ခြင်း)၊ ထောမနိဓိ၌ ဘူဝါဒိ စုရာဒိ "မရိသ" ဓာတ်သည် သည်းခံခြင်း အနက်ဟောဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "န သဒ္ဒဟာမိ, န မရိသယာမိ"ဟုပါဠ်မှန် ရှိပါစေ၊ ဘူဝါဒိဆိုလျှင်" နမရိသာမိ"လည်း သင့်၏။

သာရတ္ထ။ ။အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေနာတိ ဧတ္ထ–အနောကပ္ပနံ အသဒ္ဒဟနံ၊ အနာဂတဝစနံ–အနာဂတသဒ္ဒပ္ပယောဂေါ၊ အတ္ထော ပန ဝတ္တမာနကာလိကောဝ၊ တေနာဟ– ပစ္စက္ခမပိတိ၊ နမရိသယာမိတိ–န သဟာမိ၊ ဤသို့ ပါဠ်မှန် ရှိပါစေ။

တတာယံ အာဘိဒေါသိကောတိ – ကား၊ တဝ – ၏၊ တတောဂေဟတော– မှ၊ အာဘိဒေါသိကော – သော၊ အယံ ကုမ္မာသော – ကို၊ လဒ္ဓေါ – ရအပ်ပါပြီ၊ ဉာတိ အတ္တော – နက်၊ တတောယန္တိပိ – ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော – ပါဌ်ရှိသေး၏၊ တဒါယန္တိပိ–ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ – ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ တံ – ထို တဒါယံ ဟူသော ပါဌ်သည်၊ န သုန္ဒရံ – မကောင်း၊ **ယေန သကပိတု နိဝေသနန္တိ**–ကား၊ ယေန– အကြင်အရပ်၌၊ သကဿ–မိမိ၏၊ ပိတု–ခမည်းတော်၏၊ အတ္တနော–၏၊ ပိတု – ၏၊ (သကဿ ပိတုကို ထပ်ဖွင့်) နိဝေသနံ – အိမ်သည်၊ (အတ္ထိ – ၏၊) ဉာတိ အတ္တော – နက်၊ ထေရော – သည်၊ ပိတရိ – ၌၊ ပေမေနေဝ – ချစ်ခြင်းကြောင့် သာလျှင်၊ သုဗ္ဗစော – လွယ်ကူစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်၊ ဟုတွာ – ၍၊ အဂမာသိ – လိုက်သွားပြီ၊ **အဓိဝါသေသီတိ** –ကား၊ ထေရော – သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကော – ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာနော ပိ– သော်လည်း၊ ကေဘတ္တမ္ဗိ–တစ်ထပ်သော ဆွမ်းကိုလည်း၊ သစေ န ဂဟေဿာမိ– အကယ်၍ မခံယူအံ့၊ (ဇဝံသတိ၊) နေသံ–ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏၊ အတိဝိယ– လျှင်၊ ဒေါမနဿံ–စိတ်မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ–တွံ့၊ ဉာတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ ဉာတီနံ–တို့၏ အပေါ်၌၊ အနုကမ္ပာယ–သနားစောင့်ရှောက်ခြင်း (ကရုဏာ) ကြောင့်၊ အဓိဝါသေသိ–လက်ခံပြီ။

၃၃။ **ဩပုဋ္ဌာပေတွာတိ** – ကား၊ ဥပလိမ္ပာပေတွာ – လိမ်းကျံစေပြီး၍၊ **ဧကံ ဟိရညဿာတိ** ဧတ္ထ – ၌၊ ကဟာပဏော – ငွေအသပြာကို၊ **ဟိရညန္တိ** – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ နာတိဒီဃော – အလွန်မရှည်သော၊ ဝါ – မမြင့်လွန်းသော၊

ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကောပိ။ ။နိဒဿနမတ္တမိဒံ–ဤ စကားသည် နိဒဿနနည်းမျှသာ၊ ထေရော သပဒါနစာရိကောသုပိ ဥက္ကဋ္ဌောယေဝ၊ ပေ၊ ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိ ကတ္တာပိ သွာတနာယ ဘိက္ခံနာဓိဝါသေတိ–လက်မခံလို၊ အထ (ထိုသို့ လက်မခံလိုလျှင်) ကသ္မာ အဓိဝါသေတီတိ (ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိရကား) အာဟ–သစေ ဧကဘတ္တမ္ပိန ဂဟေဿာမီတိ အာဒိ၊ ပဏ္ဍိတာ ဟိ မာတာပိတူနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝါ ကာတဗ္ဗံ အနုဂ္ဂဟံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ဓုတင်္ဂသုဒ္ဓိကာ န ဘဝန္တိ– ဓုတင်ဖြင့် စင်ကြယ်သူများ မဖြစ်လိုကြကုန်။

ဩပုဋ္ဌာပေတွာ။ ။အဝပုဗ္ဗပုဇိဓာတ်သည် လိမ္ပနအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပလိမ္ပာ ပေတွာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ပုဇိဓာတ်သက်သက်ကား ရာသိကရဏ (အစုပြုခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"ဒွေပုဉ္ဇေ–၂ ပုံတို့ကို"ဟုပေးရသည်။

ဟိရည်။ ။ဟိရညသဒ္ဒါသည် အသပြာပြုလုပ်အပ်ပြီး–မပြုလုပ်ရသေးသော ရွှေ ငွေ ၂ မျိုးလုံးကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား "သုဝဏ္ဏဿ"ဟု ပါဠိတော်၌ တွဲဖက်ရှိသောကြောင့် "ဟိရည" အတွက် ငွေဒင်္ဂါးကို ယူစေလို၍ "ကဟာပဏော"ဟု ဖွင့်သည်။

နာတိရသော – အလွန်မတိုသော၊ ဝါ – မပုလွန်းသော၊ မဇ္ဈိမပ္ပမာဏော – အလယ် အလတ် ပမာဏရှိသော ယောကျ်ားကို၊ [စတုဟတ္ထော ပုရိသော မဇ္ဈိမပ္ပမာ ဏော၊] **ပုရိသောတိ** – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ **တိရောကရဏီယန္တိ** – ယံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ – ကရိုဏ်းအနက်၌၊ ဘုမ္မံ – သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါ တည်း၊ သာဏိပါကာရေန – အဝတ်အကာဖြင့်၊ [အဝတ်အကာကိုပင် ရှေးက "တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ"ဟု ခေါ်သည်၊] ပရိက္ခိပိတွာ– ကာရံ၍၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ အထ ဝါ–ကား၊ ဧတေန – ဤအဝတ်အကာဖြင့်၊ တိရော – ဖီလာကန့်လန့်၊ ဝါ – ခြားကွယ်အောင်၊ ကရောန္တိ – ပြုကြရကုန်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ခြားကွယ်အောင်ပြုကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တံ – ထို အဝတ် အကာသည်၊) တိရော ကရဏီယံ – ဏီယမည်၏၊ တံ – ထို အဝတ်အကာကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ– ပတ်ဝန်းကျင် ပစ်ချ၍၊ ဝါ–ကာရံ၍၊ သမန္တတော–ပတ်ဝန်းကျင် ၌၊ ကတွာ – ပြု၍၊ ဝါ – ကာရံ၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [ပရိသည် သမန္တတော အနက်ဟော၊ "ပရိ– ပတ်ဝန်းကျင် + ခိပ– ပစ်ချ" ဟူသည် (ကာ)ထားခြင်းတည်း။]

တေနဟီတိ –ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အဇ္ဇ – ယနေ့၊ သုဒိန္နော – သုဒိန်သည်၊ အာဂမိဿတိ – လာလိမ့်မည်၊ တေန ကာရဏေန – ကြောင့်၊ (သုဒိန် လာလိမ့်မည်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) **ဟိ**–ဣတိ – ဟိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပဒပူရဏမတ္တေ–ပုဒ်၏ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္တော၊) နိပါတော၊ [ဟိ–ပါသောကြောင့် တေနပုဒ်၌ရွတ်၍ ချောမောသည်–ဟူလို၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ **တေနာတိ** အယမ္ပိ– တေနဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်လည်း၊ ဥယျောဇနတ္ထေ–တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတောယေဝ–ပင်တည်း။

၃၄။ **ပုဗ္ဗနှသမယန္တိ** ဧတ္ထ–၌၊ ပါဠိယံ–တော်၌၊ ကာလာရောစနံ–အချိန် လျှောက်ကြောင်း စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ကိဋ္ဌာပိ န ဝုတ္တံ–အကယ်၍ကား

တိရော ကရဏီယံ။ ။ပထမနည်း၌"တိရော+ကရောန္တိ ဧတာယာတိ တိရော ကရဏီ"ဟု ပြု၊ ဤပစ္စယန္တ ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် နာဝိဘတ်ဖြင့် "တိရောကရဏီယာ"ဟု ဆိုလိုလျက် သို့ဝိဘတ် သက်ထားကြောင်း, သို့ကို (ဣတ္ထိယံကဲ့သို့) ယံ ပြုထားကြောင်း သိစေလို၍ "ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကရဏီယံဝယ် "ကရဏီ"ဟု ဏီ၌ ရသရှိစေ၊ အထ ဝါ တက်သော ဒုတိယနည်း၌ကား "အနီယ" ပစ္စည်းဖြင့် "တိရောကရဏီယံ"ဟု နပုလ္လိင်ပုဒ်ရင်းတည်း၊ "ဏီ"ဟု ဒီဃ ရှိစေ။

တေနဟိ။ ။ပထမနည်း၌ တေနသည် နိယမဝါစက သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ (ဟိ)သာနိပါတ်၊ ဒုတိယနည်းဝယ် အယမ္ပိ၌ပိဖြင့် ဟိသာနိပါတ်ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ တေနလည်း နိပါတ်ပင်ဖြစ်သည်– ဟုပေါင်းသည်၊ အနက်ပေးသောအခါ နိပါတ် ၂ ခုတွဲ၍ "တေန+ဟိ–တိုက်တွန်းပါ၏"ဟုပေး။

မိန့်တော်မမူအပ်ပါပေ၊ အထ ခေါ – ထိုသို့ မိန့်တော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ [“ကာလော တာတ သုဒိန္န, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ” ဟု ပါဠိတော်မှာ မိန့်တော်မမူအပ်သော်လည်း– ဟူလို၊] ကာလေ– အချိန်ကို၊ အာရောစိတေယေဝ–လျှောက်အပ်သော်သာ၊ အဂမာသိ– သွားပြီ၊ ဣတိ– သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဣဒံ တေ တာတာတိ – ဟူသော စကားကို၊ ဒွေ ပုဉ္ဇေ –ငွေပုံ ရွှေပုံ ၂ ပုံတို့ကို၊ ဒဿေတွာ – ပြလျက်၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ **မာတု**တိ–ကား၊ ဇနေတ္တိယာ – အမိရင်း၏၊ **မတ္တိကန္တိ** – ကား၊ မာတိတော – အမိမှ၊ အာဂတံ – လာသော ဥစ္စာတည်း၊ ဣဒံ – ဤ ဥစ္စာတွေသည်၊ တေ – ၏၊ မာတာမဟိယာ–အဘွားသည်၊ ဝါ – က၊ (ဒိန္န – ဥ္စစပ်၊) ဣတ္ထိ ဂေဟံ – သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိယာ– လိုက်လာသော၊ မာတု – အမိ အား၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်သော၊ ဝါ – လက်ဖွဲ့အပ်သော၊ ဓနံ – တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ **ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနန္တိ**–ဟူသောစကားကို၊ ဟီဠေတွာ – ဥစ္စာကို ရှုတ်ချလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာဟ – ပြီ၊ **ဣတ္ထိကာယ** နာမ – ဣတ္ထိကာယမည်သော၊ ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံယေဝ – မိန်းမတို့၏ အသုံးအဆောင်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နှာန စုဏ္ဏာဒီနံ – ရေချိုးဖို့ရာ ဆပ်ပြာမှုန့် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ – အကျိုးငှာ၊

ဇနေတ္တိယာ။ ။မွေးစားမိခင်ကို တားမြစ်လို၍ “ဇနေတ္တိယာ”ဟု ဖွင့်သည်။ “ဇနေတိ– ဖြစ်စေတတ် မွေးတတ်၏၊ ဣတိ ဇနေတ္တိ”ဟု ပြု၊ သဒ္ဒနီတိ၌ ဇနဓာတ်ကာရိတ် ဏာယ, တြိစ် ပစ္စည်းဖြင့် “ဇနယိတြီ–အမိ”ဟုဖြစ်၏၊ ဣတ္ထိဇောတက ဤပစ္စည်းထပ်သက်လျှင် “ဇနယိတြီ– အမိ”ဟုဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ဏေပစ္စည်း, တိပစ္စည်း၊ ရ်အစား ဒွေးဘော်လာ၍“ဇနေတ္တိ–အမိ”ဟု ဖြစ်၏၊ တိပစ္စည်းက သဘာဝ ဣတ္ထိဝါစက ဖြစ်၍ (ဤ) ပစ္စည်းလည်း သက်ဖွယ် မလို။

မာတိတော အာဂတံ။ ။မတ္တိကံ၏ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊“မာတိတော+အာဂတံမတ္တိကံ”ဟု ပြုပါ– ဟူလို၊ အာဂတအနက်၌ ဏိက သက်, တ ဒွေးဘော်လာ, မာ၌ ရဿ ပြု၊ ဤ မာတိတော၌ “မာတာ” ဟူသည် သုဒိန်၏အမိ မဟုတ်၊ သုဒိန်အမိ၏ အမိ(အဘွား)တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဣဒံ တေ မာတာမဟိယာ ဒိန္နံ ဓနံ”ဟု အဖြောင့် ဖွင့်၏၊ ထို အဘွားက “ဘယ်တုန်းက ပေးလိုက်အပ်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “မာတု ဣတ္ထိ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တိယာ” ဟုထပ်၍ ဖွင့်သည်။

ဟီဠေတွာ။ ။မိန်းမဘာဝကို ရှုတ်ချခြင်း မဟုတ်၊ ဥစ္စာ၏ မကြီးကျယ်ကြောင်း ရှုတ်ချခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဟီဠေတွာ”ထောက်၍ “ဣတ္ထိကာယနာမ–ယုတ်ညံ့သော မိန်းမ၏ မည်သည်”ဟု အနက်ပေး မမှားစေသင့်။

ဣတ္ထိကာယနာမ။ ။ဣတ္ထိကာယကိုပင်“ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံ၊ ပေ၊အတ္ထာယ”ဟုဖွင့်၏၊ “ဣတ္ထိကာယာတိ–ဟူသည်ကား၊”ဟု ဣတိဖြင့်တည်သော သံဝဏ္ဏနာမျိုးတည်း၊ ထို အဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ဣတ္ထိယာ + သန္တကာနိ ဣတ္ထိကာနိ”ဟု သန္တကတဒ္ဓိတ်ပြု၊ ကပစ္စည်း၊ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌

လဒ္ဓံ – ရအပ်ခဲ့သော၊ ခန္ဓံ – သည်၊ ကိတ္တကံ – အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဘဝေယျ – ဖြစ်သနည်း၊ တဿာပိ – ထိုဥစ္စာ၏လည်း၊ ပရိမာဏံ – အတိုင်းအရှည်ကို၊ တာဝပဿ – ကြည့်ပါဦးလော။

အထဝါ – ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ တာတသုဒိန္န – ဒိန်၊ ဣဒံ–ဤငွေနှင့်ရွှေဥစ္စာတွေသည်၊ တေ–၏၊ မာတု – အမိ၏၊ ခန်–တည်း၊ တဉ္စ – ထိုဥစ္စာသည်လည်း၊ မတ္တိကံ – သင့်မိခင်၏ ဥစ္စာတည်း၊ [မယာ – ငါခမည်းတော်သည်၊ န ဒိန္နံ –ပေး အပ်သော ဥစ္စာမဟုတ်၊ တဝ – ၏၊ မာတုယော – ၏သာလျှင်၊ သန္တကံ – ဥစ္စာ တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] ပန–ဆက်၊ တံ ဓနံ – ထိုဥစ္စာသည်၊ ကသိယာ– လယ်ထွန်ခြင်းအားဖြင့်၊ န သမ္ဘုတံ – ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ ဝါဏိဇ္ဇာယ – ကုန်သန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ န သမ္ဘုတံ–မဟုတ်၊ အပိ စ ခေါ–အဟုတ်ကား၊ ဣတ္ထိကာယ–မိန်းမသား၏၊ ဣတ္ထိခန်–မိန်းမ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဉာတိကုလတော–

သက်သော (သ) ကို အာယ ပြု၍ "ဣတ္ထိကာယ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ရေချိုးဖို့ ဆပ်ပြာ, သနပ်ခါး, ပန်းမန် ဖိုးမျှဖြစ်သော ဥစ္စာတွေပင် ဘယ်လောက် များနေသည်ဆိုတာ ကြည့်စမ်းပါဦး"–ဟူလို။

ပါဠိတော်အနက်။ ။တာတ သုဒိန္န–ဒိန်၊ ဣဒံ – ဤ ငွေနှင့်ရွှေ ဥစ္စာတွေသည်၊ တေ–၏၊ မာတု–၏၊ မတ္တိကံ–အမိမှလာသော ဥစ္စာတည်း၊ [ဤသို့ တစ်ဝါကျပြတ်အောင် ပေး၊ ထို့နောက်မှ ထို ဥစ္စာကို ရှုတ်ချလို၍ "ဣတ္ထိကာယ"စသည် တက်၊] ဣတ္ထိကာယ– မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဆပ်ပြာမှုန့်စသော အသုံးအဆောင် အကျိုးငှာ၊ (လဒ္ဓ–သော၊) ဣတ္ထိခန်–မိန်းမ ဥစ္စာ တည်း၊ ဤသို့ ပါဠိတော် အနက်ပေးပါ။

အထ ဝါ။ ။ဤနည်း၌"မာတုယော သန္တကံ"ထောက်၍"မာတု+သန္တကံ မတ္တိကံ"ဟု ပြု၊ မာတုအရ အမိ၏အမိ မဟုတ်၊ ရှင်သုဒိန်၏ အမိပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တဝ မာတုယော"ဟု ဖွင့်သည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "မာတုမတ္တိကံ"ဟု ပါဠိတော်၌ရှိသောကြောင့်"အမိအနက် ၂ ခါထပ်နေသည် မဟုတ်လော"ဟု စောကြောဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တို့သည် "မာတု+သန္တကံ"ကဲ့သို့ ဝါကျတွင်း၌ "အမိ၏ဥစ္စာ"ဟု ဝိသေသအနက်ကို ဟောနိုင်သော်လည်း တဒ္ဓိတ်ပြီးသောအခါ ဥစ္စာ သာမညကိုသာ ဟောသည်၊ [သမာသ်၌လည်း နည်းတူ။] ဤသို့"မာတုမတ္တိကံ"ဟူရာ၌ "မတ္တိကံ– အမိဥစ္စာ"ဟု ရသော်လည်း ဥစ္စာသာမညသာ ရသောကြောင့် "မာတု"ဟု ဝိသေသနတစ်ခု ကူပေးရသည်။ ["သမာသော စ တဒ္ဓိတော စ, ဝါကျတ္ထေသု ဝိသေသကာ၊ ပသိဒ္ဓိယံ တု သာမညံ, တေလံ သုဂတစီဝရံ၊]

ဣတ္ထိကာယ။ ။က ပစ္စည်းသည် ဟီနအနက်၌ သက်၊ ဟီနာ – ယောကျ်ားကို ထောက်ဆ၍ အောက်ကျသော + ဣတ္ထီ– တည်း၊ ဣတ္ထိကာ – အောက်ကျသော မိန်းမ၊ ဤပုဒ်၌ ပထမနည်းကဲ့သို့ တဒတ္ထသမ္ပဒါန်မဟုတ်၊ သမ္ဗန္ဓဆဋ္ဌီသာ၊ "ဣတ္ထိကာယ – ၏၊ ဣတ္ထိခန် – မိန်းမ၏ + ဥစ္စာ"ဟု သမ္ဗန် ၂ ချက်ပါနေသော်လည်း "မာတုမတ္တိကံ"ကဲ့သို့ သဒ္ဒါထုံးစံအရ အပြစ်

ဆွေမျိုးအိမ်မှ၊ သာမိကကုလံ – လင့်အိမ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ – လိုက်သွားသော၊ ဣတ္ထိကာယ–မိန်းမသားသည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ–ရထိုက်သော၊ (ဣတ္ထိဓနံ ၌ စပ်၊) နှာနစုဏ္ဏာဒိနံ–ရေချိုးဆပ်ပြာမှုန့် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ– ဌာ၊ ယံ ဣတ္ထိဓနံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ – ထိုမိန်းမ၏ ဥစ္စာသည်၊ တာဝ ဧတ္တကံ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသေး၏၊ ဝါ – ဤမျှလောက် များပြားသေး၏၊ ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ ဧတ္ထ – ဤ ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနံ ဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ၏။

အညံ ပေတ္တိကံ အညံ ပိတာမဟန္တိ–ကား၊ တေ–၏၊ ပိတုစ–၏လည်းကောင်း၊ ပိတာမဟာနဉ္စ – ဘိုးဘေးတို့၏လည်းကောင်း၊ ယံ သန္တကံ – အကြင်ဥစ္စာသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ–ထို ဥစ္စာသည်၊ အညံယေဝ–ဤ ငွေနှင့်ရွှေ ဥစ္စာတွေမှ တခြားသာတည်း၊ နိဟိတဉ္စ–မြေ၌မြှုပ်ထားအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဉ္စ–အတိုးအပွားချထားသောအားဖြင့် ယှဉ်စေအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ ဗဟု–များပါသေး၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအညံ ပိတာ မဟံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ **ပိတာမဟံတိ**–ပိတာမဟံ ဟူသော ပုဒ်ကို၊ တဒ္ဓိတလောပံ–တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကျေခြင်းကို၊ ကတွာ–၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပေတာမဟန္တိ ဝါ–ဟံ ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော – ပါဌ်ရှိသေး၏။

မရှိဟု မှတ်၊ တစ်နည်း–"လဒ္ဓဗ္ဗံ"ကို ကြည့်၍ "ဣတ္ထိကာယ–သည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ–သော၊ ဣတ္ထိဓနံ–တည်း"ဟု လဒ္ဓဗ္ဗံ ထည့်၍သော်လည်း စပ်၊ ဤ အဖွင့်အလို... "တာတ သုဒိန္န, ဣဒံ, တေ–၏၊ မာတု–၏၊ မတ္တိကံ–အမိဥစ္စာတည်း၊ ဣတ္ထိကာယ–သား၏၊ ဝါ–သည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ–သော၊ ဣတ္ထိဓနံ–မိန်းမဥစ္စာတည်း" ဟု ပါဠိတော် ပေး။

ပေတ္တိကံ။ ။"ပိတုစ ပိတာမဟာနဉ္စသန္တကံ"ထောက်၍"ပိတုနော+သန္တကံ ပေတ္တိကံ"ဟုပြု၊ ဝိဂ္ဂ ပုဒ္ဓိ(တ)ဒွေးဘော်လာ၊ "ပိတိတော+အာဂတံ ပေတ္တိကံ"ဟု အာဂတတဒ္ဓိတ် မပြုနှင့်၊ အဘိုးမှလာသော ဥစ္စာကို"ပိတာမဟံ"ဖြင့် ပြလိမ့်မည်။

နိဟိတံ ပယုတ္တံ။ ။နိဟိတန္တိ, ဘူမိဂတံ–မြေ၌ တည်သောဥစ္စာ(အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်) သဒ္ဒတ္ထမှာ "မြေ၌မြှုပ်ထားအပ်"တည်း၊ ပယုတ္တန္တိ – ဝဍ္ဎိယာ ပယောဇိတံ– ယှဉ်စေအပ်သော ဥစ္စာ၊ ပယုတ္တံ၌ ပပုဗ္ဗ ယုဇဓာတ်, ကာရိတ်ပစ္စည်း ကျေ။

ပိတာမဟံ။ ။ပိတုနော+ပိတာ ပိတာမဟော–အဖ၏အဖ၊ ဝါ–အဘိုး၊ ပိတု အနက်၌ အာမဟပစ္စည်းသက်၊ ဤနေရာ၌ အဘိုးတစ်ယောက်ကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ဘိုးဘေးစသော အထက် ၇ ဆက်ကို ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဗဟုဝုစ်ထားသည်၊ ထို့နောက် အာဂတအနက် သန္တကအနက်တို့၌ ဏ ပစ္စည်း သက်၍ ထို ဏ ပစ္စည်းကို ချေသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရဘဲ "ပိတာမဟံ–ဘိုးဘေးတို့မှလာသော ဥစ္စာ၊ ဝါ – ဘိုးဘေးတို့၏ ဥစ္စာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်

လဒ္ဓာ တာတ သုဒိန္န ဟီနာယာဝတ္တိတွာတိ – ကား၊ တာဝ သုဒိန္န – ဒိန်၊ ဥတ္တမံ – မြတ်သော၊ အရိယဒ္ဓဇံ – အရိယာတို့၏ အလံသဖွယ် ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ – ရဟန်းအသွင်ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ဟီနာယ – ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ ဂိဟိဘာဝါယ –လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ အာဝတ္တိတွာ – ပြန်လည်၍၊ ဘောဂေ – စည်းစိမ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇိတုံ – သုံးဆောင် ခံစားခြင်းငှါ၊ လဒ္ဓာ–ရအပ်ပါကုန်၏၊ [ကိတ်ပုဒ်နှင့်တူသော "လဒ္ဓာ" နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး တည်း။] ဘုဉ္ဇိတုံ–ငှါ၊ အလဒ္ဓာ–မရအပ်ကုန်သည်ကား၊ န– မဟုတ်ပါကုန်၊ တွံ – သည်၊ ရာဇဘီတော – မင်းဘေးမှကြောက်သည်၊ [အပရာဓကာရဏာ (မင်းပြစ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်) ရာဇကုလာ ဘီတော၊] (ဟုတွာ–၍)၊ န ပဗ္ဗဇိတော – ရဟန်း ပြုခဲ့သူ မဟုတ်ပါ၊ ဣဏာယိကေဟိ–ကြွေးရှင်တို့သည်၊ ပလိဗုဒ္ဓေါ–နှောင့်ယှက် အပ်သည်၊ ဟုတွာ–၍၊ န (ပဗ္ဗဇိတော) – ပါ၊ ဣတိ – ဤကား သူဌေးကြီး၏ ဆိုလိုရင်းတည်း။

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ **တာတ** န **ဥဿဟာမိတိဧတ္ထ**–၌၊ **တာတာတိ** ဝစနံ– တာတဟူသော စကားကို၊ ဂေဟဿိတပေမေန – အိမ်၌ မှီသော ချစ်ခြင်း အားဖြင့်၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ [ဂေဟေ + သိတံ နိဿိတံ + ပေမံ၊ အိမ်သူ အိမ် သားတို့၏ ချစ်ခြင်းမျိုးတည်း။] သမဏတေဇေန – ရဟန်းတို့၏ အရှိန် အဝါဖြင့်၊ န (အာဟ)–

"ပိတာမဟန္တိ တဒ္ဓိတလောပံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟုမိန့်သည်၊"ပေတာမဟံ"ဟု ဝုဒ္ဓိပြုထားသော ထားသောပါဠ်ကား တဒ္ဓိတ် ဏပစ္စည်းကို မချေ သောပါဠ်တည်း။ [ဝိမတိ၌ကား "တဒ္ဓိတလောပံ တိ ပိတာမဟတော + အာဂတံ ပေတာမဟံတိ ဝတ္တဗ္ဗေ တဒ္ဓိတပစ္စယနိမိတ္တဿ ဧကာရဿ လောပံ ကတွာတိ အတ္ထော"ဟု ပစ္စည်းကို မချေဘဲ, ဝုဒ္ဓိပြုအပ်ပြီးသော ဧကို ချေခြင်းဟုတစ်မျိုးဖွင့်လေသည်။]

ဟီနာယ။ ။"ဟီန"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ရဟန်းဘဝမှ ပြန်လှည့်ဖို့ရာသည် လူ့ဘဝသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဟိဘာဝါယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဟီနဖြစ်သော လူ့အသွင်ကိုယောက်၍ ရဟန်းအသွင်သည် အထက်တန်းဖြစ်ရကား"ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံပဟာယ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ဘာဝါယ၌ အာယဖြင့် ဟီနာယ၌ တာဒတ္ထသမ္ပဒါန်ဖြစ်သော သဏ်ကာရိယ အာယဟုပြသည်။

ဣဏာယိကေဟိ။ ။"ဣဏံဂဏှာတိ, ဓာရေတိ ဝါတိဣဏာယိကော"ဟု ပြုလျှင် ကြွေးယူသူကိုရ၏၊ "န ဘိက္ခဝေ ဣဏာယိကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"စသည်၌ ကြွေးယူသူ(မြီစား)ကို "ဣဏာယိက"ဟု ခေါ်၏၊ ဤ၌ကား "ကြွေးပေးသူ(မြီရှင်)"ကို "ဣဏာယိက"ဟုဆိုလိုသည်၊ [ယေသံ သန္တကံ ဓနံ ဂဟိတံ၊ တေ (ထို ဥစ္စာရှင်တို့သည်) ဣဏာယိကာ (ဋီကာ)၊ "ဣဏံ ဒဒန္တီတိ ဣဏာယိကာ"ဟု ပြု။]

သမဏတေဇေန။ ။သမဏာနံ+တေဇော–ရဟန်းတို့၏+အရှိန်အဝါ၊ ရဟန်းတို့၏ အရှိန်အဝါဖြင့် "ဂဟပတိ"ဟု ခန့်ခန့်ကြီး မခေါ်ဘဲ ဂေဟဿိတပေမဖြင့် "တာတ"ဟု ခေါ်သည်– ဟူလို။

ပြောသည် မဟုတ်၊ န **ဥဿဟာမိတိ** - ကား၊ န သက္ကောမိ - မတတ်နိုင်ပါ၊ န **ဝိသဟာမိတိ**-ကား၊ န ပဟောမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သည်၊ န အမို-မဖြစ်ပါ၊ [န ဥဿဟာမိ, န ဝိသဟာမိတို့ကား အနက်တူဖြစ်၍ "န သက္ကောမိ, န ပဟောမိ"ဟု အနက်တူ ဖွင့်သည်၊] **ဝဒေယျာမ ခေါ တံ ဂဟပတီတိ** ဣဒံ ဝစနံ ပန - တိ ဟူသော ဤစကားကိုကား၊ သမဏာတေဇေန - ဖြင့်၊ အာဟ - ပြီ၊ **နာတိကမေ့ယျာသီတိ**-ကား၊ တေ-၏၊ မယိ - ငါ့ အပေါ်၌၊ ယံ ပေမံ-အကြင် ချစ်ခြင်းသည်၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်ပြီ၊ တံ-ထိုတည်ပြီးသော ချစ်ခြင်းကို၊ ကောဝေသေန-အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သစေ) န အတိကမေ့ယျာသိ - အကယ်၍ မဆွဲငင်အံ့၊ ဝါ - အကယ်၍ ဆွဲငင် မပစ်အံ့၊ သစေ န ကုဗ္ဗေယျာသိ - အကယ်၍ စိတ်မဆိုးအံ့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတော - ထိုမှ နောက်၌၊ သေဋ္ဌိ-သည်၊ မေ-၏၊ ပုတ္တော - သည်၊ သင်္ဂဟံ-ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကတ္တုကာမော မဒေ - ပြုလို၏ဟု ထင်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥဒဂ္ဂစိတ္တော - တက်ကြွသောစိတ် ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝဒေဟိ တာတ သုဒိန္နာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ **တေနဟီတိ** - ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်း အနက်၌၊ ဝိဘတ္တိပတိရူပကော - ဝိဘတျန္တပုဒ်နှင့် အလားတူသော၊ နိပါတော-တည်း၊ **တတော နိဒါနန္တိ**-ကား၊ တံ နိဒါနံ တံ ဟေတုကံ-ထိုဥစ္စာဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ဘယံ ဝါ စသည်၌စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ ပစ္စတ္တဝစနဿ - ပထမာဝိဘတ်၏၊ **တော-အာဒေသော** - တော အပြုကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ စ - ဆက်၊ သမာသေ-၌၊ အဿ - ထိုပထမာ ဝိဘတ်၏၊ (တစ်နည်း) အဿ - ထို တတော ဟူသောပုဒ်၏၊ တော လောပါဘာဝေါ - တောအပြု ကျေခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊

နာတိကမေ့ယျာသိ။ ။"မိမိအပေါ်မှာ နဂိုက ရှိနေသော ချစ်ခြင်းကို ဆွဲငင် (ထုတ်ပစ်) ခြင်း"ဟူသည် အချစ်ပျောက်၍ အမုန်းရောက်ခြင်း စိတ်ဆိုးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"နကုဗ္ဗေယျာသိ" ဟု ဥဇုကတ္ထ ဖွင့်သည်။

တေနဟိ။ ။ဟိ သည် ပဒပူရဏ၊ တေနသည် ဥယျောဇနတ္ထ နိပါတ်ဟု ရှေ့၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ "ဝိဘတ္တိပတိရူပက"ဟု အပိုပါခြင်းသာ ထူး၏၊"ဝိဘတ်ဆုံးသော နာမ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဝိဘတ္တိဖြင့် ဝိဘတျန္တ ပုဒ်ကိုယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဘတျန္တ ပဋိရူပကော"ဟုရှိလျှင်သာ၍ရှင်း၏။ [ဝိဘတ္တိပတိရူပကောတိ တေနာတိ ပဒံ သန္ဓာယာဟ။]

တတောနိဒါနံ။ ။"တတော + နိဒါနံ အဿ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝိဂ္ဂဟပြု၊ (တ) နောင် သိသက်၍, ထိုသိကို တောပြုသောကြောင့် "ပစ္စတ္တဝစနဿ တော အာဒေသော"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုတောကိုလည်း မချေရသောကြောင့် "အလုတ္တဗဟုဗ္ဗီဟိ"ဟုမှတ်။ ["တောပစ္စည်းကို ပဌမာ အနက်၌ သက်၏"ဟုလည်း တချို့နေရာ၌ ဆို၏။]

(ဟောတိ)၊ **ဘယံ ဝါတိ** – ကား၊ ကိန္တိ – အဘယ်သို့လျှင်၊ မေ–၏၊ ဘောဂေ–တို့ကို၊ ရာဇာနော–တို့သည်၊ နေဝ ဟရေယျုံ – မဆောင်ကုန်ရာအံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ – သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ– ဟောတော်မူအပ်သော၊ ရာဇာဒိဘယံ–မင်း အစရှိသည်တို့မှ ကြောက်ခြင်းသည်၊ စိတ္တုတြာသော–စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်းသည် (ဘဝိဿတိ–၌ စပ်၊) ဣတိအတ္ထော– နက်၊ **ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ**–ကား၊ ရာဇူဟိ ဝါ–မင်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ မနံ – ကို၊ ဒေဟိ–လော၊ ဝါ – ပေးရမည်၊ ဣတိ – သို့၊ ကမ္မကာရဏာ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ကြောင်း အမှုကို၊ ဝါ – ကံကြမ္မာကို၊ ကရီယမာနဿ – ပြုအပ်သူ၏၊ ဝါ – အပြုခံရသူ၏၊ ကာယိဉ္ဇနံ (ကာယ + ဣဉ္ဇနံ) ကာယကမ္ပော – ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊

သမာသေ စဿ တော လောပါဘာဝေါ။ ။ အဿာတိ ပစ္စတ္တဝစနဿ, ပဒဿ ဝါ (ဋီကာ)၊ ဤဋီကာ၌ အဿကို တောလော်ပဝယ် တော၌ စပ်စေလို၏၊ "အဿ+တော" ထိုပထမာဝိဘတ်၏ (အာဒေသ ဖြစ်သော) တောဟုလည်းကောင်း, "ထိုတောပုဒ်၏+တော"ဟုလည်းကောင်း စပ်ပါ။ [တချို့စာ၌ "တောလောပါဘာဝေါ"ဟု မရှိဘဲ "လောပါဘာဝေါ"ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိရာ၌ သာရတ္ထဖွင့်ပုံနှင့် မညီသော်လည်း "အဿ–ထိုတော၏၊ လောပါဘာဝေါ–ကျေမှု၏ မရှိခြင်း"ဟု ပေးနိုင်သည်။]

ဘယံ။ ။ဘယံသည် "ဉာဏဘယ(သံဝေဂဉာဏ်), အာရမဏဘယ(ကြောက်စရာအာရုံ), စိတ္တုတြာသဘယ (စိတ်၏ ကြောက်လန့်ခြင်း)"ဟု ၃မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ စိတ်၏ကြောက်လန့်ခြင်းဘယကို ယူစေလို၍"စိတ္တုတြာသောတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ မင်း, ခိုးသူစသော ရန်သူမျိုး ငါးပါးကြောင့်စိတ်၏ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း–ဟူလို၊ "ဘာယနံ–ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ဘယံ–ခြင်း"ဟု ဘာဝသာဓနပြု၊ တရားကိုယ်မှာ ဒေါမနဿပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ကြောက်စရာအာရုံကို အရကောက်ရာ၌ကား "ဘာယတိ ဧတသ္မာတိ ဘယံ"ဟုပြု၊ သံဝေဂဉာဏ်ကို ကောက်ရာ၌မူ"ဘာယတိ ဧတေနာတိ ဘယံ –ကြောက်လန့်ကြောင်းဉာဏ်"ဟုပြု။

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။"ဆမ္ဘိတဿ + ဘာဝေါဆမ္ဘိတတ္တံ"ဟုပြု၍ ဘာဝ (တ္တ) ပစ္စည်းအရမှာ တုန်လှုပ်ခြင်းကြီးယာရ၏၊ ထို့ကြောင့်"ကာယိဉ္ဇနံ–ကာယကမ္ပော"ဟုဖွင့်သည်၊ ထိုသို့တုန်လှုပ်ရာ၌ အထူးအားဖြင့် ရင်ထဲ၌ရှိသော နှလုံးသား၏ တုန်လှုပ်ခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍"ဟဒယမံသစလနံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သက္ကတ၌ "သ္တမ္ဘ"ဓာတ်မှ "ဆမ္ဘ"ဟုဖြစ်လာဟန်တူ၏၊ ထို ဓာတ်သည် တောင့်မာခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ကြောက်လွန်းအားကြီး၍ ခန္ဓာကိုယ် တုန်နေခြင်း တောင့်မာခြင်းတည်း၊ ("ခက်တရော် ဖြစ်ခြင်း"ဟု ရှေးကဆို၏၊) သဉ္ဇာတော ဆမ္ဘော အဿ အတ္ထီတိ ဆမ္ဘိတော"ဟုပြု။]

ကမ္မကာရဏံ ကရီယမာနဿ။ ။ကရဓာတ်သည် "ဟိံသာ"အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းလည်း သွတ္တအနက်၌ သက်၏ဟု ထောမနိဓိ၌ ဆို၏၊ ကရီယတေ–ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ကာရဏာ – ခြင်း။ [ကာရဏာတု စ ယာတနာ၊ (၄၀၇) အဘိဓာန်။] ကရီယတေတိ ကမ္မံ၊

ဟဒယမံသစလန် – နှလုံးသား၏ လှုပ်ရှား ခြင်းသည်၊ [ရင်ထဲ၌ တဒိတ်ဒိတ် လှုပ်ရှားခြင်း–ဟူလို၊] (ဘဝိဿတိ၊) **လောမဟံသောတိ**–ကား၊ ဘယေ–ကြောက်ခြင်း သည်၊ ဥပ္ပန္နေ – ဖြစ်လသော်၊ လောမာနံ – အမွေးတို့၏၊ ဟံသနံ – ရှင်ခြင်းသည်၊ ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ – အထက်၌ အဖျား ရှိကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ – ကြက်သီး မွေးညင်း ထခြင်းသည်၊ (ဘဝိဿတိ၊) **အာရကွောတိ** –ကား၊ အန္တော စ – အတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဗဟိ စ–၌လည်းကောင်း၊ ရတ္တိံ စ–၌ လည်းကောင်း၊ ဒိဝါ စ–၌ လည်းကောင်း၊ အာရက္ခဏံ – စောင့်ရှောက်ရခြင်းသည်၊ (ဘဝိဿတိ။)

၃၅။ **တေန ဟိ ဝစ္စတိ**–ကား၊ သေဋ္ဌိ–သော၊ ဂဟပတိ–သည်၊ ခနံ–ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြ၍၊ ပုတ္တံ – ကို၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဂိဟိဘာဝတ္ထာယ – လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ ပလောဘေတုံ–အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေခြင်းငှါ၊ (သဒ္ဒတ္ထ၊) ဝါ–ဖြားယောင်းခြင်းငှါ၊ (ဝေါဟာရတ္ထ ၊) အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ– ၍၊) ဒါနိ – ၌၊ [ယောဇနာ၌ "အနက်မရှိ"ဟု ဆို၏၊] ပုရိသာနံ – တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ မာတုဂါမသဒိသံ– သော၊ ဗန္ဓနံ – အနှောင်အဖွဲ့သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဣတိ – သို့၊ မညိတွာ – မှတ်ထင်၍၊ တဿ – ထိုရှင်သုဒိန်၏၊ ပုရာဏဒုတိယိကံ – ဇနီးဟောင်းကို၊ တေန ဟိ ဝစ္စတိ– ဟူ၍၊ အာမန္တေသိ – သိစေပြီ၊ ဝါ – ခေါ်၍ပြောပြီ၊ **ပုရာဏ ဒုတိယိကန္တိ** – ကား၊ ပုရာဏံ – ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဒုတိယိကံ –၂ ယောက်မြောက် ဖြစ်သူကို၊ ပုဗ္ဗေ – ရှေး၌၊

ကမ္မဓ္ဓ+ တံ+ကာရဏာစာတိ ကမ္မကာရဏာ–ပြုအပ်သော ညှဉ်းဆဲမှု၊ ထို့နောက်"ကာရိယ"ဟု ဝုဒ္ဓိနှင့်တကွ တွေ့ရ၏၊ "ပြုစေအပ်"ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ "ကာရိယမာန–ပြုအပ်၊ ဝါ– အပြုခံရ"ဟူသာ ဖြစ်နိုင်ရကား "ကရိယမာနဿ"ဟု ပါဌ်မှန်ရှိစေသင့်၏။

လောမဟံသော။ ။"လောမာနံ+ဟံသော–အမွေးတို့၏ ရှင်လန်းခြင်း"ဟူသည် အမွေးများ ထောင်လာခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂေါယေသံတိ ဥဒဂ္ဂါ၊ [ဥ+အဂ္ဂပုဒ်ရင်းဖြစ်၍(ဒ်)လာလျှင် "ဥဒဂ္ဂ"ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ "ဥဒ္ဒဂ္ဂ"ဟု မဖြစ်သင့်။] ဥဒဂ္ဂါနံ +ဘာဝေါ ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ။

အတ္တနာ။ ။ပစ္စတ္တေ ကရဏဝစနံ. – ပထမာဝိဘတ်၏အနက်၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ် သက်ထားသဖြင့် "အတ္တနာ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ သယန္တိ အတ္ထော၊ ဤသို့ သာရတ္ထဖွင့်သော်လည်း တချို့နေရာ၌ "နိပါတ်"ဟုလည်း ဆို၏၊ [အတ္တနာတိ ဝါ အယံ ဝိဘတျန္တပတိရူပကော အဗျယသဒ္ဒေါ၊ – သီ, ဋီသစ်, သံဂါယနာ သမ္မုတိဥတ် အဖွင့်။]

ပုရာဏဒုတိယိကံ။ ။ပုရာ+ဘဝါ ပုရာဏာ၊ (ပုရာနောင် ဘဝအနက်၌ အနဗန် မဟုတ်သော ဏ ပစ္စည်း၊) ဒုတိယာဧဝ ဒုတိယိကာ၊ (ဏိကပစ္စည်းသွတ္ထ၊) ပုရာဏာ စ+သာ+ဒုတိယ ကာစာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာ၊ "မိမိ"ဟူသော တစ်ယောက်တည်း၏ "နှစ်ယောက်မြောက်"ဟူသည်

ဂိဟိကာလေ – လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဒုတိယိကာ – သော၊ ဂေဟာသိတ သုခုပဘောဂ သဟာယိကာ –အိမ်၌မှီသော သုခကို ခံစားခြင်း၌ အဖော်ဖြစ်သော၊ ဘူတပုဗ္ဗဘရိယံ– ရှေး၌ ဖြစ်သော ဇနီးကို၊ ဝါ–ဇနီးဟောင်းကို၊ (အာမန္တေသိ ၌ စပ်၊) ဉာတိ အတ္တော– နက်၊ **တေန ဟိတိ** – ကား၊ ယေန ကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မာတုဂါမသဒိသံ–သော၊ ဗန္ဓနံ–အနှောင်အဖွဲ့သည်၊ နတ္ထိ–တော့၊ (တေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ မာတုဂါမနှင့် တူသော အနှောင်အဖွဲ့ မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ထို အကြောင်းကြောင့်–ဟူလို၊ တုယှံ ပိ ဝစနံ ကရေယျာသိ–၌ စပ်။)

ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ –ကား၊ ပါဒေ – တို့ကို၊ ဂဟေတွာ – ကိုင်၍၊ (ဧတံ– ဤပါဒေသု ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊) ဥပယောဂတ္ထေ–ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ–တည်း၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ ပါဒေသု–တို့၌၊ တံ–ထိုသုဒိန်ကို၊ ဂဟေတွာ– ၍၊ **ကိဒိသာ နာမ တာ အယျပုတ္တ အစ္ဆရာယောတိ** – ကား၊ ကသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧဝံ– သို့၊ အာဟ – ပြောသနည်း၊ ကိရ – ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ တဒါ– ၌၊ သမ္ဗဟုလေ – များစွာကုန်သော၊ ခတ္တိယကုမာရေ ပိ – ခတ္တိယ သတို့သားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရေ ပိ–ဗြာဟ္မဏ သတို့သားတို့ကို

မိမိကလွဲလျှင် အရေးအကြီးဆုံး အဖော်တည်း၊ ထိုသူကား – စည်းစိမ်ခံစားဖက် မယားပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုခုပဘောဂသဟာယိကံ ဘူတပုဗ္ဗဘရိယံတိ အတ္ထော"ဟု သဘာဝတ္ထ ဖွင့်သည်၊ "ဘူတပုဗ္ဗ"ကား ပုရာဏ၏ အဖွင့်တည်း။ [ဂေဟာသိတသုခဿ – ကို+ ဥပဘောဂေါ – သုံးဆောင် ခံစားခြင်းတည်း၊ ဂေဟာသိတသုခုပဘောဂေ – ၌ + သဟာယိကာ ဂေဟာသိတသုခုပ ဘောဂသဟာယိကာ၊ (ယောဇနာ။)]

ပါဒေသု ဂဟေတွာ။ ။ပါဒေသုကို "ပါဒေ"ဟု ကံအနက်မှတ်၊ ထို့ကြောင့် "ဥပယောဂတ္ထေဘုမ္မဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤကို ရည်ရွယ်၍–"ဂဟာရှေ့မှ, အာဓာရကို, ကံ ဆိုလိုမူ, ထိုရှေ့ပုဒ်မှာ, ဒုတိယာကို, ဆဋ္ဌီမှာသက်, ဤအချက်လည်း, မိန့်မြွက် ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း"ဟု နိယံ ဆိုကြသည်၊ ဤနေရာ၌ကား ထို ရှေ့ပုဒ်မှာ ဒုတိယာ မရှိ၊ "သုဒိန္နဿ"ဟု ဆဋ္ဌီပင် တိုက်ရိုက်ရှိသည်။

ပါဒေသု ဝါ တံ ဂဟေတွာ။ ။"ပါဒေသု"ဟု အာဓာရအတိုင်း(ဘုမ္မတ္ထဟုပင်) ဆိုချင် ပြန်မူ "ထိုရှေ့က သုဒိန္နဿကဲ့သို့သော ဆဋ္ဌီကို ကံအနက်၌သက်"ဟုလည်း နိယံဆိုကြသည်၊ "ဂဟာရှေ့မှ, အာဓာရကို, ဘုမ္မတ္ထပင်, ဆိုလိုချင်မူ, ထို့ပြင် ရှေ့မှာ, ဆဋ္ဌီပါက, ကံမှာသက်ဟု, မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း"၊ ဤနိယံ၌ ဆဋ္ဌီကို ကံမှာသက်ဟု ဆိုစေကာမူ ပါဒေသု၏ သံမွန်လည်း လိုသေးရကား သမ္ဗန်အနက်၌သာ ဆဋ္ဌီသက်သင့်၏၊ "သုဒိန်၏ခြေတို့၌"ဟုလို၊ ထိုအခါ ဂဟေတွာ၏ကံ လိုနေပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အပိုထည့်သည်–ဟုသာ ကြံသင့်သည်။]

လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌိပုတ္တောပိ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာသမ္ဘတ္တိယော – ကြီးစွာသော စည်းစိမ်တို့ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇန္တေ – ရဟန်းပြုသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏံ – ရဟန်းအဖြစ်၏ ဂုဏ်ကို၊ အဇာနန္တာ – မသိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကထံ – စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ – ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ (ကိံ)၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ ဧတေ – ဤအမျိုးသားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ – ရဟန်းပြုကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (သမုဋ္ဌာပေန္တိ–နှ်၏၊) အထ– ၌၊ အညေ–အခြားသူတို့သည်၊ ဧဝံ– သို့၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆိုကြကုန်၏၊ (ကိံ၊) ဒေဝစ္ဆရာနံ – နတ်သမီးတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒေဝနာဋကာနံ – နတ်ကချေသည်မတို့၏ လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ– အကြောင်းကြောင့်၊ (ဧတေ–တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ–နှ်၏၊) ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ–နှ်၏၊) သာ ကထာ– ထိုစကားသည်၊ ဝိတ္ထာရိတာ – ဖြစ်သော ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ တံ – ထိုစကားကို၊ ဂဟေတွာ – ယူ၍၊ အယံ – ဤဇနီးဟောင်းသည်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဣတိ – မပါလျှင် ကောင်းသည်၊] ထေရော– သည်၊ တံ– ထိုစကားကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော– ပယ်မြစ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ–၍)၊ **"န ခေါ အဟံ ဘဂိနီ"**တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ **သမုဒါစရတီတိ**–ကား၊ ဝေါဟရတိ– ခေါ်ဝေါ်၏၊ ဝဒတိ – ပြော၏။

တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတာတိ – ကား၊ နံ – ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ ဘဂိနိဝါဒေန– ဘဂိနီ အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ သမုဒါစရန္တံ –ပြောဆိုသည်ကို၊ ဒိသွာ – မြင်၍၊ ယော– အကြင် အရှင့်သားသည်၊ မံ–ကို၊ ပဇာပတိံ – မယားဖြစ်၍၊ သမာနံ – ဖြစ် ပါလျက်၊ အတ္တနာ– နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – တကွ၊ ဧကမာတုကုစ္ဆိယာ – တစ်ခုသော အမိ၏ ဝမ်း၌၊ သယိတဒါရိကံဝိယ–ကိန်းသော သူငယ်မကိုကဲ့သို့၊ ဝါ– နှမရင်းကိုကဲ့သို့၊ မညတိ– မှတ်ထင်၏၊ ဒါနိ–၌၊ အယံ–ဤ အရှင့်သားသည်၊ မယိ–ငါ့အပေါ်၌၊ အနတ္ထိကော– အလိုမရှိတော့၊ ဣတိ – ဤသို့ တွေး၍၊ သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ– လွန်စွာဖြစ်သော

အစ္ဆရာ, နာဋကာ။ ။ဒေဝစ္ဆရာနန္တိ အနစ္စန္တိယော အာဟ–ကချေသည်မဟုတ်သော နတ်သမီးများကို ဒေဝစ္ဆရာ–ဟုဆို၏၊ ဒေဝနာဋကာနန္တိ နစ္စန္တိယော– ကချေသည် နတ်သမီးများကို ဒေဝနာဋကဟု ဆို၏၊ ပရိယာယဝစနံ ဝါ ဧဝံ ဒေဝကညာနံ၊ ဤ ၂ပုဒ်လုံးသည် နတ်သမီးဟော ပရိယာယ်ဟု တစ်နည်းမှတ်။

သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ။ ။"ဘဂိနီ"ဟုခေါ်ရုံမျှဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အပြင်းအပြ သောက ဖြစ်ရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – အယံ လောကော နာမ အတ္တနော စိတ္တေတို– ဤလူတွေဟာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိုသာ စဉ်းစားလေ့ရှိ၏၊ တသ္မာ သာ ပိ"ဣဒါနိအဟံ အနာထာ ဇာတာ(ကိုးကွယ်ရာမဲ့ဖြစ်ပေါ့)" ဣတိ အတ္တနော စိန္တယမာနာ (စဉ်းစားမိလျက်) အဟံ "အဝ္ဓအာဂမိဿတိ အဇ္ဇအာဂမိဿတီတိ–(တစ်နေ့ဝင် မြင်ရနိုးနိုး, တစ်မိုးသောက် ရောက်လာနိုးနိုးနှင့်)

အားကြီးသော သောက ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တသ္မိံ ယေဝ ပဒေသေ–ထို အရပ်၌ပင်၊ မုစ္ဆိတာ – လွန်စွာဖြစ်သော မိန်းမောခြင်း ရှိသည်၊ ဝါ – မိုက်ခနဲ ဖြစ်သွားသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပပတာ ပတိတာ–လဲကျလေပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [သဉ္ဇာတာ + မုစ္ဆာ ယဿာတိ – မုစ္ဆိတာ၊ ဣတ ပစ္စည်း။]

မာ နော ဝိဟေဌယိတ္ထာတိ–ကား၊ အမေ–တို့ကို၊ ဓနံ–ကို ဒဿေတွာ–ပြ၍ လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမံ – ကို၊ ဥယျောဇေတွာ – စေလွှတ်၍လည်းကောင်း၊ မာဝိဟေဌယိတ္ထ – မညှဉ်းဆဲကြပါကုန်လင့်၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သော – ဤဥစ္စာကိုပြ, မာတုဂါမကို စေလွှတ်ခြင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ–ရဟန်းတို့အတွက်၊ ဝါ – တို့ကို၊ ဝိဟေသာ – ညှဉ်းဆဲခြင်းတည်း၊ ဣတိ (တသ္မာ)–ကြောင့်၊ (မာ နော ဝိဟေဌယိတ္ထာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ၊) [ဣတိ ပါ၍ – ထည့်သည်၊ မပါလျှင် ရှင်း၏။] **တေနဟိ၊ ပေ၊ ဒေဟီတိ** ဧတ္ထ–၌၊ **တေန ဟီတိ**–တေနဟိပါဌ်ဖြင့်၊ အဘိရတိယံ – အလွန်မွေ့လျော်ခြင်း၌၊ ဥယျောဇေတိ – တိုက်တွန်း၏၊ တွံ–သင်ချစ်သားသည်၊ အဘိရတော–အလွန်မွေ့လျော်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ–မြတ်သောအကျင့်ကို၊ သစေ စရသိ–အကယ်၍ ကျင့်အံ့၊ (ဇံဝံသတိ၊) စရိတွာ – ကျင့်ပြီး၍၊ အာကာသေ–၌၊ နိသိဒိတွာ–၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိတာ–ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနိုင်သူသည်၊ (တု ပစ္စည်း၊) ဟောဟိ – ဖြစ်ပါတော့၊ အမှာကံ ပန – ငါတို့အားကား၊ ကုလဝံသဗီဇကံ–အမျိုးအနွယ်၏ မျိုးစေ့သဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဧကံ ပုတ္တံ–သားတစ်ယောက်ကို၊ ဒေဟိ – ပေးပါလော။

မာ နော အပုတ္တကံ ၊ ပေ၊ လိစ္ဆဝိယော အတိဟရာပေသုံတိ(ဧတ္ထ)– ပေသုံ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဂူဠ္ဌံ – လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ) – ထုတ်၍ ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ မယံ – တို့သည်၊ လိစ္ဆဝီနံ – လိစ္ဆဝီ မည်ကုန်သော၊ ဂဏရာဇူနံ – အပေါင်းဖြစ်သော မင်းတို့၏၊

အဋ္ဌဝဿာနိ ဗဟိ န နိက္ခန္တာ၊ တော် နိဿာယ မယာ ဒါရကော ပိ န လဒ္ဓေါ (ယဿ အာနုဘာဝေန ဓိဝေယျာမိ=သားကို မှီ၍ အသက်မွေးဖို့ရာ သားလည်း မရတော့)၊ ဣတောစာမှိပရိဟီနာ–ဤ အိမ်မှာရှိသော စည်းစိမ်မှလည်း ၊ အမွေခံ မရှိသဖြင့် ဆုံးရှုံးရပေါ့၊) အညတော စ (သူ၏ မယားဖြစ်နေသည့်အတွက် အခြားအိမ်ရှိ စည်းစိမ်မှလည်း ဆုံးရှုံးရပေါ့၊) ဣတိ သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ ဟုတွာ=ဤသို့ တွေးမိခြင်းကြောင့် အပြင်းအပြ သောကဖြစ်၍။

ကုလဝံသဗီဇကံ။ ။ကုလရက္ခပတိဋ္ဌာပနေ – အမျိုးသစ်ပင်ကို တည်စေခြင်း၌၊ ဗီဇသဒိသတ္တာ–ကုလဝံသပတိဋ္ဌာပကော ပုတ္တော ဣဓ ဗီဇကောတိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ–ကုလဝံသဗီဇကံ ဧကံ ပုတ္တံတိ။ ["ဗီဇံဝိယ–သစ်ပင်၏မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ဣတိ ဗီဇကော"ဟု ဥပမာ အနက်၌ က ပစ္စည်းသက်။]

[လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် ညီတော် နောင်တော်များဖြစ်၍ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် မင်းပြုကြသောကြောင့် "ဂဏရာဇ်ဇုန်"ဟုဆိုသည်။] ရဇ္ဇေ – နိုင်ငံ၌၊ ဝသာမ – နေကြရကုန်၏၊ တေ – ထိုလိစ္ဆဝီမင်းအပေါင်းတို့သည်၊ တေ – သင်၏၊ ပိတုနော–၏၊ အစ္စယေန–ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ဣမံ သာပတေယျံ–ဤ ဥစ္စာနှစ်ကို၊ ဇဝံ မဟန္တံ–ဤသို့ များသော၊ ဝါ – သို့ကလောက်များသော၊ အမှာကံ – တို့၏၊ ဝိဘဝံ – စည်းစိမ်ကို၊ အပုတ္တကံ – သားမရှိသော၊ ကုလဓနရက္ခကေန – အမျိုးတို့၏ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ ပုတ္တေန–မှ၊ ဝိရဟိတံ –ကင်းသော စည်းစိမ်ကို၊ (ထပ်ဖွင့်)၊ အတ္တနော–၏၊ ရာဇန္တေပုရံ–နန်းတော်တွင်းသို့၊ အတိ ဟရာပေယျုံ – လွှမ်းမိုး၍ ဆောင်စေကုန်ရာ၏၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ တေ – ထိုလိစ္ဆဝီ မင်းအပေါင်း တို့သည်၊ တံ – ထို ဥစ္စာတွေကို၊ မာ အတိဟရာပေသုံ – လွှမ်းမိုး၍ မဆောင်ပါစေကုန်လင့်၊ မာ အတိဟရာပေန္တု – န်လင့်၊ [အတိတ် ဟော ဟု ယူမည် စိုး၍ နန္တုဝိဘတ်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ – ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဇတံ ခေါ ၊ ပေ၊ ကာတုန္တိ–ကား၊ ကဿာ–ကြောင့်၊ ဇဝံ–သို့၊ အာဟ–နည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ(ယသ္မာ)– ကြောင့်၊ သော – ထိုသုဒိန်သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဇတေသံ – ဤ မိဘတို့၏၊ သာပတေယျဿ – ဥစ္စာနှစ်၏၊ အဟမေဝ – သည်သာ၊ သာမိ – အရှင်တည်း၊ အညော – ငါမှတစ်ပါး အခြားသူသည်၊ နတ္ထိ– မရှိတော့၊ [ညီ၊ အစ်ကို မရှိတော့–ဟုလို၊] တေ – ထို မိဘတို့သည်၊ မံ–ကို၊ သာပတေယျရက္ခဏတ္ထာယ–ဥစ္စာကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိစ္စံ – အမြဲ၊ အနုဗန္ဓိဿန္တိ – အစဉ် လိုက်ကြကုန်လတ္တံ့၊ [နောက်က တကောက်ကောက် လိုက်၍ လူထွက်ဖို့ရန် ပူဆာကြလိမ့်မည်–ဟုလို။] တေန – ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ အပ္ပေါဿုက္ကော – ကြောင့်ကြမဲ့သည်၊ (ဟုတ္စာ၊) သမဏဓမ္မံ – ကို၊ ကာတုံ – ငှါ၊

သာပတေယျံ။ ။"သံ+ပတိ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ သံသည် ဥစ္စာအနက်ဟော၊ သဿ–ဥစ္စာ၏+ပတိ–အရှင်တည်း၊ သံပတိ–ရှင်၊ နိဂ္ဂဟိတ် ချေ၊ သပတိဟု ဖြစ်၏၊ သပတိဿ– ဥစ္စာရှင်၏+ဟိတံ–စီးပွားတည်း၊ သာပတေယျံ–ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွားဖြစ်သော ရွှေငွေစသော ဥစ္စာ၊ မှန်၏–ရွှေငွေစသော ဥစ္စာသည် ဥစ္စာရှင်၏ ပစ္စုပ္ပန်ကျိုး သံသရာကျိုးကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့် "သာပတေယျံ" အမည် ရသည်၊ ထို ဥစ္စာကိုပင် "စည်းစိမ်"ဟုလည်း ခေါ်ရကား "သာပတေယျံ"ကို"ဝိဘဝံ"ဟု ဖွင့်၏၊ "အပုတ္တကံ"ကို"ပုတ္တေန ဝိရဟိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိဘဝတိ ဝိဝဖုတိ ဧတေနာတိ ဝိဘဝေါ=အထူး ကြီးပွားကြောင်း စည်းစိမ်။]

ကဿာဧဝမာဟ။ ။အလွန်မွေ့လျော်ဖွယ် ရဟန်း အဖြစ်၌ ကျင့်နေသော ရဟန်း တစ်ပါးက သားမျိုးစေ့ ပေးဖို့ရန်(မေထုန်မှုကို ပြုဖို့ရန်) ခွင့်ပြုခြင်းသည် မသင့်လျော်သောကြောင့် "ကဿာ"စသော ပုစ္ဆာကို ထုတ်သည်။

နှ လဒ္ဓါမိ – ရလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပုတ္တကံ – သားငယ်ကို၊ လဘိတွာ ပန – ရပြီး၍ကား၊ ဩရမိဿန္တိ – နောက်ကလိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ တတော– ထိုသို့ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အဟံ –သည်၊ ယထာသုခံ – ချမ်းသာသည်အား လျော်စွာ၊ ဝါ – ချမ်းသာသည့်အတိုင်း၊ သမဏဓမ္မံ – ကို–၊ ကရိဿာမိ – ပြုနိုင်တော့အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊) ဣမံနယံ –ဤနည်းကို၊ ပဿန္တော– မြင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၃၆။ ပုပ္ဖန္တိ–ပုပ္ဖံဟူသော အမည်သည်၊ ဥတုကာလေ – ဥတုလာရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္န လောဟိတဿ– ဖြစ်သော သွေး၏၊ နာမံ – တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ မာတုဂါမဿ – ၏၊ ဥတုကာလေ – ၌၊ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ – ကိုယ်ဝန်တည်ရာ အရပ်၌၊ လောဟိတ ဝဏ္ဏာ – နီသောအဆင်း ရှိကုန်သော၊ ပီဠကာ – သွေးအဖုတို့သည်၊ သဏ္ဌဟိတွာ – ကောင်းစွာတည်၍၊ သတ္တဒိဝသာနိ–လုံး၊ ဝဍ္ဎိတွာ–ကြီးပွား၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ– ပေါက်ကွဲကုန်၏၊ တတော – ထိုသို့ ပေါက်ကွဲခြင်းကြောင့်၊ လောဟိတံ – သည်၊ ပဂ္ဃရတိ – ယိုစီး၏၊ ပုပ္ဖန္တိ – ဟူသော၊ ဧတံ နာမံ–သည်၊ တဿ – ထိုသွေး၏၊ (နာမံ – တည်း၊) ပန – ဆက်၊ တံ – ထိုသွေးသည်၊ ယာဝ – လောက်၊ ဗလဝံ– အားရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဗဟု – စွာ၊ ပဂ္ဃရတိ – ယိုစီးသေး၏၊ တာဝ – ထို မျှားစွာ ယိုစီးသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဒိန္နာ – ပေးအပ်သည်၊ (သမာနာ) ပိ – သော်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ – ပဋိသန္ဓေသည်၊ န တိဋ္ဌတိ – မတည်နိုင်၊ ဒေါသေနေဝ– သွေးဟူသော အပြစ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ–ကွ၊ [ဒေါသေနာတိ လောဟိတမလေန၊] ပဂ္ဃရတိ – ယိုကျ၏၊ ပန – အနွယကား၊ ဒေါသေ – သွေးဟူသော အပြစ်သည်၊ ပဂ္ဃရိတေ – ယိုစီးပြီးလသော်၊ [တပစ္စည်းကြောင့် အတိတ် အနက်ပေး၊] ဝတ္ထုမှိ–

ပုပ္ဖန္တိ၊ ပေ၊ နာမံ။ ။ဣတ္ထိနံ ကုမာရိဘာဝပ္ပတ္တိတော (အပျိုအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ– အပျိုဖော်ဝင်ရာ အခါမှ) ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆိမဝယတော ဩရံ (သားသမီး ရနိုင်လောက်သော နောက်ဆုံး အရွယ်၏ ဤဘက်၌) အသတိဝိနိဗန္ဓေ (ဘေးရန် မရှိလျှင်–ကျန်းမာလျှင်) အဋ္ဌမေ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ– ၌၊ ဂဗ္ဘာသယသညိတေ–(သူငယ်အိမ်ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော) တတိယေအာဝဋ္ဋေ(၃ ခုမြောက်ဇွေ၌) ကတိပယာ လောဟိတပီဠကာ သဏ္ဌဟိတွာ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ (ပြည်အဖြစ်သို့ မရောက်ဘဲပေါက်ကွဲကုန်၏၊)၊ တတော လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ၊ တတ္ထ ဥတုသမညာ, ပုပ္ဖသမညာစ။

မှတ်ချက်။ ။"အဋ္ဌမေ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ–ရှစ်သတ္တာဟမှ တစ်ကြိမ်"ဟူသော စကားကို ယခုခေတ်အဆိုနှင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ ယခုခေတ်၌ "တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ်"ဟုပြောကြ၏၊ သတပဒိကပုဏ္ဏ၌လည်း "ပွင့်မြဲယော်မိ, တစ်လလျှင် ကြိမ်အညီပ, ချိန်ရာသီပေါ်တဲ့ ပန်းယော်"ဟု ဖြေဆိုလေသည်။

သားအိမ်သည်၊ သုဒ္ဓေ – စင်ကြယ်လသော်၊ ဒိန္နာ – သော၊ ပဋိသန္ဓိ – သည်၊ ခိပ္ပံ– လျှင်မြန်စွာ၊ ပတိဋ္ဌာတိ– ၏။ **ပုပ္ဖံသာ ဥပ္ပန္နံတိ** –ကား၊ အသော – ထို ဇနီး ယောင်း၏၊ ပုပ္ဖ–ဥတုပန်းသည်၊ ဥပ္ပန္နံ – ပြီ၊ အကာရလောပေန – အ အက္ခရာ၏ ကျေခြင်းဖြင့်၊ သန္ဓိ – သန္ဓိသည်၊ (ဟောတိ –၏၊) [အသော၌ အ ချေ, သာကို ဝိသံယောဂ (သာ)ပြု–ဟူလို၊] **ပုရာဏ၊ ပေ၊ ဂဟေတွာတိ**–ကား၊ ပုရာဏဒုတိယိကာယ– ရှေး၌ဖြစ်သော အဖော်မ၏၊ ဝါ–ဇနီးယောင်း၏၊ ဃာ ဗာဟာ–အကြင်လက်မောင်း သည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) တတြ–ထို လက်မောင်း၌၊ နံ – ထို ဇနီး ယောင်းကို၊ ဂဟေတွာ– ကိုင်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ – ကား၊ ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ – ပထမ ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အပ္ပညတ္တေ – ထားတော်မမူအပ်သေးမီ၊ (တစ်နည်း) ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ–၏၊ အပ္ပညတ္တေ–ထားတော်မမူအပ်သေးသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ (အနာဒိနဝဒဿေ၌ စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပဌမဗောဓိယံ– ပထမ ဗောဓိ၌၊ ဝီသတိ ဝဿာနိ – အနှစ် ၂၀ တို့ပတ်လုံး၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊

သုဒ္ဓေဝဏ္ဏုမှို။ ။ပဋ္ဌရိတလောဟိတတ္တာ (သွန်အပ်ပြီးသော သွေးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အနာမယတ္တာစ (ရောဂါမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။) နဟာနတော ပရံ (စင်ကြယ် ပြီးနောက်၌) စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သုဒ္ဓေ ဂဗ္ဘာသယေ (သူ့ငယ်အိမ် စင်ကြယ်လသော်) (သုဒ္ဓေ ဝဏ္ဏုမှိအဖွင့်၊) သုဒ္ဓေပန ဝဏ္ဏုမှိ မာတာပိတူသု ဧကဝါရံ သန္နိပတိတေသု (ပေါင်းဖော် ကုန်လသော်) ယာဝ သတ္တဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ – ၇ ရက်ပတ်လုံး သန္ဓေတည်ဖို့ရန် ခေတ်ကာလဖြစ်သည်သာ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း၊) ဂဗ္ဘသဏ္ဍာဟနသဿ ပရိတ္တဿ လောဟိတလေပဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ = (ထို ၇ရက်အတွင်းဝယ် ကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းဖြစ်သော အနည်းငယ် လိမ်းကျံ ကပ်ငြိနေသော သုက်သွေးရှိနေခြင်းကြောင့်တည်း၊) ကေစိ ပန အဍ္ဍမာသမတ္တမ္ပိ ခေတ္တမေဝါတိ ဝဒန္တိ ။

တတြ နံ ဂဟေတွာ။ ။တတြဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ "ဗာဟာယံ"ဝယ် အဓိကရဏ အနက်၌ သက်သော သတ္တမီဟု သိပါ၊ " နံ"ကား ဂဟေတွာ၏ ကံအတွက် ထည့်ပါ၌တည်း။ ["ဗာဟာယန္တိ– အဓိကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံတိ အာဟ–ပေ၊ တတြ နံ ဂဟေတွာတိ၊ "သုဒိန္နဿ ပါဒေသု"ကဲ့သို့ "ဥပယောဂတ္ထ၌သတ္တမီလည်းသင့်၏"ဟု ဋီကာဆို၏။

အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ။ ။ပါဠိတော်၌"သိက္ခာပဒ"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်အပ်သော "သန္နာယ ဘာသိတ" စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ အပ္ပညတ္တေ"ဟု မိန့်သည်၊ ပါရာဇိက, ပါရာဇိကနှင့် အလားတူ သံဃာဒိသေသ်ကိုသာ မပညတ်ရသေး၊ များစွာသော ထုလ္လစ္စဉ်း စသည်တို့မှာ ထိုအခါ၌ ပညတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်– ဟူလို၊ အပ ညတ္တေကို"အပ္ပညတ္တေ"ဟု ဖွင့်ရာ၌ ပပုဗ္ဗဥပဓာတ်သည် ထပန အနက်ဟောဟုမှတ်။ [အပ္ပညတ္တေ ဟူသော လက္ခဏာကို ဟိတ်အနက်လည်း ပေးနိုင်၏။]

စိတ္တံ – ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်ကို၊ အာရာဓယိံသု – နှစ်သက်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ– ကျေနပ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဧဝရူပံ–ဤသို့ ကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိသော၊ အဇ္ဈာစာရံ– လွန်ကျူးမှုကို၊ န အကံသု–မပြုကြကုန်၊ တံ–ထိုနှစ်သက်စေခြင်းကို၊ သန္ဓာယေဝ– ရည်ရွယ်တော်မူ၍သာလျှင်၊ အာရာဓယိံသု၊ ပေ၊ စိတ္တန္တိ–စိတ္တံ ဟူသော၊ ဣဒံ သုတ္တံ– ဤပါဠိကို၊ အာဟ – ဟောတော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဧကံ သမယံ–တစ်ချိန်၌၊ ဝါ–တစ်ချိန်တုန်းက၊ မေ–ငါဘုရား၏၊ စိတ္တံ – ကို၊ ဝတ– စင်စစ်၊ အာရာဓယသု–န်ပြီ၊ ဝါ–န်ပြီ၊ . . .မူလပဏ္ဏာသ, ဩပမ္မ ဝဂ်,ကကစူပမသုတ်၊] အထ–ထို ပဌမဗောဓိယံ ဝါတော် ၂၀အတွင်း၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဇ္ဈာစာရံ– ကို၊ အပဿန္တော – မြင်တော်မမူရသည်၊ (ဟုတ္វာ) ပါရာဇိကံ ဝါ – ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို လည်းကောင်း၊ သံဃာဒိသေသံ ဝါ – သံဃာဒိသေသ် သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ နပညပေသိ – ပညတ်တော် မမူ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပန – ထိုထိုအကြောင်းကြောင့်ကား၊ အဝသေသေ– ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ပဉ္စ–န်သော၊ ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေဧဝ–သေးငယ်သော အာပတ် အစုတို့ကိုသာ၊ ပညပေသိ – ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ– ပဒေဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ – ပြီ။

အနာဒီနဝဒဿာဝီ – ကား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣဒါနိ–၌၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေန္တော–လျက်၊ ယံ အာဒီနဝံ – အကြင်အပြစ်ကို၊ ဒဿေသတိ – ပြတော်မူလတ္တံ့၊ တံ – ထိုပြတော်မူအပ်လတ္တံ့သော အပြစ်ကို၊ အပဿန္တော – မမြင်သည်၊ အနဝဇ္ဇသညီ – အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ – ၍၊ ဝါ – ကြောင့်၊ (အဒိဝိညာပေသိ– ၌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤအရှင်သုဒိန်သည်၊ ဣဒံ–ဤမေထုန်အမှုကို၊ န ကရဏီယံ–မပြုထိုက်၊ ဣတိ ဝါ – ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (ဣဒံ – သည်၊) မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ – အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏၊ ဣတိ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဇာနေယျ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော– သဒ္ဓါကြောင့် ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သော၊ ကုလပုတ္တော–သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ တတော နိဒါနံ–

အာရာဓယိံသု။ ။"အာပုဗ္ဗ+ရာဓ – တောသနေ" ဟူသော ဓာတ်, ကာရိတ်ဏာယတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တံဂဏှိံသု၊ ပူရယိံသု–ဘုရားအလိုတော်ကို +ပြည့်ဝစေကြကုန်ပြီ၊ ဟဒယဂါဟိနိံ ပဋိပတ္တိံ (ဘုရားရှင်၏ စိတ်နှလုံးကို ယူစေနိုင်သော အကျင့်ကို) ပဋိပဇ္ဇိံသု"–ဟူသော ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယတ္ထဟုမှတ်။

မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ။ ။ဆိဒ္ဓနံ ဆေဇ္ဇံ၊ ဆိဒိ+ဏျ၊ မူလဿ–၏+ဆေဇ္ဇံ မူလစ္ဆေဇ္ဇံ–သာသနာတော်၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော ပါရာဇိကသိက္ခာသီလ၏ပြတ်ခြင်း၊ [သကို အာယပြု။]

ထိုသား မျိုးစေ့မပေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ – ထိုမေထုန်မပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဇီဝိတက္ခယံ – အသက် ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာန္တော်ပိ – ရောက်ရသော်လည်း၊ န ကရေယျ – မပြုတန်ရာ၊ ပန – အန္တယကား၊ တွေ – ဤမေထုန်မှု၌၊ အာဒီနဝံ–ကို၊ အပဿန္တော – သည်၊ နိဒ္ဒေါသသည်– အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အနာဒီနဝဒဿာဝီ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ။ [“အာဒီနဝံ + န ပဿတီတိ အနာဒီနဝ ဒဿော” ဟု အယုတ္တသမာသ် ပြု၊ ဝရံ တေ မောဃပုရိသ – စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော အပြစ်ကို မမြင်သည်။]

ပုရာဏ ဒုတိယိကာယာတိ – ယ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မဝစနံ – တည်း၊ **အဘိဝိညာပေသီတိ** – ကား၊ ပဝတ္တေသိ – ဖြစ်စေပြီ၊ ဟိ – မှန်၊ ပဝတ္တနာပိ – ဖြစ်စေခြင်းကိုလည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ စောပနတော – ကာယဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ဝိညာပနာတိ – ဝိညာပနာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ တိက္ခတ္တုံ – ကြိမ်၊ အဘိဝိညာပနဉ္စ – ဖြစ်စေမှုကိုလည်း၊ (အကာသိ ၌ စပ်)၊ သော–

ပဝတ္တနာပိဟိ။ ။ပါဠိတော်၌“မေထုနဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသိ”ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိအတွက် “မေထုန်အကျင့်ကို + သိစေပြီ”ဟု မဖွင့်ဘဲ “မေထုန်အကျင့်ကို + ဖြစ်စေပြီ”ဟု အနက်ကို ဖွင့်ရာ၌ သဒ္ဒါအနေအားဖြင့် အလွန့်အလွန်ဝေးကွာရကား အဘိဝိညာပေသိပုဒ်၏ “ပဝတ္တေသိ” အနက်ကို အဘယ်ပုံ ဆက်သွယ်၍ ရအပ်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဝတ္တနာပိ ဟိ၊ ပေ၊ဝိညာပနာတိ ဝုစ္စတိ”ဟု မိန့်၊ [ပဝတ္တနာပိ၌ ပိဖြင့် “ဝိညတ္တိ”ကိုပေါင်း။] ဝိညတ္တိ (သိစေမှု) ကိုသာ ဝိညာပနာဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်သေး၊ ဖြစ်စေမှုကိုလည်း ဝိညာပနာဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။

ကာယဝိညတ္တိစောပနတော။ ။ဖြစ်စေခြင်းကို အဘယ့်ကြောင့် “ဝိညာပနာ”ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း–ဟု ထပ်၍ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကာယဝိညတ္တိ စောပနတော”ဟု မိန့်၊ ကာယဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်ရသော လှုပ်ရှားခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် “ဖြစ်စေခြင်းကို ဝိညာပနာ”ဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။ [ကာယဝိညတ္တိစောပနတောတိ– ကာယဝိညတ္တိဝသေန ပဝတ္တစလနတော (သာရတ္ထ)၊ ကာယဝိညတ္တိယာ–ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တစလနတော၊ (ဝိမတိ)၊ စောပနဉ္စ စုပဓာတ်သည် စလနအနက်ဟော၊ ပဝတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ်အကျေ့ကြေ၊ ဝိညတ္တိယာ+ပဝတ္တံ+စောပနံ ဝိညတ္တိစောပနံ။]

အချုပ်မှာ – “မေထုန်မှီဝဲမှု”သည် ကာယဝိညတ်ကြောင့် ရုပ်ကလာပ်များ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်၍ “အဘိဝိညာပေသိ”ဟု ဝိညတ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော ဝိညာပနကြိယာကို ဆိုပါသော်လည်း အနက်အားဖြင့် ပဝတ္တန အနက်ကိုသာ ယူရသည်–ဟု မှတ်၊ ထိုသို့ “အဘိဝိညာပေသိ”ဟု ဆိုခြင်းမှာလည်း “မေထုနံ ပဋိသေဝိ”ဟုဆိုလျှင် ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြစ်ရကား ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ပထမဆုံး သုံးစွဲအပ်သော စကားဖြစ်၍ ယဉ်ကျေးသော စကားလုံးကို သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်။

ဤ အရှင်သုဒိန်သည်၊ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္ဋ္ဌာနတ္ထံ – ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အကာသိပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "သန္ဋ္ဌာနံ"ဟု ရှိ၏၊ သဒ္ဒါယနာမူအတိုင်း "သန္ဋ္ဌာနတ္ထံ"ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ဤဝါကျတစ်ခုလုံး စာသွား မကောင်းလှ။]

သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတိ – ကား၊ သာဝ– ထို ဇနီးဟောင်းသည်လည်း၊တေနေဝ အဇ္ဈာစာရေန – ထို လွန်ကျူးမှုကြောင့်သာလျှင်၊ ဂဗ္ဘံ–ကို၊ ဂဏှိ – ပြီ၊ အညထာ–တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဂဗ္ဘံ–ကို၊) န ဂဏှိ–ယူသည်မဟုတ်၊ ပန – ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ အညထာပိ – ကြောင့် လည်း၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ – ကိုယ်ဝန်ကိုယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ ကိံ – ဖြစ်နိုင်သလော၊ ဣတိ – ဤကားအမေးတည်း၊ ဟောတိ – ဖြစ်နိုင်၏၊ (ဣတိ – ဖြေတည်း၊) ကထံ – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ – နည်း၊) ကာယသံသဂ္ဂေန – ကိုယ်၏ ရောနှောခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိုယ်လက် နှီးနှောခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ စောဠဂ္ဂဟဏေန – အဝတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသုစိပါနေန – သုက်ကို သောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ နာဘိပရာမသနေန – ချက်ကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရူပဒဿနေန – အဆင်းကို ကြည့်ခြင်းကြောင့်

တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာပနံ။ ။ရှင်သုဒိန်သည် မေထုန်ကို အလိုမရှိပါဘဲ အဘယ်အကျိုးငှာ ၃ကြိမ် ၃ဖန် ဖြစ်စေရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာ ပနံ"စသည်မိန့်၊ ကိုယ်ဝန်တည်စေမှု၌ စိတ်ချရအောင် (နောက်တစ်ဖန် မပြုရအောင်) ၃ကြိမ်ဖြစ်စေပါသည်–ဟူလို။ [တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာပနန္တိ –မုတ္တိပါပန ဝသေန (သုက်လွှတ်ခြင်းသို့ ရောက်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) တိသုဝါရေသု မေထုနဓမ္မဿ ပဝတ္တနံ။]

တေနေဝ။ ။"သဗ္ဗပဒံသာဝဓာရဏံ"နှင့်အညီတေနကို အဝဓာရဏ (ဧဝ)ထည့်၍ "တေနေဝ"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုဧဝဖြင့် တားမြစ်အပ်သောအနက်ကို ပြလို၍ "န အညထာ"ဟု ထည့်ပြန်သည်။ [သဗ္ဗပဒါနံ–တို့၏၊ အဝဓာရဏဖလတ္တာ–အဝဓာရဏအကျိုးရှိ(ဧဝ၏အနက်ရှိ) သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနာ ဧဝကာရံ (ဧဝမပါဘဲ) အဝဓာရဏတ္ထော ဝိညာယတိတိ အာဟ–တေနေဝ အဇ္ဈာစာရေနာတိ။]

ကိံ ပန။ ။ဣဒါနိ အဝဓာရဏေန (ဧဝသဒ္ဒါသည်) နိဝတ္တိတံ အတ္ထံ ဒဿေတုံ (တားမြစ်အပ်သော အနက်ကို အကျယ်ပြခြင်းငှာ) အာဟ– ကိံ ပန အညထာပိ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ အာဒိ။

နာဘိပရာမသန။ ။ချက်ကိုသုံးသပ်ခြင်းသည် ကာယသံသဂ္ဂတွင် ပါဝင်ပြီးမဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် သီးခြားဆိုရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ၂ယောက်လုံး၏ ဆန္ဒရာဂအတွက် ကာယသံသဂ္ဂကို ဆိုအပ်၏၊ မိန်းမ၏သာ ဆန္ဒရာဂအတွက် နာဘိပရာမသနကို ဆိုအပ်၏။ [တစ်နည်း – နာဘိပရာမသနကြောင့် ကိုယ်ဝန်ရသော ဝတ္ထုအများ ထင်ရှားရှိဖူးသောကြောင့်လည်း နာဘိပရာမသနကို သီးခြား ဆိုရသည်။]

လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒေန – အသံကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓေန – အနံ့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ကေစ္စာ – အချို့ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော – တို့သည်၊ ဥတုသမယေ – ဥတုပန်းပွင့်ရာအခါ၌၊ ဆန္ဒရာဂရတ္တာ– ဆန္ဒရာဂဖြင့် တပ်မက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ွာ၊) ပုရိသာနံ–တို့၏၊ ဟတ္ထဂ္ဂါဟ ဝေဏိဂ္ဂါဟ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနံ – လက်ကိုင်ခြင်း, ဆံအစု (ဆံစည်း) ကို ကိုင်ခြင်း, အင်္ဂါကြီးငယ်ကို သုံးသပ်ခြင်းကို၊ သာဒယန္တိယောပိ – သာယာ ကုန်လျက်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ–ကို၊ ဂဏှန္တိ – ယူတတ်ကုန်၏၊ ဧဝံ – ဤသို့လျှင်၊ ကာယသံသဂ္ဂေန–ကြောင့်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။

ပန –ကား၊ (ကာယသံသဂ္ဂမှတစ်ပါး, စောဒ္ဒဂ္ဂဟဏာ ကား၊) ဥဒါယိဿ– ဥဒါယိ၏၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ–မယားဟောင်း ဖြစ်သော၊ ''ဘိက္ခုနီ – သည်၊ တံ အသုစိံ – ထိုသုက်ကို၊ [သင်းပိုင်ဟောင်း၌ ပါလာသော သုက်ကို၊] ဧကဒေသံ – တစ်စိတ်တစ်ဖို့ကို၊ မုခေန–ခံတွင်းဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေသိ–ယူပြီ၊ ဧကဒေသံ–ကို၊ စောလကေ နေဝ–အဝတ်နှင့် သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ အင်္ဂဇာတေ – အင်္ဂါဇာတ်၌၊ ပက္ခိပိ– ထည့်ပြီ၊ သာ – ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ တေန – ထိုအဝတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှိ – ပြီ၊ (အကျယ်ကို ပုရာဏစီဝရဓောဝါပန သိက္ခာပုဒ်မှာ ကြည့်၊) ဧဝံ– လျှင်၊ စောဒ္ဒဂ္ဂဟဏေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ မိဂသိင်္ဂတာပသဿ – မိဂသိင်္ဂရသေ့၏၊ မာတာ –အမိဖြစ်သော၊ မိဂီ – သမင်မသည်၊ ဥတုသမယေ – ၌၊ တာပသဿ– ရသေ့၏၊ ပဿာဝဋ္ဌာနံ – ကျင်ငယ်စွန့်ရာအရပ်သို့၊ အာဂန္တွာ – ၍၊ သသမ္ဘဝံ – သုက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဿာဝံ–ကျင်ငယ်ကို၊ ပိဝိ – သောက်ပြီ၊ သာ – ထို သမင်မသည်၊ တေန – ထို သုက်ကို သောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတွာ၊ မိဂ သိင်္ဂံ – မိဂသိင်္ဂ သတို့သားကို၊ ဝိဇာယိ – ဖွားပြီ၊ ဧဝံ – လျှင်၊ အသုစိပါနေန– ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ–သည်၊ ဟောတိ–၏။

ပန–ကား၊ သာမဿ – သာမမည်သော၊ ဗောဓိသတ္တဿ – ၏၊ မာတာ ပိတူနံ – တို့၏၊ စက္ခုပရိဟာနိံ – မျက်စိ၏ ဆုတ်ယုတ်မည့် အရေးကို၊ ဥတ္တွာ– ကြိုတင်ကာ သိ၍၊ သက္ကော–သိကြားသည်၊ ပုတ္တံ – ကို၊ ဒါတုကာမော – သည်၊

ဣတ္ထိယော ဟိ။ ။ကထံ ကာယသံသဂ္ဂေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ ကထဥ္စ တဿ သုက္ကသောဏိတဿ သမ္ဘဝေါတိ (ဘယ်နည်းဖြင့် ထို ကာယသံသဂ္ဂပြုရာ၌ သုက်သွေး ဖြစ်နိုင်သနည်း) ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဣတ္ထိယော ဟိ" စသည်မိန့်၊ ဆန္ဒရာဂုပ္ပတ္တိဝသေန ဣတိယာ သုက္ကကောဋ္ဌာသော စလိတော ဟောတိ (ကာယသံသဂ္ဂ ပြုသောအခါ ဆန္ဒရာဂ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မိန်းမ၏ သုက်အစုအဝေးသည် လှုပ်ရှား၏)၊ သော ပိ (ထို လှုပ်ရှားခြင်းသည်လည်း) ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

(ဟုတွာ)၊ ဒုကူလပဏ္ဏိတံ - ဒုကူလသုခမိန်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ တုမှာကံ - တို့အား၊ မေထုနဓမ္မော - သည်၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်သလော၊ ဣတိ - သို့၊ (အာဟ၊) မယံ - တို့သည်၊ ဧတေန - ဤ အကျင့်ဖြင့်၊ အနတ္ထိကာ - အလိုမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ - ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတာ - ကပ်ရောက်ကုန်သည်၊ အမှ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ [မေထုန် ပြုအပ်-မပြုအပ်ကို စဉ်းစားဖွယ် မလို၊ ထိုအမှုကို အလိုမရှိ၍ ရဟန်းပြုခဲ့ကြသည် - ဟုလို။] တေနဟိ - ထိုသို့ အလို မရှိလျှင်၊ ဣမိဿာ - ဤ ပါရိကာ၏၊ ဥတုသမယေ-၌၊ အင်္ဂုဋ္ဌေန- လက်မဖြင့်၊ နာဘိံ - ချက်ကို၊ ပရာမသေယျာထ - သုံးသပ်ပါကုန်လော၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောပြီ၊ သော- ထို ဒုကူလသုခမိန်သည်၊ တထာ - ထို ပြောသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ- ပြီ၊ သာ- ထို ပါရိကာသည်၊ တေန - ထိုချက်ကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ - ကို၊ ဂဏှိတွာ - ယူ၍၊ သာမတာပသဒါရကံ - သာမ ရသေ့ကလေးကို၊ ဝိဇာယိ - ပြီ၊ [ချက်ကို သုံးသပ်သောအခါ သွေးသား လှုပ်ရှားသဖြင့် ကိုယ်ဝန် ရသည်။] ဧဝံ - လျှင်၊ နာဘိပရာမသနေန - ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ - သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဧတေနေဝ နယေန - ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ မဏ္ဍဗျဿ စ - မဏ္ဍဗျ သတိုးသား၏ လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ စ- စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ၏။

ကထံ - လျှင်၊ ရူပဒဿနေန - အဆင်းကို ကြည့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ- သည်၊) ဟောတိ - နည်း၊ ဣဓ - ဤလောက၌၊ ကေစ္စာ - သော၊ ဣတ္ထီ-သည်၊ ဥတုသမယေ - ၌၊ ပုရိသသံသဂ္ဂံ - ယောကျ်ား၏ ရောနှောခြင်းကို၊ အလဘ မာနာ-သည် (ဟုတွာ)၊ ဆန္ဒရာဂဝသေန-ဖြင့်၊ ရာဇောရောဓာဝိယ-မင်း၏ မောင်းမကဲ့သို့၊ အန္တောဂေဟဂတာဝ - အိမ်တွင်းသို့ ရောက်လျက်သာလျှင်၊ ဝါ - အိမ်တွင်း၌ တည်လျက်သာလျှင်၊ ပုရိသံ - ကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယတိ - တစိမ့်စိမ့် ကြည့်၏၊ ဝါ - တစိမ့်စိမ့်ကြံစည်၏၊ သာ - ထိုမိန်းမသည်၊ တေန - ထို ကြည့်ခြင်း ကြံခြင်း ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘ-ကို၊ ဂဏှာတိ-၏၊ ဧဝံ လျှင်၊ ရူပဒဿနေန - ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ဗလာကာသု - ဗျိုင်းအောက်တို့၌၊ ပုရိသော နာမ- အဖိုမည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တာ- ထို ဗျိုင်းအောက်မတို့သည်၊ ဥတုသမယေ-၌၊

ဧတေနေဝ နယေန။ ။မဏ္ဍဗျ၏ အမိဖြစ်သော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏ ချက်ကို မာတင်္ဂ ရသေ့သည် သုံးသပ်၏၊ စဏ္ဍပဇ္ဇောတမင်းလောင်း၏ မယ်တော်မိဖုရားသည် ချက်ပေါ်၌ ကင်းသတ္တဝါ ဖြတ်သွားသည်ကို သာယာ၏၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ရကြသည်။

ဥပနိဇ္ဈာယတိ။ ။ဝါတပါနာဒိနာ ဒိသွာ ဝါ (ပြတင်းပေါက်က လှမ်းကြည့်၍ ဖြစ်စေ) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝါ ပုရိသံ (မြင်ဖူးသော ယောကျ်ားကို မှန်း၍ဖြစ်စေ) ဥပနိဇ္ဈာယတိ၊ [သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ မောင်းမတစ်ယောက်သည် ထိုအတိုင်း ကြည့်၍ ကိုယ်ဝန် ရဖူးသတတ်။]

မေဃသဒ္ဒံ – မိုးသံကို၊ သုတွာ–၍၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှန္တိ–န်၏၊ ကုက္ကုဋိယော ဝိ– ကြက်မတို့သည်လည်း၊ ကဒါစိ – ၌၊ ဧကဿ – သော၊ ကုက္ကုဋဿ – ကြက်ဖ၏၊ သဒ္ဒံ – တွန်သံကို၊ သုတွာ – ၍၊ ဗဟုကာပိ–ကြက်မ အများတို့သည်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ၊ တထာ – တူ၊ ဂါဝီ– နွားမတို့သည်၊ ဥသဘဿ– နွားလား ဥသဘ၏၊ သဒ္ဒံ သုတွာ, ဗဟုကာပိ – နွားမ အများကိုသည်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ–န်၏၊ ဧဝံ သဒ္ဒေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ စ – ဆက်၊ ဂါဝီ ဧဝ – တို့သည်ပင်၊ ကဒါစိ–၌၊ ဥသဘဂန္ဓေန – နွားလား ဥသဘ၏ အနံ့ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှန္တိ – န်၏၊ ဧဝံ ဂန္ဓေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။

ပန – အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတပါး, အတ္ထုဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣဓ– ဤ ရှင်သုဒိန်ဇနီးဟောင်း၏ ကိုယ်ဝန်ယူရာ၌၊ အယံ –ဤ ဇနီးဟောင်းသည်၊ အဇ္ဈာစာရေန – လွန်ကျူးမှုကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှိ – ယူပြီ၊ အယံ – ယင်း အဇ္ဈာစာရကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ မာတာပိတရော စ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ – ဟောတိဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မာတာပိတရော စ – မိဘတို့သည်လည်း၊ သန္နိပတိတာ –ပေါင်းဖော်သော အားဖြင့် စုဝေးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ မာတာ စ – အမိသည်လည်း၊ ဥတုနီ– ဥတုပန်း ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဂန္ဓဗ္ဗော စ–အမိဝမ်းတိုက်သို့ ရောက်ထိုက်သော သူငယ်လောင်း သည်လည်း၊ ဝါ – ဘဝဂါမိကံဖြင့် ဖြစ်နေသော သူငယ်လောင်း သည်လည်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော – ဘင်ဟောင်း၌ ရှေးရှုတည်နေသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧဝံ – လျှင်၊

သန္နိပတိတာ။ ။အသဒ္ဓမ္မဝသေန – (မသူတော်အကျင့်၏ အစွမ်းဖြင့်) ဧကတော ဌာနေ သမာဂတာ သင်္ဂတာ (ပေါင်းဆုံကြကုန်သည်) ဟောန္တိ၊ ဤအဖွင့်ဖြင့် "ယခုကာလ စည်းဝေးခြင်း မျိုးကို "သန္နိပတိတာ ဟု မယူပါနှင့်" ဟုပြသည်။

ဂန္ဓဗ္ဗော။ ။တတြူပဂသတ္တော–ထိုအမိဝမ်း၌ရောက်သော သတ္တဝါသည်၊ ဂန္ဓ ဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ တကာရဿ ဓကာရော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ "ဂန္တု+ဘဗ္ဗောတိ ဂန္တဗ္ဗော– အမိဝမ်း၌ ရောက်ထိုက်သူ"ဟု ပြု၍ ဂမုဓာတ် တဗ္ဗပစ္စည်းဟုဆိုလျှင် တကို ဓပြု၍ "ဂန္ဓဗ္ဗော"ဟု ဖြစ်သည်– ဟူလို၊ တစ်နည်း – "ဂန္ဓ–သူစနေ (ထင်ရှားပြခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ "ဂန္ဓတိ– ဖြစ်လတ္တံ့သော ဂတိနိမိတ်ကို ထင်စေသောအားဖြင့် ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ ဂန္ဓော"ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ဘဝဂါမိ (ဘဝတစ်ပါးသို့ ရောက်စေတတ်သော) ကံကို ဂန္ဓဟု ယူ၊ "ဂန္ဓေန–အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတီတိ ဂန္ဓဗ္ဗော–ဘဝဂါမိကံဖြင့် ဖြစ်နေသော (စုတေခါနီး နိမိတ်ထင်နေသော)သတ္တဝါ။

ပစ္စုပဋ္ဌိတော။ ။ဧတ္ထ န မာတာပိတူနံ သန္နိပါတံ ဩလောကယမာနော သမီပေ ဌိတော နာမ ဟောတိ၊ ကမ္မယန္တေန ယန္တိတော ပန (ကံ ယန္တရားစက်သည် လှည့်အပ်သော) ဧကော သတ္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိဗ္ဗတ္တနကော (ဖြစ်လတ္တံ့သော) ပုရိမဇာတိယံ ဌိတော

တိဏ္ဏံ – သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏၊ သန္နိပါတာ – ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဿ – သူငယ် ကိုယ်ဝန်၏၊ အဝက္ကန္တိ (ဩက္ကန္တိ) – သက်ရောက် ခြင်းသည်၊ ဟောတိ – ၏။]

ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသုန္တိ – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ လောကေ– ၌၊ ပါပကမ္မံ–ကို၊ ပကြုဗ္ဗတော – ပြုသူ၏၊ ရဟော နာမ – ဆိတ်ကွယ်သော အရပ် မည်သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဟိ – မှန်၊ သဗ္ဗပဌမံ – အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ အဿ– ထို မကောင်းမှု ပြုသူ၏၊ တံ ပါပံ–ကို၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဇာနာတိ – သိ၏၊ တတော– ထိုမှ နောက်၌၊ အာရက္ခဒေဝတာ – ထိုသူ၏ ကိုယ်စောင့် နတ်သည်၊ (ဇာနာတိ – ၏၊) အထ –ထိုမှ နောက်၌၊ အညာပိ – အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရစိတ္တဝိဒူနိယော – သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ – တို့သည်၊ (ဇာနန္တိ – နိ၏၊) [သဗ္ဗပဌမံဟိ – ၌ "ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်"ဟု ပေးပြီးလျှင် "တသ္မာ နတ္ထိ"ဟု ပြန်လှည့်၍လည်း ပေး၊] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (မကောင်းမှု ပြုသူမှာ

ဂတိနိမိတ္တာဒိအာရမဏာကရဏာဝသေန ဥပပတ္တာဘိမုခေါ (ပဋိသန္ဓေ နေဖို့ရန် ရှေးရှုသည်) ဟောတိတိ အဓိပ္ပာယော။

ဂဗ္ဘဿ။ ။[ဂဗ္ဘေနိဗ္ဗတ္တနကသတ္တဿ – ဝမ်းတိုက်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သူငယ်၏၊] တစ်ချို့နေရာ၌ အမိဝမ်းကို"ဂဗ္ဘ"ဟု ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို [ဂဗ္ဘ"ဟု ယူစေလို၍ ဤသို့ ဖွင့်သည်၊ "ဂဗ္ဘတိ အတ္တဘာဝဘာဝေန ပဝတ္တတိ– အတ္တဘောအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဂဗ္ဘော"ဟု ပြု၍ ကလလာဒိအဝတ္ထာမမ္မပဗန္ဓ (ကလလ ရေကြည်စသော အခိုက်အတန့်ရှိသော ရုပ်ကလာပ် အစဉ်)ကို အရကောက်ပါ။

ဥပစာအဆက်ဆက်။ ။တံနိဿိတတ္တာ ပန သတ္တသန္တာနော ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီတိ၊ ထိုရုပ်ကလာပ်အစဉ်ကိုမှီ၍သတ္တဝါဟု ခေါ်ရသော ခန္ဓာအစဉ်ကိုကား၊ (ဌာနကလာပ်အစဉ်၏ ဂဗ္ဘအမည်ကို ဌာနီသတ္တဝါပေါ် တင်စား၍) ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ဂဗ္ဘ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ တံနိဿယဘာဝတော မာတုကုစ္ဆိ ဂဗ္ဘောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော=ထိုကိုယ်ဝန်၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကိုယ်ဝန်သူငယ်ဟူသော ဌာနီ၏ ဂဗ္ဘအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ဝမ်းတိုက်၌ တင်စား၍ ဌာနျူပစာရ အားဖြင့် အမိဝမ်းကိုလည်း "ဂဗ္ဘ"ဟုခေါ်ရသည်။

တစ်နည်း။ ။ပကာတိတိုက်ခန်းသည် နေသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ ကိုယ်ဝန် သူငယ်၏ဖြစ်ရာနေရာဖြစ်သောကြောင့် "ဂဗ္ဘောဝိယာတိဂဗ္ဘော"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ (တစ်နည်း) သဒိသူပစာရအားဖြင့် အမိဝမ်းတိုက်ကို ဂဗ္ဘဟုခေါ်၏၊ ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ဆိုလျှင် ဥပစာမဟုတ်, မုချတည်း၊ ဥပစာတင်လျှင်လည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ် မဆင့်ရဟုမှတ်။ [ဂဗ္ဘော ဝိယာတိ ဝါ,ယထာ ဟိ နိဝါသဋ္ဌာနတာယ သတ္တာနံ ဩဝရကော ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ သတ္တာနံ ယာဝ အဘိဇာတိ (ဖွားသည်အထိ) နိဝါသဋ္ဌာနတာယ မာတုကုစ္ဆိ ဂဗ္ဘောတိ ဝုတ္တော၊–သာရတ္ထ။]

ဆိတ်ကွယ်သော အရပ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဿ– ထိုသုဒိန်၏၊ ပရစိတ္တဝိဒူ–နိသော၊ သကလဝနသဏ္ဍာနိုသိတာ – အလုံးစုံသော တောအုပ်၌ မှီကုန်သော၊ ဘုမ္မာ– မြေ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါ – တို့သည်၊ (တစ်နည်း) ဘုမ္မာဒေဝါ – ဘုမ္မစိုးတို့သည်၊ တံ အဇ္ဈာစာရံ – ကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ သဒ္ဒံ – ကို၊ အနုဿာဝေသုံ – တစ်ဆင့်ကြားသိစေကြကုန်ပြီ၊ [သဒ္ဒမနုဿာဝေသုံ– ကို “ယထာ” စသည်ဖြင့် ထပ်၍ဖွင့်သည်။] ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် (မြွက်ဆိုလသော်)၊ အညေပိ–နိသော၊ ဒေဝါ–တို့သည်၊ သုဏန္တိ–နိ၏၊ တထာ–ထို အခြားနတ်တို့ ကြားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိစ္ဆာရေသုံ – မြွက်ဆိုကြကုန်ပြီ၊ ကိန္တိ – အဘယ်သို့လျှင်၊ (အနုဿာဝေသုံ – တစ်ဆင့် ကြားသိစေကြကုန်သနည်း၊) **နိရဗ္ဗုဒေါ ဝတ ဘော၊ ပေ၊ အာဒီနဝေါ ဥပ္ပါဒိတောတိ** – တောဟူ၍၊ (အနုဿာဝေသုံ – ပြီ၊) တဿ – ထို နိရဗ္ဗုဒေါ အစ ရှိသောပါဌ်၏၊ အတ္ထော–ကို၊ **ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ** – ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန – ကား၊ [အတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး ပစ္စက္ခသံဝဏ္ဏနာကား၊] **ဘုမ္မာနံ၊ ပေ၊ စာတုမဟာရာဇိကာတိ** ဧတ္ထ – ရာဇိကာဟူသော ဤ ပါဌ်၌၊ ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ– ဘုမ္မစိုးတို့၏၊ သဒ္ဒံ–ကို၊ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ –ကောင်းကင်၌ တည်သော နတ်တို့သည်၊ ဝါ– အာကာသစိုးတို့သည်၊ အဿောသုံ – ကြားသိ ကြကုန်ပြီ၊ အာကာသဋ္ဌာနံ – တို့၏၊ (သဒ္ဒံ–ကို၊) စာတုမဟာရာဇိကာ – မြင်းမိုရ် တောင်အပြင်၌ နေကုန်သော စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့သည်၊ (အဿောသုံ – ပြီ၊) ဣတိ – သို့၊ အယံ အနုက္ကမော– ဤ အစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ **ဗြဟ္မကာယိကာတိ** – ကား၊ အသညသတ္တေ စ– အသညသတ် ဗြဟ္မာတို့ကို လည်းကောင်း၊ အရူပါဝစရေ စ – အရူပါဝစရ ဗြဟ္မာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ – ၍၊ သဗ္ဗေပိ – အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မာနော–တို့သည်၊ အဿောသုံ–ပြီ၊ စ – ဆက်၊ သုတွာ – မိမိတို့ ကြားပြီး၍၊ သဒ္ဒံ – ကို၊ အနုဿာဝေသုံ – တစ်ဆင့်ကြားစေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ– သို့၊

ထွေပန။ ။ပါဠိတော်၌ အာကာသဋ္ဌနတ်များ မပါသော်လည်း“စာတုမဟာရာဇိကာ” အရ အာကာသဋ္ဌက, ပဗ္ဗတဋ္ဌကဟု ၂မျိုးခွဲ၍ အာကာသဋ္ဌ (ကောင်းကင်၌တည်သော) နတ်တို့ကိုလည်း စာတုမဟာရာဇိကာ၌ သွင်းထားသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ပါသော စာတုမဟာရာဇိက နတ်တို့ကား “ပရိဘဏ္ဍ”ဟုခေါ်သော မြင်းမိုရ်တောင်အပြင်၌နေသော ပဗ္ဗတဋ္ဌကနတ်တို့တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘုမိယံ+ဘဝါ ဘုမ္မာ၊ ဘဝအနက်၌ ဏျသက်၊ မြေနှင့်စပ်သော တော တောင် သစ်ပင်တို့၌နေသော နတ်အားလုံးကို“ဘုမ္မဒေဝ–ဘုမ္မစိုး”ဟုခေါ်၏၊ ကောင်းကင်၌ ဘုံဗိမာန်ဖြင့်နေသော နတ်တို့ကို အာကာသဋ္ဌနတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ **ဣတိဟ တေန ခဏေနာတိ** - ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ သုဒိန္နသ - ၏၊ တေန အစ္ဆရာစရက်ခဏေန - ထို လွန်ကျူးရာ ခဏ ခြင်းဖြင့်၊ **တေန မုဟုတ္တေနာတိ**-ကား၊ အစ္ဆရာစရမုဟုတ္တေနေဝ - လွန်ကျူးရာ တစ်မုဟုတ်ချင်းဖြင့်ပင်၊ [အစ္ဆရာစရကာလချင်း တူသောကြောင့် "နေဝ"ဟု ဧဝ ဖြင့်ဆိုသည်။] **ယာဝ ဗြဟ္မလောကာတိ** -ကား၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ- အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာပြည် တိုင်အောင်၊ **အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆီတိ** - ကား၊ အဘိဥဂ္ဂစ္ဆိ - လွှမ်းမိုး၍ တက်ပြီ၊ အဗ္ဘုဋ္ဌာသိ- လွှမ်းမိုး၍ တက်ပြီ၊ ကောလာဟလံ - တစ်ပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ကောလာဟလံ -ဟု ဆိုသော်လည်း- ထိုအသံသည် နတ် ဗြဟ္မာလောက၌ သာ ပျံ့နှံ့၍ လူ့လောက၌ မပျံ့နှံ့၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အဆင်းကို လူတို့က မမြင်နိုင် သကဲ့သို့ အသံကိုလည်း မကြားနိုင်။]

ပုတ္တံ ဝိဇာယီတိ - ကား၊ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ - ရွှေရုပ်နှင့်တူသော၊ ပစ္ဆိမ ဘဝိက သတ္တံ - နောက်ဆုံး ဘဝ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါကို၊ ဇနေသိ - ဖြစ်စေပြီ၊ [ဇနေသိ ဟု ဖွင့်သဖြင့် ဝိဇာယိ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဇန, ဏာယ, ဤဝိဘတ် ဟု သိစေ၏၊ နှ ကို အာပြု။] **ဗီဇကောတိနာမမကံသူတိ** - ကား၊ အညံ - သော၊ နာမံ - ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ - ပြုခွင့်ကို၊ န အဒံသု - နှ်၊ ဗီဇကမ္ပိ ဒေဟီတိ -ဟူ၍၊ မာတာမဟိယာ-အမေကြီးသည်၊ ဝါ-အဘွားသည်၊ ဝုတ္တဘာဝဿ-ပြောဆို အပ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ပါကဋတ္တာ-ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုကလေး၏၊ ဗီဇကောတွေဝ-ဗီဇကဟူ၍သာ၊ နာမံ-သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဗီဇကောတိ နာမံ-ကို၊ အကံသု-နှ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပုတ္တဿ-၏၊ နာမဝသေနေဝ- နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-နာမည်နှင့် စပ်သဖြင့် သာလျှင်၊ အဿ- ထိုကလေး၏၊ မာတာပိတုနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ နာမံ-ကို၊ အကံသု-နှ်ပြီ၊ တေ အပရေန သမယေနာတိ-န ဟူသောစကားကို၊ ဗီဇကဋ္ဌ- ကိုလည်းကောင်း၊ ဗီဇကမာတရဋ္ဌ - ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ-၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ - ပြီ၊ ကိရ - ချဲ့၊ ဗီဇကဿ - ၏၊ သတ္တဋ္ဌဝဿကာလေ- ၇ နှစ် ၈ နှစ် ရှိရာ အခါ၌၊ တဿ- ထို ဗီဇက၏၊ မာတာ- သည်၊ ဘိက္ခုနီသု- တို့၌လည်းကောင်း၊ သော စ- ထိုဗီဇကသည်လည်း၊ ဘိက္ခူသု - တို့၌လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှင်ရဟန်း ပြု၍၊

ဣတိဟတေန ခဏေန။ ။ဣတိဟနိပါတ် ၂ ခုကို ဧဝံဟု ဖွင့်၏၊ [ဣတိဟာတိ နိပါတသမုဒါယော (ဣတိ+ဟ နိပါတ်အပေါင်းကို) ဧဝံ သဒ္ဒဿ အတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အာဟ- ဧဝန္တိ။] ခဏနှင့် မုဟုတ္တ ၂ ပုဒ်ကား အနက်တူသော ပရိယာယ် (စကား အလဲအလှယ်)ပုဒ်များတည်း။

ဌ ၁၈၂

ကလျာဏမိတ္တေ- ကောင်းသော မိတ်ဆွေတို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ အရဟတ္တေ- ၌၊ ပတိဋ္ဌဟိံသု-နှ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ **ဥဒာယ အဂါရသ္မာ၊ ပေ၊ သစ္ဆာကံသူတိ-ဟူ၍၊** (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

၃၇။ ခေ-လျှင်၊ မာတာပုတ္တာနံ-အမိသားတို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-သည်၊ သဖလာ- အကျိုးရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပိတာ ပန-သည်ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရာဘိဘူတော- ဝိပ္ပဋိသာရ လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ [“ဝိပ္ပဋိသာရာဘိဘူတော” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ရှင်သုဒိန်မှာ ထို ဘဝ၌ အရဟတ္တဖိုလ် မရတော့” ဟု သိနိုင် သတတ်။] တေန-ကြောင့်၊ **အထ ခေါ၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စန္တိ**အာဒိ-စွံ အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို အထ ခေါ အာယသ္မာ သုဒိန္နဿ အစရှိသောပါဌ်၌၊ **အဟုဒေဝတိ**- ကား၊ အဟု ဧဝ - ဖြစ်သည်သာ၊ ဒကာရော - သည်၊ ပဒသန္ဓိကရော - ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ အဟောသိယေဝ- ဖြစ်သည်သာ၊ ဣတိ အတ္တော-နက်၊ **ကုက္ကုစ္စန္တိ**-ကား၊ အဇ္ဈာစာရ ဟေတုကော-လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ပစ္ဆာနုတာပေါ-နောက်၌ အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ ဝါ- နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ (အဟုဒေဝ-ဖြစ်သည်သာ၊) ဝိပ္ပဋိသာရောတိပိ- ရောဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုပစ္ဆာနုတာပ၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုပစ္ဆာနုတာပကို၊ (ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) ဝိညူဟိ-တို့သည်၊ အကတ္တဗ္ဗတာယ- မပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မပြုထိုက်သည့်အတွက်၊ (ကုစ္ဆိတကိရိယ ၌ စပ်၊) ကုစ္ဆိတကိရိယ ဘာဝတော-စက်ဆုပ်အပ်သော အမှုအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုက္ကုစ္စံ (တိ)-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ၊) ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ အဇ္ဈာစာရံ-ကို၊ နိဝတ္တေတုံ- ပြန်နှစ်စေခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထတာယ- မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မစွမ်းနိုင် သည့်အတွက်၊ တံ - ထို လွန်ကျူးမှုကို၊ ပဋိစ္စ - စွဲ၍၊ ဝိရူပံ - ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊

ဝိညူဟိ အကတ္တဗ္ဗတာယ။ ။ဉာဏ်ရှိသူတို့သည် ပြုအပ်မိသော မကောင်းမှုကို တွေး၍ ပူဆွေး မနေတော့ဘဲ နောင်တစ်ဖန် ထိုအမှုကို မပြုတော့အံ့ဟု ဆုံးဖြတ်၍ ကောင်းမှုကိုသာ များစွာ ပြုသင့်၏၊ ပူဆွေးခြင်းကိုကား မပြုသင့်၊ ထိုသို့ မပြုသင့်သော ပူဆွေးမှုဖြစ်၍ “ကုက္ကုစ္စ”ဟု ခေါ်၏၊ “ကုစ္ဆိတကိရိယ ဘာဝတော”သည် ကုက္ကုစ္စ၏ ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း၊ ကရီယတေ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ကတံ၊ ကုစ္ဆိတံ - ပညာရှိတို့ စက်ဆုပ်အပ်သော+ကတံ-အမှုအရာတည်း၊ ကု ကတံ-ရာ၊ ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ၊ သွတ္တဍ္ဍိဂျသက်။

ဝိပ္ပဋိသာရော။ ။ဝိကို ဝိရူပံ, ပတိကို ပဋိစ္စ, သာရောကို သရဏဘာဝတောဟု ဖွင့်၏၊ [သရဏံ သာရော၊ ပဋိစ္စ + သာရော ပဋိသာရော၊ ဝိရူပံ + ပဋိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။] ပဋိစ္စ- လွန်ကျူးအပ်သောအမှုကို စွဲ၍ (အကြောင်းပြု၍)+ဝိရူပံ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်(ဝမ်းနည်း ပမ်းနည်း)+

သရဏဘာဝတော–ကြံစည် အောက်မေ့တတ်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရောတိ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ [သော ဟိ – စသော ဝါကျမျိုး၌ "ဟိ (ကသ္မာ)– အဘယ့်ကြောင့်၊ သော – ကို၊ ကုက္ကုစ္စန္တိ – ဟူလည်းကောင်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရောတိ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – နည်း" ဟု ပုစ္ဆာ ဝါကျထုတ်၍လည်း ပေးကြသေးသည်။]

အလဘာ ဝတ မေတိ – ကား၊ မယှံ–၏၊ အလဘာ–ချာန်အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ – ဖြစ်ကုန်လေစွတကား၊ ဈာနာဒိန်–န်သော၊ ဂုဏာနံ – တို့ကို၊ ယေ အလာဘာ နာမ – အကြင် မရခြင်းတို့မည်သည်၊ (သန္တိ–န်၏၊) တေ – ထို မရခြင်းတို့သည်၊ မယှံ–၏၊ ဝါ–ငါ့အတွက်၊ (ဟောန္တိ၊) အညဿ – ငါမှတစ်ပါး အခြားသူ၏အတွက်၊ န (ဟောန္တိ) – ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ – ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော – ရှင်သုဒိန်၏ အလိုတည်း၊ **န ဝတ မေ လာဘာတိ** – ကား၊ မေ –၏၊ [ဤ"မေ"သည် ပါဠိတော်မှာ ပါသော မေ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏာ၌လည်းကောင်း ပဋိလဒ္ဓါ၌လည်းကောင်း စပ်ရမည်။] ဝါ – ငါသည်၊ ပဋိလဒ္ဓါ– ရအပ်ကုန်ပြီသော၊ ယေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇသရဏဂမနသိက္ခာသမာဒါနဂုဏာ– အကြင် ရှင့်အဖြစ်, သရဏဂုံ, ရဟန်းသိက္ခာကို ဆောက်တည်ခြင်း ဟူသော

သရဏ် – ကြံစည် အောက်မေ့ခြင်း၊ ဝါ – တွေး၍ ဆွေးနေခြင်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရော – ခြင်း၊ "ပဋိဝိသာရော"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝိနှင့်ပဋိကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်နေသော်လည်း ထိုအမှုကို ဆုတ်နစ်အောင် မတတ်နိုင်ရကား ထို ပစ္ဆာနုတာပကို ဝိပ္ပဋိသာရ ဟုလည်း ဆိုအပ်၏၊ တရားကိုယ်မှာ ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်ပင်တည်း။

အလဘာ ဝတ မေ။ ။"ယေ၊ ပေ၊ န အညဿ–အကြင်ချာန် အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့မည်သည် (လောက၌) ရှိကုန်၏၊ ထို မရခြင်းတို့သည် ငါ့အတွက် မရခြင်းတို့တည်း၊ အခြားသူ့အတွက် မရခြင်းတို့မဟုတ်"ဟူသော ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုကြည့်၍ "မေ – ငါ၏၊ ဝါ – ငါ့မှာ၊ အလဘာ – ချာန် အစရှိသောဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ–ဖြစ်ကုန် လေစွာတကား"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

န ဝတ မေ လာဘာ။ ။ယေပိ မေ၊ ပေ၊ လာဘာ–(ချာန် မဂ်ဖိုလ်သာ မရတာဘဲ၊ "ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏ်, သရဏဂမနဂုဏ်, ရဟန်းသိက္ခာကို ဆောက်တည်ခြင်းဟူသော ဂုဏ်များကိုတော့ ရသေးတာပဲ"ဟု တချို့က အားရှိအောင် ပြောစေကာမူ) အဲဒီဂုဏ်များကိုလည်း ရတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–အဇ္ဈာစာရ မလိနတ္တာ (ထိုဂုဏ်များဟာလည်း သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မဟုတ်ဘဲ မေထုန် လွန်ကျူးမှုဖြင့် ညစ်ပေနေသောကြောင့်တည်း)၊ ဤအဖွင့် ကြည့်၍ "မေ–၏၊ ပဋိလဒ္ဓါ ပိ – ရအပ်ပြီးသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ သရဏဂမနသိက္ခာသမာဒါန ဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ န လာဘာ ဝတ – လာဘ် မဟုတ်ကုန်လေစွတကား၊ ဝါ – ရအပ်သည် မမည်ကုန်လေစွ တကား"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

ဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ (သန္တိ၊) တေပိ – ထိုဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ မယှံ–၏၊ [မေ၏အဖွင့်၊] နေဝ လာဘာ – လာဘ် မမည်ကုန်၊ ဝါ – ရအပ်သည် မမည်ကုန်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) အစ္ဆရာစာရမလိနတ္တာ – လွန်ကျူးမှုဟူသော အညစ်အကြေး ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ–ကား၊ လ္လဒ္ဓံ သာ သံနံ–ကို၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ–သော်လည်း၊မေ–သည်၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ–မကောင်း သဖြင့် ရအပ်ပြီ၊ ဝါ–အရမတော်၊ န ဝတ မေ သုလဒ္ဓံတိ –ကား၊ အညေသံ – ငါမှ တစ်ပါးကုန်သော ကုလပုတ္တာနံ – တို့သည်၊ (သုလဒ္ဓံ) ယထာ – ကောင်းစွာ ရအပ်သကဲ့သို့၊ ဝါ – အရတော်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ – ဤအတူ၊ မေ – သည်၊ န သုလဒ္ဓံ ဝတ – ကောင်းစွာ မရအပ်လေစွတကား၊ ဝါ – အရ မတော်လေစွတကား၊ ကသ္မာ – နည်း၊ ယံ– အကြင့်ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ ဧဝံ – သို့၊ သွာက္ခာတေ – ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယေ – တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ – ၍၊ ယာဝဇီဝံ – အသက်ထက်ဆုံး၊ ပရိပုဏ္ဏံ – ထက် ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ပရိသုဒ္ဓံ– ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်စွာ၊ ဗြဟ္မစရိယံ– မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ စရိတုံ– ငှာ၊ နာသက္ခိံ – မစွမ်းနိုင်ခဲ့၊ လ္လတိ – ထို့ကြောင့်တည်း၊ [ကသ္မာ–အမေးကို လ္လတိဟု ပြန်အုပ်သောအဖြေ ထောက်၍ “ယံ – အကြင့်ကြောင့်”ဟု ပေးဖို့ရာ “ ယ – မဟံ” ဟု ရှိခြင်းသည် ကောင်း၏၊ တချို့စာ၌ “ယောဟံ”ရှိသည်ကား မကောင်း။] **ဗြဟ္မစရိယန္တိ** – ကား၊ သိက္ခတ္တယ သင်္ဂဟိတံ – သိက္ခာ ၃ ပါးအပေါင်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ – မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို၊ (စရိတုံ နာသက္ခိံ – ၌ စပ်)။

ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေ။ ။“မေ–သည်၊ လ္လဒ္ဓံ သာသနံ–ကို၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ–မကောင်းသဖြင့်ရအပ်လေစွတကား၊ ဝါ–အရမတော်လေစွတကား”ဟုပေး၊ နောက်၌လည်း “နသုလဒ္ဓံဝတ–(အခြားသူတို့ကဲ့သို့) ကောင်းစွာ မရအပ်လေစွတကား”ဟုပေးပါ။

မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ ။မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တည်းဟူသော မဂ်တရားကို “မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ”ဟု ဆို၏၊ ထိုမဂ်ရအောင် မကျင့်နိုင်သောကြောင့်“နာသက္ခိံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ”ဟု ဆိုသည်၊ (သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သင်္ကပ္ပသည် အဓိပညာ, ဝါစာကမ္မန္တအာဇီဝသည် အဓိသီလ, ဝါယာမ သတိ သမာဓိသည် အဓိစိတ္တ သမာဓိ ဖြစ်ရကား) “သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတ – သိက္ခာ ၃ပါးဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျှင် အားလုံး ပါဝင်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ” ဟူလို။

ဝိမတိ။ ။မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယန္တိ မဂ္ဂပဒဋ္ဌာနံ သိက္ခတ္တယမေဝ ဥပစာရတော ဝုတ္တံ–အကျိုးမဂ္ဂ၏ ဗြဟ္မစရိယအမည်ကို မဂ်ရဖို့ရန် နီးသောအကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ အားထုတ်ခိုက် ကာမာဝစရ သိက္ခာရ ၃ပါး၌ တင်စား၍ (ဖလူပစာရအားဖြင့်) ကာမာဝစရသိက္ခာ ၃ပါးကိုပင် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဟု ဆိုသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–“တဿေဝ ယာဝဇီဝံ စရိတဗ္ဗတော–ကာမာဝစရ သိက္ခာ ၃ပါးကိုသာ တစ်သက်လုံးကျင့်ထိုက်၍(မဂ်က–တစ်ခဏမျှသာ ကျင့်ရသောကြောင့်)တည်းတဲ့၊ အကြံ လွန်ဟန်တူသည်။

ကိသော အဟောသီတိ – ကား၊ ခါဒိတုံ ဝါ – ခဲခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ – စားခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဖုသတွာ – ၍၊) တနုကော – ကြုံလှီ ပိန်ချုံးသည်၊ အပ္ပမံသ လောဟိတော – နည်းသော အသား အသွေးရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ **ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတောတိ** – ကား၊ သဥ္ဇာတုပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဘာဝေါ – လွန်စွာဖြစ်သော အလွန်ဖျော့တော့သော အဆင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်ရှိသည်၊ ပဏ္ဍုပလာသပ္ပဋိဘာဂေါ– ဖက်ရွက်ရော်အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်း ရှိသည်၊ (အဟောသိဣ စပ်၊) **ဓမနိသန္ထတဂတ္တောတိ** – ကား၊ ပရိယာဒိန္နမံသလောဟိတတ္တာ – ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော အသားအသွေး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ကုန်ခန်းသော အသား အသွေး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိရာဇာလေနေဝ – အကြောတည်းဟူသော ကွန်ရက်သည်သာလျှင်၊ [ဝေဖြင့် မံသလောဟိတကို ကန့်။] သန္ထရိတဂတ္တော – ဖြန့်ခင်းအပ်သောကိုယ်ရှိသည်၊

ကိသော။ ။"ကြိသ–တနုကရဏေ (သေးငယ်အောင်ပြုခြင်း)"ဟု ထောမနိဓိရှိ၏၊ "ကိသ–ခိယနေ (ကုန်ခန်းလျော့ပါးခြင်း"ဟု သဘောတူပင် ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "တနုကော"ဟု သဒ္ဒတ္ထ "အပ္ပမံသလောဟိတော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ကိသတိ–အသွေးအသား နည်းပါးအောင် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ကိသော။

ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော။ ။သိတပီတေ တု ပဏ္ဍုရော္ဘာ–အဖြူအဝါရောသော အဆင်းကို "ပဏ္ဍု"ဟု ဆိုအပ်၏၊ (အဘိဓာန်–၈၆)၊ ဥသဒ္ဒါသည် ဥဒ္ဓကမ္မ(တိုးတက်) အနက်ကို ဟော၏၊ "အလွန်"ဟု အနက်ထွက်၏၊ "ဥပ္ပဏ္ဍု" ၂ ချက်ဆင့်သောကြောင့် "အလွန့်အလွန် ဝါဖျော့ဖျော့ အဆင်း"ကို ဟော၏၊ "ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍု + ယဿာတိ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကော" ဟု ပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရသော်လည်း ဘာဝပ္ပဓာနကြံ၍ အလွန့်အလွန် ဝါဖျော့ဖျော့ ဖြစ်နေခြင်းရ၏၊ ထို့နောက် "ဇာတော+ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကော ယဿာတိ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုက ဇာတော"ဟု ပြု၍ ဇာတဟူသော ဝိသေသနကို နောက်ချထားသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "သဥ္ဇာတုပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပဏ္ဍုပလာသပ္ပဋိဘာဂေါကား" အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။

ဓမနိ၊သေ၊ဂတ္တော။ ။နှာရု, သိရာ, ဓမနိသဒ္ဒါတို့သည် ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဓမနိကို "သိရာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အကြောတွေ ထနေပုံသည် ဇာကွန်ရက် ကြက်ထားပုံနှင့် တူသောကြောင့် "သိရာဇာလ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓမနိယာ – သန္ထတံ ဓမနိ သန္ထတံ၊ ဓမနိသန္ထတံ+ ဂတ္တံ ယဿာတိ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော၊ ထိုသို့ အကြောပြိုင်းရရိုင်း ထနေလောက်အောင် ပိန်ချုံးရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ "ပရိယာဒိန္နမံသ လောဟိတတ္တာ"ဟု အပိုဟိတ်ပါဌ်ကို ထည့်သည်။ ["ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+ အာဒိန္န–ယူအပ်"ဟူသည် "အသွေးအသား ကုန်ခန်းသွားခြင်း"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရိက္ခီဏမံသလောဟိတတ္တာ"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။]

[ရှေးက "အကြော ပြိုင်းရရိုင်းထသော ကိုယ်ရှိသည်"ဟု ပေးကြသည်၊]
အန္တောဝမနောတိ – ကား၊ အနုသောစနဝသေန – လွန်ကျူးမှုကို အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ – အတွင်းဆွေး ဆွေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဗ္ဘန္တရေယေဝ – ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ဌိတစိတ္တော – တည်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟဒယဝတ္ထုံ – ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ပဝတ္တနဝသေန ပန – စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ကား၊ သဗ္ဗေပိ – အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ အန္တောမနာယေဝ– အတွင်း၌ တည်သော စိတ်ရှိကုန်သည်သာ၊ **လီနမနောတိ** – ကား၊ ဥဒ္ဒေသေ– ပါဠိတော်ကို ရွတ်ဆိုခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကို သင်ယူခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆာယ – အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ– အဋ္ဌကထာကို သင်ယူခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ– ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ အဓိသီလေ – လွန်ကဲသော ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလ၌ လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တေ–လွန်ကဲသော သမာဓိစိတ်၌ လည်းကောင်း၊ အဓိပညာယ–လွန်ကဲသော ဝိပဿနာပညာ၌လည်းကောင်း၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိပူရဏေ စ – ဝတ်အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ နိက္ခိတ္တဓုရော – ချထားအပ်သော တာဝန်ရှိ၍၊ အဝိပ္ဖါရိကော – ပျံ့ပျံ့ပျူးပျူး မရှိ၊ အညဒတ္ထု – စင်စစ်၊ အဿ – ထို အရှင်သုဒိန်၏၊ ကောသဇ္ဇဝသေနေဝ – ပျင်းရိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ လီနော သင်္ကုစိတော– တွန့်ဆုတ်သော၊ မနော – သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ လီနမနော၊ [လီနသဒ္ဒါ၏ တစ်ခုခု၌ ငြိကပ်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း, ပုန်းအောင်း နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကိုပင် "သင်္ကုစိတော"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဝိလီန– ကြေမွခြင်း အနက်ကို မယူရ– ဟူလို။] **ဒုက္ခီတိ** – ကား၊ စေတောဒုက္ခေန–စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–ဒေါမနဿဖြင့်၊ ဒုက္ခီ–ဆင်းရဲခြင်း ရှိသည်၊ **ဒုမ္မနောတိ**–ကား၊ဒေါသေန–ဒေါသဖြင့်၊ (ဝိသေသန၊) ဒုဋ္ဌမနော–မကောင်းသော စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒေါမနဿာဘိဘူတတာယ–ဒေါမနဿသည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိရူပမနော – ဖောက်ပြန်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊

အန္တောမနော။ ။ဌိတစိတ္တောကို ကြည့်၍"အန္တော + ဌိတံ + မနော ယဿာတိ အန္တောမနော"ဟု မရွေးလောပီ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု။ [ဟဒယဝတ္ထုမှီ၍ အတွင်း၌ စိတ်တည်ခြင်းမှာ အများ ထုံးစံတည်း၊ ထိုတည်ခြင်းကို မဆိုလို၊ အတွင်းဆွေး – ဆွေးနေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အနုသောစနဝသေန"ဟု ထည့်သည်။]

ဒုမ္မနော။ ။ဒုသဒ္ဒါသည် ဒုဋ္ဌအနက်ကို မဟော၊ (သုသဒ္ဒါ၏ ဟောနက်ဖြစ်သော သုဋ္ဌု၏ပြောင်းပြန်) ဒုဋ္ဌုအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုဋ္ဌုမနော"ဟု ရှိစေ၊ "ဒုဋ္ဌု + မနော ယဿာတိ ဒုမ္မနော"ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ကား ဒုသဒ္ဒါသည် ဝိရူပအနက်ကို ဟော၏၊ "ဝိရူပံ+မနော ယဿ" ဟု ပြု။

ပဏ္ဍုယိ၌ စပ်၊) **ပဏ္ဍုယိတိ**– ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန – နှလုံးမသာယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဟတ္ထိနော – ပြတ်သော ပခုံးရှိသော၊ ဝါ – ပခုံးပေါက်သော၊ ဂဒြဘော ဝိယ – မြည်းသတ္တဝါကဲ့သို့၊ တံတံ – ထိုထို အကြောင်းအရာကို၊ စိန္တယိ – ပြီ။ [ဆိန္နော + ဝဟော ယဿာတိ (ဝိသေသန ′နောက်ချ၍) ဝဟတ္ထိန္နော။]

၃၈။ **သဟာယကာ ဘိက္ခူတိ**–ကား၊ တံ–ထိုရှင်သုဒိန်ကို၊ ဧဝံဘူတံ–ဤသို့ ကိသ လူခ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ [ဧဝံဘူတန္တိ – ကိသလူခါဒိ ဘာဝပ္ပတ္တံ + ဣတ္ထမ္ဘူတခ္ဓကဲ့သို့ ဧဝံဘူတံသည် သမာသ်ပုဒ်, ဘူဓာတ်လည်း ပတ္တိအနက်ဟော–ဟုဖွင့်၊] ဂဏသင်္ဂဏိကာ ပပဉ္စေန – လူအပေါင်း၌ ပေါင်း ဆုံခြင်း ဟူသော ချဲ့ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ – အပေါင်းအဖော်၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော ချဲ့ခြင်းဖြင့်၊ ဝီတိနာမေန္တံ – လွန်စေသည်ကို၊ ဒိသွာ – မြင်ရ၍၊ အဿ – ထို ရှင်သုဒိန်၏၊ ဝါ– နှင့်၊ [ယဿာတိ ယေ + အဿ၊] ဝိဿာသိကာ – အကျွမ်းဝင်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ ကထာဖာသုကာ – စကားပြောခြင်း၌ ချမ်းသာကုန်သော၊ ယေ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ (သန္တိ–န်၏၊) တေ– တို့သည်၊ တံ– ထိုသုဒိန်ကို၊ ဧတံ – ဤ စကားကို၊ အဝေါစုံ– ပြောကြကုန်ပြီ၊ **ပီဏိန္ဒြိယောတိ** –ကား၊ ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ – ပသာဒ၏ တည်ရာ အရပ်၏၊ သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ–ပြည့်ဖြိုးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိပုဏ္ဏ စက္ခုအာဒိ

တံ တံ စိန္တယိ။ ။[ဈေဓာတ်၏ စိန္တနအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ယဒိ အဟံ တံ ပါပံ န ကရိဿံ၊ ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏသီလော အဿန္တိ အာဒိနာ တံ တံ စိန္တယိ (တောင်တောင် ဤဤကြံစည်တွေး၍ ဆွေးနေလေသည်။)

ဂဏ၊ ပေ၊ ပပဉ္စေန။ ။ ဂဏဓာတ်သည် သချ်ာန (ရေတွက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "ဂဏိယတေ–တစ်ပေါင်းတည်း ရေတွက်အပ်၏၊ ဣတိ ဂဏော"ဟု ပြု၍ လူအပေါင်းကို (လူအများ အစုအဝေးကို) "ဂဏ"ဟု ခေါ်၏၊ သင်္ဂဏနံ – ပေါင်း၍ ရေတွက်ရခြင်း၊ ဝါ – ပေါင်းဆုံခြင်း၊ သင်္ဂဏာ – ခြင်း၊ သင်္ဂဏာယေဝ – သင်္ဂဏိကာ၊ ဂဏေ + သင်္ဂဏိကာ ဂဏသင်္ဂဏိကာ – လူအများတွင် ပါဝင်ပေါင်းစုခြင်း၊ [ဂဏေ – ဇနသမာဂမေ + သန္နိပတာနံ ဂဏသင်္ဂဏိကာ၊ – သာရတ္ထ။] ထိုသို့ စု၍နေခြင်းသည် ကိစ္စလုပ်ငန်းကို မပြီးစီးသေးဘဲ ကိစ္စကို ချဲ့ရာ ရောက်၏၊ ပပဥ္စနံ–ကိစ္စကို ချဲ့ခြင်း၊ ပပဉ္စော–ခြင်း၊ [ပစိ–ဝိတ္ထာရေ] ဂဏသင်္ဂဏိကာယေဝ+ ပပဉ္စော ဂဏသင်္ဂဏိကာပပဉ္စော။

ကထာဖာသုကာ။ ။[ကထာယ+ဖာသုကာ ကထာဖာသုကာ။] ဝိဿာသိက ဘာဝေနေဝ ကထာကရဏေ (စကားပြောခြင်း၌) ဖာသုကာ၊ သုခေန ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျာ၊ သုခသမ္ဘာသာ (ချမ်းသာစွာ ပြောရခြင်း ရှိသူတို့) ဣတိ အတ္ထော။

ပီဏိန္ဒြိယော။ ။စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ စသည်တို့သည် ပမာဏအားဖြင့် ဘယ်အခါမဆို နဂိုရှိပြီးအနေမှ အတိုးအဆုတ်မရှိကြ၊ ထို ပသာဒတို့၏ တည်ရာအရပ်၌ ရှိသော (အခြားသော ဥတုဇ စိတ္တဇ အာဟာရဇ)ရုပ်ကလာပ်တို့ အတွက်သာ ပီဏဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့်

ဣန္ဒြိယော – ပြည့်ဖြိုးသော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေရှိသည်၊ (အပေဟာသိ – ပြီ၊) သော ဒါနိ တွန္တိ ဇေတ္တ – ၌၊ ဒါနိတိ – ဒါနိ သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော – နိပါတ်တည်း၊ [ပါဠိတော်၌ "ဒါနိ + ဧတရဟိ"ဟု အနက်တူ ၂ပုဒ်ရှိသောကြောင့် ဒါနိကို အနက်မရ – နိပါတ်မျှဟု ဆိုသည်။] သော ပန တွံ – ထိုသင်သည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ကစ္စိနော တွံတိ**–ကား၊ ကစ္စိ – အသို့နည်း၊ တွံ–သည်၊ (စရသိ) နု–ကျင့်သလော၊ [နော သဒ္ဒေါပိ နု သဒ္ဒေါဝိယ ပုစ္ဆနတ္ထော၊] **အနဘိရတောတိ** – ကား၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော – ပျင်းရိသည်၊ ဂိဟိဘာဝံ – လူ့အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယမာနော – တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ)၊ (စရသိနော – ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အနဘိရတအတွက် ဂိဟိဘာဝပတ္ထန အနက်ကို ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တမေဝ အနဘိရတိ– ထိုမမွေ့မလျော်ခြင်းကိုပင်၊ ပဋိက္ခိပန္တော – ပယ်မြစ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ) "န ခေါ အဟံ အာဝုသော အနဘိရတောတိ" – ဟူ၍၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ ပန – စင်စစ်ကား၊ အယံ – ဤ ရှင်သုဒိန်သည်၊ [တချို့စာ၌ "အဟံ"ဟု ပါ၌ပျက်၏၊ မေးသူတို့ကို ဖြေခြင်း မဟုတ်၊ ရှင်သုဒိန်၏ ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာက ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "အယံ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊] အဓိကုသလာနံ – လွန်ကဲသော ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ – သမထဝိပဿနာ စသောတရားတို့ကို၊ [အဓိကုသလာ ဓမ္မာ သမထဝိပဿနာဒယော၊] ဘာဝနာယ–ပွားစေခြင်း၌၊ အနဘိရတော၀–မမွေ့မလျော်သည်သာ၊ ဣတိ– ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [အဘိရတော–ဟု မပြင်နှင့်။]

အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ – ကား၊ မယာ – တပည့်တော်သည်၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဧကံ – တစ်မျိုးသော၊ ပါပကမ္မံ – မကောင်းမှုသည်၊ ဝါ – ကို၊ အတ္ထိ – ရှိပါ၏၊ ဥပလဗ္ဘတိ – ရအပ်ပါ၏၊ သံဝိဇ္ဇတိ – ထင်ရှား ရအပ်ပါ၏၊ နိစ္စ ကာလံ–မြဲသော ကာလပတ်လုံး၊ မေ – ၏၊ အဘိမုခံဝိယ – ရှေးရှုကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌတိ–

"ပဿာဒပဏိဓာနော ကာသသဿ သမ္ပဋ္ဌတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားကို ထောက်၍ "ဣန္ဒြိယ"အရ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေများကို တိုက်ရိုက် မယူဘဲ ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ပသာဒ၏ တည်ရာဌာနကို ယူရသည်၊ "ပီဏန္တိတိ ပီဏာနိ" "ပီဏ–တပ္ပနေ"ဓာတ် , အ ပစ္စည်း၊ ပီဏာနိ+ဣန္ဒြိယာနိ ယဿာတိ ပီဏိန္ဒြိယော။

ဥပလဗ္ဘတိ သံဝိဇ္ဇတိ။ ။"အတ္ထိ–ရှိ၏"ဟူရာ၌ "ပစ္စုပ္ပန်သဘောအားဖြင့် ရှိခြင်း"ကို ယူမှားမည် စိုး၍ "ဥပလဗ္ဘတိ–စိတ်ထဲ၌ ရအပ်၏, စိတ်ဖြင့် ပြန်၍တွေးသောအခါ ထိုမကောင်းမှုကို ရနေ၏"ဟု လည်းကောင်း "သံဝိဇ္ဇတိ–ပညတ်သဘောကဲ့သို့ အပြောအားဖြင့်သာ ရှိသည် မဟုတ်, ပရမတ်သဘောဖြင့် အထင်အရှား ရအပ်၏"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ "သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနော" ကဲ့သို့ သံဝိဇ္ဇတိ ၌ ဝိဒဓာတ်လည်း ရခြင်း အနက်ဟော , ကမ္မရုပ်တည်း ; ထို သံဝိဇ္ဇတိကိုပင်

တည်ပါ၏၊ အထ – ထိုမှ နောက်၌၊ နံ – ထို မကောင်းမှုကို၊ ပကာသေန္တော– ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ၊) **ပုရာဏဒုတိယိကာယာတိ** အာဒိ – ယ အစ ရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ **အလံ ဟိ တော၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စာယာတိ**– ကား၊ အာဝုသော သုဒိန္န–ဒိန်၊ တုယှံ–၏၊ တေ ပါပကမ္မံ – သည်၊ ကုက္ကုစ္စာယ – ငှာ၊ အလံ သမတ္ထံ–စွမ်းနိုင်၏၊ ကုက္ကုစ္စံ – ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ –ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလံ – စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ယံ တွန္တိ အာဒိမှိ** – ယံ တွံ အစရှိသော ပါဌ်ရပ်၌၊ ယေန ပါပေန – ကြောင့်၊ [ယန္တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော၊ ကရဏတ္ထေ ဝါ (ကရိဏ်းဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌) ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ – ယေန ပါပေနာတိ၊] တွံ – သည်၊ ဗြဟ္မစရိယံ – ကို၊ စရိတုံ – ငှာ၊ န သက္ခိဿသိ – မစွမ်းနိုင်လတ္တံ့၊ တေ – ၏၊ တံ ပါပံ – သည်၊ ကုက္ကုစ္စာယ – ငှာ၊ အလံ – စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ သမ္ဗန္ဓော – ပုဒ်အနက်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။

အထ – ထိုမှနောက်၌၊ နံ – ထိုရှင်သုဒိန်ကို၊ အနုသာသန္တာ–သွန်သင်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ **နနု အာဝုသော ဘဂဝတာတိ** အာဒိ – ကို၊ အာဟံသု – ပြောကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **နနူတိ**– နနုဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထေ – သူ့အလိုကို ယူခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော၊ အနေကပရိယာယေနာတိ – ကား၊ အနေကကာရဏေန – တစ်ပါးမက များသော အကြောင်းဖြင့်၊ [ဒေသိတော၌ စပ်၊ 'ပရိယာယသဒ္ဒေါ ကာရဏဝစနော၊] ဝိရာဂါယာတိ – ကား၊ ဝိရာဂတ္ထာယ – မတပ်မက်သော မဂ် အကျိုးငှာ၊ ဝါ – စက်ဆုပ်တတ်သော မဂ်အကျိုးငှာ၊ **နော သရာဂါယာတိ** – ကား၊

"နိစ္စ၊ပေ၊တိဋ္ဌတိ–အမြဲ ရှေးရှု ထင်နေသကဲ့သို့ တည်ရှိ၏" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [အတ္ထိတိ ဝိသယဘာဝေန စိတ္တေ ပရိဝတ္တနံ (အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်းကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ န ပါပဿ ဝတ္တမာန တံ သန္ဓာယ။]

မှတ်ချက်။ ။အတ္ထိပစ္စည်း၌ အတ္ထိသည် ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌ ထင်ရှားရှိသော အတ္ထိတည်း၊ "အတ္ထိပုဂ္ဂလော" စသည်၌ အတ္ထိသည် (ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် အရှိမဟုတ်, ပညတ်သဘောအားဖြင့် ရအပ်သော အရှိဖြစ်ရကား) ဥပလဒ္ဓမာန အတ္ထိတည်း၊ "အတ္ထိမေကတံ" ဟူသော ဤအတ္ထိကား (ဖြစ်စေအပ်ပြီးဖြစ်၍ အတိတ်ဖြစ်သော်လည်း အကျိုးမပေးရသေးသောကြောင့်) အမြဲရှိနေသေးသော နိဗ္ဗတ္တိတအတ္ထိ – ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော အတ္ထိတည်း၊ ဤသို့ အတ္ထိ ၃ မျိုး အသုံးအနှုန်းကိုမှတ်ပါ။ [ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏောနာတိ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာဝေန၊ တေန "အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ...အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နောတိ စ" ဝေမာဒိသု ဝုတ္တံ နိဗ္ဗတ္တနုပလဒ္ဓမာနတာ လက္ခဏံ အတ္ထိဘာဝံ နိဝါရေတိ၊ – ပဋ္ဌာန်း မူလဋီကာ, အတ္ထိပစ္စည်းအဖွင့်။]

ရာဂေန – ရာဂဖြင့်၊ နော ရဇ္ဇနတ္ထာယ – တပ်မက်တတ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဒေသိတော နနု – ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊) ဟိ– မှန်၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ မေ – ၏၊ ဣမံ ဓမ္မံ – ကို၊ သုတွာ–၍၊ သတ္တာ – သတ္တဝါ တို့သည်၊ သဗ္ဗဘဝဘောဂေသု – အလုံးစုံသော ဘဝစည်းစိမ်တို့၌၊ ဝိရဇ္ဇိဿန္တိ – စက်ဆုပ်ကုန်လတ္တံ့၊ [ရှေးက “တပ်မက်ခြင်းမှ ကင်းကုန်လတ္တံ့”ဟု ပေးကြ၏၊]. နော ရဇ္ဇိဿန္တိ – မတပ်မက်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ – သို့၊ ဧတဒတ္ထာယ – ဤအကျိုးငှာ၊ ဓမ္မော – ကို၊ ဒေသိတော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော– ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း၊ [ရှင်သုဒိန်ကို မေးကြသော ရဟန်းတို့၏ အလို–ဟူလို၊] သဗ္ဗပဒေသု – တို့၌၊ သေ (ဧသော)– ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော– သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ပန – ဆက်၊ ဣဒံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ – ဤ ဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ပရိယာယဝစနမတ္တံ – ပရိယာယ်အနက်မျှကို ပြဆိုခြင်းတည်း၊ ဝါ – ကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊ **ဝိသံယောဂါယာတိ** – ကား၊ ကိလေသေဟိ – တို့နှင့်၊ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယ – မယှဉ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ – မယှဉ်သော လောကီ လောကုတ္တရာမဂ်အကျိုးငှာ၊ **နော သံယောဂါယာတိ**–ကား၊ (ကိလေသေဟိ– တို့နှင့်၊)

ရာဂေန ရဇ္ဇနတ္ထာယ။ ။သရာဂါယ၌ “သဟ+ရာဂေန ဝတ္တတီတိ သရာဂေါ” (မေထုန ဓမ္မော)၊ “ရာဂနှင့်တကွဖြစ်”ဟူရာ၌ သမ္ပယုတ္တအားဖြင့် တကွဖြစ်ခြင်း မဟုတ်၊ မေထုန်မှုကို ရာဂသည် အာရုံပြုလျက် တပ်မက်သောကြောင့် အာရုံ + အာရမဏိက အားဖြင့် တကွဖြစ်ခြင်း–ဟု သိစေလို၍ “ရာဂေန ရဇ္ဇနတ္ထာယ”ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။

သေ၊ ပေ၊ ပဒေသု။ ။ဤစကားဖြင့် “ဘဂဝတာဟိ”စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ရဟန်းတို့၏ အလိုကိုသာ ညွှန်ပြသည်၊ အနက်ဖွင့်ကို ညွှန်ပြသည် မဟုတ်၊ [သေနယော သဗ္ဗပဒေသူတိ–အဓိပ္ပာယမတ္တံ (အလိုမျှကို) အတိဒိသတိ။] ဘဂဝတာ ဟိ ဣမံ မေ ဓမ္မံ သုတွာ သတ္တာ ကိလေသေဟိ ဝိယုဇ္ဇိဿန္တိ, နောသံယုဇ္ဇိဿန္တိ၊ ပေ၊ န ဥပါဒိယိဿန္တိ, နော ဥပါဒိယိ ဿန္တီတိ ဧတဒတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော–ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပါ။

ဣဒံ၊ပေ၊ မတ္တံ။ ။ဝိသံယောဂါယာတိ အာဒီသု သဗ္ဗပဒေသု (ဧတ္ထ၏ အဖွင့်) ကိလေသေဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယာတိ အာဒိနာ ပဒတ္ထဝိဘာဝနဝသေန (ပုဒ်၏အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဝုတ္တပရိယာယဝစနံ (ဆိုအပ်သော ပရိယာယ်အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းကို) သန္ဓာယ ဝဒတိ, “ပရိယာယ်” ဟူရာ၌ “အနက်ပရိယာယ်”ဟု မှတ်၊ “ဗုဒ္ဓေါ ဒသဗလော သတ္ထာ”တို့ကဲ့သို့ သဒ္ဒါပရိယာယ်ဟု မမှတ်လင့် “ပရိယာယတိဧဗွာ– အဖန်ဖန် သိထိုက်၏၊ ဣတိ ပရိယာယော” ဟူပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ “ပရိယာယဝစနမတ္တန္တိ–သဒ္ဒတ္ထကထနမတ္တံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ မတ္တဖြင့် “ဝိသံယောဂါယ စသည်၌ ရဟန်းတို့၏အလိုကို ဖော်ပြတော့မည်မဟုတ်”ဟု ကန့်သည်။

န သံယုတ္တနုတ္တာယ – ယှဉ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အနုပါဒါနာယာတိ– ကား၊ အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ – ကိလေသာတို့ကို မယူခြင်း အကျိုးငှာ၊ . ဝါ – ကိလေသာတို့ကို မယူတတ်သော လောကီ လောကုတ္တရာ မဂ်အကျိုးငှာ၊ နော သဥပါဒါနာယာတိ – ကား၊' န 'သဂ္ဂဟဏတ္ထာယ – ကိလေသာတို့ကို ယူခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဒေသိတော နနု – ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊) **တဏ္ဍ နာမ ဣန္ဒ်** – ကား၊ တသ္မိံ (ခမ္မေ – တော်ကို၊ ဒေသိတေ – ဟောတော်မူအပ်ပါလျက်၊) တွံ – သည်၊ (စေတေ သသိ) နာမ – စေ့ဆော်ပြုလုပ်, အားထုတ်ဘိသနည်း၊ **သရာဂါယစေတေသသီတိ**– ကား၊ ရာဂေန– နှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ဝတ္တမာနာယ–သော၊ မေထုနမ္မာယ– မေထုန်အကျင့် အကျိုးငှာ၊ စေတေသသိ (နာမ) – နည်း၊ ကပ္ပေသသိ ပကပ္ပေသသိ(နာမ)– ပြုလုပ်ဘိသနည်း၊ တေဒတ္ထံ – ဤ မေထုန် အကျိုးငှာ၊ ဝါယမိသသိ(နာမ)–

န သံယုတ္တနုတ္တာယ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် နော သံ ယောဂါယဠ္ဌ နောကို ဒေသိတောနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးလေ့ ရှိကြသော်လည်း "န သံယုတ္တနုတ္တာယ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း, နော သရာဂါယ ဝုန်းကလည်း "နောရဇ္ဇိယသ္တိ"ဟု အဖြေဖွင့်ခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဒေသိတောနှင့် မတွဲရ, တိုက်ရိုက်ရှိသည့်အတိုင်း "နောသရာဂါယ,' နော သံယောဂါယ"ဟု တွဲရမည်၊ နော သဥပါဒါနာယဠ္ဌလည်းနည်းတူ။ [န သံယောဂါယ၏ သဟာဒိယောဂကို "ကိလေသေဟိ"ဟု ရှေ့ဝါကျမှ ယူ။]

အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ။ ။ "အဘယ်တို့ကို မယူသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိ၍ ဋီကာဠ္ဌ "ကိလေသေ အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ "ဟု လည်းကောင်း "ဘဝဘောဂေ ဝါ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ"ဟု လည်းကောင်း ၂ နည်း ဖွင့်သည်။

နသဂ္ဂဟဏတ္ထာယ။ ။ယခုစာအုပ်များဠ္ဌ "နသင်္ဂဟဏတ္ထာယ"ဟု တွေ့ရ၏၊ အနုပါဒါနကို "အဂ္ဂဟဏ"ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့ သ ဥပါဒါနကိုလည်း "သဂ္ဂဟဏ"ဟုသာ ဖွင့်သင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။"ဝိရာဂါယ, ဝိသံယောဂါယ, အနုပါဒါနာယတို့၏ အရကို လောကီ လောကုတ္တရာ ၂မျိုးလုံးပါသော မိဿကမဂ်ကောက်ရမည်"ဟု နောက်ဠ္ဌဖွင့်လတ္တံ့၊ [သဗ္ဗပဌမေသု ပဒေသု တိသု ဌာနေသု လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကော မဂ္ဂေါ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။] ဤအဖွင့်ထောက်၍ "ဝိရာဂါယ – မတပ်မက်သော လောကီ လောကုတ္တရာ မိဿကမဂ်အကျိုးငှာ" ဟု ကျနစွာပေးလိုလျှင် ပေးပါ။

စေတေသသိ။ ။"စိတ်စေ့ဆော်သည် ဥဿာဟ (အားထုတ်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏"ဟု သိစေလို၍ "ကပ္ပေသသိ ပကပ္ပေသသိ"ဟုဖွင့်၍, ကပ္ပဓာတ်၏ ကြံစည်ခြင်းအနက်ကို ယူမည် စိုးသောကြောင့် "တေဒတ္ထံ ဝါယမိသသိ"ဟု ဥဒုကတ္တဖွင့်သည်၊ "စေတေသသိ"အရ စေတနာ မယူနှင့်, ဝီရိယယူပါ – ဟူလို။

အားထုတ်ဘိသနည်း၊ ဣတိ အေတ္တော - နက်၊ [နာမပုဒ်ကို ပါဠိတော်မှ ယူပေးသည်၊ နာမာတိ ဂရဟာယံ (ဝိမဘိ)၊ ထို နာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သော ကြောင့်ပင် အတိတ် အနက်၌ "စေတေဿသိ"ဟု အနာဂတ်ဝိဘတ် သက်ထားသည်။] သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသ (ဧသော) - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော - တည်း။

ပုန - ဖန်၊ ရာဂဝိရာဂါဒီနိ - န်သော၊ နဝပဒါနိ - ကိုးပုဒ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရနိဗ္ဗာနမေဝ - သင်္ခါရတို့မှ နစ်စေအပ်သော လောကုတ္တရာနိဗ္ဗာန်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊) [ရှင်သုဒိန်ကို အပြစ်တင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်-ဟူလို၊] ဝုတ္တာနိ - ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ရာဂဝိရာဂါယာတိ ဝါ - ရာဂဝိရာဂါယ ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ မဒနိမ္မဒနာယာတိ ဝါ - ယ ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေပိ - ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ နိဗ္ဗာနတ္တာယ- နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ၊ ဣတိ ဧဝမေဝ - ဤသို့သာ၊ အတ္တော - ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော -၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ - ချဲ့၊ နိဗ္ဗာနံ - ကို၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တံ - ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ အာဂမ္မ - ရောက်၍၊

နိဗ္ဗတ္တိတ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ။နိဝတ္တိတ၌ နိပုဗ္ဗဝတ္တဓာတ် ကာရိတ်ကျေ၊ တပစ္စည်း, ဝကိုဗပြု၍ "နိဗ္ဗတ္တိတ"ဟုဖြစ်၏၊ "သင်္ခါရတို့မှ နစ်စေအပ်"ဟု သဒ္ဒါနက်ပေး၊ "သင်္ခါရတို့မှ နစ်စေအပ်"ဟူသည်လည်း "သင်္ခါရတခြား နိဗ္ဗာန်တခြားဖြစ်အောင် ခွဲခြားအပ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့်"နိဗ္ဗတ္တိတ - သင်္ခါရတို့မှ သီးခြားထုတ်အပ်သော"ဟု ရှေးက ပေးကြသည်၊ သို့သော် ပညတ်မှ ပရမတ်ကို သီးခြားထုတ်၍ရနိုင်သကဲ့သို့ သင်္ခါရတို့မှ နိဗ္ဗာန်ကို သီးခြားထုတ်၍ မရနိုင်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို ဆင်ခြင်၊ ဋီကာ၌ "သင်္ခါရေဟိ နိက္ခန္တံ ဝိဝိတ္တံ - သင်္ခါရတို့မှ ထွက်မြောက်, ကင်းဆိတ်သော"ဟု ဖွင့်သည်ကား သဘာဝတ္ထ(နိဗ္ဗာန်၏သဘော)ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ လောကတော + ဥတ္တိဏ္ဏံ (ထွက်မြောက်ပြီ) ဣတိ လောကုတ္တရံ။

ဣတိ ဝါ။ ။ဝါသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍန အနက်ရှိ၏၊ ထိုဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိပါသဝိနယာယစသော ပါဠိတော်လာ ပုဒ်များကို ဆည်းပါ၊ တစ်နည်း-ဝါသည် ရိုးရာဝိကပ် အနက်သာ၊ ဣတိသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ဟောတည်း၊ ထို ဣတိဖြင့် "ပိပါသဝိနယာယ" စသည်ကို ယူပါ။ [အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္တေန ဝါသဒ္ဒေန အာဒိအတ္တေန ဣတိသဒ္ဒေန ဝါ ပိပါသဝိနယာယာတိအာဒိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။]

နိဗ္ဗာနံ ဟိ။ ။ဤနိဗ္ဗာနံပုဒ်ကို"ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ"မှ စ၍"နိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ" တိုင်အောင်သော ဝုစ္စတိပုဒ်များ၌ စပ်၊ ဤ နိဗ္ဗာနံ ဟိ စသော ဝါကျသည် ရာဂဝိရာဂစသော နာမည်များရခြင်း၏ မှန်ကြောင်းကို ပြသောကြောင့် ဒဠှီကရဏဝါကျ, တစ်နည်း-ဝိဏ္ဏာရဝါကျတည်း၊ ယသ္မာ-တသ္မာပါသော အတွင်းဝါကျများကိုကား ဟေတုဝါကျ, ဖလဝါကျဟု ခွဲ၍, ရှေးရှေးသော ဟေတုဖလတစ်စုံကို ပက္ခ, နောက်နောက် ဟေတုဖလတစ်စုံကို ပက္ခန္တရဟုချည်း ခွဲပါ။

(အာရဗ္ဘ – အာရုံပြု၍၊) ပဋိစ္စ – စွဲမှီ၍၊ ရာဂေါ – သည်၊ ဝိရဇ္ဇတိ – မတပ်မက်၊ န ဟောတိ – မဖြစ်တော့၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဝါ – ထိုသို့ ရာဂ၏ မတပ်မက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ရာဂဝိရာဂေါတိ** – ဂေါဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ အာဂမ္မ – အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍၊ မာန မဒပုရိသမဒါဒယော – ငါမြတ်၏ အစရှိသည်ဖြင့် ထောင်လွှားတက်ကြွတတ်သော မာန် , ငါ ယောက်ျားဟု ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သော မာန် အစရှိကုန်သော၊

အနက်ပေးကြပုံ။ ။ဤသို့ အကြောင်းပြသော ဝါကျများ၌ "ဟိ(ကသ္မာ) – ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန် – ကို၊ရာဂဝိရာဂေါတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာန်တိ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–နည်း"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ သီးခြားထုတ်၍လည်း ဆရာများ အနက်ပေးလေ့ ရှိကြ၏၊ "ဟိ– အကြောင်းကို ယင်ရှားပြဦးအံ့"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏၊ မည်သို့ပင် ပေးသော်လည်း ဝါကျရင်းမှာ ဒဋ္ဌိကရဏ ဝိတ္ထာရတို့သာတည်း။

တံ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ၊ ။"အာဂမ္မ–ရောက်၍"ဟူရာ၌ ကိုယ်ဖြင့်ရောက်ခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "ပဋိစ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းကို ယူပါ–ဟူလို၊ [တံ အာဂမ္မာတိ–နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ ပဋိစ္စ] (အရိယမဂ္ဂဿ အာရမဏပစ္စယဘာဝဟေတု– နိဗ္ဗာန်က အရိယာမဂ်၏ အာရမဏပစ္စည်း အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဤကား ပဋိစ္စအဖွင့်တည်း)၊ [ဤသို့ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ ၂ပုဒ် အတွက်သာ ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ယခုစာအုပ်များ၌ ပါသော အာရဗ္ဘသည် ရှေးပါဌ်မဟုတ်ဟု ထင်၏၊] "ဝိရဇ္ဇတိ – မတပ်မက်"ဟူရာ၌ ဖြစ်လျက်နှင့် မတပ်မက်သလောဟု စောကြောဖွယ် ရှိသောကြောင့် "န ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဖြစ်ကို မဖြစ်တော့"ဟူလို။

ရာဂဝိရာဂေါ။ ။"အာရမဏပစ္စယဘာဝဟေတု"၌ ဟေတုကို ထောက်၍ "ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ"ဟု ကရဏသာဓ်ပြုပါ၊ ထို့နောက် "ရာဂဿ + ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါ– ဘဝဘောဂတို့၌ ရာဂ၏ မတပ်မက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်၊ [နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလိုက်ရလျှင် ရာဂလည်း (တဖြည်းဖြည်း နည်းပါး၍ ကုန်ခန်းသွားသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို "ရာဂ၏ မတပ်မက်ကြောင်း တရား"ဟု ဆိုသည်၊) "ဝိရဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ"ဟု အဓိကရဏသာဓ်လည်း ပြုကြ၏၊ ထိုဝိဂ္ဂဟလည်း အသင့်ပင်၊ နောက်၌ နိမ္မဒနကို ဋီကာ၌ အဓိကရဏသာဓ် ပြုလတ္တံ့။]

မာနမဒ။ ။"ငါမြတ်၏"ဟူသော သေယျမာန် "ငါ–သူနှင့်တန်းတူ၏, ဘာထူးသေးသလဲ"ဟူသော သဒိသမာန်၊ "ငါက–သူ့အောက်ကျနေတော့ကော ဘာဖြစ်သေးသလဲ"ဟူသော ဟီနမာန်တို့ကို (ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သောကြောင့်) "မဒ"ဟုခေါ်၏၊ မဒတိ ဧတေနာတိ မဒေါ၊ "မဒ–ဂဗ္ဗေ = မာန်မူခြင်း, ထောင်လွှားခြင်း"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ယစ်ခြင်းအနက်ဟော ဒိဝါဒိမဒဓာတ် မဟုတ်၊ မာနော ဧဝ + မဒေါ မာနမဒေါ။ [ဓာတွတ္ထ ဒီ နိဿယ သေယျဿ "သေယျောဟမသ္မိ" တိအာဒိနာ ဥပ္ပဇ္ဇနကမာနော ဧဝ + မဒဇနနဋ္ဌေန မဒေါတိ မာနမဒေါ။]

မဒါ – ထောင်လွှားခြင်းတို့သည်၊ နိမ္မဒါ အမဒါ – ထောင်လွှားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – နှ်၏၊ ဝိနသန္တိ – ပျက်စီးကုန်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (မဒဟူသမျှတို့ မတက်ကြွရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **မဒနိမ္မဒနန္တိ** – နံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ စ–ဆက်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ကို၊ အာဂမ္မ – ၍၊ သဗ္ဗာပိ–သော၊ ကာမပိပါသာ – ကိလေသာကာမတို့၏ သုံးဆောင် ခံစားလိုခြင်းသည်၊ ဝိနယံ – ပျက်စီးခြင်းသို့၊ အဗ္ဘတ္ထံ – ချုပ်ပျောက်ခြင်းသို့၊ ယာတိ – ရောက်ရ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ကာမတို့ သုံးဆောင် ခံစားလိုခြင်း၏ ပျက်စီးရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) **ပိပါသဝိနယောတိ**–ဟူ၍၊

ပုရိသမဒ။ ။"ငါကွ ယောက်ျား"ဟု တက်ကြွခြင်းကို "ပုရိသမဒ"ဟု ခေါ်၏၊ [အဟံ ပုရိသောတိ ဥပ္ပန္နကမာနော၊] ပုရိသောတိ+ဥပ္ပန္နမာနော + မဒေါ – ပုရိသမဒေါ၊ အချို့က မေထုန်မှီဝဲ စွမ်းနိုင်သည်ကိုလည်း "ပုရိသမဒ"ဟုခေါ်ကြသတတ်၊ မဒါဒယော၌ အာဒိဖြင့် ဗလမဒ (အားကောင်းမှုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောမာန်) ယောဗ္ဗနမဒ (အရွယ်နုပျိုမှုမာန်) စသည်ကိုယူ။ [ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်ဖွင့်၌ များစွာပါခဲ့ပြီ။]

နိမ္မဒါ အမဒါ။ ။နိမ္မဒါကို "ဝိဂတမဒဘာဝါ – ကင်းသောမဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ထောင်လွှားခြင်း)ရှိကုန်၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် နိမ္မဒါ၌ "မဒ"အရကို "ထောင်လွှား တက်ကြွခြင်း"ယူ၍ "နတ္ထိမဒေါ ဧတေသံတိနိမ္မဒါ"ဟု ပြုစေလိုသည်၊ "အမဒါ"သည် နိမ္မဒါ၏ အနက်ဖွင့်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် နိသည် "ပဋိသေဓဝါစက"ဟု သိစေ၏၊ ဝိနသန္တိကား အဓိပ္ပာယတ္ထ တည်း၊ မဒ ဟူသမျှတို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်က ပျက်စီးကြရကုန်သည်–ဟူလို။

မဒနိမ္မဒန။ ။နိမ္မဒန္တိ ဧတ္ထာတိ နိမ္မဒနံ၊ ဧတ္ထ – ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ မဒါ – မာနမဒစသော မာန်တို့သည်၊ နိမ္မဒန္တိ – မထောင်လွှားကြကုန်၊ ဣတိ နိမ္မဒနံ၊ မဒါနံ – တို့၏၊ နိမ္မဒနံ– မထောင်လွှား ရာနိဗ္ဗာန်တည်း၊ မဒနိမ္မဒနံ – ဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရသောအခါ မာန်ထောင်မှုအားလုံး ကုန်ဆုံး သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မဒတို့၏ မထောင်လွှားရာ (မဒအားလုံး ကုန်ဆုံးရာ)ဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာ၌ "နိမ္မဒီယန္တိ ဧတ္ထ"ဟု ရှိ၏၊ "အမဒဘာဝံ ဝိနာသံ ဂစ္ဆန္တိ"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် နိမ္မဒီယန္တိ၌ ဣယသည် ဂမုဓာတ်၏ အနက်ဟော ဓာတုပစ္စယဟု သိစေ၏၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ "နိမ္မဒန္တိ ဧတ္ထာတိ နိမ္မဒနံ"တည်း။]

ကာမပိပါသာ။ ။ပါတုံ+ဣစ္ဆာ ပိပါသာ–သုံးဆောင်ခံစားလိုခြင်း၊ ဘုတ္တဂါမ ပါတဗျဉ္ဇကဲ့သို့ ပါဓာတ်သည် ပရိဘောဂအနက်ကိုဟော၏၊ ကာမာနံ +ပိပါသာ ကာမပိပါသာ (ကာမတဏှာတည်း)၊ [ကာမာနံ + ပါတုကမျတာ၊ ကာမတဏှာတိအတ္ထော၊–(ဋီကာ)၊ "ကာမာနံ"အရ၌ ကိလေသာကာမဖြစ် ရ၏၊ "ပိပါသာ"အရ၌ကား ထိုကာမတို့၏ ခံစားလိုခြင်းသတ္တိရ၏၊ တရားကိုယ်မှာ ကာမတဏှာ ပင်တည်း။]

ဝိနယံအဗ္ဘတ္ထံ။ ။ဝိပုဗ္ဗ နီဓာတ်သည် ချုပ်ပျောက်ခြင်းအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ ဝိနယံကို အဗ္ဘတ္ထံဟု ဖွင့်၏၊ ["ဝိနေတိ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော၊ ပိပါသာယ + ဝိနယော ပိပါသဝိနယော"ဟု ပြု၊ "ဝိနေတိ–ကင်းပျောက် ချုပ်ငြိမ်း၏"ဟု ပေး။]

ဝုစ္စတိ– ၏၊ ပန်–ကား၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ တံ– ကို၊ အာဂမ္မ– ၍၊ ပဥ္စကာမဂုဏာလယာ– ၅ပါးသော ကာမဂုဏ် အာရုံဟူသော အာလယ တို့သည်၊ ဝါ – ၅ပါးသော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ ဖြစ်သော တဏှာအာလယ တို့သည်၊ သမုဂ္ဃါတံ – အကြွင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ [ဘာဝပ္ပဓာန်။] ဂစ္ဆန္တိ–နိ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အာလယတို့ကို သတ်ဖြတ်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **အာလယသမုဂ္ဃါတောတိ**– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ စ– ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊, တံ အာဂမ္မ, တေဘူမကဝဋ္ဋ– ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော ဝဋ်သည်၊ ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ– ပြတ်စဲ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (တေဘူမက ဝဋ်၏ ပြတ်စဲရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒေါတိ** – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ [ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဥပစ္ဆေဒေါ၊ ဝဋ္ဋဿ + ဥပစ္ဆေဒေါ ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒေါ၊] ပန– ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ အာဂမ္မ , သဗ္ဗသော – ဖြင့်၊ တဏှာ – သည်၊ ခယံ–

ပဉ္စကာမဂုဏာလယာ။ ။အာလီယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝိယန္တီတိ အာလယာ = မွေ့လျော်အပ်ရာ၏အဖြစ်ဖြင့် မှီဝဲအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကာမဂုဏ်ငါးပါး အာရုံများသည် "အာလယ"တို့မည်၏၊ [အာပုဗ္ဗ လီဓာတ်သည် သိလေသန–ကပ်ငြိခြင်းအနက်ကို ဟောရိုးဖြစ်သော်လည်း ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့်အညီ သေဝနအနက်ဟော –ဟု ကြံ။] ပဉ္စကာမဂုဏာ ဧဝ + အာလယာ ပဉ္စကာမဂုဏာလယာ။

မှတ်ချက်။ ။ပဉ္စကာမဂုဏာလယာကို သမုဂ္ဃါတံ ဂစ္ဆန္တိ၌စပ်သောအခါ "ကာမဂုဏ် ငါးပါး ဟူသော အာလယတို့သည် အကြွင်းမဲ့ သတ်အပ်ကုန်"ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ အမှန်အားဖြင့် ကာမဂုဏ် အာရုံများကို သတ်၍မဖြစ်, ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂကိုသာ သတ်၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ် အာရုံငါးပါး၏ ပဉ္စကာမဂုဏာလယအမည်ကို ဆန္ဒရာဂအပေါ် တင်စား၍ ဋ္ဌာနူပစာရ အားဖြင့် ဆန္ဒရာဂကို ပဉ္စကာမဂုဏာလယ ခေါ်ထားသည်ဟု မှတ်။ [ပဉ္စသု ဟိ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနေဝ ပဉ္စကာမဂုဏာပိ ပဟီနာနာမ ဟောန္တိ။]

တစ်နည်း။ ။"အာလီယန္တိ အဘိရမဏာဝသေန သေဝန္တိ– မွေ့လျော်ပျော်ပါးသောအားဖြင့် မှီဝဲတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာလယာ"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြု၍ တစ်ရာ့ရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိတကို အာလယဟု ယူပါ။ [တဏှာဝိစရိတ –အထူးထူး အဖုံဖုံဖြစ်တတ်သော တဏှာတည်း။] ပဉ္စကာမ ဂုဏေသု–တို့၌ + အာလယာ–မွေ့လျော်ပျော်ပါးသောအားဖြင့် မှီဝဲတတ်သော တဏှာတို့တည်း၊ ပဉ္စကာမဂုဏာလယာ – တို့၊ ဤသို့ပြုလျှင် ဆန္ဒရာဂခေါ်သော တဏှာကို တိုက်ရိုက်ရသော ကြောင့် ဥပစာကြံဖွယ် မလို။

အာလယသမုဂ္ဃါတော။ ။သမ္မာ+ဥဂ္ဃာဟညန္တိ ဧတ္ထာတိ သမုဂ္ဃါတော၊ [သံ+ဥ+ဟနဓာတ်၊ ဃာတ်ပြု။] အာလယာနံ + သမုဂ္ဃါတော အာလယသမုဂ္ဃါတော။ [မဟာဝါ – ပါဠိတော်အဒိ ယောဇနာ၌ အာလယပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟဝယ် "အလ္လီယန္တိ"ဟူသော ပါဌ်ကိုတည်၍ "လဂ္ဂန္တိ–ကပ်ငြိ တတ်ကုန်၏"ဟု သိလိသနအနက်ကိုပင် ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "သေဝိယန္တိ"ကို အဓိပ္ပာယ်နက်ဟု ယူပါ။]

ကုန်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ – ၏၊ ဝိရဇ္ဈတိ (စ) – ပျက်လည်း ပျက်စီး၏၊ ဝါ – ကင်းလည်းကင်း၏၊ နိရုဇ္ဈတိ စ– ချုပ်လည်းချုပ်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (တဏှာ၏ ကုန်ရာ ကင်းရာ ချုပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **တဏှာက္ခယောတိ** – ယောဟူ၍ လည်းကောင်း၊ **ဝိရာဂေါတိ** – လည်းကောင်း၊ **နိရောဓောတိ** – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ဧတံ – ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ [နိက္ခန္တံ – စသည်၌ စပ်၊] စတသော – န်သော၊ ယောနိယော – ယောနိ တို့ကို လည်းကောင်း၊ သတ္တ – န်သော၊ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နဝ – န်သော၊ သတ္တာဝါသေ စ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အပရာပရဘာဝါယ – နောက်တစ်ဖန် နောက်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ – အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝိနနတော အာဗန္ဓနတော– ဖွဲ့စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံသိဗ္ဗန တော – ချုပ်စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝါနန္တိ – ဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာယ – ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ဝါ – အခေါ်ခံရသော၊ တဏှာယ – မှ၊ နိက္ခန္တံ – ထွက်မြောက်ပြီ၊ နိဿဋံ– လွတ်မြောက်ပြီ၊ ဝိသံယုတ္တံ – မယှဉ်တော့၊ တသ္မာ – ထို့ကြောင့်၊ (တဏှာမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နိဗ္ဗာနန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ဣတိ– သို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ–၏၊) [အဋ္ဌော ဒဋ္ဌဗ္ဗော–သို့ ပြန်လှည့် စပ်။]

တဏှာက္ခယောစသည်။ ။ခိယတိ ဧတ္ထာတိ ခယော၊ တဏှာယ+ခယော တဏှာက္ခယော၊ [“တဏှာ + ခယ် ဂစ္ဆတိ” ဟုပါဌ်မှန်ရှိစေ၊ ဂစ္ဆတိ၏ကံဖြစ်သည် “တဏှာ”ပုဒ်ဘည်း။] ဝိရဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ = တဏှာ၏ မတပ်မက်ရာနိဗ္ဗာန်၊ ဝိရဇ္ဇတီတိ ပလုဇ္ဇတိ (ပျက်စီး၏) သာရတ္ထ၊ ဝိဂစ္ဆတိ (ကင်း၏) ဝိမတိ၊ နိရုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာတိ နိရောဓော = တဏှာ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်။

ဝိနနတောပေးနိဗ္ဗာန်။ ။“ဝိနန”သည် ဝါန၏ပရိယာယ်ကည်း၊ “ဝါ–ဂတိ ဗန္ဓနေသု”ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် “အာဗန္ဓနတော” ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်၏၊ ထို ဓာတ်နက်အလိုအားဖြင့် “ယောနိ ၄ပါးစသည်ကို ဖွဲ့တုပ်ထားတတ်”ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်မည် စိုးသောကြောင့် “သံသိဗ္ဗနတော”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွင့်ဖွင့်သည်၊ ပေါင်း၍ဖွဲ့တုပ်သည်မဟုတ်၊ အပ်ချုပ်သမားသည် အဝတ်တစ်စနှင့်တစ်စကို ဆက်စပ်၍ ချုပ်သကဲ့သို့ ဘဝဟောင်းနှင့် ဘဝသစ်ကို အဆက်မပြတ်အောင် ဖွဲ့စပ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။[ဝါတိ အာဗန္ဓတိ သံသိဗ္ဗတိ–ဖွဲ့စပ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝါနံ၊] ဤနိဗ္ဗာနအဖွင့်၌ “တံ အာဂမ္မ” မပါသောကြောင့် အဓိကရဏသာဓ် မလုပ်ရ “ဝါနတော+နိက္ခန္တံ နိဗ္ဗာနံ”ဟု ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ်ပြုစေလို၍ “ယသ္မာ ပနေတံ၊ ပေ၊ တဏှာယနိက္ခန္တံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ နိက္ခန္တံကို နိဿဋံ ဟု သဒ္ဒါနက်ဖွင့်ပြီးလျှင် “တဏှာမှ ထွက်”ဟူသည် “တောထွက်သလို ထွက်ခွာခြင်းမဟုတ်၊ တဏှာနှင့် မစပ်ယှဉ်ခြင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “ဝိသံယုတ္တံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွင့်ဖွင့်သည်။

ကာမာနံ ပဟာနံ အက္ခာတန္တိ — ကား၊ ဝတ္ထုကာမာနံ – ဝတ္ထုကာမတို့ကို လည်းကောင်း၊ ကိလေသကာမာနဉ္စ – တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဟာနံ – ပယ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ ဝုတ္တံ (နနု) – ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ [ပါဠိတော် "နနု"နှင့် တွဲပေး၊] **ကာမသညာနံ ပရိညာတိ** – ကား၊ သဗ္ဗာသမ္ပိ – နှံသော၊ ကာမသညာနံ – ဝတ္ထုကာမတို့၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ ဝါ–ကိလေသာ ကာမတို့နှင့် တကွဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ ဉာတတီရဏပဟာနဝသေန – သိခြင်း, ဆုံးဖြတ်ခြင်း, ပယ်ခြင်းတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ တိဝိဓာ – သော၊ ပရိညာ – ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အက္ခာတာ (နနု) – လော၊ **ကာမပိပါသာနန္တိ** – ကား၊ ကာမေသု – ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသာကာမတို့၌၊ ပါတဗျတာနံ – သုံးဆောင်

ကာမာနံပဟာနံ။ ။ကာမီယတီတိ ကာမော (ဝတ္ထုကာမ)၊ ကာမေတီတိ ကာမော (ကိလေသကာမ)၊ ဧကသေသ်ပြု၍ ထို ကာမ ၂မျိုး ရသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဝတ္ထု ပေ၊ ကာမာနဉ္စ"ဟု မိန့်၊ ပဟာနံ အရကို လောကုတ္တရာမဂ်ကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ပဟီယန္တိ ဧတေနာတိ ပဟာနံ – ပယ်ကြောင်း၊ ဝါ – (အဝုတ္တကတ္တုသာဓန ကြံ၍) ပယ်တတ်သော အရဟတ္တမဂ်"ဟု ပြ၊ ဝတ္ထုကာမ၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းသည် ဝတ္ထုကာမကို ပယ်ခြင်းတည်း။

ကာမသညာနံ။ ။ကာမေသု–ဝတ္ထုကာမတို့၌+ပဝတ္တာ–(အာရုံပြုသောအားဖြင့်) ဖြစ်ကုန်သော+သညာ–ကာမသညာ၊ (ပဝတ္တ အလယ်ပုဒ် ကျေ)၊ တစ်နည်း – ကာမသဟဂတာ–ကိလေသာကာမနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော + သညာ–ကာမသညာ၊ (သဟဂတအလယ်ပုဒ် ကျေသော) မဇ္ဈေလောပီကမ္မဓာရဲ။

တိဝိဓာ ပရိညာ။ ။ကာမသညာကို "နာမ်တရား"ဟု လည်းကောင်း, "မည်သည့် သဘောလက္ခဏာရှိ၏, မည်သည့်ကိစ္စရသရှိ၏, မည်သည့် ပစ္စုပဋ္ဌာန်–ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏"ဟု လည်းကောင်း, ပိုင်းခြား၍ သိမှုသည် ဉာတပရိညာတည်း၊ ထိုကာမသညာတို့ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တီရဏပရိညာတည်း၊ ထိုကာမသညာတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ပဟာနပရိညာတည်း။

အရဟတ္တမဂ်ကို ပရိညာဟုဆို။ ။အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ပရိညာကိစ္စ ၃ပါးလုံး၏ တစ်ပြိုင်နက် ပြီးစီးရသောကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ကိုပင် "တိဝိဓာ ပရိညာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဣဓ ပန ကာမသညာနံ သဘာဝလက္ခဏပဋိဝေဓဝသေန အနိစ္စာဒိသာမညလက္ခဏေန စ ပဝတ္တမာနာနံ ဉာတတီရဏပရိညာနံပိ (ပိဖြင့် ပဟာနပေါင်း) ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ မဂ္ဂေနေဝ ဣဇ္ဈနတော မဂ္ဂက္ခဏံ ယေဝ သန္ဓာယ တိဝိဓာ ပိ ပရိညာ ဝုတ္တာ။]

ကာမပိပါသာနံ ပါတဗျတာ။ ။[ပါဓာတ်၏ ပရိဘောဂ အနက်ကို ရှေ့အတိုင်းမှတ်၊] "ကာမေသု ပါတဗျတာနံ"ဖြင့် "ကာမေသု + ပိပါသာ ကာမပိပါသာ" ဟု ပြ၏၊ ကာမေ ဝါ စသည်ဖြင့် "ကာမေ + ပိပါသာ ကာမပိပါသာ"ဟု ပြသည်၊ ပါတဗျတာနံ၌ တဗျပစ္စည်းကို ကတ္တားဟော ကြံ၊ သို့မှ "ပါတဗျာနံ – သုံးဆောင်ခံစားတတ်သူတို့၏ + ဘာဝေါ – ဖြစ်ကြောင်း

ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတို့ကို၊ ဝါ - တစ်နည်း၊ ကာမေ - ဝတ္ထုကာမဌ်၊ ပါတုံ - သုံးဆောင်ခံစားခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆာနံ - ဖြစ်သော အလိုတို့ကို၊ (ပဋိဝိနယော - ပယ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အက္ခာတော နန - လော၊). **ကာမဝိတက္ကာနန္တိ** - ကား၊ ကာမုပသဥ္ဟိတာနံ - ကိလေသာ ကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝိတက္ကာနံ - တို့ကို၊ ["ကာမသံဟိတော + ဝိတက္ကာ" ဟုပြု။] (သမုဋ္ဌါတော-အကြွင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ် ကို၊ အက္ခာတောနန - လော၊) **ကာမပရိဠာဟာနန္တိ** - ကား၊ ပဥ္စကာမဂုဏိက ရာဂဝသေန် - ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်အာရုံ၌ ဖြစ်သော ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နပရိဠာဟာနံ - ဖြစ်သော ပူလောင်ခြင်းတို့၏၊ [ကာမေသု + ပရိဠာဟော - ဖြစ်သော ပူလောင်ခြင်း၊ တရားကိုယ်မှာ ရာဂတည်း၊] အန္တောဒါဟာနံ - အတွင်း၌ ပူလောင်ခြင်းတို့၏၊ (ဝူပသမော- ငြိမ်းအေးကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အက္ခာတော နန-လော၊) ပဥ္စသု- န်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု - ဤ ကာမာနံ ပဟာနံစသော ဌာနတို့၌၊ ကိလေသက္ခယကရော- ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ လောကုတ္တရ မဂ္ဂေါဝ-ကိုသာ၊ [ဧဝဖြင့် လောကီမဂ်ကို ကန့်သည်၊] ကထိတော - ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ သဗ္ဗ ပဋ္ဌမေသု- အလုံးစုံတို့၏ ပထမဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု- န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ [ဝိရာဂါယ, နော သရာဂါယစသော ၃ ဌာနံတို့၌ - ဟူလို၊] လောကိယလောကုတ္တရ မိဿကော-လောကီ လောကုတ္တရာရောသော၊ မဂ္ဂေါ - ကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဖြစ်ရာ" ဟု ပြု၍ ခံစားလိုခြင်း ကာမတဏှာကို အရကောက်နိုင်မည်၊ ပါတုမိစ္ဆာနံသည် ပိပါသာနံ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ["ပါတုံ+ဣစ္ဆာ ပိပါသာ" ဟု အနက်မှတ်။]

ဝိမတိ။ ။"ပါတဗ္ဗတာသခ်ါတာနံ သုဘာဒိအာကာရာနံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို တဗ္ဗပစ္စည်း ကံဟောတည်း၊ ပါတဗ္ဗာနံ - ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၏ + ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုဘစသော အခြင်းအရာတည်း၊ ထိုအခြင်းအရာကို ယူတတ် အာရုံပြုတတ်သော တဏှာကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ပါတဗ္ဗတာ" ခေါ်သည်ဟု ပြလို၍ "တဒါကာရဂါဟိကာနံ တဏှာနံတိအတ္ထော၊ ဝိသယမုခေန ဟေတ္ထ (မှန်၏- ဤနေရာ၌ အာရုံကိုအကြောင်းပြုသဖြင့်) ဝိသယိနော (အာရုံရှိသော တရားတို့ကို) ဂဟိတာ" ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိရာဂါယ, နော သရာဂါယ - စသော ၃ဌာနတို့၌ လောကီလောကုတ္တရာ မိဿကမဂ်ကို, ရာဂဝိရာဂါယ စသော ၆ဌာနတို့၌ နိဗ္ဗာန်ကို, ကာမာနံပဟာနံစသော ၅ဌာနတို့၌ အရဟတ္တမဂ်ကို အရကောက်ရမည် ဟုမှတ်။

နေတံ အာဝုသောတိ– ကား၊ အာဝုသော–ရှင်၊ တဝ – ၏၊ ဧတံ ပါပကမ္မံ–သည်၊ အပ္ပသန္နာနံ – မကြည်ညိုသေးသူတို့၏၊ ပသာဒါယ စ – ကြည်ညိုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပသန္နာနံ – ဤသို့ မကြည်ညိုသေးသော သဘောရှိသူတို့၏၊ ပသာဒတ္ထာယ– ကြည်ညိုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ န ဟောတိ– မဖြစ်၊ [ပသာဒါယ၌ တဒတ္ထသမ္ပဒါန် သ၏ အာယအပြုဟု သိစေလို၍ "ပသာဒတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်၊ ပသာဒနတ္ထာယဟု (န)ပါသည်ကား မကောင်း၊ ပါဠိတော်၌ ဝါကို (စ)ဟု ဖွင့်သည်။] **အထ ခွေတန္တိ**– ကား၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ ဧတံ – ဤ မကောင်းမှုသည်၊ (ဟောတိ၌ စပ်၊) အထ ခေါ တန္တိပိ – လည်း၊ ပါဌော–သည်၊ အတ္ထိ – ရှိသေး၏၊ **အညထတ္တာယာတိ** – ကား၊ ပသာဒညထာဘာဝါယ – ကြည်ညိုခြင်းမှ တစ်ပါးသော အပြား၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ဝိပ္ပဋိသာရာယ – နှလုံး မသာမယာခြင်းငှာ၊ ဟောတိ – ၏၊ ယေ – အကြင်သူတို့သည်၊ မဂ္ဂေန – မဂ်ဖြင့်၊ အနာဂတသဒ္ဓါ–မလာသော သဒ္ဓါရှိကုန်၏၊ တေသံ – ထိုသူတို့၏၊ (ပုထုဇဉ် သဒ္ဓါလောက်သာ ရှိသူတို့၏၊) ဝိပ္ပဋိသာရံ – ကို၊ ကရောတိ – ပြုတတ်၏၊ (ကိံ)၊ ယတ္ထ – အကြင်သာသနာ၌၊ ဘိက္ခူ – ရဟန်း ဆိုသူတို့သည်၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ ဒုပ္ပဋိပန္နာ– မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဤဒိသေပိ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ – သို့ကလောက် ယုတ်မာသူတို့၏ နေရာလည်းဖြစ်သော၊ (တတ္ထ) ဓမ္မဝိနယေ – ထို သာသနာ၌၊ မယံ – တို့သည်၊ ပသန္နာနာမ – ကြည်ညိုမိလေကုန်ခြင်း၊ ဣတိ – သို့ (ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတိ၊) [ဤဒိသေပိ၌ ပိသည် ဓမ္မဝိနယကို ကဲ့ရဲ့သော ဂရဟာဇောတက၊ နာမကား မိမိကြည်ညိုမှားသည့်အတွက် ခေဒ (ဝမ်းနည်းကြောင်း)ကို ပြသော နိပါတ်။] ပန – ကား၊ ယေ – တို့သည် မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ အာဂတသဒ္ဓါ – နံ၏၊ တေသံ – ထိုမဂ်ဖြင့်လာသော သဒ္ဓါရှိသူတို့၏၊ သိနေရု–မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ ဝါတေဟိ–မုန်တိုင်းလေတို့ကြောင့်၊ အစလော ဝိယ–မလှုပ်ရှားသကဲ့သို့၊ (တထာ – တူ၊) ဤဒိသေဟိ– နံသော၊ ဝတ္ထူဟိ ဝါ – ဝတ္ထုတို့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဣတော – ဤဝတ္ထုထက်၊ ဒါရုဏတရေဟိ – သာ၍ ကြမ်းကုန်သော၊ (ဝတ္ထူဟိ ဝါ–လည်းကောင်း၊) ပသာဒေါ – ကြည်ညို ခြင်းသည်၊ အစလော – မလှုပ်ရှား၊ တေန – ကြောင့်၊ ဧကစ္စာနံ အညထတ္တာယာတိ– ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။ [ဧကစ္စထည့်၍ ဟောတော်မူသည် – ဟူလို။]

အညထတ္တာယ။ ။ အညော – ကြည်ညိုခြင်းမှ အခြားသော + ပကာရော – မကြည်ညိုခြင်း အပြားတည်း၊ အညထာ–ပြား၊ အညထာ–၏ +ဘာဝါ –ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(ဝိပ္ပဋိသာရ) တည်း၊ ဤအနက်ကိုပြလို၍ "ပသာဒညထာဘာဝါယ"ဟု အည၏ အပါဒါန်နှင့် ဝွှပစ္စည်းအနက်ကို ပြပြီးလျှင် "ဝိပ္ပဋိသာရာယ"ဟု အဘိဓေယျကို ပြသည်။

၃၉။ ဘဂဝတော၊ ပေ၊ အာရောစေသုန္တိ–ကား၊ ဘဂဝတော – အား၊ ဧတံ အတ္ထံ– (ရှင်သုဒိန်၏ ဓနီးဟောင်း၌ မေထုန်မှီဝဲခြင်း ဟူသော) ဤအကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိံသု – လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ပဋိဝေဒယိံသု – သိစေကြကုန်ပြီ၊ စ – ဆက်၊ အာရောစယမာနာ – လျှောက်ကုန်လသော်၊ ပိယကမျတာယ – ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ နေဝ (အာရောစေသုံ)– လျှောက်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ဘေဒပုရေက္ခာရတာယ – ကွဲပြားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုကို ရှေးရှုပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ န (အာရောစေသုံ) – မဟုတ်၊ တဿ အာယသ္မတော – ၏၊ အဝဏ္ဏပကာသနတ္ထာယ အပြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှာ လည်း၊ န အာရောစေသုံ – မဟုတ်၊ ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယ – ကောဓကြောင့် ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်တင်ခြင်း အကျိုးငှာလည်း၊ န အာရောစေသုံ – မဟုတ်၊ ဣဒံ – ဤအကြောင်းကို၊ သုတွာ – ကြားတော်မူ၍၊ ဘဂဝါ – သည်၊ ဣမဿ– ဤ သုဒိန်အား၊ သာသနေ – ၌၊ ပတိဋ္ဌံ – ထောက်တည်ရာကို၊ န ဒဿတိ – ပေးတော်မမူလတ္တံ့၊ နံ – ထို သုဒိန်ကို၊ နိက္ကဍ္ဍာပေဿတိ – နှင်ထုတ်စေ တော်မူလတ္တံ့၊ ဣတိ – သို့၊ မညမာနာ – မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပိ – လည်း၊

နေဝ ပိယကမျတာယ။ ။အဲ့တ္တနိ (လျှောက်သော မိမိတို့အပေါ်၌)သတ္တု–၏၊ နေဝ ပိယဘာဝကာမတာယ၊ (ဋီကာ)၊ ပိယဘာဝ–ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပိယ၌ ဘာဝပစ္စာနှ ကြံစေလို၏၊ "ကာမတာယ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဏျ"ပစ္စည်းအနက်မရှိ (သွတ္ထ)ဟု သိစေလို၏၊ ပိယကာမော ယေဝ+ပိယကာမျ၊ ပိယကမျဿ+ဘာဝေါ ပိယကမျတာ၊ နေဝနှင့်တွဲဖို့ရာ စပ်ပုဒ်ကြိယာကို မပြ သောကြောင့် နေဝကို ပိယကမျတာယနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးစေလိုဟန်တူ၏၊ သို့သော် (အထ ခေါ– စသော အနွယဝါကျ ရှိသောကြောင့်) ရိုးရာအတိုင်း ကြိယာနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးလိုက်သည်။

နဘေဒပုရေက္ခာရတာယ။ ။သတ္တု–၏၊ ဝေနဘိက္ခုနာ–နှင့် ၊နဘေဒနာ မိပ္ပာယပုရေ က္ခာရတာယ (ဋီကာ)၊ ဤအဖွင့်အလိုအားဖြင့် "ပုရေ+ကရောတီတိ ပုရေက္ခာရော"၊ ဘေဒ– ကွဲပြားခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒကို၊ (အဓိပ္ပာယ်ပုဒ်ကျေ) +ပုရေက္ခာရော–ရှေးရှုပြုသူတည်း၊ ဘေဒပုရေက္ခာရော–သူ၊ ဝါ–ကွဲပြားစေလိုသူ၊ ဘေဒ ပုရေက္ခာရဿ+ဘာဝေါ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ။

န ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယ။ ။န ဒေါသာရောပနတ္ထာယ၊ [ဤအဖွင့်သည် သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ လိုရင်းအနက်ကိုသာပြသော အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊] ကလိတိ ကောဓဿေတံ အဓိဝစနံ = ကလိသဒ္ဒါသည် (ဤနေရာ၌) ကောဓကိုဟောသော ရှဋ္ဌိပုဒ်တည်း၊ တဿ– တိုကောဓ၏၊ ဝါ–ထို ကောဓအတွက် + သာသနံ–နှိပ်ကွပ်ဆုံးမကြောင်း အပြစ်သည်၊ ကလိသာသနံ– မည်၏၊ ကောဓဝသေန ဝုစ္စမာနော ဂရဟာဒေါသော–စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် ပြောဆိုအပ်သော ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချကြောင်း အပြစ်၊ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ, စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်တင်မှုကို "ကလိသာသနာရောပန"ဟု မှတ်။

နှ အာရောစေသုံ–မဟုတ်၊ အထ ခေါ်– စင်စစ်ကား၊ သာသနေ– ၌၊ ဥပ္ပန္နံ– သော၊ ဣမံ အဇ္ဈာစံ–ဤခိုးမှုကို (ဤ ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ပြုမှုကို၊) ဥတွာ – မှူ၍၊ ဘဂဝါ– သည်၊ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ပညပေဿတိ – မူလတ္တံ့၊ ဝေလံ – သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော ကမ်းကို၊ မရိယာဒံ – သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော စည်းကို၊ အာဏံ – သိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသော အမိန့်ကို၊ ထပေဿတိ – ထားတော်မူလတ္တံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ ကြံ၍၊ အာရောစေသုံ – နံပြီ။

တေသွိ နိဒါနနေ တေသွိ ပကရဏေတိ တွေ့–၌၊ သုဒိန္နဿ–၏၊ အဇ္ဈာစာရ ဝီတိက္ကမော– လွှမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်းဟူသော လွန်ကျူးခြင်းကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ– သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း၏၊ ကာရဏတ္တာ–အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒါနဋ္ဌေဝါတိ– နိဒါန ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပကရဏဋ္ဌာတိ – ဏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော – ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော –၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ [(တစ်နည်း) ဟိ (ကသ္မာ)– ကြောင့်၊ ကာရဏံ–အကြောင်းအရာကို၊ နိဒါနဋ္ဌေဝါတိ – န ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပကရဏဋ္ဌာတိ– ဏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–နည်း၊] ကာရဏံ–ကို၊ [ဝုစ္စတိ– ၌ စပ်၊] ဝါ – သည်၊ [နိဒေတိ, အပ္ပေတိ၊ ပကရောတိ, အာရဘတိ, ကရောတိ – တို့၌ စပ်၊] ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အတ္တနော – ၏၊ ဖလံ – အကျိုးကို၊ နိဒေတိ– ညွှန်ပြသကဲ့သို့ အပ်နှင်းတတ်၏၊ နံ–ထိုအကျိုးကို၊ ဂဏှထ–ယူကြကုန်၊ ဣတိ– သို့၊ ဒဿန္တံ ဝိယ–ညွှန်ပြသကဲ့သို့၊ အပ္ပေတိ – အပ်နှင်းတတ်၏၊ ဝါ – ပေးတတ်၏၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဝါ – ထိုသို့ မိမိ အကျိုးကို ညွှန်ပြသကဲ့သို့ အပ်နှင်းတတ်

ဝေလံ၊ ပေ၊ အာဏံ။ ။သမုဒ္ဒရာစသည်တို့၏ ကမ်းသည် ရေကို(မကျော်လွန်အောင်) တားဆီးသကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်တော်လည်း မလွန်ကျူးအောင် တားဆီးတတ်သောကြောင့် ကမ်းနှင့်တူ၏၊ မရိယာဒါသည် ဝေလာ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ သိက္ခာပုဒ်သည် ဘုရားရှင်၏ အာဏာတော်ဖြစ်သော ကြောင့် အာဏာလည်း မည်၏။

အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော။ ။အခိ–ရဟန်းတို့ စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြား(စည်းကမ်း) ကို လွှမ်းမိုးကျော်လွန်၍+အာစာရော–ပြုကျင့်ခြင်း၊အဇ္ဈာစာရော–ခြင်း၊ အဇ္ဈာစာရောယေဝ+ဝီတိက္ကမော အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော၊ ဤနေရာ၌ မေထုန်မှုကို အရကောက်။ [မေထုနဝသေန ပဝတ္တအဇ္ဈာစာရ သင်္ခါတော+ဝီတိက္ကမော။]

ကာရဏံ ဟိ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။ကာရဏံကို ဝုစ္စတိ၌ ပဓာန စပ်၍၊ နိဒေတိစသော ကြိယာများ၌ အပ္ပဓာန စပ်ပါ၊ "ကာရဏံ ဟိ ယသ္မာ နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ၊ တသ္မာ နိဒါနန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု လည်းကောင်း, "ယသ္မာ ပကရောတိ နံ၊ တသ္မာ ပကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု လည်းကောင်း, လိုရင်း ဝါကျကို ကြည့်၍ "နိဒေတီတိ နိဒါနံ၊ ပကရောတီတိ ပကရဏံ"ဟု ကတ္တုသာဓနဝစနတ် ပြုပါ။ [ဟိကို ပုစ္ဆာ–ကာရဏဇောတက ကြံ၍ တစ်နည်း ပေးထားသည်။]

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒါနန္တိ စေဝ–နံဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊) ပန –ကား၊ (နိဒါန်ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး၊ ပကရဏ်ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကား၊) နံ – ထိုအကျိုးကို ပကရောတိ – အားပါးထုတ်၍ ပြုလုပ်တတ်၏၊ ကတ္တုံ – ငှာ၊ အာရဘတိ – အား ထုတ်တတ်၏၊ (တသ္မာ– ကြောင့်၊ ဝါ– ထိုသို့ အကျိုးကို အားပါးထုတ်၍ပြုလုပ် တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကရဏန္တိ – ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ –၏၊) ဝါ – တစ်နည်း၊ ကရောတိယေဝ – ပြုတတ်သည်သာ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အကျိုးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပကရဏန္တိ–ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏။

ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ – ကား၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာရဟာနံ – ဂုဏ်ကို ပြောဆို ထိုက်, အပြစ်ကို ပြောဆိုထိုက်သူတို့၏၊ ဝါ – ချီးမွမ်းထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူတို့၏၊ ဝဏ္ဏဉ္စ–ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝဏ္ဏဉ္စ–အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဏနေ့သုံ– ပြောတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော – အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူ သော၊ (အညောပိ– မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊) ဝိဂရဟတိ ယထာ–ကဲ့ရဲ့သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) [ယထာတံ စသော ဝါကျ၌ အနက်ပေးပုံကို ဝေရဥ္စကဏ္ဍ "ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ" စသော ပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကို ကြည့်ပါ။] ဗုဒ္ဓေါ – အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ – သည်။

ဂရဟထ၊ပေ၊အဓိပ္ပါယော။ ။ဤဝါကျကား"နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ"ကို ထပ်၍ ဖွင့်သော ဝါကျတည်း၊ နိပုဗ္ဗဒါဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော နိဒါနသဒ္ဒါတွင် နိသည် ညွှန်ပြခြင်း, ဒါနသည် ပေးခြင်း(အပ်နှင်းသောပေးခြင်း)အနက်ကို ဟော၏–ဟု သိစေလို၍"ဂရဟထ"စသည်မိန့်၊ ထိုတွင် ဒေသေန္တံ့သည် နိ၏အနက်ပြ၊(နိဒေသေန္တံ ရှိလျှင်သာ၍ကောင်း၏)၊ "ဂရဟာထနံတိ"ကား ညွှန်ပြပုံကို ပြသော အာကာရတည်း၊ "ထိုအကျိုးကို ယူကြကုန်"ဟု အကျိုးကိုညွှန်ပြသည်–ဟုလို၊ အပ္ပေတိသည် ဒါဓာတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ အပ်နှံသောပေးခြင်း–ဟုလို။

ကတ္တုံ အာရဘတိ။ ။ပကရောတိ၏ အဖွင့်တည်း၊ ပကရဏေ၌ ပဥပသာရှေ့သည် အာရမ္ဘ(အားထုတ်ခြင်း) အနက်ဟော–ဟုသိစေလို၍ "ကတ္တုံအာရဘတိ"ဟုဖွင့်သည်၊ "ကရောတိယေဝဝါ"ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့် "ပသဒ္ဒါအနက်ထူးမရှိ, ကရဓာတ်နက်သို့လိုက်သော ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရတည်း"ဟု သိစေ၏၊ ဝေဖြင့်.အနက်ရှိကို ကန့်သည်။ [ပကရဏေတိ ဧတ္ထ ပသဒ္ဒေါ အာရမ္ဘဝစနောတိ အာဟ–ကတ္တုံ အာရဘတိတိ၊ ကတ္တစိ ဥပသဂ္ဂေါ ဓာတုအတ္ထမေဝ ဒေတိ၊ နဝိသေသတ္ထဇောတကောတိ အာဟ–ကရောတိယေဝ ဝါတိ။]

ဗုဒ္ဓေါ၊ပေ၊နိန္ဒိ။ ။ဗုဒ္ဓေါသည် ဂုဏ်ကိုပြသော ဝိသေသန၊ ဘဂဝါကား အမည်တော်ကို ပြသော ဝိသေသျတည်း၊ ဋီကာပိ သော ဘဂဝါ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ၌ ဘဂဝါ နာမည်တော်ကို ပဓာနထား၍ ဗုဒ္ဓေါကို ဂုဏ်တော်အဖြစ်ဖြင့် ပြပုံကို ထောက်ပါ၊ "ဂရဟာ–နိန္ဒာယံ"ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့် အညီ ဝိဂရဟိကို"နိန္ဒိ"ဟုဖွင့်သည်။

ဝိဂရဟိ နိန္ဒိ – ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီ၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သီလဝိတိက္ကမကရံ – သီလအပိုင်းအခြားကို လွန်ကျူးမှုကို ပြုတတ်သော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ဒိသွာ – မှု၍၊ အယံ – ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဇာတိယာ ဝါ– ဇာတ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါတ္တေန ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ကောလပုတ္တိယေန ဝါ – အမျိုးကောင်းသား၏ အဖြစ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေန ဝါ – ကျမ်းဂန်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဓုတင်္ဂေန ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ဉာတော – ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ယသဿီ – များသော အခြံအရံရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤဒိသံ – သော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ရက္ခိတုံ – စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ – ၏၊ ဣတိ – သို့၊ စိတ္တံ – သည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဖြစ်တော်မမူ၊ [ဤ ဝါကျဖြင့် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို မကဲ့ရဲ့ဘဲ ထိမ်ချန်မထားကြောင်းကို ပြ၏၊] ပေသလံ– ချစ်ခင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ဝါ– ချစ်အပ်သော သီလရှိသော၊ ဂုဏဝန္တံ– ဂုဏ်ရှိသူကို၊ ဒိသွာ–မူ၍၊ တဿ–၏၊ ဂုဏံ–ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ္ပိ– ဖုံးကွယ်ခြင်းငှာလည်း၊ စိတ္တံ– သည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ– မမူ၊ [ဤဝါကျဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်သူကို မချီးမွမ်းဘဲ မနေကြောင်းကို ပြ၏။] အထ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဂရဟိတဗ္ဗံ– ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို၊ ဂရဟတိ ဧဝ – မူသည်သာ၊ပသံသိတဗ္ဗံ– ချီးမွမ်းထိုက်သူကိုလည်း၊ ပသံသတိ ဧဝ – သည်သာ၊ အယဥ္စ– ဤ ရှင်သုဒိန်ကိုလည်း၊ ဂရဟိတဗ္ဗော– ၏၊

ဇာတိယာတျာဒီ။ ။ခတ္တိယာဒိ ဇာတိယာ, ဂေါတမ ကဿပါဒိ ဂေါတ္တေန, ခတ္တိယာဒိဇာတိသုယေဝ သက္ကကုလ (သာကီမင်းမျိုး), သောတ္တိယကုလာဒိ (ဝေဒကျမ်းဂန်ကို တတ်သိသော ဗြာဟ္မဏမျိုး အစရှိသော) ဝိသိဋ္ဌကုလာနံ– ထူးခြားသော အမျိုးတို့၏၊ ပုတ္တဘာဝေန၊ ဤအဖွင့်ကြည့်၍ "ကုလာနံ+ပုတ္တာ ကုလပုတ္တာ၊ ကုလပုတ္တာနံ+ဘာဝေါ ကောလပုတ္တိယံ"ဟု ပြု၊ ဏျပစ္စည်း, ဏ္ဍ အကို ဩပြု။ [ဉာတောပါဠ်ဖြင့် ကိတ္တိယသကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ယသဿီကို "မဟာပရိဝါရော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။"ဇာတိယာ ဝါ"စသည်၌ ဝါကို"အယံ ဇာတိယာ ဉာတော၊ပေ၊ ရက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဣတိ စိတ္တံ ဝါ – ဤသို့သော စိတ်သည်သော်လည်းကောင်း"ဟု အသီးသီးလိုက်၍ ပေးမှ သဘာဝကျ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား စကားကျဉ်းအောင် "ဇာတိယာ ဝါ ဂေါတ္တေန ဝါ"စသည်ဖြင့် ထားသည်။

ပေသလံ။ ။"ပိယသီလံ"ဟူသော အဖွင့်သည် ပေသလ၏သဘာဝကိုဖွင့်သော သဘာဝတ္ထအဖွင့်တည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကား "ပိယဘာဝံ–(သီလရှိသည့်အတွက်) လူနတ်အများ လေးစားချစ်ခင်အပ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပိသတိ–ရောက်၏၊ ဣတိ ပေသလော"ဟုဏွာဒိမောဂ္ဂလ္လာန်၌ ပြသည်၊ "ပိသ–ဂမနေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် အလပစ္စည်းသက်။ [ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာ၌ကား "ပိယံ+သီလံအဿာတိ ပေသလော"ဟု ပြု၍ ပိ၌ ဣကို ဧ ဝုဒ္ဓိ ပြု, ယချေ၊ သီ၌ ဤကို (အ)ပြု၍ "ပေသလ"ဟု ဖြစ်ရသတတ်။]

တသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ တာဒိ လက္ခဏေ – တာဒိ လက္ခဏာ၌၊ ဝါ – ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမှတ်အသား၌၊ ဌိတော – မှုသည်၊ (ဟုတ္ဂာ)၊ အဝိကမ္ပမာနေန– မလှုပ်ရှားသော၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ – သော၊ ဘဂဝါ – သည်၊ အနနုစ္ဆဝိယန္တိ အာဒိဟိ – အနနုစ္ဆဝိယ အစရှိကုန်သော၊ ဝစနေဟိ – စကားတော်တို့ဖြင့်၊ ဝိဂရဟိ – မူပြီ။

တတ္ထ – ထို အနနုစ္ဆဝိယံ အစရှိသော စကားတို့၌၊ အယံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အနက်အဖွင့်တည်း၊ မောဃပုရိသ–မင်္ဂဖိုလ်မမှီး, အချည်းနှီး ယောကျ်ား၊ တုစ္ဆမနုဿ– မင်္ဂဖိုလ်မမှီး, အချည်းနှီးလူ၊ ဝါ – အလကားအကောင်၊ တယာ – သည်၊ ယဒိဒံ ကမ္မံ – အကြင် မေထုန်အမှုကို၊ ကတံ – အပ်ပြီ၊ တံ– ထို အမှုသည်၊ [န အနုစ္ဆဝိ နာနုဂစ္ဆတိ–၌ စပ်၊] သမဏကရဏာနံ– ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ [သမဏဘာဝ ဆိုလိုလျက် ဘာဝ ကျေ၊] ဓမ္မာနံ – ဟိရီ ဩတ္တပ္ပအစရှိသော တရားတို့၏၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနံ – မင်္ဂဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့၏၊ ဝါ – နည်း၊ သာသနာနံ – ပရိယတ် ပဋိပတ် သာသနာတော်တို့၏၊

တာဒိလက္ခဏေဌိတော။ ။ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း စိတ် မလှုပ်ရှား, အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း စိတ်မလှုပ်ရှားသူကို "တာဒိလက္ခဏာ၌ တည်သူ"ဟုခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့်"အဝိကမ္ပမာနေန စိတ္တေန"သည် တာဒိလက္ခဏာ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ "လှုပ်"ဟူသည် မှာလည်း ဒေါသ ဒေါမနဿ, လောဘ သောမနဿ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ [အဝိကမ္ပမာနေနာတိ ပဋိဃာနုနယေဟိ (မုန်းခြင်း, ချစ်ခြင်းတို့ဖြင့်) အကမ္ပမာနေန။]

မောဃပုရိသ။ ။မောဃော–(မင်္ဂဖိုလ်မရှိသောကြောင့်) အချည်းနှီးသော+ပုရိသော– ယောကျ်ားတည်း၊ မောဃပုရိသော၊ မောဃကို တုစ္ဆ, ပုရိသကို မနုဿဟုဆင့်၍ဖွင့်သည်၊ မြန်မာလို "အနှစ်မရှိသော အလကားအကောင်"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယဿ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော နတ္ထိ၊ တံ ဗုဒ္ဓါ မောဃပုရိသာတိ ဝဒန္တိ၊ အရိဋ္ဌလာဠုဒါယိကေဝိယ– အရိဋ္ဌရဟန်းနှင့် လာဠုဒါယိတို့ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ခေါ်ပုံမျိုးတည်း၊ ဥပနိဿယေ သတိပိ တသ္မိံ ခဏေ(ထိုခေါ်ရာခဏ၌) မဂ္ဂေဝါ ဖလေဝါ အသတိ မောဃပုရိသာတိ ဝဒန္တိယေဝ၊ နေိယဉပသေနဏ္ဏေရာဒိကေဝိယ– ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကား နောက်၌ မင်္ဂဖိုလ်ရကြလိမ့်မည်၊ သုဒိန္နဿ ပန တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော သမုစ္ဆိန္နောယေဝ၊ တေန နံ မောဃပုရိသာတိ အာဟ။

သမဏ၊ ပေ၊သာသနံ ဝါ။ ။သမဏကရဏာနံ ဓမ္မာနံတိ ဟိရောတ္တပ္ပာဒိနံ၊ တစ်နည်း–မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနံ၊ တစ်နည်း–သာသနာနံ(ပရိယတ် ပဋိပတ်သာသနာတို့၏)၊ ဤသို့ ၃မျိုး ပြသည်၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန–ဟူသော ပဋိဝေဓသာသနာကို ယူပြီးဖြစ်၍ သာသနာနံ အရ၌ (ပါရိသေသနည်းအားဖြင့်၊) ပရိယတ္တိ–ပဋိပတ္တိသာသနာကိုသာ ယူရတော့သည်။

နု အနုစ္ဆဝိကံ – အရောင် အရိပ်ဖြစ်သော သုန္ဒရဘောဂဏ်သို့ အစဉ်မလိုက်၊ ဝါ – မလျောက်ပတ်၊ တေသံ – ထို ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဟိရီသြတ္တပ္ပ အစရှိသောတရား, မင် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, သာသနာတော်တို့၏၊ ဆဝိ – အရိပ်ဖြစ်သော၊ ဆာယံ – အရိပ်ဖြစ်သော၊ သုန္ဒရဘာဝံ – ကောင်းသည်၏အဖြစ်သို့၊ နု အနွေတိ နာနုဂစ္ဆတိ – အစဉ်မလိုက်၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ– တို့မှ၊ (ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဟိရီ သြတ္တပ္ပ အစရှိသော တရား, မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, သာသနာတော်တို့မှ၊) အာရကာဝ – ဝေးသည်သာ၊ [သင့် အလုပ်ဟာ ထို တရားတို့မှ အဝေးကြီးဖြစ်သည် – ဟူလို၊] စ – ကား၊ အနနုစ္ဆဝိကတ္တာ ဧဝ– မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **အနနုလောမိကံ** – မလျော်၊ တေသံ – ထို တရားတို့အား၊ နု အနုလောမေတိ –လျော်စွာ မဖြစ်၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ ဝိလောမံ – ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၏၊ ပစ္စနိကဘာဝေ – ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်၌၊

နအနုစ္ဆဝိကံ။ ။ပါဠိတော်၌ အနနုစ္ဆဝိယံကို"န+အနုစ္ဆဝိကံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုစေလိုသည်၊ ကကို ယပြု၊ ထိုသို့ ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးနောက် "အနုစ္ဆဝိကံ"၌ "ဆဝိ+အနုဂတံ"ဟု ဝစနတ္ထပြုစေလို၍ "ဆဝိ+အန္ဝေတိ အနုဂစ္ဆတိ"ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြပြန်သည်၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်း သက်၍ "အနုစ္ဆဝိကံ" ဟု ဖြစ်၏။

ဆဝိ ဆာယံ သုန္ဒရဘာဝံ။ ။ဆဝိ၌"အရေ"ဟူသော အနက်ယူမည်စိုး၍ "ဆာယံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["ကန္တိသောဘာဇုတိစ္ဆဝိ" အဘိဓာန်(၅၄)နှင့်အညီ ဆဝိသဒ္ဒါလည်း "အရောင်" အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "တေသံ (ထို သမဏဓမ္မစသည်တို့၏) ပဘာဿရကရဏံ ဆဝိ"ဟု လည်းကောင်း "ဆာယန္တိ တေသံ ပကာသကံ ဩဘာသံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ ထို အရောင်ဟူသည်လည်း "သုန္ဒရဘာဝ – ရဟန်းကောင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သီလသိက္ခာ စောင့်စည်းခြင်း ဂုဏ်တည်း"ဟု ဆဝိ၏ အဘိဓေယျကို ဖွင့်ပြသည်။]

အနနုစ္ဆဝိကတ္တာဧဝ။ ။အနနုစ္ဆဝိယံစသော ရှေးရှေးပုဒ်တို့သည် အတွင်း၌ ဟိတ်အနက် ရှိသောကြောင့် " ဟေတုမန္တ " အမည်ရသော ဝိသေသနပုဒ်တို့တည်း–ဟု သိစေလို၍ "အနနုစ္ဆဝိကတ္တာ ဧဝ"ဟု ဟိတ်အနက်ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုဟိတ်ကို အနနုလောမိကံဟူသော နောက်ပုဒ်၌ စပ်၊ ဧဝဖြင့် အနနုလောမိက ဖြစ်ဖို့ရန် အခြားအကြောင်း မရှိဟု ကန့်။

အနနုလောမိကံ။ ။အနုလောမံယေဝ အနုလောမိကံ [သွတ္ထ၌ ဏိကပစ္စည်း၊] ကေသံဖြင့် ရှေးဝါကျက "သမဏကရာနံ ဓမ္မာနံ"စသည်ကိုစွဲ၊ အနုလောမေတိကား အနုလောမိကံ၏ ဥဒုကတ္ထပြတည်း၊ "အနုလောမ"ပုဒ်သည် ဓာတ်မဟုတ်၊ အဗျယီဘာဝသမာသ် ဖြစ်ရကား "အနုလောမ်"ဟူသော သမာသ်နာမ်နောင် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဏု–ဟူသော ဓာတုပစ္စည်း သက်ထား သည်ဟု ကြံသင့်၏။

ဋ္ဌိတံ – တည်၏၊ [ဝိလောမံကို "ပစ္စနီကဘာဝေ ဋ္ဌိတံ"ဟု ဖွင့်၊] စ – ကား၊ အနနုလောမိကတ္တာ စ – မလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **အပ္ပဋိရူပံ** – တူသော သဘောမရှိ၊ ပဋိရူပံ – တူသော သဘောရှိသည်၊ သဒိသံ – တူသည်၊ ပဋိဘာဂံ– တူသောအဖို့ရှိသည်၊ န ဟောတိ – မဖြစ်၊ အထခေါ – စင်စစ်ကား၊ အသဒိသမေဝ– မတူသည်သာ၊ အပ္ပဋိဘာဂမေဝ – တူသောအဖို့ မရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ – ၏၊) စ – ကား၊ အပ္ပဋိရူပတ္တာ စ – တူသော်သဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အသာမဏကံ – ရဟန်းတို့၏ အလုပ်မဟုတ်၊ သမဏာနံ – တို့၏၊ ကမ္မံ – အလုပ်သည်၊ န ဟောတိ – မဟုတ်၊ အသာမဏကတ္တာ – ရဟန်းတို့၏ အလုပ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကပ္ပိယံ – ရဟန်းတို့အား မအပ်၊ ဟိ–မှန်၊ ယံ– အကြင်အလုပ်သည်၊ သမဏကမ္မံ– ရဟန်းအလုပ်သည်၊ န ဟောတိ–မဟုတ်၊ တံ– ထိုအလုပ်သည်၊ တေသံ – ထို ရဟန်းတို့အား၊ န ကပ္ပတိ – မအပ်၊ အကပ္ပိယတ္တာ– မအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အကရဏီယံ – မပြုသင့် မပြုထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ သမဏာ – ရဟန်းကောင်း တို့သည်၊ ယံ – အကြင်အမှုသည်၊ န ကပ္ပတိ–မအပ်၊ တံ–ကို၊ န ကရောန္တိ–မပြုကြကုန်၊ စ–ဆက်၊ တံ စေတံ–ထိုကဲ့သို့သော ဤမေထုန်မှုကို၊ တယာ – သည်၊ ကတံ –ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မောဃပုရိသ–မဂ်ဖိုလ်မမျိုး အချည်းနှီး ယောကျ်ား၊ တေ–သင်သည်၊ အနနုစ္ဆဝိယံ – ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော အမှုကို၊ အနနုလောမိကံ – ရဟန်းတို့အား လျော်စွာ မဖြစ်သော အမှုကို၊ အပ္ပဋိရူပံ– တူသောသဘော မရှိသောအမှုကို၊ **အသာမဏကံ** – ရဟန်းတို့အလုပ် မဟုတ် သောအမှုကို၊ **အကပ္ပိယံ** – ရဟန်းတို့အား မအပ်သောအမှုကို၊ **အကရဏီယံ** – ရဟန်းတို့ မပြုသင့် မပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကတံ–ပြီ၊ ဣတိ (အယံ–ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–တည်း။)

ပဋိရူပံ။ ။ပတိ(သဒိသံ) + ရူပံ ယဿာတိ ပဋိရူပံ၊ သဒိသံ ပဋိဘာဂံတို့ကား ပတိရူပံ ၏ ဥဇုကတ္ထပြတည်း၊ ပတိ (သဒိသော) + ဘာဂေါ ယဿာတိ ပဋိဘာဂံ၊ ဤ ပဋိရူပံ စသည်၌လည်း ရှေ့ဝါကျမှ တေသံကိုယူ၍ စပ်။ [ပဋိရူပန္တိ အာဒိသု ပိ တေသန္တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ၊]

အသာမဏကံ။ ။"သမဏာနံ + ကမ္မံ"အဖွင့် ကြည့်၍ "သမဏာနံ + ကမ္မံ သာမဏကံ"ဟုပြု၊ သမဏ၌ "သံရုံမ"မာတ်ဖြစ်၍ ရှေ့ပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ ပျောက်သော(ရ်)အစား(သ်) လာရသည်။ ["န ဟိ သမဏာနံ"ဟု တချို့စာ၌ပါဌ်ပျက်၏၊ "နဟိ သမဏာ"ဟု ပါဌ်မှန်ရှိစေ၊ ယံ တံ ရှေ့ကနေသော သမဏာပုဒ်ကိုလည်း ယံ တံ အပြင်၌ရှိသော ကရောန္တိမှာ စပ်စေရသည်။]

ကထဥ္စနာမာတိ – ကား၊ ကေန ကာရဏေန – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (န သက္ခိဿသိ) နာမ – မစွမ်းနိုင်ရတုံဘိသနည်း၊ ကိံ ကာရဏံ – ကို၊ ပဿန္တော– မြင်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ – ၍၊ န သက္ခိဿသိ) နာမ – နည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [နာမပုဒ်ကို ပါဠိတော် "န သက္ခိဿသိ"နှင့် တွဲပေး၊] တတော– ထိုမှနောက်၌၊ ကာရဏာဘာဝံ – အကြောင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော – မူလို သည်၊ (ဟုတ္ဝာ–၍၊) ပရတော–နောက်၌၊ **နနု မယာ မောဃပုရိသာတိ** အာဒိံ – ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ – ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ – ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တေန– ထို ရှင်သုဒိန်သည်၊ ယံ ပါပကမ္မံ–ကို၊ ကတံ – ပြီ၊ တံ – ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ဝိပစ္စ မာနံ – အကျိုးပေး လသော်၊ အတိဝိယ – အလွန် အကဲသာလျှင်၊ ဒုက္ခဝိပါကံ – မကောင်းသော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ –၏၊ [ဒုက္ခဝေဒနာအကျိုးသာ မက, အနိဋ္ဌာရုံ အကျိုးအားလုံးကို ဒုက္ခဝိပါကဟု ဆိုသည်။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ အဿ– ထို ရှင်သုဒိန်၏၊ တံ ဝိပါကံ – ထိုအကျိုးကို၊ ဒဿေတုံ – ငှာ၊ ကတာ ပရာဓံ– ပြုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိသော၊ ဝါ –အပြစ်ပြုပြီးသော၊ ပုတ္တံ –ကို၊ အနုကမ္ပကာ – သနားစောင့်ရှောက် ကုန်သော၊ မာတာပိတရော – တို့သည်၊ (ပရိဘာသန္တိ) ဝိယ– အားကို ပြ၍ ခြိမ်းခြောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ – တူ၊) ဒယာလုကေန – သနားခြင်းရှိသော၊ စိတ္တေန – ဖြင့်၊ သုဒိန္နံ – ကို၊ ပရိဘာသန္တော– တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ၊) **ဝရံ၊ တေ၊ အာဒိံ** – ကို၊ အာဟ – ပြီ။

တတ္ထ – ထို စကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) တေသ – ဤ မြွေ၏၊ အာသု(သီဃံ) – လျင်မြန်စွာ၊ ဝိသံ – အဆိပ်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ – တက်လာ၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (လျင်မြန်စွာ တက်လာသော အဆိပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထိုမြွေသည်၊) အာသီဝိသော–သ မည်၏၊ အဿ–ထိုမြွေ၏၊ ဃောရံ (စဏ္ဍံ)–

ဒယာလုကေန။ ။ဒယာ သဒ္ဒါသည် မေတ္တာကိုလည်းကောင်း ကရုဏာကို လည်းကောင်း ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ကရုဏာဟောဟု သိစေလို၍"အနုကမ္ပာယ သဟိတေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သဟိတေနကိုကြည့်၍ "ဒယာ+ယဿ အတ္ထီတိ ဒယာလု"ဟုပြု၊ ထို့နောက် သွတ္ထ၌ က ပစ္စည်းသက်။ [အာလု တဗ္ဗဟုလေ–သုတ်ကြည့်။]

အာသု၊ ဝိသ၊ အာသီဝိသော။ ။အာသုနိပါတ်သည် သီဃအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အာသုကို"သီဃံ"ဟုဖွင့်သည်၊ အာဂစ္ဆတိကြိယာကိုကြည့်၍ "အာသုံ+အာဂစ္ဆံ+ဝိသံ ယဿာတိ အာသီဝိသော"ဟုပြုပါ။ [နိရုတ္တိနယေန–ဥကို ဤပြုခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုတ္တိ, အာဂတပုဒ် ချေခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းဖြင့်၊ အာသီဝိသသဒ္ဒသ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ– အာသု သီဃန္တိ အာဒိ၊ ယောမနိမိ အဘိဓာန်၌"အာသု"သာရှိ၏၊ "အာသုံ"ဟု မရှိ။]

ကြမ်းသော၊ ဝိသံ – သည်၊ (အတ္တိ – ၏၊) ဣတိ – ကြောင့်၊ (ကြမ်းသော အဆိပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော – သည်၊) ဃောရဝိသော – သ မည်၏၊ **အာသီဝိသဿ** – လျင်မြန်စွာ တက်လာသော အဆိပ်ရှိသော၊ **ဃောရဝိသဿ** – ကြမ်းသော အဆိပ်ရှိသော၊ တဿ – ထို မြွေ၏၊ [မုခေ – ၌ စပ်၊] ပက္ခိတ္တန္တိ ဧတဿ – ပက္ခိတ္တံဟူသော ဤ နောက်ပုဒ်၏၊ ဝရန္တိ ဣမိနာ – ဝရံဟူသော ဤ ရှေ့ပုဒ်နှင့်၊ သမ္ဗန္ဓော – ရှေ့နောက်လဲ၍ စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) အာသီဝိသဿ – သော၊ ဃောရဝိသဿ – သော၊ ဤဒိသဿ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော မြွေ၏၊ မုခေ – ခံတွင်း၌၊ အင်္ဂဇာတံ – သည်၊ ဝါ – ကို၊ ပက္ခိတ္တံ – ထည့်သွင်းအပ်သည်၊ (သမာနံ – သော်၊) ဝရံ – ကောင်းမြတ်သေး၏၊ ပက္ခိတ္တံ – သည်၊ သစေ ဘဝေယျ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ၊) ဝရံ – သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသေး၏၊ သုန္ဒရံ, သာဓု, သုဋ္ဌု–ကောင်းသေးသည်၊ သိယာ – ၏၊ ဣတိအတ္ထော – နက်၊ န တွေဝတိ – ကား၊ န တု ဧဝ ဝရံ – မကောင်းမြတ်သည်သာ၊ န သုန္ဒရမေဝ, န သာဓုမေဝ, န သုဋ္ဌုမေဝ – သည်သာ၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသော နောက်ဝါကျတို့၌၊ ဧသ (ဧသော) – ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော – တည်း။

ကဏှသပ္ပဿာတိ – ကား၊ ကာဠသပ္ပဿ – မည်းနက်သောအဆင်း ရှိသော မြွေ၏၊ [ရှေးက “ မြွေဟောက်” ဟု ပေး၏၊ ... သေသသသပ္ပေဟိ – တို့ထက်၊ ကဏှသပ္ပဿ မဟာဝိသတ္တာ အာသီဝိသဿ အနန္တရံ ကဏှသပ္ပော ဝုတ္တော။]

အင်္ဂါရကာသုယာတိ – ကား၊ အင်္ဂါရပုဏ္ဏကူပေ – မီးကျီးတို့ဖြင့် ပြည့်သော တွင်း၌၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ အင်္ဂါရရာသိမှိ – မီးကျီးအစု၌၊ **အာဒိတ္တာယာတိ** – ကား၊

ဝရံ ပက္ခိတ္တံ။ ။“သစေ ပက္ခိတ္တံ၊ ပေ၊ အတ္ထော”ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ထို အဓိပ္ပာယတ္ထပြဝါကျ၌ “သစေ ဘဝေယျ (ဇဝံသတိ)”ကိုကြည့်၍ “ပက္ခိတ္တံ (သမာနံ) ဝရံ”ဟု သမာန်ထည့်၍ အနက်ပေးသည်၊ “ပက္ခိတ္တံ–ထည့်အပ်သည်ကား၊ ဝရံ–၏”ဟု ပါဠိတော်အနက်ပေးပါ၊ သီလမပျက်ဘဲ သေရခြင်းသည် မေထုန်မှုဖြင့် သီလပျက်၍ မသေဘဲ နေရခြင်းထက် မြတ်ပါ သေးသည် – ဟူလို။

အင်္ဂါရကာသု။ ။ကာသုသဒ္ဒါသည် “ကသတိ ခနိယတိ–တူးအပ်၏”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် “တွင်း”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ကသဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ “ကာသီယတိ စီယတိ–စီအပ် စုအပ်၏”ဟု ပြုလျှင် “အစု”အနက်ကို ဟော၏, ကာသဓာတ်, ဥပစ္စည်းဟု ကြံ၊ ထို့ကြောင့် “အင်္ဂါရပုဏ္ဏကူပေ, အင်္ဂါရရာသိမှိ ဝါ”ဟု ၂မျိုးဖွင့်သည်၊ အင်္ဂါရပုဏ္ဏကူပေဖြင့် “အင်္ဂါရေဟိ+ ပုဏ္ဏာ+ကာသု”ဟု မဇ္ဈေလောပီတပ္ပုရိသ်ပြ၏၊ အင်္ဂါရရာသိမှိဖြင့် “အင်္ဂါရာနံ+ကာသု အင်္ဂါရကာသု”ဟု ပြ၏။... [ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ “တုစ္ဆဘာဝေန, ပုဋ္ဌဘာဝေန ဝါ ကာသတိ ပကာသတီတိ ကာသု”ဟု ပြ၏။]

ပဒိတ္တာယ - လွန်စွာ ထွန်းပသော၊ ဂဟိတအဂ္ဂိဝဏ္ဏာယ - ယူအပ်သော မီးအဆင်းရှိသော၊ **သမ္ပဇ္ဇလိတာယာတိ** - ကား၊ သမန္တတော - ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ပဇ္ဇလိတာယ - အလျှံတောက်သော၊ အစ္စိယော - မီးလျှံတို့ကို၊ မုဉ္စန္တိယာ - လွှတ်သော၊ **သဇောတိဘူတာယာတိ** - ကား၊ သပ္ပဘာယ - အရောင်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သမန္တတော - ၌၊ ဥဋ္ဌိတာဟိ - ထကုန်သော၊ ဇာလာဟိ - အလျှံတို့ဖြင့်၊ ဧကပ္ပဘာ သမုဒယဘူတာယ - တစ်ခဲနက် အရောင်အပေါင်းရှိသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ [အင်္ဂါရကာသုယာ - ၌ စပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **တံ ကိဿဟေတူတိ** - ကား၊ ဝရန္တိ - ဝရံဟူသော၊ ယံ - အကြင်စကားကို၊ မယာ - သည်၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ ကိဿ ဟေတု - အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ကတရေန ကာရဏေန - ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ -သနည်း၊) ဣတိ စေ - ဤသို့ မေးအံ့၊ **မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျာတိ** - ကား၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ -ထို မြွေ၏

အာဒိတ္တာယ။ ။အာဒိပ္ပတိ - လွန်စွာထွန်းပ၏၊ ဣတိအာဒိတ္တာ၊ အာဒိတ္တာယကို "ပဒိတ္တာယ"ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်သည်၊ ၂ပုဒ်လုံး "အာပုဗ္ဗ, ပပုဗ္ဗ-ဒိပဓာတ် (ဒိပဓာတ်လည်း သင့်၏၊) တပစ္စည်းချည်းတည်း၊ "ဂဟိတအဂ္ဂိဝဏ္ဏာယ"ကား ပဒိတ္တာယ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "လွန်စွာ ထွန်းပ" ဟူသည် "ထိုအင်္ဂါရကာသု၏ မီးရောင်အဆင်းကဲ့သို့ နီရဲနေခြင်းတည်း"ဟူလို။

သမ္ပဇ္ဇလိတာယ။ ။"သံသည် သမန္တအနက်ဟော"ဟု ပြလို၍ "သမန္တတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဇ္ဇလိတာယဖြင့် ထို အင်္ဂါရကာသု၏ အလျှံတောက်နေပုံကို ပြ၏၊ "အစ္စိယော မုဉ္စန္တိယာ"ကား သမ္ပဇ္ဇလိတာယ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထပြတည်း၊ "ပဇ္ဇလတိ (လွန်စွာ + တောက်၏) ဣတိ ပဇ္ဇလိတာ၊ သမန္တတော + ပဇ္ဇလိတာ သမ္ပဇ္ဇလိတာ။

သဇောတိဘူတာယ။ ။ဇောတိသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌"အရောင်"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ [ပဏ္ဍကေ ဇောတိ နက္ခတ္တ - ရံသိသို့ဂ္ဂိမှိ ဇောတိ သော - (အဘိဓာန်, ၈၈၄)။] ထို့ကြောင့်"သ+ပဘာယ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သဟ + ဇောတိနာ ယာ ဝတ္တတိတိ သဇောတိ၊ သဇောတိ+ဟုတွာ+ဘူတာ သဇောတိဘူတာ။]

သမန္တတော၊ပေ၊ဟောတိ။ ။သဇောတိဘူတာယ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ထို၌ "သမန္တတော ဥဋ္ဌိတာဟိ ဇာလာဟိ"ကား "သမ္ပဇ္ဇလိတာယ"ဟု ပြခဲ့သော မီးတောက်များတည်း၊ ထို ပြခဲ့သော မီးတောက်များဖြင့် "ဧကပ္ပဘာသမုဒယဘူတာ-တစ်ခဲနက် အကြားမလပ်အောင် မီးရောင်အပေါင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုအင်္ဂါရကာသုသည် အာဒိတ္တ-နီနီရဲရဲ မီးရောင်ရှိ၏၊ (ဤ စကားဖြင့် မီးလျှံထွက်ပုံကို မပြသေး၊) သမ္ပဇ္ဇလိတ-မီးတောက် မီးလျှံထွက်နေသည်၊ (တချို့ မီးတောက်သည် အရောင်မရှိ, ရောင်သေဖြစ်၏၊ ဤအင်္ဂါရကာသုကား အရောင်သေမဟုတ်၊) သဇောတိဘူတာ - (ဓာတ်မီးများကဲ့သို့) အရောင်ထိန်နေသည် - ဟူလို၊ ဤသို့ ပုဒ်၃ခု၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် မတူပုံကို မှတ်ပါ။

ခံတွင်း မီးကျီးတွင်း မီးကျီးစုဌ်၊ အင်္ဂဇာတံ – ကို၊ ပက္ခိပေယျ – ထည့်ရာ၏၊ သော– ထို ရဟန်းသည်၊ မရဏံ ဝါ – သေခြင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ မရဏမတ္တံ – သေခြင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ– သေလုမတ္တဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံ ဝါ– ဆင်းရဲခြင်းသို့ သော်လည်းကောင်း၊ နိဂစ္ဆေယျ – ရောက်ရာ၏၊ **ဣတော နိဒါနဉ္စ ခေါ၊ ပေ၊ ဥပပဇ္ဇေယျာတိ** – ကား၊ မာတုဂါမဿ – ၏၊ အင်္ဂဇာတေ – ၌၊ ယံ ဣဒံ အင်္ဂဇာတပက္ခိပနံ – အကြင် မိမိအင်္ဂါဇာတ်ကို ထည့်သွင်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတော နိဒါနံ – ဤ မာတုဂါမ၏ အင်္ဂါဇာတ်၌ မိမိအင်္ဂါဇာတ်ကို ထည့်သွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တဿ – ထို ထည့်သွင်းမှုကို၊ ကာရကော– ပြုသော၊ ပုဂ္ဂလော – သည်၊ နိရယံ – ငရဲ၌၊ ဥပပဇ္ဇေယျ – ဖြစ်ရာ၏၊ ဧဝံ – ဤသို့ လျှင်၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ ကမ္မဿ – ၏၊ မဟာသာဝဇ္ဇတံ – ကြီးသောအပြစ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဿန္တော – မှုသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ တံ–ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ ဂရဟိ– မှုပြီ၊ တဿ – ဒိန်၏၊ ဒုက္ခာဂမံ – ဒုက္ခရောက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆမာနော – အလိုရှိတော် မူသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ န ဂရဟိ – ကဲ့ရဲ့တော်မူသည် မဟုတ်။

တတ္ထ နာမ တွန္တိ– ကား၊ ဧဝရူပေ– ဤသို့သဘောရှိသော၊ တသ္မိံ ကမ္မေ– ထို မေထုန်အမှုသည်၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇေ– ကြီးသော အပြစ်ရှိသည်၊ သမာနေပိ – ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ တွံ – သည်၊ [သမာပဇ္ဇိဿသိ နာမဌ် စပ်၊] **ယံ တွန္တိ** ဧတ္ထ–၌၊ **ယန္တိ**– ယံ သဒ္ဒါသည်၊ ဟီဠနတ္ထေ – ရှုတ်ချခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော)နိပါတော၊ **တွန္တိ**– တွံသဒ္ဒါသည်၊ တံ သဒ္ဒဿ– တံ သဒ္ဒါ၏၊ ဝေဝစနံ – ဝေဝုစ် 'ပရိယာယ်တည်း၊ ဒွီဟိပိ – ယံ+တွံ ၂ ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ – ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊ ဟီဠိတံ – ရှုတ်ချအပ်သော၊ အဝညာတံ –

ဣတောနိဒါနံ။ ။ဣဒံ မာတုဂါမဿ အင်္ဂဇာတေ အင်္ဂဇာတပက္ခိပနံ+နိဒါနံ (ကာရဏံ) အဿနိရယုပပတ္တိနသာတိ ဣတောနိဒါနံ၊ ဘာဝနပုံသက် စေတံ၊ ပဉ္စတ္တ ဝစနဿ တောအာဒေသော ကတော၊ တဿ စ သမာသေ ပိ အလောပေါ၊ –ဋီကာ။ [ဣတော၌ တောသည် သိကို ပြုထားသော တောတည်း၊ ထို တောလည်း မကျေ၊ ထို့ကြောင့် "ဣတောနိဒါနံ"ဟု ရှိရ သည် –ဟူလို၊ ထို စကားအရ "ဣတော+နိဒါနံ ယဿာတိ ဣတောနိဒါနံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ကြိယာဝိသေသန အနက်ပေး။]

မဟာသာဝဇ္ဇတံ။ ။လူများ၏ မေထုန်မှုသည် အပြစ် မကြီးလှသော်လည်း ရဟန်း တို့၏ မေထုန်မှုကား ဘုရား အာဏာတော်ကို ကျူးကျော်မှု, အဓိသီလသိက္ခာကို ဖောက်ဖျက်မှု ကြောင့် ကြီးလေးသော အပြစ်ရှိသည်။

တွန္တိ၊ ပေ၊ ဝေဝစနံ။ ။တတ္ထ နာမ တွံ ၌ တွံသည် သမာပဇ္ဇိဿသိ၌ စပ်ရသော (တုမှ၏ ကာရိယ ပဌမန္တ) ပုဒ်တည်း၊ ယံ တွံ၌ တွံကား (ထို တွံမျိုး မဟုတ်) တံ၏ ပရိယာယ်ပုဒ်တည်း၊ ယံသဒ္ဒါ၏ ဟီဠနအနက်ကို ကူစွက်၍ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး–ဟူလို။

အောက်တန်းစားအမှုဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော၊ [ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ – ဒွိစပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အသဒ္ဓမ္မန္တိ** – ကား၊ အသတံ – မသူတော် ဖြစ်ကုန်သော၊ နီစဇနာနံ– ယုတ်ညံ့သူတို့၏၊ ဓမ္မံ – အကျင့်ဖြစ်သော၊ တေဟိ– ထို ယုတ်ညံ့သူတို့သည်၊ သေဝိတဗ္ဗံ – မှီဝဲထိုက်သော၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ဂါမဓမ္မန္တိ** – ကား၊ ဂါမာနံ – ရွာသူရွာသားတို့၏၊ ဓမ္မံ – သော၊ ဂါမဝါသိက မနုဿာနံ – ရွာ၌နေသူ လူတို့၏၊ ဓမ္မံ – သော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ဝသလဓမ္မန္တိ** – ကား၊ ပါပဓမ္မေ – ယုတ်မာသော အကျင့်တို့ကို၊ ဝသန္တိ ပဂ္ဃရန္တိ – သွန်ချတတ် ကုန်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ ဝသလာ– လတို့မည်၏၊ ဝသလာနံ – ယုတ်မာသော အကျင့်တို့ကို သွန်ချတတ်ကုန်သော၊ တေသံ ဟီနပုရိသာနံ – ထို ယုတ်ညံ့သော ယောကျ်ားတို့၏၊ ဓမ္မံ – အကျင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ – နည်း၊ ဝသလံ , ကိလေသပဂ္ဃရဏကံ – ကိလေသာကို သွန်ချတတ်သော၊ ဓမ္မံ – သော၊ **ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ** – ကား၊ ကိလေသဒုသိတံ–

[ယံ တံ တိ – နာယံ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသော၊ (ယံသည် ဥဒ္ဒေသ, တံသည် နိဒ္ဒေသဟု ခွဲရိုးရှိ၏၊ ဤသို့ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသမဟုတ်)၊ ယထာလောကေ"ယံ ဝါတံ ဝါ"တိ အဝညာတဝစနံ၊ ဧဝံ ဒင္ဂဗ္ဗံ= လောက၌ ယံ ဝါ တံ ဝါ (ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြား၊ ဝါ – တော်သလို လျော်သလို၊ ဝါ– တော်စွာ လျော်စွာ)ဟူသော ရှုတ်ချအပ်သော အနက်ဟောသဒ္ဒါ ရှိသကဲ့သို့, ထို့အတူ ယံ တံကိုလည်း"အဝညာတဝစန"ဟု မှတ်ထိုက်သည်။]

အသဒ္ဓမ္မံ။ ။အသတံသည် အသန္တာနံကဲ့သို့ နိဝိဘတ် ဆုံးသောပုဒ်၊ အသတံ+ဓမ္မော (အသန္တဓမ္မော–ဟု ဖြစ်သင့်သော်လည်း သန္တသဒ္ဒါသသုတ်၌ စဖြင့် သန္တကို သပြု, ဒွေဘော်လာ၍) အသဒ္ဓမ္မောဟုဖြစ်၏၊ အသန္တအရ နီစဇန(အကျင့်ယုတ်ညံ့သူ)ကို အရကောက်ပါဟု အဘိဓေယျကို ပြလို၍ "နီစဇာနနံ"ဟု ဖွင့်သည်။ ["န+သန္တော အသန္တော၊–(သုတော်ကောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်) မသူတော်၊ ဝါ –ယုတ်ညံ့သူ။] "တေဟိ သေဝိတဗ္ဗံ"ကား"အသဒ္ဓမ္မ"အမည်ရပုံကို ထင်ရှားပြသော စကားတည်း၊ ထို နီစဇနတို့ မှီဝဲအပ်သော အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် "အသဒ္ဓမ္မ"ခေါ်ရသည်–ဟူလို။

ဂါမဓမ္မံ။ ။"ဂါမာနံ+ဓမ္မော ဂါမဓမ္မော"ဟု ပြု၊ "ဂါမ"အရလည်း (ရွာနှင့် ရွာသူရွာသားကို မခွဲခြားဘဲ ဆိုအပ်သော အဘေဒေါပစာရအားဖြင့်) ရွာသူရွာသားကိုယူပါ။ [ဂါမသဒ္ဒေန ဂါမဝါသိနော ဝုတ္တာ အဘေဒေါပစာရေန။] ထို့ကြောင့် ဂါမဝါသိကမနုဿာနံ–စသည်ဖြင့် ဥဒ္ဓရဏ္ဍဖွင့်သည်။

ဝသလဓမ္မံ။ ။"ဝသ–သူဒနေ(သွန်ချခြင်း)"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပါပဓမ္မေ ဝသန္တိ"စသည်ဖြင့် "ဝသလ"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအောင်လည်းကောင်း, "ဝသလံဝါ" စသည်ဖြင့် "ဝသလ"အရ အကျင့်ရအောင်လည်းကောင်း, ၂နည်းဖွင့်ပြသည်။ [ဝသဓာတ်+အလပစ္စည်း၊] ပထမနည်း၌"ဝသလာနံ+ဓမ္မော ဝသလ ဓမ္မော"ဟုပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ "ဝသတိတိ ဝသလော၊ ဝသလော စ+သော+ဓမ္မော စာတိ ဝသလဓမ္မော"ဟုပြု။

ကိလေသာတို့ ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (ဟုတ္ဘာ)၊ ဒုဋ္ဌု စ – မကောင်းသည့်လည်း ဟုတ်၏၊ အသုခုမံ – မသိမ်မွေ့သည်၊ (ဟုတ္ဘာ)၊ ထူလဉ္စ – ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည့် လည်း ဟုတ်၏၊ အနိပုဏံ – မသိမ်မွေ့သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **သြဒကန္တိကတ္တိ** – ကား၊ အယ – ထို မေထုန်ဓမ္မ၏၊ ဥဒကကိစ္စံ – ရေဖြင့် ဖြစ်သော ကိစ္စဟူသော (ရေဆေးခြင်းကိစ္စဟူသော)၊ အန္တိကံ အဝသာနံ – အဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ (သော – ထို မေထုနဓမ္မသည်၊) သြဒကန္တိကော– က မည်၏၊ သြဒကန္တိကံ – ရေဖြင့်ဖြစ်သောကိစ္စ အဆုံးရှိသော၊ တံ – ထို မေထုန် အကျင့်သို့၊ **ရဟဿန္တိ**– ကား၊ ရဟော–ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌၊ ဘဝံ – ဖြစ်သော အကျင့်သို့၊ ပဋိသေဝေ့ – ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ သြကာသေ – ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ – ဖြစ်သော အကျင့်သို့၊ [သမာပဇ္ဇိဿသိ နာမ – ၌ စပ်၊] ဟိ – မှန်၊ အယံ့ ဓမ္မော– ဤ မေထုန် အကျင့်သည်၊ ဝါ – ကို၊ ဓိဂုစ္ဆနီယတ္တာ – စက်ဆုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ရှုံ့စရာကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဝိ – ထင်ရှားစွာ၊ [သက္ကတ၌ "အာဝိသ်"ဟု ရှိ၏၊ သ် ကျေ၍ ဒီဃပြု၊] အညေသံ – အခြား သူတို့၏၊ ဒဿန ဝိသယေ – မြင်လောက်ရာ အရပ်၌၊ ဝါ – မြင်ကွင်း၌၊ ကာတုံ – ငှာ၊ န သက္ကာ– မတတ်ကောင်း၊ ဝါ – မတော်၊ တေန – ကြောင့်၊ ရဟဿန္တိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ– သည်၊) ဝုတ္တံ – မှုအပ်ပြီ။

ဒုဋ္ဌုလ္လံ။ ။"ဒု + ထူလ"ဟု ၂ပုဒ် ခွဲ၊ ဒုသည် ဒုဋ္ဌု အနက်ဟောတည်း၊ "ကိလေသ ဒူသိတံ"သည် ဒုဋ္ဌုအနက်၏ အကြောင်းပြတည်း၊ အသုခုမံသည် ထူလ၏ အဖွင့်တည်း၊ "အနိပုဏံ"ကား အသုခုမံ၏ ဥဓုကတ္တ၊ "ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်း"ဟု အနက်ပေးစေလိုသည်၊ ထကို ဋပြု၊ ဒုနောက်ဖြစ်၍ ဒွေးဘော်လာ။ ["ဒုဋ္ဌု စ + သော + ထူလော စာတိ ဒုဋ္ဌုလ္လော"ဟု ပြု၍ မေထုနဓမ္မောကို အရကောက်။]

သြဒကန္တိကံ။ ။"ဥဒကေ+ဘဝံ– ဖြစ်သော ကိစ္စတည်း၊ သြဒကံ – ကိစ္စ" ရေဆေးခြင်း ကိစ္စကို အရကောက်စေလိုသောကြောင့် "ဥဒကကိစ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မေထုန်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသောအခါ ရေဆေးရသောကြောင့် "သြဒကံ+အန္တိကံ ယဿာတိ သြဒကန္တိကော"ဟု ပြု၊ အဝသာနံသည် အန္တိကံ၏ အဖွင့်တည်း။ [နောက် "မေထုနဓမ္မော နာမ"၏ အဖွင့်၌ကား "ဥဒကံ + အန္တေ ယဿာတိ ဥဒကန္တံ"ဟု ဘိက္ခုပါတိမောက္ခဂဏ္ဌိပဒနိဿယ ပြု၍ "ဥဒကန္တမေဝ သြဒကန္တိကံ"ဟု ဏိကပစ္စည်း သွတ္ထဟု ပြုလတ္တံ့၊ ထိုနည်းကို ဤနည်းမှ တစ်မျိုး ပြခြင်းဟုသာ မှတ်။]

ရဟဿံ။ ။"ရဟော+ဘဝံ"ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ "ရဟာသိ–လူအများ၏ ကွယ်ရာ၌+ဘဝေါ ရဟဿော"ဟုပြု၊ ဘဝအနက်၌ ယပစ္စည်း၊ [တောမနိဒ္ဒိ၌"ယတ်"ပစ္စည်းဟု ဆို၏၊] မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ (သ်)လာ၊ သကို ယကပ်၍ သျကို သပြု၊ ဒွေးဘော်လည်း လာ။

ဒွယံဒွယသမာပတ္တိန္တိ – ကား၊ ဒွိဟိ ဒွိဟိ – မိန်းမယောက်ျား ၂ ဦးသား ၂ ဦးသား တို့သည်၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ – ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သော မေထုန် အကျင့်သို့၊ ဒွယံ ဒွယံ သမာပတ္တိန္တိပိ – ပတ္တိ ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော – ပါဌ်ရှိသေး၏၊ ဒယံ ဒယံ သမာပတ္တိန္တိပိ – တ္တိ ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ – ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ တံ – ထိုသို့ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်၊ န သုန္ဒရံ – မကောင်း၊ **သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗဿသိတိ** ဧတံ – ဿသိ ဟူသော ဤ ပုဒ်ကို၊ တတ္ထ နာမ တွန္တိ ဧတ္ထ – တတ္ထ နာမ တွံဟူသော ဤ ပါဌ်၌၊ ဝုတ္တနာမသဒ္ဒေန – ဆိုအပ်ပြီးသော နာမသဒ္ဒါနှင့်၊ သမာပဇ္ဇိဿသိနာမ– ရောက် ရာဘိသနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ –ယှဉ်စေထိုက်၏၊ **ဗဟူနံ ခေါ၊ ပေ၊ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ** - မောဟူသော စကားကို၊ သာသနံ – သာသနာတော် ကို၊ သန္ဓာယ – ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝဒတိ – မိန့်တော်မူ၏၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ– ၌၊ တွံ – သည်၊ ဗဟူနံ–န်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ – တို့၏၊ အကုသလာနံ – န်သော၊ ဓမ္မာနံ – တို့ကို၊ အာဒိကတ္တာ – အစစွာ ပြုတတ်သူတည်း၊ [ပုဂ္ဂလာနံကို အာဒိ နှင့် ပုဗ္ဗင်္ဂမောတို့၌, ဓမ္မာနံကို ကတ္တာ၌ စပ်၊ ကတ္တာ၌ ကရိုမာတ် တုပစ္စည်း၊]

ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ။ ။ဒွိန္နံ+သမူဟော ဒွယံ၊ သမာပတ္တိနှင့် တွဲဖို့ရန် "ဒွယေန"ဟုရှိစေ၊ "ဝိဇ္ဇာ ဘိက္ခုသေဒ္ဒ သု ဒွေ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်– ၁ ကဏ္ဍ(၅၄)သုတ်ဖြင့် "ဒွယေန ဒွယေန"ဟု ပြု၊ "သျာဒိ လောပေါ ပုဗ္ဗဿေကဿ" ဟူသော (၅၅)သုတ်ဖြင့် ရှေ့ပုဒ်၏ နာ ကိုချေ၊ ထို့နောက် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ "ဒွယံဒွယေန"ဟု ဖြစ်၏၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိ၊ ဒွယံဒွယေန + သမာပတ္တိ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ၊ ဤသို့ ပြုစေလို၍ "ဒွိဟိ ဒွိဟိ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဒွိဟိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖွင့်သော်လည်း "၂ယောက်အပေါင်း– ၂ယောက်တစ်တွဲ"ဖြစ်၍ "ဒွယေန"ဟူသာ ဧကဝုစ်ပြုရသည်။ တိပစ္စည်းက နိယတပုလ္လိင်ဖြစ်၍ "မေထုနဓမ္မော"ဟူသော အဘိဓေယျပုဒ်၏ ပုလ္လိင်သို့ မလိုက်ဘဲ သမာပတ္တိကို ဣတ္ထိလိင်သာ မှတ်။ ["ဒွယံဒွယံ သမာပတ္တိ" ဟုရှိသော ပါဌ်၌ သမာသ်ပြီးမှ နောက်ဒွယ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ "ဒယံ ဒယံ"ဟု သဒ္ဒါ မဖြစ်နိုင် သောကြောင့် ဒယံ ဒယံသမာပတ္တိ ပုဒ်ကို "မကောင်း"ဟု ဆိုသည်။]

သမာပဇ္ဇိဿသိ။ ။ရှင်သုဒိန်၏ မေထုန်မှုသည် ပြုပြီး (အတိတ်)ဖြစ်သော်လည်း ဂရဟာဓောတကနာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သဒ္ဒထုံးစံအတိုင်း "သမာပဇ္ဇိဿသိ"ဟု အနာဂတ် ကြိယာကို သုံးစွဲထားသည်၊ ထို့ကြောင့် "သမာပဇ္ဇိဿသိတိ ဧတံ နာမသဒ္ဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်။ [နာမေ ဂရဟာဝိမှယေသု– (မောဂ္ဂလ္လာန်, ၆ ကဏ္ဍ, ၃ သုတ်၊) အကျယ်ကို ထိုနိသယမှာရှု။]

သာသနံ သန္ဓာယ။ ။"အာဒိကတ္တာ–မေထုန်ကို အစဆုံးပြုသူ"စသော စကားကို သာသနာတော်ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်သည်၊ လူဝတ်ကြောင် လောက၌ကား ထို မေထုန်မှုကို ကမ္ဘာဦး လူတို့က စထွင်ခဲ့ကြသည်–ဟုလို။

(ကသ္မာ – နည်း၊) သဗ္ဗပဌမံ – အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ကရဏတော– ပြုခြင်းကြောင့်တည်း၊ သဗ္ဗပဌမံ – စွာ၊ ဧတံ မဂ္ဂံ – ဤလမ်းကို၊ ပဋိပန္နတ္တာ– သွားသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော – ရှေ့သွားတည်း၊ ဒွါရံဒဒေါ – လမ်းပေါက်ကို ပေးတတ်သူတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ – မှန်၊ ဣမံ လေသံ – ဤ အခြွက်ကို၊ (ဤ အနည်းငယ်သော အကြောင်းကို၊) လဒ္ဓါ – ရ၍၊ တဝ – ၏ (အမှုကို)၊ အနုသိက္ခမာနာ – အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်သော၊ ဗဟူ – နံသော၊ ပုဂ္ဂလာ – တို့သည်၊ [တောကျောင်းဘုန်းကြီး, ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်။] နာနပ္ပကာရကေ – အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ မက္ကဋိယာ – မျောက်မ၌၊ မေထုနပဋိသေဝနာဒိကေ – မေထုန်မှီဝဲခြင်း အစရှိကုန်သော၊ အကုသလ ဓမ္မေ – အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ကရိဿန္တိ – ပြုကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ အယံ – ကား၊ ဧတ္ထ – ဤ ဗဟူနံ ခေါ ၊ ပေ၊ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဟူသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော – ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ **အနေကပရိယာယေနာတိ** – ကား၊ [ဤ ပရိယာယ ပုဒ်နက်ကို အတ္ထိ ခွေသ ပရိယာယော တုန်းက ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊] အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ – ဤ အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ [ဝိဂရဟိတ္ဂာ ၌ စပ်၊ ဝုတ္တေဟိ ပ် ၌ (ပိ) ပိုဟန်တူသည်။]

ဒုဗ္ဘရတာယ၊ ပေ၊ ဘာသိတွာတိ– ကား၊ ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ – ဒုဗ္ဘရတာ အစရှိသော အကျိုးတို့၏၊ ဝတ္ထုဘူတဿ – တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အသံဝရဿ–

ဒွါရပေ၊ဒါယကော။ ။ပုဗ္ဗင်္ဂမောကို“ဒွါရံဒဒေါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ တကယ် ရှေ့ကသွားသူ မဟုတ်, လမ်းပေါက်ကိုပေးသူ–ဟူလို၊“ဒွါရကို ဥပါယ, ဒဒေါကို ဒါယကော”ဟု သမာသ်ပုဒ်ဖြင့် အဖြောင့်ဖွင့်သောကြောင့် “ဒွါရံဒဒေါ”၌လည်း (အမတန္ဒဒေါ–ကဲ့သို့) သမာသ်ပုဒ်ဟု မှတ်။

ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ။ ။ဒုက္ခေန–ခဲယဉ်းသဖြင့်+ဘရိယတေ–ဆောင်ရွက်အပ်၏၊ ဣတိ ဒုဗ္ဘရော–(သူ၏ စားသောက်နေထိုင်ရေး တာဝန်ကို ဆောင်နေရသည်မှာ လွန်စွာ ကြီးလေးသောကြောင့် တာဝန်ကြီးလေးသော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ကို “ဒုဗ္ဘရ”ဟု ဆိုသည်၊ “ဒုဗ္ဘရဿ+ဘာဝေါ ဒုဗ္ဘရတာ”ဟူသည် အစားအသောက် နေရာထိုင်ခင်းစသည်၌ ဓိဇာကြောင်ခြင်း. (ချေးများခြင်း) တည်း၊ ထိုသို့ ဓိဇာကြောင်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ (မိမိကိုယ် မိမိစိတ်ကို မစောင့်စည်း မထိန်းသိမ်းနိုင်သော) အသံဝရတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဖလူပစာ။ ။ဤပြခဲ့သော အရကောက်ကို ကြည့်လျှင် “ဒုဗ္ဘရတာ”အရ အသံဝရကို တိုက်ရိုက်မရသေး၊ အသံဝရသည် ဒုဗ္ဘရတာ၏ အကြောင်းရင်းသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အသံဝရ ရအောင် ဖလူပစာရ ကြံပါ၊ အကျိုး (ဓိဇာကြောင်ခြင်း)၏ ဒုဗ္ဘရတာ အမည်ကို အကြောင်းရင်း

မစောင့်စည်းခြင်း၏၊ အဝဏ္ဏံ – ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ နိန္ဒံ ဂရဟံ– ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတွာ – မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣတိ အဝ္ဏော– နက်၊ ဟိ– ချဲ့၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အသံဝရော– ၌၊ ဋ္ဌိတဿ– သော၊ ပုဂ္ဂလဿ၏၊ အတ္တာ– စိတ်သည်၊ ဝါ – ကိုယ်သည်၊ ဒုဗ္ဘရတဉ္စေဝ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဒုပ္ပေါသတဉ္စ – ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ – ရောက်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရော–

အသံဝရပေါ်၌ တင်စား၍ အသံဝရကို ဒုဗ္ဘရတာ ဟု ခေါ်ရသည်–ဟုလို၊ [ယံ အသံဝရံ ပဋိစ္စ (အကြင် အသံဝရကြောင့်) ဒုဗ္ဘရတာ ဒုပ္ပေါသတာဒိ ဟောတိ၊ သော အသံဝရော ဒုဗ္ဘရတာဒိ သဒ္ဒေန ဝုတ္တော ကာရဏေ ဖလူပစာရေနာတိ အာဟ–ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿာတိ။]

ဝတ္ထုဘူတဿ။ ။"ကာရဏဿ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဝသတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒါ ယတ္တ ဝုတ္တိတာယ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်ခြင်းရှိသော အကျိုးတရား၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အကြောင်းကို ဝတ္ထုဟုခေါ်သည်။ "ဒုပ္ပေါသဿ + ဘာဝေါဒုပ္ပေါသတာ"၌လည်း နည်းတူ။

အဝဏ္ဏံနိန္ဒံ ဂရဟံ။ ။ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ပသံသာ (ချီးမွမ်းခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ထို၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အဝဏ္ဏသဒ္ဒါကား နိန္ဒာ (ကဲ့ရဲ့ခြင်း) အနက်ကို ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် အဝဏ္ဏံကို နိန္ဒံဟုဖွင့်၍, နိန္ဒံကို ဂရဟံဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ လောကခံရှစ်ပါးတွင် "နိန္ဒာ–ပသံသာ"ဟု မကောင်း အကောင်းတွဲပုံကိုလည်းကောင်း, "ဂရဟာ–နိန္ဒနေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းဆိုပုံကိုလည်းကောင်း ထောက်၍ နိန္ဒာသည် ပသံသာ၏ ပြောင်းပြန် (ဂရဟာ) အနက်ကို ဟောကြောင်း သိပါ၊ ရှေ့၌လည်း ဝိဂရဟိကို "နိန္ဒိ"ဟုပင် ဖွင့်ခဲ့သည်။

ယသ္မာ ဟိ၊ ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။"ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿ"ကို အကျယ်ချဲ့လို၍ တက်သော စကားတည်း၊ ထိုစကား၌ "အသံဝရ"ဟူသည် သံဝရ၏ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ထို သံဝရကား သီလစောင့်ခြင်း, သတိထားခြင်း, အအေးအပူ အကောင်းမကောင်းကို သည်းခံခြင်း (ခန္တိ), ကြိုးစားခြင်း (ဝီရိယ), စဉ်းစားခြင်း (ဉာဏ်)ဟု ၅ မျိုး ရှိ၏၊ ထို ၅ မျိုး မရှိခြင်းကို "အသံဝရ–" ဟု ခေါ်၏၊ ဤ အသံဝရကြောင့်ပင် ယခုအခါ ဘုရားသာသနာတော်ကြီး ဆုတ်ယုတ်နေလေသည်။

အတ္တာ၊ ပေ အာပဇ္ဇတိ။ ။အတ္တာတိ စိတ္တံ သရီရန္တိ၊ စိတ်ကိုလည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကိုလည်းကောင်း "အတ္တာ"ဟု ခေါ်၏၊ စိတ္တမေဝ ဝါ – တစ်နည်း စိတ်ကိုသာ အတ္တဟု ခေါ်၏၊ ဇဝဖြင့် သရီရကို ကန့်သည်၊ ဤ အတ္တာပုဒ်သည် အာပဇ္ဇတိ၏ ကတ္တားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခေန+ဘရီတဗ္ဗော, ဒုက္ခေန+ပေါသိတဗ္ဗော" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒုဗ္ဘရ–ဒုပ္ပေါသတို့အရ အတ္တကိုသာ ကောက်ရမည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ရ)၊ နောက်၌လည်း "ဋ္ဌိတဿ အတ္တာ သုဘရော ဟောတိ သုပေါသော " ဟု အတ္တာနှင့် သုဘရ သုပေါသတို့ကို အရတူ ပြုလိမ့်မည်၊ သို့သော်

မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ ဒုဗ္ဘရတာတိ စ – ဒုဗ္ဘရတာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒုပ္ပေါသတာတိ စ– တာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ပုန– ကား၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အသံဝရေ– ၌၊ ဌိတဿ – သော၊ (ပုဂ္ဂလဿ – ၏၊) အတ္တာ – စိတ်သည်၊ ဝါ– ကိုယ်သည်၊ စတုသု – န်သော၊ ပစ္စယေသု – တို့၌၊ မဟိစ္ဆတံ (စ) – များသော ပစ္စည်းတို့ကို

အတ္တ – သရီရနှင့် ပုဂ္ဂလတို့မှာ သဘောတူပင်ဖြစ်၍ "အသံဝရေ ဌိတဿ ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာ"ဟု ပုဂ္ဂလ နှင့်အတ္တကို သမ္ဗန် သမ္ဗန္ဓိ တွဲ၍ ဆိုရာ၌ "အဘေဒဘေဒူပစာ"ဟု လည်းကောင်း, အတ္တအရ စိတ်ကိုကောက်ရာ၌ "အပေါင်းသမ္ဗန် + အစိတ်သမ္ဗန္ဓိ"ဟု လည်းကောင်း မှတ်ပါ။

ဘရနှင့် ပေါသ။ ။ကလေးတစ်ယောက် မွေးစားခြင်းကို "ပေါသ"ဟု ခေါ်၍, မွေးစားပြီးနောက် ထို ကလေး၏တာဝန်ကို ဆောင်နေရခြင်းကို "ဘရ"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့, ရဟန်း သာမဏေများကို ကိုးကွယ်ခြင်း ရှင်ဒကာ ရဟန်းဒကာလုပ်ခြင်းကို "ပေါသ"ဟု ခေါ်၍, သူ့တာဝန်ကို ဆောင်နေရခြင်းကို "ဘရ"ဟု ခွဲပါ၊ ထိုသို့ တာဝန်ဆောင်ဖို့ ကိုးကွယ်ဖို့ ခက်သော စိတ် (ကိုယ်)ကို ဒုဗ္ဘရ–ဒုပ္ပေါသ ခေါ်သည်ဟု မှတ်။

ဒုဗ္ဘရတာ ဒုပ္ပေါသတာ ဖြစ်ပုံ။ ။မိမိကိုယ် မိမိစိတ်ကို တရားဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်စည်းမှု သည်းခံမှု(သံဝရ) မရှိသူသည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူဆောင်ရွက်ဖို့ရန် ခဲယဉ်း၏၊ ပစ္စည်း ၄ ပါး ဒကာ ဒကာမတို့ကလည်း ကိုးကွယ် ဆောင်ရွက်ဖို့ဝန်လေး၏၊ [အတ္တနာ ပစ္စယ ဒါယကေဟိ စ ဒုက္ခေန ဘရိတဗ္ဗတံ ပေါသေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ၊] အချဉ်ရလျှင် အချိုရှာတတ်၏၊ အိမ်တစ်အိမ်မှ ရအပ်သော ဆွမ်းနှင့် ဟင်းကို အခြား တစ်နေရာရောက်လျှင် သွန်ပစ်တတ်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် သူ၏ စိတ်တိုင်းကျ မရနိုင်သောကြောင့် သူ့ကိုယ်တိုင် မကျေမနပ်နှင့် အငတ်ခံ ရတတ်၏၊ ဤကား မိမိစိတ် မိမိကိုယ်ကို မိမိမွေးမြူ ဆောင်ရွက်ဖို့ ခဲယဉ်းပုံတည်း။

တချို့ကိုယ်တော်ကား ဒကာဒကာမတို့က ဆွမ်းကောင်း ဟင်းကောင်းလောင်းလှူသော်လည်း မျက်နှာရွှင်ရွှင်ပျပျမရှိ မျက်မှောင်ကုပ်လျက် မကျေနပ်သော အမူအရာကို ပြတတ်၏၊ ထိုအလှူ့ရှင်တို့၏ မျက်မှောက်မှာပင် (သဒ္ဓါပျက်ချင် ပျက်ပေစေ–ဟူသော စိတ်ထားဖြင့်) လူသာမဏေတို့အား ပေးလိုက်တတ်၏၊ ထိုကိုယ်တော်သည် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ အကိုးကွယ်ခက်, တာဝန်ဆောင်ဖို့ ခက်သော ဒုပ္ပေါသ – ဒုဗ္ဘရကိုယ်တော်တည်း၊ တော ဒီသွာ မနုဿာ ဒူရတောဝ ပရိဝဇ္ဇန္တိ၊ "ဒုဗ္ဘရော ဘိက္ခု၊ န သက္ကာ ပေါသိတုံ" တိ= ဒီလို ကိုယ်တော်မျိုးကို မြင်လျှင် လူတို့သည် "ဒုဗ္ဘရပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်၊ သူ့ကိုမွေးလို့ ကိုးကွယ်လို့ မတော်ဘူး"ဟု ဆိုကာ အဝေးမှ ရှောင်ကြသည်။

မဟိစ္ဆတံ။ ။မဟန္တာနိ–များစွာသော ပစ္စည်းတို့ကို+ဣစ္ဆတိတိ မဟိစ္ဆော၊ (တစ်နည်း) မဟတီ–ကြီးသော+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ မဟိစ္ဆော(အတ္တာ)၊ မဟိစ္ဆဿ+ ဘာဝေါ မဟိစ္ဆတာ=များစွာသော ပစ္စည်းတို့ကို လိုလားသော, (ကြီးသော အလိုရှိသော) အတ္တ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ထိုမဟိစ္ဆတာ သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် "အတိလောဘ"ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ထို လောဘဖြစ်ရခြင်း၏

အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ –ကြီးသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ လည်းကောင်း၊ သိနေရုပ္ပမာဏောပိ – မြင်းမိုရ်တောင်မျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ် ကုန်သော၊ ပစ္စယေ – တို့ကို၊ လဒ္ဓါ – ရ၍၊ ဝါ – ရပါလျက်၊ အသန္တုဋ္ဌိတံ စ– တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ တသ္မာ– ထို့ကြောင့်၊ အသံဝရော – ကို၊ မဟိစ္ဆတာတိ စ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသန္တုဋ္ဌိ တာတိ စ – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ ၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရေ – ၌၊ ဌိတဿ – သော၊ (ပုဂ္ဂလဿ–၏၊) အတ္တာ – သည်၊ ဝါ – သည်၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာယ စေဝ – အပေါင်း အဖော်တို့နှင့် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ကိလေသသင်္ဂဏိကာယ စ – ကိလေသာတို့နှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင် ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ ကောသဇ္ဇာနုဂတော စ – ပျင်းရိခြင်းသည် အစဉ် လိုက်အပ်သည်လည်း၊ ဟောတိ – ၏၊ [ကောသဇ္ဇေန + အနုဂတော ကောသဇ္ဇာနုဂတော၊] အဋ္ဌကုသိတဝတ္ထုပြါရိပူရိယာ – ရှစ်ပါးသော ကုသိတဝတ္ထု၏ ပြည့်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အသံဝရော–ကို၊ သင်္ဂဏိကာစေဝါတိ– သင်္ဂဏိကာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကောသဇ္ဇဉ္စာတိ–လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–၏။

အကြောင်းဖြစ်သော အသံဝရကို ဖလူပစာရအားဖြင့်ယူပါ၊ အသံဝရဟူသည်လည်း လောဘကို မထိန်းသိမ်းနိုင်အောင် သီလပျက်မှု, ခန္တီကင်းမှု, ဉာဏ်မရှိမှု, ပျင်းရိမှု, သတိမထားမှုများတည်း။

အသန္တုဋ္ဌိတံ။ ။တောသန် တုဋ္ဌိ၊ သကေန+တုဋ္ဌိ သန္တုဋ္ဌိ–မိမိမှာရှိသော ဥစ္စာဖြင့် ကျေနပ်ခြင်း, ရသမျှဖြင့် မျှတရောင့်ရဲခြင်း၊ နတ္ထိ + သန္တုဋ္ဌိ ယဿာတိ အသန္တု ဋ္ဌိ (အတ္တာ)၊ အသန္တုဋ္ဌိနော+ဘာဝေါ အသန္တုဋ္ဌိတာ၊ တရားကိုယ်မှာ – မတင်းတိမ်နိုင်သော ရှေ့၌ဆိုအပ်သော လောဘပင်တည်း၊ ထိုလောဘကြောင့် မဟိစ္ဆတာ ဟူသော အတိလောဘဖြစ်ရသည်၊ ထို လောဘ ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အသံဝရကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် အသန္တုဋ္ဌိတာဟု ခေါ်သည်။

သင်္ဂဏိကာ။ ။ဤပုဒ်၏ အနက်ကို “ဂဏသင်္ဂဏိကာ ပပဉ္စေန”ဟူသော ပုဒ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဂဏေဟိ–အဖော်အပေါင်းတို့နှင့်+သင်္ဂဏိကာ–ပေါင်းခြင်းသည်၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာ–မည်၏၊ အဖော် အပေါင်းတို့နှင့် ရောရောနှောနှော ပျော်ပျော်ပါးပါး နေခြင်းတည်း၊ ကိလေသေဟိ+သင်္ဂဏိကာ ကိလေသသင်္ဂဏိကာ–တစ်ယောက်တည်း နေစေကာမူ ကာမ ဗျာပါဒ ဝိဟိံသာဝိတက်တို့ကို ကြံစည်နေခြင်း၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာဖြင့် ကာယဝိဝေက မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း, ကိလေသသင်္ဂဏိကာ ဖြင့် စိတ္တဝိဝေက မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ဤ၌လည်း အသံဝရကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ကောသဇ္ဇ၌လည်း နည်းတူ။

အဋ္ဌကုသိတဝတ္ထု။ ။ယဿ ဓမ္မဿ – အကြင်ဝီရိယကင်း၍ ညှံ့ဖျင်းပေါ့လျော့သော ပမာဒတရား၏၊ ဝသေန ပုဂ္ဂလော ကုသီတောတိ ဝုစ္စတိ၊ သော ကုသိတဘာဝေါ ဣဓ ကုသိတသဒ္ဒေန ဝုတ္တော၊ (ကုသိတ၌ ဘာဝပ္ပစ္စနေ ကြေပါ–ဟူလို၊) ဝိနာပိ ဟိ ဘာဝဇောတနသဒ္ဒံ

သုဘရတာယပေ၊ ဝီရိယာရမ္ဘဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာတိ – ကား၊ သုဘရံ တာဒိနံ – သုဘရတာ အစရှိသော အကျိုးတို့၏၊ ဝဏ္ဏဘူတဿ – တည်ရာ အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သံဝရဿ – ၏၊ ဝဏ္ဏံ – ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတွာ–မှုပြီး၍၊ ဣတိ အတ္ထော – အနက်၊ [သုဘရ သုပေါသ ဖြစ်ပုံကို ဒုဗ္ဘရ ဒုပ္ပေါသ၏ ပြောင်းပြန် ပြန်၍ သိပါ၊] ဟိ – ချဲ့၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အသံဝရံ– ကို၊ ပဟာယ–၍၊ သံဝရေ – သံဝရ၌၊ ဝါ – စောင့်စည်းကြောင်း သီလ စသည်၌၊ ဌိတဿ (ပုဂ္ဂလဿ) အတ္တာ, သုဘရော – လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်အပ်သည်၊ သုပေါသော– လွယ်ကူစွာ မွေးမြူအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [အတ္တာနှင့်သုဘရော သုပေါသောတို့ အရတူပုံကို သတိပြု၍ သုဘရ စသည်တို့ အရကို "ပုဂ္ဂိုလ် မကောက်ဘဲ အတ္တ ဟု ခေါ်အပ်သော စိတ္တနှင့် သရီရကို ကောက်ရသည်၊] စ–ဆက်၊ စတူသု–န်သော၊ ပစ္စယေသု – တို့၌၊ အပ္ပိစ္ဆတံ – အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ နိတ္တဏှာဘာဝံ–တဏှာ မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ဧကမေကသ္မိံ– တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ပစ္စယေ – ၌၊ ယထာလာဘ၊ ပေ၊ သာရုပ္ပဝသေန – ယထာလာဘသန္တောသ, ယထာဗလသန္တောသ, ယထာသာရုပ္ပသန္တောသတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိပ္ပဘေဒါယ – ၃ပါး အပြားရှိသော၊ သန္တုဋ္ဌိယာ – တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်းငှာ၊ [တချို့စာ၌ "သန္တုဋ္ဌိတာယ" ဟု ရှိ၏ "တင်းတိမ်ရောင့်ရဲရှိသူ၏ အဖြစ်ကျိုးငှာ" ဟု ပေး။] သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ သုဘရတာ စေဝါတိ – တာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ– လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်အပ်သော·

(ဘာဝပစ္စည်း သဒ္ဒါမပါဘဲ) ဘာဝတ္ထော ဝိညာယတိ၊ ယထာ–ပဋဿ သုက္ကံ (ဖြူသည်၏အဖြစ်) ဣတိ – ဤပုံစံမျိုးတည်း၊ တသ္မာ ကုသီတဘာဝဝဇ္ဇနန္တိ အတ္ထော။ [ကုသီတဝတ္ထု ၈ပါးကို ဋီကာမှာ ကြည့်၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌လည်း ဝီရိယစေတသိက်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

အပ္ပိစ္ဆတံ။ ။အပ္ပ+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ အပ္ပိစ္ဆော"ဟုပြုလျှင် "အနည်းငယ်အလိုရှိသူ"ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် "နည်းနည်းပါးပါးတော့ လိုချင်သေး၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသဖြင့် "ဗျဉ္ဇနံ သာဝသေသံ ဝိယ–သဒ္ဒါနေပုံက ကြွင်းကျန်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏"ဟု ဋီကာဆိုပြီးလျှင် ထိုသို့မကျန်ရအောင် အပ္ပ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအလို "နတ္ထိ+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ အပ္ပိစ္ဆော–အလိုမရှိသော အတ္တ၊ အပ္ပိစ္ဆဿ+ဘာဝေါ အပ္ပိစ္ဆတာ"ဟု ပြု "နိတ္တဏှာဘာဝံ"ကား အပ္ပိစ္ဆတံ၏ အဖွင့်။

သန္တုဋ္ဌိယာ။ ။သန္တောသနံ–တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း၊ သန္တုဋ္ဌိ–ခြင်း၊ ထိုသန္တုဋ္ဌိသည် ယထာလာဘ–ရသမျှဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်း, ယထာဗလ–မိမိ၏ ခွန်အားဗလအားလျော်သောပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်း, ယထာသာရုပ္ပ–မိမိနှင့် လျောက်ပတ်သော ပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်းဟု ၃မျိုးရှိ၏၊ ထို၃မျိုးကို ပစ္စည်း ၄ပါးဖြင့် မြှောက်လျှင် ၁၂ပါးပြား၏၊ အကျယ်ကိုဋီကာမှာ ရှု။

စိတ်, ကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သုပေါသတာစာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – လွယ်ကူစွာ မွေးမြူ အပ်သော စိတ်, ကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အပ္ပိစ္ဆော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သန္တုဋ္ဌော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန– ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရံ ပဟာယ သံဝရေ ဋ္ဌိတဿ (ပုဂ္ဂလဿ) အတ္တာ, ကိလေသသလ္လေခတာယစေဝ – ကိလေသာ တို့ကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဓုနတာယ စ – ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ခါချတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ– ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ သံလေခေါ စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ– ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဓုတော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ခါချတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏။

စ – ဆက်၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ပေ၊ ကာယဝါစာနံ–ကိုယ်နှုတ်တို့၏၊ အပ္ပါသာဒိကံ – ကြည်ညိုခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော၊ အပ္ပသာဒနီယံ – မကြည်ညိုသင့် မကြည်ညိုထိုက်သော၊ ဝါ – ကြည်ညိုဖွယ် မကောင်းသော၊ အသန္တံ – မငြိမ် သက်သော၊ အသာရုပ္ပံ – ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော၊ ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ–

တသ္မာ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။ပါဠိတော်၌"သုဘရတာယ, သုပေါသတာယ, အပ္ပိစ္ဆဿ သန္တုဋ္ဌဿ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်းဆိုထားသည်။ ထိုသုဘရတာ စသည်တို့၏ အရကို သံဝရတရားကောက်ရာ၌ အသံဝရတုန်းကကဲ့သို့ ဖလူပစာရဟု ကြံထားသည်။

ကိလေသသလ္လေခတာယ။ ။သလ္လိခတိ–ခေါင်းပါးအောင်(နည်းပါးအောင်)ခြစ်ပစ် တတ်၏၊ ဣတိ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသေ+သလ္လေခေါ ကိလေသသလ္လေခေါ၊ တဿ +ဘာဝေါ ကိလေသသလ္လေခတာ။ ["သလ္လေခ"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့် သလ္လေခနတာ–ဟု (န) မပါသင့်။]

နိဒ္ဓုနတာယ။ ။နိသေသံ – အကြွင်းမရှိအောင်+ဓုနာတိ – လှုပ်ခါချတတ်၏၊ ဣတိ နိဒ္ဓုနော (အတ္တာ)၊ သလ္လေခတုန်းက ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင်သာ ခြစ်ပစ်၏၊ ဤနိဒ္ဓုနၶဌ၌ကား အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် လှုပ်ခါချလိုက်သည်–ဟူလို။

ကာယဝါစာနံ အပ္ပာသာဒိကံ။ ။အပ္ပာသာဒိကံကိုပင်"အပ္ပသာဒနီယံ အသန္တံ အသာရုပ္ပံ" ဟု ဖွင့်၍ "ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ"ဟု အဘိဓေယျကိုဖွင့်သည်။ [ပသာဒံ+ဇနေတီတိ ပါသာဒိကံ၊ ပသာဒီယတေတိ ပသာဒနီယံ၊ (သုစရိတံ)၊ "န+ပါသာဒိကံ"စသည်ပြု၍ ဒုစရိုက်ကိုကောက်ပါ၊ ပါသာဒိကဿ + ဝဏ္ဏဋ္ဌ၌ကား အတ္တကိုလည်းကောင်း, ထိုအတ္တ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဖလူပစာရဌ သံဝရကိုလည်းကောင်း ကောက်ပါ။]

ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက်သို့ လည်းကောင်း၊ [အနုပဂမ္မ – ဌ်စပ်၊] စိတ္တဿ– စိတ်၏၊ အပ္ပါသာဒိကံ – သော၊ ပေ၊ အဿာရုပ္ပံ – သော၊ အကုသလဝိတက္ကတ္တယဥ္စ– အကုသလဝိတက် ၃ ပါး အပေါင်းသို့လည်းကောင်း၊ အနုပဂမ္မ – မကပ်ရောက်မူ၍၊ တဗ္ဗိပရီတဿ – ထိုဒုစရိုက်, ဝိတက်တို့၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ ပါသာဒိကဿ– သော၊ ပသာဒနီယဿ – သော၊ သန္တဿ – သော၊ သာရုပ္ပဿ – သော၊ ကာယဝစီ သုစရိတဿ စေဝ– ၏လည်းကောင်း၊ ကုသလဝိတက္ကတ္တယဿ စ– ၏လည်းကောင်း၊ ပါရိပူရိယာ – ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ ပါသာဒိကောတိ – ဟူ၍၊ ဝါ – ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အတ္တ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ပေ၊ သဗ္ဗကိလေသာ ပစယာဘူတာယ – အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋာယ စ – ဝဋ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပါရိပူရိယာ စ – ရှစ်ပါးသောဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထု၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ အပစယော စေဝါတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အတ္တ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝီရိယာရမ္ဘော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ဝီရိယကို အားထုတ်တတ်သော အတ္တ၏ဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ဣတိ – ဒုတ္တရတာ စသည်တို့၏ အဖွင့်အပြီးတည်း။

စိတ္တဿ။ ။ကိုယ်နှင့်နှုတ်၏ အပါသာဒိကကိုပြပြီး၍ စိတ်၏ အပါသာဒိကကို ပြလိုသောကြောင့် "စိတ္တဿ"စသည်မိန့်၊ "အကုသလဝိတက္ကတ္တယံ"ကား စိတ္တအပါသာဒိက၏ အဘိဓေယျတည်း၊ ကာမဝိတက်, ဗျာပါဒဝိတက်, ဝိဟိံသာဝိတက်ကို အကုသလ ဝိတက္ကတ္တယဟု ဆိုသည်၊ သုက္ကပက္ခ၌ ကုသလဝိတက် ၃ပါးဟူသည် နေက္ခမ္မ, အဗျာပါဒ, အဝိဟိံသာဝိတက်တို့တည်း။

သဗ္ဗ၊ ပေ၊ ဝိဝဋ္ဋာယ။ ။ရာဂါဒိသဗ္ဗကိလေသာနံ – တို့ကို၊ အပစယဟေတုဘူတာယ (ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) နိဗ္ဗာနတာယ။ [နိဗ္ဗာန်တရားသည် မဖျက်ဆီးတတ်, နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်က ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် "အပစယဟေတု–ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်း"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

အဋ္ဌ၊ပေ၊ ပါရိပူရိယာ။ ။ရှေးရှေး ဝီရိယသည် နောက်နောက် ဝီရိယ၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝီရိယာရမ္ဘ ဝတ္ထုမည်၏၊ ကိစ္စကြီးလျှင် သင့်တော်အောင် ဆင်ခြင်တတ် နှလုံး သွင်းတတ်သော ဉာဏ်လည်း ဝီရိယ တိုးပွားခြင်း၏အကြောင်း (ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထု)ပင်တည်း၊ ထို ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထုလည်း ကုသိတဝတ္ထုရှစ်ပါးမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်၍ ရှစ်ပါးပင်ရှိသည်။ [အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာ သဟိတာနိ ဟိ အဗ္ဘုဿဟနာနိ–သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော ရှေးရှေးသော အားထုတ်မှုတို့ကို၊ တမ္ဗုလကာနိ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ–ထိုအားထုတ်မှု၏

ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ လောမိကန္တိ – ကား၊ တတ္ထ – ထို စည်းဝေးရာ အရပ်၌၊ သန္နိပတိတာနံ – အတူတကွ ကြွရောက်လာကြကုန်သော၊ ဝါ – စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ – တို့အား၊ [ဓမ္မဒေသနံ ကတွာ – ၌ စပ်၊] ဝါ – တို့ဖို့၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ယံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ပညပေဿတိ – ပညတ်တော်မူလတ္တံ့၊ တဿ– ထို ပညတ်တော် မူအပ်လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ်အား၊ အနုစ္ဆဝိကဉ္စ – အရိပ်အယောင်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ – လျောက်ပတ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အနုလောမိကဉ္စ – လျော်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ [ဓမ္မဒေသနံ ကတွာ ၌ စပ်၊] ဝါ – နည်း၊ သုဘရတာဒီဟိ – သုဘရတာ အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ယော အယံ သံဝရော – အကြင် သံဝရတရားကို၊ ဝုတ္တော – မူအပ်ပြီ၊ တဿ – ထို ဟောတော် မူအပ်ပြီးသော သံဝရတရားအား၊ အနုစ္ဆဝိကဉ္စ – သော၊ အနုလောမိကဉ္စ– သော၊ သံဝရပ္ပဟာနပဋိသံယုတ္တံ – သံဝရ ၅ ပါး၊ ပဟာန ၅ပါး တို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ အသုတ္တန္တဝိနိဗဒ္ဓံ – ပါဠိတော်တို့၌ မစပ်ဖွဲ့အပ်သော၊ (ပါဠိတော်တို့၌ မပါသော၊) ပါဠိဝိနိမုတ္တံ– ပါဠိတော်တို့မှ လွတ်သော၊ (တစ်နည်း) အသုတ္တန္တဝိနိဗဒ္ဓံ–

အရင်းခံဖြစ်ကုန်သော သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်မှုဉာဏ်တို့ကို၊ ဝီရိယာရမ္ဘ ဝတ္ထုနိုတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။]

ယံ၊ပေ၊တဿ အနုစ္ဆဝိကံ။ ။တဒနုစ္ဆဝိကံ၌“တ”သဒ္ဒါသည် ဝုစ္စမာနာပေက္ခ–ဆိုအပ်လတ္တံ့ကို ငဲ့သည်လည်းရှိ၏၊ ဝုတ္တာပေက္ခ–ဆိုအပ်ပြီး အတိတ်ကို ငဲ့သည်လည်းရှိ၏၊ ထိုတွင် “ယံ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿတိ”ဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့ ငဲ့ပုံကိုပြ၏၊ “ထိုပညတ်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ်အား+လျော်သော”ဟုပေး။

ယော ဝါ၊ ပေ၊ တဿ။ ။ဤနည်းဖြင့်“တသဒ္ဒါသည် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သံဝရတရားများကို ငဲ့သော ဝုတ္တာပေက္ခ”ဟုပြ၏၊ ပက္ကန္တဝိသယ စသော တ သဒ္ဒါ ၃မျိုးတွင် “ပက္ကန္တဝိသယ–တ”ဟုပြသည်၊ [အတိတ်ဒြပ်ကိုစွဲရသော (တ)သည် ပက္ကန္တဝိသယမည်၏။] “တဒနုစ္ဆဝိကံ – ထို ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သံဝရတရားအားလျော်သော”ဟုပေးပါ၊ တဒနုလောမိကံ၌လည်း နည်းတူ။ [တသဒ္ဒေါ ဝက္ခမာနာပေက္ခော စ အတိတာပေက္ခော စ ဟောတိ၊ (ဝုစ္စမာနာပေက္ခ, ဝုတ္တာပေက္ခနှင့် သဘောတူ၊) ဣတိ အာဟ – ယံ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿတီတိ အာဒိ၊ သဗ္ဗနာမာနိ ဟိ ဝက္ခမာနဝစနာနိ ပိ ဟောန္တိ ပက္ကန္တဝစနာနိ ပိ။]

သံဝရပ္ပဟာန ပဋိသံယုတ္တံ။ ။ပဉ္စသံဝရေဟိ စေဝ ပဉ္စပဟာနေဟိ စ ပဋိသံယုတ္တံ၊ ပဉ္စဝိဓော်ဟိ သံဝရော– သီလ, သတိ, ဉာဏ,ခန္တိ, ဝီရိယသံဝရောတိ၊ [ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသတိ, တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတ အဝိဇ္ဇာတို့ကို ဖြတ်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်, အအေးအပူ စသည်ကို သည်းခံနိုင်သော ခန္တိ, ကာမဝိတက် စသည်ကို ပယ်လှန်နိုင်သော ဝီရိယတို့တည်း။] ပဟာနမ္ပိ ပဉ္စဝိဓံ [တဒင်္ဂပဟာန်–ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်–ဥပစာရသမာဓိ (အပ္ပနာသမာဓိလျှာန်)၊ သမုစ္ဆေဒပဟာန်–မဂ် ၄ပါး၊ ပဋိပဿဒ္ဓိပဟာန်–ဖိုလ် ၄ပါး၊ နိဿရဏပဟာန်–နိဗ္ဗာန်။]

သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပါဠိတော်တို့၌ မစပ်ဖွဲ့အပ်သော၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တံ – ဝိနည်းပါဠိတော်မှလည်း လွတ်သော၊ သြက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနံ – ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်အပ်သော တရားဒေသနာတော်ကို၊ ကတွာ– မူ၍၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ကိရ – ချဲ့၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ဤဒိသေသု – နှင့်သော၊ ဌာနေသု– သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရမည့် အရာတို့၌၊ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမမာလံ– ငါးပါးသောအဆင်းရှိသော ပန်းကုံးကို၊ [တရားအမျိုးမျိုးစုံသည်– ဟူလို၊] ကရောန္တော ဝိယ – ပြုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရတနဒါမံ – ရတနာပန်းဆိုင်းကို၊ [အဖိုးတန် တရားရတနာတော်ချည်း ဖြစ်သည် – ဟူလို၊] သမောသေန္တော ဝိယ စ – စီရင်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပါယာ – ပယ်မြစ်ခြင်း၌ဖြစ်သော အလို ရှိကုန်၏၊ ဝါ – ပယ်မြစ်လိုကုန်၏၊ [ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပါယာ ဘဒ္ဒါလိတ္ထေရသဒိသာ– ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ချိန်၌ ပယ်ရှားသော ဘဒ္ဒါလိထေရ်။] အသံဝရာဘိရတာ – အသံဝရ၌ လွန်စွာမွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ တေ– ထို ရဟန်းတို့ကို၊ သမ္ပရာယိကေန – တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော၊ ဝဋ္ဋဘယေန– ဝဋ်ဆင်းရဲဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇေန္တော – ခြိမ်းခြောက်တော်မူလျက်၊ အနေကပ္ပကာရံ – တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော – ပြတော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ သိက္ခာကာမာ – သိက္ခာကို လိုလားကြကုန်၏၊ သံဝရေ – ၌၊ ဌိတာ – တည်ကြကုန်၏၊ တေ – တို့ကို၊ အပ္ပေကစ္စေ – အချို့တို့ကို၊ အရဟတ္တေ – ၌၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တော –

အသုတ္တန္တနိဗဒ္ဓံ။ ။သုတ္တေသု(ပါဠိတော်တို့၌) အနိဗဒ္ဓံ–မစပ်မဖွဲ့အပ်သော၊ ပါဠိအနာရုဠှံ– ပါဠိတော်၌ မတက်ရောက်သော(မပါသော)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပကိဏ္ဏက ဓမ္မဒေသနာ ဟိ သင်္ဂဟံ န အာရောဟတိ = သီးသန့်မဟုတ်ဘဲ ရောရောနှောနှော ဟောအပ်သော ဒေသနာသည် သင်္ဂါယနာတင်ရာတွင် (ပါဠိတော်မှာ) မပါဝင်၊ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပကာသေန္တော အာဟ– ပါဠိဝိနိမုတ္တံတိ၊ (တစ်နည်း) "အသုတ္တန္တနိဗန္ဓံ"ဟူသော စကားကို သုတ္တန်အဘိဓမ္မာပါဠိတော်သို့ မတက်ရောက်သော ဒေသနာကို ရည်ရွယ်၍ဆို၏၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တံကိုကား ဝိနည်းပါဠိတော်သို့ မတက်ရောက်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

သြက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနာ။ ။ဉာဏေန အနုပဝိသိတွာ–ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်သက်ဝင်၍၊ အန္တရာ– သိက္ခာပုဒ် မပညတ်မီ အကြား၌၊ ကထိယမာနာ ဓမ္မဒေသနာ။ [သြက္ကမီယတေ–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ သြက္ကန္တာ၊ သြက္ကန္တာယေဝ သြက္ကန္တိကာ။]

သမ္ပရာယိကံ။ ။သမ္ပရေတဗ္ဗတော ပေစ္စဂန္တဗ္ဗတော သမ္ပရာယော၊ ["သံ+ပရ+ဧတဗ္ဗ"၌ သံအနက် မရှိ၊ ပရကို ပေစ္စ, ဧတဗ္ဗကို ဂန္တဗ္ဗဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် သံ+ပရသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, ဏပစ္စည်းဖြင့် "သမ္ပရာယော"ပြီး၏–ဟု ပြ၏၊ သမ္ပရေတဗ္ဗော (ကံကိလေသာတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တမလွန်၌ ရောက်ထိုက်၏) ဣတိ သမ္ပရာယော၊ သမ္ပရာယေ+ဘဝံ သမ္ပရာယိကံ(ဝဋ္ဋဘယံ။)

တည်စေတော်မူလျက် လည်းကောင်း၊ အပ္ပေကစ္စေ – တို့ကို၊ အနာဂါမိ၊ ပေါဖလေသု– အနာဂါမိဖိုလ်, သကဒါဂါမိဖိုလ်, သောတာပတ္တိဖိုလ်တို့၌၊ (ပတိဋ္ဌာပေန္တော – လျက် လည်းကောင်း၊) ဥပနိဿယပိရဟိတေပိ – မဂ်ဖိုလ် ရခြင်း၏ အားကြီးသော အကြောင်းမှ ကင်းသူ တို့ကိုလည်း၊ သဂ္ဂမဂ္ဂေ – နတ်ပြည် လမ်းကြောင်း၌၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တော – လျက် လည်းကောင်း၊ ဒီဃနိကာယပ္ပမာဏမ္ပိ –ဒီဃနိကာယ်ပမာဏ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမနိကာယပ္ပမာဏမ္ပိ – သော၊ ဓမ္မဒေသနံ – ကို၊ ကထေတိ – မူ၏၊ တံ – ထိုတရား ဒေသနာတော်ကို၊ သန္ဓာယ – ၍၊ ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ ကတွာတိ–ဟူသော၊ ဇော် (ဝစနံ)– ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တေန ဟိတိ – ကား၊ သုဒိန္နဿ –၏၊ ကာရဏဘူတေန – အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တေန အဇ္ဈာစာရေန – ထို လွန်ကျူးမှုကြောင့်၊ **သိက္ခာပဒံ ဣတ္ထ** – ပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္တော ဇဝ် ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယာ ဓမ္မဇာတိ – အကြင်တရားသဘောကို၊ သိက္ခိတဗ္ဗာ – ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာ ဓမ္မဇာတိ – သည်၊ သိက္ခာ – သိက္ခာမည်၏၊ ဣမိနာ – ဤတရားဖြင့်၊ ပဇ္ဇတေ – ရောက်အပ် ရအပ်၏၊ ဣတိ – ထိုသို့ ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ – ထို တရားသည်၊) ပဒံ – မည်၏၊ သိက္ခာယ – အဓိသီလ, စိတ္တနှင့် ဓိကပညာ, ၃ သိက္ခာ၏၊ ပဒံ – ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း တရားတည်း၊ သိက္ခာပဒံ – သိက္ခာ ၃ ပါး၏ ရောက်ကြောင်း ရကြောင်းတရား၊ သိက္ခာယ – ၏၊ အဓိဂမုပါယော– ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ ဣတိအတ္တော– နက်၊ အထ ဝါ – ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊

ဒီဃနိကာယပ္ပမာဏမ္ပိ။ ။လောကီလူတို့ တစ်ပုဒ်ကိုရွတ်ချိန်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ရှစ်ပုဒ်ပြီးအောင် ရွတ်နိုင်၏၊ အရှင်အာနန္ဒာ တစ်ပုဒ်ရွတ်ချိန်၌ ဘုရားရှင်သည် ၁၆ပုဒ်ပြီးအောင် ရွတ်တော်မူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုခဏ၌ ဟောအပ်သော တရားတော်သည် ဒီဃနိကာယ်– မဇ္ဈိမနိကာယ် တစ်မျိုးမျိုးလောက်များပေသည်။

တေန ဟိ။ ။"ကာရဏဘူတေန"ဖြင့် တေန၌ နာဝိဘတ်သည် အကြောင်း(ဟိတ်) အနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ ဟိအတွက် အထူးမဖွင့်သောကြောင့် အနက်မရ နိပါတ်မျှဟု သိစေ၏၊ "တေန"ဟု နိယမရှိသောကြောင့် အနိယမဝါကျထည့်၍ ပါဠိတော်အနက် ပေးရမည့်အကြောင်းကို ဝေရဥ္စကဏ္ဍအစ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။

ပဇ္ဇတေ၊ ပေ၊ အတ္တော။ ။"အဓိဂမုပါယောတိ အတ္တော"ဟူသော အနက်အဖွင့်၌ အဓိဂမသည် ပဇ္ဇတေ၏ ပဇ္ဇနကြိယာ (ဓာတ်နက်)ကို ဖွင့်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဇ္ဇတေ–သိအပ် ရအပ်၏"ဟုပေး၊ ဥပါယသည် ဣမိနာပုဒ်၏ ကရိုဏ်းအနက်ဖွင့်တည်း၊ "သိက္ခိတဗ္ဗာ–ကျင့်ထိုက်၏၊ ဣတိ သိက္ခာ"ဟု ပြ၍ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ,

(သိက္ခာယ – ၏၊) မူလံ – အခြေအမြစ်တည်း၊ နိဿယော – မှီရာတည်း၊ ပတိဋ္ဌာ– တည်ရာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတံ – ဤ သိက္ခာပဒံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ မေထုနဝိရတိယာ – မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ မေထုနသံဝရဿ – မေထုန်မှ စောင့်စည်းခြင်းကို၊ အဓိဝစနံ – ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ [နောက်ပုဒ်သည် ရှေ့ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း။] ဟိ – ချဲ့၊ မေထုနသံဝရော – ကို၊ [အဓိပ္ပေတော – ၌ စပ်၊] တဒညေသံ – ထို မေထုနဝိရတိမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာသင်္ခါတာနံ– သိက္ခာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သီလဝိပဿနာဈာနမဂ္ဂဓမ္မာနံ – တို့၏၊ [သီလဖြင့် အဓိသီလ သိက္ခာကို, ဈာနဖြင့် အဓိစိတ္တသိက္ခာကို, ဝိပဿနာမဂ်ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာကို ပြ၏။] ဝုတ္တတ္ထဝသေန – ဆိုအပ်ပြီးသောအနက် ၂ မျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဒတ္ထာ– ပဒမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ – ဤ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ ဟူသော

ဤသိက္ခာ ၃ပါးကို အရကောက်ပါ၊ "သိက္ခာယ–သိက္ခာ ၃ပါး၏+ပဒံ–သိကြောင်း ရကြောင်း တရားတည်း၊ သိက္ခာပဒံ –တရား"ဟု ပြု၍ ဤပထမပါရာဇိကအတွက်"မေထုနဝိရတိ"ကို အရ ကောက်ရသည်။

အထ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပဒံကို ပထမနည်းအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သိက္ခာ ၃ပါး၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့် မေထုနဝိရတိကိုပင် "မူလံ"ဟုလည်းကောင်း, အခြားသီလနှင့် သမာဓိပညာ တို့၏ မှီရာဖြစ်သောကြောင့် "နိဿယော"ဟုလည်းကောင်း, အခြားသီလနှင့် သမာဓိပညာတို့၏ . တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ပတိဋ္ဌာ"ဟုလည်းကောင်း, ရှေးရှေးပုဒ်ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြ၍ ဤ၃ပုဒ်လုံးပင် ပဒံ၏သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်, အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်သည်ဟု သိစေလို၍ "ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။ [ပစ္ဆိမံပစ္ဆိမံ("နိဿယော ပတိဋ္ဌာ"ဟူသော နောက်နောက်ပုဒ်သည်၊) ပဌမဿ ပဌမဿ (မူလံ နိဿယောဟူသော ရှေးရှေးပုဒ်၏) ဝေဝစနံ၊ ပတိဋ္ဌာတိ–သမ္ပယောဂဝသေန ဥပနိဿယဝသေန စ ဩကာသဘာဝေါ (တည်ရာ၏အဖြစ်)။] မူလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ မူလံ၊ နိဿယတိ ဧတ္ထာတိ နိဿယော၊ "နိဿီယတေတိ နိဿယော"လည်း သင့်၏၊ ပတိဋ္ဌဟတိ ဧတ္ထာတိ ပတိဋ္ဌာ။

မေထုနသံဝရော ဟိ။ ။မေထုန်မှရှောင်မှု သီလဟူသည် ဝိရတိစေတသိက်တည်း၊ ထို ဝိရတိသည် မိမိနှင့် ယှဉ်ဘက် စေတသိက်တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ယှဉ်ဘက် စေတသိက်ကို "သိက္ခာ"ဟုခေါ်၍ ထို သိက္ခာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိရတိကို သိက္ခာပဒဟု ခေါ်သည်၊ ထို ဝိရတိသည်ပင် အဒိန္နာဒါန ဝိရတိစသော အခြားသီလများနှင့် အထက် အထက် ဝိပဿနာဈာန် မဂ်ဖိုလ်တို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားသီလနှင့် ဝိပဿနာ စသည်ကို သိက္ခာဟုခေါ်၍ ထိုဝိရတိကို သိက္ခာပဒဟုခေါ်သည်၊ [ဝုတ္တတ္ထဝသေနာတိ–ပတိဋ္ဌာ အဓိဂမုပါယ ဝသေန (ရှေး ၂နည်း၌ပြခဲ့သော ပတိဋ္ဌာ, အဓိဂမုပါယ၏ အစွမ်းဖြင့်။)]

အယဉ္စ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"သိက္ခာပဒ"အရ ဝိရတိစေတသိက်ကို အရကောက်ရ ပုံကို အဘိဓမ္မာ–သိက္ခာပဒ ဝိဘင်းပါဠိတော်ဖြင့် သိပါ – ဟူလို၊ ထို ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ "ဝိရတိ

ပါဠိ၌၊ သိက္ခာပဒ္ဒန္တိ – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော – အလိုရှိအပ်၏၊ စ – ဆက်၊ အယံ အတ္ထော – ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ – သိက္ခာပဒဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ – သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော –၏။

အပိ စ–သည်သာ မကသေး၊ [အနက်သာ သိက္ခာပဒမည်သည် မဟုတ်သေး၊ ပါဠိတော်သဒ္ဒါလည်း သိက္ခာပဒမည်သေးသည် – ဟူလို၊] တဿ အတ္ထဿ – ထို မေထုနဝိရတိဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပကံ–ပြတတ်သော၊ ဝစနမ္ပိ – ယော ပန ဘိက္ခုစသော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် စကားကိုလည်း၊ သိက္ခာပဒန္တိ – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေး၏၊ စ – သာဓကကား၊ သိက္ခာပဒန္တိ ၊ ပေ၊ ဗျဉ္ဇနကာယောတိ– ဟူသော၊ ဧတံ (ဝစနံ) – ကို၊ (မဟာအဋ္ဌကထာယံ) ပိ – ၌လည်း၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [တတ္ထ – ထို သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ယော နာမ ကာယော– အကြင် နာမ်အပေါင်းသည်၊ ယော ပဒကာယော – အကြင် ပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ယော နိရုတ္တိကာယော – အကြင် ထုတ်ဖော် ရွတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်၊ ယော ဗျဉ္ဇနကာယော – အကြင်အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ – ထို ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သိက္ခာပဒန္တိ – ဒံ မည်၏။] အထဝါ – ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အနဘိဇ္ဈာ ဓမ္မပဒန္တိ – ဒံ ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ – ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဝါ – ဟောတော်မူအပ်ရာ၌၊ အနဘိဇ္ဈာ – အနဘိဇ္ဈာသည်၊ ဧကော – တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကောဋ္ဌာသော – တရားအစုတည်း၊ ဣတိအတ္ထော – သည်၊ ဟောတိ ယထာ – ကဲ့သို့၊ ဧဝံ – တူ၊ ဣဓာပိ–ဤ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ ဟူသောပါဠိ၌လည်း၊ **သိက္ခာပဒန္တိ** (ပဒဿ)– ၏၊ (အတ္ထော – ၌ စပ်၊) သိက္ခာ ကောဋ္ဌာသော – သိက္ခာ၏ တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ သိက္ခာယ – ၃ ပါး သော သိက္ခာ၏၊ ဧကော – တစ်ပါးသော၊

ကိုလည်းကောင်း, စေတနာကိုလည်းကောင်း, ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားများကိုလည်းကောင်း သိက္ခာပဒမည်၏”ဟု ၃ နည်းပြထား၏၊ ရှုပါလေ၊ ထို ၃ နည်းတွင် ဝိရတိကို ကောက်သောနည်းသာ မှချနည်းဖြစ်၍ ထို နည်းကိုသာ “မေထုနဝိရတိယာ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ”ဟု ပြထားသည်၊ မေထုန သံဝရ – ဟူသည်လည်း မေထုနဝိရတိ၏ ပရိယာယ်တည်း။

အပိ စ။ ။ဝိရတိသာ “သိက္ခာပဒ” အမည်ရလျှင်“သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ” ဟူသော ဤနေရာ၌ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် မပါဝင်သောကြောင့် “အပိစ”စသည်ကို မိန့်ရပြန်သည်၊ ဝိရတိ စသည်သာ သိက္ခာပဒ အမည်ရသည် မဟုတ်သေး၊ ထို ဝိရတိကိုပြသော “ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝ သမာပန္နော”စသော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်လည်း အနက်ကိုအကြောင်းပြု၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “သိက္ခာပဒ” အမည်ရသေးသည်– ဟူလို၊ နာမကာယော–စသည်၌ “ယော ပန ဘိက္ခု”စသော ပုဒ်အပေါင်းကိုပင် “နာမကာယ”ဟု ဆိုသည်၊ ပဒ–နိရုတ္တိ – ဗျဉ္ဇန တို့ကား နာမ၏ ပရိယာယ်တည်း။

ပဒေသော – ညွန့်ပြအပ်သော အစိတ် အပိုင်းတည်း၊ ဉာတိ ပိ အတ္ထော – ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။ [ပိဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော အမိဂမုပါယ, ပတိဋ္ဌာအနက်များကိုပေါင်း။]

ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စာတိ – ကား၊ ဒသ – န်သော၊ ကာရဏဝသေ– အကြောင်းအထူးတို့ကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတု – သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အဓိဂမနိယေ – ရထိုက်ကုန်သော၊ ဟိတဝိသေသေ– စီးပွားအထူးတို့ကို၊ ပဋိစ္စ – စွဲမှီ၍၊ အာဂမ္မ – ရှေးရှုရောက်၍၊ အာရဗ္ဘ – အာရုံပြု၍၊

သိက္ခာကောဋ္ဌာသော။ ။ဝိရတိအာဒယော၀ ဝုတ္တာ၊ [ဝိရတိ,စေတနာ, ဖဿာဒိသမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကို "ဝိရတိအာဒယော"ဟုဆိုသည်။] အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာ သိက္ခာတို့တွင်လည်းကောင်း အဓိသီလသိက္ခာများစွာတွင်လည်းကောင်း မေထုနဝိရတိသီလသည် တစ်ဖို့တစ်စု ဖြစ်သည်–ဟူလို။] ဤနည်း၌ ပဒသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောတည်း။ အထဝါ, ယထာ–ဟု တက်သော ဤနည်း၌လည်း ထိုအနက်ကိုပြသော သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ပါရအောင် ကာရကျပစာကြံပါ။ [တဒတ္ထဇောတကံ ဝစနမ္ပိ သိက္ခာပဒန္တိ ဉာဒမ္ပိ ဇတ္ထ (ဤနည်း၌) လဗ္ဘတေဝ။] "သိက္ခာပဒံ– သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၏ တစ်ဖို့တစ်စုဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ သီလ, ထိုသီလကိုပြသော သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ကို"ဟုပေး။

အတ္ထဝသေ။ ။ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ အဘိဓာန်လာ အတ္ထသဒ္ဒါ ဝသသဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို ရှေးဦးစွာ သိထားရာ၏၊ အတ္ထ၏ အနက်ကို အဘိဓာန်(၇၈၅)၌လည်းကောင်း၊ ဝသ၏အနက်ကို (၈၀၈)၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ၊ ဝသသဒ္ဒါကား ထိုအနက်များအပြင် ဘေဒ(အပြား)နှင့် ဝိသေသ အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ "အတ္ထဝသေတိ ဝုဗ္ဗိဝိသေသေ အာနိသံသ ဝိသေသေ"–သာရတ္ထ၊ ဤအလို "အတ္ထဝသေ–ကြီးပွားခြင်းဟူသော အကျိုးအာနိသင် အထူးတို့ကို"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးစေလို၏၊ အတ္ထသဒ္ဒါလည်း ဝုဗ္ဗိအနက်ဟောဟု ယူစေလို၏၊ ဝသသဒ္ဒါကား အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် တစ်နက်မျှမဟော, ဝိသေသအနက်ဟော–ဟု သိစေလိုသည်။

[**ဆောင်**] ဝသမူကား, စွမ်း–ပြား–ထူး–စပ်, စပ်ဖြစ်–အလို, အနက်ကို, ဟောဆိုခြောက်မျိုးလာ။

မေးဖွယ်။ ။ဝုဗ္ဗိအနက်ဟောဖြစ်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ "ကာရဏဝသေ, ဟိတဝိသေသေ" ဟူသော အဖွင့်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုကြီးပွားခြင်း အာနိသံသသည် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ကာရဏဝသေ"ဟု ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ကာရဏအနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့် ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ၊ ထို အာနိသင် ၁၀ပါးရမည်ကို မြင်တော်မူသောကြောင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရကား အာနိသင် ၁၀ပါးသည်ပင် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်သည်–ဟူလို။ [တေသံ ပန သိက္ခာပဒပညတ္တိကာရဏတ္တာ အာဟ–ဒသ ကာရဏဝသေတိ၊ ဒသ ကာရဏဝိသေသေတိ အတ္ထော။]

ဒသန္နံ – န်သော၊ ဟိတဝိသေသာနံ – စီးပွားအထူးတို့၏၊ နိပ္ဖတ္တိံ – ပြီးစီးခြင်းကို၊ သမ္ပဿမာနော – ကောင်းစွာ မြော်မြင်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊ ပည်ပေသာမိ–အံ့၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကာရဏာနှင့် ဟိတ။ ။ကာရဏာဝသေကို"ဟိတဝိသေသေ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ထပ်ဆင့်ဖွင့်ပြ၏၊ ဟိတသဒ္ဒါလည်း "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိဖလံ ဧတေနာတိ ဟိတံ"နှင့်အညီ မိမိအကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်းကို "ဟိတ"ဟု ခေါ်ရကား ကာရဏာနှင့်သဘောတူပင်ဖြစ်၏၊ "ဟိတ–စီးပွား"ဟု အနက်ပေးရာ၌ "စီးပွား"ဟူသည် ချမ်းသာသုခတည်းဟူသော အကျိုး၏ အကြောင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကာရဏာနှင့် ဟိတကို ဤနေရာ၌ ပရိယာယ်ဟူသာ မှတ်ပါ၊ ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် အခြားအနက်ကို ဆည်းသော စသဒ္ဒါ မထည့်ဘဲ"ဟိတဝိသေသေ"ဟု ဖွင့်လေသည်။ [ဝိမတိ၌ "အတ္ထ ဝသေတိ ဟိတဝိသေသေ အာနိသံသဝိသေသေ"ဟု ဟိတနှင့်အာနိသံသကို သဘောတူဖွင့်၏၊ အတ္ထကို ဝုဒ္ဓိဖွင့်သော သာရတ္ထနှင့် မတူသော်လည်း သူ့နည်းနှင့်သူ အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်သည်သာ၊ ဘာကြောင့်နည်း – လောက၌ စီးပွားတိုးတက်နေခြင်းကို "ကြီးပွားခြင်း"ဟု ခေါ်လေ့ရှိသော ကြောင့်တည်း။]

သာရတ္ထ။ ။အတ္ထောယေဝ ဝါ အတ္ထဝသော၊ ဒသအတ္ထေ ဒသကာရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဤအဖွင့်အလို အတ္ထသဒ္ဒါသည် ကာရဏာအနက်ဟောဟု မှတ်၊ "ဝသသဒ္ဒါအတွက် အနက်သီးခြားမရှိ၊ သွတ္ထဟုပြ၏၊ "အကြောင်းတို့ကို"ဟူသာ အနက်ပေး၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ "ဟိတဝိသေသေ"ကို အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်, သူ့သဘောကျ ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာမှ တစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။

သာရတ္ထတစ်နည်း။ ။အထ ဝါ–အတ္ထော(ဖလံ)တဒါ ယတ္တ ဝုတ္တိတာယ ဝသော တေသာတိ အတ္ထဝသော, ဟေတုတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဤနည်းလည်း အဋ္ဌကထာနည်းသို့ မလိုက်ဘဲ သူ့သဘောကျဖွင့်အပ်သော နည်းပင်တည်း၊ "တဒါယတ္တ ဝုတ္တိတာယ – ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည် အဖြစ်ကြောင့်"ဟူသော ဟိတ်ကိုထောက်၍ ဝသသဒ္ဒါလည်း အာယတ္တ အနက်ဟောဟု ဆိုလို၏၊ ထိုအလို "အတ္ထဝသေ– မိမိနှင့်စပ်သော အကျိုးရှိသော အကြောင်းတို့ကို"ဟု ပေးပါ။ [အတ္ထဝသန္တိဟေတုံ၊ အတ္ထော ဟိ ဖလံ၊ သော ယဿ ဝသေန ပဝတ္တတိ, သော အတ္ထဝသောတိ"ဟူသော တတိယပါရာဇိက သာရတ္ထလည်း ဤသဘောပင်တည်း။]

ပဋိစ္စ, အာဂမ္မ, အာရဗ္ဘ။ ။ပါဠိတော်လာ ပဋိစ္စဝယ် "ပဋိ–ရှေးရှု+ဣစ္စ–ရောက်၍"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် အာဂမ္မသည် ပဋိစ္စ၏ သဒ္ဒတ္ထ၊ "အာရဗ္ဘ"ကား (ထိုအတ္ထဝသ တို့ကို အာရုံပြု၍ မြော်မြင်တော်မူ၍ ပညတ်တော်မူသောကြောင့်) ပဋိစ္စ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ထို့ကြောင့်ပင် "နိပ္ဖတ္တိံ သမ္ပဿမာနော (ပြီးစီးခြင်းကို မြော်မြင်တော်မူသည်)ဣတိ ဝုတ္တံဟောတိ"ဟု အာရုံပြုပုံ မြော်မြင်ပုံ ဥဇုကတ္ထကို ဖွင့်ပြသည်။

ဏှာဒါနိ– ဍ္ဍ်၊ ဒသ – နံသော၊ တေ အတ္တဝသေ – ထို စီးပွားအထူးတို့ကို၊ ဒသေယန္တော – မှုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ –၍၊) သံဃသုဋ္ဌုတာယာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ– မူပြီ၊ တတ္ထ – ထို သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သံဃသုဋ္ဌုတာ နာမ– မည်သည်၊ သံဃဿ – ၏၊ သုဋ္ဌုဘာဝေါ – ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ သုဋ္ဌုဒေဝါတိ– ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ – လာသော ရာဇန္တေပုရပဝေသနသိက္ခာပုဒ်ဌာန၌ ကဲ့သို့၊ သုဋ္ဌု ဘန္တေတိ – ဟူ၍၊ ဝါ– ကောင်းပါပြီဘုရားဟူ၍၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ – စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ စ – ဆက်၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ တထာဂတဿ – ၏၊ ဝစနံ – တော်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ – လက်ခံ၏၊ ဝါ – လက်ခံ၍ ကျင့်၏၊ တဿ – ထိုရဟန်း၏၊ တံ – ထို လက်ခံခြင်းသည်၊ ဒီဃရတ္တံ – ရှည်စွာသော ညဉ့် ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ – သုခဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသောစီးပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ – လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာအလို့ငှာ၊ ဟောတိ – ဖြစ်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (စကားတော်ကို လက်ခံ၍ ကျင့်ခြင်း၏ ဟိတသုခအလို့ငှာ ဖြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သံဃဿ – ၏၊ သုဋ္ဌုဘန္တေတိ – ဟူ၍၊ ဝါ – ကောင်းပါပြီဘုရား ဟူ၍၊ မမ – ငါဘုရား၏၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ – စကားတော်ကို လက်ခံခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပညပေဿာမိ – မူအံ့၊ အသမ္ပဋိစ္ဆနေ – လက်မခံခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကိုလည်း ကောင်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆနေ – ၌၊ အာနိသံသံ စ – အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေတွာ– မူ၍၊ ဗလက္ကာရေန– အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ– အနိုင်အထက်၊ န အဘိဘဝိတွာ–

သံဃသုဋ္ဌုတာ။ ။"သုဋ္ဌု+ဘာဝေါ သုဋ္ဌုတာ၊ သံဃဿ+သုဋ္ဌုတာ သံဃသုဋ္ဌုတာ"ဟု ပြုစေလို၍ "သံဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သုဋ္ဌုဒေဝ"ဟူသော စကားသည် ရတနဝဂ် ရာဇန္တေပုရသိက္ခာပုဒ်၌ လာ၏၊ ထိုစကားရပ်၌ "သုဋ္ဌု"သည် ကောသလမင်း၏ စကားကို ဆတ္တပါဏိ ဥပါသကာက လက်ခံပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုဋ္ဌုကို "ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့် အစဉ်ကို ကြည့်၍ သုဋ္ဌု၌ "ကောင်းပါပြီ"ဟုသာ မပေးဘဲ"ကောင်းပါပြီဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်း"တိုင်အောင် ပေးရမည်ဟု သိပါ။

ယော စ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။"သံဃသုဋ္ဌုတာ"သည် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းကြောင့် ရနိုင်သော "ဟိတဝိသေသ"တွင် ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် စကားတော်ကို လက်ခံမှုသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ဟိတဝိသေသဖြစ်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယော စ"စသည်မိန့်၊ ဘုရားစကားတော်ကို လက်ခံလိုက်နာသူမှာ အရှည်သဖြင့် ဟိတသုခကို ရနိုင်သောကြောင့် စကားလက်ခံမှုကိုပင် "ဟိတဝိသေသ"ဟု ဆိုသည်–ဟူလို၊ ဤစကားစဉ်အရ – အဆက်ဆက် ဖြစ်လတ္တံ့သော စီးပွား၏ ဟိတ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော စကားတော် နာခံမှုအပေါ်၌ တင်စားထားသောကြောင့် သံဃသုဋ္ဌုတာကို "ဖလူပစာရ စကား"ဟု မှတ်။

မလွှမ်းမိုးမူ၍၊ (ပညပေဿာမိ – အံ့၊) ဣတိ ဧတမတ္ထံ – ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အာဝိကရောန္တော – ထင်စွာ ပြုတော်မူလျက်၊ သံဃသုဋ္ဌုတာယာတိ – ဟူ၍၊ အာဟ – မူပြီ။

သံဃဖာသုတာယာတိ – ကား၊ သံဃဿ –၏၊ ဖာသုဘာဝါယ–ဣရိယာပုထ် ၄. ဖြာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ သဟဇီဝိကာယ – အတူတကွ အသက်မွေးကြောင်း ဖြစ်သော၊ သုခဝိဟာရတ္ထာယ – ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ပညပေဿာမိ၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာတိ** – ကား၊ ဒုမ္မင်္ကူနာမ – ဒုမ္မင်္ကုတို့မည်သည်၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ – သီလ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ယေ – အကြင် ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မင်္ကုတံ – အရှိန်အဝါ မရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ အာပါဒိယမာနာပိ – ရောက်စေအပ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဝါ – ရောက်အောင် ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဒုက္ခေန –

အာဝိကရောန္တော။ ။"ဤသို့ သိက္ခာပုဒ်ကိုပညတ်ခြင်းသည် ကောင်းပါသည် ဘုရား"ဟု သံဃာအားလုံးက စကားတော်ကို နာခံကြခြင်းဟူသော သံဃသုဋ္ဌုတာကို မိန့်တော်မူ သဖြင့် "သိက္ခာပုဒ်ကို လက်မခံလျှင် ယခုပစ္စုပ္ပန်နှင့် နောင်သံသရာ၌ မည်ကဲ့သို့ အပြစ်ကို ရကြလိမ့်မည်၊ လက်ခံလျှင် မည်ကဲ့သို့ ဟိတသုခရနိုင်သည်"ဟု အကျိုးအပြစ်များကို (သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မမူမီ) ပြတော်မူသေးကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ တန်ခိုးအား အခြံအရံအားကို အသုံးပြု၍ "ငါ့စကားကို နာခံရမည် ဟု အတင်းအကြပ် အမိန့်တော် မရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထင်ရှား ပြပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မာ၊ပေ၊အာဝိကရောန္တော"ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ ["အာဝိကရော န္တော"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုသို့ ဟောပြတော်မူသေးကြောင်းကို တိုက်ရိုက် မပြ, သွယ်ဝိုက်၍ပြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဟဇီဝိ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။သံဃဖာသုတာ–ဟူသည် ဣရိယာပုထ် ၄ပါးလုံး၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ချမ်းသာစွာနေရလျှင် သံဃာအချင်းချင်း အတူတကွအသက်မွေးရခြင်း (သွားအတူ နေအတူ)ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သုခဝိဟာရတ္ထာယကို "သဟဇီဝိကာယ"ဟု ဖွင့်သေးသနပြသည်၊ ["ဇီဝတိ ဧတာယာတိ ဇီဝိကာ=အသက်မွေးကြောင်း၊" သဟ+ဇီဝိကာ သဟဇီဝိကာ၊ "သဟဇီဝိတာယ" ဟုလည်းရှိ၏၊ ဇီဝေါ ယဿ အတ္ထိတိ ဇီဝီ၊ သဟ+ဇီဝီ သဟဇီဝီ၊ "တဿ+ဘာဝေါ သဟဇီဝိတာ"ဟု ပြု၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။] သုခဝိဟာရာဘာဝေ သဟဇီဝနဿ အဘာဝတော သဟဇီဝိကာပိ (တာပိ) သုခဝိဟာရော ဝုတ္တော၊ သုခဝိဟာရောနာမ စတုန္နံဣရိယာပထဝိဟာရာနံ ဖာသုတာ။ [ဖာသုနော+ဘာဝေါ ဖာသုတာ၊ သံဃဿ+ဖာသုတာ သံဃဖာသုတာ။]

ဒုမ္မင်္ကူနာမ။ ။"ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ"သည် ဒုမ္မင်္ကု၏ဟောနက် (အဘိဓေယျ)တည်း၊ မင်္ကုတံကို"နိတ္တေဇတံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "မင်္ကု–အရှိန်အဝါမရှိသူ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်၊ ဝိမတိ၌ နိတ္တေဇတံကို"အဓောမုခတံ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သေး၏၊ ရှက်သောကြောင့် မျက်နှာအောက်ချ

ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ဝါ–ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ပြုမှ၊ (မက္ကုတ်–သို့) အာပဇ္ဇန္တိ–န်၏၊ ဝီတိက္ကမံ–ကို၊ ကရောန္တာ – ပြုနေကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ – ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ ဝါ – ပြုပြီး၍လည်းကောင်း၊ န လဇ္ဇန္တိ–မရှက်တတ်ကုန်၊ [မျက်နှာပြောင်တိုက်သည်–ဟုလို၊] တေသံ – ထိုဒုဿီလ ရဟန်းတို့ကို၊ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ – နှိပ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညပေဿာမိ – အံ့၊) ဟိ – မှန်၊ တေ – ထို ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သိက္ခာပဒေ– သည်၊ အသတိ – မရှိလသော်၊ တုမှေဟိ – အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကိံ–ကို၊ ဒိဋ္ဌံ – မြင်အပ်သနည်း၊ ကိံ – ကို၊ သုတံ – ကြားအပ်သနည်း၊ အမှေဟိ – တပည့်တော်တို့သည်၊ ကိံ – ကို၊ ကတံ – ပြုအပ်သနည်း၊ ကတရသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ – ကြောင့်၊ ကတမံ အာပတ္တိံ – သို့၊ ရောပေတွာ – တင်၍၊ အမှေ – တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှာထ– န်သနည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ပြော၍၊ သံဃံ– ကို၊ ဝိဟေဌေဿန္တိ–ညှဉ်းဆဲကုန်လတ္တံ့၊ ပန – အနွယကား၊ သိက္ခာပဒေ– သည်၊ သတိ – သော်၊ တေ–ထို ဒုဿီလရဟန်းတို့ကို၊ သံဃော – သည်၊ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ဒဿေတွာ – ပြ၍၊ ဓမ္မေန – ဟုတ်မှန်သော သဘောဝတ္ထု ဖြင့်၊ ဝိနယေန–စောဒနာ သာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္ထုသာသနေန – မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဉာတ်ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟေဿတိ – နှိပ်နိုင်လတ္တံ့၊ တေန– ကြောင့်၊ ဒုမ္မင်္ကူနံ၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဟာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ – ပြီ။

ထားသူကို "မင်္ကု"ခေါ်သည်–ဟုလို၊ မင်္ကု၏ ဓာတ်ပစ္စည်းကို မတွေ့ရ၊ မကိဓာတ်, ဂတိအနက် ဥပစ္စည်းကြံ၍ "မင်္ကံ ယန္တိ နိဒ္ဒေဇတံ အာပါဒိယန္တိ–အရှိန်အဝါ မရှိသူတို့၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်၏၊ ဣတိမင်္ကူ"ဟု ပြုပြီးလျှင် "ဒုက္ခေန+မင်္ကူ"ဟု ဆက်၍ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ပါ။

ဒုဿီလ။ ။ဒုဿီလဟူရာ၌ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အရာဝယ် "ဒု"သဒ္ဒါသည် အဘာဝအနက်ကိုဟော၏၊ "နတ္ထိ+သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ–သီလမရှိသူတို့"ဟုပြု၊ သံဃာဒိသေသ်စသော သိက္ခာပုဒ်များအတွက်လည်း "ဒုမ္မင်္ကူနံနိဂ္ဂဟာယ"ဟူသော အကျိုးရသောကြောင့် သံဃာဒိသေသ်စသော သီလပျက်သော ဒုမ္မင်္ကုဒုဿီလအတွက် "ဒုသိတံ+သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ–ဖျက်အပ်သော သီလရှိသူတို့"ဟု ဝိမတိ ပြုသည်၊ ထို ၂မျိုးသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရှက်မရှိရကား အရှိန်အဝါမရှိအောင် နှိပ်အပ်သော်လည်း မျက်နှာမပျက်ဘဲ, မျက်နှာပြောင်တိုက်၍ သံဃာထဲ၌နေရဲသောကြောင့် "ဒုမ္မင်္ကူ–ခဲယဉ်းစွာ အရှိန်အဝါမရှိသူ့အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သူများ" ဖြစ်ကြသည်။

ဓမ္မေနစသည်။ ။ဓမ္မေနာ တိအာဒီသု ဓမ္မောတိ ဘူတံ ဝတ္ထု၊ ဝိနယောတိ–စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ (အပြစ်တင်ခြင်း, အပြစ်ကို အမှတ်ရအောင် သတိပေးခြင်း)၊ သတ္ထုသာသနံတိ– ဉတ္တိသမ္ပဒါ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒါ စ (အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစွာရွတ်အပ်သော ဉတ်ကမ္မဝါစာသည် သတ္ထုသာသန(ဘုရားအဆုံးအမ) မည်၏။

ပေသလာနံ၊ ပေ၊ ယာတိ – ကား၊ ပေသလာနံ – လူနတ်အများ လေးစားချစ်ခင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ [ပေသလ ပုဒ်ပြီးပုံကို "ဝိဂရဟိ" အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ပိယသီလာနံ – ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ – တို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ–ချမ်းသာစွာနေနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညပေဿာမိ–အံ့၊) ဟိ–ချဲ့၊ ပိယသီလာ – နံသော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ – ပြုထိုက်မပြုထိုက်သော၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ – အပြစ်ရှိ အပြစ်မရှိသော၊ ဝေလံ – စည်းကမ်းကို၊ မရိယာဒံ – အပိုင်းအခြားကို၊ အဇာနန္တာ – မသိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ – သိက္ခာ ၃ ပါးအပေါင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ ဃဋမာနာ–စေ့ဆော် ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကုန်လသော်၊ ကိလမန္တိ – ပင်ပန်းကြရကုန်၏၊ သန္ဒိဟမာနာ – တွေးတော ယုံမှားကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥဗ္ဗဠ္ဌာ – နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – နံ၏၊ [ဥဗ္ဗဠ္ဌာ–ပီဠိတာ၊ ဥ + ဝဟ (ကာရိတ်ကျေ) တ ပစ္စည်းဖြစ်၍ " သံဃာမှ ထွက်သွားစေအပ်ကုန် "ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊] ပန – အနွယကား၊ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ – သော၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ – သော၊ ဝေလံ – ကို၊ မရိယာဒံ – ကို၊ ဉတွာ – ၍၊ သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ – ငှာ၊ ဃဋမာနာ – နံလသော်၊ နကိလမန္တိ – နံ၊ (အ) သန္ဒိဟမာနာ – မတွေးတော မယုံမှားကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥဗ္ဗဠ္ဌာ – နံသည်၊ နဟောန္တိ – မဖြစ်ကုန်၊ တေန – ကြောင့်၊ နေသံ – ထိုပေသလ ရဟန်းတို့၏၊ သိက္ခာပဒပညာပနာ – သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်းသည်၊ ဖာသုဝိဟာရာယ – ငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏။

ဝါ – တစ်နည်း၊ ဒုမ္မင်္ကူနံ – ခယဉ်းသဖြင့် အရှိန်အဝါမဲ့သူတို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ ဝါ – ဒုသီလဖြစ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ – တို့ကို၊ ယော နိဂ္ဂဟော – အကြင် နှိပ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) သွေဝ – ထို နှိပ်ခြင်းသည်ပင်၊ ဧတေသံ – ဤ ပေသလရဟန်းတို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရော – ချမ်းသာစွာနေရကြောင်း

သန္ဒိဟမာနာ။ ။"သန္ဒေဟ"သဒ္ဒါသည် ယုံမှားသံသယအနက်ကို ဟော၏၊ သံပုဗ္ဗ+ ဒိဟဓာတ်, ဏပစ္စည်းတည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း ဘူဝါဒိအပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းဖြင့် "သန္ဒိဟမာနာ"ဟု ဖြစ်စေ, ဏကို ဧဝုဒ္ဓိပြု၍ "သန္ဒေဟမာနာ"ဟုဖြစ်စေ, ဤ ၂မျိုးသာ ရှိသင့်၏၊ "သန္ဒိဋ္ဌမာနာ"ကား ပါဌ်ပျက်သာ။ ["အပ္ပက္ခရ မသန္ဒိဒ္ဓံ"ဟူရာ၌ကား တ–ပစ္စည်းဖြစ်၍ သန္ဓေ့ခါပုဒ်ကဲ့သို့ "အသန္ဒိဒ္ဓံ"ဟု ရှိရသည်၊ မာနပစ္စည်း၏ ရှေ့က တ–ပစ္စည်းလည်း မနေရသောကြောင့် "သန္ဒိဒ္ဓမာနာ"ဟုလည်း မရှိသင့်။]

ဖာသုဝိဟာရာယ။ ။ရှေ့၌ သုခဝိဟာရတ္ထာယသည် ဣရိယာပုထ် ၄ပါး၌ သွားလာ နေထိုင်ရာဝယ်ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းတည်း၊ ဤ"ဖာသုဝိဟာရ"ကား သိက္ခာပုဒ်ကို ကျင့်ဖို့ရန် အားထုတ်ရာ၌ ကိုယ်စိတ်၂ပါး၏ ချမ်းသာခြင်းတည်း။

သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ–တို့ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဥပေါသထော–ဥပုသ်ကံသည်၊ န တိဋ္ဌတိ – မတည်၊ ပဝါရဏာ – ပဝါရဏာကံသည်၊ န တိဋ္ဌတိ–မတည်၊ သံဃကမ္မာနိ–ကြွင်းသော သံဃကံတို့သည်၊ [ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဥပုသ် ပဝါရဏာမှ ကြွင်းသော ကံကိုသာ ယူ။] န ပဝတ္တန္တိ – နိ၊ သာမဂ္ဂီ – ညီညွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ – သံဃာ၏ ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ [သမဂ္ဂါနံ + ဘာဝေါ သာမဂ္ဂီ (ဤပစ္စည်း ထပ်သက်)၊] န ဟောတိ – မဖြစ်၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ အနေကဂ္ဂါ – တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်မရှိကုန်သည်၊ ဝါ – မတည်ကြည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာကမ္မဋ္ဌာနာဒီနိ – ပါဠိကို သင်ယူခြင်း, အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန်မေးခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ အနုယုဉ္ဇိတုံ – အားထုတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ – မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ပန – အနွယကား၊ ဒုဿီလေသု – တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟိတေသု – နှိပ်အပ်ကုန်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗောပိ – သော၊ အယံ ဥပဒ္ဒဝေါ – ဤ ဘေးရန်သည်၊ န ဟောတိ – မဖြစ်တော့၊ တတော – ထိုသို့ ဘေးရန် မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပေသလာ– နိသော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဖာသု– ဖွာ၊ ဝိဟရန္တိ – နေကြရကုန်၏၊ ဇဝံ – လျှင်၊ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ ဧတ္ထ – ၌၊ ဒွိဓာ – ၂ပါး အပြားအားဖြင့်၊ [ပိယသီလာ ဟိ ဘိက္ခူ – စသည်ဖြင့် ပြအပ်သောနည်း, ယော ဝါ ဒုမ္မင်္ကူနံ – စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော နည်းအားဖြင့်] အတ္ထော – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယာတိ(ဧတ္ထ)– ၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ– မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ နာမ – အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့မည်သည်၊ အသံဝရေ– မစောင့်စည်းခြင်း၌၊ ဌိတေန–တည်သော ရဟန်းသည်၊ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ – ထို အတ္တဘော၌ပင်၊ ပတ္တဗ္ဗာ – ရောက်ထိုက်ကုန်သော၊ ပါဏိပ္ပဟာရ ၊ ပေ၊ ဝိပ္ပဋိသာရာဒယော – လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း, တုတ်ဖြင့် ရိုက်ခြင်း, လက်ကို ဖြတ်ခြင်း, ခြေကို ဖြတ်ခြင်း, အကျော်အစော မရှိခြင်း, အခြွေအရံ မရှိခြင်း, နှလုံးမသာယာခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ဒုက္ခဝိသေသာ –

အာသဝါနံ။ ။အာသဝပုဒ်၏ အနက်ကို ဝိနယပညတ္တိယာစနခန်း "အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ" ပုဒ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဝိနည်းပညတ်တော် မရှိလျှင် မေထုန်မှု အဒိန္နာဒါနမှု စသည်ကို ပြုကြလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ပြုမှုကြောင့် ယခုဘဝ၌ လက်–တုတ် စသည်ဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရခြင်း, လက် ခြေ အဖြတ်ခံရခြင်းစသော ဘေးများဖြစ်နိုင်၏၊ နောင်သံသရာ၌လည်း အပါယ်ဘေးနှင့် အဆက်ဆက်ဝင့်ပါခြင်း ဘေးများ ဖြစ်နိုင်သည်။ [သမ္မုခါဂရဟဏံ (မျက်မှောက် အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းသည်) အကိတ္တိ၊ ပရမ္မုခါဂရဟဏံ အယသော၊ အထ ဝါ သမ္မုခါ ပရမ္မုခါဂရဟဏံ အကိတ္တိ၊ ပရိဝါရဟာနိ (အခြွေအရံ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်) အယသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။]

ဒုက္ခအထူးတို့တည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ – နှ်သော၊ ဣမေသံ အာသဝါနံ– ဤ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့ကို၊ သံဝရာယ – စောင့်စည်းခြင်းငှာ၊ ပိဓာနာယ – ပိတ်ခြင်းငှာ၊ အာဂမနမဂ္ဂထကနာယ – လာကြောင်းလမ်းကို ပိတ်ခြင်းငှာ၊ (သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိ၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်။

သမ္ပရာယိ၊ ပေ၊ ပဋိဃာတာယာတိ (ဧတ္ထ) – ၌၊ သမ္ပရာယိကာ – တမလွန် ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနာမ – တို့မည်သည်၊ အသံဝရေ – ၌၊ ဌိတေန – တည်သူသည်၊ ကတပါပကမ္မမူလကာ – ပြုအပ်သော မကောင်းမှုကံလျှင် အရင်း ခံရှိကုန်သော၊ သမ္ပရာယေ – ၌၊ နရကာဒိသု – ငရဲ အစရှိသည်တို့၌၊ ပတ္တဗ္ဗာ – ရောက်ထိုက်ကုန်သော၊ ဒုက္ခဝိသေသာ – တို့တည်း၊ တေသံ – ထို တမလွန် ဘဝ၌ဖြစ်သော ဒုက္ခအထူးတို့၏၊ ဝါ – တို့ကို၊ ပဋိဃာတတ္ထာယ – ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပဋိပဿမ္ဘနတ္ထာယ – ငြိမ်းအေးခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝူပသမတ္ထာယ – နောက်ထပ် မပေါ်လာအောင် ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သိက္ခပဒံ ပညပေဿာမိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယာတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္ထံ – လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို၊ ဟိ, ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ – ထုတ်၍ပြဦးအံ့၊) သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းသည်၊ သတိ – သော်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ – ပညတ်အပ်သော သိက္ခာ ပုဒ်တော်ကို၊ ဉတွာ ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ယထာပညတ္တံ – အကြင်အကြင် ပညတ်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ – ကျင့်နေကုန်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့ကို၊ ဒိသွာ ဝါ –သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပသန္နာ – မကြည်ညိုသေးကုန်သော၊ ယေ ပဏ္ဍိတမနုဿာ– အကြင် ပညာရှိ လူတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေပိ – ထို ပညာရှိ လူတို့သည်လည်း၊ [ပသာဒံ အာပဇ္ဇန္တိ – ၌ စပ်၊] လောကေ – ၌၊ မဟာဇနဿ – ၏၊ ယာနိ ရဇ္ဇန ဒုဿန မုယှနဋ္ဌာနာနိ – အကြင် နှစ်သက်ခြင်း၏တည်ရာ, အမျက်ထွက်ခြင်း၏ တည်ရာ, တွေဝေခြင်း၏တည်ရာ အာရုံတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [မေထုနာဒီနိ ရဇ္ဇန ဋ္ဌာနာနိ၊ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဒုဿနဋ္ဌာနာနိ၊ – ဋီကာ၌ မုယှနဋ္ဌာန မပါ၊ "သုရာပါနာဒီနိ မုယှနဋ္ဌာနာနိ" ဟု ထည့်သင့်၏။] တေဟိ – ထို အာရုံတို့မှ၊

ပဋိဃာတတ္ထာယ။ ။ဤ ပဋိဃာတကိုပင် "ပဋိပဿမ္ဘန, ဝူပသမ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "သမ္ပရာယိကဒုက္ခကို ယခုဘဝက ပယ်သတ်ခြင်း"ဟူသည် ထိုဒုက္ခများ မပေါ်လာအောင် အကုသိုလ်ကို ငြိမ်းစေခြင်းပင်တည်း – ဟူလို၊ ပဋိပဿမ္ဘနဖြင့် ယခုဖြစ်ဖွယ် အကုသိုလ်ကို ငြိမ်းစေပုံကို ပြ၏၊ ဝူပသမဖြင့် နောက်ထပ် မပေါ်အောင် ငြိမ်းစေပုံကို ပြ၏–ဟု ကြံပါ။

သကျပုတ္တိယာ–သာကီဝင်မင်းသား ဘုရားသားတော် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ သမဏာ– တို့သည်၊ အာရကာ – ဝေးစွာ၊ ဝိရတာ – ရှောင်ကြဉ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္វာ)၊ ဝိဟရန္တိ ဝတ – နေနိုင်ကြပါပေကုန်စွာ့တကား၊ ဒုက္ခရံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုကို၊ ကရောန္တိ ဝတ – ပြုနိုင်ကြပါပေကုန်စွာ့တကား၊ ဘာရိယံ – ဝန်လေးသောအမှုကို၊ ကာရောန္တိ ဝတ – တကား၊ ဣတိ – ဤသို့ တွေး၍၊ ပသာဒံ– သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ– န်၏၊ (ကော ဝိယ–အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ဝိနယပိဋကေ–၌၊ ပေါတ္ထကံ –ပေစာကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော – မိစ္ဆာအယူရှိသော ၊ ကတဝေဒီ – ပြုအပ်သော ကျေးဇူးကို သိလေ့ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏော – သည်၊ (ပသာဒံ – သို့၊ အာပဇ္ဇတိ) ဝိယ – ကဲ့သို့တည်း၊ တေန – ကြောင့်၊ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ – သည်၊) ဝုတ္တံ – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာတိ – ကား၊ သာသနေ – တော်၌၊ ပသန္နာ– ကြည်ညိုပြီးကုန်သော၊ ယေ ကုလပုတ္တာ – တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေပိ – ထိုအမျိုး ကောင်းသားတို့သည်လည်း၊ [“ယေပိ အပ္ပသန္နာ, တေ” တုန်းကကဲ့သို့ “တေ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ”ဟု ပိ မပါဘဲ ရှိသင့်၏၊] သိက္ခာပဒပညတ္တိံ – ကို၊ ဉ တွာ ဝါ– သော်လည်းကောင်း၊ ယထာပညတ္တံ – အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ – န်သော၊ ဘိက္ခူ– တို့ကို၊ ဒိသွာ ဝါ –သော်လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင် အရှင်တို့သည်၊ ယာဝဇီဝံ– အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဝါ – အသက်ရှည်သမျှ၊ ဧကဘတ္တိကာ – တစ်ယောက် တည်းသာ အိပ်ရခြင်းရှိသော [တချို့စာ၌ “ဧကဘတ္တိကာ”ကျသည်၊] ဧကဘတ္တံ – တစ်ထပ်တည်းသော နံနက်စာရှိသော၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သောအကျင့်ကို၊ ဝိနယ သံဝရံ – စောင့်စည်းအပ်သော ဝိနည်းကို၊ အနုပါလေန္တိ –အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြ ကုန်၏၊ (တေ) အယျာ – တို့သည်၊ အဟော ဒုက္ကရကာရိနော – အော် ခဲယဉ်း သဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို ပြုနိုင်ကြပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ – ဤသို့တွေး၍၊ ဘိယျော ဘိယျော – လွန်စွာ လွန်စွာ၊ ဝါ – တိုး၍ တိုး၍၊ ပသီဒန္တိ – န်၏၊ တေန – ကြောင့်၊ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာတိ – ဟူ၍ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – ပြီ။

သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ (ဧတ္ထ)– ၌၊ သဒ္ဓမ္မော–သည်၊ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော – မှလည်း ကောင်း၊ ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော – လည်းကောင်း၊ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မ –လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ တိဝိဓော – ၃ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ – တို့တွင်၊ ပိဋကတ္တယ သင်္ဂဟိတံ –. ပိဋကတ် ၃ ပုံဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော**နာမ– မည်၏၊ တေရသ–န်သော၊ ဓုတဂုဏာ – ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဓုတင်တို့လည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ–န်သော၊ ခန္ဓက ဝတ္တာနိ – ဝတ်တို့ လည်းကောင်း၊

[စုဋ္ဌဝါ – ဝဏ္ဏက္ခန္ဓကၡ္ လာသော ဝတ် ၁၄ ပါး] ဒွေ အသီတိ – ၈၂ ပါးသော၊ မဟာဝတ္တာနိ–ဝတ်ကြီးတို့လည်းကောင်း၊ [တဇ္ဇနီယကံ စသည် ပြုခိုက်၌ ကျင့်ရသော ဝတ်ကြီးများ။] သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ – သဿနာ တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ–ဤ အလုံးစုံသည်၊ **ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော** နာမ–မည်၏၊ စတ္တာရော–န်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ–တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ–န်သော၊ သာမညဖလာနိ စ – တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရဟန်းအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖိုလ် ၄ ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ [သမဏာသ – သမဏအစစ်၏ + ဘာဝေါ သာမညံ၊] နိဗ္ဗာနဉ္စ– လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ – သည်၊ **အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော** နာမ–မည်၏၊ ဝါ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မ မည်၏၊ သော သဗ္ဗောပိ – ထို အလုံးစုံသော သဒ္ဓမ္မသည်လည်း၊ [တသ္မာပြင်ဘက်က စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ – ၌ စပ်၊] ယသ္မာ– ကြောင့်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သည်၊ သတိ – သော်၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ သိက္ခာ ပဒဉ္စ – ကိုလည်းကောင်း၊ တဿ–ထို သိက္ခာပုဒ်၏၊ ဝိဘင်္ဂဉ္စ – အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကိုလည်းကောင်း၊ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ – ထို သိက္ခာပုဒ် ဝိဘင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထွန်းပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ အညံ – သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ စ – ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏန္တိ – သင်ယူကြကုန်၏၊ (ဤစကားဖြင့် ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မကို ပြ၏၊) ယထာပညတ္တဉ္စ – အကြင် အကြင် ပညတ်တော်အတိုင်းလည်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနာ – ကျင့်ကုန်လျက်၊ ပဋိပတ္တိ–ကို၊ ပူရေတွာ –၍၊ (ဤစကားဖြင့် ပဋိပတ္တိ သဒ္ဓမ္မကိုပြ၏၊) ပဋိပတ္တိယာ–ဖြင့်၊ အဓိဂန္တဗ္ဗံ – ရထိုက်သော၊ လောကုတ္တရဓမ္မံ–ကို၊ ဝါ – လောကုတ္တရာတရားဟူသော ပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ – ရကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သိက္ခာပဒပညတ္တိ ရှိလျှင် ၃ ပါးသော သဒ္ဓမ္မကို ရနိုင်သောကြောင့်၊) သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းကြောင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကော– ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧဝံ – ကြောင့်၊ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ–ပြီ။ [တသ္မာကို အကျယ်အနက်ပေးလျှင် သိက္ခာပဒပညတ္တိ ပါဝင်သွားသောကြောင့် တသ္မာနောက်၌ “သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ” ရှိနေခြင်းသည် ပိုဟန်တူ၏၊ အင်္ဂုတ္တရ, ဒသက–ဥပါလိဝဂ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ပိုသည်။]

ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ (ဧတ္ထ) – ၌၊ (ဂုဏ္ဌတ္တံ, ဟိ ဉဒ္ဒရိတွာ ဒဿေမိ) သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–သည်၊ သတိ–သော်၊ သံဝရဝိနယော စ–သံဝရဝိနည်းလည်းကောင်း၊

သံဝရဝိနယော။ ။သီလ, သတိ, ဉာဏ, ခန္တီ, ဝီရိယဟူသော သံဝရ ၅ပါးကိုပင် “ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံဝရဏတော သံဝရော, ဝိနယနတော ဝိနယောတိ စ ဝုစ္စတိ = မိမိဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်ထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော ကာယဒုစရိုက်စသည် တို့ကို စောင့်ရှောက်တတ် ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် သံဝရဟုလည်းကောင်း ဝိနယဟုလည်းကောင်း, ဆိုအပ်၏”၊ ဤအဖွင့်ကြည့်၍ သံဝရနှင့် ဝိနယကို အရတူဟု မှတ်။

ပဟာနဝိနယော စ–လည်းကောင်း၊ သမထဝိနယော စ – လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိဝိနယော စ – လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ စတုဗ္ဗိဓောပိ – သော၊ ဝိနယော – သည်၊ ဝါ – ကို၊ အနုဂ္ဂဟိတော – ချီးမြှောက်အပ်သည်၊ ဥပတ္ထမ္ဘိတော – ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ သုပတ္ထမ္ဘိတော – ကောင်းစွာထောက်ပံ့အပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – ပြီ။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗာနေဝ – အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာနိ ပဒါနိ–ဤ သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမိတိ ဣမိနာ ဝစနေန – ဿာမိဟူသော ဤစကားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ – ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ တတြ – ထိုသို့ ယှဉ်စေရာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပဌမပစ္ဆိမပဒယောဇနာ – ပထမပုဒ် နောက်ဆုံးပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ဝါ – ယှဉ်စပ်၍ ပြခြင်းတည်း၊ [အာဒိအန္တဒီပကနည်း, မိဂပဒဝလဉ္ဇန နည်းအားဖြင့် အစနှင့် အဆုံးကို ယှဉ်စပ်၍ ပြမည် – ဟူလို၊] သံဃသုဋ္ဌုတာယ – သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေဿာမိ – အံ့၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ – သံဝရပဟာန, သမထပညတ်, ၄ ရပ်သော ဝိနည်းကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သိက္ခာပဒံ ပည ပေဿာမိ၊ ဣတိ အယံ – ကား၊ (ပဌမ ပစ္ဆိမ ပဒယောဇနာ – တည်း။)

အပိ စ–သည်သာမကသေး၊ ဧတ္ထ–ဤသံဃသုဋ္ဌုတာယအစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ယံ သံဃသုဋ္ဌု – အကြင် သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ – ထို သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီ ဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်းသည်၊ သံဃဖာသု – သံဃာအများ၏ ဣရိယာပုတ်, ၄ ဖြာ ချမ်းသာစွာနေနိုင်ကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံ သံဃဖာသု – ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ – သည်၊ ဒုမ္မင်္ကူနံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် အရှိန်အဝါ မဲ့သူတို့၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ– ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟာယ – နှိပ်ခြင်းငှါ၊

ပဟာနဝိနယော။ ။တဒင်္ဂစသော ပဟာန် ၅ပါးကိုပင် "ယသ္မာစာဂင္ဒေန ပဟာနံ, ဝိနယနဋ္ဌေန ဝိနယော–အကြင်ကြောင့် စွန့်ခြင်းအနက်ကြောင့် ပဟာန, ပယ်ရှားခြင်း အနက်ကြောင့် ဝိနယမည်၏၊ တသ္မာ"ပဟာနဝိနယောတိ ဝုစ္စတိ။ [ပဇဟာတီတိ ပဟာနံ၊ ပဟာနဥ္စ+တံ+ဝိနယောစာတိ ပဟာနဝိနယော။]

သမထ, ပညတ္တိ။ ။သမထဝိနယော–သတ္တ အဓိကရဏသမထာ၊ ပညတ္တိဝိနယော–သိက္ခာပဒမေဝ၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဟိ ဝိဇ္ဇမာနာယဧဝ (သိက္ခာပုဒ်ပညတ်မှုရှိမှသာ) သိက္ခာပဒ သမ္ဘဝတော (သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ ရှိသင့်သောကြောင့်) ပညတ္တိဝိနယောပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အနုဂ္ဂဟိတော ဟောတိ = ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ခေါ် ဝိနည်းတော်ကိုလည်း သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်ရာရောက်သည်။

(ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ သခ်လိကနယ်–သံကွင်းဆက် နည်းကို၊ (ကတွာ စ– ပြု၍လည်းကောင်း၊) ယံ သံဃသုဋ္ဌု – သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ– သည်၊ သံဃဖာသု – သည်၊ (ဟောတိ၊) ယံ သံဃသုဋ္ဌု (အတ္ထိ)၊ တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂ လာနံ နိဂ္ဂဟာယ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ ဧကေကပဒမူလိကံ–တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်လျှင် အရင်းခံရှိသော၊ ဒသကွတ္တုံ – ဆယ်ကြိမ်၊ ယောဇနံ – ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကတွာ စ– ၍လည်းကောင်း၊ **ပရိဝါရေ** – ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အတ္ထသတံ၊ပေ၊ ပကရဏောတိ – ဟူသော၊ ယံ – အကြောင်း စကားကို ၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ – ထိုအလုံးစုံသော

သခ်လိကနယ်။ ။သံဃသုဋ္ဌုနှင့် သံဃဖာသုကိုတွဲ၊ သံဃဖာသုနှင့် ဒုမ္မင်္ကုပုဂ္ဂလ နိဂ္ဂဟာကိုတွဲ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရှေ့ရှေ့ပုဒ်ကို နောက်နောက်ပုဒ်နှင့်တွဲ၍ ပြခြင်းကို သံကြိုးကွင်းချင်း ဆက်ပုံနှင့် တူသောကြောင့် "သခ်လိကနယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ သခ်လိကနယံ ကတွာကို ဝေဒိတဗ္ဗံ၌စပ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသခ်လိကနည်း၌ "ယံ သံဃသုဋ္ဌုသည် အကြောင်း, တံ သံဃ ဖာသုသည် အကျိုး"ဤသို့ ခွဲသောအခါအကြောင်း ၁၀ပါး, အကျိုး ၁၀ပါးရအောင် "ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယသည် အကြောင်း, တံ သံဃသုဋ္ဌုသည် အကျိုး"ဟု နောက်ဆုံးပုဒ်မှ ရှေ့ဆုံးအစကို ပြန်၍လှည့်နည်းတိုင်အောင် ဆက်သွယ်ပါစေ၊ သံကြိုးကွင်းချင်းဆက်ရာ၌ အဆုံးကွင်းမှပြန်၍ အစကွင်းကို ဆက်ပုံမျိုးတည်း။

ဝိမတိ။ ။ယော ဟိ သော ပရိဝါရေ ယံ သံဃသုဋ္ဌု, တံ သံဃဖာသူတိ အာဒိံ ကတွာ, ယံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, တံဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ ပရိယောသာနံခဏ္ဍစက္ကဝသေနေဝ သခ်လိကနယော ဝုတ္တော၊ တသ္မိံ (ထိုနည်း၌) ဧကမူလကနယေ အာဂတပဒဋ္ဌ စက္ကနယေန "ယံ ဝိနယာ နုဂ္ဂဟာယ, တံ သံဃသုဋ္ဌု"တိ ဣဒမ္ပိ ယောဇေတွာ ပဒ္ဓစက္ကေ ကတေ ပုရိမပုရိမာနိ ဒသ ဓမ္မပဒါနိ, ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာနိ ဒသ အတ္ထပဒါနိ စ ဟောန္တိ။

ဧကေကမူလိကံ။ ။သံဃသုဋ္ဌုကိုမူတည်၍, သံဃဖာသုစသော ၉ပါးကို မူလိသွတ်လျက် ၉ ဝါရ၊ ထိုအတူ သံဃဖာသုစသည်ကို မူတည်၍ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံစသည်ကို မူလိသွတ်သောအားဖြင့် ၉ဝါရစီရသောကြောင့်, အားလုံး ဝါရပေါင်း ၉၀ဖြစ်၏၊ တစ်ဝါရလျှင် ရှေးရှေးအကြောင်း ၉ပါး နောက်နောက်အကျိုး ၉ပါးစီ ရှိရကား၊အကြောင်း ၉၀, အကျိုး ၉၀ ဖြစ်၏၊ သခ်လိကနည်း၌ ပြခဲ့သော အကြောင်း ၁၀ပါး အကျိုး ၁၀ပါးနှင့် ပေါင်းသော်... အတ္ထသတံ, ဓမ္မသတံ, ဒွေနိရုတ္တိ သတာနိ, စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ,.ဖြစ်၏။

ဝိမတိ။ ။ဧကမူလကနယေ ပန ဧကသ္မိံ ဝါရေ နဝဝ အတ္ထပဒါနိ ဓမ္မပဒါနိ စ လဗ္ဘန္တိ၊ ဧဝံ ဒသဟိ ဝါရေဟိ နဝုတိ အတ္ထပဒါနိ နဝုတိ ဓမ္မပဒါနိ စ ဟောန္တိ၊ တာနိ သခ်လိကနယေ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အတ္ထပဒေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မပဒေဟိ စ သဒ္ဓိံ ယောဇိတာနိ ယထာဝုတ္တံ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သာရတ္ထ၌ကား တစ်မျိုးတွက်ပြသေး၏၊ ထို သာရတ္ထနည်းကို ဝိမတိပယ်လေသည်။]

စကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ –၏၊ [အတ္ထဝသေ ပကရဏေ– အတ္ထဝသအရာ၌၊ အတ္ထသတံ– အကျိုးတစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသတံ – အကြောင်း တစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ နိရုတ္တိသတာနိ စ – သဒ္ဒါ နှစ်ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ ဉာဏာသတာနိ စ–ဉာဏ် ၄ ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ – နှ် ၏၊)] ပန – ဆက်၊ တံ တေ – ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ [ဝဏ္ဏိတံ–၌စပ်၊] ဝါ–သည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ပရိဝါရေယေဝ – တော်၌ပင်၊ အာဝိ – ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ – ဖွံ့၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣဓ – ဤနေရာ၌၊ (မယာ) န ဝဏ္ဏိတံ– မဖွင့်အပ်တော့ပြီ၊ ဣတိ – အပြီးတည်း။

ဇဝံ – ဤသို့၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏၊ အာနိသံသံ – အကျိုးအဆက်ဆက်ကို၊ ဒဿေတွာ – မူပြီး၍၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ – ၌၊ ဘိက္ခူဟိ – တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ – ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဒီပေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာတိ** – ထဟူ၍၊ အာဟ– မူပြီ၊ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ မယာ – သည်၊ ဣတိ – ဤဆို အပ်ပြီးသော သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော အစဉ်ဖြင့်၊ သန္ဒဿိတာနိသံသံ – ကောင်းစွာ ပြအပ်ပြီးသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသော၊ ဣမံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ဇဝံ – ဤသို့၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ – ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြရာအခါ၌၊ [ဥပုသ် ပြုသောအခါ ပါတိမောက် ရွတ်ပြရာ၌၊] ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ–ရွတ်လည်း ရွတ်ပြကြကုန်လော၊ ပရိယာပုဏေယျာထ စ – ဆရာ့အထံ, နည်းနာခံ၍, သင်အံလည်း သင်အံကြကုန်လော၊ ဓာရေယျာထ စ – အာဂုံ နှုတ်တက် ဆောင်ရွက်လည်း ဆောင်ရွက်ကြကုန်လော၊ အညေသံ – မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူတို့အား၊ [အာရော စနတ္ထသမ္ပဒါန်၊] ဝါ – တို့ကို၊ ဝါစေယျာထ စ– ဆိုလည်း ဆိုစေကြကုန်လော၊ ဝါ– ပို့ချလည်း ပို့ချကြကုန်လော၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဟိ – မှန်၏၊ [ပရိယာပုဏာန စသော အနက်များကို ဖွင့်နိုင်ခြင်းသည် မှန်၏၊] ဧတ္ထ – ဤဥဒ္ဒိသေယျာ ထစ ဟူသော ပါဌ်၌၊ စ–သဒ္ဒေါ – သည်၊ အတိရေကာနယနတ္ထော – တိုက်ရိုက်

ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ။ ။ပါဠိတော်၌"ဧဝဉ္စပန"မှ စသဒ္ဒါကို ပုဒ်အစဉ်ရှိတိုင်း "ဧဝဉ္စ"ဟု မယူဉ်စေဘဲ အစဉ်ဖျက်၍ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ"၌ ယှဉ်ပါစေ– ဟု ပြလို၍ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ"ဟု မိန့်။ [ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ စသဒ္ဒေါ ဘိန္နက္ကမေန ယောဇေတဗ္ဗောတိ အာဟ–ဥဒ္ဒိသေယျာထ စာတိ။] ဤနေရာ၌ "ဘိန္နက္ကမ"ဟု သုံးစွဲထားသော်လည်း တချို့နေရာ၌ "အဋ္ဌာနုပယောဂ– ယှဉ်သင့်ရာ မဟုတ်သောနေရာ၌ သုံးစွဲခြင်း"ဟု ဆိုလေ့ရှိသည်။

အတိရေကာနယနတ္ထောဟိ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ"ဟု ကြိယာတစ်ပုဒ် တည်းသာ ရှိပါလျက် "ပရိယာပုဏေယျာထ" စသော ကြိယာ၏ "သင်ယူခြင်း"စသော အနက်များကို အဘယ့်ကြောင့် ဆောင်ယူထားနိုင်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "အတိရေကာ

ဆိုအပ်သော အနက်မှ အပိုအလွန်အနက်ကို ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန – ကြောင့်၊ အယံ အတ္ထော – ဤ ပရိယာပုဏာန စသောအနက်သည်၊ ဝါ – ကို၊ အာနီတော – ဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣဒါနိ – ၌၊ ယံ–အကြင် သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဣမံ သိက္ခာပဒန္တိ – ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ –ထို သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဒဿေန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အသံဝါသောတိ** – ဟူ၍၊ အာဟ – မှုပြီ၊ ဧဝံ – လျှင်၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန – သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်းပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဠှ– ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ – ၍၊ ပဌမပါရာဇိကေ – ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညတ္တေ – ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တိတ္တာယ – နောက်ထပ် ပညတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ မက္ကဋိဝတ္ထု – မက္ကဋိဝတ္ထု သည်၊ ဥဒပါဒိ – ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တဿ–ထိုမက္ကဋိဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထံ– ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ **ဧဝဉ္စိဒံ ဘဂဝတာ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ**–ဟူသော ဧတံ– ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ – ပြီ။[ဧဝဉ္စိဒံ–စသော စကားကို နောက်ထပ် အနုပညတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အမြဲသုံးသည်။] တဿ – ထို ဧဝဉ္စိဒံ ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော – ကို၊ (ဧဝံ – ဤဆိုအပ် လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဘဂဝတာ – သည်၊ ဘိက္ခူနံ – တို့ဖို့၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဝါ – ကို၊ ဧဝံ – သို့၊ ပညတ္တံ စ ဟောတိ – ပညတ်အပ်ပြီး သည်လည်း ဖြစ်၏၊ ဝါ – ပညတ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကရော၊ အညံ – မူလဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော၊ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဤ မက္ကဋိဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ စ – ထင်ရှားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ ဝါ – ထင်ရှားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရော၊ ဣတိ (အတ္ထော – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။) [ဣဒဉ္စာတိ စသဒ္ဒေါ ဥဒပါဒီတိ ယောဇေတဗ္ဗော၊– ယောဇနာ။] ပဌမပညတ္တိကထာ– ပထမပညတ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ ဖွင့်ဆိုကြောင်း အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

နယနတ္ထော ဟိ" စသည်ကိုမိန့်၊ စသဒ္ဒါက အပိုအလွန် အနက်များကို ဆောင်ယူနိုင်သောကြောင့် သင်ယူခြင်းစသော အနက်များကို ဆောင်ယူနိုင်သည်–ဟူလို။ [အတိရေကဿ – အပိုအလွန်ကို+ အာနယနံ – ဆောင်ယူခြင်း၊၊ အတိရေကာနယနံ + အတ္ထော ယဿာတိ အတိရေကာနယနတ္ထော၊ ဤ အတိရေကာနယနတ္ထဟူသည် အခြားနေရာ၌ သုံးရိုးဖြစ်သော အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထပင်တည်း။

ဒဠှံ ကတွာ။ ။"အသံဝါသော–ပေါင်းသင်းခွင့်မရတော့"ဟု မိန့်တော်မူသည့်အတွက် "ဒဠှံ ကတွာ–တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ပြု၍"ဟု ဆိုသည်၊ [အသံဝါသောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဒဠှံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ။]

မက္ကင်္ဂိဝတ္ထုအဖွင့်

၄၀။ ကူဒါနိ–၌၊ အညံ–မူလဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော၊ ယံ တံ ဝတ္ထု–သည်၊ ဥဒ္ဒိန္န–ပြီ၊ တံ – ထို ဝတ္ထုကို၊ ဒဿေတုံ – ငှါ၊ **တေန ခေါ ပန သမယေနာတိအာဒိ**–ကို၊ (သံဂီတိကာရော– ထေရ်အပေါင်းသည်၊) အာဟ–ပြီ၊ တတြ – ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – တည်း၊ **မက္ကင်္ဂိ အာမိသေနာတိ** – ကား၊ မဟာဝနေ– မဟာဝုန်၌(တောကြီး၌၊) ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ ခန္တိမေတ္တာဒိဂုဏာနုဘာဝေန– ခန္တိမေတ္တာအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ နိရာသင်္ကစိတ္တာ – ယုံမှားသံသယနှင့် ယှဉ်သောစိတ် မရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ – ရွံ့ရှာခြင်းကင်း, ရဲတင်းကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [နတ္ထိ + အာသင်္ကစိတ္တံ (ယုံမှားသံသယနှင့် ယှဉ်သောစိတ်) ယေသံတိ နိရာသင်္ကစိတ္တာ၊] ဗဟူ–န်သော၊ မိဂမောရကုက္ကုဋမက္ကဋာဒယော – သမင်, ဥဒေါင်း, ကြက်, မျောက် အစရှိကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနာ – တို့သည်၊ ပဓာနာဂါရဋ္ဌာနေသု – ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၏ တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ ဝိစရန္တိ– လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တတြ– ထို တိရစ္ဆာန်တို့တွင်၊ ဧကံ–သော၊ မက္ကဋိံ– မျောက်မကို၊ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကာဒိနာ– ယာဂု, ထမင်း, ခဲဖွယ် အစရှိသော၊ အာမိသေန–ဖြင့်၊ ဥပလာပေတွာ–ချော့မြှူ၍၊ ဝါ– ဖြားယောင်း၍၊ သင်္ဂဏှိတွာ– သိမ်းသွင်း၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တဿာတိ– တဿာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မဝစနံ – သတ္တမီဝိဘတ် ရှိသောသဒ္ဒါတည်း၊ [သုတ်ကြီးဖြင့် သမ္ဗ ဝိဘတ်ကိုသာပြု၊] **ပဋိသေဝတီတိ** ကား၊ ပစုရပဋိသေဝနော – ကြိမ်ဖန်များစွာ မှီဝဲခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။ [ဘူရိ ပဟူတံ ပစုရံ–အဘိဓာန်၊ ပစုရံ + ပဋိသေဝနံ ယဿာတိ ပစုရပဋိသေဝနော။] ဟိ – မှန်၊ ပစုရတ္ထေ – ကြိမ်ဖန်များစွာဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တမာနဝစနံ – ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ **သော ဘိက္ခုတိ** – ကား၊ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနကော – မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲသော၊

အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ ။[ဥတ္တာနပုဒ်နက်ကို သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍအစ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဥတ္တာနံ ဝုစ္စတိ ပါကဋံ၊ တပ္ပဋိပက္ခေန (ထိုဥတ္တာန၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်) အနုတ္တာနံ အပါကဋံ၊ အပစုရဋ္ဌ – ထိုပုဒ်မျိုး အများအပြား ပါရှိသည်လည်း မဟုတ်သော၊ ဒုဗ္ဗိညေယျ စ– အသိလည်း ခက်သောပုဒ်တည်း၊ အနုတ္တာနာနိ စ + တာနိ+ပဒါနိစာတိ အနုတ္တာနပဒါနိ၊ တေသံ+ဝဏ္ဏနာ, အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။

ပစုရတ္ထေ။ ။ထိုအချိန်၌ မှီဝဲဆဲမဟုတ်သော်လည်း မှီဝဲခြင်းကိစ္စ၏ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်နေသောကြောင့် ပစုရအနက်၌ "ပဋိသေဝတိ"ဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲနိုင်သည် ထို့ကြောင့် "ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဥပမာ – လက်ငှေ့သမားတို့ မကြာမကြာ လက်ငှေ့ထိုးရာအရပ်ကို "ဣဓ မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ"ဟု ဝတ္တမာန် သုံးသကဲ့သို့တည်း။ [ဤအဖွင့်အရ "ပစုရတ္ထ ဝတ္တမာန်တစ်မျိုး"ဟုမှတ်၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌လာသော ဝတ္တမာန် ၄မျိုးတွင်ကား ပဝတ္တာဝိရတ (ဖြစ်ပြီးသည်မှစ၍ မရှောင်ခြင်း) ဝတ္တမာန်မျိုးတွင် ပါဝင်သင့်သည်။]

သော ဘိက္ခု - သည်၊ (ပိဏ္ဍာယပါဝိသိ - ဥ်စပ်၊) သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တော - ကား၊ တေ ဘိက္ခူ - တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနာယ - ငှာ၊ အာဂတာ-န်သော၊ အာဂန္တုကာ - အာဂန္တုက ရဟန်းတို့တည်း၊ ပါတောဝ - နံနက်စောစောဥ်ပင်၊ ဝါ ဲ .ကပင်၊ အာဂန္တုကဘတ္တာနိ - တို့ကို၊ လဘိတွာ -၍၊ ကတဘတ္တကိစ္စာ - ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခူနံ - တို့၏၊ နိဝါသနဋ္ဌာနာနိ-နေရာအရပ်တို့ကို၊ ပဿိဿာမ - ကြည့်ကြကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိစရိံသု-န်ပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တော - ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

ယေန၊ ပေ၊ သက်မိတိ-ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတာနာမ-တို့မည်သည်၊ ဧကဘိက္ခုနာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဝိဿာသံ-အကျွမ်းဝင်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-ပြုရလျှင်၊ အညေသုပိ -အခြားရဟန်းတို့၌လည်း၊ တာဒိသညေဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ထိုရဟန်း၌ဖြစ်သော စိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊) စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ-န်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ သာ မက္ကဋိ - သည်၊ ယေန တေ ဘိက္ခူ (သန္တိ)၊ တေန-ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီ၊ စ - ဆက်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ၍၊ အတ္တနော -၏၊ ဝိဿာသိကဘိက္ခုဿ - အား၊ (ဒဿေတိ) ဣဝ - ပြသကဲ့သို့၊ (တထာ - တူ၊) တေသမ္ပိ - တို့အားလည်း၊ တံ ဝိကာရံ- ထို ဖောက်ပြန်သော အမူအရာကို၊ ဒဿေသိ - ပြီ၊ **ဆေပ္ပန္တိ** - ကား၊ နင်္ဂုဋ္ဌ- အမြီးကို၊ (စာလေသိ - လှုပ်ပြပြီ၊) ဩဍ္ဍိတိ-ကား၊ အဘိမုခံ- ရှေးရှု၊ ထပေသိ- ထားပြပြီ၊ **နိမိတ္တမ္ပိ အကာသီတိ** - ကား၊ ယေန နိယာမေန - အကြင်အမှတ် အသားဖြင့်၊ ယာယ ကိရိယာယ -အကြင် အမူအရာဖြင့်၊ မေထုနာဓိပ္ပာယံ - မေထုန်၌ဖြစ်သော အလိုကို၊ ဝါ - မေထုန်မှီဝဲလိုခြင်းကို၊ တေ - ထို အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်၊ ဇာနန္တိ - သိနိုင်ကုန်၏၊ တံ - ထိုသိကြောင်း အမှတ်အသားကို၊ အကာသိ - ပြုပြပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ [နိမိတ္တန္တိ သဥ္ဈာနန္တိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ= မေထုန်မှီဝဲလိုခြင်းကို သိကြောင်း အမှတ်အသား (အမူအရာ)။]

သော ဘိက္ခုတိ- ကား၊ အယံ- ဤကျောင်းသည်၊ ယဿ- အကြင်ရဟန်း၏၊ ဝိဟာရော- တည်း၊ (သော ဘိက္ခု - ထို ကျောင်းရှင် ရဟန်းသည်၊ ပဋိသေဝတိ- ဥ်စပ်၊) **ဧကမန္တံ နိလီယိံသူတိ**-ကား၊ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ- တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ပဋိစ္ဆန္နာ - ဖုံးကွယ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အစ္ဆိံသု - နေကြကုန်ပြီ၊

ဩဍ္ဍိ။ ။အဝပုဗ္ဗ ဍီဓာတ်, ဤ ဝိဘတ်၊ ပါဿဏ္ဍာ ပုဒ်၌ "ဍေန္တိ ဩဍ္ဍေန္တိ-ထောင်၍ ထားတတ်ကုန်၏"ဟု အနက်ပေးရသကဲ့သို့ ဩဍ္ဍိကိုလည်း "ရှေးရှုထား၏"ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ ဍီဓာတ်၏ အနက်ရင်းမှာ ဂတိအနက်သာတည်း။

၄၁။ **သစ္စံ အာဝုသောတိ** – ကား၊ သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော – ဘဏ္ဍာနှင့်တကွ ဖမ်းအပ်သော၊ ဝါ – ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ မိသော၊ စောရော ဝိယ – ခိုးသူ သည်ကဲ့သို့၊ ပစ္စက္ခံ – မျက်မှောက်၊ ဝါ – တိုက်ရိုက်၊ ဒိသွာ – ၍၊ စောဒိတတ္တာ– စောဒနာအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မယာ – သည်၊ ကိံ ဝါ – အဘယ်ကိုမူလည်း၊ ကတံ–နည်း၊ ဣတိအာဒီနိ – တို့ကို၊ ဝတ္တုံ – ငှါ၊ အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစ္စံ အာဝုသောတိ – ဟူ၍၊ အာဟ – ပြောရပြီ၊ **နနု ပေ၊ ဟောတီတိ**– ကား၊ အာဝုသော – ရှင်၊ မနုဿိတ္ထိယာ – လူမိန်းမ၏၊ ဝါ – လူမိန်းမအတွက်၊ တံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဟောတိ ယထာ – ကဲ့သို့၊ တထေဝ – ထို့အတူသာလျှင်၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ – တိရစ္ဆာန်မ အတွက်လည်း၊ တံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဟိ – ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ မနုဿိတ္ထိယာပိ – လူမကိုလည်း၊ ဒဿနမ္ပိ– ရာဂဖြင့် ကြည့်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏမ္ပိ – ကိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာမသနမ္ပိ – သုံးသပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဖုသနမ္ပိ – ထိခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဃဋ္ဋနမ္ပိ – တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ထိခိုက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌုလ္လမေဝ – ရုန့်ရင်းသည်သာ၊ (ဟောတိ–၏၊) တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ– ကိုလည်း၊ တံ သဗ္ဗံ – ထို ကိုင်ခြင်းစသော အလုံးစုံသည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လမေဝ– သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ဧတ္ထ – ၌၊ လူမ မျောက်မကို မှီဝဲရာ၌၊ ဝိသေသော – သည်၊ ကော– အဘယ်နည်း၊ တံ – သည်၊ အလေသဋ္ဌာနေ – အမြွက် မထောင်သင့်ရာ အရပ်၌၊

သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော။ ။"သဟ ဘဏ္ဍေန ဂဟိတော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် "သဟ+ဩဍ္ဍ+ဂဟိတော"ဟု ၃ ပုဒ်ခွဲ၊ ထိုတွင် "ဩဍ္ဍ"သဒ္ဒါ၏ ဘဏ္ဍာအနက်ဟောကြောင်းကို အဘိဓာန်တို့၌ မတွေ့ရ၊ "အဝ+ဒိယတေ–အိမ်အတွင်း၌ ထားအပ်၏၊ ဣတိ ဩဍ္ဍော"ဟု ကြံ၊ ဝိမတိ၌လည်းကောင်း သိဟိုဠ်မူ၌လည်းကောင်း "သ ဘဏ္ဍဂတိတော"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ယိုးဒယားမူ၌ "သဟောပဂ္ဂဟိတော"ဟု လည်းကောင်း, ဋီကာ၌"သဟောဋ္ဌဂ္ဂဟိတော"ဟု လည်းကောင်း, မူအမျိုးမျိုး ကွဲလေသည်၊ ထိုသို့ကွဲရာ၌ အဋ္ဌသဒ္ဒါ ဓနအနက်ဟောဟု ကြံကြ၏၊ သို့သော် "သဟ+အဋ္ဌ"မှ ရှေ့အကိုချေ, ထိုကျေရာ၌ ဩလာ၍ "သဟောဋ္ဌ"ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ရိုးရာမကျချေ၊ "သဟောဍ"ဟု ကြံကြသေး၏၊ အဓုသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ကို မဟော၊ "ဓနိ–ဥစ္စာရှိသူ" အနက်သာဟောသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ–"ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ ဖမ်းမိသော ခိုးသူသည် မကွယ်နိုင်တော့ သကဲ့သို့ ထိုရဟန်းလည်း မျောက်မ၌မှီဝဲနေသည်ကို တိုက်ရိုက်မိနေသောကြောင့် မကွယ်နိုင်တော့"ဟူလို။

ဒဿနံစသည်။ ။သာနုရာဂဒဿနံ – ရာဂနှင့်တကွ ကြည့်ခြင်း၊ ဂဟဏံ့ – အနု ရာဂဝသေနေဝ ဟတ္ထေန ဂဟဏံ၊ အာမသနံ–အတ္တနော သရီရေန. တဿာ သရီရဿ ဥပရိ အာမသန မတ္တံ (သုံးသပ်ခြင်းမျှ)၊ ဖုသနံ–တတော ဒဠှတရံ ကတွာ သံဖုသနံ (နာနာထိခြင်း)၊ ဃဋ္ဋနံ–တတောပိ ဒဠှတရံ ကတွာ သရီရေန သရီရဿ (ကိုယ်ချင်း) ဃဋ္ဋနံ (ပွတ်တိုက်ပွေ့ဖက်ခြင်း။)

လေသံ – ကို၊ သြဒ္ဒေသိ – ထောင်ဘိ၏၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ [ယောဇနာ၌ "ဝတ္ထာတိ – မနုဿတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိသု"ဟု ဖွင့်၏။]

၄၂။ အန္တ္မသော၊ ပေ၊ အသံဝါသောတိ – ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတာယာပိ – ၌လည်း မေထုန်ခမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ – မှီဝဲ၍၊ ဝါ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကောယေဝ – သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်သာ၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဒဠှတရံ – သာ၍ တင်းကျပ်သော၊ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ အကာသိ – ပြီ၊ ဟိ – ချဲ့၊ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ လောကဝဇ္ဇံ – လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဥ္စ – ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ– သို့၊) ဒုဝိဓံ – ၏၊ တတ္ထ – ထို ၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ယဿ– အကြင် သိက္ခာပုဒ်၏၊ သစိတ္တကပက္ခေ – စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော အဖို့၌၊ စိတ္တံ– သည်၊ အကုသလမေဝ – အကုသိုလ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ – ၏၊ [ဧဝ – ဖြင့်၊ ကုသိုလ် အဗျာကတကို ကန့်] တံ – ထို သိက္ခာပုဒ်သည်၊ လောကဝဇ္ဇံနာမ – လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် မည်၏၊ သေသံ – ကြွင်းသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ – ပုဒ် မည်၏၊

လောကဝဇ္ဇံ။ ။လောကေ+ဝဇ္ဇံ ယဿာတိ လောကဝဇ္ဇံ၊ ပဏ္ဏတ္တိယာ–ပညတ်တော်ကြောင့်+ ဝဇ္ဇံ ယဿာတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ၊ အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှကို "လောကဝဇ္ဇ"ဟု ခေါ်၏၊ စိတ်ရှိသော်လည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ စိတ်အမျိုးမျိုးဖြင့် သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်, စိတ်မပါဘဲ သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဟု ခေါ်သည်။

သစိတ္တကပက္ခေ။ ။သိက္ခာပုဒ်သည် သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်, အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်ဟု ၂မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ် သက်သက်ကိုလည်းကောင်း, သစိတ္တက အစိတ္တက ၂မျိုးရသော သိက္ခာပုဒ်နှင့် အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း စိတ်ပါ၍ သင့်ရသော အဖို့ကိုလည်းကောင်း, ထို ၂မျိုးလုံးရအောင် "သစိတ္တကပက္ခေ"ဟု သာရတ္ထဆိုသည်။ [တတ္ထ သစိတ္တကဿ သိက္ခာပဒဿ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တံ လောကဝဇ္ဇံ၊ ယဿ သစိတ္တကာစိတ္တကပက္ခသဟိတဿ အစိတ္တကဿ စ သစိတ္တပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တံပိ သုရာပါနာဒိ လောကဝဇ္ဇံတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓိဿတွာ ဒဿေတုံ ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တံ လောကဝဇ္ဇံ နာမာတိ ဝုတ္တံ။]

ဝိမတိ။ ။သစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံပိ အသန္တိစ္စ စက်မနာဒိသု လောကေ ပါဏာဃာတာဝေါဟာရသမ္ဘဝေန အစိတ္တကပက္ခံ ပရိကပ္ပေတွာ (သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်မှာလည်း အစိတ္တကပက္ခရှိပုံကို ကြံဖန်၍) ဥဘိန္နံပိ သစိတ္တကာ စိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ သာဓာရဏဝသေန သစိတ္တကပက္ခေတိ ဝုတ္တံ၊ =သစိတ္တက သိက္ခာပုဒ်မှာလည်း အစိတ္တကပက္ခ ရှိသေးသောကြောင့် "သစိတ္တကပက္ခေ"ဟု ဝိသေသန (မ)ရသည်–ဟူလို။ သစိတ္တကာစိတ္တက, အစိတ္တကတို့၌ သစိတ္တကပက္ခရှိပုံမှာ အထူးဆိုဖွယ် မလိုဟု ဆိုလိုသည်၊ လိုရင်းအချုပ်မှာ သာရတ္ထနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

[သေသန္တိ– ယဿ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေ ပိ အကုသလမေဝါတိ နိယမော နတ္ထိ၊ တံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော – အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ သင့်၏ဟု သတ်မှတ်၍ မရ၊ အကုသိုလ် မဟုတ်သော စိတ်နှင့်လည်း သင့်နိုင်သော ကျန်သမျှအားလုံး။]

တတ္ထ – ထို သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့တွင်၊ လောကဝဇ္ဇေ–၌၊ အနုပညတ္တိ – သည်၊ ဥပ္ပန္နမာနာ – ဖြစ်ပေါ်လသော်၊ ရုန္ဓန္တီ – ကျူးလွန်မှုကို ပိတ်ဆို့လျက်၊ ဒွါရံ–လွန်ကျူးကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏ တံခါးကို၊ ပိဒဟန္တီ – ပိတ်လျက်၊ သောတံ–အဆက်ဆက် ကျူးလွန်မှုဟူသော အလျဉ်ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ– ဖြတ်လျက်၊ ဂါဠှတရံ–သာ၍ တင်းကျပ်သည်ကို၊ ကရောန္တီ – ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ၏၊ ပန – ဆက်၊ အညတြ အဓိမာနာ, အညတြ သုပိနန္တာတိ – နန္တာဟူသော၊ အယံ – ဤအာပတ်မသင့်ခြင်း ဟူသော အနုပညတ်ကို၊ ဝီတိက္ကမာဘာဝါ (စ) – ကျူးလွန်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာစ ႕ အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ခေါ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ – အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု မခေါ်လောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေ – ၌၊ ဝီတိက္ကမေ – ကျူးလွန်မှုကို၊ အကတေ–မပြုအပ်သေးမီ၊ ဥပ္ပန္နမာနာ–သော်၊ ဝါ – သော၊ (အနုပညတ္တိ – သည်၊) သိထိလ်–လျော့သည်ကို၊ ကရောန္တီ – လျက်၊ မောစေန္တီ – ဖွဲ့အပ်ပြီးကို ဖြေလျက်၊ ဒွါရံ–လွန်ကျူးကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏ တံခါးကို၊ ဒဒမာနာ – လျက်၊ အပရာပရမ္ပိ–အဆက်ဆက်လည်း၊ အနာပတ္တိံ – ကို၊ ကုရုမာနာ – ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ၏၊

ရုန္ဓန္တီတျာဒိ။ ။ရုန္ဓန္တီတိ ဝီတိက္ကမံ ရုန္ဓန္တီ၊ ဒွါရံ ပိဒဟန္တီတိ–ဝီတိက္ကမလေသဿ (ကျူးလွန်ကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏) ဒွါရံ ပိဒဟန္တီ၊ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာတိ – ဥပရူပရိ (အဆက်ဆက်) ဝီတိက္ကမသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ၊ အထဝါ–ရုန္ဓန္တီတိ အနာပတ္တိလေသံ (အာပတ်မသင့်ခြင်း၏ အရိပ်အမြွက်ကို) ရုန္ဓန္တီ၊ ဒွါရံ ပိဒဟန္တီတိ – အနာပတ္တိလေသဒွါရံ ပိဒဟန္တီ ၊ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာတိ–အနာပတ္တိသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ၊ အာပတ္တိ မေဝ ကုရုမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အညတြ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်များ၏ ပညတ်တိုင်းပင် နိုင်မြဲအောင် ပြုပါသလော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "အညတြ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ"ဟု မိန့်၊ "အညတြ အဓိမာနာ"ဟူသော စတုတ္ထပါရာဇိက၏ အနုပညတ်သည် ဝီတိက္ကမာဘာဝါ–ထိုရဟန်းတို့မှာ ယုတ်မာသောအလိုဆိုးဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်လိုသော စေတနာ မရှိခြင်းကြောင့်, သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ သိက္ခာပုဒ်၏ "အညတြ သုပိနန္တာ" အနုပညတ်လည်း (လွတ်စေသော စေတနာရှိစေကာမူ) ထို စေတနာက အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ဆိုရလောက်အောင် မကြမ်းတမ်းသောကြောင့် အာ ႋတ်မသင့်အောင်ပြုသည်။

(ကာဝိယ – အဘယ် အနုပညတ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဂုဏာဘောဇနံ, ပရမ္မရဘောဇနာဒိသု – တို့၌၊ အနုပညတ္တိယော ဝိယ – တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ပန – ဆက်၊ **အနိယမသော တစ်ဏီကာယပိတိ** – ပိဟူသော၊ ဧဝရူပါ – ဤသို့ သဘောရှိသော အနုပညတ်သည်၊ ဝိတိက္ကမေ – ကို၊ ကတေ – ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ – ပြုအပ်ပြီးမှ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ– ကြောင့်၊ ပညတ္တိဂတိကာဝ – မူလပညတ်နှင့် အလားတူသည်သာ၊ ဟောတိ –၏၊ ပန – ဆက်၊ ဣဒံ ပထမသိက္ခာပဒံ – သည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇံ– ပုဒ်တည်း၊ န ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ – ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် မဟုတ်၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အယံ အနုပညတ္တိ – သည်၊ ရုန္ဓန္တီ – လျက်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ပိဒဟန္တီ–လျက်၊ သောတံ–ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ – လျက်၊ ဂါဠှတရံ – ကို၊ ကရောန္တီ – လျက်၊ ဥပ္ပန္နာ – ပြီ။

ဧဝံ – ဤသို့၊ ဒွေပိ – ကုန်သော၊ ဝတ္ထူ နိ – သုဒိန္နဝတ္ထု, မက္ကဋိဝတ္ထုတို့ကို၊ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ – ပေါင်းတော်မူ၍၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန – သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း ပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂါဠှတရံ – သာ၍ တင်းကျပ်သည်ကို၊ ကတွာ – ၍၊ ပထမပါရာဇိကေ – ကို၊ ပညတ္တေ – မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ – ထိုနှစ်ဝတ္ထုမှအခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တတ္ထာယ – နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပညတ်ရန် အကျိုးငှာ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု – သည်၊ ဥဒပါဒိ – ပြီ၊ တဿ – ထို ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ – ငှာ၊ ဧဝဥ္စ၊ ပေ၊ ဟောတိ – ဟူသော၊ ဧတံ – ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တဿ – ထိုဧဝဥ္စံ ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော – ကို၊ (ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဂဝတာ – သည်၊ ဘိက္ခူနံ – တို့ဖို့၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဝါ – ကို၊ ဧဝံ – သို့၊ ပညတ္တံ စ ဟောတိ–၏၊ ဝါ – ရော၊ အညမ္ပိ – မက္ကဋိဝတ္ထုမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဤ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိစ – ပြီ၊ ဝါ – ရော၊ ဣတိ (အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊)... မက္ကဋိဝတ္ထုကထာ – သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။

သီထိလံ၊ ပေ၊ ဒုဒ္ဒမာနာ။ ။ပဌမံ သာမညတော ဗန္ဓသိက္ခာပဒံ (အစတုန်းက အများနှင့်ဆက်ဆံသော အသုံးအနှုန်းဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို) မောစေတွာ (မြေ၍) အတ္တနော အတ္တနော ဝိသယေ အနာပတ္တိကရဏဝသေန သီထိလံ ကရောန္တီ၊ အနာပတ္တိယာ ဒွါရံ ဒဒ္ဒမာနာ၊ တေနေဝါဟ–အပရာပရမ္ပိ အနာပတ္တိ ကုရုမာနာတိ၊ [ဒွါရံဒဒမာနာကိုပင် "အပရာပရံပိ အနာပတ္တိံ ကုရုမာနာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်-ဟူလို။]

အနိယမသော၊ ပေ၊ ဂတိကာဝ။ ။ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ မူလပညတ်ကို မလွန်ကျူးခင် နောက်ထပ် ပညတ်ရာ၌သာ အနုပညတ်က လျော့အောင်ပြုသည်၊ လွန်ကျူးပြီးမှ ပညတ်ရသော အနုပညတ်ကား မူလပညတ်နှင့် အလားတူ(မူလပညတ် အမျိုးအစား)ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဖြစ်သော်လည်း သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၏ အနုပညတ်က လျော့အောင် မပြုနိုင်–ဟူလို။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုအဖွင့်

၄၃။ ဣဒါနိ – ၌၊ အညမ္ပိ – မက္ကဋီဝတ္ထုမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယံ တံ ဝတ္ထု– အကြောင်း ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပန္နံ–ပြီ၊ တံ–ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **တေန ခေါ ပန သမယေနာ**တိအာဒိံ – ကို၊ (သံဂီတိကာရော – သည်၊) အာဟ – ပြီ၊ တတြာပိ– ထိုတေန ခေါပန သမယေန အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ အယံ – ကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – တည်း၊ **ဝေသာလိကာ**တိ – ကား၊ ဝေသာလိဝါသိနော– ဝေသာလီမြို့၌ နေကုန်သော၊ [“ဝေသာလီ + နိဝါသော ဧတေသံတိ ဝေသာလိကာ”ဟု နိဝါသတဒ္ဓိတ်ပြု။] **ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ**တိ – ကား၊ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ – ဝဇ္ဇီ တိုင်း၌၊ ဝေသာလိယံ– ၌၊ ကုလာနံ – အမျိုးတို့၏၊ ပုတ္တာ – သားဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခူ–၌စပ်၊) ကိရ– ချဲ့၊ ဿာသနေ–၌၊ ယော ယော ဥပဒ္ဒဝေါ – အကြောင်းအကြောင်း ဘေးဥပါဒ်သည်၊ ယော ယော အာဒီနဝေါ – အကြောင်းအကြောင်း အပြစ်သည်၊ ယံ ယံ အဗ္ဗုဒံ – အကြောင်းအကြောင်း ခိုးကြောင် ခိုးဝှက်အမှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ – ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသောအမှုသည်၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ – ဝဇ္ဇီတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့၏ သားတို့ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိ– ပြီ၊) တထာဟိ – ထိုစကားမှန်၏၊ ဒေဝဒတ္တောပိ– သည်လည်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေ–တို့ကို၊ ပက္ခေ – အသင်းအပင်းတို့ကို၊ လဘိတွာ – ၍၊ သံဃံ – ကို၊ ဘိန္ဒိ – ခွဲပြီ၊ စ– သည်သာမကသေး၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာဧဝ –တို့သည်ပင်၊ ဘဂဝတိ – သည်၊ ဝဿသတ ပရိနိဗ္ဗုတေ – ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ အနှစ်တစ်ရာရှိလသော်၊ သတ္ထု – ၏၊ သာသနံ – တော်ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ– ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ – တရား မဟုတ်သည်ကို၊ ဥဗ္ဗိနယံ – ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ – ဝိနည်း မဟုတ်သည်ကို၊ ဒီပေသုံ – ပြီ၊ တေသံ ယေဝ – ထို ဝဇ္ဇိပုတ္တက ရဟန်းတို့တွင်ပင်၊ ဧကစ္စေ – န်သော၊ ဣမေပိ – ဤ ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဧဝံ – သို့၊ သိက္ခာပဒေ– ကို၊ ပညတ္တေပိ – ပညတ်အပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ယာဝဒတ္ထံ – အကြောင်းအကြောင်း အလိုအတိုင်း၊ ဝါ – စားချင်တိုင်း၊ ဘုဉ္ဇိံသု – န်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဝါ– အိပ်ချင်တိုင်း၊ သုပိံသု – န်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဝါ – ရေချိုးချင်တိုင်း၊ နှာယိံသု– န်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဘုဉ္ဇိတွာ – ၍၊ ယာဝဒတ္ထံ သုပိတွာ, ယာဝဒတ္ထံ နှာယိတွာ၊ အယောနိသော – မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကရိတွာ – နှလုံးသွင်း၍၊

ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ၊ ပေ၊ ပုတ္တာ။ ။ဝဇ္ဇီဟူသောဌာနဖြင့် ဌာနီလူတို့ကို (ဌာနူပစာရအားဖြင့်) တစ်နည်း–အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူစေလို၍ “ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ဝေသာလိယံ ကုလာနံ” ဟုဖွင့်သည်၊ တိုင်းအားဖြင့် ဝဇ္ဇီ, မြို့အားဖြင့် ဝေသာလီ၌ နေကြသူများ–ဟူလို၊ “ဝဇ္ဇီနံ + ပုတ္တာ ဝဇ္ဇိပုတ္တာ”ဟုပြု၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။

သိက္ခံ – ကို၊ အပစ္စက္ခာယ – မပယ် စွန့်မူ၍၊ ဒုဗ္ဗလျ–သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ကျင့်မှု၌ အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အနာဝိကတွာ – ၍၊ မေထုနံ ဓမ္မံ–ကို၊ ပဋိသေဝိ သု–နံ့ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဉာတိဗျသနေနပီတိဧတ္ထ–၌၊ အသနံ–အသနသဒ္ဒါလည်းကောင်း၊ ဗျသနံ–လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခေပေါ – လည်းကောင်း၊ ဝိဒ္ဓံသနံ – လည်းကောင်း၊ ဝိနာသော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဧတံသဒ္ဒံ – ဤ အလုံးစုံသော သဒ္ဒါသည်၊ ဧကတ္ထံ–တူသော အနက်ရှိ၏၊ ဉာတိနံ – ဆွေမျိုးတို့၏၊ ဗျသနံ – ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ဉာတိဗျသနံ – ခြင်း၊ တေန ဉာတိဗျသနေန – ထို ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ရာဇဒဏ္ဍ ဗျာဓိ မရဏ ဝိပ္ပဝါသ နိမိတ္တေန – မင်းဒဏ်, အနာရောဂါ, သေခြင်း, ကွေကွင်း၍ နေရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဉာတိဝိနာသေန – ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ (ဖုဋ္ဌာ – ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော – အနက်၊ ဒုတိယပဒေပိ–ဘောဂဗျသနေန ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော) – ဤဆိုအပ်ပြီး အစီအရင်သည်၊ နယော – သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ ပန – ကား၊ (တစ်နည်း) ပန – အထူးကား၊ တတိယ ပဒေ–၌၊ အာရောဂျဝိနာသကော – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးဘတ်သော၊ ရောဂေါဧဝ – ရောဂါသည်ပင်၊ **ရောဂဗျသနံ** – နမည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ သော – ထိုရောဂါသည်၊ အာရောဂျ–ရောဂါ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ – အာရောဂျဂုဏ်ကို၊ ဗျသတိ ဝိက္ခိပတိ – ပစ်လွှတ်တတ်၏၊ ဝိနာသေတိ – ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗျသနံ – မည်၏၊ ရောဂေါဝ – ရောဂါသည်ပင်၊ ဗျသနံ – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်တည်း၊ ရောဂဗျသနံ – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောရောဂါ၊ [ဝိသေသန ပရနိပါတ၊] တေန ရောဂဗျသနေန– ထို အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါသည်၊ ဖုဋ္ဌာတိ – ကား၊ အဓိပန္နာ – လွှမ်းမိုး၍ ရောက်အပ်ကုန်သည်၊ အဘိဘူတာ– လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ သမန္နာဂတာ (သံ+အနု+အာ+ဂတာ) – လွှန်စွာ အစဉ်ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [ဖုဋ္ဌာ၌ ဖုသဓာတ်၏ တွေ့ထိခြင်းဟူသော သဒ္ဒတ္ထကို "အဓိပန္န, အဘိဘူတ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။]

အသနံ၊ ပေ၊ ဧကတ္ထံ။ ။"အသ(အသု)–ခေပေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် "အသနံ" စသော ၅ ပုဒ်ကို အနက်တူဟုဆိုသည်၊ ဝိဒ္ဓံသနံ ဝိနာသောတို့သည် သဒ္ဒတ္ထ မတူသော်လည်း "ပစ်ပယ်ခြင်းနှင့် ပျက်ပြားခြင်း"အားဖြင့် အဓိပ္ပာယတ္ထတူကြသည်။

ဧသနယော။ ။"ဘောဂါနံ+ဗျသနံ"ဟုပြု၍ "ဟိရညသုဝဏ္ဏဒါသိဒါသာဒီနံ ဥပဘောဂ ပရိဘောဂဝတ္ထူနံ ရာဇဒဏ္ဍာဒီနာ ဝိနာသော"ဟု အဓိပ္ပာယ်တူမှတ်ပါ။

န မယံ ဘဒ္ဒေ အာနန္ဒ ဗုဒ္ဓဂရဟိနောတိ – ကား၊ ဘဒ္ဒေ အာနန္ဒ – နှာ၊ မယံ – တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓံ – ကို၊ န ဂရဟာမ – မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ ဗုဒ္ဓဿ–အား၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ န ဒေမ – မပေးပါကုန်၊ န ဓမ္မဂရဟိနော – တရားကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ န သံဃဂရဟိနော – သံဃာကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ **အတ္တဂရဟိနော မယံတိ**–ကား၊ အတ္တာနမေဝ–မိမိကိုသာ၊ မယံ–တို့သည်၊ ဂရဟာမ–နိ၏၊ အတ္တနော–အား၊ ဒေါသံ–ကို၊ ဒေမ–နိ၏၊ **အလဇ္ဇိကာတိ** – ကား၊ နိသိရိကာ – ကျက်သရေမရှိကုန်သည်၊ [လဇ္ဇိ = သိရီ ပရိယာယ်၊ (အထ လက္ခီ သိရီတ္တိယံ) အဘိဓာန်–၈၂။] **အပ္ပပုညာတိ** – ကား၊ ပရိတ္တပုညာ–နည်းသောဘုန်းရှိကုန်သည်၊ (အမှ – ဖြစ်ကြကုန်၏၊) **ဝိပဿကာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ** – ကား၊ အဋ္ဌတိံသာ ရမဏေသု – ၃၈ ပါးသော အာရုံတို့၌၊ ဝိဘတ္တာ – ဝေဖန်အပ်ကုန်သော၊ ယေ ကုသလာ ဓမ္မာ–အကြင် (ဉပစာရဈာန် အပ္ပနာဈာန်ဟူသော) ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ– ထို ကုသိုလ် တရားတို့ကို၊ ဝိပဿကာ – အထူးထူး အပြားပြား ရှုတတ်ကုန်သည်၊ တဿော တဿော အာရမဏာဿော – ထိုထိုဈာန်၏ အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာယ – ထ၍၊ တေဝ ဓမ္မေ – ထို ကုသိုလ်တရားတို့ကိုပင်၊ ဝိပဿမာနာ–အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု အထူးထူး အပြားပြား ရှုကုန်သည်၊ (ဟုတ္វာ၊ ဝိဟရေယျာမ–နေလိုပါကုန်၏၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိ–ကား၊ ရတ္တိယာ–၏၊ ပုဗ္ဗံ–ရှေ့အဖို့တည်း၊ ပုဗ္ဗရတ္တံ–ညဉ့်၏ရှေ့အဖို့၊ ရတ္တိယာ–၏၊ အပရံ–နောက်အဖို့တည်း၊ အပရရတ္တံ–ဖို့၊ ပဌမယာမဥ္စ–ပထမယံပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမယာမဥ္စ – လုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [မဇ္ဈိမယံကိုကား ရဟန်းများ၏ အိပ်ချင်ဖြေရာ အခါဖြစ်၍ မယူဘဲထားသည်။] **ဗောဓိပက္ခိကာနန္တိ**–ကား၊ ဗောဓိဿ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏၊ပက္ခေ– အသင်းအပင်း၌၊ ဘဝါ – ဘက်၌၊ ဘဝါနံ – ဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟတ္တ မဂ္ဂညာဏဿ – အား၊

ဗုဒ္ဓံ န ဂရဟာမ။ ။"အသဗ္ဗညုံ ဗုဒ္ဓေါ – ဘုရားသည် အလုံးစုံကို မသိ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဘုရားကိုမကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ ["အနိယျာနိကော ဓမ္မော, ဒုပ္ပဋိပန္နော သံဃော" စသည်ဖြင့် ဓမ္မ–သံဃာကို မကဲ့ရဲ့ပုံကိုလည်း သိပါ။]

အဋ္ဌတ္တိံသာ၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တာ။ ။ပါဠိငြိယံ အနာဂတတ္တာ (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသည့်အတွက်) အာလောကကာသကသိဏဒွယံ ထပေတွာ အဝသေသာနိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ (၃၈ ပါးဟု ဆိုအပ်၏)၊ ဣမသ္မိံ အာရမဏေ ဣဒံ ဟောတိ = (သဂြိုဟ် အာရမဏဘေဒအတိုင်း) ဤအာရုံကြောင့် ဉပစာရဈာန်နှင့် ဤမည်သော အပ္ပနာဈာန်ကုသိုလ် တရားများဖြစ်နိုင်ကြသည်ဟု ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော ကုသိုလ်များ။ ["ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပဿကာ" ဟူရာ၌ ဝိပဿနာရှုဖို့ရန် အခြေခံမှာ သမ္မသိတဈာန်ဟူသော ဈာန်ကုသိုလ်များ ဖြစ်သောကြောင့် ဈာန်တရားတို့ကို အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည်။]

ဥပကာရကာနံ – ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သော၊ (မမွာနံ–သတိ ပဋ္ဌာန်စသော တရားတို့ကို၊) ဣတိ အတ္တော – နက်၊ **ဘာဝနာနုယောဂဿ** – ကား၊ ဝမုနာနုယောဂံ – တိုးပွားစေခြင်းကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ဝါ – တိုးပွားအောင် အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ **အနုယုတ္တာ ဝိဟာရေယျာမာတိ** – ကား၊ ဂိဟိပလိဗောဓံ – လူတို့၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း၊ အာဝါသပလိဗောဓဉ္စ – ကျောင်း၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း၊ ပဟာယ – ၍၊ ဝိဝိတ္တေသု – ဆိတ်ငြိမ်ကုန်သော၊ သေနာသနေသု – ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့၌၊ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ – အားထုတ်ကုန်၊ လွန်စွာအားထုတ်ကုန်သည်၊ ["သမ္မဒေဝယုတ္တာ – ကောင်းစွာသာလျှင် အားထုတ်ကုန်သည်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။] အနုညကိစ္စာ – ဘာဝနာ အားထုတ်မှုမှ တစ်ပါးသော ကိစ္စမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟာရေယျာမ–န်၏၊ ဧဝ မာဝုသောတိ– ကား၊ ထေရော– သည်၊ ဧတေသံ – အဲဒီ ရဟန်းတို့၏၊ အာသယံ – အဇ္ဈာသယကို၊ ဝါ – အလိုကို၊ [အာသယန္တိ အဇ္ဈာသယံ။] အဇာနန္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နေသံ– ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဣမံ မဟာဂဇ္ဇိတံ၊ – ဤ ကြီးစွာသော ကြုံးဝါးခြင်းကို၊ သုတ္တာ– ၍၊ ဣမေ – တို့သည်၊ ဤဒိသာ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သည်၊ (ပြောသည့် အတိုင်း နေမည့်သူတို့သည် – ဟူလို။) သစေ ဘဝိဿန္တိ – နှ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာဓု – ကောင်း၏၊ ဣတိ – သို့၊ မညမာနော – မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝမာဝုသောတိ– ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ – ဝန်ခံပြီ။

အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသောတိ– ဟူသော၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ– ဤသဒ္ဒါ ၂ပါး သည်လည်း၊ ကာရဏာပဋိက္ခေပဝစနံ – အကြောင်းကို ပယ်ခြင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ – ချဲ့၊ [(တစ်နည်း) ဟိ (ကသ္မာ) – အဘယ့်ကြောင့်၊ ကာရဏံ–

အရဟတ္တ၊ ပေ၊ ဥပကာရကာနံ။ ။ဗောဓိအရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူ၍၊ ထိုဉာဏ်အား ကျေးဇူးများသော သတိပဋ္ဌာန်စသော တရားများကို ထိုဉာဏ်၏ ဘက်သား "ဗောဓိပက္ခိယ တရား"ဟုဆိုသည်၊ ["ဗောဓိဿ + ပက္ခေ + ဘဝိ + ဘဝါ"ဟု ပြု။]

ဂိဟိပလိဗောဓံ။ ။ပရိဗုန္ဓတိ – (ကိစ္စလုပ်ငန်းကို) နှောင့်ယှက်တတ်၏၊ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ ရကို လပြု၊ ဂိဟိနံ+ပလိဗောဓော ဂိဟိပလိ ဗောဓော၊ အာဝါသဿ + ပလိဗောဓော အာဝါသပလိဗောဓော၊ [ဣမေသံယေဝ ဒွိန္နံပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆေဒဿ သုဒုက္ကရဘာဝတော ဝုတ္တံ– ကုလ, လာဘ, ဂဏ–စသော အခြားပလိဗောဓများကား ဤ ၂ပါးလောက် အဖြတ်မခက်သော ကြောင့် ဤ ၂ ပါးကို နာမည်တပ်၍ ဆိုသည်၊ ဥပလက္ခဏ–နိဒဿနနည်းဟု ကြံ။]

ကာရဏံ ဟိ ယသ္မာ။ ။ဤဝါကျမျိုး၌ ဟိကို ဒဋ္ဌီဇောဘက, ဝိတ္ထာရဇောတကလည်း ကြံနိုင်၏၊ ပုစ္ဆာဝါကျသီးခြားထုတ်၍လည်း (နိဿယအတိုင်း) ဆရာတို့ ပေးကြ၏၊ "နိဗ္ဗာနံဟိ၊ ပေ၊ ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ"ဝါကျတုန်းကလည်း ဤနည်းပေးခဲ့ပြီ။

အကြောင်းကို၊ ဌာနဉ္စ စ – ဌာနဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဝကာသောတိ စ – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ဆိုအပ်သနည်း၊] ကာရဏံ–ကို၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထို အကြောင်း၌၊ တဒါယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန – ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖလံ – အကျိုးသည်၊ တိဋ္ဌတိ – ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အကျိုး၏တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဌာနဉ္စ စ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စ – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တဒါယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန – ကြောင့်၊ အဿ – ထိုအကျိုး၏၊ တံ – ထိုအကြောင်းသည်၊ ဩကာသော – အခွင့်အလမ်းသည်၊ ဝါ – တည်ရာသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အကျိုး၏ အခွင့်အလမ်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဝကာသောတိ စ– ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ –၏၊ တံ – ထိုဌာန အဝကာသ ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော – မှုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) အဋ္ဌာနမေတံ အာနန္ဒ အနဝကာသောတိ– ဟူ၍၊ အာဟ – မူပြီ၊ ဧတံ ဌာနံဝါ – ဤ အကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဧသော) ဩကာသောဝါ – ဤအခွင့်အလမ်းသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ။

ယံ တထာဂတောတိ– ကား၊ ယေန– အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ တထာဂတော– သည်၊ ဝဇ္ဇီနံဝါ–ဝဇ္ဇီ တိုင်းသူတိုင်းသားတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇီပုတ္တကာနံ ဝါ– ဝဇ္ဇီ တိုင်းသူတိုင်းသားတို့၏ သားတို့၏ လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ – ကြောင့်၊ ပညတ္တံ– မှုအပ်ပြီးသော၊ ပါရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ သမူဟနေယျ – ပယ်နုတ်ရာ၏၊ တံ ကာရဏံ – သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဟိ– ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ [အဋ္ဌာန ဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့ – ဟူလို၊ ဤနေရာ၌ လဒ္ဓဒေါသ မသင့်။] ဘဂဝါ–သည်၊ လဗောယျာမ ဥပသမ္ပဒန္တိ – ဟူ၍၊ ယာစန္တာနံ– ခွင့်တောင်းကုန်သော၊ ဧတေသံ – ဤ ရဟန်းတို့အား၊ ဥပသမ္ပဒံ– အထက်တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ–ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ ယဒိ ဒဒေယျ–အကယ်၍ ပေးတော်မူအံ့၊ ဧဝံသန္တေ – ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဝါ – ဤသို့ပေးလသော်၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသောတိ – ဟူ၍၊ ပညတ္တံ – ပညတ်တော် မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမူဟနေယျ – ပယ်နုတ်ရာ၏၊ ဝါ – ပတ်နုတ်ရာ ရောက်၏၊ ပန – စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧတံ – ဤ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ န သမူဟနတိ– မမူ၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ အဋ္ဌာနမေတန္တိ အာဒိံ– ကို၊ အာဟ– မူပြီ။

တဒါ ယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန။ ။တဿ–ထိုအကြောင်း၏၊ ဝါ–နှင့်၊ အာယတ္တာ–စပ်သည် တည်း၊ တဒါယတ္တာ–သည်၊ တဒါယတ္တာ+ဝုတ္တိ ယဿာတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိ(ဖလံ)၊ တဒါယတ္တဝုတ္တိနော + ဘာဝေါ တဒါယတ္တဝုတ္တိဘာဝေါ၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ”ဟု လည်းကောင်း, “အဝကာသတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ အဝကာသော”ဟု လည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြု။

သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗွောတိ (ဧတ္ထ – ၌၊ ဂုဠ္ဌတ္ထံ- လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊ ဟိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ–အံ့၊) ဓေ–သို့၊ ဝါ – ဤသိက္ခာမချဘဲ မေထုန်မှီဝဲပြီး၍၊ အာဂတော– ပြန်လာသူသည်၊ ဥပသမ္ပဒံ– မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ– ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ ယဒိ လဘေယျ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သာသနေ– ၌၊ အဂါရဝေါ– လေးစားခြင်း မရှိသည်၊ ဘဝေယျ– ၏၊ ပန– အနွယကား၊ သာမဏေရဘူမိယံ– သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ဋ္ဌိတော – တည်သည်၊ (သမာနော– သော်၊ သာသနေ– ၌) သဂါရဝေါ စ – လေးစားခြင်းရှိသည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ – တ္တံ့၊ အတ္တတ္ထဉ္စ– မိမိအစီးအပွားကိုလည်း၊ ကရိဿတိ– တ္တံ့၊ ဣတိ– သို့၊ ဉတွာ– မှု၍၊ အနုကမ္ပမာနော– သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊ ဘဂဝါ– သည်၊) သော အာဂတော န ဥပသမ္ပါဒေတဗ္ဗောတိ– ဟူ၍၊ အာဟ– မူပြီ၊ **သော အာဂတော** ဥပသမ္ပါဒေဘဗ္ဗောတိ– ကား၊ ဓဝံ– သို့၊ ဝါ– ဤသိက္ခာချ၍ ပြီးမှ မေထုန်မှီဝဲပြီး၍၊ အာဂတော– သည်၊ ဘိက္ခုဘာဝေ– ၌၊ ဌတွာ– ၍၊ အဝိပန္နသီလတာယ– မပျက်သော သီလ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာသနေ– ၌၊ သဂါရဝေါ – သည်၊ ဘဝိဿတိ– တ္တံ့၊ သော– ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပနိဿယေ– မင်္ဂဖိုလ်ရခြင်း၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်၊ သတိ– ရှိလသော်၊ ဝါ– ပါလာခဲ့သော်၊ နစိရဿေဝ– မကြာမြင့်မီပင်၊ ဥတ္တမတ္ထံ– မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်အကျိုးသို့၊ ဝါ– မြတ်သော နိဗ္ဗာန် အကျိုးသို့၊ ပါပုဏိဿတိ– တ္တံ့၊ ဣတိ– သို့၊ ဉတွာ– ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ– ဟူ၍၊ အာဟ– မူပြီ။

၄၄။ ဓဝံ – လျှင်၊ မေထုနံဓမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ – ပြီး၍၊ အာဂတေသု – တို့တွင်၊ အနုပသမ္ပာဒေတဗ္ဗဥ္စ – ရဟန်း မဖြစ်စေထိုက်သူကို လည်းကောင်း၊ ဝါ –

သာသနေ အဂါရဝေါ။ ။သိက္ခာမချဘဲ ဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့် မေထုန်မှီဝဲ၍ ပါရာဇိကကျသူကို နောက်ထပ် ရဟန်းပြုခွင့်ပေးလျှင် (နောက်နောင်လည်း ထိုအတိုင်းမှီဝဲကာ) သာသနာ၌ မလေးစားသူ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူ့ကို ရဟန်းပြုခွင့်ပေးတော်မမူ၊ သာမဏေ အဖြစ်၌သာ နေခွင့် ပေးတော်မူသည်။

ဓဝံ အာဂတော၊ ပေး အာဟ။ ။သိက္ခာချ၍ ရဟန်းဘဝကို စွန့်ပြီးမှ မေထုန်မှီဝဲသူကား "ယောပန ဘိက္ခု"အရ ဘိက္ခုမဟုတ်တော့၊ ထိုသူကား သာသနာတော်ကို လေးစား၍ သိက္ခာချသူ ဖြစ်သောကြောင့် နောင်အခါလည်း သာသနာတော်ကို လေးစားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းပြုခွင့် ပေးတော်မူသည်။

ဥတ္တမတ္ထံ။ ။ဋီကာတို့၌ "ဥတ္တမတ္ထံတိ–အရဟတ္တံ၊ နိဗ္ဗာနမေဝဝါ"ဟု ရှိကြ၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် "ဥတ္တမဘာဝ–မြတ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း" မဟုတ်သောကြောင့်"ဥတ္တမတ္ထံ"ဟု ဘာဝပစ္စည်းဖြင့် မရှိသင့်၊ ဥတ္တမော+အတ္ထော ဥတ္တမတ္ထော"ဟုပြု၍ "ဥတ္တမတ္ထံ" ဟူသာ ဋီကာတို့၌ မူရင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။

ရဟန်းပြု၍ မပေးထိုက်သူကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ – ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ– ကိုလည်းကောင်း၊ ဒ်သေယတွာ– ၍၊ တီဏိပိ– န်သော၊ ဝတ္ထူနိ – တို့ကို၊ [သုဒ္ဓိန္န, မက္ကဋီ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုတို့ကို၊] သမောဓာနေတွာ– ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ – ပြည့်စုံသည်ကို၊ ကတွာ– ၍၊ သိက္ခာပဒံ– ကို၊ ပညပေတုကာမော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧဝဋ္ဌ ပန၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒိသေယျာထာတိ– ဟူ၍၊ ဝတွာ– ၍၊ **ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အသံဝါသောတိ–** ဟူ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ– သော၊ သိက္ခာပဒံ– ကို၊ ပညပေသိ– မူပြီ။

၄၅။ ဣဒါနိ – ၌၊ အဿ – ထို သိက္ခာပုဒ်၏၊ အတ္ထံ – ကို၊ ဝိဘဇန္တော – ဝေဖန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) **ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသောတိ အာဒိံ–** ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ ပန – ဆက်၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စ – ၌ လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ စ – သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌ လည်းကောင်း၊ သကလေ – သော၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ – ဝိနည်း အဆုံးအဖြတ်၌ လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ – ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဉာဏ်ကို၊ ပတ္ထယန္တေန – တောင့်တသော အမျိုးသားသည်၊ **စတုတ္ထိဓော** – သော၊ **ဝိနယော** – ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော –၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ ပုရာ – ရှေးအခါ၌၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ – သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သဘောတူရာ ပေါင်း၍ ယူကြကုန်သော၊ (သံ– ပေါင်း၍ + ဂဟ – ယူ၊) ဝါ – သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်သော၊ မဟိဒ္ဓိကာ – ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ မဟာထေရာ – အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မဟာထေရ်တို့သည်၊ စတုတ္ထိဓံ – သော၊ ဝိနယံ – ဝိနည်းကို၊ နီဟရိတွာ– ပရိယတ္တိသာသနာတော်မှ ထုတ်ဖော်၍၊ ဝါ – ပါဠိတော်မှ ထုတ်ဖော်၍၊ ပကာသေသုံ– ထင်ရှားပြုကြကုန်ပြီ။

နီဟရိတွာ။ ။သာသနတော နီဟရိတွာ၊ တထာဟိ–ပဠဟုပါလိ၊ ပေ၊ သုတ္တံ န ဇာနာတိ သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတီတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိသာသနတော သုတ္တံ, သုတ္တာနုလောမဉ္စ နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ။ [ဤ ပါဠိ၌ သုတ္တ – သုတ္တာနုလောမ ပါသောကြောင့် သုတ္တ သုတ္တာနုလောမကို ဤ ပါဠိတော်မှ ထုတ်ပြနိုင်သည်–ဟူလို။]

အနာပတ္တိ–ဇဝ် အမှာက် အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဂဏ္ဍာတိတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိသာသနတော အာစရိယဝါဒံ နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ။ [ဤ ပါဠိတော်၌ "အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော" စသည်ဖြင့် အာစရိယဝါဒ ပါရှိသောကြောင့် အာစရိယဝါဒကို (ဤပါဠိတော်မှ) ထုတ်ပြနိုင်သည်–ဟူလို။

ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုသ္မိံ အာယသ္မာဥပါလိ ဧဝမာဟ – အနာပတ္တိ အာဝုသော သုပိနန္တေနာတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိသာသနတော ဧဝ အတ္တနောမတိံ နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ။ [ဤပါဠိတော်၌ အရှင်ဥပါလိ၏ အတ္တနောမတိပါသည်၊ ထိုသို့ပါသောကြောင့် အတ္တနောမတိကိုလည်း ဤပါဠိတော်မှ ထုတ်နိုင်သည်–ဟူလို၊ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုကား ပထမပါရာဇိက ဆုံးခါနီး၌ လာလတ္တံ့။]

ကတမံစတုဗ္ဗိဓံ – အဘယ် လေးပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ (ပကာသေသုံ– သနည်း၊) သုတ္တံ – သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တာနုလောမံ – သုတ်အားလျော်သော မဟာပဒေသ လေးပါးကိုလည်းကောင်း၊ အာစရိယဝါဒံ – ဆရာတို့၏ ဝါဒကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – အဋ္ဌကထာကိုလည်း ကောင်း၊ အတ္တနောမတိံ – အတ္တနောမတိ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – မိမိ အံလိုကို လည်းကောင်း၊ ဣတိ (ဣမံ ဝိနယံ) – ဤလေးပါး အပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ (ပကာသေသုံ – နံပြီ၊) ယံ – ယင်း လေးပါး အပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ အာဟစ္စပဒေန, ရသေန, အာစရိယဝံသေန, အဓိပ္ပာယာ၊ ဒတ္တ ဟိ ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိတိ – အာဟစ္စ ပဒေန၊ ပေ၊ မတိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ နာဂသေနတ္ထေရေန – သည်၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [အာဟစ္စပဒေန – ဘုရားရှင် ကိုယ်ခတ်တိုင် ဌာန်ကရိုဏ်းတို့ကို ထိခိုက်၍ ဟောတော်မူအပ်သော

အာဟစ္စပဒံ။ ။[ဘဂဝတာ ကဏ္ဌာဒိ ဝဏ္ဏုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ အာဟစ္စ ဝိသေသေတွာ (ဤဟာ အပ်၏, ဤဟာကား မအပ်, စသည်ဖြင့် အထူးပြု၍) ဘာသိတံ ပဒံ အာဟစ္စ ပဒံ။] "အာဟစ္စ+ ဘာသိတံ+ပဒံ"ဟုပြု၊ ဘုရားရှင်သည် အက္ခရာဖြစ်ရာ ဌာန်ကရိုဏ်း အရပ်ကို ထိခိုက်စေ၍ (အထူးပြု၍) ဟောအပ်သောပုဒ်သည် အာဟစ္စပဒမည်၏။

ရသော။ ။ဣဒံ ကပ္ပတိ ဣဒံန ကပ္ပတီတိ အဝိသေသေတွာ – ဤအရာသည် အပ်၏, ဤအရာကား မအပ်"ဟု အထူးခွဲခြား၍ မိန့်တော်မမူဘဲ၊ ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ န ကပ္ပတီတိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပေ၊ အာဒိနာ ဝုတ္တံ သာမညလက္ခဏံ (သာမည အမှတ်အသားကို) ဣဓ ရသောတိ အဓိပ္ပေတံတိ အာဟ–ရသောတိ သုတ္တာနုလောမံတိ။

အာစရိယဝံသော။ ။ဓမ္မသံဂါဟကပ္ပဘုတိ အာစရိယ ပရံပရတော အာနီတာ အဋ္ဌကထာတန္တိ ဣဓအာစရိယဝံသော တိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ–အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယ ဝါဒေါတိ။

မှတ်ချက်။ ။ပဋ္ဌဝိဓေ ဟိ မဟာရာဇ ကာရဏောဟိ အတ္တော သမ္ဘဝိုန္တိတမ္ဗော၊ အာဟစ္စပဒေန, ရသေန, အာစရိယဝံသေန, အဓိပ္ပာယာ, ကာရဏုတ္တရိယတာယ၊ ဧတ္တ ဟိ အာဟစ္စပဒန္တိ သုတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ ရသော တိ သုတ္တာနုလောမံ၊ အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယဝါဒေါ၊ အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိ"ဟုမိလိန္ဒ ပဉှာပါဠိတော်–မေဏ္ဍကပဉှာ ဘာယနပဉှာ၌ ပါဠ်ရှိ၏၊ ထို ပါဠ်အတိုင်းသာ စာသွားလည်းကောင်း၏၊ ထိုပါဠိမှ (ကာရဏုတ္တရိယတာ–ဟူသော) နောက်ဆုံး ၁ပါးကိုချန်၍ ရှေ့ ၄ပါးကို သာဓကပြုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယာ၏နောက်၌ ဣတိ မရှိစေဘဲ"အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိတိ"ဟူသော နေရာကျမှ ဣတိသဒ္ဒါနှင့်တကွ သာဓက ပြီးဆုံးစေသင့်သည်၊ ထိုသို့ သာဓက ဆုံးစေပြီးမှ ထိုသာဓကကို ရှင်းပြလို၍ "တတ္ထ သုတ္တံနာမ"စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ ချဲ့ပြလေသည်၊ ["ယခုစာအုပ်များ၌ အာစရိယ ဝံသတာ, အဓိပ္ပာယော" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိရင်းနှင့် မညီသည့်အပြင်, တတိယန္တဖြင့် ရှေ့ ၂ပုဒ်ကို ထားပြီးမှ ပဌမန္တဖြင့် နောက် ၂ ပုဒ်ကို ထားသောကြောင့် စာသွားလည်း မကောင်း။]

ပုဒ်ဖြင့်လည်းကော်င်း၊ ဝါ–ပါဠိတော်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရသေန–သာမည လက္ခဏာဖြစ်သော မဟာပဒေသလေးပါးဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာစရိယ ဝံသေန – ဆရာတို့၏ အနွယ်ဖြစ်သော အာစရိယ ဝါဒဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ –အဋ္ဌကထာဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပာယာ – မိမိ၏ အလိုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ –အတ္တနောမတိဖြင့် လည်းကောင်း၊ (အတ္တော – အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ တဗ္ဗော – လက်ခံထိုက်၏၊) ဟိ – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ အာဟစ္စပဒ အစရှိသည် တို့တွင်၊ သုတ္တံ – သုတ်ကို၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကို၊ **အာဟစ္စပဒန္တိ** – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ – အပ်၏၊ သုတ္တာနုလောမံ – သုတ်အားလျော်သော မဟာပဒေသလေးပါးကို၊ ရသောတိ – ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတံ၊) အာစရိယဝါဒေါ – ဆရာတို့၏ ဝါဒကို၊ ဝါ–အဋ္ဌကထာကို၊ အာစရိယဝံသောတိ –ဟူ၍ (အဓိပ္ပေတော၊) အတ္တနောမတိ – မိမိ၏အလိုကို၊ **အဓိပ္ပာယောတိ** – ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ။)]

တတ္ထ – ထို သုတ္တစသည်တို့တွင်၊ **သုတ္တံနာမ** – သုတ္တမည်သည်၊ သကလေ– အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကေ – ၌၊ ပါဠိ – ပါဠိတော်တည်း၊ **သုတ္တာနုလောမံ** နာမ– မည်သည်၊ စတ္တာရော – နှ်သော၊ မဟာပဒေသာ – မဟာပဒေသတို့တည်း၊ ဝါ – ဝိနည်းကို တည်စေတတ်သော ကျယ်ဝန်းသော အရာဌာနတို့တည်း၊ ဝါ – ဝိနည်းကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ ကျယ်ဝန်းစွာသောအကြောင်းတို့တည်း၊ ယေ – ယင်း မဟာပဒေသ

သုတ္တံနာမ၊ ပေ၊ ပါဠိ။ ။"သုတ္တ"အရ ပိဋက ၃ပုံပါဠိအားလုံးရသော်လည်း ဝိနည်းဆုံးဖြတ်သော အရာဖြစ်၍ အရာအားလျော်စွာ ဝိနည်းပါဠိတော်ကိုသာ "သုတ္တ"ဟု ဖွင့်ပြသည်။ [ဣဓ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဿ အဓိကတတ္တာ (အရာ၏အဖြစ်ကြောင့်) တဒနုစ္ဆဝိကမေဝ သုတ္တံဒဿေန္တော အာဟ–သုတ္တံနာမ၊ ပေ၊ ပါဠိတိ။]

မဟာပဒေသာ။ ။[မဟာဩကာသာ, မဟန္တာနိ (ဝိနယဿ ပတိဋ္ဌာပနာနိ) ဌာနာနိ။] ပဒေသကို ဩကာသဟုဖွင့်၍ ဩကာသကို ဌာနဟုဖွင့်သည်၊ ဌာနဟူသည် ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်ကို တည်တံ့စေတတ်သော အရာတို့တည်း၊ ယေသု ပတိဋ္ဌာပိတော ဝိနယော ဝိနိစ္ဆိယတိ အသန္ဒေဟတော– ယင်းဌာနတို့၌ တည်စေအပ်သော ဝိနည်းကို ယုံမှားမရှိသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊ မဟန္တာနိ ဝါကာရဏာနိ မဟာ ပဒေသာ၊ မဟန္တာနိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကာရဏာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အရကောက်။ ။မဟာပဒေသ၏အရကိုကား "တေ အတ္ထတော ယံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိပါဠိဝသေန–ဖြင့်၊ အကပ္ပိယာနုလောမတော ကပ္ပိယာနုလောမတော စ ပုဂ္ဂလေ ဟိ နယတော တထာတထာ ဂယှမာနာ အတ္ထနယာ ဧဝ"ဟူသော ဝိမတိ ဋီကာနှင့်အညီ "အကပ္ပိယနှင့် လျော်စွာ လည်းကောင်း ကပ္ပိယနှင့် လျော်စွာလည်းကောင်း ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နည်းယူအပ်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ပင်တည်း"ဟု မှတ်၊ သာရတ္ထဋီကား "မဟာပဒေသ ပါဠိတော်ကိုပင် မဟာပဒေသ"ဟု ဝဒန္တိဝါဒပြ၏၊ ထို ပါဠိမှာ သုတ္တအရတွင် ပါဝင်ပြီဟုဆို၍ ဝိမတိ ပယ်လေသည်၊

လေးပါးတို့ကို၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဇဝံ – သို့၊ ဝုတ္တာ – နှ်ပြီ၊ (ကိံ) ဘိက္ခဝေ– တို့၊ ယံ – အကြြင် အရာဝတ္ထုကို၊ မယာ– သည်၊ ဣဒံ – ဤအရာဝတ္ထု သည်၊ န ကပ္ပတိ – မအပ်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်တော်မမူအပ်၊ တံ–ထို အရာဝတ္ထုသည်၊ အကပ္ပိယံ – မအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ စေ အနုလောမေတိ – အကယ်၍ လျော်စွာပြုအံ့၊ (နာမစာတ်ကြဲသည်၊) ကပ္ပိယံ – အပ်သော အရာ ဝတ္ထုကို၊ (စေ) ပဋိဗာဟတိ – အကယ်၍ တားမြစ်အံ့၊ (ဇဝံသတိ) တံ – ထိုအရာ ဝတ္ထုသည်၊ ဝေါ – တို့အား၊ န ကပ္ပတိ – မအပ်၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ယံ–ကို၊ မယာ– သည်၊ ဣဒံ – သည်၊ န ကပ္ပတိ ၊ ဣတိ – သို့၊ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ– မမူအပ်၊ တံ– ထိုအရာ ဝတ္ထုသည်၊ ကပ္ပိယံ–အပ်သောအရာဝတ္ထုကို၊ စေ အနုလောမေတိ– အံ့၊ အကပ္ပိယံ– မအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ (စေ) ပဋိဗာဟတိ – အံ့၊ (ဇဝံသတိ) တံ ဝေါ ကပ္ပတိ၊ ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ ကပ္ပတိ၊ ဣတိ – သို့၊ အနနုညာတံ – ခွင့်ပြုတော် မမူအပ်၊ တံ – ထို အရာဝတ္ထုသည်၊ အကပ္ပိယံ – ကို၊ စေ အနုလောမေတိ၊ ကပ္ပိယံ (စေ) ပဋိဗာဟတိ၊ တံ ဝေါ န ကပ္ပတိ၊ ပေ၊ တံ– သည်၊ ဝေါ– တို့အား၊ ကပ္ပတိ– ၏၊ ဣတိ– သို့ (ဝုတ္တာ– နှ်ပြီ။)

အာစရိယဝါဒေါ နာမ– မည်သည်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ – သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သဘောတူရာပေါင်းယူတော်မူကြကုန်သော၊ ဝါ– ကုန်သော၊ ပဉ္စသတ အရဟန္တသတေဟိ– တို့သည်၊ ထပိတာ– ထားအပ်သော၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တာ – ပါဠိ တော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော၊ ဩက္ကန္တဝိနိစ္ဆယပ္ပဝတ္တာ – ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက် အပ်သော အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သော၊ အဋ္ဌကထာတန္တိ– အဋ္ဌကထာ အစဉ်တည်း၊ **အတ္တနောမတိ** နာမ – မည်သည်၊ သုတ္တသုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒေ – သုတ္တ,

မှတ်ချက်။ ။ဤမဟာပဒေသပါဠိတော်သည် မဟာဝါဘေသစ္စခန္ဓကဌ် လာလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုခန္ဓက၏ အဖွင့်များမှ အဓိပ္ပာယ်ယူပါ၊ အပ်– မအပ်ဟူရာဝယ် တချို့နေရာ၌ ကိုယ်နှုတ် အပြုအမူဖြစ်၍ တချို့နေရာ၌ ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် "ယံ–အကြြင်အရာဝတ္ထု"ဟု ပေးသည်။

အာစရိယဝါဒေါ၊ ပေ၊ တန္တိ။ ။ယဒိပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏက ဒေသနာဝ အဋ္ဌကထာ=အဋ္ဌကထာဟူသည် (သီးခြားမဟုတ်) ဟိုမြို့ဒီရွာ၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူ အပ်ပြီးသော ရောရောနှောနှော ဒေသနာပင်ဖြစ်သည်၊ သာပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ပဌမံ တီဏိပိဋကာနိ သင်္ဂါယိတွာ တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာနုရူပေနေဝ ဝါစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတတ္တာ အာစရိယဝါဒေါတိ ဝုစ္စတိ– သို့သော် သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည် ပိဋက ပါဠိတော်များကို ပထမ သံဂါယနာတင်ကြပြီးနောက် ထိုပိဋက၏ အနက်အဖွင့် အနေအားဖြင့် ပို့ချစဉ်သို့ တင်ထားအပ်သည့်အတွက် ထိုအဋ္ဌကထာကို အာစရိယဝါဒဟု ခေါ်ထားသည်။

သုတ္တာနုလောမ, အာစရိယ ဝါဒတို့ကို၊ မုဉ္စိတွာ – လွှတ်၍၊ အနုမာနေန – မှန်းဆတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ အတ္တနော –၏၊ အနုဗုဒ္ဓိယာ – သုတ္တ စသည်သို့ အစဉ်လိုက်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ နယဂ္ဂါဟေန – သုတ္တစသည်မှ ရအပ်သောနည်းကို ယူခြင်းဖြင့်၊ [သုတ္တာဒီနိ အနုဂတဗုဒ္ဓိယာ၊ သုတ္တာဒိတော လဒ္ဓမာန နယဂ္ဂါဟေန။] ဥပဋ္ဌိတာကာရကထနံ – ထင်လာသော အခြင်းအရာကို ပြောဆိုခြင်းတည်း၊ အပိစ – စင်စစ်ကား၊ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာသု – သုတ္တန်အဘိဓမ္မာဝိနည်းအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အာဂတော – သော၊ သဗ္ဗောပိ – လည်းဖြစ်သော၊ ထေရဝါဒေါ– ထေရဝါဒသည်၊ ဝါ – ဆရာတို့၏ ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်၊ အတ္တနောမတိ နာမ– မည်၏။

ပန – ဆက်၊ တံ အတ္တနောမတိံ – ထိုအတ္တနောမတိကို၊ ဂဟေတွာ – ယူ၍၊ ဝါ – လက်ကိုင်ပြု၍၊ ကထေန္တေန – ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး အပြိုင်အဆိုင်ပြောရာ၌ အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊] ဒဠှဂ္ဂါဟံ – ခိုင်မြဲစွာယူအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဂဟေတွာ – ယူ၍၊ န ဝေါဟရိတဗ္ဗံ – မပြောဆိုရာ၊ ဝါ– မပြောဆိုရ၊ ကာရဏံ – အကြောင်းကို၊ သလ္လက္ခေတွာ– မှတ်သား၍၊ အတ္ထေန – မိမိယူအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်၊ ပါဠိံ– ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဠိယာ –နှင့်၊ အတ္ထံ စ – မိမိယူအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း၊ သံသန္ဒိတွာ – နှီးနှောတိုက်ဆိုင်၍၊ [အပြန်အလှန် နှီးနှောတိုက်ဆိုင်၍–ဟူလို။] ကထေတဗ္ဗံ–ပြောရာ၏၊ ဝါ– ပြောရမည်၊ အတ္တနောမတိ– ကို၊ အာစရိယဝါဒေ– အာစရိယဝါဒ၌၊ ဩတာရေတဗ္ဗာ– ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်၏၊ (သွင်း၍ ကြည့်ထိုက်၏၊) တတ္ထ– ထို အာစရိယ ဝါဒ၌၊ သစေ ဩတရတိစေဝ –

အချုပ်မှာ–"အာစရိယာ ဝဒန္တီသံဝဏ္ဏေန္တီ ပါဠိံ ဧတေနာတိ အာစရိယဝါဒေါ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုကြောင်းဖြစ်သော သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏စကားကို "အာစရိယဝါဒ"ဟု ခေါ်ရကား "အာစရိယဝါဒ"ဟူသည်မှာ အဋ္ဌကထာပင်ဖြစ်၏၊ ထို အဋ္ဌကထာဟူသည်လည်း (နောက်မှထည့်အပ်သော တချို့စကားမှတစ်ပါး များသောအားဖြင့်) ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော စကားများသာ ဖြစ်သည်–ဟူလို။

အပိစ။ ။အတ္တနောမတိ သာမညတော ပဌမံ ဒဿေတွာ (သုတ္တသုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒေ မုဉ္စိတွာ–စသည်ဖြင့် သာမညပြပြီး၍) ဣဒါနိ တမေဝ ဝိသေသေတွာ ဒဿေန္တော အပိစာတိ အာဒိမာဟ၊ ဤ ကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်၍ "အပိစ– တစ်နည်းကား"ဟု မပေးဘဲ "စင်စစ်ကား"ဟု ပေးသည်။

တံ ပန။ ။အတ္တနောမတိကို အကိုးအကားပြု၍ ပြောသူတို့ ကျင့်ထိုက် (စိတ်ထားထိုက်)သော အခြင်းအရာကို ပြလို၍ တံ ပန– စသည်မိန့်။ [အဝေ္ဓနာတိ–အတ္တနာ သလ္လက္ခိတေန အတ္ထေန၊ ဩတာရေတဗ္ဗာတိ– ဉာဏေန အနုပ္ပဝေသေတဗ္ဗာ။

အကယ်၍မူလည်း သက်ဝင်အံ့၊ (သစေ) သမေတိ စ– အကယ်၍မူလည်း ညီညွတ်အံ့၊ (ဓဝံသတိ) ဂဟေတဗ္ဗာ – အတည်ယူထိုက်၏၊ သစေ နေဝ သြတရတိ– အကယ်၍မူလည်း မသက်ဝင်အံ့၊ (သစေ) န သမေတိ – အံ့၊ (ဓဝံသတိ) န ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ– ကြောင့်နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အယံ အတ္တနောမတိ နာမ – မည်သည်၊ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ – အလုံးစုံတို့အောက် အားနည်း၏၊ (တသ္မာ – ထို့ကြောင့်တည်း၊) [မိမိ၏ ဉာဏ်အထင်မျှ ဖြစ်သောကြောင့် သုတ္တစသည်တို့အောက် အားနည်း၏၊ ထို့ကြောင့် အာစရိယဝါဒနှင့် ညီညွတ်မှ အတည်ယူပါ, မညီညွတ်လျှင် အတည်မယူပါနှင့် – ဟူလို။] အတ္တနောမတိတော– ထက်၊ အာစရိယဝါဒေါ – သည်၊ ဗလဝတရော – သာ၍ အားရှိ၏။

အာစရိယဝါဒေါပိ – ကိုလည်း၊ သုတ္တာနုလောမေ – ၌၊ ဝါ – မဟာပဒေသ ၄ ပါး၌၊ သြတာရေတဗ္ဗော– ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်၏၊ ဝါ – သွင်းချထိုက်၏၊ တတ္ထ– ထို သုတ္တာနုလောမ၌၊ သြတရန္တောယေဝ – သက်ဝင်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သမေန္တောယေဝ– ညီညွတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (အာစရိယဝါဒေါ– အာစရိယဝါဒကို၊) ဂဟေတဗ္ဗော – အတည် ယူထိုက်၏၊ ဣတရော – အခြားသော သုတ္တာနုလောမ၌ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော အာစရိယဝါဒကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော– ထိုက်၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ – နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အာစရိယဝါဒတော – ထက်၊ သုတ္တာနုလောမံ – သည်၊ ဗလဝတရံ – ၏၊ (တသ္မာ– တည်း၊) သုတ္တာနုလောမံပိ– ကိုလည်း၊ သုတ္တေ– ပါဠိတော်၌၊ သြတာရေတဗ္ဗံ– ၏၊ ဝါ – ၏၊ တတ္ထ – ထို သုတ်၌၊ သြတရန္တံ သမေန္တံ ဧဝ – သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သမေန္တံ ဧဝ– သော၊ (သုတ္တာနုလောမံ – ကို၊) ဂဟေတဗ္ဗံ– ၏၊ ဣတရံ– အခြားသော (သုတ်၌ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော) သုတ္တာနုလောမကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ– ထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ–နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ သုတ္တာနုလောမတော– ထက်၊ သုတ္တမေဝ – သာ၊ ဗလဝတရံ – ၏၊ (တသ္မာ – တည်း။)

အာစရိယဝါဒေါပိ။ ။ပမာဒပါဌဝသေန (အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သော ပါဌ်၏ အစွမ်းဖြင့်) အာစရိယဝါဒဿ ကဒါစိ သုတ္တာနုလောမေန အသံသန္ဒနာပိ သိယာ၊ သော (ပမာဒပါဌ်ဖြစ်နေ၍ သုတ္တာနုလောမ – မဟာပဒေသနှင့် မနီးနှောမိသော အဋ္ဌကထာကို) န ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ–အာစရိယဝါဒေါပိ၊ ပေ၊ သမေန္တောဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

သမေန္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ။ပါဠိတော်သုတ္တနှင့် လျော်မှသာ မဟာပဒေသကို အတည်ယူပါ၊ မဟာပဒေသ၌ ဘုရားရှင် တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိမပါရှိသောကြောင့် သုတ္တ(ပါဠိတော်)နှင့် မညီလျှင် အတည်မယူပါနှင့်– ဟူလို။

ဟိ – မှန်၏၊ သုတ္တံ–ပါဠိတော်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ–တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်၊ ကာရကသံဃသဒိသံ – သံဂါယနာတင်မှုကို ပြုသော သံဃာတော်နှင့်အလားတူ၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ –တို့၏၊ ဌိတကာလသဒိသံ–တည်ရာကာလနှင့် အလားတူ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (အတ္တနောမတိထက် အာစရိယဝါဒ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်, အာစရိယဝါဒထက် သုတ္တာနုလောမ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်, သုတ္တာနုလောမထက် သုတ္တ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယဒါ–၌၊ ဒွေ–နှ်သော၊ ဘိက္ခူ– တို့သည်၊ သာကစ္ဆန္တိ – အတူတကွ ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဝါ– ဆွေးနွေးကြကုန်၏၊ (တဒါ) သကဝါဒီ – မိမိဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်၊ သုတ္တံ–ကို၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ ဝါ – လက်ကိုင်ပြု၍၊ ကထေတိ – ပြောအံ့၊ ပရဝါဒီ–အခြားဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်၊ သုတ္တာနုလောမံ– ကို၊ (ဂဟေတွာ ကထေတိ၊) တေဟိ– ထို ဆွေးနွေးသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ– အချင်းချင်း၊ ခေပံ ဝါ – အယူဝါဒကို ပစ်ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟံဝါ – ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အကတွာ– ၍၊ သုတ္တာနုလောမံ– ကို၊ သုတ္တေ – ၌၊ ဩတာရေတဗ္ဗံ–၏၊ (သုတ္တေ – ၌၊) သစေ ဩတရတိ, သစေ သမေတိ (ဧဝံသတိ) ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နော စေ ဩတရတိ, နော စေ သမေတိ, (ဧဝံသတိ) န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ သုတ္တသ္မိံယေဝ– မိမိတို့၏ ပါဠိ၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ–တည်ရာ၏။

[တစ်ဖက်က သုတ္တ တစ်ဖက်က အာစရိယဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ"စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ – ဤ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတိ၊ ပရော – ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာစရိယဝါဒံ – ကို၊ ပေ၊ အနောတရန္တော – မသက်ဝင်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အသမေန္တော စ– သော၊ ဂါရယှာစရိယဝါဒေါ – ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အာစရိယဝါဒကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော– ထိုက်၊ သုတ္တသ္မိံယေဝ, ဌာတဗ္ဗံ – ရာ၏။

အပ္ပဋိဝတ္တိယံစသည်။ ။အပ္ပဋိဝတ္တိယန္တိ အပ္ပဋိဗာဟိယံ၊ ကာရကသံဃသဒိသန္တိ– ပမာဏတ္တာ (လိုရင်းပမာဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်) သံဂီတိကာရက သံဃသဒိသံ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဌိတကာလသဒိသန္တိ ဣမိနာ ဗုဒ္ဓေဟေဝ ကထိတတ္တာ ဓရမာနဗုဒ္ဓသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သကဝါဒီ၊ ပေ၊ အကတွာ။ ။သကဝါဒီအတ္တနော သုတ္တံ ဂဟေတွာ ဝေါဟရတိ၊ ပရဝါဒီ သုတ္တာနုလောမံတိ– အညနိကာယဝါဒီ (မဟာဝိဟာရနိကာယမှ တစ်ပါးသော အခြားဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်) အတ္တနော နိကာယေ သုတ္တာနုလောမံ ဂဟေတွာ ကထေတိ၊ ပေ၊ ကိံ ဣမိနာတိ ခေပံ ဝါ – ဤအယူဖြင့် ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်းဟု အယူဝါဒ ပစ်ပယ်မှုကိုလည်းကောင်း "ကိံ ဧသ ဗာလော ဝဒတီတိ ဂရဟံ ဝါ (ဤအမိုက်ကောင်က ဘာပြောရတာလဲ"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့မှုကိုလည်းကောင်း) အကတွာ။

[တစ်ဖက်က သုတ္တ တစ်ဖက်က အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလို သောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်] ။ ပေ၊ သုတ္တသို့ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

ပန – ကား၊ အယံ – ဤ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တာနုလောမံ – ကို၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ အထ ကထေတိ – အကယ်၍ပြောအံ့၊ ပရော –ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ – ပါဠိတော်ကို၊ (ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ)၊ သုတ္တံ – ပရဝါဒီ၏ သုတ်ကို၊ သုတ္တာနုလောမေ – သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌၊ ဩတာရေတဗ္ဗံ – ၏၊ (သုတ္တာနုလောမေ–၌) သစေ ဩတရတိ သစေ သမေတိ၊ တိဿော သံဂီတိ ယော– သံဂါယနာ ၃ တန်တို့သို့၊ အာရုဠှံ – တင်အပ်သော၊ ပါဠိအာဂတံ – ပါဠိတော်၌ လာသောသုတ်သည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) သစေ ပညာယတိ – အကယ်၍ ထင်ရှားအံ့၊ (ဓဝံသတိ၊) ဂဟေတဗ္ဗံ – ၏၊ တထာ – ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သံဂါယနာ ၃ တန်တို့သို့ တင်အပ်သော ပါဠိတော်တွင် ပါဝင်သောသုတ်၏ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) နော စေ ပညာယတိ၊ စေ န ဩတရတိ, စေ န သမေတိ၊ ဗာဟိရကသုတ္တံ ဝါ – သာသနာတော်မှအပဖြစ်သော သုတ်သည်သော်လည်း ကောင်း၊ သိလောကော ဝါ – သာသနာတော်မှအပ ဖြစ်သော ဂါထာသည်သော်လည်းကောင်း၊ အညံ – သော၊ ဂုဠှဝေဿန္တရဂုဠှဝိနယဝေဒလ္လာဒိနံ – ဂုဠှဝေဿန္တရ ကျမ်း, ဂုဠှဝိနယကျမ်း, ဝေဒလ္လကျမ်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရတော– တစ်ပါး ပါးသောကျမ်းမှ၊ အာဂတံ–လာသော၊ ဂါရယှသုတ္တံ ဝါ – ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော သုတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (သစေ) ဟောတိ၊ (ဓဝံသတိ) န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ သုတ္တာနုလောမသို့ ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [ပရဝါဒီက အာစရိယ ဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကိုပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်။] ။ ပေ၊ သုတ္တာနုလောမေ ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [ပရဝါဒီက အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလို သောကြောင့် "အထာယံ"စသည်မိန့်၊]၊ ပေ၊ သုတ္တာနုလောမေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

အထ ပနာယံ။ ။[အယံတိ သကဝါဒီ၊ ပရောတိ အညနိကာယဝါဒီ၊] သကဝါဒီက သုတ္တာနုလောမကိုချည်းကိုင်ပုံပြ၍ ပရဝါဒီက သုတ္တစသည် ကိုင်ပုံကိုပြလိုသောကြောင့် "အထပန"ဟု ပနဖြင့် တက်သည်၊ ပရဝါဒီသည် အားရှိသော သုတ္တကိုကိုင်၍ ပြောသော်လည်း သူ၏သုတ္တသည် ပါဠိတော်ရင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌ သွင်းချ၍ ညီညွတ်မှ အတည်ယူပါ–ဟုဆိုသည်။

ဗာဟိရကသုတ္တစသည်။ ။တိဿော သံဂီတိယော အနာရုဠှဂုဠှဝေဿန္တရာဒီနိ (သံဂါယနာ ၃ တန်သို့ မတင်အပ်သော "ဂုဠှဝေဿန္တရသုတ်" အစရှိကုန်သော) မဟာသံဃိကနိကာယဝါသီနံ သုတ္တာနိ (မဟာသံဃိကဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သုတ်တို့သည်)၊ ဝေဒလ္လာဒိနံတိ အာဒိသဒ္ဒေန ဂုဠှဥမ္မဂ္ဂါဒိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒကိုချည်း ကိုင်ပုံကိုပြ၍ ပရဝါဒီက သုတ္တစသည် ကိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထ ပနာယံ" စသည်မိန့်။] ပန – ကား၊ အယံ – သည်၊ အာစရိယဝါဒံ – ကို၊ ဂဟေတွာ– ၍၊ အထ ကထေတိ –အံ့၊ ပရော–သည်၊ သုတ္တံ (ဂဟေတွာ အထကထေတိ)၊ ပေ၊ ဣတရံ – အခြားသော အာစရိယ ဝါဒဥ္စ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော၊ ဂါရယှသုတ္တံ – ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အာစရိယ ဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒ, ပရဝါဒီက သုတ္တာနု လောမကိုလက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ – သည်၊ ပေ၊ ဣတရံ – အခြားသော အာစရိယဝါဒဥ္စ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော သုတ္တာနုလောမကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အာစရိယဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒ, ပရဝါဒီက အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ– သည်၊ ပေ၊ အာစရိယဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

[သကဝါဒီက အတ္တနောမတိကိုချည်း ကိုင်ပုံကိုပြ၍ ပရဝါဒီကသုတ္တ စသည် ကိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထပနာယံ" စသည်မိန့်၊] ပန – ကား၊ အယံ – သည်၊ အတ္တနောမတိံ ဂဟေတွာ အထကထေတိ၊ ပရော– သည်၊ သုတ္တံ (ဂဟေ တွာ အထကထေတိ၊ ဝေဲသတိ၊) သုတ္တံ – ပရဝါဒီသုတ်ကို၊ အတ္တနောမတိယံ – သကဝါဒီ၏ အတ္တနောမတိ၌၊ ဩတာရေတဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အတ္တနောမတိယမေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အတ္တနောမတိ, ပရဝါဒီက သုတ္တာနုလောမကို လက်ကိုင် ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ် ၊ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ။ [သကဝါဒီက အတ္တနောမတိ, ပရဝါဒီက အာစရိယဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ၊ အတ္တနော – ၏၊ ဂဟဏမေဝ – အယူကိုသာ၊ ဗလိယံ– အားရှိသည်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ–၏၊ စ – ဆက်၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု – အလုံးစုံသော ဌာနတို့၌၊ ခေပေါ ဝါ – အယူဝါဒကို ပစ်ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟာ ဝါ–ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ န ကာတဗ္ဗာ – မပြုထိုက်၊ ဣတိ – သုတ္တစသည်ကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံအပြီးတည်း။

မှတ်ချက်။ ။သကဝါဒီနှင့် ပရဝါဒီတို့ သုတ္တချင်း, သုတ္တာနုလောမ စသည်ချင်း လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို မပြချေ၊ ထိုသို့ မပြခြင်းမှာ သုတ်ကို သုတ်၌ သွင်းချခြင်းသည် ထူးခြား သကဲ့သို့လည်း မထင်ရ, ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးကို နည်းမှီ၍လည်း သိလောက်သောကြောင့်ဖြစ်သည်–ဟု ဋီကာဆိုသည်။

[သကဝါဒီနှင့် ပရဝါဒီတို့၏ ကပ္ပိယ အကပ္ပိယခြင်းရာ၌ ကျင့်ထိုက်သော အစီအစဉ်ကိုပြလို၍ "အထ ပနာယံ" စသည်မိန့်၊] ပန – ကား၊ အယံ – သည်၊ ကပ္ပိယန္တိ–အပ်၏ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ၊ ပရော–သည်၊ အကပ္ပိယန္တိ–မအပ်ဟူ၍၊ (ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ၊ ဓဝံသတိ၊) သုတ္တေ စ – သကဝါဒီ၏ သုတ်၌လည်းကောင်း၊ သုတ္တာနုလောမေ စ– သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌လည်း ကောင်း၊ ဩတာရေတဗ္ဗံ–၏၊ (ဩတာရိယမာနံ – သက်ဝင်စေအပ်သည် ရှိသော်၊) ကပ္ပိယံ– သည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဓဝံသတိ) ကပ္ပိယေ– အပ်သောအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ–၏၊ အကပ္ပိယံ – သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဓဝံသတိ) အကပ္ပိယေ ဌာတဗ္ဗံ၊ အထ– သို့မဟုတ်၊ အယံ – သည်၊ တဿ–ထိုဝတ္ထု၏၊ ကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ –အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော၊ သုတ္တတော – သုတ်မှ၊ ဗဟုံ – သော၊ ကာရဏဉ္စ– အကြောင်း ယုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ – အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတိ – ပြနိုင်အံ့၊ ပရောသည်၊ ကာရဏံ – ကို၊ န ဝိန္ဒတိ – မရအံ့၊ (ဓဝံသတိ) ကပ္ပိ ယေဝ–၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ–၏၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဒဿေတိ–အံ့၊ (ဓဝံသတိ၊) အနေန– ဤ သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော– ၏၊ ဂဟဏန္တိ– အယူဟူ၍၊ ကတွာ – ၍၊ ဒဠှံ – စွာ၊ အာဒါယ–၍၊ န ဌာတဗ္ဗံ–မတည်ရာ၊ သာဓူတိ– ကောင်း၏ ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ– လက်ခံ၍၊ အကပ္ပိယေဝ– ၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ၊ အထ– သို့မဟုတ်၊ ဒွိန္နမ္ပိ–သကဝါဒီပရဝါဒီ ၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ကာရဏစ္ဆာယာ– အကြောင်းတု အကြောင်းယောင်သည်၊ ဒိဿတိ – ထင်ရှားအံ့၊ (ဓဝံသတိ) ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ– ပယ်မြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ သာဓု–၏၊ အကပ္ပိယေ–မအပ်သောအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ – ၏၊ ဟိ – မှန်၊ ဝိနယံ – ဝိနည်းအဆုံး အဖြတ်သို့၊ ပတွာ – ရောက်၍၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယဝိစာရဏံ – အပ် မအပ်ကို စိစစ်ခြင်းသို့၊ အာဂမ္မ – ရောက်၍၊ [ဝိနယံ ပတွာ ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ရုန္ဓိတဗ္ဗံ – အပ်၏ဟူသော အယူကို ပိတ်ဆို့ရာ၏၊ ဂါဠှံ– မအပ်ဟူသော အယူ၌ ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ရာ၏၊ သောတံ–အဆက်ဆက် ဖြစ်မည့် အပ်၏ဟူသော အယူဝါဒအလျဉ်ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ – ဖြတ်တောက်ရာ၏၊ ဂရုကဘာဝေယေဝ – လေးသည်၏အဖြစ်ဟူသော အကပ္ပိယ၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ – ၏။

ကာရဏစ္ဆာယာ။ ။ကာရဏပဋိရူပံ (အတုအယောင်ဖြစ်သော အကြောင်း)၊ "၂ဖက်လုံးကပင် အကြောင်းမှန်ကို မပြနိုင်ကြလျှင် အကပ္ပိယဟုသာ ယူပါ"ဟူလို။

ရုန္ဓိတဗ္ဗံစသည်။ ။ကပ္ပိယန္တိဂဟဏံ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ၊ အကပ္ပိယန္တိဂဟဏံ ဂါဠှံ ကာတဗ္ဗံ၊ အပရာပရံ ပဝတ္တကပ္ပိယဂဟဏသောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဂရုကဘာဝသင်္ခါတေ အကပ္ပိယ ဘာဝေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ "မအပ်သည်ကို အပ်သည်ဟုယူ၍ ပြုမိလျှင် အာပတ်သင့်ပါလိမ့်မည်၊ မအပ်ဟုယူ၍ မပြုဘဲ နေခြင်းသာလျှင် အပြစ်ကင်းပါသည်"ဟူလို။

ပန – ကား၊ အယံ – သည်၊ အကပ္ပိယန္တိ – မအပ်ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ၊ ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ – တည်ရာ၏၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ – သည်၊ ဗဟူဟိ– န်သော၊ သုတ္တဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟိ – ပါဠိတော်, ထိုပါဠိတော်မှ ဆောင်အပ်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ဖြင့် [သုတ္တေဟိ စေဝ တတော အာနီတဝိနိစ္ဆယ ကာရဏေဟိ စ၊] အကပ္ပိယဘာဝံ – ကို၊ ဒဿေတိ – ပြနိုင်အံ့၊ ပရော– သည်၊ ကာရဏံ – ကို၊ နဝိန္ဒတိ – မရအံ့၊ (ဇဝံသတိ) အကပ္ပိယေ – မအပ်သော အရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ– ၏၊ အထ –. သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဒီဿတိ– အံ့၊ (ဇဝံသတိ) အတ္တနောသကဝါဒီဟူသော မိမိ၏၊ ဂဟဏံ – မအပ်ဟူသော အယူကို၊ န ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗံ – မစွန့်လိုက်ရာ၊ စ– ဆက်၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေ – သကဝါဒီ၏ ကပ္ပိယ, ပရ ဝါဒီ၏ အကပ္ပိယ၌လည်းကောင်း၊ အကပ္ပိယ ကပ္ပိယေ စ–သကဝါဒီ၏ အကပ္ပိယ, ပရဝါဒီ၏ ကပ္ပိယ၌လည်းကောင်း၊ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – ကို၊ ဝုတ္တောယထာ – ကဲ့သို့၊ ဧဝံ – တူ၊ အနာပတ္တိ အာပတ္တိဝါဒေ စ – သကဝါဒီ၏ အနာပတ္တိဝါဒ, ပရဝါဒီ၏ အာပတ္တိဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂရုကလဟုကာပတ္တိဝါဒေ စ – သကဝါဒီ၏ ဂရုကာပတ္တိဝါဒ, ပရဝါဒီ၏ လဟုကာပတ္တိဝါဒ၌လည်းကောင်း၊ အယံ ဝိနိစ္ဆ ယော– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဟိ – မှန်၊ ဧတ္တ – ဤ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယဝါဒ, အနာပတ္တိ အာပတ္တိဝါဒ အစရှိသော ကွဲပြားခြင်းတို့၌၊ နာမမတ္တံယေဝ– နာမည်မျှသည်သာ၊ နာနံ – ထူး၏၊ ယောဇနာနယေ– ယှဉ်စေပုံနည်း၌၊ နာနံ – အထူးသည်၊ နတ္ထိ။ ["အထ ပနာယံ အာပတ္တီတိ ဂဟေတွာ ကထေတိ"စသည်ဖြင့် ပါဠိကို ယှဉ်စေပုံနည်းမှာမထူးပါ၊ အကပ္ပိယ –န္တိ ဟူရာ၌ "အနာပတ္တီတိ"စသည်ဖြင့် လဲလှယ်ရုံသာ ထူးသည်–ဟုလို။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ (မယာ) န ဝိတ္ထာရိတံ – မချဲ့အပ်တော့၊ ဧဝံ – လျှင်၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယာဒိဝိနိစ္ဆယေ – သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တ သုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒ အတ္တနောမတိသု – တို့၌၊ အတိရေကကာရဏံ– ပိုလွန်သောအကြောင်းကို၊ လဘတိ – ၏၊ တဿ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါဒေ – ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ– ၏၊ ပန – ဆက်၊ သဗ္ဗသော– ကြွင်းမဲ့ဉဿုံ အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ကာရဏံ ဝိနိစ္ဆယံ – ကို၊ အလဘန္တေန–မရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ–ပါဠိတော်ကို၊ န ဝိဇဟိ တဗ္ဗံ– မစွန့်ရာ၊ သုတ္တသ္မိံယေဝ–၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ–တည်ရာ၏၊ ဣတိ– ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယ စသည်တို့ကို ဆုံးဖြတ်နည်းနှင့်စပ်သော စကားရပ် အပြီးတည်း၊ ...ဧဝံ– လျှင်၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စ–၌လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ စ–၌လည်းကောင်း၊ သကလေ –သော၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ–၌လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ–ကို၊ ပတ္ထယန္တေန– တောင့်တသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတုဗ္ဗိဓော–သော၊ အယံ ဝိန ယော–ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော– သိထိုက်၏၊ ဝါ– သိအောင်ပြုပါလေ။

စ ပန – ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ စတုဗ္ဗိဓံ – သော၊ ဣမံ ဝိနယံ–ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာပိ– သိပြီး၍လည်း၊ ဝါ – သိပြီးပါသော်လည်း၊ ဝိနယဓရေန – ဝိနည်းဓိုရ်ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလေန – သည်၊ တိလက္ခဏာသမန္နာဂတေန– ၃ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ– ဖြစ်ရာ၏၊ ဟိ– ချဲ့၊ **ဝိနယဓရဿ** – ၏၊ **တီဏိ**–န်သော၊ **လက္ခဏာနိ**–တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ–အလိုရှိထိုက်ကုန်၏၊ ကတမာနိ တီဏိ– တို့ကို၊ (ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ) [“သုတ္တမဿ”ဟု စ,မပါဘဲ ဋီကာဖွင့်လတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့်“သုတ္တဥ္စဿ”ဟု မရှိစေသင့်။] အဿ – ထို ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – သည်၊ သုတ္တံ – ဝိနည်းပါဠိတော်သည်၊ သွာဂတံ – ကောင်းစွာနှုတ်၌လာသည်၊ သုပ္ပဝတ္တိ– ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ – ကောင်းစွာဖြစ်လေ့ရှိသည်၊ သုတ္တသော – ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနုဗျဉ္ဇနသော– ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ – ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ ဣဒံ– ဤလက္ခဏာသည်၊ ဧကံ – တစ်ပါးသော၊ လက္ခဏံ–တည်း၊ ပန– ကား၊ ဝိနယေ– ဝိနည်းအကျင့်၌၊ ဋ္ဌိတော–လဇ္ဇီအဖြစ်ဖြင့် တည်သည်၊ အသံဟိရော– ပရဝါဒီတို့ မဆွဲဆောင်အပ် မဆွဲဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ ဣဒံ–သည်၊ ဒုတိယံ–သော၊ (လက္ခဏံ– တည်း၊) ပန– ကား၊ အဿ– ထိုဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – သည်၊ အာစရိယပရမ္ပရာ – ဆရာအဆက်ဆက် အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝါ – ကို၊ သုဂ္ဂဟိတာ– ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်သည်၊ သုမနသိကတာ– ကောင်းစွာ စိတ်၌ပြုအပ်သည်၊ ဝါ– ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းအပ်သည်၊ သူပဓာရိတာ– ကောင်းစွာဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ ဣတိ ဣဒံ– သည်၊ တတိယံ–သော၊ (လက္ခဏံ–တည်း)။

တတ္ထ– ထိုလက္ခဏာ ၃ပါးတို့၌၊ (အတ္တော စေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သုတ္တံနာမ– သုတ္တမည်သည်၊ သကလံ– သော၊ ဝိနယပိဋကံ– တည်း၊ တဥ္စ – ထိုဝိနည်းပိဋကသည်လည်း၊ အဿ – ထိုဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ **သွာဂတံ ဟောတီ**တိ – ကား၊ သုဋ္ဌု– ကောင်းစွာ၊ အာဂတံ– နှုတ်၌ လာသည်၊ **သုပ္ပဝတ္တီ**တိ– ကား၊ သုဋ္ဌု – စွာ၊

တတ္ထသုတ္တံနာမ။ ။ထိုလက္ခဏာ ၃ပါးကို အကျယ်ပြလို၍ “တတ္ထ သုတ္တံနာမ” စသည်မိန့်၊ ဝိနည်းဓိုရ်၏ လက္ခဏာကို ပြရာဌာနဖြစ်၍ အရာအားလျော်စွာ “သုတ္တ”အရကို “သကလံ ဝိနယပိဋကံ”ဟု ဖွင့်သည်။

သုပ္ပဝတ္တိ။ ။သုဋ္ဌု + ပဝတ္တိ ဧတဿာတိ သုပ္ပဝတ္တိ၊ [ပဝတ္တိ၌ ပ+ဝတု+တိ ပစ္စည်း၊] သုဋ္ဌု+ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ ဝါ သုပ္ပဝတ္တိ၊ [သုပ္ပဝတ္တနောင် တဿီလ ဏီပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် “သုဋ္ဌု+ပဝတ္တံ”ဟု ကတ္တားဟော ဖွင့်သည်။]

ပဝတ္တံ – ဖြစ်သည်၊ ပဂုဏံ – အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်၊ ဝါစုဂ္ဂတံ – နှုတ်အားဖြင့် တက်ရောက်သည်၊ ဝါ – နှုတ်တက်ဆောင်ထားအပ်သည်၊ **သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသောတိ** – ကား၊ ပါဠိတော စ – မူလပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြသော ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆတော စ– အဖန်ဖန်မေးအပ်သော ထေရဝါဒ အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာတော စ – ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ – ကောင်းစွာဆုံးဖြတ် အပ်ပြီးသည်၊ ကင်္ခစ္ဆေဒံ – ယုံမှားသံသယ ဖြတ်တောက်ခြင်းကို၊ ကတွာ – ၍၊ ဥဂ္ဂဟိတံ – သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ – ၏။

ဝိနယေ ခေါ ပန ဌိတော ဟောတီတိ – ကား၊ ဝိနယေ – ဝိနည်းအကျင့်၌၊ လဇ္ဇိဘာဝေန – လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတော– တည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ [လဇ္ဇိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတောဖြင့် "ဗဟုသုတအဖြစ်ဖြင့် "တည်ခြင်းကိုကန့်၊]

ဝါစုဂ္ဂတံ။ ။ဝါစာယ–နှုတ်အားဖြင့်+ဥဂ္ဂတံ–ဝါစုဂ္ဂတံ၊ ဝစသာ သုဂ္ဂဟိတံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ–နှုတ်အားဖြင့် ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသည်–ဟူလို၊ (ဋီကာ)၊ ရှေးက စာအုပ်မရှိသောကြောင့် နှုတ်တက်ဖို့အရေးကြီး၏၊ ယခုခေတ်မှာ အရေးမကြီးလှ။

သုတ္တသော။ ။သုတ္တသောကို"ပါဠိတော"ဟုဖွင့်၏၊ ရှေ့၌သုတ္တံကို"သကလံ ဝိနယပိဋကံ" ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ["သုတ္တမဿ၊ ပေ၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော"ဟု တစ်ဝါကျတည်း၌ သုတ္တ ၂ထပ် ပါနေရကား ဤသုတ္တသောအရ "ပါဠိ"ဟူသည်မှာ မူလဝိနည်း ပါဠိတော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသော အဖွင့်ပါဠိတော်တည်း–ဟုမှတ်ပါ၊ "ယော ပန ဘိက္ခု"သည် မူလသုတ္တ၊ ယော ယာဒိသော–စသောအဖွင့်သည် သုတ္တသော အရ သုတ္တတည်း၊ ဧတ္ထ သုတ္တံ နာမ သကလံ ဝိနယပိဋကန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါဠိတောတိ တဒတ္ထဒီပိကာ အညာယေဝ ပါဠိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

အနုဗျဉ္ဇနသော။ ။"ပရိပုစ္ဆတောစ အဋ္ဌကထာတောစ" ၂ပုဒ်သည် အနုဗျဉ္ဇနသော၏ အဖွင့်တည်း၊ ဆရာ့အထံ၌ အဖန်ဖန်မေးမြန်းအပ်သော ထေရဝါဒ (ဆရာ ဆရာကြီးများ၏ အယူဝါဒ)ကို ပရိပုစ္ဆာဟုလည်းကောင်း, ဝိနည်း ပါဠိတော်၏ တိုက်ရိုက်အနက်ဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာဟု လည်းကောင်းဆိုသည်၊ ထို ၂မျိုးလုံးပင် ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သောကြောင့် "အနုဗျဉ္ဇန"ဟုခေါ်သည်။ [အနုဂန္တွာ+အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတိ ပကာသေတီတိ အနုဗျဉ္ဇနံ။]

ဋီကာ။ ။ပါဠိံ အနုဂန္တွာ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ပကာသနတော အနုဗျဉ္ဇနန္တိ ဟိ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာ စ ဝုစ္စတိ၊ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌကထာယ ဝိသုံဂဟိတတ္တာ ပရိပုစ္ဆာတိ ထေရဝါဒေါ ဝုတ္တော။ [ပါဠိတော်နှင့်စပ်၍ ရှေးထေရ်၏ အယူဝါဒကို ပရိပုစ္ဆာဟု ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာမှ ခွဲခြားလို၏၊ အခြားနေရာ၌ကား ပရိပုစ္ဆာနှင့် အဋ္ဌကထာသည် သဘောတူပင်ဖြစ်၏–ဟူလို။] ဤကားသာရတ္ထအဖွင့် အတိုင်းတည်း၊ ဝိမတိ၌ကား ပရိပုစ္ဆာနှင့် အဋ္ဌကထာတို့အရ တစ်မျိုးကောက်ယူလေသေး၏။

ဟိ–ရဲ့၊ အလဒ္ဓိ – သည်၊ ဗဟုသုတော – များသောသုတရှိသည်၊ သမာနော ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ လာဘာရတာယ – လာဘ်၌ အလေးပြုသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တန္တိံ– ဝိနည်းပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ဝိသံဝါဒေတွာ – ချွတ်ယွင်းစေ၍၊ သတ္ထု – ၏၊ သာသနံ–ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ–ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ–ဓမ္မမဟုတ်အောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ–ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ – ဝိနည်းမဟုတ်အောင်၊ ဒီပေတွာ– ပြပြီး၍၊ သာသနေ–၌၊ မဟန္တံ–သော၊ ဥပဒ္ဒဝံ–ဘေးရန်ကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ သံဃဘေဒမ္ပိ–သံဃာ၏ ကွဲပြားခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ သံဃာရာဇိမ္ပိ–သံဃာ၏ အရေးအကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပာဒေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ [သံဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တကလဟဿေတံ အဓိဝစနံ သံဃရာဇီတိ = ကွဲဖို့ရန်အက်နေသော အရေးအကြောင်းကလေးကို သံဃရာဇိဟုခေါ်။] ပန–အန္တယကား၊ လဒ္ဓိ–လဒ္ဓိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကုက္ကုစ္စကော–ကုက္ကုစ္စရှိသည်၊ သိက္ခာကာမော–သိက္ခာ ၃ ပါးကို လိုလားသည်၊ (ဟုတွာ၊) ဓိဝိတဟေတုပိ – အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လည်း၊ တန္တိံ–ကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ–မချွတ်ယွင်းစေမူ၍၊ [တန္တိံ အဝိသံဝါဒေတွာတိ– ပါဠိံ အညထာ (တစ်မျိုးတစ်ဖုံအားဖြင့်) အကတွာ၊] ဓမ္မမေဝ – ဓမ္မကိုသာ၊ ဝိနယမေဝ– ကိုသာ၊ ဒီပေတိ– ၏၊ သတ္ထု–၏၊ သာသနံ– ကို၊ ဂရုံကတွာ– အလေးပြု၍၊ ထပေတိ – ထား၏၊ တထာဟိ– ထိုစကားမှန်၏၊ ပုဗ္ဗေ – ၌၊ မဟာထေရာ– တို့သည်၊ **အနာဂတေလဇ္ဇီရက္ခိဿတိ, လဇ္ဇီရက္ခိဿတိ, လဇ္ဇီရက္ခိဿတီတိ** – ဟူ၍၊ တိက္ခတ္တုံ– ၃ကြိမ်၊ ဝါစံ–ကို၊ နိစ္ဆာရေသုံ – မြွက်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ။ [အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ လဇ္ဇီ – လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရက္ခိဿတိ – သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်ရစ်လိမ့်မည်၊] ဧဝံ – လျှင်၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လဇ္ဇီ–မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိ၏၊ သော – သည်၊ ဝိနယံ – ကို၊ အဝိဇဟန္တော – မစွန့်ဘဲ၊ အဝေါက္ကမန္တော – မလွန်ကျူးဘဲ၊ "အဝေါက္ကမန္တောတိ အနတိက္ကမန္တော၊] လဇ္ဇိဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဝိနယေ – ဝိနည်းအကျင့်၌၊ ဌိတော – သည်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော– ကောင်းစွာတည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ဤကားအနက်။

အသံဟီရောတိ(ဗ္ဗော)–၌၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါဠိယံ ဝါ–ပါဠိတော် ၌ သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ဝါ – ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌတော ဝါ – အောက်အဖို့အားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဥပရိတော ဝါ – လည်းကောင်း၊

ကုက္ကုစ္စကော။ ။ကုက္ကုစ္စံ ယဿ အတ္ထီတိ ကုက္ကုစ္စကော၊ "အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿနဝသေန ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေန္တော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပါယ်တူ သာတည်း။

ပဒပဋိပါဋိယာ ဝါ – ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိယမာနော – မေးအပ်သော်၊ ဝိတ္ထုနတိ –စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်နေ၏၊ ဝိပ္ဖန္ဒတိ – တုန်လှုပ်၏၊ သန္တိ ဋ္ဌာတုံ– ကောင်းစွာတည်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ – နိုင်၊ ယံယံ – အကြင်အကြင် အယူဝါဒကို၊ ပရေန–ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏၊ တံတံ – ထိုထို အယူဝါဒကို၊ အနုဇာနာတိ–ခွင့်ပြု၏၊ သကဝါဒံ– မိမိအယူဝါဒကို၊ ဆဍ္ဍေတွာ–စွန့်၍၊ ပရဝါဒံ–သူတစ်ပါး၏ ဝါဒကို၊ ဂဏှာတိ–၏၊ (သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) သံဟိရော နာမ–မည်၏၊ ပန– အနွယကား၊ ယော – သည်၊ ပါဠိယံ ဝါ – လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌုပရိယေနဝါ – အောက်အထက်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဒပဋိပါဋိယာ ဝါ – လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိယမာနော – သော်၊ န ဝိတ္ထုနတိ – စမ်းတဝါးဝါးမဖြစ်၊ နဝိပ္ဖန္ဒတိ – မတုန်လှုပ်၊ ဧကေကလောမံ–ဆံဖြူ တစ်ချောင်းတစ်ချောင်းကို၊ [ဧကေကလောမံတိ ပလိတံ (ဆံဖြူ) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊] သဏ္ဍာသေန – မွေးညှပ်ဖြင့်၊ ဂဏှန္တောဝိယ – နုတ်ယူသကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဧဝံ– ဤသို့၊ မယံ–တို့သည်၊ ဝဒါမ–ဆိုကုန်၏၊ ဧဝံ–သို့၊ နော အာစရိယာ–ငါတို့၏ ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ–အမိန့်ရှိတော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိသဇ္ဇေတိ–ဖြေဆိုနိုင်၏၊ ယမှိ– အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ပါဠိ စ– ပါဠိတော်သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိဝိနိစ္ဆယော စ–

ဝိတ္ထုနတိ၊ ။ကိယာဒိ ထုဓာတ်သည်“ညည်းတွားခြင်း” အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိ၍ ညည်းတွားသကဲ့သို့ (တအည်းအည်း တအဲအဲနှင့်) စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိပ္ဖန္ဒတိ–ဟိုအနက်လိုလို, ဒီအနက်လိုလိုနှင့် တုန်လှုပ်၏၊ သန္တိဋ္ဌာတုံ (တစ်နက်တည်း၌ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသောအားဖြင့် တည်တံ့ခြင်းငှာ) နသက္ကောတိ”ဟု ဝိတ္ထုနတိကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ မတည်တံ့နိုင်ပုံကိုပင် ထင်ရှားအောင် “ယံယံ၊ ပေ၊ ပရဝါဒံ ဂဏှာတိ”ဟု ဆင့်၍ ဖွင့်ပြသည်။

ပရဝါဒံဂဏှာတိ။ ။ကြံချောင်းသည် ယာဝကာလိကဝတ္ထုပင်တည်း၊ သို့သော် ပရဝါဒီက “ကြံအဖတ်သည်–ယာဝဇီဝိက, ကြံအရည်သည် သတ္တာဟကာလိက, အဖတ်နှင့် အရည်ကို ဖယ်ထား၍ ကြံချောင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကြံချောင်းကို ဝိကာလ၌ စုတ်ကောင်း၏”ဟုပြောလျှင် ထိုဝါဒကိုလည်း (အင်း... ဟုတ်လောက်သားပဲ–ဟု) အတည်ယူလိုက်တော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။“သံဟိရောနာမ–ယော ပါဠိယံ ဝါ”စသော အဖွင့်ကိုထောက်၍ အတည်တကျ မယူဆနိုင်ဘဲ ပရဝါဒီတို့ ဆွဲဆောင်ရာသို့ လိုက်ပါနေရသူကို “သံဟိရ”ဟုယူ၍ ထိုသံဟိရမဟုတ်သူကို“အသံဟိရ”ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ [သံဟိရီယတေ– ပရဝါဒီက ဆွဲဆောင်အပ် ဆွဲဆောင်နိုင်၏၊ ဣတိ သံဟိရော၊ န+သံဟိရော အသံဟိရော၊ ဟရဓာတ်မှ အကိုဣပြု–ဟုကြံ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “သံဟီရတီတိ–ဝိပဿနာယ အဘာဝတော တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အာကဍ္ဎိယတိ”ဟူသော အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ကြံသည်။]

ပါဠိတော်၏ အဆုံးအဖြတ်သည် လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ - ရွှေခွက်၌၊ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ ဝိယ - ထည့်အပ်သော ခြင်္သေ့ဆီကဲ့သို့၊ ပရိက္ခယံ - ကုန်ခန်းခြင်းသို့၊ ပရိယာဒါနံ - ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဂစ္ဆန္တော- မရောက်ဘဲ၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ အယံ -ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသံဟီရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။ ["ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံတိ အတ္ထတော (အဓိပ္ပါယ်နက်အားဖြင့်) ဧကံ" ဟုဆို၊ သဒ္ဒါနက်မှာ - ပရိ+အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်ဖြစ်၍ "ထက်ဝန်းကျင်+ယူအပ်"တည်း။]

အာစရိယပရမ္ပရာ ခေါ ပနဿ သုဂ္ဂဟိတာ ဟောတီတိ - ကား၊ အဿ- ထိုဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ - သည်၊ ထေရပရမ္ပရာ- ထေရ်တို့၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်သည် လည်းကောင်း၊ ဝံသပရမ္ပရာ စ - အနွယ်၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်သည် လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊ ဂဟိတာ - ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ -၏၊ **သုမနသိကတာတိ** - ကား၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ မနသိ - ၌၊ ကတာ- ပြုအပ်ပြီးသည်၊ အာဝဇ္ဇိတမတ္တေ - ဆင်ခြင်အပ်ကာမျှ၌၊ ဥဇ္ဇလိတပဒီပေါ ဝိယ - တောက်ပသော ဆီမီးကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-ထင်ရှား၏၊ **သုပဓာရိတာတိ** - ကား၊ သုဋ္ဌု- စွာ၊ ဥပဓာရိတာ- ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပြီးသည်၊ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော- ရှေ့စကား နောက်စကား အနုသန္ဓေဟူသော အပိုင်းအခြား အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ - ရှေ့စကား၏ နောက်စကားနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆက်သွယ် ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထတော - အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ [အတ္ထတောတိ- ပဒတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပေတတ္ထာဒိတော၊ (ဝိမတိ)၊] ကာရဏတော စ - အကြောင်းအား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ [တဒတ္ထုပပတ္တိတော - ထိုအနက်၏ အသင့် ယုတ္တိ အကြောင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊] ဥပဓာရိတာ - သည်၊ (ဟောတိ၊) အတ္တနောမတိံ - မိမိ၏ အလိုကို၊ ပဟာယ - ၍၊ အာစရိယသုဒ္ဓိယာ- ဆရာတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊

အာစရိယပရမ္ပရာ။ ။အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္ပရာ၊ တေနေဝ ဝက္ခတိ-ယထာ အာစရိယော စ အာစရိယာစရိယော စ ပါဠိံ စ ပရိပုစ္ဆဉ္စ ဝဒန္တိ၊ တထာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ [န ဟိ အာစရိယာနံ နာမမတ္တတော ပရမ္ပရဇာနနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ- ဆရာတို့၏ နာမည်အဆက်ဆက်မျှကို သိခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊-ဝိမတိ။]

ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော။ ။ဣဒံ ပုဗ္ဗဝစနံ, ဣဒံ ပရဝစနံ, အယံ အနုသန္ဓီတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော (သာရတ္ထ)၊ [ဝိမတိ၌ကား " ပုဗ္ဗဝစနဿ အပရဝစနေန သဟအတ္ထသမ္ဗန္ဓ ဇာနနတော "ဟု ဖွင့်၏၊ ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်သည်။]

အာစရိယသုဒ္ဓိယာ ဝတ္တာ။ ။ယောဇနာ၌ "အာစရိယလဒ္ဓိယာ ဝတ္တာ-ဆရာတို့၏ အယူအားဖြင့် ပြောတတ်သည်"ဟုရှိ၏၊ သို့သော် "မယံ အာစရိယော၊ ပေ ၊အာသုကဿ"ဟုပြောပုံ အခြင်းအရာကို ပြသော ဝါကျကိုထောက်လျှင် "မိမိ၏ဆရာ အဆက်ဆက်တို့ စာချမှာစရိယချည်း ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောပြသည်ဟု သိသာသောကြောင့် "အာစရိယသုဒ္ဓိယာ - ဆရာအဆက်ဆက်၏

ဝတ္တာ– ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ– ၏ (ကိံ– အဘယ်သို့ ပြောဆိုတတ်သနည်း၊) မယှံ – တပည့်တော်၏၊ အာစရိယော – သည်၊ အသုကာစရိယဿ–ထိုမည်သော ဆရာ၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ဥဂ္ဂဏှိ–သင်ယူခဲ့ပြီ၊ သော–ထိုဆရာ့ဆရာ သည်၊ အသုကဿ–၏၊ (သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) ဣတိ–သို့၊(ဝတ္တာ ဟောတိ၊) ဧဝံ–သို့၊ သဗ္ဗံ–သော၊ အာစရိယပရမ္ပရံ – ဆရာတို့၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်ကို၊ ထေရဝါဒင်္ဂ– အဆုံးအဖြတ်ကို သိစေတတ်သော ထေရ်တို့၏ ဝါဒကို၊ အာဟရိတွာ – ဆောင်၍၊ ယာဝဥပါလိတ္ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိတိ – ဥပါလိတ္ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိတိုင်အောင်၊ ပါပေတွာ – ရောက်စေ၍၊ ဝါ – ရောက်စေပြီးမှ၊ ထပေတိ–ရပ်တန့်ထား၏။ [မိမိဆရာမှစ၍ ရေတွက်လျှင် ဥပါလိထေရ်ကျမှ အဆုံးသတ်သည်–ဟူလို။]

တတောပိ– ထို ဥပါလိထေရ်မှလည်း၊ အာဟရိတွာ– ပြန်ဆောင်၍၊ ဥပါလိတ္ထေရော– သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ – ၏၊ သန္တိကေ– အထံတော်၌၊ ဥဂ္ဂဏှိ – ပြီ၊ ဒါသကတ္ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–သော၊ ဥပါလိတ္ထေရဿ– ၏၊ (သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) သောဏကတ္ထေရော – သည်၊ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ ဒါသကတ္ထေရဿ (သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) သိဂ္ဂဝတ္ထေရော– သည်၊ ပေ၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–သော၊ သိဂ္ဂဝတ္ထေရဿ–၏လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍဝဇ္ဇိတ္ထေရဿ စ– ၏လည်းကောင်း၊ (သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ သဗ္ဗံ – သော၊ အာစရိယပရမ္ပရံ – ကို၊ ထေရဝါဒင်္ဂံ – ကို၊ အာဟရိတွာ– ၍၊ အတ္တနော – ၏၊ အာစရိယံ – သို့၊ ပါပေတွာ – ရောက်စေ၍၊ ဝါ– ရောက်စေပြီးမှ၊ ထပေတိ–တန့်ရပ်ထား၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဥဂ္ဂဟိတာ – သင်ယူအပ်သည်၊ (သမာနာ – ဖြစ်လသော်၊ ဝါ – ဖြစ်ပါမှ၊) အာစရိယပရမ္ပရာ – သည်၊ သုဂ္ဂဟိတာ – ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပန – ဆက်၊

အယူဝါဒ စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်"ဟု ရှိသောပါဠ်သာ သင့်မြတ်သကဲ့သို့ထင်၏၊ မိမိဆရာ အဆက်ဆက်၏ စင်ကြယ်ပုံကို ပြောပြ၍လည်း မိမိအယူအဆ မှန်ကန်ကြောင်း သိသာစေနိုင်သည်–ဟူလို။

ထေရဝါဒင်္ဂ။ ။အာစရိယပရမ္ပရံတိ ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ ထေရဝါဒင်္ဂံတိ၊ ထေရပဋိပါဋိံတိ အတ္ထော= ထေရဝါဒင်္ဂနှင့် အာစရိယပရမ္ပရသည် ပရိယာယ်တည်း၊ "ထေရ်တို့၏ ဝိနိစ္ဆယအစဉ်အဆက်" ဟု အနက်မှတ်၊ ["ထေရာနံ+ဝါဒေါ ထေရဝါဒေါ၊ အင်္ဂတိဂမေတိ ဗောဓေတီတိ အင်္ဂံ၊ ထေရဝါဒေါယေဝအင်္ဂံ"ဟုကြံပါ၊ ယောဇနာ၌ "ထေရဝါရင်္ဂံ"ဟု ရှိ၍ ဝါရသဒ္ဒါလည်း ပဋိပါဋိ အနက်ဟော–ဟု ဆိုလေသည်။]

ဇဝံ – ဤသို့၊ ဝါ – သို့ကလော်က် ဆရာအဆက်ဆက်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သင်ယူခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တေန – မစွမ်းနိုင်သူသည်၊ အဝသံ – မချွတ်ကေန်၊ ဒွေ တယော(တစ်နည်း) ဒွတ္တယော –၂ ဆက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်, ၃ ဆက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိဝတ္တာ– အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ–န်၏၊ ဟိ – မှန်၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမေန – အလုံးစုံတို့၏ နောက်ဥ္စဖြစ်သော၊ နယေန – နည်းဖြင့်၊ ယထာ – အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာစရိယော စ – မိမိဆရာသည်လည်း ကောင်း၊ အာစရိယာစရိယော စ– ဆရာ့ဆရာသည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိဥ္စ– ပါဠိ တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆဥ္စ – အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆို ပို့ချကြကုန်၏၊ တထာ–ဖြင့်၊ ဉာတုံ – သိခြင်းငှာ၊- ဝဋ္ဋတိ – သင့်၏။

စ ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ တီဟိ–န်သော၊ ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ– တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတေန – သော၊ ဝိနယဓရေန – သည်၊ ဝတ္ထုဝိနိစ္ဆယတ္ထံ – အကြောင်း ဝတ္ထုကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သံဃေ – သံဃာတော်သည်၊ သန္နိပတိတေ – စည်းဝေးပြီးလသော်၊ ဝတ္ထုသ္မိံ – စောဒနာခြင်းဟူသော ဝတ္ထုသည်၊ ဝါ – ကျူးလွန်မှုဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ ဩတိဏ္ဏေ – သက်ရောက်လသော်၊ စောဒကေန – စောဒနာတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ စုဒိတကေန စ– စောဒနာအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တဝတ္ထု – ပြောဆိုထိုက်သော စကားကို၊ ဝုတ္တေ – ပြောဆိုလျှောက်အပ်ပြီးသော်၊ သဟသာ– အဆောတလျင်၊

တီဟိ လက္ခဏေဟိ။ ။ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ တီဟိ လက္ခဏေဟိ၊ ဇတ္ထ စ ပဌမေန လက္ခဏေန (သုတ္တမဿ ဿာဂတံ ဟောတိ–စသော ပထမလက္ခဏာဖြင့်) ဝိနယဿ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ ဒုတိယေန(ဝိနယေ ခေါ ပန ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရော–ဟူသော ဒုတိယလက္ခဏာဖြင့်) ဥဂ္ဂဟိတေ (သင်ယူအပ်ပြီးသော ဝိနည်း၌) အစလတာ (မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ကို) သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ(ကောင်းစွာ တည်သည်၏အဖြစ်ကို) ဝုတ္တာ။ [ဝိမတိ၌ "လဒ္ဓိဘာဝေနစေဝ အစလတာယ စ ပတိဋ္ဌိတတာ"ဟုဖွင့်၏။ [တတိယေန(ဖြင့်)ယံ ပါဠိယံ စ အဋ္ဌကထာယံ စ နတ္ထိ၊ တံပိ အာစရိယဝစနေန (အာစရိယဝါဒဖြင့်) ဝိနိစ္ဆိတုံ သမတ္ထတာ ဝုတ္တာ။

ဩတိဏ္ဏေဝတ္ထုသ္မိံ။ ။စောဒနာသင်္ခါတေ ဝီတိက္ကမသင်္ခါတေ ဝါ ဝတ္ထုသ္မိံ သံဃမဇ္ဈေ ဩတိဏ္ဏေ – ဩသဋေ(သက်ရောက်)တိ အတ္ထော၊ ဝုတ္တမေဝ ဝိဘာဝေန္တော (ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားစေလို၍) စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္ထုမှေတိ အာဟ။ [ဝတ္ထုံ (အမှုကို) နိဿာယ စောဒကေန ဒိဋ္ဌံသုတံတိ အာဒိနာ (စောဒကက မည်သည့် ကျူးလွန်မှုကို မြင်အပ်ပါသည်–ကြားအပ်ပါသည်, ဤသို့စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊) စုဒိတကေန အတ္ထိနတ္ထီတိအာဒိနာစ (စုဒိတက ကလည်းဟုတ်ပါသည်–မဟုတ်ပါ, စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း) ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ ဝတ္တမှေ ဝုတ္တေတိ အတ္ထော။ (ဝိမတိ။)]

အဝိနိစ္ဆိတ္တတ္တာဝ–မဆုံးဖြတ်သေးမှု၍သာ၊ **ဆ ဌာနာနိ** – ၆ ဌာနတို့ကို၊ ဩလော ကေတဗ္ဗာနိ – ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်၏၊ ကတမာနိ ဆ – တို့ကို၊ (ဩလော ကေတဗ္ဗာနိ၊) ဝတ္ထု – ထိုထို သိက္ခာပုဒ်၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို၊ [တဿ တဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထု၊] ဩလောကေတဗ္ဗံ – ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ မာတိကာ– သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော မာတိကာကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗာ၊ ပဒဘာဇနီယံ – သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ပဒဘာဇနီကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗံ၊ တိကပရိစ္ဆေဒေါ – တိက်အပိုင်းအခြားကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗော၊ အန္တရာပတ္တိ – အန္တရာပတ်ကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗာ၊ အနာပတ္တိ – အနာပတ်ကို၊ ဩလောကေ တဗ္ဗာ၊ ဣတိ – ဤ ၆ ဌာနတို့ကို၊ (ဩလောကေတဗ္ဗာနိ–န်၏။)

ဟိ – ချဲ့၊ ဝတ္ထုံ – ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ –ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်သော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ [ပဿတိ– ၌စပ်၊] တိဏေနဝါ ပဏ္ဏေနဝါ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ– ဟူ၍၊ ဧဝံ – ဤသို့သော၊ ကေစ္စ – အချို့သော၊ အာပတ္တိ – ကို၊ ပဿတိ–တွေ့ရ၏။ [တိဏေနဝါ – မြက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏေနဝါ – သစ်ရွက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ – ဖုံးအုပ်၍၊ အာဂန္တဗ္ဗံ – လာရာ ၏၊ ဝါ – လာရမည်၊ နတ္ထေဝ–အဝတ်မဆည်း အချည်းနှီးသည်၊ (ဟုတွာ) နတွေဝ အာဂန္တဗ္ဗံ – သည်သာ၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ (နဂ္ဂေါ –့ သည်၊ ဟုတွာ) အာဂစ္ဆေယျ – အံ့၊ (တဿ–၏၊) ဒုက္ကဋဿ – သို့၊ အာပတ္တိ – ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ– ၏၊) နိဿဂ္ဂိ – အညာတကသိက္ခာပုဒ်၏ ဝတ္ထုကြောင်း၌ ပညတ်အပ် သော အာပတ်တည်း။] သော– ထို ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ သုတ္တံ– ထို ပါဠိ တော်ကို၊ အာနေတွာ–ဆောင်၍၊ တံ အဓိကရဏံ– ကို၊ ဝူပသမေဿတိ– ငြိမ်းစေ လတ္တံ့၊ **မာတိကံ** – ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ– သည်လည်း၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယန္တိ အာဒိနာ– သော၊ နယေန– ဖြင့်၊ ပဉ္စန္နံ–န်သော၊ အာပတ္တိနံ–တို့တွင်၊ အညတရံ– သော၊ အာပတ္တိံ– ကို၊ ပဿတိ– ၏၊ သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ –ကို၊ အာနေတွာ– ၍၊ တံ အဓိကရဏံ– ကို၊ ဝူပသမေဿတိ– တ္တံ့။ [ထုလ္လစ္စဉ်းနှင့် ဒုဗ္ဘာသိတ ၂ မျိုးက ဒွေမာတိကာ၌ မပါသောကြောင့် "ပဉ္စန္နံ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒုက္ကဋ်ကား သေခိယပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါသည်။]

ပဒဘာဇနီယံ – ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ –သည်လည်း၊ အက္ခယိတေ သရီရေ ၊ပေ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ အာဒိနာ – သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ သတ္တန္နံ– န်သော၊ အာပတ္တိနံ – တို့တွင်၊ အညတရံ– သော၊ အာပတ္တိံ – ကို၊ ပဿတိ– ၏၊ [အက္ခယိတေ – ခွေး မြေခွေး စသည်တို့ မခဲစားအပ်သေးသော၊ သရီရေ – အလောင်းကောင်၌၊ မေထုနံ့ဓမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝတိ – အံ့၊ ပါရာဇိကဿ – သို့၊

အာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ –၏၊) ယေဘုယျေန – အားဖြင့်၊ ခယိတေ – ခွေး မြေခွေးစသည်တို့ ခဲစားအပ်ပြီးသော၊ သရီရေ–၌၊ မေထုန် ခမ္မ ပဋိသေဝတိ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။] သော – သည်၊ ပဒဘာဇနီယတော – မှ၊ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတွာ–၍၊ တံ အမိကရဏံ–ကို၊ ဝူပသမေသတိ–တွံ့၊ တိကပရိစ္ဆေဒံ–ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ– သည်လည်း၊ တိကသံဃာဒိသေသံ ဝါ – ၃ ချက်အတိုင်း အရှည်ရှိသော သံဃာဒိသေသ်အာပတ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိကပါစိတ္တိယံ ဝါ– ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိကဒုက္ကဋံ ဝါ – လည်းကောင်း၊ အညတရံ – သော၊ အာပတ္တိံ ဝါ – အာပတ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိကပရိစ္ဆေဒေ– တိက် အပိုင်း အခြား၌၊ ပဿတိ – ၏၊ သော – သည်၊ တတော – ထို တိက် အပိုင်းအခြားမှ၊ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတွာ – ၍၊ တံ အမိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေသတိ – တွံ့။

အန္တရာပတ္တိံ – ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ – လည်း၊ ပဋိလာတံ – အောက်သို့ လျှောကျသောမီးစကို၊ ဥက္ခိပတိ– မြှောက်တင်အံ့၊ ဝါ – ထိုးပေးအံ့၊ ဒုက္ကဋဿ – သို့၊ အာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ ဧဝံ– ဤသို့သော၊ သိက္ခာပဒန္တရေသု– သိက္ခာပုဒ်အကြားတို့၌၊ [ဝိနီတဝတ္ထုနှင့်တကွ ထိုထို သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အကြား အကြားတို့၌] ယာ အန္တရာပတ္တိ – သည်၊ ဟောတိ – ရှိ၏၊ တံ– ထို အန္တရာပတ် ကို၊ ပဿတိ–၏၊ သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ–ကို၊ အာနေတွာ–၍၊ တံ အမိကရဏံ– ကို၊ ဝူပသမေသတိ – တွံ့၊ **အနာပတ္တိံ** – အနာပတ်ကို၊ ဩလောကေန္တောပိ – လည်း၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အသာဒိယန္တဿ၊ ပေ၊ အဇာနန္တဿာတိ – ဟူ၍၊ ဧဝံ – သို့၊ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ – ၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ – ညွှန်ပြအပ်သော၊ အနာပတ္တိံ– ကို၊ ပဿတိ –၏၊ [ဘိက္ခု– ရဟန်း၊ အသာဒယန္တဿ– မသာယာသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ– အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) အထေယျစိတ္တဿ– ထေယျစိတ် မရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ၊) န မရဏာဓိပ္ပါယဿ– သေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုမရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ ဟောတိ၊ အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿ – ဝါကြွားခြင်း၌ ဖြစ်သော အလိုမရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ– သည်၊ ဟောတိ၊ န မောစနာဓိပ္ပာယဿ – လွှတ်စေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုမရှိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ အသဉ္စိစ္စ – သညာနှင့်တကွ မစေ့ ဆော်မူ၍ (ကရောန္တဿ–၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ။) အသတိယာ – သတိကင်း သဖြင့်၊ (ကရောန္တဿ – ပြုသောရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ အဇာနန္တဿ–

အညတရံ ဝါ အာပတ္တိံ။ ။ဝိကာလဘောဇနေ သိက္ခာပုဒ်၏ တိကစ္ဆေဒ၌ "ကာလေ ဝိကာလသညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, ကာလေ ဝေမတိကော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧဝမာဒိနာ အာဂတံ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ"။

မသိသည်ဖြစ်၍၊ (ကရောန္တဿ – ၏၊) အနာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ။)] သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတွာ –၍၊ တံ အဓိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေဿတိ–တွံ.၊ ဟိ – လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြဦးအံ့၊ [၆ ဌာနကို ကြည့်ရခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးကို ပြဦးအံ့– ဟူလို၊] ယော ဘိက္ခု–သည်၊ စတုဗ္ဗိဓ ဝိနယကောဝိဒေါ – ၄ပါး အပြားရှိသော ဝိနည်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ တိလက္ခဏသမ္ပန္နော– ၃ ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသည်။ (ဟုတွာ) ဣမာနိ ဆဋ္ဌာနာနိ – တို့ကို၊ ဩလော ကေတွာ – ၍၊ အဓိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေတိ – ငြိမ်းစေ၏၊ ("ဝူပသမေဿတိ–လတ္တံ."ဟု စာရှိ၏၊) တဿ – ထို ရဟန်း၏၊ ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယော–တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်သည်၊ ဗုဒ္ဓေန – သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ နိသီဒိတွာ– ၍၊ ဝိနိစ္ဆိတသဒိသော– ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော အဆုံးအဖြတ်နှင့်တူသည်၊ ဟောတိ– ၏။

စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိနိစ္ဆယကုသလံ–ဝိနိစ္ဆယ၌ ကျွမ်းကျင်သော၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကတသိက္ခာပဒ ဝီတိက္ကမော– ပြုအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ် လွန်ကျူးခြင်းရှိသော၊ ဝါ – သိက္ခာပုဒ် လွန်ကျူးခြင်းကို ပြုပြီးသော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ – ၍၊ အတ္တနော –၏၊ ကုက္ကုစ္စံ –၊ ကို၊ ပုစ္ဆေယျ–မေးအံ့၊ တေန – ထို ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာဓုကံ – ကောင်းစွာ၊ သလ္လက္ခေ တွာ – မှတ်သားပြီး၍၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ သစေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာ ပတ္တီတိ–ဟူ၍၊ ဝ တ္တဗ္ဗံ–ပြောဆိုရာ၏၊ ပန–ကား၊ အာပတ္တိ–သည်၊ သစေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာပတ္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ သာ–ထိုအာပတ်သည်၊ ဒေသနာဂါမိနီ–ဒေသနာဂါမ်အာပတ်သည်၊ ဝါ – ဒေသနာပြောခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်သည်၊ စေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံ သတိ–သော်၊) ဒေသနာဂါမိနီတိ – ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ– သည်၊ ဝါ – အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပရိဝါသ်မာနတ်သို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်သည်၊ စေ ဟောတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ အဿ – ထို ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်၌၊) ပါရာဇိကစ္ဆာယာ – ပါရာဇိက အရိပ်အရောင်သည်၊ (စေ) ဒိဿတိ – အကယ်၍ထင်အံ့၊ ဧဝံသတိ – သော်၊ (ပါရာဇိက ဟုထင်လသော်၊)

ဒေသနာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ။ ။ဒေသနံ – (၁ ပါး ၂ပါးစသည်၏ အထံ၌) ဒေသနာပြောခြင်းသို့+ဂါမေတိ – ရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဒေသနာဂါမိနီ၊ ထိုအာပတ်သင့်သူကို ဒေသနာပြောခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်(ဒေသနာပြောမှ လွတ်စေတတ်သော) အာပတ် –ဟူလို၊ ဝုဋ္ဌာနံ– အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပရိဝါသ် မာနတ်ကျင့်မှုသို့+ဂါမေတိ–၏၊ ဣတိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ။

ပါရာဇိကာပတ္တိံတိ–ဟူ၍၊ န တာဝဝတ္တုဗ္ဗံ–မပြောဆိုထိုက်သေး၊ ဝါ – မဆုံးဖြတ်ထိုက်သေး၊ ကသ္မာ–ကြောင့်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ မေထုနမ္မဝီတိက္က မော– မေထုနမ္မကို လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝီတိက္ကမော စ– သည်လည်းကောင်း၊ ဩဠာရိကော–ထင်ရှား၏၊ [သိလွယ်၏ – ဟူလို၊] အဒိန္နာဒါန မနုဿဝိဂ္ဂဟဝီတိက္ကမာ ပန – အဒိန္နာဒါနလွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှု တို့သည်ကား၊ သုခုမာ–သိမ်မွေ့ကုန်၏၊ စိတ္တလဟုကာ လျင်မြန်သော စိတ်ရှိကုန်၏၊ တေ – ထို အဒိန္နာဒါန လွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှုတို့သို့၊ [တေတိ – တေ ဝီတိက္ကမေ၊] သုခုမေနေဝ – သိမ်မွေ့သော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အာပဇ္ဇတိ – ရောက်တတ်၏၊ သုခုမေန ဧဝ – လျှင်၊ ရက္ခတိ – စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ တသ္မာ– ကြောင့် (န တာဝ ဝတ္တဗ္ဗံ – သေး၊) တသ္မာ – ထိုသို့ မပြောဆိုထိုက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဤသို့ တသ္မာတစ်ပုဒ် အပိုထည့်၍ ပြန်လှည့်ပြီးမှ ရှိရင်း တသ္မာကို အနက်ပေးပါ၊) ဝိသေသေန – ဖြင့်၊ တံ ဝတ္ထုကံ – ထိုအဒိန္နာဒါန လွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှုဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော၊ [တေ အဒိန္နာဒါနမနုဿဝိဂ္ဂဟဝီတိက္ကမာ + ဝတ္ထု အမိဿာနံ ကာရဏံ တေသာတိ တံ ဝတ္ထုကံ၊] ကုက္ကုစ္စံ – ကို၊ ပုစ္ဆိယမာနေန – မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ [ပုစ္ဆိယ မာနော၏ စပ်ပုဒ်မရှိ၊ နောက်၌ တေနနှင့် အရတူဖြစ်၍ "မာနေန"ဟု ရှိရမည်၊] အာပတ္တိံတိ– ဟူ၍၊ အဝတ္ဝာ – မပြောသေးမူ၍၊ ဝါ – မဆုံးဖြတ်သေးမူ၍၊ အဿ– ထို ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာစရိယော – သည်၊ သစေရတိ – အကယ်၍ ထင်ရှား ရှိသေးအံ့၊ တတော – ထိုသို့ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၊ တေန – ထို ဝိနည်း မိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သော ဘိက္ခု – ထိုကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းကို၊ အမှာကံ – တို့၏၊ အာစရိယံ – ကို၊ ပုစ္ဆ – မေးပါချေဦးလော၊ ဣတိ – ဤသို့ပြောရ၍၊ ပေသေတဗ္ဗော– စေလွှတ်ထိုက်၏။

သော– ထိုကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းသည်၊ ပုန– ဖန်၊ အာဂန္တွာ–၍၊ တုမှာကံ– တို့၏၊ အာစရိယော– သည်၊ သုတ္တတော – ပါဠိတော်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နယတော – မဟာပဒေသနည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဩလောကေတွာ – ၍၊ သတေကိစ္စောတိ–ကုစားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ဝါ – ကုစားကောင်းသေး၏ ဟူ၍၊ မံ–ကို၊ အာဟ–ပြောလိုက်ပါပြီ၊ ဣတိ–သို့ သစေ ဝဒတိ–အံ့၊ တတော –

သုခုမာ။ ။အတ္တနောပိ(မိမိ၏စိတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း) ဒုဗ္ဗိညေယျသဘာဝသ – အသိခက်သော သဘောရှိသော၊ စိတ္တဿ–၏၊ သီဃပရိဝတ္တိတာယ– လျင်မြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ –သုခုမာ ဟု ဆိုအပ်ပြီ၊ တေနာဟ –စိတ္တလဟုကာတိ၊ စိတ္တံ+လဟု (သီဃပရိဝတ္တိ) ဧတေသံတိ စိတ္တလဟုကာ။

ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ အနေနု– ဤ ဝိနည်းခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်း သော – ထို ကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းကို၊ သာမု – ပြီ၊ ယံ– အကြင်စကားကို၊ အာစရိယော – သည်၊ ဘဏတိ–အံ့၊ တံ–ကို၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ ကရောဟိ– ပြုပေတော့၊ ဝါ– လိုက်နာပေတော့၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော– ၏၊ ပန – ကား၊ အသာ – ထိုဝိနည်း ခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာစရိယော– သည်၊ အထနတ္တိ – အကယ်၍ မရှိတော့အံ့၊ သဒ္ဓိံ ဥဂ္ဂဟိတတ္ထေရော ပန – အတူတကွ စာသင်ဖက် ထေရ်သည်ကား၊ အတ္ထိ – အကယ် ၍ရှိသေးအံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ တဿ – ထို စာသင်ဖက် ထေရ်၏၊ သန္တိကံ – သို့၊ ပေသေတဗ္ဗော– စေလွှတ်ထိုက်၏၊ (ကိံ – အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်သနည်း၊) အမှေဟိ– တို့နှင့်၊ သဟ– ကွ၊ ဥဂ္ဂဟိတတ္ထေရော – စာသင်ဖက် ထေရ်သည်၊ ဂဏ ပါမောက္ခော– ဂိုဏ်း၏ အကြီးအမှူးတည်း၊ တံ– ထို ထေရ်ကို၊ (ပုစ္ဆ – ဒွိစပ်၊) ဂန္တွာ–၍၊ ပုစ္ဆ – လော၊ ဣတိ– ဤသို့ပြော၍၊ (ပေသေတဗ္ဗော–၏၊) တေနာပိ– ထိုစာသင်ဖက် ထေရ်သည်လည်း၊ ပေ၊ ပဏ္ဍိတော – ပညာရှိသော၊ အန္တေဝါ သိကော– အနီးနေ တပည့်သည်၊ အထ အတ္ထိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပေ၊ တေနာပိ – ထိုပညာရှိ အနီးနေ တပည့်သည်လည်း၊ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗော–၏။

ဒဟာရဿာပိ – ပညာရှိ ရဟန်းငယ်၏ (ဉာဏ်၌)လည်း၊ ပါရာဇိကစ္ဆာယာဝ– ပါရာဇိကအရိပ်အရောင်သည်ပင်၊ အထ ဥပဋ္ဌာတိ– အကယ်၍ ထင်အံ့၊ (ဇဝံသတိ) တေနာပိ – ထိုပညာရှိ ရဟန်းငယ်သည်လည်း၊ ပါရာဇိကော – သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်၊ ဝါ – ပါရာဇိက ကျသူသည်၊ အသိ – ဖြစ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗော– မပြောဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ– နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါ ဒေါ– ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ နဝမ ခဏကို၊ ဝါ– မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ရာအခါကို၊ [“ဘုရားပွင့် တော်မူခြင်းကို”ဟု မပေးနှင့်။] ဒုလ္လဘော – ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ– ရနိုင် ခဲ၏၊ တတော–ထိုဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမခဏထက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ–ရှင့်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါ စ– အထက်တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ– ရဟန်း အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုလ္လဘတရာ– သာ၍ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ – သာ၍ ရနိုင်ခဲ၏၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကောသီတိ – ပါရာဇိကော အသိ ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗော၊) ပန – အန္တယကား၊ ဇဝံ – သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော – ၏၊ (ကိံ)၊ ဝိဝိတ္တံ– ဆိတ်ငြိမ်သော၊ ဩကာသံ – အရပ်ကို၊ သမ္မဇ္ဇိတွာ – တံမြက်လှည်း၍၊ ဒိဝါဝိဟာရံ – နေ့နေရာ၌၊ နိသီဒိတွာ – ၍၊ သီလာနိ – ကြွင်းသောသီလတို့ကို၊

သီလာနိသောဓေတွာ။ ။ယံ ဝတ္ထုကံ (အကြင် သီလလျှင် အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော) ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ၊ တံ (ထိုသီလကို) အမနသိကရိတွာ အဝသေသသီလာနိ သောဓေတွာ။

သောစေတွာ – သုတ်သင်၍၊ ဒွတ္တိံသာကာရံ – ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ တာဝ မနသိ ကရောဟိ– နှလုံးသွင်းပါဦးလော၊ ဣတိ – သို့ (ဝတွာဗွော– ၏၊) [ဤစကားကို ထောက်၍ ယခုကာလ၌ သုဒ္ဓဟု မဆုံးဖြတ်နိုင်သော အမှုသည်များကို ့ တောကျောင်းဘုန်းတော်ကြီးထံ သွားနေရန် ညွှန်ပြလေ့ရှိကြသည်။] တဿ – ထို ရဟန်း၏၊ အဘောဒ် – ပျက်စီးခြင်းမရှိသော၊ [အရောဂံ – ရောဂါ မရှိသော (မှုကွဲ)။] သီလံ – သည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အံ့၊ (ဓဝံသတိ၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ – ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံသည်၊ ယင္ဃယတိ – စိတ်အစဉ်နှင့် ဆက်စပ်၏၊ သင်္ခါရာ – တို့သည်၊ ပါကဋာ – ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ – ထင်လာကုန်၏၊ ဥပစာရပ္ပနာပ္ပတ္တံဝိယ–ဥပစာရရျာန် အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်နေ သကဲ့သို့၊ စိတ္တမ္ပိ – သည်လည်း၊ ဧကဂ္ဂံ – တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ – တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဒိဝသံ – နေ့အဖို့ကို၊ အတိက္ကန္တမ္ပိ – ကုန်လွန် သွားသည်ကိုလည်း၊ န ဇာနာတိ – မသိလိုက်၊ သော – ထိုရဟန်းသည်၊ ဝါ – ကို၊ ဒိဝသာတိက္ကမေ – နေ့ကိုလွန်ရာအခါ၌၊ (ညချမ်းအခါ၌ – ဟူလို၊) ဥပဋ္ဌာနံ – ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ – ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂတော – သည်၊ (သမာ နော–သော်၊) ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော– မေးမြန်းထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ တေ – ၏၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ– စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကီဒိသာ – အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း၊ ဝါ – ဘယ်လိုနေ သနည်း၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ – စိတ်၏ဖြစ်ပုံကို၊ အာရောစိတာယ– လျှောက်အပ်သော်၊ ဝတ္တဗ္ဗော – ဆက်၍ ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ – ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မည်သည်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ – စိတ်၏စင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ၊) အပ္ပမတ္တော – မမေ့မလျော့သည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) သမဏဓမ္မံ – ကို၊ ကရောဟိ – ပြုပေတော့၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော– ၏။)

ဒွတ္တိံသာကာရံ။ ။ပါကဋဘာဝတော (ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းက အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းထက် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) သုခဝလဥ္ဇနတာယ (လွယ်ကူသော သုံးစွဲ ရခြင်းရှိ=ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ရှိသဖြင့် အသုံးပြု၍ လွယ်ကူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိကရောဟီတိ ဝုတ္တံ၊ အညသ္မိံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနေ ကတပရိစယေန တဒေဝ (ထို အလေ့အကျက် ရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ) မနသိ ကာတဗ္ဗံ။

ယင္ဃယတိ။ ။အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ (အကြားအကြား၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြတ်၍ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကိုမပြဘဲ) စိတ္တေန သဒ္ဓိံ အာလမ္ဗနဘာဝေန ဓိရကာလံ ယင္ဃယတိ။

သင်္ခါရာ၊ ပေ၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ။ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူကို ရည်ရွယ်၍ "သင်္ခါရာ ပါကဋာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူ ဖြစ်မူ ဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံများ ထင်ရှားလာပေလိမ့်မည်။

ပန–ဗျတိရိက်ကား၊ ယံသ–၏၊ သီလံ–သည်၊ ဘိန္နံ–ပျက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တဿ – ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ – သည်၊ န ဃဋယတိ – စိတ်အစဉ်နှင့် မဆက်စပ်၊ ပတောဒါ ဘိတုန္နဝိယ – နှင်တံဖြင့် ထိုးဆွအပ်သကဲ့သို့၊ စိတ္တံ – သည်၊ ဝိကမ္ပတိ–တုန်လှုပ်၏၊ ဝိပ္ပဋိသာရဂ္ဂိနာ – နောင်တ တစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းမီးသည်၊ ဍယှတိ – လောင်အပ်၏၊ တတ္တပါသာဏေ – လောလောပူသော ကျောက်ဖျာ၌၊ နိသိန္နောဝိယ–ထိုင်ရသူကဲ့သို့၊ တခဏညေဝ – ထိုခဏ၌ပင်၊ ဝုဋ္ဌာတိ – ထ၏၊ သော – ထို ရဟန်းကို၊ (ဥပဋ္ဌာနံ – သို့၊) အာဂတော – သည်၊ (သမာနော– သော်၊) တေ– ၏၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ–သည်၊ ကာ – အဘယ်နည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ စ – ဆက်၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ယာ–ကို၊ အာရောစိတာယ – သော်၊လောကေ–၌၊ ပါပကမ္မံ – ကို၊ ပကြုဗ္ဗတော– ပြုသူ၏၊ ရဟောနာမ– ဆိတ်ကွယ်သောအရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗပဌမံ – အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ပါပံ – ကို၊ ကရောန္တော – သည်၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဇာနာတိ – သိ၏၊ [ပစ္စတ္တေစေတံ ကရဏဝစနံ၊ အတ္တာ ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] အထ – ထိုမှနောက်၌၊ အဿ – ထို မကောင်းမှုပြုသူ၏၊ အာရက္ခ ဒေဝတာ – ကိုယ်စောင့်နတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရစိတ္တဝိဒူ – သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်းကောင်း၊ အညာ – အခြားကုန် သော၊ ဒေဝတာ စ – နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇာနန္တိ–န်၏၊ [ဋီကာ၌ "အညာ စ ဒေဝတာ"ဟုရှိ၏၊] တွံ ယေဝ – သင်သည်သာ၊ ဝါ–သင့်ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဒါနိ – ၌၊ တဝ – ၏၊ သောတ္ထိ – ချမ်းသာကြောင်းကို၊ ပရိယေသာဟိ – ရှာမှီးပေတော့၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော – ပြောဆိုထိုက်၏။

စ – နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ (တချို့စာ၌ မပါ၊) စတုဗ္ဗိဓာ – သော၊ ဝိနယကထာ (စ) – သည်လည်းကောင်း၊ ဝိနယဓရဿ – ၏၊ လက္ခဏာဒိကထာ စ – လက္ခဏာ အစရှိသည်ကို ဖွင့်ဆိုရာစကားသည်လည်းကောင်း၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။ [လက္ခဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပုံနည်းကို ယူပါ။]

န ဃဋယတိ။ ။သစေ ကတပါရာဇိကဝီတိက္ကမော ဘဝေယျ၊ တဿ (ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ) အသတိပိ အဿရိတုကာမတာယ (ထို အမှုကို သတိမရလိုသော်လည်း) ဝိပ္ပဋိသာရ ဝတ္ထုဝသေန (ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်) ပုနပ္ပုနံ တံ ဥပဋ္ဌဟတီတိ (ထို့ကြောင့်) စိတ္တေကဂ္ဂတံ န ဝိန္ဒတိ၊ တေန ဝုတ္တံ – ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋယတီတိ။

သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂအဖွင့်

ဣဒါနိ–စတုဗ္ဗိဓ ဝိနယကထာ စသည်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သိက္ခာပဒ ဝိဘင်္ဂဿ – သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၏၊ (သိက္ခာပုဒ်တွင် ပါဝင်သောပုဒ်တို့ကို အကျယ် ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီ၏၊) အတ္ထံ – ကို၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ – နံအံ့၊ **ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော**တိ အာဒိ – အစရှိသော၊ ယံ – အကြင်စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ – ဤစကားရပ်၌၊ **ယော ပနာ**တိ – ပုဒ်သည်၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ – အကျယ် ဝေဖန်ထိုက်သောပုဒ်တည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ဤပုဒ် မျိုးကို "သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ"ဟု ခေါ်သည်။] ယော ယာဒိသောတိ အာဒီနိ – ပုဒ်တို့သည်၊ တဿ – ထို ယောပနပုဒ်၏၊ ဝါ – ကို၊ ဝိဘဇနပဒါနိ – အကျယ် ဝေဖန် ကြောင်း ပုဒ်တို့တည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ဤ ပုဒ်မျိုးကို အကျယ်ဖွင့်ပြကြောင်း "သံဝဏ္ဏနာ"ဟု ခေါ်သည်။] ဝိဘဇိယန္တိ ဧတေဟီတိ ဝိဘဇနာနိ (ပဒါနိ)။] စ– ဆက်၊ တတ္ထ – ဤ ယောယာဒိသော အစရှိသော ဝိဘဇနပုဒ်တို့၌၊ [ယသ္မာ၏ ပြင်ဘက်က နေသောကြောင့် တသ္မာ၏ပြင်ဘက်က ယောသဒ္ဒမေဝ ၌စပ်၊ ယော ဇနာ၌ "တတ္ထာတိ ယောပနာဒီသု ပဒေသု"ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ယသ္မာ – ကြောင့်၊ **ပနာ**တိ – ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ – အနက်မရ နိပါတ်မျှ သာတည်း၊ [မတ္တသဒ္ဒါကြောင့် အနက်လုံးဝမရှိ – ဟု မှတ်။] **ယော**တိ – သည်၊ အတ္ထပဒံ – အနက်ကိုဟောသော ပုဒ်တည်း၊ ဝါ – အနက်ရှိသော ပုဒ်တည်း၊ [အတ္ထဝါစကံ+ပဒံ အတ္ထပဒံ။] တဥ္စ – ထို ယောဟူသော ပုဒ်သည်လည်း၊ အနိယမေန – မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလံ – ပုဂ္ဂိုလ် သာမညကို၊ ဒီပေတိ – ပြ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ယော ဟူသောပုဒ်၏ အနိယမ အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သာမညကို ပြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ – ထိုယော ဟူသောပုဒ်၏၊ အတ္ထံ – အနက်ကို၊ ဒဿေန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ – ၍) အနိယမေန– ဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလဒီပကံ– သော၊ ယောသဒ္ဒမေဝ – ယောသဒ္ဒါကိုသာ၊ အာဟ– မူပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အနက်မရှိသော ပနသဒ္ဒါကို ဖယ်ရှား၍ အနိယမ အားဖြင့် ပုဂ္ဂလဒီပက ယောသဒ္ဒါကိုသာ မိန့်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ – ဤ ယောဟူသောသဒ္ဒါ၌၊ ဧဝံ – သို့၊ အတ္ထော ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ (ကိံ)၊ **ယော ပနာ**တိ– ကား၊ ယော– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယော ကောစိ–

တသ္မာ ဧတ္ထ။ ။ဤတသ္မာ၏ ဈွဲနက်သည် ရှေ့ယသ္မာဝါကျရှိ အနက်များပင်တည်း၊ "တသ္မာတိ–ယသ္မာ ပန သဒ္ဒံ အပနေတွာ အနိယမေန ပုဂ္ဂလဒီပကံ ယော သဒ္ဒမေဝ အာဟ၊ တသ္မာ"ဟူသော ဋီကာ၌လည်း ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကိုပင် ချုံး၍ဖွင့်သည်၊ [ဧတ္ထာတိ ဣမသ္မိံ ယော သဒ္ဒေ။]

အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပန – ဆက်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ယောကောစိ နာမ – ယောကောစိမည်သော၊ ယော – အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အတ္ထိ) သော – ထို ယောကောစိမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ လိင်္ဂယုတ္တ၊ ပေ၊ ဝယေသု–အသွင်သဏ္ဌာန်ဟူသော အခြင်းအရာ, ယှဉ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ, ဇာတ်ဟူသော အခြင်းအရာ, အမည်ဟူသော အခြင်းအရာ; အနွယ်ဟူသော အခြင်းအရာ, အလေ့အကျင့်ဟူသော အခြင်းအရာ, နေကြောင်းဟူသော အခြင်းအရာ, ကျက်စားရာဟူသော အခြင်းအရာ, အရွယ်ဟူသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ ဧကေန – တစ်ပါးပါးသော၊ အာကာရေန – အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပညာယတိ – ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ – ထို ယောကောစိ မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တထာ – ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဉာပေတုံ – သိစေခြင်းငှာ၊ တံ ပဘေဒံ – ထို လိင်္ဂစသော အထူးအပြားကို၊ ပကာသေန္တော – မှုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ယာဒိသောတိအာဒိ** အာဟ၊ တတ္ထ – ထို ယာဒိသော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **ယာဒိသောတိ** – ကား၊ လိင်္ဂဝသေန – အသွင်သဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယာဒိသော ဝါ – အကြင်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု–စေ၊ တာဒိသော ဝါ – ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဒီဃော ဝါ – အရပ် ရှည်သူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ရဿော ဝါ – အရပ် မှိသူမူလည်း၊ ဟောတု၊ ကာဠော ဝါ – အရေအဆင်း မည်းသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဩဒါတော ဝါ– အရေအဆင်း ဖြူသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ မင်္ဂုရစ္ဆဝိ ဝါ – မမည်းမဖြူ ငါးခူအရေ အဆင်းနှင့်တူသော အရေအဆင်း ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ [“အသားမည်းသူ” စသည်ဖြင့် ခေါ်လေ့ရှိသော်လည်း အသားသည် အမြဲနီ၏၊

ယောကောစိ။ ။ယံ–ပုဒ်လျှင်“အကြင်”ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း ထို အကြင်ဟူသော အနက်ကား လိုရင်းမဟုတ်ပါ၊ “အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး”ဟူသော အနိယမ အနက်သာ လိုရင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ယောကို “ယောကောစိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ဥဇုကဋ္ဌဖွင့်ပြသည်။

မင်္ဂုရစ္ဆဝိ။ ။တအုပ်များ၌ “မင်္ဂုရ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “ကြမ်ပိုး”ဟုလည်း နိဿယ ပေးကြ၏၊ ကြမ်းပိုး၌ အရေ မထင်ရှားပါ။ “ဆဝိ – အရောင်”ဟု ဆိုပြန်လျှင်လည်း အချို့ ကြမ်းပိုးသည် ဖြူဖပ်ဖြူရော် အရောင်ရှိ၍ သွေးဝနေသော ကြမ်းပိုးကား နီရောင် အဆင်းရှိရကား မသေချာပါ၊ “ ငါးခူ ”ဟူသော အနက်ကို ဟောသော မင်္ဂုရ သဒ္ဒါရှိ၏၊ ထို ငါးခူ၌သာ အရေ ထင်ရှား ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “မင်္ဂုရစ္ဆဝိ”ဟု ပါဠ်မှန်ထင်သည်၊ မင်္ဂုရဿ + ဆဝိဝိယ ဆဝိ ယဿာတိ မင်္ဂုရစ္ဆဝိ။

အရေသာ "အမည်း" စသည်ဖြင့် ကွဲပြားသည်။] ကိသောဝါ – ကြုံလိုသူမှုလည်း၊ ဝါ – ပိန်သူမှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ထူလော ဝါ – ဆူဖြိုးသူမှုလည်း၊ ဝါ – ဝသူမှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ယထာယုတ္တောတိ –ကား၊ ယောဂဝသေန – အားထုတ်အပ်သော အလုပ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယေန ဝါ တေန ဝါ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အလုပ်နှင့် မူလည်း၊ ယုတ္တော– ယှဉ်သူသည်၊ ဟောတု– ဖြစ်စေ၊ နဝကမ္မယုတ္တော ဝါ– အသစ်အသစ် ပြုအပ်သောအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူမှုလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ဥဒ္ဒေသယုတ္တော ဝါ– စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူမှုလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤစကားဖြင့် ဂန္ထဓုရ အားထုတ်နေသူကို ပြ၏၊] ဝါသဓုရယုတ္တော ဝါ– မိမိစိတ်ကို ထုံမွှမ်းကြောင်းဝိပဿနာ ဓုရနှင့် ယှဉ်သူမှုလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤ စကားဖြင့် ဝိပဿနာဓုရ အားထုတ်နေသူကို ပြသည်၊] ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ယထာဇစ္စောတိ** – ကား၊ ဇာတိဝသေန – ဇာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယံ ဇစ္စော ဝါ– အကြင်ဇာတ်ရှိသူမှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တံ ဇစ္စော ဝါ– မူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ခတ္တိယော ဝါ– ဇာတ်အားဖြင့်

ယထာယုတ္တော။ ။ယထာသဒ္ဒါသည် ဝိစ္ဆာအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ယေန + ယုတ္တော ယထာယုတ္တော"ဟု ပြု၊ ယထာဇစ္စော–စသည်၌ကား "ယံ ယံ +ဇစ္စံ (ယာ ယာ+ ဇာတိ) ယဿာတိ ယထာဇစ္စော"စသည်ပြု။

နဝကမ္မယုတ္တော။ ။တစ်ခုပြီးတစ်ခု အသစ်အသစ်ပြုအပ်သော အလုပ်ကို"နဝကမ္မ" ဟုခေါ်၏၊ ထိုသို့ အလုပ်များနေသူကို "နဝကမ္မယုတ္တ"ဟုခေါ်၊ ဂန္ထဓုရ, ဝိပဿနာဓုရတွင် မပါဝင်သော အလုပ်ဟူသမျှကို နဝကမ္မတွင်သွင်း၍ ရဟန်းဟူသမျှ ဂန္ထဓုရ, ဝိပဿနာဓုရ, နဝကမ္မ,ဟု အလုပ် ၃မျိုးဖြင့် သိမ်းယူသည်။

ဝါသဓုရယုတ္တော။ ။"ဝိပဿနာဓုရယုတ္တော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဝတ္ထောဂန္ဓေဟရေ ဝါသော"ဟူသော (၁၁၁၉)အဘိဓာန်၌ ဂန္ဓအနက်ပါ၏၊ "ဘာဝိတံ ဝါသိတံ–ထုံအပ်"ဟုလည်း (၃၀၇) အဘိဓာန်၌ရှိ၏၊ ဓုရသဒ္ဒါသည် လုံ့လဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ကြိုးကြိုးစားစား ပြုလုပ်အပ်သော အလုပ်ကိုဓုရဟု ခေါ်ပါ၊ ဝါသော ယေဝ + ဓုရော ဝါသဓုရော၊ တေန +ယုတ္တော ဝါသဓုရယုတ္တော၊ "မိမိစိတ်ကို ထုံမွှမ်းကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူ"ဟူလို။ [ရှေးနိဿယများ၌ "ဝိပဿနာဖြင့်နေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဓုရနှင့် ယှဉ်သည်မှုလည်း"ဟု ပေးကြ၏။]

ယံဇစ္စော။ ။"ယာ+ဇာတိ အဿာတိ ယံဇာတိ၊ (ပုဂ္ဂလော၊) ယံဇာတိဝေ ယံ ဇစ္စော၊ သကတ္ထေယပစ္စယော"ဟု ယောဇနာဆို၏၊ သို့သော် သမာသ်ပြီးသော ဇာတိပုဒ်နောင် ကပစ္စည်း သက်လေ့ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊, "ဇစ္စဗဓိရော"စသည်ဖြင့် ဇစ္စပုဒ်ကိုတွေ့ရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ "ဇာတိယေဝ+ဇစ္စံ"ဟု ပထမပြုပြီးမှ "ယံ+ဇစ္စံ ယဿာတိ ယံဇစ္စော"ဟု ပြုရလျှင် သာ၍သဘာဝကျမည် ထင်သည်၊ တံဇစ္စော၌လည်း နည်းတူ။

မင်းသည်မှုလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ဖြာဟ္မဏော ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် ပုဏ္ဏားသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝေဿော ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းသူမှုလည်း၊ ဟောတု၊ သုဒ္ဒေါ ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် သုဒ္ဒသည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤစကားဖြင့် ဇာတ် ၄ မျိုးကိုပြသည်၊] ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ယထာနာမောတိ – ကား၊ နာမဝသေန – နာမည်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယထာနာမော ဝါ – အကြင် နာမည်ရှိသူမှုလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ တထာနာမော ဝါ– မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ["ယံ နာမော ဝါ တံ နာမော ဝါ" ဟု ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်းသည်၊] ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ဝါ – ဗုဒ္ဓရက္ခိတမည်သူမှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဓမ္မရက္ခိတော ဝါ–မှုလည်း၊ ဟောတု၊ သံဃရက္ခိတော ဝါ – မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **ယထာဂေါတ္တောတိ** – ကား၊ ဂေါတ္တဝသေန – အနွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယထာဂေါတ္တော ဝါ – အကြင်အနွယ်ရှိသူမှုလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ တထာ ဂေါတ္တော ဝါ– မှုလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤမှ နောက်၌ရှိသောပုဒ်သည် အပိုသာ၊ ရှေ့၌လည်း ဤပုဒ်မျိုးမပါခဲ့၊] ကစ္စာယနော ဝါ – အနွယ်အားဖြင့် ကစ္စာယနမည်သူမှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝါသိဋ္ဌော ဝါ–မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ကောသိယော ဝါ – မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်။ ["ကစ္စာယန အမည်ရှိသူ"စသည်ဖြင့် မပေးနှင့်၊ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် မဟုတ်၊ ဂေါတ္တတဒ္ဓိတ်။]

ယထာသီလောတိ – ကား၊ သီလေသု–ပင်ကိုအလေ့တို့တွင်၊ [သီလေသုတိ– ပကတီသု၊] ယထာသီလော ဝါ – အကြင် အလေ့ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာသီလော ဝါ – မှုလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ နဝကမ္မသီလော ဝါ– အသစ်အသစ် ပြုအပ်သောအလုပ်ကို ပြုခြင်းအလေ့ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဥဒ္ဒေသ သီလောဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်း အလေ့ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝါသဓုရသီလော ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွှမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရကို အားထုတ်ခြင်း အလေ့ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ယထာဝိဟာရီတိ** – ကား၊ ဝိဟာရေသုပိ – နေကြောင်းအလုပ်တို့တွင်လည်း၊ ယထာဝိဟာရီ ဝါ – အကြင်အလုပ်ဖြင့် နေခြင်းရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာဝိဟာရီ ဝါ – မှုလည်း၊ ဟောတု၊ နဝကမ္မဝိဟာရီ ဝါ – နဝကမ္မဖြင့်နေခြင်း ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ဥဒ္ဒေသဝိဟာရီ ဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းဖြင့် နေခြင်း ရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ဝါသဓုရဝိဟာရီ ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွှမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရဖြင့် နေခြင်းရှိသည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်။

ယထာဂေါစရောတိ – ကား၊ ဂေါစရေသုပိ – ကျက်စားရာတို့တွင်လည်း၊ ယထာဂေါစရော ဝါ – အကြင် ကျက်စားရာ ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာဂေါစရော ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ နဝကမ္မဂေါစရော ဝါ – အသစ် အသစ် ပြုအပ်သောအလုပ် ဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဥဒ္ဒေသဂေါစရော ဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းဟူသော ကျက်စားရာရှိသည် မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝါသဓုရဂေါစရော ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ထေရော ဝါတိ** အာဒီသု – ထေရောဝါအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဓံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝယောဝုဍ္ဎာဒီသု – အရွယ်အားဖြင့် ကြီးရင့်သူ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယော ဝါ သော ဝါ – အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ပရိပုဏ္ဏဒသဝဿတာယ – ပြည့်သော ဆယ်ဝါရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေရော ဝါ – ဆယ်ဝါရပြီ, ထေရ်သည် မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ [ဆယ်ဝါရလျှင် ထေရ်, ဝါ ၂၀ ရလျှင် မဟာထေရ်– ဟု ခေါ်သည်၊] ဦနပဉ္စဝဿတာယ – ယုတ်လျော့သော ၅ ဝါရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝေါ ဝါ– ၅ ဝါမကြွယ်, သီတင်းငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ အတိရေကပဉ္စဝဿတာယ – လွန်သော ၅ ဝါ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ၅ ဝါထက် လွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဇ္ဈိမော ဝါ – ၅ ဝါပြည့်မြောက်, ဆယ်ဝါအောက်ငယ်, အလယ် အလတ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ သဗ္ဗောဝ– အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော – ဤရဟန်းကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ – ဤ သိက္ခာပုဒ်၏အနက်၌၊ ယော ပနာတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ –၏။

ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသေ – ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသ၌၊ (အတ္ထော – ကို၊ ဓံ – ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဘိက္ခတိ – တောင်းတတ်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခုကော** –ကမည်၏၊ လဘာ ဝေ္ဗ ဝါ – ရသည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ အလဘန္တော ဝါ စေ၊ အာရိယာယ – အရိယာတို့၏ ထုံးစံဖြစ်သော၊ ယာစနာယ – တောင်းခြင်း ဖြင့်၊ ယာစတိ –၏၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [“ဘိက္ခ+ယာစနေ”ဓာတ်နက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဗုဒ္ဓါဒီဟိ – ဘုရား အစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အဇ္ဈုပဂတံ – ကပ်ရောက်အပ်သော၊

အာရိယာယ ယာစနာယ။ ။“ဥဒ္ဒိဿ အရိယာတိဋ္ဌန္တိ, ဧသာ အရိယာန ယာစနာ= အရိယာတို့သည် ဆွမ်းကို ရည်မှန်း၍ ရပ်ကြကုန်၏၊ ဤဆွမ်းရပ်ခြင်းသည် အရိယာတို့၏ တောင်းခြင်းပင်”ဟု ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ဆွမ်းကိုမှန်း၍ ရပ်ခြင်းကို “အာရိယ+ယာစနာ”ဟု ဆိုသည်၊ သူတောင်းစားတို့ကဲ့သို့ “ပေးပါ ပေးပါ”ဟု တောင်းခြင်းမဟုတ်–ဟူလို၊ [‘အရိယာနံ+ဧသာ အာရိယာ’ဟုအာဠ ဒိဃရှိသင့်၏။]

ဘိက္ခာစရိယံ – ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့၊ ဝါ – ဆွမ်းခံရွာသို့ အစ္ဆုပဂတတ္တာ – ကပ်ရောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အစ္ဆုပဂတော** နာမ – ဘိက္ခာစရိယံ အစ္ဆုပဂတမည်၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ ယော ကောစိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပ္ပံ ဝါ – တစ်ထောင်အောက် နည်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ မဟန္တံ ဝါ – တစ်ထောင်ထက်များသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ– စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ – ၍၊ အဂါရသ္မာ – မှ၊ (နိက္ခမိတွာ) အနဂါရိယံ– ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်၏၊ သော – ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကသိဂေါရက္ခာဒီဟိ – လယ်ထွန်ခြင်း နွားကျောင်းခြင်း အစရှိသော အလုပ်တို့ဖြင့်၊ ဇီဝိတကပ္ပနံ – အသက်ကို ပြုမှုကို၊ ဝါ – အသက်မွေးမှုကို၊ ဟိတွာ – ၍၊ လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆန္နေနေဝ – ရဟန်းအသွင်ကို ဝန်ခံခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ** – သို့၊ **အစ္ဆုပဂတော** –၏၊ **ဣတိ**–ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** – မည်၏။

ဝါ – တစ်နည်း၊ ပရပ္ပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကတ္တာ – သူတစ်ပါးတို့၌စပ်သော အသက်မွေးရခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပရေသု + ပဋိဗဒ္ဓါ အာယတ္တာ၊ – ဒသင်္ဂုတ္တရ, အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ "ပရေနု + ပဋိဗဒ္ဓါ "ဟု ယောဇနာ ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဝိဟာရမဇ္ဈေ – ကျောင်းတိုက်အလယ်၌၊ ကာဇဘတ္တံ – ထမ်းပိုးတို့ဖြင့် ဆောင်ပို့အပ်သောဆွမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇမာနောပိ –စားနေရသော်လည်း၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အစ္ဆုပဂတော**– ဘိက္ခာစရိယံ အစ္ဆုပဂတမည်၏၊ **ဣတိ** – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု**–မည်၏၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ – သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် လှည့်လည်၍ တစ်လုတ်စာမျှ ရအပ်သောဆွမ်းကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဥဿာဟဇာတတ္တာ–

ဘိက္ခာစရိယံ။ ။"ဥဉ္ဆစရိယံ"ဟုဋီကာဖွင့်၏၊ ဘိက္ခဓာတ်သည် ယာစနအနက်ကို ဟော၏၊ ဥဆိဓာတ်လည်း အသက်မွေးဖို့ရန် ရှာဖွေခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ် တူပင်တည်း၊ စရိတဗ္ဗန္တိ စရိယံ – လှည့်လည်အပ်သောအရပ်၊ ဘိက္ခာယ+စရိယံ ဘိက္ခာစရိယံ။

အစ္ဆုပဂတတ္တာ။ ။"အနုဋ္ဌိတတ္တာ"ဟုဖွင့်၏၊ အနု+ဥဋ္ဌိတတ္တာ – အိမ်စဉ်အတိုင်း ရပ်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အနက်ပေး၊ ထိုအဖွင့်လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာဖြစ်၍ "ကပ်ရောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟုသာ သဒ္ဒတ္ထမှတ်။

ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ။ ။"ဇယ်ပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတွာ အာလောပမတ္တံ လဒ္ဓ ဘောဇနံ၊ (မဟာဝါ, မဟာဝဂ္ဂ – တေရသကဏ်)။ အာလောပမတ္တံ + လဒ္ဓံ+ ဘောဇနံ အာလောပဘောဇနံ– တစ်လုတ်စာမျှ+ရအပ်သော+ဘောဇဉ်၊ ပိဏ္ဍိယေန– သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် + စရိတွာ –၍၊ အာလောပဘောဇနံ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ။ ["ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တတ္ထ တေ ဥဿာဟော ကရဏီယော"ဟု ရဟန်းဖြစ်စ ဩဝါဒအတိုင်း ဆွမ်းခံရသောကြောင့် "ဘိက္ခာစရိယံ အစ္ဆုပဂတော"ဟု ဆိုသည်–ဟူလို။]

ဖြစ်သောအားထုတ်ရခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတော** – ဂတမည်၏၊ **ဣတိ** – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** – မည်၏။

– အဋ္ဌဖသာဝဏ္ဏာဘေဒေန – အဖိုး၏ပျက်ခြင်း, အတွေ့၏ပျက်ခြင်း, အဆင်း၏ပျက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘိန္နံ – ပျက်သော၊ ပဋ်–အဝတ်ကို၊ ဓာရေတိ –ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ –ကြောင့်၊ **ဘိန္နပဋဓရော** –ရမည်၏၊ တတ္ထ–ထိုအဋ္ဌဖသာ ဝဏ္ဏာဘေဒ တို့တွင်၊ သတ္ထကစ္ဆေဒနေန – ဓားငယ်ဖြင့် ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဘေဒေါ – အဖိုး၏ပျက်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော –၏၊ ဟိ –ချဲ့၊ သဟဿဂ္ဃနကောပိ –အဖိုး တစ်ထောင် ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဋော – အဝတ်သည်၊ သတ္ထကေန – ဖြင့်၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ – အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီးဖြစ်အောင်၊ ဆိန္နော – ဖြတ်အပ်သည်၊ (သမာနော–သော်၊) ဘိန္နဂ္ဃော – ပျက်သောအဖိုးရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပုရိမဂ္ဃတော –ရှေ့အဖိုးမှ ၊ ဥပဍ္ဎမ္ပိ – ထက်ဝက်ကိုလည်း၊ န အဂ္ဃတိ – မထိုက်တန် တော့၊ သုတ္တသံသိဗ္ဗနေန – ချည်ဖြင့် ဆက်စပ်၍ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ [သံအတွက် "ဆက်စပ်" ဟု ပေးသည်၊] ဖဿဘေဒေါ– အတွေ့၏ပျက်ခြင်းကို ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ အတိသုခုမသမ္ဖဿောပိ– အလွန်နုသော အတွေ့ရှိသည် လည်းဖြစ်သော၊ ["သုသမ္ဖဿောပိ – ကောင်းသော အတွေ့ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော" ဟု မူကွဲ၊] ပဋော – သည်၊ သုတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သံသိဗ္ဗိတော– ဆက်စပ်၍ ချုပ်အပ်သည်၊ (သမာနော၊) ဘိန္နဖဿော – ပျက်သော အတွေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ခရသမ္ဖဿတံ– ကြမ်းသောအတွေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ – ရောက်တော့၏၊ သူစိမလာဒီဟိ – အပ်၏၊ အညစ်အကြေး အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏာဘေဒေါ– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏၊ ဟိ– ချဲ့၊ သုပရိသုဒ္ဓေါ ပိ– အလွန်ဖြူစင်သည် လည်းဖြစ်သော၊ ပဋော – သည်၊ သူစိကမ္မတော၊ အပ်ချုပ်မှုမှ၊ ပဋ္ဌာယ – ၍၊ သူစိမလေန– ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထသေဒမလဇလ္လိကာဟိ – လက်၏ချွေး, ဖွပ်၍ မရလောက်သော အညစ်အကြေး, ဖွပ်၍ရလောက်သော အညစ်အကြေးတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဝသာနေ – အဆုံး၌၊ ရဇနကပ္ပကရဏေဟိ စ–

အဋ္ဌဖသာဝဏ္ဏာဘေဒေန။ ။အဋ္ဌဒိနံ ပုရိမပကတိ ဝိဇဟနေန– အဖိုးအတွေ့ အဆင်းတို့၏ မူလသဘောကို စွန့်ခြင်းအားဖြင့်၊ (နဂိုတန်ဖိုး, နဂိုအတွေ့,နဂိုအဆင်းကို စွန့်လိုက်ခြင်းအားဖြင့်) တန်ဖိုးပျက်, အတွေ့ပျက်, အဆင်းပျက်တော့၏။ ["ဓားဖြင့် ဖြတ်လိုက်သည့်အတွက် တန်ဖိုးပျက်" ဟူရာ၌ ရှေးခေတ်က သင်္ကန်းဖြစ်အောင် ချုပ်မှု ဆိုးမှုကို ရဟန်းများကိုယ်တိုင် ပြုရသောကြောင့် ချုပ်မှု ဆိုးမှုအတွက် တန်ဖိုး မတက်တော့၊ ဖြတ်အပ်ပြီး အဝတ်ပိုင်းနှင့် မဖြတ်အပ်သောအဝတ်တို့ တန်ဖိုးကွာပုံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။]

ဆိုးရည် ဆိုးခြင်း, ကပ္ပဗိန္ဒုကို ပြုခြင်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဘိန္နဝဏ္ဏော – ပျက်သောအဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ –၏၊ ပကတိဝဏ္ဏံ–ပင်ကိုအဆင်းကို၊ ဝိဇဟတိ–စွန့်တော့၏၊ ဧဝံ – လျှင်၊ တီဟိ–န်သော၊ အာကာရေဟိ – တို့ဖြင့်၊ ဘိန္နပဋ္ဋဓရော–ပျက်သောအဝတ်ကို ဆောင်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ ဘိက္ခု – မည်၏၊ ဝါ – နည်း၊ ဂိဟိဝတ္ထ ဝိသဘာဂါနံ– လူတို့အဝတ်နှင့် သဘောမတူကုန်သော၊ ကာသာဝါနံ–ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဓာရဏာမတ္တေနေဝ – ဆောင်ခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်၊ **ဘိန္နပဋ္ဋဓရော** – ဝတ်ကြောင်များမှ ကွဲပြားထူးလီ ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကို ဆောင်တတ်၏၊ **ဣတိ** – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** – ဘိက္ခုမည်၏။ [ဤနည်း၌ ဘိန္နသဒ္ဒါသည် မတူ ကွဲပြားခြင်းအနက်ကို ဟော၏။]

သမညာယာတိ – ကား၊ ပညတ္တိယာ – ဘိက္ခုဟူသော အမည်ပညတ်အားဖြင့်၊ ဝေါဟာရေန – ဘိက္ခုဟူသော အခေါ်အဝေါ်အားဖြင့်၊ (ဘိက္ခု – ဘိက္ခု မည်၏၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဟိ – ချဲ့၊ သမညာယ ဧဝ – ဘိက္ခုဟူသော အမည်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဧကစ္စော – အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘိက္ခူတိ – ဟူ၍၊ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏၊ တထာဟိ – ထို စကားမှန်၏၊ နိမန္တနာဒိမှိ – ပင့်ဖိတ်ခြင်း အစရှိသောကိစ္စ၌၊ ဘိက္ခူသု – တို့ကို၊ ဂဏီယမာနေသု – ရေတွက်အပ်ကုန်လသော်၊ သာမဏေရေပိ – တို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ – ဘိက္ခု၌သွင်းယူ၍၊ သတံ ဘိက္ခူ – ရဟန်းတစ်ရာတို့၊ သဟဿံ ဘိက္ခူ – တို့ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ **ပဋိညာယာတိ**– ကား၊ အတ္တနော– ၏၊ ပဋိဇာနနေန – ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်၊ (ဘိက္ခု– ဘိက္ခုမည်၏၊) ဟိ – ချဲ့၊ ပဋိညာယပိ–ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ [ပိ – ဖြင့် သမညာယကို ပေါင်း၊] ဧကစ္စော – သည်၊ ဘိက္ခူတိ – ဟူ၍၊ ပညာယတိ – ၏၊ တဿ – ထို ပဋိညာယဘိက္ခု၏၊ [သမ္ဗန္ဓေါ – ၌ စပ်၊] ဧတ္ထ– ဤ အရပ်၌၊ ကော– အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ– ဤသို့ မေးအပ်သော်၊ အာဝုသော–

မလဇလ္လိကာ။ ။ဓောဝိတ္ဗာ အပနေတုံအသက္ကုဏေယျသဘာဝံ မလံ=ဖွပ်၍ မရနိုင်လောက်အောင် စွဲသော အညစ်အကြေးကို မလဟု ခေါ်၏၊ တထာ အပနေတုံ သက္ကုဏေယျသဘာဝါ ဇလ္လိကာ–ဖွပ်၍ရလောက်သော ကြေး(ချေး)ကို ဇလ္လိကာဟုခေါ်၏၊ ဇလသာ၊ ရေအား + အနုရုပ်–လျော်သော ကြေးတည်း၊ ဇလ္လံ၊ ဇလ္လယေဝ ဇလ္လိကာ။

သမညာယ ဧဝ။ ။"သမံ–အညီအညွတ် + ဉာယတိ–သိအပ်၏၊ ဣတိ သမညာ"နှင့် အညီ အများသဘောတူ အသိအမှတ်ပြုအပ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်သည် "သမညာ"မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပညတ္တိယာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဤပညတ္တိဟူသည် နာမည်ပညတ်ပင်တည်း။ [ဧဝဖြင့် ဘိက္ခုမည်ဖို့ရန် ကောင်းသော အကြောင်းမှန်ကို ကန့်။]

ငါ့ရှင်၊ အဟံ – သည်၊ ဘိက္ခု– ဘိက္ခုတည်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိသု – ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမ္မာဝေါ – ဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဒဠှဗ္ဗော – ၏၊ ပန– ဆက်၊ အယံ– ဤ အဟံ ဘိက္ခု ဟု ဝန်ခံခြင်းသည်၊ အာနန္ဒတ္ထေရေန – သည်၊ ဝုတ္တတ္တာ– ပြောဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မိကာ–တရားအားလျော်သော၊ (အစစ်အမှန် ဖြစ်သော၊) ပဋိညာ – ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပန – ဗျတိရိက်ကား၊ ရတ္တိဘာဂေ – ၌၊ ဒုဿီလာပိ– တို့သည်လည်း၊ ပဋိပထံ–ရှေးရှုဖြစ်သောခရီးကို၊ ဝါ – ခရီးရင်ဆိုင်၊ အာဂစ္ဆန္တေန– လာသူသည်၊ ဝါ–က၊ ကော ဧတ္ထာတိ –ဟူ၍၊ ဝါ– ဒီမှာ ဘယ်သူလဲဟူ၍၊ ဝုတ္တေ– ပြောဆို မေးမြန်းအပ်သော်၊ အဓမ္မိကာယ – တရားအား မလျော်သော၊ အဘူတာယ– မဟုတ်မမှန်သော၊ ပဋိညာယ– ဖြင့်၊ မယံ ဘိက္ခူတိ– ငါတို့ ရဟန်းများ ဖြစ်ကြ၏ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆို ဝန်ခံကြကုန်၏။

ဧဟိ ဘိက္ခူတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ ဧဟိဘိက္ခုနာမ– မည်သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဧဟိ ဘိက္ခူတိ ဝစနမတ္တေန – ဧဟိဘိက္ခုဟူသော စကားတော်မျှဖြင့်၊ [မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် သရဏဂုံ, ကမ္မဝါစာကို ကန့်သည်။] ဘိက္ခုဘာဝံ– ဘိက္ခုအဖြစ်သို့၊ ဧဟိ ဘိက္ခူပသမ္ပဒံ– ဧဟိဘိက္ခု ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့၊ [ဘိက္ခုဘာဝံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊]ပတ္တော– ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ – သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ– ဧဟိဘိက္ခုအဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ – အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ဒိသွာ – မြင်၍၊ ရတ္တပံသုကူလန္တရတော–နီမြန်းသော

ဝုတ္တတ္တာ။ ။"အဟံ အာဝုသော ဘိက္ခု"ဟု ပြခဲ့သော စကားသည် အင်္ဂုတ္တရ, ဒသကနိပါတ, ဥပါလိဝဂ္ဂ, ကောကနုဒသုတ်၌လာသော စကားတည်း၊ ထိုစကားသည် အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပဋိညာဉ်စကားဖြစ်သောကြောင့် "ဓမ္မိကာ – တရားအားလျော်သော (ပြောသည့်အတိုင်း ဟုတ်မှန်သော)+ ပဋိညာဉ်ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တေန။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ ဒုဿီလာပိနှင့် အရတူအောင် "အာဂစ္ဆန္တာ"ဟု ရှိ၏၊ ဝုတ္တေ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "အာဂစ္ဆန္တေန"ဟု ရှိသင့်သည်၊ မှန်၏– အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပဋိညာဉ်စကား၌ ခရီးရင်ဆိုင်လာသူသည် ကောကနုဒ ပရိဗိုဇ်တည်း၊ ထိုပရိဗိုဇ်က မေးပုံကို အတုလိုက်၍ ဤ၌လည်း "ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တေန"ဟု စကားသုံးထားသည်။

ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ။ ။ဧဟိဘိက္ခုခေါ်ဖို့ရာ "ဥပ–အားကြီးသော+နိဿယ–မှီရာ အကြောင်း"ဟူသည် တစ်ခုသောရှေးဘဝ၌ ပရိက္ခာရာရှစ်ပါးကို, သို့မဟုတ် သပိတ် သင်္ကန်းမျှကို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်အား, သို့မဟုတ် သီလရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အားလှူဒါန်း၍ "ဣဒံ ပရိက္ခာရဒါနံ အနာဂတေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ ပစ္စယော ဟောတု – ဤပရိက္ခာရာအလှူသည် နောင်အခါ၌ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပါစေ"ဟု ဆုတောင်းရှိခဲ့ဖူးခြင်းတည်း။ (သာရတ္ထဋီကာ)

ပံသုကူသင်္ကန်းတော် အကြားမှ၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ – ရွှေအဆင်း နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ – လက်ယာ လက်တော်ကို၊ နီဟရိတွာ – ထုတ်ဖော်တော်မူ၍၊ ဗြဟ္မဃောသံ – မြတ်သောအသံတော်ကို၊ [ဗြဟ္မဃောသန္တိ–ဥတ္တမဃောသံ။] ဝါ– ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ကို၊ [ဗြဟ္မုနော ဃောသသဒိသံ ဝါ ဃောသံ။] နိစ္ဆာရေန္တော – မိန့်မြွက်တော် မူလျက်၊ ဧဟိ ဘိက္ခု , စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ. အန္တကိရိယာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝဒတိ – မိန့်တော်မူ၏၊ [ဘိက္ခု–ဘိက္ခု၊ ဧဟိ – လာလော၊ ဝါ – သင် အလိုရှိသော ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်ကို လက်ခံလော၊ ဒုက္ခဿ – တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ အန္တကိရိယာယ–အဆုံးကို ပြုခြင်းငှါ၊ ဗြဟ္မစရိယံ – သာသနဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ စရ – ကျင့်လှည့်လော၊] တဿ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘဂဝတော – ၏၊ ဝစနေန – တော်နှင့်၊ သဟေဝ – တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်၊ ဂိဟိလိင်္ဂံ–လူ့အသွင်သည်၊ အန္တရဓာယတိ – ကွယ်ပျောက် တော်၏၊ [လူ့အဝတ်နှင့်ဆံမုတ်ဆိတ်ရှည်များ ကွယ်ပျောက်သွားသည်–ဟူလို၊] ပဗ္ဗဇ္ဇာစ– ရှင့်အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ – ရဟန်းအဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ရူဟတိ–တက်ရောက်၏၊ ဝါ – အထမြောက်၏၊ ဘဏ္ဍု – ဦးပြည်းသည်၊ ဝါ – ခေါင်းတုန်းရိတ်ပြီးသည်၊ ကာသာယဝသနော – ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧကံ – တစ်ထည်သော သင်းပိုင်ကို၊ နိဝါသေတွာ – ၍၊ ဧကံ – တစ်ထည်သော ကောသီကို၊ ပါရုပိတွာ– ခြုံ၍၊ ဝါ– ရုံ၍၊ ဧကံ – တစ်ထည် သော သင်္ကန်းကြီးကို၊ အံသေ–ပခုံးပေါ်၌၊ ထပေတွာ – တင်ထား၍၊ ဝါမံသ ကူသေ လက်ဝဲ ပခုံးစွန်း၌၊ အာသတ္တ နီလုပ္ပလဝဏ္ဏမတ္တိကာပတ္တော – ငြိကပ်စေအပ် (လွယ်အပ်)သော ကြာညိုအဆင်းရှိသော မြေသပိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊ တိဋ္ဌတိ – ၌ စပ်။)

ရတ္တပံသုကူလန္တရတော။ ။ဤစကားကိုထောက်၍ ဘုရားရှင်သည် ယခုကာလ သင်္ကန်း ရုမ်းသကဲ့သို့ လက်ကတော့မတင်ဘဲ ခြုံတော်မူထားကြောင်းသိသာ၏။ မှန်၏–လက်ကတော့ တင်ထားလျှင် သင်္ကန်းတော်အတွင်းမှ လက်တော်ကို ထုတ်ဖွယ်မလို။

ဧဟိဘိက္ခု။ ။"ဧဟိ – လာလော"ဟု ခေါ်တော်မူသဖြင့် "သင်အလိုရှိအပ်သော ရှင်–ရဟန်းအဖြစ်ကို လက်ခံလော"ဟု ခွင့်ပြုရာရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧဟီတိ အာယာစိတာန (လဘေယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ–ဟု တောင်းအပ်ကုန်သော) ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါနံ အနုမတဘာဝပ္ပကာသနဝစနံ၊ တသ္မာ ဧဟိ သမ္ပဋိစ္ဆာဟိ ယထာစိတံ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒ ဝိသေသံတိ အတ္ထော"ဟု မဟာဝဂ္ဂ တေရသကဏ်ဖွင့်သည်။ [ဗြဟ္မစရိယန္တိ –သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉ္စ၊ ဒုက္ခဿ သမ္မာအန္တကိရိယာယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။]

တိစီဝရစ္ဆု – သင်္ကန်း ၃ထည်သည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တော စ– သပိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါသိ – ပဲခွပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ – တံပူဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်သည်လည်းကောင်း၊ သူစိ စ–အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနံ – ခါးပန်း ကြိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝနေန– ပဝါရေစစ်နှင့်တကွ ၊ အဋ္ဌ – နံသော၊ ဧတေ – ဤ ရိက္ခာရာတို့သည်၊ ယုတ္တယောဂဿ – အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာ နုယောဂရှိသော၊ (အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာ အားထုတ်မှုရှိသော) [ယုတ္တော + ဘာဝနာနုယောဂေါ အဿာတိ ယုတ္တယောဂေါ၊] ဘိက္ခုနော – ၏၊ (ပရိက္ခာရာ – တို့တည်း၊) ဣတိဝေ– သို့၊ ဝုတ္တေဟိ– မိန့်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ သရီရေ– ၌၊ ပဋိမုက္ကေဟိယေဝ– စွပ်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌဟိ – နံသော၊ ပရိက္ခာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ [ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏာပုဒ်တည်း၊ တချို့က "ဥပလက္ခိတော" ဟု ထည့်ပေးသည်၊] ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ –ဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော ထေရ်ကဲ့သို့၊ [ဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော ထေရ်ကြီးသည် ငြိမ်သက်ရကား သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရောဝိယဖြင့် ငြိမ်သက်သော အမူအရာရှိကြောင်းကို ပုံစံပြသည်၊] ဣရိယာပထသမ္ပန္နော – ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဗုဒ္ဓါစရိယကော – ဘုရားဟူသော ဆရာရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓုပဇ္ဈာယကော– ဘုရားဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊[ဘုရားရှင်က သရဏဂုံဆရာ ကမ္မဝါစာ ဆရာ အရာ၌လည်းကောင်း ဥပဇ္ဈာယ်အရာ၌ လည်းကောင်း တည်သည် – ဟူလို။] ဝန္ဒမာနေယေဝ – ရှိခိုးလျက်သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ – တည်၏။

ဟိ– ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဌမဗောဓိယံ– ပဌမဗောဓိ၌၊ ဝါ – ဝါတော် ၂၀ အတွင်း၌၊ ဧကသ္မိံ ကာလေ – တစ်ခုသော ပဌမကာလ၌၊ ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါယ ဧဝ – ဧဟိဘိက္ခု ပဉ္စင်းအဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ – မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်း အဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပြီ၊ ဧဝံ – သို့၊ ဥပသမ္ပန္နာစ – မြင့်မြတ်သောရဟန်း အဖြစ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ သဟဿပရိ – တစ်ထောင်၏အထက်၌၊ ဧကစတ္တာလီသုတ္တရာနိ – ၄ ကျိပ်တစ်ပါး အလွန်ရှိကုန်သော၊ တီဏိဘိက္ခုသတာနိ– ၃ ရာသောရဟန်းတို့သည်၊ အဟေသုံ – နံ့ပြီ၊ သေယျထိဒံ – အဘယ်တို့နည်း၊ ပဉ္စ–နံသော၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ – ပဉ္စဝဂ္ဂိယထေရ်တို့လည်းကောင်း၊ ယသော – မည်သော၊ ကုလပုတ္တော – လည်းကောင်း၊ တဿ – ထို ယသအမျိုးသား၏၊ ပရိဝါရာ – အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော၊ စတုပဏ္ဏာသံ – ၅ ကျိပ် ၄ ယောက်သော၊ သဟာယကာ – အဖော်တို့လည်းကောင်း၊ တိံသ – ၃ကျိပ်သော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ – ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယ မင်းသားတို့လည်းကောင်း၊ သဟဿံ – သော၊ ပုရာဏဇဋိလာ – ရှေး ရသေ့တို့လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ– နံသော၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ– တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – တကွ၊ အဍ္ဍတေယျသတာ–အခွဲအားဖြင့် ၃ ရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ – နှစ်ရာ

ငါးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ– တို့လည်းကောင်း၊ ဧကော– သော၊ အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော– လည်းကောင်း၊ ဣတိ– ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဟိ– သာမဂကား၊ **အဋ္ဌကထာယံ**– ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ တိဏိသတံ၊ ပေ၊ ဧဟိဘိက္ခုကာတ်– ဟူသော၊ ဧတံ၊ ဤဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီးသော၊ [တိဏိ သတံ–၃ ရာတို့ လည်းကောင်း၊ တိဏိ သတန္တိ တိဏိ သတာနိ၊ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝစနဝိပလ္လာသော ကတော။] သဟဿဥ္စ – လည်းကောင်း၊ စတ္တာလီသံ – လည်းကောင်း၊ ပုန– ဖန်၊ အပရော – အခြားသော၊ ဧကော – တစ်ပါးသော ၊ သပ္ပညော – ပညာ ရှိသော၊ ထေရော စ – အင်္ဂုလိမာလထေရ် လည်းကောင်း၊ (ဣတိ – သို့၊) သဗ္ဗေ– န်သော၊ ဧတေ – ဤရဟန်းတို့သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုကာ – ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းတို့တည်း။

စ–ဆက်၊ ကေဝလံ – သက်သက်၊ ဧတေ ဧဝ – ဤရဟန်းတို့ချည်းသာ၊ (ဧဟိ ဘိက္ခုကာ – တို့သည်၊) န – မဟုတ်ကုန်သေး၊ အညေပိ–န်သော၊ ဗဟူ – န်သော၊ (ဧဟိဘိက္ခုကာ – တို့သည်၊) သန္တိ – ရှိကုန်သေး၏၊ သေယျထိဒံ – အဘယ်ရဟန်း တို့နည်း၊ တိသတပရိဝါရော – ၃ ရာ အခြံအရံရှိသော၊ သေလော– မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော – လည်းကောင်း၊ သဟဿပရိဝါရော – သော၊ မဟာကပ္ပိနော– မဟာကပ္ပိနမင်းလည်းကောင်း၊ ဒသသဟဿံ – တစ်သောင်းသော၊ ကပိလဝတ္ထု ဝါသိနော – ကပိလဝတ်၌ နေကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ – တို့လည်းကောင်း၊ သောဠသသဟဿာ –တစ်သောင်းခြောက်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပါရာယနိကဗြာဟ္မဏာ– ပါရာယနိက ပုဏ္ဏားတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော– ဤသို့ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပန – ထိုသို့ပင် အခြား ဧဟိဘိက္ခုတို့ ရှိပါ ကုန်သော်လည်း၊ တေ – ထိုဧဟိဘိက္ခုတို့ကို၊ ဝိနယပိဋကေ – ၌၊ ပါဠိယံ – ၌၊ န နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ – မညွှန်ပြအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာစရိယေဟိ – ရှေး အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်၊) န ဝုတ္တာ – မဆိုအပ်ကုန်၊ ဣမေ – ဤ (တစ်ထောင့်သုံးရာ လေးကျိပ်တစ်ပါးသော) ရဟန်းတို့ကို၊ တတ္ထ–ထိုဝိနည်း ပါဠိတော်၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ– တိုက်ရိုက်ညွှန်ပြ အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] (အာစရိယေဟိ – တို့သည်၊) ဝုတ္တာ – န်ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သတ္တဝီသ သဟဿာနိ – ၂သောင်း ၇ထောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိယေဝ သတာနိ စ– ၃ ရာသာလျှင် တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ – ကုန်သော၊ ဧတေပိ – ဤရဟန်းတို့ကိုလည်း၊ [ဧတေဟိ – ရှိသည်ကား မကောင်း၊] သင်္ဂါတာ– ဧဟိဘိက္ခု၌ သွင်းယူရေတွက်အပ်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ – န်သော၊ ဧတေ – တို့သည်၊ [၂ ရပ်ပေါင်း နှစ်သောင်း ခုနစ်ထောင် ခြောက်ရာ့လေးဆယ် တစ်ပါးတို့သည်၊]

ဟေိဘိက္ခုကာ – ဟေိဘိက္ခုရဟန်းတို့တည်း၊ ဣတိ – အပြီးတည်း။ [“သဗ္ဗေတေ ဟေိဘိက္ခုကာ”သည် ဟေိဘိက္ခုအားလုံး၏ နိဂုံးတည်း။]

💬 **တိဟိ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ** – ကား၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ တိက္ခတ္တုံ – ကြိမ်၊ ဝါစံ – စကားလုံးကို၊ ဘိန္ဒိတွာ – ခွဲခြား၍၊ [စကားလုံး ကွဲကွဲပြားပြား ရွတ်ဆိုခြင်းကို “ဝါစံဘိန္ဒိတွာ”ဟု ဆိုသည်။] ဝုတ္တေ ဟိ– ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဟိ–န်သော၊ သရဏဂမနေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော– မြင့်မြတ်သော ပဥ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတည်း၊ ဟိ – ချဲ့၊ အယံ ဥပသမ္ပဒါနာမ– ဒါမည်သည်၊ ဟေိဘိက္ခူပသမ္ပဒါ – ဒါလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနူပသမ္ပဒါ – လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါ – လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ အဋ္ဌဝိဓာ – ရှိ၏၊ တတ္ထ–ထိုရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဟေိဘိက္ခူပသမ္ပဒါ–ကိုလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနူပသမ္ပဒါ စ – ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာဧဝ – ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ [ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော ၂ မျိုးပင် – ဟူလို။]

ဩဝါဒပ္ပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါနာမ–ဒါမည်သည်၊ [မဟာကဿပတ္ထေရ်သ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ – ၌ စပ်၊] ကဿပ – ကဿပ၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဟံ– သည်၊ ဇာနန္တော ဧဝ–ကေန်သိသည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ–၍၊ ဇာနာမိ–သိ၏၊ ဣတိ စ– ဤသို့ လည်းကောင်း၊ ပဿန္တော ဧဝ – ကေန် မြင်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ပဿာမိ– ၏၊ ဣတိ စ– လည်းကောင်း၊ ဝဒါမိ– မိန့်တော်မူ၏၊) တသ္မာ– ကြောင့်၊

အယံ ဟိ ဥပသမ္ပဒါ နာမ။ ။သရဏဂမနေ ဟိ ဥပသမ္ပန္နောနှင့် စပ်၍ ဥပသမ္ပဒါ ရှစ်ပါးကို ပြလိုသောကြောင့်“အယံ ဟိ”စသည်မိန့်၊ ထို၏ အကျယ်ကား“ဣမာသု အဋ္ဌသု ဥပသမ္ပဒါသု၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟူသော တစ်မျက်နှာကျော်တိုင်အောင်တည်း။

ဩဝါဒပ္ပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါ။ ။ဘုရားရှင်ပေးတော်မူအပ်သော ဩဝါဒကို အရှင်မဟာကဿပသည် ခံယူ၏၊ ထိုဩဝါဒခံယူခြင်းကြောင့် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ဥပသမ္ပဒါသည် ဩဝါဒပ္ပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒါမည်၏။

ဩဝါဒ ၃ မျိုး။ ။“တသ္မာတိဟ”စချီသော ဩဝါဒတော်သည် ၃ချက်ပါ၏၊ ထိုတွင် ပဌမသည် ဟိရိဩတ္တပ္ပကို ကြီးမားဖြစ်စေဖို့ရန် ဩဝါဒတည်း၊ ဒုတိယမှာ တရားနာရာ၌ စိတ်အားလုံး စိုက်ထားဖို့ရန် ဩဝါဒတည်း၊ တတိယကား သာတသဟဂတကာယဂတာသတိ မစွန့် ဖို့ရန် ဩဝါဒဖြစ်သည်။

တသ္မာတိဟ။ ။ထိုဩဝါဒ ၃ မျိုးတွင် တစ်မျိုးတစ်မျိုး၌ “တသ္မာတိဟ”ဟု စချီ၍ “ဧဝံဟိ တေ ကဿပ သိက္ခိတဗ္ဗံ”ဟူသော နိဂုံးဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်ကို သတိပြုပါ၊ တသ္မာ တိဟ၌ တိနှင့်ဟကို အနက်မရှိဟု လည်းကောင်း, တအက္ခရာလာ၍ “ဣဟ–ဣမသ္မိံသာသနေ”ဟု လည်းကော ၂ နည်းဖွင့်၏၊ တသ္မာ၏ အနိယမကိုလည်း “ယသ္မာ အဟံ ဇာနန္တောဝ ဇာနာမိတိ, ပဿန္တော ဧဝ စ ပဿာမိတိ ဝဒါမိ”ဟု ထည့်သည်။

[တိနှင့်ဟ အနက်မရှိ။] (တစ်နည်း)ဣဟ–ဤသာသနာတော်၌၊ [တ–အာဂုံ၊] တေ–သည်၊ ဇဝံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရာ၏၊ ဝါ – ရမည်၊ (ကိံ)၊ ထေရေသု – ထေရ်တို့၌လည်းကောင်း၊ နဝေသု – သီတင်းငယ်တို့၌လည်းကောင်း၊ မၛ္ဈိမေသု စ– သီတင်းလတ်တို့၌လည်း ကောင်း၊ မေ – ၏၊ တိဗ္ဗံ – ကြီးစွာသော၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ– ဟိရိဩတ္တပ္ပသည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ –မချဉ်းကပ်မီကပင် တည်နေသည်၊ ဘဝိဿတိ–တတ္တံ့၊ ဣတိ – သို့၊ (သိက္ခိတဗ္ဗံ – ရာ၏ ဝါ – ရမည်၊) ကဿပ – ပ၊ ဇဝံ ဟိ – ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်သာ၊ တေ – သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ရာ၏၊ ဝါ – ရမည်။ [ဇဝံ ဟိ – စသည်ကား ဩဝါဒတစ်ပါး၏ နိဂုံးတည်း။]

ကဿပ – ပ၊ (ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ ဓာနန္တေဝါဝေ – သာလျှင်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ဓာနာမိ – ၏၊ ဣတိ စ – လည်းကောင်း၊ ပဿန္တေဝါဝေ – သာလျှင်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ပဿာမိ–၏၊ ဣတိ စ– သို့လည်းကောင်း၊ ဝဒါမိ – ၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဟ–၌၊ တေ – သည်၊ ဇဝံ–ဖြင့်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ– ရမည်၊ (ကိံ)၊ ယံ ကိဉ္စိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကုသလူပသံဟိတံ – အပြစ်ကင်းသောအရာနှင့် ယှဉ်သော၊ ဓမ္မံ– ကို၊ သောဿာမိ– နာအံ့၊ သဗ္ဗံ– သော၊ တံ ဓမ္မံ–ကို၊ အဋ္ဌိံ ကတွာ–

ဇဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံစသည်။ ။ဤဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ တိဗ္ဗန္တိ ဗဟာလံ မဟန္တံ၊ ဟိရောတ္တပ္ပဉ္စာတိ ဟိရိ စ ဩတ္တပ္ပံ စ၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံတိ ဥပသင်္ကမနတော ပဌမတရမေဝ (ပတိအနက်) ဥပဋ္ဌိတံ၊ ထေရနဝမၛ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်များထံ သွားလိုသောအခါ မသွားမီကပင် ကြီးစွာသော ဟိရိဩတ္တပ္ပ ထား၍ သွားပါ–ဟူလို၊ မိမိက ထိုသို့သွားလျှင် မိမိထံ လာသော ထေရစသည်ကလည်း ကြီးစွာ ဟိရိဩတ္တပ္ပထား၍ လာကြမည်ပင်ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသောအခါ ဤသာသနာတော်ကို ခေါင်းဆောင်ရမည့် အရှင်မဟာကဿပအား ပေးတော်မူအပ်သော ဤပဌမဩဝါဒကို စဉ်စားသင့်၏၊ ထေရနဝမၛ္ဈိမတို့အပေါ်၌ မိမိကလေးစားမှသာ, ထေရနဝမၛ္ဈိမတို့က မိမိကိုပြန်၍ လေးစားပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ လေးစားမှသာ သာသနာတော်ကိုလည်း အစွန့်ရှည်စွာ စောင့်ရှောက်နိုင်ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဟိရိဩတ္တပ္ပကင်း၍ အချင်းချင်းဂရုမစိုက်မှုသည် သာသနာတော်ပျက်ခြင်း၏ အကြောင်း တစ်ရပ်ဟုမှတ်ပါ။

အဋ္ဌိံကတွာ။ ။တေန ဓမ္မေန အတ္ထိကံ ကတွာ၊ အဋ္ဌိံကို“အတ္ထိကံ”ဟု ဖွင့်သဖြင့် “အတ္ထော ယဿ အတ္ထီတိ အတ္ထံ”ဟု အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟကို ပြ၏၊ ထွကို ဌပြု၍ “ထိုတရားဖြင့် အလိုရှိသူကိုပြု၍”ဟု ပေး၊ “လိုလိုချင်ချင်နှင့် တရားနာပါ”ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။တံ ဝါ ဓမ္မံ“ဒေသ မယှံ ဓမ္မော”တိ အတ္ထံ ကတွာ၊ အဋ္ဌိံကို“အတ္ထံ”ဟု ဖွင့်သဖြင့် “အဋ္ဌိံ”၌ ဇိပစ္စည်း, တစ်နည်း (ဤ)ပစ္စည်းသည် သွတ္တတည်းဟုသိစေ၏၊ ဤအဖွင့်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်း မူလဋီကာလည်းဖွင့်၏၊“အတ္ထံ ကတွာတိ–ဟိတံ ကတွာ”ဟု အနုဋီကာဖွင့်၏၊ တရားနာသောအခါထိုတရားကို“ငါ၏စီးပွားပဲ”ဟု သဘောထား၍ လေးလေးစားစားနာပါ–ဟူလို။

အလိုရှိသည်ကိုပြု၍၊ ဝါ–လိုလိုချင်ချင်ပြု၍၊ (တစ်နည်း) အဋ္ဌိကတွာ–မိမိစီးပွားကို ပြု၍၊ဝါ–မိမိစီးပွားလို သဘောထား၍၊ မနသိကတွာ– စိတ်၌ထား၍၊ သဗ္ဗစေတသာ– အလုံးစုံ နှလုံးသွင်းကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ ဝါ– အစွမ်းကုန် နှလုံးသွင်းကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ သမန္နာဟရိတွာ–နှလုံး သွင်း၍၊ ဩဟိတသောတော–ထားအပ်သော ပသာဒသောတ, ဉာဏသောတရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဓမ္မံ–ကို၊ သောဿာမိ–နာအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (သိက္ခိတဗ္ဗံ–၏) ကဿပ–ပ၊ ဧဝံဟိ–သာလျှင်၊ တေ–သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ–၏။ [ဤစကားဖြင့် ဒုတိယဩဝါဒကို ပြတော်မူသည်။]

ကဿပ – ပ၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဟံ ဇာနန္တော ဧဝ ဇာနာမိ ဣတိ စ, ပဿန္တော ဧဝ ပဿာမိ ဣတိ စ ဝဒါမိ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဟ–၌၊ တေ–သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ (ကိံ)၊ မေ– ငါ၏ (စိတ်ကို)၊ သာတသဟဂတာ– သာယာတတ်သော သုခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ကာယဂတာသတိ စ– ဥဒ္ဒုမာတကကာယ, အာနာပါန ကာယ၌ဖြစ်သော ပထမဈာန်သတိသည်လည်း၊ န ဝိဇဟိဿတိ– မစွန့်လတ္တံ့၊ [အမြဲသတိထားသည်–ဟူလို၊] ဣတိ (သိက္ခိတဗ္ဗံ၊) ကဿပ ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ [ဤစကားဖြင့် တတိယဩဝါဒကို ပြတော်မူသည်၊] ဣတိ–သို့၊ ဣမိနာ ဩဝါဒေန– ဤဩဝါဒတော် ၃ ရပ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေန–ခံယူခြင်းကြောင့်၊ မဟာကဿပတ္ထေရဿ– အား၊ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်တည်း။ [ပြခဲ့သော စကားသည် ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏ မဟုတ်သေး၊ ဩဝါဒသာ ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဣမိနာ ဩဝါဒပ္ပဋိဂ္ဂဟဏေန–ဟု မရှိသင့်၊ "ဣမဿ ဩဝါဒဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေန" ဟု ရှိမှသင့်သည်၊ နောက်၌လည်း "အဋ္ဌဂရုဓမ္မဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေန" ဟု လာလတ္တံ့။]

သဗ္ဗစေတသာ။ ။စိတ္တဿ ယောကံပိ ဗဟိ ဂန္တုံ အဒေန္တော သဗ္ဗေ န သမန္နာ ဟရိတွာ=တရားနာစဉ် စိတ်ကို အပြင်အာရုံသို့ အနည်းငယ်မျှ မထွက်သွားစေဘဲ အစွမ်းကုန် တရားနှလုံးသွင်းကြောင်း စိတ်ဖြင့် နှလုံးသွင်း၍။ [ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "သဗ္ဗ" မရှိသင့်ဟုမှတ်။]

ဩဟိတသောတော။ ။ ထပိတသောတော၊ အဝပုဗ္ဗ ဓာဓာတ် တပစ္စည်းကို "ထပိတ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓမ္မေ နိဟိတသောတော (ထားအပ်သော သောတရှိသည်၊) ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံတိ– ဉာဏသောတဥ္စ ပသာဒသောတဥ္စ ဩဒဟိတွာ မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သက္ကစ္စမေဝ သုဏိဿာမိတိ ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ။

သာတ၊ ပေ၊ ကာယဂတာသတိ။ ။ အသုဘေသု စေဝ အာနာပါနေ စ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သုခသမ္ပယုတ္တာ ကာယဂတာသတိ၊ သာတကို သုခ ဟုဖွင့်၏၊ ကာယဂတာ၌ ကာယကိုလည်း အသုဘကာယ ‌ ငှ် အာနာပါနကာယကို ယူစေလိုသည်၊ ထိုကာယကို အာရုံပြု၍ ပထမဈာန်သုခနှင့် ယှဉ်သောသ ‌ ‌ –ဟူလို။

ပဉ္စာဗျာကရဏုပသမ္ပဒါ နာမ–မည်သည်၊ သောပါကဿ– သောပါကသာမဏေအား၊ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ–တည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပုဗ္ဗာရာမေ– ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ အနုစင်္ကမန္တံ–အတုလိုက်၍ စင်္ကြံသွားသော၊ သောပါကသာမဏေရုံ–ကို၊ [ပုစ္ဆိ–ဠ်စပ်၊] သောပါက–က၊ ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ–ဥဒ္ဓုမာတကသညာ ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရူပသညာတိ ဝါ–သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ–ဤတရားတို့သည်၊ နာနတ္ထာ–အထူးထူးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိကုန်သလော၊ နာနာဗျဉ္ဇနာ–အထူးထူးသော သဒ္ဒါရှိကုန်သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ ဧကတ္ထာ–တစ်မျိုးတည်းသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိကုန်သလော၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ–သဒ္ဒါသည်သာ၊ နာနံ–ထူးသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဒသ–န်သော၊ အသုဘနိဿိတေ–အသုဘဥ်မှီကုန်သော၊ ပဉှေ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ–မူပြီ၊ သော–ထိုသောပါကသာမဏေသည်၊ တေ–ထိုပြဿနာတို့ကို၊ ဗျာကာသိ–ဖြေပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တဿ–အား၊ သာဓုကာရံ–သာဓုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ–ကောင်းချီးကို၊ ဒတွာ–မူ၍၊ သောပါက–က၊ တွံ–သည်၊ ကတိဝဿော–ဘယ်နှစ်နှစ်ရှိသည်၊ အသိ–နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ–သည်၊ သတ္တဝဿော–၇ နှစ်ရှိသည်၊ (အမို–၏၊) ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ သောပါက–က၊ တွံ–သည်၊ မမ–၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန–တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ သံသန္ဒိတွာ–နှီးနှော တိုက်ဆိုင်၍၊ ပဉှေ–တို့ကို၊ ဗျာကာသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ အာရဒ္ဓစိတ္တော–နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပသမ္ပဒံ – ကို၊ အနုဇာနိ – မူပြီ၊ အယံ – ဤ ပဉ္စင်း အဖြစ်သည်၊ ပဉ္စာဗျာကရဏုပသမ္ပဒါ – မည်၏၊ **ဂရုဓမ္မပ္ပဋိဂ္ဂဟဏုပသမ္ပဒါနာမ** – မည်သည်၊ မဟာပဇာပတိယာ – မဟာပဇာပတိဂေါတမီအား၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မဿ–ရှစ်ပါးသောဂရုဓံကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေန–လက်ခံခြင်းကြောင့်၊ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ – တည်း၊ [ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်နှင့် ဘိက္ခုနီခန္ဓကာ၌လာသည်၊]

ဥဒ္ဓုမာတကသညာ။ ။ ဥဒ္ဓုမာတကအလောင်းကို ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်အောင်ရှု၍ ရအပ်သော ပဌမဈာန်သည် ဥဒ္ဓုမာတကသညာ မည်၏၊ သညာကို ခေါင်းတပ်၍ ဈာန်တစ်ခုလုံးကို ယူစေသည်။

ရူပသညာ။ ။ ကသိုဏ်းရုပ်ကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သောဈာန်သည် ရူပသညာမည်၏၊ ထို ၂မျိုး လုံးပင် ရူပဈာန်အဖြစ်ဖြင့် အနက်တူသောကြောင့် ဧကတ္ထဖြစ်ပါ၏၊ သဒ္ဒါအားဖြင့်ကား မတူသောကြောင့် နာနာဗျဉ္ဇန ဖြစ်ပါသည်–ဟု သာမဏေက ဖြေသည်၊ [အာရဒ္ဓစိတ္တောတိ အာရာဓိတစိတ္တော– သောပါကသာမဏေသည် နှစ်သက်စေအပ် (ကျေနပ်စေအပ်သော) စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ အားရ ကျေနပ်တော်မူသည်–ဟုလို။]

ဒုတေနုပသမ္ပဒါနာမ–မည်သည်၊ အနုကာသိယာ–အနုကာသိ မည်သော၊ ဂဏိကာယ– ပြည့်တန်ဆာမအား၊ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ–တည်း။ [ရှင်ဥပါလိဘိက္ခုနီခန္ဓကမှလာသည်။]

အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒါနာမ–မည်သည်၊ ဘိက္ခုနိယာ–ရဟန်းမ၏၊ ဘိက္ခုနိသံဃတော–မှ၊ ဉတ္တိစတုတ္ထေန–ကံလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃတော–မှ၊ ဉတ္တိ စတုတ္ထေန–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွီဟိ–နှစ်သော၊ ကမ္မေဟိ ကမ္မေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒါ–ခြင်းတည်း၊ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါ**နာမ–မည်သည်၊ ဘိက္ခူနံ– တို့၏၊ ဧတရဟိ–ယခုအခါ၌၊ ဥပသမ္ပဒါ–တည်း၊ အဋ္ဌသု–နှစ်သော၊ ဣမာသု ဥပသမ္ပဒါသု–တို့တွင်၊ ယာ အယံ–အကြင်သို့သော ဤဥပသမ္ပဒါကို၊ [အနိယမဖြစ်၍ "ယာ"ဟုလည်းကောင်း, သရဏာဂမနုပသမ္ပဒါခန်းဖြစ်၍ နီးသောကြောင့် "အယံ" ဟုလည်းကောင်း ထားသည်။] အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ အနုညာတာ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ, မဟာခန္ဓကမှ သာသနာ တည်စတွင် ပထမ ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ နောက်၌ကား ဤသရဏာဂမနုပသမ္ပဒါကို ပယ်တော်မူသည်။] ဣမာယ ဥပသမ္ပဒါယ–ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော–တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘဒြောတိ–ကား၊ အပါပကော–မကောင်းမှု မရှိသူသည်၊ ဝါ – မယုတ်မာသူသည်၊ (ဘိက္ခု– ဘိက္ခုမည်၏၊) ဟိ–ချဲ့၊ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော–ကလျာဏပုထုဇဉ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ အရဟာ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ–ထိုရဟန္တာတိုင်အောင်၊ ဘဒြေန–ကောင်းသော၊ သီလေန–စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် လည်းကောင်း၊ သမာဓိနာ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိနှင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–လောကီ လောကုတ္တရာပညာနှင့် လည်းကောင်း၊ [သီလန္တိ–စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ၊ သမာဓိတိ–ဝိပဿနာပါဒကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော၊ ပညာတိ လောကိယလော ကုတ္တရညာဏံ၊] ဝိမုတ္တိယာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်လည်းကောင်း၊

ဣမာသု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။တီဟိ သရဏာဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နောတိ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် စပ်၍ ဥပသမ္ပဒါရှစ်ပါးကို အတ္ထုဒ္ဓါရအဖြစ်ဖြင့် ပြပြီး၍ အလိုရှိအပ်သော ဥပသမ္ပဒါကို (အတ္ထုဒ္ဓေသသဘောအားဖြင့်) ပြလိုသောကြောင့် "ဣမာသု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤကျမှ "တီဟိသရဏာဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နော" အဖွင့်ပြီးသည်။

အပါပကော။ ။ "ဘဒြော–ကောင်းသူ" ဟူသည် "ယုတ်မာသူ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သူတော်ကောင်း" ဟု သိစေလို၍ "အပါပကော"ဟု မိန့်သည်၊ နတ္ထိ ပါပံ ယဿာတိ အပါပကော၊ (သမာသန္တ–က ပစ္စည်း၊)."ဘဒြေန သီလေန၊ ပေ၊ သမန္နာဂတတ္တာ"ကား ဘဒြ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထိုသမန္နာဂတတ္တာကိုကြည့်၍ "ဘဒြံ ယဿာတိ ဘဒြော"ဟု အဿတ္ထိပြုဖွယ်မလို၊ "ဘဒ္ဒတိ သောဘတီတိ ဘဒြော"ဟုသာပြု၊ဘဒိဓာတ်, ရက်ပစ္စည်း။

ဝိမုတ္တိညာဏဒဿနေန စ – အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတတ္တာ – ကြောင့်၊ ဘဒြော ဘိက္ခုတိ – ဟူ၍၊ သမ္ဗု– ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ – န်၏။

သာရောတိ – ကား၊ တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ – ထို သီလအနှစ် အစရှိသည်တို့နှင့်ပင်၊ သမန္နာဂတတ္တာ–ကြောင့်၊ နီလသမန္နာဂမေန–အညို ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ နီလောပဏ္ဍော (တိ)–ဏ္ဍောဟူ၍၊ ဝါ–အညိုပုဆိုးဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) သာရော ဘိက္ခုတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော–ကင်းသော ကိလေသာအကာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကိလေသာအကာမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ခီဏာသဝေါ ဝ– ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ၊ သာရောတိ– ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏၊ **သေက္ခောတိ**– ကား၊ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန–ကလျာဏပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ သတ္တ, အရိယာ– တို့သည်၊ တိဿော, သိက္ခာ – တို့ကို၊ သိက္ခန္တိ– ကျင့်ကုန်ဆဲ၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ သေက္ခာ – က္ခတို့ မည်၏၊ တေသု– ထိုကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် တကွ ၇ ပါး သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တို့တွင်၊ ယော ကောစိ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သေက္ခော ဘိက္ခုတိ – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ န သိက္ခတိ – ကျင့်ဆဲ မဟုတ်၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ **အသေက္ခော**– မည်၏၊ သေက္ခဓမ္မေ–ကျင့်ထိုက်သော တရားတို့ကို၊

နီလသမန္နာဂမေန။ ။အညိုဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် အဝတ်ကိုလည်း ဂုဏူပစာရ အားဖြင့်"နီလော" ဟု ဆိုရသကဲ့သို့ သီလစသော အနှစ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဘိက္ခုကိုလည်း "သာရ"ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် ဂုဏူပစာဟုပြ၍ "သာရော ယဿ အတ္ထီတိ သာရော"ဟု အဿတ္ထိပြုဖွယ် မလို–ဟုပြသည်။

ပုထုဇ္ဇန ကလျာဏ ကေန။ ။ယောပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော အနုလောမပဋိပဒါယ (လောကုတ္တရာအားလျော်သော ဝိပဿနာအကျင့်၌) ပရိပူရကာရီ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂ မနုယုတ္တော ဝိဟရတိ၊ အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ အညတရံ သာမညဖလံ အဓိဂမိဿာမီတိ၊ သောပိ ဝုစ္စတိ သိက္ခတီတိ သေက္ခောတိအာဟ–ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန သဒ္ဓိံတိ။ [ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုစသော အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော ကလျာဏပုထုဇဉ်လည်း သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တွင် ပါဝင်နိုင်သည်–ဟူလို။]

န **သိက္ခတီတိ**။ ။ကျင့်ခြင်းကိစ္စ မပြီးသေးသော မဂ္ဂဋ္ဌ–ဟေဋ္ဌိမဖလဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ "သိက္ခန္တီတိ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "သေက္ခ"ဟုဆိုရသည်၊ အထက်၌ ကျင့်ဖွယ်ကိစ္စမရှိ, ကျင့်ခြင်း ကိစ္စပြီးစီးပြီးသောကြောင့် ရဟန္တာကို "န သိက္ခတိ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ကျင့်ဆဲမဟုတ်" ဟု ဆိုရသည်၊"ယတ္ထ အာသတ္တာ, တတ္ထ ပဋိသေဓော ကာတဗ္ဗော" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ

အတိက္ကမ္မ – လွန်မြောက်၍၊ အဂ္ဂဖလေ – အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဋ္ဌိတော – တည်သော၊ တတော – ထို အရဟတ္တဖိုလ်ထက်၊ ဥတ္တရိ – အလွန်၊ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော – ကျင့်ထိုက်သော တရား၏မရှိတော့ခြင်းကြောင့်၊ ခီဏာသဝေါ–ကို၊ အသေက္ခောတိ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏။

သမဂ္ဂေန သံဃေနာတိ–ကား၊ သဗ္ဗန္တိမေန– အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိယာယေန–အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂ ကရဏီယေ–ပဉ္စဝဂ္ဂသံဃာ သည် ပြုထိုက်သော၊ ကမ္မေ–၌၊ ယာဝတိကာ–အကြင်မျှလောက် အနည်းဆုံး ၅ပါး အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပတ္တာ–ကံသို့ ရောက်ကုန်၏၊ ဝါ–ကံအားလျောက်ပတ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုအနည်းဆုံး ၅ ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ အာဂတတ္တာ–လာကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒာရဟာနံ– ဆန္ဒထိုက်သော အခြားရဟန်းတို့၏၊ [၅ ပါးမှ အခြားရဟန်း–ဟူလို၊] ဆန္ဒသ–၏၊ ဝါ– ကို၊ အာဟဋတ္တာ– ဆောင်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မုခီဘူတာနံ– မျက်မှောက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော ရဟန်းတို့၏၊ အပ္ပဋိက္ကောသနတော စ– မတားမြစ် ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ တေသွိ ကမ္မေ– ဤပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယကံ၌၊ သမဂ္ဂဘာဝံ–

"ကျင့်ဆဲ လေလား"ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသော ရဟန္တာ၌သာ "န သိက္ခတိ"ဟု ပဋိသေဓပြုရသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ယုံမှားဖွယ် မရှိသောလောကီတရား နိဗ္ဗာန်တရားတို့သည်"အသေက္ခ"အမည် မရထိုက် တော့ချေ။

ဋီကာတစ်နည်း။ ။ "ဝုဒ္ဓိပတ္တသိက္ခော ဝါ အသေက္ခော" ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းဖွင့် သေး၏၊ ဤအလို (အ)သည် ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော–ဟု မှတ်၊ "အသေက္ခော–အကြီးဆုံး သိက္ခာရှိသူ" ဟူလို၊ သို့ဖြစ်လျှင် သေက္ခတို့တွင် အကြီးဆုံး အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို "အသေက္ခ"ဟု ခေါ်သင့်ရာရောက်၏၊ သို့သော်–တံသဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရတော– ထိုအရဟတ္တမဂ်နှင့် တူသော ဖိုလ်တရား၌ "အသေက္ခ" အမည်ကို (သဒိသူပစာရအားဖြင့်) တင်စားခြင်းကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အသေက္ခ (အကြီးဆုံး သေက္ခ) ဟု နာမည်ရ၍ ထိုဖိုလ်၌ တည်သော ရဟန္တာလည်း ထို အသေက္ခ တရား ရှိသောကြောင့် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် အမည်ရသည်။

သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန။ ။ပရိယာယေနကို "ပရိစ္ဆေဒေန"ဟုဖွင့်၏၊ ဥပသမ္ပဒါကံကို မဇ္ဈိမဒေသ၌ ၁၀ ပါးမှ အထက်ဖြစ်သောသံဃာ, ပစ္စန္တရာဇ်ဝယ် ၅ ပါးမှ အထက်ဖြစ်သော သံဃာသည် ပြုထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပသမ္ပဒါကံကို "အနည်းဆုံး ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယကံ"ဟုဆိုသည်။

တေသွိ ကမ္မေ။ ။"ကေသွိ"ဟု မရှိရ၊ ပြခဲ့သော "ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယေကမ္မေ"ကို ပြန်၍ ညွှန်းသောကြောင့် " တေသွိ " ဟု ရှိသင့်သည်။ ["သမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတေန" သည် သမဂ္ဂေန သံဃေန၏ လိုရင်းအဖွင့်၊ ထိုသံဃေနကို ကာတဗ္ဗေန ၌စပ်။]

ညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတေန – ကပ်ရောက်သော၊ (သံဃေန – သည်၊) **ဥတ္တိစတုတ္ထေနာတိ** – ကား၊ ဉတ္တိ – ၃ ကြိမ်ကုန်သော၊ အနုဿာဝနာဟိ – ကမ္မဝါစာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဧကာယ – သော၊ ဥတ္တိယာ စ – ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗေန – ပြုထိုက်သော၊ **ကမ္မေနာတိ** – ကား၊ ဓမ္မိကေန – တရားအားလျော်သော၊ ဝိနယကမ္မေန – ဝိနည်းကံဖြင့်၊ **အကုပ္ပေနာတိ** – ကား၊

ဥတ္တိစတုတ္ထေန။ ။"ဥတ်လျှင် ၄ ကြိမ်မြောက်ရှိ" ဟူ သောစကားကို စဉ်းစားလျှင် ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်က အလျင်ကျ၍, ဥတ်ကနောက်ကျသည်–ဟုထင်စရာရှိ၏၊ တကယ်ရွတ်ဖတ်သောအခါ ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်ကနောက်, ဥတ်ကအလျင် ရွတ်ရသည်၊ သို့သော် ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်က သဘောတူဖြစ်၍, သဘောကွဲသော ဥတ်ကို ၄ ကြိမ်မြောက်ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း ရွတ်စဉ်ကို မလိုက်ဘဲ "ဥတ္တိစတုတ္ထ" ဟူသော သဒ္ဒါနေကို လိုက်၍ "တီဟိ အနုဿာဝနာ ဟိ ဧကာယ ဥတ္တိယာ" ဟု ဥတ်ကို နောက်ထား၍ ဖွင့်သည်။ ["ဥတ္တိ+စတုတ္ထာ ယဿာတိ ဥတ္တိစတုတ္ထံ (အနုဿာဝနံ)၊ ထို့နောက် "ကာတဗ္ဗေန" ကိုကြည့်၍ "ဥတ္တိစတုတ္ထေန+ ကာတဗ္ဗံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ" ဟု ကာတဗ္ဗ(ကတ)တဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ။]

ဓမ္မိကေန ဝိနယကမ္မေန။ ။ဓမ္မသ+အနုရူပံ ဓမ္မိကံ၊ "ဓမ္မ" ဟူသည် ဝိနည်းပါဠိတော် ဓမ္မတည်း၊ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ ဥပသမ္ပဒါ ကံပြုသောအခါ "ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော" စချီ၍ ပဌမဥပဇ္ဈာယ် ယူစေရခြင်း, သပိတ်သင်္ကန်း ပြောပြရခြင်း, ရဟန်းလောင်းကို သံဃဟတ္ထပါသ်မှ အပြင်ထုတ်၍ အနုသာသကသမ္မုတိ ပြုရခြင်း, ထို သမ္မုတိရသူက အနုသာသန ပြုရခြင်း, အနုသာသန ပြုပြီးနောက် ရှေးဦးစွာ ပြန်လာ၍ သံဃာကို အနုသာသန ပြုပြီးကြောင်း အသိပေးပြီးမှ ရဟန်းလောင်းကို သံဃဟတ္ထပါသ်သို့ ခေါ်ရခြင်း, ရဟန်းပြုပေးဖို့ရန် ရဟန်းလောင်းကို ခွင့်တောင်းစေရခြင်း, အန္တရာယိကသမ္မုတိ ပြုရခြင်း, သမ္မုတိရသူကစစ်ဆေးမေးမြန်းရခြင်း, ဥတ် ကမ္မဝါစာရွတ်ဖတ်ရခြင်း, ဩဝါဒပေးရခြင်းဟူသော အလုပ်အစီအစဉ်များကို ပြထားတော်မူ၏၊ ထိုအတိုင်း ပြုလုပ်အပ်သောကံကို "ဓမ္မိကဝိနယကံ" ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာကိုသာ "ဥပသမ္ပဒါကံ" ခေါ်သည်မဟုတ်၊ ပြုအပ်ပြီးသော ကိစ္စအားလုံးကိုမှ "ဥပသမ္ပဒါကံ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥတ္တိစတုတ္ထေန–ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကမ္မေန– တရားအားလျော်သော ဝိနည်းကံဖြင့်" ဟု အနက်ပေးရမည်–ဟု မှတ်။

အကုပ္ပေန။ ။ "အကောပေတဗ္ဗတ်" ဟု ကာရိတ်နှင့်တကွ တဗ္ဗပစ္စည်းကိုကြည့်၍ "ကောပိယတေတိ–ပျက်စီးစေအပ် (ဖျက်ဆီးအပ်)၏၊ ဣတိ ကုပ္ပံ၊ န+ကုပ္ပံ အကုပ္ပံ"ဟုပြု၊ "ဖျက်ဆီး"ဟူရာ၌ "တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖျက်ဆီးခြင်းမဟုတ်, တားမြစ်ကန့်ကွက်ခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "တဗ္ဗတံ စ" ဟု (စ) ပါဖွယ်မလို၊ ဋီကာ (နောက်နား)၌လည်း (စ) မပါ၊ ထို အကုပ္ပဖြစ်ခြင်း၏ အင်္ဂါကိုပြလို၍ "ဝတ္ထု၊ ပေ၊ သမ္ပန္နတ္တာ" ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဝတ္ထုဉတ္တိ၊ ပေ၊ သမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ – ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ, ဉတ္တိသမ္ပတ္တိ, အနုသာဝန သမ္ပတ္တိ, သီမာသမ္ပတ္တိ, ပရိသာသမ္ပတ္တိတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကောပေတဗ္ဗတံ – မပျက်စီးစေထိုက် သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ – မဖျက်ဆီးထိုက် သည်၏အဖြစ်သို့၊ အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ – မတားမြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတေန – ကပ်ရောက်သော၊ [ကမ္မေန – ၌ စပ်၊] ဌာနာရဟေနာတိ – ကား၊ ကာရဏာရဟေန – ဥပသမ္ပဒါကံ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဉတ္တိစတုတ္ထ

ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ။ ။ ရဟန်းလောင်းကို (ဥပသမ္ပဒါကံ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်) ဝတ္ထုဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝတ္ထုသည် အသက် ၂၀ မပြည့်လျှင်လည်းကောင်း, ပါရာဇိကကျဖူးလျှင် လည်းကောင်း, ပဏ္ဍုက်စသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ယောက်ဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း သမ္ပတ္တိမဖြစ်၊ ပါရာဇိကကျသူ စသည်မဟုတ်ဘဲ အသက်၂၀ ပြည့်သူဖြစ်မှ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်။

ဉတ္တိ, အနုသာဝန။ ။ဉတ်ကမ္မဝါစာကို ပါဠိတော်မှာ လာသည့်အတိုင်းအပြည့်အစုံ မရွတ်လျှင် သမ္ပတ္တိမဖြစ်၊ ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း ရွတ်မှ ဉတ္တိသမ္ပတ္တိ, အနုသာဝနသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်။

သီမာ, ပရိသာ။ ။ရဟန်းခံရာသိမ်သည် ဝိပတ္တိသိမ်ပျက်တွင် ပါဝင်နေလျှင်သမ္ပတ္တိ မဖြစ်၊ သိမ်အစစ် ဖြစ်မှ သီမာသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်၊ ရဟန်းပရိသတ်လည်း ပါရာဇိကမကျဖူးသော ရဟန်းစစ်စစ် ငါးပါး (မဇ္ဈိမဒေသ၌ ၁၀ ပါး) ရှိ၍ ဆန္ဒဆောင်ထိုက်သူတို့၏ ဆန္ဒကို ဆောင်ယူပြီးလျှင် မကန့်ကွက် မတားမြစ်မှ ပရိသာသမ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။

ကာရဏာရဟေန။ ။ ဌာနကို "ကာရဏ"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "ဌာနသဒ္ဒါသည် (ဤသဂရိယာစသော အနက်တို့တွင်) ကာရဏအနက်ဟောတည်း" ဟု သိစေ၏၊ ထိုဌာန(ကာရဏ) ဟူသည် ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာတည်း၊ မှန်၏– ထို ကမ္မဝါစာသည် ဥပသမ္ပဒါကံဟူသော အကျိုး၏တည်ရာ အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်၏၊ ထို ကမ္မဝါစာ မပါလျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဥပသမ္ပဒါကံ အထမမြောက်နိုင်။ [တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ၊ ဧတ္ထ–၌ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာ၌၊ ဖလံ–ဥပသမ္ပဒါကံ ဟူသော အကျိုး သည်၊ တိဋ္ဌတိ–တည်၏၊ ဣတိ, တံ–ထို ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာသည်၊ ဌာနံ–မည်၏။]

ဌာနာရဟ။ ။"ဌာနာရဟ" ဟူသည် ဝတ္ထု၏ မပြည့်စုံခြင်းစသော အပြစ်တို့မှ လွတ်သော ဥပသမ္ပဒါကံတည်း၊ ထင်ရှားစေအံ့–ဌာနာရဟေနသည် ကမ္မေန၏ ဝိသေသနတည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ် ယူမှုမှစ၍ ကမ္မဝါစာဆုံးသည့်တိုင်အောင် ကိစ္စကို ကမ္မ (ဥပသမ္ပဒါကံ= ရဟန်းခံကိစ္စ)ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကံသည် ရဟန်းလောင်းဟူသော ပြည့်စုံသော ဝတ္ထု, ပြည့်စုံသောသံဃာ, မပျက်သောသိမ် ဟူသော အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်မှသာ ထိုဉတ်ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုခြင်းငှာထိုက်၏၊ ဝတ္ထုစသည်တို့က အပြစ်မလွတ်လျှင် ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ မထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုဒေါသ စသည်တို့မှ ကင်းလွတ်သော ဥပသမ္ပဒါကံကို ဌာနာရဟ ခေါ်သည်ဟု မှတ်။ [ဌာနဿ – ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာဟူသော အကြောင်းအား + အရဟံ – ထိုက်တန်သော ဥပသမ္ပဒါကံတည်း၊ ဌာနာရဟံ – ကံ။]

ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော၊ သတ္ထုသာသနရဟေန – ဘုရား အဆုံးအမတော် ဖြစ်သော ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော (ကမ္မေန် – တရား အားလျော်သော ဝိနည်းကံဖြင့်၊) **ဉပသမ္ပန္နော** နာမ – ဉပသမ္ပန္န မည်သည်ကား၊

ဝိမတိ။ ။ ဉ တ္တိစတုတ္ထာ ကမ္မဝါစာ ဉပသမ္ပဒါကမ္မဿ ကာရဏတ္တာ ဌာနံ၊ တဿ ဌာနဿအရဟံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ ဝတ္ထုဒေါသာဒိဝိနိမုတ္တာကမ္မံ ဌာနာရဟန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဝတ္ထာဒိဒေါသယုတ္တဿ ကမ္မဿ သဘာဝတော ကမ္မဝါစာရဟတ္တာဘာဝါ=ဝတ္ထုဒေါသစသည်နှင့်ယှဉ်သော ဉပသမ္ပဒါကံ၏ သဘောအားဖြင့် (ဝိနည်းထုံးစံအားဖြင့်) ကမ္မဝါစာကို ထိုက်တန်သောသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့် တည်း။

သတ္ထုသာသနာရဟေန။ ။ ကာရဏကို "သတ္ထုသာသန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဌာနအတွက် ပြခဲ့သော ဉ တ္တိစတုတ္ထဉပသမ္ပဒါကမ္မဝါစာကိုပင် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်အတိုင်း ရွတ်ရသောကြောင့် "သတ္ထုသာသန" ဟု ဆိုသည်၊ ထို ကမ္မဝါစာကိုရွတ်ရာ၌ ဉ တ်ကိုအလျင်, ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်ကို နောက်မှ ရွတ်ရမည်ဟုလည်းကောင်း, ရဟန်းလောင်းဟူသော ဝတ္ထု, ကာရကသံဃာဟူသော ပရိသတ်, ဉပဇ္ဈာယ်ဟူသောပုဂ္ဂိုလ်များကို ("သံဃော, နာဂံ, အာယသ္မတော, တိဿေန ဉပဇ္ဈာယေန" စသည်ဖြင့်) ပါစေရမည်ဟု လည်းကောင်း, ဌာန်ကရိုဏ်း ပီသစေရမည်ဟု လည်းကောင်း (ပရိဝါကမ္မဝဂ်စသည်၌) ဘုရားဆုံးမတော်မူထား၏၊ ထိုဆုံးမအပ်တိုင်းသော ဉတ် ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော ကံကို "သတ္ထုသာသနာရဟ"ဟု ဆိုသည်။ [ယံထာ ကာတဗ္ဗန္တိ ပဒိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ တထာ အကတံ (ထို အမိန့်တော်အတိုင်း မပြုအပ်သော ဉတ် ကမ္မဝါစာသည်) ဉပသမ္ပဒါကမ္မဿ ကာရဏံ န ဟောတီတိ န တံ (ထိုဉပသမ္ပဒါကံသည်) ဌာနာရဟံ၊ တေနာဟ–ကာရဏာရဟေန သတ္ထုသာသနာရဟေနာတိ– သာရတ္ထ။]

မှတ်ချက်။ ။ သာရတ္ထ အလိုအားဖြင့် ဌာနာရဟ၌ ဌာနအရ ဘုရား အဆုံးအမတော်အတိုင်း ရွတ်ရသော ဉ တ်ကမ္မဝါစာကို အရကောက်သောကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် "ဌာနာရဟေန" ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ဉ တ္တိသမ္ပတ္တိနှင့် အနုဿာဝနသမ္ပတ္တိ ၂ မျိုးကို ပြ၏– ဟု သိစေ၏၊ "သမဂ္ဂေန သံဃေန" ဖြင့် ညီညွတ်သောသံဃာဟု ဆိုသောကြောင့် ပရိသာသမ္ပတ္တိကို ပြ၏၊ အကုပ္ပေန ပါဌ်ဖြင့်ကား (ကျန်သမျှကို သိမ်းယူရသော ပါရိသေသနည်းဖြင့်) ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ, သီမာသမ္ပတ္တိကိုပြ၏၊ ဤသို့ အသီးသီးပြသော်လည်းအဋ္ဌကထာ၌မူ အကုပ္ပလက္ခဏာ (မဖျက်အပ်သော ကံ၏ အထိမ်းအမှတ် အင်္ဂါ) ကိုတစ်နေရာတည်း၌ ပေါင်း၍ ပြလိုသောကြောင့် "အကုပ္ပေန" အရ၌ သမ္ပတ္တိ ၅ မျိုးလုံး ကို ပြထားလေသည်–ဟု သာရတ္ထ၌ မှတ်ချက် ပြထားသည်။

တစ်နည်း။ ။ဝိမတိ၌ ဌာန–သတ္ထုသာသနတို့အရ နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာ ၃ ဖြာ သာသနာတော်ကို ကောက်ယူ၍ ထိုသာသနာတော်အား လျောက်ပတ်အောင် အစီအစဉ် ကျကျနန ပြုအပ်သော ဉပသမ္ပဒါကံကို "ဌာနာရဟ " ဟု တစ်နည်းကြံသေး၏။ [အထ ဝါ–ဌာနန္တိ နိဗ္ဗာနပတ္တိဟေတုတော သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနံ ဝုစ္စတိ၊ တဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ဌာနာရဟံ။]

ဥပရိဘာဝံ–အထက်တန်း၏ အဖြစ်သို့၊ သမာပန္နော ပတ္တော–ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ အတ္တော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ– ရဟန်းအဖြစ် သည်၊ ဥပရိဘာဝေါ–အထက်တန်း၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝါ–မြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်တည်း၊ တဥ္စ–ထိုမြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်း၊ သေ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ကမ္မေန–ဝိနည်းကံဖြင့်၊ သမာပန္နတ္တာ–ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

စ– ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ– ဉတ္တိစတုတ္ထကံဟူသော၊ ဧကမေဝ–ကံတစ်မျိုးတည်းသာ၊ အာဂတံ–လာ၏၊ ပန– ထိုသို့ပင် ဉတ္တိစတုတ္ထကံ တစ်မျိုးတည်းသာ လာပါသော်လည်း၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ စတ္တာရိ သံဃကမ္မာနိ နီဟရိတွာ ဝိတ္ထာရတော ကထေတဗ္ဗာနီတိ= ဤနေရာ၌ တန့်ရပ်၍ ၄ပါးသော သံဃကံတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ အကျယ် ဆိုထိုက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု–အလုံးစုံသော ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ (အာစရိယေဟိ–ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ စ – ဆက်၊ တာနိ – ထို ကံ တို့ကို၊ အပလောကနကမ္မံ– အပလောကနကံ လည်းကောင်း၊ ဉတ္တိကမ္မံ– လည်းကောင်း၊ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ–လည်းကောင်း၊ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဠိပါဠိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ထပေတွာ–၍၊ (မာတိကာစဉ်၍–ဟူလို၊) ဝိတ္ထာရေန–အားဖြင့်၊ ခန္ဓကတော– မဟာဝါ, စူဠဝါခန္ဓကမှ လည်းကောင်း၊ ပရိဝါရာဝသာနေ – ပရိဝါ၏ အဆုံး၌၊ ကမ္မဝိဘင်္ဂတော စ–ကမ္မဝိဘင်းမှလည်းကောင်း၊ ပါဠိံ– ပါဠိတော်ကို၊

ဥပရိဘာဝံ၊ ပေ၊ ပတ္တော။ ။ဥပသမ္ပန္နော၌ ဥပကို "ဥပရိဘာဝံ" ဟုလည်းကောင်း, သမ္ပန္နောကို "သမာပန္နော" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "ပတ္တော"ကား သမာပန္နော၌ သံ+အာဥပသာရတို့ အနက်ထူးမရှိဟု ပြသော ဥဇုကတ္တတည်း၊ "ဥပရိဘာဝံ–မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်"ဟူသည် ကုဋေ၉ ထောင်ကျော် သီလတို့ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်ခြင်းကြောင့် "သီလသိက္ခာအားဖြင့် လူတို့ထက် မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ် "တည်း။ [နဝကောဋိ သဟဿာနိတိ အာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ အနေကသဟဿာ နံ သံဝရဝိနယာနံ သမာဒိယိတွာ ဝတ္တနေန "ဥပရိဘူတာ အဂ္ဂဘူတာ+သမ္ပဒါတိ ဥပသမ္ပဒါ= မြင့်မြတ်သောပြည့်စုံခြင်း၊ ဝါ–ရဟန်းအဖြစ်"။– မဟာဝါ, ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်အဖွင့် တေရသကဏ် ဋီကာ။]

ဧတ္ထ စ။ ။ "ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန" နှင့် စပ်၍ ရှေ းအဋ္ဌကထာများ၌ ဤနေရာဝယ် "ကမ္မလက္ခဏ" မည်သော ကံအမျိုးမျိုးကို ချဲ့ထားကြသော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဤနေရာဝယ် မချဲ့တော့ဘဲ ပရိဝါ–ကမ္မဝဂ္ဂကျမှ ချဲ့မည့်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ထိုသို့ ဤ၌ မချဲ့ဘဲ ကမ္မဝဂ်ကျမှ ချဲ့၍ပြသဖြင့် ရသင့်သော အကျိုးကိုလည်းကောင်း ပြလို၍ "ဧတ္ထ စ" စသော အမှာ စကားချပ်ကို မိန့်ဆိုအပ်လေသည်။

အာဟရိတွာ–၍၊ (အာစရိယေဟိ–တို့သည်၊) ကထိတာနိ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ–
ထိုက်တို့ကို၊ မယံ– (ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ) ငါတို့သည်၊ **ပရိဝါရာဝသာနေ**–၌၊
ကမ္မဝိဘင်္ဂေယေဝ–၌သာ၊ ဝါ – ကျမှသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ – ဖွင့်ကုန်တော့အံ့၊ ဟိ–
လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ – ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ [ပရိဝါအဆုံး ကမ္မဝိဘင်းကျမှသာ
ဖွင့်လသော်၊] ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ စ – ဇိကအဖွင့်သည်လည်း၊ ဘာရိယာ–
ထမ်းဆောင်ထိုက်သော တာဝန်သည်၊ ဝါ – ဝန်လေးသည်၊ န ဘဝိဿတိ – လတ္တံ့၊
ယထာဌိတာယ – အကြင်အကြင် တည်ရှိသော၊ ပါဠိယာ စ – ပါဠိတော်ကိုလည်း၊
ဝဏ္ဏနာ– ဖွင့်ခြင်းသည်၊ သုဝိညေယျာ– လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်၊ ဝါ– သိလွယ်သည်၊
ဘဝိဿတိ– တ္တံ့၊ တာနိ စ ဌာနာနိ– ထိုကမ္မ ဝိဘင်းဟူသော ပါဠိရပ်တို့သည်လည်း၊
အသုညာနိ – အဖွင့်မှ မကင်းဆိတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ – န်လတ္တံ့၊ တသ္မာ –
ကြောင့်၊ အနုပဒဝဏ္ဏနမေဝ – ပုဒ်စဉ်အတိုင်း ဖွင့်ခြင်းကိုသာ၊ ကရောမ –
ပြုကုန်တော့အံ့။ [ထိုက်တို့ကို ဤနေရာ၌ မဖွင့်ဘဲ ဤပါရာဇိက ပါဠိ၌ ပါရှိသော
မထင်ရှားသော ပုဒ်များကိုသာ အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်သွားတော့မည်–ဟူလို။]

တတြာတိ–ကား၊ ဘိက္ခုကောတိအာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝုတ္တေသု–
ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသု ဘိက္ခူသု– ထိုဘိက္ခုတို့တွင်၊ ယွာယံ ဘိက္ခူတိ–
ကား၊ ယော အယံ ဘိက္ခု – သည်၊ [ဥပသမ္ပန္နော–၌စပ်၊] **သမဂ္ဂေန သံဃေန၊
ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နော**တိ–ကား၊ အဋ္ဌသု–န်သော၊ ဥပသမ္ပဒါသု–တို့တွင်၊ ဉတ္တိစတုတ္ထေနေဝ
ကမ္မေန– ဉတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပသမ္ပန္နော– မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့
ရောက်၏၊ **အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ**တိ – ကား၊ အယံ –
(ဉတ္တိစတုတ္ထ ကံဖြင့် မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော) ဤရဟန်းကို၊
မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ ပါရာဇိကော ဟောတီတိ–မေထုနံ၊ ပေ၊ ဟောတိ ဟူသော၊

ဧဝဥ္စ သတိ။ ။ဤ ဝါကျမျိုးသည် အကျိုးရကိုပြသော လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျချည်းတည်း၊
"ပဌမ၊ ပေ၊ န ဘာရိယာ ဘဝိဿတိ" ဖြင့် ဤနေရာ၌ ထိုက်များကို မဆိုခြင်း၏အကျိုးရပုံကို
ပြ၏၊ "ယထာဌိတာယ၊ ပေ၊ ဘဝိဿန္တိ" ဖြင့် ထိုကမ္မဝဂ်ကျမှ ဆိုခြင်း၏ အကျိုးရပုံကို ပြ၏၊
တသ္မာ စသည်ကား ထိုလဒ္ဓဂုဏ်၏ နိဂုံးတည်း။

အယံ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတော။ ။ဥပသမ္ပဒါရှစ်ပါးတို့တွင် ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မုပသမ္ပဒါဖြင့်
ရဟန်းဖြစ်သူတို့သာ ပါရာဇိကနှင့်တကွ အခြားသိက္ခာပုဒ်များကို ကျူးလွန်ထိုက်သောကြောင့်
လည်းကောင်း, ဘုရားရှင် ရှိသည် ဖြစ်စေ–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသည် ဖြစ်စေ အခါခပ်သိမ်း
(ယခုတိုင်အောင်) ရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, သိက္ခာပုဒ်တိုင်း၌ "ဉတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့်
ရဟန်းဖြစ်သူတို့ကိုသာ အလိုရှိအပ်၏" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်များ၌ကား
ဧဟိဘိက္ခုစသော ရဟန်းများလည်း (သိက္ခာပုဒ်ကို မသိ၍) ကျူးလွန်မိတတ်သေး၏။

ဣမသ္မိံ အတ္တေ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၏အနက်၌၊ ဘိက္ခုတိ - ဟူ၍၊ အမိဓပ္ပေတာ - အလိုရှိအပ်၏၊ ပန - ကား၊ ဣတရေ - ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူမှ အခြားကုန်သော၊ ဘိက္ခကောတိအာဒယော - ဘိက္ခကော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ အတ္ထုဒ္ဒါရဝသေန - ရထိုက်သော အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ - သည်၊) ဝုတ္တာ - နိ်ပြီ။

စ- ဆက်၊ တေသု- ထိုဘိက္ခကော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့တွင်၊ ဘိက္ခကောတိ အာဒယော - ဘိက္ခကောအစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ နိရုတ္တိဝသေန - အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ- သဒ္ဒါနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ-နိ်ပြီ၊ သမညာယ ဘိက္ခု ပဋိညာယ ဘိက္ခုတိ - ဘိက္ခုဟူကုန်သော၊ ဒွေ - ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ - ဤ ဘိက္ခုတို့ကို၊ အဘိလာပဝသေန - ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊

အတ္ထုဒ္ဒါရဝသေန။ ။ "ဘိက္ခု" ဟူသော ပုဒ်၏ ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းကို အတ္ထုဒ္ဒါရဟု ဆိုသည်။ [အတ္ထာနံ-ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို+ဥဒ္ဓါရော-ထုတ်ပြခြင်းတည်း၊ အတ္ထုဒ္ဒါရော-ခြင်း။]

နိရုတ္တိဝသေန။ ။ "နိဗ္ဗစနဝသေန" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ နိ (နိဟရိတွာ) အနက်ကိုထုတ်ဖော်၍+ ဥတ္တိ (ဝစနံ)-ဆိုခြင်း၊ ဝါ-ဆိုကြောင်းစကား၊ "ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု" သည် ဘိက္ခု၏ သဒ္ဒါနက်ကို "ဘိက္ခကော"ဟု ထုတ်ပြသော ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း၊ "ဘိက္ခတီတိ ဘိက္ခု" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ-ဟူလို၊ အာဒယော၌ အာဒိဖြင့် "ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခု၊ ဘိန္နပဋဓရောတိ ဘိက္ခု" တို့ကိုယူ၊ ထိုတွင်"ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတော- ဘိန္နပဋဓရော" တို့သည် ဝိဂြိုဟ်စစ်၊ ဝိဂြိုဟ်ပြ မဟုတ်၊ "ဘိက္ခု" သဒ္ဒါသည် ထိုအနက်များ၌လည်း (ဝိဂြိုဟ်နက်မဟုတ်ဘဲ) "အထင်ရှား်အားဖြင့် ဟောနိုင်၏" ဟု သိစေတော်မူလိုသော အဖွင့်တည်း၊ မှန်၏-ဘိက္ခုဟု အခေါ်ခံရသူသည် ဆွမ်းခံအိမ်သို့ကပ်ရသူဖြစ်ကြောင်း, အစုတ်စုတ် အပြတ်ပြတ် အဝတ်ကို ဝတ်ရသူဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ [ဘိန္နပဋဓရောတိ နိဗ္ဗစနံ ဘိန္နပဋဓရေ ဘိက္ခုသဒ္ဒေါ နိရူဠှတ္တာ ကတံ။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနိဿယ၌ကား"ဘိက္ခတိ ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂစ္ဆတီတိ ဘိက္ခု"ဟုလည်းကောင်း, "ဘိက္ခတိ ဘိန္နပဋဓာရဏေန ဝိသေသော ဘဝတီတိဘိက္ခု" ဟု လည်းကောင်း, ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏၊ သို့သော် နိရုတ္တိပုဒ် နိဗ္ဗစနံ ပုဒ်တို့သည် "ဝိဂြိုဟ်" ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်, သဒ္ဒါသာမည ဟူသောအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ဝိဂြိုဟ်လုပ်ရမည်ဟု မဆိုလိုဘဲ "နိရူဠှတ္တာကတံ= ဝိဂြိုဟ်မလုပ်ရသော အထင်ရှား်ပုဒ်" ဟု ဖွင့်သည်။

အဘိလာပဝသေန။ ။[ဝေါဟာရဝသေန-ခေါ်ဝေါ်ခြင်း (ခေါ်ဝေါ်ရိုး)၏ အစွမ်းဖြင့်၊-ဋီကာ။] ဆွမ်းစားပင့်ရာ၌ ရဟန်း ဟုတ်ဟုတ်-မဟုတ်ဟုတ် (သာမဏေများမှာ) ဘိက္ခုဟု ခေါ်ဝေါ်ရိုးရှိသည်၊ ရဟန်းတုံ ရဟန်းယောင်များကိုလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံလျှင် ဘိက္ခုဟုပင် ခေါ်ဝေါ်ရိုးရှိသည်။

ဝါ – ခေါ်ဝေါ်ရိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော – န်ပြီ၊ ဧဟိဘိက္ခုတိ – ဧဟိဘိက္ခုဟူသော ဘိက္ခုကို၊ ဗုဒ္ဓေန – ဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန – ဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓဥပသမ္ပဒါဝသေန – ရအပ်သော ဥပသမ္ပဒါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော – ပြီ၊ သရဏာဂမနဘိက္ခု – သရဏာဂမနဘိက္ခုကို၊ ကမ္မဝါစာယ – ဉတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာသည်၊ အနုပ္ပန္နာယ– မဖြစ်ပေါ်သေးမီ၊ ဥပသမ္ပဒါဝသေန – ဖြင့်၊ ဝုတ္တော – ပြီ၊ ဘဒြောတိ အာဒယော– ဘဒြော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ ဂုဏဝသေန–သီလစသော ဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ – န်ပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – န်၏။

ဣဒါနိ – ၌၊ **ဘိက္ခူနန္တိ** ဣဒံ ပဒံ – နံ ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ ဝိသေသတ္ထာ ဘာဝတော – ထူးသောအနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ [ယော ပန ၊ဘိက္ခုတုန်းက ဘိက္ခုနှင့် အနက်မထူးသောကြောင့်–ဟူလို၊] အဝိဘဇိတွာဝ– မဝေဖန်မူ၍သာလျှင်၊ [ပဒဘာဇနီ မဖွင့်မူ၍ သာလျှင်–ဟူလို၊] ယံ သိက္ခဉ္စ–အကြင်သိက္ခာသို့လည်းကောင်း၊ ယံ သာဇီဝဉ္စ – သို့လည်းကောင်း၊ သမာပန္နတ္တာ – ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခူနံ – တို့၏၊ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော – သိက္ခာသာဇီဝသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ တံ (သိက္ခဉ္စ)– ကိုလည်းကောင်း၊ တံ (သာဇီဝဉ္စ)– ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **သိက္ခာတိအာဒိံ** – ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ တတ္ထ– ထို သိက္ခာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သိက္ခိတဗ္ဗာ–ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက် ကုန်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ **သိက္ခာ** – သိက္ခာတို့မည်၏၊ **တိဿောတိ**– တိဿောဟူ သော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ – ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊

ဂုဏဝသေန။ ။"ဘဒြော၊ ပေ၊ သာရော၊ ပေ၊ သေက္ခော၊ ပေ၊ အသေက္ခောတိ ဘိက္ခု" တို့ကား သီလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် ဘိက္ခုအမည်ရကြသည်–ဟူလို၊ ဤဂုဏနာမည်၌ "ဘိန္နတ္တာ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခူ=ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖျက်ခွဲတတ်သောကြောင့် ဘိက္ခု" ဟု ဋီကာဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဘိဒဓာတ်မှ ဒကို နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ကွပြုဟုကြံ။

သိက္ခိတဗ္ဗာ။ ။"အာသေဝိတဗ္ဗာ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "သိက္ခ – ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ (အတတ် သင်ယူခြင်း၌)"ဟု ဓာတ်ကျမ်းများ၌ရှိသောကြောင့် ထိုဓာတ်ကျမ်းအလိုအားဖြင့် "သီလ– သမာဓိ– ပညာကို နားလည်အောင် သင်ယူထိုက်၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူဖွယ်ရှိ၏၊ အမှန်မှာ– နားလည်အောင် သင်ယူခြင်းကို မဆိုလို၊ "မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် မှီဝဲထိုက်သော တရားများဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဗုဒ္ဓနီတိသေဝိတံ၌ ဖွင့်ပြခဲ့သော သေဝန ၂ မျိုးတွင် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဘာဝနာသေဝနပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အာသေဝိတဗ္ဗာဖြင့် "သိက္ခ" အရ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ကျင့်ခြင်းအနက်ကို ယူပါ–ဟု သိစေလိုသည်။

အဓိသီလသိက္ခာတိ–ကား၊ အဓိကံ–သာလွန်သော၊ ဥတ္တမံ–ထူးမြတ်သော၊ သီလံ–သီလတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဓိသီလံ–လမည်၏၊ အဓိသီလဥ္စ–သာလွန်သော သီလလည်းဟုတ်၏၊ တံ–ထိုသာလွန်သော သီလဟူသည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗတော–ကျင့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပ္ပဓာနကြံ)၊ သိက္ခာ စ–သိက္ခာလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ– အဓိသီလသိက္ခာမည်၏၊ အဓိစိတ္တအဓိပညာသိက္ခာသု–အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့၌၊ ဧသ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ပန– ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ– ဤအဓိသီလသိက္ခာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ သီလံ– သီလဟူသည်၊ ကတမံ–အဘယ်နည်း၊ အဓိသီလံ–ဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ ပေ၊ အဓိပညာ–သည်၊ ကတမာ–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ တာဝ – အဓိသီလ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဉ္စင်္ဂ ဒသင်္ဂသီလံ – အင်္ဂါ ၅ ပါးရှိသော သီလ, အင်္ဂါဆယ်ပါးရှိသော သီလသည်၊ သီလမေဝ – သီလသာမန်သာတည်း၊ [အဋ္ဌင်္ဂသီလသည် ဒသင်္ဂသီလ၌ ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် သီးခြားမဆိုတော့၊] ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို ၅ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလကို၊ [သမာဒါပေန္တိ – ၌ စပ်၊] ဝါ– သည်၊ [ပဝတ္တတိ – ၌ စပ်၊] ဗုဒ္ဓေ– သည်၊ ဥပ္ပန္နေပိ– ပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ အနုပ္ပန္နေပိ– ပွင့်တော်မမူသော်လည်းကောင်း၊ လောကေ–၌၊ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်တည်၏၊ ဗုဒ္ဓေ– သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ တသ္မိံ သီလေ–ထို ၅ ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလ၌၊ ဗုဒ္ဓါပိ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ သာဝကာပိ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ မဟာဇနံ– ကို၊ သမာဒါပေန္တိ– ဆောက်တည်စေကြကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓေ–သည်၊ အနုပ္ပန္နေ– သော်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါဒိနော–ကံရှိ၏ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မိကာ – တရားရှိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ စက္ကဝတ္တိ – စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနော စ–မဟာရာဇာ တို့သည် လည်းကောင်း၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ စ–မြတ်သော ဘုရားအလောင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ [သမာဒါပေန္တိ – နှ်၏၊

ကတမံ ပနေတ္ထ သီလံ။ ။"အတိဆတ္တံ–သာလွန်သောထီး"ဟုဆိုလျှင် "ထိုထီးလောက်မကြီးကျယ်သော သာမန်ထီးလည်း ရှိသေး၏" ဟု သိသာသကဲ့သို့, ထို့အတူ "အဓိသီလ–သာလွန်မွန်မြတ်သောသီလ" ဟု ဆိုလျှင် ထိုမျှလောက် မကြီးကျယ်သော သာမန်သီလလည်း ရှိသေး၏–ဟု သိသာ၏၊ "အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ"ဟူရာ၌လည်း ဤနည်းပင်၊ ထို့ကြောင့် သီလ–အဓိသီလ, ' ဣ– အဓိစိတ္တ, ပညာ–အဓိပညာကို ခွဲခြား၍ အဖြေပြလိုသောကြောင့် "ကတမံ ပန" စသည်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် ပုစ္ဆာထုတ်သည်။

သာမမ္ပိ–ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ပဏ္ဍိတာ–ပညာရှိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ သမာဒိယန္တိ– ဆောက်တည်ကြကုန်၏၊ တေ– ထို ပညာရှိ ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်၊ တံ ကုသလံ ဓမ္မံ–ထိုကုသိုလ်တရားကို၊ ပရိပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဒေဝေသု စ–တို့၌ လည်းကောင်း၊ မနုဿေသု စ–တို့၌ လည်းကောင်း၊ သမ္ပတ္တိံ–စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘောန္တိ– ခံစားကြကုန်၏။

ပန–ကား၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ–ကို၊ အဓိသီလန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဟိ– မှန်၊ တံ– ထို ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည်၊ ပဇ္ဇောတာနံ– အလင်းရောင်တို့တွင်၊ [အာလောကာနံ၊] သူရိယော–နေရောင်သည်၊ (အဓိကော) ဝိယ–သာလွန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ (ဥတ္တမော) ဝိယ–ထူးမြတ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတာနံ– တို့တွင်၊ သိနေရု–မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ အဓိကောဝိယ ဥတ္တမောဝိယ၊ (တထာ–တူ၊) သဗ္ဗလောကိယသီလာနံ – အလုံးစုံသော လောကီသီလတို့တွင်၊ အဓိကဉ္စေဝ– သာလွန်သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမဉ္စ – ထူးမြတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ– ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌သာ၊ ပဝတ္တတိ–၏၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ– ကို၊ ဝိနာ–ကြဉ်၍၊ န (ပဝတ္တတိ)–မဖြစ်၊ ဟိ–မှန်၊ တံပညတ္တိံ–ထိုဝိနည်းပညတ်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ–ထုတ်ဖော်၍၊ အညော–မြတ်စွာဘုရားမှ အခြားသော၊ သတ္တော– သတ္တဝါသည်၊ ထပေတုံ–ထားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ– မစွမ်းနိုင်၊ ပန–အနွယကား၊ ဗုဒ္ဓါယေဝ–တို့သည်သာ၊ သဗ္ဗသော ၂–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာယဝစီဒွါရ အဇ္ဈာစာရသောတံ–ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အလျဉ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ– ဖြတ်တောက်၍၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ–ထိုထိုလွန်ကျူးခြင်းအား၊ အနုစ္ဆဝိကံ–လျောက်ပတ်သော၊ တံ သီလသံဝရံ– ထိုစောင့်စည်းကြောင်းသီလကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်တော်မူကုန်၏၊ စ–ဆက်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရတောပိ– ထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ–မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သီလသည်သာ၊ အဓိသီလံ– မည်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသီလသည်သာ အဓိသီလမည်ပါ သော်လည်း၊

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ။ ။ဒွေမာတိကာ၌ သာမဏ, ဝိနည်းဝိဘင်္ဂ၌လာသော သီလ အားလုံးကို "ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ" ဟု ခေါ်သည်။ [ပါတိမောက္ခသံဝရသီလန္တိ– စာရိတ္တ ဝါရိတ္တဝသေန (ခန္ဓက၌ လာသော စာရိတ္တသီလ, ပါရာဇိကအစပတ်စသော ဝါရိတ္တသီလတို့၏ အပြားအားဖြင့်) ဒုဝိဓံ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နံ သိက္ခာပဒသီလံ၊– ဋီကာ၌ "ပါတိ+မောက္ခ+ သံဝရ+သီလပုဒ်တို့ကို အကျယ်ဖွင့်ထားသည်။]

မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ။ ။မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တဖြစ်သော သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာ အာဇီဝတို့သာ မုချအားဖြင့် အဓိသီလမည်ကြသည်၊ ပါတိမောက္ခသီလကို အဓိသီလဟု ခေါ်ခြင်းမှာ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလကို ထောက်၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် ခေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်– ဟူလို။

တံ– ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သောသီလကို၊ လ္လမ– ဤသိက္ခာပုဒ်အရာ၌၊ အနုမိပွေတံ– အလိုမရှိအပ်၊ ဟိ– မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ တံ– ထို မဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော သီလသို့၊ သမာပန္နော – ရောက်သော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ မေထုန် ဓမ္မ– ကို၊ န ပဋိသေဝတိ – မမှီဝဲ၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ အနုမိပွေတံ – အပ်။)

ပန–ကား၊ ကာမာဝစရာနိ–ကာမာဝစရ ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌကုသလစိတ္တာနိ– ၈ ပါးသောကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လောကိယအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ– ၈ ပါး သော လောကီသမာပတ်စိတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဧကဇ္ဈံ–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ–၍၊ စိတ္တမေဝါတိ– စိတ်ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–န်၏၊ [ဓာတုပေက္ခနည်းအားဖြင့် "စိတ္တ"ဟု ကောက်ယူထားသည်–ဟူလို။] စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါနုပ္ပါဒေ–ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ, ပွင့်တော်မမူရာအခါ၌၊ အဿ–ထိုစိတ်၏၊ ပဝတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သမာဒါပန်–လူအများကို ဆောက်တည်စေခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သမာဒါနဥ– ပညာရှိတို့ကိုယ်တိုင်ဆောက်တည်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သီလေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ကား၊ ဝိပဿနာပါဒကံ– ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ ဖြစ်သော၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ–ကို၊ အဓိစိတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ တံ– ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်သည်၊ သီလာနံ–တို့တွင်၊ အဓိသီလံ–သည်၊ အဓိကံဝိယ စ, ဥတ္တမံဝိယ စ–လည်းကောင်း၊ (တထာ) သဗ္ဗလောကိယစိတ္တာနံ– အလုံးစုံသော လောကီစိတ်တို့တွင်၊ အဓိကဉ္စေဝ ဥတ္တမဥ္စ (ဟောတိ၊) စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေဝ–၌သာ၊ ဟောတိ–၏၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ–ကို၊ဝိနာ–၍၊ န(ဟောတိ၊)စ–ဆက်၊ တတောပိ–ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်ထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ– မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည်သာ၊ အဓိစိတ္တံ–မည်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဂ္ဂဖလစိတ် သည်သာ အဓိစိတ္တမည်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို၊ လ္လမ– ဤသိက္ခာပုဒ်အရာ၌၊ အနုမိပွေတံ–အပ်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–သို့၊ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုန် ဓမ္မံ နပဋိသေဝတိ၊ (တသ္မာ အနုမိပွေတံ–အပ်။)

ပန–ကား၊ ဒိန္နံ–ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပေးလှူကြောင်း စေတနာသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ယိဋ္ဌံ–ပူဇော်အပ်သော ယဇ်ကြီးကို ပူဇော်ကြောင်းစေတနာသည်၊ အတ္ထိ၊

ယိဋ္ဌံတိအာဒိ။ ။ အာဒိဖြင့် "အတ္ထိဟုတံ" စသည်ကိုယူ၊ ဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊ ထိုတွင် လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို "ဒိန္န"ဟုခေါ်၏၊ ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ခေါင်းတပ်၍ထားသော်လည်း "လှူကြောင်းဒါနစေတနာရှိ၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို "အတ္ထိဒိန္နံ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယိဋ္ဌ၌လည်း နည်းတူ၊ အများနှင့် ဆိုင်အောင် အလှူကြီး ပေးလှူမှုကို "ယိဋ္ဌ"ဟု ဆိုသည်၊ ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်း စသော အနည်းငယ်အလှူကို "ဟုတ"ဟု ခေါ်သည်။

ဏ္ဏတိအာဒိ နယပ္ပဝတ္တံ–ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿကတာ ဉာဏံ– ကမ္မဿကတာဉာဏ်သည်၊ ပညာ– မည်၏၊ ဟိ– မှန်၊ သာ– ထိုပညာသည်၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ [ရှေ့၌ "ဗုဒ္ဓ"ပုဒ် မပါခဲ့၊] မဟာဇနံ–ကို၊ သမာဒပေန္တိ–န်၏၊ ပေ၊သာမဗ္ဗိ–လည်း၊ ပဏ္ဍိတာ–န်သော၊ သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ [နောက်ဝတ္ထုများက လူသတ္တဝါ ဖြစ်သောကြောင့်"သတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ ရှေ့၌ "သမဏဗြာဟ္မဏာ"ဟု ပါခဲ့၏။] သမာဒိယန္တိ–န်၏၊ တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ **အင်္ကုရော–** အင်္ကုရမင်းသားသည်၊ ဒသဝဿသဟဿာနိ – အနှစ်တစ်သောင်းတို့ ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ–ကြီးစွာသောအလှူကို၊ အဒါသိ–ပေးလှူပြီ၊ [ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ, ဗုဒ္ဓဝဂ်, ဒုတိယဝတ္ထု၌ပါသည်။] **ဝေလာမော–**ဝေလာမပုဏ္ဏားသည် လည်းကောင်း၊ [အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ, နဝက–ဒုတိယဝဂ် ဒသမသုတ်၌ပါသည်၊] **ဝေဿန္တရော–** သည်လည်းကောင်း၊ [ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။] အညေ–န်သော၊ ဗဟူ–န်သော၊ ပဏ္ဍိတ မနုဿာစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာဒါနာနိ–တို့ကို၊ အဒံသု–န်ပြီ၊ တေ–ထို ပညာရှိလူတို့သည်၊ ပေ၊ အနုဘဝိံသု–န်ပြီ၊ ပန–ကား၊ တိလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကံ– ၃ပါးသောလက္ခဏာ၏ အခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတတ်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏံ–ကို၊

ကမ္မဿကတာဉာဏ်။ ။ "ကမ္မမေဝ+သကံ ယဿာတိ ကမ္မဿကော= ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိသူ၊ ကမ္မဿကဿ+ဘာဝေါကမ္မဿကတာ၊ ကမ္မဿကတာယံ– ကံသာလျှင်ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိသူ၏အဖြစ်၌+ဥပ္ပန္နကံ–ဖြစ်သော+ဉာဏံ–သည်၊ ကမ္မဿကတာဉာဏ်– မည်၏။" ["ကမ္မဿကောမှိ ကမ္မဒါယာဒေါ" စသောပါဠိတော်နှင့် အညီရေးသည်။] ဋီကာ ဤနေရာနှင့် အခြားအဋ္ဌကထာတို့၌ သုစရိုက်သည် ကိုယ်ကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "သကကမ္မ– ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်သောကံ" တည်း၊ ဒုစရိုက်ကား အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "နသကကမ္မ– ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်သောကံမဟုတ်" ဤသို့ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်ကို ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟု ဖွင့်သေး၏။

ဉာဏ် ၄ မျိုး။ ။ ကမ္မဿကတာဉာဏ်, သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ထိုတွင် ကံရှိ၏, ကံ၏ အကျိုးရှိ၏ဟု သိသောဉာဏ်သည် ကမ္မဿကတာဉာဏ်မည်၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် (မဂ္ဂသစ္စာအား လည်းကောင်း, ပရမတ္ထတရားကို ရှုသောကြောင့် ပရမတ္ထသစ္စာအား လည်းကောင်း လျော်သောကြောင့်) သစ္စာနုလောမိက ဉာဏ်မည်၏။ [ဝိမတိ၌ကား ဝိဝဋ္ဋဂါမိ (နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း) ကမ္မဿကတာဉာဏ်ကိုလည်း သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်၌ သွင်း၏။] မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ကား ထင်ရှားပြီ။

တိလက္ခဏ၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆေဒကံ။ ။ အနိစ္စတာဒိ လက္ခဏတ္တယဿ–အနိစ္စတာအစရှိသော လက္ခဏာယာဉ် ၃ ပါး၏၊ ဟုတွာ အဘာဝါဒိ အာကာရပရိစ္ဆေဒကံ–ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတက်သော ဉာဏ်။

အဓိပညာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ ဟိ - မှန်၊ သာ - ထိုပညာသည်၊ အဓိသီလ အဓိစိတ္တာနိ- တို့သည်၊ သီလစိတ္တာနံ- တို့တွင်၊ အဓိကာနိ ဝိယ စ, ဥတ္တမာနိ ဝိယ စ-လည်းကောင်း၊ (တထာ) သဗ္ဗလောကိယပညာနံ-အလုံးစုံသောလောကီပညာတို့တွင်၊ အဓိကာ စေဝ-လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမာ စ-လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ - ကို၊ ဝိနာ - ၍၊ လောကေ-၌၊ န ပဝတ္တတိ၊ စ-ဆက်၊ တတောပိ-ထိုဝိပဿနာ ပညာထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလပညာဝ-မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာသည်သာ၊ အဓိပညာ-မည်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မဂ္ဂဖလပညာသည်သာ အဓိပညာမည်ပါသော်လည်း၊ သာ-ထိုမဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကို၊ ဣဓ-၌၊ အနဓိပ္ပေတာ-အပ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ- ထိုမဂ္ဂဖလပညာသို့၊ သမာပန္နော၊ ပေ၊ န ပဋိသေဝေတိ-တော့၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (အနဓိပ္ပေတာ - အပ်။)

တတြာတိ-ကား၊ တီသု, တာသု သိက္ခာသု-တို့တွင်၊ **ယာယံ အဓိသီလ သိက္ခာ**တိ-ကား၊ ပါတိမောက္ခသီလသင်္ခါတာ-လဟုဆိုအပ်သော၊ ယာ အယံ အဓိသီလ သိက္ခာ-သည်၊ (အတ္ထိ) ["အယံ ဝုစ္စတိ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာတိ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို ထည့်စပ်၊] **ဧတံ သာဓိဝံ နာမာ**တိ-ကား၊ သဗ္ဗမ္ပိ-လည်းဖြစ်သော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝိနယေ-၌၊ ထပိတံ-သော၊ ဧတံသိက္ခာပဒံ-ကို၊ [ဝုစ္စတိ-၌စပ်၊] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ နာနာဒေသဇာတိဂေါတ္တာဒိဘေဒဘိန္နာ-အမျိုးမျိုးသော အရပ်, အမျိုးမျိုးသော ဇာတ်, အမျိုးမျိုးသော အနွယ် အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ သဟ-တကွ၊ အာဇီဝန္တိ-အသက်မွေးကြ ရကုန်၏၊ [ဋီကာ၌ အာဇီဝန္တိ-ဟု ရှိသည်၊] ဧကာဇီဝိကာ-တူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ သဘာဂဇီဝိကာ - သဘောတူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်၊

မှတ်ချက်။ ။အဓိစိတ္တအခန်း အဓိပညာအခန်းတို့၌ "လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော အဓိစိတ္တ အဓိပညာကို အလို မရှိအပ်" ဟု ဆိုသဖြင့် "လောကီအဓိစိတ္တ (ဈာန်)ကိုလည်းကောင်း, လောကီဝိပဿနာ ပညာကိုလည်းကောင်း, ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အလိုရှိအပ်၏" ဟု ခွင့်ပြုရာရောက်၏၊ ထိုစကားကို လောကီဈာန်သမာပတ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် လောကီဝိပဿနာဉာဏ်ရပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ခါတစ်ရံ မှိုဲလိုစိတ် ဖြစ်နိုင်သေးသောကြောင့် ဆိုသည်ဟု မှတ်၊ လောကုတ္တရာဈာန်ရ, မဂ်ဖိုလ်ရ ရဟန်းမှာ မေ့ထုန်မှိုဲလိုစိတ်ပင် မဖြစ်တော့။

ဧတံ သဗ္ဗမ္ပိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။"သာဓိဝံ နာမယံ ဘဂဝတာ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ" ဟု ပါဠိတော် ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း "ဧတံ သဗ္ဗမ္ပိ ဘဂဝတာ ဝိနယေ ထပိတံ သိက္ခာပဒံ" ဟု တော်၏ စွဲနက် ကိုဖွင့်ပြသည်၊ "ဧတံ သိက္ခာပဒံ သာ ဇီဝန္တိ ဝုစ္စတိ" ကိုကြည့်၍ "ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော" စသောသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်များကို "သာဇီဝ" ခေါ်သည်ဟု မှတ်။

သဘာဂဝုတ္တိနော–သဘောတူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အတူတကွ အသက်မွေးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာဇီဝန္တိ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ **တသ္မိံ သိက္ခတီတိ**–ကား၊ တံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ စိတ္တေသ – ၏၊ အဓိကရဏ်–တည်ရာကို၊ ကတွာ – ပြု၍၊ ယထာသိက္ခာပဒံ – သိက္ခာပုဒ်အားလျော်စွာ၊ ဝါ – သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း၊ သိက္ခာမိ နု ခေါ – ကျင့်ရအံ့လော၊ နု သိက္ခာမိ နု ခေါ – မကျင့်ရအံ့လော၊ ဣတိ–သို့၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဩလောကေန္တော–လျက်၊ သိက္ခတိ–၏။

စ–ဆက်၊ ကေဝလံ– (သိက္ခာမဖက်) သက်သက်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ သာဇီဝသင်္ခါတေ–သာဇီဝဟု ဆိုအပ်သော၊ တေသ္မိံ သိက္ခာပဒေယေဝ–၌သာ၊ သိက္ခတိ–ကျင့်သည်ကား၊ န–မဟုတ်သေး၊ သိက္ခာယပိ–၌လည်း၊ သိက္ခတိ–သေး၏၊ ပန်–ထိုသို့ပင် (သိက္ခာပုဒ်သာမက သိက္ခာ၌လည်း) ကျင့်ပါသော်လည်း၊ အနန္တ ရဿ–

သဟ၊ပေ၊ သာဇီဝန္တိ။ ။သာဇီဝပုဒ်၏ ဝစနတ္ထအဖွင့်တည်း၊ သာဇီဝကို "သဟ+အာဇီဝ"ဟု ခွဲ၍ "အာဇီဝန္တိ ဧတ္ထာတိ အာဇီဝံ "ဟု အဓိကရဏသာဓနပြု၊ "သဟ+အာဇီဝံ သာဇီဝံ"ဟု သမာသ်တွဲ၊ သဟ အာဇီဝန္တိကို "ဧကဇီဝိကာ, သဘာဂဇီဝိကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သဘာဂဇီဝိကာကို တစ်ဖန် "သဘာဂဝုတ္တိနော" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [သဘာဂဝုတ္တိနောတိ–သမာနဝုတ္တိကာ, သဒိသပဝတ္တိကာတိ အတ္ထော၊ – ဋီကာ၊] "အာဇီဝ– အသက်မွေးခြင်း"ဟူသည် ထိုသိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ အတူတူဖြစ်ကြ ကျင့်ကြခြင်းတည်း၊ ဆိုလိုရင်းကား–ဒေသချင်းမတူသော မြန်မာရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, သီဟိုဠ်ရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ဇာတ်ချင်းမတူသော ခတ္တိယရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ဗြာဟ္မဏစသော ရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, အနွယ်ချင်း မတူသော ကဿပရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ကစ္စာယန ရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, (အဒိဖြင့် နာမည်ချင်း မတူသော ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ဓမ္မရက္ခိတ စသည်ကိုယူ) ထို ရဟန်းအားလုံးပင် ပထမပါရာဇိက စသော သိက္ခာပုဒ်၌ သဘောတူ ကျင့်ကြရသည်–ဟူလို။

တံ သိက္ခာပဒံ၊ ပေ၊ သိက္ခတိ။ ။"တသ္မိံ သိက္ခတိ" ဟူသော ပါဠိတော်၌ တသ္မိံ ဟူသော အာဓာရအတွက် "စိတ္တေသ"ဟု အာဓေယ်ထည့်၍ဖွင့်၏၊ သိက္ခာပုဒ်သည် အာဓာရ, စိတ်သည် သိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ "သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း ကျင့်ရမလား, မကျင့်ရဘူးလား" ဟု အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အာဓေယ်တည်း၊ စိတ်က သိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် တည်ပုံအခြင်းအရာကိုပင် ထင်ရှားပြလို၍ "ယထာသိက္ခာပဒံနုခေါ၊ ပေ၊ ဩလောကေန္တော"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်။

န ကေဝလန္တာယံ။ ။ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊ "သိက္ခာတိ တိသော သိက္ခာ" စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း, "သာဇီဝံ နာမ၊ ပေ၊ ဧတံ သာဇီဝံ နာမ" ဟုလည်းကောင်း, သိက္ခာ သာဇီဝ ၂ မျိုးလုံးကို ဖွင့်ပြီးဖြစ်ရကား ထို၂မျိုးလုံးကို ရည်ရွယ်၍ "တေသု သိက္ခတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောတိ"ဟု ဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် "တသ္မိံ သိက္ခတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ သာဇီဝသမာပန္နောတိ" ဟု ဟောတော်မူပါ သနည်းဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "န ကေဝလန္တာယံ"စသောပါဌ်ကို မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၏

အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော၊ တေ သာဓိဝ နာမာတိ ဣမဿပဒဿ–တေ၊ ပေ၊ နာမဟူသော ဤပုဒ်၏၊ ဝါ–နှင့်၊ ဝသေန– အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါ–စပ်သဖြင့်၊ တသ္မိံ သိက္ခတီတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ –ပြီ၊ တံ–ထိုတသ္မိံ သိက္ခတိဟူသောပုဒ်ကို၊ ဧဝံ–ဤသို့ အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ အထ ခေါ–ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ–ဤတသ္မိံ သိက္ခတိ ဟူသောပုဒ်၌၊ အယံ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ (ကိံ)၊ တဿာ စ သိက္ခာယ–၌လည်း၊ သိက္ခံ–ကို၊ ပရိပူရေန္တော–ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဝါ–ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့်၊ သိက္ခတိ–၏၊ တသ္မိံ စ သိက္ခာပဒေ–၌လည်း၊ အဝီတိက္ကမန္တော–မလွန်ကျူးဘဲ၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ သိက္ခတိ–၏၊ ဣတိ – သို့၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။)

တေန ဝုတ္တံ သာဓိဝသမာပန္နောတိ ဣဒမ္ပိ–ပန္နောဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ အနန္တရဿ–သော၊ သာဓိဝပဒဿဝ–၏ပင်၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်ပင် မိန့်တော်မူပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ သိက္ခမ္ပိ–သို့လည်း၊ သမာပန္နော–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သာဓိဝသာမက, သိက္ခာသို့လည်း ကောင်းစွာ ရောက်သည်၏

ဆိုလိုရင်းကား– "တေ သာဓိဝ နာမ" ဟု သာဓိဝအဖွင့်က နီးကပ်နေသောကြောင့် ထိုသာဓိဝနှင့် ဆက်သွယ်၍ "တသ္မိံ သိက္ခတိ"ဟု ထို သာဓိဝ တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြသော ဧကဝုစ်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ "တသ္မိံ"ဟု သာဓိဝ တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် အသားကျမှာ "သိက္ခာ၌လည်း ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့် ကျင့်၏၊ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် ဥပဒေ ကိုလည်း မကျူးလွန်သောအားဖြင့် ကျင့်၏" ဟု မှတ်ပါ–ဟူလို။

သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော။ ။ "သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်"ဟူသည် စာရိတ္တ–ဝါရိတ္တအားဖြင့် ၂ ပါးပြားသော သီလကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ ["ပြုကျင့်ရမည်"ဟု ပညတ်တော်မူအပ်သော ဥပဇ္ဈာယဝတ် စသော သိက္ခာများကို ပြုကျင့်ကြောင်းဖြစ်သော (ဝိရတီနှင့်မယှဉ်သော) စေတနာသည် စာရိတ္တသီလ မည်၏၊" ရှောင်ကြဉ်ရမည်"ဟု တားမြစ်တော်မူအပ်သော ပါရာဇိက စသော သိက္ခာများကို ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝိရတိသမ္ပယုတ္တစေတနာသည် ဝါရိတ္တသီလမည်၏ ။]

ဣဒမ္ပိ။ ။ပိဖြင့် "တသ္မိံ သိက္ခတိ" ဟူသောစကားကို ပေါင်း၊ သာဓိဝ နာမပုဒ်၏ အခြားမဲ့၌ ဆက်၍ မိန့်တော်မူရသောကြောင့် "တသ္မိံ "ဟု ဟောတော်မူခဲ့ရုံသာမက, ဤပုဒ်ကိုလည်း (သိက္ခာ သာ ဝသမာပန္နော"ဟု မဟောဘဲ) "သာဓိဝ သမာပန္နော"ဟုသာ ဟောတော်မူရသည်–ဟူလို။

အဖြစ်ကြောင့်) သိက္ခာသမာပန္နောတိပိ–န္နောဟူ၍လည်း၊ အတ္တတော–သာမတ္ထိယတ္တ အားဖြင့်၊ (သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်က သိက္ခာသမာပန္နော ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောစွမ်း နိုင်သောအားဖြင့်) ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–လဒ္ဒဂုဏ်ကို ပြဦးအံ့၊ ဇဝ်သတိ– သော်၊ (ဤသို့ သာဇီဝသမာပန္နောပုဒ်ဖြင့် သိက္ခာသမာပန္နောဟူသော အနက်ကိုလည်း သိအပ်သည်ရှိသော်၊) သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောတိ ဧတဿပဒဿ–၏၊ [သိက္ခာပုဒ် မာတိကာ၌ ပါသော ပုဒ်၏] ပဒဘာဇနမ္ပိ–သည်လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏံ– ပြည့်စုံတော့သည်၊ ဟောတိ–၏။...သိက္ခာသာဇီဝပဒဘာဇနီယံ–သည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီ။

သိက္ခံ၊ ပေ၊ အနာဝိကတွာတိ–ကား၊ သိက္ခဉ္စ–သိက္ခာကိုလည်း၊ အပ္ပဋိက္ခိပိ တွာ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ ဝါ–မချမူ၍၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝဉ္စ–အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ အပ္ပကာသေတွာ– ထင်ရှားမပြမူ၍၊ (မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ၌စပ်၊) စ–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလျေ–အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အာဝိကတေပိ–ထင်စွာ ပြုအပ်ပြီး ပါသော်လည်း၊ ["ယံနူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ" စသည်ဖြင့်ထင်စွာပြုပြီးပါသော်လည်း၊] သိက္ခာ–သိက္ခာသည်၊ ဝါ–ကို၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ–မပယ်စွန့်အပ်သေးသည်သာ၊ ဝါ– မချအပ်သေးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သိက္ခာယ–ကို၊ ပစ္စက္ခာတာယပန–ပယ်စွန့်အပ်ပြီး သော်ကား၊ ဒုဗ္ဗလျံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အာဝိကတမေဝ–ထင်စွာပြုအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊

သမာပန္န ၂ မျိုး။ ။ထိုစာရိတ္တ ဝါရိတ္တသီလ ၂ မျိုးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ဖြည့်နေသော ရဟန်းသည် သိက္ခာသမာပန္နမည်၏၊ သိက္ခာပုဒ်ဥပဒေတော်များကိုမလွန်ကျူးဘဲ စောင့်စည်းသော ရဟန်းသည် သာဇီဝသမာပန္နမည်၏၊ ထိုသို့ သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ခြင်း, သာဇီဝကို မလွန်ကျူးခြင်းကို ပင် "သိက္ခတိ" အရ "ကျင့်ခြင်း" ဟုခေါ်၏။ [သီလသံဝရပူရဏ် သာဇီဝါနတိက္ကမနဉ္စာတိ ဣဒမေဝ စ ဒွယံ ဣဓ သိက္ခနံ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။]

မှတ်ချက်။ ။ဆိုင်ရာသီလကို ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့် ဝိရတိ ဖြစ်ခိုက်၌သာ သိက္ခာသမာပန္န ဖြစ်၏၊ သာဇီဝသမာပန္နကား ဝိရတိစေတနာ ဖြစ်ခိုက်၌လည်းကောင်း, တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခိုက်– အိပ်ပျော်နေခိုက်၌လည်းကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်။ [ဥပမာနှင့်တကွ ဆောင်ပုဒ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားသည်။]

အပ္ပစ္စက္ခာယ။ ။ "အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပစ္စက္ခာယ၌ ပတိ+ အာပုဗ္ဗ ခါဓာတ်သည် ပယ်စွန့်ခြင်းအနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ တွာကို ယပြု၍ "ပစ္စက္ခာယ" ဟု ဖြစ်၏၊ သိဟိုဠ်ဂဏ္ဌိ ပုဒ် ၃ စောင်လုံး၌ကား၊ "ပစ္စက္ခာယ=ပစ္စက္ခာတာယ"ဟု ပါ၍ ၂မျိုးပြသတတ်၊ ထို့တွင် "ပစ္စက္ခာတာယ" သည် ရုပ်နေ မကောင်း။ [ရဟန်းခံကို "သိက္ခာတင်ခြင်း" ဟု ယူဆ၍ သိက္ခာစွန့်ခြင်းကို "သိက္ခာချ" ဟု ခေါ်ကြသည်။]

ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္တာတိ ဣမိနာ ပဒေန– ဖြင့်၊ ကောစိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိသေသတ္ထော–ထူးသောအနက်ကို၊ န လဗ္ဘတိ–မရအပ်၊ ပန–ထိုသို့ထူးသောအနက်ကိုမရအပ်ပါ သော်လည်း၊ ဒိရတ္တ၊ ပေ၊ ကပ္ပေယျာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဝါ–မိန့်တော်မူအပ်ရာ၌၊ ဒိရတ္တဝစနေန– ဒိရတ္တသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကောစိ ဝိသေသတ္ထော န လဗ္ဘတိ၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ လောကဝေါဟာရဝသေန–လောက၌ ပြောရိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ–သဒ္ဒါတို့၏ပြေပြစ်ညက်ညောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ မုခါရုဠှတာယ–နှုတ်သို့တက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ စေတံ–ဤဒိရတ္တံဟူသောသဒ္ဒါကို၊ ဝုတ္တံယထာ–ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဣဒမ္ပိ– ဤဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္တာဟူသောပုဒ်ကိုလည်း၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝါ–တစ်နည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သာတ္ထံ–သော၊ သဗျဉ္ဇနံ–သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေတိ–၏၊ တသ္မာ၊ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယာတိ ဣမိနာ–ပုဒ်ဖြင့်၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ သမ္ပာဒေတွာ .– ပြည့်စုံစေ၍၊ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္တာတိ ဣမိနာ–ဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ – သဒ္ဒါကို၊ သမ္ပာဒေတိ – ပြည့်စုံစေတော်မူ၏၊ ဟိ – အကျိုးကား၊

ဒုဗ္ဗလျံ။ ။ဒုဗ္ဗလဘာဝဋ္ဌကို ကြည့်၍ "ဒုဗ္ဗလဿ+ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗလျံ"ဟု ပြု၊ ဏျပစ္စည်းသက်၊ (ဥက္ကဏ္ဍာဒိတော စသည်ကို ကြည့်၍) သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် လည်းကောင်း, သိက္ခာပုဒ်ကို မလွန်ကျူးဘဲ စောင့်ထိန်းဖို့ရန်လည်းကောင်း, သဒ္ဒါအား–ဝီရိယအား နည်းပါးလျက် ရဟန်းဘဝ၌ ငြီးငွေ့ခြင်း မပျော်ခြင်း လူထွက်လိုခြင်းကို "ဒုဗ္ဗလျ"ဟု ဆိုသည်။

ဒိရတ္တတိရတ္တံ။ ။ ၃ ညဉ့်တိုင်အောင် အိပ်နိုင်လျှင် ၂ညဉ့်အိပ်မှာ အထူးဆိုဖွယ်မလို၊ သို့သော် လောက၌ "၂ ခု ၃ခု, ၂ယောက် ၃ယောက်, ၄ခု ၅ ခု" စသည်ဖြင့် အောက်အောက်သချာနှင့်တွဲ ၍ စကားသုံးစွဲလေ့ရှိ၏၊ ဘာကြောင့်တွဲ၍ သုံးစွဲလေ့ရှိသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ မုခါရုဠှတာယ" ဟု မိန့်၊ ဤသို့တွဲ၍သုံးစွဲသဖြင့် ဒိရတ္တနှင့် တိရတ္တသဒ္ဒါတို့ ရွတ်ဆိုရာ၌ ချောမော သွားကြသည်၊ ဤသို့တွဲ၍သုံးစွဲဖို့ရန်လည်း လူတို့မှာ နှုတ်တက်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် "လောကဝေါဟာရ – လောက၌ သုံးစွဲရိုးဖြစ်နေသည်" ဟုလို၊ သိလိဋ္ဌာနံ+ဘာဝေါ သိလိဋ္ဌတာ၊ ဗျဉ္ဇနာနံ+သိလိဋ္ဌတာ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ၊ မုခံ+အာရုဠှံ မုခါရုဠှံ၊ မုခါရုဠှဿ+ဘာဝေါ မုခါရုဠှတာ။ [ယသ္မာဧဝ ရုပံ ဝစနံလောကဿ မုခံအာရုဠှံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။]

ဗျဉ္ဇနံ သမ္ပာဒေတိ။ ။"သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ" ၏ အနက်ကိုပင် အနက်အထူးမရှိသော "ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ" ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတစ်မျိုးဖြင့် လဲလှယ်၍ သုံးစွဲခြင်းကို "ဗျဉ္ဇနံ သမ္ပာဒေတိ" ဟု ဆိုသည်။ [တဿ ဝိသုံ အတ္ထာဘာဝတော ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ အညပဒေန ဒီပေန္တော (ပြသောအားဖြင့်) ဗျဉ္ဇနံ သမ္ပာဒေတိ။]

(တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ပရိဝါရကပဒဝိရဟိတံ – အခြံအရံပုဒ်မှ ကင်းသော၊ ကေဝလ – တစ်ခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္ထပဒံ – အနက်ကို ပြတတ်သော ပုဒ်သည်၊ ဝါ– ကို၊ ဝုစ္စမာနံ– မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ပရိဝါရဝိရဟိတော– အခြံအရံမှ ကင်းသော၊ ရာဇာဝိယ စ– သည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထာလင်္ကာရဝိရဟိတော– အဝတ်တန်ဆာမှကင်းသော၊ ပုရိသောဝိယ စ– သို့လည်းကောင်း၊ န သောဘတိ– မတင့်တယ်၊ ပန–အနွယကား၊ ပရိဝါရကေန–အခြံအရံဖြစ်သော၊ အတ္ထာနုလောမေန– မူလပုဒ်နက်အားလျော်သော၊ သဟာယပဒေန – အဖော်ဖြစ်သော ပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ (ဝုစ္စမာနံ – ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ – သော၊) တံ – ထို ပုဒ်သည်၊ သောဘတိ၊ ဣတိ– ဤကား အကျိုးတည်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ (ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ ဣမိနာ ဗျဉ္ဇနံ သမ္ပာဒေတိ။)

💬 ဝါ–တစ်နည်း၊ ယသ္မာ, သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ–သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏၊ ကေစ္စိ– အချို့သော၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ – ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည်၊ အတ္ထော–အနက်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ နံ– ထိုအနက်ဖြစ်သော ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မကို၊ [နံ–အတ္ထဘူတံ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ၊] သန္ဓာယ– ၍၊ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယာတိ ပဒဿ– ၏၊ အတ္ထံ– အနက်ကို၊ ဝိဝရန္တော– ဖွင့်ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ အာဟ၊ တတ္ထ–ထိုဒုဗ္ဗလျံ

ပရိဝါရကပဒဝိရဟိတံ ဟိ။ ။ဤဝါကျကား ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရခြင်း၏ အကျိုးပြ ဝါကျတည်း၊ ထိုတင့်တယ်ခြင်းအကျိုးကို ရစေလိုသောကြောင့် ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ အကျိုး ပြဝါကျကိုပင် ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရခြင်း၏ အကြောင်းပြ (ကာရိယဉာပကဟိတ်) လည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဋီကာ၌ "ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံကာရဏေန ဝိဘာဝေန္တော အာဟ– ပရိဝါရက ပဒဝိရဟိတံ ဟိတိ အာဒိ" ဟု အကြောင်းပြ အဖြစ်ဖြင့် ကျမ်းတက်ပြသည်။ [အတ္ထဒီပကံ + ပဒံ အတ္ထပဒံ။]

ကေစ္စံ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည် သိက္ခာကျကြောင်း တစ်မျိုး, မကျကြောင်း တစ်မျိုး ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ (ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊)ထိုတွင် သိက္ခာကျကြောင်း ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မကို ရည်ရွယ်၍ "ကေစ္စံ၊ ပေ၊ အတ္ထော ဟောတိ" ဟု မိန့်သည်၊ အချို့ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်၏၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တူ၏–ဟူလို၊ မှန်၏– "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" ဟု သိက္ခာချလိုက်လျှင် သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် အားမရှိတော့ကြောင်း (ဒုဗ္ဗလျဖြစ်နေကြောင်း)ကိုလည်း ထင်ရှားပြပြီး ဖြစ်တော့သည်။

ဋီကာ။ ။ကိဉ္စာ ပိ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနဿ (အစရှိသော သိက္ခာချကြောင်း သဒ္ဒါ၏) ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ (သည်) ပဒတ္ထောနု ဟောတိ = ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏ ပုဒ်နက်မဟုတ်သည်ကား မှန်ပါပေ၏၊ တထာ ပိ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ ဝုတ္တေ သိက္ခာပရိပူရဏေ ဒုဗ္ဗလျာဝိဘာဝနဿာပိ ဂမျမာနတ္တာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ကေစ္စံ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ အတ္ထော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

အနာဝိကတ္တာဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဧတ္ထ–၌၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ စောဒနာ–စောဒနာခြင်းသည်၊) သိယာ၊ (ကိံ)၊ ယသ္မာ, သဗ္ဗံ–သော၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ–ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခာချ ကြောင်း စကားသည်၊ န–မဟုတ်၊ တသ္မာ, ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာတိ–ဟူ၍၊ ပဋ္ဌမံ, ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဝါ–မိန့်တော်မူပြီးမှ၊ တဿ–ထိုဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မ၏၊ အတ္တနိယမ နတ္ထံ–အနက်ကို မှတ်သား ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ – မိန့်တော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဣတိ–သို့၊ (စောဒနာသိယာ၊) တဒ္ဓ–ထိုစကားကိုလည်း၊ န (ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ ကသ္မာ၊ အတ္ထာနုက္ကမာဘာဝတော–အနက်အစဉ်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–မိန့်တော် မူအပ်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ယံ သိက္ခံ–အကြင်သိက္ခာသို့၊ သမာပန္နော–ပြီ၊ တံ–ထိုသိက္ခာကို၊ အပစ္စက္ခာယ–၍၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုစ္စမာနော–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဝါ–မှ၊ အနုက္ကမေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ အတ္ထော– အနက်သည်၊ ဝါ– ကို၊ ဝုတ္တော– မိန့်တော်မူအပ်သည် မည်သည်၊ ဝါ–မိန့်တော်မူအပ်ရာ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ အညထာ–တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န (ဟောတိ)၊ [အနက်အစဉ် မတည့်သောအားဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်ရာ မရောက်–ဟူလို။] တသ္မာ၊ ဣဒမေဝ–ဤသိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဟူသောပုဒ်ကိုသာ၊ ပဌမံ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ– ဤသို့မှတ်အပ်၏။ အပိစ – သည်သာမကသေး၊ အနုပဋ္ဌိပါဠိယာပိ–

တဿ အတ္တနိယမနတ္ထံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ, ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့မဟောဘဲ"ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ" ဟု ရှေးဦးစွာ ဟောပြီးမှ ထို ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မကို "သိက္ခာချကြောင်း ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မ" ဟု မှတ်သားဖို့ရာ "သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ" ဟု နောက်မှ ဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်လော– ဟု စောဒနာသည်၊ ထိုစောဒနာကို "တံ + န" စသည်ဖြင့် အကျဉ်း ဖြေပြီးလျှင် "သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော" ဟု သိက္ခာကို ရှေ့ထား၍ ဟောတော်မူခဲ့သည် အားလျော်စွာ "သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ" ကို ရှေ့ထား၍ ဟောတော်မူမှ ရှေ့နောက် အစဉ်ကျသောကြောင့် "သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ" ကို ရှေ့ထားလျက် ဟောတော်မူသည်–ဟု အကျယ်ဖြေသည်။

အပိစ။ ။ ဤအပိစတက်သော ဝါကျ၌သိက္ခာပစ္စက္ခာနံနှင့် ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့လုံးလုံး အဓိပ္ပာယ်မတူကြ၊ ထို့ကြောင့် "တတ္ထ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ" ကိုထောက်၍ "ဒုဗ္ဗလျံ–သိက္ခာပုဒ် ဟူသော သာဇီဝ၌ မလွန်ကျူးမိအောင် စောင့်စည်းဖို့ရန် သဒ္ဓါအား, ဝီရိယအား မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို" ဟု အနက် အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ရှေ့အဖွင့်များ အလိုအားဖြင့်ကား သိက္ခာပစ္စက္ခာနနှင့် ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့ အနက်အဓိပ္ပာယ် တူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နည်းများ၌ "ဒုဗ္ဗလျံ– သိက္ခာ (သီလ) ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌ သဒ္ဓါအား, ဝီရိယအား မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို "ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

အစဉ်အစိုင်း အားဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ- ဤသိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွာ ဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကထံ-အဘယ်သို့ **သိထိုက်သနည်း**၊ သိက္ခာ၊ ပေ၊ သမာပန္နောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပေ၊ ယဋ္ဌ သာဓိဝံ-သို့လည်း၊ သမာပန္နော၊ တတ္ထ- ထိုသာဓိဝ၌၊ ဒုဗ္ဗလျံ-ကို၊ အနာဝိကတွာ၊ (မေထုန် ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ ၌စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော။)

ဣဒါနိ-၌၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မာနံ-ကမ္မတို့၏၊ ဝိသေသာဝိသေသံ-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်, မထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ [ဘာဝပ္ပဓာန၊] သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏဥ္စ-သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေန္တော-လိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) **အတ္ထိ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ**-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုအတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ **အတ္ထိ ဘိက္ခဝေတိအာဒီနိ**-နိ်သော၊ ဒွေ- ၂ပုဒ်တို့သည်၊ မာတိကာပဒါနိ-မာတိကာပုဒ်တို့တည်း၊ [အကျယ်ချဲ့ပြလို၍ မာတိကာ ခေါင်းစဉ်ထားသည်-ဟူလို၊] တာနိ-ထိုမာတိကာပုဒ်တို့ကို၊ ဝိဘဇန္တော-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ**မာဟ၊ တတြ- ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤကား၊ အနုတ္တာနပဒ ဝဏ္ဏနာ -တည်း၊ **ကထံ**တိ-ကား၊ ကေန အာကာရေန-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ-နည်း:)၊) **ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္စာ**တိ-ကား၊ ဒုဗ္ဗလျဿ-အားမရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ အာဝိကမ္မဉ္စ- ထင်ရှား ပြုခြင်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ-နည်း၊) [ပါဠိတော် ပထမပုဒ်၌ ကမ္မဉ္စေဝဟု "ဧဝ"ဖြင့် ရှိသည်။]

ဝိသေသာဝိသေသံ။ ။[ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊] "ယံနူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ- ဘုရား စွန့်ရလျှင် ကောင်းမှာပဲ" ဟု ကြံရုံသာ ရှိသေးလျှင် ထိုစကားသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ မဟုတ်သေး၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသာဖြစ်သေး၏၊ ဤစကားမျိုးကိုရည်ရွယ်၍ "သိက္ခာပစ္စက္ခာနနှင့် ဒုဗ္ဗလျာ ဝိကမ္မတို့ ဝိသေသ ဖြစ်ကြသည်-ဟု ဆိုသည်၊ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ-ဘုရားကိုစွန့်၏" ဟု ဆိုလျှင် ထိုစကားမျိုး သည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနလည်းဖြစ်, ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မလည်း ဖြစ်၏၊ ဤစကားမျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "အဝိသေသ" ဟု ဆိုသည်။

သိက္ခာ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ စ။ ။[ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊] "ဥက္ကဏ္ဍိတော၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ ဝဒတိ ဝိညာပေတိ" ဟု ရှိ၏၊ "ဥက္ကဏ္ဍိတော" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချလိုသော စိတ်ကိုလည်းကောင်း, "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချကြောင်း စကားအသုံးအနှုန်း ဟူသောခေတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ စသည်ကိုလည်းကောင်း, ဝဒတိဖြင့် ဝစီပယောဂကိုလည်းကောင်း, ဝိညာပေတိဖြင့် သိက္ခာချရာ (သိက္ခာချမှုကို နားထောင်သော) ပုဂ္ဂိုလ်က သိခြင်းကိုလည်းကောင်း, "အရိယော အရိယဿ သန္တိကေ ပစ္စက္ခာတိ" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း, ဤသို့ သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာ (အင်္ဂါ)ကို ပြတော်မူသည်။ [စိတ်-ခေတ်-ကာလ, ပယောဂနှင့် ပုဂ္ဂလ ဝိဇာနန်, ဤခြောက်တန်, မှတ်ရန် သိက္ခာချကြောင်းတည်း။]

ဣဓာတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ–၌၊ **ဥက္ကဏ္ဌိတော**တိ–ကား၊ အနဘိရတိယာ–မမွေ့ လျော်ခြင်းကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ–၌၊ ကိစ္ဆဓိဝိကပ္ပမ္ပတ္တော–ဆင်းရဲငြီးငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ရောက်သည်၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အဓ္ဓ–ယနေ့၊ ယာမိ – သွားတော့အံ့၊ ဘော်–၌၊ ယာမိ–အံ့၊ ဣတော–ဤအရပ်မှ၊ ဝါ–ဤကျောင်းတိုက် မှ၊ ယာမိ–အံ့၊ [ဣတော ဌာနတော၊ ဣတောဝိဟာရတောဝါ၊] ဧတ္ထ–ဤမည်သော အရပ်သို့၊ ဝါ–ဤမည်သော ကျောင်းတိုက်သို့၊ [ဧတ္ထာတိ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနပဒေသံ ဝဒတိ၊] ယာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်၌၊ ကဏ္ဌံ–လည်ပင်းကို၊ ကတွာ–၍၊ (တစ်နည်း:) ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ–လည်တမော့မော့လုပ်၍၊ ဝိဟရမာနော – နေသည်၊(ဝိက္ခိတ္တော–အထူးထူး ပစ်လွှင့်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ ဝါ– ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသည်၊ အနေကဂ္ဂေါ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံမရှိသည်၊ ဝါ–မတည်ကြည်သည်၊ (ဟုတွာ) [ဝဒတိ ဝိညာပေတိ–၌စပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အနဘိရတော**တိ – ကား၊ သာသနေ–၌၊ အဘိရတိဝိရဟိတော – မွေ့လျော်ခြင်းမှ ကင်းသည်၊ **သာမညာ စဝိတုကာမော**တိ–ကား၊ သမဏဘာဝတော–မှ၊ အပဂန္တုကာမော– ဖဲခွာလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ [ဝဒတိ ဝိညာပေတိ–၌စပ်။]

ဘိက္ခုဘာဝန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခုဘာဝေန–ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊ (ဇော်–ဤဘိက္ခုဘာဝံသဒ္ဒါသည်၊) ကရဏတ္ထေ–၌၊ ဥပယောဂဝစနံ –ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ကဏ္ဌေ အာသတ္တေန အဋ္ဋီယေယျာတိအာဒိသု– တို့၌၊

ကိစ္ဆဓိဝိကပ္ပတ္တော။ ။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ "ကဌ–ကိစ္ဆဇီဝနေ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ကိစ္ဆဓိဝိကပ္ပတ္တော" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်သည်၊ ဥ–အနက်ထူးမရှိ၊ ဥက္ကဏ္ဌနံ–ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ရခြင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌာ–ခြင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌံ–သို့+ ဣတော (ပတ္တော)–ရောက်သူတည်း၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော–သူ၊ (ဋီကာ)။

ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ။ ။ဥသည် ဥဒ္ဓံအနက်ဟောတည်း၊ ဥဒ္ဓံ+ ကဏ္ဌော ဥက္ကဏ္ဌော၊ ဥက္ကဏ္ဌော သဉ္ဇာတော အဿာတိဥက္ကဏ္ဌိတော = ပျင်းရိသည်ဖြစ်၍ လည်တမော့မော့ဖြစ်နေသူ၊ သဉ္ဇာတ အဿအနက်၌ ဣတပစ္စည်း။ [သဉ္ဇာတာ တာရကာဒိတွိတော၊ မောဂ္ဂလ္လာန်, ဏာဒိ–၄၅ သုတ်။]

ကရဏတ္ထေ။ ။ "အံဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်၌သက်" ဟူရာ၌ ပထမနည်းဝယ် "ဖြင့်" ဟု ပေးရသော ကရိုဏ်းအနက်မှာပင် သက်ရမည်။ [ဘိက္ခုဘာဝေန ကရဏဘူတေန အတ္တာနံ, အဋ္ဋီယမာနော – နှိပ်စက်အပ်သူကိုကဲ့သို့ ပြကျင့်သည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊] ဤနည်း၌ ဘိက္ခုဘာဝံကို အဋ္ဋ၌မစပ်ဘဲ ဤယမာနော၌စပ်၊ "ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်+ မိမိကိုယ်ကို (နှိပ်စက်အပ်သူ = အနှိပ်စက်ခံရသူကဲသို့) ပြကျင့်သည်" –ဟူလို။

ယထာလက္ခဏံ– သုတ်အားလျော်စွာ၊ [“ကရဏေ တတိယာ” ကဲ့သို့သော သုတ်အား လျော်စွာ ဟူလို၊] ကရဏဝစနေနေဝ–ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ကရဏော–လည်ပင်း၌၊ အာသတ္တေန–ငြိကပ်စေအပ်, (ချိတ်ဆွဲအပ်) သော အကောင်ပုပ်ဖြင့်၊ အဋ္ဋီယေယျ–နှိပ်စက်အပ်သူကို ပြုရာ၏၊] **အဋ္ဋီယမာနောတိ**–ကား၊ အဋ္ဋံ ပီဠိတံ(ဝိယ)–နှိပ်စက်အပ်သူကိုကဲ့သို့၊ ဒုက္ခိတံဝိယ–ဒုက္ခရောက်နေသူကိုကဲ့သို့၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ အာစရမာနော–ပြုကျင့်သည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဘေန ဘိက္ခုဘာဝေန–သည်၊ အဋ္ဋော–နှိပ်စက်အပ်သူကို၊ ကရိယမာနော–ပြုအပ်သည်၊ ပီဠိယမာနော–နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ **ဟရာယမာနောတိ**–ကား၊ လဇ္ဇမာနော–ရှက်သည်၊ ဇိဂုစ္ဆမာနောတိ–ကား၊ အသုစိံ ဝိယ–မစင်ကိုကဲ့သို့၊ တံ–ထိုရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ဇိဂုစ္ဆန္တော– စက်ဆုပ်သည်၊ [တံကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ “ဘိက္ခုဘာဝံ” ကို ဇိဂုစ္ဆန္တောစပ်ခိုက် ကံအနက်ပေးရ ကြောင်းသိပါ။] **ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနောတိ** အာဒီနိ–ပုဒ်တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ။

ယန္နူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျန္တိ ဧတ္ထ–၌၊ ယန္နူနာတိ–သဒ္ဒါသည်၊ ပရိဝိတက္က ဒဿနေ– အကြံကိုပြခြင်း၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ)၊

အဋ္ဋံ၊ ပေ၊ အာစရမာနော။ ။အဋ္ဋဓာတ်သည် ဝဓ–ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းအနက် ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အဋ္ဋီယတေတိ အဋ္ဋော” ဟု ပြု၊ တစ်စုံတစ်ရာသည် နှိပ်စက်အပ် (အနှိပ်စက် ခံရသော) အခြားတစ်စုံတစ်ယောက် ရ၏၊ ထို့နောက် လူထွက်လိုသော ရဟန်းရအောင် “အတ္တာနံ (အဋ္ဋံဝိယ) အာစရတီတိ အဋ္ဋီယမာနော” ဟု ပြု၊ အဋ္ဋသည်ကမ္မူပမာန, အတ္တာနံကား ဥပမေယျ၊ ကမ္မူပမာန အဋ္ဋသဒ္ဒါနောင် အာစာရအနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက်၍ “အဋ္ဋီယ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ကတ္တားဟော မာနပစ္စည်းသက်လျှင် “အဋ္ဋီယမာနော”ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ကမ္မူပမာနနောင် ဤယပစ္စည်းသက်ရကြောင်းကိုပြလို၍ “အဋ္ဋံ ပီဠိတံ ဒုက္ခိတံဝိယ” ဟု ဖွင့်၏။ [ပီဠိတံသည် သဒ္ဒတ္ထ, ဒုက္ခိတံသည် အဓိပ္ပာယတ္ထ, ဝိယကား ကမ္မူပမာနဇောတက။]

ဘေန ဝါ၊ ပေ၊ အဋ္ဋော။ ။ဤနည်း၌ကား ဘိက္ခုဘာဝ၌ အံဝိဘတ်သည် တတိယာ ဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်၌သက်၊ ထို့ကြောင့် “ဘေန ဘိက္ခုဘာဝေန+အဋ္ဋော၊ ကရိယမာနော” ဟု ဖွင့်သည်၊ “အဋ္ဋော ကရိယမာနော” ဖြင့် “အဋ္ဋံ”ဟူသော ဒုတိယန္တ (ဥပမာနလည်း မဟုတ်သော) ရိုးရိုး နာမ်ပုဒ်နောင် ပြုကျင့်ခြင်းအနက်၌ ဤယပစ္စည်း သက်ထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ကံဟော မာနပစ္စည်းသက်ထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိစေ၏၊ “ပီဠိယမာနော” ကား ဆိုလိုရင်းကို ပြသော ဥဇုကတ္ထအဖွင့်တည်း။ [ဘေန ကတ္တုဘူတေန ဘိက္ခုဘာဝေနာတိ အတ္ထော၊ ဣမသ္မိံ ပန အတ္ထေ “အဋ္ဋံ ကရောတီတိ”– ဟူသောအနက်၌ “အဋ္ဋီယသဒ္ဒံ နိပ္ဖါဒေတွာ တတော ကမ္မနိ မာနသဒ္ဒေ ကတေ အဋ္ဋီယမာနောတိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

အပဟံ–သည်၊ ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ သစေ ပစ္စက္ခေယျံ–အကယ်၍ ဓွန့်ရငြားအံ့၊ (ဓဝံသတိ)၊ မေ–ဇင်း (ငါ့အတွက်)၊ သာဓု – ကောင်းသည်၊ သိယာ ဝတ–ဖြစ်ရလေစွတကား၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ပဟောတိ၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "ယန္နူန ပစ္စက္ခေယျံ–အကယ်၍ ဓွန့်ရမူကားကောင်းလေစွ" ဟုပေး၊] ဝဒတိ ဝိညာပေတိတိကား၊ ဣမံ အတ္ထံ–ဤဘုရားကို ဓွန့်ရလျှင် ကောင်းလေစွဟူသော အနက်ကို၊ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ–ဤယန္နူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ ဟူသောသဒ္ဒါတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ–အခြားသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝစီဘေဒံ–စကားလုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ–နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတွာ–၍၊ ဝဒတိ စ–ပြောလည်းပြော၏၊ ယဿ–အကြင်သူအား၊ ဝဒတိ–၏၊ တံ–ထိုသူ့ကို၊ ဝိညာပေတိ ဇာနာပေတိ စ–သိလည်းသိစေ၏၊ [နားလည်းလည်စေ၏–ဟူလို၊] ဓေမ္မိတိ (ဓတ္ထ)–၌၊ ပိကာရော – ပိအက္ခရာသည်၊ ဥပရိမတ္ထသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော–အထက် ဆိုအပ်လတ္တံ့ သောအနက်ကို ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ [ဝုတ္တာပေက္ခ (ဆိုပြီးငဲ့သော) သမ္ပိဏ္ဍနမဟုတ်, ဝုစ္စမာနာပေက္ခ (ဆိုအပ်လတ္တံ့ငဲ့သော) သမ္ပိဏ္ဍန–ဟူလို။] ဓေမ္မိ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္စေဝ–သည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပစ္စက္ခာတာ စ–မပယ်ဓွန့်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မချအပ်သည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ အညထာပိ–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္စေဝ ဟောတိ, သိက္ခာစ အပ္ပစ္စက္ခာတာ။)

ဣဒါနိ–၌၊ အညထာပိ–ဖြင့်လည်း၊ တံ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ (စ)–ကိုလည်းကောင်း၊ သိက္ခာယ–၏၊ ဝါ–ကို၊ တံ အပ္ပစ္စက္ခာနံ စ–ထိုမပယ်ဓွန့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဝါ–ပယ်ဓွန့်ရာမရောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊) ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) အထ ဝါ ပနာတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသောစကားရပ်သည်၊ အတ္ထတော–ဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ–သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအထဝါ ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဒတော–ပုဒ်အားဖြင့်၊ [စုဒ္ဒသပဒါနိ, အဋ္ဌပဒါနိတို့၌စပ်၊] အာဒိတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခေယျံ–လည်းကောင်း၊ [နောက်၌ ပစ္စက္ခေယျံ ထည့်၍ပေး] သံဃံ, သိက္ခံ, ဝိနယံ၊ ပေ၊ သဗြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခေယျံ– လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဣမာနိ စုဒ္ဒသပဒါနိ– ဤ တစ်ဆယ့်လေးပုဒ်တို့ကို၊ ပစ္စက္ခာနာကာရေန – သိက္ခာဓွန့်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ–

ပစ္စက္ခာနာကာရေန။ ။ပါဠိတော်၌ "ပစ္စက္ခေယျံ–ပစ္စက္ခေယျံ" ဟု ပစ္စက္ခာနကြိယာ ပါသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ" မှစ၍ "သဗြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခေယျံ" အထိ ၁၄ပုဒ်ကို သိက္ခာဓွန့်ပုံ အခြင်းအရာ ပြသော ပုဒ်များဟု မှတ်ပါ–ဟုဆိုလိုသည်။ [ပစ္စက္ခေယျံ ပစ္စက္ခေယျန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စက္ခာနာကာရသမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တာနိ။]

မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ **ဂိဟိ အသဿန္တိ** အာဒီနိ-န်သော၊ ဂိဟိ အသဿံ- ဂိတိအသဿံပုဒ် လည်းကောင်း၊ [နောက်၌ အသဿံ ထည့်၍ပေး၊] ဥပါသကော အာရာမိကော၊ ပေ၊ အသကျပုတ္တိယော အသဿံ-ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ အဋ္ဌပဒါနိ-တို့ကို၊ အသဿန္တိ-အသဿံဟူသော၊ ဣမိနာ ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန-ဤအလိုရှိအပ်သောအဖြစ်ကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကြံစည်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ယန္နူနာဟံတိဣမိနာ-ယန္နူနာဟံဟူသော ဤပုဒ်နှင့်၊ ပဋိသံယုတ္တာနိ-စပ်ယှဉ်ကုန်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒွါဝီသတိ ပဒါနိ-၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [ပြခဲ့သော ၁၄ပုဒ်နှင့် ၈ ပုဒ်ပေါင်းလျှင် ၂၂ပုဒ်-ဟူလို။]

၄၆။ ဧ-ဆက်၊ တောနိ-ဤယန္နူနာဟံနှင့် ယှဉ်သောပုဒ်တို့သည်၊ ဒွါဝီသတိ ပဒါနိ-၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ယဒိ ပနာဟံ-ယဒိ ပနာဟံပုဒ် လည်းကောင်း၊ အပါဟံ-ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဟန္ဒာဟံ-လည်းကောင်း၊ ဟောတိ မေ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသု-ဤ ၄ပုဒ်တို့တွင်၊ ဧကမေကေန-နှင့်၊ ပဋိသံယုတ္တာနိ-စပ်ယှဉ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒွါဝီသတိ ဒွါဝီသတိ (ပဒါနိ)- ၂၂ပုဒ် ၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [ယဒိ ပန ပစ္စက္ခေယျံ, အပိပစ္စက္ခေယျံ-စွန့်ရမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ ပစ္စက္ခေယျံ-စွန့်တော့အံ့၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ပစ္စက္ခေယျံ-စွန့်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤအကြံသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါ့မှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ပေး။] ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ သတဉ္စ-တစ်ရာလည်း ဖြစ်သော၊ ဒသ စ-၁၀ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ (တစ်နည်း) သတဉ္စ ဒသ စ ပဒါနိ-တစ်ရာ့တစ်ဆယ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

၄၇။ တတော-ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ-၌၊ သရိတဗ္ဗဝတ္ထုဒဿနနယေန-အောက်မေ့ထိုက် သော ဝတ္ထုကို ပြကြောင်းနည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ မာတရံ သရာမိတိ အာဒီနိ-န်သော၊ သတ္တရသပဒါနိ-၁၇ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။ [မာတရံ-ကို၊ သရာမိ- အောက်မေ့၏, အမှတ်ရ၏,လွမ်း၏၊] တတ္ထ - ထိုပုဒ်တို့တွင်၊ **ခေတ္တန္တိ** - ကား၊

ဂိဟီ။ ။သက္ကတ၌ "ဂြိဟိန်" ဟု ရှိ၏၊ (န်) ပျောက်၍ဒီဃရောက်လျက် ပါဠိ၌ "ဂိဟိ"ဟု ရှိရသည်၊ "ဂေဟံ ယဿ အတ္ထိတိ ဂိဟီ"ဟုပြု။

ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန။ ။"ယန္နူနာဟံဂိဟီအသဿံ= လူဖြစ်ရလျှင် ကောင်းလေစွ"ဟူသည် သူလိုလားအပ်သောအဖြစ်ကို ကြံစည်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဂိဟီအသဿံ" မှစ၍ "အသကျပုတ္တိယော အသဿံ"တိုင်အောင် ရှစ်ပုဒ်ကို မိမိလိုလားသော အဖြစ်ကို ကြံစည်ပုံအခြင်းအရာပြသော ပုဒ်များဟုမှတ်။ [အသဿံ အသဿံတိ အာဂတတ္တာ ယံယံ (အကြင် အကြင်အဖြစ်ကို) ဘဝိတုကာမော၊ တဿ တဿ ဘာဝဿ ဝိကပ္ပါကာရေန, ဘိက္ခုဘာဝတော အညဘာဝဝိကပ္ပ ကာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော၊ ယောဇနာ၌ ဘာဝကို "အဓိပ္ပာယ-အလို"ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။]

သာလိခေတ္တာဒီ–သလေးခင်း အစရှိသောလယ်ကို၊ ဝတ္ထုန္တိ–ကား၊ ပဏ္ဏသာကဖလာဖလ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ–သစ်ရွက်, ဟင်းရွက်, သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးများ ထွက်ပေါ်ရာအရပ်ကို၊ [ယာခင်းကို ဆိုလိုသည်၊ အိမ်စသည်ကို မိုးဖို့ရာ ဓနိစသည်ကို "ပဏ္ဏ"ဟုဆိုသည်၊] သိဗ္ဗန္တိ–ကား၊ ကုမ္ဘကာရပေသကာရသိပ္ပါဒိကံ–အိုးထိန်းသည်အတတ်, ယက်ကန်းသည် အတတ် အစရှိသော အတတ်ကို၊ [သရာမိ–၌စပ်။]

၄၈။ တတော–ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ သကိဋ္ဌနသပလိဗောဓဘာဝဒဿနဝသေန–ကြောင့်ကြဖွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၏အဖြစ်, အနှောင့်အယှက်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–န်သော၊ မာတာမေ အတ္ထိ၊ သာမယာ ပေါသေတဗ္ဗာတိ အာဒီနိ–န်သော၊ နဝပဒါနိ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [မေ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ မာတာ–သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ သာ–ကို၊ မယာ–သည်၊ ပေါသေတဗ္ဗာ–လုပ်ကျွေးမွေးမြူထိုက်၏။]

၄၉။ တတော–ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ သနိဿယ သပ္ပတိဋ္ဌဘာဝ ဒဿနဝသေန–မှီရာရှိသူ ၏အဖြစ်, တည်ရာရှိသူ၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–န်သော၊ မာတာ မေ အတ္ထိ၊ သာမံပေါသေဿတီတိအာဒီနိ–န်သော၊ သောဠသပဒါနိ–တို့သည် (ဟောန္တိ၊) [သာ–ထိုအမိသည်၊ မံ–ကို၊ ပေါသေဿတိ–တွဲ။]

၅၀။ တတော ပရံ, ဧကဘတ္တဧကသေယျဗြဟ္မစရိယာနံ – တစ်ထပ် တည်းသောဆွမ်း, တစ်ယောက်တည်းသာ အိပ်ရခြင်း, မြတ်သော အကျင့်တို့၏၊

သကိဋ္ဌနသပတိဗောဓဘာဝ။ ။ [ကိစိ–မဒ္ဒနေ, ဓာတ်ကျမ်း၊] ကိဋ္ဌေတိ မဒ္ဒေတီတိ–ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိပ်နယ်တတ်သောကြောင့် "ကိဋ္ဌန" မည်၏၊ ပလိဗောဓနှင့်အရတူပင်တည်း၊ ["ပရိပုဗ္ဗ+ဗုဓိ–ဟိံသနေ"ဓာတ်ကျမ်း။] ပရိဗုန္ဓယတီတိ–ဆိုင်ရာအလုပ်ကို မလုပ်နိုင်အောင် နှောင့်ယှက် (ညှဉ်းဆဲ)တတ်သောကြောင့် "ပလိဗောဓ" မည်၏၊ ရကို လပြု၊ ဤနေရာ၌ အမိစသည်ကိုပင် "ကိဋ္ဌန, ပလိဗောဓ" ဟု ဆိုသည်၊ သဟ+ကိဋ္ဌနေန ယော ဝတ္တတီတိ သကိဋ္ဌနော= (ဖိစီး နှိပ်နယ်တတ်သော) ကြောင့်ကြဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်သူ၊ သပလိဗောဓော–အနှောင့်အယှက်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၊ သကိဋ္ဌနော စ+ သော+ သပလိဗောဓော စာတိ သကိဋ္ဌနသပလိဗောဓော။

သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌဘာဝ။ ။ သဟ+နိဿယေန, သဟ+ပတိဋ္ဌာယ ယော ဝတ္တတီတိ သနိဿယော, သပ္ပတိဋ္ဌော၊ အမိစသော အားကိုးစရာရှိသူ၊ သနိဿယော စ+ သော+ သပ္ပတိဋ္ဌော စာတိ သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌော၊ တဿ+ဘာဝေါ သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌဘာဝေါ။ [ပစ္စည်း လုံ့ဝမရှိသေး၍ အခြေတည်ထောင်ပေးသူကို "မှီရာ"ဟု လည်းကောင်း၊ အခြေခိုင်အောင် ထောက်ပံ့သူကို "တည်ရာ" ဟု လည်းကောင်း ခွဲပါ။]

ဧက၊ သေ၊ ဗြဟ္မစရိယာနံ။ ။ဧကံ+ ဘတ္တံ ဧကဘတ္တံ၊ ဧကံ (တစ်ယောက်တည်း) သေယျံ ဧကသေယျံ၊ ဗြဟ္မံ+ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ "ဧကဘတ္တံ စ+ ဧကသေယျံ စ+ ဗြဟ္မစရိယံ စာတိ ဧကဘတ္တဧကသေယျဗြဟ္မစရိယာနိ" ဟု တွဲ။

ဒုက္ကရဘာဝဒဿနဝသေန–. ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ, ဒုက္ကရန္တိအာဒီနိ အဋ္ဌပဒါနိ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ–ထို ရှစ်ပုဒ်တို့တွင်၊ **ဒုက္ကရန္တိ**–ဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ ကေဘတ္တာဒီနံ–ကေဘတ္တ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ကရဏာ– ပြုရခြင်း၌၊ ဒုက္ကရတံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏၊ ["ဒုက္ကရံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ–ပြုနိုင်ခဲ၏"ဟု ပါဋ္ဌိတော်၌ ပေး၊] န **သုကရန္တိ**–ပုဒ်ဖြင့်၊ သုကရဘာဝံ–လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိပက္ခိပတိ–ပယ်မြစ်၏၊ ["န သုကရံ–လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ–ပြု၍ မလွယ်ကူ" ဟု ပေး၊] **ဒုစ္စရံ** န **သုစရန္တိ** ဧတ္ထ–ပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ–ဤအတူတည်း၊ ["ဒုစ္စရံ–ခဲယဉ်းသဖြင့်ကျင့်အပ်၏၊ ဝါ–ကျင့်နိုင်ခဲ၏၊ န သုစရံ–လွယ်ကူစွာ မကျင့်အပ်၊ ဝါ–ကျင့်၍မလွယ်ကူ"ဟု ပေး၊] န **ဥဿဟာမိတိ**–ပုဒ်ဖြင့်၊ တတ္ထ–ထို ကေဘတ္တစသည်တို့၌၊ ဥဿာဟာဘာဝံ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဝါ–အားတက်သရော မရှိခြင်းကို၊ အသက္ကုဏေယျတံ–မစွမ်းနိုင်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ န **ဝိသဟာမိတိ**–ဖြင့်၊ အသယှတံ–သည်းမခံအပ်ကုန်သည်အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ ["န ဥဿဟာမိ–မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဝါ–အားတက်သရောမရှိပါ၊ န ဝိသဟာမိ–သည်းမခံနိုင်ပါ" ဟုပေး၊] န **ရမာမိတိ**–ဖြင့်၊ ရတိယာ–မွေ့လျော်ခြင်း၏၊ အဘာဝံ–မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ **နာဘိရမာမိတိ**–ဖြင့်၊ အဘိရတိယာ–အလွန် မွေ့လျော် ခြင်း၏၊ **အဘာဝံ** ဒဿေတိ၊ ["န ရမာမိ–မမွေ့မလျော်ပါ၊ နာဘိရမာမိ–အလွန် မမွေ့မလျော်ပါ"ဟု ပေး၊] ဧဝံ–လျှင်၊ ပညာသ–ငါးဆယ်သော၊ ဣမာနိ စ–ဤပုဒ်တို့ လည်းကောင်း၊ ပုရိမာနိ–ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသုတ္တရသတံ စ–ဆယ်ပုဒ်အလွန် ရှိသော တစ်ရာသောပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သဋ္ဌိသတပဒါနိ–၁၆၀သော ပုဒ်တို့ကို၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဝါရေ–ဝါရ၌၊ ဝုတ္တာနိ–မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–န်၏။

၅၁။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝါရေပိ–ဝါရ၌လည်း၊ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေတိအာဒီ–သော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော–အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ–သည်သာ၊

ဥဿဟ–ဝိသဟ။ ။ န ဥဿဟာမိတိ=အတ္ထနော တတ္ထ ဥဿာဟာဘာဝံ (မိမိ၏ ထို အကျင့်တို့၌ အားတက်သရော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ၊ န ဝိသဟာမိတိ–ကေဘတ္တာဒီနံ– တို့၏၊ အသယှဘာဝံ– မခံအပ်, မခံနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ။

ရမ–အဘိရမ။ ။ န ရမာမိတိ– ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ နတ္ထိ မေ သုခံတိ ဒဿေတိ–ရဟန်းပြုခြင်းကြောင့် ငါ့မှာ ဘာ ချမ်းသာမှု မရှိ, ဟုပြ၏၊ နာဘိရမာမိတိ–ပဗ္ဗဇ္ဇာယ (၌) အတ္တနော သန္တောသာဘာဝံ (နှစ်သက်အားရခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ။

ပန–ကား၊ ဧတ္တောပိ–ဤသိက္ခာပစ္စက္ခာန ဝါရ၌လည်း၊ ပဒတော–အားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ– က္ခာမိပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ– ပုဒ်လည်းကောင်း၊ [နောက်၌ ပစ္စက္ခာမိ ပုဒ်ထည့်၍ပေး၊] သံဃံ, သိက္ခံ၊ ပေ၊ သဗြဟ္မစာရီပစ္စက္ခာမိ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဣမာနိ စုဒ္ဒသပဒါနိ– တို့သည်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနသမ္ဗန္ဓေန– သိက္ခာ ချကြောင်း သဒ္ဒါနှင့်စပ်သဖြင့်၊ [ပစ္စက္ခာမိသဒ္ဒါနှင့်စပ်သဖြင့်–ဟူလို၊] ပဝတ္တာနိ– ဖြစ်ကုန်၏၊ စ– ဆက်၊ သဗ္ဗပဒေသု–တို့၌၊ ဝဒတိ, ဝိညာပေတီတိ ဝစနဿ– ပေတိဟူသော သဒ္ဒါ၏၊ အယံ– ကား၊ အတ္ထော– တည်း၊ ဝစီဘေဒံ–စကားလုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ–နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတွာ–၍၊ ဝဒတိ– ပြောဆို၏၊ ယဿ စ– အကြင်သူ့အားလည်း၊ ဝဒတိ–၏၊ တံ–ထိုသူ့ကို၊ [ဝိညာပေတိ–စသည်၌စပ်၊] တေနေဝ ဝစီဘေဒေန–ဖြင့်ပင်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ သာသနံ–ကို၊ ဇဟိတုကာမော– စွန့်လိုသည်၊ သာသနတော–မှ၊ မုစ္စိတုကာမော–လွတ်မြောက်လိုသည်၊ ဘိက္ခုဘာဝံ– ကို၊ စဇိတုကာမော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမံ ဝါကျဘေဒံ–ဤဝါကျအထူးကို၊ ကရောတိ – ၏၊ ဣတိ – သို့၊ ဝိညာပေတိ– ၏၊ သာဝေတိ – ကြားစေ၏၊ ဇာနာပေတိ – ၏၊ ဣတိ (အတ္ထော)။

ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမော– ပြောဆိုလိုသည်၊ (သမာနော–လျက်၊) ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ–ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ရှုတ်ဆိုခြင်း ကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ **ပစ္စက္ခာမိ** ဗုဒ္ဓန္တိ ဝါ – ဟူ၍သော်လည်း၊ သစေဝဒေယျ–အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့ [ပဒဝိပရာဝတ္တိ–ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ–(ဋီကာ)၊ အာဘာ သိယတေ–ခြင်း၊ အာဘဋ္ဌ–ခြင်း၊ ဝိပရိဝတ္တိတွာ+အာဘဋ္ဌ ပစ္စာဘဋ္ဌ၊ ပဒဿ–ကို၊ ပစ္စာဘဋ္ဌ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌ။] မိလက္ခဘာသာသု–မာဂဓဘာသာမှ တစ်ပါးသော လူရိုင်းတို့၏ ဘာသာတို့တွင်၊ အညတရဘာသာယဝါ–တစ်ပါးပါးသောဘာသာဖြင့်မူလည်း၊ တမတ္ထံ–

သစေ ပနာ ယံ။ ။"ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ"သဒ္ဒါသည် အတ္ထပဓာန=အနက်ကိုသာ ပဓာန ထား၍ ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ "အနက်သာ လိုရင်း, သဒ္ဒါက လိုရင်း မဟုတ်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓံ" ဟု ပြောင်းပြန်ဆိုဆို, မြန်မာဘာသာစသည်ဖြင့်ဆိုဆို" ဘုရားစွန့်၏" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရလျှင် သိက္ခာကျ၏ဟု ပြလိုသောကြောင့် "သစေပန"စသည်မိန့်။

မိလက္ခဘာသာသု။ ။"မာဂဓဘာသတော အဝသိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ အန္ဓဒမိဠာဒိဘာသာ မိလက္ခ ဘာသာတိ ဆေဒိတဗ္ဗာ" ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် မာဂဓဘာသာမဟုတ်လျှင်"လူရိုင်းစကား" ဟု ချည်းဆိုလိုသည်။ ["တမ္ဗေဒါ မိလက္ခဇာတိ, ကိရာတောသဝရာဒယော" ဟူသော အဘိဓာန် (၅၁၇) ၌ကား တကယ့်ကို ရိုင်းစိုင်းသူမှ မိလက္ခဟု ဆိုသည်၊ "မိလက္ခု" ဟု စာအများရှိ၏။]

"ဘုရားစွန့်၏" ဟူသောထိုအနက်ကို၊ (သစေ)ဝဒေယျ၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမော-သည်၊ (သမာနော-လျက်၊) ဥပ္ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ သမြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ (သစေ) ဝဒေယျ-အံ့၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝိဘင်္ဂေ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌(ပဒဘာဇနီ၌)၊ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမော (သမာနော) ဒုတိယံ ဈာနန္တိ, ဝဒတိ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ယဿ ဝဒတိ၊ ပေ၊ ဇာနာကမတ္တမ္ပိ- ဤမျှလောက်ကိုလည်း၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ခေံသတိ၊) ဝိရဒ္ဓ နာမ-ချွတ်ယွင်းခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-တော့၊ ခေတ္တမေဝ-ခေတ်သို့သာ၊ ဩတိဏ္ဏံ-သက်ရောက်တော့၏၊ သိက္ခာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပစ္စက္ခာတာဝ-ပယ်စွန့်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သက္ကတ္တာ၊ ဝါ-သိကြားအဖြစ်မှ သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မတ္တာ ဝါ-မှသော်လည်းကောင်း၊ စုတသတ္တော ဝိယ -- ရွေ့လျောသော သတ္တဝါ သည်ကဲ့သို့၊ သာသနာ-မှ၊ စုတောဝ-ရွေ့တော့သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ကား၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ပစ္စက္ခိ-စွန့်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ, ပစ္စက္ခိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ, ပစ္စက္ခေယျံ-စွန့်ရာ၏၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပဝစနေဟိ- အတိတ်သဒ္ဒါ, အနာဂတ်သဒ္ဒါ, ပရိကပ္ပသဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ဒူတံ ဝါ-တမန်ကိုမူလည်း၊ သစေ ပဟိဏာတိ-အကယ်၍ နှုတ်ဖြင့်မှာ၍ စေလွှတ်အံ့၊ သာသနံ ဝါ-သတင်း စာလွှာကိုမူလည်း၊ သစေ ပေသေတိ-အကယ်၍ ရေး၍ ပေးပို့အံ့၊ အက္ခရံ ဝါ-စာလုံးကိုမူလည်း၊ သစေ ဆိန္ဒတိ-အကယ်၍ဖြတ်တောက် (ထွင်းထား)အံ့၊ [သစ်ပင်၌ ဖြစ်စေ နံရံစသည်၌ဖြစ်စေ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသော စာလုံးကို ထွင်းခြင်း ရေးခြင်းကို ဆိုသည်၊] ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဝါ-လက်ချောင်းကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်မူလည်း၊ ဝါ-လက်ချောင်း ချိုးခြင်း လက်ပြခြင်း ဖြင့်မူလည်း၊ တမတ္ထံ-ဘုရားစွန့်ပါ၏ ဟူသော ထိုအနက်ကို၊

ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏံ။ ။ယုတ္တာ ဟိ လောကော,သဿာနံ ဝိရူဟနဋ္ဌာနံ-ကောက်စပါးတို့၏ ပေါက်ရာအရပ်ကို၊ ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ့ဣဒမ္ပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ရုဟန ဋ္ဌာနတ္တာ (သိက္ခာချမှု၏ အထမြောက်ရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်) ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ၊ သဒိသူပစာ-ဟူလို။

ဒူတံ, သာသနံ။ ။မိမိ သိက္ခာချကြောင်းကို သိစေလိုသူ၏ အထံသို့ နှုတ်ဖြင့်မှာ၍ တမန် စေလွှတ်၏၊ စာဖြင့် ရေး၍ သတင်းကို ပေးပို့၏၊ ဤသို့စေလွှတ်ခြင်း, ပေးပို့ခြင်းသည် သိက္ခာကျကြောင်း မဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း-"ဝဒတိ-နှုတ်ဖြင့် ပြောဆို၏" ဟု ကိုယ်တိုင်ပြောမှု ဝစီပယောဂကိုသာ မိန့်တော်မူခြင်း, တမန်လွှတ်မှု, စာပေးမှုတို့က နှုတ်ပြော မဟုတ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

သစေ အာရောစေတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ) သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပစ္စက္ခာတာ–သည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနံ–ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောခြင်းသည်၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယပိ–ဖြင့်လည်း၊ သီသံ–အထွတ်အထိပ်သို့၊ ဧတိ–ရောက်၏၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ မနုဿဇာတိကသတ္တဿ–၏၊ သန္တိကေ–၌၊ စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ–စိတ်နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝစီဘေဒံ–ကို၊ ကရောန္တဿေဝ–၏သာ၊ သီသံ ဧတိ၊ စ–ဆက်၊ ဝစီဘေဒကရဏ္ဍာ, ဝိညာပေန္တောပိ–သိစေပြန်သော်လည်း၊ အယမေဝ–ဤသူသည်သာ၊ ဇာနာတု–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧကံ–တစ်ယောက်ကို၊ နိယမေတွာ–မှတ်သား၍၊ ယဒိ အာရောစေတိ–အံ့၊ တဥ္စ–ထိုစကားကိုလည်း၊ သော ယေဝ– ထိုမှတ်သားအပ်သူသည်သာ၊ ယဒိ ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ၊) သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ။

းအထ–သို့မဟုတ်၊ သော–ထိုမှတ်သားအပ်သူသည်၊ (ယဒိ) န ဇာနာတိ–အံ့၊ အညော–သော၊ သမီပေ–၌၊ ဌိတော–တည်သူသည်၊ (ယဒိ) ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဇဝိသတိ၊) သိက္ခာ အပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ အထ–ဟုတ်၊ ဒွိန္နံ–တို့၏၊ ဌိတဋ္ဌာနေ–၌၊ ဒွိန္နမ္ပိ–တို့အားလည်း၊ [ဝဒတိ–၌စပ် ယောဇနာဝယ် နိယမေတွာ၌ အစပ်ပြ၏၊] ဧတေသံ–တို့အား၊ အာရောစေဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ နိယမေတွာ–၍၊ (ယဒိ) ဝဒတိ– အံ့၊ တေသု– တို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ– သည်၊ ဇာနန္တေပိ– သိသော်လည်းကောင်း၊ ဒွီသု–တို့သည်၊ ဇာနန္တေသုပိ–န်သော်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာတာဝဟောတိ၊ ဇဝံ–တူ၊ သမ္ဗဟုလေသုပိ– များစွာသော လူတို့၌လည်း၊ (သိက္ခာပစ္စက္ခာနာပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခာကျခြင်း, မကျခြင်းကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ["ဝေဒိတဗ္ဗ"ဟု ယောဇနာ၌ ရှိသည်။]

ပန–ကား၊ အနဘိရတိယာ–သည်၊ ပိဠိတော–နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သဘာဂေ–သဘောတူကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပရိသင်္ကမာနော– ယုံမှားသည်၊ ဝါ–ရွံ့ရှားသည်၊ [သူတို့သိလျှင် သိက္ခာမချအောင် တားကြလိမ့်မည်ဟု ရွံ့သည်၊] (ဟုတွာ)၊ ယော ကောစိ– သည်၊ ဇာနာတု – သိပစေ၊ ဣတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ ဥစ္စာသဒ္ဒံ– ကို၊ ကရောန္တော– လျက်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ– ဟူ၍၊ သစေ ဝဒတိ– အံ့၊

းဟတ္ထမုဒ္ဒါယ။ ။ဟတ္ထအရ လက်တစ်ခုလုံး ရသော်လည်း ဧကဒေသျူပစာရအားဖြင့် လက်ချောင်းကိုယူ၊ မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ အနက်များတွင် သင်္ကေတနေ အနက်လည်းထောမနိဓိ၌ ပါ၏၊ [ဟတ္ထသဒ္ဒေါ စေတ္ထ တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ နှ သတ္ထံ ဟတ္ထံ မုဓေ ပက္ခိပိဿာမိတိ အာဒီသု ဝိယ၊ တသ္မာ အဓိပ္ပာယ ဝိညာပကေန အင်္ဂုလိသင်္ကေတေနာဒိနာ ယတ္ထဝိကာရေန တမတ္ထံ အာရောစေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။]

တဋ္ဌ–ထိုစကားကိုလည်း၊ အဝိဒူရေ–၌၊ ဌိတော–သော၊ နဝကမ္မိကော၀ါ–အမှုသစ်၌ ယှဉ်သူသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ–အလုပ်လုပ်နေသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (“ဝနကမ္မိကော၀ါ–တော၌အလုပ်လုပ်နေသူသည်သော်လည်းကောင်း” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊) အညော–သော၊ သမယညူ–သာသနာ့အယူကိုသိသော၊ ပုရိသော၀ါ–လည်းကောင်း၊ သုတွာ–၍၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော–ပျင်းရိသော၊ အယံသမဏော–သည်၊ ဂိဟိဘာဝံ–ကို၊ ပတ္ထေတိ–၏၊ သာသနတော–မှ၊ စုတော–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ သစေ ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဇံ၀သတိ၊) သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ။

ပန–ဆက်၊ တန်ဏခဏေဝ– သိက္ခာချရာ ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ အပုဗ္ဗံ–ရှေ့လည်းမကျ၊ အစရိမံ–နောက်လည်းမကျ၊ (တစ်နည်း)အပုဗ္ဗံ အစရိမံ–မရှေးမနှောင်း၊ ဒုဇ္ဇာနံ–မသိအပ် မသိနိုင်၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုအားဖြင့်၊ လောကေ–၌၊ မနုဿာ ဝစနံ သုတွာ ဇာနန္တိယထာ၊ (တထာ) အာဝဇ္ဇနသမယေ–ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ [ဋီကာ၌ “အာဝဇ္ဇနသမယေန”ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်၊] သစေ ဇာနာတိ၊ (ဇံ၀သတိ)၊ ပေ၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ အပရဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ ဣမိနာ–ဤရဟန်းသည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ– သို့၊ ကင်္ခန္တော– ယုံမှားလျက်၊ စိရေန–ကြာမြင့်မှ၊ (သစေ) ဇာနာတိ၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဥ္စ–ဤ သိက္ခာချခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ အဘူတာရောစနံ၊ ပေ၊ သိက္ခာပဒါနိ စ– အဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်, ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ်, အတ္တကာမသိက္ခာပုဒ်, ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်, ဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကေပရိစ္ဆေဒါနိ– တူသော အပိုင်းအခြားရှိကုန်၏၊ အာဝဇ္ဇနသမယေ–၌၊ ဉာတေဝ–သိအပ်သော်သာ၊ သီသံ ဧန္တိ၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ ကိံ–ကို၊ ဘဏတိ–ပြောပါ လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကင်္ခတာ (ကင်္ခန္တေန)–ယုံမှားလျက်၊ စိရေန–မှ၊ ဉာတေ – သိအပ်သော်၊ သီသံ န ဧန္တိ၊ စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိပဒေ–

သမယညူ။ ။သာသနာစာရကုသလော – သာသနာတော်၏ အကျင့် (ထုံးစံ)ကို နားလည်သူ၊ သာသနာတော်၌ လူထွက်လိုလျှင် (“ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ”စသည်ဆို၍) သိက္ခာချရသည်ဟု နားလည်သူ၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုမျှလောက် နားမလည်စေကာမူ “ဒီကိုယ်တော်ဟာ လူထွက်လို၍ သိက္ခာချ၏” ဟု နားလည်လျှင် “သမယညူ” ဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥက္ကဏ္ဌိတော၊ ပေ၊ ဇာနာတိ” ဟု မိန့်သည်။

ဒုဇ္ဇာနံ။ ။သိက္ခာချကြောင်းစကားသံကို သောတဒွါရိက–တဒနုဝတ္တိကစိတ်တို့ဖြင့် ကြားသိပြီးမှ သုဒ္ဓမနောဒွါရဝီထိဖြင့် “သိက္ခာချပေါ့” ဟု သိရသောကြောင့် ထိုသိက္ခာချကြောင်း စကားကို ဆိုနိုက်၌ “သိက္ခာချပေါ့” ဟုး မသိနိုင်–ဟူလို။

ပုဒ်၌၊ အယံ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝုတ္တော ယထာ၊ ဇဝံ-တုံ၊ သဗ္ဗပဒေသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော) ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ယန္တူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျန္တိ အာဒိနိ-တို့ကို၊ (ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့ကို ပြသောစကားတို့ကို) အဝဒတာ (အဝဒန္တေန) ပိ-မပြောဆို သော်လည်း၊ ဒုဗ္ဗလျံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာဝိကတမေဝ-ထင်စွာပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ အဝသာနေ- အဆုံး၌၊ ဇဝမ္ပိ၊ ပေ၊ ပစ္စက္ခာတာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

တတော-မှ၊ ပရံ၊ ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟီတိ ဧတ္ထ -၌၊ ဂိဟီ-သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဟောမိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီးသည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ ဝါ၊ ဂိဟီ-သည်၊ အာသိံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိဝါ, သစေဝဒတိ၊ ပေ၊ ပန-ကား၊ အဇ္ဇပဘုတိ ယနေ့မှစ၍၊ မံ-ကို၊ ဂိဟီတိ-ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ-မှတ်လော၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (မံဂိဟီတိ) ဇာနာဟိ-သိပါလော၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ (မံ ဂိဟီတိ) သဉ္ဇာနာဟိ - အမှတ်ပြု၍ သိပါလော၊ ဣတိ ဝါ - လည်းကောင်း၊ (မံ ဂိဟီတိ) မနသိ ကရောဟိ-နှလုံးသွင်းပါလော၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ သစေ ဝဒတိ၊ အာရိယကေန ဝါ- အရိယာတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မာဂဓဘာသာဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ [အာရိယကေန၏ နောက်၌ ဝဒတိ ရှိသည်ကား ပိုဟန်တူ၏၊ ဝုတ္တေ၌ စပ်စရာရှိသည်၊] မိလက္ခကေန ဝါ- လူရိုင်းတို့၏ ဘာသာဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဇဝမေဝ- ဤအတိုင်းသာလျှင်၊ တဿ အတ္ထေ- ("ငါ့ကို လူမှတ်လော" စသော) ထို အနက်ကို၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆို အပ်သော်၊ ပေ၊ သေသေသု - ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဥပါသကောတိအာဒိသု - န်သော၊ သတ္တသု ပဒေသုပိ - တို့၌လည်း၊

ဘဝိဿမိတျာဒိ။ ။"ဘဝိဿာမိ"သည် အနာဂတ်ကာလဖြစ်၍ "ဓာရေဟိ"၏ အနက်ကို မပြနိုင်၊ "ဂိဟိ ဟောမိ" ဟူရာ၌ "ဓာရေဟိ" နှင့်ပစ္စုပ္ပန်ကာလချင်းတူသော်လည်း"လူဖြစ်၏" ဟု ဆိုသောကြောင့် အနက်ကွဲ၏၊ ဂိဟိဇာတောမှိ-ဖြစ်ပြီး ဖြစ်၏"ဟူရာ၌ အနက်ကာလ၂မျိုးလုံး ကွဲ၏၊ ["ဇာတော-ဖြစ်ပြီးသည်"ဟု အတိတ်ဟောတပစ္စည်းကြောင့် ကာလကွဲသည်-ဟူလို။] "ဂိဟိမှိတိ ဧတ္ထာပိ အတ္ထသမေဝ ကာလဿစ ဘိန္နတ္တာ"ဟုဋီကာရှိ၏၊ "အမှိ"ကား ဝတ္တမာန်ကာလ ဖြစ်၍ "ဟောမိ"နှင့်သဒေ. ၁တူပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဟိမှိ=ဂိဟိ+အမှိ"သည်ပါဠိ၌ပျက် ဖြစ်ဟန် တူ၏၊ "ဂိဟိအာသိံ"ဟု ရှိမှ အနက်ကာလ၂ မျိုးလုံး "ဓာရေဟိ" နှင့်ကွဲမည်။

ဇာနာဟိစသည်။ ။မံ ဓာရေဟိ၌ ဓာရေဟိသည် အတ္ထပ္ပဓာန နိဒ္ဒေသဖြစ်၍ ထိုဓာရေဟိ အနက်ကိုပြနိုင်သော"ဇာနာဟိ"စသောပုဒ်တို့ဖြင့်ဆိုလျှင်လည်း "သိက္ခာကျ၏"ဟု ပြလို၍ "ဇာနာဟိတိ ဝါ၊ ပေ၊ ဝဒတ်" ဟုမိန့်သည်၊ ["အနက်သာလျှင်လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏၊ သဒ္ဒါကား ဘာသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုဆို လိုရင်းမဟုတ်"ဟု ညွှန်ပြခြင်းကို "အတ္ထပ္ပဓာနနိဒ္ဒေသ"ဟု ဆိုသည်။]

ဓေသ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–တည်း၊ ဓဝံ–လျှင်၊ ဣမာနိ စ အင္ဂ–တို့လည်းကောင်း၊ ပုရိမာနိ–န်သော၊ စုဒ္ဒသ စ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွါဝီသတိ ပဒါနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏။

၅၂။ ဣတော–ဤပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ ပုရိမာနိ–န်သော၊ စုဒ္ဒသ ဓဝ–တို့သည်ပင်၊ အလံမေ–အလံမေပုဒ်လည်းကောင်း၊ ကိံနုမေ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ နု မမတ္တော–လည်းကောင်း၊ သုမုတ္တာဟံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေဟိ စတူဟိ–ပုဒ်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝုတ္တာနိ–န်သည်၊ (သမာနာနိ–န်လသော်၊) ဆပ္ပညာသ–၅၆ ပုဒ်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ တတ္ထ–ထိုအလံမေ အစရှိသော၊ လေးပုဒ်တို့၌၊ **အလန္တိ**–ကား၊ ဟောတု–ရှိပါစေတော့၊ ပရိယတ္တံ–စွမ်းနိုင်ခြင်းဖြစ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **ကိံ နု မေတိ**–ကား၊ မယှံ–အား၊ ကိံကိစ္စံ–အဘယ်ကိစ္စရှိအံ့နည်း၊ ကိံ ကရဏီယံ–အဘယ်ပြုဖွယ်ရှိအံ့နည်း ၊ ကိံသာဓေတဗ္ဗံ–အဘယ်မှာ ပြီးစေဖွယ်ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "ကိံနု–အဘယ်ပြုဖွယ်ကိစ္စ ရှိအံ့နည်း" ဟု ပေး။] **န မမတ္ထောတိ**–ကား၊ မမ–၏၊ ဝါ–မှာ၊အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ **သုမုတ္တာဟန္တိ**–ကား၊ အဟံ–သည်၊ သုမုတ္တော–ကောင်းစွာလွတ်ပြီ၊ ဓေတ္ထ–ဤ ၅၆ပုဒ်တို့၌၊ သေသံ– ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဓဝံ–လျှင်၊ ဆပ္ပညာသ–သော၊ ဣမာနိ စ–ပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ပုရိမာနိ–န်သော၊ ဒွါဝီသတိ စ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌသတ္တတိ–၇၈ ပါးသော၊ ပဒါနိတို့ကို၊ သရူပေနေဝ–သရုပ်အားဖြင့် သာလျှင်၊ ဝုတ္တာနိ–ကုန်ပြီ။ [ဝေဝစန မဟုတ်ဘဲ နာမည်တိုက်ရိုက်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်– ဟူလို။]

၅၃။ ပန–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တေသံ– ထို ၇၈ ပုဒ်တို့၏၊ ဝေဝစနေဟိပိ–ဒဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့ဖြင့်လည်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ– သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်နိုင်၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ **ယာနိ ဝါ ပနညာနိပီတိအာဒိ** –ကို၊ အာဟ– မူပြီ၊

အလံတိ ဟောတု။ ။ ဟောတု ဘဝတုတိ (ဟောတုကို "ဘဝတု–ရှိပါစေ" ဟု အနက်မှတ်၊) ဣဒမ္ပိ–ဤဟောတုသဒ္ဒါသည်လည်း၊ ပဋိက္ခေပမတ္တမေဝ–ပယ်ခြင်းအနက်မျှသာရှိ၏၊ (ပယ်ခြင်းအနက်မှတစ်ပါး, အာဏတ္တိ အာသိဋ္ဌစသော အခြားပဋ္ဌမိဝိဘတ်နက်များမရှိ–ဟူလို။) ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အာဟ–ဟောတု ပရိယတ္တံတိ အတ္ထောတိ၊ ဟောတု–ရှိပါစေတော့၊ ပရိယတ္တံ–ငါ့ဘာသာစွမ်းနိုင်၏။ ["မေ–ငါအား၊ ဗုဒ္ဓေန–ဖြင့်၊ အလံ–တော်ပါပြီ" ဟု ပါဠိတော်ပေး။]

ဝေဝစနာနိ ။ ။ကေသ္မိံပိ အတ္ထေ–အနက်တစ်ခုတည်း၌လည်း၊ ဝိဝိဓံ–အထူးထူး အဖုံဖုံ+ဝစနံ= ဟောတတ်သောသဒ္ဒါတည်း၊ ဝိဝစနံ–၌၊ ဝိဝစနမေဝ (သွတ္ထ၌ ဏသက်၍) ဝေဝစနံ၊ အနက်တစ်မျိုးတည်းကို အထူးထူးဟောနိုင်သော ပရိယာယ်သဒ္ဒါကို "ဝေဝစန"ဟု ခေါ်သည်။

တတ္ထ–ထို ယာနိ ဝါ ပန ညာနိပိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပီတိ–ကား၊ ပါဠိ၌ယံ–၌၊ ဗုဒ္ဓန္တိအာဒိနာ–ဖြင့်၊ ["အာဒိနိ" ဟု ရှိသည်ကားမကောင်း၊] အာဂတာ ပဒါနိ– လာသောပုဒ်တို့ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ အညာနိပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ–အကြင်ပုဒ်တို့သည်၊ အတ္ထိ–ကုန်၏၊ **ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနိဝါ**တိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓဿ ဝါ–ဘုရား၏မူလည်း၊ ပရိယာယနာမာနိ– ပရိယာယ်နာမည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပေ၊ အသကျပုတ္တိယဿဝါ–အသကျပုတ္တိယ၏မူလည်း၊ ပရိယာယနာမနိ–ကုန်သော၊ (ယာနိ–အကြင်ပုဒ်တို့သည်၊အတ္ထိ၊) တတ္ထ–ထိုပုဒ်တို့တွင်၊ ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနေ– ဝဏ္ဏပဋ္ဌာန်းသုတ်၌၊ အာဂတံ–သော၊ နာမသဟဿံ– နာမည်တော် တစ်ထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါလိဂါထာသု–ဥပါလိဂါထာတို့၌၊ (အာဂတံ–သော၊) နာမသတံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အညာနိ–ကုန်သော၊ ဂုဏတော–အားဖြင့်၊ လဗ္ဘမာနနာမာနိ–ရအပ်ကုန်သော၊ နာမာနိစ–တော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနီတိ–ဗုဒ္ဓဝေဝစနတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သဗ္ဗာနိပိ–ကုန်သော၊ ဓမ္မဿ–တရား၏၊ နာမာနိ–တို့ကို၊ ဓမ္မဝေဝစနာနီတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–ကုန်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော သံဃဝေဝစနာနိ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသ–သည်၊ နယော–တည်း။

ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤဗုဒ္ဓဝေဝစနအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ယောဇနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ **ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ**တိ–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိဟူသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝေဝစနေန – ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာန်–သိက္ခာချခြင်းသည်၊ န–မဟုတ်၊ ယထာရုတမေဝ–အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်သည့် အတိုင်းသာတည်း၊ ဝါ– တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သောပုဒ်ဖြင့် သိက္ခာချခြင်းသာ တည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ – မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ – ပါ၏၊ အနန္တဗုဒ္ဓိံ – အဆုံးမရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ [နောက်၌ ပစ္စက္ခာမိ ထည့်၍ချည်း ပေး၊] အနောမဗုဒ္ဓိံ–

ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနေ။ ။မဟာသံဃိကဂိုဏ်း (မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်) ရဟန်းတို့၏ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြသောသုတ်ကို "ဝဏ္ဏပဋ္ဌာန" ဟု ခေါ်သတဲ့တ်၊ "ပကာရေန ဌိတိ ဓေတ္တာတိ ပဋ္ဌာနံ၊ ဝဏ္ဏာနံ–ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋ္ဌာနံ–အပြားအားဖြင့် တည်ရာသုတ်တည်း၊ ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနံ–သုတ်။ [ဥပါလိဂါထာတို့ကား မဇ္ဈိမပံ–ဥပါလိသုတ်၌ ပါ၏။]

ယထာရုတမေဝ။ ။ "ရု–သဒ္ဒေ " ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ "အသံပြု" ဟူသည် ဟောပြော ခြင်းတည်း၊ "ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ဟောပြောအပ်သော ပုဒ်ဖြစ်သည်, ပရိယာယ် မဟုတ်" ဟူလို။ [ယံ ယံ+ ရုတံ ယထာရုတံ။]

မယုတ်ညံ့သော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝါ–မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ ဗောဓိပညာဏံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော အမှတ်အသား ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ မိရံ–ပညာဖြင့် ၂ ပါးသောအကျိုးကို ယူတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ ဝိဂတံမောဟံ–ကင်းသော မောဟ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ပေ၊ ပဘိန္နခိလံ–စိတ်၏ ငြောင့်တံသင်းဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာစသည်ကို အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတော်မူ ပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဝိဇိတဝိဇယံ– ပုထုဇဉ်တို့ကို အောင်နိုင်သော မာရ်တို့ကို အောင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ ဣတိဧဝမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝေဝစနေန–ဗုဒ္ဓ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြင့်၊ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခချ ခြင်းတည်း။

ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမီတိ–မိဟူသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ န–မဟုတ်၊ ယထာရုတမေဝ–သာတည်း၊ ဝါ–တည်း၊ သွာက္ခာတံ–

အနောမဗုဒ္ဓိ။ ။အယုတ်အညံ့–အောက်တန်းကို ဟောသော "အဝမ" ပုဒ်သည် "အဝ+အမ" မှ ဝကို ခေပြု၍ ပြီးသည်–ဟု ထောမနိဓိ ဆို၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဝကို ဩပြု၍ နောက်အကို ချေလျှင် "ဩမ" ကလာလျှင် "ဩမက" ဖြစ်၏ဟု ကြံခွင့်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အနောမာ (န+ဩမာ)– မယုတ်ညံ့သော + ဗုဒ္ဓိ ယဿာတိ အနောမဗုဒ္ဓိ" ဟု ပြု။

ဗောဓိပညာဏံ။ ။ဗောဓိ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဏံ၊ တံ (ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော) +သဉ္ဇာနနဟေတုတ္တာ ပညာဏံ ဧတဿာတိ ဗောဓိပညာဏော၊ ဤဥပညာဏသဒ္ဒါသည်"ဓဇော ရထဿ ပညာဏံ" စသော ဒေဝပုတ္တသံယုတ်ပါဠိ၌ကဲ့သို့ "အမှတ်အသား " အနက်ဟောတည်း။ [အနန္တဗုဒ္ဓိစသော ၃ပုဒ်သည် ဝဏ္ဏပဋ္ဌာနသုတ်၌လာသောပုဒ်များတည်း။]

မိရံစသည်။ ။ မိယာ–ပညာဖြင့်+ရာတိ–ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ အကျိုး ၂ပါးကိုယူတတ်၏၊ ဣတိ မိရော၊ ပဘိန္န+ခိလံ (စိတ်၏ ဆူးငြောင့်ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာစသည်)ယေနာတိ ပဘိန္နခိလော၊ ပုထုဇ္ဇနေ ဝိဇိနိ သု ဝိဇယန္တိ ဝိဇယိဿန္တိတိ ဝိဇယာ= မစ္စု,ကိလေသ, ဒေဝပုတ္တမာရ်တို့၊ ဝိဇိတာ+ ဝိဇယာ ယေနာတိ ဝိဇိတဝိဇယော၊ ကိလေသမာရမစ္စုမာရဝိဇယေနေဝ အဘိသင်္ခါရခန္ဓမာရာပိ ဝိဇိတာဝ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

[ဤမိရံစသော ပုဒ်တို့ကား ဥပါလိသုတ်လာ ပုဒ်များတည်း။]

သွာက္ခာတံ ဓမ္မံ။ ။သာတ္ထ သဗျဉ္ဇနစသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် ပရိယတ်တရားတော်သည် သွာက္ခာတဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် လျော်သော အကျင့်ပဋိပဒါ, အကျင့်ပဋိပဒါနှင့် လျော်သော နိဗ္ဗာန်တရားဖြစ်၍ ဟောတိုင်း မှန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာတရားလည်း သွာက္ခာတ ဖြစ်၏။ "သု+အာ+ခါ+တ" ဟု ခွဲ၊ သက္ကတ၌ ခါဓာတ် မရှိ, ချာဓာတ်သာ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌

ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ–မိမိကိုယ်တိုင်သိမြင်အပ်သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပေ၊ အကာလိကံ–အကျိုးပေးရာ ဆိုင်းငံ့အပ်သော အခါမရှိသော၊ ပေ၊ ဧဟိ ပဿိကံ–လာလော့ ကြည့်လှည့်လော ဟု ခေါ်၍ပြခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပေ၊ ဩပနေယျိကံ – မိမိစိတ်သို့ ကပ်ဆောင်ထိုက်သော၊ ပေ၊ ဝိညူဟိ–ဥဃဋိတညူစသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပစ္စတ္တံ – မိမိ မိမိ၏ (စိတ်၌၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ–

ယပင့်ခပျာက်၍ ခွေဘော်ရောက်လျက် "သွာက္ခာတ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ (ဟောသည့်အတိုင်း မှန်ကန်အောင်)+အက္ခာတော–ဟောအပ်သောတရားဘည်း၊ သွာက္ခာတော–ရား။]

ဓမ္မံ ထည့်ရပုံ။ ။ "သွာက္ခာတံ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ" ဟု ဓမ္မသဒ္ဒါပါနေလျှင် ဓမ္မ၏ပရိယာယ်ဖြင့် သိက္ခာချရာ မရောက်၊ ဓမ္မသဒ္ဒါရင်းအတိုင်း သိက္ခာချရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မ၏ပရိယာယ်ဖြင့် သိက္ခာချသောအခါ "ဓမ္မံ" ဟု ထည့်ဖွယ်မလို၊ "သွာက္ခာတံ ပစ္စက္ခာမိဟု" ဆိုရမည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဓမ္မံ–ဟု ထည့်ထားခြင်းမှ "သွာက္ခာတံ" ပုဒ်သည် တခြားအနက်ကိုဟောသော "သွာက္ခာတ" မဟုတ်၊ ဓမ္မ၏ "ဝိသေသနဖြစ်သော သွာက္ခာတစ်ပုဒ်တည်း" ဟု သိစေလိုသောကြောင့်ဘည်း၊ [တထာပိ ဓမ္မသဒ္ဒေန ယောဇေတွာ ဝုတ္တေ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ နာမ န ဟောတီတိ သွာက္ခာတံ ပစ္စက္ခာမိတိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ သွာက္ခာတံ ဓမ္မံတိအာဒိနာ ပန ဓမ္မသဒ္ဒဿယောဂေ၊ သွာက္ခာတာဒိ သဒ္ဒါနံ ဓမ္မဝိသေသနဘာဝဒဿနတ္ထံ ကတော–ဋီကာ။] "သုပ္ပဋိပန္နံ သံဃံ" စသည်ဖြင့် "သံဃံ" ပုဒ်ကို ထည့်ရာ၌လည်း နည်းတူ။

သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ ။ ပဿိတဗ္ဗာတိ ဒိဋ္ဌိ၊ သယံ+ဒိဋ္ဌိ သန္ဒိဋ္ဌိ၊ သံဒိဋ္ဌိဇဝ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊ (ကပစ္စည်းသွတ္တ)၊ မိမိကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်သော အရိယာမဂ်။ [အခြားနည်းများကို ဋီကာမှာရှု၊ ဤသန္ဒိဋ္ဌိကံစသော ပုဒ်များ၏နောက်၌လည်း "ဓမ္မံ" ကိုလိုက်စေ။]

အကာလိကံ။ ။နတ္ထိ ကာလော ယဿာတိ အကာလော၊ အကာလောယေဝ အကာလိကော၊ လောကီကုသိုလ်များကဲ့သို့ ၅ ရက် ၇ရက်စသော အခါကို လွန်စေပြီးမှ အကျိုးပေးသည်မဟုတ်, မိမိ၏အခြားမဲ့၌ပင် ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကိုပေးရကား "ဆိုင်းငံ့အပ်သောအခါမရှိသော မဂ်တရား"။

ဧဟိ ပဿိကံ။ ။ ဧဟိပဿ ဣတိ အရဟတီတိ ဧဟိပဿိကော၊ "ဧဟိ, ပဿ" ဟူသော အာချာတ်ပုဒ်နောင် အရဟတိအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်သည်–ဟု ရူပသိဒ္ဓိဆို၏၊ ထင်ရှားလည်းရှိ, မြင်ရလျှင်ဝမ်းမြောက်ဖွယ်လည်းကောင်းသောကြောင့် "လာစမ်းပါ, ကြည့်လှည့်စမ်းပါ" ဟု ခေါ်ပြခြင်းကို ထိုက်သော လောကုတ္တရာတရား။

ဩပနေယျိကံ။ ။ ဥပနေတဗ္ဗော–မိမိစိတ်သို့ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဥပနေယျော၊ [ဥပ+နီ+ဏျ။] ဥပနေယျောယေဝ ဩပနေယျိကော၊ သွတ္တ၌ ဏိကပစ္စည်း၊ မိမိစိတ်တွင် တစ်ကြိမ်ထင်က အပါယ်မီးများ မလောင်နိုင်သောကြောင့် (ကိုယ်ဝယ်ဝတ်ထားသော အဝတ်နှင့် ခေါင်းကို မီးလောင်နေသော်လည်း ထိုမီးကို မငြိမ်းသေးဘဲ) အပါယ်မီးငြိမ်းအောင် မိမိစိတ်၌ ကပ်၍ဆောင်ထိုက် သည်–ဟူလို။

သိအပ်သိနိုင်ခံစားနိုင်သော၊ ပေ၊ အသင်္ခတံ–အကြောင်းတရားတို့သည် အကျိုးတရားနှင့် ပေါင်းစပ်၍ နီးနီးကပ်ကပ်ပြုအပ်သည်မဟုတ်သော၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဝိရာဂံ–မတပ်နှစ်သက်ရာဖြစ်သော၊ (ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရား ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) နိရောဓံ–တဏှာ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော၊ ပေ၊ အမတံ–သေခြင်းမရှိရာ ဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ဒီဃနိကာယံ–ကာယ်မည်သော၊ (ဓမ္မံ–တရားကို၊) ပစ္စက္ခာမိ၊ ဗြဟ္မဇာလံ–လမည်သော၊ (ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ၊) [နောက်၌ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ ထည့်၍ပေး၊] မဇ္ဈိမနိကာယံ–မည်သော၊ပေ၊ ကုသလံ ဓမ္မံ–ကုသိုလ်တရားဖြစ်သော၊ (ဓမ္မံ–တရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) သတိပဋ္ဌာနံ–သတိပဋ္ဌာန်မည်သော၊ ဓမ္မံ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်မည်သော၊ (ဓမ္မံ–ကို၊) ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿေသု–ရှစ်သောင်း ၄ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့တွင်၊ ဧကဓမ္မက္ခန္ဓဿာပိ–၏လည်း၊ နာမံ–အမည်သည်၊ ဓမ္မဝေဝစနမေဝ–ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ချည်းတည်း၊ ဓဝံ–လျှင်၊ ဓမ္မဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သံဃံ ပစ္စက္ခာမိတိ–သည်၊ ဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ န–မဟုတ်၊ သုပ္ပဋိပန္နံ–ကောင်းစွာကျင့်တတ်သော၊ သံဃံ–အရိယာသံဃာကို၊ ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ [ဘုရားဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်းကျင့်သောကြောင့် “သုဋ္ဌု+ပဋိပန္နောတိ သုပ္ပဋိပန္နော”ဟုပြု၊]

ပစ္စတ္တံ၊ ပေ၊ ဝိညူဟိ။ ။ ဥဏ္ဏိုင်တည်းဟူသော ပညာရှိတို့သည် “ငါသည် မဂ်ကိုငါ့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ဖိုလ်ကို ရအပ်ပြီ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီ”ဟု မိမိ–မိမိ၏စိတ်၌ သိနိုင်ခံစားနိုင်သောတရား။ [အတ္တနိ အတ္တနိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊– (“အတ္တနိ အတ္တနိ ပစ္စတ္တံ” ဟု အဗျယီဘောပြု၊) အတ္တနော ပနုစိတ္တေဟေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အနုဘဝိတဗ္ဗော ဝိညူဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။]

အသင်္ခတံ။ ။ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ (ပေါင်းဆုံ၍) ပစ္စယသမောဓာန လက္ခဏေန (အကြောင်း တရား၏ အကျိုးတရားနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းလက္ခဏာရှိသော) သမာဂမေန (ပေါင်းဆုံခြင်းအားဖြင့်) သင်္ခတိတ္တာ (ပေါင်းဆုံ၍) အနုရူပေဟိ ပစ္စယေဟိ အကတံ အနိပ္ဖတ္တိတန္တိ အသင်္ခတံ။ [သံကို သင်္ဂမ္မ စသည်ဖြင့်၊ ထို ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသည်လည်း အကြောင်းတရားချင်း ပေါင်းဆုံမှုမဟုတ်, အကြောင်းအကျိုး ပေါင်းဆုံခြင်းတည်း၊ “အကြောင်းတရားတို့သည် နီးနီးကပ်ကပ် ပေါင်းစပ်၍ ပြုအပ်သောတရားမဟုတ်” ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်းကား–“နိဗ္ဗာန်မှာ နီးကပ်သော တိုက်ရိုက်အကြောင်းမရှိ, ဝေးသော အကြောင်းတွေကား ပါရမီဖြည့်မှုမှစ၍ ရှိသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။]

အမတံ။ ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ မတံတိ အမတံ–သေခြင်းမရှိရာ (မသေရာ)၊ ဧတသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ နတ္ထိ ပုဂ္ဂလဿ မတံ (မရဏံ) တိ အမတံ= ထို တရားကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သေရခြင်း မရှိတော့၊ “နတ္ထိ မတံ ဧတသ္မိံ (ဤတရားကြောင့်) ဣတိ အမတံ” ဟု ပြု။

ဥဇုပ္ပဋိပန္နံ–ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တတ်သော၊ ပေ၊ ဉာယပ္ပဋိပန္နံ– သိသင့်သိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်ဘတ်သော၊ ပေ၊ သာမီစိပ္ပဋိပန္နံ–လူတို့ရိုသေမှုအားလျော်စွာ ကျင့်ဘတ်သော၊ ပေ၊ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂံ – ယောကျ်ားလေးစုံဖြစ်သော၊ ပေ၊ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလံ– ၈ပါးသော ယောကျ်ားမြတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော၊ ပေ၊ အာဟုနေယျံ– အဝေးမှသော်လည်း ယူဆောင်၍ ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်တော်မူသော၊ ပေ၊ ပါဟုနေယျံ–အရပ်တစ်ပါးမှလာသော ဧည့်သည်တို့အား ပေးထိုက်သောပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ ပေ၊ ဒက္ခိဏေယျံ–တမလွန်ဘဝကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော

ဥဇုပ္ပဋိပန္နော စသည်။ ။ ကာမသုခလ္လိက အတ္တကိလမထ ၂ပါးသို့ မကပ်ဘဲ ကာယ ဝစီမနောတို့၏ ကောက်ကျစ်သော အပြစ်ကို ပယ်ရှားဖို့ရာ မဇ္ဈိမပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြင့် ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်သောကြောင့် “ဥဇု+ပဋိပန္နောတိ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော”၊ အရိယာမဂ် စသည်တို့ဖြင့် သိအပ်ထိုးထွင်းအပ်, မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို “ဉာယ” ဟု ခေါ်၏၊ ဉာယတိ (ပဋိဝိဇ္ဈတိ သစ္ဆိကရီယတိ) တိ ဉာယော၊ ဉာယာယ–နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ+ပဋိပန္နော ဉာယပ္ပဋိပန္နော၊ သာမီစိကမ္မသဿ– အဘိဝါဒန, ပစ္စုဋ္ဌာနစသော ရိုသေမှုအား+အနုရူပံ–စွာ၊ ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော။

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂံ။ ။ပုရိသာနံ+ယုဂါနိ ပုရိသယုဂါနိ၊ စတ္တာရိ+ပုရိသယုဂါနိ စတ္တာရိပုရိသယု ဂံ၊ (စတ္တာရိဋ္ဌ ဝိဘတ်မကျေသော အလုတ္တ သမာဟာရဒိဂု)။ [စတု ပုရိသယုဂံ သံယန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ စတ္တာရိတိ ဝိဘတ္တိလောပံ အကတွာ နိဒ္ဒေသော ကတော။]

အဋ္ဌ၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလံ။ ။ပုရိသနှင့် ပုဂ္ဂလသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဝေနေယျတို့၏ အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ ၂ပုဒ်လုံး ဟောတော်မူသည်။ [ဧတ္ထ ပုရိသောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ဧကတ္ထာနိ ဧတာနိ ပဒါနိ၊ ဝေနေယျဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။]

အာဟုနေယျံ။ ။အာပုဗ္ဗ, ဟု (ဒါနာဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု) ယူပစ္စည်း၊ အာနေတွာ– အဝေးမှသော်လည်း ဆောင်ယူ၍+ (သီလဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား) ဟု နိတဗ္ဗံ–ပူဇော်ထိုက်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးသည်၊ အာဟုနံ–မည်၏၊ အာဟုနံ–ကို၊ အရဟတီတိ အာဟုနေယျော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်း၊ အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော သံဃာသည် (အနီးအပါးရှိသော ပစ္စည်းကို မဆိုထားဘိ) အဝေးမှသော်လည်း ဆောင်ယူ၍ပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း– ထိုအလှူကို အကျိုးများစေနိုင်သော သီလသိက္ခာ စသည်တိုက ဖြူစင်သောကြောင့်ဘည်း။

ပါဟုနေယျံ။ ။ပ+အာ+ ဟုန၊ ပ၊ (ဒိသာဝိဒိသတော)– ရှေးရှုအရပ်, အထောင့်အရပ် ဟုသော အရပ်တစ်ပါးမှ +အာ (အာဂတာနံ) –လာသောဧည့်သည် မိတ်ဆွေတို့အား+ ဟုနိတဗ္ဗံ– ပေးထိုက်သော ပစ္စည်းသည်၊ ပါဟုနံ–မည်၏၊ ပါဟုနံ+အရဟတီတိ ပါဟုနေယျော–အရိယာ သံဃာတော်သည် ဘုရားတစ်ဆူ ပွင့်တော်မူမှ ပေါ်လာကြသော ဧည့်သည်တော်များ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အရိယာသံဃာတော်များသည် (ရိုးရာ ဧည့်သည်များထက်) သာလွန်၍ ဧည့်သည်ဖို့ ပစ္စည်းများကို ခံယူထိုက်သည်။

ပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ ပေ၊ အဉ္ဇလိကရဏီယံ–လက်အုပ် ချီမိုးရှိခိုးမှုပြုခြင်းကို ထိုက်တော်မူသော၊ ပေ၊ အနုတ္တရံ–အတူမရှိမြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံ–ကောင်းမှု မျိုးစေ့တို့၏ စိုက်ပျိုးကြဲချရာ လယ်ယာမြေကောင်းဖြစ်တော်မူသော၊ သံဃံ–အရိယာ သံဃာတော်ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ သံဃဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ ဟောတိ–၏။

သိက္ခံ ပစ္စက္ခာမီတိ– သည်၊ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ, န–မဟုတ်၊ ဘိက္ခုသီလံ–ဘိက္ခုသီလကို၊ ပစ္စက္ခမိ–၏၊ [နောက်၌ ဤအတိုင်းပေး၊]၊ ပေ၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ သိက္ခာဝေဝစနေန – ဖြင့်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ဝိနယံ ပစ္စက္ခာမီတိ**–သည်၊ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ န (ဟောတိ၊) ဘိက္ခုဝိနယံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ပေ ၊ဒုဗ္ဘာသိတံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–ဤသို့အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝိနယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ပါတိမောက္ခံ ပစ္စက္ခာမီတိ**–သည်၊ ပေ၊ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခံ– ကို ၊ (ပစ္စက္ခာမိ၊) ပေ၊ ဣတိ ဧဝံ– ဤသို့သိက္ခာ ချခြင်းသည်၊ ပါတိမောက္ခဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ဥဒ္ဒေသံ ပစ္စက္ခာမီတိ**–သည်၊

ဒက္ခိဏေယျံ။ ။ဒက္ခိန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ ဧတာယာတိ ဒက္ခိဏာ–သတ္တဝါတို့၏ သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုးပွားကြောင်းဖြစ်သော (တမလွန်အတွက် ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော) အလှူ၊ ဒက္ခိဏံ+ အရဟတီတိ ဒက္ခိဏေယျော–ရည်မှန်းသည့်အတိုင်း အကျိုးရစေတတ်သောကြောင့် ဒက္ခိဏာကို ခံယူထိုက်သည်။

အဉ္ဇလိကရဏီယံ။ ။အဉ္ဇလိဿ–လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးမှုကို+ ကရဏံ–ပြုခြင်းတည်း၊ အဉ္ဇလိကရဏံ–ခြင်း၊ အဉ္ဇလိကရဏံ+ အရဟတီတိ အဉ္ဇလိကရဏီယော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏီကပစ္စည်း၊ ကကို ယပြု။

အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ။ ။ရှင်ဘုရင်၏ သလေးစပါးစိုက်ပျိုးရာ သလေးခင်းကို "ရညော သာလိခေတ္တံ" ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ တစ်လောကလုံး၏ ကောင်းမှုမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးရာ (စိုက်ပျိုးသည့်အတိုင်း အသီးအပွင့်အကျိုးများ၏ ဖြစ်ထွန်းရာ) အရိယာ သံဃာတော်ကိုလည်း "လောကဿ ပုညခေတ္တံ" ဟု ဆိုအပ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ "အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ" ဟူသော သံဃာ့ဂုဏ်တော်၌ "သံဃော" ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို အရကောက်ရပါလျက် "ပုညခေတ္တံ" ဟု နပုလ္လိင်ရှိသောကြောင့် ပုညခေတ္တံ၌ ခေတ္တံကို သဒ္ဒိသူပစာရပုဒ်ဟု ကြံပါ၊ ဥပစာသဒ္ဒါဟူသမျှ၌ မူလလိင်ဝုစ် မပျက်စေရ၊ ဥပစာမကြံဘဲ ဥပမာတဒ္ဓိတ်ကြံလျှင်ကား " ပုညခေတ္တော" ဟု သံဃောနှင့် အရတူရလိမ့်မည်၊ သက္ကတ၌ "က္ဎေတ္တ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ရေ့ပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ ကကို ခပြု၍ (က်) လာစေရသည်။

ဝေဝစနေနပစ္စက္ကာန် န(ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ (ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊ ပဉ္စမံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ (ပစ္စက္ခာမိ၊) [နိဒါနုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] ဒုတိယံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [ပါရာဇိကုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] တတိယံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [သံဃာဒိသေသုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] စတုတ္ထံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [အနိယတုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] ပဉ္စမံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [ဝိတ္ထာရုဒ္ဒေသကိုဆိုလိုသည်၊] သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓုဒ္ဒေသံ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏ဥဒ္ဒေသကို၊ ပေ၊ ဝိဓိတဝိဇယုဒ္ဒေသံ-ဝိဓိတ ဝိဇယ၏ ဥဒ္ဒေသကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ- ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဥဒ္ဒေသဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

ဥပဇ္ဈာယံ ပစ္စက္ခာမိတိ-သည်၊ပေ၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးပြီ၊ [ရှင်သာမဏေပြုစဉ်က ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်-ဖြစ်သည်။] (တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ-၏၊) [တာဟံ ပစ္စက္ခာမိ-၌ လုမ်းစပ်၊] ယော-သည်၊ မံ-ကို၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ [ရဟန်းခံစဉ်က ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသည်၊] (တံ-ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယဿံ-၏၊ မူလေန-အရင်းမူလ ပဗ္ဗဇ္ဇာန၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပ္ပဓာန၊) [ယဿ မူလေနာတိ-ယဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာနဘာဝေန၊ ကာရဏဘာဝေန ဝါ၊] အဟံ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယဿ-၏၊ မူလေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အဟံ-သည်၊ ဥပသမ္ပန္နော-ပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) မယှံ-၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်အဖြစ်သည်၊ ယဿ- ၏၊ မူလိကာ- မူလပဗ္ဗဇ္ဇာနရှိ၏၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) မယှံ- ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ- သည်၊ ယဿ- ၏၊ မူလိကာ- ရှိ၏၊ တံ- ကို၊ အဟံ- သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝံ- သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

ယဿမူလိကာ။ ။ "မူလံ (ပဗ္ဗဇ္ဇာနဘာဝေါ, ကာရဏဘာဝေါ ဝါ) ဧတိဿာတိ မူလိကာ၊ မူလသဒ္ဒါသည် "အဘယ်၏ မူလနည်း" ဟု မေးဖို့ရာ ရှေ့ကပုဒ်ကို ငဲ့ခြင်းရှိပါသော်လည်း ဂမကသတ္တိ (ရှေ့ပုဒ်က မိမိဟူသော မူလဒ္ဒြဲသာ စပ်ရသည်၏အဖြစ်ကို သိစေစွမ်းနိုင်သောသတ္တိ) ရှိသောကြောင့် "မူလိကာ" ဟု တဒ္ဓိတ်ဖြစ်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစကားကို ထောက်၍ ပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့သောပုဒ်သည် ဂမကသတ္တိရှိမှ နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်ဖြစ်သကဲ့သို့, တဒ္ဓိတ်လည်း ထိုကဲ့သို့ဂမကသတ္တိရှိမှ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဂမကတ္တာ သမာသော" ကဲ့သို့ "ဂမကတ္တာတဒ္ဓိတော" ဟု လည်း ပရိဘာသာပြုရမည်ဟု မှတ်။ [မူလသဒ္ဒဿ သာပေက္ခဘာဝေပိ နိစ္စသာပေက္ခတာယ ဂမကတ္တာ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊-ဋီကာ။]

အာစရိယံ ပစ္စက္ခာမီတိ–သည်၊ ပေ၊ ယော– အကြင်ဆရာသည်၊ မံ–ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ–ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ ဝါ–ရှင်ပြုပေးပြီ၊ (တံ–ထို သရဏဂုံ ဆရာကို၊ အဟံ–သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ယော–သည်၊ မံ–ကို၊ အနုသာသေသိ–ကမ္မဝါစာကို ကြားသိစေပြီ၊ (တံ–ထိုကမ္မဝါစာဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ, နိဿာယ–မှီ၍၊ ဝသာမိ–နေ၏၊ (တံ–ထိုနိဿရည်းဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ ဥဒ္ဒိသာပေမိ–ပါဠိကို ရွတ်ပြစေ၏၊ (တံ–ထိုပါဠိရွတ်ပြစေအပ်သောဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ, ပရိပုစ္ဆာမိ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန်မေးမြန်း၏၊ တံ–ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောပေးသောဆရာကို၊ ပေ၊ ယော, မံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ–ပါဠိကို ရွတ်ပြ၏၊ တံ–ထိုပါဠိကို ရွတ်ပြပေးသောဆရာကို၊ ပေ၊ယော မံ, ပရိပုစ္ဆာပေတိ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းစေ၏၊ တံ–ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ် မေးစေသော ဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဝဒံ–သည်၊ အာစရိယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ပစ္စက္ခာမီတိ–သည်၊ ပေ၊ ယံ– အကြင် တပည့်ကို၊ အဟံ, ပဗ္ဗာဇေသိံ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ–တပည့်ကို၊ အဟံ–သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ– အကြင်တပည့်ကို၊ အဟံ, ဥပသမ္ပာဒေသိံ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ပေ၊ တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဝဒံ–သည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

အန္တေဝါသိကံ ပစ္စက္ခာမီတိ– သည်၊ ပေ၊ ယံ– အကြင်တပည့်ကို၊ အဟံ ပဗ္ဗာဇေသိံ– သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ–ထိုတပည့်ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊

ပဗ္ဗာဇေသိ–စသည်။ ။ ပဗ္ဗာဇေသိဖြင့် သရဏဂုံပေးသော ဆရာကို, အနုသာသေသိဖြင့် ကမ္မဝါစာဆရာကို, နိဿာယဝသာမိဖြင့် နိဿရည်းဆရာကို, ဥဒ္ဒိသာပေမိ စသော၄မျိုးဖြင့် စာချဆရာကို ပြ၏၊ ဥဒ္ဒိသာပေမိဖြင့် မိမိက ပါဠိကို ရွတ်ဆိုပြဖို့ရန် တောင်းပန်အပ်သော ဆရာကိုပြ၏၊ ပရိပုစ္ဆာမိဖြင့် မိမိက အနက်အဓိပ္ပာယ် မေးအပ်သော ဆရာကိုပြ၏၊ ဥဒ္ဒိသတိဖြင့် မိမိက မတောင်းပန်ရဘဲ ပါဠိရွတ်ဆိုပြပေးသော (ပါဠိစာချ) ဆရာကိုပြ၏၊ ပရိပုစ္ဆာပေတိဖြင့် မိမိကို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မေးစေသော (အနက်အဓိပ္ပာယ် အမေးခိုင်းသော) ဆရာကိုပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်ပေစာ မရှိသော ရှေးခေတ်၌ (၁)ဆရာကို ပါဠိသက်သက် ရွတ်ပြဖို့ တောင်းပန်ရ၏၊ (၂)ထိုသို့တောင်းပန်သဖြင့် ဆရာက ရွတ်ပြရ၏၊ (၃)ထိုပါဠိ၏အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မေးရ၏၊ (၄) အဓိပ္ပာယ်ပြောပြသော ဆရာကလည်း မေးစေရ (အမေးခိုင်းရ) ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မာစရိယ နှင့်စပ်၍ ဥဒ္ဒိသတိစသောကြိယာ ၄ရပ် ရှိရသည်။ “ယာဟံ ပဗ္ဗာဇေသိံ” စသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝေဝစန တို့၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်မှ ပြောင်းပြန်–ပြန်၍ သိနိုင်လောက်ပြီ။

ယော–အကြင် တပည့်သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ ဥဒ္ဒိသာပေတိ–ပါဠိကို ရွတ်ပြစေ၏၊ (တံ–ကို၊ အယံ ပစ္စက္ခာမိ) ၊ပေ၊ ပရိပုစ္ဆတိ– အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်း၏၊ ပေ၊ တံ–ကို၊ အယံ–သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိစေ–သည်၊ အဓ္ဓေဝါသိက ဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ [ယာဟံ ပဗ္ဗာဇေသိ–စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ် ကိုလည်း အာစရိယ ၄မျိုးမှ ပြောင်းပြန်–ပြန်၍သိနိုင်လောက်ပြီ။]

သမာနုပဇ္ဈာယကံ ပစ္စက္ခာမီတိ–သည်၊ ပေ၊ မယှံ–၏၊ ဥပဇ္ဈာယော–ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ယံ–ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ–ထိုတပည့်ကို၊ အယံ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ ပေ၊ ယော–အကြင်တပည့်သည်၊ တဿ–ထိုငါ့ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ မူလေန ပဗ္ဗဇိတော၊ (တံ – ထိုတပည့်ကို၊ ပေ၊) ယဿ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ – သည်၊ တံမူလိကာ–ထို ငါ့ဥပဇ္ဈာယ် ဟူသော အရင်းမူလ ပမာနရှိ၏။ [သော ဧဝ+ မူလံ တံမူလံ (ထိုဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အကြောင်းရင်း)၊ တံ မူလံ+ယဿ အတ္ထီတိ တံမူလိကာ၊]၊ ပေ၊ သမာနုပဇ္ဈာယကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **သမာနာစရိယကံ ပစ္စက္ခာမီ**တိ– သည်၊ ပေ၊ မယှံ – ၏၊ အာစရိယော, ယံ – ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ – သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ – ထိုတပည့်ကို၊ ပေ၊) သမာနာစရိယကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သဗြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခာမီတိ– သည် ၊ပေ၊ ယေန–အကြင်သီတင်းသုံးဖော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ အယံ၊ အဓိသီလံ–အဓိသီလသိက္ခာကို၊ သိက္ခာမိ–ကျင့်၏၊ (တံ– ထို သီတင်းသုံးဖော်ကို၊ ပေ၊) ယေန သဒ္ဓိံ အယံ, အဓိစိတ္တံ–ကို၊ သိက္ခာမိ၊ တံ–ထို၊ ပေ၊ သဗြဟ္မစာရိဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟီ**တိ–သည်၊ ပေ၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ အဂါရိကောတိ– အိမ်၌တည်သူ ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–မှတ်ပါလော၊ (ဣတိ–ဤသို့လည်းကောင်း၊) မံ–ကို၊ ကဿကောတိ–လယ်သမားဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ပေ၊ ဝါဏိဇောတိ–ကုန်သည်ဟူ၍၊ ပေ၊ ဂေါရက္ခောတိ–နွားကျောင်းသားဟူ၍၊ ပေ၊ ဩကလ္လကောတိ–အထီးကျန်မွဲလူဆင်းရဲဟူ၍၊ ပေ၊ မောဠိဗဒ္ဓေါ–ဖွဲ့အပ်သော သျှောင်ထုံးရှိသူဟူ၍၊ ဝါ–ဖွဲ့အပ်သော မကိုဋ်ရှိသူဟူ၍၊ [သိခါ ဗဒ္ဓေါ၊ ဩမုက္ကမကုဋ္ဌောဝါ– ဩကလ္လကော။ ။ ခုပ္ပိပါသာဒိဒုက္ခပရေတာနံ– ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခသည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ ခီဏာသုခါနံ– ကုန်ခန်းသော သုခရှိကုန်သော၊ နဟာနာဒိသရီရ ပဋိဇဂ္ဂန ဝိရဟိတာနံ–ရေချိုးခြင်းစသည်ဖြင့် ကိုယ်ကိုသုတ်သင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော၊ ကပဏာမနုဿာနံ– အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲတို့၏၊ ဧတံ အဓိဝစနံ။

စွပ်အပ်သောမကိုင်ရှိသူ။] ဝါ–မကိုင်ဆောင်းသူဟူ၍၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ကာမဂုဏိကောတိ–ကာမဂုဏ်ခံစားသူ ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ ဣတိဝေ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ [ဣတိတစ်လုံး အကျေကြဲ၊] ဂိဟိဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာန် ဟောတိ။

ဥပါသကောတိ မံ ဓာရေဟီတိ–သည်၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ဒွေဝါစိကော–၂ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ဥပါသကောတိ–ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ [ဒွေ+ဝါစာ–ဒွိဝါစံ၊ ဒွိဝါစံ + ယဿ အတ္ထိတိ ဒွေဝါစိကော၊ ဘုရားပွင့်တော်မူစဉ် သံဃာ မရှိသေးသည်ကို မှန်း၍ "ဒွေဝါစိက" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဥပါသကာမျိုး အနေဖြင့် သိက္ခာချနိုင်၏–ဟုပြ၏။]၊ ပေ၊ တေဝါစိကော– ၃ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ သရဏဂမနံကော–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်တတ်သော၊ (ဥပါသကောတိ–ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊) [ဥပါသကော ပုဒ်ကို အားလုံး၌ ထည့်ပေး၊] ပဉ္စသိက္ခာပဒိကော–ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်ရှိသော၊ (ဥပါသကောတိ–ဟူ၍) ၊ပေ၊ ဥပါသကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာန် ဟောတိ၊ **အာရာမိကောတိ မံ ဓာရေဟီတိ**–သည်၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ကပ္ပိယကာရကောတိ–အပ်အောင်ပြုတတ်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ဝေယျာဝစ္စကရောတိ–ဝေယျာဝစ္စကို ပြုသူဟူ၍၊ ပေ၊ အပ္ပဟရိတ ကာရကောတိ– စိမ်းစိုသောမြက်သစ်ပင် မရှိအောင် ပြုသူဟူ၍၊ (မြက်သစ်ပင်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း တတ်သူဟူ၍)၊ ပေ၊ ယာဂုဘာဇကောတိ–ယာဂုကိုဝေဖန်သူ ဟူ၍)၊ ပေ၊ ယာဂု ဘာဇကောတိ– ယာဂုကိုဝေဖန်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ ဖလဘာဇကောတိ–သစ်သီးကို ဝေဖန်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ ခဇ္ဇကဘာဇကောတိ–ခဲဖွယ်ကို ဝေဖန်သူဟူ၍၊ (မုန့်ပဲသားရေစာကို ဝေဖန်သူဟူ၍)၊ ပေ၊ အာရာမိကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာန် ဟောတိ။

သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေဟီတိ– သည်၊ ပေ၊ မံကို၊ ကုမာရကောတိ–အငယ်ဆုံး သာမဏေဟူ၍၊ ဓာရေဟိ – လော၊ (ဣတိ – လည်းကောင်း)၊ ပေ၊ စေလ္လကောတိ– သာမဏေငယ် ဟူ၍၊ ပေ၊ စေဋကောတိ– သာမဏေလတ် ဟူ၍၊

ကုမာရကောစသည်။ ။ကုမာရာဝတ္တော–သူတို့သားငယ်အခိုက်အတန့် (အရွယ်)ရှိသော၊ အတိဝိယ ဒဟရသာမဏေရော– အလွန်ငယ်သော (၅ နှစ်–ရနှစ်အရွယ်)သာမဏေ၊ စေလ္လကောတိ တတော မဟန္တတရော ခုဒ္ဒကသာမဏေရော၊ စေဋကောတိ မဇ္ဈိမော၊ မောဠိကတ္တောတိ မဟာသာမဏေရော၊ သမဏုဒ္ဒေသောတိ ပန အဝိသေသတော သာမဏေရာဓိဝစနံ= (သမဏတို့ကို ရေတွက်ရာ၌ သာမဏေအားလုံးကိုပါထည့်သွင်းရေတွက်ရသောကြောင့်) သမဏုဒ္ဒေသနာမည်သည် သာမဏေအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော နာမည်တည်း။ [သမဏုဒ္ဒေသောတိ–ဟူ၍+ ဥဒ္ဒေသော–ညွှန်ပြအပ်သူ။]

မောဠိကတ္တောတိ– သာမဏေကြီးဟူ၍၊ ပေ၊ သမဏကုဋ္ဋဒေဿာတိ– သမဏ ဟု ညွှန်ပြအပ်သော သာမည သာမဏေဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ (ဣတိ–လည်းကောင်း၊) ဣတိဒ္ဒဝံ–သည်၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ **တိတ္ထိယောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ–သည်၊ ပေ၊ နိဂဏ္ဌောတိ– နိဂဏ္ဌဟူ၍၊ ပေ၊ အာဇီဝကောတိ– ဟူ၍၊ ပေ၊ တာပသောတိ–ရသေ့ ဟူ၍၊ ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ–ပရိဗိုဇ်ဟူ၍၊ ပေ၊ ပဏ္ဍရင်္ဂေါတိ– ဖြူသောအဝတ်ဖြင့် ဖုံးအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသူဟူ၍၊ [ပဏ္ဍရေန– ဖြူသောအဝတ်ဖြင့်+ ပဋိစ္ဆန္နံ+ အင်္ဂံ ယဿာတိ ပဏ္ဍရင်္ဂေါ၊ သာသနာပဥ္စ ဖိုးသူတော်မျိုးတည်း]၊ ပေ၊ **တိတ္ထိယသာဝကောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ–သည်၊ ပေ၊နိဂဏ္ဌသာဝကောတိ–ဟူ၍၊ ပေ၊သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

အဿမဏောတိ မံ ဓာရေဟိတိ–သည်၊ ပေ၊ ဒုဿီလောတိ– သီလမရှိသူ ဟူ၍၊ ["နိဿီလော" ဋီကာ၊ ဒုသဒ္ဒါ အဘာဝအနက်ဟော]၊ ပေ၊ ပါပဓမ္မောတိ– ယုတ်မာသော အကျင့်သဘောရှိသူ ဟူ၍၊ [ဒုဿီလတ္တာဝေ ဟီနဇ္ဈာသယတာယ လာမကသဘာဝေါ၊] အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရောတိ– မစင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ယုံမှားခြင်းဖြင့် တွေးထင်အပ်သော အကျင့်ရှိသူဟူ၍၊ ပေ၊ ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တောတိ– ဖုံးကွယ် အပ်သော မကောင်းမှုရှိသူ ဟူ၍၊ [ရှက်စရာကောင်းသဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော မကောင်းသော အကျင့်ရှိသူ]၊ ပေ၊ အဿမဏောသမဏပဋိညောတိ– ရဟန်းမဟုတ်ဘဲ ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်းရှိသူဟူ၍၊ [စာရေးတံယူရာ စသည်၌ ရဟန်းဟု ညာ၍ ပြောဆိုဝန်ခံသူ၊ သမဏော ဣတိ+ပဋိညာ ယဿာတိ သမဏပဋိညော၊] အဗြဟ္မစာရီ ဗြဟ္မစာရိပဋိညောတိ–ဗြဟ္မစာရီမဟုတ်ဘဲဗြဟ္မစာရီဟု ဝန်ခံခြင်းရှိသူဟူ၍၊ [ဥပုသ်ကံ စသည်၌ ဗြဟ္မစာရီဟု ညာ၍ ဝန်ခံသူ]၊ ပေ၊ အန္တောပူတီတိ–အတွင်း၌ ပုပ်သူဟူ၍၊ [သီလဝိပတ္တိဟူသော အတွင်းပုပ်–ပုပ်သူ]၊ ပေ၊ အဝဿုတောတိ–ကိလေသာ စိုစွတ်အပ် သူဟူ၍၊ [၆ ဒွါရတို့မှ ရာဂစသောကိလေသာ ယိုသဖြင့် စိုနေသူ]၊ ပေ၊ကသမ္ဗုဇာတောတိ–အမှိုက်ကဲ့သို့ဖြစ်သောသူဟူ၍၊ ပေ၊ ကောဏ္ဍောတိ– အညွန့်တုံးသူဟူ၍၊

အသုစိ၊ ပေ၊ သမာစာရော။ ။ သရိတဗ္ဗောတိ သရော၊ သင်္ကာယ+ သရောသင်္ကဿရော၊ သင်္ကဿရောစ+သော+သမာစာရောစာတိ သင်္ကဿရသမာစာရော၊ [သံအနက်မရှိ] အသုစိ (ပံ့တွာ)+ သင်္ကဿရသမာစာရော အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော၊ တစ်စုံတစ်ခု မလျော်ကန်သော အမှုကို (သူတစ်ပါးပြုထားစေကာမူ) သူပြုသည်ဟု ယုံမှားစရာဖြစ်လောက်အောင် အမြဲအားဖြင့် ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမှုအရာမစင်ကြယ်နေသူ၊ (တစ်နည်း) ရဟန်းအများစုဝေး၍ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာအတွက် တိုင်ပင်နေကြသည်ကို မြင်လျှင် " ငါပြုထားတဲ့ အမှုကိုသိ၍ ပြောနေကြရောသလား" ဟု မိမိ ကိုယ်တိုင် သူများအပေါ်၌ ယုံမှားခြင်းဖြင့် တွေးထင်ရအောင် မစင်ကြယ်သောအကျင့်ရှိသူ။

[ကောဏ္ဍောတိ ဒုဿီလာဓိဝစနံ၊ ဒုဿီလဖြစ်၍ အညွန့်တုံးနေသူ-ဟူလို]၊ ပေ၊ အဿမဏဝေဝစနေန သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **အသကျပုတ္တိယောတိ မံ ဓာရေဟီ**တိ-သည်၊ ပေ၊ မံ-ကို၊ န သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ- သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏ သား မဟုတ်ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ- လော၊ ပေ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ- ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချ ခြင်းသည်၊ [အလားတူ ပရိယာယ်ပုဒ် မရှိလျှင် "ဣတိ ဧဝံ"ဟု ထား၍, အလားတူ ပရိယာယ်ကျန်သေးလျှင် "ဣတိ ဧဝမာဒိ"ဟုထားသည်၊] အသကျပုတ္တိယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

တေဟိ အာကာရေဟိ၊ ပေ၊ နိမိတ္တေဟီတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနိ ဝါတိ အာဒိနာ-ဝါ အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဝုတ္တေဟိ- ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ-ဗုဒ္ဓအစရှိသည်တို့၏၊ တေဟိ ဝေဝစနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်ဝယ် "ဝဒတိ, ဝိညာပေတိ" ၌စပ်၊] ဟိ-မှန်၊ ဝေဝစနာနိ-တို့ကို၊ [ဝုစ္စန္တိ-၌စပ်၊] သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ- သိက္ခာချခြင်း၏၊ ကာရဏတ္တာ-အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ **အာကာရာနိ**- အာကာရတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ-ဘုရားအစရှိသည်တို့၏၊ သဏ္ဌာနဒီပနတ္တာ-ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဏ္ဌာနတ္တာဝေ- သိက္ခာချခြင်းဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **လိင်္ဂါနိ**-လိင်္ဂါတို့ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ-၏၊ သဉ္ဉာဏနဟေတုတော-မှတ်သိခြင်း၏

ကာသမ္ဘူတာတော။ ။ သဉ္ဉာတရာဂါဒိကစဝရတ္တာ-လွန်စွာဖြစ်သော ရာဂစသော အမှိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလဝန္တေဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗတ္တာ စ ကာသမ္ဘူတာတော၊ ["အသော ကစဝရော၊ ပေ၊ ကာသမ္ဘုပိ"-အဘိဓာန် (၂၂၄)။]

အာကာရ, လိင်္ဂ။ ။အာကာရေန္တိ- သိက္ခာချခြင်းအကျိုးကို လွန်စွာပြုတတ် ပြီးစေ တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာကာရာ၊ လိန်-လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို+ဂမယန္တိ-သိစေတတ်ကုန် သောကြောင့် ၊ လိင်္ဂါနိ၊ ထိုလိင်္ဂသည် "လိင်္ဂ-ဟတ္ထာဒိသဏ္ဌာန်"နှင့် အညီပုံသဏ္ဌာန်ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထိုပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြသော ဗုဒ္ဓါဒိဝေဝစနသဒ္ဒါကိုကား အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် လိင်္ဂဟုခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓါဒိသဏ္ဌာနဒီပနတ္တာ လိင်္ဂါနိ"ဟုဖွင့်သည်။

သိက္ခာ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာနတ္တာဝေ။ ။ဗုဒ္ဓ-သံဃ စသည်တို့မှာ ပုံသဏ္ဌာန်ရကောင်းသော ကြောင့် ထိုဝေဝစနပုဒ်တို့က ဗုဒ္ဓါဒိသဏ္ဌာနကို ပြခြင်းသည် သင့်ပါစေတော့၊ ဓမ္မ-သိက္ခာစသည် တို့ကား ပုံသဏ္ဌာန် မဟုတ်ကြသောကြောင့် ထိုဝေဝစနတို့သည် သဏ္ဌာနဒီပန မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်လျှင် အဘယ်မှာ လိင်္ဂမည်နိုင်အံ့နည်း-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ "သိက္ခာ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာနတ္တာ ဝေ ဝါ" ဟု မိန့်၊ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် သဒ္ဒါအစဉ်သည်ပင် သိက္ခာချခြင်း၏ သရုပ်သကောင် ပုံသဏ္ဌာန် (သဒ္ဒရုပ်အစဉ်) ဖြစ်သောကြောင့်ထို ဗုဒ္ဓဝေဝစန ဓမ္မဝေဝစန စသည်တို့ကို (သဏ္ဌာနဒီပန

အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနသာနံ–တို့၏၊ တိလကာဒိနိ ဝိယ–မှဲ့ပြောက်အစရှိသော အမှတ်အသားတို့ကဲ့သို့၊ **နိမိတ္တာနီတိ**–နိမိတ္တာနိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ **ဓဝံ ခေ့ါ ဘိက္ခဝေတိ**– ဝေအစရှိသော စကားကို၊ ဣတော–ဤဗုဒ္ဓ, ဗုဒ္ဓါဒိဝေဝစန ပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ [ယောဇနာ၌ "ဣတော– တို့ထက်၊ ပရံတိ– အဓိကသာ (အလွန်ဖြစ်သော) ဟု ဖွင့်၏၊ (သ) ဝိဘတ်ကျေသည်" ဟု ဆို၏၊ ပရံကို နိပါတ်ကြံဟန်တူသည်၊ အဘိဓာန်၌ ပရံနိပါတ်မရှိ၊] အညသ–သော၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနကာရဏသ–၏၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိယမေန္တော–သတ်မှတ်လျက်၊ [သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏ အနက်ရှိသော ခေါ သဒ္ဒါဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက်၊] အာဟ–ပြီ၊ ဟိ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဧဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေအစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ–ကား၊ အတ္ထော–တည်း၊ ဧဝမေဝ–ဤအခြင်း အရာအားဖြင့်သာ၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္စေဝ–ကမ္မသည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဉ္စ– သိက္ခာချခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတော – ဤပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ – ၌၊ ကာရဏံ – သိက္ခာချခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နှ အတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–ဤကား၊ (အတ္ထော–တည်း။)

၅၄။ ဧဝံ–လျှင်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏံ–သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ အပ္ပစ္စက္ခာနေ– သိက္ခာမချခြင်း၌၊ [သိက္ခာချသော်လည်းချရာ မရောက်ခြင်း၌–ဟူလို၊] အသမ္မောဟတ္ထံ–မတွေဝေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ တသေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏသ–၏ပင်၊ ပုဂ္ဂလာဒိဝသေန–ဖြင့်၊ ဝိပတ္တိ ဒဿနတ္ထံစ–မပြည့်စုံပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [ယောဇနာ၌ "ဝိပတ္တိကို အသမ္မုဠှန" ဟု ဖွင့်။] **ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အပ္ပစ္စက္ခာတာတိအာဒိ**–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အပ္ပစ္စက္ခာတာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ **ယေဟိ အာကာရေဟီတိ** အာဒိ–အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–သည်သာ၊ **ဥမ္မတ္တကောတိ**–ကား၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ– ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသူမှုလည်း ဖြစ်သော၊

မဟုတ်သော်လည်း) လိင်ဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို၊ ဤနည်း၌ လိင်အရ သဏ္ဌာနဒီပနအနက်ကို မယူဘဲ, သဏ္ဌာန အနက်ကိုသာ ယူရသည်။ [သိက္ခာပစ္စက္ခာနရူပါနိ ဟိ ဝေဝစနာနိ သိက္ခာပစ္စက္ခာန သဏ္ဌာနာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။]

နိမိတ္တ။ ။ နိမိနာတိ သဉ္ဇာနာတိ ဧတေဟီတိ နိမိတ္တာနိ၊ လူ၌ မှဲ့သည် ထိုလူကို သိမှတ်ကြောင်းအမှတ်အသား ဖြစ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓါဒိဝေဝစနသဒ္ဒါတို့လည်း "သိက္ခာချသူ" ဟု သိကြောင်း အထိမ်းအမှတ်ပင် ဖြစ်ကြသည်။

ပိတ္တာမူဠှတ္တကောဝါ– သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသူမှုလည်း ဖြစ်သော၊ ယောကောစိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဝိပရီတသညော–ဖောက်ပြန်သော သညာ ရှိသူတည်း၊ သော–ထိုရူးသူသည်၊ သစေ ပစ္စက္ခာတိ– အကယ်၍ ပယ်စွန့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ– မပယ်စွန့်အပ်သည်၊ ဝါ– ပယ်စွန့်ရာမရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ **ဥမ္မတ္တကဿာတိ**–ကား၊ တာဒိသဿေဝ–သော၊ [ယက္ခုမ္မတ္တက, သို့မဟုတ် ပိတ္တုမ္မတ္တကဖြစ်သော၊] ဥမ္မတ္တကဿ–ရူးသူ၏၊ ဟိ–မှန်၊ တာဒိသဿ–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သူရူး၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ပကတတ္တော–ပင်ကို သဘောရှိသောရဟန်းသည်၊ သိက္ခံ–ကို၊ သစေ ပစ္စက္ခာတိ–အံ့၊ ဥမ္မတ္တကော–သည်၊ (သစေ) န ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သိက္ခာ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ။

ယက္ခုမ္မတ္တကော– ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသူကို၊ **ခိတ္တစိတ္တောတိ**– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ပုရိမပဒေ– ရှေ့ဥမ္မတ္တကောပုဒ်၌၊ ဥမ္မတ္တက သာမညေန– ဥမ္မတ္တကသာမညကြောင့်၊ ဝါ–အရူးချင်း တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဥမ္မတ္တကဘာဝ သာမညေန–ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် ကျေ၊] ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ ပိတ္တုမ္မတ္တကော ဝါတိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ–၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ဝိသေသော–သည်၊ အနုပညတ္တိဝါရေ–၌၊ အာဝိ– စွာ၊ ဘဝိဿတိ–တ္တံ့၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ခိတ္တစိတ္တော– ဘီလူးပစ်လွှင့်အပ်သောစိတ် ရှိသူသည်၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–ပျံ့လွင့်သောစိတ် ရှိသူသည်၊ (သဇော်တတ္ထ)၊ သိက္ခံ–ကို၊ (သစေ) ပစ္စက္ခာတိ၊ (ဧဝံသတိ) အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ တဿ–ထိုပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူ၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ပစ္စက္ခာတာ–သည်၊ (သမာနာ)ပိ–သော်လည်း၊ တမ္ပိ – ထိုပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူသည်၊ အဇာနန္တေ– မသိလသော်၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ **ဝေဒနာဋ္ဋောတိ**–ကား၊ ဗလဝတီယာ– အားရှိသော၊ ဝါ–အားကြီးသော၊ ဒုက္ခဝေဒနာယ–သည်၊ ဖုဋ္ဌော– တွေ့ထိအပ်သော၊ မုစ္ဆာပရေတော– မိန်းမော တွေဝေခြင်းသည် လွှမ်းမိုး အပ်သူတည်း၊ [ဤစကားအရ "ဝေဒနာယ+ အဋ္ဋော ဝေဒနာဋ္ဋော"ဟု ပြု၊ ပရံ+ဣတော ပရေတော= လွှန်စွာ+ ရောက်အပ်သူ။] တေန–ထိုဒုက္ခဝေဒနာလွှန်စွာ နှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ ဝိလပန္တေန– ကယောင်ကတမ်း ပြောဆိုလျက်၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမာနာ)ပိ အပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ တဿ – ထိုဒုက္ခဝေဒနာ လွှန်စွာနှိပ်စက်အပ်သူ၏၊ သန္တိကေ – ၌၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမာနာ)ပိ၊ တမ္ပိ–ထိုဒုက္ခဝေဒနာ လွှန်စွာနှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ အဇာနန္တေ– သော်၊ အပစ္စက္ခတာဟောတိ။

ဒေဝတာယ သန္တိကေတိ-ကား၊ ဘုမ္မဒေဝတာ-ဘုမ္မစိုးနတ်ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-၍၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဒေဝတာယပိ- အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတိုင်အောင်သော နတ်ဗြဟ္မာ၏လည်း၊ သန္တိကေ-၌၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမ်ာနာ)ပိ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ **တိရစ္ဆာန ဂတသ္မာတိ**- ကား၊ နာဂမာဏဝကဿ ဝါ-နဂါးလုလင်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သုပဏ္ဏမာဏဝကဿ ဝါ-ဂဠုန်လုလင်၏သော်လည်းကောင်း၊ ကိန္နရဟတ္ထိမက္ကဋာဒီနံ- ကိန္နရာ, ဆင်, မျောက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ ဝါ- အမှတ်မရှိ တစ်ကောင်ကောင်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သန္တိကေ-၌၊ [ပြောအပ်သော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်လောက်သော တိရစ္ဆာန်များကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် "နာဂမာဏဝ" စသည်ကို ဆိုသည်။] ပစ္စက္ခာတာပိ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ တတြ- ထို ဥမ္မတ္တကော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ အစရှိသောပါဠ်၌၊ [အာဟ- ၌စပ်၊] ဥမ္မတ္တကာဒီနံ- တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ အဇာနနဘာဝေန- သိခြင်းမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သိက္ခာချမှန်း နားမလည်ခြင်းကြောင့်-ဟူလို၊] အပ္ပစ္စက္ခာတာတိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မူပြီ၊ ဒေဝတာယ- နတ်ဗြဟ္မာ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ အတိခိပ္ပ- အလွန်လျင်မြန်စွာ၊ ဇာနနဘာဝေန- ကြောင့်၊ (အပ္ပစ္စက္ခာတာတိ အာဟ။)

ဒေဝတာနာမ-တို့မည်သည်၊ မဟာပညာ-ကြီးသော ပညာရှိကုန်သည်၊ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ-တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) [ယေဘုယျနည်း၊ အောက်နတ်၌များ၌ ဒွိဟိတ်လည်းရှိသည်၊] အတိခိပ္ပံ ဇာနန္တိ၊ စ-ဆက်၊ ဇေဝံ စိတ္တံ နာမ-မည်သည်၊ လဟုပရိဝတ္တံ (လဟုပရိဝတ္တိ)-လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်း ရှိ၏၊ [ယောဇနာ၌ "လဟုပရိဝတ္တိ" ဟု ရှိသည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ စိတ္တလဟုကဿ- လျင်မြန်သော စိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ စိတ္တဝသေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ အတိခိပ္ပံ- စွာ၊ ဝိနာသော-ပျက်စီးခြင်းသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ညှာတာတော်မူ၍၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီ၊ ပန-ကား၊ မနုဿေသု-တို့၌၊ နိယမော-သတ်မှတ်ချက်သည်၊ နတ္ထိ၊ ယဿ ကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သဘာဂဿ ဝါ- သဘောတူသော ယောကျ်ား၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသဘာဂဿ ဝါ-သဘောမတူသော မိန်းမ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ- အိမ်၌တည်သူလူ၏သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ- ရသေ့ ရဟန်း၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညုဿ-နားလည်သူ၏၊ [သိက္ခာချမှန်း နားလည်သူ၏]၊ပေ၊ ပန - ဆက်၊ သော - ထို သိက္ခာချရာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ န ဇာနာတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ ဣတိ ဧတမတ္ထံ - ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) **အရိယကေနာတိ** အာဒိ အာဟ။

တတ္ထ–ထို အရိယကေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **အရိယကံ**နာမ–မည်သည်၊ အရိယဝေါဟာရော–အရိယာ လူမျိုးတို့၏ အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သော၊ မာဂဓဘာသာ–မဂဓတိုင်းသုံးဘာသာတည်း၊ **မိလက္ခကံ**နာမ– က မည်သည်၊ ယောကောစိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အနရိယကော– အရိယာလူမျိုးတို့၏ အခေါ်အဝေါ်မဟုတ်သော၊ အန္ဓက ဒမိဠာဒိ–အန္ဓကဘာသာ, ဒမိဠဘာသာအစရှိသည်တည်း၊ ["ဒင်ကျည်းလူမျိုးတို့၏ ဘာသာ, ကျေးကုလားတို့၏ ဘာသာ" ဟုလည်း ပေးကြသည်၊] **သော စ န ပဋိဝိဇာနာတီတိ**– ကား၊ ဘာသန္တရေ – မိမိဘာသာမှ အခြားသောဘာသာ၌၊ အနဘိညတာယ ဝါ– မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသမယေ–ဘုရား၏အယူ၌၊ ဝါ – သာသနာတော်၏အသုံးအနှုန်း၌၊ အကောဝိဒတာယ ဝါ–မကျွမ်းကျင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဣဒံ နာမ အတ္ထံ– ဤမည်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဧသ – ဤရဟန်းသည်၊ ဘဏတိ – ပြောဆို၏၊ ဣတိ– ဤသို့၊ န ပဋိဝိဇာနာတိ–နားမလည်အံ့။

ဒဝါတိ–ကား၊ သဟသာ–အဆောတလျင်၊ အညံ–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိမှတစ်ပါး အခြားသော စကားကို၊ ဘဏိတုကာမော–သည်၊ (သမာနော–လျက်၊) သဟသာ–လျင်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ–ဟူ၍၊ ဘဏတိ– ပြောဆိုမိအံ့၊ [သဟသာပုဒ်သာ ဒဝါတိ၏ မူလ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ အညံ ဘဏိသာမိ စသည်ကား သဟသာကို ထပ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "ရဝါတိ–ရဝါဘညေန" ၌လည်း နည်းတူ၊] **ရဝါတိ**–ကား၊ ရဝါဘညေန–ချွတ်ချော်၍ ပြောဆိုသဖြင့်၊ အညံ–ကို၊ ဘဏိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အညံ–အခြားစကားကို၊ ဘဏန္တော–လျက်၊ (ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ– ဟူ၍၊ ဘဏတိ–အံ့၊) (ဣမသ္မိ–ဤ ရဝါဘဏန၏၊) ပုရိမေန– ရှေ့ဖြစ်သော ဒဝါဘဏနနှင့်၊ ဝိသေသော–အထူးသည်၊ ကော – နည်း၊ ဣတိ စေ – ဤသို့မေးအံ့၊ [အညံ ဘဏိဿာမိတိ

ဒဝါ, ရဝါ။ ။ "ဒဝါယ–ရဝါယ" ဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ အဘိဓာန်၌ "ဒဝေါ–ရဝေါ" ဟု ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ နာကိုအာ–ပြု၍ "ဒဝါ,ရဝါ" ဟုသာ ရှိရမည်၊ မှသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်.ပါဠိတော်၌လည်း "ဒဝါ ဘဏတိ, ရဝါဘဏတိ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌လည်း "ဒဝါတိ ဟသာ၊ ရဝါတိ ဝိရဇ္ဈိတွာ" ဟုဖွင့်၏၊ "နေဝဒဝါယ" စသည်၌ကား တဒတ္ထသမ္ပဒါန် သဏ်အာယအပြုတည်း၊ ထိုတွင် "ဒဝ" သက္ကတ၌" "ဒြဝ" သဒ္ဒါသည် ဝေဂ (အလျင်အမြန်) ပရိဟာသ (ပြောင်လှောင်ခြင်း) စသောအနက်ကို ဟော၏၊ သိက္ခာချမှုကိစ္စဖြစ်၍ ပရိဟာသအနက်ကို မဟော, ဝေဂအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဟသာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ရဝသဒ္ဒါကား အသံဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ချွတ်ချော်မှားယွင်း၍ ဆိုမိခြင်း အသံတည်း။

အည့်ဘဏာနချင်း တူနေသောကြောင့် အထူးကို မေးသည်။] ပုရိမံ–ရှေ့ဖြစ်သော ဒဝါဘဏာနသည်၊ ပဏ္ဍိတသာပိ–ပညာရှိ၏သော်မှလည်း၊ သဟသာဝသေန– အဆော့တလျင်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ အညဘဏာနံ– အခြားစကားကို ပြောဆိုမိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣဒံ ပန–ဤ ရဝါဘဏာနသည်ကား၊ မန္ဒတ္တာ–နုံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မောမူဟတ္တာ–ကြောင့်၊ အပကတညုတ္တာ–သဘောကို မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပက္ခလန္တသ–ချွတ်ချော်သော လူပြိန်း၏၊ အညံ–ကို၊ ဘဏိဿာမိ၊ ဣတိ– ဤသို့ကြံ၍၊ အညဘဏာနံ–သည်၊ (ဟောတိ။)

အသာဝေတုကာမော သာဝေတီတိ–ကား၊ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ–၏၊ ပါဠိ– တော်ကို၊ ဝါစေတိ– ပို့ချ၏၊ ပရိပုစ္ဆတိ– အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်း၏၊ ဥဂ္ဂဏှာတိ–သင်ယူ၏၊ သဇ္ဈာယံ–သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ–၏၊ ဝဏ္ဏေတိ–ဖွင့်ပြ၏၊ [အဋ္ဌကထာဖွင့်သလို ဖွင့်ပြ၏–ဟူလို၊] အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသာဝေတုကာမော သာဝေတီတိ– ဟူ၍၊ (ဝါ–သိက္ခာချကြောင်း စကားကို မကြားစေလိုဘဲ ကြားစေသူဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ–၏၊ **သာဝေတုကာမော န သာဝေတီတိ**–ကား၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ–အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အာဝိကတွာ–၍၊ သိက္ခံ–ကို၊ ပစ္စက္ခန္တော– ပယ်စွန့်လသော်၊ ဝစီဘေဒံ–နှုတ်မြွက်မှုကို၊ န ကရောတိ၊ အယံ–ကို၊ သာဝေတုကာမော န သာဝေတီတိ– ဟူ၍၊ (ဝါ– သိက္ခာချကြောင်း စကားကို ကြားသိစေလိုပါလျက် မကြားသိစေသူဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ။

အဝိညူဿ သာဝေတီတိ–ကား၊ ပေါတ္ထကရူပသဒိသဿ–ယမင်းရုပ်နှင့် တူသော၊ မဟလ္လကဿ ဝါ– အဘိုးအိုကြီး သော်လည်းကောင်း၊ သမယေ – မြတ်စွာဘုရား၏ အယူ၌၊ အကောဝိဒဿ – မကျွမ်းကျင်သော၊ ဂုရုမေဓဿ ဝါ – လေးလံထိုင်းမှိုင်းသော

သဟသာဝသေန။ ။ အားတိုက်အင်တိုက် (ကပျာကယာ) ပြုခြင်း, ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘဲ ပြောဆို ပြုလုပ်ခြင်း အနက်ကိုဟောသော "သဟသာ" ပုဒ်ကို အဗျယ (နိပါတ်) ဟု ယောမနိမိ ဆို၏၊ နိပါတ်ဖြစ်သောကြောင့် "သဟသာ" ဟု အာကာရန္တ ရှိနိုင်သည်။

ပေါတ္ထကရူပ။ ။ မဟလ္လကဿကိုပင် "ပေါတ္ထကရူပသဒိသဿ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အလွန်ထိုင်းမှိုင်းလောက်အောင် အရွယ်ကြီးနေသဖြင့် ဘာကိုမျှ မသိတော့ရကား, သို့မဟုတ်–စက္ခု သောတ စသော ဣန္ဒြေများ ထင်ထင်ရှားရှား မမြင် မကြား မသိရကား အရုပ်ကြီးလို ဖြစ်နေသူ ဟူလို၊ [ပေါတ္ထက ရူပသဒိသကို "မတ္တိကာယ ကတရူပသဒိသဿ" ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ ယောမနိမိ၌ကား " မြေညက်ဖြင့်ဖြစ်စေ, သစ်သား–ဆင်စွယ်–ကြေး–သံတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ ထုလုပ်အပ်သော အရုပ်, ပန်းချီဆေးရေးရုပ်" ဟု ဖွင့်၏၊ "ရုစ်မင်းရုပ်, ညမင်းရုပ်, ယဉ်မင်းရုပ်" ဟု ရှေးနိဿယများ အနက်ပေးကြ၏။

ဉာဏ်ရှိသူ၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ – ဉာဏ်ထိုင်းသူ၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညုတံ– တတ်သိနားလည်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ အပ္ပတ္တာနံ– မရောက်ကုန်သေးသော၊ ဂါမဒါရကာနံ ဝါ– ရွာသူသားငယ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ (သန္တိကေ–၌၊) သာဝေတိ– အံ့၊ [ဤစကားဖြင့် မဟလ္လက, ဂရုမေဓ, ဂါမဒါရက–ဟု အဝိညုပုဂ္ဂိုလ် ၃မျိုးကိုမှတ်။] **ဝိညုဿ** နှ **သာဝေတီ**တိ–ကား၊ ဉာတုံ+အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည် ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထဿ– စွမ်းနိုင်သော၊ ပဏ္ဍိတဿ–၏၊ (သန္တိကေ) နှ သာဝေတိ– အံ့။

သမ္ဗသော ဝါ ပနာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ အာဒိသု–တို့တွင်၊ ယေန ယေန ပရိယာယေန– အကြင်ကြင်ပရိယာယ်ဖြင့်၊ သိက္ခာ–သည်၊ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ တဟော–ထို ထိုပရိယာယ်မှ၊ ဧကမ္ပိ–တစ်ခုသော ပရိယာယ်ကိုလည်း၊ ဝစီဘေဒံ–ကို၊ ကတွာ–၍၊ နှ သာဝေတိ– မကြားသိစေ၊ **ဖဝံ ခေါ**တိ– ဧဝံ ခေါဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ အပ္ပစ္စက္ခာနလက္ခဏံ– ကို၊ နိယာမေတိ– သတ်မှတ်၏၊ [ခေါသဒ္ဒါဖြင့် သတ်မှတ်သည်ဟူလို၊] ဟိ–ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ အယံ– ဤဆိုအပ်သော လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္တ– ဤဧဝံ ခေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အတ္ထော– တည်း၊ ဧဝမေဝ– ဤအကြောင်း ကြောင့်သာ၊ သိက္ခာ–သည်၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ အညေန–သော၊ ကာရဏေန– အကြောင်းကြောင့်၊ (အပ္ပစ္စက္ခာတာ–သည်၊ နှ ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊) [ဣတိတစ်လုံး အကျေကြံ။]......ပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂ– သည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီ။

၅၅။ ဣဒါနိ–၌၊ **မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ**တိအာဒီနံ–ယျ အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ [သိက္ခာပုဒ်၌လာသော ပုဒ်တို့၏၊] အတ္ထဒဿနတ္ထံ – အနက်ကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ **မေထုနဓမ္မော နာမာ**တိအာဒိ – နာမအစရှိသော ပဒဘာဇနီစကားတော်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ – ထို မေထုနဓမ္မော နာမအစရှိသော စကားရပ်၌၊ **မေထုနဓမ္မော နာမာ**တိ ဣဒံ – နာမဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ – အကျယ်ဖွင့်ပြထိုက်သော၊ [ဝိဝရိတဗ္ဗဿ, ပကာသိတဗ္ဗဿ၊] မေထုနဓမ္မဿ – ၏၊ ဥဒ္ဒေသပဒံ – အကျဉ်း

ဂရုမေဓဿ။ ။ဂရု–လေးလံထိုင်းမှိုင်းသော + မေဓာ ယဿာတိ ဂရုမေဓော၊ ဂရုမေဓဿကိုပင် "သမယေ အကောဝိဒဿ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသည်ကိုဆိုလျှင် "သိက္ခာချခြင်းဖြစ်၏" ဟု သာသနာ၏ ထုံးစံကို နားမလည်သူကို "ဂရုမေဓ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဂါမဒါရကာနံ။ ။အဝိညုတံ ပတ္တာနံဖြင့် ဂါမဒါရကာနံကို ဝိသေသန ပြုသည်၊ ပြောစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်လောက်အောင် အရွယ် မရောက်သေးသော ကလေး–ဟူလို၊ [အကို ပတ္တာနံနှင့် တွဲ၊ အဝိညုတံကို အယုတ္တသမာသ်ဟု ကြံ။]

ညွှန်ပြကြောင်း ပုဒ်တည်း၊ **အသဒ္ဓမ္မောတိ**–ကား၊ အသတံ– မသူတော်ဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္စဇနာနံ–ယုတ်ညံ့သော လူတို့၏၊ ဓမ္မော–အကျင့်တည်း၊ [ဤ "အသဒ္ဓမ္မော"မှ စ၍ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ တိုင်အောင် သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍ၌ အဓိပ္ပာယ် ပြခဲ့ပြီ၊] **ဂါမဓမ္မောတိ**–ကား၊ ဂါမဝါသီနံ–ရွာ၌နေသူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ သေဝနမဓမ္မော–မှီဝဲအပ်သော အကျင့်တည်း၊ **ဝသလဓမ္မောတိ**–ကား၊ ဝသလာနံ–ယုတ်ညံ့သူတို့၏၊ ဓမ္မော–တည်း၊ ဝါ–နည်း၊ ကိလေသဝသနတော–ကိလေသာတို့ကို သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သူဒနအနက်ဟော ဝသဓာတ်သည် ဘုဝါဒိဖြစ်၍ "ဝသနတော" ဟု ပါဌ်မှန်ရှိစေ၊] သဃမေဝ–မိမိသည်ပင်၊ [အကျင့်ဟူသော မိမိသည်ပင်–ဟူလို၊] ဝသလော–ဝသလမည်သော၊ ဝါ–ကိလေသာတို့ကိုသွန်ချတတ်သော၊ ဓမ္မော–တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝသလဓမ္မော–မည်၏။

ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ– ကား၊ ကိလေသေဟိ– တို့သည်၊ ဒုဋ္ဌတ္တာ– ဖျက်ဆီးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌု စ–မကောင်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ အနိပုဏဘာဝတော–မသိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလဥ္စ–ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ–မည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဣတော–ဤဒုဋ္ဌုလ္လပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ တီသု ပဒေသု–တို့၌၊ ယော သောတိ–ယောသောဟူသော၊ ဣဒံ–ဤပါဠိတော်ပုဒ်ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ–ပြောင်းလွဲ၍၊ ယံ တန္တိ–ယံ တံ ဟူ၍၊ ကတွာ–၍၊ ယံ တံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ ပေ၊ ယံ တံ ရဟဿန္တိ–ဟူ၍၊ ယောဇေတဗ္ဗံ–ယှဉ်စေရာ၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တဿ ကမ္မဿ– ထိုမေထုန်မှု၏၊ ပရိဝါရဘူတံ– အခြံအရံဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဒဿနမ္ပိ–ကြည့်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏမ္ပိ–ကိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာမသနမ္ပိ–သုံးသပ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဖုသနမ္ပိ– တို့ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဃဋ္ဋနမ္ပိ–ဆိတ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ– မကောင်းရုန့်ကြမ်း၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်လည်း၊ တံ ကမ္မံ–ထို မေထုန်အမှုသည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ–မည်၏၊

ယံ တံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ– အကြင် ဒုဋ္ဌုလ္လ အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော– ထို ဒုဋ္ဌုလ္လ အကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော–မည်၏၊ အဿ–ထို မေထုန်အမှု၏၊ အန္တေ–အဆုံး၌၊ သုဒ္ဓတ္တံ–စင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ အာဒိယတိ–ယူအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥဒကန္တံ–မည်၏၊ ဥဒကန္တ မေဝ–ရေဟူသော အဆုံးရှိသော အကျင့်သည်ပင်၊ **ဩဒကန္တိကံ** – ဩဒကန္တိကမည်၏၊ [ဏိက အနက်မရှိ–ဟူလို။] ယံ တံ ဩဒကန္တိကံ– အကြင် ဩဒကန္တိက အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော – ထို ဩဒကန္တိက အကျင့်သည်

မေထုနဓမ္မော-မည်၏၊ ရပေဟ-ဖုံးကွယ်အပ်သောအရပ်၌၊ ပဋိစ္ဆန္နေ-ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ သြကာသေ-အရပ်၌၊ [ရပေဟကိုထပ်ဖွင့်သည်။] ကတ္တဗ္ဗတ္တာယ-ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရဟဿံ-မည်၏၊ ယံ တံ ရဟဿံ-အကြင် ရဟဿအကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထိုရဟဿအကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဒွယေန ဒွယေန-မိန်းမယောကျ်ား ၂ ဦးသားအပေါင်း ၂ဦးသား အပေါင်းသည်၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော-ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ – မည်၏၊ တတ္ထ- ထို ဒွယံဒွယသမာပတ္တိပုဒ်၌၊ ယောဇနာ- ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကား၊ (ဣတိဒဲ့ ဧပ်၊) ယာ သာ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ-အကြင် ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော – ထို ဒွယံဒွယသမာပတ္တိအကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော နာမ- မည်၏၊ ဣတိ – ဤသည်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤမေထုနဓမ္မောပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ ဧကေဇ္ဈံ-တစ်ပေါင်းတည်း၊ နိဂမေန္တော-နိဂုံးအုပ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ဧသော မေထုနဓမ္မော နာမာတိ**-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ကိံ ကာရဏာ-ကြောင့်၊ မေထုနဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-သနည်း၊ ရတ္တာနံ-မေထုနရာဂဖြင့် တပ်မက်ကုန်သော၊ သာရတ္တာနံ-မေထုနရာဂဖြင့် လွန်စွာ တပ်မက်ကုန်သော၊ အဝဿုတာနံ-မေထုနရာဂသည် စိုစွတ်အပ်ကုန်သော၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ-မေထုနရာဂဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ထကြွကုန်သော၊ သဒိသာနံ-ရတ္တ စသည်၏အဖြစ်ဖြင့် တူကုန်သော၊ ဥဘိန္နံ-မိန်းမ ယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့၏၊ ဓမ္မော-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ (တသ္မာ) တံ ကာရဏာ-ထို အကြောင်းကြောင့်၊ မေထုနဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

မေထုနဓမ္မော။ ။[ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသဘာဝပ္ပတ္တိယာ မိထုနာနံ+ဣဒံ မေထုနံ၊ မေထုနံမေဝ+ဓမ္မော မေထုနဓမ္မော။-သာရတ္ထ။] အဋ္ဌကထာ၌ "သဒိသာနံ ဓမ္မော" ကို ကြည့်၍ "မိထုနသဒ္ဒါသည် သဒိသအနက်ဟော" ဟု သာရတ္ထကြံဟန်တူသည်၊ ထောမနိဓိ၌ကား နပုလ္လိင် မိထုနသဒ္ဒါသည် အထီး+အမ အစုံကို ဟော၏၊ "မိထုနေန- အထီးအမ ၂ ဦးသည်+နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်စေအပ် (ပြုအပ်)သော အမှုတည်း၊ မေထုနံ- မှု" ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၏။

ရတ္တာနံ စသည်။ ။"သဒိသ" အရတူပုံကိုပြလို၍ "ရတ္တာနံ၊ပေ၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ" ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။ "ရတ္တအဖြစ် စသည်ဖြင့် တူကြသည်" ဟူလို၊ သာရတ္တကို "သံ+ရတ္တ" ဟု ခွဲ၊ သံသည် အလွန်အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "အတိဝိယ+ရတ္တာနံ" ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်၊ လောက၌ သာယာအပ်သော ချစ်မိတ်ဆွေဖွဲ့မှုကို အကြောင်းပြု၍ မေထုနရာဂဖြင့် စိုစွပ်နေကြသူကို

ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ဣဒံ– နာမမဟုတ်သော ဤပုဒ်သည်၊ ပဋိသေဝေယျာတိ ဧတ္ထ– ဤပုဒ်၌၊ ယေန အာကာရေန– အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိသေဝေယျာတိ– ယျ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–၏၊ တဿ အာကာရဿ– ကို၊ ဒဿနတ္ထံ– ငှာ၊ မာတိကာပဒံ– မာတိကာပုဒ်တည်း၊ **ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တန္တိ**အာဒိသု–တို့၌၊ (အတ္ထော–ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော ဘိက္ခု–သည်၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ နိမိတ္တေန–နိမိတ်ဖြင့်၊ ဝါ– နိမိတ်၌၊ အတ္တနော – ၏၊ နိမိတ္တံ – ကို၊ ဣတ္ထိယာ – ၏၊ အင်္ဂဇာတေန – ဖြင့်၊ ဝါ– ၌၊ အတ္တနော – ၏၊ အင်္ဂဇာတံ – ကို၊ သဗ္ဗန္တိမေန – အလုံးစုံသောပမာဏတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပမာဏေန – ပမာဏအားဖြင့်၊ ဧကတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ – နှမ်းတစ်စေ့မျှလောက် ကိုလည်း၊ ဝါတေန–ပကတိလေသည်၊ အသမ္ဖုဋ္ဌေ–ကောင်းစွာ မတွေ့ထိအပ်သော၊ အလ္လောကာသေ– စိုစိုဖပ်ဖပ် အရပ်၌၊ [“ ပဝေသေတိ” ဟူသည် တို့ကာမျှ မဟုတ်သောကြောင့်၊ “အလ္လောကာသေ” ဟု အတွင်းအရပ်ကို ပြသည်၊ တိန္တပဒေသေ – စိုသောအရပ်၌၊ (ဝိမတိ)၊] ပဝေသေတိ – သွင်းအံ့၊ ဧသော –ဤ ရဟန်းသည်၊ ပဋိသေဝတိ နာမ– မည်၏၊ ဧတ္တကေန– ဤမျှလောက် မှီဝဲခြင်းဖြင့်၊ သီလဘေဒံ – သီလပျက်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ – ၏၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ။

စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသို့မှီဝဲရာ၌၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ–ဘေး ၄ ဖက်တို့လည်းကောင်း၊ ဝေမဇ္ဈဉ္စ–အလယ်ခေါင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ၊

“အဝဿုတ” ဟု ဆိုသည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ၌ “ပရိ+ဥဋ္ဌိတ–ထက်ဝန်းကျင် (တစ်ကိုယ်လုံး) ရာဂ ထကြွနေသူကို“ပရိယုဋ္ဌိတ” ဟု ဆိုသည်။ [“ပရိယောနဒ္ဓစိတ္တာ– မြှေးယှက်အပ်သောစိတ် ရှိသူ” ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ နောက်၌“ဥဘိန္နံ” ဟု ထပ်လာသည်မှာ ပိုဟန်တူသည်။]

ပဋိသေဝတိနာမာတိ။ ။ သိက္ခာပုဒ် (မာတိကာ)၌ “ပဋိသေဝေယျ” ဟုသာပါ၍ “ပဋိသေဝတိ” မပါပါတကား၊ အဘယ့်ကြောင့် ဤပုဒ်ကို ထုတ်ပြပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ဣဒံ၊ ပေ၊ မာတိကာ ပဒံ” ဟု မိန့်၊ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါသော ပဋိသေဝေယျ၏ ပဋိသေဝနာကာရ ပြလိုသောကြောင့် သာမညဖြစ်သော ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်ဖြင့် “ပဋိသေဝတိ နာမ” ဟု ထုတ်ပြရသည်–ဟူလို။ [ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည် လိင်္ဂတ္ထသိဝိဘတ်ကဲ့သို့ သာမညကြိယာ၌ သုံးစွဲရသော ဝိဘတ်တည်း။]

နိမိတ္တေန။ ။ ဤနိမိတ္တေနကို ပဋိသေဝတိ၌ စပ်၍ “မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတိ–လမ်းဖြင့်သွား၏” ကဲ့သို့မှတ်၊ ချဲ့ဦးအံ့–“လမ်းဖြင့်သွား၏” ဟူရာ၌ “လမ်းကို သွား၏၊ လမ်း၌ သွား၏” ဟု အဓိပ္ပာယ် ရသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ “ဣတ္ထိနိမိတ်ဖြင့် မိမိအင်္ဂါကို သွင်း၏” ဟူရာ၌လည်း “ဣတ္ထိနိမိတ်၌ မိမိအင်္ဂါကို သွင်း၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ (သာရတ္ထ)၊ ဝိမတိ၌ကား “ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ” ဟုဆို၏၊ “နိမိတ္တေ–၌”ဟု ပေး။

လဗ္ဘန္တိ–ရအပ်ကုန်၏၊ ပုရိသနိမိတ္တေ–၌၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈံ–အလယ်ထိပ်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ စ–ကွေးအပ်သော အင်္ဂါဇာတ်၏ အထက်အဖို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဆ (ဌာနာနိ–တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ–သွင်းသောရဟန်းသည်လည်း၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ဥပရိတော–မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ–လည်း၊ (ပါရာဇိကော ဟောတိ၊) ဥဘောဟိ ပဿေဟိ–ဘေး ၂ ဖက်တို့မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ (ပါရာဇိကော ဟောတိ၊) စတ္တာရိ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ မုဉ္စိတွာ–လွတ်၍၊ မဇ္ဈေန–အလယ်ခေါင်ဖြင့်၊ ဝါ–၌၊ ပဝေသေန္တောပိ ပါရာဇိကော ဟောတိ။

ပန–ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တံ–ကို (သာမညက်၊) ဟေဋ္ဌာဘာဂေန–အောက်အဖို့ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ထိသောနိမိတ်ကို (ဝိသေသက်၊) ပဝေသေန္တောပိ ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ဥပရိဘာဂေန–ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ကို၊ ပဝေသေန္တောပိ၊ ပေ၊ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ကို၊ ပေ၊ မဇ္ဈေနေဝ–အလယ်ထိပ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဆုပန္တံ၊ ပေ၊ သမဉ္ဇိ တင်္ဂုလိ–ကွေးအပ်သောလက်ချောင်းကို၊ မဇ္ဈိမ ပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ–အလယ်ဆစ်၏ ကျောက်ကုန်းဖြင့်၊ (ပဝေသေန္တော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ သင်္ကောစေတွာ–တွန့်စေ၍၊ ဝါ–ကွေး၍၊ ဥပရိဘာဂေန–ဖြင့်၊ [သင်္ကောစိတဿ ဥပရိဘာဂကောဋိယာ၊] ဆုပန္တံ–ကို၊ ပေ၊ တတ္ထ–ထိုသွင်းနည်း ၂မျိုးတို့တွင်၊ တုလာဒဏ္ဍသဒိသံ– ချိန်ခွင်ရိုးတံနှင့်တူစွာ၊ ပဝေသေန္တဿာပိ–သွင်းသောရဟန်း၏လည်း၊ [ဥဇုကံ ပဝေသေန္တဿ–မကွေးဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့်သွင်းသူ၊] စတ္တာရိ ပဿာနိ–ဘေး ၄ ဖက်တို့လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈဉ္စ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စဌာနာနိ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ–န်၏၊) သင်္ကောစေတွာ–၍၊ ပေ၊ ဥပရိဘာဂမဇ္ဈဉ္စ–အထက်အဖို့ဟူသော အလယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ပဉ္စဌာနာနိ (ဟောန္တိ၊) ဧဝံ–လျှင်၊ ပုရိသနိမိတ္တေ–၌၊ သဗ္ဗာနိပိ–န်သော၊ ဒသဌာနာနိ ဟောန္တိ။

ဝေမဇ္ဈံ။ ။ယထာ စတ္တာရိ ပဿာနိ အသမ္ဖုသန္တော ပဝေသေတိ၊ ဧဝံ ကတာဝိဝရဿ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ ဟေဋ္ဌိမတလံ ဝုစ္စတိ–ဘေး ၄ ဖက်ကို မထိလောက်အောင် အပေါက်ပြုထားသော ဣတ္ထိနိမိတ်၏ အောက်အပြင်ကို ဝေမဇ္ဈဟု ဆိုသည်၊ ပုရိသနိမိတ္တေ ပန မဇ္ဈန္တိ အဂ္ဂကောဋိ (ထိပ်ဖျား) သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဥပရိ၏ အကျယ်ကိုနောက်၌ "သင်္ကော စေတွာ ပဝေသေန္တဿပိ၊ ပေ၊ ဥပရိဘာဂမဇ္ဈဉ္စ"ဟု လာလတ္တံ့။

သမဉ္ဇိတင်္ဂုလိဝိယ။ ။ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သမဉ္ဇိ တင်္ဂုလိ'တိ သမ္ဗန္ဓော= အလယ်ဆစ်ကျောဖြင့် ကွေးအပ်သော လက်ချောင်း–ဟု ဆက်စပ်၊ အထ ဝါ– "သမဉ္ဇိတင်္ဂုလိ–ကို၊ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ–ဖြင့်၊ ပဝေသေန္တောဝိယ" ဟု ယောဇနာ၊ [နိဿယ၌ နောက်နည်းအတိုင်း ပေးသည်။]

နိမိတ္တေ-ယောကျ်ားနိမိတ်၌၊ ဇာတံ-ပေါက်သော၊ အနဋ္ဌကာယပသာဒံ- မပျက်သေးသော ကာယပသာဒရှိသော၊ စမ္မခိလံဝါ-အရေငုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြွက်နို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဠကံ ဝါ-အဖုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ-အံ့၊ ပါရာဇိကဿ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ-သော၊ မတစမ္မံ ဝါ-သေသောအရေကို သော်လည်းကောင်း၊ သုက္ခပိဠကံ ဝါ-ခြောက်သောအဖုကို သော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ၊ ဒုက္ကဋဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ မေထုနဿာဒေန-မေထုန်၌ သာယာခြင်းဖြင့်၊ လောမံ ဝါ- အမွေးကို သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလိ အင်္ဂုဋ္ဌဗီဇာဒိနိ ဝါ-လက်ချောင်း ခြေချောင်း, လက်မ, ခြေမ, ဥ‌ေးစေ့ အစရှိသည်တို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေန္တဿာပိ-လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

စ-ဆက်၊ အယံ မေထုနကထာနာမ-ဤ မေထုနကထာ မည်သည်ကို၊ [ယသ္မာ, တသ္မာ ပြင်ဘက်က ကထေတဗ္ဗာ၌စပ်၊] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လကထာ-မကောင်းရန့်ကြမ်းသောစကားတည်း၊ အသဗ္ဘိကထာ-မသူတော်တို့၏ စကားတည်း၊ (တစ်နည်း) အသဗ္ဘကထာ-အစည်းအဝေးသဘင်၌ ပြောကောင်းသော စကားမဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဤမေထုနကထာ၏ ဒုဋ္ဌုလ္လကထာ, အသဗ္ဘကထာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဇတံဝါ- ဤအရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အညံ-အခြားသော၊ ဝိနယေ-၌၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဌာနံ ဝါ-အရာကိုသော်လည်းကောင်း ["သိခရဏီသိ, သမ္ဘိန္နာသိ" စသော အရာကို သော်လည်းကောင်း-ဟူလို၊] ကထေန္တေန - ပြောဟောပို့ချသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိကူလမနသိကာရပုဗ္ဗင်္ဂမေန - စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမဏသညံ-ငါရဟန်းဟူသောအမှတ်အညာကိုလည်းကောင်း၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ-ကို လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ-ရှေးရှုတည်စေ၍ လည်းကောင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ-၌၊

အသဗ္ဘကထာ။ ။စာအုပ်များ၌ "အသဗ္ဘိကထာ" ဟု ချည်းရှိ၏၊ ဝိဘတ် ဂုသွယ်ကြောင့် သန္တကို သဗ္ဘိပြု၍လည်း သဒ္ဒနီတိ ရုပ်စီရင်၏၊ ထိုအလို" အသဗ္ဘိနံ+ကထာ အသဗ္ဘိကထာ" ဟု ပြုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် "ဣမိဿာ မေထုနကထာယ-၏၊ အသဗ္ဘိရူပတ္တာ" ဟု သာရတ္ထ အဖွင့်စာအုပ်များ၌" အသဗ္ဘရူပတ္တာ-ပညာရှိအစည်းအဝေး၌ မသုံးစွဲထိုက်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟု ဆရာတို့ ဆုံးဖြတ်ကြသည်၊ ထို့ပြင် သက္ကသံယုတ်-၁ဝဂ် ၅ သုတ်၌ "အသဗ္ဘာဟိ ဝါစာဟိ" ဟု ရှိသောကြောင့်လည်း "အသဗ္ဘကထာ"ဟု ပါဠိမှန် ရှိသင့်၏၊ သံဘာယံ+သာဓု သဗ္ဘံ (ဏျပစ္စည်းဖြစ်၍ နပုလ္လိင်)၊ သဗ္ဘ စ+တံ+ကထာ စာတိ သဗ္ဘကထာ= ပညာရှိအစည်းအဝေး၌ ကောင်းသော (ပြောသင့်သော) စကား၊ န+သဗ္ဘကထာ အသဗ္ဘကထာ။ [ဒုဋ္ဌုလ္လကထာလည်း သမာသ်ပုဒ်သာ။]

ဂါရဝံ–ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ–ဖြစ်စေ၍လည်းကောင်း၊ အသမကာရုဏိကဿ–အတူမဲ့ ကရုဏာရှင် ဖြစ်တော်မူသော၊ လောကနာထဿ–သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကရုဏာဂုဏံ–ကရုဏာဂုဏ်တော်ကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ–ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ ကထေတဗ္ဗာ–ပြောဟော ပို့ချထိုက်၏၊ [မေဃထုနကထာငှဲ့၍ "ကထေတဗ္ဗာ"ဟု ရှိစေ။]

ဟိ–ချဲ့၊ (ကရုဏာဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာကိုချဲ့၊) သော ဘဂဝါ–သည်၊ သဗ္ဗသော–အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ကာမေဟိ–ကာမတို့မှ၊ ဝိနိဝတ္တမာနသော–ဆုတ်နစ်သောစိတ် ရှိတော်မူသည်၊ (သမာနော) ပိ–လည်း၊ သတ္တာနုဒ္ဒယာယ–သတ္တဝါတို့ကို အပါယ်ဒုက္ခ အစ ရှိသည်တို့မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ [သတ္တာနံ အပါယဒုက္ခာဒီဟိ အနုရက္ခဏတ္ထံ၊] လောကာနုကမ္ပာယ–သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ သတ္တေသု–တို့၌၊ ကာရုညတံ–သနားခြင်း ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ–၍၊ သိက္ခာပဒပညာပနတ္ထာယ–ငှာ၊ ဤဒိသံ–သော၊ ဝါ–ဤသို့ မကြားကောင်း မနာသာဖြစ်သော၊ ကထံ–ကို၊ ကထေသိ နာမ–ဟောတော်မူပါပေပြီ၊ သတ္ထု–၏၊ ကရုဏာဂုဏော–သည်၊ အဟော–သြော် အံ့သြဖွယ် ရှိပါပေစွ၊ ဣတိ ဝေ–သို့၊ လောကနာထဿ ကရုဏာဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာ ကထေတဗ္ဗာ။

အပိစ–သည်သာမက်သေး၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သဗ္ဗာကာရေန–ဖြင့်၊ ဤဒိသံ–သော၊ ကထံ–ကို ယဒိ န ကထေယျ–အကယ်၍ ဟောတော်မမူအံ့၊ (ဝေသတိ)၊ တွေကေသု–န်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ ပါရာဇိကံ–ကသည်၊ (ဟောတိ၊) [သိက္ခာပဒံကို ငှဲ့၍ ပါရာဇိကံဟု ထားသည်၊] တွေကေသု (ဌာနေသု), ထုလ္လစ္စယံ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွေကေသု (ဌာနေသု) ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ကော–အဘယ်သူသည်၊ ဇာနေယျ–သိနိုင်အံ့နည်း၊ (န ဇာနေယျ ဧဝ–မသိနိုင်ရာသည်သာ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဘုရားရှင် မဟောလျှင် ပါရာဇိက ထုလ္လစ္စည်း ဒုက္ကဋ်အရာကို မသိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သုဏန္တေန ပိ–သည်လည်းကောင်း၊ ကထေန္တေန ပိ–လည်းကောင်း၊ ဗီဇနေန–ယပ်ငယ်ဖြင့်၊ မုခံ–ကို၊ အပိဓာယ–မပိတ်မူ၍၊ ဒန္တ ဝိဒံသကံ–သွားတို့ကို ထင်ရှားပြ၍၊ ဟာသမာနေန – ပြုံးရယ်လျက်၊ န နိသီဒိတဗ္ဗံ – မထိုင်ရာ၊

ပဋိကူလ၊ ပေ၊ ကထေတဗ္ဗံ။ ။ မေဃထုနကထာသည် ရာဂ၏ တိုးပွားကြောင်းလည်း ဖြစ်၊ ရယ်စရာလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ရာဂတားမြစ်ဖို့ရန် ပဋိကူလမနသိကာရကို တိုက်တွန်း၍ ဟာသ ကိုတားမြစ်ဖို့ရန် သမဏသညာစသည်ဖြစ်စေဖို့ တိုက်တွန်းသည်။

အပိဓာယ။ ။ "အပိဒဟိတွာ"ဟု သာရတ္ထဒီပနီ၌ မနည်း ဖွင့်၏၊ န နိသီဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊ အမှက်တမဲ့ ပြုံးရယ်မိလျှင် တရားတော်၌ လေးစားမှု ပြယ်သွားမည် စိုးရကား "မျက်နှာကို

(တစ်နည်း) မုခံ – ကို၊ အပိဓာယ–ပိတ်၍၊ ဒန္တဝိဒံသကံ–၍၊ ဟာသမာနေန–လျက်၊ န နိသီဒိတဗ္ဗံ–ရာ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာပိ–သော်မှလည်း၊ ဤဒိသံ– ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော စကားကို၊ ကထိတံ–မိန့်တော်မူအပ်တုံသေး၏၊ ကတိ–သို့၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ–၍၊ ဥဿာပေန–အားတက်သရောရှိသည်၊ ဂဗ္ဗိတေန–ဖြစ်သော တက်ကြွခြင်းရှိသည်၊ ပဟိရောဒ္ဓာပ္ပသမ္မန္တေန–ပဟိရိသြတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ သတ္တုပ္ပဋိဘာဂေန– မြတ်စွာဘုရားနှင့် အလားတူသည်၊ ဟုတ္ဝာ–၍၊ ကထေတဗ္ဗံ–ပြောဟော ပို့ချရာ၏၊ ဝါ–ပြောဟော ပို့ချပါလေ၊ ကတိ – ဤကား တိုက်တွန်းချက်တည်း။ ...... မူလပညတ္တံ – မူလပညတ်တော်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ – ပြီ၊

ယပ်ဖြင့် မကွယ်ဘဲ (ဒန္တဝိဒံသကံ ဟာသမာနေန – သွားတွေကို ဖော်ပြီး စပ်ဖြဲဖြဲလုပ်လျက်) မနေလိုက်ပါနှင့်– (ဓမ္မကထိက ထုံးစံအတိုင်း ယပ်ကိုကိုင်ကာ) မျက်နှာကို ယပ်ဖြင့်ကာ၍ ကြွေရရ နေလိုက်ပါ" –ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် "ဗီဇကေန မုခံ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ နိသီဒိတဗ္ဗံတိ အဓိပ္ပာယော" ဟု ဥဇုကတ္ထကို သာရတ္ထ ဖွင့်ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ" ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ+နိသီဒိတဗ္ဗံ" ကိုကြည့်၍ အဋ္ဌကထာ၌ "အပိဓာယ–ပိတ်၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ–နေရာ၏" ဟု အနက်မပေးမိပါစေလင့်၊ သာရတ္ထသည် သဒ္ဒတ္ထကို ဖွင့်သည်မဟုတ်၊ "အပိဓာယ+န နိသီဒိတဗ္ဗံ" ဝယ် "အနှင့်+န" ပဋိသေဓ ၂ခု၏ ပကတိ အနက် ကိုပြသော အဓိပ္ပာယတ္ထကို ဖွင့်သည်–ဟု မှတ်။

တစ်နည်း။ ။ အထဝါ–မုခံ အပိဓာယာတိ မုခံ ပိဒဟိတ္ဝာတိ အတ္ထော၊ ပဌမနည်း၌ ကဲ့သို့ "မပိတ်မူ၍" ဟုမပေးဘဲ "ပိတ်၍" ဟု ပေးပါ–ဟူလို၊ "ဗီ ဇကေန မုခံ ပိဒဟိတ္ဝာ ဟာသမာနေန န နိသီ ဒိတဗ္ဗံတိ အဓိပ္ပာယော= ယပ်ဖြင့်ပိတ်၍ ပြုံးပြုံးကြီးလုပ်မနေပါနှင့်၊ ထိုသို့ နေလျှင် တရားကို မလေးစားရာ ရောက်ပါလိမ့်မည်"–ဟူလို၊ ဤနည်း၌လည်း ယပ်ဖြင့် မျက်နှာ ကွယ်ကာ မှုကိုမတားမြစ်ပါ၊ ပြုံးဖြဲဖြဲလုပ်ခြင်းကိုသာ တားမြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ၂ နည်းလုံးပင် အဓိပ္ပာယ် မှာ သဘောတူဟုမှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။အပိဓာယကို သာရတ္ထ ၂ နည်းဖွင့်ရာဝယ် ပိဓာယ၌ အပိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်, တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ (ယ) တည်း၊ အပိ၌ (အ) ကို ချေလေ့ရှိသည်၊ ထိုအလေ့အတိုင်း ချေ၍ လက်ရှိအပိ၌ (အ)ကို ပဋိသေဓဟု ကြံပြီးလျှင် "အပိဓာယ–မပိတ်မူ၍"ဟု ပဌမနည်းဖွင့်၏၊ တရံ တစ်ခါ အပိမှ (အ)ကို မချေဘဲလည်း ရှိတတ်ရကား "အပိဓာယ–ပိတ်၍"ဟု ဒုတိယနည်းဖွင့်သည်၊ ထို့ပြင်–စာအုပ်များ၌"န နိသီဒိတဗ္ဗံ"ဟု ရှိရမည်ဖြစ်လျက် (န)မပါဘဲရှိသည်ကိုပါ၌ပျက်ဟု မှတ်။

ဒန္တဝိဒံသကံ။ ။ ဒန္တေ+ဝိဒံသေတိ–ဖော်ပြတတ်၏၊ ကတိ ဒန္တဝိဒံသကော၊ ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ အံသက်၍ "ဒန္တဝိဒံသကံ" ဟု ဖြစ်သည်။ [ဒန္တေ ဒသေတ္ဝာ–ဋီကာ။]

ဂဗ္ဗိတေန။ ။ မာန်မူခြင်းအနက်ဟော ဂဗ္ဗနောင် သဉ္ဇာတအဿ အနက်၌ ကတပစ္စည်း (မောဂ္ဂလ္လာန်)။ [မာန်တက်ကြွသူကဲ့သို့ တက်တက်ကြွကြွရှိပါစေ၊ ဟောပြောပို့ချရာ၌ တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ် လုပ်နေလျှင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားအောင် မပြောနိုင်ဘဲရှိပါလိမ့်မည်၊– ဟူလို၊ ဂဗ္ဗိတေန–ဟု မူကွဲရှိ၏၊ မကောင်းလှ။]

အနုပညတ္တိဝါရေ-၌၊ **အန္တမသောတိ**-ကား၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ **တိရစ္ဆာနဂတာယပိတိ**-ကား၊ ပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနေသု-စွာန်တို့၌၊ ဂတာယပိ ဖြစ်သော အမ၌သော်လည်း၊(မေထုနံ ဓမ္မံ-ကို ပဋိသေဝိတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အဿမဏော-သည်၊ အသကျပုတ္တိယော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌စပ်၊) **ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာတိ**-ကား၊ မနုဿဇာတိကာယ-လူဇာတ်ရှိသော၊ ဣတ္ထိယာ-၌၊ (မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ) ပဌမတရံ-ရှေးဦးမဆွ အစကပင်၊ (အဿမဏော အသကျပုတ္တိယော ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယပိ ဟူသော ပါဌ်၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ဝေ-ပါရာဇိကဝတ္ထု ဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ-တိရစ္ဆာန်မကို၊ တိရစ္ဆာနဂတာတိ-ဂတာဟူ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-၏၊ သဗ္ဗာ-သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ-ကို၊ တိရစ္ဆာနဂတာတိ-ဟူ၍၊ န ဂဟေတဗ္ဗာ ထိုက်။

အန္တမသော။ ။ "အန္တေ+နိယုတ္တော အန္တိမော"ဟုပြီးသော ပုဒ်နောင် နာကို သောပြ၍ "အန္တိမသော" ဖြစ်သင့်လျက် ဣကို (အ)ပြု၍ "အန္တမသော" ဟု ပြီးရကား "သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အန္တမသော-အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ယှဉ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်" ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "အယုတ်သဖြင့်" ဟု ဝေါဟာရတ္ထပေး။

တိရစ္ဆာနဂတာယပိ။ ။ တိရစ္ဆာန်နေသု-တို့၌၊ ဂတာ-ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) အမတည်း၊ တိရစ္ဆာနဂတာ၊ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ မေထုန်မှီဝဲကောင်းသော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်မ, နိမ္မာနရတိနတ်မ-စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်အောက်သို့ရေတွက်လာလျှင် တိရစ္ဆာန်မသည် အောက်တန်း အကျဆုံးတည်း၊ ထိုတိရစ္ဆာန်မ၌ မှီဝဲသော်မှ ပါရာဇိကကျသေး၏ (ဂရဟာ)၊ အထက်တန်းကျသော လူမ စသည်၌ မှီဝဲရာဝယ်ဆိုဖွယ်မရှိ- ဟု သမ္ဘာဝနာကို ဆည်းသည်။

ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာ။ ။ ဤစကားသည် ပိသဒ္ဒါအတွက်ရအပ်သော သမ္ဘာဝနာ အနက် တည်း၊ ပဂေသည် ပါဌော အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် "ပဌမတရံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပါတော-စောစော" ဟူသည် "ပဌမတရံ"နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ တိရစ္ဆာန်မကို မှီဝဲသူသော်မှ ပါရာဇိကကျသေးလျှင် လူမကို မှီဝဲသူမှာ အစောကြီးက ကျမှာပေါ့= ဟူလို၊ ဤစကားလည်း လောကပြောရိုးအတိုင်း ဟောတော်မူအပ်သော စကားသာတည်း၊ လူမကိုမှီဝဲရာ၌ တိရစ္ဆာန်မကို မှီဝဲခြင်းကြောင့်ထက် အထူးစော၍ ပါရာဇိက မကျပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပဂေဝ-လူမကို မှီဝဲရာ၌ ပါရာဇိကကျ၏ဟု အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရှိတော့ အံ့နည်း, အထူးဆိုစရာပင် မလိုတော့" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုသည်ဟု မှတ်။

တတြ-ထို ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ဧဝ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အောက်ထစ်ဆုံး အပိုင်းအခြားတည်း၊ အပဒါနံ-အခြေမရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ (သတ္တဝါ သာမညကိုငဲ့၍ "အပဒါနံ"ကို ပုလ္လိင်ဟုမှတ်၊ နောက်၌လည်း "တေသံ" ဟု ဆိုလတ္တံ့။] အဟိ-မြွေမသည်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍ -ငါးမသည်လည်းကောင်း၊ [ဇာတ်ကိုငဲ့၍ "အဟိ-မဏ္ဍ"ဟု ကေဝုစ်ထားသည်၊] ဒွိပဒါနံ-တို့၏၊ ကုက္ကုဋီ စ-ကြက်မသည်လည်းကောင်း၊ စတုပ္ပဒါနံ-တို့၏၊ မဇ္ဇာရီ-ကြောင်မသည်လည်းကောင်း၊ ပ္လမာ-ဤ တိရစ္ဆာန်မတို့သည်၊ ပါရာဇိကဿ-၏၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-တည်း။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ အဟိဂ္ဂဟဏေန-အဟိသဒ္ဒါဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ အဇဂရ ဂေါနသာဒိဘေဒါ-စပါးကြီးမြွေ,ငန်းမြွေအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဒီဃဇာတိ-ရှည်လျားသော သတ္တဝါတို့၏ ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒီဃဇာတီသု- ရှည်သော အမျိုးဇာတ်တို့တွင်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဇာတ်၌၊ တိဏ္ဏံ-နှ်သော၊ မဂ္ဂါနံ-မဂ်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသောမဂ်၌၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ-နှမ်းတစ်စေ့ခန့်ကိုလည်း၊ ပဝေသေတုံ-သွင်းခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ သာ-ထိုဇာတ်သည်၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု-တည်း၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော ဒီဃဇာတိ တိရစ္ဆာန်မကို၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ မဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ မစ္ဆကစ္ဆပမဏ္ဍူကာဒိဘေဒါ-ငါး, လိပ်, ဖား အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဩဒကဇာတိ- ရေ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ-ထိုဩဒကဇာတ်၌လည်း၊ ဒီဃဇာတိယံ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထု စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော- တည်း၊ ပတင်္ဂမုခမဏ္ဍူကာ နာမ-နံကောင်၏ ပါးစပ်ကဲ့သို့သော ပါးစပ်ရှိသော ဖားတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တေသံ-ထိုပတင်္ဂမုခဖားတို့၏၊ မုခသဏ္ဌာနံ-နှုတ်ခမ်းရေသဏ္ဌာန်သည်၊ [မုခသဏ္ဌာနန္တိ-ဩဋ္ဌစမ္မသဏ္ဌာနံ၊] မဟန္တံ-ကျယ်၏၊ ဆိဒ္ဒံ-ပါးစပ်ပေါက်သည်၊ အပ္ပကံ-သေး၏၊ တတ္ထ- ထိုပါးစပ်ပေါက်၌၊ ပဝေသနံ- သွင်းခြင်းသည်၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ မုခသဏ္ဌာနံပန-သည်ကား၊ ဝဏသင်္ခေပမေဝ-အမာ၌သွင်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့သာ၊

ဥပလက္ခဏာနည်း။ ။မဏ္ဍသဒ္ဒါသည် ရေသတ္တဝါ အားလုံး၏ ဥပလက္ခဏာ, ကုက္ကုဋီသဒ္ဒါလည်း အတောင်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏ ဥပလက္ခဏာ, မဇ္ဇာရီသဒ္ဒါလည်း အခြေ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏ ဥပလက္ခဏာတည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "မဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗာပိ၊ ပေ၊ ဩဒကဇာတိ သင်္ဂဟိတာ" စသည်ကို မိန့်လတ္တံ့။

ဂစ္ဆတိ-၏၊ [ဂဏ္ဍသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ၊ နဝသု ဝဏ္ဏမုခေသု သင်္ဂဟိ တဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုမုခသဏ္ဍာန်ကို၊ ထုလ္လစ္စယံဝတ္ထုံတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ကုက္ကုရ္ဒိဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ကာကုကပေါတာ ဒိဘေဒါ-ကျီး, ခိုအစရှိသောအပြားရှိသော၊ ပက္ခိဇာတိ-အတောင်ရှိသောငှက်တို့၏ ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ- ထိုပက္ခိဇာတ်၌လည်း၊ ပေ၊ မစ္ဆာရိဂ္ဂဟဏေန- ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ရက္ခသုနခ မင်္ဂုသဂေါဓာဒိဘေဒါ-ရှည့်, မြွေပါ, ဖွတ် အစရှိ သော အပြားရှိသော၊ စတုပ္ပဒဇာတိ-အခြေ ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ-ထိုစတုပ္ပဒဇာတ်၌လည်း၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပါရာဇိကောတိ-ကား၊ ပရာဇိတော-ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၊ ပရာဇယံ-ဆုံးရှုံးခြင်းသို့၊ အာပန္နော-ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယံ ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ- ဤပါရာဇိက သဒ္ဒါသည်၊ သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသု-သိက္ခာပုဒ်, အာပတ်,ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝတ္တတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်, အာပတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ အဋ္ဌာနမေတံ အာနန္ဒ၊ ပေ၊ သမူဟနေယျာတိ-ယျ ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သိက္ခာပဒေ-သိက္ခာပုဒ် ဟူသောအနက်၌၊ ဝတ္တမာနော-ဖြစ်သော ပါရာဇိက သဒ္ဒါကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [အာနန္ဒ-နှာ၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင်အခွင့်ကြောင့်၊ တထာဂတော-သည်၊ ဝဇ္ဇီနံ ဝါ- ဝဇ္ဇီတိုင်းသားတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ဝါ- ဝဇ္ဇီတိုင်းသားတို့၏ သားတို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ သာဝကာနံ-တို့ဖို့၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပါရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ-သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမူဟနေယျ- ပယ်နုတ်ရာ၏၊ ဧတံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ-သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ (ဒေသာ-ဤအခွင့်သည်၊) အနဝကာသော-သင့်သော အခွင့်မဟုတ်၊...ဤသိက္ခာပုဒ်၏ ဒုတိယ အနုပညတ်ပါဠိတော်။]

ပါရာဇိကော။ ။ သိက္ခာပုဒ်နှင့် အာပတ်ကို ဟောရာ၌ "ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကံ, (သိက္ခာပဒံ), ပါရာဇိကာ (အာပတ္တိ)" ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓ်ပြု၊ [ပရာ+ဇိ+ဏျ၊ ကာရိတ်ကျေ၊] ထို့ကြောင့်"ပရာဇေတိ တသ္မာ ပါရာဇိကံတိ (ပါရာဇိကာတိ) ဝုစ္စတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောရာ၌ "ပရာဇီယတေတိ ပါရာဇိကော"ဟု ဟေတုကမ္မသာဓ်ပြု၊ ထို့ကြောင့် "ပါရာဇိကောတိ- ပရာဇိတော" ဟုဖွင့်သည်၊"ပရာဇိတော" ဟုပြီးပြီးမှ ပ၏ အကို အာဝုဒ္ဓိ, တကို ကပြု၍ "ပါရာဇိကော" ဟု ပြီးသည်၊ "ပရာဇယံ အာပန္နော"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ [ပရာဇိတသဒ္ဒေါ (ကို) ဥပသဂ္ဂဿ ဝုဒ္ဓိံ ကတွာ တကာရဿ စ ကကာရံ ကတွာ ပါရာဇိကောတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ- ပါရာဇိကောတိ ပရာဇိတောတိ၊-သာရတ္ထ။]

အာပတ္တိံ တွံ၊ပေ၊ ပါရာဇိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာပတ္တိယံ-အာပတ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တမာနေ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) [ဘိက္ခု-ရဟန်း၊တွံ-သည်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကာ မည်သော၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊] နှ မယံ၊ပေ၊ ပါရာဇိကောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်၌၊ဝတ္တမာနော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [မယံ-တို့သည်၊ နှ ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိကမကျကုန်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အဝဟရေယျ-ခိုးယူပြီ၊ သော-သည်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျ၏၊] ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျာတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဓမ္မေ-ဓမ္မဟူသောအနက်၌၊ (ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ-သည်၊) ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်သေး၏၊ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့တွင်၊ ကတ္ထစိ-အချို့ ပါဠိရပ်၌၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ-၏၊) ကတ္ထစိ-၌၊ သိက္ခာပဒမေဝ-ကို သာ၊ ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုဓမ္မအနက်ကို၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗော-ထိုက်။

တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်, အာပတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌စပ်၊) ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ အတိက္ကမတိ-လွန်ကျူး၏၊ တံ-ထိုလွန်ကျူးသော ရဟန်းကို၊ ပရာဇေတိ-ဆုံးရှုံးစေတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (လွန်ကျူးသော ရဟန်းကို ဆုံးရှုံးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကန္တိ-ကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ကား၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ယော-သည်၊ နံ-ထိုအာပတ်သို့၊ အဇ္ဈာပဇ္ဇတိ-လွှမ်းမိုး၍ရောက်၏၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ (ထိုအာပတ်ကို လွှမ်းမိုး၍ ရောက်သော ရဟန်းကို)၊ ပရာဇေတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အာပတ်သို့ လွှမ်းမိုး၍ ရောက်သော ရဟန်းကို ဆုံးရှုံးစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရာဇိတော-ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီ၊ ပရာဇယံ-ဆုံးရှုံးခြင်းသို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

ဟိ-မှန်၊ ဧတမေဝ အတ္ထံ-ဤအနက်ကိုပင်၊ ("ဤအာပတ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရာဇိတ ပရာဇယမာပန္နဖြစ်၏" ဟူသော ဤအနက်ကိုပင်၊) သန္ဓာယ-၍၊ **ပရိဝါရေပိ**- ပရိဝါပါဠိတော်၌လည်း၊ ပါရာဇိကန္တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရဧဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ယံ-အကြင်အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ပါရာဇိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို

ယထာတထံ–မဖောက်မပြန်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သုဏောဟိ–နားထောင်လော၊ ဟိ–အကြင့်ကြောင့်၊ (တံ့သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ဝိတိက္ကမန္တော–သော၊ (တံ) အာပတ္တိံ စ–သို့လည်း၊ အာပန္နော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊) သဒ္ဓမ္မာ– သူတော်ကောင်းတရားဟူသော သာသနာတော်မှ၊ စုတော–ရွေ့ရှားသည်လည်းကောင်း၊ ပရဒ္ဓေါ–ချွတ်ချော်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဋ္ဌောစ–လျှောကျသည်လည်းကောင်း၊ နိရာကတော–ကင်းကွာအောင်ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း (ဟောတိ)၊ [“နိ+အာ+ ကတော” ဟု သက္ကတ၌ရှိ၏၊ “နိရက်တော”ကားပါဠ်ပျက်၊) တဟိ– ထိုပါရာဇိက ကျသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ သံဝါသောပိ–သံဝါသသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ဣတိ – ဤ ပါရာဇိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

ဟိ–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤဂါထာ၌၊ အတ္ထော၊ တံ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ဝိတိက္ကမန္တော–ကျူးလွန်သော၊ (တံ) အာ ပတ္တိံ စ၊ ပေ၊ ဣတိ–ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ **တေန ဝုစ္စတိ**တိ–ကား၊ [ပါဠိတော်၌ “တေန ဝုစ္စတိ ပါရာဇိကော ဟောတိ” မှ တေန ဝုစ္စတိကို ဆိုသည်၊] ယေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ အဿမဏော– သည်၊ အသကျပုတ္တိယော– သည်၊ သာသနတော– မှ၊ ပရိဘဋ္ဌော– လျှောကျသည်၊ ဆိန္နော– အကြား၌ ပြတ်သည်၊

တေဓမဝ ဟိ အတ္တံ သန္ဓာယ။ ။ တံ အာပတ္တိံ အာပန္နော ပုဂ္ဂလော ပရာဇိတော ဟောတိ ပရာဇယံ အာပန္နောတိ ဧတမတ္တံ သန္ဓာယ– အာပတ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရာဇိတ ပရာဇယမာပန္န ဖြစ်၏ဟူသော ဤအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ ပရိဝါ ပါဠိတော်ဝယ်“ ပါရာဇိကန္တိ ယံ ဝုတ္တံ” စသောဂါထာကို မိန့်တော်မူသည်၊ ထိုဂါထာသည် အာပတ်၏ ပါရာဇိက အမည်ရပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသော ဂါထာ ဖြစ်သော်လည်း သန္ဓာယ ဘာသိတအနက်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါရာဇိက အဖြစ်တည်း၊ မှန်၏–“စုတောပရဒ္ဓေါ” စသော ပုဒ်တို့သည် ပါရာဇိကကျသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြသောပုဒ်များတည်း၊ ထိုပုဒ်များတွင် “သာသနာတော်မှ ရွေ့လျောရပြီ” စသည်ကိုဆိုသဖြင့် “သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီ, ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ရောက်ပြီ” ဟူသော ပရာဇိတော ပရာဇယံ အာပန္နောအနက်ကို သိရသည်–ဟူလို။

ဂါထာဖွင့်။ ။ အယံ ဟိ ပရိဝါရဂါထာယ အတ္ထော–ယဒိဒံ ပုဂ္ဂလာပတ္တိ သိက္ခာပဒ ပါရာဇိကေသု (တို့တွင်) အာပတ္တိပါရာဇိကံနာမ ဝုတ္တံ...ဤအဖွင့်ကြည့်၍ “ယံ–အကြင်အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို” ဟု ပေးသည်၊ ဝိမတိ၌ “အာပတ္တိရူပံ ပါရာဇိကံ”ဟု ဖွင့်၏၊ အာပတ္တိပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “ပါရာဇိကံ” ဟူသောနပုလ္လိင်နှင့် လိုက်လျောအောင် “ရူပံ” ထည့်ခြင်းတည်း၊ ကြွင်းပုဒ်များကို နိဿယအတိုင်း သိနိုင်လောက်ပြီ၊ [ယသ္မာ ပရာဇိတော ဟောတိ၊ တေန တသ္မာ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတီတိ။– ပရိဝါအဋ္ဌကထာ့မှ ယူထားသော သာရတ္ထဋီကာ။]

[အန္တရာခဏ္ဍိတော– အသက်မကုန်မီအကြား၌ သာသနာ နှင့် အဆက်ပြတ်သည်။] ပရာဇိတော–ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေန– ကြောင့်၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ကိန္တိ–အဘယ်သို့လျှင်၊ (ဝုစ္စတိ–နည်း၊) ပါရာဇိကော ဟောတီတိ– ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ–၏။)

ဧတ္ထ– ဤကေကမ္မအစရှိသည်၌၊ (ဘိက္ခူ–တို့သည်၊) သဟ–အတူတကွ၊ ဝသန္တိ – နေကြရကုန်၏၊ ဝ ါ– ဖြစ်ကြကုန်၏၊ [သဟ ဝသန္တိ – သဟ ပဝတ္တန္တိ (ယောဇနာ)။] ဣတိ–ကြောင့်၊ (ရဟန်းတို့ အတူတကွနေရာဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သော–ထိုကေကမ္မအစရှိသည်သည်၊) **သံဝါသော**– သံဝါသမည်၏၊ တံ–ထိုသံဝါသကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **သံဝါသော နာမာတိ**–နာမဟူ၍၊ ဝတ္တာ–၍၊ ကေကမ္မန္တိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–မူပြီ၊ တတြ–ထိုကေကမ္မ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ ယောဇနာယ– ပုဒ်တို့ကိုယှဉ်စေခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ဝဏ္ဏနာ–အနက်အဖွင့်တည်း၊ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ–သော၊ သံဃကမ္မံ–သံဃကံသည်၊ သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟိ–တစ်သိမ်တည်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ ပကတတ္တေဟိ–ပကတတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ပင်ကိုသဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ– တို့သည်၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ–ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဧကကမ္မံ နာမ**– မည်၏၊ တထာ– တူ၊ ပဉ္စဝိဓောပိ– သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော– သည်၊ ဧကတော– တည်း၊ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ– ရွတ်ပြထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

ပကတတ္တေဟိ။ ။ပကတော + အတ္တာ ယေသံတိ ပကတတ္တာ၊ ယေသံ–တို့၏၊ ပကတော–အစ၌ပြုအပ်သော+အတ္တာ–သဘောသည်၊ အတ္ထိ, ဣတိ တေ ပကတတ္တာ၊ ပါရာဇိက ကျသူနှင့် ဥက္ခိတ္တကပုဂ္ဂိုလ် ၃ယောက်သည် အစ ပထမ၌ ပြုအပ်သော သဘော (နဂို သဘော) မရှိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "ပကတတ္တ" အရ ပါရာဇိကကျသူနှင့် ဥက္ခိတ္တက ၃ယောက်မဟုတ်သော ရဟန်းများကို ယူ၊ [ပကတတ္တာနာမ ပါရာဇိကံ အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တကာစ။]

ဧကတော ကတ္တဗ္ဗတ္တာ။ ။ဤပဟိတ်မျိုးကို ဧကကမ္မနာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသောကြောင့် "နာမလာဘဟိတ်" ဟု ရှေးဆရာတို့ ခေါ်ကြသည်၊ ဧကကမ္မသဒ္ဒါ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော "သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်" လည်းဟုတ်၏၊ "ဧကတော+ကတ္တဗ္ဗံတိ ဧကကမ္မံ" ဟု ပြု၊ အပလောကန, ဉတ္တိ, ဉတ္တိဒုတိယ, ဉတ္တိစတုတ္ထဟူသော သံဃကံ ၄ မျိုးတည်း။ [ဧကကမ္မံပုဒ်သည် နိစ္စသမာသ်ဖြစ်၍ "ဧကတော+ကတ္တဗ္ဗံ" ဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်လုပ်ရသတဲ့။] "ကေကမ္မံ တစ်ပေါင်းတည်းပြုအပ်သည်"ဟု ကြိယာပဓာန ထင်မှတ်မည်စိုး၍ "ဧကကမ္မံ နာမ" ဟု နာမသဒ္ဒါ ထည့်၍ မိန့်သည်၊ ကြိယာပဓာန မဟုတ်, နာမည်ဒြဗ်ကို ဟောသော ဒဗ္ဗဝါစက သဒ္ဒါဖြစ်သည်–ဟူလို။

[ဧကုဒ္ဒေသော နာမ၌လည်း နည်းတူ။]

ကေုဒ္ဒေသော နာမ– မည်၏၊ ပန– ကား၊ ပညတ္တံ– ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ သဗ္ဗေဟိပိ–န်သော၊ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ– တို့သည်၊ သမံ– အညီအမျှ၊ ဝါ–တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော– ကောင်းစွာကျင့်ကြံသင်အံ မေးမြန်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **သမသိက္ခာ နာမ** (သမသိက္ခတာ နာမ) – မည်၏။

တထာ၊ ပေ၊ ကေုဒ္ဒေသော နာမ။ ။တထာဖြင့် "သိမာ ပရိစ္ဆိန္နေဟိ ပကတတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ" ကို ညွှန်ပြသည်၊ "တထာ–ထို့အတူ" ဟု ပေးသော်လည်း ဥပမာဇောတက မဟုတ်, အတိဒေသတည်း၊ "ဧကတော+ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ ကေုဒ္ဒေသော" ဟုပြု။

သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော။ ။ ဤဟိတ်လည်း သမသိက္ခာ၏ နာမလာဘဟိတ် (သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်) ပင်တည်း၊ ဤဟိတ်မျိုး၌သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ကို ဟောသော တ္တ–တာ–တ္တန ပစ္စည်းဖြစ်စေ, ဘာဝဖြစ်စေ ပါရိုးဖြစ်၏၊ ရှေ့ ၂ ဝါကျ၌ တ္တ ပစ္စည်းပါ၍ ဤ၌ ဘာဝပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါသည်၊ ထိုဟိတ်ဖြင့် "သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ သမံ+သိက္ခာ သမသိက္ခာ" ဟုပြုစေလိုသည်၊ ယခု ပါဠိ အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌"သမသိက္ခတာ" ဟုရှိသည်မှာ မကောင်းလှ၊ ဋီကာတို့လည်း မဖွင့်ကြ၊ ရှေးဆရာတို့ကမူ တာပစ္စည်းကို သွတ္ထဟု ကြံ၍ "သမသိက္ခာယေဝ+သမသိက္ခတာ" ဟု ပြုကြသည်။

သမံ သိက္ခိတဗ္ဗ။ ။"သမံတိ သဒ္ဓိံ၊ ဧကပ္ပကာရေန ဝါ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ လဇ္ဇီဟူသမျှတို့ အတူတကွ, တစ်နည်း–သူကတစ်မျိုး ငါကတစ်ဖုံမဟုတ်ဘဲ "ဧကပ္ပကာရ–တစ်ခုတည်းသော အဖို့အားဖြင့်" ဟူလို၊ "သဒ္ဓိံ–အတူတကွ" ဟူရာ၌ ကျင့်မှုသင်မှုအားဖြင့်တူမျှသည်ကို ဆိုလိုသည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝကိုလည်း "အနတိက္ကမနဝသေန ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာစ" ဟု ဝိသေသန ၂ ခုထည့်၍ ဋီကာဖွင့်၏၊ အနတိက္ကမနဝသေနဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်ကို မကျူးလွန်သောအားဖြင့် "ကျင့်ခြင်း"ဟူ သော သိက္ခဓာတ်၏ အာစရဏအနက်ကိုပြ၏၊ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာဖြင့် "သိက္ခ–ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ" ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့်အညီ"သင်ခြင်း"ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ "သမသိက္ခာ–လဇ္ဇီဟူသမျှတို့ အတူတကွ (တစ်မျိုးတည်းအားဖြင့်) ကျင့်ထိုက် သင်ယူပို့ချထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်များ" ဟုဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ "ဧကတော ကတ္တဗ္ဗတ္တာ, ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ" တို့၌ တဗ္ဗပစ္စည်း၏ကတ္တားကို "ပကတတ္တေဟိ" ဟု ပါရာဇိက မကျသော ဥက္ခိတ္တကလည်း မဟုတ်သော ဘိက္ခုတို့ကို ပြခဲ့၏၊ ထိုသို့ ပြခြင်းမှာ ဥပုသ်ကံစသော ကံနှင့်ဆိုင်ရာဖြစ်၍ ထိုကံများ၌ဝဒ္ဒနီယ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော ပါရာဇိက–ဥက္ခိတ္တကတို့ မပါရသောကြောင့်တည်း၊ ထိုကံများ၌ အလဇ္ဇီပါနေသော်လည်း ကံမပျက်ပေ၊ သိက္ခိတဗ္ဗ၏ ကတ္တားကိုးကား လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ" ဟု ပြ၏၊ ထိုသို့ပြခြင်းကား တို သိက္ခာပုဒ်တော်များကို အလဇ္ဇီတို့ မကျင့်ကြ, သင်လည်း မသင်လိုကြ, တချို့သိက္ခာပုဒ်များကို ဖျက်ပင်ဖျက်လိုကြသောကြောင့် လည်းကောင်း, လဇ္ဇီတို့သာ ကျင့်ကြ, သင်ယူပို့ချလိုကြသောကြောင့်တည်း။ [အလဇ္ဇီ၏ လက္ခဏာကို "သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ" စသည်ဖြင့် သိပါ။]

ဧတ္တ–ဤ ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်၌၊ [ဧတ္ထာတိ ပါဠိယံ၊ (ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီပါဠိ၌) အာဟာတိပဒေ အာဓာရော၊ (ယောဇနာ)။]. ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ–န်သော၊ လဒ္ဓိနော–တို့သည်၊ ဧတေသု ကမ္မာဒီသု–တို့၌၊ သဟ–ကွ၊ ဝသန္တိ–န်၏၊ ကောပိ– တစ်ပါးသော လဒ္ဓိကိုလည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ–ပြင်ပ၌၊ နုသန္ဒိဿတိ–မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တာနိ သဗ္ဗာနိပိ–ထိုကံအစရှိသော အလုံးစုံတို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ–တစ်ပေါင်းတည်းယူ၍၊ **ဧသော သံဝါသော နာမာတိ**–နာမဟူ၍၊ အာဟ–မူပြီ၊ [လဒ္ဓိတို့၏ အတူဖြစ်ရာချင်းဓာတ်တူသောကြောင့် "ဧသော သံဝါသော နာမ" ဟု ကေဝုစ် ဟောတော်မူသည်–ဟူလို၊] စ–ဆက်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရော– ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သော သံဝါသော–သည်၊ တေန ပုဂ္ဂလေန–ထိုပါရာဇိက ကပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ ပါရာဇိကော– သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ–ပါရာဇိက ကျပြီးသော၊ သောပုဂ္ဂလော–ကို၊ အသံဝါသောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ["နတ္ထိ သံဝါသောတေနာတိ အသံဝါသော" ဟုပြု၊ "တေန–နှင့် တကွ" ဟုပေး၊] ဣတိအယံ–ကား၊ ယောဇနာယ–နှင့် ၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ [ရှေ့သို့ ပြန်စပ်။]

၅၆။ ဧဝံ–သို့၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ–အကျဉ်း ရွတ်ပြအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ [ယောပန ဘိက္ခု–စသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊] ပဒါနုက္ကမေန–ပုဒ်စဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ–အကျယ် ဝေဖန်တော်မူပြီး၍၊ ["ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော" မှစ၍ အသံဝါသော တိုင်အောင် အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီး၍၊] ဣဒါနိ–၌၊ ပဋိသေဝေယျာတိ ဧတ္ထ–ဤပါဠ်၌၊ ယေန အာကာရေန–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပဋိသေဝန္တော–မှီဝဲသော ရဟန်းကို၊) ပဋိသေဝေယျာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တဿ အာကာရဿ–ကို၊ ဒဿနတ္ထံ–ငှာ၊ ပဋိသေဝတိ နာမာတိ–ဟူ၍၊ ဣဒံ မာတိကာပဒံ–ကို၊ ထပေတွာ–မူပြီး၍၊ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန အင်္ဂဇာတန္တိ–ဟူသော၊ ယံတံ–အကြင်စကားတော်ကို၊

နု ကောပိ။ ။သာမညသိက္ခာပဒေသု–အများနှင့် ဆက်ဆံ၍ သာမန်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝါ– တို့တွင်၊ ဣဒံ– ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ တယာ– သည်၊ နု သိက္ခိတဗ္ဗံ– မကျင့်ထိုက်၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အဗဟိကာတဗ္ဗတော–အပဉ္စမပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နု ကောပိ တတော ဗဟိ သန္ဒိဿတီတိ ဝုတ္တံ၊ (သာရတ္ထ)၊ ကောပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက, သမ္ဘာဝနာ သမုစ္စည်း၊ အများကို မဆိုထားဘိ, တစ်ပါးတလေမျှ အပြင်၌မတွေ့ရ–ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ "သမ္ဘာဝနာ" ဟု ဆို၏၊ တစ်ပါးတလေမျှ အပြင်၌ မတွေ့ရအောင် သိက္ခိတဗ္ဗဖြစ်သည် – ဟု သိက္ခာပုဒ်ကို မြှင့်တင်စေလိုဟန် တူသည်။

(ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုနိမိတ္တေန နိမိတ္တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ [အာဟဥ္စပ်၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ ဣတ္ထိယာဝေ–အမ၏သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ–သည်၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု–သည်၊ န–မဟုတ်သေး၊ မနုဿိတ္ထိယာ ဝေ စ–လူမ၏ သာလျှင်လည်း၊ (နိမိတ္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထု) န–သေး၊ စ–ဆက်၊ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာနံ–ရွှေငွေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိနမ္ဗိ–အမတို့၏လည်း၊ နိမိတ္တံ, ဝတ္ထုမေဝ– ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်ပင်၊ န ဟောတိ–မဟုတ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယံ ယံ–အကြင်အကြင်နိမိတ်သည်၊ ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တံ တံ–ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **တိဿော ဣတ္ထိယောတိအာဒိနာ**–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ယေသံ–အကြင် သတ္တဝါတို့၏၊ နိမိတ္တာနိ–တို့သည်၊ ဝတ္ထူနိ–ပါရာဇိကဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ တေ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဝတွာ–၍၊ **မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ**တိအာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ တာနိ ဝတ္ထူနိ–ထိုပါရာဇိကဝတ္ထုတို့ကို၊ အာဟ–မူပြီ။

တတ္ထ–ထို မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တိဿော–၃ယောက်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော–အမတို့လည်းကောင်း၊ တယော–န်သော၊ ပဏ္ဍကာ–ပဏ္ဍုက်တို့လည်းကောင်း၊ တယော–ကုန်သော၊ ပုရိသာ–အထီးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပါရာဇိကဝတ္ထူနံ–ဖြစ်ကုန်သော၊ နိမိတ္တာနံ–တို့၏၊ နိဿယာ–မှီရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါဒသ–န်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ တေသု–ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ ဣတ္ထိပုရိသာ–အမ အထီးတို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာ ဧဝ–ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ပဏ္ဍက ဥဘတောဗျဥ္ဇနကဘေဒေါ–ပဏ္ဍုက်အထူးအပြား, ဥဘတောဗျည်းအထူးအပြားသည်၊ **ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ**–ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကအဖွင့်၌၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ, ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကအဖွင့်၌၊] ပါကဋ္ဌော–ထင်ရှားသည်၊ ဘဝိဿတိ–တ္တံ့၊ စ–ဆက်၊ **မနုဿိတ္ထိယာ၊ ပေ၊ ပဋိသေဝန္တဿ ဿာတိ** ဧတ္ထ– ၌၊ မနုဿိတ္ထိယာ–၏၊ တီသု မဂ္ဂေသု–တို့၌၊ ဣတိ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [တယော မဂ္ဂေ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်ပါ–ဟူလို၊]

န ကေဝလံ၊ ပေ၊ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝ။ ။“န ကေဝလံ ဣတ္ထိယာ ဝေ နိမိတ္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထု” ပါဌ်ဖြင့် “ဥဘတောဗျည်း, ပဏ္ဍုက်, ပုရိသတို့၏ နိမိတ်လည်း ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၏” ဟု ပြ၏၊ န စ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝပါဌ်ဖြင့် “အမနုဿိတ္ထိ, တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ, အမနုဿဥဘတော ဗျဥ္ဇနကတို့၏ နိမိတ်လည်း ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၏” ဟုပြ၏။

ဝတ္ထုမေဝ န ဟောတိ။ ။ရွှေမိန်းမရုပ် ငွေမိန်းမရုပ်တို့၏ နိမိတ်အရုပ်လည်း “နိမိတ္တ” ဟု အမည်ရသောကြောင့် ပါရာဇိကဝတ္ထုလားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိရကား “ဝတ္ထုမေဝ န ဟောတိ” ဟု ဓဝန္ဒင့်တကွ မိန့်သည်၊ ထိုမိန်းမရုပ်တို့၏ နိမိတ်ကား “ပါရာဇိကဝတ္ထုလေလား” ဟု လျှဉ်းပါးဖွယ် ...ဦး–ဟုလို။

သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဒွေ့ မဂ္ဂေပုဒ် တို့၌၊ ဓဝံ–ဤအတူတည်း။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗေ ဧဝ–နှ်သော၊ ဧတေ (မဂ္ဂါ)–ဤမဂ်တို့သည်၊ [သမတ္တိံသ မဂ္ဂါ မောဟန္တိ၌ သာမညကတ္တားစပ်။] မနုဿိတ္တိယာ–၏၊ တယော မဂ္ဂါ– ၃ မဂ်တို့ လည်းကောင်း၊ အမနုဿိတ္တိယာ–လူနှင့်တူသော ဘီလူးမ, နတ်မ၏၊ တယော မဂ္ဂါ– တို့ လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ–၏၊ တယော မဂ္ဂါ–တို့လည်းကောင်း၊ဣတိ– သို့၊ နဝ–၉မဂ်တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကာဒီနံ–လူဥဘတောဗျည်း အစရှိသူတို့၏၊ နဝ–တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿပဏ္ဍကာဒီနံ–တို့၏၊ ဒွေဒွေ–တို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဆ–တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿပုရိသာဒီနံ–တို့၏၊ တထာ–ထို့အတူ ၆ မဂ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သမတ္တိံသ–အမျှသုံးဆယ်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ နိမိတ္တသခါတေသု–နိမိတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတေသု–ဤမဂ်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော မဂ်၌၊ အတ္တနော–၏၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ– နှမ်းတစ်စေ့ခန့်ကိုလည်း၊ ပဝေသေတွာ–သွင်း၍၊ မေထုနံ ဓမ္မံ–ကို၊ ပဋိသေဝန္တော– မှီဝဲသော ရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကံ–သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏။

၅၇။ ပန–ဆက်၊ အာပဇ္ဇန္တော–သော်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သေဝနစိတ္တေနေဝ–မှီဝဲ ကြောင်း စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ (မှီဝဲလိုသော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်)၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ ဝေန– ထိုမှီဝဲကြောင်း စိတ်နှင့်၊ ဝိနာ–ကင်း၍၊ န (အာပဇ္ဇတိ) –မရောက်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံလက္ခဏံ–ထို အမှတ်အသားကို၊ ဒဿေန္တော–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ **ဘိက္ခုဿ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ** အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို **ဘိက္ခုဿ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေ** အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **ဘိက္ခုဿာတိ**–ကား၊ မေထုန သေဝနကဿ– မေထုန်မှီဝဲသော၊ ဘိက္ခုဿ–၏၊ **သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ** (ဧတ္ထ)– ဤပါဌ်၌၊ (သေဝနစိတ္တန္တိ–ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊) ဘုမ္မတ္ထေ–သတ္တမီဝိဘတ် အနက်၌၊ ပစ္စတ္တဝစနံ– ပဌမာ ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ သေဝနစိတ္တေ–မှီဝဲကြောင်းစိတ်သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ– ရှေးရှုတည်လသော်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [အနက်တူ ပုဒ်တို့သည် ဝိဘတ်တူမြဲဖြစ်၏၊ သေဝနစိတ္တံ၌ကား ပဌမာဝိဘတ် ဖြစ်နေ၍ ဝိဘတ်မတူသောကြောင့် "ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ" ဟုမိန့်သည်။]

ဝစ္စမဂ္ဂံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿာတိ–ကား၊ ယေန မဂ္ဂေန–အကြင်လမ်းပေါက် ဖြင့်၊ ဝစ္စံ–ကျင်ကြီးသည်၊နိက္ခမတိ–ထွက်၏၊ တံ မဂ္ဂံ–ထိုလမ်းပေါက်သို့၊ အတ္တနော၏၊ အင်္ဂဇာတံ– သော၊ ပုရိသနိမိတ္တံ– ကို၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ– ခန့်လည်း၊ ပဝေသေန္တဿ– သွင်းသော ရဟန်း၏၊ **အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ**–ကား၊ ပါရာဇိကာ–ကံမည်သော၊

အာပတ္တိ–သည်၊ အသ–ဖြစ်၏၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ **အာပတ္တိ**တိ–ကား၊ အာပဇ္ဇနံ–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ("အာပဇ္ဇနံ အာပတ္တိ" ဟုပြုပါ–ဟူလို၊) **ပါရာဇိကဿာ**တိ–ကား၊ ပါရာဇိကမ္မေဿ–ပါရာဇိက အာပတ်သို့၊ (အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊) သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသေနယော၊ ဤ နည်းတည်း၊ [အာပတ္တိသံယာဒိသေသဿ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း ၂ နည်းပေးပါ –ဟူလို။]

၅၈။ ဧဝံ–သို့၊ သေဝနစိတ္တေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝေသေန္တဿ– သွင်းသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိံ–ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံပဝေသနံနာမ–ထိုသွင်းခြင်းမည်သည်၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ အတ္တုပက္ကမေနေဝ–မိမိလုံ့လဖြင့်သာလျှင်၊ နဟောတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ ပရူပက္ကမေနာပိ– သူတစ်ပါးလုံ့လဖြင့်လည်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်သေး၏၊ စ–ဆက်၊ တတြာပိ–ထိုသူတစ်ပါးလုံ့လဖြင့် ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ သာဒယန္တဿေဝ– သာယာသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဋိသေဝနစိတ္တသမင်္ဂိဿ (ဝေ)–မှီဝဲကြောင်းစိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း၏သာလျှင်၊ [သာဒယန္တဿကိုပင် "ပဋိသေဝန စိတ္တသမင်္ဂိဿ" ဟု ထပ်ဖွင့်၊] အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတရဿ–အခြားရဟန်း၏၊ [မသာယာသော ရဟန်း၏–ဟူလို၊] (အာပတ္တိ–သည်၊ နဟောတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာ– သဒ္ဓါဖြင့် ရဟန်းပြုခဲ့ကုန်သော၊ ယေကုလပုတ္တာ– အကြင်အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မာပဋိပန္နကာ–ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရူပက္ကမေန – ဖြင့်၊ ပဝေသနေ – သွင်းခြင်းသည်၊ သတိပိ–ရှိပါသော်လည်း၊ နသာဒယန္တိ–မသာယာကုန်၊ တေသံ–ထိုအမျိုးကောင်းသားတို့ကို၊ ရက္ခဏတ္ထံ–ငှာ၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿိတ္ထိံ** အာဒိံ– ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ – ထိုဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿတ္ထိံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဋိပက္ခံ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ [သီလပျက်ခြင်းကို–ဟူလို၊] (တစ်နည်း) ပဋိက္ခံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူအဖော်ကို၊ အတ္ထယန္တိ ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ပစ္စတ္ထိကာ**–ကတို့မည်၏၊ ဘိက္ခူ ဧဝ–ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့တည်း၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ**–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသောရန်သူရဟန်းတို့၊

ဟောတီတိ အတ္ထော။ ။ပါရာဇိကဿကို "ပါရာဇိကာ+အဿ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အဿကို "ဟောတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အဿတတ်နောင် တိဝိဘတ်ကို ဓာတွန်နှင့်တကွ ချေ၍ကြိယာဖြင့် "အဿ"ပြုဟု ကြံသင့်၏၊ ရူပသိဒ္ဓိ၌ကား ဧယျန့်တကွ ဓာတွန်(သ်)ကို သပြုသည်။

ဇတေ–ဤဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ ဟူသော အမည်သည်၊ ဝိသဘာဂါနံ–သဘောမတူကုန်သော၊ ဝေရိဘိက္ခူနံ–ရန်သူရဟန်းတို့၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း။

မနုဿိတ္ထိံ ဘိက္ခုဿ သန္တိကေ အာနေတွာတိ–ကား၊ ဣဿာပကတာ–ဣဿာသည် ပင်ကိုသဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–ဣဿာသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ နာသေတုကာမာ–ဖျက်ဆီးလိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာမိသေန–ဆွမ်းစသော အာမိသဖြင့်၊ ဥပလာပေတွာဝါ–ဖြားယောင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ မိတ္တသန္ထဝဝသေနဝါ– မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဣဒံ ကိစ္စံ–ကို၊ ကရောဟိ–ပြုပေးပါလော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ–၍၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မနုဿိတ္ထိံ– ကို၊ ရတ္တိဘာဂေ–ညဉ့်အဖို့၌၊ တဿ ဘိက္ခုဿ–၏၊ ဝသနောကာသံ–နေရာအရပ်သို့၊ အာနေတွာ–ဆောင်၍၊ **ဝစ္စမဂ္ဂေန အင်္ဂဇာတံ အဘိနိသီဒေန္တီတိ**– ကား၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ဟတ္ထပါဒသီသာဒီသု–လက်, ခြေ,ဦးခေါင်းအစရှိသည်တို့၌၊ သုဂ္ဂဟိတံ–ကောင်းစွာကိုင်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ နိပ္ပရိပ္ဖန္ဒံ– လှုပ်ရှားခြင်းမရှိအောင်၊ (မလှုပ်နိုင်အောင်၊) ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ တဿ ဘိက္ခုနော–၏၊

ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ။ ။"ပတိ+အတ္ထိကာ" ဟုခွဲ၊ အတ္ထဓာတ်သည်၊ ယာစ–တောင်းရမ်းခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ တောင်းရမ်းဟူသည် အလိုရှိခြင်းတည်း၊"ပတိ"ကား အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ဝါမာဒါန– ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "ဆန့်ကျင်ဘက်" ဟူရာ၌ "သီလပျက်ခြင်းဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်, မိမိဖျက်ဆီးလိုသော ရဟန်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (မိမိကိုကူညီမည့်အဖော်) " ဟု ၂ မျိုးဖွင့်၏၊ ထို၂မျိုးလုံးအလိုရှိသော ရဟန်းကို "ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိက" ဟု ခေါ်သည်၊ အတ္ထိကာ၌ အတ္ထဓာတ်, ဏျကို အကပြု၍ အကို ဣပြုဟုကြံ၊ ရာဇ ဓာရစသည်ဖြင့် ပစ္စတ္ထိကများစွာရှိ၍ "ဘိက္ခု" ဟု ဝိသေသနပြုသောကြောင့်"ဘိက္ခူနံ+ ပစ္စတ္ထိကာ"ဟု ကမ္မဓာရဲပြုရသည်၊ "ဘိက္ခုဿ+ပစ္စတ္ထိကာ" ဟု ပြုလျှင်ကား ရာဇစသည်တို့လည်း ရဟန်း၏ ရန်သူဖြစ်သောကြောင့် ထိုသူတို့ပါ ယူရမည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်မပြုရ၊ [ပဋိပက္ခ အတ္ထယန္တီတိ သိက္ခာကာမာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိပက္ခံ (ဒုဿီလဘာဝံ) အတ္ထယန္တီတိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ အတ္တနော ဝေရိပုဂ္ဂလဿပန ပဋိပက္ခဘူတံ ကဉ္စိ အမိတ္တံ (အတ္တနော သဟာယ ဘာဝံ မုပဂစ္ဆန္တံ) အတ္ထယန္တိ ဂဝေသန္တီတိ ဧဝမေတ္ထအတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။– သာရတ္ထ။]

ဣဿာပကတာ။ ။ "ဣဿာယ–သည်+အပ–ပင်ကိုသဘောမှကင်းအောင်+ကတာ– ပြုအပ်သူတို့" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ အပကတာကို "အဘိဘူတာ" ဟု ဖွင့်ခြင်းကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ သူတစ်ပါးတို့၏ လာဘသက္ကာရ ပေါများသည်ကို သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ဣဿာ၏ အလွှမ်းမိုးခံနေသူတို့–ဟူလို။

အင်္ဂဇာတံ- ကို၊ အဘိနိသီဒေန္တိ- ဖိ၍ထိုင်စေကြကုန်၏၊ သမ္ဗယောဇေန္တိ- တကွယှဉ်စေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ဝစ္စမဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ ယောဇေန္တိ။] သော စေတိ အာဒိသု-သော စေအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သော .ဘိက္ခု-သည်၊ ဝစ္စမဂ္ဂဗ္ဘန္တရံ-ဝစ္စမဂ်အတွင်းသို့၊ အတ္တနော-၏၊ အင်္ဂဇာတသ-ကို၊ ပဝေသနံ-သွင်းခြင်းကို၊ စေ သာဒယတိ-အကယ်၍ သာယာအံ့၊ စေ အဓိဝါသေတိ-အကယ်၍ သည်းခံနေအံ့၊ တသ္မိံ ခဏေ-ထို သွင်းဆဲခဏ ၌၊ သေဝနစိတ္တံ-မှီဝဲကြောင်းစိတ်ကို၊ စေဥပဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍ ဖြစ်စေအံ့၊ ပဝိဋ္ဌံ- သွင်းပြီးခြင်းကို၊ စေသာဒယတိ-အံ့၊စေ အဓိဝါသေတိ-အံ့၊ ပဝိဋ္ဌကာလေ-သွင်းပြီးရာ အခါ၌၊ သေဝနစိတ္တံ-ကို၊ ဇံစ ဥပဋ္ဌာပေတိ-အံ့၊ ဌိတံ-တန့်ရပ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ ဌာနပ္ပတ္တကာလေ-တန့်ရပ်ခြင်းသို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိသမယေ- သုက်လွှတ်ရာအခါ၌၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒရဏံ- နုတ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ နီဟရဏကာလေ-နုတ်ရာအခါ၌၊ ပေ၊ ဖံ-သို့၊ စတူသု ဌာနေသု-လေးဌာနတို့၌၊ သာဒယန္တော-သာယာသောရဟန်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝေရိသမဏေဟိ-ရန်သူ ရဟန်းတို့သည်၊ ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နလဘတိ-မရ၊ ပါရာဇိကာပတ္တိမေဝ-ဇိကအာပတ်သို့သာ၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ- ဤ ၄ ဌာနတို့ကို၊ သာဒယန္တော-သာယာသော ရဟန်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ ယထာ-အာပတ်သို့ ရောက်သကဲ့သို့၊ ဖံ-တူ၊ပုရိမံ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ ဇကံ-တစ်ဌာနကို၊ အသာဒယိတွာ-၍၊ တီဏိ-၃ ဌာနတိုကို၊ သာဒယန္တောပိ- သာယာသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ- ၂ ဌာနတို့ကို၊ သာဒယန္တောပိ-လည်းကောင်း၊ တီဏိ-၃ ဌာန တို့ကို၊ အသာဒယိတွာ-၍၊ ဇကံ-ကို၊ သာဒယန္တောပိ- လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိဇံယေဝ-အာပတ်သို့ရောက်သည်သာ၊ ပန-ကား၊ သဗ္ဗသော-အားဖြင့်၊ အသာဒယန္တော -သော၊ အာသိဝိသမုခံ-လျင်မြန်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေ၏ခံတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌဝိယ-သွင်းအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရကာသုံ-မီးကျီးတွင်းမီးကျီးစုသို့၊ ပဝိဋ္ဌဝိယ စ-လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ၊). ပဝိဋ္ဌံ-သွင်းအပ်သော၊ အင်္ဂဇာတံ-ကို၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သော ရဟန်းသည်၊

ပဝေသနစသည်။ ။ပဝုဗ္ဗ ဝိသ, ကာရိတ်ဏေ, ယုပစ္စည်းဖြင့်"ပဝေသန- ဝင်စေခြင်း" သဒ္ဒတ္ထ "သွင်းခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်၏၊ အဖျားမှ အရင်းထိအောင် သွင်းခြင်းကို "ပဝေသန" ဟု လည်းကောင်း, ထိုသို့ သွင်း၍ အစွမ်းကုန် ဝင်ခြင်းကို "ပဝိဋ္ဌ"ဟုလည်းကောင်း[ပဝိဋ္ဌ၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟော။] ထိုသို့ သွင်းပြီး၍ မနုတ်သေးဘဲ တန့်ရပ်ခြင်းကို "ဌိတ" ဟု လည်းကောင်း, အဖျားထိအောင် နုတ်ခြင်းကို "ဥဒ္ဓရဏ"ဟုလည်းကောင်း ခွဲခြားပါ။

နာပဇ္ဇတိ–အာပတ်သို့ မရောက်၊ တေန–ကြောင့်၊ **ပဝေသနံ န သာဒယတိ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓရဏံ နသာဒယတိ၊ အနာပတ္တီ**တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝရူပံ– သော၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကာ–အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ ကာယေ စ–၌လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေ စ–၌လည်းကောင်း၊ အနပေက္ခ–ငဲ့ကွက်ခြင်းလည်းမရှိသော၊ (ကြမ်ပုဂ္ဂလံ၌စပ်၊ သဗ္ဗာယတနာနိ – စက္ခုစသော အလုံးစုံသော အာယတနတို့ကို၊ ဖောဒသဟိ– န်သော၊ အဂ္ဂိဟိ – ရာဂအစရှိသောမီးတို့သည်၊ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ စ– ထက်ဝန်းကျင်တောက်လောင်အပ်သည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ပဿန္တံ–၌စပ်၊ ဥပဠ္ဌဟန္တံ ပါသည်ကား မကောင်း၊] ပဥ္စကာမဂုဏေ–တို့ကို၊ ဥက္ခိတ္တာသိကေ–မြှောက်အပ်သော သန်လျက်ရှိကုန်သော၊ ဝဓကေ ဝိယ – သူသတ်သမားတို့ကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဿန္တံ – ရှုတတ်သော၊ ကြမ် ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ရက္ခန္တော – လိုသော၊ ဘဂဝါ– သည်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္စတ္ထိကာနံ– ရန်သူရဟန်းတို့၏၊ မနောရထာ ဝိဃာတံ စ– စိတ်အလို၏ ပျက်စီးခြင်းကိုလည်း၊ ဝါ–စိတ်တိုင်းကျ မဖြစ်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရောန္တော– ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဝေသနံ န သာဒယတီတိအာဒိကံ–သော၊ ကြမ် စတုက္ကံ–ဤစတုက္ကကို၊ နီဟရိတွာ–ထုတ်ဆောင်တော်မူ၍၊ ထပေသိ၊ ထားတော်မူပြီ၊ ကြတိ–အပြီးတည်း။

ပဥ္စမစတုက္ကကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၅၉။၆၀။ ဧဝံ–သို့၊ ပဥ္စမစတုက္ကံ–ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ ကြဒါနိ–၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုအလိုရှိသောရန်သူရဟန်းတို့သည်၊ ကြတ္ထိံ–ကို၊ အာနေတွာ–၍၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ ဝစ္စမဂ္ဂေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ နအဘိနိသီဒေန္တိ–ဖိ၍ထိုင်စေကုန်သည်မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ပဿာဝမဂ္ဂေနပိ–ဖြင့် လည်းကောင်း၊ မုခေနပိ–လည်းကောင်း၊ (အဘိနိသီဒေန္တိ–န်သေး၏၊) စ–ဆက်၊ ကြတ္ထိံ–ကို၊ အာနေန္တာပိ–ဆောင်ကုန်ပြန်သော်လည်း၊ [အာနေတွာပိ–ရှိသည်ကား မကောင်း၊] ကေစိ–အချို့ရဟန်းတို့သည်၊ ဇာဂရန္တိံ–နိုးနေသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ– န်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ သုတ္တံ–အိပ်ပျော်နေသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ–န်၏၊) ကေစိ–တို့သည်၊ မတ္တံ–ယစ်မူးသော မိန်းမကို၊ [သေရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ယစ်မူးသော

မီးတဆယ့်တစ်။ ။ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, ဇာတိ, ဇရာ,မ ရဏ,သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသ၊ ဤ၁၁ပါးကို မီမီကိန်းရာသတ္တာကိုလောင်တတ် လွန်စွာပူဇော်တတ်, အငြိမ်းလည်း ခက်သောကြောင့်“မီး”ဟုခေါ်သည်၊[“ရာဂါဒယော ဟိ အနုဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိတိ ဝုစ္စန္တိ၊ တေ (ဟိ) ယဿ သန္တိ၊ တံ နိဒ္ဒဟန္တိ, မဟာပရိဠာဟာ စ ဟောန္တိ ဒုန္နိဗ္ဗာပယာ စ။]

မိန်းမကို၊] အာနေန္တိ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ဥမ္မတ္တံ–ရူးသွပ်သော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **ပမတ္တံ** – မေ့လျော့သော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ အညဝိဟိတံ–အခြား အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တံ–ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ၊) ဣတိ အယမ္ပိ–နက်။

ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သေပြီးသော၊ **အက္ခယိတံ**–မခဲစားအပ်သေးသောနိမိတ် ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ သောဏသိင်္ဂါလာဒိဟိ–အိမ်ခွေး, တောခွေး အစရှိသည် တို့သည်၊ အက္ခယိတနိမိတ္တံ–မခဲစားအပ်သောနိမိတ်ရှိသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ၊) ဣတိ အယမ္ပိ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သော၊ **ယေဘုယျေန**–များသောအားဖြင့်၊ **အက္ခယိတံ**–မခဲစားအပ်သော နိမိတ်ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ယသ္မာ–အကြင် အသေကောင်မ၏၊ နိမိတ္တေ–နိမိတ်ဖြစ်သော၊ ဝစ္စမဂ္ဂေ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂေ–၌သော်လည်း ကောင်း၊ မုခေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟုတရော–များစွာသော၊ ဩကာသော–အရပ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အက္ခယိတော–ခွေး မြေခွေးစသည်တို့ မခဲစားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (သာ–ထိုအသေကောင်မသည်၊) ယေဘုယျေန အက္ခယိတာ နာမ–ယိတာမည်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သော၊ **ယေဘုယျေန**–ဖြင့်၊ **ခယိတံ**–ခဲစားအပ်ပြီးသော နိမိတ်ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ယဿာ–၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂါဒိကေ–အစရှိသော၊ နိမိတ္တေ–၌၊ ဗဟု–များစွာသော အရပ်သည်၊ ခယိတံ–ခဲစားအပ်သည်၊

အညဝိဟိတံ။ ။ပမတ္တံကို အညဝိဟိတံ ဟု ဖွင့်၊ ထို အညဝိဟိတံကို "ဝိက္ခိတ္တစိတ္တံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ အညသ္မိံ – အခြား အာရုံ၌ + ဝိဟိတံ – ထားအပ်သော စိတ်သည်၊ ယဿာ အတ္ထိတိ အညဝိဟိတာ။

အက္ခယိတံ။ ။ စာအုပ်များ၌ "ခယိတ–ခါယိတ" ဟု ပါဌ် ၂မျိုးတွေ့ရ၏၊ ခယဓာတ် ဟု မရှိ၊ ခါ (သက္ကတ၌ "ခွါ်") ဓာတ်သည် ဟိံသာအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုသို့သက္ကတ၌ ၂လုံးဆင့် ဓာတ်ဖြစ်၍ ဒွေဘော်လာရသည်ဟုကြံလျှင် "ခ်ိ" ဓာတ်ဖြစ်သင့်၏၊ ခိဓာတ်ဖြစ်လျှင် "န+ခယိတံ· အက္ခယိတံ" ဟူသာ ပါဌ်ရှိသင့်၏၊ နောက်၌ "ခါဒိတံ"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်သောကြောင့် ခါဒဓာတ်မှ ဒကိုယပြုဟု ကြံလျှင် "ခါယိတံ"ဟု ရှိသင့်မည်ကဲ့သို့ထင်၏၊ သို့သော် "အက္ခာ" ဟု ဒွေဘော် ရောက်ဖို့အကြောင်းရှာရလိမ့်ဦးမည်၊ အသုဘခန်း"ဝိက္ခယိတကံ–ဝိက္ခာယိတကံ"၌လည်း ဤသို့ပင် စိစစ်ရာ၏။

အက္ခယိတနိမိတ္တံ။ ။အက္ခယိတံကို "အက္ခယိတနိမိတ္တံ" ဟု ဖွင့်သဖြင့် "နိမိတ္တံ"ဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသော ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဟုပြသည်။ "အက္ခယိတံ+နိမိတ္တံ ယဿာတိ အက္ခယိတာ" ဟု ပြု။ [အက္ခယိတနိမိတ္တာ အက္ခယိတသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ, ဥတ္တရပဒလောပေန။]

ဟောတိ၊ အပ္ပံ– အနည်းငယ်သော အရပ်သည်၊ အက္ခယိတံ– မခဲစားအပ်သည်၊ (ဟောတိ၊ သာ–သည်၊) ယေဘုယျေနခယိတာနာမ–တာမည်၏။

စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–အမနုဿိတ္ထိ စသည်မဖက် သက်သက်၊ မနုဿိတ္ထိမေဝ–ကိုသာ၊ အာနေန္တိ– ဆောင်ကုန်သည်ကား၊ န– မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ–ကား၊ အမနုဿိတ္ထိမ္ပိ–လူနှင့်တူသော ဘီလူးမ, နတ်မကိုလည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ (အာနေန္တိ–န်သေး၏၊) စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–ဥဘတောဗျည်း စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဣတ္ထိမေဝ–အမကိုသာ၊ န (အာနေန္တိ)–သေး၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍကမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပုရိသမ္ပိ–အထီးကိုလည်းကောင်း၊ အာနေန္တိ–န်သေး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တေသံ–ထို ဓာဂရန္တိစသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ယောဇနာ၌ တစ်မျိုးခွဲ၏၊) ဝသေန–ဖြင့်၊ အညာနိပိ–န်သော၊ စတုက္ကာနိ–တို့ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္ဘာ) ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿိတ္ထိံ ဓာဂရန္တီတိ အာဒိံ အာဟ၊ တတ္ထ–ထိုဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာစသော စကားရပ်၌ ပါဠိယာ–၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ–မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တစတုက္ကာနိ–ဟောတော်မူ အပ်သော စတုက္ကတို့ကို၊ ဧဝံ–သို့၊ သင်္ချာတော–အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ– န်၏၊ မနုဿိတ္ထိယာ–၏၊ တိဏ္ဏံ–န်သော၊ မဂ္ဂါနံ–တို့၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ တီဏိ–န် သော၊ သုဒ္ဓိကစတုက္ကာနိ–သုဒ္ဓိကစတုက္ကတို့လည်းကောင်း၊ [ဓာဂရန္တိ–စသည်နှင့် မရောသောကြောင့် "သုဒ္ဓိက" ဟု ဆိုသည်၊] တီဏိ–န်သော၊ ဓာဂရန္တိစတုက္ကာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ တီဏိ,သုတ္တစတုက္ကာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ ပေါတီဏိ–န်သော၊ ယေဘုယျေန ခယိတစတုက္ကာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သတ္တဝီသတိ–၂၇ ပါးသော၊ စတုက္ကာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ အမနုဿိတ္ထိယာ–၌၊ တထာ–ထို၂၇ပါးသော စတုက္ကတို့လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ–၌၊ တထာ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣတ္ထိဝါရေ–ဣတ္ထိဝါရ၌၊ ဧကာသီတိ–၈၁ပါးသော၊ စတုက္ကာနိ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စ–ဆက်၊ ဣတ္ထိဝါရေ–၌၊ (ဧကာသီတိ–သော၊ စတုက္ကာနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ) ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝါရေ (ပိ)–၌လည်း၊ (ဧကာသီတိ–သော၊ စတုက္ကာနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ပန–ကား၊ ပဏ္ဍကပုရိသဝါရေသု–ပဏ္ဍကဝါရ, ပုရိသဝါရတို့၌၊ ဒွိန္နံဒွိန္နံ–၂ခုစီ, ၂ခုစီကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ–တို့၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ စတုပဏ္ဏာသ စတုပဏ္ဏာသ–၅၄ပါး, ၅၄ပါးသော၊ (စတုက္ကာနိ–တို့သည်၊) ဟောန္တိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ သဗ္ဗာနိပိ–အလုံးစုံတို့သည်လည်း၊ ဒွေသတာနိ–နှစ်ရာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တတိ ၆–ခုနစ်ဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ စတုက္ကာနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တာနိ–ထို အလုံးစုံသော စတုက္ကတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ ဧတ္ထ-ဤဇာဂရန္တိ အစရှိသော ဌာနတို့တွင်၊ **မတာ**၊ **ပေ**၊ **ခယိတန္တိ** ဧတသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ [“သဗ္ဗဝါရေသုတိပဒံ ဧတသ္မိံ ဌာနေတိ ပဒေ အာဓာရော” ဟု ယောဇနာ ရှိသော်လည်း မကောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယော၌ သာမညအာဓာရစပ်သင့်သည်၊ ဧတသ္မိံ ဌာနေ-ကား ဝိသေသအာဓာရ။] ကိရ-ချဲ့၊ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ ဝိနယဓရာ-ဝိနည်းဓိုရ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သမာနာစရိယကာ-တူသော မွောစရိယ ရှိကုန်သော၊ [ဧကာစရိယသ ပါဌကန္တေ ဝါသိကာ-တရွှတ်ဆိုသော (စာတက်သော) အနီးနေတပည့် ဖြစ်ကုန်သော၊] ထေရာ အဟေသုံ၊ **ဥပတိဿတ္ထေရော** စ-လည်းကောင်း၊ **ဖုဿဒေဝတ္ထေရော** စ-လည်းကောင်းတည်း၊ တေ-ထိုထေရ်တို့သည်၊ မဟာဘယေ-ဗြဟ္မဏတိဿဘေးကြီးဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိနယပိဋ္ဌကံ-ကို၊ ပရိဟရန္တာ-ဆောင်ရွက်ကုန် လျက်၊ ရက္ခိံသု-စောင့်ရှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို ၂ပါးတို့တွင်၊ ဥပတိဿတ္ထေရော-သည်၊ ဗျတ္တတရော - သာ၍ ထက်မြက်၏၊ တဿာပိ - ထို ဥပတိဿထေရ်၏လည်း၊ ပေ၊ တေသု-၂ပါးတို့တွင်၊ မဟာသုမတ္ထေရော၊ နဝက္ခတ္တုံ-၉ကြိမ်၊ ဝါ-၉ခေါက်၊ ဝိနယပိဋ္ဌကံ-ကို၊ အသောသိ-နာယူပြီ၊ ဝါ-သင်ယူပြီ၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော တေန သဒ္ဓိံ၊ နဝက္ခတ္တုံ-လည်းကောင်း၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဧကတော၀-တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ နဝက္ခတ္တုံ စ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပေ၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ အယမေဝ- ဤမဟာပဒုမထေရ်သည်သာ၊ ဗျတ္တတရော၊ တေသု-ထို၂ပါးတို့တွင်၊ မဟာသုမတ္ထေရော နဝက္ခတ္တုံ ဝိနယပိဋ္ဌကံ၊ သုတွာ-နာယူပြီး၍၊ အာစရိယံ၊ မုဉ္စိတွာ- လွှတ်၍၊ အပရဂင်္ဂ-ဂင်္ဂါမြစ်၏ တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ အဂမာသိ၊ တတော-ထိုသို့သွားခြင်းကြောင့်၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော, အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ ယော-အကြင်ဝိနည်းဓိုရ်သည်၊ ဓရမာနကံယေဝ-သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာစရိယံ-ကို၊ မုဉ္စိတွာ- လက်လွှတ်၍၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေထိုက်၏ဟူ၍၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ ဧသ(ဧသော) ဝိနယဓရော-သည်၊ သူရော ဝတ ရေ-ဟေ...ရဲပါပေစွ၊ [ဝတ ရေတိ- ဂရဟတ္ထေနိပါတော။] အာစရိယော-သည်၊ ဓရမာနေ-စဉ်၊ ဝိနယပိဋ္ဌကဍ္ဍ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနေကက္ခတ္တုံ- အကြိမ်များစွာ၊ ဝါ-အခေါက်ပေါင်းများစွာ၊ ဂဟေတွာပိ- သင်ယူပြီး၍လည်း၊ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ နနု- မလွှတ်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါ လော၊ နိစ္စကာလံ-မြဲသောကာလပတ်လုံး၊ သောတဗ္ဗံ နနု-နာယူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အနုသံဝစ္ဆရံ-နှစ်စဉ်၊ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ နနု- ရွတ်အံထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ (အာဟ)။

ဖဝံ–သို့၊ ဝါ–သို့ကလောက်၊ ဝိနယဂရုကာနံ–ဝိနည်း၌ အလေးပြုကုန်သော၊ [ဤစကားဖြင့် နောက်၌ ဤဆရာများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အလေးပြုထိုက်ကြောင်း ပြ၏။] ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ ကာလေ–အခါ၌၊ ဝါ–လက်ထက်၌၊ ကေဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ ဥပတိဿတ္ထေရော၊ မဟာပဒုမတ္ထေရပ္ပမုခါနံ–မဟာပဒုမထေရ်အမှူးရှိကုန်သော၊ ပဥ္စန္နံ အန္တေဝါသိကသတာနံ–ငါးရာသော အနီးနေတပည့်တို့အား၊ ပဥ္စမပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ–၌၊ ဣမံ ပဒေသံ–ဤမတံ ယေဘုယျေန အက္ခယိတံ အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ သံဝဏ္ဏေန္တော–ဖွင့်ပြလျက်၊ [အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံ သဘောအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောပြလျက်။] နိသိန္နော–နေသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တံ–ထို ဥပတိဿထေရ်ကို၊ အန္တေဝါသိကာ ပုစ္ဆိံသု၊ (ကိံ) ဘန္တေ၊ ယေဘုယျေန အက္ခယိတေ–ယေဘုယျေန အက္ခယိတ အလောင်းကောင်၌၊ ပါရာဇိကံ–ပါရာဇိက အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်၏၊) ယေဘုယျေန ခယိတေ–ယေဘုယျေန ခယိတအလောင်းကောင်၌၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ) ဥပမုက္ခယိတေ– ထက်ဝက်ခဲစားအပ်သော နိမိတ်ရှိသော အလောင်းကောင်၌၊ ကေန–အဘယ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထိုက်ပါသနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိံသု)၊ ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော–တို့၊ ဗုဒ္ဓါနာမ–မည်သည်၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေန္တာ–ပညတ်တော်မူကုန်လသော်၊ သာဝသေသံ–အကြွင်းအကျန် ရှိသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ န ပညပေန္တိ–ပညတ်တော် မမူကြကုန်၊ အနဝသေသံ–အကြွင်းအကျန်မရှိသည်ကိုသာ၊ ကတွာ–၍၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသောပါရာဇိက ခေတ်ကို၊ ပရိယာဒိယိတွာ–ကုန်အောင်ယူ၍၊ [သဗ္ဗံ ပါရာဇိကခေတ္တံ အနဝသေသတော ဂဟေတွာ။] သောတံ–ပါရာဇိကခေတ်၌ လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အလျဉ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ၊ ပါရာဇိကခေတ္တေ ဝီတိက္ကမသောတံ ဆိန္ဒိတွာ။] ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ လောကဝဇ္ဇံ–လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ – ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ န–မဟုတ်၊ တသ္မာ၊ ဥပမုက္ခယိတေ–၌၊ ပါရာဇိကံ ယဒိ ဘဝေယျ၊ (ဖဝံသတိ) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ– သည်၊ ပညပေယျ–ပညတ်တော်မူရာ၏၊ ပန – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ၌ဥပမုက္ခယိတ အလောင်းကောင်၌၊ ပါရာဇိကစ္ဆာယာ – ပါရာဇိက အရိပ်အယောင်ကို၊ န ဒိဿတိ – မတွေ့မြင်အပ်၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ– ထုလ္လစ္စဉ်းအာပတ်ကိုသာ၊ ဒိဿတိ– တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ (အာဟ)။ [ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က ပါရာဇိကဟု မပညတ်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ပါရာဇိက ဖြစ်ဖို့ရာ ယုတ္တိလည်း မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "ပါရာဇိကစ္ဆာယာ န ဒိဿတိ" ဟု မိန့်သည်။]

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ မတသရိရေ– အသေကောင်၌၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေန္တော–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တတော–ထိုယေဘုယျေန အက္ခယိတမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ပါရာဇိကံ–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ယေဘုယျေန အက္ခယိတေ– ယေဘုယျေန အက္ခယိတအလောင်းကောင်၌၊ ထပေသိ– တန့်ထားတော်မူပြီ၊ ဝါ–ရပ်ထားတော်မူပြီ၊ ထုလ္လစ္စယံ–ကို၊ ပညပေန္တော (ဘဂဝါ)၊ တတော–ထိုယေဘုယျေနခယိတမှ၊ ပရံ–၌၊ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒဿေတုံ, ယေဘုယျေန ခယိတေ–၌၊ ထပေသိ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဣတိပိ–သို့လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတံ ခယိတာက္ခယိတံနာမ–ဤခယိတ အက္ခယိတ မည်သည်ကို၊ မတသရိရသ္မိံယေဝ–အသေကောင်၌သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ [မတံ ယေဘုယျေန ခယိတံ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့်၊ မတသရိရ၌သာ သိရမည်–ဟူလို၊] ဇီဝမာနေ–အသက်ရှင်ဆဲ ကိုယ်၌၊နေ ဝေဒိတဗ္ဗံ–ထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဇီဝမာနေ–၌၊ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏေပိ–လက်သည်းခွံ ပမာဏရှိသော အရပ်၌လည်း၊ ဆဝိမံသေ ဝါ–အရေ, အသားသည်လည်းကောင်း၊ နှာရုမှိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ သတိ–သော်၊ ပါရာဇိကမေဝ–သည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ နိမိတ္တံ–သည်၊ သဗ္ဗသော–ဖြင့်၊ ခယိတံ–ခွေး မြေ ခွေးစသည်တို့ ခဲစားအပ်သည်နှင့်တူသည်၊ ယဒိပိ(ဟောတိ)–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဆဝိစမ္မံ–အရေထူအရေပါးသည်၊ ယဒိပိ နတ္ထိ–တော့၊ နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ–သည်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှားသေးအံ့၊ ပဝေသနံ–သည်၊ ဇာယတိ–ဖြစ်နိုင်သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ပါရာဇိကမေဝ–သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

ပန–ကား၊ နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ–ကို၊ အနဝသေသေတွာ–မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ [နိမိတ္တာကာရေန (နိမိတ်သဏ္ဌာန်ဖြင့်) ဌိတံ ဆဝိစမ္မ မံသာဒိံ အနဝသေသေတွာ၊] သဗ္ဗသ္မိံ–သော၊ နိမိတ္တေ–ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ– ၍၊ သမန္တတော– ၌၊ တစ္ဆေတွာ– ရွေ၍၊

အပိစ။ ။ဤအပိစတက်သော စကားဖြင့် ဥပတိဿထေရ်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ထောက်ခံရင်း အခြားအကြောင်းတစ်မျိုးကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာပြသည်။ ["တတော ပရံ ပါရာဇိကံ နတ္ထီတိ ဒဿေတုံ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ နတ္ထီတိ ဒဿေတုံ" တို့ကို"အခြားအကြောင်းတစ်မျိုး"ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဗ္ဗသော ခယိတံ။ ။ နိမိတ္တပ္ပဒေသေ ဗဟိ ဌိတံ ဆဝိစမ္မံ သဗ္ဗသော ဆိန္ဒိတွာ သောဏသိင်္ဂါလာဒိဟိ ခယိတသဒိသံ ကတံ= အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ခွေးစသည်တို့ တကယ်ခဲစားအပ်သည်ကို မဆိုလို၊ ခွေး စသည်တို့ ခဲစားထားသည်နှင့် တူအောင် နိမိတ်အရပ်၏ အပြင်ပ၌တည်သော အရေအသားကို ရန်သူတို့က ခွာထားသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဆဝိစမ္မံ နတ္ထိ" ဟု ဆက်၍မိန့်သည်။

ဥပ္ပါဒ္ဒိတေ–ခွာထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝဏ္ဏာသခေ်ပဝသေနှ– အနာဂ္ဂ်သွင်းယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ [အနာဂသဘော ဖြစ်နေသောကြောင့် အနာအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက် ရခြင်းအားဖြင့်–ဟူလို၊] (ဥပက္ကမန္တသဿ–လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ နိမိတ္တတော–မှ၊ ပတိတာယ–ကျသော၊ မံသပေသိယာ– အသားတစ်၌၊ ဥပက္ကမန္တသဿ–၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ၊) ပန–ကား၊ [ဇီဝမာနကသရီရမှ တစ်ပါး, မတသရီရကား၊] မတသရီရေ–၌၊ သတ္တံ–သော၊ သရီရံ–သည်၊ ခယိတံ–သည်၊ ယဒိပိ ဟောတိ–အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ အက္ခယိတံ–သည်၊ ယဒိပိ ဟောတိ–တော့၊ တယော မဂ္ဂါ ပန–မဂ် ၃ ခုတို့သည်ကား၊ အက္ခယိတာ–မခဲစားအပ်ကုန် သေးသည်၊ (ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်အံ့၊) တေသု–ထိုမဂ်တို့၌၊ ဥပက္ကမန္တသဿ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ၊) ယေဘုယျေန အက္ခယိတေ–ယိတမဂ်၌၊ ပါရာဇိကမေဝ–သည်ပင်၊ (ဟောတိ၊) ဥပဍ္ဎက္ခယိတေ စ–ဥပဍ္ဎက္ခယိတမဂ်၌ လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျေန ခယိတေ စ–မဂ်၌ လည်းကောင်း၊ (ဥပက္ကမန္တဿ) ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ။

မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဇီဝမာနကသရီရေ–၌၊ အက္ခိ၊ ပေ၊ ကောသေသု– မျက်လုံးပေါက်, နှာခေါင်းပေါက်, နားပေါက်, သိုအိမ်တို့၌လည်းကောင်း၊ [ဝတ္ထိပုဋ္ဌေ သု–သိုအိမ်ဟူကုန်သော၊ ပုရိသာနံအင်္ဂဇာတ ကောသေသု– အင်္ဂါဇာတ်၏ အရေအိတ် တို့၌၊ (ဋီကာ)၊] သတ္ထကာဒီဟိ–ဓားငယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတဝဏော၀ါ–ပြုအပ် သောအနာ၌လည်းကောင်း၊ မေထုနရာဂေန– ဖြင့်၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ– ကိုလည်း၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ ပဝေသေန္တဿ–၏၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ–သည်ပင်၊ ဟောတိ၊ အဝသေသ သရီရေ–၌၊ ဥပကစ္ဆကာဒီသု–လက်ကတီးကြား အစရှိသည်တို့၌၊ (ပဝေသေန္တဿ) ဒုက္ကဋံ၊ မတေ–သေပြီးသော၊ အလ္လသရီရေ–စိုစိုဖပ်ဖပ်ဖြစ်သော ကိုယ်၌၊ [မတသရီရံ ယာဝ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝေန ကုထိတံ န ဟောတိ၊ တာဝ အလ္လသရီရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။] ပါရာဇိကခေတ္တေ–ပါရာဇိကခေတ်၌၊ ပါရာဇိကံ–ပါရာဇိက အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ယဒါ ပန–အကြင်အခါ၌ကား၊ သရီရံ–ကိုယ်သည်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ– သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ဖူးဖူးရောင်သည်၊ ကုထိတံ– ကျိုက်ကျိုက်ဆူသည်၊ နီလမက္ခိကသမာကိဏ္ဏံ– ယင်မဲရိုင်းတို့ ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းအပ်သည်၊ ကိမိကုလသမာကုလံ–ပိုးမျိုးတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသည်၊ နဝဟိ၀ဏမုခေဟိ–ကိုးပေါက် ဒွါရ အမာဝတို့မှ၊ ဂဠိတပုဗ္ဗ–လျှောကျသော ပြည်ရှိသည်၊ ကုဏပဘာဝေန–အကောင်ပုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပဂန္တုံပိ – အနီးသို့ကပ်ခြင်းငှာလည်း၊ အသက္ကုဏေယျံ–မတတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ–၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုံ စ–

ပါရာဇိက ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု့ စ–ထုလ္လစ္စယ ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း၊ ဝိဇဟာတိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ။

တိရစ္ဆာနဂတာနံ–တို့တွင်၊ ဟတ္ထိ၊ ပေ၊ မဟိံသာဒီနံ–ဆင်, မြင်း, နွား, မြည်း, ကုလားအုတ်, ကျွဲအစရှိသည်တို့၏၊ နာသာယ–နှာခေါင်း၌၊ (ပဝေသေန္တဿ–၏၊) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဝတ္ထိကောသေ–၌၊ (ပဝေသေန္တဿ–၏၊) ထုလ္လစ္စယမေဝ–ပင်တည်း၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ–နှ်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတာနံ–တို့၏၊ အက္ခိ ကဏ္ဏဝဏေသု–တို့၌၊ ပေ၊ အဝသေသ သရီရေပိ–ကြွင်းသောကိုယ်၌လည်း၊ ပေ၊ မတာနံ–သေပြီးသော တိရစ္ဆာန်တို့၏၊ အလ္လသရီရေ–၌၊ (ပဝေသေန္တဿ–၏၊) ပါရာဇိကခေတ္တေ–၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပန–ဆက်၊ ကုထိတကုဏပေ–ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော အကောင်ပုပ်၌၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေ့လူသေကောင်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ ဒုက္ကဋံဟောတိ၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မေထုနရာဂေန ဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဇီဝမာနကပုရိသဿ–၏၊ ဝတ္ထိကောသံ–သိုအိမ်ကို၊ အပ္ပဝေသေန္တော–မသွင်းဘဲ၊ နိမိတ္တေန–ဖြင့်၊ နိမိတ္တံ–ကို၊ ဆုပတိ–တို့အံ့၊ ဒုက္ကဋံ၊ မေထုနရာဂေန–ဖြင့်၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ (နိမိတ္တံ၌ စပ်) အပ္ပဝေသေန္တော–မသွင်းဘဲ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ စမ္မက္ခန္ဓကေ–၌၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ–ဆဗ္ဗဂ္ဂိယမည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အစိရဝတိယာ, နဒိယာ–၌၊ တရန္တိနံ–ကူးကုန်သော၊ ဂါဝီနံ–နွားမတို့၏၊ ဝိသာဏေသုပိ–ဦးချိုတို့၌လည်း၊ ဂဏှန္တိ–ကိုင်ကြကုန်၏၊ ကဏ္ဏေသုပိ–နားတို့၌လည်း၊ ပေ၊ ဂီဝါယပိ–လည်ပင်း၌လည်း၊ ပေ၊ ဆေပ္ပာယပိ–မြီးထူး၌လည်း၊ ဂဏှန္တိ–န်၏၊ ပိဋ္ဌိမ္ပိ–ကျောက်ကုန်းကိုလည်း၊ အဘိရုဟန္တိ–တက်စီးကြကုန်၏၊ ရတ္တစိတ္တာ–တပ်မက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ပိ–လည်း၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ ဆုပန္တိ–တို့ကြကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ–၌ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ န စ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံသာတိ–ဟူ၍၊ အဝိသေသေန–အထူးမမှတ် သာမညအားဖြင့်၊ [ပါးစပ်ဖြင့်ဟုလည်းကောင်း,

နိမိတ္တေန၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ။ ။ဤစကားကို "န စ ဘိက္ခဝေ ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ" စသော စမ္မက္ခန္ဓက ပါဠိတော်ကိုမှီ၍ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမိန့်သည်၊ ထိုပါဠိတော်၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးရှိသေး၏–ဟုပြလို၍ "မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန" ဟု မိန့်ပြန်သည်။

အင်္ဂါဇာတ်ထိပ်ဖြင့်ဟု လည်းကောင်း အထူးမပြုဘဲ၊] (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ–ထိုအလုံးစုံသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကိုလည်း၊ သံသန္ဒိတွာ–နှီးနှော၍၊ ယထာ–အကြင့် အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူအပ်သော်၊ န ဝိရုဇ္ဈတိ–မဆန့်ကျင်၊ တထာ–ထို မဆန့်ကျင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူရာ၏။

စ–ဆက်၊ ကထံ–အဘယ်နည်းဖြင့်ယူအပ်သော်၊ န ဝိရုဇ္ဈတိ–နည်း၊ တာဝ–ကေစိဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ–၌၊ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတီတိ–ဟူသော၊ ယံ – အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တတြ – ထိုစကားရပ်၌၊ နိမိတ္တမုခံ–နိမိတ်ထိပ်ကို၊ မုခန္တိ – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ ကိရ – အလိုရှိအပ်သတတ်၊ စ – ဆက်၊ မေထုနရာဂေနာတိ–ဂေနဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာပိ–ကြောင့်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုမဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ အယမေဝ–ဤနိမိတ္တမုခအနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပာယောတိ–အလိုရှိအပ်သောအနက်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ပကတိမုခေန–ပကတိပါးစပ်ဖြင့်၊ မေထုနပက္ကမော– မေထုန်ကို လုံ့လပြုခြင်းသည်၊ န ဟောတိ–မဖြစ်နိုင်၊ ခန္ဓကေပိ–၌လည်း၊ ယေ–အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ပိဋ္ဌိ–နွားမတို့၏ကျောက်ကုန်းကို၊ အဘိရုဟန္တာ–တက်စီးကုန်လသော်၊ မေထုနရာဂေန–ဖြင့်၊ အင်္ဂဇာတေန–ဖြင့် ၊ ဆုပိံသု–နံပြီ၊ တေ–တို့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ထုလ္လစ္စယံ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ–ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ [မေထုနရာဂဖြင့် အင်္ဂါဇာတ်ထိပ်ဖြင့် တို့ခြင်းမဟုတ် ဘဲ, ပကတိပါးစပ်ဖြင့် တို့ခြင်းဖြစ်လျှင်–ဟူလို။] ဒုက္ကဋံ–သည်၊ သိယာ–၏။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ–အချို့ဆရာတို့သည်၊ အာဟု–ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ခန္ဓကေပိ–စမ္မက္ခန္ဓက၌လည်း၊ မုခေနေဝ–ပါးစပ်ဖြင့်သာ၊ ဆုပနံ–တို့ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–မူ၍၊ ကမ္မသ–အင်္ဂါဇာတ်ကို ပါးစပ်ဖြင့်တို့မှု၏၊ ဩဠာရိကတ္တာ–ရုန့်ကြမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ–၌လည်း၊ သန္ဓာယဘာသိတံ– သန္ဓာယဘာသိတဟူသော၊ ဝါ–ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော၊ တံ–ထိုပါးစပ်ဖြင့်တို့မှုကို၊ ဂဟေတွာဝ–၍သာ၊ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိ၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟု–နံပြီ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ပကတိမုခဖြင့်ဟုလည်းကောင်း, နိမိတ်ဖျားဖြင့်ဟုလည်းကောင်း ဝါဒကွဲနေသော

ကေစိ ပန။ ။မဟာအဋ္ဌကထာစကား မိမိအလိုကျ ပါဠိတော်နှင့် နှီးနှောပြပြီး၍ ယခုအခါ ကေစိဆရာတို့၏ တစ်မျိုးကြံဆပုံကို ပြလိုသောကြောင့်“ကေစိ ပန” စသည်မိန့်၊ ကေစိတို့က “မုခေန” အရ ပကတိပါးစပ်ကို ယူကြသည်။

ကြောင့်–ဟူလို၊) သုဒ္ဓ–ဗွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ–မှတ်သား၍၊ ဥဘောသု–၂မျိုးကုန်သော၊ ဝိနိစ္ဆယေသု – တို့တွင်၊ ယော – အကြင် အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ယုတ္တတရော – သာ၍ သင့်မြတ်၏၊ သော– ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော – ၏၊ ဝိနယညူ ပန–ဝိနည်းတတ်သိ ပညာရှိတို့သည်ကား၊ ပုရိမံ–ရှေ့အဆုံးအဖြတ်ကို၊ [အင်္ဂါဇာတ်ဖြင့် တို့ခြင်းဟူသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊] ပသံသန္တိ–ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ ပကတိမုခေန ဝါ– ပကတိပါးစပ်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တမုခေန ဝါ နိမိတ်ဖျားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ–ကို၊ ဆုပန္တ သာ–တို့သော ရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ –၏၊ ပဿာဝမဂ္ဂံ–ကို၊ နိမိတ္တမုခေန–ဖြင့်၊ ဆုပန္တဿ–၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ [မိမိဆိုအပ်ခဲ့သော ပထမနည်းဖြင့်သာ–ဟူလို။] ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ (ဆုပန္တဿ) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ။ အဝသေသဧကူနသတ္တတိ ဒွိသတစတုက္ကကထာ– ပဉ္စမ စတုက္ကမှ ကြွင်းသော နှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ကိုး စတုက္က ကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။

၆၁။၆၂။ ဧဝံ–သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဋိပန္နကဿ–ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိုကျင့်သော၊ [အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ၊] ဘိက္ခုနော–ကို၊ ရက္ခဏတ္ထံ–ငှာ၊ သတ္တတိဒွိသတစတုက္ကာနိ– ၂၇၀ သော စတုက္ကတို့ကို၊ နီဟရိတွာ – ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ – ၌၊ အနာဂတေ–၌၊ ယေ ပါပဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဣမံ–ဤပဟာကို၊ သန္ထတံ–ဖုံးလွှမ်းရစ်ပတ်, သွင်းထားအပ်ပြီ၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ဥပါဒိန္နကံ–ဥပါဒိန္နကရုပ်ကို၊ [ဥပါဒိန္နကန္တိ–ကာယိန္ဒြိယံ (ကာယိန္ဒြေဟူသောကမ္မဇရုပ်အသားကို)၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊] ဥပါဒိန္နကေန–ဥပါဒိန္နက ရုပ်သည်၊ န ဖုသတိ–မထိခိုက်အပ်၊ (တစ်နည်း) ကိဉ္စိ–သော၊ ဥပါဒိန္နကံ–ကို၊ ဥပါဒိန္နကေန–ဖြင့်၊ န ဖုသတိ–မထိခိုက်မိ၊ ဧတ္ထ–ဤဥပါဒိန္နကချင်း မထိခိုက်ရာ၌၊ ဒေါသော–အပြစ်သည်၊ ကော–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ သဉ္စိစ္စ–လွန်ကျူးလိုသော သညာနှင့်တကွစေ့ဆော်၍၊ လေသံ–အမြွက်ကို၊ ဝါ–အနည်းငယ်သော အကြောင်းကို၊ ဩဍ္ဍေဿန္တိ–ထောင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဝါ–ကြံစည်ကြကုန်လတ္တံ့၊ [လေသံ သမုဋ္ဌာပေဿန္တိ၊ ပရိကပ္ပေဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ "ဥပါဒိန္နကချင်းမထိ" ဟူသောအကြောင်းကိုပင်

ဥပါဒိန္နကေ န ဖုသတီတိ။ ။ဥပါဒိန္နကေန ဖုသိယတိ, ယဋ္ဌိယတီတိ ဇဝံ ကမ္မနိ ယကာရလောပေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဖုံးထားသည့်အတွက် ကာယပသာဒချင်း မထိခိုက်အပ်–ဟူလို၊ အထ ဝါ–ဇဝံ ကရောန္တော (ဤသို့ ဖုံးလွှမ်း ရစ်ပတ်၍ ပြုလသော်) ကိဉ္စိ ဥပါဒိန္နကံ ဥပါဒိန္နကေန (ဖြင့်) န ဖုသတိ နယဋ္ဌေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော (ကတ္တားအနက်) ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

"လေသ"ဟု ဆိုသည်။] တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ သာသနေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာ ဧဝ- ထောက်တည်ရာသည်ပင်၊ န ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိသွာ-မြော်မြင် တော်မူ၍၊ တေသု သတ္တတိဠ္ဌိသတစတုက္ကေသု-တို့တွင်၊ ဧကမေကံ-သော၊ စတုက္ကံ- ကို၊ စတူဟိ-န်သော၊ သန္တတာဒိဘေဒေဟိ-သန္တတအစရှိသော အထူးအပြားတို့ဖြင့်၊ ဝါ- သန္တတ အစရှိသော ဝိသေသနတို့ဖြင့်၊ ဘိန္ဒိတွာ- ခွဲခြားတော်မူ၍၊ ဝါ- ဝိသေသနကူမတော်မူ၍၊ [သန္တတာဒိ ဝိသေသနေဟိ ဝိသေသေတွာ၊ သန္တတာဒိဟိ စတူဟိ ယောဇေတွာ (ဝိသေသန ၄ ပုဒ်တို့ဖြင့် ယှဉ်စေ၍) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ)၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ၊ ပေ၊ အသန္တတသာတိအာဒိံ**-ကို၊ အာဟ- ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **သန္တတာယ အသန္တတသာ တိအာဒိသု**- တို့၌၊ သန္တတာယ-ဖုံးလွှမ်းရစ်ပတ် သွင်းထားအပ်သော၊ ဣတ္ထိယာ-၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ [ဤနေရာ၌ ပေယျာလရှိရမည်။] ပဿာဝမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ မုခေန-ဖြင့်၊ အသန္တတဿ-မဖုံးလွှမ်း မရစ်ပတ်အပ်သော၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ အင်္ဂဇာတံ- ကို၊ အဘိနိသီဒေန္တိ-ဖိ၍ထိုင်စေကြကုန်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ ယောဇနာ- အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသန္တတာယ အသန္တတဿ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယဿာ-အကြင်မိန်းမ၏၊ တီသု မဂ္ဂေသု-၃ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ယော ကောစိ-သော၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ ပလိဝေဌေတွာ ဝါ-ရစ်ပတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အန္တော-အတွင်းသို့၊ ပဝေသေတွာ ဝါ-သွင်း၍ သော်လည်းကောင်း၊ ယေန ကေနစိ-သော၊ ဝတ္ထေန ဝါ-အဝတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏေန ဝါ- သစ်ရွက်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဝါကပဋ္ဋေန ဝါ-လျှော်တေပြားဖြင့် သော်လည်း ကောင်း၊ စမ္မေန ဝါ-သားရေဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ တိပုသီသာဒီနံ-သလွဲဖြူ သလွဲမည်း အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-ခဲဖြူ, ခဲပုပ် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဋ္ဋေန ဝါ-

သန္တတာယာတိ။ ။ ဧကဒေသေ သမုဒါယ ဝေါဟာရော၊ ပဋော ဒဍ္ဎောတိ အာဒိသု ဝိယ၊ "အဝတ်ကို မီးလောင်အပ်" ဟူရာ၌ မီးလောင်အပ်သော နေရာသည် အဝတ်တစ်ထည်လုံး မဟုတ်, အဝတ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထိုအစိတ်အပိုင်းကိုပင် အပေါင်းနာမည်ဖြင့်" ပဋော"ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ"သန္တတာ" ဟူသော အမည်သည် မိန်းမတစ်ကိုယ်လုံး (တစ်ယောက်လုံး) ၏အမည်တည်း၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော (ရစ်ပတ်အပ်သော) အရပ်ကား မဂ်နေရာသာတည်း၊ ထို နေရာ ကလေးကို "သန္တတာ"ဟု မိန်းမတစ်ယောက်လုံး၏ နာမည်တပ်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် အပေါင်း ဧကဒေသီ၏ အမည်ကို အစိတ်ဧကဒေသ၌ တင်စားသော "ဧကဒေသူပစာ" ဖြစ်သည်ဟူလို။ [နိမိတ်တည်းဟူသော တစ်စိတ် တစ်ဒေသကို ရဟန်းတစ်ယောက်လုံး၏ နာမည်တပ်၍ "သန္တတဿ" ဟူရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။]

အပြားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နော–ဖုံးအုပ်အပ်၏၊ (သာ–ထိုမိန်းမသည်၊) သန္တတာနာမ–တာမည်၏၊ ယသာ–အကြင်ရဟန်း၏၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ တေသံယေဝ ဝတ္ထာဒီနံ– ထို အဝတ်အစရှိသည်တို့တွင်ပင်၊ ယေနကေနစိ–ဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ဖုံးအုပ်အပ်၏၊ (သော–သည်၊) သန္တတော နာမ–မည်၏။

တတ္ထ–ထိုသို့ ဖုံးအုပ်ရာ၌၊ ဥပါဒိန္နကေန ဝါ–ဥပါဒိန္နကရုပ်ဖြင့်မူလည်း၊ အနုပါဒိန္နကံ–အနုပါဒိန္နကရုပ်ကို၊ ဃဋ္ဋိယတု–ထိခတ်အပ်ပစေ၊ အနုပါဒိန္နကေန ဝါ–ဖြင့်မူလည်း၊ ဥပါဒိန္နကံ–ကို၊ (ဃဋ္ဋိယတု–စေ၊) ပေ၊ ယတ္တကေ–အကြင်မျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ ပဝိဋ္ဌေ–သွင်းအပ်သော်၊ [တိလဖလမတ္တေ ပဝိဋ္ဌေ၊] ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္တကံ–ထိုမျှလောက် အတိုင်း အရှည်ရှိသော အင်္ဂါဇာတ်သည်၊ သစေ ပဝေသေတိ–အကယ်၍ ဝင်အံ့၊ (ဇေ၀သတိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ– အလုံးစုံသော ထိခတ်ခြင်း၌၊ [ထိုမျှလောက် ဝင်သွားရာ၌ ပဝိဋ္ဌ ဋ္ဌိတ ဥဒ္ဓရဏ မဖြစ်နိုင်ရကား“အလုံးစုံသော ပဝေသန ပဝိဋ္ဌ ဋ္ဌိတ ဥဒ္ဓရဏတို့၌”ဟု မပေးသင့်။] သာဒိယန္တဿ–၏၊ ပါရာဇိကခေတ္တေ–၌၊ ပါရာဇိကမေဝ–သည်ပင် လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယခေတ္တေ – ၌၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ – သည်ပင်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋခေတ္တေ– ၌၊ ဒုက္ကဋမေဝ–ပင်လည်းကောင်း၊ဟောတိ၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခါဏုံ–ငုတ်ကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ (တစ်နည်း) ခါဏုံ ကတွာ–ငုတ်စိုက်၍၊ သန္ထတံ–ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊သစေ (ဟော တိ–အံ့၊ဇေ၀သတိ)၊ခါဏုံ–ကို၊ ဃဋ္ဋေန္တဿ–ထိခတ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပုရိသနိမိတ္တံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခါဏုံ ကတွာ သန္တတံ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဇေ၀သတိ)၊ ခါဏုံ–ကို၊ ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋံ၊ ဥဘယံ–၂ ပါးစုံသော မိန်းမနိမိတ်, ယောကျ်ားနိမိတ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပေ၊ ခါဏုနာ–ဖြင့်၊ ခါဏုံ–ကို၊ ဃဋ္ဋေန္တဿ–ထိ ခတ်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ဝေဠုနဠပဗ္ဗာဒီနံ–ဝါးဆစ်, ကျူဆစ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပက္ခိတ္တံ–ထည့်သွင်းအပ်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဇေ၀သတိ)၊ တဿ–ထိုအဆစ်၏၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ–အောက်ဘက်အဖို့ကို၊ ဖုသန္တော–ထိခတ်လျက်၊ တိလဖလမတ္တံ–ကို၊ စေပိ ပဝေသေတိ–အကယ်၍မူလည်း သွင်းအံ့၊ (ဇေ၀သတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဥပရိဘာဂံ–အထက်ဘက်အဖို့ကို၊ (ဖုသန္တော တိလဖလမတ္တံ စေပိ ပဝေသေတိ၊ ဇေ၀သတိ ပါရာဇိကံ ဟောတိ၊)

ခါဏုံ ဃဋ္ဋေန္တဿ။ ။ဣတ္ထီ၏ နိမိတ်ထဲ၌ ငုတ်တိုတစ်ခုခု သွင်းထား၍ နိမိတ်အပြင် နှင့်ညီမျှနေသော–သို့မဟုတ် အပေါ် ပိုထွက်နေသော ထိုငုတ်၌ ထိခိုက်သော ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်၊ [illegible] အတွင်း ဝင်နေ၍ ထိုငုတ်ကို ထိခိုက်လျှင်ကား ပါရာဇိကပင်။

ဥဘောသု ပဿေသု– ၂ ဖက်သော နံပါးတို့တွင်၊ ဧကပဿံ–တစ်ဖက်သောနံပါးကို၊
ပေ၊ ပါရာဇိကံ, စတ္တာရိ ပဿာနိ– အထက် အောက် ဘေး ဟူသော နံပါး ၄
ဖက်တို့ကို၊ ပေ၊ တဿ–ထိုအဆစ်၏၊ တလံ–အတွင်းရောက်နေသော အောက်အပြင်ကို၊
[ဝေဠုနဠာဒိကဿ အန္တော'တလံ၊] စေပိ ဖုသတိ–အံ့၊ (ဖုသတိ) ပါရာဇိကံ၊ ပန–
ဆက်၊ ပဿေသု ဝါ–နံပါးတို့၌သော် လည်းကောင်း၊ တလေ ဝါ–အတွင်းရောက်သော
အောက်အပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ အဖုသန္တော–မထိစေတ်ဘဲ၊ အာကာသဂတမေဝ–
ဟင်းလင်းအပြင်၌တည်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ–၍၊ ပဝေသေတွာ–ပြီး၍၊ ယဒိ နီဟရတိ–
အကယ်၍ နုတ်အံ့၊ (ဖုသတိ) ဒုက္ကဋံ၊ ဗဟိဒ္ဓါ–နိမိတ်ပြင်ဘက်၌၊ ခါဏုကေ–ငုတ်၌၊
[အန္တော ပဝေသိတဿ ဝေဠု ပဗ္ဗာဒိကဿ ဗဟိနိက္ခန္တ ခါဏုကေ–အပေါ်ရှည်လျက်
ထွက်နေသော ငုတ်၌၊] ယဒိ ဖုသတိ ဒုက္ကဋမေဝ၊ စ–ဆက်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ဝုတ္တံ
ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော နိမိတ်၌၊ · [ဥဘတောဗျည်း
အစရှိသည်တို့၏ နိမိတ်၌၊] လက္ခဏံ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။...
သန္ထတစတုက္ကဘေဒကထာ–သန္ထတစတုက္ကဘေဒကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၆၃။၆၄။ ဧဝံ–သို့၊ သန္ထတစတုက္ကဘေဒံ–ကို၊ ဝတွာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–
၌၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ကေဝလံ– သက်သက်၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိကေ– တို့ကို၊ ဘိက္ခုဿ
ဧဝ – ၏သာလျှင်၊ သန္တိကေ – ၌၊ ဝါ – သို့၊ အာနေန္တိ – ဆောင်ကုန်သည်ကား၊
န – မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ ဘိက္ခုမ္ပိ – ကိုလည်း၊ တေသံ
(မနုဿိတ္ထိအာဒိကာနံ)–တို့၏၊ [တာသံ–ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] သန္တိကေ–၌၊
ဝါ–သို့၊ အာနေန္တိ–န်သေး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တပ္ပဘေဒံ–ထိုအထူးအပြားကို၊
ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ**၊ ပေ၊ **သန္တိကေတိအာဒိနာ**–သော၊ နယေန၊
သဗ္ဗာနိ–န်သော၊ တာနိ စတုက္ကာနိ–တို့ကို၊ ပုနပိ နီဟရိတွာ ဒဿေသိ၊ တေသု–
ထိုစတုက္ကတို့၌၊ ပေ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ။ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကဝသေန–ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကနှင့်
စပ်သဖြင့်၊ စတုက္ကဘေဒဝဏ္ဏနာ–စတုက္ကအပြား၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၆၅။ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ ဧဝ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိ
သော ရဟန်းတို့သည်သာ၊ ဧဝံ–သို့၊ ကရောန္တိ–ပြုကုန်သည်ကား၊ န–မဟုတ်သေး၊
ရာဇစောရပစ္စတ္ထိကာဒယောပိ–ရာဇပစ္စတ္ထိက, စောရပစ္စတ္ထိက အစရှိသူတို့သည်လည်း၊
(ဧဝံ–သို့၊) ကရောန္တိ–ကုန်သေး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တမ္ပိ ပဘေဒံ–ကိုလည်း၊
ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) **ရာဇပစ္စတ္ထိကာတိအာဒိံ** အာဟ၊ တတ္ထ – ထိုရာဇပစ္စတ္ထိကာ
အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ရာဇနော ဧဝ–တို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို

အလိုရှိသော ရန်သူတို့တည်း၊ ရာဇပစ္စတ္ထိကာ–ရန်သူမင်းတို့၊ တေ စ–ထိုရာဇပစ္စတ္ထိကတို့ကိုလည်း၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ အာနေန္တာပိ–ဆောင်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ အာနာပေန္တာပိ–ဆောင်စေကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အာနေန္တိယေဝါတိ–အာနေန္တိတို့ ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ်၏၊ စောရာ ဧဝ–ခိုးသူတို့ သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–တို့တည်း၊ **စောရပစ္စတ္ထိကာ**–ရန်သူခိုးသူတို့။

ဓုတ္တာတိ–ကား၊ မေထုနုပသံဟိတခိဍ္ဍာပသုတာ–မေထုန်နှင့်စပ်သောမြူးတူး ပျော်ပါးခြင်း၌လေ့ကျက်ကုန်သော၊ နာဂရိကကေရာဋိယပုရိသာ–မြို့၌နေသော စဉ်းလဲ လှည့်ပတ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော ယောကျ်ားတို့တည်း၊ ဝါ–နည်း၊ ဣတ္ထိဓုတ္တသုရာဓုတ္တာ ဒယော–မိန်းမကြူးသူ, သေရည်ကြူးသူအစရှိသူတို့တည်း၊ ဓုတ္တာ ဧဝ–ဓုတ္တတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–တို့တည်း၊ **ဓုတ္တပစ္စတ္ထိကာ**–ရန်သူဓုတ္တတို့၊ ဟဒယံ– နှလုံးသားကို၊ ဂဏှန္တိ–ဂဏှ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တံ–ထိုနှလုံးသားကို၊ ဥပ္ပါဋေန္တိ (ဥပ္ပါလေန္တိ)–ဖြတ်တောက်ထုတ်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပ္ပလဂန္ဓာ–န္ဓတို့မည်၏၊ ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဧဝ–နှလုံးသားကို ဖြတ်တောက်ထုတ်ယူတတ်သူတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ– တို့တည်း၊

အာနာပေန္တာပိ။ ။အညေဟိပုဒ်သည် ဓာတ်ကတ္တား ကာရိတ်ကံ ၂ ဖက်ရတည်း၊ "အာဏာပေ န္တာပိ" ဟု အာဏဓာတ်ဖြင့် ရှိလျှင် အညေဟိ၏ စပ်ရာဓာတ် မပါသောကြောင့် အာပုဗ္ဗ နီဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "အာနာပေန္တာပိ" ဟုရှိသင့်သည်။

ဓုတ္တာ။ ။ဓုဗ္ဗ (တစ်နည်း–ဓုရ) ဓာတ်သည် "ဟိံသာ–ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးခြင်း" အနက်ကိုဟော၏၊ တ္တပစ္စည်း၊ ဤနေရာ၌ကား မေထုန်နှင့်စပ်လျက် အပျော်အပျက် ကစားကြသော မြို့ကြီးသားများကို အရာဋ္ဌာနအားလျော်စွာ "ဓုတ္တ"ဟု ယူစေလို၍ "မေထုနုပသံဟိတာ" စသည်မိန့်၊ ဤနည်းဖြင့် ဣတ္ထိဓုတ္တကိုသာ ယူစေလိုသည်၊ ထိုသူတို့အပျော်အပျက်ကစားရာဝယ် ရှယာန်းများကိုလည်း သိလျက်အောင် ဖျက်ဆီးတတ်ကြလေသည်။ [ဓုဗ္ဗန္တီတိ ဓုတ္တာ။]

တစ်နည်း။ ။"ဓုတ္တ" ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ဣတ္ထိဓုတ္တ သုရာဓုတ္တ (အာဒိ ဖြင့်) အက္ခဓုတ္တ–ကြွေအန်ကစားသမားများကိုယူစေလိုသည်။ [ကီရာဋ္ဌ–စဉ်းလဲကောက်ကျစ် (ညစ်ပတ်) မှုကို+ကရောန္တီတိ ကေရာဋိကာ၊ ကကို ယပြု၊ နာဂရိကာစ+တေ+ကေရာဋိကပုရိသာစာတိ နာဂရိကကေရာဋိယပုရိသာ၊ ဓုတ္တသဒ္ဒါသည် "ဝဉ္စက–စဉ်းလဲကောက်ကျစ်လှည့်ပတ်တတ်" အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ကေရာဋိယပုရိသာ" ဟု ဆိုသည်။]

ဥပ္ပလဂန္ဓာ။ ။စုရာဒိပလဓာတ်သည် ဆေဒနအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဥအတွက်ကြောင့် ဖြတ်၍ထုတ်ခြင်းအနက်ကိုယူ၊ ယခုစာတို့၌ "ဥပ္ပါဋေန္တိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋကာယောဇနာတို့ အထူး မဖွင့်သောကြောင့် "ဥပ္ပါလေန္တိ" ဟု မူရင်းဖြစ်မည်ထင်သည်၊ "ဂန္ဓဥပ္ပလာ" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ရှေ့နောက်ပြန်ထားသည်။

ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကာ–ရန်သူဥပ္ပလဂန္ဓတို့၊ ကိရ–ချဲ့၊ တေ– ဤဥပ္ပလဂန္ဓ တို့သည်၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီဟိ– လယ်ထွန်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဇီဝန္တိ– အသက်မွေးကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန္ထဃာတ ဂါမဃာတာဒီနိ – လမ်းကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း, ရွာကိုလုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ [လမ်း၌သွားသူ, ရွာ၌နေသူ လူတို့ကို "အဘေဒေါပစာ" အားဖြင့် ပန္ထ–ဂါမ ဟု ဆိုသည်၊] ပုတ္တဒါရံ–ကို၊ ပေါသေန္တိ–မွေးမြူကြကုန်၏၊ တေ–ထိုဥပ္ပလဂန္ဓတို့သည်၊ ကမ္မသိဒ္ဓိ–အလုပ်၏ပြီးစီး ခြင်းကို၊ ပတ္ထယမာနာ–တောင့်တကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒေဝတာနံ– တို့၏ (အထံ၌)၊ အာယာစေတွာ – ရှေးရှုတောင်းပန်၍၊ တာသံ– ထိုနတ်တို့အား၊ ဗလိကမ္မတ္ထံ–ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဟဒယံ–ကို၊ ဥပ္ပါဋေန္တိ (ဥပ္ပါလေန္တိ)–နှုတ်၏။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗကာလေ–၌၊ မနုဿာ – လူဝတ်ကြောင်တို့ကို၊ ဒုလ္လဘာ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်၏၊ (ရနိုင်ခဲကုန်၏၊) ဘိက္ခူ ပန–တို့သည်ကား၊ အရညေ–၌၊ ဝိဟရန္တာ–နေ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သုလဘာ–နေ်သည်၊ ဟောန္တိ–နေ်၏၊ တေ–ထို ဥပ္ပလဂန္ဓတို့သည်၊ သီလဝန္တံ–သော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ သီလဝတော–သီလရှိသောရဟန်းကို၊ ဝဓော နာမ–သတ်ရခြင်းမည်သည်၊ ဘာရိယော–ဝန်လေးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ မညမာနာ–မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿ–ထို ရဟန်း၏၊ သီလဝိနာသနတ္ထံ–သီလကိုပျက်စီးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိကေ ဝါ–လူမိန်းမ အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ အာနေန္တိ–ရှေးရှုဆောင်ကြကုန်၏၊ တံ ဝါ–ထိုရဟန်းကိုမူလည်း၊ တတ္ထ–ထိုမိန်းမတို့ရှိရာအရပ်သို့၊ နေန္တိ–ပို့ဆောင်ကြကုန်၏၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကဌ၌၊ ဝိသေသော–တည်း၊ သေသံ–ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကဝါရေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ စတုသု–နေ်သော၊ ဣမေသု ဝါရေသုပိ–တို့၌လည်း၊ စတုက္ကာနိ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နေ်၏၊ ပါဠိယံ ပန–ပါဠိတော်၌ကား၊ သံခိတ္တေန– အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့်၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တာနိ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ ...။ သဗ္ဗာကာရေန– အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စတုက္ကဘေဒကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၆၆။ ဣဒါနိ–၌၊ မနုဿိတ္ထိယာ၊ ပေ၊ ပဋိသေဝတ္တဿာတိအာဒိ–သော၊ ယံ–အကြောင်းစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ–ဤမနုဿိတ္ထိယာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ–မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ **မဂ္ဂေန မဂ္ဂန္တိ**အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ဝ တ္တ– ထိုမဂ္ဂေန မဂ္ဂံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ **မဂ္ဂေနမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊

တိသု မဂ္ဂေသု–တို့တွင်၊ အညတရေန–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ အံတ္တနော၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ ပဝေသေတိ–အံ့၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ သမ္ဘိန္နေသု–ရောစပ်ကုန်သော၊ ဒွိသု, မဂ္ဂေသု–တို့တွင်၊ ပဿာဝမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ဝစ္စမဂ္ဂံ–သို့ သော်လည်းကောင်း၊ ဝစ္စမဂ္ဂေန ဝါ–ဖြင့် သော်လည်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂံ–သို့ သော်သည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ–အံ့၊ **မဂ္ဂေန အမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ပဿာဝါဒိမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ပဝေသေတွာ–ပြီး၍၊ တဿ– ထိုပဿာဝအစရှိသော မဂ်၏၊ သာမန္တာ–အနီး၌၊ ဝဏေန–အံနာဖြင့်၊ နီဟရတိ–နုတ်အံ့၊ **အမဂ္ဂေန မဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ မဂ္ဂသာမန္တေန–မဂ်၏ အနီးဖြစ်သော၊ ဝဏေန၊ ပေ၊ **အမဂ္ဂေနအမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ဒွိသု–ႏ်သော၊ သမ္ဘိန္နဝဏေသု–ဆက်စပ်နေသော အနာတို့တွင်၊ ဧကေန ဝဏေန– ဖြင့်၊ ပဝေသေတွာ– ပြီး၍၊ ဒုတိယေန–သော၊ (ဝဏေန) နီဟရတိ၊ ဣမဿ သုတ္တဿ–ဤပါဠိတော်အား၊ အနုလောမဝသေန–လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော၊ ဝဏသင်္ခေပေ–အနာဝယ် သွင်းယူအပ်သောအရာ၌၊ [အနာအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော "ပတင်္ဂမုခဖား" အစရှိသော အရာ၌–ဟူလို။] ထုလ္လစ္စယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ–၌၊ ပရတော–နောက်၌၊ အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ အသာဒိယန္တဿာတိ–ဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝက္ခတိ–မိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ တတ္ထ–ထိုအနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ–ငှာ၊ **ဘိက္ခု သုတ္တဘိက္ခုမှိတိ** အာဒိံ– ကို၊ အာဟ၊ တတြ – ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ဘုရားရှင်၏အလိုတော်တည်း၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ–နိုးသည်၊ (သမာနော) သာဒိယတိ–၏၊ သော–သည်၊ သုတ္တမို–အိပ်ပျော်နေသော၊ မယိ–တပည့်တော်၌ ဧသော-ဤရဟန်းသည်၊ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျင့်ပါပြီ၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ န ဇာနာမိ–မသိလိုက်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောသော်လည်း၊ န မုစ္စတိ–အာပတ်မှ မလွတ်၊ စ–ဆက်၊ **ဥဘော နာသေတဗ္ဗာတိ** ဧတ္ထ–ဤပါဌ်၌၊ ဒွေပိ – ၂ယောက်လုံးတို့ကိုလည်း၊ လိင်္ဂနာသနေန – အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗာ – ဖျက်ဆီးထိုက်ကုန်၏၊ တတြ – ထို ၂ ယောက်တို့တွင်၊ ဒူသကဿ– ဖျက်ဆီးတတ်သော ရဟန်း၏၊ ပဋိညာကရဏံ – ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ပြုဖွယ်သည်၊

ပဋိညာကရဏံ နတ္ထိ။ ။ "ဝန်ခံတိုင်း ဆုံးဖြတ်မှု" ဟူသည်မှာ "မေးမှ–ဝန်ခံ, ထို ဝန်ခံ–သည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်" ဟု မေးခြင်း ကိစ္စနှင့်ဆိုင်ရကား ဖျက်ဆီးသူမှာ "ဘယ်စိတ်ဖြင့် ပြုသလဲ, သိလျက်နှင့် ပြုသလား, မသိပဲနှင့် ပြုမိသလား" ဟု မေးဖွယ်ပင် မလိုရကား "ပဋိညာကရဏံ မလိုတော့"ဟု ဆိုသည်။

[ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ဖွယ်သည်၊] နတ္ထိ၊ ဒုသိတော–ဖျက်ဆီးအပ်သော ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိတွာ–သာယာသလော, မသာယာ သလောဟု စစ်ကြောမေးမြန်းပြီး၍၊ ပဋိညာယ–ဝန်ခံခြင်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော ပေ၊ သာမဏေရဝါရေပိ– သာမဏေရဝါရ၌လည်း၊ ဧသ နယော–ဤနည်းတည်း။

• ဧဝံ–သို့၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုဝါရ၌၊ တံ တံ အာပတ္တိဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိဉ္စ–အနာပတ်ကို လည်းကောင်း၊ [အာပတ်က ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ် ထုလ္လစ္စည်းစသောအားဖြင့် များစွာရှိသောကြောင့် "တံ တံ အာပတ္တိဉ္စ" ဟု ထား၍၊ အနာပတ်ကား တစ်မျိုးသာ ရှိသောကြောင့် တံ တံမပါဘဲ "အနာပတ္တိဉ္စ" ဟု ထားသည်။] ဒဿေတွာ၊ ပေ၊ တတ္ထ–ထို **အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ** အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝေသာလိယံ–၌၊ မဟာဝနေ–မဟာဝုန်တော၌၊ ဒိဝါဝိဟာရဂတော– နေ့နေရာ၌ ရောက်သော၊ ဘိက္ခု ဝိယ–သည်ကဲ့သို့၊ [ဝိနိတဝတ္ထုခန်း၌ ပါ လိမ့်မည်။] မဟာနိဒ္ဒံ–ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမန္တော–သက်ရောက်စဉ်၊ ပရေန– သူတစ်ပါးသည်၊ ကတံ–သော၊ ဥပက္ကမမ္ပိ – လုံ့လကိုလည်း၊ န ဇာနာတိ– မသိလိုက်၊ (သော–ထိုရဟန်းသည်၊) **အဇာနန္တော** နာမ–အဇာနန္တ မည်၏၊ ဧဝရူပဿ–ဤသို့ သဘောရှိသော မသိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ–အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ–သာစကကား၊ နာပံ၊ ပေ၊ အဇာနန္တဿာတိ– ဟူသော၊ ဧတံ– ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝိ–တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ။ [ဘဂဝါ–ရား၊ အဟံ–သည်၊ နဇာနာမိ– မသိလိုက်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခု–ဟန်း၊ အဇာနန္တဿ–မသိသောရဟန်း ၏၊ အနာပတ္တိ–အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ဤသို့ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီ။] ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ တတ္ထေဝ–ထိုမဟာဝုန်တော၌ပင်၊ သဟသာ–အဆော တလျင်၊ ဝုဋ္ဌိတ ဘိက္ခုဝိယ–ထသော ရဟန်းသည်ကဲ့သို့၊ ဇာနိတွာပိ–သိ၍လည်း၊ ဝါ–သိပါသော်လည်း၊ န သာဒယတိ–မသာယာ၊ (သော–သည်၊) **အသာဒယန္တော** နာမ–မည်၏၊ စ–ကား၊ နာပံ ဘဂဝါ၊ပေ၊ အသာဒယန္တဿာတိ– ဟူသော၊ ဧတံ–ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ပိ – လည်း၊ ဝုတ္တံ – ပြီ။ [ဘန္တေ– ရား၊ အဟံ – သည်၊ န သာဒယိံ–မသာယာပါ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခု–ဟန်း၊ အသာဒယန္တဿ– ၏၊ အနာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီ။]

ဥမ္မတ္တကော နာမ–ကမည်သည်ကား၊ ပိတ္တုမ္မတ္တကော–သည်းခြေကြောင့် ရူးသူ တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပိတ္တံ–သည်၊ ဗဒ္ဓပိတ္တံ–ဗဒ္ဓသည်းခြေလည်းကောင်း၊ ဝါ–အိမ်ဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သောသည်းခြေလည်းကောင်း၊ အဗဒ္ဓပိတ္တဉ္စ– လည်းကောင်း၊ ဝါ– အိမ်ဖြင့်

မဖွဲ့အပ်သော သည်းခြေလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒုဝိဓံ–၏၊ တတ္ထ–တို့တွင်၊ အဗဒ္ဓပိတ္တံ–သည်၊ လောဟိတံ ဝိယ–ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗင်္ဂဂတံ–အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ ရောက်သည်၊ ဝါ–အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌တည်သည်၊ (ဟောတိ–၏) တမ္ဗိ–ထိုအဗဒ္ဓသည်းခြေသည်၊ ကုပိတေ–ဖျက်လသော်၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ ကဏ္ဍုကစ္ဆု သရီရကမ္ပာဒီနိ–ယားနာ, ဝဲနာ, ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိသော ရောဂါတို့သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ [အာဒိသဒ္ဒေန အက္ခီနံ ပီတဝဏ္ဏာဒိ (မျက်စိဝါခြင်း စသည်ကို) သင်္ဂဏှာတိ၊] တာနိ–ထိုရောဂါတို့သည်၊ ဘေသဇ္ဇကိရိယာယ–ဆေးကုခြင်းဖြင့်၊ ဝူပသမ္မန္တိ–ငြိမ်းအေးနိုင်ကုန်၏၊ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ပန–သည်ကား၊ ပိတ္တကောသကေ–သည်းခြေအိတ်၌၊ ဌိတံ–တည်၏၊ တမ္ဗိ– ထို ဗဒ္ဓသည်းခြေသည်၊ ကုပိတေ–သော်၊ [သည်းခြေအိတ်မှ အပြင်ထွက်လာသည်ကို "ကုပိတ"ဟု ခေါ်သည်၊] သတ္တာ–တို့သည်၊ ဝိပလ္လတ္ထသညာ–ဖောက်ပြန်သော သညာ ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ–ကို၊ ဆဍ္ဍေတွာ–၍၊ အသာရုပ္ပစရိယံ–မလျော်ကပ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တိ–န်၏၊ လဟုကဂရုကာနိ–လဟုက ဂရုကဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ မဒ္ဒန္တာပိ–လွန်ကျူးမိကုန်သော်လည်း၊ န ဇာနန္တိ–န်၊ ဘေသဇ္ဇကိရိယာယပိ–ဆေးကုခြင်းဖြင့်လည်း၊ အတေကိစ္ဆာ–မကုစားအပ်, မကုစားနိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ ဧဝရူပဿ–သော၊ ဥမ္မတ္တကဿ–သည်းခြေရူးသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ဝိသဋ္ဌစိတ္တော– စွန့်လွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသော၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော–ဘီလူးကြောင့်ရူးသူကို၊ **ခိတ္တစိတ္တော** နာမ–တ္တမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ ယက္ခာ–တို့သည်၊ ဘေရဝါနိ–ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ အာရမ္မဏာနိ–အာရုံတို့ကို၊ ဒဿေတွာ ဝါ–၍သော်လည်း၊ (သတ္တေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေ ဝိပလ္လတ္ထသညေ ကရောန္တိ၊) မုခေန–ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ပဝေသေတွာ–၍၊ ဟဒယရူပံ–ဟဒယရုပ်ကို၊ မဒ္ဒန္တာဝါ–နှိပ်ချေကုန်လျက်သော်လည်း၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေ–ပစ်လွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသည်တို့ကို၊ ဝိပလ္လတ္ထသညေ–ဖောက်ပြန်သောသညာရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တိ–န်၏၊

သဗ္ဗင်္ဂဂတံ။ ။သဗ္ဗအင်္ဂသု+ဂတံ (ဌိတံ) သဗ္ဗင်္ဂဂတံ၊ အသားမှလွတ်နေသော ဆံပင်, မွေးညင်း, သွား, လက်သည်းတို့ကို လည်းကောင်း, ခြောက်သော အရေကို လည်းကောင်း, ချန်လှပ်၍ ရေပေါ်ဝယ် ဆီပြန့်သကဲ့သို့ ကိုယ်အင်္ဂါ အားလုံး၌ ပျံ့နှံ့၍တည်၏။

ဝိပလ္လတ္ထသညာ။ ။ဝိ+ပရိပုဗ္ဗ အသဓာတ်နောက် တပစ္စည်း သက်လျှင် "ဝိပလ္လာသ" ဟု ဖြစ်၍, တပစ္စည်း သက်လျှင် "အတ္ထော" ပုဒ်ကဲ့သို့ "ဝိပလ္လတ္ထ" ဟုဖြစ်၏၊ ဝိပရိယာသတီတိ ဝိပလ္လတ္ထာ၊ ဝိပလ္လတ္ထာ + သညာ ဧတေသံတိ ဝိပလ္လတ္ထသညာ။ [ပရိ နောက်၌ ယ လာ၍ "ပရိယာသတိ" ဟု အာချာတ်ရုပ် ဖြစ်၏။]

[ယောဇနာ၌ "ဒသေသတ္တာ ဝါ ပဝေသေတ္တာ ဝါ"ဟု ယောဇနာ၏၊ လက်ကိုသွင်းရုံဖြင့် ဝိက္ခိတ္တမဖြစ်သေး၊ ဟာဒယမဒ္ဒနံ ပြုမှ ဝိက္ခိတ္တ ဖြစ်သောကြောင့် ထို ယောဇနာပုံကို စဉ်းစားပါ။] ဝေရူပသ– သော၊ ခိတ္တစိတ္တသ– ပစ်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–အထူးကား၊ ဥဘိန္န–န်သော၊ တေသံ–ထိုပိတ္တမုမ္မတ္တက, ယက္ခုမ္မတ္တကတို့၏၊ အယံ–ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ ပိတ္တုမ္မတ္တကော–သည်၊ နိစ္စမေဝ–အမြဲသာ၊ ဥမ္မတ္တကော–သည်၊ ဟောတိ၊ ပကတိသညံ– ပကတိသညာကို၊ န လဘတိ– မရတော့၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော–သည်၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ ပကတိသညံ–ကို၊ ပဋိလဘတိ–ရသေး၏၊ ဣတိ (အယံ)–ကား၊ (ဝိသေသော)။

ပန–ဆက်၊ ဣမ–ဤအနာပတ္တိဝါရ၌၊ ပိတ္တုမ္မတ္တကော ဝါ–သည်မူလည်း၊ ဟောတု–စေ၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ–လည်း၊ (ဟောတု)၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗသော–ဖြင့်၊ မုဋ္ဌဿတိ–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကိဉ္စိ–ဘာကိုမျှ၊ န ဇာနာတိ–မသိ၊ အဂ္ဂိမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဧကသဒိသံ–တစ်ထပ်တည်းတူစွာ၊ မဒ္ဒန္တော ဝ–နင်းချေလျက်သာ၊ ဝိစရတိ– ၏၊ ဝေရူပသ – ဤသို့သဘောရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ အန္တရန္တရာ–၌၊ သညံ–ကို၊ ပဋိလဘိတွာ–၍၊ ဉတွာ–၍၊ ဝါ–လျက်၊ ကရောန္တဿပန–၏ကား၊ အာပတ္တိယေဝ– သည်သာ၊ (ဟောတိ)။ ယော–သည်၊ အဓိမတ္တာယ–လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဒုက္ခဝေဒနာယ–ဖြင့်၊ အာတုရော–နာကျင် ကိုက်ခဲသည်၊ (ဟုတွာ) ကိဉ္စိ–ဘာကိုမျှ၊ န ဇာနာတိ၊ (သော) **ဝေဒနာဋ္ဋော** နာမ၊ [ဝေဒနာယ+အဋ္ဋော (နှိပ်စက်အပ်သူတည်း၊) ဝေဒနာဋ္ဋော၊] ဝေရူပသ–၏၊ အနာပတ္တိ၊ ယော–သည်၊ တသ္မိံ တသ္မိံကမ္မေ–ထိုထိုအမှု၌၊ [ထိုထိုကျူးလွန်မှု၌။] အာဒိဘူတော–အစဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ (သော) **အာဒိကမ္မိကော** နာမ၊ [အာဒိကမ္မေ+နိယုတ္တော အာဒိကမ္မိကော၊] ဣဓ ပန–ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ကား၊ သုဒိန္န ထေရော–သည်၊ အာဒိကမ္မိကော–ကတည်း၊ တဿ–ထိုအရှင်သုဒိန်၏၊ အနာပတ္တိ၊ အဝသေသာနံ–အရှင်သုဒိန်မှကြွင်းကုန်သော၊ မက္ကဋိသမဏဝဇ္ဇိပုတ္တကာဒီနံ–မျောက်မကို မှီဝဲသော ရဟန်း, ဝဇ္ဇီပုတ္တကရဟန်းများ အစရှိသူတို့၏၊ အာပတ္တိယေဝ–သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။...**ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ**–ပဒဘာဇနီယအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ပန–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ–၌၊ ကောသလ္လတ္ထံ–ကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဣဒံ **ပကိဏ္ဏကံ**–ဤရောပြွမ်းသောနည်းကို၊

ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။...သမုဋ္ဌာနဥ္စ–ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကိရိယာစ–ကိရိယာကို လည်းကောင်း၊ အထော– ထိုမှတစ်ပါး၊ သညာ– ကိုလည်းကောင်း၊ သစိတ္တကံ– ကိုလည်းကောင်း၊ လောကဝဇ္ဇဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဥ္စ–ဏံကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာယ–ဝေဒနာနှင့်တကွ၊ ကုသလဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ (ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။)

တတ္ထ–ထိုသမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ **သမုဋ္ဌာနန္တိ**–ကား၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟက ဝသေန– အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို သိမ်းယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဆ–၆ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနိ–သိက္ခာပုဒ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ– ရှိကုန်၏၊) တာနိ–ထို သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာန်တို့သည်၊ **ပရိဝါရေ**–ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အာဝိ–စွာ၊ ဘဝိဿန္တိ–န်လတ္တံ့၊ သမာသတော ပန–အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ကား၊ သိက္ခာပဒံ နာမ–မည်သည်၊ [ဣတိ–ဥ္စပ်၊] ဆ သမုဋ္ဌာနံ–ဆသမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ပေ၊ကထိနသမုဋ္ဌာနံ–ကထိနသမုဋ္ဌာန်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊

ဋီကာ။ ။ ပကိဏ္ဏကန္တိ–ဝေါမိဿကနယံ၊ သမုဋ္ဌာနန္တိ–ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ၊ ကိရိယာတိအာဒိ နိဒဿနမတ္တံ၊ အကိရိယာဒီနံပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ကိရိယာ, သညာ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကုသလံတို့သည် (တစ်ခုစီကိုသာ ညွှန်ပြထားသဖြင့်) နိဒဿနနည်းတို့တည်း၊ ကိရိယံဖြင့် အကိရိယ, ကိရိယာကိရိယတို့ကိုလည်းကောင်း, သစိတ္တကံဖြင့် အစိတ္တကံကိုလည်းကောင်း, လောကဝဇ္ဇံဖြင့် ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံကိုလည်းကောင်း, ကုသလံဖြင့် အကုသလ် အဗျာကတံတို့ကို လည်းကောင်း–ယူပါ–ဟူလို။] ဝေဒနာယာတိ သဟ ယောဂေ ကရဏဝစနံ၊ ဝေဒနာယ သဟ ကုသလဉ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဆ သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနိ။ ။"ကိုယ်ရယ်, နှုတ်ရယ်, ကိုယ်နှုတ်ရယ်၊...ကိုယ်စိတ်, နှုတ်စိတ်,ကိုယ်နှုတ်စိတ်" ဟူသော ၆ပါးကို သမုဋ္ဌာန် ၆ပါးဟု ခေါ်၏၊ ထို၆ ပါးတွင် ကိုယ် ကြောင့်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ် (အာပတ်)သည်ကာယ သမုဋ္ဌာနမည်၏၊ ဤနည်းအတိုင်း ဝါစာ သမုဋ္ဌာန စသည်ကိုလည်း သိပါ၊ ထိုကာယစသည်တို့သည် သိက္ခာပုဒ်၏ ဖြစ်ကြောင်းမဟုတ်, အာပတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းသာတည်း၊ သို့သော် သိက္ခာပုဒ်ကို နာမည်ခေါင်းတပ်၍ "သိက္ခာပဒ သမုဋ္ဌာနံ"ဟု ဆိုသည်။ [သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၏ ဖြစ်ကြောင်းမှာ ဘုရားရှင်သာတည်း။]

သိက္ခာပဒံ၊ ပေ၊ ဆ သမုဋ္ဌာနံ။ ။ ဆဟိ (ကာယစသော ၆ပါးတို့ကြောင့်) သမုဋ္ဌာနံ (ဖြစ်ခြင်းသည်) ယဿအတ္ထီတိ ဆသမုဋ္ဌာနံ၊ (တစ်နည်း)–"ဆ–ကာယစသောအားဖြင့် ၆ပါးကုန် သော၊ သမုဋ္ဌာနာနိ–ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ ယဿ အတ္ထီတိ ဆသမုဋ္ဌာနံ၊ (သိက္ခာပဒံ)။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ။ ။"အတ္ထိ တိသမုဋ္ဌာနံ"ဟုဆိုပြီးနောက်"ဒွိသမုဋ္ဌာနံ"ဟု မဆိုဘဲ "အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ"ဟု စည်းပြောင်းခြင်းကား-ဒွိသမုဋ္ဌာန်က ကထိနသမုဋ္ဌာန်–ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာန်ဟု

ဥေကလောမသမုဋ္ဌာနံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ ဓုရနိက္ခေပါဒိသမုဋ္ဌာနံ–ဓုရနိက္ခေပ အစရှိသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသည်တည်း။

[သမုဋ္ဌာနဘေဒကို ပြပြီး၍ ကိရိယဘေဒကို ပြလိုသောကြောင့် “တတြာပိ” စသည်မိန့်။] တတြာပိ–ထို ၆ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း၊ ကိဉ္စိ–အချို့သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ကိရိယတော– မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–ဖြစ်၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ အကိရိယတော– ပြုထိုက်သောဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ ကိရိယာကိရိယတော–မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်း, ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ သိယာ–ရံခါ၊ ကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိယာ–ရံခါ၊ အကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ သိယာ–ခါ၊ ကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိယာ–ခါ၊ကိရိယာကိရိယတော၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏။

တတြာပိ–ထိုကိရိယာအားဖြင့် ပြားသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း၊ သညာဝိမောက္ခံ– သညာဝိမောက္ခ သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (ဝီတိက္ကမသညာ မရှိခြင်းကြောင့်လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်သည်) အတ္ထိ–ရှိ၏၊ နောသညာဝိမောက္ခံ–နော သညာဝိမောက္ခ သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (ဝီတိက္ကမသညာ မရှိခြင်းကြောင့်လွတ်မြောက်ခြင်းမရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊) အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို ၂ပါးတို့တွင်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သည်၊ စိတ္တင်္ဂ– စိတ်ဟူသော အင်္ဂါကို၊ လဘတိယေဝ–အမြဲရသည်သာ၊ တံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊ သညာဝိမောက္ခံ–ဟုမည်၏၊ ဣတရံ–စိတ်အင်္ဂါကို အမြဲမရသော အခြားသိက္ခာပုဒ်သည်၊

၂မျိုးရှိခြင်း, ဓုရနိက္ခေပါဒိသမုဋ္ဌာန်၌ကား ကေသမုဋ္ဌာန်လည်း ပါခြင်း, ဒွိသမုဋ္ဌာန်လည်း ပါခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထိုအာဒိဖြင့်ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာန်, ပဒသောဓမ္မ, ဓမ္မဒေသန, စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာန် တို့ကိုလည်းယူ၊ အားလုံးသမုဋ္ဌာန်နာမည်ပေါင်း ၁၃ပါးရှိ၏၊ ပရိဝါမှာ ရှုပါလေ၊ ထိုသမုဋ္ဌာန်တို့၏ သဘောကို ဆိုင်ရာသိက္ခာပုဒ်ကျမှ နားလည်နိုင်လတ္တံ့။

သညာဝိမောက္ခံ။ ။သညာယ(လွန်ကျူးလိုသော အမှတ်သညာ၏)+အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်+ဝိမောက္ခော–အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ သညာဝိမောက္ခံ၊ အဘာဝဟူသော အလယ်ပုဒ် ကျေသောသမာသ်။ [နောသညာဝိမောက္ခံ=သညာယ (အဘာဝေနပိ–မရှိခြင်းကြောင့်လည်း၊ မရှိပေမယ်လို့) နတ္ထိဝိမောက္ခော ယဿာတိ နောသညာဝိမောက္ခံ။]

စိတ္တင်္ဂ လဘတိယေဝ။ ။“ကိုယ်စိတ်, နှုတ်စိတ်, ကိုယ်နှုတ်စိတ်”ဟု စိတ်သည် အင်္ဂါ အဖြစ်ဖြင့်ပါသော နောက် သမုဋ္ဌာန် ၃ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကြောင့် ဖြစ်သည်–ဟုလို။ [လဘတိယေဝ၌ ဧဝဖြင့် စိတ်အင်္ဂါ အမြဲမရ, တစ်ရံတစ်ခါ ရ၍ တစ်ရံတစ်ခါ မရသော သိက္ခာပုဒ်သည် နော သညာဝိမောက္ခ မည်၏–ဟု သိစေ၏။]

နော သညာဝိမောက္ခံ–မည်၏၊ ပုန–ဖန်၊ သစိတ္တံ–စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ အစိတ္တံ– စိတ်မရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သို့၊ (အာပတ်သို့–ဟူလို)၊ စိတ္တေန–နှင့်၊ သဟေဝ– တကွသာ၊ အာပဇ္ဇတိ– ရောက်၏၊ တံ–ထို သိက္ခာပုဒ်သည်၊ သစိတ္တကံ–မည်၏၊ ယံ–သို့၊ စိတ္တေန–နှင့်၊ ဝိနာပိ–ကင်း၍လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ၊ [ပိဖြင့်"မကင်းမူ၍လည်း"ဟု ဆည်း၊] တံ အစိတ္တကံ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ–ထိုအလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ [သမုစ္စာန်စသည်အားဖြင့် ပြားပြီးသော ထိုအလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း–ဟူလို။] လောကဝဇ္ဇံ–လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊) ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ–ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊) ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓံ–၏၊ တေသံ–ထို သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ လက္ခဏံ–ကို၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ– သည်သာ၊ [မက္ကဋီဝတ္ထုအဖွင့်၌ ဆိုခဲ့ပြီ။]

စ–ဆက်၊ ကမ္မကုသလဝေဒနာဝသေနာပိ–ကံ, ကုသိုလ်, ဝေဒနာတို့၏ အပြားအားဖြင့်လည်း၊ [နောက်ဆုံး ဝေဒိတဗ္ဗ၌စပ်။] တေသု–ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ကာယကမ္မံ–ကာယကံရှိသော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ ဝစီကမ္မံ–သော၊ (သိက္ခာပဒံ)၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို ၂ပါးတို့တွင်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ကာယဒွါရိကံ–ကာယဒွါရ၌ဖြစ်၏၊ တံ–သည်၊ ကာယကမ္မံ–ကာယကမ္မမည်၏၊ ယံ–သည်၊ ဝစီဒွါရိကံ–၏၊ တံ–သည်၊ ဝစီကမ္မံ–မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ကား၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ အကုသလံ (သိက္ခာပဒံ) အတ္ထိ၊ အဗျာကတံ (သိက္ခာပဒံ) အတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ–အာပတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့သည်၊ (ဒွတ္တိံသေဝ၌ စပ်၊) အဋ္ဌ–န်သော၊ ကာမာဝစရကုသလာနိ–ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသ–န်သော၊ အကုသလာနိ–

သညာ–သစိတ္တက။ ။ သညာဒုကကို အာပတ် မသင့်ဖို့ရာ ဘက်သို့ ရှေးရှု၍ မိန့်တော်မူ၏၊ သစိတ္တကဒုကကိုကား (စိတ်မပါဘဲလည်း သင့်ရကား) အာပတ်သင့်ဖို့ဘက်ကို ရှေးရှု၍ မိန့်တော်မူသည်၊ ဤသို့ဒုက ၂ ပါး၏ ထူးခြားပုံကိုမှတ်ပါ။ [သညာဒုကံ အနာပတ္တိမုခေန ဝုတ္တံ၊ သစိတ္တကဒုကံ အာပတ္တိမုခေန ဝုတ္တံတိ ဣဒ မေ တေသံ နာနာကရဏံ။]

ကမ္မတိက။ ။ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည့်အတိုင်း ကံအားဖြင့် ကာယကမ္မသိက္ခာပုဒ်, ဝစီကမ္မ သိက္ခာပုဒ်ဟု ဤအဋ္ဌကထာ၌ ၂မျိုးသာပြသော်လည်း ကင်္ခါဝိတရဏီမည်သော မာတိကာ အဋ္ဌကထာ၌ကား ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မ ၂ ပါးစုံသော သိက္ခာပုဒ်ကိုထည့်၍ "ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မ တဒုဘယဝသေန တိဝိဓာ ဟောန္တိ" ဟု မိန့်သည်။

တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ–န်သော၊ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ ကုသလတော စ–မှ လည်းကောင်း၊ ကိရိယတော စ–မှလည်းကောင်း၊ ဒွေ–န်သော၊ အဘိညာစိတ္တာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ [ရူပကုသိုလ် ကိရိယာ ပဉ္စမဈာန် ၂ ပါးကို ဆိုသည်၊] ဣတိ–သို့၊ ဒွတ္တိံသေဝ–၃၂ပါးသာတည်း။ [သင်္ဂြိုဟ် ‘ရူပသမုဋ္ဌာန်ခန်း၌ လာသော ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်များပင်တည်း၊ ပညတ်တော်ကိုမသိ၍ တန်ခိုးဖန်ဆင်းပြရာ၌ အဘိညာဉ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံစဉ် အာပတ်သင့်သတဲ့။]

တေသု–ထိုစိတ်တို့တွင်၊ ယံ–အကြင် သိက္ခာပုဒ်သို့၊ ကုသလစိတ္တေန–ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ တံ–သည်၊ကုသလံ–မည်၏၊ ဣတရေဟိ–အခြားသော အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကြောင့်၊ (အာပန်–သင့်ရောက်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊) ဣတရံ–အခြားသောအကုသလ,အဗျာကတမည်၏၊ စ–ဆက်၊ တိဝေဒနံ–၃ပါးသော ဝေဒနာရှိသော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊အတ္ထိ၊ ပေ၊တတ္ထ–ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော–ရောက်သောရဟန်းသည်၊ တီသု–န်သော၊ ဝေဒနာသု–တို့တွင်၊ အညတရဝေဒနာသမင်္ဂီ–တစ်ပါးပါးသောဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ တံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊ တိဝေဒနံ–တိဝေဒနာမည်၏၊ ယံ–သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော–သည်၊ သုခသမင်္ဂီ–သုခဝေဒနာနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသမင်္ဂီ–သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ တံ–သည်၊ ဒွိဝေဒနံ–မည်၏၊ ယံ–သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော–သည်၊ ဒုက္ခဝေဒနာသမင်္ဂီယေဝ–သည်သာ၊ (ဟုတွာ) အာပဇ္ဇတိ–၏၊ တံ ဧကဝေဒနံ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဧဝံ–သို့၊ သမုဋ္ဌာနဉ္စ–သမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ [ဣတိဥ္စစပ်၊] ကိရိယာ–လည်းကောင်း၊ အထော–ပါ၊ သညာ–လည်းကောင်း၊ သစိတ္တကံ–လည်းကောင်း၊ လောကဝဇ္ဇဉ္စ–လည်းကောင်း၊ ကမ္မဉ္စ–လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာယ–နှင့်တကွ၊ ကုသလံ စ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏) ဣမံပကိဏ္ဏကံ–ကို၊ ဝိဒိတွာ–သိပြီး၍၊ [နောက်“ဒွိဝေဒနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ”ဝယ် ဝေဒိတဗ္ဗံ၌စပ်၊] တေသု သမုဋ္ဌာနာဒိသု–တို့တွင်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ–ဤပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်သည်၊ သမုဋ္ဌာနတော–သမုဋ္ဌာန်အားဖြင့်၊ ဧကသမုဋ္ဌာနံ–တစ်ခုသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ အင်္ဂဝသေန–ဖြင့်၊ ဒုကသမုဋ္ဌာနံ–၂ပါးသောသမုဋ္ဌာန်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယစိတ္တတော–အားဖြင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–ဖြစ်၏၊ [ဒုကသမုဋ္ဌာနံကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊] ကိရိယသမုဋ္ဌာနဉ္စ–ကိရိယသမုဋ္ဌာန်လည်းရှိ၏၊[ကိရိယသမုဋ္ဌနံတိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ၊ ပရူပက္ကမေ သတိ(သူတစ်ပါးကအတင်းပြုရာ၌) သာဒိယန္တဿ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဘာဝတော၊] ဟိ–မှန်၊ ကရောန္တောယေဝ–မပြုထိုက်သောလွန်ကျူးမှုကိုပြုသောရဟန်းသည်သာ၊

တေ်–ဤသိက္ခာပုဒ်သို့၊ ဝါ – ဤအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ [ကိရိယသမုဋ္ဌာန်ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] မေထုနပဋိသံယုတ္တာယ – သော၊ ကာမသညာယ– ၏၊ အဘာဝေန– မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ – မရှိခဲ့သော်၊ မုစ္စနတော – အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ သညာဝိမောက္ခံ–က္ခတည်း၊ (ဝီတိက္ကမသညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ဟိ–သာစကကား၊ အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ, အသာဒယန္တဿာတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

မေထုနစိတ္တေနေဝ–မေထုန်၌ဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ နံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သို့၊ ဝါ–ထို အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ စိတ္တေန–မေထုန်စိတ်နှင့်၊ ဝိနာ–၍၊ န အာပဇ္ဇတိ– မရောက်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သစိတ္တကံ–ကတည်း၊ (စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ရာဂဝသေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော–ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇံ–တည်း၊ (လောက၌အပြစ်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ကာယဒွါရေ နေဝ–ကြောင့်သာ၊ သမုဋ္ဌာနတော–ကြောင့်၊ ကာယကမ္မံ–တည်း၊ (ကာယကံရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ အင်္ဂမတ္တံ– အင်္ဂါမျှသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဿ–ထိုစိတ်၏၊ ဝသေန–အစွမ်းအားဖြင့်၊ ကမ္မဘာဝေါ– ကံ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ–ကံ အမည်ကို၊ န လဗ္ဘတိ–အပ်၊ လောဘစိတ္တေန–ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော–ကြောင့်၊ အကုသလစိတ္တံ–အကုသိုလ်စိတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သုခသမင်္ဂီ– သုခဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တွာ) ဝါ– ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသမင်္ဂီ (ဟုတ္တွာ) ဝါ, တံ–သို့၊ ဝါ–သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒွိဝေဒနံ–န တည်း၊ (၂ပါးသော ဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗံ–သော၊ တေ်–ဤ ဆသမုဋ္ဌာန် အစ, ဒွိဝေဒနံ အဆုံးရှိသော စကားသည်၊ အာပတ္တိယံ–အာပတ်၌၊ ယုဇ္ဇတိ–ဖြစ်သင့်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင်အာပတ်၌ ဖြစ်သင့်ပါသော်လည်း၊ သိက္ခာပဒသီသေန – သိက္ခာပုဒ်ကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်၊ **သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု**–အလုံးစုံသော ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဒေသနာ–သည်၊ အာရုဠှာ– တက်ရောက်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤ ဆ သမုဋ္ဌာန်အစရှိသည်ဖြင့်၊) (မယာ) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ–ဆိုခဲ့ပြီ။ [ဆသမုဋ္ဌာန် မှစ၍ ဒွိဝေဒနံတိုင်အောင်သော သဒ္ဒါသည် အာပတ်ဟူသောအနက်၌သာ ဖြစ်သင့်၏၊ သို့သော် ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ သိက္ခာပုဒ်ကို ခေါင်းတပ်လျက် "ဆ သမုဋ္ဌာနံ" စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်ဖြင့် လာသော ကြောင့် ထို အတိုင်းပင် ဆသမုဋ္ဌာနံ စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်ပုဒ်ကို ဆိုရတော့သည်– ဟူလို။]

မဏ္ဍူ ဝန္ဒိပုတ္တာ စ၊ ပေ၊ ဝုမှပဗ္ဗိတော မိဂေါတိ- မိဂေါဟူသော၊ ကူဒံ-ဤ စကားရပ်သည်၊ ကိံ-အဘယ်စကားနည်း၊ [ဝိနည်းပညတ်တော်လည်း မဟုတ်, စပ်ပုဒ်လည်းမရှိသောကြောင့် ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပာယ် ကောက်၍မရသဖြင့် "ဘာစကားလဲ" ဟု မေးသည်၊] ဣမာ-ဤဂါထာတို့ကို၊ [ထပိတာ-၌စပ်၊] ဝါ-တို့သည်၊ [ဥဒ္ဒါန ဂါထာ နာမ-၌စပ်၊] ဝိနီတဝတ္ထုနံ-ဝိနီတဝတ္ထုတို့၏၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဝိနိစ္ဆိတာနံ-ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ တေသံ တေသံ ဝတ္ထုနံ-ထိုထိုဝတ္ထုတို့၏၊ ဥဒ္ဒါနဂါထာနာမ-အကျဉ်းချုပ်ဂါထာတို့မည်၏၊ တာနိ ဝတ္ထုနိ-ထိုဝတ္ထုတို့ကို၊ [ဥဂ္ဂဏှိုသန္တိ-၌စပ်၊] သုခံ-လွယ်ကူစွာ၊ ဝိနယဓရာ-ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၊ ဥဂ္ဂဏှိုသန္တိ-သင်ယူနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ မဟာသင်္ဂါယက ထေရေဟိ-မဟာသံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝတ္ထုဂါထာ ပန-ဝတ္ထုတို့ကို သီကုံးထုံးဖွဲ့ကြောင်းပါဠိကိုကား၊ ("မဏ္ဍူ ဝန္ဒိပုတ္တာ စ" စသော

ဣမာ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒါနဂါထာ နာမ။ ။ဣမာကို "ဥဒ္ဒါန ဂါထာနာမ" ၌စပ်ရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် "ဣမာနိ" ဟု မရှိစေသင့်၊ ထို့ပြင် "ဝိနီတဝတ္ထုနိ" ဟု တစ်ချို့စာအုပ်များ၌ရှိ၏၊ "ဘဂဝတာ သယံ ဝိနိစ္ဆိတာနံ တေသံ တေသံ ဝတ္ထုနံ" သည် ထိုပုဒ်၏အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝိနီတ ဝတ္ထုနံ" ဟု ရှိသင့်သည်၊ "ဝိနီတာနိ-ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် (အာပတ္တိ တွံ ဘိက္ခု အာပန္နော ပါရာဇိကံ-စသည်ဖြင့်) ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်သော+ဝတ္ထုနိ-ဝတ္ထုတို့တည်း၊ ဝိနီတ ဝတ္ထုနိ-တို့၊" "တေသံ ဝိနီတဝတ္ထုနံ" ဟု ဝိဘတ္တျန္တ ခံ။

ဥဒ္ဒါနဂါထာ။ ။ "ဒါ-ရက္ခဏေ" ဟု ဓာတ်နက်ရှိ၏၊ "ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက် ကာလ၌+ဒါတိရက္ခတိ-(ဘုရားရှင်ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော ဝိနီတဝတ္ထုတို့ကို မပျောက်ပျက်အောင်) စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဒ္ဒါနံ၊ [ဥဒ္ဒါနဂါထာတိ ဥဒ္ဒေသဂါထာ (အကျဉ်းချုပ်ဂါထာ)၊] ဤခေါင်းစဉ်ဂါထာကို ကြည့်၍"မည်သည့်ဝတ္ထု အခြားမဲ့၌ မည်သည့်ဝတ္ထုရှိ၏" ဟု သိနိုင်သော ကြောင့် ဤဂါထာများသည် ထိုဝတ္ထုတို့ကို မပျောက်ပျက်အောင်စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဒါနဂါထာမည်သည်- ဟူလို၊ ဥနောက်၌ ဒွေဘော်ရောက်ရသောကြောင့် "ဥဒ္ဒါန" ဟု ရှိစေ။ ဝိမတိ၌ကား-"တံ တံ ဝတ္ထုံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒါနတော ဒဿနတော ဥဒ္ဒါနဘူတာ (ထိုထိုဝတ္ထုကို ထုတ်ပြတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော) ဂါထာ ဥဒ္ဒါနဂါထာ"ဟုဆို၏]

တာနိ၊ ပေ၊ထပိတာ။ ။ တာနိ ဝတ္ထုနိသည် ဥဂ္ဂဏှိုသန္တိ၏ကံတည်း၊ ထပိတာ၏ကံ ကား "ဣမာ ဥဒ္ဒါနဂါထာ"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ထပိတာနိ" ဟု မရှိစေသင့်၊ ထိုဝိနီတဝတ္ထုတို့ကို မဟာသင်္ဂါယကထေရ်များ ထားသည်မဟုတ်၊ အရှင်ဥပါလိထားသည်၊ မဟာသင်္ဂါယကထေရ်တို့ကား (ထိုဝတ္ထုတို့ကို လွယ်ကူစွာ ဝိနည်းမိုရ်များ ဆောင်ထားဖို့ရာ) ဤဂါထာတို့ကိုထားသည်။

ဂါထာတို့၏ ဝတ္ထုကိုကား၊) ဘဂဝတိ-သည်၊ ရေမာနေယေ၀-သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဥ်ပင်လျှင်၊ ဥပါလိတ္ထေရေန-သည်၊ ထပိတာ-ထားအပ်ပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ကြံ၍ ထားအပ်ကုန်သနည်း၊) ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤလက္ခဏာဖြင့်၊ အာယတိံ-နောင် အခါ၌၊ ဝိနယဓရာ-တို့သည်၊ ဝိနယံ-ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနိဿန္တိ-ဆုံးဖြတ်နိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ထပိတာ-ပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝိနီတဝတ္ထုတို့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏံ-ကို၊ သာဓုကံ-စွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ပဌမသိက္ခာပဒံ-ကို၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ဒုတိယာဒီနဉ္စ-ဒုတိယသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝိနီတဝတ္ထူသု-တို့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏေန-ဖြင့်၊ ဒုတိယာဒီနိ-ဒုတိယ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗာနိ-န်၏၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝိနီတဝတ္ထူနိ-တို့သည်၊ သိပ္ပိကာနံ-ပန်းချီအတတ်သင်သူတို့၏၊ ပဋိစ္ဆန္နက ရူပါနိဝိယ- ဖုံးထားအပ်သော အရုပ်တို့ကဲ့သို့၊ [သင်သောအခါ ကြည့်၍သင်ဖို့ရန် ဖုံးကွယ် ဝှက် ထားအပ်သော အရုပ်တို့ကဲ့သို့-ဟူလို၊] ဝိနယဓရာနံ-တို့၏၊ ပဋိစ္ဆန္နကဝတ္ထူနိ- ဖုံးထားအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝုတ္တလက္ခဏေန- ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗာနိ-န်၏။)

၆၇။ တတ္ထ- ထိုဝတ္ထုတို့တွင်၊ ပုရိမာနိ- န်သော၊ ဒွေ ဝတ္ထူနိ- တို့သည်၊ အနုပညတ္တိယံယေ၀-၌ပင်၊ ဝုတ္တတ္တာနိ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်၏၊ တတိယေ- သော၊ ဝတ္ထုမှိ-၌၊ ဂိဟိလိင်္ဂေနာတိ-ကား၊ ဂိဟိဝေသေန-လူ့အသွင်ဖြင့်၊ ဩဒါတဝတ္ထော- ဖြူသောအဝတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ (ပဋိသေဝိ-မှီဝဲပြီ၊) စတုတ္ထေ-၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝတ္ထဗ္ဗံ-ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။ တတော-ထိုစတုတ္ထဝတ္ထုမှ၊ ပရေသု- နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တသု-ကုန်သော၊ ဝတ္ထူသု-တို့၌၊ ကုသစီရန္တိ-ကား၊ ကုသေ-သမန်းမြက်တို့ကို၊ ဂန္ထေတွာ-သီကုံး၍၊ ကတစီရံ-ပြုအပ်သော အဝတ်တည်း၊

ဝတ္ထုဂါထာ ပန။ ။တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခူတိအာဒိကာ နိဒါနဝတ္ထုဒီပိကာ ဝိနီတဝတ္ထုပါဠိယော (နိဒါန်းဝတ္ထုကိုပြတတ်သော ဝိနီတဝတ္ထုပါဠိတော်ကိုပင်) တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ ဂန္ထနတော ဝတ္ထုဂါထာတိ ဝုတ္တာ၊ န ဆန္ဒော ဝိစိတိလက္ခဏေန-ဆန်းကျမ်း လက္ခဏာနှင့်အညီစီအပ်သော ဂါထာများမဟုတ်, ဝိနီတဝတ္ထုတို့ကို စုဏ္ဏိယဝါကျ အနေအားဖြင့် သီကုံးထုံးဖွဲ့ထားသောကြောင့် "ဝတ္ထုဂါထာ" ဟု ခေါ်ထားသည်-ဟူလို။ [တစ်နည်း-"ဂါထာနံ+ ဝတ္ထု ဝတ္ထုဂါထာ= မက္ကဋီ ဝဇ္ဇိပုတ္တာ စ စသော ဂါထာတို့၏ ဝတ္ထုကြောင်း" ဟုလည်း ပြုပါ၊ ဤဋီကာဖွင့်ကို ထောက်၍ "ထိုဝတ္ထုများကို ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်တို့ ထားသည်မဟုတ်, အရှင်ဥပါလိ ထားသည်-" ဟု သိသာပြီ။]

ဝါကစိရံ နာမ– မည်သည်၊ တာပသာနံ–ရသေ့တို့၏၊ ဝက္ကလံ–လျှော်တေတည်း၊ **ဖလကစိရံ** နာမ– မည်သည်၊ ဖလကသဏ္ဍာနာနိ–ပျဉ်ချပ်ငယ်သဏ္ဍာန် ရှိကုန်သော၊ ဖလကာနိ–အပြားငယ်တို့ကို၊ သိဗ္ဗိတွာ– ဆက်စပ်၍၊ ဝါ–သီကုံး၍၊ ကတစိရံ–တည်း၊ **ကေသကမ္ဗလောတိ**–ကား၊ ကေသေဟိ–လူဆံပင်တို့ဖြင့်၊ တန္တေ–ယက်ကန်း၌၊ ဝါယိတွာ–ယက်၍၊ ကတကမ္ဗလော–ပြုအပ်သောကမ္ဗလာတည်း၊ **ဝါလကမ္ဗလောတိ**–ကား၊ စမရဝါလေဟိ–စမရသားကောင်၏ အမြီးဆံတို့ဖြင့်၊ [ရှေးက "စာမရီသားကောင်၏ အမြီးတို့ဖြင့်" ဟုပေးကြ၏။] ဝါယိတွာ–၍၊ ကတကမ္ဗလော–တည်း၊ **ဥလူကပက္ခိကန္တိ**–ကား၊ ဥလူကသကုဏသ–ခင်ပုပ်ငှက်၏၊ ပက္ခေဟိ–အတောင်တို့ဖြင့်၊ ကတနိဝါသနံ–ပြုအပ်သော အဝတ်တည်း၊ **အဇိနက္ခိပန္တိ**–ကား၊ သလောမံ– အမွေးတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သခုရံ–ခွာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ (ရှေးက "ခြေသည်းခွာနှင့်တကွ ဖြစ်သော"ဟုပေး၏။) အဇိနမိဂစမ္မံ–အဇိနမည်သောသမင်၏ အရေတည်း၊ ဒွါဒသမေ–သော၊ ဝတ္ထုမှို–၌၊ **သာရဇ္ဈောတိ**–ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ သာရဇ္ဈော–လွန်စွာတပ်မက်သည်၊ (ဟုတွာ ပဝေသေသိ–သွင်းပြီ၊) တံ ရာဂံ–ထို ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂကို၊ ဥတွာ–မူ၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ **အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿာတိ**–ဟူ၍၊ အာဟ–မူပြီ။

၆၈။ တေရသမေ–သော၊ ဝတ္ထုမှို–၌၊ **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ**–ကား၊ သာထေရီ–ထို ထေရ်မသည်၊ သာဝတ္ထိယံ–၌၊ သေဋ္ဌိဓီတာ–တည်း၊ သတသဟဿကပ္ပေ–ကမ္ဘာ တစ်သိန်းမြောက်၌၊ ဝါ–ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌၊ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ–ရှေးရှုဆောင် ကြောင်း ဆုတောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿာ–ထိုထေရ်မ၏၊ ပကတိယာပိ–

စမရဝါလေဟိ။ ။စမရဿ–စာမရီခေါ်သော တိဘက်နွားဏ်၊ ဝါလာနိ–အမြီးဆံတို့တည်း၊ စမရဝါလာနိ–တို့၊ မြန်မာတို့က "စာမရီ" ဟု ခေါ်သော်လည်း ပါဠိ၌ "စမရ"ဟုသာ ရှိ၏။ [ထိုသားကောင်၏အကြောင်း အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၆၁၉) ဂါထာမှာရှု။]

အဇိနက္ခိပံ။ ။အက္ခိပီယတေ–ကိုယ်၏ဝဲယာရှေ့နောက်၌ ပစ်ချအပ်၏၊ ဣတိအက္ခိပေါ (အာပုဗ္ဗ, ခိပဓာတ်၊) အဇိနဿ+အက္ခိပေါ အဇိနက္ခိပေါ၊ တံ အဇိနက္ခိပံ–ကိုယ်၏ ဝဲယာ ရှေ့နောက်၌ ပစ်ချအပ် (ခြုံအပ်) သော သမင်ရေကို။ ["အဇိန–သစ်နက်" ဟု ပေးကြ၏၊ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ "သမင်" ဟု ပင်ပေး၏။]

အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။ ။ အဘိနီဟရတိ ဧတေနာတိ အဘိနီဟာရော=မိမိစိတ်ကို သာဝိကာပါရမီဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ဆုတောင်းမှု (စိတ်ညွှတ်မှု၊) တေန+သမ္ပန္နာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။

ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ အတိဒဿနီယာ–အလွန်ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော၊ နီလုပ္ပလဝဏ္ဏာ–ကြာညိုအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ကာယစ္ဆဝိ–ကိုယ်အရေသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ အဗ္ဘန္တရေ–ကိုယ်တွင်း၌၊ ကိလေသသန္တာပဿ– ကိလေသာအပူ၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ **အ**တိဝိယ–သာ၊ ဝိရောစတိ–တင့်တယ်၏၊ သာ–ထို ထေရ်မသည်၊ တာယေဝ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ – ထိုအဆင်း၏ လှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဝါ–ထိုအဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်ကြောင့်ပင်၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ–ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဟူ၍၊ နာမံ–ကို၊ လဘိ–ပြီ၊ **ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ**–ကား၊ ဂိဟိကာလတော–လူဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ရတ္တစိတ္တော–တပ်မက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော – ထို လုလင်သည်၊ တဿာ – ၏၊ ဉာတိဒါရကော – ဆွေးမျိုးတော်သော လုလင်ငယ်သည်၊ ဟောတိ ကိရ–တတ်။

အထ ခေါတိ–သဒ္ဒါသည်၊ အနန္တရတ္ထေ–အခြားမဲ့ဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ [အထသဒ္ဒါ၏ အဓိကာရ စသော အနက်တို့တွင် အနန္တရအနက်ဟော–ဟူလို၊] မဥ္ဇကော–ညောင်စောင်းငယ်၌၊ နိသိန္နာနန္တရမေဝ–ထိုင်ပြီး၏ အခြားမဲ့၌သာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ–ဆက်၊ ဒိဝါ–၌၊ ဗာဟိရတော–ပြင်ဘက်မှ၊ အာဂန္တွာ–၍၊ ဒွါရံ–ကို၊ ပိဓာယ–ပိတ်၍၊ ပဌမနိသိန္နာနံ– ထိုင်နေခါစ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အန္ဓကာရော–အမိုက်မှောင်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ သော–

အတိဒဿနီယာ။ ။ ဒိဝသံဝိ (တစ်နေ့လုံးလည်း) ပဿန္တာနံ (ကြည့်သူတို့၏) အတိတ္တိကရဏတော (အားမရအောင် ပြုနိုင်ခြင်းကြောင့်) အတိဝိယ ဒဿနယောဂ္ဂါ (အလွန်ကြည့်ခြင်း၌ လျောက်ပတ်၏, အလွန်ကြည့်ဖွယ်ကောင်း၏၊)။ [အတိဝိယ+ ပဿိတဗ္ဗာတိ အတိဒဿနီယာ။]

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ။ ။ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝေါ= ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကို ပေါက္ခရတာဟု ဆိုအပ်၏၊ ဝဏ္ဏဿ+ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ= အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်၊ ဝါ–အဆင်းလှခြင်း၊တစ်နည်း–ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် သရီရ အနက်ဟော၊ ဝဏ္ဏဥ္စ+ပေါက္ခရဉ္စ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ–အဆင်း, ကိုယ်တို့၊ တေသံ+ ဘာဝေါ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ=အဆင်းလည်းလှ၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်လည်း အချိုးကျခြင်းတည်း၊ တစ်နည်း–"ဝဏ္ဏသမ္ပန္န" ဟု ဆိုလိုလျက် သမ္ပန္န နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍"ဝဏ္ဏပေါက္ခရံ=အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်၏အဖြစ်၊ အဆင်းလှသော ကိုယ်ရှိခြင်း။ ["ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ" စသော အဘိဓာန်လာ ပေါက္ခရသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ပထမနည်း၌ သုန္ဒရတ္တအနက်, ဒုတိယနည်း၌ ဒေဟ (သရီရ) အနက်ဟောတည်း။]

ဒိဝါ၊ ဃေ၊ ပထမနိသိန္နာနံဟိ။ ။"ဒိဝါ ဗာဟိရတော" စသော စကားသည် အများဖြစ်လေ့ရှိသော ထုံးစံကို ပြသော စကားတည်း၊ ဥပ္ပလဝဏ် ထေရ်မ တစ်ပါးတည်းအတွက်

ထိုလုလင်သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ အသာ–ထို ထေရ်မအတွက်၊ အန္ဓကာရော–သည်၊ န နဿတိ–မပျောက်သေး၊ တာဝဒေဝ– ထိုအမှောင် မပျောက်သေးမီသာ၊ ဇဝ–ဉ်သို့ ဖျက်ဆီးမှုကို၊ အကာသိ–ပြီ၊ ဣတိ အဗ္ဗော– နက်။

ဒုသေသိတိ–ကား၊ ပဓံသေသိ–ဖျက်ဆီးပြီ၊ ထေရီ ပန–သည်ကား၊ အနဝဇ္ဇာ–အပြစ်မရှိ၊ အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေန–မသူတော်တို့၏ အကျင့်၌ဖြစ်သောအလိုဖြင့်၊ ပရာမဋ္ဌာ–သုံးသပ်အပ်ကုန်သော၊ အင်္ဂကွန္ဓ၊ ပေ၊ ခါဏုကာဝိယ–မီးကျီးအစု, ကျောက်တိုင်, ရှားနှစ်ငုတ် တို့ကဲ့သို့၊ အတ္တနော–၏၊ သမဏာသည်–ရဟန်းဟူသော အမှတ်သညာကို၊ (တစ်နည်း:) သမဏီသည်–ရဟန်းမဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ–ရှေးရှုတည်စေ၍၊ အသာဒယန္တီ– မသာယာဘဲ၊ နိသီဒိ– နေပြီ၊ သောပိ–ထိုလုလင်သည်လည်း၊ အတ္တနော–၏၊ မနောရထံ–စိတ်အလိုကို၊ ပူရေတွာ–၍၊ ဂတော–ပြီ၊ တဿ–ထိုလုလင်အား၊ [အဒါသိ–၌စပ်၊] ဝါ–သည်၊ [ဝိဇဟန္တဿဝ–၌စပ်၊] ထေရိယာ–၏၊ ဒဿနပထံ–မြင်ခြင်း၏လမ်းကို၊ ဝါ–မြင်လောက်ရာ ဥပစာကို၊ ဝိဇဟန္တဿဝ–စွန့်သော်သာ၊ အယံ မဟာပထဝီ– ၂သိန်း ၄သောင်းအထုရှိသော ဤကမ္ဘာမြေကြီးသည်၊ သိနေရုပဗ္ဗတံ–တစ်သိန်း ၆သောင်းအမြင့်ရှိသော မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ဓာရေတုံ–ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ သမတ္ထာ–စွမ်းနိုင်သည်၊ (သမာနာ)ပိ–သော်လည်း၊ တံ ပါပပုရိသံ–ထိုယုတ်မာသော ယောကျ်ားဟူသော၊ ဗျာမမတ္တံ–တစ်လံမျှလောက်သော၊ ကဠေဝရံ–အကောင်ကို၊ ဓာရေတုံ–ငှာ၊ အသက္ကောန္တီဝိယ–မစွမ်းနိုင်တော့သကဲ့သို့၊ ဘိန္ဒိတွာ–ကွဲ၍၊ ဝိဝရံ–အပေါက်အကြားကို၊ အဒါသိ–ပြီ၊သော–သည်၊ တင်္ခဏညေဝ–၌ပင်၊ အဝိစိဇာလာနံ–အဝီစိမီးလျှံတို့၏၊ ကန္ဒနဘာဝံ–လောင်စာ၏အဖြစ်သို့၊ အဂမာသိ–ပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တံ–ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ–ကြားတော်မူ၍၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ အသာဒယန္တိယာတိ–ဟူ၍၊ ဝတွာ–ဆုံးဖြတ်တော်မူ၍၊ ထေရိံ–ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ **ဓမ္မပဒေ**–၌၊ ဣမံ ဂါထံ–ကို၊ အဘာသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ (ကိံ–နည်း။)

ပြသောစကား၊ မဟုတ်၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရ်မ အတွက်ကား "ပဏ္ဍာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပ္ပဋိက္ကန္တာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ကုဋိကံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ နိသီဒိ" ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် ပထမနိသိန္နာနံ၏ ရှေ့၌ "နိသီဒိ" ဟု ဥပ္ပလဝဏ်ထေရ်မကို ရည်ရွယ်သော ပဓာနကြိယာ မပါသင့်၊ နေ့အခါ၌ အပြင်ဘက် နေရောင်မှလာ၍ အတွင်း၌ တံခါးပိတ်ပြီး ထိုင်နေသူ အားလုံးမှာ တစ်ခန်းလုံး အမှောင်ဖြစ်နေတတ်သည်–ဟူလို။

ပေါက္ခရပတ္တေ–ပဒုမ္မာကြာရွက်၌၊ ဝါရိ–ရေပေါက်သည်၊ နလိမ္ပတိဣဝ–မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အာရဂ္ဂေ–အပ်ဖျား၌၊ သာသပေါ–မုန်ညင်းစေ့သည်၊ နလိမ္ပတိဣဝ–သို့လည်းကောင်း၊ (ဓဝမေဝ–သာလျှင်၊) ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာမေသု–ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ န လိမ္ပတိ–ကိလေသာကာမတို့ဖြင့် မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိ၊ တံ–ကို၊ အဟံ–သည်၊ ဗြာဟ္မဏံ–ဗြာဟ္မဏဟူ၍၊ ဝါ–မကောင်းမှုကို မျှော ပြီးသူဟူ၍၊ ဗြူမိ–ဟောတော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (အဘာသိ–ပြီ။)

၆၉။ စုဒ္ဒသမေ–သော၊ ဝတ္ထုမှို–၌၊ **ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပါတုဘူတ**န္တိ–ကား၊ ရတ္တိဘာဂေ–ညဉ့်အဖို့၌၊ နိဒ္ဒံ–အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကန္တဿ–သက်ရောက်စဉ်၊ ပုရိသသဏ္ဌာနံ–ယောကျ်ား၏ သဏ္ဌာန်ဖြစ်သော၊ မဿုဒါဌိကာဒိ–မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာသည်၊ အန္တရဟိတံ–ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ ပေ၊ **တမေဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပဒ**န္တိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–လိင်မပြန်မီရှေး၌၊ ဂဟိတဥပဇ္ဈာယမေဝ–ယူအပ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ကိုသာလျှင်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ကတဥပသမ္ပဒမေဝ–ပြုအပ်ပြီးသော ရဟန်းအဖြစ်ကိုသာလျှင်လည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ၊ ပုန၊ ဥပဇ္ဈာ–ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗာ–ယူဖွယ်မလို၊ ဥပသမ္ပဒါ–ကို၊ နကာတဗ္ဗာ–ပြုဖွယ်မလို၊ ဣတိအတ္ထော၊ တာနိဝဿာနီတိ–ကား၊ ဘိက္ခုဥပသမ္ပဒတော–ဘိက္ခု၏ ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ယာဝ–လောက်၊ ဝဿဂဏနာ–ဝါအရေအတွက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံယေဝ ဝဿဂဏနံ–ထိုဝါအရေအတွက်ကိုသာလျှင်၊ အနုဇာနာမိ–၏၊ ဣတော–ဤလိင်ပြန်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ ပေ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ပုရိသသဏ္ဌာန်။ ။ "ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တရဟိတံ, ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ပါတုဘူတံ" ဟူသော စကားသည် အကျိုးဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်၏ ကွယ်ပုံဖြစ်ပေါ်လာပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသော စကားတည်း၊ ထိုသို့အကျိုးကိုပြသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ပုရိသဘာဝရုပ်, ဣတ္ထိဘာဝရုပ်တို့၏ ကွယ်ပုံဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊ ["ဖလဿ ဝိနာ သမ္ဘဝါဒဒဿနေနကာရဏဿာပိ ဝိနာသမ္ဘဝါဒိ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"–သာရတ္ထဋီကာ၊ ဝိမတိ၌ကား နာနန္တရိကနည်းဟု ဆို၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ အကျိုးကို တိုက်ရိုက်ပြ၍ အကြောင်းကိုလည်း သွယ်ဝိုက်၍ ပြထားရာ၌ "ဖလူပစာရ" ဟု မဆိုနိုင်၊ တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်သော အနက်ကို မယူရဘဲ တင်စားအပ်သော အနက်ကို ယူရာ၌သာ ဥပစာစကားဟု မှတ်၊ ပုရိသလိင်္ဂ စသည်၌လိင်္ဂသဒ္ဒါလည်း လက်ခြေစသော ပုံသဏ္ဌာန်ဟောတည်း။

ဆက်ဦးအံ့–ခန္ဓာအစဉ်၌ ရှေးကံအစွမ်းကြောင့် ပုရိသဘာဝရုပ် အစဉ်သည်ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်၍ ချုပ်၍ လာခဲ့ရာ, ထိုကံအစွမ်းကုန်သောအခါ နောက်ဆုံးမချုပ်မီစိတ္တက္ခဏ ၁၇ချက်ခန့်၏

ဘိက္ခုနိုပဟိ သက်မိတုန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခုနိုပဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ သက်မိတုံ–ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ခြင်းငှာ၊ သင်္ကန္တုံ–ပေါင်းဆုံခြင်းငှာ၊ သမ်ဂိဘဝိတုံ–ပေါင်းဆုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အဝေါ္စာ–နက်၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ၊) ဒါနိ–၌၊ အသာ–ထိုဘိက္ခုနီ၏၊ ဘိက္ခုနုံ–တို့၏၊ မဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဝသိတုံ–နေခြင်းငှာ၊ အပ္ပတိရူပံ–မလျောက်ပတ်တော့၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ–ဘိက္ခုနီတို့ကျောင်းသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဘိက္ခုနိုပဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ဝသတု–နေပစေ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ယာ အာပတ္တိယော၊ ပေ၊ သာဓာရဏာ**တိ–ကား၊ ဘိက္ခုနုံ–တို့၏၊ ဘိက္ခုနိုပဟိ– တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သာဓာရဏာ–ဆက်ဆံကုန်သော၊ ဒေသနာဂါမိနိယော ဝါ– ဒေသနာဂါမ်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယော ဝါ–ဝုဋ္ဌာနဂါမ်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ (သန္တိ–နံ၏၊) **တာ အာပတ္တိယော၊ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတုန္တိ**–ကား၊ သဗ္ဗာပိ–န်သော၊ တာ–ထိုအာပတ်တို့ကို၊ ဘိက္ခုနိုပဟိ–တို့သည်၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သော၊ ဝိနယကမ္မံ–ဝိနည်းကံကို၊ ကတွာ–၍၊ ဘိက္ခုနိနံ–တို့၏၊ သန္တိကေ– ၌၊ ဝုဋ္ဌာတုံ– ထစေခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–၏၊ ဣတိ အဝေါ္စာ–နက်။ [ဝုဋ္ဌာတုံတိ ဝုဋ္ဌာပေတုံ (ဝိမတိ)၊ တာ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် စပ်ပုဒ်ရအောင် ဝုဋ္ဌာတုံ၌ ကာရိတ်အကျေကြံသည်။]

ဥပါဒ်ခဏမှ စ၍ ပုရိသဘာဝကမ္မဇရုပ် မဖြစ်တော့၊ ထိုရုပ် မဖြစ်လျှင် ထိုရုပ်ကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်နေသော မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်နှင့်တကွ ယောကျ်ားပုံသဏ္ဌာန် အင်္ဂါဇာတ်တို့ကို ပေါ်စေနိုင်သော စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များလည်း အချိန်အနည်းငယ် ဆက်၍ ဖြစ်ပြီးလျှင် ချုပ်ကြတော့၏၊ ထိုအခါ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ရှေးကံအစွမ်း ကြောင့် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည် ဆက်၍ဖြစ်၏၊ ထိုဣတ္ထိဘာဝရုပ်လျှင် အခြေခံရှိသော တိဇရုပ်များလည်း ဖြစ်ပြန်ရကား မိန်းမ အင်္ဂါဇာတ်နှင့် တကွ မိန်းမပုံသဏ္ဌာန် ပေါ်ပြန်လေ၏၊ ဤသို့ဘာဝရုပ် ၂ခုတို့ အပြောင်းအလွဲ ဖြစ်မှုကိုပင် "လိင်ပြန်သည်" ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ဘိက္ခုနိုပဟိ သဒ္ဓိံ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ ဤအတိုင်း တွေ့ရ၏၊ ယောဇနာ၌ကား "ဘိက္ခုနိုပဟိ စဿာ သဒ္ဓိံ " ဟု ရှိ၍ စအနက်ကို သမုစ္စည်းတစ်ချက်, အဝဓာရဏတစ်ချက်ကြံလေသည်၊ ["အသာ–ထိုဘိက္ခုနီ၏" ဟုပေး။]

သက်မိတုံ။ ။တစ်ချို့စာအုပ်၌ သက်မိတုံ နောက်ဝယ် "သင်္ကန္တုံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဓာတ်ရင်းပေါ်နေသော သက်မိတုံပုဒ်ကို "သင်္ကန္တုံ" ဟု ဓာတ်ရင်း မြုပ်သော (မ်ကို န် ပြုထားသော) ပုဒ်ဖြင့် မဖွင့်ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် "သင်္ကန္တုံ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ ထိုသင်္ကန္တုံကိုမှ တစ်ဖန် "သမ်ဂိဘဝိတုံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ထိုသင်္ကန္တုံသည် "သင်္ဂမော" ပုဒ်ကဲ့သို့ ပေါင်းခြင်းအနက်ဟော ဟု သိစေ၏။

တာဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီတိ–ကား၊ ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ ဘိက္ခုနီဟိ–တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ–န်သော၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာဒိကာ–ဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ (သန္တိ၊) တာဟိ–ထိုအာပတ်တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ–အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန–လိင်ပြန်ခြင်းကြောင့်၊ တာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ ဝုဋ္ဌိတာဝ–ထမြောက်ပြီးတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ ပုန–ဖန်၊ ပကတိလိင်္ဂေ–ပကတိလိင်သည်၊ ဥပ္ပန္နေပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ တာဟိ အာပတ္တီဟိ–ထိုအသာဓာရဏ အာပတ်တို့ဖြင့်၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိယေဝ–ပင်တည်း၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ တာဝ–ဩက္ကန္တိကအဆုံးအဖြတ်ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဧတ္ထ–ဤလိင်ပြန်ရာဌ၊ ပါဠိဝိနိစ္ဆယော–ပါဠိတော်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းတည်း။

ပန–ကား၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ **ပါဠိမုတ္တော**–ပါဠိတော်မှလွတ်သော၊ **ဩက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော**–စကားစပ်သဖြင့် သက်ရောက်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ တာဝ–မဆုံးဖြတ်မီ ရှေးဦးစွာ၊ (ဟီနုတ္တမာဒိဘာဝေါ–ဟီနဥတ္တမ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဧဝံ– ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) [တာဝ၏ စပ်စရာမရှိ၍ ထည့်သည်၊] ဒွီသု–န်သော၊ လိင်္ဂေသု လိင်္ဂသု–တို့တွင်၊ ပုရိသလိင်္ဂံ –သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ –သည်၊ဟီနံ–ယုတ်ညံ့၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုရိသလိင်္ဂံ –သည်၊ ဗလဝအကုသလေန–အားကြီးသော အကုသိုလ်ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ–ကွယ်ပျောက်၏၊ [ပရဒါရိကာဒိ (သူ့မယားကို သွားလာခြင်းစသော) အကုသလေန၊] ဣတ္ထိလိင်္ဂံ –သည်၊ ဒုဗ္ဗလကုသလေန–အားနည်းသော ကုသိုလ်ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ– တည်၏၊ ပန–ကား၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ –သည်၊ အန္တရဓာယန္တံ –သော်၊ ဒုဗ္ဗလ အကုသလေန–ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ–၏၊ ပုရိသလိင်္ဂံ –သည်၊ ဗလဝကုသလေန–ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ဥဘယမ္ပိ–၂ပါးစုံသော လိင်ကိုလည်း၊ [ပဋိလဗ္ဘတိ–၌စပ်၊] ဝါ–သည်လည်း၊ အကုသလေန–ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ–၏၊ ကုသလေန–ကြောင့်၊ ပဋိလဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ [သုဂတိဘဝဖြစ်၍ "ကုသိုလ်ကြောင့် ရအပ်သည်" ဟုဆိုသည်။]

ဩက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော။ ။ပသင်္ဂါနုဂုဏ်–လိင်ပြန်ခြင်းနှင့် စကားစပ်လျှဉ်းသည် အားလျော်စွာ၊ ဩတရဏဝိနိစ္ဆယော–သက်ရောက်လာသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ (ဝိမတိ)၊ ဩက္ကန္တိကကို "ဩတရဏ"ဟုဖွင့်သည်၊ လိင်ပြန်ခြင်းနှင့် စကားစပ်လျှဉ်း၍ ဆိုအပ်သောအဆုံးအဖြတ် ဟူလို၊ ဩက္ကမတိ–သက်ရောက်၏၊ ဣတိ ဩက္ကန္တိ၊ ဩက္ကန္တိယေဝ ဩက္ကန္တိကော၊ သော ဝ+ သော+ ဝိနိစ္ဆယောစာတိ ဩက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော။]

[။ သွ္ေငဵ–ႁုဲငၢငျ႞ၵ်ို ငွ်ုငးေကာ်မိုလင္ႁုဲငၢငွ္ယငၸ်ိုမ္နဵမူဝ ႑ြငပ်ိုၵ ငၸၢ„ႁုဲငၵႁပျိုၵ္ငၵ္းငည္မငေ ‘ယျိုငင္ငေယ ငြ္ထုငၼဵ ႑ျုမ္ငၾ„] ၊ဖွႁန္ၠငံႁႁပငၵ္–ၵငၢငၢငၢငၢၵ ၊ငွ္ၽ–ၵ္ီၶ ၊ဖွႁန္ၠငံႁႁၵ္ၸငၵီင္ႁငၢ –ၵငၢငၢငၢဂြၵ္ၶီငၢ ၊ငွ္ၵ္ၵ ၊ငြ္–ၼ္ႁငၵ်ို ၊ၵႁ္–ၶ္ငၢၵ ၊ငွ္ဝ္းငံည္ငၵြၵ္ၶ္ငၵ္–ၸၢၵ္ငၵ ၊ႁုဲငၢ ငွ္ၵ္ၠၢၵ္ၸ္ၵ္ငွ္–ငၢယ ၊(ငၸိီဝ) ႁွ္ငၵ်ို ၊ထငၵ္ၵယ ၊ငွ္ၽ္းၵ္ၸ္ၵ္ႁွ္ယငၸ်ိုမ္းၠ္–ႁုပၵ္ငၢ ၊ငွ္ၽ–ႁပ ၊ငြ္ႁပၵ္ၵ္ငၵ ႑ြ္းႁ္ငၵႁ္ၵ္–ငၢငၢငၵ ၊ငြ္–ၼ္ႁင ၊ၵ္ၵ ၊႑ြ္းႁ္ငၵႁ္ၵ္–ငၢငၢငယ ၊(ႁွ္ငၢဝ္ၸ) ၊(ႁုၵ္ငၵ္ၵဝ ၸၵ္ငၢ) ႁွ္ငၵ်ို ၊႑ြ္ႁန္ၠငံႁႁပ္ငၢ ႁပ္ၵ္ၵ္–ၵငၵ ၊ငွ္ဝ္းငံည္ငၵြၵ္ၶ္ငၵ္–ၸၢၵ္ငၵ ၊(ငၸိီဝ) ႁွ္ငၵ်ို ၊ငၢၵ္ ႑ြ္ႁန္ၠငံယျုမ္ငၢ–ထငၢၵ္ငၵ ၊ငွ္ၽ္းၠငံၵ္ၶ ငၢၵ္ႁုဲငၵ္ၵ္–ၵ္ၸိုငွ္ ၵငၵ္ ငွ္ငၸငၵ ၊(ႁွ္ၽ) ၊႑ြ္ႁန္ၠငံယွ္ၵ္ငၵ္ငၸ်ိုၵ–ငၸိီဝ ၊ငွ္ၽ္ငွ္–ငၢၵ္ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္ ငၢယ ၊႑ြ္ငွ္ယၸ္ၵ–ငၢၸ္ၵ ၊ငွ္ၵ –ႁုငၢငၢၵ္ၵ္ၸ္ငွ္ [။ သွ္ေငဵ–ၵ္ငၢၵႁွ္ၵ္ငၵ (႑ြ္ၶ္ၵ ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္ၵ္ၵ္ၵ္ငၵ) ၵ္ငယ်ိုၵငၢၵ္ၵ္ႁုဲ ၵ္ၵ္ႁုၵ္ၵ ငြ္ၵ္ငၵ္ငၵ ငၢၵ္ႁုၵ္ၵ္ၶ္ငွ္ၵ္ၵ္ငၢၵ ၵ္ၵ္ႁုဲငၢၵ–ႁုၵ္ၶ္ၵ္ ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္ ငၢၵ္ႁွ္ၵ္] ၊(ႁွ္ငၢၵ္) ငြ္ငၵ္ၵ္ငၵ ၊ၵ္ၵ္ၵ္ငွ္ႁွ္ငၵ္ငၵ္ၵ္ငၢၵ္ၵ္ ‘ႁွ္ငၵ္ငၵ္ငၢ႑ၵ္ၵ္ ငြ္ၵ ‘ႁွ္ငၵ္ငၵ္ၵ္ၵ္ၵ ‘ႁွ္ငၵ္ငၵ္ၵ္ၵ္ၵ –ႁွ္ငြ္ငၵ္ငၵ္ငၢၵ္ၵ္ ၊ၵ ၊ၵ္ၵ္ၵ ၊ငြ္းငယျိုမ္းၵ္ၵ –ၸ္ၵ္ၵ္ၵ္ၵ [။ႁုဲငၢငွ္ငွ္းၵ္ၵ္ၵ္ၵ္ၵ ႑ြ္းႁ္ငၵ္ၵ] ၊ႁွ္ငၢၵ္ ၵ္ၵ္ငၢ ၊ႁုဲငၢ –ၵ္ၵ္ငၢၵ္ ၊ငြ္းဝ္ၵ္–ၶ္ၵ္ ၊ငြ္ၵ္ၵ္ၵ္–ၵ္ၵ္ၵ္ ၊႑ြ္ၵ္–ၵ္ၵ္ ၊ငြ္ငၵ္ၵ္ငွ္ငၵ္–ႁွ္ငၵ်ို ၊သွ္ၵ္ယျိုမ္းငၢ–ၵ္ငၵ္ ၊ငွ္ငွ္ၵ္ငၵ္ငၢၵ္ႁုဲၵ္ၵ္–ၵ္ငၵ္ ၵငၵ္ ငွ္ငၸငၵ ၊ႁုဲငၢငွ္–ႁုၵ္ [။ သွ္ေငဵႁုငၢၵ္ၵ ငၸၢ„ၵ္ယျိုမ္းငၢငၢ„ ၵ္းၵ္ၸ္ၵ္ၵ္ႁွ္ၵ္ ၵ္ႁွ္ငၵ္ငၵ ငၢၵ္ႁုၵ္ၵ္ငၢ ၵ္ယျိုၵ္းၵ္ၸ္ၵ္ငၢ ငွ္ၵ္ၵ္ၵ ႑ြ္ၵ္ၵ္ငွ္ငၵ္ၵ္ၵ္ငွ္ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္] ၊႑ြ္ၵ္ႁွ္ၵ္–ငၢၵ္ၵ္ငၵ္ၵ ၊ငွ္းၵ္ၸ္ငၢ ႑ြ္ၵ္ၵ္ငွ္ငၵ္ၵ္ၵ္ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္–ႁပ ၊ငွ္းၵ္ၸ္ၵ္ၵ္–ၵ္ငၵ္ၵ္ ၊ငြ္–ငၢၵ္ၵ္ ၊ႁုၵ္ငၵ္ၵ္ႁုဲငၢငွ္းၵ္ၵ္ၵ–ၵ္ၵ္ငၵ္ ၊ႁုၵ္ငၵ္ၵ္ႁုဲငၢငွ္းၵ–ၵ္ႁွ္ငၢ ၊ၵ္–ငွ္ငၢ ၊ၵ္ၵ္ငွ္–ႁွ္ၵ္ၸ္ငွ္ [ႁွ္ၵ္ၵ္ၵ္ငၢငၢၵ္ၵ္ငၢ] ၊ငၢၵ္ၠငံၵ္ၵ္ :ႁုဲ ငွ္ငၢၵ္းႁပ ‘ၠငံၵ္ၵ္ :ႁုဲငွ္ငၢၵ္းႁပ –ႁွ္ၵ္ၵ္ၵ (:ႁုဲၵ္ၵ) ၊ၵ္ၵ္ငွ္–ႁွ္ၵ္ၸ္ငွ္ ၊ငၢၵ္ၠ–ႁွ္ၵ္ ၊ငၢၵ္ၠငံၵ္ၵ္ :ႁုဲငွ္ငၢၵ္းႁပ–ႁွ္ၵ္ ၊ၵ္–ၵ္ၵ္ ၵ္ ၊(ငၵ္ၵ) ၊ႁုဲငၢ:ႁုဲငၢ:ႁပၵ္ငယ–ၵ္ယွ္ၵယၵ ၊ႁုဲငၢ:ၠငံၵ္ငၢၵ္:ငၵ–ၵ္ၵ္ၵ္ ၊ယွ္ငၢ–ၵ

။ ႑ြ္ၵ္–ၵ္ၵ္ ‘ယွ္ၵ္ငၢ ‘ၵ္ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္ ၊ငၢၵ္ၠ–ၵ္ငၵ္ၵ္ငၢ :ႁုဲငွ္ငၢၵ ႑ြ–ႁပ ငၵ္ၵ္ၵ ၊ငၢၵ္ၠ–ၵ္ငၵ္ၵ္ငၢ :ႁုဲငွ္ငၢၵ ႑ြ္ၵ္ၸ္ငွ္ ငွ္–ႁပ ငၢငၢငယ ၊႑ြ္ၵ–ငၵ္ၵ္ၵ ၊ငွ္ၠ္ၵ္ၸ္ငွ္ငွ္–ႁပ ၊ႁုဲငၢ–ၵ္ၸ္ငွ္ ၵ္ငၢၵ ၊(ငၸိၵ္ၵ) ႁွ္ငၵ်ို ၊ၠငံႁႁပၵ္ငၢၵ္ၵ–ထၵ္ၵ ၊ငွ္–ႁုငၢငၢၵ္ၵ္ၸ္ငွ္ ၊ၵ္–ၵ္ၵ ၊ငွ္–ၵ ၊ငြ္–ၼ္ႁငၵ်ို ၊ၠငံႁႁပၵ္ –ထငၵ္ၵယ ၊ငွ္ၵ္ႁွ္ယငၸ်ိုမ္းၠ္–ႁုပၵ္ငၢ ၊ငွ္ၽ–ႁပ ၊ငြ္ႁပၵ္ၵ္ငၵ ႑ြ္ႁွ္ၵ္ႁုဲငၵ–ၵၵ ၊(ႁွ္ၽ) ၊႑ြ–ငၸိၵ္ၵ ၊ငွ္–ၵ္ၸ္ငွ္ ငၢၵ ၊ငြ္းၵ္ႁွ္ယၵ္ၵ–ၵ္ၵ္ ၊႑ြ္ေငဵ–ႁွ္ၵ္ၵ္ ၊(ႁွ္ငၢဝ္ၸ)

(ဧဝံသတိ)၊ နုတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝတွာ–လျှောက်ပြီး၍၊ သော ဘိက္ခု–ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော–၏၊ (ကိံ)၊ မမ–တပည့်တော်၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ဂဟံ–ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကရောထ–ပြုပါကုန်၊ ဣဒါနိ–၌၊ မံ–ကို၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဘိက္ခုနုပဿယံ–သို့၊ နေထ–ပို့ဆောင်ပါကုန်၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ တေန ဘိက္ခုနာ–သည်၊ တံ–ထိုဘိက္ခုနီကို၊ ဂဟေတွာ–ခေါ်၍၊ တဿာ ဝါ–ထို ဘိက္ခုနီ၏ သော်လည်း၊ သန္တိကံ–နံ့သော၊ အတ္တနော ဝါ–၏ သော်လည်း၊ သန္တိကံ–နံ့သော၊ ဘိက္ခုနီနံ, သန္တိကံ, ဂန္တဗ္ဗံ–ရာ၏။

စ–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တေန–သွားသောရဟန်းသည်၊ ဧကေကေန–တစ်ပါးတည်းသည် (ဟုတွာ)၊ န ဂန္တဗ္ဗံ–ရာ၊ စတုဟိ–၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ–နံသော၊ ဘိက္ခုဟိ–တို့နှင့်၊ (တစ်နည်း) စတုပဉ္စဟိ– ၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်, ၅ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [သခေ်ျာဘာယဗဟုဗ္ဗီဟိ] ဘိက္ခုဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ဇောတိကဥ္စ–မီးကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍဉ္စ–တောင်ဝှေးကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ–၍၊ သံဝိဒဟန်–စီမံခြင်းကို၊ ဝါ–ဘိက္ခုနီနှင့်အတူတိုင်ပင်၍ သွားခြင်းကို၊ ပရိမောစေတွာ–လွတ်စေ၍၊ [ဘိက္ခုနီတို့နှင့်အတူတိုင်ပင်၍ အဒ္ဓါနသို့ သွားခြင်းကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်မှ လွတ်စေခြင်းငှာ “လာသွားကြစို့”ဟု မပြောဘဲဟူလို။] မယံ–တို့သည်၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ–ထိုမည်သောအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆာမ–သွားကြမလို့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဗဟိဂါမေ–ရွာပြင်၌၊ ဒူရေ–အဝေး၌၊ ဝိဟာရော–သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ [ရဟန်း၏ နေရာကျောင်းကိုဆိုသည်။] အန္တရာမဂ္ဂေ–ခရီးအကြား၌၊ ဂါမန္တရ၊ ပေ၊ ဂဏာဩဟီယနာပတ္တိဟိ– ဂါမန္တရအာပတ်, နဒီပါရအာပတ်, ရတ္တိ ဝိပ္ပဝါသအာပတ်, ဂဏာဩဟီယနအာပတ်တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [ဒုတိယာ ဘိက္ခုနီ ပက္ကန္တာဝါ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနာပတ္တိ အင်္ဂါနှင့် ညီနေသောကြောင့် (အဖော်ဘိက္ခုနီ မရှိ၍) အာပတ်မသင့်–ဟူလို။] ဘိက္ခုနုပဿယံ–သို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ တာ ဘိက္ခုနိယော–တို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ–ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ)၊ အသုကံ နာမ ဘိက္ခုံ–ထိုမည်သော ရဟန်းကို၊ ဇာနာထ–သိကြကုန်၏လော၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ အာမ–မှန်ပါ သိပါကုန်၏၊ ဣတိ (သစေ ဝဒေယျုံ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဒါနိ–၌၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ဂဟံ–ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရောထ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ တာ–ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ သာဓု–ပြီ၊ ဣဒါနိ–၌၊ မယံပိ၊ သဇ္ဈာယိဿာမ–သရဇ္ဈာယ်ပါကုန်အံ့၊ ဓမ္မံ–ကို၊ သောဿာမ–နာပါကုန်အံ့၊ [“သူ၏အထံ၌ စာအံကြ, တရားနာကြပါမည်”ဟု ပြော၍ ဝမ်းမြောက်သည့်လက္ခဏာကို ပြုကြသည်–ဟူလို။]

တုမေ့၊ ဂစ္ဆထ−ပြန်ကြွကြပါတော့၊ ဣတိ ဝတွာ သင်္ဂဟံ စေ ကရောန္တိ၊ အာရာမိကာ စ−နှစ်သက်စေတတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ [အာရာမစနေ− စိတ်ကို နှစ်သက်စေခြင်း၌၊ သမ်တ္တာ။] သင်္ဂါဟိကာ စ− ချီးမြှောက်တတ်ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ လဇ္ဇိနိယော စ−လဇ္ဇီဘိက္ခုနီတို့သည် လည်းကောင်း၊ စေ ဟောန္တိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ တာ−ထိုဘိက္ခုနီတို့ကို၊ ကောပေတွာ−ဖျက်ဆီး၍၊ ["ပရိစ္စဇိတွာ"ဟုဖွင့်၏၊ စွန့်သွားခြင်းကိုပင် "ကောပေတွာ" ဟု ဆိုသည်။] အညတ္ထ−အခြားအရပ်သို့၊ န ဂန္တဗ္ဗံ၊ စေ ဂစ္ဆတိ၊ (ဇဝံသတိ၊) ဂါမန္တရ၊ ပေ၊ အာပတ္တိဟိ−တို့မှ၊ န မုစ္စတိ။

လဇ္ဇိနိယော−လဇ္ဇီဘိက္ခုနီတို့သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ−အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေကုန်ဦး တော့၊ (ဇဝံသတိပိ)၊ သင်္ဂါဟိကာယော−ချီးမြှောက်တတ်ကုန်သည်၊ သစေ န ဟောန္တိ−အကယ်၍ မဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ အညတ္ထ−အခြားအရပ်သို့၊ ဂန္တုံ−သွားခြင်းငှာ၊ ဝါ−သွားခွင့်ကို၊ လဗ္ဘတိ−ရအပ်၏၊ အလဇ္ဇိနိယော−တို့သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ သင်္ဂဟံ ပန−ချီးမြှောက်ခြင်းကိုကား၊ သစေပိ ကရောန္တိ− အကယ်၍ပင် ပြုတတ်စေကုန်ဦးတော့၊ (ဇဝံသတိပိ)၊ တာပိ−ထိုဘိက္ခုနီတို့ကိုလည်း၊ ပရိစ္စဇိတွာ−စွန့်၍၊ အညတ္ထ−သို့၊ ဂန္တုံ−ငှာ၊ လဗ္ဘတိ−၏၊ လဇ္ဇိနိယော စ−တို့သည် လည်းကောင်း၊ သင်္ဂါဟိကာ စ−ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ−၍၊) ဉာတိကာ−ဆွေမျိုးတို့သည်၊ သစေ န ဟောန္တိ−န်အံ့၊ အာသန္နဂါမေ ပန− အနီးရွာ၌ကား၊ အညာ−န်သော၊ ဉာတိကာယော−ဆွေမျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိဇဂ္ဂနိကာ−စောင့်ရှောက်တတ် သူတို့သည်၊ သစေဝ ဟောန္တိ−အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ တာသမ္ပိ−ထိုဆွေမျိုး ဘိက္ခုနီတို့၏လည်း၊ သန္တိကံ−သို့၊ ဂန္တုံ−ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ−အပ်၏၊ ဣတိ−သို့၊ ဝဒန္တိ− န်၏၊ ဂန္တွာ− ရောက်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုဘာဝေပိ−ရဟန်းအဖြစ်၌လည်း၊ ဝါ−ရဟန်းဘဝ တုန်းကလည်း၊ နိဿယပဋိပန္နော−နိဿယည်းကျင့်သူသည်၊ [နိဿယည်းယူနေရသူ− ဟုလို၊] သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံသတိ) ပတိရူပါယ−လျောက်ပတ်သော၊ ဘိက္ခုနိယာ− ၏၊ သန္တိကေ−၌၊ နိဿယော−ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော−၏။

မာတိကာဝ ါ−ဒွေမာတိကာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိနယော ဝါ−ဥဘတော ဝိဘင်းဟူသော ဝိနည်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟိတော−သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနော−သော်၊) သုဂ္ဂဟိတော− ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပုန−ဖန်၊ ဥဂ္ဂဏှနကာရဏံ− သင်ယူခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဘိက္ခုဘာဝေ− ၌၊ ပရိသာဝစရော−ပရိသတ်၌ ကျင်လည်သူသည်၊ သစေ (ဟောတိ၊) [ဥပဇ္ဈာယ် လုပ်၍ ဖြစ်စေ, နိဿယည်းဆရာ လုပ်၍ဖြစ်စေ တပည့် ပရိသတ်နှင့် နေသူဖြစ်အံ့။]

(ဧဝံသတိ)၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သန္တိကေယေဝ-၌သာ၊ ဥပသမ္ပန္နာ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတို့သည်၊ သုပသမ္ပန္နာ-ကောင်းစွာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (ယောန္တိ)၊ အညဿ-အခြားဆရာ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ နိဿယော-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (ထိုရဟန်းထံ နိဿယည်းယူ၍၊) ဝသန္တေဟိပိ-နေသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အညဿ-၏၊ ပေ၊ ပရိပုဏ္ဏဝဿသာမဏေရေနာပိ-ပြည့်သောအသက် ၂၀ ရှိသော သာမဏေသည်လည်း၊ [ထိုရဟန်းကို ဥပဇ္ဈာယ် ယူထားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက သာမဏေ- ဟူလို၊] အညဿ-အခြား ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သန္တိကေယေဝ-၌သာ၊ ဥပဇ္ဈာ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗာ- ၏၊ [ဥပဇ္ဈာပုဒ်ကို ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ သုတ်၌ စိစစ်ထား၏။]

ပန-ကား၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေ-၌၊ အဓိဋ္ဌိတံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော၊ ယံ တိစီဝရဥ-အကြင်တိစီဝရိက်သည်လည်းကောင်း၊ ယောပတ္တော-စ-သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုသပိတ်သင်္ကန်းသည်၊ အဓိဋ္ဌာနံ-ဋ္ဌာန်ကို၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်၏၊ ပုန-ဖန်၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်ရာ၏၊ သံကစ္စိကာစ-ရင်စည်းတဘက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒကသာဋိကာစ-ရေသနုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-၏၊ ယံ အတိရေကစီဝရံ ဝါ-အကြင်အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သောသင်္ကန်းမှ အပိုသင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ ယော အတိရေကပတ္တော ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယကမ္မံ-ဝိနည်းကံကို၊ (ဝိကပ္ပနာကို) ကတွာ-၍၊ ထပိတော-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ-ထိုအလုံးစုံသော သပိတ်သင်္ကန်းသည်လည်း၊ ဝိနယကမ္မံ-ကို၊ ဝိဇဟတိ-၏၊ ပုန-ဖန်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ (ထပ်၍ ဝိကပ္ပနာပြုပါ-ဟူလို၊) ပဋိဂ္ဂဟိတတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိပိ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဆီ,ပျားရည်, တင်လဲအစရှိသော ဆေးတို့သည်လည်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟန္တိ-န်၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏတော-အကပ်ခံရာနေ့မှ၊ သတ္တာဟေ ဒိဝသေ-၌၊ လိင်္ဂံ-သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ-အကယ်၍ ပြန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-ဖန်၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုကာလေ-၌၊ အညဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော- ၏၊ ယံသန္တကံ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံပေးအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ န ဝိဇဟတိ-မစွန့်၊ ဥဘိန္နံ-၂ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ (လိင်ပြန်သော ရဟန်း, မပြန်သော ရဟန်းတို့၏၊) သာဓာရဏံ-အတူဆောင်တတ်သော၊ ဝါ-ဆက်ဆံသော၊ ယံ-အကြင်ဝတ္ထုကို၊ အဝိဘဇိတွာ-မဝေဖန်မူ၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုဝတ္ထုကို၊ ပကတတ္တော-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသော ရဟန်းသည်၊ (လိင်မပြန်သော ရဟန်းသည်၊) ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်၏၊ [အပရိဝတ္တလိင်္ဂေါ-လိင်မပြန်သော ရဟန်းသည်၊ တံ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနတော(အကပ်စွန့်ခြင်းမှ) ရက္ခတိ။] ပန-ကား၊ ယံ-

အကြင်ဝတ္တုကို၊ ဝိဘတ္တံ-ခွဲခြားဝေဖန်အပ်ပြီ၊ တေသေ၀-ဤလိင်ပြန်သော ရဟန်း၏သာ၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ-ထိုဝတ္တုသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ ဝိဇဟတိ-၏၊ စ-သာစကကား၊ ပရိဝါရေ-ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ တေလံ မဓုံ၊ ပေ၊ စိန္တိတာတိ-တာဟူသော၊ ဇော-ဤဂါထာစကားကို၊ (သံကိတိကာရေဟိပိ-တို့သည် လည်း၊) ဝုတ္တံ-မိန့်အပ်ပြီ။

[တေလံ-ဆီကိုလည်းကောင်း၊ မဓုံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဖာဏိတဥ္စာပိ-တင်းလဲ ကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပိံ-ကိုလည်းကောင်း သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာန-အကပ်ခံ ပြီး၍၊ နိက္ခိပေယျ-သိမ်းထားရာ၏၊ သတ္တာဟေ-၇ရက်သည်၊ အဝီတိဝတ္တေ-မလွန်မီ၊ ပစ္စယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ-သုံးဆောင်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) သော ပဉှာ-ကို၊ ကုသလေဟိ- ဝိနည်းကျွမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-အပ်ပြီ၊] ဟိ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဂါထာ စကားကို၊ လိင်္ဂပရိဝတ္တနံ-လိင်ပြန်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ - အကပ်ခံခြင်း မည်သည်ကို၊ [ဝိဇဟတိ - ၌ စပ်] လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန-လိင်ပြန်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာလံကိရိယာယ-သေခြင်း ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန-သိက္ခာချခြင်းကြောင့် သော်လည်း ကောင်း၊ ဟီနာယ-ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ အာဝတ္တနေန-လည်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဟီနာယာဝတ္တနေန-လူထွက်ခြင်းကြောင့်သော်လည်း ကောင်း၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-လူသာမဏေအား၊ ဒါနေန-အပိုင်ပေးခြင်းကြောင့်သော်လည်း ကောင်း၊ အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနေန-မငဲ့မကွက်စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ အစ္ဆိန္ဒိတွာ-လု၍၊ ဂဟဏေန စ-ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်၏၊

သာမံ ဂဟေတွာန နိက္ခိပေယျ။ ။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သယံ နိက္ခိပေယျ၊ ဂဟေတွာနကို "ပဋိဂ္ဂဟေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့အကပ်ခံထားသည်ကို ၇ရက်မကျွန်မီစားသူအား အဘယ့်ကြောင့် အာပတ်သင့်ရသနည်း-ဟူ မူ၊ လိင်ပြန်သည့်အတွက် အကပ်ပျက်သွားသောကြောင့်-ဟုဖြေ။

ဟီနာယာဝတ္တနေန။ ။ပါရာဇိကံ အာပန္နဿ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန-ပါရာဇိကကျ၍ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း (လူဝတ်လဲခြင်း) အားဖြင့်။ ["သိက္ခာပစ္စက္ခာန" ကား ပါရာဇိက မကျဘဲ သိက္ခာချသူတည်း၊ သာမဏေဘဝ၌နေလျှင် လူဝတ်မလဲဘဲလည်း နေနိုင်သည်။]

အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနေန။ ။ ဒါနအပြင် "ဝိသဇ္ဇန"ဟု သီးခြားဆိုသောကြောင့် မည်သူအားမျှ မပေးဘဲ "အကပ်ခံအပ်သော ဤဝတ္ထုကို မသုံးမစားတော့အံ့"ဟု မငဲ့မကွက် စွန့်ပစ်လိုက်ခြင်းကို

တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံပြီး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ဟရီတကခဏ္ဍမ္ပိ-သျှစ်သျှားသီးပိုင်းသည်လည်း၊ သစေပိ အတ္ထိ-အံ့၊ (ဓဝံသတိ)၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဝတ္ထုသည်၊ အသာ-ထိုလိုင်ပြန်သော ; ရဟန်း၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုဝိဟာရေ-ရဟန်းတို့၏ ကျောင်း၌၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ အသာ-ထိုလိုင်ပြန်သော ရဟန်း၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ-အကပ်ခံပြီး၍သော် လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ- အကပ်မခံဘဲသော် လည်းကောင်း၊ ထပိတံ-ထားအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဥစ္စာ၏၊ ဝါ-ကို၊ သာဝ- ထိုလိုင်ပြန်သော ဘိက္ခုနီသည်သာ၊ ဣသရာ-အစိုးရသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) အာဟရာပေတွာ-ဆောင်စေ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ ဓတ္တာ-ဤဘိက္ခုတို့၏ ကျောင်း၌၊ ထာဝရံ-ထာဝရဖြစ်သော၊ တသာ-ထိုလိုင်ပြန်သောရဟန်း၏၊ သန္တကံ-သော၊ ယံ သေနာသနံ ဝါ-သည်သော် လည်းကောင်း၊ ယေ ဥပရောပကာ ဝါ-အကြင် စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်ငယ်တို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ)၊ တေ-ထိုကျောင်း, သစ်ပင်ငယ်တို့ကို၊ ယသာ-အကြင် ရဟန်းအား၊ (ဒါတုံ-ငှာ၊) ဣစ္ဆတိ-၏၊ တသာ-အား၊ ဒါတဗ္ဗာ-န်၏၊ တေရသသု-န်သော၊ သမ္မုတိသု-တို့တွင်၊ (ဘတ္တုဒ္ဒေသသမ္မုတိ, သေနာသနပညာပကသမ္မုတိ-စသော ၁၃ပါး)၊ ယာ သမ္မုတိ-ကို၊ ဘိက္ခုကာလေ-၌၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသော၊ သာ-ထိုသမ္မုတိသည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်း၏၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော-ကျောင်းကို ခံယူခြင်းသည်၊ [ပဌမဝါကပ်မည်ဟု ကျောင်းကို မှတ်သားယူထားခြင်း-ဟူလို၊] ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်း၏၊ ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ သေနာသနေ-ကို၊ ဂဟိတေ-ယူအပ်ပြီးသော်၊ (ယူအပ်ပြီးမှ၊) လိင်္ဂ-သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ-အံ့၊ (ဓဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနီသံဃော စ-သည်လည်း၊ အသာ-အား၊ ဥပ္ပန္နံ-ထိုကျောင်း၌ ဖြစ်သော၊ လာဘံ-ကို၊ ဒါတုကာမော-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဓဝံသတိ)၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ [မှတ်ယူထားသော ကျောင်းက လိင်ပြန်သော ဘိက္ခုနီနှင့် မထိုက်တော့၊ ထိုကျောင်းနှင့် စပ်သော ဒါယကာတို့အထံမှ

"အနပေက္ခဝိသဇ္ဇနေ" ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ဤစွန့်နည်းကို ဝတ္ထုစွန့်ဟု ခေါ်၏၊ သာရတ္ထ၌ကား ဝတ္ထုစွန့်အပြင်- "အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဤအစာကို ယခု မစားတော့ပြီ၊ နောက်မှထပ်၍ အကပ်ခံပြီးစားမည်"ဟု အကပ်စွန့်ခြင်းကိုလည်း" အနပေက္ခဝိသဇ္ဇန" ဆိုသည်၊ နောက်ထပ် စားဦးမည်ဟု ငဲ့ကွက်မှု ရှိသေးရကား "အနပေက္ခ"ဟူသော ဝိသေသနနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ထိုအကပ်စွန့်နည်းကို ဆရာတို့မနှစ်သက်ကြပါ။

လာဘ်လည်း မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူ့အား သနား၍ ပေးလိုလျှင် ဘိက္ခုသံဃာ့ အထံ ပန်ပြော၍ သင်္ကန်းလျာ အဝတ်စသည်ကို ပေးရသည်။] ဘိက္ခုနိုဟိ–တို့နှင့်၊ သာဓာရဏာယ–သော၊ [အသာဓာရဏအာပတ်တို့မှာ အလိုလိုငြိမ်းပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သာဓာရဏာယဟု ဆိုသည်။] ပဋိစ္ဆန္နာယ–ဖုံးထားအပ်သော၊ အာပတ္တိယာ–ကြောင့်၊ ပရိဝသန္တဿ–ပရိဝါသ်နေစဉ်၊ လိင်္ဂံ–သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဖေ၀သတိ)၊ ပက္ခမာနတ္တမေဝ–ပက္ခမာနတ်ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ–၏၊ မာနတ္တံ–ကို၊ စရန္တဿ–စဉ်၊ ပေ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တဿ–ကျင့်အပ်ပြီးသော မာနတ်ရှိစဉ်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဖေ၀သတိ)၊ ဘိက္ခုနီဟိ–တို့သည်၊ အဗ္ဘာနကမ္မံ–အဗ္ဘာနကံကို၊ ကာတဗ္ဗံ–၏၊ အကုသလဝိပါကေ–အကုသိုလ်အကျိုးသည်၊ ပရိက္ခီဏေ–ကုန်လသော်၊ ပက္ခမာနတ္တကာလေ–ပက္ခမာနတ် ကျင့်ရာအခါ၌၊ ပုနဒေဝ–သာလျှင်၊ လိင်္ဂံ–ပုရိသလိင်သည်၊ ပေ၊ ဆာရတ္တံ– ၆ ညဉ့် ပတ်လုံး၊ မာနတ္တမေဝ–ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ–၏၊ ပက္ခမာနတ္တေ–ကို၊ စိဏ္ဏေ–ကျင့်အပ်ပြီးသော်၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗံ–၏၊ ဣတိ–ဤကား၊ (သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော–တည်း၊ ဟု ပြန်အုပ်ပါ။)

အနန္တရေ–အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနိယာ–၏၊ လိင်္ဂပရိဝတ္တနဝတ္ထုမှို–လိင်ပြန်ခြင်း၏ ဝတ္ထု၌၊ ဣဓ–ဤဘိက္ခုလိင်ပြန်ခြင်း၏ ဝတ္ထု၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗော–သော၊ ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ပန–အထူးကား၊ အယံ–ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ ဘိက္ခုနိကာလေ–၌၊ အာပန္နာ–သင့်ရောက်အပ်သော၊ သဥ္စရိတ္တာပတ္တိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပဋိစ္ဆန္နာ–ဖုံးထားအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ–အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဖေ၀သတိပိ)၊ ပရိဝါသဒါနံ–ပရိဝါသ်ပေးဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဆာရတ္တံ–လုံး၊ မာနတ္တမေဝ–ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ–၏၊ ပက္ခမာနတ္တံ–ကို၊ စရန္တိယာ–ကျင့်စဉ်၊ လိင်္ဂံ–သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဖေ၀သတိ)၊ တေန–ထိုပက္ခမာနတ်ဖြင့်၊ အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ န–မရှိ၊ ပေ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တာယ–ကျင့်အပ် ပြီးသော မာနတ်ရှိစဉ်၊ ပေ၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ အဗ္ဘေတဗ္ဗော–အဗ္ဘာန်သွင်းထိုက်၏၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ မာနတ္တေ–ကို၊ အဒိန္နေ–မပေးအပ်သေးမီ၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗံ–၏၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ပက္ခမာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တဿ– စဉ်၊ ပေ၊ အဗ္ဘာနကမ္မံ–ကို၊ ကာတဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ ပုန–ဖန်၊ လိင်္ဂေ–သည်၊ ပရိဝတ္တေ–ပြန်ပြန်လသော်၊ ဘိက္ခုနိဘာဝေ–၌၊ ဌိတာယပိ–တည်စဉ်လည်း၊ ယာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ပဋိပဿဒ္ဓါ–ငြိမ်းခဲ့ကုန်ပြီ၊ တာ–ထိုအာပတ်တို့သည်၊ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ ဧဝ–ကောင်းစွာ ငြိမ်းခဲ့ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ–ဤကား အထူးတည်း။

၇၀။ ဣတော–ဤလိင်္ဂပရိဝတ္တနဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ **မာတုယာ မေထုနံ ဓမ္မန္တိ**အာဒီနိ–န်သော၊ စတ္တာရိ–န်သော၊ ဝတ္ထူနိ–တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ၊

၇၁။ မုဒုပိဋ္ဌိကဝတ္ထုမှိ–မုဒုပိဋ္ဌိက ဝတ္ထု၌၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ နဋ္ဋပုဗ္ဗကော–ရှေး၌ ကျွမ်းသမား ဖြစ်ခဲ့သူသည်၊ (ဟောတိ) ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ သိပ္ပကောသလ္လတ္တံ–အတတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် အကျိုးငှာ၊ ပရိကမ္မကတာ–ပြုအပ်သော ပရိကံရှိသော၊ ပိဋ္ဌိ–ကျောက်ကုန်းသည်၊ မုဒုကာ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ [ကျောက်ကုန်းပျော့အောင် အလေ့အကျင့်ပြုမှုကိုပင် "ပရိကမ္မ"ဟု ဆိုသည်၊] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ (မိမိအင်္ဂါဇာတ်ကို ငုံ၍စုပ်မှုကို၊) ကာတုံ–ငှာ၊ အသက္ခိ–စွမ်းနိုင်ပြီ၊ လမ္ဗိဝတ္ထုမှိ–၌၊ တဿ ဘိက္ခုဿ–၏၊ အင်္ဂဇာတံ–သည်၊ ဒီဃံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ လမ္ဗတိ–ကွဲလျားကျ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ လမ္ဗီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ။

ဣတော–ဤလမ္ဗိဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–န်သော၊ ဒွေ–န်သော၊ ဝဏဝတ္ထူနိ–ဝဏဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနာနိ ဧဝ၊ လေပစိတ္တဝတ္ထုမှိ–၌၊ စိတ္တကမ္မရုပ်–ဆန်းကြယ်စွာပြုလုပ်အပ်သောပန်းချီဆေးရေးရုပ်သည်၊ လေပစိတ္တံ နာမ–မည်၏၊ [လေပ–ဆေးဖြင့် သုတ်လိမ်းရေးခြယ်အပ်သော+စိတ္တ–ဆန်းကြယ်သောအရုပ်။] ဒါရုဓီတလိကဝတ္ထုမှိ–၌၊ ကဋ္ဌရုပ်–သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောအရုပ်သည်၊ **ဒါရုဓီတလိကာ** နာမ–ကာမည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဒွိသု–န်သော၊ ဣမေသု–ဤအရုပ်တို့၌၊ (ဒုက္ကဋံ–သည်၊) ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ အညေသုပိ–န်သော၊ ဒန္တရူပ၊ ပေ၊ ရူပါဒီသု–ဆင်စွယ်ရုပ်, ယမင်းရုပ်, ကြေးရုပ် အစရှိကုန်သော၊ အနုပါဒိန္နကေသု– ဥပါဒိန္နက ကမ္မဇရုပ် မရှိကုန်သော၊ ဣတ္ထိ ရူပေ သု– မိန်းမရုပ်တို့၌၊ နိမိတ္တေ–၌၊ မေတုနရာဂေန–ဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တဿ–လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊ အသုစိ–သုက်သည်၊ မုစ္စတု ဝါ–လွတ်မူလည်း လွတ်ပစေ၊ မာ မုစ္စတု ဝါ – စေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ – သာတည်း၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တဿာပိ–၏လည်း၊ တထေဝ–လျှင်၊ [မုစ္စတု ဝါ မာ ဝါကို ညွှန်းသည်၊] ဒုက္ကဋံ–တည်း၊ ပန–ကား၊ မောစနရာဂေန–လွတ်စေခြင်း၌ ဖြစ်သောရာဂဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တဿ–၏၊ မုတ္တေ–လွတ်လသော်၊ သံဃာဒိသေသော၊ အမုတ္တေ–သော်၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဒါရုဓီတလိကာ။ ။ ဒါရုနာ–သစ်သားဖြင့်+ကတာ–ပြုလုပ်အပ်သော+ ဓီတာ–(မိန်းမရုပ်တည်း) ဒါရုဓီတာ၊ [ယောဇနာ၌" ဒါရု ဧဝ+ ဓီတာ" ဟု ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဒါရုဓီတာ ဧဝ ဒါရုဓီတလိကာ၊ ယဒနုပပန္နာသုတ်ကြီးဖြင့် လိကပစ္စည်းဟု ယောဇနာဆို၏၊ ဓီတာ၌ အာကို ရဿပြု။

၇၂။ သုန္ဒရဝတ္ထုမှ-သုန္ဒရ ဝတ္ထုဌ်၊ အယံ သုန္ဒရော နာမ-မည်သည်၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ ကုလဒါရကော-အမျိုးကောင်းသားတည်း၊ သဒ္ဓါယ-ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သူတည်း၊ (ရှင်ရဟန်း ပြုခဲ့သူတည်း၊) အတ္တဘာဝသဿ-အတ္တဘော၏၊ အဘိရူပတာယ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အလွန် လှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုန္ဒရောတိ နာမံ-ကို၊ လဘိ-ပြီ၊ တံ-ထိုသုန္ဒရကို၊ ရထိကာယ-ရထားလမ်း၌၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂါ- လွန်စွာဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂရှိသော၊ သာ ဣတ္ထီ-သည်၊ [ပါဠိတော်၌လာသော မိန်းမကို "သာ" ဟုညွှန်ပြသည်၊] ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ-ဤဖောက်ပြန်သော အမှုကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော အမှုဖြစ်၍ "ဣမံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအမှုကား သင်းပိုင်မ၍ အင်္ဂါဇာတ်ကို စုပ်မှုတည်း၊] ထေရော ပန-သည်ကား၊ အနာဂါမီ-ဂါမ်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုထေရ်သည်၊ န သာဒယိ-မသာယာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧသော-ဤ မသာယာခြင်းသည်၊ အညေသံ-အခြားရဟန်းတို့၏၊ အဝိသယော-အရာမဟုတ်။ [အနာဂါမ်မဟုတ်လျှင် မသာယာဘဲ မနေနိုင်-ဟူလို။] ဣတော-ဤသုန္ဒရဝတ္ထုမှ၊ ပရေသု-န်သော၊ စတူသု ဝတ္ထူသု- တို့၌၊ တေဘိက္ခူ - တို့သည်၊ ဗဟွာ-ထိုင်းမှိုင်း ဖျင်းအကုန်သည်၊ ဒုမ္မေဓာ-ပညာမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) မာတုဂါမသဿ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ["အဟံ ဝါယမိဿာမိ, တွံ မာ ဝါယမိ" စသော စကားကို နားထောင်၍၊] တထာ-ထို မာတုဂါမ ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ကုက္ကုစ္စာယိံသု-ကုက္ကုစ္စ ပြုကြကုန်ပြီ၊

၇၃။ အက္ခယိတာဒီနိ-တ အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ ဝတ္ထူနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဆိန္နသီသဝတ္ထူသု-တို့၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဝဏ္ဏကတော-လုံးအောင် ပြုအပ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋေ-ဖွင့်အပ်သော၊ မုခေ-၌၊ [ဝဏ္ဏ-လုံးအောင်ဝိုင်းအောင် ကတ-ပြုအပ်သည်ကိုပင် "ဝိဝဋ္ဋေ"ဟု ထပ်ဖွင့်၊ ပါးစပ်ကို ဝိုင်းထားလျှင် ပွင့်နေသည်-ဟူလို။] အင်္ဂဇာတ်-ကို၊ ပဝေသေန္တော-သွင်းလသော်၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ-အောက်အဖို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘယပဿေဟိ ဝါ-၂ ဖက်သော အေးတို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဆုပန္တံ-ထိသော အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ သစေ ပဝေသေတိ- အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ စတူဟိပိ ပဿေဟိ-တို့ဖြင့်လည်း၊ အဆုပန္တံ-ကို၊ ပဝေသေတွာ-၍၊ အဗ္ဘန္တရေ-ပါးစပ်အတွင်း၌၊ တာလုကံ-အာစောက်ကို၊ သစေ ဆုပတိ-အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကမေဝ-က ပင်တည်း၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တာလုကဥ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဆုပန္တော-

မထိစေဘဲ (ကာရိုက်ကျေ)၊ [(တစ်နည်း) "အဆုပန္တံ"ဟု ရှိစေ၍ "မထိသော အင်္ဂါဇာတ်ကို" ဟု ပေး၊] အာကာသဂတမေဝ-ဟင်းလင်းအရပ်၌ တည်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ-၍၊ သစေ ပဝေသေတိ စ-အကယ်၍မူလည်းသွင်းအံ့၊ သစေ နီဟရတိ စ-အကယ်၍မူလည်း နုတ်အံ့၊ (ဓံသတိ)၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ဒန္တာ-သွားတို့သည်၊ သုဖုသိတာ-ကောင်းစွာထိကုန်သည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ စေ့ကုန်သည်၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)-အံ့၊ အဗ္ဘန္တရမုခေ-ပါးစပ်တွင်း၌၊ ဩကာသော-သွင်းခွင့်သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ-အံ့၊ ဒန္တာ စ-တို့ကိုလည်း၊ ဗဟိ-၌ ဩဋ္ဌမံသေန-နှုတ်ခမ်းသားဖြင့်၊ ယဒိ ပဋိစ္ဆန္နာ-အကယ်၍ ဖုံးထားအပ်ကုန်အံ့၊ (ဓံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုနှုတ်ခမ်းဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော သွားတို့၌၊ ဝါတေန-လေသည်၊ အသမ္ဖုဋ္ဌ-မတွေ့ထိအပ်သော၊ အလ္လောကာသံ-စိုစိုဖတ်ဖတ် အရပ်သို့၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ- ကိုလည်း၊ ပဝေသေန္တဿ-၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဩဋ္ဌမံသေ-ကို၊ ဥပ္ပါဋိတေ-ခွာထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဒန္တေသု ယေဝ-တို့၌သာ၊ ဥပက္ကမန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ယောပိ ဒန္တော-သည်လည်း၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခမိတွာ-ခေါထွက်၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဩဋ္ဌေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟိတုံ-ပိတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုခေါထွက်နေသော သွား၌၊ ဥပက္ကမန္တေပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခန္တ ဇိဝှာယ-ထွက်သောလျှာ၌၊ ဥပက္ကမန္တေပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-ပင်တည်း၊ ဇီဝမာနကသရီရေပိ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌လည်း၊ (ပြီးခဲ့သော စကား၌ အသေကောင်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်၍ ဇီဝမာနကသရီရေ-ဟု စချီသည်၊) (ဥပက္ကမန္တဿ-လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊) ထုလ္လစ္စယမေဝ-ပင်တည်း။

ပန-ကား၊ ဗဟိ-၌၊ ဇိဝှါယ-ဖြင့်၊ ပလိဝေဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ အန္တောမုခံ-ပါးစပ်တွင်းသို့၊ ယဒိ ပဝေသေတိ-အကယ်၍ သွင်းလိုက်အံ့၊ (ဓံသတိ၊) ပါရာဇိကမေဝ၊ ဂိဝါယ-လည်းပင်း၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဆိန္နသီသဿပိ-ပြတ်သောဦးခေါင်းရှိသော အလောင်းကောင်၏လည်း၊ အဓောဘာဂေန-အောက်အဖို့ဖြင့်၊ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေတွာ, တာလုကံ-အာစောက်ကို၊ ဆုပန္တဿ-တို့သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ အဋ္ဌိကဝဏ္ဏမ္ပိ-၌၊ သုသာနံ- သုသာန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တဿပိ-သွားသောရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ အဋ္ဌိကာနိ-အရိုးတို့ကို၊ သင်္ကမ္ပန္တဿာပိ-စုသော ရဟန်း၏ လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေ-၌၊ မေထုနရာဂေန, ဥပက္ကမန္တဿာပိ-၏လည်းကောင်း၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန, ဥပက္ကမန္တဿာပိ-၏လည်းကောင်း၊ မုစ္စတု ဝါ-လွှတ်မူလည်း လွှတ်ပစေ၊ မာ မုစ္စတု ဝါပိ-မလွှတ်မူလည်း မလွှတ်ပစေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ-သာတည်း၊

ပေ၊ နာဂိဝတ္ထုမှို၊ နာဂမာဏဝိကာဝါ– နဂါးလုလင်မသည်မှုလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ကိန္နရီအာဒီနံ–ကိန္နရီအစရှိသော တိရစ္ဆာန်မတို့တွင်၊ အညတရာ ဝါ–တစ်မျိုးမျိုးသော တိရစ္ဆာန်မသည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော တိရစ္ဆာန်မတို့၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ယက္ခိဝတ္ထုမှို၊ သဗ္ဗာပိ–အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဒေဝတာ–နတ်မသည်၊ ယက္ခိယေဝ–ယက္ခိမည်သည်သာ။

ပေတိဝတ္ထုမှို–၌၊ နိဇ္ဈာမတဏှိကာဒိပေတိယော–နိဇ္ဈာမတဏှိကာအစရှိသော ပြိတ္တာမတို့သည်၊ ဝါ–တို့သို့၊ အလ္လီယိတုံပိ–ငြိကပ်သုံးသပ်ခြင်းငှာလည်း၊ န သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ပန–ဆက်၊ ဝိမာနပေတိယော–ဝိမာနမည်သော ပြိတ္တာမတို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်သေး၏၊ ယာသံ–ယင်းပြိတ္တာမတို့၏၊ ကာဠပက္ခေ–လဆုတ်ပက္ခ၌၊ အကုသလံ–သည်၊ ဝိပစ္စတိ–အကျိုးကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝါ–အကျိုးပေး၏၊ ဇုဏှပက္ခေ–လဆန်းပက္ခ၌၊ ဒေဝတာဝိယ–နတ်တို့ကဲ့သို့၊ သမ္ပတ္တိံ–စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘောန္တိ–ခံစားကြရကုန်၏၊ ဧဝရူပါယ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ပေတိယာ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ယက္ခိယာ ဝါ–၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒဿနဂဟဏအာမသနဖုသနဃဋ္ဋနာနိ–မိမိက မြင်ခြင်း,ကိုင်ခြင်း, သူတို့က သုံးသပ်ခြင်း, ကောင်းစွာထိခြင်း, ပွတ်တိုက်ခြင်းတို့သည်၊ သစေ ပညာယန္တိ–အကယ်၍ ထင်ရှားကုန်အံ့၊ (စေ်သတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဒဿနံ–သည်၊ အထာပိ နတ္ထိ–အကယ်၍ပင် မရှိစေဦးတော့၊ ဣတရာနိ–အခြားသောကိုင်ခြင်းအစရှိသည်တို့သည်၊ အထ ပညာယန္တိ၊ (စေ်သတိ) ပါရာဇိကမေဝ–ဒဿနဂဟဏာနိ–တို့သည်၊ အထ န ပညာယန္တိ–ကုန်အံ့၊ ပညာယမာနေဟိ–

နိဇ္ဈာမတဏှိကာဒီ ။ ။ အာဒိဖြင့် ခုပ္ပိပါသ အစရှိသော ပြိတ္တာမတို့ကိုယူ၊ နိဇ္ဈာမတဏှိက ပြိတ္တာမတို့သည် အမွေးတွင်းမှထ၍ တောက်သော မီးလျှံတို့ဖြင့် အမြဲမီးလောင်နေရကား (မေထုန်မှီဝဲဖို့ကို မဆိုထားဘိ) အနားကပ်ခြင်းငှာပင် မဖြစ်နိုင်၊ ခုပ္ပိပါသ စသော–ပြိတ္တာမတို့ကား အမြဲဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသည့် အတွက် အရိုးနှင့် အရေသာ ရှိသောကြောင့် အလွန်ရွံဖွယ်ကောင်းသဖြင့် ထိခြင်းငှာပင် မဖြစ်နိုင်။

ဒဿန၊ ပေ၊ ဃဋ္ဋနာနိ။ ။ ဒဿနနှင့် ဂဟဏသည် ရဟန်းအတွက် ကိစ္စတည်း၊ မှန်၏၊ ရဟန်းသည် ထို ပြိတ္တာမတို့ကို (သူတို့က ကိုယ်ထင် မပြလျှင်) မမြင်နိုင်၊ ကိုယ်ထင်ပြမှ မြင်နိုင်၏၊ ထိုကိုယ်ထင်ပြသောအခါ ရဟန်းအတွက် ဒဿန–ဂဟဏ ဖြစ်နိုင်သည်၊ အာမသန စသည်တို့ကား ပြိတ္တာမတို့၏ ကိစ္စတည်း၊ ထိုတွင် ရဟန်း၏ ကိုယ်ပေါ်၌ သုံးသပ်ခြင်း, ထိခြင်း (နှာနှာထိခြင်း) ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကို "အာမသန, ဖုသန (သမ္ဖုသန– ဋီကာပါသည်၊) ဃဋ္ဋနဟု ဆိုသည်၊ [ဒဿနာဒီသု ဒဿနံ နာမ ဘိက္ခုနော (ရဟန်းသည်, ရဟန်းက) ဟောသံ ဒဿနံ၊ ဂဟဏံပိ ဘိက္ခုနော ဟောသံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဂဟဏံ၊ အာမသနာဒီနိ ပန ဟောသံ ကိစ္စာနိ။]

ထင်ရှားကုန်သော၊ အာမသနဖုသနဃဋ္ဋနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ တံပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဝိသညံ-သညာ မရှိသည်ကို၊ ကတွာ၊ပေ၊ အထဂစ္ဆတိ-အကယ်၍သွားအံ့၊ (ဇံသတိ)၊ အယံ-ဤသို့သွားခြင်းသည်၊ အဝိသယောနာမ-အရာမဟုတ်သည် မည်၏၊ တသ္မာ, ဧဝံ-ဤသို့သွားရာ၌၊ အဝိသယတ္တာ-အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ပဏ္ဍကဝတ္ထု-သည်၊ ပါကဋမေဝ- သည်သာ။

ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထုမှို-၌၊ **ဥပဟတိ န္ဒြိယောတိ**-ကား၊ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ-လေသည်း ခြေစသည်တို့ ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယပသာဒရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ခါဏုကဏ္ဍကမိဝ-သစ်ငုတ်ဆူးငြောင့်ကဲ့သို့၊ သုခံဝါ-သုခဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခံဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ နဝေဒယိ-မခံစားနိုင်၊ အဝေဒယန္တဿာပိ-မခံစားနိုင်ပါသော်လည်း၊ သေဝနစိတ္တဝသေန-မှီဝဲကြောင်းစိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဆုပိတမတ္တ ဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ မေထုနေ-၌၊ ဝိရဇ္ဇိတွာ-မတပ်မက်မူ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ (ဇံသတိ) အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ မေထုန ဓမ္မဿ-မေထုန်အကျင့်၏၊ ပုဗ္ဗပယောဂါ-ပုဗ္ဗပယောဂ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော-လက်ကို ကိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ သီသံ-မင်ချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အထွတ်အထိပ်သည်၊ န ပါပုဏာတိ-မရောက်သေး၊ ဝါ-မဖြစ်သေး၊ တာဝ- ထိုမရောက်သေးသမျှ၊ ဒုက္ကဋေ-၌၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ သီသေ - မင်ချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အထွတ်အထိပ်သည်၊ ပတ္တေ-ဖြစ်လသော်၊ [သီသေပတ္တေတိ- မဂ္ဂေနမဂ္ဂဋ္ဌိပါဒနေ ဓာတေ၊-ဝိမတိ။] ပါရာဇိကံ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဌမပါရာဇိကဿ-၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ-သည်သာ၊ သာမန္တံ-အနီးတည်း၊ ဣတရေသံ-ပဌမပါရာဇိကမှ အခြားကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ-သုံးပါးကုန်သော ပါရာဇိကတို့၏၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-သည်သာ၊ သာမန္တံ၊ ပန-ဆက်၊ အယံဘိက္ခု-သည်၊ ဝါ-ကို၊ [ပါဠိတော်၌လာသော ရဟန်း။] မေထုနဓမ္မေ, ဝိရဇ္ဇိတွာ-မတပ်မက်မူ၍၊ ကာယသံသဂ္ဂံ-ကိုယ်ဖြင့် နှီးနှောခြင်းကို၊ သာဒယိ-သာယာပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿာတိ အာဟ။

၇၄။ ဘဒ္ဒိယဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ တံ နဂရံ-သည် ဘဒ္ဒိယံနာမ-ဘဒ္ဒိယမည်၏၊ **ဇာတိယာဝနံ** နာမ-ဇာတိယာဝနမည်သည်၊ ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာနံ-မြလေးပန်းရုံတို့၏၊ ဥဿန္နံ တာယ-

ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ။ ။ကာယပသာဒ မပျက်သေးသော်လည်း ကာယဝိညာဉ်ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးမပြုနိုင်လောက်အောင် သည်းခြေစသည်တို့ နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယပသာဒ ရှိသူ။

များကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဝံ–ဤသို့ ဇာတိယာဝနဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမံ–ရအပ်သော အမည်ရှိသောတော်တည်း၊ တံ–ထိုတောသည်၊ တဿ နဂရဿ–၏၊ ဥပစာရေ–ဥပစာရ၌၊ ဝါ–အနီး၌၊ ဝန်–တောတစ်တောသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ တတ္ထ–ထိုတော၌၊ နိပန္နော–လျောင်းနေစဉ်၊ တေန ဝါတူပတ္ထမ္ဘေန–ထိုလေ၏ ထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့်၊ မဟာနိဒ္ဒံ–ကြီးစွာသော၊ အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမိ–သက်ရောက်ပြီး၊ ဧကံရသံ–တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော၊ ဘဝင်္ဂမေဝ–ဘဝင်စိတ်သည်သာ၊ ဝတ္တတိ–၏၊ **ကိလိန္နံ ပဿိတ္ဝာတိ**– ကား၊ အသုစိကိလိန္နံ– သုက်တို့ဖြင့် ညစ်ပေနေသည်ကို၊ ပဿိတ္ဝာ–၍၊ (ဇာတမတ္တံ အာရောစေသုံ၌စပ်။)

၇၅။ ဣတော–ဤဘဒ္ဒိယဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–နံ့သော၊ သာဒယနပဋိသံယုတ္တာနိ–သာယာခြင်းနှင့် စပ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ ဝတ္ထူနိ– တို့လည်းကောင်း၊ အဇာနနဝတ္ထုစ–အဇာနန ဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စ–၅ ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ၊

၇၆။ ဒွိသု–နံ့သော၊ အသာဒယနဝတ္ထူသု–အသာဒယန ဝတ္ထုတို့၌၊ **သဟသာ ဝုဋ္ဌာသီတိ**–ကား၊ အာသိဝိသေန–လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော ဝိယ–ကိုက်အပ်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိနာ–သည်၊ ဒဍ္ဎော ဝိယ စ–လောင်အပ်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တုရိတံ–အဆောတလျင်၊ ဝုဋ္ဌာသိ–ထပြီ၊ **အက္ကမိတွာ ပဝတ္တေသီတိ**–ကား၊ အပ္ပမတ္တော–မမေ့မလျော့သော၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကော– အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ ဥပဋ္ဌိတဿတိ–ကပ်၍တည်သော သတိရှိသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ခိပ္ပံ–စွာ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တော၀–ထလျက်သာ၊ အက္ကမိတွာ–ကန်ကြောက်၍၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဝဋ္ဋေန္တော–လိမ့်စေလျက်၊ ပရိဝဋ္ဋေန္တော–အဖန်ဖန် လိမ့်စေလျက်၊ ဝါ–၂လိမ့် ၃လိမ့် လိမ့်စေလျက်၊ ဝိဟေဌေန္တော–ညဉ်းဆဲလျက်၊ ပါတေသိ–ကျစေပြီ၊ ဟိ–ဆက်၊ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန–ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝရူပေသု– ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု– မေထုန်အရာတို့၌၊ ရက္ခိတဗ္ဗံ–စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ အယဉ္စ–ဤရဟန်းသည်လည်း၊ တေသံ–ထိုကလျာဏပုထုဇဉ်တို့တွင်၊ အညတရော–တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော၊ သင်္ဂါမသီသယောဓော–ကိလေသာစစ်မြေဦး၌ သူရဲကောင်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်းတော် တစ်ပါးပေတည်း၊

၇၇။ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နဝတ္ထုမှိ – ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နဝတ္ထု၌၊ ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေနာတိ–ကား၊ ဒိဝါ–နေ့အခါ၌၊ နိပဇ္ဇန္တေန–အိပ်သောရဟန်းသည်၊ **ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ**–ကား၊ ဒွါရံ–ကို၊ ပိဒဟိတွာ–ပိတ်၍၊ နိပဇ္ဇိတုံ–အိပ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ စ – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါဠိယံ – ပါဠိတော်၌၊ အယံ နာမ အာပတ္တီတိ– ဤမည်သော အာပတ်ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊

ကိဋ္ဌာပိ န ဝုတ္တာ–အကယ်၍ကား မိန့်တော်မမူအပ်ပါပေ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝိဝရိတွာ–ဖွင့်၍၊ နိပန္နဒေါသေန–အိပ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုသို့–မေထုန်ဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ [မေထုနသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ။] အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဋိသလ္လိယိတုန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ အသံဝရိတွာ–မပိတ်မူ၍၊ ပဋိသလ္လိယန္တဿ–အိပ်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ–ကို၊ (အာစရိယေဟိ–အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ ဘဂဝတော–၏၊ အဓိပ္ပာယံ–အလိုတော်ကို၊ ဉတွာ–၍၊ ဥပါလိတ္ထေရာဒီဟိ–ဥပါလိထေရ် အစရှိသော ထေရ်တို့သည်၊ အဋ္ဌကထာ–ကို၊ ထပိတာ–ထားအပ်ပြီ၊ စ–ဆက်ဦးအံ့၊ အတ္ထာပတ္တိ ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ, နော ရတ္တိန္တိ–ဟူသော၊ ဣမိနာပိ–ဤပရိဝါပါဠိတော်ကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤဒုက္ကဋ် အာပတ်သည်၊ သိဒ္ဓံ–ပြီး၏။[(ယံ အာပတ္တိံ–သို့၊) ဒိဝါ–၌၊ အာပဇ္ဇတိ– ၏၊ ရတ္တိံ–၌၊ နော အာပဇ္ဇတိ–မရောက်၊ သာ အာပတ္တိ–သည်၊ အတ္ထိ–၏။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, ဓောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကီဒိသံ– အဘယ်သို့ရှုအပ်သော၊ ဒွါရံ–ကို၊ သံဝရိတဗ္ဗံ–ပိတ်ထိုက်သနည်း၊ ကီဒိသံ ဒွါရံ, နသံဝရိတဗ္ဗံ–နည်း၊ (ဣတိ – ဤကား အမေးတည်း၊) ရုက္ခပဒရ ဝေဠုပဒရ ကိလဉ္ဇပဏ္ဏာဒီနံ–မျဉ်ပြား, ဝါးပြား, ဖျာ, သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ–အမှတ်မထား တစ် ပါးပါးသော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ကဝါဋံ–တံခါးရွက်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ဥဒုက္ခလေ–ဆုံငယ်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိ–၌၊ ဥတ္တရပါသကေစ–အထက်ကွင်းငယ်၌လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတွာ–၍၊ ကတံ–သော၊ ပရိဝတ္တကဒွါရမေဝ–လည်သောတံခါးကိုသာ၊ သံဝရိတဗ္ဗံ–ပိတ်ထိုက်၏၊ အညံ– အခြားသော၊ [ဇဝရုပ်ဒွါရံလှမ်းစပ်။] ဂေါရူပါနံ–နွားအပေါင်းတို့၏၊ ဝဇေသု–ခြံတို့၌၊ ရုက္ခသူစိကဏ္ဍကဒွါရံ– သစ်ကျည်လျှိုတံခါး, ဆူးတံခါးလည်းကောင်း၊ ဂါမထကနကံ–ရွာပေါက်ကို ပိတ်ကြောင်းဖြစ်သော၊

ပရိဝတ္တကဒွါရံ။ ။ ရှေးခေတ်၌ တံခါးရွက်၏အတွင်း (အရင်း) ဘက်မှာ အဖျားချွန်ထား၍ အောက်အဖျားဖြင့် ဆုံငယ် သဏ္ဌာန်ရှိသော အပေါက်၌လည်းကောင်း, အထက်အဖျားဖြင့် အပေါ်က သံကွင်း သို့မဟုတ် သစ်သားကွင်း၌ လည်းကောင်းသွင်း၍ (တပ်၍) ထားကြ၏၊ ယခုခေတ်၌ လက်ယှက်ပတ္တာတပ်၍ အသုံးပြုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၏၊ ထိုတံခါးရွက်သည် ဖွင့်–ပိတ်သောအခါ လည်၍ (လယ်၍) နေသောကြောင့် ပရိဝတ္တကဒွါရမည်၏၊ [ဒွါရသဒ္ဒါ၏ ဟောရင်းအနက်မှာ တံခါးပေါက်သာတည်း၊ ဤ၌ကားတံခါးရွက်များကို ဌာနူပစာရ အားဖြင့် "ဒွါရ"ဟု ခေါ်ထားသည်၊ ထိုဒွါရဟူသည် အဝင်အထွက် ပြုရသော တံခါးမတည်း၊ ပြတင်းပေါက်ကို "ဒွါရ"ဟု မခေါ်၊ "ဝါတပါန" ဟုသာ ခေါ်သည်။]

စက္ကလကယုတ္တဒွါရံ–စက်ဘီးတစ်ခုတပ်အပ်သောတံခါးလည်းကောင်း၊ ဖလကေသု ဝါ– ပျဉ်ချပ်တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ ကိဋိကာသု ဝါ–ဝါးခြမ်း, ဆူးခက်တံခါးရွက်တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒွတ္တိဏ်စက္ကလကာနိ– ၂ ခု ၃ ခု ကုန်သော စက်ဘီးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ–တပ်၍၊ ကတံ–သော၊ (တံခါးရွက်က ကြီးသောကြောင့် ဘီး၂ခု ၃ခု တပ်ရသော၊) သံသရဏကိဋိကဒွါရံ–ဝဲဘက် ယာဘက်သို့သွားသော ပျဉ်ချပ်စသော တံခါးလည်းကောင်း၊ အာပဏေသု ဝိယ–ဈေးဆိုင်တို့၌ကဲ့သို့၊ ကတံ–သော၊ ဥဂ္ဃါဋနကိဋိကဒွါရံ–ခွာလှပ်၍ ရကောင်းသော ပျဉ်ချပ်တံခါးလည်းကောင်း၊ [ပျဉ်ချပ်တို့ကို ခွာ၍ ဖွင့်ရသော ဈေးတံခါး။] ဒွိသု–၂ခုသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု–ကုန်သော၊

ရုက္ခသူစိကဏ္ဋကဒွါရံ။ ။ ရုက္ခသူစိဒွါရ, ကဏ္ဋကဒွါရဟု ခွဲ၊ [ရုက္ခသူစိဒွါရံ,ကဏ္ဋကဒွါရံစ၊–ဋီကာ။] တံခါးပေါက်နေရာဝယ် ဝဲဘက် ယာဘက်အစွန်၌ ၂ပေါက် ၃ပေါက် စသည် ထွင်းထားသော တိုင် ၂တိုင်ကိုစိုက်၍ ထိုအပေါက်၌ သစ်ချောင်း (ဝါးလုံးဖြစ်စေ) လျှို၍ပိတ်ရသော တံခါးသည် ရုက္ခသူစိဒွါရမည်၏၊ တံခါးပေါက်ကျဉ်းလျှင်ဆူးတစ်ခက်, ကျယ်လျှင် ဆူးခက်အများကပ်၍ လုပ်ထားသော (ဆူးခက်ပြားဖြင့် လုပ်ထားသော) တံခါးသည် ကဏ္ဋကဒွါရမည်၏။ [သစ်သားချောင်းကို အလယ်တန်းလျက် အပေါက်များ ဖောက်ပြီးလျှင် ထိုအပေါက်၌ ဝါးလုံးများစိုက်၍ ဆူးကပ်ထားသော ဝင်းတံခါးမျိုးသည် အရင်း၌ ကွင်းတပ်ဖို့ရာ တိုင်ပါလျှင် ပရိဝတ္တကဒွါရ, မပါလျှင် ဤကဏ္ဋကဒွါရပင်တည်း။

စက္ကလကယုတ္တဒွါရံ။ ။အောက်ဆုံ–အထက်ကွင်း (ပတ္တာ)မပါသောကြောင့် တစ်ယောက်တည်း မဖွင့်မပိတ်နိုင်ရကား အောက်အလယ်၌ ဘီးတစ်ခုသာ တပ်၍ ဖွင့်ရပိတ်ရသော တံခါးရွက်တည်း၊ အကယ်၍ဆုံ–ကွင်းပါသဖြင့် လည်နိုင်သော တံခါးကြီးဖြစ်မူ ပရိဝတ္တကဒွါရတွင် ပါဝင်လေပြီ။ [ဂါမဒွါရဿ ပိဓာနတ္ထံ ပဒရေန ကဏ္ဋကသာခါ ဟိ ဝါ ကတဿ ကဝါဋဿ ဥဒုက္ခလပါသရဟိတတာယ (ဆုံငယ်ကွင်း မပါသည့်အတွက်) ဧကေန သံဝရိတုံဝိဝရိတုံစ အသက္ကုဏေယျဿ ဟေဋ္ဌာ ဧကံ စက္ကံယောဇေန္တိ၊ ယေန ပရိဝတ္တမာနေန (လည်သောယင်း စက်ဘီးကြောင့်) တံ ကဝါဋံသုခထေကန် (ပိတ်၍လွယ်သည်) ဟောတိ၊ တံသန္ဓာယ ဝုတ္တံ စက္ကလကယုတ္တဒွါရန္တိ၊ စက္ကမေဝ ဟိ လာတဗ္ဗဋ္ဌေန (သံဝရဏဝိဝရဏတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌေန) စက္ကလကံ၊ စက္ကမေဝ လာတဗ္ဗံတိ စက္ကလံ–ဖွင့်ခြင်း ပိတ်ခြင်းအကျိုးငှာ တပ်အပ်သောစက်ဘီးကို "စက္ကလ"ဟု ခေါ်၊ စက္ကလမေဝ စက္ကလကံ– သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်း၊ တေန ယုတ္တံတိ ကဝါဋစက္ကလကံ နာမ–ထိုစက်ဘီးပါသော တံခါးရွက်ကိုလည်း သဟစရဏ နည်းအားဖြင့် စက္ကလကဟု ခေါ်၊ စက္ကလကေန+ယုတ္တံ (ဒွါရံ)။ ဝိမတိ။]

သံသရဏ ကိဋိကဒွါရံ။ ။ အောက်၌ ဘီးငယ်များ တပ်ထားသဖြင့် ဝဲဘက်သွားလိုက် ယာဘက်သွားလိုက်နှင့် လှည့်လည်သွားလာသော ပြားချပ်ချပ် တံခါးတည်း၊ ဤတံခါး၏အောက်၌ ဘီးကလေးများသွားဖို့ရန်လမ်းကြောင်းလည်းရှိရမည်။ [ကိဋိကာသုတိ–ဝေဠုပေသိကာဟိ, ကဏ္ဋကသာခါဟိစ ကတထကနကေသု (ပြုအပ်သော တံခါးရွက်တို့၌)–ဝိမတိ၊ ရှေးက "ကဲလား" ဟု ပေးသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

(တစ်နည်း) ဒွတ္တိသု– ၂ ခု သော်လည်းဖြစ်ကုန် ၃ ခု သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု– အရပ်တို့၌၊ ဝေဏုသလာကာ– ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ကို၊ ဂေါပ္ဖေတွာ–စီ၍၊ ဝါ–ကြိုးတို့ဖြင့်ယက်၍၊ ပဏ္ဏကုဋိသု–သစ်ရွက်ကျောင်းတို့၌၊ ကတံ–သော၊ သလာကဟတ္ထကဒွါရံ–ဝါးခြမ်းစိတ်အ ပေါင်းတံခါးလည်းကောင်း၊ ဒုဿသာဏိဒွါရံ–အဝတ်ပြားဖြင့်ပြုအပ်သော တံခါးလည်းကောင်း၊ [သာဏိကို "ပဋိကာဝတ္ထ–အဝတ်ပြား (ဂျပ်ပြား)" ဟု ထောမနိဓိဖွင့်၏၊ ရှေးက "တင်းတိမ်"ဟု ပေးကြ၏။] ဣတိ–သို့၊ ဧဝရူပံ–သော၊ ဒွါရံ–ကို၊ န သံဝရိတဗ္ဗံ–မပိတ်ရာ၊ ဝါ–ပိတ်ဖွယ်မလို။

ပန–ဆက်၊ ပတ္တဟတ္ထဿ–လက်၌သပိတ်ရှိသောရဟန်း၏၊ ဝါ–သပိတ်လက်စွဲသောရဟန်း၏၊ ကဝါဋပ္ပဏာမနေ–တံခါးရွက်ကို တွန်းခြင်း၌၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ဒုဿသာဏိဒွါရမေဝ–အဝတ်ပြားဖြင့် ပြုအပ်သော တံခါးသည်သာ၊ [ကိဉ္စာသာဏိဒွါရမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ–ဒုဿသာဏိတံခါးကဲ့သို့ ပေါ့ပါးသော ကိလဉ္စသာဏိဒွါရ (ဖျာအရွက်တံခါးကိုလည်း) ဒုဿသာဏိဒွါရ၌ သွင်းပါ။] အနာပတ္တိကရံ–အနာပတ်ကိုပြု၏၊ အဝသေသာနိ–ကြွင်းသောတံခါးတို့ကိုပဏာမေန္တဿ–တွန်းသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဒိဝါ–၌၊ ပဋိသလ္လီယန္တဿ–အိပ်သောရဟန်း၏၊ ပရိဝတ္တကဒွါရမေဝ–လည်သောတံခါးသည်သာ၊အာပတ္တိကရံ–အာပတ်ကိုပြု၏၊ (အာပတ်သင့်စေ၏–ဟူလို၊) သေသာနိ–ကြွင်းသောတံခါးတို့ကို၊ သံဝရိတွာ ဝါ–ပိတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အသံဝရိတွာဝါ–မပိတ်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နဿ–အိပ်သောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ နတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အာပတ်မရှိပါသော်လည်း၊ သံဝရိတွာ–ပိတ်၍၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–အိပ်ရာ၏၊ ဧတံ–ဤသို့ပိတ်၍အိပ်ခြင်းသည်၊ ဝတ္တံ–ကျင့်ဝတ်တည်း။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှ၊ ပေ၊ ပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ပရိဝတ္တကဒွါရံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကိတ္တကေန–အဘယ်မျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ သံဝုတံ– ပိတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ–နည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) သူစိဃဋိကာဒီသု–ကျည်ငယ်ကျည်မ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ–မင်းတုတ်ကန့်လန့်(ဂလန့်)အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒိန္နာသု–ပေးအပ်ကုန်ပြီးသော်၊ သံဝုတမေဝ–သံဝုတအစစ်သည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အပိ စ–ထိုသို့ပင် သံဝုတအစစ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သူစိမတ္တေပိ–ကျည်ငယ်မျှကိုလည်း၊ ဝါ–မင်းတုတ်မျှကိုလည်း၊ ဒိန္နေ–ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ–ထိုးအပ်ပြီးသော်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊

သလာကဟတ္ထကဒွါရံ။ ။[ဟတ္ထက သဒ္ဒါသည် အပေါင်းအနက်ဟော။] ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ကို စီ၍ဖြစ်စေ, ကြိုးတို့ဖြင့် သီ၍ဖြစ်စေ ပြုအပ်သောတံခါးရွက်။ [ဂေါပ္ဖေတွာတိ–အာဝုဏိတွာ ရဇ္ဇုဟိ ဂန္ထေတွာ ဝါ၊–ဝိမတိ။]

ဃဋ္ဋိကမတ္တေပိ–ကျည်မျှကိုလည်း၊ ဝါ–ကန့်လန့်မျှကိုလည်း၊ ဒိန္နေ–ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ–လှူအပ်ပြီးသော်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဒွါရဗာဟံ–တံခါးဘောင်ကို၊ ဖုသိတွာ–ထိ၍၊ ပိဟိတမတ္တေပိ–ပိတ်အပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဤသကံ–စဉ်းငယ်၊ အဖုသိတေပိ–မထိအပ်သော်လည်း၊ ဝါ–မစေ့အပ်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗန္တိမေန–အလုံးစုံသော အစီအရင်တို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ဝိဓိနာ–အစီအရင်ဖြင့်၊ ယာဝတာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ သီသံ–ဦးခေါင်းသည်၊ နပ္ပဝိသတိ–မဝင်နိုင်၊ တာဝတာ–ထိုဦးခေါင်းမဝင်နိုင်လောက်အောင် သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ အဖုသိတေပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

ဗဟူနံ–များစွာသော ရဟန်းတို့၏၊ ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနံ–သုံးစွဲအပ်သော အရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ [ရဟန်းအများ နေရာကျောင်းကြီးဖြစ်အံ့–ဟူလို။] (စေသတိ)၊ ဘိက္ခုံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာမဏေရံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဇဂ္ဂါဟိ–စောင့်ရှောက်လိုက်ပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာပိ–လည်း၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [အများသုံးစွဲသော နေရာမဟုတ်သော်လည်း တစ်ယောက်ယောက်ကို အစောင့်ခိုင်း၍အိပ်နိုင်၏။] ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ စီဝရကမ္မံ ဝါ–သင်္ကန်းချုပ်ဆိုးမှုကို သော်လည်းကောင်း၊ အညံ–အခြားသော၊ ကိဉ္စိဝါ–တစ်စုံတစ်ခုသော အမှုကို သော်လည်းကောင်း၊ ကရောန္တာ–ပြုကုန်လျက်၊ နိသိန္နာ–နေကုန်သည်၊ အထ ဟောန္တိ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (စေသတိ)၊ ဧတေ–ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဇဂ္ဂိဿန္တိ–န်လတ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဘောဂံ–နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ပေ၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ–ကုရုန္ဒီအဋ္ဌကထာ၌၊ ဥပါသကံပိ–ဥပါသကာကိုသော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတွာ ဝါ–ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ သေ–ဤဥပါသကာသည်၊ ဇဂ္ဂိဿတိ–တ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဘောဂံ, ကတွာ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ ဘိက္ခုနိံ ဝါ– ကိုသော် လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမံ ဝါ–သော် လည်းကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ ဒွါရသာ– ၏၊

အထဘိက္ခူ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။"အထဘိက္ခူနိသိန္နာ ဟောန္တိ" ပါဠ်ဖြင့် မိမိအိပ်နေစဉ် အခြားရဟန်းများ အနီးအပါး၌ ရှိကြောင်းကိုပြ၏၊ ထို့ကြောင့် နိသိန္နမဟုတ်ဘဲ လဲလျောင်းနေနေ သွားနေနေ ရပ်နေနေ အခြားရဟန်းတစ်ပါးပါး အနီးအပါး၌ ရှိလျှင် "ထိုသူသည်မာတုဂါမတို့ နှောင့်ယှက်မည်မှ စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်" ဟု နှလုံးသွင်း၍ အိပ်ကောင်း၏၊ သို့သော် ထိုသူပါ အိပ်ပျော်နေလျှင်ကား ထိုကဲ့သို့ အာဘောဂ မပြုထိုက်။

ဘိက္ခုနိံ ဝါ၊ပေ၊ နဝဋ္ဋတိ။ ။တံခါးပိတ်ရခြင်းကိုက မိန်းမဝင်လာမည်စိုး၍ ပိတ်ရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီနှင့် မာတုဂါမများကို "တံခါးကို စောင့်ရှောက်လိုက်ပါ" ဟုပြော၍

ဥဒုက္ခလံ ဝါ–ဆုံငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရပါသကော ဝါ–အထက် ကွင်းငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္နော ဝါ–ပျက်နေသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌပိတော ဝါ–မတပ်အပ်သေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ အထ ဟောတိ–အံ့၊ [ဤသို့ ပျက်နေခြင်း, မတပ်ရသေးခြင်းကြောင့်၊] သံဝရိတုံ–ပိတ်ခြင်းငှာ၊ အထ န သက္ကောတိ–အံ့၊ ပန–သည်သာမကသေး၊ နဝကမ္မတ္တံ ဝါ–နဝကမ္မအကျိုးငှာသော်လည်း၊ ဣဋ္ဌကပုဉ္ဆော ဝါ–အုတ်ပုံသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာဒီနံ–မြေညက်အစရှိသည်တို့၏၊ ရာသိ ဝါ–အစုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အန္တောဒွါရေ–တံခါးအတွင်း၌၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဝါ–ထားအပ်သည်၊ အထ ဟောတိ–အံ့၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ငြမ်းဖွဲ့အပ်သော်၊ သံဝရိတုံ–ငှာ၊ န သက္ကောတိ, (တထာ– ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အဋ္ဌ ဝါ–ငြမ်းကိုသော်လည်း၊ အထ စန္ဒတိ–ကုန်အံ့၊ ဝေရုပေ–သော၊ အန္တရာယေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ (ဥဒုက္ခလစသည် ပျက်ခြင်း, မတပ်ရခြင်းမှ စ၍ တံခါးပိတ်မဖြစ်အောင် ငြမ်းဆင်ထားခြင်းအန္တရာယ်မျိုးရှိလျှင်) အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ကဝါဋံ–သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ–အံ့၊ (ဝဋ္ဋတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ–ရအပ်သော အပ်မှုရှိသော အိပ်ခြင်းသည်သာ၊ (ဟောတိ)။

ဥပရိ–အထက်ထပ်၌၊ သယန္တေန အိပ်သောရဟန်းသည်၊ နိဿေဏိ–လှေကားကို၊ အာရောပေတွာ–(အထက်သို့) တင်၍၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ [ဝိသခ်ရိတွာ–လှေကားကို ဖျက်၍ဖြစ်စေ,ဘူမိယံပါတေတွာ–အောက်ထပ်သို့ချ၍ဖြစ်စေ, ဆိန္ဒိတွာဝါ–အပေါ်မ တက်နိုင်အောင်အဆက်ဖြတ်၍ဖြစ်စေ, နိပဇ္ဇိတုံပိ ဝဋ္ဋတိ–ဋီကာ။] နိဿေဏိ မတ္ထကေ–လှေကားထိပ်၌၊ ထကနက–အပိတ်သည်၊ သစေဟောတိ–အံ့၊ (ဝဲသတိ)၊ ထကေတွာပိ–ပိတ်၍လည်း၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဂဗ္ဘေ–အခန်း၌၊ နိပဇ္ဇန္တေန–အိပ်သောရဟန်းသည်၊ ဂဗ္ဘဒွါရံ ဝါ–အခန်းတံခါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပမုခဒွါရံ ဝါ–အဝင်ဝတံခါးကိုသော် လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တံခါးကို၊ သံဝရိတွာ–၍၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧက ကုဋ္ဋကေ–တူသော နံရံရှိသော၊ ဂေဟေ–ကျောင်း၌၊ ဒွိသုပဿေသု–၂ဖက်သော နံပါးတို့၌၊ ဒွါရာနိ–တံခါးတို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ သစေ ဝဠဥဉ္စန္တိ–အကယ်၍

မအိပ်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် မိမိအိပ်မည့် အချိန်ဝယ် အတွင်း၌ အခြားသူနှင့် စကားပြောနေသော မာတုဂါမရှိလျှင် ပြစ်ခဲ့သော (ယောကျ်ား တစ်ယောက်ယောက်ကို စောင့်ရှောက်ခိုင်းခြင်း, စောင့်ရှောက် လိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း–စသော) အစီအစဉ်ကိုပြု၍ အိပ်မှ အာပတ်လွတ်သည်။ [မာတုဂါမသဿ အဋ္ဌောဂဗ္ဘေ ဠိတဘာဝံ ဇာနိတွာပိ ဒွါရေ ယထာဝုတ္တဝိဓိံ ကတွာ နိပဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ–ဋီကာ။]

သုံးစွဲကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဒွေပိ-၂ပေါက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါရာနိ-တို့ကို၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ-စောင့်ရှောက်ထိုက်ကုန်၏၊ တိဘူမကေပိ-ဘုံ ၃ဆင့်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ဘုံ ထပ်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဥပရိသယန္တွေနစသည်ဖြင့် ၂ဆင့်ကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် "တိဘူမကေပိ" ဟု ဆိုသည်။] ပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၌၊ ဝါ-အုတ်တိုက်၌၊ ဒွါရံ, ဇဂ္ဂိတဗ္ဗမေဝ-သည်သာ။

ဘိက္ခာစာရာ-ဆွမ်းခံလှည့်ရာ ဆွမ်းခံရွာမှ၊ ပဋိက္ကမ္မ-ဖဲခဲ့၍၊ ဝါ-ပြန်ခဲ့၍၊ လောဟပါသာဒသဒိသံ-လောဟပါသာဒနှင့် အလားတူသော၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်သို့၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထံ-နေ့၌နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သစေ ပဝိသန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ သံဃတ္ထေရေန-သံဃာ့ထေရ်သည်၊ ဒွါရပါလဿ-တံခါးစောင့်အား၊ [တံခါး မှခ်၌ဖြစ်စေ, တံခါးမကြီး၌ဖြစ်စေ, လှေကားရင်း၌ဖြစ်စေ နေ၍ စောင့်သော,တံခါးစောင့်။] ဒွါရံ-ကို၊ ဇဂ္ဂါဟိ-စောင့်ရှောက်လိုက်လော၊ ဣတိ, ဝတ္တာ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဒွါရဇဂ္ဂနံ-တံခါးကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ တေဿ-ဤတံခါးစောင့်၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ ဣတိ အာဘောဂံ, ကတွာ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိသိတွာ, နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ယာဝ သံဃနဝကေန-သံဃနော ရဟန်းတိုင်အောင်၊ ဝါ-သံဃာတွင် အငယ်ဆုံးရဟန်းတိုင်အောင်၊ ဇဝမေဝ-ဤအတိုင်းသာ၊ ကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပုရေ-ရှေး၌၊ ပဝိသန္တာနံ-ဝင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ (အာဘောဂံ၌စပ်) ဒွါရဇဂ္ဂနံ နာမ-တံခါးကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမည်သည်၊ ပစ္ဆိမာနံ-နောက်မှလာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော-တည်း၊ ဣတိ ဇဝံ-သို့၊ အာဘောဂံ-ကို၊ ကာတုံပိ ဝဋ္ဋတိ၊ [ပါဠိယာ အာဂစ္ဆန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ= ဆက်ကာဆက်ကာ အစဉ်အတိုင်း ဝင်လာသူတို့ကိုရည်ရွယ်၍ "ပစ္ဆိမာနံ ဘာရော" ဟု ဆိုသည်၊ အဆက်ပြတ်၍ အတော်ကြာမှ ဝင်လာသူတို့ကိုကား တာဝန်မထားထိုက်။] အနာပုစ္ဆာ ဝါ-မပန်ပြောမူ၍ သော်လည်း ကောင်း၊ အာဘောဂံ-ကို၊ အကတွာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အသံဝုတဒွါရေ-မပိတ်အပ်သောတံခါးရှိသော၊ အန္တောဂဗ္ဘေ ဝါ-အခန်းတွင်း၌သော်

ဒွေပိ၊ ပေ၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ။ ။အတွင်းခန်းနှင့် အပြင်ဆောင်မသည် ၄ ဘက်နံရံအားဖြင့် တူသောနံရံ ရှိသည်ကို "ဧကကုဋ္ဋကဂေဟ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ နံရံတူရာဝယ် အဝင်အထွက် (ဆောင်မအတွက် တစ်ခု, အခန်းအတွက် တစ်ခု) တံခါး ၂ ခုရှိလျှင် ၂ ခုလုံးကို ပိတ်ပါ-ဟူလို၊ "သစေ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ ကဝါဋံ ဝါ နတ္ထိ, ယောဇ္ဇာ ဝုတ္တနယေန သံဝရိတုံ ဝါ န သက္ကာ၊ ဣတရံ ဒွါရံ အသံဝရိတွာပိ (ပိတ်၍ ဖြစ်သော အခြားတံခါးပေါက်ကို မပိတ်ဘဲလည်း) နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ" ဟု သာရတ္ထဋီကာဆို၏၊ သို့သော် ထိုစကားကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ပိတ်၍ ဖြစ်သောတံခါး ပေါက်ကို ပိတ်မှ သင့်မည်ထင်သည်။

လည်းကောင်း၊ (ဆောင်မှဲ့-ဟူလို၊) [အသံဝုတဒ္ဓါရေ ဗဟိဂဗ္ဘေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ-ဋီကာ။] ဗဟိ ဝါ-အခန်းပြင်ဘက်၌သော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နဿ-အိပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဂဗ္ဘေ ဝါ-အခန်းတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ ဝါ-ပြင်ဘက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇနကာလေပိ- အိပ်ရာအခါလည်း၊ ဒွါရဇဂ္ဂနံ နာမ-တံခါးကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမည်သည်၊ မဟာဒွါရေ-တံခါးမကြီး၌၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ လောဟပါသာဒါဒိသု-လောဟပါသာဒ အစရှိသော ကျောင်းတို့၌၊ အာကာသတလေ-အလယ်ခေါင် ဟင်းလင်းအပြင်၌၊ [လောဟပါသာဒမည်သော သံကျောင်းကြီး၌ ပတ်ပတ်လည် အခန်းရှိ၍ အလယ်ခေါင်၌ အမိုးမရှိဘဲ ကြမ်းပြင်သာ ရှိသည်၊] နိပဇ္ဇန္တေနာပိ-အိပ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ဒွါရံ သံဝရိတဗ္ဗမေဝ။

ဟိ-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဒွါရံ့ပိဝရိတ္ဗာ နိပန္နဝတ္တာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ကွဒံ ဒိဝါပဋိသလ္လိယနံ- ဤနေ့၌အိပ်ခြင်းကို၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော အကာဖြင့်၊ [တံတိုင်းဖြင့်ဖြစ်စေ, စည်းရိုးဖြင့် ဖြစ်စေ-ဟူလို၊] ပရိက္ခိတ္တေ-ကာရံအပ်သော၊ [အကာ၏ အမြင့်ပမာဏကို သဟာသေယျသိက္ခာပုဒ်အတိုင်း "တတောင်ထွာ"ဟု ဆိုကြ၏။] သဒွါရဗန္ဓေ-ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဗ္ဘောကာသေဝါ-လွင်တီးခေါင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပေဝါ-မဏ္ဍပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော၊ သဒွါရဗန္ဓေ-ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော အရပ်၌၊ နိပဇ္ဇန္တေန-သည်၊ ပေ၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-၏၊ မဟာပရိဝေဏ-ပရိဝုဏ်ကြီးသည်၊ ဝါ-ကျောင်းဝိုင်းကြီးသည်၊ မဟာဗောဓိယင်္ဂဏလောဟပါသာဒင်္ဂဏ သဒိသံ-မဟာဗောဓိယင်, လောဟပါသာဒယင်ပြင်နှင့် အလားတူသော၊ [ဤစကားကား အများလှည့်လည်ရာ ဖြစ်ပုံကို ပြသောစကားတည်း] ဗဟူနံ-များစွာသောရဟန်းရှင်လူတို့၏၊ သဉ္စရဏဋ္ဌာနံ-သက်ရောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ယတ္ထ-အကြင်ပရိဝုဏ်ကြီး၌၊ ဝါ-အကြင်ကျောင်းဝိုင်းကြီး၌၊ ဒွါရံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သံဝုတံ-ပိတ်အပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-လည်း၊ သံဝုတဋ္ဌာနေ-ပိတ်အပ်သော အရာ၌၊ ဝါ-ပိတ်မြဲတိုင်း၊ န တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ ဒွါရံ-ကို၊အလဘန္တာ-မရသူတို့သည်၊ ပါကာရံ-တံတိုင်းကို၊ အာရုဟိတွာပိ-တက်၍လည်း၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်တတ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုပရိဝုဏ်ကြီး၌၊ ဝါ-၌၊ သံဝရဏ ကိစ္စံ-ပိတ်ဖွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ [ဤနေရာ၌ "ဣတိ-ဤကား အကျဉ်းချုပ်တည်း" ပြန်လှည့်ဖို့ရန် ဣတိ ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊

အတော်ဝေးမှ "ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတောတိ" ဟု ဣတိ တွေ့ရ၏၊ ယို ဣတိကျမှ ပြန်လှည့်လျှင် "သခေ်ပ"ဟု မဆိုနိုင်၊ အတော်ကျယ်သော ဝိတ္ထာရ ဖြစ်နေပြီ။]

ရတ္တိံ–ညဉ့်အခါ၌၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဝိဝရိတွာ– ဖွင့်၍၊ နိပန္နော–အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ အရုဏေ– အရုဏ်သည်၊ ဥဂ္ဂတေ– တက်ပြီးလသော်၊ ဝါ–တက်ပြီးခါမှ၊ ဥဋ္ဌဟတိ– ထအံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပဗုဇ္ဈိတွာ–နိုးပြီး၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဝါ–ထပ်၍၊ သစေ သုပတိ–အကယ်၍ အိပ်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရုဏေ–သည်၊ ဥဂ္ဂတေ–တက်ပြီးလသော်၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ– ထအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာဝ–အချိန်ကိုပိုင်းခြားပြီး၍သာ၊ ဒွါရံ၊ အသံဝရိတွာ– မပိတ်မူ၍၊ ရတ္တိံ–၌၊ နိပဇ္ဇတိ–၏၊ စ–အိပ်ရုံသာမကသေး၊ ယထာ ပရိစ္ဆေဒမေဝ– အပိုင်းအခြားအတိုင်းသာလျှင်၊ (အရုဏ်တက်မှသာ)၊ ဝုဋ္ဌာတိ–ထအံ့၊ [တချို့စာအုပ်များ၌၊ န ဝုဋ္ဌာတိဟု န ပါသည်ကားအပို၊] [ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဝုဋ္ဌာတီတိ အရုဏေဥဂ္ဂတေယေဝ ဥဋ္ဌဟတိ၊–ဋီကာ။] တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ–ပင်တည်း၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာပစ္စရိယံ**–၌၊ ဇဝံ–သို့၊ ["အရုဏ်တက်မှ ထအံ့"ဟု ပိုင်းခြား၍– ဟူလို။]

အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ၊ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။ညဉ့်အခါ၌ အိပ်စဉ်က "အရုဏ်တက် သော် လည်း မထဘူး" ဟူသော အသုဒ္ဓစိတ်မပါဘဲ ညဉ့်အိပ်ရိုးအိပ်စဉ် သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် အိပ်သောကြောင့် အရုဏ်တက်ပြီးသည့် တိုင်အောင် အိပ်ပျော်နေသော်လည်း အနာပတ္တိ။ [သုဒ္ဓစိတ္တေန နိပန္နဿ နိဒ္ဒါယန္တဿေဝ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ နိဒ္ဒါဝသေနေဝ အနာပတ္တိ၊ (ဥဂ္ဂတေ၌ တပစ္စည်း အတိတ်ဟော)။]

သစေ ပဗုဇ္ဈိတွာ၊ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။အရုဏ် တက်ပြီးမှ နိုးလာ၍, မထဘဲ အိပ်မြဲတိုင်း ဆက်အိပ်လျှင် အရုဏ်တက်မှန်း မသိသော်လည်း အာပတ်သင့်၏။ [ဥဋ္ဌဟိတွာ ကတ္တဗ္ဗဿ ဒွါရသံဝရဏာဒိနော အကတတ္တာ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိဟောတိ= ထ၍ တံခါးပိတ်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်ဖြစ်၏၊ အယံ ဟိ အာပတ္တိ ဉာဒိသေ ဌာနေ အကိရိယာ၊ ဒိဝါ အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇနက္ခဏေ ကိရိယာ စ အစိတ္တကာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊–ဝိမတိ။] ထို့ပြင်– "နေ့အခါ မိမိက တံခါးပိတ်၍ အိပ်ပါလျက်တစ်စုံတစ်ယောက်က ဖွင့်သွားသော်လည်းကောင်း, သူ့ဘာသာ ပွင့်သော်လည်းကောင်း အနာပတ္တိ" ဟု ဋီကာတို့ ဆိုကြသည်။

အရုဏေ၊ ပေ၊ အာပတ္တိယေဝ။ ။"အရုဏ်တက်ပြီးမှ ထမည်" ဟု ကြံ၍ ညဉ့်အိပ်စဉ်က တံခါးမပိတ်ဘဲအိပ်၏၊ ထိုကြံသည့်အတိုင်းလည်း အရုဏ်တက်ပြီးမှ ထ၏၊ ထိုသူ့မှာ နေ့အခါအိပ်မှု ကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း–" "အရုဏေဥဂ္ဂတေ– –အရုဏ်တက်ပြီးမှ

နိပဇ္ဇန္တော - အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ အနာဒရိယဒုက္ကဋ္ဌာပိ - အနာဒရိယ ဒုက္ကဋ်မှလည်း၊ န မုစ္စတိ၊ ကထံ ဝုတ္တံ၊ ပန- ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဗဟုဒေဝရတ္တိံ-များစွာသော ညဥ့်ပတ်လုံး၊ ဇဂ္ဂိတွာ-တံခါးကို စောင့်ရှောက်ရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါနံ- အခွန့်ရှည်သော ခရီးကို၊ ဂန္တွာ ဝါ- သွား၍သော် လည်းကောင်း၊ ဒိဝါ- ၌၊ ကိလန္တရူပေါ-ပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဉ္စေ- ညောင်စောင်း၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ပါဒေ- တို့ကို၊ ဘူမိတော- မြေမှ၊ ဝါ-တည်ရာ အရပ်မှ၊ အမောစေတွာဝ-မလွတ်စေမူ၍ သာလျှင်၊ နိဒ္ဒါဝသေန- အိပ်ပျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိပဇ္ဇတိ- လျောင်း၏၊ တဿ- ထို ရဟန်း ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဩက္ကန္တနိဒ္ဒေါ- သက်ရောက်အပ်သော အိပ်ပျော်ခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) [နှစ်နှစ် ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော်သွားသည်- ဟူလို။] အဇာနန္တောပိ- မသိပါသော်လည်း၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ မဉ္စကံ-ညောင်စောင်းငယ်သို့၊ သစေ အာရောပေတိ- အကယ်၍ တင်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိယေဝ- ပင်တည်း၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ အပဿာယ-တိုင်စသည်ကို မှီ၍၊ သုပန္တဿ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ငိုက်ခြင်းကို၊ ဝိနောဒေဿာမိ- ပယ်ဖျောက်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ စင်္ကမန္တော- စင်္ကြံသွားစဥ်၊

ထမည်" ဟု အသုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် အိပ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုစိတ်မျိုးဖြင့် အိပ်သူမှာ "အနာဒရိယ (သိက္ခာပုဒ်တော်ကို မလေးစားသော) ဒုက္ကဋ်အာပတ်လည်း (ပဌမအိပ်တုန်းကပင်) သင့်ခဲ့၏" ဟု မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။

နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတိ။ ။ "အိပ်ပျော်သော အားဖြင့် လဲလျောင်း၏" ဟူသော ဤစကားကို လောက ပြောရိုးအတိုင်း ပြောသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား-ဘူမိတော အမောစေတွာ-ခြေတို့ကို တည်ရာ မြေပြင် (ကြမ်းပြင်) မှ မလွတ်စေဘဲတစ်ဖက်စောင်းလဲလျောင်းသောကြောင့် "နိပန္န- အိပ်သူ"ဟု မခေါ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "တဿ အနာပတ္တိ" ဟု ဆိုသည်။ [နိဒ္ဒါဘိဘူတတာယ ဧကပဿေန (နံပါးတစ်ဖက်ဖြင့်၊ ဝါ-တစောင်း၊) နိပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ပန နိပန္နော နိပန္နောနာမ န ဟောတီတိ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊-ဋီကာ။]

အပဿာယသုပန္တဿ။ ။ ကဋိတော ဥဒ္ဓံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပဒေသံ ဘူမိံ အဖုသာပေတွာ- ခါးအထက် ကျောရိုးတို့ကို အနည်းငယ်မျှ တည်ရာ အရပ်ကို မထိစေဘဲ၊ ထမ္ဘာဒိံ အပဿာယ သုပန္တဿ (အနာပတ္တိ)၊ ကဋိဋ္ဌိ ပန ဘူမိံ ဖုသာပေန္တဿ သယနံ ဟောတိ= ကျောရိုးကို တည်ရာ အရပ်၌ ထိစေသူမှာ အိပ်ခြင်းဖြစ်၏၊ (အိပ်သူဟုပင် ခေါ်ရ၏၊) ပိဋ္ဌိပသာရဏလက္ခဏာဟိ သေယျာ-အိပ်ခြင်းဟူသည် ကျောကို ဆန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ (ဝိမတိ)။

သွားစဉ်၊ ပတိတွာ–လဲကျ၍၊ သဟသာဝ–အဆောတလျင် သာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာတိ–အံ့၊ တဿာပိ–ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ ပန–ကား၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပတိတွာ–၍၊ တတ္ထေဝ–ထို လဲကျရာ အရပ်၌ပင်၊ သယတိ–အိပ်အံ့၊ န ဝုဋ္ဌာတိ–မထအံ့၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ဣဓ–ဤသို့ နေ့အခါဝယ် အိပ်ရာ၌၊ [တချို့စာအုပ်များ၌ "ဣဓ"မပါ။] ကော–ကအဘယ်ရဟန်းသည်၊ မုစ္စတိ–ကအာပတ်မှ လွတ်သနည်း၊ ကော–ကသည်၊ န မုစ္စတိ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ–ကုရုန္ဒီအဋ္ဌကထာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ မဟာပစ္စရိယံ–၌၊ ဧကဘင်္ဂေန–တစ်ဖက်သော နံပါးကို ချိုးခြင်းဖြင့်၊ ဝါ– တဖက်စောင်း၊ နိပန္နကောယေဝ–အိပ်သောရဟန်းသည်သာ၊ မုစ္စတိ–အာပတ်မှလွတ်၏၊ ပန–ဆက်၊ ပါဒေ ဘူမိတော, မောစေတွာ–လွတ်စေ၍၊ နိပန္နော–အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ ယက္ခဂဟိတကောပိ–ဘီလူးဖမ်းယူအပ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိသညီဘူတောပိ–ကင်းသောသညာရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ န မုစ္စတီတိ ဝုတ္တံ။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့တုပ်၍၊ နိပဇ္ဇာပိတောဝ–အိပ်စေအပ်သောရဟန်းသည်သာ၊ မုစ္စတိ–၏၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာ အဋ္ဌကထာယံ**–မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ [မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တံ–၌စပ်၊] ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ စင်္ကမန္တော–စဉ်၊ မုစ္ဆိတွာ–မိန်းမောတွေဝေ၍၊ ပတိတော–လဲကျသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတ္ထေဝ–ထိုလဲကျရာအရပ်၌ပင်၊ သုပတိ–၏၊ တဿာပိ–ထို ရဟန်း၏လည်း၊ အဝိသယတ္တာ–အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပတ္တိ–သည်၊ န ဒိဿတိ–မထင်ရှား၊ ပန–ထိုသို့ပင် အာပတ်မထင်ရှားပါသော်လည်း၊ အာစရိယာ–တို့သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့အနာပတ်ဟူ၍၊ န ကထယန္တိ–မဆိုကြကုန်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အာပတ္တိယေဝ–

တဿာပိ အနာပတ္တိ။ ။ချော်လဲသလို အိပ်ငိုက်၍လဲသွားရကား မစောင့်စည်းနိုင်သော အရာဖြစ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်၊ အငိုက်မပြေ၍ စောင့်စည်းနိုင်သော အရာရောက်ပြန်လျှင်လည်း ကပျာကယာ ထသောကြောင့် အာပတ်မသင့်။

ဧကဘင်္ဂေန နိပန္နကော။ ။[ဧကဿ ပဿဿ ဘဉ္ဇနေန–ဋီကာ။] ဥဘောပါဒေ ဘူမိတော အမောစေတွာဝ (ခြေတို့ကို တည်ရာကြမ်းပြင် မြေပြင်မှ မလွတ်စေဘဲသာ) ဧကပဿေန သရီရံ ဘဉ္ဇိတွာ နိပန္နော–တစ်ဖက်စောင်းအားဖြင့် ကိုယ်ကိုချိုး၍ ခုတင်ပေါ် ကုလားထိုင်ပေါ်၌ အိပ်သူ၊ [တစ်ဖက်စောင်းအိပ်သူအတွက်သာ အနာပတ်ဟု ဆိုသောကြောင့်တစ်ဖက်စောင်းမဟုတ်ဘဲ ခြေကို ကြမ်းပြင်ပေါ်ချ၍ ပက်လက်ကုလားထိုင်၌ အိပ်လျှင် ပိဋ္ဌိပသာရဏဖြစ်ရကား အာပတ်မှ မလွတ်။]

အာပတ်ပင်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ **မဟာပဒုမတ္ထေရေန**–သည်၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ရဟန်းကို၊ ယက္ခဂဟိတော–ဘီလူးဖမ်းယူအပ်ပြီ၊ (သော) စ–ထိုရဟန်းလည်းကောင်း၊ ယော–အကြင်ရဟန်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့တုပ်၍၊ နိပဇ္ဇာပိတော–အိပ်စေအပ်ပြီ၊ (သော) စ–ထိုရဟန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–၂ပါးကုန်သော၊ ဇနာ–ရဟန်းတို့သည်၊ အာပတ္တိတော–မှ၊ မုစ္စန္တိယေဝ–ဧကန်လွတ်ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

၇၈။ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုမှို–၌၊ **အနာပတ္တိ သုပိနန္တေ နာတိ**–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သုပိနန္တေ–အိပ်မက်၌၊ အဝိသယတ္တာ–အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မစောင့်စည်းနိုင်သောကြောင့်) ဧဝံ–ဤသို့ (မေထုန်မှီဝဲရသည်ဟု အိပ်မက်မက်ခြင်းသည်၊) ဟောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥပါလိတ္ထေရော–သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အဝိနိစ္ဆိတပုဗ္ဗံ–ရှေး၌ မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသည်၊ (သမာနံပိ–သော်လည်း၊ ဝါ–ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော) ဣမံဝတ္ထုံ–ဤဝတ္ထုကို၊ နယဂ္ဂါဟေန–နည်းယူသဖြင့်၊ (ဘုရားဆုံးဖြတ်ပြီးသည့် ဝတ္ထုများကို နည်းယူသော အားဖြင့်၊) ဝိနိစ္ဆိနိ–ဆုံးဖြတ်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ သုတွာ–ဆုံးဖြတ် ပုံကို ကြားတော်မူ၍၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဥပါလိနာ–သည်၊ သုကထိတံ–ကောင်းစွာဆို အပ်ပြီ၊ ဝါ–ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီ၊ အပဒေ–ခြေရာမရှိသောအရပ်၌၊ ဝါ–ခြေရာ မထင်သောအရပ်၌၊ ပဒံ–ခြေရာကို၊ ကရောန္တောဝိယ–ပြုသူကဲ့သို့၊ အာကာသေ–၌၊ ပဒံ–ကို၊ ဒဿေန္တောဝိယ–ပြသူကဲ့သို့၊ ["အပဒေ ပဒံ ကရောန္တောဝိယ" ကိုပင် ထင်ရှားအောင် "အာကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တောဝိယ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဥပါလိ–ဥပါလိသည်၊ ဣမံ ပဉှံ–ဤပြဿနာကို၊ ကထေသိ–ဖြေဆိုပြီ၊ ဝါ–ဆုံးဖြတ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ–မိန့်တော်မူ၍၊ ထေရံ–ကို၊ ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပါလိတိ–ဟူ၍၊ ဧတဒဂ္ဂေ–ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ထပေသိ–ထားတော်မူပြီ၊ [ပထမ သင်္ဂါယနာ အခန်း၌ အနက်ပေးထားပြီ၊] ဣတော–ဤဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–ကုန်သော၊ သုပဗ္ဗာဒီနိ–သုပဗ္ဗအစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ– ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

အစိတ္တက ကိရိယာကိရိယ။ ။ဤဒိဝါပဋိသလ္လိယန သိက္ခာပုဒ်သည် ဝတ္ထုကို သိသောစိတ်, ကျူးလွန်လိုသော စိတ်မရှိဘဲနေ့အခါ၌ အမှတ်တမဲ့ တံခါးမပိတ်ဘဲ အိပ်မိလျှင်လည်း သင့်အပ်သောကြောင့် အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ အိပ်မှုကိုပြုခြင်းသည် ကိရိယာ, တံခါးကို မပိတ်ခြင်းကား အကိရိယတည်း။ [နေ့အခါ မိမိအိပ်တုန်းက တံခါးကိုပိတ်ပါလျက် တစ်စုံတစ်ယောက် ကဖွင့်သွားအပ်သော်လည်း "အနာပတ္တိ" ဟု လည်းကောင်း, မိမိအိပ်စဉ်က မင်းတုပ်မထိုးဘဲ စေ့ရုံစေ့ထားသဖြင့် အလိုလိုပွင့်သွားသော်လည်း "ဝဋ္ဋတိ" ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဆိုသည်။]

၈၀။ ဘိက္ခုနိသမ္ဗယောဇနာဒီသု–ဘိက္ခုနိသမ္ဗယောဇန အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ တေ လိစ္ဆဝိကုမာရာ–ထို လိစ္ဆဝိမင်းသားတို့သည်၊ ခိဍ္ဍာပသုတာ–ပျော်ပါးခြင်း၌ အားထုတ် ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ (ဝိဇ္ဇာတစ်ပုဒ်ကျေ၊) အနာဒရေန– သံဃာကို မလေးစားခြင်းကြောင့်၊ ဓဝံ–သို့၊ အကံသု–ကုန်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တထော– ထိုသို့ သံဃာကို မလေးမစား ပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ဝိနာသော ဓဝ– ပျက်စီးခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။

၈၂။ ဝုနုပဗ္ဗဇိတဝတ္ထုမှိ–ဝုနုပဗ္ဗဇိတဝတ္ထု၌၊ ဒသာနံ **အဂမာသိတိ**–ကား၊ အနုကမ္ပါယ– သနားခြင်းကြောင့်၊ တံ–ထိုဇနီးဟောင်းကို၊ ဒက္ခိသာမိ–ကြည့်ရှုအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဂေဟံ–အိမ်သို့၊ အဂမာသိ–သွားပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အသာ–ထိုရဟန်းအား၊ [သံဝဏ္ဏောသိဉ္စပ်။] သာ–ထိုဇနီးဟောင်းသည်၊ အတ္တနော စ–မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ဒါရကာနဥ္စ –ကလေးတို့၏လည်းကောင်း၊ နာနပ္ပကာရေဟိ–အထူးထူးသော အပြား တို့ဖြင့်၊ အနာထဘာဝံ–ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ သံဝဏ္ဏေသိ– ချဲ့ ထွင်ပြောဆိုပြီ၊ စ–ဆက်၊ နံ–ထိုရဟန်းကို၊ အနပေက္ခံ–ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်ကို၊ ဉတွာ–သိ၍၊ ကုပိတာ–စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဓဟိ–လာလော၊ ဝိဗ္ဗမာဟိ– လူထွက်လော၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ (ပြောပြောဆိုဆို၊) ဗလက္ကာရေန–အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ–အနိုင်အထက်၊ အဂ္ဂဟေသိ–ဆွဲယူပြီ၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ အတ္တာနံ–မိမိကိုယ်ကို၊ မောစေတုံ–လွတ်စေခြင်းငှာ၊ ပဋိက္ကမန္တော–နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် သွားလသော်၊ ဇရာဒုဗ္ဗလတာယ–ဇရာကြောင့် အားမရှိသူ၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဥတ္တာနော–ပက်လက်၊ ပရိပတိ–လဲကျပြီ၊ တတော–ထိုသို့လဲကျခြင်းကြောင့်၊ သာ–ထိုဇနီးဟောင်းသည်၊ အတ္တနော–၏၊ မနံ–စိတ်အလိုကို (စိတ်တိုင်းကျ)၊ အကာသိ– ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ အနာဂါမီ–အနာဂါမ်တည်း၊ သမုစ္ဆိန္နကာမရာဂေါ– ကာမရာဂကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ပြီးသူတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ န သာဒယိ–မသာယာ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၈၃။ မိဂပေါတကဝတ္ထု–မိဂပေါတကဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ၊ ဣတိ– အပြီးတည်း။ ... သမန္တပါသာဒိကာယ–မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ– ၌၊ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။ [တတြိဒံမုစ၍ ဂါထာအားလုံးကို ဝေရဉ္စကဏ္ဍအဆုံး၌ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ တတြိဒံတိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ–ဋီကာ။]

ပဌမပါရာဇိကဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

* * *

ဒုတိယပါရာဇိက အဖွင့်

အဒုတိယေန–အတူကင်းပျောက်, ၂ ဆူမြောက် ရှိတော်မမူသော၊ ဝါ–အတူမဲ့ဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနေန–ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်၊ ဒုတိယံ– ၂ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ယံပါရာဇိကံ–အကြင် ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပကာသိတံ–ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုဒုတိယပါရာဇိက၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော–ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ဒါနိ–ပထမပါရာဇိကကို ဖွင့်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပတ္တော–ဆိုက်ရောက်လာ၏၊ [ဒါနိကိုထောက်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဟော။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဒုတိယပါရာဇိကအဖွင့် အစဉ်၏ဆိုက်ရောက်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [ဟောတိ–၌စပ်၊] ယံ–အကြင်ပုဒ်ကို၊ (သော်တူဟိ–စာသင်သားတို့သည်၊) သုဝိညေယျံ–လွယ်ကူစွာသိနိုင်၏၊ ဝါ–သိလွယ်၏၊ ယဉ္စ–အကြင်ပုဒ်ကိုလည်း၊ (မယာ) ပုဗ္ဗေ–၌၊ ပကာသိတံ–ထင်ရှားပြအပ်ပြီ၊ တံ တဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော သုဝိညေယျ, ပုဗ္ဗပကာသိတ ပုဒ်ကို၊ ဝဇ္ဇယိတွာန–ရှောင်ကြဉ်၍၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာ–ဤဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ, အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဝါ–ဖြစ်တော့လတ္တံ့။ [သမီပ ဝတ္တမာန်။]

၈၄။ **တေန သမယေန၊ ပေ၊ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ** တေ္တ–၌၊ **ရာဇဂဟေတိ–ကား၊** ဧဝံ နာမကေ–ဤသို့ရာဇဂဟ အမည်ရှိသော၊ နဂရေ–မြို့၌၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–အကြောင်းကို ပြဦးအံ့၊ တံ–ထိုမြို့ကို၊ (တဿ–ထိုမြို့၏၊) [ဟိတ်၏သမ္ဗန်ခံ၊] မန္ဓာတုမဟာဂေါဝိန္ဒာဒီဟိ–မန္ဓာတ်စကြာမင်း, မဟာဂေါဝိန္ဒပုရောဟိတ် အစရှိသော

ဒုတိယံ အဒုတိယေန။ ။ပထမပါရာဇိကပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဒုတိယပါရာဇိကပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဒုတိယံ အဒုတိယေန" စသည်ကို မိန့်၊ ဘုရားရှင်၌ ဂုဏ်တော်များစွာ ရှိပါသော်လည်း ဒုတိယပါရာဇိကနှင့် လိုက်လျောအောင် "အဒုတိယေန"ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်ဖြင့် ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ [ပကတိဟေသာ အာစရိယာနံ၊ ယဒိဒံ အာရမ္ဘာနုရူပထောမနာ= အားထုတ်အပ်လတ္တံ့ ဖြစ်သောကျမ်းအားလျော်စွာ ဘုရားရှင်ကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် ကျမ်းဆရာများ၏ ထုံးစံတည်း။]

ဧဝံနာမကေ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ဧဝံ (ဤသို့သော)+နာမံ ယဿာတိ ဧဝံနာမကံ၊ [သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊] ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍, တစ်နည်း–ရာဇဂဟအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ "တံဟိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ" ဟု မိန့်၊ ဤဝါကျမျိုးသည် သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ် (ရာဇဂဟသဒ္ဒါဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်း) ကိုပြသော ဝါကျတည်း။ [ရှေးဆရာတို့က "မန္ဓာတု မဟာဂေါဝိန္ဒာဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ" ကို နာမလာဘဟိတ် (နာမည်ရခြင်း၏အကြောင်းပြဟိတ်)ဟု ခေါ်ကြ၏၊ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်–ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–နေပြည်တော်အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းပိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဂဟန္တိ–ဟဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

ဧတ္ထ–ဤရာဇဂဟံဟူသောပုဒ်၌၊ အညေပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားမှတစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပကာရေ–အပြားတို့ကို၊ ဝဏ္ဏယန္တိ–ဖွင့်ကြကုန်၏၊ တေဟိ–ထိုအပြားတို့ဖြင့်၊ ကိံ–အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဧတံ–ဤရာဇဂဟဟူသော အမည်သည်၊ တဿ နဂရဿ–၏၊ နာမံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ တံ ဧတံ–ထိုရာဇဂဟအမည်ရသော ဤမြို့ သည်၊ ဗုဒ္ဓကာလေ စ–ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ စက္ကဝတ္တိကာလေ စ–စကြာမင်းပေါ်ရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ နဂရံ–နေပြည်တော်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုသည်၊အခြားအခါ၌လည်းမြို့ဖြစ်ပါသေး၏၊] သေသကာလေ–၌၊

မန္ဓာတု၊ ပေ၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ။ ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍"ဂယှတိတိ ဂဟံ၊ (ဝိမတိဝိဂ္ဂဟ) ရာဇူနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်+ဂဟံတိရာဇဂဟံ" ကို ဝိဂ္ဂဟပြု။ [အဋ္ဌကထာ၌ "သိမ်းပိုက်အပ်" တွင် စပ်လို၍ "ရာဇူဟိ"ဟု ကတ္တုရုပ် ထားသော်လည်း "ဂဟံ" ဟုပြီးသောအခါ "မြို့"ကို အရကောက်ရသောကြောင့် ဋီကာတို့၌ "ရာဇူနံ" ဟု သာမိသမ္ဗန်ထားသည်၊ "မင်းတို့၏မြို့+ဝါ–နေပြည်တော်မြို့" ဟူလို၊ ဂဟဓာတ်အပဒ္ဓည်း၏ မူလလိင်မှာ ပုလ္လိင်တည်း၊ သို့သော် "နဂရံ" ဟူသော အဘိဓေယျပုဒ်၏ လိင်သို့လိုက်၍ "ရာဇဂဟံ"ဟု နပုလ္လိင်ထားရသည်။] ဆက်ဦးအံ့–ရာဇအရကို "မန္ဓာတုမဟာဂေါဝိန္ဒ" ဟု သရုပ်ပြရာ၌ မန္ဓာတ်မင်းသာလျှင် "ရာဇ" ဖြစ်၏၊ မဟာဂေါဝိန္ဒမှာ ရေဏုမင်း၏ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားတည်း၊ ထို့ကြောင့် မဟာဂေါဝိန္ဒ၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြင့် ရေဏုမင်း၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းကို မှတ်သားပြသော ဥပလက္ခဏာနည်းဟု မှတ်။

ဋီကာ။ ။ဒုဂ္ဂဇနပဒ ဌာနဝိသေသ သမ္ပဒါဒိယောဂတော–ရန်သူတို့ အသွားအလာ အဝင် အထွက် ခက်သော ဇနပုဒ်ဖြစ်၍ ဌာနဝိသေသ၏ ပြည့်စုံခြင်း စသောဂုဏ်ထူးတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်း ကြောင့်၊ ရာဇူဟိ+ဂဟိတံ (ပရိဂ္ဂဟိတံ–သိမ်းပိုက်အပ်၏၊) ဣတိ ရာဇဂဟန္တိ အာဟ–မန္ဓာတု၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိတိ။ [ဒုက္ခေန+ ဂန္တဗ္ဗောတိ ဒုဂ္ဂေါ (ဇနပဒေါ)။]

အညေ ပကာရေ။ ။ နဂရမာပနေ–မြို့ကို ဖန်ဆင်းရာအခါတုန်းက၊ ရညာကာရိတ သဗ္ဗဂေဟတ္တာ–မင်းသည် ဆောက်လုပ်စေအပ်သော အလုံးစုံအိမ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဂဟံ–မည်၏၊ မြို့တည်စဉ်အခါ၌ လမ်းတွေကိုအကွက်ချ၍ အိမ်တွေကိုမင်း၏ဘဏ္ဍာဖြင့် ဆောက်လုပ်စေ ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအိမ်များသည် မင်းပိုင်အိမ်များချည်း ဖြစ်ရကား "ရညော+ ဂဟာနိ ဧတ္ထာတိ ရာဇဂဟံ" ဟု ပြု၊ တစ်နည်း–ဂိဇ္ဈကုဋ် စသော တောင်မင်းကြီး ငါးလုံးတို့ အိမ်ကို ခြံခတ်သကဲ့သို့ ခြံရံအပ်သောကြောင့် "ဂဟံ ဝိယာတိ ဂဟံ၊ ရာဇူဟိ–တောင်မင်းကြီးတို့သည်+ပရိက္ခိတ္တံ–ကာရံ အပ်သော၊ ဂဟံ–အိမ်နှင့်တူသော မြို့တည်း၊ ဣတိ ရာဇဂဟံ"၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ ပြအပ်သော အပြားကို "အညေ ပကာရေ" ဆိုသည်ဟုမှတ်။

သုည်-လုတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၊ ယက္ခပရိဂ္ဂဟိတံ-နတ်ဘီလူးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေသံ-ထို နတ်ဘီလူးတို့၏၊ ဝသန္တဝနံ-ဝသန္တဥတုအခါ ပျော်မြူးရာ တောသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ [သေရည်သောက်၍ ပျော်ပါးရာ ဥယျာဉ်ကြီး ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

ဓဝံ-လျှင်၊ ဂေါစရဂါမံ-ဆွမ်းခံရွာကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ [ရွာမဟုတ်ဘဲ မြို့ဖြစ်သော်လည်း သဒိသူပစာရ-အတင်ရန်စွဲအားဖြင့် မြို့ကိုလည်း "ဂေါစရဂါမ" ဟုခေါ်သည်။] နိဝါသနဋ္ဌာနံ-သီတင်းသုံးတော်မူရာအရပ်ကို၊ **ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေတိ**-ဟူ၍၊ (သံကိတ်ကာရော-သည်၊) အာဟ-မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ သော-ထိုတောင်ကို၊ [ဝုစ္စတိဠ္ဌဗ်၊] တဿ-ထိုတောင်၏၊ ကူဋေသု-အထွတ်တို့၌၊ ဂိဇ္ဈာ-လင်းတတို့သည်၊ ဝသိံသု-နေကုန်ပြီ၊ ဝါ-နည်း၊ တဿ-၏၊ ဂိဇ္ဈသဒိသာနိ-လင်းတနှင့်တူကုန်သော၊ ကူဋာနိ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ **ဂိဇ္ဈကူဋော**တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဝသန္တဝနံ။ ။ "ဝသနဝနံ"ဟု စာအများရှိ၏၊ သို့သော် (ဝသန္တဝနန္တိ-ကီဠာဝနံ=) ပျော်မြူးရာတောသည် ဝသန္တဝနမည်၏၊ "ပျော်မြူးရာတောကို အဘယ့်ကြောင့်ဝသန္တဝနဟု ဆိုအပ်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် " (ဝသန္တကာလေ ကီဠာယယောဂျတ္တာပန ဝသန္တဝနန္တိ ဝုတ္တံ" ဟု မိန့်) ဝသန္တဥတု အခါဝယ် ပျော်မြူးခြင်း၏များသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ယောဂျနည်းအားဖြင့် ထိုတောကို "ဝသန္တဝန" ခေါ်သည်ဟူလို၊ ဤအလို "ဝသန္တေ+ကီဠာဝနံ ဝသန္တဝနံ" ဟုပြု၊ ဤကားဝိမတိအဖွင့်တည်း၊ ဤအလို "ဝသန္တဝနံ" ဟု ပါဠ်ရှိသင့်၏၊ သာရတ္ထ၌ကား- "အာပါနဘူမိဘူတံ ဥပဝနံ-သေရည်အရက်ဝိုင်းဖြစ်ရာ မြို့အနီးတော" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်လည်း "ဝသနဝနံ"နှင့် အလှမ်းဝေးလှ၏၊ ယောဇနာ၌မူ "ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝသနံ"ဟုပြု၍ "ဝသနဝနံ" ဟုပင် ဆိုလေသည်။ သီလက္ခန်၌ကား "ဝသနဋ္ဌာနံ ဝနံ"ဟု တွေ့ရ၏။

ဂိဇ္ဈာ၊ ပေ၊ ဝသိံသု။ ။ ဤဝါကျကိုကြည့်၍ ("ဂိဇ္ဈာ ယဿ ကူဋေသူတိ ဂိဇ္ဈကူဋော") ဟုဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗီဟိပြုသင့်၏၊ "အထွတ်တို့၌လင်းတရှိသောတောင်"ဟုပေး၊ သို့သော် ဋီကာ၌ "ဂိဇ္ဈာ ဧတ္ထ သန္တီတိ ဂိဇ္ဈံ၊ ဂိဇ္ဈံ-(လင်းတရှိသော)+ကူဋံ ဧတဿာတိ ဂိဇ္ဈကူဋော")ဟု ပြုသည်၊ ထိုအလို "လင်းတရှိသော အထွတ်ရှိသောတောင်" ဟု ပေး၊ "ဂိဇ္ဈသဒိသာနိ ဝါ" စသော ဤဝါကျဖြင့် ("ဂိဇ္ဈာဝိယာတိ ဂိဇ္ဈာနိ၊ ဂိဇ္ဈာနိ+ကူဋာနိ ဧတဿာတိ ဂိဇ္ဈကူဋော"ဟု ပြုစေလို၏၊) ဋီကာ၌ကား-"ဂိဇ္ဈော ဝိယာတိ ဂိဇ္ဈံ"ဟု ကေဝုစ်ပြု၏၊ "လင်းတနှင့်တူသော အထွတ်ရှိသောတောင်" ဟုပေး။

တစ်နည်း- ("ဂိဇ္ဈသဒိသကူဋော") ဟုဆိုလိုလျက် "သဒိသ" အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေပဒလောပီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်တည်း၊ ဥပမာ - အစွမ်းသတ္တိကို နှစ်သက်သော မင်းကို "သာကပ္ပိယပတ္ထိဝ" ဟု ဆိုလိုလျက် "ပိယ"-အလယ်ပုဒ်ကိုချေ၍ "သာကပတ္ထိဝ" ဟု ခေါ်ရ

သမ္ဗဟုလာတိ–ကား၊ ဝိနယပရိယာယေန–ဝိနည်းဒေသနာအားဖြင့်၊ [ဝိနည်းအသုံးအားဖြင့်–ဟူလို၊] တယော–၃ပါးကုန်သော၊ ဇနာ–ရဟန်းတို့ကို၊ သမ္ဗဟုလာတိ–လတို့ဟူ ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–န်၏၊ တတော–ထို ၃ပါးမှ၊ ပရံ–၌၊ (ဇနော–ရဟန်းအပေါင်းကို၊) သံဃောတိ–ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ–၏၊) [“စတုဝဂ္ဂသံဃာသည် ပြုအပ်သောကံ” စသည်ဖြင့် ၄ပါးကိုပင် သံဃာဟု သုံးနှုန်းသည်–ဟူလို။] သုတ္တန္တပရိယာယေန–ဖြင့်၊ တယော–၃ပါးတို့သည်၊ တယော ဧဝ–တယောတို့သာတည်း၊ တတော–ထို ၃ပါးမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ သမ္ဗဟုလာတိ–လတို့မည်၏၊ ပန–အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဓေသဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣဓ–ဤဒုတိယပါရာဇိက နိဒါန်းအရာ၌၊ တေ–ထိုရဟန်းတို့ကို၊ သုတ္တန္တပရိယာယေန–ဖြင့်၊ သမ္ဗဟုလာတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–န်၏။

သန္ဒိဋ္ဌာတိ–ကား၊ နာတိဝိဿာသိကာ–အလွန်အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသူ မဟုတ်ကုန်သော၊ န ဒဠှမိတ္တာ–ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေမဟုတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ–အကြောင်းကိုပြဦးအံ့၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ သင်္ဂမ္မ–ပေါင်းဆုံ၍၊ ဒိဋ္ဌတ္တာ–မြင်အပ်ဖူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ–ထိုအလွန်အကျွမ်း မဝင်သော မိတ်ဆွေရဟန်းတို့ကို၊ သန္ဒိဋ္ဌာတိ–ဋ္ဌတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ **သမ္ဘတ္တာတိ**–ကား၊ အတိဝိဿာသိကာ–အလွန်အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒဠှမိတ္တာ–ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေ ရဟန်းတို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–အကြောင်းကို ပြဦးအံ့၊ တေ–ထိုခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေရဟန်းတို့ကို၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ ဘတ္တာဘဇမာနာ–ဆည်းကပ်တတ်ကုန်၏၊ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂါ–တူသောအာမိသကို သုံးဆောင်ခြင်း, ဓမ္မကို သုံးဆောင်ခြင်း ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ကတ္တာ–ဤသို့ ပြု၍၊ ဝါ–ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ သမ္ဘတ္တာ–တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

သက်ဲသို့တည်း။ [ဂိဇ္ဈသဒ္ဒိသကူဋ္ဌောတိ ဂိဇ္ဈကူဋ္ဌောတိဝါ မဇ္ဈေပဒလောပီသမာသော၊ ယထာ–သာကပတ္ထိဝေါ၊ ဋီကာ။] ပတ္ထိဝ, ပတ္ထဝ–၂ ပုဒ်သင့်သောနည်းရှိ၏၊ ထိုနည်းများကို မေဂ္ဂလွာန်နိဿယသစ် (၃)ကဏ္ဍ (၁၀)သုတ်အဖွင့်နှင့်သမာသ်ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာ–အမာဒယော– ပရပဒေတိ သုတ်အဖွင့်တို့မှာ ရှုပါ။

သန္ဒိဋ္ဌ, သမ္ဘတ္တ။ ။[အတိဝိဿာသော ယေသံ အတ္ထိတိ အတိဝိဿာသိကာ၊ န+အတိဝိဿာသိကာ၊ နာတိဝိဿာသိကာ၊ ဒဠှာ–မကွဲနိုင်အောင် မြဲခိုင်ကုန်သော+မိတ္တာ ဒဠှမိတ္တာ။] တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဂမ္မ ဒိဋ္ဌတ္တာ ကိုကြည့်၍ “သံ+ဒိဋ္ဌ” ၌ သံသည် “သံ သမောဓာန သခေ်ပ” စသောအနက်တို့တွင် သမောဓာန အနက်ဟောဟုသိပါ၊ သမောဓာနနှင့် “သင်္ဂမ္မ” ကားအနက်တူတည်း၊ ပဿိယိသူတိ ဒိဋ္ဌာ၊ သင်္ဂမ္မ+ဒိဋ္ဌာ သန္ဒိဋ္ဌာ–တို့ဤအရပ် ပေါင်းဆုံလတ်၍ မြင်အပ်ဖူးသော မိတ်ဆွေတို့၊ “တွေ့ဖူး မြင်ဖူးရုံသာရှိသည်, အကျွမ်း မဝင်လှ” ဟူလို၊“သုဋ္ဌုဘတ္တာ ဘဇမာနာ”ကြည့်၍

ဣသိဂိလိပဿေတိ–ကား၊ ဣသိဂိလိ နာမ–လိမည်သော၊ ပဗ္ဗတော–တောင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ–ထိုတောင်၏၊ ပဿေ–နံပါး၌၊ ကိရ–ချဲ့၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ပဉ္စသတမတ္တာ–ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ ကာသိကောသလာဒိသု–ကာသိတိုင်း ကောသလတိုင်း အစရှိကုန်သော၊ ဇနပဒေသု–တို့၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–ပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ–ဆွမ်းစားရာကာလ၏နောက်၌၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ–၌၊ သန္နိပတိတွာ–စုဝေးပြီး၍၊ သမာပတ္တိယာ–သမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေန္တိ–အချိန်ကို လွန်စေကြကုန်၏၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ တေ–ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို၊ ပဝိသန္တေဝ–ဝင်သွားသည်တို့ကိုသာ၊ ပဿန္တိ–မြင်ကြရကုန်၏၊ နိက္ခမန္တေ–ပြန်ထွက်လာသည်တို့ကို၊ န ပဿန္တိ–န်၊ တတော–ကြောင့်၊ (ဝင်သွားသည်တို့ကိုသာ မြင်ရ၍ ပြန်ထွက်လာသည်တို့ကို မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊) အာဟံသု–န်ပြီ၊ (ကိံ)၊ အယံ ပဗ္ဗတော–သည်၊ ဣမေ ဣသယော–ဤရသေ့တို့ကို၊ ဂိလတိ–မျို၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟံသု)၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ဥပါဒါယ–အစွဲပြု၍၊ တဿ–ထိုတောင်၏၊ ဣသိဂိလိတွေဝ–လိ ဟူ၍သာ၊ သမညာ–အမည်သည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ [သမ+ဉာ၊ သမသ္မိံ (အလုံးစုံသောအရပ်၌) ဉာယတိ ဧတာယာတိ သမညာ=အားလုံးအရပ်၌ အသိအမှတ်ပြုကြောင်းအမည်၊ (ထောမနိဒ္ဒိ)။] တဿ–ထိုတောင်၏၊ ပဿေ–နံပါးဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗတပါဒေ–တောင်ခြေ၌။

တိဏကုဋိယော ကရိတွာတိ–ကား၊ တိဏစ္ဆဒနာ–မြက်ဟူသော အမိုးရှိကုန်သော၊ သဒ္ဒါရဗန္ဓာ–ဖွဲ့တပ်အပ်သောတံခါးနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ကုဋိယော–ကျောင်းငယ်တို့ကို၊

သံသည် သမ္မာ (သုဋ္ဌု) အနက်ဟောဟု သိပါ၊ ဘဇမာနာကို ကြည့်၍၊ "ဘတ္တာ၌ ဘဇဓာတ် တပစ္စည်း" ၊ "ဘဇန္တီတိ ဘတ္တာ၊ သုဋ္ဌု+ဘတ္တာ သမ္ဘတ္တာ" ဟု ပြု၊ ဧကသမ္ဘောဂ–စသည်ကား "သုဋ္ဌုဘဇမာန" ဖြစ်ပုံကို သရုပ်ဖော်ပြသော စကားတည်း၊ "ဧကသမ္ဘောဂ ပရိဘောဂ ဖြစ်လောက်အောင် အလွန်အကျွမ်းဝင်ကြသည်" ဟူလို။

ဣသိဂိလိ။ ။ ဂိလတီတိ ဂိလီ၊ ဂိလဓာတ်ဣပစ္စည်း၊ ဣသယော–ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟူသော ဣသိတို့ကို+ ဂိလတိ–မျိုတတ်၏၊ဣတိ ဣသိဂိလိ၊ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ သားတော်ငါးရာတို့ ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ အကျယ်ကို သာရတ္ထမှာရှု။

တိဏကုဋိယော။ ။ တိဏာနိ+ဆဒနာနိ ယာသံတိ တိဏစ္ဆဒနာ– မြက်အမိုးရှိသော ကျောင်းငယ်တို့၊ တိဏစ္ဆဒနာဝ+တာ+ကုဋိယော စာတိ" တိဏစ္ဆဒနကုဋိယော"ဟု ဆိုလိုလျက် ဆဒနအလယ်ပုဒ်ကိုချေ၊ "မြက်အမိုးရှိသော ကျောင်းငယ်တို့"ဟုပေး၊ တစ်နည်း–ကုဋိ ဟူ သော အမည်သည် တစ်ကျောင်းလုံး (အပေါင်း) ၏ အမည်တည်း၊ ထိုအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဒြဏ္ဍ တင်စား၍ ဧကဒေသူပစာရ အားဖြင့် "တိဏကုဋိ" ဟု ဆိုသည်။ [ဧကဒေသေပါ

ကတွာ–၍၊ (ဝသံ–မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ဝါ–သို့၊ ဥပဂန္တုံ သု– ကပ်ရောက်ကြကုန်ပြီ၊) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝသံ–မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဝါ–ဝါသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တေန– ကပ်ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ နာလကပဋိပဒံ–နာလကထေရ်၏ မောနေယျ အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နေနာပိ–ကျင့်သော ရဟန်းသော်မှလည်း၊ [အပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာ] ပဉ္စန္နံ–အုတ်ကျောက်သစ်ရွက်, အင်္ဂတေ မြက်ဟု, ငါးချက်ကုန်သော၊ ဆဒနာနံ–အမိုးတို့တွင်၊ အညတရေန–တစ်မျိုးမျိုးသော အမိုးဖြင့်၊ ဆန္နေယေဝ– မိုးအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သဒ္ဒါရဗန္ဓေ–ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သေနာသနေ–ကျောင်း၌၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ–ကပ်ရာ၏။

ဟိ–သာမကကား၊ နှ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋဿာတိ–ဟူသော၊ စေတံ (သုတ္တံ)– ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အသေနာသနိကေန–ကျောင်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ–၍၊) ဝသံ–သို့၊ ဝါ–သို့၊ နှ ဥပဂန္တဗ္ဗံ–မကပ်ရာ၊ ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အသေနာသနိကော – သည်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ဝသံ–သို့၊) ဥပဂစ္ဆေယျ – အံ့၊ (အသေနာသနိကဿ–ကျောင်းမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝသံ–သို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တဿ–သော၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋဿ–သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊

သမုဒါယဝေါဟာရဝသေန တိဏာကုဋိယောတိ ဝုတ္တာ၊ မြက်ကိုမှတ်၍ဆိုသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏။]

သဒ္ဒါရဗန္ဓာ။ ။ "ဝါကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှန်လျှင် အဝင်အထွက် တံခါးပေါက်ပါရှိသော ကျောင်း၌သာ ဝါကပ်ရသည်" ဟု သိစေလို၍ "သဒ္ဒါရဗန္ဓာ"ဟုမိန့်။ [ဗန္ဓီယတေတိ ဗန္ဓံ၊ ဒွါရဉ္စ+တံ+ဗန္ဓဉ္စာတိ ဒွါရဗန္ဓံ၊ သဟ+ဒွါရဗန္ဓေန ယာ ဝတ္တန္တီတိ သဒ္ဒါရဗန္ဓာ။] သို့သော် လေ့စသောအရပ်၌ ခရီးသွားရင်း ဝါကပ်သူမှာ သဒ္ဒါရဗန္ဓာရှာဖွယ်=မလို။

ဝသံ ဥပဂစ္ဆန္တေန။ ။ဝသံအရမိုးလရ၏၊ ဤ၌ကား မိုးလအခါ၌နေခြင်းကို "ဝသံ" ဟု ဆိုထားသည်။ [ဝဿဝါသံ ဥပဂစ္ဆန္တေန၊–ဋီကာ၊] ဤအလို၌ာန ကာလဖြင့် ဌာနီနေခြင်းတိုင် အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ တစ်နည်း– "ဝဿဝါသံ" ဟု ဆိုလိုလျက် "ဝါသ" ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ။ ["ဝသံ+ဥပေမိ"၌လည်း ဤနည်းပင်။]

နာလကပဋိပဒံ။ ။ နာလကမထေရ်သည် ပုထုဇဉ်ဘဝမှ စ၍ ကိလေသာ မဖြစ် စေဘဲတစ်နေရာ၌ ၂ ရက်လည်း မနေဘဲ တစ်သွားတည်း သွားနေကြောင်း အကျင့်ကို ကျင့်၏၊ ထိုအကျင့်ကို "မောနေယျ" အကျင့်ဟု ခေါ်၏၊ "နလကရဟန်း၏မောနေယျအကျင့်"ဟူလို၊ မုနိနော+ဘာဝေါ မောနေယျံ= မုနိ၏ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်၊ အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ရှု။

(ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓက)။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝါကပ်သောရပ် ႏ၏ အမိုးရှိသော သဒ္ဓါရုဗန္ဓသေနာသနဌ်သော ဝါကပ်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝဿ ဘလေ-မိုးအခါ၌၊ သေနာသန်-ကို၊ သစေ လဘတိ-အံ့၊ ဣစ္စေတံ-ဤသို့ရခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နော စေ လဘတိ-အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဟတ္ထကမ္မံ-ပ တ္ထကမ်ကို၊ ဝါ-လက်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုကို၊ [ဟတ္ထေန+ကတ္တဗ္ဗံ+ ကမ္မံ၊ ဟတ္ထကမ္မ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဤကျမ်းအစ သင်္ဂါယနာတင်ခါနီး၌ ပြခဲ့ပြီ။] ပရိယေသိတွာပိ-ရှာ၍လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

ဟတ္ထကမ္မံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ အလဘန္တေန-မရသောရဟန်းသည်၊ သာမမ္ပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏၊ [ဝိနည်းနှင့် လျော်သောမိုးမှုကာမှုဖွဲ့ချည်မှုစသည်ကိုသာ ကိုယ်တိုင်ပြုနိုင်သည်၊ သစ်ပင်ခုတ်မှု, တွင်းတူးမှုစသည်ကို မပြုနိုင်၊] အသေနာသနိကေန-သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဝဿံ-သို့၊ န တွေဝ ဥပဂန္တဗ္ဗံ-မကပ်ရာသည်သာ၊ အယံ-ဤအမိုးရှိသော သဒ္ဓါရုဗန္ဓသေနာသန၌ ဝါကပ်ခြင်းသည်၊ အနုဓမ္မတာ-လောကုတ္တရာတရား ၉ပါးအားလျော်သောကျင့်ဝတ်တည်း၊ [အနုဓမ္မတာ-ဝတ္တံ (ဋီကာ)၊ ခရီးသွားရင်း လှေပေါ်,ကုန်သည်အပေါင်း, ထံ ဤပြောင်းရွှေ့လေ့ရှိသော နွားခြံတို့၌ကား ကျောင်းမရှိဘဲလည်း ဝါကပ်နိုင်သည်ဟု သီးခြားခွင့်ပြုချက်ရှိသည်။ [တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ကျောင်းမရှိဘဲ ဝါမကပ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ တိဏကုဋိယော-မြက်ကုဋီတို့ကို၊ ကရိတွာ-ပြုပြီး၍၊ ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနာ ဒီနိ-ညဥ့်နေရာအရပ်, နေ့နေရာအရပ် အစရှိသောအရပ်တို့ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပြီး၍၊ ကတိကဝတ္တာနိ စ-ကတိကဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာယ-ဆောက်တည်၍၊ တီသု-ကုန်သော၊ သိက္ခာသု-တို့၌၊ သိက္ခမာနာ-ကျင့်ကုန်လျက်၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂစ္ဆိံသု-နှ်ပြီ။

ကတိကဝတ္တာနိ။ ။ "ကတိ-ဆေဒနေ"ဟူသော ဓာတ်နှင့်အညီ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို "ကတိ" ဟု ခေါ်၏၊ (ကတိယာ+ကာတဗ္ဗာနိ ကတိကာနိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ပြုကျင့်အပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့၊) ထိုကျင့်ဝတ်များကား-

၁။ ပရိယတ်တရားတော်မည်သည် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓ သဒ္ဓမ္မ ၃ပါးလုံးကို တည်တံ့စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် လေးလေးစားစား၊ ဥဒ္ဒိသထ-ပါဠိကို ရွတ်ပြသောအားဖြင့် ပို့ချကြ၊ ဥဒ္ဒိသာပေထ-လေးလေးစားစား ရွတ်ပြစေသောအားဖြင့် စာတက်ကြ၊ သဇ္ဈာယ် ကရောထ-စာအံကြ စာပြန်ကြ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌ နေသူတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ (မဆူညံစေဘဲ) ကိုယ့်ကျောင်း အတွင်း၌သော စာအံ – စာတက် – စာချကြ၊ တရားနာမှုကိုလည်း ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ကြ။

အာယသ္မာပိ ဓနိယောတိ–ကား၊ ကေဝလံ–(အရှင် ဓနိယနှင့် မဖက်)သက်သက်၊ တေ ထေရာဝ–ထိုထေရ်တို့ချည်းသာ၊ (ဝဿံ–သို့၊ န ဥပဂစ္ဆိံသု–ကပ်ရောက်ကြ ကုန်သည်မဟုတ်သေး၊) ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ–၏၊ အာဒိကမ္မိကော–အစအမှု၌ ယှဉ်သော၊ အာယသ္မာ ဓနိယောပိ–သည်လည်း၊ (ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ၊) **ကုမ္ဘကာရပုတ္တော**ိတိ–ကား၊ ကုမ္ဘကာရဿ–အိုးလုပ်သူ၏၊ ဝါ–အိုးထိန်းသည်၏၊ ပုတ္တော–သော၊ ဟိ–မှန်၊ တဿ–ထို ထေရ်၏၊ နာမံ–သည်၊ ဓနိယော–ဓနိယတည်း၊ ပိတာ–သည်၊ ကုမ္ဘကာရော–တည်း၊ တေန–ကြောင့်၊ ဓနိယော ကုမ္ဘကာရပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ **ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ**တိ–ကား၊ တေဟိ ထေရေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကူ၊ ဧကဋ္ဌာနေ ယေဝ–တစ်နေရာတည်း၌ပင်၊ တိဏကုဋိကံ ကရိတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။

၂။ ရှင်ပြုပေးလျှင် ထိုရှင်လောင်းကို အပြစ်မှ စင်ကြယ်စေ၍ (ဝိနည်းထုံးစံအတိုင်း) ရှင်ပြု ပေးကြ၊ ရဟန်းပြုပေးလျှင် ရဟန်းလောင်းကို စစ်ဆေးမေးမြန်းသော အားဖြင့် သုတ်သင်၍ ရဟန်း ပြုပေးကြ၊ နိဿရည်းပေးလျှင် သူ၏လဇ္ဇီ ဟုတ် မဟုတ်ကို သုတ်သင်၍ စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီးမှ နိဿရည်းပေးကြ၊ အမျိုးကောင်းသား တစ်ယောက်လောက် ရှင်–ရဟန်းဖြစ်လာလျှင် သာသနာတော် အားလုံးကို တည်တံ့စေနိုင်ပါသည်။

၃။ မိမိ၏အားအစွမ်းလိုက်၍ စွမ်းနိုင်သမျှ ဝတ်ပြုဝတ်တို့ကိုလည်း ဆောက်တည်ကြ။

၄။ ဝါတွင်းဆိုတာ တစ်နေ့လုံးလည်းကောင်း ညဉ့်၏ ပုရိမယာမ ပစ္ဆိမယာမ၌လည်းကောင်း မမေ့ မလျော့ မပေါ့မဆ ဝီရိယကို ကြိုးစားရပါသည်။

၅။ ရှေးမဟာထေရ်တို့လည်း ဝါတွင်း၌ ပလိဗောဓ အားလုံးဖြတ်၍ တစ်ပါးတည်း ကျင့် ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကြပါသည်။

၆။ စကားပြောခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍ အင်္ဂုတ္တိုရ် နဝကနိပါတ်၌လာသော အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိကထာ စသော ဆယ်မျိုးသောစကား, အသုဘ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းစကားကိုသာ ပြောသင့်ပါသည်။ နေ့တိုင်း သီလကိုဆင်ခြင်၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, မေတ္တာ, အသုဘ, မရဏာဿတိ ဟူသော ၄ပါးသော ကိုယ်စောင့်တရားကို မယုတ်မလျော့စေကြပါနှင့်၊ ဤသို့ စသော ကတိကဝတ်များတည်း။

အာယသ္မာပိ ဓနိယော။ ။ သမ္ဗန္ဓနတ္ထ ပိ သဒ္ဒါကြောင့် "နကေဝလံတေထေရာဝ" ဟူသော ဗျတိရေက အဖွင့်ကို ရနိုင်၏၊ ဤသို့နောက်ဝါကျ၌ ပိသဒ္ဒါပါလျှင် "ထိုထေရ်တို့ချည်း သာ ဝါကပ်ကြသလော" ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "အာယသ္မာပိ ဓနိယော" ဟု မိန့်။ ဤသို့ ရှေ့ဝါကျရှိ အနက်များကို "ဧဝ–သာ"ဟု ထည့်၍စောဒနာ တက်ရသည်၊

[ဆောင်] သံပိဏ္ဍနတ္ထ, နောက်၌ပြ, ဧဝစုဒ်ထုတ်မြဲ။

ဝဿံဝုတ္ထာတိ-ကား၊ ပုရိမိကာယံ-ပုရိမဝါ၌၊ ဥပဂတာ-ဝါကပ်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ မဟာပဝါရဏာယ-မဟာပဝါရဏာနေ့၌၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍၊ ပါဋိပဒ ဒိဝသတော-အထွက်တစ်ရက်နေ့မှ၊ ဝါ-လပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဝုတ္ထဝဿာတိ-ဝုတ္ထဝဿာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နှ်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝုတ္ထာ-နေပြီးကုန်သည်၊ ဟုတွာ ("ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိံသု"၌ စပ်။)

ဝဿံဝုတ္ထာ။ ။ဝုတ္ထာ၌ ဝသဓာတ်, အတိတ်ဟော (တ)ပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် "နေပြီးကုန်သည်" ဟု အနက်မှန်ပေး၊ ရှေးက "ဝဿံဝုဋ္ဌာ" ဟု မုဒ္ဓဇ "ဋ္ဌ"ဖြင့် ပါဌ်ရှိသောကြောင့် "ဝါမှ ထကုန်သည်" ဟု အနက်ပေး မှားကြ၏၊ "ဝုဋ္ဌာ"ဟု ရှိသော်လည်း ဝသဓာတ်, တပစ္စည်းပင်၊ ထိုပါဌ် ၂မျိုးတွင် "ဝုတ္ထာ" ဟု ဒန္တဇ-တ္ထဖြင့် ရှိသော ပါဌ်သည် ရူပသိဒ္ဓိ အလိုတည်း၊ အဘယာရာမ ဆရာတော်ကား ရူပသိဒ္ဓိဝါဒကို မနှစ်သက်၊ "သာသဒိသတော တဿရိဋ္ဌောစ, သာဒိသန္တပုစ္ဆာဘန္စ ဟံသာဒီဟိဋ္ဌော" ဟူသော မုဒ္ဓဇဋ္ဌ အပြုနောင် ဆက်၍လာသော "ဝသတော ဥဋ္ဌ" သုတ်လည်း မုဒ္ဓဇဋ္ဌ ဖြင့်သာ ရှိသင့်သည်-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

ဝဿံ ဝုဋ္ဌ ရက်။ ။ "ပါဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္ထဝဿာတိ ဝုစ္စန္တိ" ဟု ဤ အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာသောကြောင့် သီတင်းကျွတ်ပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့ရောက်မှ "ဝဿံဝုဋ္ဌ-မိုး ၃လပတ်လုံးနေ၍ ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ် " ဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်း သိသာ၏၊ လပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့ မရောက်ခင် လပြည့်နေ့၌ကား သတ္တာဟကရဏီယကိစ္စရှိမှ ခရီးသွားကောင်း၏၊ ထို ကိစ္စမရှိဘဲ ပဝါရဏာပြုပြီးရုံမျှဖြင့် ခရီးသွားလျှင် ဝါလည်းပျက်၏၊ ဝဿစ္ဆေဒ ဒုက္ကဋ်အာပတ်လည်း သင့်၏၊ (ဝိမတိ)၊ ဤသို့ ၃လတိတိ ပြည့်အောင် နေပြီးသူသာ ကထိန်ခံထိုက်သောကြောင့် ကထိန်ခင်းရာ ခေတ်ကိုလည်း သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ အထိသာ သတ်မှတ်၍ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿံ ဝုဋ္ဌာနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ" ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသည်။

သာရတ္ထ။ ။ သာရတ္ထ၌ကား ဤသို့မယူဘဲ"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ တီဟိဌာနေဟိ ပဝါရေတုံ" ဟူသော ပဝါရဏာက္ခန္ဓကပါဠိတော်ကို ထောက်၍သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ နံနက်အရုဏ် တက်သည်မှစ၍ "ဝဿံဝုဋ္ဌ ဖြစ်ပြီ-ဝါကျွတ်ပြီ" ဟုယူလေသည်။ သာရတ္ထအလိုကား "ဝဿံ ဝုဋ္ဌ (ဝါကျွတ်ပြီး) ပုဂ္ဂိုလ်သာ ပဝါရဏာပြုခွင့်ပေးသောကြောင့် ပဝါရဏာပြုချိန်၌ ဝါကျွတ်ပြီးဖြစ်နေ ၏" ဟုဆိုလိုသည်။

သို့သော်-ထိုပဝါရဏာနေ့၌ "ဣမံ တေမာသံ ဝဿံဥပေမိ" ဟူသော ပဋိညာဉ်နှင့်ညီ အောင် ၃လ မပြည့်သေး၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁ရက် ရောက်ဖို့ အရုဏ်တက်မှ ၃လပြည့်သောကြောင့် "ဝဿံ ဝုဋ္ဌာနံ ပဝါရေတုံ"၌ပါသော ဝဿံဝုဋ္ဌသည် "ဝဿံဝုဋ္ဌ" နုံချမဟုတ်သေး၊ အနည်းငယ်ကျန်သေးသော အချိန်ကို ဂဏန်းမဖွဲ့ဘဲ ပဝါရဏာပြုမှုကို အကြောင်းပြု၍ သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့ကို ပရိယာယ်အားဖြင့် "ဝဿံ ဝုဋ္ဌ" ဟုမိန့်တော်မူခြင်းသာတည်း၊

တိဏကုဋိယော ဘိန္ဒိတွာတိ–ကား၊ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရာဒီဟိ–တုတ်, လက်ရိုက်အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ–မုန့်မုန့်ညက်ညက်၊ ကတွာ–၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ န ပက္ကမိံသု–ဖဲသွားကြကုန်သည်မဟုတ်၊) ပန–အဟုတ်ကား၊ ဝတ္တသီသေန–ကျင့်ဝတ် ကို အဦးပြုသဖြင့်၊ [ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့၏ ဂမိယဝတ်ကို ပဓာန ပြုသောအား ဖြင့်၊] တိဏဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါရုဝလ္လိအာဒီနိ စ–သစ်သား, နွယ်အစရှိသည်တို့ ကိုလည်းကောင်း၊ သြရောပေတွာ–အောက်သို့ချ၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ ပက္ကမိံသု– ပြီ၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယေန–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝိဟာရပစ္စန္တေ– ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌၊ ကုဋိ–ကျောင်းငယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတာ–ပြုအပ်ပြီး သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေန–ထိုရဟန်းသည်၊ အာဝါသိကာ–အာဝါသိကဖြစ်ကုန်သော ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–အကယ်၍ရှိကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ တေ–ထိုအာဝါသိက ရဟန်းတို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ–ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ) ဣမံ ကုဋိံ–ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂထ– စောင့်ရှောက်၍၊ ဝါ–သုတ်သင်၍၊ ကောစိ–သည်၊ ဝသိတုံ–ငှာ၊ သစေ ဥဿဟတိ– အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ တဿ–ထိုရဟန်းအား၊ ဒေထ–ပေးလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ–၍၊ ပက္ကမိတဗ္ဗံ–ဖဲသွားရာ၏။

ယေန–အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရညေ–၌၊ (ကုဋိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊) ကတာ– သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေနပိ–ထိုရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊) (ယော–အကြင်ရဟန်း သည်၊ ဝိဟာရပစ္စန္တ၌နေသော ရဟန်းသည်–ဟူလို၊) ပဋိဇဂ္ဂနကံ–စောင့်ရှောက်သုတ် သင်မည့်သူကို၊ န လဘတိ–မရ၊ တေနပိ–သည်လည်းကောင်း၊ အညေသံပိ– (ဤ နေရာသို့ရောက်လာမည့်) အခြားရဟန်းတို့၏လည်း၊ ပရိဘောဂံ–အသုံးအဆောင်သည်၊

ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဝါဒကို ဝိမတိနှင့် တကွဆရာမြတ် တို့ နှစ်သက်တော်မမူကြ။

ကတာကတဝေါဟာရ။ ။ ကိစ္စတစ်ခု၌ ဆယ်ပုံပုံ၍ ၉ပုံကျော်ကျော်လောက်ပြီးနေလျှင် ထိုကိစ္စကို "ကတ–ပြုအပ်ပြီး" ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ မပြုအပ်သေးသော အစိတ်အပိုင်း အကတမှာ မပြောပလောက်တော့၊ ထို့အတူ မိုးလပတ်လုံး နေပြီးရာရက်က ၃လပြည့်ခါနီးပြီဖြစ်၍ ကျန်သော အစိတ်အပိုင်းအချိန်ကို ဂဏန်းမဖွဲ့ဘဲ ပဝါရဏာပြုခါနီး၌ "ဝဿံဝုတ္ထာ–မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသူ" ဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ဤသို့သော ပြောဆိုခြင်းကို "ကတာကတ ဝေါဟာရ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပမာ– သင်ဖြူးရက်နေသူကို "ပြီးပြီလား"မေးလျှင် ပြီးခါနီးသောကြောင့် "ကတ–ပြီးပါပြီ" ဟု ပြော သကဲ့သို့တည်း၊ ပြီးလျှင် "ယူခဲ့စမ်း" ဟု ပြောသောအခါ၌ကား နည်းနည်းကျန်သေး၍ "အကတ– မပြီးတတ်သေး" ဟု ပြောလေ့ရှိသည်။

[တိဏာကဌွင့်၍ ပရိဘောဂဟု နဲ့ပုလ္လိင် ထားသည်။] ဘဝိဿတိ-တွင့်၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပဋိသာမေတွာ-သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ဂန္တွာ- သွားရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ တေ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ အရညေ-၌၊ ကုဋိယော-တို့ကို၊ကတွာ-၍၊ ပဋိဇဂ္ဂနကံ-ကို၊ အလဘန္တာ-နံ့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိဏဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသာမေတွာ-၍၊ သင်္ဂေါပေတွာ-ကောင်းစွာ လုံခြုံစေ၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ၊ ပက္ကမိံသု) ဣတိ အတ္ထော။

စ-ဆက်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊) တံ-ထိုမြက်၊ ထင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပစိကာဟိ-ခြတို့သည်၊ န ခဇ္ဇတိ-မခဲစားအပ် မခဲစားနိုင်၊ အနောဝဿကဉ္စ-မိုးမစွတ်အပ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ (န+ဩဝဿတီတိ အနောဝဿကံ၊) ကံအနက်၌ ဏွုသက်၊] တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ခြတို့မခဲစားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ, မိုးမစွတ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ထပေတွာ-၍၊ ဣမံဌာနံ-သို့၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဝသိတုကာမာနံ-နံ့သော၊ သဗြဟ္မစာရိနံ-တို့အား၊ ဥပကာရာယ-လျော်စွာကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ၊ ဘဝိဿတိ-တွင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂမိယဝတ္တံ-ကို၊ ဝါ-ခရီးသွားမည့်သူတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ [ကကိုယပြု၍ ဂမိယ-ဟု ဖြစ်သည်။] ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ-ကို၊ ပက္ကမိံသု-နံ့ပြီ။)

ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိံသူတိ-ကား၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ စိတ္တာနုကူလံ-စိတ်အားလျော်သော၊ ဝါ-စိတ်ကြိုက်ဖြစ်သော၊ ဇနပဒံ-သို့၊ အဂမံသု-နံ့ပြီ၊ **အာယသ္မာ**

ယထာ စ ထပိတံ တံ။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ ဤအတိုင်းပင်ရှိ၏၊ ဋီကာလည်း"ယဒါနိ သင်္ဂေါ ပန ဝိမိ ဒသေယန္တော (လုံခြုံစေပုံ အစီအရင်ကိုပြလို၍ ယထာ စ ထပိတန္တိ အာဒိမာဟ"ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော်ဤကဲ့သို့ ယထာတထာရှိရာ၌ စာသွားရိုးရာမှာ "တထာ ထပေတွာ" မှ ထပနကြိယာကို ယူ၍ "ထပိယမာနံ (တံ)" ဟု လက္ခဏာပြင်ရိုးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထပိတံသည် ပိုသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ [ယောဇနာ၌ကား "ထပိတံ တိဏာကဋ္ဌံ" ဟုပင်ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "တံ" ရှိပုံလည်းမရ။]

ဇနပဒစာရိကံ။ ။ စရဏံ စာရိကာ-လှည့်လည်ခြင်း၊ ဇနပဒေ+စာရိကာ ဇနပဒစာရိကာ၊ ခရီးရှည်သွားခြင်း၌ "စာရိကာ"ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် သာသနာတော်၌ ထင်ရှား၏၊ ဤဒေသစာရီလှည့်လည်ခြင်းကိုလည်း လူအများကို ချီးမြှောက်ဖို့ရာ ကြွသော ဘုရားရှင်များ အတွက်သာ ရနိုင်၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်ကို အစပြု၍ အတွင်ရှုဋ္ဌ (သဒ္ဒိသူပစာ) အားဖြင့်

ပန၊ စေ၊ ဝသိတိအာဒိ–အစရှိသော ဝါကျသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သည်သာ၊ **ယာဝတတိယကန္တိ**–ကား၊ ယာဝတတိယဝါရ်–၃ကြိမ်တိုင်အောင်၊ **အနုဝယောတိ** (ပဒသ)–အနုဝယော ဟူသောပုဒ်၏၊ အနုအဝယော (တိပဒစ္ဆေဒေါ) အနုအဝယောဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော–ပြုထိုက်၏၊) သန္ဓိဝသေန–သန္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥကာရလောပေါ–ဥအက္ခရာ၏ကျေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) အနုအနု– အလုပ်ကိစ္စတိုင်း အလုပ်ကိစ္စတိုင်း၌၊ အဝယော–ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ၊ ကုမ္ဘကာရေဟိ–အိုးထိန်းသည်တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗံ နာမ–ပြုထိုက်သည်မည်သော၊ ယံယံ–အကြင်အကြင် အလုပ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ [မြေကောင်းကို ရှာခြင်း, မြေနှင့်ရေ ရောစပ်ခြင်း, အိုးဖြစ်အောင်လုပ်ခြင်းစသော အလုပ်များ။] သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော အလုပ်ကိစ္စ၌၊ အနူနော (န+ဦနော)–ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ၊ ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပေါ–ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော အတတ်ရှိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊၊

သကေတိ–ကား၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကေ–ဥစ္စာဖြစ်သော၊ [“သဿ+ဣဒံ သကံ” ဟုပြု။] **အာစရိယကေတိ**–ကား၊ အာစရိယကမ္မေ–ဆရာ၏အလုပ်ကိစ္စ ဖြစ်သော၊[“အာစရိယဿ+ကမ္မံ အာစရိယကံ” ဟုပြု၊] **ကုမ္ဘကာရကမ္မေတိ**–ကား၊ ကုမ္ဘကာရာနံ–တို့၏၊ ကမ္မေ–၌၊ ကုမ္ဘကာရေဟိ–တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မေ–ပြုထိုက်သော အလုပ်ကိစ္စ၌၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန–ဤကုမ္ဘ ကာရကမ္မဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ သကံ–သော၊ အာစရိယကံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ သရူပတော–သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ **ပရိယောဒါတသိပ္ပေါတိ**–ကား၊ ပရိသုဒ္ဓသိပ္ပေါ– ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော အတတ်ရှိ၏၊ အနုဝယတ္တာ–အလုပ်တိုင်း အလုပ်တိုင်း၌ ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သတိပိ–လည်း၊ အညေဟိ–အခြားအိုးထိန်း သည်တို့နှင့်၊ အသဒိသသိပ္ပေါ–မတူသော အတတ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သာဝကတို့ လှည့်လည်ခြင်းကိုလည်း “စာရိကာ” ဟုခေါ်နိုင်သည်၊ ဥပမာ–ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို “တာလဝဏ္ဋ”ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ရာမှ နှီးယပ်ကိုလည်း “တာလဝဏ္ဋ” ဟုခေါ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ယာဝတတိယကံ။ ။တိဏ္ဏံ+ပူရဏော တတိယော(ဝါရော)၊ တတိယော်ယေဝ တတိယကော (သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်း)၊ ယာဝနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် “တတိယကံ” ဟု ဒုတိယန္တ ရှိရသည်။

အနုဝယော။ ။အနု+အဝယော၊ “အာယဝယ–အထွက်နှင့်အဝင်၊ ဝါ–အရနှင့် အကုန် (အရနှင့် အလျော့)”ဟုရာ၌ကဲ့သို့ ဝယသဒ္ဒါသည် “ဟာနိ–ယုတ်လျော့ခြင်း” အနက်ဟောတည်း၊ ဝယနံ ဝယော၊ နတ္ထိ+ဝယော ယဿာတိ အဝယော၊ အနုအနု+ အဝယော အနုဝယော၊ အနု သဒ္ဒါ ဝိစ္ဆာဝါစက၊ “ကိစ္စတိုင်း ကိစ္စတိုင်း” ဟုလို။

သဗ္ဗမတ္တိကာမယန္တိ-ကား၊ ပိဋ္ဌသံဃာဋ္ဌ၊ ပေ၊ ကဝါဋမတ္တံ- တံခါးပေါင်, တံခါး ရွက်, သံကောက်, မင်းတုပ်, လေသောက်ပြူတင်း၏ တံခါးရွက်မျှကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ [အဘိဓာန်၌ "ပိဋ္ဌသံဃာဋ္ဌ-တံခါးပေါင် (ကျည်းခွေ)"ဟုရှိ၏။] အဝသေသံ-သော၊ ဘိတ္တိ၊ ပေ၊ ဘေဒံ-နံရံ, အမိုးအုတ်, တိုင်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဂေဟသမ္ဘာရံ-ကျောင်း၏ အဆောက်အအုံကို၊ မတ္တိကာမယမေဝ-မြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ-၍၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ [မတ္တိကာယ+ကတာမတ္တိကာမယာ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ+မတ္တိကာမယာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ၊ ဤနေရာ၌ ပါဠိတော် ပထမဝါကျဝယ် " ကရေယျ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကတွာ" နေရာဝယ် "ကရေယျ" ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဒုတိယဝါကျ၌လည်း ကတွာဟု မရှိဘဲ "ကရိတွာ" ဟုသာ ရှိသည်၊] **တိဏဥ္စ၊ ပေ၊ ပစိတိ**-ကား၊ တံ-ထိုကျောင်းငယ်ကို၊ သဗ္ဗမတ္တိကာမယံ-အလုံးစုံမြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပါဏိကာယ-လက်နှင့်တူသောသံလက်ဖြင့်၊ [ပါဏိဝိယာတိ ပါဏိကာ= လက်နှင့်တူသော ပန်းရန်သုံး ပစ္စည်း (သံလက်)၊ "လက်ဖနှောင့်ဖြင့်"ဟု ပေးကြသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဃံသိတွာ-အချောတိုက်၍၊ သုက္ခာပေတွာ-ခြောက်စေ၍၊ တေလတမ္ဗမတ္တိကာယ-ဆီဖြင့် ရောအပ်သောနီသော မြေညက်ဖြင့်၊ [တေလမိဿတမ္ဗမတ္တိကာယ၊ မိဿ အလယ်ပုဒ်ကျေ၊] ပရိမဇ္ဇိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ အန္တော-အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိစ-၌လည်းကောင်း၊ တိဏာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပူရေတွာ-၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပက္ကာ- ဖုတ်အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ သုပက္ကာ- ကောင်းစွာကျက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ကောင်းစွာ ကျက်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပစိ-ဖုတ်ပြီ၊ ဧပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ပက္ကာ-ဖုတ်အပ်သော၊ သာကုဋိကာ-သည်၊ (အဘိရူပါ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၊) အဟောသိ-ပြီ။ ["သာ အဟောသိ ကုဋိကာ" ကား ပါဠိတော်ရင်းပါဌ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိရူပါ စသည်တို့နှင့်တွဲ၍ အဟောသိကို အနက်ပေးပါ၊] **အဘိရူပါ**တိ - ကား၊ သုရူပါ - ကောင်းသော အဆင်းရှိသည်၊ **ပါသာဒိကာ**တိ-ကား၊ ပသာဒဇနိကာ-စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ **လောဟိတိကာ**တိ-ကား၊ လောဟိတဝဏ္ဏာ-နီမြန်းသော

သူစိ ဃဋိကာ။ ။သူစိကာတိ တတ္ထ (ထိုတံခါးရွက်၌) မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒံကတွာ ပဝေသိတာ-သွင်းအပ်သော "သံကောက်" တည်း၊ ယခုအခါ၌ ထိုသံကောက်အစားသော့ကို အသုံးပြုကြသည်၊ ဃဋိကာတိ ဥပရိယောဇိတာ၊ ရှေးက ကန့်လန့် တုတ်ချောင်းကို "မင်းတုပ်"ဟု ခေါ်၏၊ (သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၊) [ရှေးနိဿယ၌ "သူစိ-ကျည်သေး၊ ဃဋိကာ-ကျည်မ" ဟု ပေး၏။]

အဆင်းရှိသည်၊ [လောဟိတံယသာ အတ္ထီတိ လောဟိတိကာ။] **ကိံကိဏိကသဒ္ဒေါတိ**–ကား၊ ကိံကိဏိကဇာလသဿ–ချူငယ်အပေါင်း၏၊ သဒ္ဒေါ–သည်၊ ("ဟောတိ သေယျထာပိ–ဖြစ်သကဲ့သို့" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ နာနာရတနေဟိ–အမျိုးမျိုးသော ရတနာတို့ဖြင့်၊ ကတဿ– ပြုအပ်သော၊ ကိံကိဏိကဇာလဿ–ချူငယ်အပေါင်း၏၊ သဒ္ဒေါ–သည်၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝါတပါနန္တရိကာဒီဟိ–လေသောက်ပြတင်းပေါက်အကြား အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဝိဋ္ဌေန–ဝင်လာသော၊ ဝါတေန– လေသည်၊ သမာဟတဿ–ကောင်းစွာတိုက်ခတ်အပ်သော၊ တဿ ကုဋိကာယ–၏၊ သဒ္ဒေါ–သည်၊ အဟောသိ၊ **ဧတေန**–ဤကိင်္ကိဏိကသဒ္ဒေါ အစရှိသောပါဌ်ဖြင့်၊ အဿာ–ထိုကျောင်းငယ်၏၊ အန္တောစ–အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိစ–အပြင်ဘက်၌လည်းကောင်း၊ သုပက္ကဘာဝေါ–ကောင်းစွာကျက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒဿိတော ဟောတိ၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ **ကိင်္ကိဏိကာတိ**–ကား၊ ကံသဘာဇနံ– ကြေးခွက်တည်း၊ တသ္မာ အဘိဟတဿ–တီးခေါက်အပ်သော၊ ကံသဘာဇနဿ–၏၊ သဒ္ဒေါ ယထာ– ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဝါတပ္ပဟတာယ–လေသည်တိုက်ခတ်အပ်သော၊ အဿာ–၏၊ သဒ္ဒေါ အဟောသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

၈၅။ ကိံ ဧတံ ဘိက္ခဝေတိဧတ္ထ–၌၊ ဇာနန္တောပိ–သိတော်မူလျက်သာလျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ–စကားကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ဝါ–စကားလက်စ ရစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုစ္ဆိ–မူပြီ၊ (ဣတိ–သို့၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဧတ္ထ၏ စပ်ပုဒ်မရှိ၍ ထည့်သည်။) **ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုန္တိ** – ကား၊ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာယ–အလုံးစုံမြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကုဋိကာယ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ကရဏဘာဝံ–ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ [ကရဏဘာဝန္တိ–ကတဘာဝံ၊ ယုပစ္စည်းကံဟော။] အာဒိတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ အာရောစေသုံ–န်ပြီ၊ **ကထံ ဟိ နာမ သော၊ ပေ၊ ကရိဿတီတိ** ဣဒံ–ဿတိ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အတီတတ္ထေ–အတိတ်အနက်၌၊ အနာဂတဝစနံ– အနာဂတ်ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊

ကိင်္ကိဏိက ဇာလဿ။ ။ "ကိဋ္ဌိကိဏ–အနည်းငယ်သောအသံကို၊ ကရောတီတိ ကိင်္ကိဏိ" ဟု ထောမနိဓိရှိ၏၊ ကသည် ခုဒ္ဒကအနက်ဟော၊ ချူငယ်ကလေး၊ ဇာလ သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ သမူဟအနက်သင့်၏၊ "ချူငယ် ကလေးများ၏ အသံတွေကဲ့သို့ ကျောင်းကလေးမှာလည်း အသံတွေမြည်သည်–ဟူလို၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ရွှေချူကွန်ရက်၏" ဟုပေး၏။]

[ဤ၌ဝါကျ၌ "ကရိဿတိ" ကိုဆိုသည်။] အကာသိ (နာမ)–ပြုရတုံဘိသနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ဤသို့ ပါဠိတော် နာမသဒ္ဒါနှင့် တွဲပေး။] တဿ–ထိုအတိတ်အနက်၌ အနာဂတ်ဝိဘတ်၏၊ လက္ခဏံ–မှတ်ကြောင်းသုတ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထတော–သဒ္ဒါကျမ်းမှ ပရိယေသိတဗ္ဗံ–ရှာမှီးရာ၏၊ ဝါ–ပါလေ။

န ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဘဝိဿတီတိ ဧတ္တ–၌၊ **အနုဒယာတိ**–ကား၊ အနုရက္ခဏာ–အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဧတေန– ဤအနုဒယာဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ–မေတ္တာဈာန်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော မေတ္တာကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ **အနုကမ္ပာတိ**–ကား၊ ပရဒုက္ခေန–သူတစ်ပါးတို့၏ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တကမ္ပနာ–စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ **အဝိဟေသာတိ**–ကား၊ အဝိဟိံသနာ–မညှဉ်းဆဲခြင်းသည်၊

သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ။နာမေ ဂရဟာဝိမှယေသု (မောဂ္ဂလ္လာန်, ၆ကဏ္ဍ, ၂–သုတ်) [နာမေ–နာမနိပါတ်ရှိလသော်၊ ဂရဟာ ဝိမှယေသု–ကဲ့ရဲ့ခြင်း,အံ့သြခြင်း အနက်တို့ကို၊ ဂမျမာနေသု– သိအပ်ကုန်သော်၊ ဿတျာဒယော–ဿတိအစရှိသော ဝိဘတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ။] ဤသုတ်၌ ဤ ပါဠိတော်ပုံစံနှင့်တကွ များစွာသော ပုံစံတို့ကို ထုတ်လေသည်၊ ပါဏိနိ, ဆန်းကျမ်းစသော သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းများ၌လည်း ဤသုတ်မျိုး ပါရှိ၏၊ သဒ္ဒနီတိ၌ကား–"ကထံဟိ နာမ ယောဂေနာတီတေ အနာဂတဿတ္တံ ပယောဂေ၊ ဟောတိ= ကထံဟိ+နာမပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ အတိတ်အနက်ဝယ် အနာဂတ်ကဲ့သို့ ပြယုဂ်ရှိ၏" ဟု သုတ်တည်လေ၏၊ ဤသို့ သက္ကတပါဠိ သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ သုတ်ရှိသောကြောင့် "လက္ခဏံ သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ" ဟုမိန့်သည်။

အနုရက္ခဏာ၊ ပေ၊ ဒဿေတိ။ ။ "ဒယ–ရက္ခဏေ" ဟူသောဓာတ်နက်အရဒယာကို ရက္ခဏာ ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုအနုရက္ခဏာအနက်ကို အတွင်းပြု၍ အနုဒယာသဒ္ဒါသည် မေတ္တာ, ကရုဏာ ၂မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် အနုကမ္ပာ အဝိဟေသာပုဒ်တို့က ကရုဏာကိုဟောလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်း, ပုညဉာဏသမ္ဘာရနည်းဖြင့် အနုဒယာပုဒ်က မေတ္တာကိုသာ ဟောရတော့၏၊ မေတ္တာဈာန်၏ရှေ့၌ဖြစ်သမျှမေတ္တာကို "မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂ" ဟုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပမတ္တိကာပိ=အနည်းငယ်သော မေတ္တာသည်လည်း၊ န ဘဝိဿတိ နာမ"ဟုမိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ [မေတ္တာဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂ ဘူတံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏမေတ္တံ၊– ဋီကာ။] "မေတ္တာယ+ ပုဗ္ဗဘာဂေါ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ"ဟု ပြု၊ တချို့က" ပုဗ္ဗဘာဂ" အရ ဥပစာရမေတ္တာကိုသာ ယူကြ၏၊ ထိုအယူကို "အပ္ပမတ္တိကာပိ" ဖြင့်စဉ်းစားပါ။

စိတ္တကမ္ပနာ။ ။ အနုကမ္ပာကို "စိတ္တကမ္ပနာ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်သည် "ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓုနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတီတိ ကရုဏာ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့်ထပ်မိ၏၊ ဤအဖွင့်အတိုင်းပင် "အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ" စသည်၌လည်း "အနုကမ္ပံ–စိတ်၏တုန်လှုပ်ကြောင်း ကရုဏာကို၊ ဝါ–သနားခြင်းကို" ဟုပေးပါလေ၊ "သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းကို" ဟု ပေးကြသောအနက်ကို စဉ်းစားပါ။

ဝေဟတိ– ဤအနက်မှာ အဝိဟောသာ ဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂံ– ကရုဏာဈာန်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ကရုဏာကို၊ ဒဿေတိ–မူ၏၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တဿမေဘာဃပုရိသဿ–ထိုမင်္ဂဖိုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျာ်း၏၊ ပဋိဝိဓာန၊ ပေ၊ အင်္ဂါဒါနေသု–မြေတူးခြင်း, မြေညက်နယ်ခြင်း, မီးပေးခြင်းတို့၌၊ [စိက္ခလ္လ–မတ္တိကာ၊] ဗဟူ–န်သော၊ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကေ–ငယ်ကုန်သာ၍ ငယ်ကုန်သော၊ ပါဏေ– သတ္တဝါတို့ကို၊ ဗျာဗာဓေန္တဿ (ဝိ+အာဗာဓေန္တဿ)– ညှဉ်းဆဲစဉ်၊ ဝိနာသေန္တဿ– ဖျက်ဆီးစဉ်၊ တေသု ပါဏေ သု–တို့၌၊ မေတ္တာ ကရုဏာနံ–မေတ္တာဈာန် ကရုဏာဈာန်တို့၏၊[အပ္ပနာပတ္တ မေတ္တာ ကရုဏာနံ၊] ပုဗ္ဗဘာဂမတ္တာပိ–ရှေ့အဖို့မျှလည်းဖြစ်သော၊ အနုဒယာ–စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ–စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်ကြောင်း မေတ္တာသည်၊ အနုကမ္ပာ–စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဝါ– စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင်း ကရုဏာသည်၊ အဝိဟောသာ– သည်၊ န ဟိ နာမ ဘဝိဿတိ–မဖြစ်လေယောင်တကား၊ ဝါ–မဖြစ်လေရော့သလား၊ အပ္ပမတ္တိကာပိ–အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော မေတ္တာ ကရုဏာသည်လည်း၊ န ဘဝိဿတိ နာမ–တကား၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

မာ ပစ္ဆိမာ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇိတိ–ကား၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်၌ဖြစ်သော၊ ဇနတမူဟော– လူအပေါင်းသည်၊ ပါဏေသု–တို့၌၊ ပါတဗျဘာဝံ–ဖျက်ဆီးနိုင်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ [ပါတဗျဘာဝန္တိ–ဝိနာသေတဗ္ဗတံ၊ (ဋီကာ)၊ "ဘူတဂါမပါတဗျတာယ" ၌ ပါတဗျ ပုဒ်ကဲ့သို့ ပါဓာတ်သည် ဝိနာသန အနက်ဟောဟု သိစေ၏၊] မာ အာပဇ္ဇိ– မရောက်ပါစေလင့်၊ ဗုဒ္ဓကာလေပိ–ဘုရားလက်ထက်တော်အခါ၌သော်မှလည်း၊ [ပိ– ကားသမ္ဘာဝနာ၊] ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဤဒိသေသု– န်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ [ကျောင်းအိမ်ဆောက်ခြင်း, ရေတွင်း တူးခြင်း အစရှိသော အရာတို့၌၊] ပါဏာတိပါတံ–ပါဏာတိပါတအမှုကို၊ ကရောန္တာနံ– ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဒေါသော–အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညိတွာ–

မှတ်ချက်။ ။အရှင်ဓနိယ၌ ကုဋိဆောက်လုပ်ရာဝယ် ပိုးငယ်ကလေးများကို သေစေ လိုသော စေတနာမရှိပါပေ၊ သို့သော် အရင်းခံကရုဏာ မရှိခြင်းကြောင့်သာ "ငါက မြေတူးမှု စသည်ကို ပြုလျှင် ပိုးကောင်ကလေးတွေ သေကြလိမ့်မည်" ဟု ဆင်ခြင်မှု မရှိရကား ထို မဆင် မခြင်ပြုမှုကြောင့် ရှင်ဓနိယကို ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့တော်မူသည်။

ပါဏာတိပါတံ။ ။ရှင်ဓနိယသည် ပါဏာတိပါတကို မပြုပါ၊ သို့သော်အများက "ပါဏာ တိပါတမှုပြုသည်" ဟု ထင်သောကြောင့် ထိုအထင်အတိုင်း "ပါဏာတိပါတံကရောန္တာနံ"ဟုဆိုသည်။

မှတ်ထင်၍၊ ဣမသ္မိ—ဤရှင်ခနီယ၏၊ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ—အယူကို အစဉ်လိုက်ခြင်းသို့၊ [ဒိဋ္ဌိယာ– (ကျောင်း အိမ် ဆောက်ခြင်းစသော ဤကိစ္စမျိုး၌ ပါဏာတိပါတကို ပြုကောင်း၏ ဟူသော) အယူကို + အနုဂတိ – အစဉ်လိုက်ခြင်း၊] အာပဇ္ဇမာနာ–ရောက်သော၊ ပစ္ဆိမာ—သော၊ ဇနတာ—သည်၊ ပါဏေ—တို့ကို၊ ဗဓံ—သို့၊ [ဤအရှင်ခနီယ ပြုအပ်သည့်အတိုင်း၊] မာ မညိ—မမှတ်ထင်ပါစေလင့်၊ [ယထာ ထေရေန ကတံ, ဗဓံ မာ မညိ၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဗဓံ—လျှင်၊ ခနိယံ—ကို၊ ဂရဟိတွာ–ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီး၍၊ **န စ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗာတိ**—ဟူ၍၊ အာယတိံ—နောင်အခါ၌၊ တာဒိသာယ—သော၊ ကုဋိကာယ—ကို၊ ကရဏံ—ကို၊ ပဋိက္ခိပိ—မူပြီး၊ စ—ဆက်၊ ပဋိက္ခိပိတွာ—မူပြီး၍၊ ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ—ဟူ၍၊ သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋိကာကရဏေ–အလုံးစုံ မြေ ညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်ကို ပြုခြင်း၌၊ အာပတ္တိံ—ကို၊ ထပေသိ—မူပြီ၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ (အာပတ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယောပိ–အကြင် ရဟန်း သည်လည်း၊ ပထဝီ ခဏနာဒိနာ– မြေတူးခြင်း အစရှိသော အမှုဖြင့်၊ ပါဏေသု—တို့၌၊ ပါတဗျတံ—သို့၊ အနာပဇ္ဇန္တော—မရောက်ဘဲ၊ တာဒိသံ—သော၊ [အချို့စာအုပ်၌၊ ပိ—ပါ၏၊ မကောင်း၊] ကုဋိကံ—ကို၊ ကရောတိ—၏၊ သောပိ– ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ကဋံ—သို့၊ အာပဇ္ဇတိ—၏။

ပန—ဆက်၊ ပထဝီခဏနာဒီဟိ—တို့ဖြင့်၊ ပါဏေသု—တို့၌၊ ပါတဗျတံ—သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော—လျက်၊ ယံယံ ဝတ္ထုံ—အကြင်အကြင် (မြေတူးခြင်းစသော) ဝတ္ထုကို၊ ဝီတိက္ကမတိ—လွန်ကျူး၏၊ တတ္ထ တတ္ထ—ထိုထို (မြေတူးခြင်း အစရှိသော) ဝတ္ထု၌၊ ဝုတ္တမေဝ– ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ပထဝီခဏန, ဘူတဂါမ–စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။) အာပတ္တိံ—သို့၊ အာပဇ္ဇတိ—၏၊ ခနိယတ္ထေရဿ—၏၊ အာဒိကမ္မိကတ္တာ– အစအမှု၌ ယှဉ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ—အနာပတ်တည်း၊ [“ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ” အရ ဟောတော်မူအပ်သော အာပတ်သည် အရှင်ခနီယမှာ အာဒိကမ္မိက ဖြစ်သောကြောင့် မသင့်—ဟူလို။] သေသာနံ—အရှင်ခနီယမှ ကြွင်းကုန်သော၊ သိက္ခာပဒံ—ကို၊ [“န ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ” စသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊] အတိက္ကမိတွာ—ကျူးလွန်၍၊ ကရောန္တာနမ္ပိ—ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ ကတံ—သူတစ်ပါး ပြုအပ်ပြီးသော ကုဋိကို၊ လဘိတွာ—၍၊ တတ္ထ–ထိုကုဋိ၌၊ ဝသန္တာနမ္ပိ—တို့၏လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ—သည်သာ (ဟောတိ)၊ [သူတစ်ပါး ပြုအပ်ပြီးသော ကုဋိ၌ နေကောင်းသေးလျှင် အဖျက် ခိုင်းတော်မမူရာ၊ အဖျက် ခိုင်းတော်မူခြင်းကို ထောက်၍ “မနေကောင်း” ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်

“ဖနေ့လျှင် ဒုက္ကဋ်”ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။] ပန–အန္တယကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရမိဿကာ– သစ်, ဝါး စသည်တို့ဖြင့် ရောအပ်သော ကျောင်းငယ်သည်၊ ယထာဝါ တထာဝါ– ဟုတ်ဟုတ် ညားညားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မိဿာ–ရောအပ်သည်၊ ဟောတု– စေ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [အောက်ခံမြေညက်ခုံပေါ်၌ သစ်,ဝါးရောခြင်း စသည်ဖြင့် တစ်နည်းနည်းရောလျှင် အပ်၏။] သုဒ္ဓမတ္တိကာမယာဝ–သက်သက် မြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ် သည်သာ၊ န ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ သာပိ–ထိုသုဒ္ဓမတ္တိကာမယ ကျောင်းငယ်သည်လည်း၊ ဣဋ္ဌကာဟိ–အုတ်တို့ဖြင့်၊ ဂိဉ္ဇကာဝသထ သင်္ခေပေန– အုတ်တိုက်အသွင်ဖြင့်၊ ကတာ– ပြုအပ်သောကျောင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [ဂိဉ္ဇကာဟိ ဇဝ–အင်္ဂတေမပါ, မြေနီသရွတ်တို့ ဖြင့်သာ+ကတော–ပြုအပ်သော (အင်္ဂတေလည်း မသုတ်အပ်သော) + အာဝသထော ဂိဉ္ဇကာဝသထော။]

ဗဝံ ဘဏ္ဍေတိ ခေါ၊ ပေ၊ ဘိန္ဒိံသုတိ–ကား၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝစနံ–တော်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ– ဝန်ခံပြီး၍၊ ကဋ္ဌေဟိစ–သစ်သားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏေဟိစ– ကျောက်ခဲတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တံ ကုဋိကံ–ကို၊ ဝိကိရန္တာ–ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲကုန်လျက်၊ (မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ပြုကုန်လျက်)၊ [ဝိကိရန္တာ–စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရောန္တာ၊] ဘိန္ဒိံသု– ဖျက်ကြကုန်ပြီ၊ အထ ခေါ အာယသ္မာ ဓနိယောတိ အာဒိမှိ– အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ– ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော–အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ဓနိယော– သည်၊ ဧကပဿေ–ကျောင်း၏ဘေးတစ်ဖက်၌၊ ဒိဝါဝိဟာရံ–နေ့အခါ၌နေခြင်းငှာ၊ ဝါ–နေ့အခါဝယ် နေရာအရပ်၌၊ [နိသိန္နော–သည် အကမ္မက ဓာတ်ဖြစ်၍ “ကို”ဟု မပေးရ၊] နိသိန္နော–ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတ္ဂာ၊) တေန သဒ္ဒေန–ထိုကျောင်းဖျက်သံကြောင့်၊ အာဂန္တွာ–၍၊ တေ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာဝုသော–အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှေ–တို့သည်၊ ကိဿ– ကြောင့်၊ မေ–၏၊ ကုဋိံ–ကို၊ ဘိန္ဒထ–ဖျက်ကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ–မေး၍၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘေဒါပေသိ–ဖျက်စေတော်မူပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ သုတွာ– ၍၊ သုဗ္ဗစတာယ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ– ပြောဆို၍ လွယ်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ–လက်ခံပြီ၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော–တည်း၊ [“သမ္ပဋိစ္ဆိတိ”ဟု “ဣတိ”ပါစေ။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှုတစ်ပါး စောဒကပက္ခကိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ– သည်၊ အတိမဟန္တေန–အလွန်ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟေန–ဥဿာဟေန–ဤအားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနော–၏၊ ဝသနတ္ထံ–နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ ကုဋိကံ–ကို၊

ဘေဒါပေသိ– ဖျက်စေတော်မူသနည်း၊ တေသ–ဤ အရှင်ဓနိယ၏၊ ထွေ– ဤ ကျောင်းငယ်၌၊ ဝယကမ္မမ္ပိ– ကုန်ကျမှုသည်လည်း၊ အတ္ထိ နနု– ရှိသေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ ကိဥ္စာပိ အတ္ထိ–အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏၊ အထ ခေါ–ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ နံ–ထိုကျောင်းငယ်ကို၊ ဘဂဝါ– သည်၊ အကပ္ပိယာ–မအပ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဘိန္ဒာပေသိ–ပေပြီ၊ တိတ္ထိယဓဇော– တိတ္ထိတို့၏အလံတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဘိန္ဒာပေသိ–ပြီ၊ အယံ–ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော–အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန–မဟာအဋ္ဌကထာ ၌ကား၊ သတ္တာနုဒယာယ၊ စေ၊ ပဋိသေဓနာယာတိ အာဒိနိ–အစရှိကုန်သော၊ အညာနိပိ– အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရဏာနိ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ–နံပြီ၊ [သတ္တာ နုဒယာယ–သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ (ဘိန္ဒာပေသိ–မူပြီ၊) ပတ္တစီဝရ ဂုတ္တတ္ထာယ–သပိတ်သင်္ကန်း၏ လုံခြုံသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ (ဘိန္ဒာပေသိ၊ "ဂုတ္တဘာဝတ္ထာယ"ဟုဆိုလိုလျက် "ဘာဝ"ပုဒ်ကျေသည်၊) သေနာသနဗာဟုလ္လ ပဋိသေဓနာယ– ကျောင်း၏ များသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဘိန္ဒာပေသိ–ပြီ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဒါနိပိ–ယခုခေတ်၌လည်း၊ ဗဟုဿုတော– များသောသုတရှိသော၊ ဝိနယညူ–ဝိနည်းကို တတ်သိသော၊ ယော ဘိက္ခု–သည်၊

ဝယကမ္မံပိ။ ။မြေတူးခြင်း–တံခါးရွက်စသော သစ်သားဆိုင်ရာကို ပြုလုပ်ခြင်းတို့၌ ရှင်ဓနိယကိုယ်တိုင် မတတ်နိုင်ရကား ငှားရလိမ့်မည်၊ ငှားရလျှင်လည်း အပ်သောနည်းဖြင့် လက်ခ ပေးရမည်ဖြစ်၍ ကုန်ကျစရိတ်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဖျက်သူတို့မှာဂိဝါ (အစားပေး) ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလား–ဟူလို။

တိတ္ထိယဓဇော။ ။ဘိက္ခူနံ့ အကပ္ပိယတ္တာ ဇေ တိတ္ထိယဝတာနုရူပတ္တာ တိတ္ထိယဓဇော= ရဟန်းတို့အား မအပ်လျှင် တိတ္ထိတို့ အကျင့်အားလျော်သော ကုဋိဖြစ်နေရကား တိတ္ထိတို့၏ အလံ (တိတ္ထိတို့သည် ထို ကုဋိနှင့် အလားတူသော တဲငှဲ (အိုးစရည်းကြီး) စသည်၌ နေလေ့ရှိရကား တိတ္ထိတို့၏ အမှတ်အသား)ဖြစ်သည်။

အညာနိပိ။ ။ထိုကုဋိမျိုးလုပ်ရာ၌ မြေတူးမှုစသည်ကြောင့် ပျက်စီးမည့် သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တော်မူလိုခြင်းသည် သတ္တာနုဒယတည်း၊ ထိုကုဋိမျိုးသည် အအေးအပူလည်း မမျှ၊ သူခိုးများဖျက်ဖို့လည်း လွယ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကုဋိ၌ ထားအပ်သော ပတ္တစီဝရတို့ဆွေးမြည့်လွယ်၏ လုံလည်း မလုံခြုံ၊ ထိုသို့ မဖြစ်စေခြင်းသည် ပတ္တစီဝရဂုတ္တတည်း၊ ထို ကုဋိကို ခွင့်ပြုလိုက်လျှင် ကျောင်းအမျိုးအစားတွေ များလွန်းလာဖွယ် ရှိခြင်းသည် သေနာသနဗာဟုလ္လတည်း၊ ဤသို့ စသော အကြောင်းများကို "အညာနိပိ" ဟု ဆိုသည်၊ ပိဖြင့် မိမိပြခဲ့သော အကြောင်း ၂ မျိုး ကိုလည်း ပေါင်း။

အညံ့–သော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ အကပ္ပိယံ–မအပ်သော၊ ပရိက္ခာရံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဝိစရန္တံ–လှည့်လည်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ– ၍၊ တံ–ထိုပရိက္ခရာကို၊ ဆိန္ဒာပေယျ၀ါ–ဖြတ်မှုလည်း ဖြတ်စေအံ့၊ ဘိန္ဒာပေယျ၀ါ–ခွဲမှုလည်းခွဲစေအံ့၊ သော– ထိုရဟန်းသည်၊ အနုပဝဇ္ဇော–ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အပြစ်မရှိ၊ [အနုပဝဇ္ဇော–နတ္ထိ+ဥပဝဇ္ဇံ ယဿာတိ အနုပဝဇ္ဇော၊ "ဒေါသံ အာရောပေတွာ နဝတ္တဗ္ဗော" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ထို အနုပဝဇ္ဇကို "နေဝ စောဒေတဗ္ဗော" စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်သည်။] နေဝ စောဒေတဗ္ဗော–မစောဒနာထိုက်၊ နသာရေတဗ္ဗော– အပြစ်ကို အမှတ်မရစေထိုက်၊ တံ–ထိုရဟန်းကို၊ မမ–၏၊ ပရိက္ခာရော–ကို၊ တယာ–သည်၊ နာသိတော–ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုပရိက္ခရာကို၊ ဝါ–ထိုပရိက္ခရာ၏ တန်ဖိုးကို၊ ဒေဟိ–လော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ န လဗ္ဘာ–မရအပ်။

တတြ–ထို အကပ္ပိယပရိက္ခရာကို ဖျက်စေရာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပါဠိမုတ္တကော–ပါဠိတော်မှ လွတ်သော၊ **ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော–** အပ်, မအပ် ပရိက္ခရာကို ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ကေစိ– အချို့ ရဟန်းတို့သည်၊ တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ–ထန်းရွက်ထီးကို၊ အန္တော၀ါ–အတွင်းဘက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ၀ါ– ပြင်ဘက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝဏ္ဏေန–နီလစသော ငါးပါးသော အဆင်းရှိသော၊ သုတ္တေန–ရောင်စုံချည်ဖြင့်၊ သိဗ္ဗန္တာ–ချုပ်စပ်ကုန်လျက်၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ–ပြေပြစ် ညက်ညောသောအဆင်းရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ–နှ်၏၊ တံ–ထိုသို့ပြုခြင်းသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ ပန–အနွယကား၊ ဧကဝဏ္ဏေန–တစ်မျိုးသော အဆင်းရှိသော၊ နီလေန၀ါ–အညိုမှုလည်းဖြစ်သော၊ ပီတကေန၀ါ–အရွှေမှုလည်းဖြစ်သော၊ [အညိုဂုဏ်ဖြင့် ဂုဏီချည်ဒြပ်ကိုယူ၊ ဂုဏူပစာရတည်း၊ ပီတက၌လည်းနည်းတူ။] ယေနကေနစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ အန္တော၀ါ–၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိ၀ါ–၌လည်းကောင်း၊ သိဗ္ဗိတုံ–ချုပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကံ–ထီးရိုးကိုယူတတ်သော၊ သလာကပဉ္ဇရံ–ဝါးခြမ်းခရိုင်ကို၊ ဝိနန္ဓိတုံဝါ–ဖွဲ့ကြက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊

တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ။ ။ရှေးက ထန်းရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ" ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ ယခုခေတ်၌ အဝတ်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် ထိုဝတ္ထစ္ဆတ္တကိုလည်း အတွင်းရှဋ္ဌိ (သဒ္ဒိသူပစာရ)အားဖြင့် တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တဟု ပင်ခေါ်၊ သို့သော်ဝတ္ထစ္ဆတ္တမှာ (ထန်းရွက်များစပ်သလို) စပ်၍ ချုပ်ဖွယ်မလို။

ဆတ္တဒဏ္ဍ၊ ပေ၊ သလာကပဉ္ဇရံ။ ။"ထီးရိုးကိုယူတတ်သော ထီးခရိုင်" ဟူသည် ယခုအခါ ထီး၏အတွင်းဘက်ရှိ ထီးခရိုင်ပင်တည်း၊ ထိုခရိုင်များကိုလည်း ခိုင်မြဲအောင် အရောင်တစ်မျိုးတည်း သာရှိသောကြိုးဖြင့် ဖွဲ့တုပ်နိုင်သည်။ [ဧကဝဏ္ဏေန–စသည်ကို လိုက်စေ။] [တဿ–ထို ထီးရိုး၏၊

ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ တဋ္ဋ–ထိုထီးခရိုင်ကိုလည်း၊ ထိရကရဏတ္ထံ–ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဝိနန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ–၏၊) ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယ–အဆင်း၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ ဆတ္တပဏ္ဏကေသု–ထီးရွက်တို့၌၊ [ထီးရွက်အဖျား တို့၌၊] မကရဒန္တကံ ဝါ–မကန်းသွား ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဍ္ဎစန္ဒကံဝါ– လထက်ဝက် ပုံသဏ္ဌာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ [ယခုဖဲထီးအဖျား၌ဝိုက်၍ထားသော ပုံမျိုး၊] ဆိန္ဒိတုံ–ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဆတ္တဒဏ္ဍေ–ထီးရိုး၌၊ ဂေဟထမ္ဘေသု ဝိယ– အိမ်တိုင်တို့၌ကဲ့သို့၊ ဃဋကော ဝါ–ရေအိုးငယ်သည်လည်းကောင်း၊ [ကြာသွတ်အိုး– ဟု ပေးကြ၏၊ ကြာပန်းစိုက်၍ သွတ်၍ထားသောအိုး–ဟူလို၊] ဝါဠရူပကံ ဝါ–ခြသေ့ သစ်ကျား သားရဲရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ–ထီးရိုး၏ အလုံးစုံသော အရပ်၌၊ [ဆတ္တဒဏ္ဍေ သဗ္ဗတ္ထ၊] အာရဂ္ဂေန–ဆောက်ဖျားဖြင့်၊ [အာရဂ္ဂေန–နိခါဒန မုခေန၊ ဤနေရာ၌ အာရသဒ္ဒါသည် နိခါဒန၏ ပရိယာယ်တည်း၊] လေခါ– အရေးသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒိန္နာ–ပေးအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သာပိ–ထိုအရေးသည်လည်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဃဋကမ္ပိ–အိုးငယ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါဠရူပမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိတွာ–ဖျက်၍၊ ဓာရေတဗ္ဗံ–ဆောင် ရာ၏၊ ဝါ–ဆောင်းရာ၏၊ လေခါပိ–ကိုလည်း၊ ဃံသိတွာ ဝါ–ပွတ်တိုက်၍မူလည်း၊ အပနေတဗ္ဗာ– ဖယ်ရှားထိုက်၏၊ သုတ္တကေန ဝါ–ချည်ဖြင့်မူလည်း၊ ဒဏ္ဍော–ကို၊ ဝေဌေတဗ္ဗော–ရစ်ပတ်ထိုက်၏၊ ပန–ကား၊ ဒဏ္ဍဗုန္ဒေ–ထီးရိုး၏အရင်း၌၊ အဟိစ္ဆတ္တက သဏ္ဌာနံ–မှိုငုံ သဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝါတပ္ပဟာရေန–လေ၏ တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ အစလနတ္ထံ–မလှုပ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဆတ္တ မဏ္ဍလိကံ–ထီးရိုးအတွင်း၏ အဝိုင်းငယ်ကို၊ [ဆတ္တဿ အန္တော ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ။] ရဇ္ဇုကေဟိ–ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်၊ ဂါဟေတွာ– ယူစေ၍၊ ဒဏ္ဍေ–ထီးရိုး၌၊ ဗန္ဓန္တိ–ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ တသ္မိံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ–ထိုဖွဲ့ရာအရပ်၌၊

အပရိဂဠနတ္ထံ– မလျှောကျခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဆတ္တသလာကာနံ– ထီး၌ပါသော ဝါးခြမ်းစိတ်တို့၏၊ မူလပဒေသဒဏ္ဍာဿ သမန္တတော ဒဋ္ဌ ပဋ္ဋရံ ကတွာ သုတ္တေဟိ ဝိနန္ဓိံ၊ သော ပဒေသော ဆတ္တဒဏ္ဍာဿ သလာကပဋ္ဋရံ နာမ–ဝိမတိ။]

ဃဋကံပိ၊ ပေ၊ ဝေဌေတဗ္ဗော။ ။ရှေးက တိုင်ထိပ်၌ ရေအိုးငယ် (ကြာစိုက်အိုး)ခြသေ့စသော အရုပ်များ တပ်ထားတတ်၏၊ ထို့အတူ ထီးရိုးထိပ်၌လည်း တပ်ထားတတ်၏၊ ထိုအိုး ထိုအရုပ် များကို ဖျက်ပြီးမှ ထိုထီးကို သုံးစွဲရသည်၊ အရိုး၌ အရေးအကြောင်းများ ခြစ်၍ထားတတ်၏၊ ထို အရေးအကြောင်းကိုလည်း ဓားဖြင့်ဖျက်၍ဖြစ်စေ, အရေးမပေါ်စေဘဲ အရိုးနှင့်အရေး တစ်ပြေးတည်း ဖြစ်အောင် ကြိုးငယ်တို့ဖြင့် ရစ်ပတ်၍ဖြစ်စေ၊ ထီးကို သုံးစွဲပါ။

ဝလယမိဝ–လက်ကောက်ကဲ့သို့၊ ဥက္ကိရိတွာ–အထက်သို့ တက်စေ၍၊ လေခံ–ကို၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏၊ သာ–ထိုအရေးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ– အပ်၏။ [ဝါတပ္ပဟာရေန–စသော ဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ယခုထီးများကိုကြည့်၍ မရှင်းပါ၊ နားလည်သူများကို မေးကြပါလေ။]

စီဝရံ–ကို၊ မဏ္ဍနတ္ထာယ–တန်ဆာဆင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နာနာသုတ္တကေဟိ–အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော အပ်ချည်တို့ဖြင့်၊ သတပဒိသဒိသံ– ကင်းခြေများနှင့်တူစွာ၊ ဝါ–ကင်းခြေများသဏ္ဌာန်၊ သိဗ္ဗန္တာ–ချုပ်ကုန်လျက်၊ အာဂန္တုကပဋ္ဋံ–အာဂန္တုကအလွှာကို၊ ဝါ–သလင်းတောင်ကို၊ ထပေန္တိ–နှ်၏။ [မူလပိတ်သားထဲတွင် မပါဘဲ နှင့် အပေါ်က အပိုထပ်အပ်သော အလွှာကို "အာဂန္တုကပဋ္ဋ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအလွှာကို ရှေးက "သလင်းတောင်" ဟုခေါ်ကြ၏။] အညမ္ပိ– (ကင်းခြေများသဏ္ဌာန်မှ) အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ သူစိကမ္မဝိကာရံ–အပ်ချုပ်မှု၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို၊ ကရောန္တိ–၏၊ ပဋ္ဋမုခေ ဝါ– အလွှာ၏အဦးအစပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပရိယန္တေ ဝါ–သက်နှ်းအဆုံး၌ သော်လည်းကောင်း၊ [ပရိယန္တေတိ–စီဝရပရိယန္တေ၊ စီဝရအနုဝါတံ (သက်နှ်း၏ အလျားအဆုံးကို) သန္ဓာယ ဇတံ ဝုတ္တံ၊] ဝေဏိံ ဝါ–ပြောင်းနှံသဏ္ဌာန် ချုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ [ဝေဏိံ တိ–ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ၊] သင်္ခလိကံ ဝါ–သံကွင်းဆက်သဏ္ဌာန် ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ကရောန္တိ–နှ်၏၊) ဧဝမာဒိ–ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ချုပ်မှုသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပကတိသူစိကမ္မမေဝ–ပကတိအပ်ချုပ်မှုသည်သာ၊ (ရိုးရိုးအပ်ချုပ်မှုသည်သာ၊) ဝဋ္ဋတိ၊

ဝလယမိဝ ဥက္ကိရိတွာ။ ။ ကြိုးချည်ဖို့နေရာ၌ လက်ကောက် သေးသေးကဲ့သို့ အရေးအကြောင်းကလေး အထက်၌ ပေါ်ထင်စေ၍၊ [ဥက္ကိရိတွာတိ–ဥဋ္ဌာပေတွာ (အထက်၌တက်စေ၍)။ ဝိမတိ၌ကား၊" နိန္နံ ဥန္နတံဝါ ကတွာ"ဟု ဆိုသည်၊ နိမ့် (ချိုင့်)၍ သော်လည်းနေစေ, အပေါ်၌ မောက်၍သော်လည်း နေစေ–ဟူလို။ [ဤစကားဖြင့် "လေခါမအပ်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဤမဏ္ဍလ၌ကား "လေခါအပ်ပါ၏" ဟုသိစေ၏။]

နာနာသုတ္တကေဟိ။ ။ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ၊ ဣဒဥ္စ–ဤနာနာသုတ္တကေဟိဟူသော စကားကိုလည်း ၊ တထာ ကရောန္တာနံ ကရဏပ္ပကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ=ထိုကဲ့သို့ ပြုသူတို့၏ ပြုပုံနည်းအပြားကိုပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်၏၊ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေနပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော သတပဒိ သဏ္ဌာန်စသော အပြားအားဖြင့်) သိဗ္ဗိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ပဋ္ဋမုခေ။ ။ ပဋ္ဋကောဋိယံ၊ ဒွိန္နံ ပဋ္ဋာနံ သယံဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဇတံ ဝုတ္တံ၊ [သင်္ကန်းကို ၅ခန်း စသည်ဖြတ်ပြီးနောက်, ထိုအပြတ်ခြင်း ဆက်စပ်ရာ ဌာနကိုရည်ရွယ်၍ "ပဋ္ဋမုခေ" ဟု ဆိုသည်။]

ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋကဉ္စ–ကမ္ဗတ်သီးတပ်ရာ အပေါ်လွှာကိုလည်းကောင်း၊ [အနားပတ်သီးတပ်ရာ အိမ်–ဟူလို၊] ပါသက ပဋ္ဋကဉ္စ–ကမ္ဗတ်ကွင်းတပ်ရာအပေါ်လွှာကိုလည်းကောင်း၊ [အနားပတ်ကွင်းတပ်ရာအိမ်–ဟူလို၊] အဋ္ဌကောဏမ္ပိ–ရှစ်ထောင့်ကိုလည်းကောင်း၊ သောဠသကောဏမ္ပိ–လည်းကောင်း၊ ကရောန္တိ၊ တတ္ထ–ထိုအလွှာတို့၌၊ အဂ္ဃိယဂယမုဂ္ဂရာဒီနိ–စေတီပုံ, ချွန်းပုံ, ဝါးရင်းတုတ်ပုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿေန္တိ–နိ၏၊ ကက္ကဋက္ခီနိ– ပုစွန်မျက်လုံးပုံတို့ကို၊ ဥက္ကိရန္တိ–ပေါ်ထွက်စေကြကုန်၏၊ သဗ္ဗံ–သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ စတုကောဏမေဝ– ၄ ထောင့် အလွှာသည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ကောဏသုတ္တပိဠကာ စ–ကမ္ဗတ်သီးအိမ် ကမ္ဗတ်ကွင်းအိမ်၏ အထောင့်တို့မှ ထွက်သောချည်အဖုတို့သည်လည်း၊ ဝါ–ကမ္ဗည်သီးအိမ် ကမ္ဗတ်ကွင်းအိမ်၏ အထောင့်တို့မှ ထွက်သောချည်, ထွက်သောအဖုတို့သည်လည်း၊ စီဝရေ–ကို၊ ရတ္တေ–ဆိုးအပ်ပြီးသော်၊ ဒုဝိညေယျရူပါ–မသိအပ်သော သဘောရှိကုန်သည်၊ ဝါ–မထင်ရှားသောသဘောရှိကုန်သည်၊ (သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဝဋ္ဋန္တိ–နိ၏၊ ကဉ္ဇိကပိဋ္ဌခလိအာဒီသု–ဆန်ပုံးရည်, မုန့်ညက်ရည်, ကစီရည်အစရှိသည်တို့၌၊ စီဝရံ–ကို၊ ပက္ခိပိတုံ–ထည့်ခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ [သင်္ကန်းတောင့်တောင့်ကလေးနေအောင် မထည့်ရ–ဟူလို။] ပန–အနွယကား၊ စီဝရကမ္မကာလေ–သင်္ကန်းချုပ်မှုကိုပြုရာအခါ၌၊ ဟတ္ထမလသုစိမလာဒီနံ–လက်အညစ်အကြေး, အပ်အညစ်အကြေး အစရှိသည်တို့ကို၊ ဓောဝနတ္ထံ–ဖွပ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ကိလိဋ္ဌကာလေ–ညစ်နွမ်းရာအခါ၌၊ ဓောဝနတ္ထံစ–ငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂန္ဓံဝါ–နံ့သာကိုလည်းကောင်း၊ လာခံဝါ–ချိပ်ရည်ကိုလည်းကောင်း၊ တေလံဝါ–

အဂ္ဃိယဂယမုဂ္ဂရာဒီနိ။ ။ အဂ္ဃိယံ နာမ–စေတီယသဏ္ဌာနေန (အရင်းတုတ်အဖျားသေး) သိဗ္ဗနံ၊ မူလေ တနုကံ (အရင်းသေး) အဂ္ဂေ မဟန္တံ (အဖျားတုတ်)ကတွာ ဂဒါကာရေန သိဗ္ဗနံ ဂယာ၊ မူလေစ အဂ္ဂေစ ကေသဒီသံကတွာ မုဂ္ဂရာကာရေန (ဝါးရင်းတုတ်သဏ္ဌာန်ဖြင့်) သိဗ္ဗနံ မုဂ္ဂရော။["ဆောက်ပုတ်" ဟု မပေးနှင့်။]

ကက္ကဋက္ခီနိ။ ။ ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋ ပါသကပဋ္ဋာနံ အန္တေ (အဆုံး၌) ပါဠိဗန္ဓ ကတွာ (အစဉ်အတန်းအားဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်ကို ပြု၍) ကက္ကဋာနံ အက္ခိသဏ္ဌာနံ (ပုစွန်မျက်စိသဏ္ဌာန်ရှိသောအပေါ်၌ ပြူး၍ထွက်နေသော အသီးကလေးကို) ဥဋ္ဌာပေန္တိ။

ကောဏသုတ္တပိဠကာ။ ။ ဂဏ္ဌိကပါသကပဋ္ဋာနံ ကောဏေဟိ နိဟတသုတ္တာနံ ကောဋိယော–ကမ္ဗတ်သီး, ကမ္ဗတ်ကွင်းအလွှာ (အိမ်တို့) ၏ အထောင့်တို့မှ ထုပ်အပ်သော ချည်မျှင်အစွန်းများ၊ ဣတိတိသုဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ ထိုချည်မျှင်များကို မထင်ရှားအောင် တစ်ကြိမ်(တစ်ပတ်) မျှ ထုံး၍သော်လည်းထားပါ၊ သို့မဟုတ်–ထိုချည်မျှင်ကို ပြန်၍သော်လည်း ချုပ်ပါ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၌ ကား "ကောဏသုတ္တ တစ်ခု, ပိဠက (အဖု) တစ်ခု" ခွဲ၍ဆိုသည်၊ ထိုနည်းအလို ပိဠကကို ဖြတ်၍ပစ်မှ မထင်ရှားဘဲ ရှိမည်။

ဆိကို လည်းကောင်း၊ ရဇနေ–ဆိုးရည်၌၊ ပက္ခိပိတုံ–ၾသ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ [သက်န်း၌ မွှေးအောင် လည်းကောင်း, နီနီရဲရဲရှိအောင် လည်းကောင်း, အရောင်စိုအောင် လည်းကောင်း၊ ဆိုးရည်၌ နံ့သာစသည်မထည့်ရ။]

စီဝရံ–ကို၊ ရဇိတွာ–ဆိုးပြီး၍၊ သခေ်န ဝါ–ခရုသင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မဏိနာ ဝါ– မသာရကန် အစရှိသောကျောက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊[မဏိနာ–မသာရဂလ္လာဒိပါသာဏေန၊] ယေန ကေနစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောဝတ္ထုဖြင့်၊ န ဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ–မပွတ်တိုက်ရာ၊ [အရောင်ထွက်လာအောင် ခရုသင်းစသည်ဖြင့် မပွတ်တိုက်ရ၊] ဘူမိယံ–၌၊ ဇာဏုကာနိ–ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့ကို၊ နိဟ ≫–ထောက်၍၊ (တစ်နည်း) ဇာဏုကာနိ နိဟ ≫–ဒူးထောက်၍၊ ဟတ္ထေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ဒေါဏိယမ္ပိ–ဆိုးရည်ကျင်း၌လည်း၊ န ဃံသိတဗ္ဗံ–မပုတ်ခတ်ရာ၊ ဝါ–မဆောင့်ရာ၊ [သင်္ကန်းနာမည်စိုး၍ ထိုကဲ့သို့ ပြင်းထန်စွာ တဖြန်းဖြန်းမြည်အောင် မပုတ်ခတ်ရ။] ပန–အနွယကား၊ ဒေါဏိယံဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ဖလကေဝါ–သင်္ကန်းဆိုးရာ ပျဉ်ချပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ထပေတွာ–၍၊ အန္တေ–အစွန်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ–တစ်ယောက် ယောက်ကိုကိုင်စေ၍၊ ဟတ္ထေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပဟရိတုံ–ၾသ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [ဆိုးရည်အတွင်းဝင်အောင် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြစ်၍ ထိုပုတ်ခတ်ခြင်းၾသ အပ်၏၊] တမ္ပိ–ထိုပုတ်ခတ်ခြင်းကိုလည်း၊ မုဋ္ဌိနာ–လက်ဆုပ်ဖြင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ–မပြုရာ။

ပန–ဆက်၊ ပေါရာဏကတ္ထေရာ–ရှေး၌ဖြစ်သော ထေရ်တို့သည်၊ ဒေါဏိယမ္ပိ–၌လည်းနေ့ထပေသုံ–မထားကြကုန်၊ [ဒေါဏိနှင့်သင်္ကန်းပွတ်မိဖန်များလျှင် သင်္ကန်းအသားနာမည်စိုး၍ မထားကြကုန်၊] ဧကော–တစ်ပါးသည်၊ ဝါ–က၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ အပရော–အခြားတစ်ပါးသည်၊ ဝါ–က၊ ဟတ္ထေ–လက်တစ်ဖက်ပေါ်၌၊ ကတွာ– ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍၊ ဟတ္ထေန–အခြားလက်တစ်ဖက်ဖြင့်၊ ပဟရတိ–ပုတ်၏၊ စီဝရဿ–၏၊ ကဏ္ဏသုတ္တကံ–သင်္ကန်းအနားချည်သည်၊ နဝဋ္ဋတိ၊ ရဇိတကာလေ–ဆိုးအပ်ပြီးရာအခါ၌၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ–ဖြတ်ရာ၏၊ [သင်္ကန်းအနား၌တွဲလျားကျနေသောချည်စကိုဖြတ်ရမည်။] ပန–ဆက်၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ကဏ္ဏသုတ္တကန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ယံ(ကဏ္ဏသုတ္တကံ)–ကို၊ အနုညာတံ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုသင်္ကန်းအနားချည်ကို၊ ရဇနကာလေ–ဆိုးရာအခါ၌၊ လဂ္ဂနတ္ထာယ–ချိတ်ဆွဲထားခြင်းအကျိုးၾသ၊ အနုဝါတေ–အလျား၌၊ ပါသကံ–ကွင်းကို၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ–ဖွဲ့ချည်ရာ၏၊ [ရဇနကာလေ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ–ဆိုးတုန်းအခါဖွဲ့ချည်ရာ၏၊ သေသကာလေ(မဆိုးရာအခါ၌၊) မောစေတွာ ထပေတဗ္ဗံ (ဖြုတ်ထားရာ၏)] ဂဏ္ဌိကေပိ–ကမ္ပတ်သီး၌လည်း၊ [ဒန္တမယာဒိ ဂဏ္ဌိကေ၊] သောဘာကရဏတ္ထံ–တင့်တယ်မှုကိုပြုခြင်းအကျိုးၾသ၊ လေခါဝါ– သည်လည်းကောင်း၊

ပိဋ္ဌကာဝါ-အဖုံသည် လည်းကောင်း၊ နဝဋ္ဌတိ၊ [ဖိနှံ့ ဖိနှံ့ ကတွာ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပိဋ္ဌကာ-အပြောက်အပြောက် ထစေအပ်သောအဖုံတို့၊] နာသေတွာ-ဖျက်ဆီးပြီး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-(သက်နိုးကို) သုံးစွဲရာ၏။

ပတ္တေဝါ-သပိတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ထာလကေဝါ-ခွက်၌သော်လည်းကောင်း၊ အာရဂ္ဂေန-ဆောက်ဖျားဖြင့်၊လေခံ-ကို၊ကရောန္တိ-နိ၏၊ အန္တောဝါ-အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဝါ-၌လည်းကောင်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ မဏိဝဏ္ဏံ-မြည်အဆင်း ရှိသည်ကို၊ [ပြောင်လက်သော အဆင်းရှိသည်ကို၊] ကရိဿာမ-နိအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဘမံ-ပွတ်သို့၊ အာရောပေတွာ-၍၊ မဇ္ဇိတွာ-ပွတ်တိုက်၍ (ပွတ်ခံ၍၊) ပစန္တိ-ဖုတ်ကြကုန်၏၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယကား၊ တေလဝဏ္ဏော-ဆီကြည်အရောင်ညိုမှောင်သော အဆင်းရှိသောသပိတ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပတ္တမဏ္ဍလေ-သပိတ်အောက်ခံအပိုင်း၌၊ [တိပုသီသာဒိမယေ-ခဲဖြူ ခဲမည်း စသည်ဖြင့်ပြုအပ်သော၊ ပတ္တမဏ္ဍလေ-ယခုခေတ်သပိတ်ခြေပင်တည်း၊] ဘိတ္တိကမ္မံ-နံရံ၌အပြေအပြစ် ပြုမှုသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယကား၊ မကရဒန္တကံ-မကန်းသွားသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [သပိတ်ခြေ၌ အရုပ်အမျိုးမျိုး နှင့်ပန်းပြောက်စသည်မပြုရ၊ သပိတ်လျှောမကျအောင် အထက်အောက်၌ မကန်း သွားသဏ္ဌာန် (ခွေးသွားစိတ်) ရှိသော သပိတ်ခြေကိုကား ပြုကောင်း၏၊] ဓမကရဏာဆတ္တကသဿ-ဓမကရိဏ်၏ ထီးနှင့်တူသော အထက်ပိုင်း၏၊ ဥပရိဝါ-အထက်၌လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာဝါ-၌လည်းကောင်း၊ ဓမကရဏာကုစ္ဆိယံဝါ-ဓမကရိဏ်၏ ဝမ်း၌လည်းကောင်း၊ လေခါ-အရေးအသားသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အနွယကား၊ အဿ-ထိုဓမကရိဏ်၏၊ ဆတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ-ထီး၏မျက်နှာရစ်၌၊ လေခါ-သည်၊ ဝဋ္ဋတိ။

ကာယဗန္ဓနဿ-ခါးပန်းကြိုး၏၊ သောတနုဝတ္တံ-တင့်တယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တဟိံ တဟိံ-ထိုထို အရပ်၌၊ ဒိဂုဏံ-၂ ထပ်သော၊ သုတ္တံ-ကို၊ ကောဋ္ဋေန္တိ-ခတ်ကြကုန်၏၊ ဝါ-ရက်ကြကုန်၏၊ [ရှေးက "ကျစ်ကြကုန်၏" ဟု ပေးကြ၏၊ ကြိုးကျစ်သလိုမဟုတ်၍မသင့်၊] ကက္ကဋစ္ဆိနိ-ပုစွန်မျက်လုံးသဏ္ဌာန်တို့ကို၊ ဥဋ္ဌာပေန္တိ-ထစေကြကုန်၏၊

ဓမ၊ ၎ပ၊ ဆတ္တကဿ။ ။"ဓမ္မတိ-မှုတ်၍၊ ကရောတိ-အသံပြုတတ်၏"နှင့်အညီ ပဝါရေစစ် မဟုတ်သော လက်ဖြင့် အပေါ်အပေါက်ကို ပိတ်၍ စစ်ရသော ရေစစ်ကို မှု-ဟု အသံပြုတတ်သောကြောင့် "ဓမကရဏ (ဓမကရိဏ်)"ဟု ခေါ်၏၊ ထို၏အထက်ပိုင်း၌ ထီးသဏ္ဌာန် ရှိသော အရပ်ကို "ဆတ္တံ ဝိယာတိ ဆတ္တကံ" ဟုပြု၍ "ဓမကရဏာဆတ္တက" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုထီး၏ အထက်ထိပ်၌လည်းကောင်း, အောက်ဘက်၌လည်းကောင်း, ထီး၏ အောက်ကျသော ဝမ်းဘက်၌လည်းကောင်း လေခါမအပ်၊ ထိုထိပ်နှင့် အောက်ဘက်၏အကြားရှိ ပတ်လည်အရပ်ကို "မုခဝဋ္ဋိ"ဟုခေါ်၏၊ ထို၌ကား လေခါအပ်၏။

ဝါ–ပေါ်ထွက်စေကြကုန်၏၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–အန္တယကား၊ ဥဘောသု–န်သော၊ အန္တေသု–အစွန်တို့၌၊ [ခါးပန်းကြိုးပြား၏အစွန်တို့၌။] ဒသာမုခဿ– အမြိတ်အဆာ၏ အရင်းပိုင်း အစ၏၊ ထိရဘာဝါယ–ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဒိဂုဏံ–၂ ထပ်၊ ကောဋ္ဋေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ခါးပန်းကြိုးအပြား၏ ဘေး၌ထွက်သော ၂ ကြိုးကို "ဒသာ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုဒသာ၏ အရင်းပိုင်းအစကို "ဒသာမုခ" ဟု ခေါ်သည်။] ပန–အန္တယကား၊ ဒသာမုခေ–အမြိတ်အဆာ၏ အရင်းပိုင်း အစ၌၊ ဃဋ္ဋကံဝါ–အိုးငယ်သဏ္ဍာန်မူလည်းဖြစ်သော၊ မကရမုခံဝါ–မကန်းပါးစပ်သဏ္ဍာန်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဒေဍုဘသီသံ ဝါ–ရေမြွေ၏ ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဝိကာရရူပံ–ထူးခြားစွာပြုအပ်သော အရုပ်ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ–ခါးပန်းကြိုး၏ ထိုထိုအရပ်၌၊ အစ္ဆိနိ–ဆင့်မျက်စိသဏ္ဍာန်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြ၍လည်းကောင်း၊ [အစ္ဆိ နီတိ–ကုဉ္စရစ္ဆိသဏ္ဍာနာနိ၊ ပုစွန့်မျက်စိသည် အပေါ်၌ ပြူးထွက်၏၊ ဆင့်မျက်စိကား အတွင်းဝင်နေသည်။] မာလာကမ္မလတာကမ္မာဒီနိ–ပန်းပြောက် ပြုမှု, နွယ်ကြောင်း ပြုမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာဝါ–၍လည်းကောင်း၊ ကောဋ္ဋိတကာယဗန္ဓနမ္ပိ–ခတ်အပ်သော ခါးပန်းကြိုးသည်လည်း၊ န ဝဋ္ဋတိ။

ပန–အန္တယကား၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (တန်းတန်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊) မစ္ဆကဏ္ဍကံဝါ– ငါးရိုးသဏ္ဍာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ခဇ္ဇူရိပတ္တကံဝါ–သင်ပေါင်းရွက်သဏ္ဍာန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မဋ္ဌပဋ္ဋကံဝါ–ချောသောအပြားကို သော်လည်းကောင်း၊ ကတွာ–၍၊ ကောဋ္ဋိတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကာယဗန္ဓနဿ–၏၊ ဒသာ – အမြိတ်အဆာသည်၊ ဧကာ–တစ်ချောင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဒွေ–၂ ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဿော–လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိပိ– ၄ ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ [အဆာကြိုးသည် ၄ ချောင်းအထိအပ်၏–ဟူလို။] တတော–ထို ၄ချောင်းထက်၊ ပရံ–အလွန်၊ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ [ဒသာကိုငဲ့၍ "န ဝဋ္ဋတိ" ဟု ရှိလျှင်ကောင်းသည်၊] ရဇ္ဇုက ကာယဗန္ဓနံ–ကြိုးခါးပန်းကြိုးသည်၊ ဧကမေဝ–ကြိုးတစ်ချောင်းတည်းသာလျှင်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပါမင်္ဂသဏ္ဍာနံ–ဆောက်လုံးသဏ္ဍာန်ကြိုးသည်၊ ဧကမ္ပိ–တစ်ချောင်းသည်လည်း၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဒသာ ပန–သည်ကား၊ ပါမင်္ဂသဏ္ဍာနာပိ–ဆောက်လုံးသဏ္ဍာန်ရှိသော အဆာသည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဗဟုရဇ္ဇုကေ–များစွာသော ကြိုးငယ်တို့ကို၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ–၍၊ ဧကေန–ကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့်၊ နိရန္တရံ–အကြားမရှိအောင်၊ ဝေဌေတွာ–ရစ်ပတ်၍၊ ကတံ– ပြုအပ်သော ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗဟုရဇ္ဇုကန္တိ–ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ– မဆိုထိုက်၊ တံ– ထို ခါးပန်းကြိုးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ကြိုး တစ်ချောင်းတည်းဖြင့် အပေါ်က

ရစ်ပတ်၍ထားသောကြောင့် "အမျှား၊" ဟု မဆိုထိုက်–ဟူလို။] ကာယဗန္ဓနဝိဓေ– ခါးပန်းဖိဋ္ဌ၊ ဝါ–ခါးပန်းသီး၌၊ အဋ္ဌမင်္ဂလာဒိကံ–ရှစ်ပါးသော မင်္ဂလာရုပ်အစရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ ဝိကာရရူပံ–ထူးခြားစွာ ပြုအပ်သော အရုပ်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါမတ္တံ– အပိုင်းအခြားအရေးမျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [ဥဘောသုကောဋီသု ကတ္တဗ္ဗပရိစ္ဆေဒရာဇိကမတ္တံ–ခါးပန်းသီ၏ ၂ ဖက်အစွန်းတို့၌ ပြုထိုက်သောအရေးမျှ၊] ဝိဓကေသု – ခါးပန်းဖိ၏၊ ဝါ – ခါးပန်းသီး၏၊ ဥဘောသု – ၂ ဖက်ကုန်သော၊ အန္တေသု – တို့၌၊ ထိရကရဏတ္ထာယ – ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဃဋကံ– အိုးငယ်သဏ္ဌာန်ကို၊ ကရောန္တိ၊ အယမ္ပိ– ဤ အိုးငယ်သဏ္ဌာန် ပြုခြင်းသည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ။

အဉ္ဇနိယံ–မျက်စဉ်းကျည်၌၊ [မျက်စဉ်းထည့်ရန် ဘူး၌–ဟူလို၊] ဣတ္ထိပုရိသ စတုပ္ပဒသကုနရူပံ ဝါ–မိန်းမရုပ်, ယောကျ်ားရုပ်, အခြေ ၄ချောင်းရှိသော သားကောင် ရုပ်, ငှက်ရုပ်မှုလည်းဖြစ်သော၊ မာလာကမ္မ၊ ပေ၊ ဘေဒံ ဝါ–ပြုအပ်သော ပန်းပြောက်, ပြုအပ်သောနွယ်ချောင်း, မကန်းသွားသဏ္ဌာန်, နွားကျင်ငယ်ကောက် သဏ္ဌာန်, လ ထက်ဝက်သဏ္ဌာန် အစရှိသော အပြားရှိသည် မှုလည်းဖြစ်သော၊ ဝိကာရရူပံ– သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဃံသိတ္ဝာဝါ–ပွတ်ဖျက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ–ဖြတ် တောက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ရစ်အပ်သော်၊ န ပညာယတိ–မထင်ရှား၊ တထာ–ထိုမထင်ရှားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝေဌေတွာဝါ–ရစ်ပတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗာ– သုံးစွဲထိုက်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ဝဠဉ္ဇေတဗ္ဗော" ဟု ရှိ၏၊ အဉ္ဇနိထောက်၍ ဣတ္ထိလိင် သာ ကောင်းသည်။] ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ [ဝဋ္ဋတိ–၌ကြိယာဝိသေသနစပ်၊ တချို့စာ၌ "ဥဇုကာယေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်ဖြစ်သော" ဟု ရှိ၏၊ အဉ္ဇနီ–၌၊

ကာယဗန္ဓန ဝိဓေ။ ။ခါးပန်းသီးကို "ဝိဓ" ဟု ခေါ်သည်၊ အလယ်၌ အပေါက် ဖောက်အပ်သော ကြောင့် "ဝိဇ္ဈတေတိ ဝိဓော" ဟု ပြု၊ ပါသန္တေဒသာမူလေ (ကွင်းဟူသော အဆုံးအရပ်, အမြိတ်ကြိုး၏ အရင်းအရပ်၌) တဿ ထိရဘာဝတ္ထံ (ထို ခါးပန်းကြိုးခိုင်အောင်) ကတ္တဗ္ဗေ ဒန္တဝိသာဏာဒိမယေ။ [ယခုအခါ၌ ဒသာမူလဝယ် ခါးပန်းသီးမတပ်ကြတော့။]

အဋ္ဌမင်္ဂလာဒိကံ ။ ။ သင်္ခ, စက္က (လှည်းဘီး), ပုဏ္ဏကုမ္ဘ (ရေပြည့်အိုး), ဂယာ (ချွန်းဖြောင့်), သိရိဝစ္ဆ (အသရေရှိ နွားငယ်), အင်္ကုသ (ချွန်းကောက်), ဓဇ, သောဝတ္ထိက (လည်ရေး ၃ ဆင့်)၊ ဤရှစ်ပါးကို "အဋ္ဌမင်္ဂလ" ဟု ခေါ်သည်။

တုလျာဓိကရဏာဝိသေသနစပ်၊] စတုရံသာဝါ– ၄ မြောင့်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပေ၊ အဋ္ဌနိ–မျက်စဉ်းကျည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အသာ–ထိုမျက်စဉ်းကျည်၏၊ ဟေဋ္ဌတောပိ–အောက်၌လည်း၊ ဒွေ ဝါ– ၂ ခုသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဿော ဝါ–နိ်သော၊ ဝဋ္ဋလေခါယော–လုံးသော အရေးတို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ အသာ–ထိုမျက်စဉ်းကျည်၏၊ ဂီဝါယမ္ပိ–လည်ပင်း၌လည်း၊ ပိဓာနက ဗန္ဓနတ္ထံ–ဘူးပိတ်ကိုဖွဲ့ချည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကာ–သော၊ ဝဋ္ဋလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အဋ္ဌနိသလာကာယပိ–မျက်စဉ်းတံ၌လည်း၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ–အဆင်း၏ ပြေပြစ်ညက်ညော ချောမောအောင်ပြုမှုသည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ အဋ္ဌနိထဝိကာယမ္ပိ–မျက်စဉ်းကျည်အိတ်၌လည်း၊ ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ နာနာဝဏ္ဏေန–အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ–သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ကုဉ္စိကာ ကောသကေပိ–သံကောက်အိတ်၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော–ဤနည်းပင်တည်း၊ ကုဉ္စိကာယ–သံကောက်၌၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ–သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ သိပါဋိကာယံ–ပဲခွပ်စသော ဘဏ္ဍာထည့်ရာအိတ်၌၊ တထာ–ထို့အတူတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအိတ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ–သော၊ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေန–တစ်မျိုးသော အဆင်းရှိသောချည်ဖြင့်၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အိတ်ကို၊ သိဗ္ဗိတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

အာရကဏ္ဍကေပိ–ပေ စသည်ကို ပြပြင်ခြင်းငှာ ဦးချွန်းဓားငယ်၌လည်း၊ [ပေါတ္ထကာဒိ အဘိသင်္ခရဏတ္ထံ ကဏော ဒီဃမုခသတ္ထကေ။] ဝဋ္ဋမဏိကံ ဝါ–ရွဲလုံးသဏ္ဌာန်မူလည်းဖြစ်သော၊ [ဝဋ္ဋံဝ ကတွာ အဂ္ဂကောဋိယံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပုပ္ဖုလ်။] အညံ ဝါ–မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ–ပြေပြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–အနွယကား၊ .ဂီဝါယံ–၌၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ပိပ္ဖလိကေပိ–တစ်စုံတစ်ခုကို ဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်၌လည်း၊ မဏိကံ ဝါ–ရွဲလုံးသဏ္ဌာန် မူလည်းဖြစ်သော၊ [ဧကာ ဝဋ္ဋမဏိ (ရွဲလုံး)၊] ပိဠကံ ဝါ–အဖုမူလည်းဖြစ်သော၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုံသဏ္ဌာန်ကို၊ [သာသပမတ္တိကာ မုတ္တရာဇိသဒိသာ ဗဟုဝဋ္ဋလေခါ= မုန်ညင်းစေ့ ပမာဏရှိ၍ ပုလဲအရေးနှင့် တူသော များစွာသော လုံးသောအရေး၊] ဥဋ္ဌာပေတုံ–ထစေခြင်းငှာ၊ ဝါ–ထင်စေခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဒဏ္ဍကေ–မျက်စဉ်းတုတ်တံ၌၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ န ခစ္ဆေဒနံ–လက်သည်းဖြတ်ကြောင်းဓားကို၊ ဝါ–လက်သည်းလှီး ဓားကို၊ ဝလိတကံယေဝ–အတွန့် ရှိသည်ကိုသာလျှင်၊ [မဇ္ဈေ ဝလိ ဥဋ္ဌာပေတွာ၊] ကရောန္တိ–ပြုကြကုန်၏၊ တသ္မာ, တံ–ထို အတွန့်ရှိသော ဓားငယ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏။

ဥတ္တရာရဏိယံဝါ–အပေါ်ပွတ်ကျည်၌လည်းကောင်း၊ အဓရာရဏိယံဝါ–အောက်ပွတ်ခုံ၌လည်းကောင်း၊ အရဏိမနုကေဝါ– ပွတ်နှိပ်လေးငယ်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိပေလ္လနဒဏ္ဍကေဝါ–အထက်၌ နှိပ်ကြောင်းတုတ်၌လည်းကောင်း၊ မာလာကမ္မာဒိကံ–ပြုအပ်သော ပန်းပြောက်အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–ပြေပြစ်ညက်ညောသော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပေလ္လနဒဏ္ဍကဿ–နှိပ်ကြောင်းတုတ်၏၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ မဏ္ဍလံ– အပေါက်ဝိုင်းသည်၊ ဟောတိ– ရှိ၏၊ [ဥတ္တရာရဏိယာ– ကို၊ ပဝေသနတ္ထံ အာဟတမဏ္ဍလံ (ဖောက်အပ်သော အပေါက်ဝိုင်း)။] တတ္ထ– ထို အပေါက်ဝိုင်း၌၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါမတ္တံ–အပိုင်းအခြား အရေးမျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ သူစိသဏ္ဌာသံ–အပ်ညှပ်ကို၊ ကရောန္တိ၊ ယေန–အကြင်အပ်ညှပ်ဖြင့်၊ သူစိ–ကို၊ ဍံသာပေတွာ–ကိုက်စေ၍၊ ဝါ–ညှပ်၍၊ ယံသန္တိ– ပွတ်တိုက်ကြကုန်၏၊ [သံချေး တက်နေသည်ကို ပွတ်ကုန်၏] တတ္ထ–ထိုအပ်ညှပ်၌၊ မကရမုခါဒိကံ–မကန်းနှုတ်ခမ်း သဏ္ဌာန်အစရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ, ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန– အနွယကား၊ သူစိဍံသနတ္ထံ–အပ်ကို ကိုက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မုခမတ္တံ–ပါးစပ်မျှသည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုပါးစပ်မျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဝါသိယမ္ပိ–တံပူဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်၌လည်း၊ [“ဝါသိ–ပဲခွပ်”ဟု ပေးလေ့ရှိသော်လည်း ထောမနိမိတ်၌ “ကုဋ္ဌာရဘေဒ–ဓားအထူး” ဟုဖွင့်၏၊] ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ ပေ၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ ကပ္ပိယလောဟေန–အပ်သော ကြေးနီဖြင့်၊ [“ကပ္ပိယ”ပုဒ်ပါသောကြောင့် သံဘဏ္ဍာ၌ အပ်–မအပ် စဉ်းစားဖို့မလို၊ ကြေးဘဏ္ဍာအတွက်သာ စဉ်းစားဖို့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကြေးနီ”ဟု ပေးသည်၊] ဥဘောသု–၂ ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသုဝါ–နံဘေးတို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ (ဧကပဿေဝါ–နံဘေးတစ်ဖက်၌သော်လည်းကောင်း၊) စတုရံသံ ဝါ–၄ ထောင့်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌံသံဝါ–လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိတုံ–ဖွဲ့တုပ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ကတ္တရဒဏ္ဍေပိ–တောင်ဝှေး၌လည်း၊ ပေ၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဧကာဝါ–တစ်ခု သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ–ကုန်သော၊ ဝဋ္ဋလေခါ–လုံးသော အရေးတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ အဟိစ္ဆတ္တက မကုဠမတ္တဋ္ဌ–မှိုငုံသဏ္ဌာန်မျှသည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ကတ္တရယဋ္ဌိကောဋိယံ ကတအယောဝလယာနိပိ–ပြုအပ်သော သံကွင်းတို့သည် လည်း၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဟုဋီကာအပိုဆိုသည်။] တေလဘာဇနေသု–ဆီအိုး ဆီဘူးတို့တွင်၊

ဥဘောသု ဝါ ပဿေသု။ ။ဧကပဿေဝါတိ ဝတ္တဗ္ဗေ၊ ဥဘောသုဝါဟုဝါ–ပါသောကြောင့် ထိုဝါဖြင့် ဧကပဿေဝါဟု ဆည်းပါ–ဟူလို၊ ဝါသဒ္ဒေန ဥဘောသု ကောဋီသု (၂ ဖက်အစွန်းတို့၌) ဒဏ္ဍကောဋီနံ အစလနတ္ထံ ဗန္ဓိတုံတိ အတ္ထော၊– (ဝိမတိ)။

ဝိသာဏေဝါ–သားချိုဆီဘူး၌လည်းကောင်း၊ နာဠိယံဝါ–ဆီကျည်တောက်၌လည်းကောင်း၊ အလာဗုကေဝါ–ဘူးသီးဆီဘူး၌လည်းကောင်း၊ အာမဏ္ဍသာရကေဝါ–သျှစ်သျှားသီးမှုန့်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဆီဘူး၌ လည်းကောင်း၊ [အာမလကာနိ ပိသိတွာ တေန ကက္ကေန (ထိုသျှစ်သျှားစေ့ အမှုန့်ဖြင့်) ကတဘာဇနေ၊ ထိုဘူး၌ ဆီထည့်ထားလျှင် အေးအေးမြမြ ရှိ၏၊ (ဝိမတိ)၊] ဣတ္ထိရူပံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပုရိသရူပဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ–၍၊ အဝသေသံ–သော၊ သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ–ပြေပြစ်ညက်ညောအောင် ပြုအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ။

မဉ္စပီဌေ–ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်လည်းကောင်း၊ [ဣတိ–ဤစပ်] ဘိသိဗိမ္ဗောဟနေ–ဘုံလျှို, ခေါင်းအုံးလည်းကောင်း၊ ဘူမတ္ထရဏေ–မြေအခင်းလည်းကောင်း၊ ပါဒပုဉ္ဆနေ–ခြေသုတ်ပဝါလည်းကောင်း၊ စက္ခုမနဘိသိယာ–စကြ်ုလမ်း၌ ခင်းအပ်သော ဘုံလျှို လည်းကောင်း၊ သမ္မုဉ္ဇနိယံ–တံမြက်စည်းလည်းကောင်း၊ ကစဝရဆဍ္ဍနကေ–အမှိုက်စွန့်ကြောင်း တောင်းလည်းကောင်း၊ ရဇနဒေါဏိကာယ–ဆိုးရည်ထည့်ရာ ဇလားလည်းကောင်း၊ ပါနီယဥဠုင်္ကေ–သောက်ရေမှုတ်လည်းကောင်း၊ ပါနီယဃဋေ–သောက်ရေအိုးလည်းကောင်း၊ ["ပါနီယဃဋေ" ပါဌ်ဖြင့် "ကုဏ္ဍိကာသရကေပိ (ရေကရား ရေတကောင်းဟူသော အိုးငယ်တို့ကိုလည်း၊) သင်္ဂဏှာတိ၊] ပါဒကထလိကာယ–ခြေပွတ်အိုးခြမ်းလည်းကောင်း၊ ဖလကပီဌကေ–ပျဉ်ချပ် အင်းပျဉ် လည်းကောင်း၊ ဝလယာဓာရကေ – လက်ကောက် သပိတ်ခြေလည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍာဓာရကေ–လုံတံ သပိတ်ခြေလည်းကောင်း၊ ပတ္တာပိဓာနေ–သပိတ်ဖုံးလည်းကောင်း၊ တာလဝဏ္ဍေ–ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းလည်းကောင်း၊ ဗီဇနေ–၄ထောင့်ယပ်လည်းကောင်း၊ [ဗီဇနေတိ–စတုရဿဗီဇနေ၊ ရဿသဒ္ဒါ အထောင့်ဟော၊] ဣတိ–ဤသို့၊ ဧတေသု– ဤဘဏ္ဍာတို့၌၊ သဗ္ဗံ–သော၊ မာလာကမ္မာဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ–ပန်းပြောက်အစရှိသော အပြေအပြစ် ပြုအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ။

ပန–ကား၊ သေနာသနေ–၌၊ ဒွါရကဝါဋဝါတပါနကဝါဋေသု–တံခါးမ တံခါးရွက်, လေသောက်ပြတင်း တံခါးရွက် အစရှိသည်တို့၌၊ သဗ္ဗရတနမယံ–အလုံးစုံရတနာတို့ဖြင့်ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ–သော်လည်း၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ၊

ဘူမတ္ထရဏေ။ ။စိတ္တကဋသာရကစိတ္တတ္ထရဏာဒိကေ– ဆန်းကြယ်သော သင်ဖြူး, ဆန်းကြယ်သော အခင်းအစရှိသော၊ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ–အပြေအပြစ်အချောပြုအပ်သော (အင်္ဂတေစသည်ကိုင်ထားသော) မြေပေါ်၌၊ အတ္တရိတဗ္ဗအတ္ထရဏေ–ခင်းစရာ အခင်း၌၊ ဤဋီကာ ဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဘူမိ"အရ အချောပြုပြင်ထားသော မြေကို ယူ၊ ကြမ်းပြင်ပေါ်၌ ခင်းစရာ အခင်းများလည်း ဘူမတ္ထရဏပင် မည်၏။

သေနာသနေ-၌၊ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကျောင်းကို၊ အညတြ-၍၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ-တားမြစ်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ အညေသံ-အခြားရဟန်းတို့၏၊ သီမာယ-မဟာသိမ်၌၊ ရာဇဝလ္လဘေဟိ-မင်း၏ အကျွမ်းဝင် ဖြစ်ကုန်သော အလဇ္ဇီရဟန်းတို့သည်၊ ကတသေနာသနံ-ကို၊ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ နာမ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကျောင်းမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ, ယေ-အကြင်အလဇ္ဇီရဟန်းတို့သည်၊ တာဒိသံ-သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ကရောန္တိ-နိ၏၊ တေ-တို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ (ကိံ)၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏၊ သီမာယ-၌၊ သေနာသနံ မာ ကရောထ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ အနာဒိယိတွာ-စကားကို မနာယူမူ၍၊ ကရောန္တိယေဝ- ပြုမြဲပြုကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပုနပိ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ (ကိံ)၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ အကတ္ထ-မပြုပါကုန်လင့်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ-ဥပုသ်ပဝါရဏာတို့၏၊ အန္တရာယံ-ကို၊ မာ အကတ္ထ၊ သာမဂ္ဂိံ-သံဃာ၏ ညီညွတ်မှုကို၊ မာ ဘိန္ဒိတ္ထ-မဖျက်ဆီးပါကုန်လင့်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ သေနာသနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ၊ ကတဋ္ဌာနေ-ပြုအပ်ပြီးအရာ၌၊ (ပြုထားသည့်အတိုင်း)၊ န ဌဿတိ-တည်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ ဗလက္ကာရေန-အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ-အနိုင်အထက်၊ သစေ ကရောန္တိယေဝ- ကုန်အံ့၊ (ဇဝံ သတိ)၊ ယဒါ-၌၊ တေသံ-ထိုကျောင်းရှင်ရဟန်းတို့၏၊ လဇ္ဇိပရိသာ-လဇ္ဇီပရိသတ်သည်၊ ဥဿန္နာ-များလာသည်၊ ဟောတိ၊ စ-များလာရုံသာမကသေး၊ ဓမ္မိကော-တရားရှိသော၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ အထံသို့၊ ပေသေတဗ္ဗံ-စေလွှတ်ရာ၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ရာသနည်း၊) တုမှာကံ-တို့၏၊ အာဝါသံ-ကျောင်းကို၊ ဟရထ-ဆောင်လှည့်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗံ)၊ ယာဝတတိယံ-အောင်၊ ပေသိတေ-စေလွှတ်အပ်သော်၊ သစေ ဟရန္တိ၊ (ဇဝံသတိ) သာဓု-ကောင်း၏၊ နော စေ ဟရန္တိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဌာပေတွာ-ဗောဓိပင်ကိုလည်းကောင်း၊ စေတိယဉ္စ-ကို လည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသသေနာသနာနိ-ကြွင်းသော ကျောင်းတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ-ဖျက်ထိုက်ကုန်၏၊ စခေါ-ထိုသို့ပင် ဖျက်နိုင်ပါသော်လည်း၊ အပရိဘောဂံ-သုံးဆောင်ဖွယ်မဟုတ်သည်ကို၊ ဝါ-သုံးမဖြစ်အောင်၊ ကရောန္တေ ဟိ-ပြုကုန်လျက်၊ နော (ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ)-မဖျက်ထိုက်ကုန်၊

ရာဇဝလ္လဘေဟိ။ ။ ပရနိကာယိကာပိ (ဂိုဏ်းတစ်ပါးသားလည်းဖြစ်ကုန်သော) ဧကနိကာယိကာပိ (ဂိုဏ်းတူသားလည်း ဖြစ်ကုန်သော) ဥပေါသထပဝါရဏာနံ အန္တရာယကရာ အလဇ္ဇိနော ရာဇကုလူပဂါ ဝုစ္စန္တိ။ [ဝိမတိ၌ "ဧကနိကာယိက"မပါ၊ "ဘိန္နလဒ္ဓိက-အယူမတူသူ"ဟုဆို၏။]

ပန–အနွယကား၊ ပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ဆဒနဂေါပါနသိက္ကဋ္ဌကာဒိနိ–အမိုး,အခြင် ရနယ်, ့အုတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ အပနေတွာ– ဖယ်ရှား၍၊ တေသံ–ထိုအလဒ္ဓိရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပေသေတဗ္ဗံ၊ (ကိံ)၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ–သစ်ဝါး အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့ကို၊ ဟရထ–ဆောင်လှည့်ကြကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗံ၊) သစေ ဟရန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒသာဓု–ကောင်း၏၊ နော စေ ဟရန္တိ၊ အထ–ထိုသို့မဆောင်ယူကုန်လသော်၊ တေသု ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေသု–ထို သစ်ဝါးစသော အဆောက်အဦးတို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ ဟိမဝဿဝါတာတပါဒီဟိ– ဆီးနှင်း,မိုး,လေ, နေပူအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပူတိဘူတေသု ဝါ–ပုပ်ကုန်သည့်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ–တို့သည်၊ ဟဋေသု ဝါ–ဆောင်အပ်ကုန်သော် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိနာ–သည်၊ ဒဍေသု ဝါ– လောင်အပ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ သီမသာမိကာ–သိမ်ရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အနုပဝဇ္ဇာ–ကဲ့ရဲ့ယိုက်သော အပြစ်မရှိကုန်၊ တုမှေဟိ–တို့သည်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ့ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ–တို့ကို၊ နာသိတာ–ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ ဂီဝါ–ဘဏ္ဍာစားသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ စောဒေတုံ–ငှာ၊ န လဗ္ဘာ–မရအပ်ကုန်၊ ပန–ဆက်၊ သီမသာမိကေဟိ–န်သော၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ယံ–အကြင်ဖျက်မှုကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုဖျက်မှုသည်၊ သုကတမေဝ– ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (အယံ)–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပါဠိမုတ္တကော–သော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော–တည်း။) ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

၈၆။ ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝါ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ကုဋိကာယ–ကျောင်းငယ်ကို၊ ဘိန္နဒါယ–ဖျက်အပ်ပြီးသော်၊ ဓနိယဿ–အရှင်ဓနိယ၏၊ ပရိဝိတက္ကဥ္စ–ကြံပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ကုဋိကရဏတ္ထာယ–ကျောင်းငယ်ကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဿာဟဥ္စ–အားထုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **အထ ခေါ အာယသ္မတော**တိအာဒိ–ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထိုအထ ခေါ အာယသ္မတော အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **ဒါရုဂဟော ဂဏကော**တိ–ကား၊ ရညော–၏၊

သုကတံမေဝ။ ။အညေသံ သန္တကောပိ (သူများဥစ္စာ ဖြစ်သော်လည်း) အတ္တနော သီမာယ အန္တော (မိမိသိမ်အတွင်း၌) ဝုတ္တဝိဓိနာ ကတံ (အဋ္ဌကထာဆိုအပ်သော အစီအစဉ်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ရှိသော်) သုကတမေဝ၊ (ဘာကြောင့်နည်း...အလဇ္ဇိနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ပဝတ္တိတဗ္ဗတော–အလဇ္ဇီနှိပ်ဖို့ရန်ဖြစ်စေအပ် ပြုအပ်သောကြောင့်တည်း၊–ဝိမတိ။)

ဒါရုဘဏ္ဍကဂါရေ–သစ်ဘဏ္ဍာ ထားရာအိမ်၌၊ [သစ်တို့ကိုထားရာ ဂိုဒေါင်၌–ဟူလို၊ "သစ်တောရုံး"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊] ဒါရုဂေါပကော–သစ်တို့ကိုစောင့်ရှောက် သူသည်၊ ဝါ–သစ်ထိန်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ **ဒေဝဂဟာဒါရူနိ**တိ–ကား၊ ဒေဝေန–ဘုရင်မင်းမြတ်သည်၊ ဂဟိတဒါရူနိ–ယူအပ်သောသစ်တို့သည်၊ ရာဇပရိဂ္ဂဟိတဘူတာနိ–ဘုရင်မင်းမြတ်သည် သိမ်းပိုက် အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒါရူနိ–တို့သည်၊ (အတ္တိ–န်၊) ဣတိအတ္ထော၊ **နဂရပဋိသင်္ခါရိကာနီ**တိ–ကား၊ နဂရဿ–ကို၊ ပဋိသင်္ခါရုပကရဏာနိ–ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အဆောက်အဦဖြစ်ကုန်သော၊ ["ပဋိသင်္ခါရဿ+ဟိတာနိ ပဋိသင်္ခါရိကာနိ" ဟု ဟိတတဒ္ဓိတ်ပြု၊] **အာပဒတ္ထာယ နိက္ခိတ္တာနီ**တိ–ကား၊ အဂ္ဂိဒါဟေနဝါ–မီးလောင်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပုရာဏဘာဝေနဝါ–ဟောင်းနွမ်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိရာဇူပရုန္ဓနာဒိနာဝါ–ရန်သူမင်း၏ ပိတ်ဆို့ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ["ဥပရုန္ဓန"ဟု ရှိ၏၊ ရုဓိဓာတ်သည် ပိတ်ဆို့ခြင်း ဝိုင်းထားခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဖျက်ဆီးခြင်း အနက်တိုင်အောင် ယူသင့်သည်။] ဂေါပုရဋ္ဋာလက ရာဇင္ဂေဟပုရ ဟတ္ထိသာလာဒီနံ– တံခါးမုခ်, ပြအိုးတန်ဆောင်း, နန်းတွင်း, ဆင်တင်းကုပ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိပတ္တိ–ပျက်စီးခြင်းကို၊ အာပဒါတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ဝိပတ္တိနှင့် အာပဒါကို အဘိဓာန်၌ပရိယာယ်ဆို၏၊] တဒတ္ထံ–ပျက်စီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပျက်သော အခါပြင်ဖို့ရာ–ဟူလို။) နိက္ခိတ္တာနိ–ထားအပ်ကုန်သော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆေဒါပေတွာတိ– ကား၊ အတ္တနော– ၏၊ ကုဋိကာယ–ကျောင်းငယ်၏၊ ပမာဏံ–ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ–မှတ်သား၍၊ ကိဉ္စိ–အချို့သစ်ကို၊ အဂ္ဂေ–အဖျား၌လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ–ကို၊ မဇ္ဈေ–၌လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ–ကို၊ မူလေ–အရင်း၌လည်းကောင်း၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ–အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီးကို၊ ကရောန္တော–လျက်၊ ဆေဒါပေသိ– ဖြတ်စေပြီ။ [ခဏ္ဍ၊ အခဏ္ဍ၊ အသဒ္ဒါသည် ဝုမိအနက်ဟော၊ အခဏ္ဍကို "အပိုင်းကြီး"ဟုဆိုသဖြင့် ခဏ္ဍကို "အပိုင်းငယ်"ဟု သိရသည်၊ ခဏ္ဍိကံ၌ ဏိကသည် သွတ္ထ၊ အံကား ကြိယာဝိသေသနတ္ထ။]

ဒေဝေန၊ လေ၊ အတ္တော။ ။ဒေဝေနဖြင့်"ဒေဝေန+ဂဟာနိ ဒေဝဂဟာနိ"ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်ကိုပြ၏၊ ဂဟာနိ၌ "ဂယှိံသုတိ ဂဟာနိ"ဟု ကံဟော အပစ္စည်းကိုပြ၏၊ ရာဇပရိဂ္ဂဟိတ ဘူတာနိဖြင့် "ဒေဝ"အရ လူမင်းတည်းဟူသော သမ္မုတိနတ်ကို ယူပါဟုလည်းကောင်း, ဂဟအရ လည်း သာမညယူခြင်း မဟုတ်၊ ငါ့ဥစ္စာဟု သိမ်းပိုက်ထားခြင်းဟုလည်းကောင်း ပြ၏၊ "ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ"နှင့်အညီ "ပရိဂ္ဂဟ"ဟု လာသမျှ၌ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်အောင် သိမ်းပိုက်ခြင်းကို ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့်ဋီကာ၌ "ရညော သန္တကာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

၈၇။ ဝသုကာရောတိ-ကား၊ တသော ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ **မဂဓမဟာမတ္တောတိ**-ကား၊ မဂဓရဋ္ဌေ-မဂဓတိုင်း၌၊ မဟာမတ္တော-အမတ်ကြီးသည်၊ မဟတိယာ-ကြီးစွာသော၊ ဣဿရိယမတ္တာယ-အစိုးရသူ၏ဖြစ်ကြောင်း ရာထူး အတိုင်းအရှည်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသူသည်၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ မဂဓရညော-၏၊ မဟာမတ္တော-ကြီးသောရာထူး အတိုင်းအရှည်ရှိသူသည်၊ မဟာအမစ္စော-အမတ်ကြီးသည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အနုသညာယမာနောတိ**-ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ-၍၊ ပစ္စဝေက္ခမာနော-ကြည့်ရှုစုံစမ်းလသော်၊ [အနုကို တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာဟုလည်းကောင်း, သံ+ဉာယမာနောကို ပစ္စဝေက္ခမာနော ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၊ "သံဉာယ-မှတ်သား" ဟူသည် ကြည့်ရှုစုံစမ်းခြင်းတည်း၊] **ဘဏေ**တိ-ဘဏေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဣဿရာနံ-အစိုးရသူတို့၏၊ နီစဋ္ဌာနိက ပုရိသာလပနံ-နိမ့်သော ရာထူးရှိသော ယောကျ်ားကိုခေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

ဗန္ဓအာဏာပေသီတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏော-ကို၊ ပကတိယာပိ-ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ တသ္မိံ-ထိုသစ်ထိန်း၌၊ ဣဿာပကတော-ဣဿာသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သည်သာ၊ ဝါ-ဣဿာနှိပ်စက်အပ်သည်သာ၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ရညော-၏၊ အာဏာပေဟီတိဝစနံ-ဟိဟူသော စကားကို၊ သုတွာ-၍၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပက္ကောသာပေဟီတိ-ဟူ၍၊ ရညာ-သည်၊ န ဝုတ္တံ-မဆိုအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နံ- ထိုသစ်ထိန်းကို၊ [နံကို ကတ္တာ၌ ပကတိကံစပ်၊ ယောဇနာ၌ ဗန္ဓ၏ ကံဟုဆိုမှာ၏။] ဟတ္ထေသု စ-တို့၌လည်းကောင်း၊ ပါဒေသု စ-တို့၌လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အာဏာပေဿာမိ-စေခိုင်းအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဗန္ဓ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ အာဏာပေသိ-စေခိုင်းပြီ၊ ဝါ-အာဏာပေးပြီ၊ **အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ ဓနိယောတိ**-ကား၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အဒ္ဒသ-သနည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း၊) ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သော-ထိုအရှင် ဓနိယသည်၊ အတ္တနော-၏၊ လေသေန-အနည်းငယ်သောအကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-

မဂဓမဟာမတ္တော။ ။ မဂဓရဋ္ဌေဖြင့် မဂဓအရ တိုင်းကိုယူစေလို၏၊ "မဂဓေသု+ မဟာမတ္တော မဂဓမဟာမတ္တော" ဟု ပြု၊ [တိုင်းဟောပုဒ်များ၌ ဗဟုဝုစ်သာ။] မဂဓရညော ဝါဖြင့် "မဂဓ"အရ ဌာနတိုင်း၏အမည်ကို ဌာနီမင်း၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရအားဖြင့် မင်းကိုယူစေလို၏၊ "မဂဓဿ+မဟာမတ္တော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ မဟတိယာ၊ ပေ၊ သမန္နာဂတောဖြင့်" မဟတိ+မတ္တာ ယဿ"ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ ဣဿရိယမတ္တာယဖြင့် "မတ္တာ"အရ ရာထူး (ဌာနန္တရ)ကို ယူစေလို၏၊ "ဣဿရဿ+ဘာဝေါ ဣဿရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟူသည် "ရာထူး" ပင်တည်း။

အမြွက်အားဖြင့်၊ [ဘိသိက်ခံစဉ်က "ဒိန္နညေဝ သမဏာဗြာဟ္မဏာနံ" စသော စကားကိုပင် သစ်တို့ကို ယူနိုင်ခြင်း၏ အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြစ်၍ "လေသ"ဟုဆိုသည်၊] ဒါရူနံ–တို့၏၊ ဟဋ္ဌဘာဝံ–ဆောင်အပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ–၍၊ နိသံသယံ–ယုံမှားမဲ့၊ ဝါ–မချွတ်ကေန်၊ သေ–ဤသစ်ထိန်းသည်၊ ဒါရူနံ–တို့၏၊ ကာရဏာ–အကြောင်းကြောင့်၊ ရာဇကုလတော–မင်းအိမ်မှ၊ ဝဓံဝါ–ညှဉ်းဆဲအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓံဝါ–နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ သော်လည်းကောင်း၊ ပါပုဏိဿတိ–ရောက်လတ္တံ့၊ ["ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆန္တိ" ၌ ကဲ့သို့ ဝဓံ ဗန္ဓံ တို့၌ ဘာဝပ္ပဓာနကြံ။] တဒါ–၌၊ နံ–ထိုသစ်ထိန်းကို၊ အဟမေဝ–ငါသည်ပင်၊ မောစေဿာမိ–လွတ်စေအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ နိစ္စကာလံ–အမြဲကာလပတ်လုံး၊ တဿ–ထိုသစ်ထိန်း၏၊ ပဝတ္တိံ–ဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ သုဏန္တော ယေဝ–နားထောင်လျက်သာ၊ ဝိစရတိ–လှည့်လည်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံခဏညေဝ–ထိုခဏ၌ပင်၊ ဂန္တွာ–၍၊ အဒ္ဒသ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ ဓနိယောတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ **ဒါရူနံ ကိစ္စာ**တိ–ကား၊ ဒါရူနံ–တို့၏၊ ကာရဏာ–ကြောင့်၊ **ပုရာဟံ ဟညာမီ**တိ–ကား၊ အဟံ–တပည့်တော်ကို၊ ပုရာဟညာမိ– မသတ်အပ်မီ၊ ယာဝ–အကြင်အခါ၌၊ အဟံ–ကို၊ န ဟညာမိ–မသတ်အပ်သေး၊ တာဝ–ထိုမသတ်အပ်သေးမီ၊ တွံ–အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧယျာသိ–လိုက်ခဲ့ပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [ယာဝ–စသည်ကား ပုရာဟညာမိ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၊ ပုရေ–ပုရာတို့ နှင့်တွဲလျှင် အနာဂတ်အနက်၌ ဝတ္တမာန်သက်၏၊ "ပုရေဒိဗ္ဗတိ" စသော သင်္ဂါယနာတင်ခန်းကို ပြန်ကြည့်ပါ။]

၈၈။ **ဣဿံ ဘန္တေ သရာပေဟီ**တိ ဧတ္ထ–၌၊ ဣဿံတိ– ဣဿံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဓာတုနေတ္တ–တိုက်တွန်းခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော–တည်း၊ **ပဋ္ဌမာဘိသိတ္တော**တိ–ကား၊ အဘိသိတ္တော–ဦးခေါင်း၌ ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ် ပြီးသည်၊ ဝါ–အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ ပဋ္ဌမံ–ရှေးဦးအစ၌၊ **ဧဝရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ**တိ–ကား၊ ဒိန္နညေဝ၊ ပေ၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တူတိ–ဟူ၍၊ ဧဝရူပိံ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဣမံ ဝါစံ–ကို၊ အဘိသိတ္တော–သည်၊ ဟုတွာ–၍၊ ပဋ္ဌမမေဝ–

ပဌမာဘိသိတ္တော။ ။ အဘိသိတ္တော–စသောအဖွင့်သည် အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "ပဋ္ဌမံ+ အဘိသိတ္တဿ ယဿာတိ ပဋ္ဌမာဘိသိတ္တော" ဟုပြု၊ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတောကို "ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သော်လည်း "သတ္တာဟံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ အဿာတိ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတော" ဟု ပြုရသကဲ့သို့တည်း။

ရှေးဦးအစ၌ပင်၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ တွံ–အသင်ဒကာတော်သည်၊ အဘာသိ–ပြောဆိုပြီ၊ တံ–ထိုစကားကို၊ သယမေဝ–ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘာသိတွာ– ပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ သရသိ–အမှတ်ရပါလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ ကိရ–ချဲ့၊ ရာဇာနော–တို့သည်၊ အဘိသိတ္တမတ္တာယေဝ–ဦးထိပ်၌ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးကာမျှတို့သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ–၍၊) ဒိန္နဉ္စေဝ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တူတိ–ဟူ၍၊ ဓမ္မဘေရိ–တရားစည်ကို၊ ဝါ–ထုံးစံသဘောကို ဖော်ပြကြောင်း စည်ကို၊ စရာပေန္တိ–လည့်စေကြကုန်၏၊ [ဓမ္မဘေရိ၌ ဓမ္မသည် သဘာဝ (ထုံးစံသဘော) ကိုဟော၏၊ ပုရာဏသဘာဝသင်္ခါတံ–ဓမ္မဘေရိံ၊ ယောဇနာ၊] တံ–ထိုစကားကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ဧသ–ဤအရှင်ဓနိယသည်၊ ဝဒတိ–ပြော၏၊ [သမဏဗြာဟ္မဏာနံ–ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့အား၊ တိဏကဋ္ဌောဒကံ– မြက်ထင်းရေကို၊ ဒိန္နဉ္စေဝ– (ခမည်းတော်ဘိုးတော်တို့ကဲ့သို့) ပေးမြဲပေးအပ်သည်သာ၊ တိဏကဋ္ဌောဒကံ–ကို၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တု–သုံးဆောင်ကြပါကုန်၊ "တိဏကဋ္ဌောဒကံ" ပုဒ်သည် ရှေ့နောက်ငဲ့သော ကာကောလောကန နည်း။]

တေသံ မယာ သန္ဓာယ ဘာသိတန္တိ–ကား၊ အပ္ပမတ္တကေပိ–နည်းသော်အတိုင်းအရှည်ရှိသော မြက် ထင်းရေ၌လည်း၊ ကုက္ကုစ္စာယန္တာနံ–ကုက္ကုစ္စကိုပြုကြကုန်သော၊ သမိတ ဗာဟိတ ပါပါနံ–ငြိမ်းအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သော၊ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ တိဏကဋ္ဌောဒက ဟရဏံ–မြက်ထင်းရေကို ဆောင်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ မယာ–ဒကာတော်သည်၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ ဘာသိတံ–ပြောဆိုအပ်ပါပြီ၊ တုမှာဒိသာနံ– အရှင်တို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဒါရုဟရဏံ–သစ်တို့ကို ဆောင်ယူခြင်းကို၊) သန္ဓာယ–၍၊ န ဘာသိတံ–ပြောဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ–ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော–ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏အလိုတည်း၊ **တဉ္စ ခေါ အရညေ အပရိဂ္ဂဟိတန္တိ**–ကား၊ တဉ္စ တိဏကဋ္ဌောဒကံ– ကိုလည်း၊ (အရညေ–၌၊ အပရိဂ္ဂဟိတံ–မသိမ်းပိုက်အပ်သော မြက်ထင်းရေကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဘာသိတံ–ပြီ၊) [ကဋ္ဌောဒကံ–နောက်၌ ပိုဒ်ခတ်၍

ဘာသိတာ ဘာသိတွာ။ ။ "ဝေရုပိ ဝါစံ" နောက်၌ "ဘာသိတာ, ဘာသိတွာ" ဟု ပါဌ် ၂ မျိုးရ၏၊ ၂ မျိုးလုံး အသင့်ဟု ယောဇနာဆို၏၊ "သယမေဝဘာသိတွာ"ဟူသော အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို ထောက်၍ ဘာသိတွာသင့်၏၊ "နာဘိဇာနာမိ သဥ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ" အင်္ဂုလိမာလသုတ် စသည်ကို ထောက်လျှင် ဘာသိတာလည်းသင့်၏၊ "ဘာသိတာ–ဆိုပြီးသည်၊ ဟုတွာ–၍" ဟု ပေးရသောကြောင့်အနက်တူချည်းတည်း၊ "ဘာသိတံဟု ရှိသောပါဌ်ကား မသင့်"ဟု ယောဇနာလည်း ဆုံးဖြတ်သည်။

ဤသို့ ပါဠိတော်လှမ်းစပ်၊ ဒီပေတိ၏ ကရိယာကို "ဣမိနာ"ဟု သိးခြားထည့်။] (ဣမိနာ–ဤတဥ္စခေါ် အရညေ အပရိဂ္ဂဟိတံ ဟူသော ပါဠ်ဖြင့်၊) ယံ–အကြင် မြက်ထင်းရေသည်၊ ဝါ–ကို၊ အရညေ–၌၊ အပရိဂ္ဂဟိတံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တံ– ဤမသိမ်းပိုက်အပ်သော မြက်ထင်းရေကို၊ သန္တာယ–၍၊ မယာ ဘာသိတံ၊ ဣတိ– ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

လောမမေန တွံ မုစ္စေသာသီတိ ဧတ္ထ–၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဓေဒိတဗ္ဗော၊) လောမမိဝ– အမွေးနှင့်တူ၏၊ (ဣတိ–ကြောင့်၊) လောမံ–လောမမည်၏၊ ပန–ပရိ ဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တံ–ထိုအမွေးနှင့်တူသော အရာဟူသည်၊ ကိံ–နည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်–ရှင်ရဟန်း၏ အသွင်တည်း၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ယထာနာမ– ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဝုတ္တာ–ခဲသောက်ကြူးတို့သည်၊ မံသံ–ကို၊ ခါဒိဿာမ– နိအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ မဟဂ္ဃလောမံ–များသော အဖိုးရှိသော အမွေးရှိသော၊ ဝါ– အဖိုးများစွာထိုက်သော အမွေးရှိသော၊ ဧဠကံ–သိုးကို၊ ဂဏှေယျု–ဖမ်းယူကုန်ရာ၏၊ တမေနံ–ထိုသိုးကို၊ အညော–သော၊ ဝိညူ–တတ်သိနားလည်သော၊ ပုရိသော–သည်၊ ဒိသွာ–၍၊ ဣမဿ ဧဠကဿ–၏၊ မံသံ–သည်၊ ကဟာပဏမတ္တံ–တစ်ကျပ်မျှကို၊ အဂ္ဃတိ–ထိုက်တန်၏၊ လောမာနိ ပန–တို့သည်ကား၊ လောမဝါရေ လောမဝါရေ– အမွေးအကြိမ်တိုင်း အမွေးအကြိမ်တိုင်း၌၊ (အမွေးရိတ်တိုင်း အမွေးရိတ်တိုင်း၌၊) အနေကာ– များစွာကုန်သော၊ ကဟာပဏေ–တို့ကို၊ အဂ္ဃန္တိ–န်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဒွေ–၂ ကောင်ကုန်သော၊ အလောမကေ–အမွေးမရှိကုန်သော၊ ဧဠကေ–တို့ကို၊ ဒတွာ–၍၊ ဂဏှေယျ–ယူရာ၏၊ ဧဝံ–လျှင်၊ သော ဧဠကော–သည်၊ ဝိညုံ–သော၊ ပုရိသံ–ကို၊ အာဂမ္မ–စွဲ၍၊ လောမေန–အမွေးကြောင့်၊ မုစ္စေယျယထာ–လွတ်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ– လျှင်၊ တွံ–သည်၊ (ဝဓဗန္ဓနာရဟောဒ္ဓစပ်၊) ဣမဿ ကမ္မဿ–ဤသစ်ခိုးမှု၏၊ ဝါ– ကို၊ ကတတ္တာ–ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဓဗန္ဓနာရဟော–သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ ခြင်းကိုထိုက်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သတ်ထိုက်နှောင်ဖွဲ့ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အရဟဒ္ဓဇော–ရဟန္တာတို့၏ အလံတံခွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ["အရဟန္တာနံ+ဓဇော အရဟန္တဓဇော" ဟု ဆိုလိုလျက်၊ (န္တ)ချေ၊] သဗ္ဗီ – သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အဝဇ္ဈရူပေါ–မသတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ [န ဟညတေတိ အဝဇ္ဈော၊ ဏျပစ္စည်း, ဟနကို ဝဓ ပြု၍, ဓျကို ဈ ပြု၊ အဝဇ္ဈဘာဝ–ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝ ချေ၊ တစ်နည်း–ဘာဝပ္ပဓာန၊ အဝဇ္ဈော + ရူပံ ယဿာတိ အဝဇ္ဈရူပေါ။]

တဥ္စ–သည်လည်း၊ သာသနေ–၌၊ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂဘူတံ–ရှင်ရဟန်း၏ အသွင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တံ အရဟဒ္ဓဇံ–ကို၊ ဓာရေသိ–ဆောင်၏။ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဌကော–သည်၊ ဝိညူ–သော၊ ပုရိသံ–ကို၊ အာဂမ္မ–၍၊ မုတ္တော–သတ်ခြင်းမှ လွတ်သည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) တွံ–သည်၊ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂလောမေန–ဤရှည်ရဟန်း၏အသွင်ဟူသော အမွေးကြောင့်၊ မုတ္တော–သည်၊ အသိ–၏၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

မနုဿာ ဥစ္စာယန္တီတိ–ကား၊ ရညော–သည်၊ ပရိသတိ–၌၊ ဘာသမာနဿ–ပြောစဉ်၊ သမ္မုခါ စ–မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း၊ ပရမ္မုခါ စ–မျက်ကွယ်၌ လည်းကောင်း၊ သုတွာ – ၍၊ တတ္ထ တတ္ထ – ထိုထိုအရပ်၌၊ မနုဿာ – တို့သည်၊ ဥစ္စာယန္တိ, အဝရုာယန္တိ – အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုကြကုန်၏၊ ဝါ– နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ တွေးတောကြံစည်ကြကုန်၏၊ အဝဇာနန္တာ–အောက်တန်းစားဟု သိကြကုန်လျက်၊ တံ–ထိုအရှင်ဓနိယကို၊ ဈာယန္တိ ဩလောကေန္တိ–ကြည့်ကြကုန်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လာမကတော–ယုတ်ညံ့သူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ–ယုတ်ညံ့သူဟူ၍၊ စိန္တေန္တိ– ကြံစည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ခိယန္တီတိ–ကား၊ တဿ–ထိုအရှင်ဓနိယ၏၊ အဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကို၊ ဝါ–အပြစ်ကို၊ ကထေန္တိ–န်၏၊ ပကာသေန္တိ–ထင်ရှားပြကြကုန်၏၊ [ခီဓာတ်၏ အဝဏ္ဏ ဘာသနအနက်ကိုပြသည်၊ "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ပင်၊ ဣကို ဣယပြု၍ "ခိယ"ဟုဖြစ်၏။] **ဝိပါစေန္တီ**တိ–ကား၊ ဝိတ္ထာရိကံ–ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ– န်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌၊ ပတ္ထရန္တိ – ဖြန့်ကြကုန်၏၊ စ – ဆက်၊

အဝရုာယန္တိ။ ။ ဥစ္စာယန္တိ၌ ဥသည် အဝကိုပြထားသော ဩ၏ဝိပရိတ် ဥတည်း၊ ထို့ကြောင့်" အဝရုာယန္တိ" ဟု ဖွင့်၊ ထိုအဝလည်း အဝမညန အနက်ဟော (အဘိဓာန်လာ အနက်တို့ တွင်"အဓောဘာဂ" အနက်ဟော) ဟု သိစေလို၍ "အဝဇာနန္တာ" ဟု လည်းကောင်း, ဈေဓာတ်သည် ဩလောကန အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဩလောကေန္တိ" ဟု လည်းကောင်း ဖွင့် သည်၊ ဒုတိယနည်း၌"အဝသည် လာမကအနက်ဟော, ဈေဓာတ်သည် စိန္တနအနက်ဟော" ဟု ပြ၏၊ [ဓာတ်ကျမ်း၌ "ဩလောကန" အနက်မရှိသော်လည်း" ဓာတူနံ အနေကတ္ထ" ဖြစ်သော ကြောင့်ဖွင့်သည်။]

ဝိပါစေန္တိ။ ။ "ပစိ–ဝိတ္ထာရေ" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ကာရိတ်ကြောင့် "ပါ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုပစိဓာတ်သည် အကမ္မကဖြစ်၍ ကာရိတ်ဝင်မှ ကံတစ်ခုသာရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတ္ထာရိကံ ကရောန္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကျယ်ပြန့်စေ"ဟူသည်မှာ "ထိုထို အရပ်၌ နံ့သွားအောင်ဖြန့်ခြင်း" ဟု သိစေလို၍ "တတ္ထ တတ္ထ ပတ္ထရန္တိ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ [ဝိတ္ထာရော+သဥ္ဇာတော ယဿာတိ ဝိတ္ထာရိကော၊ အဝဏ္ဏော၊ (ဣတပစ္စည်း)။]

အယံ အတ္တော– ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန– သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဓာတ်ကျမ်းကိုပင် “သဒ္ဒသတ္ထ” ဟု ဆိုသည်၊] ပန–ဆက်၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္တ–ဤ ဉဇ္ဈာယန္တိ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယောဇနာ– ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ အလဇ္ဇိနော ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာတိအာဒိနိ– ယာအစရှိသော အကြောင်းအရာတို့ကို၊ [အာဒိနိဖြင့် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော “ဒုဿီလာ”စသည်တို့ကို ယူ] စိန္တေန္တာ–နှလျက်၊ ဉဇ္ဈာယန္တိ–အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုကြကုန်၏၊ နတ္ထိ ဣမေသံ သာမညန္တိအာဒိနိ– အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဘဏန္တာ–နှလျက်၊ ခိယန္တိ–ရှုတ်ချကြကုန်၏၊ အပဂတာ ဣမေ သာမညာတိအာဒိနိ–စကားတို့ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝိတ္ထာရေန္တာ– ချဲ့ဖြန့်ကုန်လျက်၊ ဝိပါစေန္တိ–ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်၏၊ ဣတိအယံ–ကား၊ယောဇနာ– တည်း၊ ဧတေန နယေန–ဖြင့်၊ ဣမေသံ ပဒါနံ–ဤဉဇ္ဈာယန္တိအစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဣတော–ဤသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပရမ္ပိ–နောက်၌လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဂတပဒါနုရူပေန– လာသောပုဒ်အားလျော်သဖြင့်၊ ယောဇနာ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ– ၏။ [အလဇ္ဇိနော ဣမေ သမဏာ–စသော ပုဒ်တို့နှင့် အလားတူ ပုဒ်မျိုးကို “အာဂတပဒ” ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ–ထိုအလဇ္ဇိနော ဣမေသမဏာ သကျပုတ္တိယာ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **ဗြဟ္မစာရိနော**တိ–ကား၊ သေဋ္ဌစာရိနော–မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူတို့ဟူ၍၊ [ပဋိဇာနိဿန္တိ နှာမနှင့်တွဲ၊] **သာမညန္တိ**–ကား၊ သမဏဘာဝေါ–သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ **ဗြဟ္မညန္တိ**–ကား၊ သေဋ္ဌဘာဝေါ–မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကျင့် သည်၊ (နတ္ထိ)၊ [ရဟန်းများကို ကဲ့ရဲ့သည့် အရာဖြစ်၍ “ဗြဟ္မဏဘာဝေါ”ဟု မဖွင့်ဘဲ “သေဋ္ဌဘာဝေါ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ “ဗြာဟ္မဏ” သဒ္ဒါသည်“ သေဋ္ဌ”သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၊] သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ– သာ၊ **ရညော ဒါရူနီ**တိအာဒိမှိ–ဝါကျ၌၊ အဒိန္နံ အာဒိယိဿတီတိ–ဿတိ ဟူသော၊ အယံ–ဤမပေးအပ်သော ဥစ္စာကို ယူခြင်းဟူသောအနက်သည်၊ ဉဇ္ဈယနတ္တော– ကဲ့ရဲ့ကြောင်း အနက်တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယံ ဧတံ အဒိန္နံ–အကြင်မပေးအပ်သော

မှတ်ချက်။ ။နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ မျက်စိဖြင့်“လူယုတ်ပဲ”ဟုကြည့်မှုကိုလည်းကောင်း, စိတ်ဖြင့် အထင်သေးမှုကိုလည်းကောင်း ဉဇ္ဈာယန္တိဖြင့်ပြ၏၊ အထင်သေးအမြင်သေး ဖြစ်ရုံမက, နှုတ်ဖြင့် အပြစ်ပြောမှု ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုကို ခိယန္တိဖြင့်ပြ၏၊ တစ်နေရာ၌အချင်းချင်းပြောကြ– ကဲ့ရဲ့ကြရုံမက, ထိုထိုဤဤ နံ့သွားအောင် စပ်ရာစပ်ရာ၌ မကောင်းသတင်းပြောမှုကို ဝိပါစေန္တိ ဖြင့် ပြသည်။

ဥစ္စာကို၊ အာဒိယိ–ယူပြီ၊ တံ–ထိုမပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ ဒသေယတုံ–ငှာ၊ ရညော ဒါရုနိတိ–ဟူ၍၊ (မံနုသေယဟိ–ကဲ့ရဲ့ကုန်သော သူတို့သည်၊ (တစ်နည်း)့ သံဂိတိကာ ရေပဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–လျှင်၊ ဝစနဘေဒေ–ဧကဝုစ်ဗဟုဝုစ်ကွဲပြားခြင်း၌၊ အသမ္မုယှန္တော ဟိ–မတွေဝေကုန်ဘဲ၊ အတ္တော–ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ပုရာဏ၊ ပေ၊ မဟာမတ္တောတိ–ကား၊ ဘိက္ခုဘာဝတော–ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ပုရာဏော–ရှေးဖြစ်သော၊ ဂိဟိကာလေ–လူဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရေ–တရားဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကား၌၊ နိယုတ္တတ္တာ–ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေါဟာရိကောတိ–ဟူ၍၊ သမ်ိ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော–သော၊ မဟာအမစ္စော–အမတ်ကြီးသည်၊ (နိသိန္နော ဟောတိ–၌ စပ်၊) **အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစာတိ**ကား၊ ဘဝဝါ–သည်၊ သာမံယေဝ–ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ လောက ဝေါဟာရမ္ဗိ–လောက၌ အသုံးအနှုန်းကိုလည်း၊ ဇာနာတိ–မှု၏၊ [ဤဝေါဟာရ သဒ္ဒါကား

ဥစ္စာယနတ္ထော။ ။ ဥစ္စာယန္တိ ဧတေနာတိ ဥစ္စာယနံ= အထင်အမြင်သေးကြောင်း (ပေးရိုးအားဖြင့် "ကဲ့ရဲ့ကြောင်း")၊ ဥစ္စာယနံ+အတ္တော ဥစ္စာယနတ္တော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သူသည် ရှင်ဓနိယ၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းကား ခိုးမှုတည်း၊ [ဥစ္စာယနသ အဒိန္နာဒါနဝိသယတ္တာ (အဒိန္နာဒါနလျှင် အကြောင်းအရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဒိန္နာဒါနံ (မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို ယူခြင်းသည်) ဥစ္စာယနတ္တောတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။] ဆိုလိုရင်းကား–ကဲ့ရဲ့ကြောင်းသည် သစ်များ မဟုတ်၊ အဒိန္နာဒါနတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဒိန္နံ အာဒိယိသတိ" ဟု အဒိန္နံ၌ ဧကဝုစ်ထားသည်၊ ထိုအဒိန္နပစ္စည်းများကို ပြလို၍ "ဒါရုနိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်–ဟူလို။

သာမည ဝိသေသကံ။ ။ဒါရုနိနှင့် အဒိန္နံသည် ဝိသေသန ဝိသေသျမဟုတ်၊ အဒိန္နံသည် သာမညကံ, ဒါရုနိကား ဝိသေသကံတည်း၊ ယောဇနာ၌ "အဒိန္နံကို ကြိယာဝိသေသန" ဟုဖွင့်၏၊ ထိုအလို " အဒိန္နံ–အရှင်မပေးအပ်ဘဲ"ဟုပေး၊ သို့သော် "သဠိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိံသု" နှင့် ဤဒါရုနိ အဒိန္နံသည် ဇာသွားတူသောကြောင့် ထို ယောဇနာအဖွင့်သည် မကောင်းလှ၊ ထို ဘတ္တာဘိဟာရံကို ကြိယာဝိသေသန မပေးနိုင်။

ပုရာဏဝေါဟာရိကော။ ။ဝေါဟာရသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ ဝေါဟာရသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့ တွင် သဒ္ဒ–အသံပြုခြင်း (စကားပြောခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုစကားဟူသည်လည်း ဝိနိစ္ဆယကထာ–အဆုံးအဖြတ်စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရေ" ဟုဖွင့်သည်၊ နိယုတ္တ တ္တာဖြင့် "ဝေါဟာရေ+ နိယုတ္တော" ဟူသော ဝစနတ္ထကိုပြ၏၊ ပုရာဏော–ရှေ့လူဖြစ်စဉ် အခါ၌+ဝေါဟာရိကော–ဝိနိစ္ဆယ စကား၌ ယှဉ်သူတည်း၊ ဝါ–တရားဆုံးဖြတ်သူတည်း၊ ပုရာဏဝေါဟာရိကော–သူ။

အသုံးအနှုန်း (အခေါ်အဝေါ်) ပညတ် အနက်ဟောတည်း၊] အတီတဗုဒ္ဓါနံ-ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ ပညတ္တိမ္ပိ-ပညတ်တော်ကိုလည်း၊ ဇာနာတိ၊ (ကိံ)၊ ပုဗ္ဗေပိ-ဥ္စလည်း၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဧတ္တကေန- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ခိုးမှုဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကအာပတ်ကို၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်တော်မူကြကုန်၏၊ ဧတ္တကေန-ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကို၊ (ပညပေန္တိ၊) ဧတ္တကေန ဒုက္ကဋံ (ပညပေန္တိ၊) ဣတိ-သို့၊ (ဇာနာတိ)၊ ဇာနန္တော ပိ-ဤသို့ဖြစ်သော်လည်း၊ အညေဟိ-နံ့သော၊ လောကဝေါဟာရဝိညူဟိ-လောက အသုံးအနှုန်းကို သိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ အသံသန္ဒိတွာ-မနှီးနှောမူ၍၊ ပါဒမတ္တေန-တစ်မတ်မျှဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ သစေ ပညပေယျ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေန-ထိုသို့ ပညတ်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ အသ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝတ္တာရော-ပြောဆိုမည့်သူတို့သည်၊ ဝါ-အပြစ်တင်မည့် သူတို့သည်၊ သိယုံ-ရှိကုန်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ သီလသံဝရော နာမ-သီလစောင့်စည်းခြင်းမည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဓေဘိက္ခုဿပိ-ရဟန်းတစ်ပါး၏ အတွက်လည်း၊ အပ္ပမေယျော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်၊ အသင်္ချေယျော-မရေတွက်အပ် မရေတွက်နိုင်၊ မဟာပထဝီသမုဒ္ဒအာကာသာနိဝိယ-မြေကြီး, သမုဒ္ဒရာ, ကောင်းကင်တို့ကဲ့သို့၊ အတိဝိတ္ထိန္နော-အလွန်ပြန့်ကျယ်၏၊ ကထံ ဟိ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပါဒမတ္တကေန-တစ်မတ်မျှလောက်ဖြင့်၊ နာသေသိ နာမ(တစ်နည်း) နာသေဿတိ နာမ-ဖျက်ဆီးရတုံဘိသနည်း၊ ဣတိ (ဝတ္တာရော သိယုံ၊) [ကထံ နာမနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "နာသေဿတိတိ" ရှိမှ သာ၍ စသွား ထုံးစံကျမည်။] တတော-ထိုသို့ ပညတ်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ [ယောဇနာ၌ "တဒါ"ဟုဖွင့်၏၊ "တတော-ထိုအခါ၌"ဟု ပေး။] တထာဂတဿ-၏၊ ဉာဏဗလံ-ဉာဏ်တော်အစွမ်းကို၊ အဇာနန္တာ- မသိသူတို့သည်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ကောပေယျုံ-ဖျက်ဆီးကုန်ရာ၏၊ ပညတ္တမ္ပိ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ ယထာဌာနေ-၌၊ န တိဋ္ဌေယျ-မတည်ရာ။

ပန-အနွယကား၊ လောကဝေါဟာရဝိညူဟိ-လောက အသုံးအနှုန်းကို သိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှော၍၊ ပညတ္တေ-ပညတ်တော်မူအပ်သော်၊ သော ဥပဝါဒေါ-ထိုစွပ်စွဲခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တာရော-ချီးမွမ်းပြောဆိုမည့် သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ကိံ)၊ ဣမေ အဂါရိကာပိ - ဤအိမ်၌နေသူ မင်းတို့သော်မှလည်း၊ ပါဒမတ္တေန-တစ်မတ်မျှဖြင့်၊ စောရံ-ကို၊ ဟနန္တိပိ နာမ-ညှဉ်းဆဲကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ဗန္ဓန္တိပိ နာမ - နှောင်ဖွဲ့ကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ပဗ္ဗာဇေန္တိပိ နာမ -

နှင်ထုတ်ကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယေန–အကြောင်း ရဟန်းဖြစ်သူသည်၊ ပရသန္တကံ–သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ တိဏာသလာကမတ္တမ္ပိ–မြက်, ဝါးခြမ်းစိတ်မျှကိုလည်း၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ–မယူထိုက်၊ (တံ) ပဗ္ဗဇိတံ–ထိုရဟန်းဖြစ်သူကို၊ န နာသေဿတိ–ဖျက်ဆီးတော်မမူဘဲရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝတ္တာရော ဟောန္တိ၊) စ–သည်သာမကသေး၊ တထာဂတဿ–၏၊ ဉာဏဗလံ–ဉာဏ်တော်စွမ်းကို၊ ဇာနိဿန္တိ–နိလတ္တံ့၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ပညတ္တံပိ–ပညတ်အပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ အကုပ္ပံ–မဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ယထာဌာနေ–တည်မြဲတိုင်းသောအရာ၌၊ ဌဿတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ လောကဝေါဟာရဝိညူဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သံသန္ဒိတွာ–၍၊ ပညပေတုကာမော–ပညတ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သဗ္ဗာဝန္တံ–အလုံးစုံ အစိတ်အပိုင်းရှိသော၊ ပရိသံ–ကို၊ အနုဝိလောကေန္တော– အစဉ်ကြည့်တော်မူလသော်၊ အထ ခေါ–သစ်ခိုးမှုဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ **ဘဂဝါ**–သည်၊ **အဝိဒူရေ**–အနီး၌၊ **နိသိန္နံ**–ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ–မူ၍၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ **ကိတ္တကေန ခေါ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတိ** ဝါတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ကို၊ အဝေါစ–ပြီ၊ ဘိက္ခု–ရဟန်း၊ ကိတ္တကေန– အဘယ်မျှခိုးအပ်သော ဥစ္စာကြောင့်၊ မာဂဓော–မဂဓတိုင်းတို့၏ အစိုးရဖြစ်သော၊ သေနိယော–များသောစစ်တပ်ရှိသော၊ [သေနာအဿ အတ္ထီတိ သေနိကော၊ ကကို ယပြု။] ဗိမ္ဗိသာရော–မည်သော၊ ရာဇာ–သည်၊ စောရံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဟနတိ ဝါ–ညှဉ်းဆဲမူလည်း, ညှဉ်းဆဲသနည်း၊ ဗန္ဓတိ ဝါ–နည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ–နည်း။]

တတ္ထ–ထိုကိတ္တကေန ခေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **မာဂဓော**တိ–ကား၊ မဂဓာနံ–မဂဓတိုင်းတို့၏၊ ဣဿရော–အစိုးရဖြစ်သော၊ **သေနိယော**တိ–ကား၊ သေနာယ–စစ်တပ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော– ပြည့်စုံသော၊ **ဗိမ္ဗိသာရော**တိ–ကား၊ တဿ– ထိုမင်း၏၊

သဗ္ဗာဝန္တံ။ ။ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသက, ဥပါသိကာ ၄ပါးဟူသော အစိတ်အပိုင်း အစုံအလင်ရှိသည်ကို (ပါဝင်သည်ကို) " သဗ္ဗာဝန္တာ" ဟုဆိုသည်၊" သဗ္ဗာ (စတုပရိသာသင်္ခါတာ ပဇာ) ဧတ္ထ အတ္ထီတိ သဗ္ဗာဝန္တာ" ဟု သာရတ္ထ၌ ဝန္တုနောင် ဤပစ္စည်းမသက်ဘဲ အာပစ္စည်းဖြင့် ပါဌ်ရှိ၏။

မဂဓာနံ ဣဿရော။ ။ဤအဖွင့်ဖြင့် "မဂဓာနံ+ဣဿရော မာဂဓော" ဟု ပြုစေလို၏၊ မဂဓ ပုဒ်ရင်းသည် တိုင်းသူတိုင်းသားဟူသော အနက်ကို မဟော၊ တိုင်းကိုသာ ဟော၏၊ ထို တိုင်း ဟောပုဒ်များ၌ ပုလ္လိင်ဗဟုဝုစ် ရှိမြဲ၊ ထို့ကြောင့် "မဂဓာနံ – မဂဓတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့ကို+ ဣဿရော–အစိုးရသော" ဟု ပေးသည်ကို စဉ်းစားပါ။

နာမံ–တည်း၊ **ပဏ္ဍုဓေတိဝါ**တိ–ကား၊ ရဋ္ဌတော–တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ နိက္ခာမေတိ–ထွက်သွားစေသနည်း၊ ["ပပုဗ္ဗဝဇ–ဂတိမှိ" ဓာတ်, ဏောပစ္စည်း၊ ပ အတွက်ကြောင့် "ထွက်သွား"ဟု ပေးရ၏၊] ဧတ္ထ–ဤ ကိုတ္တကေန ခေါ် အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သေသံ–သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ။

ပဥ္စမာသကော ပါဒေါတိ–ကား၊ တဒါ–ထို၌၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝီသတိမာသကော–၂၀ သောပဲသည်၊ ကဟာပဏော–တစ်ကျပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဥ္စမာသကော– ၅ပဲသည်၊ ပါဒေါ–ပါဒမည်၏၊ ဧတေန လက္ခဏေန–ဤပဲ၂၀လျှင် တစ်ကျပ်ဟူသော အမှတ်အသားဖြင့်၊ သဗ္ဗဇနပဒေသု–တို့၌၊ ကဟာပဏဿ–၏၊ စတုတ္ထော–၄ခုမြောက် ဖြစ်သော၊ ဘာဂေါ–အဖို့ကို၊ (တစ်နည်း) စတုတ္ထော ဘာဂေါ–၄ဖို့ တစ်ဖို့ကို၊ ပါဒေါတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ သောစ–ထိုပါဒကိုလည်း၊ ပေါရာဏဿ–ရှေး၌ဖြစ်သော၊ နီလကဟာပဏဿ– ညစ်ကြေးမတင်သန့်စင်သော အသပြာ၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ–နီလကဟာပဏမှ

ဗိမ္ဗိသာရော။ ။ဗိမ္ဗီတိ သုဝဏ္ဏံ၊ တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏတာယ ဗိမ္ဗိသာရောတိ ဝုစ္စတိ–ဋီကာ၊ "သာရဗိမ္ဗိ"ဟုဆိုလိုလျက် ဝိသေသန သာရပုဒ် နောက်ကျသည်၊ "ဗိမ္ဗိသာရောဝိယာတိ ဗိမ္ဗိသာရော"ဟု ဆက်၊ ကောင်းမြတ်သော ရွှေနှင့်တူသောမင်း၊ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အသားအရေရှိသော မင်း။

နီလကဟာပဏ။ ။ကဟ+အာပဏ၊ ပဏဓာတ်သည် ရောင်းဝယ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အာပဏီယတိ အနေနာတိ အာပဏော– ရောင်းဝယ်ကြောင်းငွေ၊ သက္ကတ၌ "ကရ်သ" သည် ပါဠိ၌ "ကရိသ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုပုဒ်သည် ၁၆ပဲအတိုင်းအရှည်ကို ဟော၏၊ ဒေသလိုက်၍ ပဲ၂၀လည်းဟောနိုင်ရာ၏၊ ထို့ကြောင့် "၁၆ ပဲ (ပဲ ၂၀)အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရောင်းဝယ်ကြောင်းအရာ" ဟူသည် အသပြာ (တစ်ကျပ်)ပင်တည်း၊ ကရိသနှင့် ကဟကို ပရိယာယ်ဟု ဆိုသင့်၏၊ အထော ကဟာပဏော နိတ္ထိ, ကထျတေ ကရိသာပဏော၊ (၄၈၁) [အဘိဓာန်။]

နီလ။ ။နု+ဧလ၊ ဧလသဒ္ဒါသည် အပြစ်ကိုဟော၏၊ နတ္ထိ+ဧလာ ယဿာတိနီလော၊, ဧကို ဤပြု၍ "နီလ" ဟု ဖြစ်၏၊ နီလောစ+သော+ကဟာပဏောစာတိ နီလကဟာပဏော၊ ကဟာပဏလုပ်ရာ၌ အညစ်အကြေးကင်းသော ရွှေစင်တစ်မတ်, ငွေစင်တစ်မတ်, ကြေးနီ ၂မတ် ဤအားလုံးကို ပေါင်းစပ်၍ ဆိုင်ရာတံဆိပ်ခတ်နှိပ်လျက် လုပ်ရသည်–ဟု ပြသည်၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး စင်ကြယ်သော ရွှေ ငွေ ကြေးနီတို့ဖြင့် လုပ်ရသောကြောင့် " နီလကဟာပဏ"ဟု ခေါ်သည်။

ဟေမပါဒံ သဇ္ဈုပါဒံ, တမ္ဗပါဒဒွယံ ဟိ သော၊
မိဿေတွာ ရူပမပ္ပေတွာ, ကာတုံ သတ္တေသု ဒဿိတော။
လောတိ ဝုစ္စတေ ဒေါသော, နီဒွေါသတ္တာ တထီရိတော။

တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒုဒြဒါမကာဒီနံ-ဒုဒြဒါမ အသပြာအစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-ဒုဒြဒါမအမည်ရသူသည် ပြုအပ်သော အသပြာ အစရှိသည်တို့၏၊ (ဝသေန-ဖြင့်၊ န ဝေဒိတဗ္ဗော-မသိထိုက်၊) ဟိ-ဆက်၊ ဧတေန ပါဒေန-ဖြင့်၊ အတီတဗုဒ္ဓါပိ-ရှေးဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ပညပေသုံ-ပညတ်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ အနာဂတာပိ-နောင် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ပညပေဿန္တိ-န်လတ္တံ့၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုမှိ ဝါ-ပါရာဇိကဝတ္ထုၓ္ဓိလည်းကောင်း ၊ ပါရာဇိကေ ဝါ-ပါရာဇိကအာပတ်၌လည်းကောင်း၊ နာနတ္တံ-ထူးသည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [ပါရာဇိက အခန်းဖြစ်၍ ပါရာဇိကကို နာမည် တပ်သည်၊ သံဃာဒိသေသ် စသည်တို့၌လည်း ဝတ္ထု-အာပတ် အထူးမရှိပါ၊ သို့သော် အာပတ်အားလုံး စုံအောင်ကား အကြောင်း မပေါ်လျှင် ပညတ်တော်မူကြမည်မဟုတ်။] ဣမာနေဝ စတ္တာရိ- ဤမေထုန ဝိတိက္ကမ စသော လေးပါးတို့သည်ပင်၊ ပါရာဇိက ဝတ္ထူနိ-တို့တည်း၊ ဣမာနေဝ စတ္တာရိ – ဤမေထုန ပါရာဇိက စသော လေးပါး တို့သည်ပင်၊ ပါရာဇိကာနိ- ပါရာဇိက အာပတ်တို့တည်း၊ ဣတော-ဤ ၄ ပါးထက်၊ ဝါ-အောက်၊ ဥဒ္ဓံ ဝါ – အယုတ်အလျော့သည် လည်းကောင်း၊ အတိရေကံ ဝါ-

သော-ထိုအသပြာကို၊ ဟေမပါဒံ-ရွှေတစ်မတ်သားကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ မိသေတွာ-ရောၡ၍၊ ရုပ်-အရုပ်ကို၊ အပေ့တွာ-နှိပ်၍၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သတ္ထေသု-အသပြာလုပ်နည်းကို ပြသောကျမ်းတို့၌၊ ဒဿိတော-ပြီ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေါသတ္တာ-အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာ-ထိုနီလဟူ၍၊ ဤရိတော-ဆိုအပ်ပြီ။

ဝိမတိ။ ။ဝိမတိ ဋီကာ၌ကား-"ပေါရာဏသတ္ထာနုရူပံ ဥပ္ပါဒိတော-ကဟာပဏ လုပ်နည်းကိုပြသော ရှေးကျမ်းအားလျော်စွာ ဖြစ်စေအပ် (ပြုလုပ်အပ်) သော၊ ဝီသတိမာသပ္ပမာဏ ဥတ္တမ သုဝဏ္ဏဃနကော-ပဲ ၂၀ ပမာဏရှိသော ကောင်းမြတ်သော ရွှေကို ထိုက်တန်သော၊ လက္ခဏ သမ္ပန္နော-အမှတ်တံဆိပ်နှင့် ပြည့်စုံသော (ဒေါင်းရုပ်-မင်း၏ဦးခေါင်းရုပ် စသော တံဆိပ်ပါသော) အသပြာကို၊ နီလကဟာပဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" = " ရွှေဒင်္ဂါးကို နီလကဟာပဏ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထိုသို့ဆိုပြီးလျှင် "ပါဒ" ကိုလည်း" ရွှေစင်တစ်မတ်"ဟု သတ်မှတ်လေသည်၊ ထိုအဆို ကိုဆရာမြတ်တို့ လက်မခံကြကုန်။[" ပဲ ၂၀ ကိုတစ်ကျပ်" ဟုဆိုသဖြင့် ထိုတစ်ကျပ်ကို ၂၀ ပုံ့လျှင် တစ်ပုံကို "မာသက-တစ်ပဲ" ခေါ်သည်ဟုလည်း သိသာပြီ။]

ဒုဒြဒါမကာဒီနံ။ ။ဒုဒြဒါမေန နာမ ကေနစိ ဥပ္ပါဒိတော ဒုဒြဒါမကော=ဒုဒြဒါမ မည်သော တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဖြစ်စေအပ်သော အသပြာသည် "ဒုဒြဒါမက" မည်၏၊ (ဝိမတိ)၊ "ကေနစိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရာဇ" မဟုတ်ကြောင်း, အသပြာလုပ်နိုင်သော ခေါင်းဆောင်တစ် ယောက် ဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထိုဒုဒြဒါမက အသပြာသည် နီလကဟာပဏ ၏ ၃ ဆ ထိုက်တန်သတတ်။

အပိုအလွန်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ ဓနိယံ–ကို၊ ဝိဂရဟိတွာ–ပြီး၍၊ ပါဒေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုတိယပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နံ ထေယျ သင်္ခါတန္တိ အာဒိ**– သင်္ခါတံ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အာဟ–မှုပြီ။

ဧဝံ–လျှင်၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန–သာသနာတော်၌ အမြစ်အရင်း ပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဠှံ–မြဲသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဒုတိယပါရာဇိကေ–ကို၊ ပညတ္တေ–ပညတ်တော် မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရံပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တတ္ထာယ–နောက် ထပ်ပညတ်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထု–ရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီး၊ တဿ–ထိုရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထံ–ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ **ဧဝဉ္စိဒံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ**–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တဿ–ထိုဧဝဉ္စိဒံ ဘဂဝတာ၊ ပေ၊ ဟောတိ ဟူသောစကားရပ်၏၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ **အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓော** စ–အနုပညတ်၏ အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ **ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ**–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဣဓ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ (တဿ–ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဌမပါရာဇိက ဝဏ္ဏနာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗောယထာ–ကဲ့သို့၊) ဧဝံ–တူ၊ ဣတော–ဤသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပရေသု–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု–တို့၌၊ [တဿ–ထိုစကား၏၊ အတ္ထော စ အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓော စ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊] ဣတိ (ယုတ္တံ) – ဤသို့ မှတ်ထားခြင်းသည် သင့်၏၊

တဿတ္ထော စ။ ။ပဌမပါရာဇိက–မက္ကဋီဝတ္ထု ဖြစ်ပုံပြသော ပါဠိတော်အစ၌ "ဧဝဉ္စိဒံ၊ ပေ၊ ဟောတိ" ဟု ဤအတိုင်း ပါ၏၊ ထိုဝါကျ၏ အနက်ကိုလည်း "ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဧဝံ ပညတ္တံ ဟောတိ စ၊ ဣဒဉ္စ အညံ ဝတ္ထု ဥဒပါဒိ" ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထိုအဖွင့်ကို " တဿတ္ထော စ" ဟု ဆိုသည်။

အနုပညတ္တိ သမ္ဗန္ဓော စ။ ။[ဋီကာ၌ "သမ္ဗန္ဓော စ" ဟု ပေါသည်။] အနုပညတ် ဖြစ်ပုံကို ဆက်သွယ်ပြသော အနုသန္ဓေစကားကို "အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓ" ဟုဆိုသည်၊ ပဌမပါရာဇိက–မက္ကဋီ ဝတ္ထုကိုစ၍ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာ၌ "ဣဒါနိ ယံ တံ အညံ ဝတ္ထုဥပ္ပန္နံ၊ တံ ဒဿေတုံ တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ အာဒိမာဟ" ဟု အပရာနုသန္ဓေ ကျမ်းတက်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ "အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓော စ" ဟု ဆိုသည်။

ယထာ စ။ ။"ယထာ စ၊ ပေ၊ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု" ၌ ယောဇနာရှိသည့်အတိုင်း သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု နောင် ပိုဒ်ခတ်လျက်"အတ္ထော စ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟု ရှေ့ဝါကျမှ လိုက်စေ၍ အနက်ပေးခဲ့သည်၊ ထို့နောက် ယောဇနာ၌ "ယံ ဟိတိအာဒိ ဒုဋ္ဌိကရဏ်" ဟု ရှိ၏၊

ယံ ယံ–အကြောင်း အကြောင်းပုဒ်ကို၊ ၊ (မယာ–သည်၊) ပုဗ္ဗေ–၌၊ ဝုတ္တံ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီ)၊ တံ တံ–ထိုထိုပုဒ်ကို၊ သဗ္ဗံ– အလုံးစုံကို၊ (ဝိသေက–ကံ) ဝဇ္ဇေတွာ– ၍၊ ဥပရူပရိ–အထက်အထက်၌၊ အပုဗ္ဗမေဝ–ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝါ–အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်တော့အံ့၊ ဟိ–လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ယံ ယံ–အကြောင်းအကြောင်း ပုဒ်သည်၊ ဝုတ္တနယံ–ရှိ၏၊ တံ တံ–ထိုထို ပုဒ်ကို၊ ပုနပိ–ထပ်၍လည်း၊ ယဒိ ဝဏ္ဏယိဿာမ–န်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကဒါ–၌၊ ဝဏ္ဏနာယ–အဖွင့်၏၊ အန္တံ–အဆုံးသို့၊ ဂမိဿာမ–ရောက်ကုန်တော့အံ့နည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဖွင့်အပ်ပြီးပုဒ်တို့ကို ထပ်ဖွင့်လျှင် အဆုံးသို့ မရောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ယံ ယံ–ပုဒ်ကို၊ ပေ၊ သာဓုကံ–ကောင်းမွန်စွာ၊ ဥပသလ္လက္ခေတွာ–မှတ်သား၍၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုပုဒ်၌၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇနာ စ–ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ပန–ဆက်၊ အပုဗ္ဗံ–ပေ၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသောပုဒ်သည်၊ အနုတ္တာနတ္ထံ–မပေါ်လွင်သော အနက်ရှိ၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ မယမေဝ–ငါတို့ကိုယ်တိုင်ပင်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်အံ့။

၉၀။ ရဇကတ္ထရဏံ ဂန္တွာတိ–ကား၊ ရဇကတိတ္ထံ–ခဝါဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဟိ–မှန်၊[(တစ်နည်း၊) ဟိ (ကသ္မာ)–ကြောင့်၊ တံ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်းကို၊ ရဇကတ္ထရဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–နည်း၊] တံ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်းကို၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်း၌၊ ရဇကာ–ခဝါသည်တို့သည်၊ ဝတ္ထာနိ–အဝတ်တို့ကို၊ အတ္ထရန္တိ–ဖြန့်လှန်းကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ခဝါသည်တို့၏ အဝတ်တို့ကို ဖြန့်လှန်းရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ရဇကတ္ထရဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ["အတ္ထရန္တိ ဧတ္ထာတိ အတ္ထရဏံ၊ အာပုဗ္ဗ+ထရ–ယု၊ ရဇကာနံ+ အတ္ထရဏံ ရဇကတ္ထရဏံ"ဟု အစစ်ပြု၊] ရဇကဘဏ္ဍိကန္တိ–ကား၊ ရဇကာနံ–တို့၏၊ ဘဏ္ဍိကံ–ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ [ဘဏ္ဍံ ဧတ္ထအတ္ထီတိ ဘဏ္ဍိကံ၊] ရဇကာ–တို့သည်၊ သာယန္ဟသမယေ–၌၊ နဂရံ–သို့၊ ပဝိသန္တာ–ဝင်ခါနီးကုန်လသော်၊ ဗဟူနိ–န်သော၊ ဝတ္ထာနိ–တို့ကို၊ ဧကေကံ–တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ဘဏ္ဍိကံ–ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာထုပ်ဖြစ်အောင်၊ ဗန္ဓန္တိ–ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ တတော–ထို ဘဏ္ဍာထုပ်တို့မှ၊ ဧကံ–သော၊ ဘဏ္ဍိကံ– ကို၊ တေသံ– ထို ခဝါသည်တို့သည်၊ ပမာဒေန–ကြောင့်၊

ထိုအလို"ယံ ဟိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ဤ၌ကား "ယံ ယံ"ဟု ဝိစ္ဆာလည်း သင့်သောကြောင့် ယံ ယံ ဟုပင် အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ဒွိဇောတက ဟိသဒ္ဒါကား ကောန်ရှိသင့်၏၊ "ယံ ဝစနံ"ဟု ယောဇနာဖွင့်သော်လည်း "ပဒံ" စွဲခြင်းက သဘာဝကျသောကြောင့် အနုတ္တာနပဒနှင့် လိုက်အောင် "ပုဒ်"ဟု ဆိုလိုက်သည်။

ဝါ–အမှတ်တမဲ့နေခြင်းကြောင့်၊ အပဿန္တာနံ–မမြင်ကုန်စဉ်၊ အဝဟရိတွာ–အယုတ်အားဖြင့် ဆောင်ယူ၍၊ ထေနေတွာ–ခိုးဝှက်၍၊ (အာရာမံ ဟရိတွာ ဘာဇေသုံ–ခွဲစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

၉၂။ **ဂါမော နာမာတိ** ဧဝမာဒိ–ဂါမော နာမ ဤသို့ အစရှိသော စကားကို၊ ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါတိ ဧတ္ထ–ဝါဟူသော ဤပါဠ်၌၊ ဝုတ္တဿ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဂါမဿ စ–၏လည်းကောင်း၊ အရညဿ စ–၏လည်းကောင်း၊ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ–အထူးအပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဂါမောနာမ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ မလယဇနပဒေ–မလယဇနပုဒ်၌၊ (ကော–တစ်လုံးသော၊ ကုဋိ–အိမ်ငယ်သည်၊ အတ္ထိ သေယျထာပိ–ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊) ယသ္မိံ ဂါမေ–၌၊ ဧကာ ဧဝ–သော၊ ကုဋိ–သည်၊ ဧကံ–သော၊ ဂေဟံ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ–ဤရွာသည်၊ ဧကကုဋိကော ဂါမော နာမ–ဧကကုဋိကဂါမမည်၏၊ ဧတေန နယေန–ဖြင့်၊ အပရေပိ–အခြားရွာတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–န်၏။

ယော–အကြင် ရွာသည်၊ သဗ္ဗသော–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [မနုဿာနံ–တို့၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယက္ခပရိဂ္ဂဟဘူတော–ဘီလူးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ (သောဝါ–ထိုရွာသည်လည်းကောင်း၊) ယတော–အကြင်ရွာမှ၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ ကေနစိ–သော၊ ကာရဏေန–အကြောင်းကြောင့်၊ ပုနပိ–လည်း၊ အာဂန္တုကာမာဝ–ပြန်လာလိုကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ အပက္ကန္တာ–ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ (သောဝါ–သည်လည်းကောင်း၊) **အမနုဿော** နာမ–အမနုဿဂါမ မည်၏၊ **ပရိက္ခိတ္တော** နာမ–ပရိက္ခိတ္တမည်သည်၊ ဣဋ္ဌကပါကာရံ–အုတ်တံတိုင်းကို၊ အာဒိံ ကတွာ–၍၊ အန္တမသော–ဖြင့်၊ ကဏ္ဍကသာခါဟိပိ–ဆူးခက်တို့ဖြင့်လည်း၊ ပရိက္ခိတ္တော–ကာရံအပ်သော ရွာတည်း၊ **ဂေါနိသာဒိနိဝိဋ္ဌော** နာမ–ဋ္ဌမည်သည်၊ ဝိထိသန္နိဝေသာဒိဝသေန–လမ်းအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်နေခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနိဝိသိတွာ–မတည်နေမူ၍၊ ဂါဝေါ–တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊

ယက္ခပရိဂ္ဂဟဘူတော။ ။ဤပါဌ်ဖြင့် လူမရှိရုံမက, ဘေးရန်မကင်းသော အမနုဿဂါမ ဖြစ်နေကြောင်းကိုပြ၏၊ တစ်နည်း–ဤပါဌ်ဖြင့် ဘီလူးနတ်တို့၏ မြို့ကိုပြ၏၊ ထိုနတ်မြို့လည်း ဘုံဗိမာန်များ မထင်ရှားသော်လည်း စျေးစသည်က ထင်ရှား (မြင်ရ)လျှင် ဂါမတွင် ပါဝင်၍ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနံ စသည်၌ ပန်ပြောမှု စသည်ကို ပြုရမည်ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏။ [လူမရှိသော ရွာကို" နတ္ထိ+မနုဿာ ဧတ္ထာတိ အမနုဿော၊ အမနုဿော စ+သော+ဂါမော စာတိ အမနုဿဂါမော"ဟုပြု။]

ဒွတ္တယော–၂ကောင် ၃ကောင်တို့သည်၊ (ဟုတ္វာ)၊ နိသိဒန္တိယထာ–ကဲ့သို့၊ ဇဝံ–တူ၊ တတ္ထ တတ္ထ–အရပ်၌၊ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ–၂အိမ် ၃အိမ်ကုန်သော၊ ယရာနိ–တို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ နိဝိဋ္ဌော–တည်နေစေအပ်သော ရွာတည်း။

သဏ္ဍောတိ–ကား၊ ဖယ်သတ္တသကဋ္ဌသတ္တာဒိသု–ခြေကုန်သည်အပေါင်း လှည်းကုန်သည်အပေါင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယော ကောစိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ကုန်သည်အပေါင်းတည်း၊ စ–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ–၌၊ နိဂမောပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ နဂရမ္ပိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမဂ္ဂဟဏေနေဝ–ဂါမသဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ဂဟိတံ–ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ **ဂါမူပစာရောတိအာဒိ**–ရော အစရှိသော စကားကို၊ အရညပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ–တော၏ အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဣန္ဒခီလေ ဋ္ဌိတဿာတိ–ကား၊ အနုရာဓပုရဿ–ဒံ့နုရာဓမြို့၏၊ ဒွေ–၂ခု ကုန်သော၊ ဣန္ဒခီလာ–တံခါးခုံတို့သည်၊ အတ္ထိကလ္လဝ–ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ယဿ ဂါမဿ–၏၊ ဒွေ–န်သော၊ ဣန္ဒခီလာ–တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ–ထိုရွာ၏၊ အဗ္ဘန္တရိမေ–အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒခီလေ–၌၊ ဋ္ဌိတဿ–တည်သော၊ ("မဇ္ဈိမဿ–အားစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ–၏"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ တဿ–ထိုရွာ၏၊ ဗာဟိရော–ပြင်ဘက်၌ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒခီလော–သည်၊ အာဘိဓမ္မိကနယေန–အဘိဓမ္မာ၌ လာသောနည်းဖြင့်၊ အရညသခေပံ–တော၌ ထည့်သွင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ–တောဟူသောအရေအတွက်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–၏၊ ပန–ကား၊ ယဿ–ရွာ၏၊ ဧကော–သော၊ (ဣန္ဒခီလော–သည်၊ အတ္ထိ) တဿ–

ဂေါနိသာဒိ နိဝိဋ္ဌော။ ။နိသီဒန္တံ– နေခြင်း၊ နိသာဒေါ–ခြင်း၊ [နိပုဗ္ဗ, သဒ–ဏ။] ဂုန္နံ+ နိသာဒေါ ဂေါနိသာဒေါ၊ ဂေါနိသာဒေါ ဝိယာတိ ဂေါနိသာဒေါ၊ နွားတို့၏ နေခြင်းနှင့် တူသော နေခြင်း၊ ဂေါနိသာဒေါ ယဿာတိ ဂေါနိသာဒီ၊ နိဝိသိယတေ–တည်နေစေအပ်၏၊ ဣတိ နိဝိဋ္ဌော၊ ဂေါနိသာဒီ စ+သော+နိဝိဋ္ဌော စာတိ ဂေါနိသာဒိနိဝိဋ္ဌော။

ဂါမူပစာရောတိ အာဒိ။ ။ သိက္ခာပုဒ်၌ "ဂါမာဝါ အရညာဝါ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပဒဘာဇနီ၌ ဂါမကို ဖွင့်ပြီးလျှင် အရညကိုသာ ဖွင့်ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် "ဂါမူပစာရော စသော စကားကို မိန့်ရပါသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဂါမူပစာရောတိ အာဒိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ" ဟု မိန့်သည်၊ ဂါမူပစာရကို မပြလျှင် ဂါမ မဟုတ်သမျှ အရပ်ကို "အရည"ဟု ထင်မှားဖွယ် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂါမူပစာရလည်း အရညမဟုတ်, ဂါမူပစာရ ပြင်ဘက်ရောက်မှ အရည ခေါ် သည်ဟု အရည အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်းငှာ "ဂါမူပစာရော" စသောစကားကို ပဒဘာဇနီ၌ မိန့်တော်မူအပ်သည်–ဟူလို။ [သိက္ခာပုဒ်၌ကား ဂါမူပစာရကို ဂါမ၌ သွင်းထားသည်။]

ရွာ၏၊ ဂါမဒွါရဗာဟာန်–ရွာတံခါးပေါက်တို့၏၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဌိတသသ–သော၊ (မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ၊) ဟိ–မှန်၊ ယတြာပိ– အကြင်ရွာ၌လည်း၊ ဣန္ဒခီလော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တတြ–ရွာ၌၊ ဂါမဒွါရဗာဟာနံ–တို့၏၊ ဝေမဇ္ဈမေဝ–အလယ်အရပ်ကိုသာ၊ ဣန္ဒခီလောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဂါမဒွါရဗာဟာနံ မဇ္ဈေဌိတဿာတိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

မဇ္ဈိမဿာတိ–ကား၊ ထာမမဇ္ဈိမဿ–အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ နော ပမာဏမဇ္ဈိမဿ–ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သူ မဟုတ်သော၊ (ပုရိသဿ–၏၊) နေဝအပ္ပထာမဿ–နည်းသောအားရှိသူလည်း မဟုတ်သော၊ န မဟာထာမဿ–ကြီးသောအားရှိသူလည်း မဟုတ်သော၊ မဇ္ဈိမထာမဿ–အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော အားရှိသော၊ (ပုရိသဿ–၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [နော ပမာဏမဇ္ဈိမဿ၌ မူလသံဝဏ္ဏနာပြီး၏၊ နေဝ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ–ကား၊ ဥဇုကတ္ထကို ပြသော အနုသံဝဏ္ဏနာတည်း။] **လေဍ္ဍုပါတော**တိ–ကား၊ မာတုဂါမော–သည်၊ ကာကေ–ကျီးတို့ကို၊ ဥဍ္ဍာပေန္တော–ထစေလသော်၊ ဝါ–ပျံစေလသော်၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ–မြှောက်၍၊ လေဍ္ဍု–ခဲကို၊ ခိပတိယထာ–ပစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥဒကုက္ခေပေ–ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌၊ ဥဒကံ–ကို၊ ခိပန္တိယထာ စ–ပစ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ အခိပိတွာ–မပစ်မူ၍၊ တရုဏမနုဿာ–လူငယ်တို့သည်၊ ဝါ–လူပျိုတို့သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဗလံ–ကို၊ ဒဿေန္တာ–ပြကုန်လသော်၊ [“ဒဿေန္တာ–ပြလိုကုန်သည်၊ ဟုတွာ”ဟုလည်း ပေး။] ဗာဟံ–လက်မောင်းကို၊ ပသာရေတွာ–ဆန့်တန်း၍၊ လေဍ္ဍု–ကို၊ ခိပန္တိ ယထာ–ပစ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ခိတ္တဿ–ပစ်အပ်သော၊ လေဍ္ဍုဿ–၏၊ ပတနဋ္ဌာနံ–ကျရာအရပ်တည်း၊ ပန–ဗျတိရိက်ကား၊ ပတိတော–ကျပြီးသောခဲသည်၊ လုဠိတွာ–လိမ့်၍၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏၊ တံ–ထိုအရပ်ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ–မယူရာ။

ပန–ကား၊ **အပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ၊ ပေ၊ လေဍ္ဍုပါတော**တိ ဧတ္ထ–၌၊ နိဗ္ဗကောသဿ – တံစက်မြိတ်၏၊ [နိဗ္ဗ တု ဆဒ္ဒကောဋိယံ (အဘိဓာန် – ၂၁၇)။]

တတြ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ရွာတံခါးပေါက်၏ အလယ်အရပ်ကို (တံခါးခုံ မရှိသော်လည်း တံခါးခုံတပ်ရာ အရပ်ဖြစ်သောကြောင့်) ဌာနူပစာရအားဖြင့် “ဣန္ဒခီလ” ဟု ခေါ်ပါ–ဟူလို။ [ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ပရိယာယ, ရှိလေကမူ, ဥပစာ။] ဒွါရဗာဟာလည်း မရှိပြန်လျှင် ရွာစည်းနှစ်ဖက်စွန်း၏ အလယ်ကို “ဣန္ဒခီလ” ဟု ခေါ်ရသည်။

ဥဒကပါတဋ္ဌာနေ–၌၊ ဋ္ဌိတသော–သော၊ မဇ္ဈိမသော–သော၊ ပုရိသသော–၏၊ သုပ္ပပါတော ဝါ–ဗန်း(ဆန်ကော) ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ မုသလပါတော ဝါ–ကျည်ပွေ့ ကျရာ အရပ်သည်လည်းကောင်း၊ **ဃရူပစာရော** နာမ–ရမည်၏၊ တသ္မိံ ဃရူပစာရေ– ထိုအိမ်၏ ဥပစာ၌၊ ဋ္ဌိတသော–တည်သောယောကျ်ား၏၊ လေဍ္ဍုပါတော–ခဲကျရာ အရပ်သည်၊ **ဂါမူပစာရော**–ရမည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ**–ကုရုန္ဒီ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ **မဟာပစ္စရိယမ္ပိ**–မဟာပစ္စရိအဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ တာဒိသမေဝ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ။ [ထိုအတိုင်းဆိုသည်–ဟူလို။]

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ (ထပေတွာ,ဝုတ္တံ–တို့၌စပ်၊) ဃရံနာမ–အိမ်မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဃရူပစာရော နာမ–အိမ့်ဥပစာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဂါမော နာမ(အတ္ထိ)၊ ဂါမူပစာရော နာမ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–သို့၊ မာတိကံ–မာတိကာ ၄–ချက်ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ နိဗ္ဗကောသဿ–တံစက်မြိတ်၏၊ ဥဒကပါတဋ္ဌာနဗ္ဘန္တရံ– ရေကျရာအရပ်၏ အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဃရံ** နာမ–ဃရမည်၏၊ ပန–ကား၊ ဒွါရေ– အိမ်တံခါး၌၊ ဋ္ဌိတော–သော၊ မာတုဂါမော–သည်၊ ယံ ဘာဇနဓောဝနဥဒကံ–အကြင် ခွက်ဆေးရေကို၊ ဆဍ္ဍေတိ–စွန့်၏၊ တဿ–ထိုခွက်ဆေးရေ၏၊ ပတနဋ္ဌာနဥ္စ– ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမေနေဝ–သည်ပင်၊ အန္တောဂေဟေ–အိမ်တွင်း၌၊ [ဆင်ဝင်၏ အတွင်းကျသောအရပ်ကို“ အန္တောဂေဟ” ဟုဆိုသည်] ဋ္ဌိတေန– တည်လျက်၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ [အားစွမ်းပြခြင်း မဟုတ်–ဟူလို၊] ဗဟိ–သို့၊ ခိတ္တဿ–သော၊ သုပ္ပဿ ဝါ–၏သော်လည်းကောင်း၊ သမ္မုဥ္ဇနိယာ ဝါ– တံမြက်စည်း၏သော်လည်းကောင်း၊ ပတန ဋ္ဌာနဥ္စ– ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ [ဤ ၂ ဝါကျဖြင့် ဝင်းအကာ မရှိသောအိမ်၏ ဥပစာကို ပြ၏၊] ဃရဿ–၏၊ ပုရတော–ရှေ့မျက်နှာသာ၌၊ ဒွိသု–၂ ခုကုန်သော၊ ကောဏေသု–အထောင့်တို့၌၊ သမ္ဗန္ဓိတွာ–ဆက်စပ်၍၊ မဇ္ဈေ–၌၊ ရုက္ခသူစိဒွါရံ–သစ်ကျည်လျှိုတံခါးကို၊ ထပေတွာ– ၍၊ ဂေါရူပါနံ- နွားအပေါင်း တို့၏၊ ပဝေသနနိဝါရဏတ္ထံ–ဝင်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတပရိက္ခေပေါ စ–ပြုအပ်သော အကာအရံသည် လည်းကော်င်း၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ သဗ္ဗောပိ–ဤအလုံးစုံသော အရပ်သည်လည်း၊

ဃရဿ၊ ပေ၊ ပရိက္ခေပေါ စ။ ။ဤဝါကျဖြင့် ဝင်းအကာရှိသောအိမ်၏ ဥပစာကိုပြ၏၊ များသောအားဖြင့် ဝင်းတံခါးကို ရှေ့မျက်နှာသာထောင့်မှာ တပ်လေ့ရှိသောကြောင့် “ပုရတော ဒွိသု ကောဏေသု” ဟုဆိုသည်၊ ထိုသို့တပ်မှ နေရာလည်းကျယ်, အထွက်အဝင်လည်း လွယ်ကူသည်၊ အလယ်သစ်တိုးတန်း၍ ထိုသစ်တိုးကို အပေါက်ဖောက်ပြီးလျှင် သစ်သားချောင်း, သို့မဟုတ် ဝါဟူသော အကျည်ကို လျှိုထားသော တံခါးကို “ရုက္ခသူစိဒွါရ” ဟု ခေါ်သည်။

ဃရူပစာရော နာမ–မည်၏၊ တသ္မိံ ဃရူပစာရေ–ထိုအိမ်ဉပစာ၌၊ [ရွာတွင် အစွန်ကျသော အိမ်၏ ဉပစာ–ဟူလို၊] ဌိတဿ–သော၊ မဇ္ဈိမဿ–အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ–၏၊ လေဍ္ဍုပါတဗ္ဘန္တရံ–ခဲတစ်ကျ၏ အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဂါမော** နာမ– မည်၏၊ တတော– ထို ပဌမ ခဲတစ်ကျမှ၊ အညဿ–သော၊ လေဍ္ဍုပါတဿ–ဒုတိယ ခဲတစ်ကျ၏၊ အဗ္ဘန္တရံ–အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဂါမူပစာရော** နာမ–မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဧတ္ထ–ဤအပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဣမံ–ဤ မဟာအဋ္ဌကထာ စကားသည်၊ ပမာဏံ–နိုင်းယှဉ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဝါ–လိုရင်း စကားတည်း၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဣဒံ–သည်၊ ပမာဏံ–သည်၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊) ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ရှေ့နောက် ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယော အဋ္ဌကထာဝါဒေါ ဝါ–အကြင် အဋ္ဌကထာဝါဒကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယော ထေရဝါဒေါ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သော–ထို နောက်၌ ဆိုအပ်သော ဝါဒကို၊ ပမာဏတော–ပမာဏအားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ၏။ [" သော" ဟု နိယာမ တစ်ချက်သာရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း, သဗ္ဗတ္ထ–ဟု ပါပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း "ယော ယော" ဟု ဝိစ္ဆာ မရှိသင့်၊ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန စသော သိက္ခာပုဒ် တို့၌ မဟာအဋ္ဌကထာစကားကို အတိုင်းအတာ လုပ်ရမည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ပမာဏ"ဟု ဆိုသည်၊ ပမိယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ= နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာကြောင်းစကား။]

စ–ဆက်၊ ယံ ဧတံ–အကြင်သို့သော ဤစကားကို၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ ပါဠိယာ–နှင့်၊ ဝိရုဒ္ဓမိဝ–ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့၊ ဒိဿတိ–ထင်ရ၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပါဠိယံ–၌၊ ဃရူပစာရေ၊ ဌေ၊ လေဍ္ဍုပါတောတိ–ဟူ၍၊ ဧတ္တကမေဝ–ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန–မဟာအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ တံလေဍ္ဍုပါတံ–ထိုခဲတစ်ကျအရပ်ကို၊

ယဋ္ဌေတံ။ ။ "ယဋ္ဌေတံ၊ ဌေ၊ ဝုတ္တောတိ" ဟူသော စကားသည် စောဒက တစ်ယောက်ယောက်၏ စောဒနာပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ "ဃရူပစာရေ ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပါတော" ဟု သာ ရှိ၏၊ ထို လေဍ္ဍုပါတကို "ဂါမ" ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားမရှိ၊ "ဂါမူပစာရော နာမ" ဟု စတည်ခဲ့သောကြောင့် ထို လေဍ္ဍုပါတသည် ဂါမူပစာရသာ ဖြစ်သင့်၏၊ သို့ပါလျက် မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ထို လေဍ္ဍုပါတကို ဂါမ ဟု ဆိုထားသဖြင့် ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်ရသည်–ဟူလို။ [ဓွေ့ာကမေဝ၌ ဧဝဖြင့် "ဂါမော နာမ" မပါဟု ကန့်။]

ဂါသမဓေ်ပံ–ရှာ၍သွင်းယူအပ်သည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ တတော–ထိုခဲတစ်ကျမှ၊ ပရံ–၌၊ ဂါမူပစာရော–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ဝိရုဒ္ဓမိဝ–သို့၊ ဒိဿတိ–၏၊) ပရိဟာရော–ကို၊ မယာ–သည်၊ ဝုစ္စတေ၊ ပါဠိယံ– ၌၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်သည်ကား၊ သစ္စမေဝ–အမှန်ပင်တည်း၊ ပန–ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဃရူပစာရေ ၌တသသအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော– ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ သော စ–ထို ဘုရားရှင် အလိုတော်ကိုလည်း၊ အဋ္ဌကထာစရိယာနမေဝ–ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်သာ၊ ဝိဒိတော–သိအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဃရူပစာရေ ၌တသာတိ ဧတ္ထ–၌၊ ဃရူပစာရလက္ခဏံ–ဃရူပစာရ၏ အမှတ်အသားကို၊ ပါဠိယံ–၌၊ အဝုတ္တံ–တိုက်ရိုက် မဟောအပ်သည်၊ (သမာနံပိ–သော်လည်း၊) အဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ဝုတ္တဝသေန–ဆိုအပ်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟိတံ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဇဝံ–တု၊ သေသမ္ပိ–ကြွင်းသော ဂါမူပစာရလက္ခဏာကိုလည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–၏။ [သေသမ္ပိတိ–ဂါမူပစာရလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဃရူပစာရ လက္ခဏာမှ ကြွင်းသော အပရိက္ခိတ္တ ဂါမ၏ ဂါမူပစာရ လက္ခဏာကိုလည်း –ဟူလို။]

တတြ–ထိုဂါမူပစာရကို ယူခြင်း၌၊ [တသ္မိံ ဂါမူပစာရဂ္ဂဟဏေ] အယံ–ကား၊ နယော–သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဣဓ–ဤဂါမာဝါအရညာဝါဟူသောပါဠိ၌၊ ဂါမော နာမ–ဂါမမည်သည်၊ ပရိက္ခိတ္တော စ–ပရိက္ခိတ္တဂါမလည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိ တ္တော စ–လည်းကောင်း(ဣတိ) ဒုဝိဓော ဟောတိ၊ တတြ–ထို ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ပရိက္ခိတ္တသသ–ကာရံအပ်သော ရွာ၏၊ ပရိက္ခေပေါယေဝ–အကာအရံသည်ပင်၊ ပရိစ္ဆေဒေါ–အပိုင်းအခြား တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တသသ–ထိုပရိက္ခိတ္တဂါမ၏၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ ပရိစ္ဆေဒံ–ကို၊ အဝတွာ–ဟောတော်မမူဘဲ၊ ဂါမူပစာရော နာမ၊ပေ၊ လေဍ္ဍုပါတောတိ–ဟူ၍၊ ပါဠိယံ–၌၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ကား၊ အပရိက္ခိတ္တသသ–သော၊ ဂါမသသ–၏၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒေါ–ရွာအပိုင်းအခြားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော–မိန့်တော်မူထိုက်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တသသ–ထိုအပရိက္ခိတ္တဂါမ၏၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ–ငှာ၊ အပရိက္ခိတ္တသသ ဂါမသသ၊ ပေ၊ လေဍ္ဍုပါတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒေ–ကို၊ ဒဿိတေ–ပြတော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ဂါမူပစာရလက္ခဏံ–ကို၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–သာ၊

ဃရူပစာရလက္ခဏံ။ ။ "ဃရူပစာရ" နာမည်ပါသော်လည်း"မည်သည့် အရပ်မှစ၍ မည်သည့် အရပ်တိုင်အောင် ဃရူပစာရခေါ်သည်"ဟု ဃရူပစာရ၏ အမှတ်အသား မပါသည်ကို "ပါဠိယံ အဝုတ္တံပိ" ဟုဆိုသည်။

ဉာတုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းပြီ [“ပရိက္ခိတ္တဂါမ၏ ဥပစာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း ဒုတိယ ခဲတစ်ကျကို ဂါမူပစာရဟု သိနိုင်လောက်ပြီ” ဟူလို၊] ဣတိ–ကြောင့်၊ ပုန–ဖန်၊ တတ္ထ ဌိတဿ၊ပေ၊ လေဍ္ဍုပါတောတိ–ဟူ၍ ၊ န ဝုတ္တံ–ဟောတော်မမူအပ်၊ (ဣတိ အယံ–ကား၊ နယော–တည်း၊) [တတ္ထ–ထို ဂါမ၌၊ ဌိတဿ–သော၊ မဇ္ဈိမဿ–အားစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ–၏၊ လေဍ္ဍုပါတော–သည်၊ (ဂါမူပစာရော နာမ-ရမည်၏၊) ဤ န ဝုတ္တံ၏ နောက်၌ “တတြာယံ နယော”ကို ပြန်၍အုပ်ဖို့ရာ ပရိသမာပနတ္ထ ဣတိသဒ္ဒါ ပါသင့်၏၊ မပါလျှင် ထည့်၍ ပေးရမည်၊ ထို နယဟူသည်လည်း တိုက်ရိုက် မဟောဘဲ ပြီးနိုင်သော အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းတည်း။]

ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ဆရာသည်၊ ဃရူပစာရေ–၌၊ ဌိတဿ–တည်သော ယောက်ျား၏၊ လေဍ္ဍုပါတံယေဝ–ခဲတစ်ကျကိုပင်၊ ဂါမူပစာရောတိ–ဟူ၍၊ ဝဒတိ–ဆို၏၊ [ကုရုန္ဒီအဌကထာဆရာ, မဟာပစ္စရီအဌကထာဆရာတို့ကို စောင်းသောစကား။] တဿ–ထိုဆရာ၏၊ (ဝါဒေ–အယူဝါဒ၌၊) ဃရူပစာရော–သည်၊ ဂါမော–ဂါမမည်၏၊ ဣတိ (အတ္ထော)–ဤအနက်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏။ [ကံမရှိသော ကြောင့် “ရောက်၏” ဟု မပေးလင့်၊] တတော– ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဃရံ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂါမူပစာရော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧသ ဝိဘာဂေါ–ဤဝေဖန်အပ်သော အထူးသည်၊ သံကိရတိ–ရောနှောရှုပ်ထွေး၏၊ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာဒီသု–သနအစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝါ–ပုဒ်တို့အတွက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဃရ, ဃရူပစာရ, ဂါမ, ဂါမူပစာရတို့၌၊ အသံကိရတော စ–မရောနှောသောအားဖြင့်လည်း၊ ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန

သံကိရတိ။ ။ သံကိဏ္ဏောပုဒ်၌ သံပုဗ္ဗ ကိရဓာတ်သည် ရောနှောခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌လည်း သံပုဗ္ဗ ကိရဓာတ်ဖြင့် “သံကိရတိ= သင်္ကိရတိ” ဟု ရှိသောကြောင့် “မိဿယတိ” ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်၊ မိဿဓာတ် စုရာဒိဏယပစ္စည်းဖြစ်၍ “မိဿယ” ဟု ပါဠ်မှန် ရှိစေ၊ နောက်၌လည်း “အသင်္ကိရတော” ဟု ရှိစေ။

ဝိကာလေ၊ ပေ၊ ဒီသု။ ။ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပုဒ်၌ “ပရိက္ခိတ္တရွာ၏ အကာကို လွန်လျှင်လည်းကောင်း, အပရိက္ခိတ္တရွာ၏ ဥပစာသို့ သက်ရောက်လျှင်လည်းကောင်း ပါစိတ်” ဟု ပညတ်တော်မူသောကြောင့် ထို သိက္ခာပုဒ်များအတွက် ဂါမနှင့် ဂါမူပစာရကို မရောအောင် ဆုံးဖြတ်ထားဖို့ အရေးကြီးသည်–ဟူလို၊ အာဒိဖြင့် ဃရ, ဃရူပစာရ, ဂါမ, ဂါမူပစာရတို့၌ဖြစ်သော သံဃိကလာဘ်ကို ဝေဖန်ခြင်းစသော ကိစ္စကိုယူပါ။ “ ဃရ၌ ဖြစ်သော လာဘ်ကို ထိုဃရ၌ တည်သော ရဟန်းတို့သာ ဝေဖန်၍ ယူနိုင်၏” စသည်၌လည်း ဃရစသည်ကို ကွဲကွဲပြားပြား ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးသည်–ဟူလို။

အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့အတွက် မရောနှောသောအားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်၏ သိထားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါဠိဥ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှော၍၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဧတ္ထ-ဤဂါမာဝါ အရညာ ဝါ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဂါမော စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမူပစာရော စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စ-ဆက်၊ ယောပိ ဂါမော-သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ မဟာ-ကြီးကျယ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့သည်၊ နဋ္ဌေသု-ပျက်စီးကုန်လသော်၊ အပ္ပကော-ငယ်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုရွာကို၊ ဃရူပစာရတော-အစွန်ဆုံးအိမ်၏ ဥပစာမှ၊ လေဍ္ဍုပါတေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော-ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ အသဿ-ထိုရွာ၏၊ ပရိက္ခိတ္တဿာပိ-ကာရံအပ်သော ရွာ၏လည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိတ္တဿာပိ-၏လည်းကောင်း၊ ပုရိမပရိစ္ဆေဒေါ-ရှေးအပိုင်းအခြားသည်၊ အပ္ပမာဏမေဝ-ပမာဏမဟုတ်သည်သာ၊ ဣတိ-ဂါမာဝါနှင့်စပ်၍ ဆိုဖွယ်စကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

အရညံ နာမ ထပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စာတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တလက္ခဏ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြား အမှတ်အသားရှိသော၊ ဣမံ ဂါမဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမံ ဂါမူပစာရဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-၍၊ ဣမသ္မိံ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေ-၌၊ အဝသေသံ-ကြွင်းသောအရပ်သည်၊ အရညံ နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-ကား၊ အဘိဓမ္မေ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အရညန္တိ နိက္ခမိတွာ၊ ပေ၊ အရညန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ [အရညန္တိ-ကား၊ ဣန္ဒခီလာ-တံခါးခုံမှ၊ ဗဟိ-သို့၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ (ယံဠာနံ အတ္ထိ၊) သဗ္ဗံ-သော၊ တေံ-ဤအရပ်သည်၊ အရညံ-မည်၏။] အရညကသိက္ခာပဒေ-အာရညကသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌၊ အာရညကံ နာမ၊ ပေ၊ ပစ္ဆိမံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုတောရကျောင်းကို၊ ဣန္ဒခီလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာရောပိတေန-ညို့တင်အပ်ပြီးသော၊ အာစရိယမနုနာ-လေးဆရာ၏ လေးဖြင့်၊ ပဉ္စဓနုသတပ္ပမာဏန္တိ-လေးအပြန်ငါးရာ ပမာဏရှိ၏ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ပစ္ဆိမံ- နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပဉ္စဓနုသတိကံ-လေးအပြန် ငါးရာရှိသော အရပ်သည်၊ အာရညကံ နာမ-သော၊ သေနာသနံ-တည်း။]

အာစရိယမနု။ ။ လေးအတတ် သင်ပြသော ဆရာတို့၏ ကိုင်နေကျလေးသည် ညို့မတင်သေးဘဲတိုင်းလျှင် ရိုးရိုးအတွာဖြင့် ၉ ထွာ (၄ တောင်ထွာ) ရှိ၏၊ ညို့တင်ပြီးမှ တိုင်းလျှင် ၄တောင် ရှိ၏-ဟု ပြောစမှတ်ရှိ၏။ [အရညအခွဲ ၃ နည်းတွင် အဘိဓမ္မာနည်းသာ မုချအရညတည်း၊ ဝိနည်း-သုတ္တန်နည်းမှာ ပရိယာယ်သာ။]

ဇဝံ–လျှင်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဂါမာဝါအရညာဝါတိ ဧတသ–ပါဠ်၏၊ အတ္ထံ ကို၊ ဝိဘဇန္တေန–ဝေဖန်တော်မူလသော်၊ ဃရံ၊ ပေ၊ အရညန္တိ–ဟူ၍၊ ပါပဘိက္ခူနံ့–ယုတ်မာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ လေသောကာသနိသေခံနတ္ထံ–အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို တားမြစ်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဉ္စ–နံသော၊ ကောဋ္ဌာသာ–အဖို့အစုတို့ကို၊ ဒဿိတာ–နံပြီ၊ [သိက္ခာပုဒ်၌ “ဂါမာဝါ အရညာဝါ”ဟုသာဆို၏၊ ငါက“အိမ်မှ, သို့မဟုတ် အိမ်ဉပစာမှ, သို့မဟုတ် ရွာဉပစာမှ ယူသည်”ဟု အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ ငါးပါးသော အဖို့တို့ကို ပြတော်မူသည်–ဟူလို။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဃရေဝါ–၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အရညေ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒဂ္ဃနကတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ သဿာမိကံ–ဉစ္စာရှင်ရှိသော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အဝဟရန္တဿ–ယုတ်ယုတ်မာမာ ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ဝါ–ခိုးသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ–ပင်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဣဒါနိ–(ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါပုဒ်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ) ယခုအခါ၌၊ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒိယေယျာတိအာဒိနံ–ယျအစရှိသော ပုဒ်ရပ်တို့၏၊ အတ္ထ ဒဿနတ္ထံ–ငှာ၊ **အဒိန္နံ** နာမာတိအာဒိံ–ကို၊ အာဟ–၏၊ တတ္ထ–ထို အဒိန္နံ နာမအစရှိသော ပါဠိ ရပ်၌၊ ဒန္တပေါဏသိက္ခာပဒေ–၌၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကံ–ဉစ္စာသည်၊ (သမာနံပိ–သော်လည်း၊) အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ–အကပ်မခံအပ်သော၊ ကပ္ပိယံ–ရဟန်းတို့အား အပ်သော၊ [ရဟန်းအားလျော်သော ပစ္စည်းကိုပြလို၍“ကပ္ပိယံ”ဟုဆိုသည်၊ အကပ္ပိယအာဟာရ လည်း အကပ်မခံရသေးလျှင် အဒိန္နပင်။] အဇ္ဈောဟရဏီယံ– စားမျိုထိုက်သော အာဟာရကို၊ **အဒိန္နန္တိ**–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ–၏၊ ပန–ကား၊ ဣဓ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ယံကိဉ္စိ– သော၊ ပရ ပရိဂ္ဂဟိတံ– သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ [ကလေး စသူကဲ့သို့ ဉစ္စာရှင်က ကိုယ့်ဉစ္စာမှန်း မသိသော်လည်း စွန့်ပေးစသည်ကို မပြုသေးလျှင် ထိုသူ၏ အပိုင်ဖြစ်၍ “ပရပရိဂ္ဂဟိတ” တွင် ပါဝင်၏၊ “ပရေဟိ + ပရိဂ္ဂဟိတံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ” ဟုပြု။] သဿာမိကံ–သော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ (အဒိန္နန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ–၏၊) တဒေတံ–ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ ဝါ–ကို၊ တေဟိ သာမိကေဟိ–တို့သည်၊ ကာယေန ဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ ဝါ–လည်းကောင်း၊ န ဒိန္နံ–မပေးအပ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဒိန္နံ–န္န မည်၏။

ဇဝံ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ဇဝံ၊ ပေ၊ ဒဿိတာဖြင့် ဂါမာဝါ အရညာဝါဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ၏ အဖွင့်အဆုံး နိဂုံးကိုပြ၏၊ “တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဖြင့် ထိုအဖွင့်ကြောင့် ရအပ်သော (လဒ္ဓဂုဏ်) ကိုပြသည်၊ ထိုကြောင့် တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံကို “လဒ္ဓဂုဏဝါကျ”ဟု လည်းကောင်း၊ ဂါမာ ဝါစသည်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ရှေ့စကားအားလုံးကို “ယုတ္တိဝါကျ=အသင့်ယုတ္တိရှိသော အနက်ကိုပြသော ဝါကျ” ဟု လည်းကောင်း ခွဲပါ။

အတ္ထနော–၏၊ ဟတ္ထတော ဝါ–မှသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဌိတဋ္ဌာနတော ဝါ–တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်မှသော်လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇ–လွှတ်အပ်သည်၊ န–မဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **အနိသဇ္ဇ**–ဋမည်၏၊ ယထာဌာနေ–တည်မြဲအရပ်၌၊ ဋိတံ–သည်၊ (သမာနံပိ–လည်း၊) အနပေက္ခတာယ–ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိစ္စတ္တံ–စွန့်အပ်သည်၊ န–မဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **အပရိစ္စတ္တံ**–မည်၏၊ အာရက္ခသံဝိဓာနေန–အစောင့်အရှောက်ကို စီရင်ခြင်းဖြင့်၊ ရက္ခိတ္တာ–စောင့်ရှောက် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရက္ခိတံ–မည်၏၊ မဉ္ဇူသာဒိသု–သေတ္တာ အစရှိသည်တို့၌၊ ပက္ခိပိတွာ–ထည့်၍၊ ဂေါပိတတ္တာ–လုံခြုံစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဂေါပိတံ**–မည်၏၊ဣဒံ–ဤဥစ္စာသည်၊ မမံ–ငါ၏ဥစ္စာ၊ ဣတိ–သို့၊ တဏှာမမတ္တေန–ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းမှု၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ တဏှာဖြင့်၊ မမာယိတတ္တာ–ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **မမာယိတံ**–မည်၏၊ တာဟိ အပရိစ္စာဂရက္ခဏ ဂေါပနာဟိ–ထိုမစွန့်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း လုံခြုံစေခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဘဏ္ဍသာမိကေဟိ–ကုန်သော၊ တေဟိ ပရေဟိ–ထိုသူတစ်ပါးတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သိမ်းပိုက်အပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ပရပရိဂ္ဂဟိတံ**–တမည်၏၊ ဧတံ–ဤ အဒိန္နံ, အနိသဋ္ဌ, အပရိစ္စတ္တ, ရက္ခိတ, ဂေါပိတ, မမာယိတ, ပရပရိဂ္ဂဟိတ ဘဏ္ဍာသည်၊ အဒိန္နံ နာမ–မည်၏။

ထေယျသင်္ခါတန္တိ ဧတ္ထ–၌၊ **ထေနော**တိ–ကား၊ စောရော–ခိုးသူတည်း၊ ထေနဿ–ခိုးသူ၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ **ထေယျံ**–ရာ၊ ဧတံ–ဤထေယျ သင်္ခါတံ ဟူသော အမည်သည်၊ အဝဟရဏစိတ္တဿ– ယုတ်ညံ့သောအားဖြင့် ဆောင်ယူကြောင်း စိတ်၏၊ ဝါ–ခိုးယူကြောင်း စိတ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ သင်္ခါ သင်္ခါတန္တိ–သင်္ခါ, သင်္ခါတံ ဟူသောပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ ဧကံ–တူ၏၊ ဧတံ–ဤသင်္ခါ, သင်္ခါတံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊

တဏှာမမတ္တေန။ ။ မမ+ဣဒံ မမံ=ငါ၏ဥစ္စာ၊ အမှနောင် ဣဒံ အနက်၌ဏသက်၊ အမှကို မမပြု၊ မမဿ–ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းတတ်သူ၏+ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတည်း၊ မမတ္တံ–ဏှာ၊ တဏှာစ+သာ+ မမတ္တံ စာတိ တဏှာမမတ္တံ

မမာယိတံ။ ။ မမံနောင် အာစာရ အနက်၌ အာယသက်၍ "မမာယ–ငါ့ဥစ္စာဟု ပြု" ဟုဖြစ်၏၊ ကံဟော တပစ္စည်းသက်၍ "မမာယိတံ"ဟုဖြစ်၏၊ ["ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုအပ်၏" ဟု ပေး။]

ထေယျသင်္ခါတံ။ ။ ထေနဓာတ်သည် ခိုးခြင်း အနက်ဟော၊ ထေန နောင် ဘာဝတ္ထ ဏျသက် (န)ချေ၍"ထေယံ"ဟု ထောမနိဓိ၌ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ ယ တစ်လုံး လာ၊ ဤ၌ "သင်္ခါတံ"ဟု လာသော်လည်း အခြားနေရာ၌ သင်္ခါပုဒ်သည်သာ ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောပုံ ထင်ရှားသောကြောင့်

ကောဋ္ဌာသသသ–အဖို့အစုအနက်ကို၊ အမိဝစန်–ဟောသောသဒ္ဒါတည်း (ကောသုဝိယ–အဘာယ်ပါဠိရုပ်တို့၌ ကဲ့သို့နည်း၊) သညာနိဒါနာဟိ ပပဉ္စသင်္ခါတိအာဒိသုဝိယ–ပါဠိရုပ်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း၊ [ပပဉ္စသင်္ခါ–သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတရားအစုတို့သည်၊ သညာနိဒါနာ (ဟိ)–သညာလျှင်အကြောင်းရင်းရှိကုန်သည်သာ၊] ထေယျစ္ဆ–ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်းလည်းဟုတ်၏၊ တံ–ဟူသည်၊ သင်္ခါတဉ္စ–အစုလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ထေယျသင်္ခါတံ**–မည်၏၊ ထေယျစိတ္တသင်္ခါတော–ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဧကော တစ်ပါးသော၊ စိတ္တကောဋ္ဌာသော–စိတ်အစုတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

စ–ဆက်၊ တံ–ဤထေယျသင်္ခါတံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ–၌၊ ပစ္စတ္တဝစနံ–ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကရိဏ်း အနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ထေယျ သင်္ခါတေန–ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း စိတ်အစုဖြင့်၊ (အာဒိယေယျ–ယူအံ့၊) ဣတိ–သို့၊ အတ္ထတော–ဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ထေယျသင်္ခါတေန–ဖြင့်၊ အာဒိယတိ–၏၊ သော–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ထေယျစိတ္တော–ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်းစိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ဗျဉ္ဇနံ–သဒ္ဒါကို၊ အနာဒိယိတွာ–အလေးအမြတ်အားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝါ–ဂရုမစိုက်မူ၍၊ [သင်္ခါတသဒ္ဒါနှင့် ပဌမာဝိဘတ်ကို ဂရုမစိုက်မူ၍–ဟူလို၊] အတ္ထမေဝ–လိုရင်းအနက်ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **ထေယျစိတ္တော အဝဟရဏစိတ္တော**တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ အဿ–ထိုထေယျသင်္ခါတံပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ–ဇနီကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ပန–ကား၊ **အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ ဝီတိနာမေယျာ**တိ**ဧတ္ထ**–၌၊ ပဌမပဒံ–အာဒိယေယျဟူသော ပထမပုဒ်ကို၊ အဘိယောဂ ဝသေန–မိမိရဖို့ရာ လွှမ်းမိုးအားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–တရားစွဲခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယ ပဒံ–ဟရေယျဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို၊ အညေသံ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ဟရန္တဿ–ဆောင်လျက်၊ ဂစ္ဆတော–သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ)

ထိုသင်္ခါကို အဖော်ညှိသောအားဖြင့် "သင်္ခါ–သင်္ခါတံတိ အတ္ထတော ဧကံ" ဟု ဆိုသည်၊ သင်္ခါ၌ သံပုဗ္ဗ ခါဓာတ်, အပစ္စည်း၊ သင်္ခါတံ၌တပစ္စည်းဖြစ်၍ ပစ္စည်းသာကွဲသောကြောင့် အနက်ချင်းတူသည်–ဟူလို၊ ထိုတွင်"သင်္ခါတု ဉာဏကောဋ္ဌာသ, ပညတ္တိ ဂဏနာသု စ"ဟု အဘိဓာန်လာသည့်အတိုင်း သင်္ခါပုဒ်၏ အနက်ကားများ၏၊ ကြွင်းမှတ်ဖွယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ "ပပဉ္စသင်္ခါ"၌ "ပပုဗ္ဗ+ပစိ–ဝိတ္ထာရေ" ဟူသောဓာတ်တည်း။

တတိယပဒံ-အဝဟာရေယျဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန-အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့် (ဝုတ္တံ)၊ စတုတ္ထံ-ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျဟူသော စတုတ္ထပုဒ်ကို၊ သဝိညာဏကဝသေန-သဝိညာဏကဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပဉ္စမံ-ဌာနာစာဝေယျဟူသော ပဉ္စမပုဒ်ကို၊ ထလေနိက္ခိတ္တာဒိဝသေန-ကုန်း၌ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ဆဋ္ဌံ-သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျဟူသော ဆဋ္ဌပုဒ်ကို၊ ပရိကပ္ပဝသေန ဝါ-ကြံဆအပ်သော အရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သုင်္ကဃာတဝသေန ဝါ-ကင်းဘောက်ထားရာ အရပ်၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအာဒိယေယျ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေနပိ-တစ်မျိုးသောဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေနပိ-အမျိုးမျိုးသော ဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိညာဏကေနေဝ-သ ဝိညာဏက ဘဏ္ဍာဖြင့်သာ၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ ဝါ-ရနိုင်၏၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေန ပန-ဖြင့်ကား၊ သ ဝိညာဏကာ ဝိညာဏကမိဿကေန-သ ဝိညာဏက, အဝိညာဏက ရောသောဘဏ္ဍာဖြင့်၊ (လဗ္ဘတိ-၏၊) တတ္ထ-ထို ဧကဘဏ္ဍာ နာနာဘဏ္ဍာတို့တွင်၊ တာဝ-ဧကဘဏ္ဍာမှ ရှေးဦးစွာ၊ နာနာဘဏ္ဍာဝသေန-ဖြင့်၊(ယောဇနာ- အာဒိယေယျ စသောပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊) ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ အာဒိယေယျာတိ-ကား၊ အာရာမံ-သစ်သီးအရံ ပန်းအရံကို၊ ဝါ-သစ်သီးခြံ ပန်းခြံကို၊ အဘိယုဉ္ဇတိ-မိမိရဖို့ရာ လွှန်စွာအားထုတ်အံ့၊ ဝါ-တရားစွဲအံ့၊ ဒုက္ကဋဿ-ဒုက္ကဋ် အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ (တစ်နည်း) [ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အာရာမံ-ကို၊ အဘိယုဉ္ဇတိ-၏၊ (တဿ-ထို ,ရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ (တစ်နည်း) ဒုက္ကဋဿ-ဋမည်သော၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း ပေးပါ။]

ဧကဘဏ္ဍဝသေနပိ။ ။ ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုးတည်းကို အာဒိယေယျစသော ၅ မျိုးနှင့်တွဲရာ၌ သက်ရှိဘဏ္ဍာဖြင့်သာ တွဲ၍ဖြစ်နိုင်သည်- ဟူလို။ [ဝသေနပိဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ဝသေန စ" ဟု သင်္ဂါယနာတင်စာ၌ ပြင်ထားသည့်အတိုင်း ကောင်း၏။]

နာနာဘဏ္ဍဝသေန၊ လဗ္ဘတိ။ ။ ဘဏ္ဍာ အမျိုးမျိုးကို အာဒိယေယျ စသည်နှင့် တွဲရာ၌ သဝိညာဏက, အဝိညာဏက ၂ မျိုးရော၍ တွဲမှ ဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို။ [နာနာဘဏ္ဍဝသေနပိဟု ရှိခြင်းလည်း မကောင်း၊ "နာနာဘဏ္ဍဝသေန ပန" ဟု ရှိမှ ဓာသွားလှ၏။]

သာမိကဿ-ဥစ္စာရှင်၏၊ ဝိမတိံ-တွေးတောခြင်းကို၊ [ရမှ ရပါတော့မလား-ဟု တွေးတောမှုကို၊] ဥပ္ပါဒေတိ-အံ့၊ ထုလ္လစ္စယဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ သာမိကော-သည်၊ မယှံ-ငါ၏ဥစ္စာသည်၊ န ဘဝိဿတိ-မဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဓုရံ-လုံ့လဝီရိယကို၊ နိက္ခိပတိ-လျှော့ချလိုက်အံ့၊ ပါရာဇိကဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ [ဤပြခဲ့သော စကားဖြင့် အရံတည်းဟူသော ဘဏ္ဍာကို အာဒိယေယျပုဒ်နှင့် ယောဇနာပုံကို ပြ၏၊] ဟာရေယျာတိ-ကား၊ အညဿ-အခြားသူ၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဟရန္တော-ဆောင်ယူသွားစဉ်၊ သီသေ-၌၊ ဘာရံ-ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ [ဥစ္စာရှင်က တခြားသူထံ ပေးလိုက်၍ ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာ-ဟူလို၊] ထေယျစိတ္တော-ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) အာမသတိ-သုံး သပ်အံ့၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ ဖန္ဒာပေတိ-လှုပ်ရှားစေအံ့၊ ပေ၊ ခန္ဓံ-ပခုံးသို့၊ ဩရောပေတိ-ချအံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ [ဤပြခဲ့သောစကားဖြင့် သယ်နိုင်းစသော ဘဏ္ဍာကို အာဒိယေယျပုဒ်နှင့် ယောဇနာ (ယှဉ်စပ်) ပုံကိုပြ၏။]

အဝဟရေယျာတိ-ကား၊ ဥပနိက္ခိတ္တံ- အနီး၌ချထားအပ်သော၊ ဝါ-အပ်နှံထား အပ်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ မေ-၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော- သော်၊ အဟံ-သည်၊ န ဂဏှာမိ-မယူ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏတိ-အံ့၊ ပေ၊ သာမိကော- သည်၊ မယှံ-အား၊ န ဒဿတိ-ပြန်ပေးတော့မည်မဟုတ်၊ ဣတိ-၍၊ ဓုရံ-ကို၊ နိက္ခိပတိ-အံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ [သပိတ်စသော ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို

အဘိယုဉ္ဇတိ။ ။ ရဇာဒီ ယုဇဓာတ်သည် ဥဿာဟ-အားထုတ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အရံကို မိမိရအောင် အားထုတ်မှုကို "အဘိယုဉ္ဇတိ" ဟုဆိုလို၏၊ ထိုအားထုတ်ခြင်းဟူသည် တရားရုံး၌ ဒေါသက (တရားလို) လုပ်၍ စောဒနာခြင်း တရားစွဲခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဘိယုဉ္ဇတိ- စောဒေတိ၊ အဋ္ဋံ ကရောတီတိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ဖွင့်သည်။

ဓုရံနိက္ခိပတိ။ ။ "ယုဂေ ဓိကာရေ ဝီရိယေ, ပဓာနေ စာဂ္ဂိမေ ဓုရော" (၁၀၀၄) အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် လုံ့လဝီရိယအနက်တည်း၊ ဤနေရာ၌ ဥစ္စာရှင်က ရဖို့ရန် ကြိုးစားမှုကို လျှော့ချလိုက်ခြင်းကို "ဓုရနိက္ခေပ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဓုရိဗ (ဟိသာသယ်) ကွိပစ္စည်း, ဋ္ဌာပ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဓုရာ" ဟု ထောမနိမိ၌ ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ "ဓုဗ္ဗတိ- မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဝါ-ညှဉ်းဆဲရာရောက်၏၊ ဣတိဓုရာ" ဟုပြု၍ "ဓုရနိက္ခေပ" ကို ရှေးက "ဝန်ချခြင်း"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ ဓုရာသဒ္ဒါသည် ဘာရ-တာဝန်, ဝန်ထုပ် အနက်ဟောသော်လည်း သူတစ်ပါးအတွက် ဆောင်ဖွယ်ကို "တာဝန်"ဟုခေါ်သောကြောင့် ထိုအနက်သည် ဤနေရာနှင့် မလျော်ပါ။[ကခ်ါဘာသာဋီကာ "ဓုရံ နိက္ခိပတိ" ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်ပြထားပြီ။]

အာဒိယေယျနှင့် ယောဇနာပုံကို ပြ၏။] **ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျာတိ**–ကား၊ သဟဘဏ္ဍဟာရကံ–ဘဏ္ဍာဆောင်သူနှင့် တကွသောဘဏ္ဍာကို၊ နေသသာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ပဌမံ ပါဒံ–ပထမခြေလှမ်းကို၊ သင်္ကာမေတိ–ရွေ့စေအံ့၊ [နေရာမှ ဖြစ်စေ, သွားမြဲလမ်းမှ ဖြစ်စေ ပြောင်းရွေ့စေအံ့–ဟူလို၊] ပေ၊ ဒုတိယံပါဒံ–ကို၊ သင်္ကာမေတိ–အံ့၊ ပေ၊ [အခြား ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို အာဒိယေယျနှင့် ယှဉ်ပုံကို ပြ၏၊] **ဌာနာ စာဝေယျာတိ**–ကား၊ ထလဋ္ဌံ–ကုန်း၌တည်သော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာမသတိ–အံ့၊ ပေ၊ ဖန္ဒာပေတိ–အံ့၊ ပေ၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝေတိ–အံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ [ကုန်း၌တည်သော ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို အာဒိယေယျနှင့် ယှဉ်ပုံကို ပြ၏။]

သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျာတိ–ကား၊ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ–ကြံဆအပ်သောအရပ်ကို၊ ဝါ–မှန်းထားအပ်သော အရပ်ကို၊ [ဩကာသပရိကပ္ပနဝသေန ပရိကပ္ပိတပဒေသံ=မည်သည့် အရပ်တိုင်အောင် ပထမ ယူသွားပြီးမှ ဥစ္စာရှင်တို့မမြင်လျှင် ခိုးသွားမည်ဟု မှန်းထားအပ်သော အရပ်ကို၊] ပဌမံ ပါဒံ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ–အံ့၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ၊ ဒုတိယံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ အထဝါ–ကား၊ ပဌမံ ပါဒံ–ကို၊ သုင်္ကဃာတံ–ကင်းကောက်ရာ အရပ်ကို၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအာဒိယေယျ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေန – အမျိုးမျိုးသော ဘဏ္ဍာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [အာဒိယေယျအတွက် ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုး, သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျအတွက် ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုး, ဤသို့ အမျိုးမျိုးသောဘဏ္ဍာတို့၏အစွမ်းဖြင့်–ဟု လို၊] ယောဇနာ– ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ပန–ကား၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေန–တစ်မျိုးတည်းသော ဘဏ္ဍာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ယောဇနာ–ကို၊ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ သဿာမိကံ–သော၊ ဒါသံ ဝါ–ကျွန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်

သုင်္ကဃာတံ။ ။ရာဇူနံ ဒေယျဘာဂဿ ဧတံ အဓိဝစနံ သုင်္ကောတိ=မိမိယူဆောင်လာသော ပစ္စည်းအတွက် မင်းတို့အား ပေးထိုက်သော အခွန်အကောက်ကို "သုင်္က"ဟု ခေါ်၏၊ ဟညတိ ဧတ္ထာတိ ဃာတော=အခွန်မပေးဘဲ သွားလျှင် မင်းမှာ ထို အခွန်ပျက်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် အခွန်မပေးဘဲ သွားသူတို့က ဖျက်ဆီးအပ်ရာဖြစ်သော (ကင်းကောက်ရာ) အရပ်သည် ဃာတမည်၏၊ သုင်္ကဿ+ဃာတော သုင်္ကဃာတော–မပေးဘဲသွားသူတို့၏ ကင်းခွန်ကို ဖျက်ဆီးအပ်ရာ အရပ်, ဝါ–ကင်းကောက်ဌာန။ ["ဧတ္ထ ပဝိဋ္ဌေဟိ သုင်္ကော ဒါတဗ္ဗောတိ–ဤအရပ် ဝင်လာသူမှန်သမျှ အကောက် အခွန်ပေးရမည်"ဟု၊ ရာဇပုရိသဗ္ဗဟာဒိသညာဏောန နိယမိတပ္ပဒေသဿေတံ အဓိဝစနံ။]

အကြောင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အဘိယောဂါဒိနာ–တရားစွဲခြင်း အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ အာ ဒိ ယတိဝါ–ယူမှုလည်းယူ၏၊ ဟရတိဝါ–ဆောင်၍သွားစဉ် ခိုးစိတ်ဝင်၍မှုလည်း ယူ၏၊ အဝဟရတိဝါ–အပ်နှံထားအပ်သောဘဏ္ဍာကို အယုတ်အားဖြင့်မှုလည်းယူ၏၊ ဣရိ ယာပထံဝါ–ဘဏ္ဍာ၏ ဣရိယာပုထ်ကိုမူလည်း၊ ဝိကောပေတိ–ဖျက်ဆီး၏၊ ဌာနာ ဝါ–မှလည်း၊ စာဝေတိ–ရွေ့စေ၏၊ ပရိစ္ဆေဒံ ဝါ–အပိုင်းအခြားကိုမူလည်း၊ အတိက္ကာမေတိ–၏၊ အယံ–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအာဒိယေယျအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဧကောဘဏ္ဍဝသေန–ဖြင့်၊ ယောဇနာ–တည်း။

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ဆ–န်သော၊ဣမာနိ ပဒါနိ–ဤအာဒိယေယျ အစ ရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝဏ္ဏေန္တေန–ဖွင့်ပြသော ဆရာသည်၊ ပဉ္စ ပဉ္စကေ– ၅ ပါးသော ပဉ္စကတို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ–ပေါင်း၍၊ ပဉ္စဝီသတိ–သော၊ အဝဟာရာ–ခိုးခြင်းတို့ကို၊ ဒဿေတဗ္ဗာ–န်၏၊ ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြဦးအံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့ ၂၅ ပါးသော ခိုးခြင်းတို့ကို ပြ၍၊ ဝဏ္ဏယတာ–ဖွင့်ပြသော ဆရာသည်၊ ဣဒံ အဒိန္နာဒါန ပါရာဇိကံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ သုဝဏ္ဏိတံ–ကောင်းစွာဖွင့်ပြအပ်သည်၊ ဝါ–စုံလင်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ စ–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–၌၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာ–အလုံးစုံသော ရှေးအဋ္ဌကထာတို့သည်၊ အာကုလာ–ရောယှက် ရှုပ်ထွေးကုန်၏၊ လုလိတာ– မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်ကုန်၏၊ ဝါ–ချောက်ချားကုန်၏၊ ဒုဝိညေယျ ဝိနိစ္ဆယာ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော အဆုံး အဖြတ်ရှိကုန်၏၊ ဝါ–အသိခက်သော အဆုံးအဖြတ်ရှိကုန်၏။

တထာ ဟိ– ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု– တို့၌၊ ပါဠိယံ– ပါဠိတော်၌၊ ပဉ္စဟာကာရေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ယာနိ တာနိ အဝဟာရင်္ဂါနိ–အကြောင်ခိုးခြင်း၏ အင်္ဂါတို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ–ဟောတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဝိနီတဝတ္ထု ရှေ့နား၌ ဟောထားတော်မူသည်။] တာနိပိ– ထိုအဝဟာရင်္ဂတို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ကတ္ထစိ– အချို့အဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကံ ပဉ္စကံ–တစ်မျိုးသော ပဉ္စကကို၊ ဒဿိတံ– ပြအပ်ပြီ၊ ကတ္ထစိ– အချို့အဋ္ဌကထာ၌၊ ဆဟာကာရေဟိတိ–ဟူ၍၊ အာဂတေဟိ–လာသော ပုဒ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဒွေ ပဉ္စကာနိ– ၂ မျိုးသော ပဉ္စကတို့ကို၊ ဒဿိတာနိ၊ [ပထမ ပဉ္စကနှင့် တကွ ၂ ပါး – ဟူလို။]

အာကုလာ, လုလိတာ။ ။အာပုဗ္ဗ ကုလ, ကပစ္စည်းသည် မျာကုလ–ရောယှက်ရှုပ်ထွေးခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ "သင်္ကုလာ" ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤအနက်ပင်တည်း၊ လုလဓာတ်သည် အာဠောလန, စာလန အနက်တို့ကို ဟော၏၊ အာဠောလန– ဟူသည် ပုခက်လွှဲသကဲ့သို့ လှုပ်လှက်ခြင်း အကြိမ်ကြိမ် ဟိုရောက် သည်ရောက် ဖြစ်ခြင်း, အနုသန္ဓာန–အဖန်ဖန် ဆက်စပ်ခြင်းတည်း၊ ဋီကာ၌ "ဝိလောလိတာ" ဟု အနက်တူ ဖွင့်၏။

ဇောနိ စ–ဤ အဝဟာရင်္ဂတို့သည်လည်း၊ [ယောဇနာ၌ "ဇောနိ ပဉ္စကာနိ" ဟု ရှိ၏။ နောက်က–ပဉ္စကာနိနှင့် ထပ်နေ၍ မကောင်း။] ပဉ္စကာနိ–ပဉ္စကတို့သည်၊ န ဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်၊ (ကသ္မာ) န ဟောန္တိ၊ ဟိ (ယသ္မာ) ယတ္ထ–အကြင်ပုဒ် ၅ပါး အပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်၊ ဧကေကေန–တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ ပဒေန–ဖြင့်၊ အဝဟာရော–ခိုးခြင်းသည်၊ သိဇ္ဈတိ–ပြီးစီး၏၊ တံ–ထိုပုဒ် ၅ပါးအပေါင်းကို၊ ပဉ္စကံ နာမ–ပဉ္စကမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ပဉ္စန္နံ–ငါးမျိုးသောခိုးနည်းတို့၏+သမူဟော ပဉ္စကံ၊] (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇောနိ–ဤအဝဟာရင်္ဂတို့သည်၊ ပဉ္စကာနိ န ဟောန္တိ၊) ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သဗ္ဗေဟိပိ–ကုန်သော၊ ပဒေဟိ–ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဧကောယေဝ–တစ်မျိုးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အဝဟာရော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ တတ္ထ–ထို ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ လဗ္ဘမာနာ နိယေဝ–ရထိုက်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိပိ ပဉ္စကာနိ–တို့ကိုလည်း၊ [ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရေသု လဗ္ဘမာနပဉ္စကာနိ၊] ဒဿိတာနိ၊ တေသံပိ–ထို ပဉ္စကတို့၏လည်း၊ သဗ္ဗေသံ–အလုံးစုံသော ပဉ္စကတို့၏၊ အတ္ထော–ကို၊ န ပကာသိတော–ထင်ရှားမပြအပ်၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ပေ၊ ပသိယမာနာ–ပြအပ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ **ပဉ္စဝီသတိ**–သော၊ ဣမေ **အဝဟာရာ**–တို့ကို၊ သာဓုကံ–စွာ၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ–မှတ်သားထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ–မှတ်သားကြပါလေ။

ပဉ္စ–ကုန်သော၊ **ပဉ္စကာနိ** နာမ–တို့မည်သည်၊ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ–ဤသည်တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထို ၅ပါးသော ပဉ္စကတို့တွင်၊ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ ဌာနာ စာဝေယျာတိ–ဟူကုန်သော၊ ဣမေသံ ပဒါနံ ဝသေန လဗ္ဘန္တိ၊ တာနိ–ထိုပဉ္စကတို့ကို၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ယောဇေတွာ–၍၊ ဒဿိတနယေနေဝ–ပြအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ပန–ဆက်၊ သဟတ္ထာ ဝိတိနာမေယျာတိ–ဟူသော၊ ဆဋ္ဌ–ဖြစ်သော၊ ယံ ဧတံ ပဒံ–အကြင်ပုဒ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ–ထိုပုဒ်သည်၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရဿ စ–ကြံဆခြင်းရှိသော ခိုးခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–နှင့်လည်းကောင်း၊ နိဿဂ္ဂိယာဝဟာရဿ စ–ပစ်လွှင့်ခြင်းရှိသော ခိုးခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–နှင့်လည်းကောင်း၊ သာဓာရဏံ–တူသော ဆောင်ခြင်းရှိ၏။ ဝါ–ဆက်ဆံ၏၊ တသ္မာ, တံ–ထိုသဟတ္ထာ ဝိတိနာမေယျ ဟူသောပုဒ်ကို၊ တတိယ ပဉ္စမေသု – တတိယ ပဉ္စမဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စကေသု–သာဟတ္ထိကပဉ္စက ထေယျာဝဟာရပဉ္စကတို့၌၊ လဗ္ဘမာနပဒဝသေန – ရထိုက်သော ပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ – ယှဉ်စေရာ၏၊ [သာဟတ္ထိကပဉ္စက ၌

ရထိုက်သော ပုဒ်သည် နိဿဂ္ဂိယာဝဟာရ ပုဒ်တည်း၊ ထေယျာဝဟာရပဉ္စကဌ် ရထိုက်သောပုဒ်ကား၊ ပရိကပ္ပာဝဟာရ ပုဒ်တည်း။] နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကဋ္ဌ-ကို လည်းကောင်း၊ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ-သာဟတ္ထိကပဉ္စကဟူသည်၊ ကတမံ-အဘယ်နည်း၊ အဝဟာရာ-ခိုးခြင်းတို့သည်၊ သာဟတ္ထိကော-သာဟတ္ထိက ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓုရနိက္ခေပေါ-ဓုရနိက္ခေပ ခိုးခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ သဟတ္ထာ-မိမိလက်ဖြင့်၊ (ယံ)အဝဟရတိ-အကြင်ခိုး၏၊ (အယံ-ဤခိုးခြင်းသည်၊) **သာဟတ္ထိကောနာမ**-သာဟတ္ထိက ခိုးခြင်းမည်၏။ ဝါ-မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းမည်၏၊ အသုကဿ-ထို မည်သူ၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရ-ခိုးဆောင်ချေလော့၊ ဣတိ-သို့၊ အညံ-အခြားသူကို၊ (ယံ) အာဏာပေတိ-အကြင် စေခိုင်း၏၊ (အယံ-ဤစေခိုင်းခြင်းသည်၊) **အာဏတ္တိကော** နာမ-အာဏတ္တိက ခိုးခြင်းမည်၏၊ ဝါ-စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းမည်၏၊ (ယသ္မိံ-အကြင်ခိုးခြင်း၌၊) အဋ္ဌောသက်ယာတော ၌တော၊ ပေ၊ ပါရာဇိကဿာတိ-ပါရာဇိကဿ အစရှိသော၊ ဣမိနာ စ-ဤပုဒ်နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျာတိ ဣဒံ ပဒံ-သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျ

သာဟတ္ထိပဉ္စကံ။ ။သကော+ဟတ္ထောသဟတ္ထော=မိမိဥစ္စာဖြစ်သောလက်၊ ဝါ-မိမိလက်၊ [သကကိုသပြု] သဟတ္ထေန+နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းတည်း၊ သာဟတ္ထိကော-ခြင်း သာဟတ္ထိကာဒိ+ပဉ္စကံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ=သာဟတ္ထိက အစရှိသော ပဉ္စက၊ အာဒိသဒ္ဒါကိုချေ။ ["ကုသလတ္တိကံ" ဟူရာ၌ကဲ့သို့ အာဒိလဒ္ဒနာမ- (အစပုဒ်ဖြင့် ရအပ်သော နာမည်တည်း၊) ပုဗ္ဗပယောဂ ပဉ္စက, ထေယျာဝဟာရပဉ္စက တို့၌လည်း နည်းတူ။]

အာဏတ္တိက, နိဿဂ္ဂိယ။ ။အာဏာပနံ-စေခိုင်းခြင်း၊ အာဏတ္တိ-ခြင်း၊ အာဏတ္တိယာ+နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းတည်း၊ အာဏတ္တိကော-ခြင်း၊ နိဿဇ္ဇနံ-ပစ်လွှတ်ခြင်း၊ နိဿဂ္ဂေါ-ခြင်း၊ နိဿဂ္ဂေါယေဝ-နိဿဂ္ဂိယော၊ (သွတ္ထ၌ဣယပစ္စည်း၊ " နိဿဂ္ဂိယ "ဟူသည် အဝဟာရ (ခိုးခြင်း)၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ခိုးခြင်း"ကို အရကောက်ဖို့ရန် "ယသ္မိံ" ဟုလည်းကောင်း,"အယံ"ဟုလည်းကောင်း ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ သာဟတ္ထိကော စသည်၌လည်း ခိုးခြင်းကို အရကောက်ဖို့ရန် "ယံ+အယံ"ဟု ထည့်ရသည်။

ယောဇနာ၌ကား နိဿဂ္ဂိယော နာမကို"လဘတိ၌ ကတ္တား"ဟုဆို၏၊ ထိုအလို "နိဿဂ္ဂိယော နာမ-နိဿဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း မည်သည်၊ ပေ၊ လဘတိ-ရ၏"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "နိဿဂ္ဂိယ ခိုးခြင်းသည်၊ ပဒယောဇနံ လဘတိ-ပုဒ်ကို ယောဇနာခြင်းကို ရ၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အနက်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ယောဇနာ အလိုမလိုက်ပဲ တစ်မျိုး ပေးထားသည်။

ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ယောဇန်-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ လဘတိ-၏၊ (အယံ-ဤနိုးခြင်းသည်၊) နိသဂ္ဂိယောနာမ-မည်၏၊ (တွံ-သည်၊) အသုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ယဒါ-၌၊ (အဝဟရိတုံ)၊ သံကေတ္တောသိ၊ တဒါ-၌၊ အဝဟရ-ခိုးလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ယံ) အာဏာပေတိ၊ (အယံ)၊ **အတ္ထသာဓကော** နာမ-အတ္ထသာဓကခိုးခြင်းမည်၏၊ ဝါ-မခိုးမီကပင် ပါရာဇိကဟူသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သောခိုးခြင်း မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုသို့စေခိုင်းရာ၌၊ ပရော-စေခိုင်းအပ်သော အခြားသူသည်၊ အနန္တရာယိကော-အန္တရာယ်မရှိသည်၊ (အနှောင့်အယှက်မရှိသည်-ဟူလို၊) ဟုတွာ, တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ယဒါ အဝဟရတိ-အကယ်၍ ခိုးဖြစ်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ အာဏာပကော-စေခိုင်းတတ်သော ရဟန်းသည်၊ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ-စေခိုင်းအပ်ရာ ခဏ၌ပင်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျသည်၊ ဟောတိ၊ အဝဟာရကော ပန-ခိုးတတ်သောရဟန်းသည်ကား၊ အဝဟဋကာလေ-ခိုးအပ်ရာအခါ၌၊ ဝါ-ခိုးအပ်ရာအခါ ရောက်မှ၊ (ပါရာဇိကော ဟောတိ)၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထသာဓကော-အတ္ထသာဓကခိုးခြင်းတည်း၊

ဣဒံ ပဒံ ယောဇေန လဘတိ။ ။[ပဒယောဇန်ဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသော်လည်း "ဣဒံ ပဒံ ယောဇန်"ဟုရှိမှ စာသွားကောင်းပါသည်၊ "ပုဒ်"ဆိုသော်လည်း ဝါကျပုဒ်တည်း။]"သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော ပုဒ်သည် နိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ ယှဉ်စပ်မှု သုံးစွဲမှုကို ရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျ၏ အဖွင့်ကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ ထိုအဖွင့်၌ "ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ အတိက္ကာမေတိ"ကို တွေ့ရလိမ့်မည်၊ ထိုစကားကို ဤနိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ ယှဉ်စေပါ၊ "ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနကို လွန်စေ" ဟူရာ၌ "ခိုးလာသောဘဏ္ဍာကို ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနကို လွန်သွားအောင် ပစ်လွှတ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေလျှင် နိသဂ္ဂိယခိုးခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏-ဟူလို။

ဣမိနာ စ သဒ္ဓိံ။ ။ဖြင့် ဣဒံ ပဒံကိုပေါင်း၊ နောက် သုင်္ကဃာတကထာ၌ "အန္တော သုင်္ကဃာတေ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကဿ" ဟုလာလတ္တံ့၊ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျ ဟူသော ဤပုဒ်သာမက, သုင်္ကဃာတ ကထာ၌ လာမည့် ဤစကားလည်း ဤနိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ သုံးစွဲနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊ သုံးစွဲပုံကား- ကင်းကောက်ရာအရပ်၏ အတွင်းဘက်၌ တည်နေလျက် မိမိယူလာသော ဝတ္ထုအတွက် ကင်းကောက် မပေးလိုသဖြင့် ထိုဝတ္ထုကို ကင်းကောက်ဌာန ပြင်ဘက်ရောက်အောင် ပစ်လိုက်လျှင် ကင်းခွန်ငွေကို နိသဂ္ဂိယခိုးခြင်းဖြင့် ခိုးရာရောက်သည်၊ ဤသို့ သုံးစွဲပါ-ဟူလို။

အတ္ထသာဓက။ ။အတ္ထံ သာဓေတီတိ အတ္ထသာဓကော-အကျိုးကိုပြီးစေတတ်သော အဝဟာရတည်း။ [ကြိယာသိဒ္ဓိတော ပုရေတရမေဝ- ခိုးမှုကြိယာပြီးစီးခြင်းမှ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ပါရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ-ပါရာဇိက အာပတ်သင့်ခြင်းဟူသောအကျိုးကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏။]

ပန–ကား၊ **စုရနိက္ခေပေါ**–စုရနိက္ခေပ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–လုံ့လကို လျှော့ချခြင်းဟူသော ခိုးခြင်းကို၊ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန – အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ–သာဟတ္ထိက ပဉ္စကတည်း။

ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ–ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ အပရေပိ–သာဟတ္ထိကပဉ္စကမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝဟာရာ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗပယောဂေါ–ပုဗ္ဗပယောဂ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ သဟပယောဂေါ–လည်းကောင်း၊ သံဝိဒါဝဟာရော–လည်းကောင်း၊ သင်္ကေတကမ္မံ – လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တကမ္မံ – လည်းကောင်း၊

စုရနိက္ခေပ။ ။ စုရဿ–လုံ့လကို+နိက္ခိပနံ စုရနိက္ခေပေါ။ [အာရာမာဘိယုဉ္ဇနာဒီသု အတ္တနော စ ပရဿ စ ဒါနဂဟဏေသု (မိမိကပြန်ပေးခြင်း, ဥစ္စာရှင်က ပြန်ယူခြင်းတို့၌) နိရုဿာဟဘာဝါပါဒနံ (အားထုတ်ခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်းတည်း)၊ နိရုဿာဟ–အဖွင့်ကိုထောက်၍ "စုရ"ကို အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယဟုပေး။]

အာဏတ္တိကနှင့် အတ္ထသာဓက။ ။"အတ္ထသာဓကော နာမ၊ ပေ၊ အာဏာပေတိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် အာဏတ္တိကနှင့် အတ္ထသာဓကသည် စေခိုင်းခြင်းအားဖြင့် တူသော်လည်း အာဏတ္တိ စေခိုင်းခြင်းသည် ယခု ခိုးဖို့ရန် ခိုင်းခြင်းတည်း၊ အတ္ထသာဓကခိုင်းခြင်းကား နောင်ခါစွမ်းနိုင်မှ ခိုးဖို့ရန် ခိုင်းခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ယခုခိုင်း–နောင်ခါခိုင်းအားဖြင့် ခိုင်းပုံကွဲပြားသည်၊ ထို့ပြင်–အတ္ထသာဓက၌ သာဟတ္ထိကပယောဂလည်း ရှိ၏၊ ဆီအိုးထဲမှဆီကို ပျက်စေလို၍ သားရေဖိနပ်ကို ကိုယ်တိုင်ချရာ၌ တစ်မတ်တန်ကို စုတ်ယူမည်မှန်လျှင် လက်ကလွှတ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အတ္ထသာဓက ခိုးခြင်းဖြစ်တော့၏။

ဥပနိက္ခိတ္တ ဘဏ္ဍဝသေန။ ။ဤစကားလည်း ဥပလက္ခဏနည်းသာ၊ အာရာမ်ကို တရားစွဲခြင်း ခေတ္တယူပြီးနောက် ပြန်မပေးခြင်း, ဘဏ္ဍာဒေယျထိုက်ရာ၌ အခွန် မပေးခြင်းတို့၌လည်း စုရနိက္ခေပပြုလျှင် ပါရာဇိကပင် ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စက။ ။ပုဗ္ဗေ–ဘဏ္ဍာကိုမယူမီရှေ့၌+ ပဝတ္တော ပယောဂေါ–ပုဗ္ဗပယောဂေါ၊ ပယောဂေန+သဟ ဝတ္တတီတိ သဟပယောဂေါ(အဝဟာရော)– ပယောဂနှင့်တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်သော ခိုးခြင်း၊သံဝိဓာယ+အဝဟာရော သံဝိဒါဝဟာရော– စုပေါင်းတိုင်ပင်၍ ခိုးခြင်း၊ သင်္ကေတကမ္မံနာမ–ပုဗ္ဗနှာဒိကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန(နံနက်စသော ကာလအပိုင်းအခြား၏ အစွမ်းဖြင့်) သဉ္ဇာနနကမ္မံ–သိကြောင်းအမှတ်အသားကိုပြုခြင်း၊ နိမိတ္တကမ္မံနာမ–သညုပ္ပါဒနတ္ထံ (အမှတ်အသားကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ)· အက္ခိနိခဏာဒိနိမိတ္တကရဏံ–မျက်စိမှိတ်ပြခြင်းစသော အရိပ်နိမိတ်ပြခြင်း။

အာဏတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗပယောဂေါ။ ။ခေကန် ခိုးမည့်သူကို အခိုးခိုင်းရာ၌ မခိုးမီ ရှေးဦးစွာ အာပတ်သင့်နှင့်သောကြောင့် "ပုဗ္ဗေ– မခိုးမီရှေ့၌+ပဝတ္တောပယောဂေါ–စေခိုင်းခြင်းပယောဂတည်း၊ ဣတိ ပုဗ္ဗပယောဂေါ"။ [သံဝိဒါဝဟာရ–အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းမှာ နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စ–တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထို ငါးပါးတို့တွင်၊ အာဏတ္တိဝသေန–စေခိုင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂေါ**–ပုဗ္ဗပယောဂ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–မခိုးမီ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ပယောဂကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနဝသေန–ဖြင့်၊ **သဟပယောဂေါ**–သဟ ပယောဂ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–ခိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောပယောဂကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန်–ကား၊ ဣတရေ–ပုဗ္ဗပယောဂ သဟပယောဂမှ အခြားကုန်သော၊ တယော–သုံးပါးသောခိုးခြင်းတို့ကို၊ ပါဠိယံ–ပါဠိတော်၌၊ အာဂတနယေနေဝ–သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ–တည်း။

ထေယျာဝဟာရပဉ္စကံ–ဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ အပရေပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဝဟာရာ–တို့သည်၊ ထေယျာဝဟာရော–ထေယျာဝဟာရ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကုသာဝဟာရော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စ–တို့တည်း၊ ပဉ္စပိ–ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–ထိုခိုးခြင်းတို့ကို၊ အညတရော ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အဂ္ဂဟေသိတိ–ဟူသော၊ တေသံ့ ကုသသင်္ကာမနဝတ္ထုသို့–ဤ ကုသသင်္ကာမနဝတ္ထု၌၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ထေယျာဝဟာရပဉ္စကံ–တည်း၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ပဉ္စ–ကုန်သော၊ ဣမာနိ ပဉ္စကာနိ–တို့ကို၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန–ဆက်၊ ပဉ္စ သု–ကုန်သော၊ ဣမေသုစ ပဉ္စကေသု–ဤ ပဉ္စကတို့၌လည်း၊ ကုသလေန–ကျွမ်းကျင်သော၊ ဝိနယဓရေန–ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဩတိဏ္ဏံ–သက်ရောက်လာသော၊ ဝတ္ထုံ–ဝတ္ထုကို၊ သဟသာ–အဆောတလျင်၊ အဝိနိစ္ဆိတွာဝ–မဆုံးဖြတ်သေးမူ၍သာလျှင်၊ **ပဉ္စ** –ကုန်သော၊ **ဌာနာနိ**–ဌာနတို့ကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗာနိ–ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်၏၊ ယာနိ–ယင်းငါးဌာနတို့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ပေါရာဏာ–ရှေး၌ဖြစ်ပေါ် ဆရာတော်တို့သည်၊

ဌာနာ၊ ပေ၊ ပယောဂေါ။ ။ဤစကားလည်း နိဒဿနနည်းသာတည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ဝုတ်တိုင်အမှတ်အသားကို ပြောင်းရွှေ့၍ မြေကိုခိုးရာ၌ ဘဏ္ဍာ၏ ဌာနာစာဝနမရှိဘဲ သဟပယောဂ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ထေယျာဝဟာရပဉ္စက။ ။ထေယျေန+အဝဟာရော ထေယျာဝဟာရော (ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ) ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး မမြင်အောင်ခိုးခြင်း, ချိန်ခွင်စသည်ဖြင့် လှည့်ပတ်၍ခိုးခြင်းတည်း၊ ပသယှ–လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍+ အဝဟာရော ပသယှာဝဟာရော= ဓားပြတိုက် ခြင်း, အနုကြမ်းစီးခြင်း, အကျပ်ကိုင်ခြင်းများတည်း၊ ပရိကပ္ပေါ ယဿာတိ ပရိကပ္ပေါ၊ ပရိကပ္ပေါစ+ သော+အဝဟာရောစာတိ ပရိကပ္ပါဝဟာရော=ဘဏ္ဍာကိုဖြစ်စေ, ယူရာအရပ်ကိုဖြစ်စေ, ကြံဆ မှန်းထားခြင်းရှိသော ခိုးခြင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နသဿ+ အဝဟာရော ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော– မြက် စသည်ဖြင့် ဖုံးထားအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို နောက်မှခိုးယူခြင်း၊ ကုသေန–ပြောင်းရွှေ့အပ်သောမဲဖြင့်+ အဝဟာရော ကုသာဝဟာရော၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနက်မျှကိုသာ သိနှင့်ပါ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်၌ပြလတ္တံ့။

အာဟ–ကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဝတ္ထုံ ကာလဉ္စ၊ ပေ၊ ဝိစက္ခဏောတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ)၊ [ဝိစက္ခဏော– စူးစမ်းမြင်သိ, ပညာရှိသည်၊ ဝတ္ထုံစ–ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ ကာလဉ္စ–အချိန် အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသဉ္စ–အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဂ္ဃံ–တန်ဖိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စမံ–ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ပရိဘောဂ (ပရိဘောဂံ)–သုံးစွဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ–ကုန်သော၊ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ တုလယိတွာ–နှိုင်းချိန်၍၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ (အာ ပတ်, အနာပတ်စသော အနက်ကို)ဓာရေယျ–ဆောင်ရွက်ရာ၏။]

တတ္ထ–ထိုဂါထာ၌၊ ဝတ္ထုန္တိ–ဝတ္ထုဟူသည်ကား၊ [ဝတ္ထုံတိ–ဟု ပဋ္ဌမန္တဖြင့် ဆိုလိုလျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်လာထားသည်၊ နောက်၌လည်း "ကာလောတိ ဒေသောတိ"ဟု ပဌမန္တဖြင့် ဆိုလတ္တံ့။] ဘဏ္ဍံ–ခိုးယူအပ်သော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ အဝဟာရကေန–ခိုးသောရဟန်းသည်၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ ဣဒံ နာမ–ဤမည်သောဝတ္ထုကို၊ အဝဟဋံ–ခိုးအပ်ပါပြီ၊ ဝါ–ခိုးမိပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေပိ–လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း၊ [ဝိနည်းမိုရ်ကို လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း] အာပတ္တိံ–သို့၊ အနာရောပေတွာဝ–မတင်သေးမူ၍သာ၊ တံ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ သဿာမိကံတိဝါ–ဥစ္စာရှင် ရှိလေသလော ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဿာမိကန္တိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ထိုက်၏၊ သဿာမိကေ–အရှင်ရှိသောဥစ္စာသည်၊ (သမာနေပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) သာမိကာနံ–တို့၏၊ သာလယဘာဝေါဝါ–တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိရာလယဘာဝေါဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော–ထိုက်၏၊ တေသံ–ထိုဥစ္စာရှင်တို့၏၊ သာလယကာလေ–တွယ်တာခြင်းရှိရာ အခါ၌၊ ဟဋံ–ခိုးဆောင်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အဂ္ဃါပေတွာ–တန်ဖိုးဖြတ်စေ၍၊ အာပတ္တိ–ကို၊ ကာတဗ္ဗာ–၏၊ [ပစ္စည်းတန်ဖိုးကိုလိုက်၍ ဒုက္ကဋ်, ထုလ္လစ္စဉ်း, ပါရာဇိကဟု ဆုံးဖြတ်ပါ–ဟူလို၊] နိရာလယကာလေ–၌၊ ဟဋံ–သည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဇဝံ သတိ အဝဟာရကော–ခိုးသောရဟန်းကို၊) ပါရာဇိကေန–ဖြင့်၊ န ကာရေတဗ္ဗော–မပြုစေထိုက်၊ ဝါ–မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကဖြင့် မဆုံးဖြတ်ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍသာမိကေသု–တို့သည်၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အာဟရာပေန္တေသု–ဆောင်စေကုန်လသော်၊ ဝါ–ပြန်ယူကုန်လသော်၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပြန်ပေးထိုက်၏၊ အယံ–ဤသို့ပြန်ပေးခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ–ဤသူ တစ်ပါး ဥစ္စာကို ယူမိရာ၌၊ သာမိစိ–လောကုတ္တရာ တရား ၉ ပါးအား လျော်သောကျင့်ဝတ်တည်း။

ပန–ဆက်၊ ဣမဿ အတ္ထဿ– ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (တပည့်တော် ဤမည်သော ဘဏ္ဍာကို ခိုးမိပါပြီ–ဟု လျှောက်အပ်လျက် "အာပတ်သို့ မတင်မူ၍မှ"

စ၍ "ဘဏ္ဍာကို ပြန်ပေးလိုက်၏"တိုင်အောင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။] ဒီပနတ္ထံ– ၎င်း၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ **ဘာတိယ ရာဇကာ**လေ–ဘာတိယမင်းလက်ထက်၌၊ မဟာစေတိယပူဇာယ–မဟာစေတီ ပူဇော်ပွဲ၌၊ (မာဟာစေတီ ဘုရားပွဲ၌)၊ ဒက္ခိဏဒိသတော–တောင်အရပ်မှ၊ ဧကော–သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သတ္တဟတ္ထံ–ခုနစ်တောင်ရှိသော၊ ပဏ္ဍုကာသာဝံ–ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော သင်္ကန်းကို၊ အံသေ–ပခုံးပေါ်၌၊ ကရိတွာ–ပြု၍၊ ဝါ–တင်၍၊ စေတိယင်္ဂဏံ–စေတီရင်ပြင်သို့၊ ပါဝိသိ–ဝင်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တင်္ခဏမေဝ–ထိုခဏ၌ ပင်၊ ရာဇာပိ–ဘာတိယမင်းသည်လည်း၊ စေတိယဝန္ဒနတ္ထံ–စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဂတော–လာပြီ၊ တတ္ထ–ထိုရှင်ဘုရင်လာရာ၌၊ ဥဿာရဏာယ–ဘေးသို့ ရွေ့ရှားစေခြင်းသည်၊ ဝါ– လမ်းရှင်းခြင်းသည်၊ ဝတ္တမာနာယ–ဖြစ်လသော်၊ မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေ–များစွာသော လူအပေါင်း၏ အချင်းချင်း နင်းမိခြင်းသည်၊ ဝါ–များစွာသော လူအပေါင်း၏ တိုးဝှေ့ခြင်းသည်၊ အဟောသိ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ သောဘိက္ခု–သည်၊ ဇနသမ္မဒ္ဒပီဠိတော–လူအပေါင်း၏ တိုးဝှေ့ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အံသတော–ပခုံးမှ၊ ပတန္တံ–ကျရစ်သော၊ ကာသာဝံ–သင်္ကန်းကို၊ အဒိသွာဝ–မမြင်မူ၍သာ၊ (မသိလိုက်မူ၍သာလျှင်–ဟူလို၊) နိက္ခန္တော–ထွက်သွားပြီ၊ စ–ဆက်၊ နိက္ခမိတွာ–ထွက်ပြီး၍၊ ကာသာဝံ–ကို၊ အပဿန္တော–ပခုံးပေါ်၌ မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကော–ဘယ်သူသည်၊ ဤဒိသေ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဇနသမ္မဒ္ဒေ–လူအပေါင်း၏ အချင်းချင်း တိုးဝှေ့ရာအရပ်၌၊ ကာသာဝံ–ကို၊ လစ္ဆတိ–ရတော့လတ္တံ့နည်း၊ ဒါနိ–၌၊ တံ–ထိုသင်္ကန်းသည်၊ မယှံ–ငါ၏ဥစ္စာသည်၊ န–မဟုတ်တော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဓုရနိက္ခေပံ– (သင်္ကန်းရမှု၌) လုံ့လကို လျှော့ချခြင်းကို၊ ကတွာ ဂတော အထ–ထိုအခါ၌၊ အညော–အခြားသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ပစ္ဆာ– နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တော–သော်၊ တံ ကာသာဝံ ဒိသွာ၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊

ဥဿာရဏာယ။ ။ ဥ=လမ်းမဟုတ်သောဘေးသို့+ သာရဏာ – ရွေ့ရှားစေခြင်း (ဖဲစေခြင်း)၊ ရှင်ဘုရင်လာလမ်း၌ မနေဖို့ရန် မင်းမှုထမ်းတို့က လမ်းမှ ဖဲသွားရှောင်ရှားစေခြင်း (လမ်းရှင်းပေးခြင်း)။ ["ဥပုဗ္ဗ+ သံရ(ဂတိမှ), ကာရိတ်ဏေ, ယု= ဖဲသွားစေခြင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။]

မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေါ။ ။ [သမ္မဒ္ဒနံ–အချင်းချင်း နင်းမိခြင်း၊ သမ္မဒ္ဒေါ–ခြင်း၊ သံ+မဒ္ဒဓာတ်၊] မဟာဇနဿ+ သမ္မဒ္ဒေါ မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေါ၊ "မဟာဇနသမ္ဗါဓော– လှုပ်ချောက်ချားခြင်း" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မင်းမှုထမ်းတို့က ကြိမ်စသည်ဖြင့် ယမ်း၍ လမ်းရှင်းသောအခါ လူအများ၏ လှုပ်ရှားခြင်း ရုတ်ရုတ်ရက်ရက်ဖြစ်၍ တစ်ယောက်တစ်ယောက် နင်းမိကြခြင်း ဖြစ်သည်–ဟူလို။

ဂဟေတွာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံး မသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ, ဒါနိ-၌၊ အဿမဏော-ရဟန်း မဟုတ်တော့သည်၊ အမှိ-၏၊ ဝိဗ္ဘမိဿာမိ-လူထွက်တော့အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝိနယဓရေ-ဝိနည်းဓိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဥဿာမိ-ပါရာဇိကကျ, မကျကို သိအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေသိ။

စ-ဆက်၊ တေန သမယေန-၌၊ ရုဋ္ဌသုမနတ္ထေရော နာမ-ထေရ်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရော-အလုံးစုံသော ပရိယတ်ကို ဆောင်သော၊ ဝိနယာစရိယပါမောက္ခော-ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတို့၏ အကြီးအကဲသည်၊ (ဟုတွာ) မဟာဝိဟာရေ-မဟာ ဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌၊ ပဋိဝသတိ-နေတော်မူ၏၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ ထေရံ-ကို၊ (ပုစ္ဆိ-၌စပ်၊) ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ သြကာသံ-မေးလျှောက်ခွင့်ကို၊ ကာရေတွာ-စေ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ထေရော-သည်၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ဇနကာယေ-သည်၊ ဘဒ္ဒေ-လျှောလသော်၊ ဝါ-ကင်းလသော်၊ [အပဂတေ-ဋီကာ၊] ပစ္ဆာ-မှ၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဂဟိတဘာဝံ-ကို၊ ဉတွာ-၍၊ ဒါနိ-၌၊ ဧတ္ထ-ဤသက်န်းကို ယူရာ၌၊ သြကာသော-ပါရာဇိက မကျဖို့ရန် အခွင့်အလမ်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ကာသာဝသာမိက်-သက်န်းရှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ သစေ အာနေယျာသိ-အကယ်၍ ခေါ်ဆောင်နိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဝ-၏၊ ပတိဋ္ဌာ-ထောက်တည်ရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဘဝေယျ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ ကထံ-အဘယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ တံ-ထိုသက်န်းရှင် ရဟန်းကို၊ ဒက္ခိဿာမိ-တွေ့နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တဟိံ တဟိံ-ထိုထို အရပ်သို့၊ ဂန္တွာ သြလောကေဟိ-ကြည့်လော၊ ဣတိ-ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဉ္စပိ-၅ တိုက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို၊ သြလောကေတွာ-၍၊ နေဝ အဒ္ဒက္ခိ-မတွေ့ရ၊ တတော-ထိုသို့ မတွေ့ရခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ ထေရော ပုစ္ဆိ၊ (ကိံ)၊ ကတရာယ ဒိသာယ-မှ၊ ဗဟူ-နုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-နည်း၊ (ထိုဘုရားပွဲ၌ လာကြသနည်း-ဟူလို၊) ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ-မှ၊ (ဗဟူ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ၊)ဣတိ-ပြီ၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ဒီဃတောစ-အလျားအား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိရိယဉ္စ-အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိနိတွာ-တိုင်းပြီး၍၊ ထပေဟိ-ထားလော၊ ထပေတွာ-ပြီး၍၊ ဒက္ခိဏာဒိသာယ-၌၊

ဝိဟာရပဋိပါဋိယာ–ကျောင်းအစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိစိနိတွာ–စူးစမ်း ရှာဖွေ၍၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ အာနေဟိ–ဆောင်ခဲ့လော၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော–သည်၊ တထာ–ထို စေခိုင်းသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ–ဤ၊ တံ ဘိက္ခုံ–ထိုသက်န်း ရှင်ရဟန်းကို၊ ဒိသွာ–တွေ့၍၊ ထေရဿ–၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ အာနေသိ–ပြီ။

ထေရော ပုစ္ဆိ (ကိံ)၊ ဣဒံ–ဤသက်န်းသည်၊ တဝ–၏၊ ကာသာဝံ–လော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ အာမ–မှန်ပါ၊ ဣတိ– ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေ–သင်သည်၊ ကုဟိံ–၌၊ ပါတိတံ–ကျစေအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ သော–ထိုသက်န်းရှင် ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗံ–ကို၊ အာစိက္ခိ– လျှောက်ထားပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ထေရော–သည်၊ တေန–ထို ရဟန်းသည်၊ ကတံ–သော၊ ဓုရနိက္ခေပံ–ကို၊ သုတွာ, ဣတရံ–သက်န်း ရှင်ရဟန်းမှ အခြားသော သက်န်းကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိ (ကိံ)၊ တယာ, ဣဒံ–ဤသက်န်းကို၊ ကုဟိံ ဒိသွာ ဂဟိတံ၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ သောပိ–ထို သက်န်းကောက် ယူခဲ့သော ရဟန်းသည်လည်း၊ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ၊ တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ နံ– ထိုသက်န်းကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းကို၊ ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ တေ–သင်သည်၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန–စင်ကြယ်သောစိတ်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ–ယူအပ်သည်၊ သစေ အဘဝိဿ–အံ့၊ (ဓဝံသတိ)၊ တေ–၏၊ အနာပတ္တိယေဝ–အနာပတ်သည်သာ၊ အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ ပန–ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ ဒုက္ကဋံ အာပန္နော အသိ၊ တံ–ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို၊ ဒေသေတွာ–ဒေသနာပြော၍၊ အနာပတ္တိကော– အာပတ်မရှိသူသည်၊ ဟောဟိ–ဖြစ်လော၊ ဣဒဥ္စကာသာဝံ–ကိုလည်း၊ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ, တဿေဝ ဘိက္ခုနော–အားသာလျှင်၊ ဒေဟိ–ပေးလိုက်သော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ သော ဘိက္ခု–ထို သက်န်း ကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းသည်၊ အမတေန–အမြိုက်ရေစင်ဖြင့်၊ အဘိသိတ္တော ဣဝ – ဦးထိပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်သူကဲ့သို့၊ ပရမဿာသပ္ပတ္တော –

ဣဒဥ္စ၊ ပေး၊ ဒေဟိ။ ။ သက်န်းရှင်သည် ဓုရနိက္ခေပ ပြုပြီးဖြစ်၍ သူမပိုင်တော့၊ သို့သော် ပြန်တွေ့သောအခါ “တပည့်တော်၏ ဥစ္စာပဲ” ဟု လျှောက်၏၊ ထိုအခါ သက်န်းယူထားသော ရဟန်းသည်လည်း ထိုသက်န်း၌ အလယပြတ်သွားတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ၂ပါးလုံး မဆိုင်၊ ထို့ကြောင့် မူလသက်န်းရှင်က ယူသွားလျှင် ယူထားသောရဟန်းမှာ “ငါကပြန်ပေးရမည့် ဘဏ္ဍာကို ငါ့လက်ဖြင့်မပေးပဲယူသွားပြီး၊ ငါ့မှာဘဏ္ဍာစားထိုက်ဦးမှာလား”ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ မူလသက်န်းရှင်မှာလည်း “ငါ ဓုရနိက္ခေပ ပြုပြီးသက်န်းကို သူက မပေးဘဲ ယူမိပြီ၊ ငါ့မှာ အာပတ်သင့်လေသလား”ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့မဖြစ်ရအောင် “ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပြီး ပေးလိုက်ပါ” ဟုမိန့်သည်။

အလွန်သက်သာရာသို့ ရောက်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ (ဝတ္ထု - ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊) ဇဝံ-သို့လျှင်၊ ဝတ္ထု-ဘဏ္ဍာဟူသော ဝတ္ထုကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။

[ဂါထာ၌ ဝတ္ထုံကာလ၌ စသော၌ဘာနတို့တွင် ဝတ္ထုံအရဖွင့်ပြပြီး၍ ကာလံအရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ကာလောတိ"စသည်တက်။] **ကာလောတိ**-ကား၊ အဝဟာရကာလော-ခိုးအပ်ရာအခါတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တဒေဝဘဏ္ဍံ-ထိုဘဏ္ဍာသည်ပင်၊ ကဒါစိ-၌၊ သမဂ္ဃံ-နည်းသောအဖိုးရှိသည်၊ ဝါ-အဖိုးချိုသည်၊ [အဘိဓာန်လာ သံ၏အနက်များစွာတို့တွင် အပ္ပအနက်ဟောတည်း။] ဟောတိ၊ ကဒါစိ, မဟဂ္ဃံ-များသော အဖိုးရှိသည်၊ ဝါ-အဖိုးတန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, ယံဘဏ္ဍံ-ကို၊ ယသ္မိံကာလေ-၌၊ အဝဟဋံ-ပြီ၊ တသ္မိံယေဝ ကာလေ-ထို ခိုးအပ်ရာအခါ၌သာလျှင်၊ တဿ-ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ယော အဂ္ဃော-သည်၊ ဟောတိ၊ တေန အဂ္ဃေန အာပတ္တိ ကာရေတဗ္ဗာ၊ ဇဝံ-လျှင်၊ ကာလော-ခိုးအပ်ရာအခါကို၊ ဩလောကေတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ **ဒေသောတိ**-ကား၊ အဝဟာရဒေသော-ခိုးယူအပ်ရာအရပ်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယံ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ယသ္မိံ ဒေသေ, အဝဟဋံ-ပြီ၊ တသ္မိံယေဝဒေသေ-လျှင်၊ တဿ-ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ယောအဂ္ဃောဟောတိ၊ ပေ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဏ္ဍုဋ္ဌာနဒေသေ-ဘဏ္ဍာထွက်ပေါ်ရာအရပ်၌၊ ဘဏ္ဍံ-သည်၊ သမဂ္ဃံ ဟောတိ၊ အညတ္ထ-ဘဏ္ဍာထွက်ပေါ်ရာအရပ်မှ တစ်ပါးသော အရပ်၌၊ မဟဂ္ဃံ (ဟောတိ)။

စ-ဆက်၊ ဣမဿာပိ အတ္ထဿ- ဤ ဒေသကို ကြည့်ရမည်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း၊ [ပိဖြင့် ဝတ္ထုတုန်းက အတ္ထကိုဆည်းသည်။] ဒီပနတ္ထံ ဣဒံ ဝတ္ထုံ ကိရ-ချဲ့၊ အန္တရသမုဒ္ဒေ-အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ [သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် သမုဒ္ဒရာ၏အကြား ကျွန်းငယ်၌၊] ဇကော ဘိက္ခု, သုသဏ္ဌာနံ-ကောင်းသောပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ နာဠိကေရံ-အုန်းမှုတ်ကို၊ လဘိတွာ၊ ဘမံ-ပွတ်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ သင်္ခထာလကသဒိသံ-ခရုသင်းခွက်နှင့်တူစွာ၊ မနောရမံ- စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊

တသ္မာ ယံ ဘဏ္ဍံ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ "တံ ဘဏ္ဍံ"ဟုရှိ၏၊ စာသွားထုံးစံမှာ "ယ"၏ရှေ့ကပုဒ်သည် "တ"နောက်၌စပ်ပုဒ်ရှိ၏၊ ဤ တံ ဘဏ္ဍံကား တသ္မိံယေဝ ကာလေ၏နောက်၌ စာစပ်စရာမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "တံ ဘဏ္ဍံ"ဟုမရှိရ။ "ယံ ဘဏ္ဍံ" ဟုရှိရမည်၊ အဝဟဋံ၌စပ်၊ ဤ ယံကိုပင် "တဿ"ဟု နောက်၌ နိယမပုဒ်ပြုလတ္တံ့။ ["တံဟိ ဘဏ္ဍံ ယသ္မိံ ကာလေ အဝဟဋံ"၌လည်း "ယံဟိ ဘဏ္ဍံ"ဟုပင်ရှိစေ၊ ဤဝါကျမျိုးကို အနိယမ နိယမ ဆက်၍ ဆက်၍ ပြသော "သံကွင်းဆက်ဝါကျ"ဟု မိန့်ကြသည်။]

ပါနီယ ထာလကံ–သောက်ရေခွက်ကို၊ ကတွာ, တဗ္ဗေဝ–ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌ပင်၊ ထပေတွာ–ထားခဲ့၍၊ စေတိယဂိရိံ–စေတိယ တောင်သို့၊ အဂမာသိ–သွားပြီ၊ အထ– ထိုအခါ၌၊ အညော ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အာဂတော–လာပြီ၊ တဿ–ထို ခွက်ခိုးရဟန်းသည်၊ တတ္ထ–ထို စေတိယတောင်၌၊ ယာဂုံ–ကို၊ ပိဝန္တဿ–သောက်စဉ်၊ တံ ထာလကံ ဒိသွာ၊ ထာလကဿာမိကော–ခွက်ရှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု အာဟ၊ (ကိံ)၊ တေ–သည်၊ ကုတော–မှ၊ လဒ္ဓံ–ဤခွက်ကို၊ လဒ္ဓံ–နည်း၊ ဣတိ– ဤသို့မေးပြီ၊ မေ–သည်၊ အန္တရသမုဒ္ဒတော–အန္တရသမုဒ္ဒအရပ်မှ၊ အာနီတံ–ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ သော–ထိုခွက်ရှင်ရဟန်းသည်၊ တံ–ထို ခွက်ခိုးရဟန်းကို၊ ဧတံ–ဤခွက် သည်၊ တဝ–၏၊ န သန္တကံ–ဥစ္စာမဟုတ်၊ တေ–သည်၊ ထေယျာယ–ခိုးသူ၏အဖြစ် ဖြင့်၊ ဂဟိတံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ သံဃမဇ္ဈံ–သို့၊ အာကမိုု–ဆွဲငင်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တတ္ထ–ထို စေတိယတောင်၌၊ ပေ၊ အာဂမိံသု၊ တတ္ထ–ထိုမဟာဝိဟာရကျောင်း၌၊ ဘေရိံ–စည်ကို၊ ပဟရာပေတွာ–တီးစေ၍၊ မဟာစေတိယ သမီပေ–မဟာစေတီတော် ၏ အနီး၌၊ သန္နိပါတံ–အစည်းအဝေးကို၊ ကတွာ, ဝိနိစ္ဆယံ– ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ အာရ ဘိံသု၊ ဝိနယဓရတ္ထေရာ–တို့သည်၊ အဝဟာရံ–ခိုးယူလာခဲ့ပုံကို၊ သညာပေသုံ–သိစေ ကြကုန်ပြီ။

စ–ဆက်၊ တသ္မိံ သန္နိပါတေ–၌၊ **အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တတ္ထေရော** နာမ– အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တ ထေရ်မည်သည်၊ ဝိနယကုသလော ဟောတိ၊ သော–ထို ထေရ် သည်၊ ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဣမိနာ–ဤ ရဟန်းသည်၊ ဣဒံ ထာလကံ ကုဟိံ, အဝဟဋံ–ခိုးယူအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ အန္တရသမုဒ္ဒေ–၌၊ အဝဟဋံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တတြ–ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ ဣဒံ–ဤခွက်သည်၊ ကိံ–ကို၊ အဂ္ဃတိ–ထိုက်တန်သနည်း၊ (တစ်နည်း) ကိံ အဂ္ဃတိ–ဘယ်လောက်တန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုကို၊ န အဂ္ဃတိ–မတန်ပါ၊ (တစ်နည်း) န ကိဉ္စိ အဂ္ဃတိ–ဘယ်လောက်မျှ မတန်ပါ၊ [ဟိ–မှန်၊ တတြ–ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ နာဠိကေရံ–အုန်းသီးကို၊ ဘိန္ဒိတွာ–ခွဲ၍၊ မိဉ္ဇံ–အဆန်ကို၊ ခါဒိတွာ–၍၊ ကပါလံ– အုန်းမှုတ်ကို၊ ဆဍ္ဍေန္တိ–စွန့်ပစ်ကြကုန်၏။] ပန–ဆက်၊ ဒါရုအတ္ထံ–ထင်းအကျိုးကို၊ ဖါ–ထင်းကိစ္စကို၊ ဖရတိ–ပြီးစေပါ၏၊ [ဒါရုဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သာဓေတိ၊] ဣတိ–ဤ သို့လျှောက်ပြီ၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော–ဤခွက်ရှင်ရဟန်း၏၊ ဧတ္ထ–ဤခွက်လုပ်ရာ၌၊ ဟတ္ထကမ္မံ–ဟတ္ထကမ်သည်၊ ဝါ–လက်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ ကိံ အဂ္ဃတိ– ဘယ်လောက်တန်သနည်း၊ ဣတိ – ပြီ၊ မာသကံ – တစ်ပဲကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဦနမာသကံ ဝါ – တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သော အဖိုးကိုသော် လည်းကောင်း၊

(အဌ္ဌတိ– ၏၊) ဣတိ– ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ကတ္တစိ– တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန–သည်၊ မာသေန ဝါ–တစ်ပဲဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥနမာသေန ဝါ– တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သောအဖိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္ညတ္တံ–ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ပါရာဇိကံ–သည်၊ အတ္ထိ ပန–ရှိပါသလော၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ– မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ သာဓု သာဓု–သာဓု သာဓု၊ သုကထိတံ–ကောင်းစွာဆိုအပ်ပါပေစွ၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ – ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်ပေစွ၊ ဣတိ – သို့၊ ဧကသာဓုကာရော – တစ်ပြိုင်နက်သော သာဓုသံသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တေန သမယေန–၌၊ ဘာတိယရာဇာပိ–သည်လည်း၊ စေတိယဝန္ဒနတ္ထံ–ငှာ၊ နဂရတော–မှ၊ နိက္ခမန္တော– ထွက်လာလသော်၊ တံသဒ္ဒံ–ထိုသာဓုသံကို၊ သုတွာ၊ ဣဒံ–ဤအသံသည်၊ ကိံ– အဘယ်နည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတွာ၊ ပေ၊ ပဋိပါတိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ပေ၊ စရာပေသိ– လည်စေပြီ၊ (ကိံ)၊ မယိ–သည်၊ သန္တေ–ထင်ရှားရှိစဉ်၊ ဘိက္ခုနံပိ–တို့၏လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီနံပိ– လည်းကောင်း၊ ဂိဟီနံပိ–လည်းကောင်း၊ အဓိကရဏံ–ကို၊ အာဘိဓမ္မိက ဂေါဒတ္တတ္ထေရေန–သည်၊ ဝိနိစ္ဆိတံ–ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၊(သမာနံ–သော်)သုဝိနိစ္ဆိတံ– ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုထေရ်၏၊ ဝိနိစ္ဆယေ–၌၊ အတိဋ္ဌမာနံ– မတည်သူကို၊ ရာဇာဏာယ–မင်းအာဏာဖြင့်၊ ထပေမိ–ထားအံ့၊ ဣတိ (စရာပေသိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝတ္ထု–ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊) ဧဝံ ဒေသော ဩလောကေ တဗ္ဗော။

အဂ္ဃေါတိ–ကား၊ ဘဏ္ဍဂ္ဃေါ–ဘဏ္ဍာ၏တန်ဖိုးတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ နဝဘဏ္ဍာဿ– အသစ်ဘဏ္ဍာ၏၊ ယော အဂ္ဃေါ– အကြင်အဖိုးသည်၊ ဟောတိ၊ သော– ထိုအဖိုး သည်၊ ပစ္ဆာ– ၌၊ ပရိဟာယတိ– ယုတ်လျော့၏၊ ယထာ– ဥပမာကား၊ နဝ ဓောတော– ပွတ်ခံအပ်ပြီး၍ အသစ်ဖြစ်သော၊ ပတ္တော– သပိတ်သည်၊ အဋ္ဌ ဝါ– ရှစ် အသပြာတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒသ ဝါ– ဆယ်အသပြာတို့ကို သော်လည်း ကောင်း၊ အဂ္ဃတိ–၏၊ သော– ထိုသပိတ်သည်၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဘိန္နော– ကွဲအက်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ– လည်းကောင်း၊ ဆိဒ္ဒေါ– ပေါက်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ– လည်းကောင်း၊ အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော – ထည့်သွင်းအပ်သော စို့မယ်န, ထည့်သွင်းအပ်သော

အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော။ ။ အာဟတအာဏိ – ပေါက်သည်ဖြစ်၍ ထိုအပေါက်၌ ရိုက်သွင်းအပ်သော စို့ (မယ်န= သပ်)ရှိသည်၊ အာဟတဂဏ္ဌိက– (ကွဲအက်သည်ဖြစ်၍ အက်ကြောင်း ၂ဖက်၌ အပေါက်ဖောက်ပြီးလျှင် ထိုအပေါက်၌ ကြိုးငယ်သွင်း၍ ထုံးဖွဲ့အပ်သည်ကို ဆိုရကား) ယည့်အပ်သော အထုံးအဖွဲ့ရှိသည်၊ ဤသို့ အာဟတကို ရှေ့ ၂ပုဒ်နှင့် ပြန်၍တွဲပါ၊ ဝိသေသနပရနိပါတ(ဒွန်အတွင်းငုပ်သော) ကမ္မဓာရည်းတည်း၊ ဘိန္နဆိဒ္ဒ ၂မျိုးနှင့်တွဲရမည်ဖြစ်၍ "ဟတော ဝါ" ဟု ဝါ မပါသင့်– ဟုထင်သည်။

အထုံးအဖွဲ့ရှိသည်၊ (သမာနော–သော်၊) အပွေ့လေ–နည်းသော အဖိုးရှိသည်၊ ပေါတိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗဒါ, ဘဏ္ဍံ – ကို၊ ပကတိအဂ္ဃေနေဝ – ပင်ကိုယ်တန်ဖိုးဖြင့်သာလျှင်၊ န ကာတဗ္ဗံ – ထိုက်၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဧဝံ အဖွေ့ ဩလောကေတဗ္ဗော။

ပရိဘောဂေါတိ– ကား၊ ဘဏ္ဍပရိဘောဂေါ–ဘဏ္ဍာကို သုံးစွဲခြင်းတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပရိဘောဂေနာပိ–သုံးစွဲခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဝါသိအာဒိဘဏ္ဍာသ–မားအစ ရှိသော ဘဏ္ဍာ၏၊ [ရှေးက ဝါသိကို ပဲခွပ်ဟုပေးကြ၏။] အဖွေ့ ပရိဟာယတိ၊ တသ္မာ ဧဝံ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ–စူစမ်းဆင်ခြင်ထိုက်၏၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–တစ်မတ်တန်သော၊ ဝါသိံ–မားကို၊ သစေ ဟရတိ–အကယ်၍ ခိုးဆောင်အံ့၊ တတြ–ထိုသို့ခိုးဆောင် ရာ၌၊ ဝါသိသာမိကော–မားရှင်ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော (ကိံ)၊ တယာ–သည်၊ အယံ ဝါသိ–ကို၊ ကိတ္တကေန–အဘယ်မျှသော အဖိုးဖြင့်၊ ကီတာ–ဝယ်အပ်သနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဘန္တေ, ပါဒေန–တမတ်ဖြင့်၊ (ကီတာ)၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ ကိံ ပန–အသို့နည်း၊ တေ–သည်၊ ကိဏိတွာဝ–ဝယ်ပြီး၍သာလျှင်၊ ထပိတာ–သိမ်းထားအပ် သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ တံ–ထိုမားကို၊ ဝဠဉ္ဇသိ–သုံးစွဲသေးသလော၊ [ဘုဝါဒိဖြစ်၍ "ဝဠဉ္ဇသိ" ဟုရှိစေ။] ဣတိ–ဤသို့မေးထိုက်၏၊ သစေဝဒတိ–အကယ်၍လျှောက်အံ့၊ (ကိံ)၊ ဧကဒိဝသံ–တစ်နေ့သ၌၊ မေ–သည်၊ ဒန္တကဋ္ဌံ–တံပူကို၊ ဆိန္နံ–ဖြစ်အပ်ပါပြီ၊ (ဣတိ) ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ရဇနဆလ္လိ–ဆိုးရည်ခေါက်ကို၊ [ဝုတ္တက်ဖြစ်၍ "ရဇနဆလ္လိ"ဟုရှိစေ။] ဆိန္နာ, ဣတိဝါ၊ ပတ္တပစနကဒါရု–သပိတ်ဖုတ်ကြောင်း ထင်းကို၊ ဆိန္နံ, ဣတိ ဝါ၊ ဃံသိတွာ–ပွတ်တိုက်၍၊ နိသိတာ–သွေးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဝဒတိ–အံ့၊ အထ–ထိုသို့ လျှောက်လသော်၊ အဿာ–ထိုမား၏၊ ပေါရာဏော–ရှေးဦးဖြစ်သော၊ အဖွေ့–သည်၊ ဘဋ္ဌော–လျှောကျပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ–ဆက်၊ ဝါသိယာ–၏၊ (အဖွေ့–သည်၊ ဘဿတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊) ဧဝံ–တူ၊ အဉ္ဇနိယာ ဝါ–မျက်စဉ်းကျည်တောက်၏လည်းကောင်း၊ (အဖွေ့–ဒွိစပ်၊) 'ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ (ဓောဝနာ–ဒွိစပ်၊) အဉ္ဇနိသလာကာယ ဝါ–မျက်စဉ်းတံ၏လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ကုဉ္စိကာယ ဝါ–သံကောက်၏ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပလာလေန ဝါ–ကောက်ရိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထုသေဟိဝါ–ဖွဲတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌကစုဏ္ဏေန ဝါ–အုတ်မှုန့်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကဝါရံ–ကြိမ်၊ ဃံသိတွာ–ပွတ်တိုက်၍၊ ဓောဝနမတ္တေနာပိ–ဆေးခြင်းမျှဖြင့်လည်း၊ အဖွေ့–သည်၊ ဘဿတိ–၏၊ တိပုမဏ္ဍလဿ–သလွဲဖြူဖြင့်ပြုအပ်သော သပိတ်ခြေဝန်း၏၊

မကရဒန္တ ဆွေဒနေနာပိ–မကန်းသွားကို ဖြတ်ခြင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိမဒ္ဒိတ မတ္တေနာပိ–ပွတ်တိုက်ခြင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အပ္ပေါ် ဘဿတိ)၊) ဥဒကသာဋိကာယ– ၏၊ သကိံ, နိဝါသနပါရုပနေနာပိ–ဝတ်ခြင်း, ခြုံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂ သီသေန–သုံးစွဲခြင်းကို အဦးပြုသဖြင့်၊ အံသေဝါ–ပခုံး၌သော်လည်းကောင်း၊ သီသေဝါ– ၌သော်လည်းကောင်း၊ ထပနမတ္တေနာပိ–ထားခြင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပေါ်ဘဿ တိ၊ တဏ္ဍုလာဒီနံ–တို့၏၊ ပဓ္ဓေါဋနေနာပိ ခါချခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတော– ထိုဆန်မှ၊ ဧကံဝါ–တစ်လုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေဝါ–တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပနယနေနာဖိ–ပယ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တမသော–ဖြင့်၊ ဧကံ–သော၊ ပါသာဏသက္ခရံ–ကျောက်, ကျောက်စရစ်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ–ထုတ်ပယ်၍၊ ဆဋ္ဋိတမတ္တေနပိ– စွန့်ခြင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပေါ် ဘဿတိ။

သပ္ပိတေလာဒီနံ–တို့၏၊ ဘာဇနန္တ ရပရိဝတ္တနေနာပိ–တစ်ပါးသောခွက်သို့ပြောင်း ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တမသော–ဖြင့်၊ တတော–ထိုထောပတ်ဆီမှ၊ မက္ခိကံဝါ– ယင်ကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကိပိလ္လိကံဝါ–ပိုးကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓရိတွာ–ထုတ်ဆယ်၍၊ ဆဋ္ဋိတမတ္တေနာပိ–စွန့်ခြင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပေါ် ဘဿတိ၊ ဂုဠပုဏ္ဍကသ–တင်းလဲခဲ၏၊ မဓုရဘာဝဇာနနတ္ထံ–ချိုသည်၏အဖြစ်ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊နခေန–ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ–ထိုး၍၊ အဏုမတ္တံ–အဏုမြူလောက်၊ ဂဟိတ မတ္တေနာပိ–ယူခြင်းမှုဖြင့်လည်း၊ အပ္ပေါ် ဘဿတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–တစ်မတ်ထိုက်တန်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ သာမိကေဟိ– တို့သည်၊ ပရိဘောဂေန–ကြောင့်၊ ဦနံ–ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ကတံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟရော–ခိုးသော၊ ဘိက္ခု–ကို၊ ပါရာဇိကေန–ဖြင့်၊ နကာရေတဗ္ဗော– မပြုစေထိုက်၊ ဝါ–မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ဇဝံ ပရိဘောဂေါ ဩလောကေတဗ္ဗော။

[အားလုံး၏နိဂုံးကို ပြလို၍ "ဇဝံ"စသည်မိန့်၊] ဇဝံ–လျှင်၊ ပဉ္စ–န်သော၊ ကမ္မာနိ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ တုလယိတွာ–၍၊ ဝိစက္ခဏော–သည်၊ အတ္ထံ–ကို၊ ဓာရေယျ– ၏၊ အာပတ္တိံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂရုကံ အာပတ္တိံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဟုကံ အာပတ္တိံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဌာနေ–ထားမြဲတိုင်းသောအရာ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား ထားမြဲတိုင်းသောအရာ၌၊) ထပေယျ–ရာ၏။ [အာပတ္တိံ ဝါ–စသော ဝါကျကား ဓာရေယျ အတ္ထံကို ထပ်ပြသော ဝါကျဖြစ်သည်။] ဣတိ–အပြီးတည်း၊ အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျာတိ– ယူကုန်သော၊ ဣမေသံ ပဒါနံ–တို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

* * * * *

ဣဒါနိ–၌၊ ယထာရုပေ အဒိန္န ... ဒိန္နံ–အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝိဘဇန္တော–အကျယ်ဝေဖန်တော်မူသော၊ (ဘဂဝါ)၊ ယထာရူပံ နာမာတိအာဒိ–အစရှိသော၊ ယဒိဒံ (ဝစနံ)–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုစကားရပ်၌၊ **ယထာရူပန္တိ**–ကား၊ ယထာဇာတိကံ– အကြင် အကြင် သဘောရှိသော၊ (အဒိန္နံ– ကို) ပန–ဆက်၊ တံ–ထိုယထာရူပဘာဏ္ဍာသည်၊ ယသ္မာ, ပါဒတော–တစ်မတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, **ပါဒံ ဝါ ပါဒါရဟံ ဝါ အတိရေကပါဒံ ဝါတိ**–ဟူ၍၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထိုပါဒ ပါဒါရဟ အတိရေကပါဒ တို့တွင်၊ ပါဒေန–ပါဒ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ကဟာပဏဿ–အသပြာ၏၊ စတုတ္ထဘာဂံ–လေးခုမြောက်အဖို့ဖြစ်သော၊ ဝါ–လေးဖို့တစ်ဖို့ဖြစ်သော၊ အကပ္ပိယဘဏ္ဍမေဝ–အကပ္ပိယဘဏ္ဍာကိုသာ၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ ပါဒါရဟေန–ပါဒါရဟ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–တစ်မတ်တန်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ–ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို၊ (ဒဿေတိ)၊ အတိရေကပါဒေန–အတိရေကပါဒ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဥဘယမ္ပိ–အကပ္ပိယဘဏ္ဍာ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ (ဒဿေတိ)၊ ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဒ, ပါဒါရဟ, အတိရေက ပါဒသဒ္ဒါဖြင့်၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒုတိယ ပါရာဇိကပ္ပဟောနကဝတ္ထု–ဒုတိယပါရာဇိက လောက်သောဝတ္ထုသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

ပထဗျာ ရာဇာတိ–ကား၊ ဒီပစက္ကဝတ္တိ–ဒီပစက္ကဝတ်ဖြစ်သော၊ ဝါ–တစ်ကျွန်း၌ အာဏာစက်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော၊ အသောကသဒိသော–အသောကမင်းနှင့်တူသော၊ သကလပထဝိယာ–အလုံးစုံသောမြေ၏၊ ဝါ–တစ်ကျွန်းလုံး၏၊ ရာဇာ–မင်းတည်း၊ ဝါ ပန–သည်သာမကသေး၊ သီဟဠရာဇသဒိသော–သီဟိုဠ်မင်းနှင့်တူသော၊ အညောပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကဒီပေ–တစ်ကျွန်းလုံး၌၊ ယော ရာဇာ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊

ပါဒေနစသည်။ ။ "တစ်မတ်" ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် ငွေကိုခေါ်သော အသုံးအနှုန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဒေနဖြင့် တစ်မတ်ဟူသော အကပ္ပိယငွေကို လည်းကောင်း၊ငွေကဲ့သို့ ရောင်းဝယ်၍ရသော ပုလဲ စသည်ကိုလည်းကောင်းပြ၏၊ "တစ်မတ်တန်"ဟူသော အသုံးအနှုန်းကား ပစ္စည်းကိုခေါ်သော အသုံးအနှုန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဒါရဟေနဖြင့် ကပ္ပိယပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပြသည်။

ပထဗျာ။ ။ သမုဒ္ဒရာရေဖြင့် ဝိုင်းခြားအပ်သော မြေကို "ပထဝီ– မြေပြင်အားလုံး ... ခေါ်ရကား "ပထဗျာ–တစ်မြေပြင်လုံး၏+ရာဇာ"အရ အိန္ဒိယ တစ်မြေပြင်လုံးကို ဖြစ်စေ, သီ... တစ်ကျွန်းလုံးကိုဖြစ်စေ, အစိုးရသော မင်းများကို ယူ၊ ထိုမင်းများကိုပင် "ဒီပစက္ကဝတ္တိ" ... ခေါ်သည်၊ မန္ဓာတ်စကြာမင်းကဲ့သို့ ၄ ကျွန်းလုံး အာဏာနှံ့သော မင်းမဟုတ်။

(သော-ထိုမင်းသည်၊) ပထဗျာရာဇာ-ပထဗျာရာဇာမည်၏၊ **ပဒေသရာဇာတိ**-ကား၊ ဗိမ္ဗိသာရပသေနဒိအာဒယော ဝိယ-ဗိမ္ဗိသာရမင်း, ပသေနဒိကောသလမင်း အစရှိကုန်သော မင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဧကဒီပဿ-တစ်ကျွန်းလုံး၏၊ ပဒေသိဿရော-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသောအရပ်၏ အစိုးရသောမင်းတည်း၊ ဝါ- ပဒေသရာဇ်မင်းတည်း၊ ယေ-အကြင်မင်းတို့သည်၊ ဒီပပဒေသေပိ-ကျွန်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော အရပ်၌လည်း၊ ဧကမေကံ-တစ်ခု တစ်ခုသော၊ မဏ္ဍလံ-အဝန်းအဝိုင်းကို၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-အပိုင်စားကြရကုန်၏၊ (တေ-ထိုမင်းတို့သည်၊) **မဏ္ဍလိကာ** နာမ-မဏ္ဍလိကတို့မည်၏၊ ဒွိန္နံ-၂ဦးကုန်သော၊ ရာဇူနံ-တို့၏၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ ကတိပယဂါမသာမိကာ-အနည်းငယ်သောရွာတို့၏ အရှင်ဖြစ်သော တိုင်းကြပ်မင်းတို့သည်၊ **အန္တရဘောဂိကာ** နာမ-ကတို့မည်၏။

အက္ခဒဿာတိ-ကား၊ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ-တရားကိုဆုံးဖြတ်တတ်သော တရားသူကြီးမင်းတို့တည်း၊ တေ- ထို တရားသူကြီးမင်းတို့သည်၊ ဓမ္မသဘာယံ- တရားရုံး၌၊ နိသီဒိတွာ-ရုံးထိုင်၍၊ အပရာဓာနုရူပံ-အပြစ်အားလျော်စွာ၊ စောရာနံ-ခိုးသူတို့၏၊ ဟတ္ထပါဒစ္ဆေဇ္ဇာဒိံ-လက် ခြေဖြတ်ခြင်း အစရှိသောအမှုကို၊ အနုသာသန္တိ-ဆုံးမကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဌာနန္တရပ္ပတ္တာ-ရာထူးသို့ရောက်ကုန်သော၊ ယေ အမစ္စာ ဝါ-အကြင် အမတ်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ယေ ရာဇကုမာရာဝါ-အကြင် မင်းသားတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ကတာပရာဓာ-ပြုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေ-ထိုအမတ်, သို့မဟုတ် မင်းသားတို့ကို၊ ရညော-အား၊ အာရောစေန္တိ-သံတော်ဦး တင်ကြရကုန်၏၊ ဂရုကံ-ကြီးလေးသော၊ ဌာနံ-အရာကို၊ သယံ-တရားသူကြီးမင်းတို့ကိုယ်တိုင်၊ နဝိနိစ္ဆိနန္တိ-မဆုံးဖြတ်ကြကုန်၊ **မဟာမတ္တာတိ**-ကား၊

ပဒေသံရာဇာ စသည်။ ။ ပဒေသဿ- တစ်ကျွန်း၏တစိတ်တစ်ပိုင်း အရပ်၏+ ရာဇာ ပဒေသရာဇာ၊ မဏ္ဍလံ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၏ တစ်ဝန်းတစ်ပိုင်းကို+ဘုဉ္ဇန္တိ-အပိုင်စားရကြ (အခွန်ရကြ) ကုန်၏၊ ဣတိ- မဏ္ဍလိကာ (စော်ဘွားများ)၊ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဘောဂါ- သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော ၂ရွာ ၃ရွာတို့၊ ဘောဂါ ယေသံတိ ဘောဂိကာ၊ အန္တရေ- မင်း ၂ယောက်တို့၏ အကြား၌+ ဘောဂိကာ အန္တရဘောဂိကာ၊ (တိုင်းကြား) မင်းတို့။

အက္ခဒဿာ။ ။ အက္ခေ- တရားရုံး၌+ ဒဿာ- အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို သိမြင်တတ် (ဆုံးဖြတ်တတ်)သော တရားသူကြီးတို့တည်း၊ အက္ခဒဿာ- တို့၊ [အက္ခသဒ္ဒေန ကိရ ဝိနိစ္ဆယဘာလာ ဝုစ္စတိ၊ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ပဿန္တီတိ အက္ခဒဿာ ဝုစ္စန္တိ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ၊] အဘိဓာန်(၃၄၁)၌ကား ကြွေးယူခြင်း အမွေခွဲခြင်းစသော ငြင်းခုန်မှုတို့ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသော တရားသူကြီးကို "အက္ခဒဿ" ဟုဆိုသည်။

ဌာနန္တိ ရပ္ပတ္တာ–န်သော၊ မဟာအမစ္စာ–အမတ်ကြီးတို့တည်း၊ တေပိ–ထိုအမတ်ကြီးတို့သည်လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ဂါမေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ နိဂမေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတွာ–ရုံးထိုင်၍၊ ရာဇကိစ္စံ–မင်း၏ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ၊ ယေ ဝါ ပနာတိ–ပါဠ်ဖြင့် (ဒဿေတိ၌ စပ်၊) အညေပိ–ကုန်သော၊ ယေ–အကြင်သူတို့သည်၊ ရာဇကုလနိဿိတာ – မင်းမျိုးကို မှီကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ သကဝိရိယနိဿိတာ – မိမိ၏လုံ့လကို မှီကုန်သည်၊ ဟုတွာ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ–ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်းကို၊ [ဆိန္ဒနံ ဆေဇ္ဇံ, ဘိန္ဒနံ ဘေဇ္ဇံ၊ (ကျပစ္စည်း)] အနုသာသန္တိ–ကုန်၏၊ သဗ္ဗေပိ–န်သော၊ တေ–ထိုသူတို့သည်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ–ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊ ရာဇာနော–မင်းတို့မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏။

ဟနေယျုန္တိ–ကား၊ ပေါထေယျုံဝ–ပုတ်ခတ်မူလည်း ပုတ်ခတ်ကုန်ရာ၏၊ ဆိန္ဒေယျုံဝ–ဖြတ်တောက်မူလည်း ဖြတ်တောက်ကုန်ရာ၏၊ **ပဗ္ဗာဇေယျုန္တိ**–ကား၊ နီဟရေယျုံ–နှင်ထုတ်မူလည်း နှင်ထုတ်ကုန်ရာ၏၊ စောရောသိတိဝေမာဒီနိ–စောရောသိ ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတွာ–ပြောဆို၍၊ ပရိဘာသေယျုံဝ–ကြိမ်းမောင်းမူလည်း ကြိမ်းမောင်းကုန်ရာ၏၊ တေနေဝ–ပင်၊ ပရိဘာသော ဖသောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ဟော်တော်မူပြီ၊ **ပုရိမံ ဥပါဒါယာတိ**–ကား၊ မေထုနံဓမ္မံ–ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ–၍၊ ပါရာဇိကံ–မည်သော၊ အာပတ္တိံ–သို့၊ အာပန္နံ–ရောက်သော၊ ပုဂ္ဂလံ–ကို၊ ဥပါဒါယ–စွဲယူ၍၊ (အယမ္ပီတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊) သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေ့၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာနပဒတ္ထတ္တာစ–ပေါ်လွင်သောပုဒ်နက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါကဋမေဝ–သာ၊ ဣတိ–ပါဠိတော်၏ ပဒဘာဇနီ အဖွင့်အပြီးတည်း။

၉၃။ ဖဝံ–လျှင်၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ–သရုပ်အရ ထုတ်ပြအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါနုက္ကမေန–ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ–၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ (ဝိဘင်္ဂအာဟ၌စပ်။) အာဒိယေယျာတိ အာဒိယိ–ကုန်သော၊ ဆဟိ–ကုန်သော၊ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သင်္ခေပတော–အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ အာဒါနံ–ယူပုံကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ သခေ်ပတော ဧဝ–ပင်၊ ပါဒံ ဝါ ပါဒါရဟံ ဝါ အတိရေကပါဒံ ဝါတိ–ဟူ၍၊ ယံ တံ အာဒါတဗ္ဗဘဏ္ဍံ–

ပုရိမံ ဥပါဒါယ။ ။ "အယမ္ပိတိ ပုရိမံ ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ"ဟူသောပါဠိတော်တည်း၊ ရှေ့ပါရာဇိကကိုစွဲ၍ "အယံ ပိ"ဟု ပိသဒ္ဒါနှင့်တကွဆိုအပ်သည်၊ ပိဖြင့် "မေထုန်မှီဝဲသော ရဟန်းသာ ပါရာဇိကကျသည့် မဟုတ်သေး, ပါဒစသည်ကိုခိုးသော ဤရဟန်းလည်း ပါရာဇိကကျ၏" ဟု ပေါင်းသည်– ဟူလို။

အကြောင် ယူထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒသိတံ–ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ–ထို ယူထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို၊ (ဒသေတုံ၌ ပဓာနကံစပ်၊) ဝါ–သည်၊ (ဂစ္ဆတိ၌ သာမညကတ္တား စပ်၊) ယတ္ထ ယတ္ထ–အကြောင် အကြောင် မြေ, ကုန်းစသော အရပ်၌၊ [ဘူမဋ္ဌ ထလဋ္ဌ စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဠိတံ–တည်သောဘဏ္ဍာကို၊ ဝါ–သည်၊ (ဂစ္ဆတိ၌ ဝိသေသကတ္တား။) ယထာ ယထာ–အကြောင် အကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဒါနံ–ယူအပ်သည်၏အ ဖြစ်သို့၊ (ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ၊) ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ အနာဂတေ–၌၊ ပါပဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ လေသောကာသနိရုန္ဓနတ္ထံ–အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို ပိတ်ဆို့ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တထာ တထာ–အားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော–အကျယ်အားဖြင့်၊ ဒသေတုံ၊ **ဘူမဋ္ဌ ထလဋ္ဌ န္တိ** အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ မာတိကံ–ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ **ဘူမဋ္ဌံ နာမ** **ပေ၊ ဟောတီတိ**အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ တဿာ–ထိုမာတိကာ၏၊ ဝိဘင်္ဂ–အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း စကားကို၊ အာဟ–၏။

၉၄။ တတ္ထ–ထိုဝိဘင်း၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာယ–မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဝိနိစ္ဆယကထာ–ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ **နိခါတန္တိ**–ကား၊ ဘူမိယံ–၌၊ ခဏိတွာ–တူး၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်၏၊ **ပဋိစ္ဆန္နန္တိ**–ကား၊ ပံသုဣဋ္ဌကာဒီဟိ–မြေမှုန့်, အုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ဖုံးထားအပ်၏။

ဘူမဋ္ဌဘဏ္ဍံ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိဝါအာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ–ကား၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီး သောနည်းဖြင့်၊ နိခဏိတွာဝါ–တူးမြှုပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာဝါ–ဖုံးအုပ် ၍သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတတ္တာ–ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဠိတံ–သော၊ တံ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ယော ဘိက္ခု, ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဥပါယေန–အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ–ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့်၊ ဉတွာ–၍၊ အာဟရိဿာမိ– ဆောင်ယူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တော ဟုတွာ, ရတ္တိဘာဂေ–၌၊ ဥဋ္ဌာယ– ထ၍၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍဋ္ဌာနံ–ဘဏ္ဍာတည်ရာ အရပ်သို့၊ အပ္ပတွာပိ–မရောက်သေးမူ၍လည်း၊ သဗ္ဗကာယဝစီ ဝိကာရေသု–အလုံးစုံသော ကာယဝိကာရ ဝစီဝိကာရတို့၌၊ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ရောက်သနည်း၊ ဟိ–အဖြေကိုဆိုဦးအံ့၊ (တစ်နည်း)ဟိ–ချဲ့၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ တဿ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊

ယထာ၊ ပေ၊ အာဟ။ ။ ပါဠိတော်၌ပြအပ်သော ယူပုံယူနည်းစုံအောင် ခိုးယူခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သော်လည်း အကြောင်အကြောင် တစ်နည်းနည်းဖြင့်ယူလျှင် အထမြောက်၏၊ ထိုထို တစ်နည်း တစ်နည်းစီကို အကျယ်ပြလို၍ "ဘူမဋ္ဌ, ထလဋ္ဌ" စသော မာတိကာကို ထားတော်မူပြီးလျှင် ထိုမာတိကာကို အကျယ်ပြသောဝိဘင်းကို မိန့်တော်မူသည်။

အာဟရဏာတ္ထာယ–ဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဋ္ဌဟန္တော–ထစဉ်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ–အင်္ဂါကြီးငယ်ကို၊ ယံ ယံ ဖန္ဒာပေတိ–အကြင်အကြင် လှုပ်ရှားစေ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ထိုထိုလှုပ်ရှားစေခြင်း၌၊ ဒုက္ကဋမေဝ (ဟောတိ)၊ နိဝါသနပါရုပနံ–သင်းပိုင်ဧကသီကို၊ သဏ္ဌာပေတိ–ကောင်းစွာတည်စေအံ့၊ ဟတ္ထဝါရေ ဟတ္ထဝါရေ–လက်အကြိမ်လက်အကြိမ်တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ နိစာနံ–မြှုပ်ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ မဟန္တံ–ကြီး၏၊ ဧကေန–ငါတစ်ယောက်တည်းသည်၊ အာဟရိတုံ–ငှာ၊ န သက္ကာ–မတတ်နိုင်၊ ဒုတိယံ–၂ ယောက်မြောက်ကို၊ ဝါ–အဖော်ကို၊ ပရိယေသိဿာမိ–ရှာဦးအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ကဿစိ–သော၊ သဟာယဿ–၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ ဂန္တုကာမော (ဟုတွာ)၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဝိဝရတိ–ဖွင့်အံ့၊ ပဒဝါရေစ–ခြေအကြိမ်၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထဝါရေစ–၌လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန–အထူးကား၊ ဒွါရပိဒဟနေ–တံခါးကို ပြန်ပိတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အညသ္မိံ–တံခါးကိုပြန်ပိတ်ခြင်းမှ တစ်ပါးသော၊ ဂမနဿ–သွားခြင်းအား၊ အနုပကာရေဝါ–လျော်သောကျေးဇူးကိုမပြုသော ပယောဂ၌လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တဿ–ထိုအဖော်ရဟန်း၏၊ နိပန္နောကာသံ–အိပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ ဣတ္ထန္နာမာတိ–မ ဟူ၍၊ ပက္ကောသတိ–ခေါ်အံ့၊ တမတ္ထံ– ထိုအကြောင်းကို၊ (အခိုးသွားမည့်အကြောင်းကို၊) အာရောစေတွာ– ၍၊ ဧဟိ– လာလော့၊ ဂစ္ဆာမ– သွားကြစို့၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ဝါစာယ ဝါစာယ– စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ၊ (ဟောတိ)၊ [ဧကေကတ္ထဒီပိကာယ ဝါစာယ ဝါစာယ– အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်ခုတစ်ခုကိုပြသော စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌။] သော–ထိုအဖော်ရဟန်းသည်၊ တဿ–ထိုအခေါ်လာသောရဟန်း၏၊ ဝစနေန–ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌဟတိ–ထအံ့၊ တဿာပိ–ထိုအဖော်ရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ–၍၊ တဿ–ထိုအခေါ်လာသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဟတ္ထဝါရပဒဝါရေသု–ကုန်သော၊ သဗ္ဗတ္ထ–တို့၌၊ ဒုက္ကဋ္ဋ (ဟောတိ)။

သော–ထို အခေါ်လာသော ရဟန်းသည်၊ ဘံ–အဖော်ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆတိ၊ (ကိံ)၊ အသုကော စ အသုကော စ–ထိုမည်သူ ထိုမည်သူသည်လည်း၊ ကုဟိံ–အဘယ်မှာနည်း၊ အသုကဥ္စ အသုကဥ္စ–ထိုမည်သူ ထိုမည်သူကိုလည်း၊ ပက္ကောသာဟိ–

ဂမနဿ အနုပကာရေ။ ။တံခါးကို ပြန်၍ ပိတ်ခြင်းသည် သွားခြင်းအား လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုသောပယောဂ မဟုတ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ နှပ်ညှစ်ခြင်း, အလေးအပေါ့ စွန့်ခြင်းစသော ပယောဂများလည်း သွားခြင်းအားလျော်သော ကျေးဇူးကို မပြု၊ ထိုသို့သော ပယောဂစုကြောင့် အာပတ်မသင့်– ဟူလို။

ခေါ်ပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ၊ ပေး သဗ္ဗေ–အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို၊ သမာဂတေ–အညီအညွတ်ရောက်လာသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ၊ ပေ၊ ဝေရူပေါ–သော၊ နိမိ–မြှုပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဥပလဒ္ဓေါ–သိရအပ်ပြီ၊ [ဥပလဒ္ဓေါတိ–ဉာတော။] ဂဏှာမ–စို့၊ တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ဂဟေတွာ, ပုညာနိစ–တို့ကိုလည်း၊ ကရိဿာမ၊ သုခဥ္စ–ချမ်းချမ်းသာသာလည်း၊ ဇီဝိဿာမ–အသက်မွေးကြကုန်စို့၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ပေ၊ ဧဝံ–သို့၊ လဒ္ဓသဟာယော–ရအပ်သောအဖော်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုဒါလံ–ပေါက်တူးကို၊ ပရိယေသတိ–ရှာအံ့၊ ပန–ဆက်၊ အသေ–ထိုမူလရဟန်း၏၊ ဝါ–ထိုမူလရဟန်းမှာ၊ အတ္တနော–၏၊ ကုဒါလော–သည်၊ သစေ အတ္ထိ (ဧဝံသတိ)၊ တံ–ထို ပေါက်တူးကို၊ အာဟရိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားစဉ်လည်းကောင်း၊ ဂဏှန္တော–လည်းကောင်း၊ အာဟရန္တော–လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ–ကုန်သော၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ၊ (အတ္တနော–၏၊ ဝါ–မှာ၊ ကုဒါလော၊) သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)အညံ–သော၊ ဘိက္ခုံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌံဝါ–လူဝတ်ကြောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တွာ–၍၊ ယာစတိ–တောင်းအံ့၊ ယာစန္တော–သော်၊ မေ–အား၊ ကုဒါလံ–ကို၊ ဒေဟိ–ပေးပါလော၊ မေ–အား၊ ကုဒါလေန–ဖြင့်၊ အတ္ထော–အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ၊ တံ–ထိုပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ ကတွာ–ပြီး၍၊ ပစ္စာဟရိဿာမိ–ပြန်ဆောင်ပါအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ မုသာ–မုသားစကားကို၊ အဘဏန္တော–မပြောဘဲ၊ သစေ ယာစတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ သောဓေတဗ္ဗာ–သုတ်သင်ထိုက်သော၊ မာတိကာ–ရေမြောင်းသည်၊ အတ္ထိ–ရှိပါ၏၊ ဝိဟာရေ–၌၊ ကာတဗ္ဗံ–သော၊ ဘူမိကမ္မံ–မြေအမှုသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ–သို့၊ မုသာပိ–ကိုလည်း၊ သစေ ဘဏတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယံ ယံ ဝစနံ–သည်၊ မုသာ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုစကား၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ–၌၊ သစ္စေပိ–မှန်သောစကား၌လည်းကောင်း၊ အလိကေပိ–ချွတ်ယွင်းသော မုသားစကား၌လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ–ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတန္တိ–မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် ရေးသားအပ်သောစကားဟူ၍၊ ဝါ–အမှတ်တမဲ့ရေးသားအပ်သော စကားဟူ၍၊ [စတုတ္ထသင်္ဂါယနာပေထက် အက္ခရာဘင်တုန်းက အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သော စကား–ဟူလို။] ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ အဒိန္နာဒါနဿ–အဒိန္နာဒါန်၏၊ ပုဗ္ဗပယောဂေ–ပုဗ္ဗပယောဂ၌၊ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေ–ပါစိတ်အရာ၌၊ ဒုက္ကဋံ နာမ–ဒုက္ကဋ်မည်သည်၊ န အတ္ထိ၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊

ပန–ဆက်၊ ကုဒါလသဿ–၏၊ ဒဏ္ဍော–အရိုးသည်၊ သစေ နုဋ္ဌိ၊ (ဓေဝံသတိ)၊ ဒဏ္ဍံ–ကို၊ ကရိသဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဝါသိ ဝါ–ဓားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရသုံ ဝါ–ပုဆိန်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ သစေ နိသေတိ–အကယ်၍ သွေးအံ့၊ တဒတ္ထာယ–ထိုပေါက်တူးရိုးအကျိုးငှာ၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ ဂန္တွာ–သွားပြီး၍၊ သုက္ခကဋ္ဌံ–ခြောက်သောထင်းကို၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ တစ္ဆတိ–ရွေအံ့၊ (ဖြောင့်အောင်ရွေအံ့၊) အာကောဋေတိ–ရိုက်နှက်၍ အရိုးတပ်အံ့၊ ပေ၊ အလ္လရုက္ခံ–စိုသောသစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တတော ပရံ–ထိုမှနောက်၌၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **သခေ်ပဒ္ဒကထာယံ**–၌လည်းကောင်း၊ **မဟာပစ္စရိယဋ္ဌ**–၌လည်းကောင်း၊ တတ္ထ ဓာတကကင္ဒလတာဆေဒနတ္ထံ–ထိုအိုးပေါ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်နွယ်တို့ကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါသိပရသုံ–ဓား ပုဆိန်ကို၊ ပရိယေသန္တာနမ္ပိ–ရှာကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ–ကို၊ ဝုတ္တံ၊ ပန–ဆက်၊ တေသံ–ထို ခိုးသူရဟန်းတို့၏၊ ဓေဝံ–ဤအကြံသည်၊ သစေ–ဟောတိ၊ (ကိံ)၊ ဝါသိပရသု ကုဒါလံ–ဓား, ပုဆိန်, ပေါက်တူးကို၊ ယာစန္တာ–ကုန်လသော်၊ ဝါ–တောင်းကုန်သော၊ (မယံ) အာသင်္ကိတာ–ယုံမှားအပ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ–ဖြစ်ကုန်လိမ့်အံ့၊ [ဓားစသည်ကို တောင်းနေလျှင် ငါတို့ကို "ရိုးမှ ရိုးသားကြရဲ့လား"လို့ ယုံမှားစရာ ဖြစ်နေလိမ့်မည်–ဟူလို။] လောဟံ–သံကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ–ထွက်ပေါ်စေ၍၊ ကရောမ–အံ့၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ တတော–ထိုသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အရညံ ဂန္တွာ၊ လောဟဗီဇတ္ထံ–သံမျိုးစေ့အကျိုးငှာ၊ ပထဝိံ, ခဏန္တိ–အံ့၊ အကပ္ပိယပထဝိံ–မအပ်သောမြေကို၊ ခဏန္တာနံ–တူးကုန်သောရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ၊ ဣဓ–ဤအကပ္ပိယမြေကို တူးရာ၌၊ (ဒုက္ကဋေဟိ သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ) ယထာ၊ ဓေဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတိ၊ ကပ္ပိယပထဝိံ–အပ်သောမြေကို၊ ခဏန္တာနံ–တို့၏၊ ဒုက္ကဋာနိယေဝ(ဟောန္တိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဗီဇံ–သံမျိုးစေ့ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူပြီး၍၊ တတော ပရံ–၌၊ သဗ္ဗကိရိယာသု–အလုံးစုံသော အပြုအမူတို့၌၊ ပယောဂေ ပယောဂေ–၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပိဋ္ဌကပရိယေသနေပိ–တောင်းကိုရှာခြင်း၌လည်း၊ ပေ၊ ပိဋ္ဌကံ–တောင်းကို၊ ကာတုကာမတာယ–ကြောင့်၊ ဝလ္လိဆေဒနေ–နွယ်ကိုဖြတ်ခြင်း၌၊ [မြေကျုံးဖို့ရန်ဖြစ်၍ နွယ်တောင်းလုပ်သည်၊ ထန်းလျှော်တောင်းမဟုတ်။] ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝါတိ–ယာဝ ပိဋ္ဌကပရိယောသာနာ ဟတ္ထဂါရပဒဝါရေ ဒုက္ကဋံ။]

ဂစ္ဆတိ ဝါ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋဿာတိ–ကား၊ ဇဝံ–သို့၊ ပရိယိဋ္ဌသဟာယကုဒါလ ပိဋကော–ရှာအပ်ပြီးသော အဖော်, ပေါက်တူး, တောင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ) နိမိဋ္ဌာနံ–ဘဏ္ဍာအိုးတည်ရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ–တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားစဉ်၊ ဣမံ နိဓိံ–ဤဘဏ္ဍာအိုးကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ ဗုဒ္ဓပူဇံ–ဘုရားပူဇော်မှုကို (ကရိဿာမိ,ဣတိ) ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပူဇံ–ကို၊ (ကရိဿာမိ,ဣတိ)ဝါ–လည်းကောင်း၊ သံဃဘတ္တံ–သံဃဘတ်ကို၊ ကရိဿာမိ, ဣတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ–ဖြစ်စေအံ့၊ ကုသလစိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဂမနေ–၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ထေယျစိတ္တော၊ ပေ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ–ဆက်၊ ဣဓ–ဤကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သွားခြင်း၌၊ (အနာပတ္တိ ဟောတိ) ယထာ–သကဲ့သို့၊ ဇဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ အထေယျစိတ္တဿ–ထေယျစိတ် မရှိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ မဂ္ဂတော–သွားရိုးလမ်းမှ၊ ဩက္ကမ္မ–ဖဲ၍၊ နိဓာနဋ္ဌာနံ–မြှုပ်နှံရာအရပ်သို့၊ ဂမနတ္ထာယ–ငှာ၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ကရောန္တော–သော်၊ ဘူတဂါမံ–ဘူတဂါမ်သစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သုက္ခကဋ္ဌံ–ခြောက်သောထင်းကို၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

တတ္ထ ဇာတက န္တိကား၊ စိရနိဟိတာယ–မြှုပ်နှံထားအပ်သော အိုး၏ ကြာမြင့်သော ကာလရှိသော၊ ဝါ–ကြာမြင့်သောကာလက မြှုပ်နှံထားအပ်သော၊ ကုမ္ဘိယာ–အိုး၏၊ ဥပရိ– ၌၊ ဇာတကံ– ပေါက်သော၊ **ကဋ္ဌံ ဝါ လတံ ဝါတိ**– ကား၊ ကေဝလံ–မြက်စသည် မဖက် သက်သက်၊ ကဋ္ဌလတမေဝ – ထင်းနွယ်ကိုသာ၊ (ဆိန္ဒန္တဿ–ဖြတ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ– သည်၊ ဟောတိ– ဖြစ်သည်ကား၊) န– မဟုတ်သေး၊ ယံကိဉ္စိ– သော၊ အလ္လံ ဝါ– စိုသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ သုက္ခံ ဝါ–သော၊ တိဏရုက္ခလတာဒိံ– မြက်, သစ်ပင်, နွယ် အစရှိသည်ကို၊ ဆိန္ဒန္တဿ–၏၊ သဟပယောဂတ္တာ – သဟပယောဂ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ဟိ–ဆက်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ**– ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋ် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပဋိဿဝဒုက္ကဋံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ **အဋ္ဌဝိဓံ**–သော၊ ဇတံ ဒုက္ကဋံ နာမ–မည်သည်ကို၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ သမောဓာနေတွာ–ပေါင်း၍၊ ထေရေဟိ–သင်္ဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်ပြီ။ [ပုဗ္ဗပယောဂနှင့် သဟပယောဂတို့၏ ထူးပုံသိဖို့ရာ ဒုက္ကဋ် ရှစ်မျိုးကို ပေါင်း၍ ပြထားကြသည်။]

တတ္ထ–ထိုရှစ်မျိုးသော ဒုက္ကဋ်တို့တွင် ထေယျစိတ္တော၊ ဒုတိယံ ဝါ ပရိယေသတိ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ ဝါ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ–သော၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ** နာမ–ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋ်မည်၏၊ ဝါ–မခိုးမီ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ပယောဂကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ ဟိ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤပုဗ္ဗပယောဂ၌၊ ဒုက္ကဋဋ္ဌာနေ–ဒုက္ကဋ် အရာ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ ဝါ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ–ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ **သဟပယောဂဒုက္ကဋံ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ– ခိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ပယောဂကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ ပန– ဆက်၊ ဧတ္ထ– ဤ သဟပယောဂ၌၊ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု စ– ပါစိတ်အာပတ်၏ အကြောင်းဝတ္ထုသည် လည်းကောင်း၊ [မှသားပြောခြင်း, သစ်ပင်အစိုခုတ်ခြင်း ဝတ္ထု ဟူလို။] ဒုက္ကဋဝတ္ထု စ–လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ၊ ကသ္မာ–နည်း၊ အဝဟာရဿ– ခိုးခြင်း၏၊ သဟပယောဂတ္တာ–သဟပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ–အတူ တကွဖြစ်သော ပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပန–ကား၊ ဒသဝိဓံ–သော၊ ရတနံ–ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝိဓံ–သော၊ ဓညံ–စပါးကို လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ– သော၊ အာဝုဓဘဏ္ဍာဒိံ စ– လက်နက်ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်ကို လည်းကောင်း၊ အာမသန္တဿ–သုံးသပ်သောရဟန်း၏၊ ယံ ဒုက္ကဋံ– ကို၊ ဝုတ္တံ– ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒံ– ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ **အနာမာသဒုက္ကဋံ** နာမ– မည်၏၊ ဝါ– မသုံးသပ်အပ်သောဝတ္ထုကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏။

ပုဗ္ဗ, သဟပယောဂ။ ။ ပုဗ္ဗေ– မခိုးမီ ရှေ့အဖို့၌+ ပဝတ္တော– သော+ ပယောဂေါ– ကာယဝစီ ပယောဂတည်း၊ ပုဗ္ဗပယောဂေါ၊ သဟ– ခိုးခြင်းနှင့် အတူတကွ+ ပဝတ္တော+ ပယောဂေါ သဟပယောဂေါ။

ဒသ, သတ္တဝိဓ။ ။ မဏိ(ပတ္တမြား), မုတ္တ(ပုလဲ), ဝေဠုရိယ(ကြောင်မျက်ရွဲ), သင်္ခ, သိလာ(သလင်း), ပဝါဠ(သန္တာ), ရဇတ, ဟေမ, လောဟိတင်္က(ပတ္တမြားနီ), မသာရဂလ္လ (ပတ္တမြားပြောက်), ဤကား ရတနာ ၁၀ပါး၊ စပါးမျိုး ၇ပါးကား– သာလိ, ဝီဟိ, ယဝ(မုယော= ဂျုံဖြူ), ကင်္ဂု, ကုဒြူသက, ဝရက, ဂေါဓုမ တို့တည်း။ [အဘိဓာန်(၄၉၀–စသည်) (၄၅၀) စသည် နိဿယမှာ ရှု။]

အနာမာသ။ ။ အာဝုဓ ဘဏ္ဍာဒိ'တိ အာဒိသဒ္ဒေန တူရိယဘဏ္ဍ ဣတ္ထိရူပါဒိ' သင်္ဂဏှာတိ၊ အာမသိယတေတိ အာမာသံ၊ န+ အာမာသံ အနာမာသံ= မသုံးသပ်ကောင်း (မကိုင်ကောင်း)သော ဝတ္ထု၊ အနာမာသေ– မသုံးသပ်ကောင်းသော ဝတ္ထု၌+ ဒုက္ကဋံ အနာမာသဒုက္ကဋံ= မကိုင်ကောင်းသော ဝတ္ထုအပေါ်၌ (ကိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော) ဒုက္ကဋ်။

ကဒလိနာဠိကေရာဒီနံ–ငှက်ပျောပင် အုန်းပင် အစရှိသည်တို့၏၊ တဏ္ဍဇာတက ဖလာနိ–ထိုအပင်၌ဖြစ်သော အသီးတို့ကို၊ အာမသန္တဿ ယံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ **ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ–မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ ပန–ကား၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရန္တဿ–စဉ်၊ ဝါ–လှည့်လည်သောရဟန်း၏၊ ပတ္တေ–၌၊ ရဇေ–မြူမှုန်သည်၊ ဝါ–ဖုံသည်၊ ပတိတေ–သော်၊ ပတ္တံ–ကို၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ–အကပ်မခံဘဲသော်လည်းကောင်း၊ အဓောဝိတွာဝါ–ဆေးမပစ်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ–ထို သပိတ်၌၊ ဘိက္ခံ–ကို၊ ဂဏှန္တဿ–၏၊ ယံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ, **ဝိနယဒုက္ကဋံ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ–ဝိနည်း၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ သုတွာ န ဝဒန္တိ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿာတိ–ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤ ဒုက္ကဋ်သည်၊ **ဉာတဒုက္ကဋံ**နာမ–မည်၏၊ ဝါ–သိပါလျက် မပြောခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ကဋ်မည်၏၊ [သုတွာ–ကြားပါလျက်၊ န ဝဒန္တိ–မပြောကုန်အံ့။] ပေကာဒသသု–ကုန်သော၊ သမနုဘာသနာသု–သမနုဘာသနာတို့၌၊ [သံဃာဒိသေသ်၌လာသော "ယာဝတတိယံ သမနုဘာသိတဗ္ဗော"ဟူသော သမနုဘာသနာတို့၌–ဟူလို။] ဉတ္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ–ဟူ၍၊ ယံ–အကြင်ဒုက္ကဋ်ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣဒံ, **ဉတ္တိဒုက္ကဋံ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ– ဉတ်ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ တဿ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋဿာတိ– ဟူသော၊ ဣဒံ, **ပဋိဿဝဒုက္ကဋံ** နာမ– မည်၏၊ ဝါ– ဝန်ခံမှု၏

ဒုရုပစိဏ္ဏ။ ။ နကာတဗ္ဗတိ ဝါရိတဿ ကတတ္တာ–မပြုထိုက်ဟု တားမြစ်အပ်သော အမှုကို ပြုသည့်အတွက်၊ ဒုဋ္ဌု– မကောင်းသော+ ဥပစိဏ္ဏံ– အလေ့အကျင့်တည်း၊ ဒုရုပစိဏ္ဏံ– မကောင်းသော အလေ့အကျင့်၊ ဒုရုပစိဏ္ဏေ– မကောင်းသော အလေ့အကျင့်၌၊ ဝါ– ကြောင့်၊ ပဝတ္တံ+ ဒုက္ကဋံ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ။

ဝိနယဒုက္ကဋံ။ ။ဝိနယေ– ဝိနည်းပါဠိတော်၌+ ပညတ္တံ– ပညတ်တော်မူအပ်သော+ ဒုက္ကဋံ ဝိနယဒုက္ကဋံ၊ ဒုက္ကဋ် ရမျိုးတွင် အခြား ၇မျိုး၌ တိုက်ရိုက်မပါသော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို "ဝိနယဒုက္ကဋ်"ဟုချည်း ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံလှည့်စဉ် မြူမှုန်ကျလျှင် ထိုမြူမှုန်ကို ကျရာဆွမ်းနှင့်တကွ ဖယ်၍သော်လည်း ပစ်ရ၏၊ သပိတ်ကို ထပ်၍သော်လည်း အကပ်ခံရာ၏၊ ဆွမ်းမခံရသေးလျှင် ထပ်၍သော်လည်း ဆေးရာ၏၊ ထိုသို့မပြုဘဲဆွမ်းခံလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ထိုဒုက္ကဋ်ကို "ဝိနယဒုက္ကဋ်"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ကျသော မြူမှုန်နှင့်တကွ စားမိလျှင် ဒုန္နပေါနသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်လည်းသင့်နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ရဟန်းသည် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို အကပ်မခံဘဲ နေရာမရွေ့အောင် ထိရုံထိလျှင် ပြစ်ခဲ့သော အနာမာသ ဒုက္ကဋ်သင့်၏၊ နေရာရွေ့လျှင် ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ကဋ်ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ပြစ်ခဲ့သော ဒုက္ကဋ် ရမျိုးတွင်ကား တိုက်ရိုက်မပါ၊ ထို့ကြောင့် ဝိနယဒုက္ကဋ်၌ သွင်းသင့်သည်။

ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်မည်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တသသ ဘိက္ခုနော-ထို နောက်တစ်ကျောင်းကို လက်ခံသော ရဟန်း၏၊ ပုရိမိကာ စ-ရှေး၌ ဖြစ်သောကျောင်း ခံယူခြင်းသည်လည်း၊ န ပညာယတိ- မထင်ရှားတော့၊ (ပထမ ကျောင်း၌ ထိုရဟန်းမနေရတော့-ဟူလို၊) ပဋိဿဝေစ- ဝန်ခံမှုကြောင့်လည်း၊ ဝါ- ပဋိညာဉ်ပျက်ကွက်မှုကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ကဋဿ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။] ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှတစ်ပါး, အတ္ထုဒ္ဓေသဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ကူဒံ-ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ ["တတ္ထဇာတကံ ကဋ္ဌံ ဝါ လတံ ဝါ ဆိန္ဒတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ"ဟု ပါဠိတော်၌လာသော ဒုက္ကဋ်သည်-ဟူလို၊] သဟပယောဂဒုက္ကဋံ-သဟ ပယောဂ ဒုက္ကဋ်တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တတ္ထ ဇာတကေ-ထို ဘဏ္ဍာအိုးပေါ်၌ပေါက်သော၊ တိဏရုက္ခလတာဒိမှိ-မြက်, သစ်ပင်, နွယ်အစရှိသည်ကို၊ ဆိန္ဒေပိ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြတ်အပ်ပြီးမှလည်း၊ လဇ္ဇိဓမ္မော-လဇ္ဇီတို့၏သဘောသည်၊ သစေ ဩက္ကမတိ-အကယ်၍ သက်ရောက်အံ့၊ သံဝရော-စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ ဝါ- စောင့် စည်းကြောင်းစိတ်သည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အံ့၊ [လဇ္ဇိဓမ္မော ဩက္ကမတိကိုပင် "သံဝရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "မခိုးတော့ပါဘူး"ဟု စောင့်စည်းကြောင်းစိတ် ဖြစ်ခြင်းကို "လဇ္ဇိဓမ္မ ဩက္ကမန"ခေါ်သည်-ဟူလို၊] (ဧဝံသတိ)၊ ဆေဒနပစ္စယာ-မြက်စသည်ကို ဖြတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ-ကို၊ ဒေသေတွာ-ဒေသနာပြော၍၊ မုစ္စတိ-အာပတ်မှလွတ်၏၊ ဓုရနိက္ခေပံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ သဉ္ဇာဟောဝ-အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ပံသု-မြေမှုန်ကို၊ အထ ခဏတိ-အကယ်၍တူးအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဆေဒနဒုက္ကဋံ-မြက်စသည်ကိုဖြတ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-အလိုအလျောက် ငြိမ်းပျောက်၏၊

ဉာတ, ဥဋ္ဌ္ဌိ, ပဋိဿဝ။ ။ ဉာတေ-(သံဃာကွဲပြားအောင် အားထုတ်နေ၏-ဟု) သိအပ်သော အကြောင်းကိစ္စ၌+ အဝဒန္တဿ- မပြောဆိုသောရဟန်း၏+ ဒုက္ကဋံ ဉာတဒုက္ကဋံ၊ ဥဋ္ဌ္ဌိယာ+ ပဝတ္တံ+ ဒုက္ကဋံ ဥဋ္ဌ္ဌိဒုက္ကဋံ၊ ပဋိဿဝေ- ဝန်ခံခြင်းကြောင့်၊ (ဝန်ခံသည့်အတိုင်း မပြုလုပ်ခြင်းတိုင်အောင်ယူ) + ပဝတ္တံ ဒုက္ကဋံ ပဋိဿဝဒုက္ကဋံ၊ [ပဋိဿဝဝိသံဝါဒေ, သုဒ္ဓစိတ္တဿ ဒုက္ကဋံ၊- ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ဤကျောင်းသို့လာ၍ နေပါမည်ဟု သန့်ရှင်းသောစိတ်ဖြင့် ဝန်ခံပြီးလျှင် နောင်ခါ လာ၍ မနေသော ရဟန်းမှာ ပဋိဿဝဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏။] ဒုက္ကဋ်ရှစ်ပါး ဂါထာကို သာရတ္ထဋီကာမှာရှု။

ခဏနဒုက္ကဋေ–မြေတူးခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ကဋ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ အကပ္ပိယပထဝိံ–ကို၊ ခဏန္တော၀ိ–တူးပါသော်လည်း၊ ကုဓ–၌၊ ဘဏ္ဍာ အိုးကိုယူရာ၌၊ သဟပယောဂတ္တာ–သဟပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ အာပဇ္ဇတိ၊ ပန–ဆက်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ သဗ္ဗဒိသာသု–အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ [အိုး၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်အရပ်တို့၌– ဟူလို။] ခဏိတွာ– တူးပြီး၍၊ ကုမ္ဘိမူလံ– အိုး အရင်းသို့၊ ပတ္တဿ–ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ)ပိ–သော်လည်း၊ လဒ္ဓိဓမ္မော သစေ ဩက္ကမတိ (ဖ၀ံသတိ)၊ ခဏနပစ္စယာ–မြေတူးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပေ၊ မုစ္စတိ။

ဝိယူဟတိ၀ါ [illegible] ကား၊ ပန–သို့မဟုတ်၊ သဥဿာဟော၀–လျှင်၊ ပံသုံ, အထ ဝိယူဟတိ–အကယ်၍ယက်အံ့၊ ဧကပဒေသ–တစ်ဖက်သောဘေး၌၊ ရာသိံ–အစုအပုံကို၊ အထကရောတိ–အံ့၊ ခဏနဒုက္ကဋံ–ခဏနဒုက္ကဋ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ–၏၊ ဗိယူဟန ဒုက္ကဋေ–မြေယက်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ–၏၊ စ– ဆက်၊ တံပံသုံ–ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ပုဉ္ဇ–အပုံကို၊ ကရောန္တော–သော်၊ ပေ၊ ပန–ဆက်၊ ရာသိံ–ကို၊ ကတွာပိ–ပြုပြီး၍လည်း၊ ဓုရနိက္ခေပံ သစေ ကရောတိ၊ လဒ္ဓိဓမ္မံ–လဒ္ဓိတို့၏သဘောသို့၊ သစေ အာပဇ္ဇတိ၊ (ဖ၀ံ သတိ)၊ ဝိယူဟနဒုက္ကဋံ– ဝိယူဟနဒုက္ကဋ်ကို၊ ဒေသေတွာ မုစ္စတိ၊ **ဥဒ္ဓရတိ** ၀ါတိ–ကား၊ ပန–သို့မဟုတ်၊ သဥဿာဟော၀ ပံသုံ, ဥဒ္ဓရိတွာ–ထုတ်ဆယ်၍၊ ဗဟိ–ဘေးသို့၊ အထ ပါတေတိ– အံ့၊ (ဖ၀ံသတိ)၊ ဝိယူဟနဒုက္ကဋံ–သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ–၏၊ ဥဒ္ဓရဏဒုက္ကဋေ–မြေမှုန် ကို ထုတ်ဆယ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်သော ဒုက္ကဋ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပံသုံ– ကို၊ ကုဒါလေန ၀ါ–ပေါက်ပြားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေဟိ ၀ါ–သော်လည်း ကောင်း၊ ပစ္ဆိယာ ၀ါ–တောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တဟိံ တဟိံ–ထိုထိုအရပ်သို့၊ ပါတေန္တော–သော်၊ ပေ၊ ပန–ဆက်၊ သဗ္ဗံ–သော၊ ပံသုံ, နီဟရိတွာ–ထုတ်ဆယ်ပြီး၍၊

ဓုရနိက္ခေပံအကတွာ။ ။ "ဓုရနိက္ခေမပြုဘဲ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဓုရနိက္ခေပကို ပြုပြီးမှ နောက်ထပ် ခိုးချင်စိတ် ပေါ်လာပြန်သဖြင့် ဆက်၍ မြေကိုတူးလျှင် ခဏနဒုက္ကဋ် စသော ရှေးရှေးအာပတ်များ မငြိမ်းကြ"ဟုမှတ်။ [ထိုသို့ ခိုးအံ့ဟု အားထုတ်သောစိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို "သဥဿာဟ" ဟုဆိုသည်။]

ထလဋ္ဌံ ကတွာ။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်မှ မြေတွေကို ယက်ထုတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာတည်ရာ မြေနေရာသည် ကုန်းမြင့်ကလေး ဖြစ်နေ၏၊ ထိုကုန်းမြင့်၌ နဂိုအတိုင်း တည်သည်ကို "ထလဋ္ဌံ ကတွာ"ဟု ဆိုသည်၊ မူလနေရာမှ ရွှေ့၍ "ကုန်းပေါ်၌ တည်နေအောင် ပြုသည်" ဟု မမှတ်လင့်။

ကုမ္ဘိံ–အိုးကို၊ ထလင္ဒံ–ကုန်းမြင့်၌တည်သည်ကို၊ ကတွာပိ–ပြုပြီး၍လည်း၊ ပေ၊မုစ္စတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပေ၊ အထ အာမသတိ–အံ့၊ ပေ၊ အာမသနဒုက္ကဋေ–သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ကဋ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ စ–ဆက်၊ အာမသိတွာပိ–၍လည်း၊ လဒ္ဓိ၊ ပေ၊ မုစ္စတိ၊ သဥဿာဟော၀ ကုမ္ဘိံ, အထ ဖန္ဒာပေတိ–အကယ်၍လှုပ်စေအံ့၊ (ဧ၀ံသတိ)၊ အာမသနဒုက္ကဋံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဖန္ဒာပေတိ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တထုလ္လစ္စယေ–ဟောတော်မူအပ်သော ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ။

တတြ–ထိုအာပတ္တိဒုက္ကဋဿ အာပတ္တိထုလ္လစ္စယဿ ဟူသောပါဠိ၌ရပ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဒွိန္နမ္ပိ–နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနံ–ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယသဒ္ဒါတို့၏၊၀စနတ္ထော–သဒ္ဒါနက်တည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယ သဒ္ဒါတို့တွင်၊ တာ၀–ထုလ္လစ္စယမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ)၊ ပဌမံ–ပထမဖြစ်သော ဒုက္ကဋသဒ္ဒါသည်၊ (ဒုက္ကဋံ၌စပ်၊) ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသဖြင့်၊ ကတံ–ပြုအပ်သောအမှုတည်း၊ သတ္ထာရာ–သည်၊ ဝုတ္တကိစ္စံ–ဟောတော်မူအပ်သော ကိစ္စကို၊ ဝိရာဓေတွာ–ချွတ်ယွင်းစေ၍၊ကတံ–ပြုအပ်သောအမှုတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ–ဒုက္ကဋမည်၏၊ အထဝါ–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသော၊ ကတံ–အမှုအရာတည်း၊ ဝိရူပါ–ဖောက်ပြန်သော၊ သာကိရိယာ–ထိုအမှုအရာသည်၊ ဘိက္ခုကိရိယာနံ–ရဟန်းအမှုအရာတို့၏၊ မဇ္ဈေ–၌၊ နသောဘတိ–မတင့်တယ်၊ ဣတိ ဧဝမ္ပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ဒုက္ကဋံ–မည်၏။

စ– သာမဧကကား၊ ဒုက္ကဋံ ဣတိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ တေနေ တံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤ ဂါထာစကားကို၊ (ပရိဝါရေ သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယံ (အာပတ္တိဇာတံ) အကြင်အာပတ်ကို၊ ဒုက္ကဋံ ဣတိ–ဒုက္ကဋဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–

ဒုဋ္ဌုကတံ။ ။ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုဋ္ဌုအနက်ကိုယူ၍ "ဒုဋ္ဌု+ ကတံ ဒုက္ကဋံ"ဟု ပြုစေလို၏၊ "သတ္ထာရာ ဝုတ္တကိစ္စံ ဝိရာဓေတွာ"ကား ဒုဋ္ဌု၏အဖွင့်တည်း၊ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော ကိစ္စကို(မလိုက်နာဘဲ) ချွတ်ယွင်းစေခြင်းကို "ဒုဋ္ဌု" ဆိုသည်– ဟူလို။ [ဒုက္ကဋံ– မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှု၊ ထိုအမှုကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်ကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဒုက္ကဋ" ဟု ခေါ်သည်။]

အထဝါ။ ။ ဤဒုတိယနည်း၌ ဒုဋ္ဌုကို ဝိရူပါ, ကတံကို ကိရိယာ, ဟုဖွင့်၏၊ "ကရဏံ–ပြုခြင်း၊ ကတံ–ခြင်း" ဟု ဘာ၀သာဓနပြု၊ "ဘိက္ခုကိရိယာနံ မဇ္ဈေ န သောဘတိ"ကား ဝိရူပ ဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြသော စကားတည်း၊ ဘဏ္ဍာအိုးကို ခိုးဖို့ရန် မြေကိုတူးခြင်း စသောအမှုအရာ (အပြုအမှု)သည် ဖောက်ပြန်သောအမှုအရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုအမှုအရာတို့၏ အလယ်တွင် မတင့်တယ်သော အမှုအရာဖြစ်သည်–ဟူလို။ ["ဒုက္ကဋံ– ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာ" ဟုပေး။]

ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ (အာပတ္တိဇာတံ)ကို၊ ယထာတထံ-မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သုဏောဟိ-နားထောင်လော၊ ယံ-အကြင်အမှုသည်၊ ဝါ-ကို၊ အပရဒ္ဓံစ-ပြစ်မှားလည်း ပြစ်မှားအပ်၏၊ ဝါ-ပြုမှားလည်း ပြုမှားအပ်၏၊ ဝိရဒ္ဓံစ-ချွတ်ယွင်းလည်း ချွတ်ယွင်းအပ်၏၊ ခလိတံစ-ချော်လည်းချော်၏၊ (တံ-ထိုအမှုသည်၊) ဒုက္ကဋံ-ဒုက္ကဋမည်၏။ ဝါ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုမည်၏၊ ဝါ- ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာမည်၏၊ မနုဿော-လူတစ်ယောက်သည်၊ ယံ ပါပံ-အကြင်မကောင်းမှုကို၊ အာဝိဝါ-မျက်မှောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ယဒိ-ထိုမြို့၊ ရဟောဝါ-မျက်ကွယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရေ-ပြု၏၊ (တံပါပံ-ကို၊) ဒုက္ကဋန္တိ-ဒုက္ကဋဟူ၍၊ ပဝေဒေန္တိ (ယထာ)-ပြောဆိုကြကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ, ဣဒမ္ပိ-ဤအမှုသည်လည်း၊ ယေန ကာရဏေန, ပါပံ-မကောင်းမှုတည်း၊) တေန (ကာရဏေန)-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤအမှုကို၊ ဝါ-ဤအမှုကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ ဣတိ-ဤဒုက္ကဋဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

ပန-ကား၊ ဣတရံ-ဒုက္ကဋမှတစ်ပါးသောထုလ္လစ္စယသည်၊ အစ္စယဿ-အပြစ်၏၊ ထုလတ္တာ-ရန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-ထုလ္လစ္စယမည်၏၊

ဝုတ္တရွေတံ။ ။ ပရိဝါပါဠိတော်တည်း၊ အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓံ ခလိတံ ၃ပုဒ်သည် ဒုက္ကဋ်၏ အနက်ကိုပြသော ပရိယာယ်ပုဒ်များတည်း၊ ယထာ သတ္တာရာ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အကတတ္တာ အပရဒ္ဓံ= ဘုရားရှင်ဟောတော်မူထားသည့်အတိုင်း မပြုအပ်သည်ကို "အပရဒ္ဓ- ပြစ်မှားအပ်- အပြုမှားအပ်" ဟု ဆို၏၊ ကုသလံ ဝိရဇ္ဈိတ္វာ ပဝတ္တတ္တာ ဝိရဒ္ဓံ= ကုသိုလ်ကိစ္စကို ချွတ်ယွင်းစေ၍ ဖြစ်သည်ကို "ဝိရဒ္ဓ-ချွတ်ယွင်း" ဟုဆို၏၊ အရိယဝံသ(ဝတ္တ) ပဋိပဒံ အနာရုဠှတ္တာ ခလိတံ= အရိယာနွယ်ဖြစ်သော အကျင့်လမ်းသို့ မတက်နိုင်ဘဲ ချော်သည်ကို "ခလိတ- ချော်" ဟု ဆိုသည်၊ ယံ မနုဿော ကရေ ပါပံ- စသည်ကား ဥပမာ စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယထာ" စသည်ထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။

ထုလတ္တာ အစ္စယဿ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ "ထုလတ္တာ အစ္စယတ္တာစ" ဟုရှိ၏၊ [ထုလတ္တာ- ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အစ္စယတ္တာစ- အပြစ်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း" ဟုပေး။] ပရိဝါပါဠိတော် ဂါထာ သင်္ဂဟိကအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌ "ထုလတ္တာ အစ္စယဿ ဧတံ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝုစ္စတိတိ အတ္ထော" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း အစ္စယနှင့် ထုလတို့ အရကျ ကမ္မဓာရည်း ဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း "ထုလတ္တာ အစ္စယဿ" ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ ထုလအစ္စယ- ဟူသည် ဒေသနာ ပြောရကြားရသော အပြစ်တို့တွင် ဤအပြစ်၏ အရန့်ရင်း အကြမ်းတမ်းဆုံး ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒေသေတဗ္ဗေသု ဟိ" စသည်ဖြင့် ဒဋ္ဌီဝါကျကို ဆက်ပြသည်။ [ပါတိမောက္ခပဒတ္ထ ၌ကား "ထုလံ အစ္စယံ(အပရာဓော) ဧတဿာတိ ထုလ္လစ္စယံ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍ ထုလ သဒ္ဒါလည်း ("အဏုံထုလာနိ" ကဲ့သို့) မဟန္တဝါစကဟု ဆိုသတတ်။]

စ–ဆက်၊ သမ္ဗရာယေစ–တမလွန် ဘဝ၌လည်း၊ ဒုဂ္ဂတိ–မကောင်းသောဂတိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဤကား ပုံစံပါဠိတစ်ရပ်၊] တံ–ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ကဋုကပ္ဖလံ–ခါးစပ်သော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ, ဉာတိအာဒိသုပိယ–ပါဠိရပ်တို့ကဲ့သို့၊ ဧတ္ထ–ဤထုလစ္စယပုဒ်၌၊ သံယောဂဘာဝေါ–သံယုဂ်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ–မှန်၊ (ထုလအစ္စယ–ဟူသောအနက်သည် မှန်၏၊) ဧကဿ–တစ်ပါးသောရဟန်း၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ ဒေသေတဗ္ဗေသု–ဒေသနာပြောထိုက်ကုန်သော၊ အစ္စယေသု–အပြစ်တို့တွင်၊ တေန–ထိုအပြစ်နှင့်၊ သမော–တူသော၊ ထူလော–ရှန့်ရင်းသော၊ အစ္စယော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ထူလတ္တာ အစ္စယဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ စ–သာမကကား၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ မဟာနေတံ ဉာတိဝုစ္စတီတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ကို၊ (ပရိဝါရေ သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ယံ (အာပတ္တိဇာတံ)–ကို၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ (အာပတ္တိဇာတံ) ယထာတထံ သုဏောဟိ၊ ဧကဿ–ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ မူလေ–အထံ၌၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ–ဒေသနာပြော၏၊ ယော စ–အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ–ထိုဒေသနာကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ–လက်ခံ၏၊ (တေသံ–ထိုဒေသနာပြော, ဒေသနာခံ ရဟန်းတို့၏၊) တေန–ထိုအပြစ်နှင့်၊ သမော–သော၊ အစ္စယော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန– ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤအပြစ်ကို၊ ဝါ–ဤအပြစ်ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ ဉာတိ–ဤ ထုလ္လစ္စယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

စ–ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးစကားကိုပြန်ဆက်၊] ဖန္ဒာပေန္တဿ–လှုပ်စေသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဖန္ဒာပေတွာပိ–ပြီး၍လည်း၊ လဒ္ဓိမမ္မံ–သို့၊ သြက္ကမန္တော–သော်၊ ပေ၊ မုစ္စတိ၊ ["သြက္ကန္တော"ဟု အတိတ်ဟော တပစ္စည်းဖြင့် ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "သြက္ကမန္တော"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဟော အန္တပစ္စည်းဖြင့်ရှိမှ ကောင်းသည်၊"လဒ္ဓိမမ္မော သြက္ကမတိ"စသည်ထောက်။] စ–ဆက်၊ သဟပယောဂတော–မှ၊

သမ္ဗရာယေ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ထူလော+စ+သော+ အစ္စယော စာတိ "ထူလစ္စယော"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် "ထုလ္လစ္စယ"ရုပ်ပြီးရပုံကို အခြားပုဒ်များဖြင့် ထင်ရှားပြသောစကားတည်း၊ ဒုဂ္ဂတိပုဒ်၌ "ဒု+ဂတိ"မှ ဒွေးဘော်လာ၍ "ဒုဂ္ဂတိ"ဖြစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, "ကဋုက+ဖလံ"၌လည်း (ပ်)ဒွေးဘော်လာ၍ "ကဋုကပ္ဖလံ" ဖြစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, ထို့အတူ ထုလစ္စယဝယ်(လ်) ဒွေးဘော်လာ၍လည်းကောင်း, "သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ"နှင့်အညီ သံယုဂ်နှောင်းရာ၌ ထူကို ရဿပြု၍လည်းကောင်း "ထုလ္လစ္စယ"ဟူသံယုဂ်ဖြစ်ရပုံကို သိပါ–ဟူလို။ [သံယုဂ်နှောင်းရာဝယ် ရဿပြုရမြဲဖြစ်သောကြောင့် ရဿအဖြစ်ကို အထူးမဆိုတော့ဘဲ"သံယောဂဘာဝေါ"ဟုသာဆိုသည်။]

ပဋ္ဌာယေဝ–သာ လျှင်၊ [ဝေဖြင့် ပုဗ္ဗပယောဂကိုကန့်။] ဧတ္ထ– ဤအာပတ်တို့တွင်၊ ပုရိမာ ပုရိမာ– ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ– သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ပန– ကား၊ သဟပယောဂံ–ကို၊ အကတွာ–၍၊ လဒ္ဓိခမ္မံ–သို့၊ သြက္ကမန္တေ န–သက်ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ (ဒေသေတဗ္ဗာ၌ ပဓာနစပ်၍၊ အာပန္နာ၌ အပဓာနစပ်ပါ။) ပုဗ္ဗပယောဂေ– ၌၊ ယာ ဒုက္ကဋ ပါစိတ္တိယော–တို့သို့၊ အာပန္နာ–ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာ–ကုန်သော၊ တာ–ထို ဒုက္ကဋ ပါစိတ်တို့ကို၊ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ စ–ဆက်၊ သဟပယောဂေ–၌၊ တတ္ထဇာတကဋ္ဌေဒနေ– ထို ဘဏ္ဍာအိုးပေါ်၌ ပေါက်သော မြက်စသည်ကို ဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ–များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋာနိ–တို့သည်၊ ပံသုခဏန်–မြေတူးခြင်းသို့၊ ပတွာ–ရောက်၍၊ ဝါ–သော်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ကဲ–သော၊ ခဏနဒုက္ကဋမေဝ– ခဏနဒုက္ကဋ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ခဏနေ– မြေတူးခြင်း၌၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ – များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော ဒုက္ကဋ် အာပတ်တို့သည်၊ ဗိယူဟန်–မြေယက်ခြင်းသို့၊(မြေကို ဘေးနား၌ ယက်၍ပုံခြင်းသို့၊) ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ဗိယူဟနေ–၌၊ ဝါ– ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ–တို့သည်လည်း၊ ဥဒ္ဓရဏ–မြေကို ထုတ်ဆယ်ခြင်းသို့၊ (ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊) ဥဒ္ဓရဏေ–၌၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ–တို့သည်၊ အာမသနံ–အိုးကို သုံးသပ်ခြင်းသို့၊ (ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊) အာမသနေ–၌၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ– တို့သည်၊ ဖန္ဒာပနံ–အိုးကို လှုပ်စေခြင်းသို့၊ ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။

စ–ဆက်၊ ပံသုခဏနာဒိသု–တို့၌၊ လဒ္ဓိခမ္မေ–သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ ဗဟုကာပိ–ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ ဟောန္တု–ဖြစ်ပစေကုန်၊ ဧကမေဝ–တစ်ခုသော အာပတ်ကိုသာ၊ ဒေသေတွာ မုစ္စတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ဝုတ္တံ၊ စ–ဆက်–သော ပုရိမာပတ္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ နာမ–ဤရှေးအာပတ်၏ ငြိမ်းခြင်းမည်သည်ကို၊ (ဂဟေတဗ္ဗာ၌စပ်၊) ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ တိ–ဟူ၍၊ [တတိယကမ္မဝါစာ အဆုံး၌ ဒုက္ကဋ် ထုလ္လစ္စည်းတို့ ငြိမ်းကြသည်–ဟူ၍၊] ဧဝံ–သို့၊ အနုဿာဝနာသုယေဝ–ကမ္မဝါစာတို့၌သာ၊ သုတ္တေ–ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာ–၏၊ ဣဓ ပန (ဒုတိယပါရာဇိကေ)–ဤ ဒုတိယ ပါရာဇိက၌ကား၊ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန–အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ ပမာဏအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဌာနာ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကဿာတိ–ကား၊ ပန–ကား၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–တစ်ဆံဖျားမျှကိုလည်း၊ စာဝေတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ အာပဇ္ဇတိ ဣတိ အတ္ထော။

စ–ဆက်၊ တွေ–ဤ ဌာနာ စာဝေတိ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဌာနာ–တည်ရာအရပ်မှ၊ စာဝနံ–ရွေ့စေခြင်းကို၊ ဆဟိ–ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း၊ ကုမ္ဘိံ–ကို၊ မုခဝဋ္ဋိယံ–နှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏(ဘက်သို့၊) အဘိမုခံ–ရှေးရှု၊ အာကဍ္ဎတော–ဆွဲငင်လသော်၊ ဝါ–ဆွဲငင်သော ရဟန်းသည်၊ ဣတရံ အန္တေန–ဤဘက်အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ–ကိုလည်း၊ ပါရိမန္တေန–ထိုဘက်အစွန်သည်၊ (အတိက္ကာမေတိ၌ ကမ္မကာရက်၏ကတ္တား၊) ဝါ–ကို၊ (ကာရိတ်ကံ၊) အတိက္ကာမေတိ–အံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ၊) တထေဝ–ထိုနှုတ်ခမ်းရစ်၌ပင်၊ ဂဟေတွာ, ပရတော–ထိုဘက်သို့၊ ပေလ္လန္တော–တွန်းလသော်၊ ဝါ–တွန်းသောရဟန်းသည်၊ ပါရိမန္တေန–ထိုဘက်အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ, ဣတရံ အန္တေန–ဤဘက်အစွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဝါမတော ဝါ–လက်ဝဲဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏတော ဝါ–လက်ယာဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ အပနာမေန္တော–ဖဲ၍ ညွှတ်စေလသော်၊ ဝါ–ဖယ်သောရဟန်းသည်၊ ဝါမန္တေန–လက်ဝဲဘက်အစွန်သည်၊ ပေ၊ ဒက္ခိဏန္တေန–လက်ယာဘက်အစွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဒက္ခိဏန္တေန ဝါ–သည်မူလည်း၊ ပေ၊ ဝါမန္တေန– သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်သို့၊ ဥက္ခိပန္တော–မြှောက်လသော်၊ ဝါ–မြှောက်သောရဟန်းသည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ, ဘူမိတော–မြေမှ၊ မောစေတိ–လွတ်စေအံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ခဏိတွာ–တူး၍၊ ဟေဋ္ဌတော–အောက်သို့၊ ဩသီဒေန္တော–နှစ်စေလသော်၊ ဝါ–နှစ်ချသော ရဟန်းသည်၊ ဗုန္ဒေန–အိုးအရင်းသည်၊ ဝါ–အိုးဖင်သည်၊ ပေ၊ မုခဝဋ္ဋိယာ–နှုတ်ခမ်းရစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ) ဣတိ ဧဝံ– သို့၊ ဧကဋ္ဌာနေ– တစ်ခုသော နေရာ၌၊ ဋ္ဌိယာယ– တည်သော၊ ကုမ္ဘိယာ– ၏၊ (ဌာနာ– မှ၊ စာဝနံ– ကို၊ ဆဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။) [ဤသို့ရှေ့ပြန်လှည့်၍စပ်။]

ပန–ကား ကုမ္ဘိမုခဝဋ္ဋိယာ–အိုးနှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ပါသံ–(ကွင်းကို)၊ ကတွာ, လောဟခါဏုံ ဝါ–သံငုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခဒိရသာရာဒိခါဏုံ–ရှားနှစ်စသော ငုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပထဝိယံ–မြေ၌၊ အာကောဋေတွာ–စိုက်နှက်၍၊ တတ္ထ–ထိုငုတ်ထိုင်၌၊ သင်္ခလိကာယ–သံကြိုးဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့၍၊ ယဒိ ထပေန္တိ (ဇဝံသတိ)၊ ဧကိဿာ–သော၊ ဒိသာယ–၌၊ ဧကာယ–တစ်ချောင်းသော၊ သင်္ခလိကာယ– သံကြိုးဖြင့်၊ ဗဒ္ဓါယ– ဖွဲ့အပ်သော အိုး၏၊ ဒွေ ၂ ခု ကုန်သော၊ ဌာနာနိ– ဌာနတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊

[ဒွိသု ဒွိသာသု ဒွိဟိ သန်လိကာဟိ ဗဒ္ဓါယ တိဏ္ဏံ ဌာနာနံ လဗ္ဘန္တိ၊ တီသု ဒွိသာသု တီဟိ သန်လိကာဟိ ဗဒ္ဓါယ စတ္တာရိ ဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်ကို ဖော်ပေးပါ၊] စတူသု-နှ်သော၊ ဒွိသာသု-တို့၌၊ စတူဟိ, သန်လိကာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဗဒ္ဓါယ-၏၊ ပဉ္စဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအိုးတို့ တွင်၊ ကေကါဏုကေ-တစ်ခုသောငုတ်၌၊ ဗဒ္ဓကုမ္ဘိယာ-ဖွဲ့အပ်သောအိုး၏၊ ပဌမံ-စွာ၊ ခါဏုကံဝါ-ငုတ်ကို မူလည်း၊ ဥဒ္ဓရတိ-နုတ်အံ့၊ သန်လိကံဝါ-သံကြိုးကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ကုမ္ဘိံ-အိုးကို၊ ယထာ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ [အတ္တနော အဘိမုခံ အာကမုန္တော စသောနည်းဖြင့်-ဟူလို၊] ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ၊ ပေ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပဌမံ ကုမ္ဘိံ, ဥဒ္ဓရတိ-ကြွမြှောက်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ၊) တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ပေ၊ တေနုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ ဒွိသု-နှ်သော၊ ခါဏုကေသု-တို့၌ လည်းကောင်း၊ တီသုခါဏုကေသု, စတူသု ခါဏုကေသု, ဗဒ္ဓကုမ္ဘိယာပိ-၏လည်း၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ဌာနာစာဝနေ-တည်ရာမှ ရွေ့စေခြင်း၌၊ ပါရာဇိကံ- ကိုလည်းကောင်း၊ သေသေသု-ပစ္ဆိမဌာနာစာဝနမှ ကြွင်းသော ပယောဂတို့၌၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ခါဏု-ငုတ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ(ဝေံသတိ)၊ သန်လိကာယ-၏၊ အဂ္ဂေ-အဖျား ၌၊ ဝလယံ-ကွင်းကို၊ ကတွာ, တတ္ထဇာတကေ-ထိုအိုးမြှုပ်ရာအရပ်၌ ပေါက်သော၊ မူလေ-သစ်မြစ်၌၊ ပဝေသိတံ-သွင်းအပ်သည်၊ (သစေ)ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပဌမံ ကုမ္ဘိံ, ဥဒ္ဓရိတွာ-ကြွမြှောက်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ မူလံ-သစ်မြစ်ကို၊ ဆေတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဝလယံ-ကို၊ နီဟရတိ-ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ မူလံ-ထို၊ အစ္ဆေတွာ-မဖြတ်သေးဘဲ၊ ဝလယံ, ဣတော စိတော စ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ သာရေတိ-ရွေ့စေအံ့၊ ဝါ-ရွေ့အံ့၊ (အပေါ်မမြှောက်ဘဲသစ်မြစ်ကိုပွတ်တိုက်လျက် ရွေ့အံ့။) ရက္ခိတ-ပါရာဇိကမှစောင့်သေး၏၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ မူလတော-သစ်မြစ်မှ၊ အနီဟရိတွာပိ-မထုတ်ယူသေးမူ၍လည်း၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ အာကာသဂတံ-ကောင်းကင်၌ တည်သည်ကို၊ ဝါ-အထက်သို့ မြှောက်လာအောင်၊ သစေကရောတိ၊ (ဝေံသတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ကွင်း (ငွင်း)မှ မကျွတ်သေး သော်လည်း ကွင်းနှင့် မထိအောင် အနည်းငယ် မြှောက်လိုက်သည်ကို “အာကာသဂတံ ကရောတိ”ဟုဆိုသည်။] အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဓေ္တ-ဤအမြစ်ဝယ်တပ်အပ်သော ကွင်းရှိသောအိုး၌၊ ဝိသေသော-ထူးသည်၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ဝုတ္တနယ မေဝ-သာ၊[ငုတ်ဝယ်] ဖွဲ့ချည်အပ်သောအိုး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်းသာ-ဟူလို၊]

ပန–ဆက်၊ ကေစိ–အချို့ အိုးမြှုပ်သူတို့သည်၊ နိမိတ္တတ္ထာယ–အမှတ်အသား အကျိုးငှာ၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ–အိုး၏အထက်၌၊ နိဂြောဓရုက္ခာဒီနိ–ပညောင်ပင် အစရှိသည်တို့ကို၊ ရောပေန္တိ–စိုက်တတ်ကုန်၏၊ မူလာနိ–တို့သည်၊ ကုမ္ဘိံ, ဝိနန္ဓိတွာ– ဖွဲ့ကြက်၍၊ ဋ္ဌိတာနိ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်အံ့၊ မူလာနိ–တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဆိန္ဒိတွာ–ဖြတ်ပြီး၍၊ ဩကာသံ–ထုတ်ယူနိုင်လောက်သော အရပ် ကို၊ ကတွာ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မူလာနိ–တို့ကို၊ ဆိန္ဒတော၀–ဖြတ်စဉ်ကပင်၊ လုဋ္ဌိတွာ–လိမ့်၍၊ ကုမ္ဘီ, နိန္နဋ္ဌာနံ–နိမ့်သော အရပ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်သွားသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) ဌာဝ ရက္ခိတံ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ဂတဋ္ဌာနတော–ရောက်အပ်သော အရပ်မှ၊ ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မူလေသု–အမြစ်တို့ကို၊ ဆိန္နေသု–ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီးသော်၊ ဧကမူလမတ္တေန– တစ်ခုသော အမြစ်မျှဖြင့်၊ ကုမ္ဘီ သစေ ဌိတ္တတိ၊ သော စ–ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ–ထိုအမြစ်ကို၊ ဣမသ္မိံ မူလေ–သည်၊ ဆိန္နေ– ပြတ်လသော်၊ ပတိဿတိ–လိမ့်ကျတော့လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ သိ၍၊ ဝါ–ဤသို့သိလျက်၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ ဆိန္နမတ္တေ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ပြတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန–ဆက်၊ ဧကမူလေနေဝ–တစ်ခုသော အမြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပါသေ–ကျော့ကွင်း၌၊ ဗဒ္ဓသူကရောဝိယ–ဖွဲ့မိသော ဝက်သည်ကဲ့သို့၊ ဌိတာ, သစေဟောတိ, အညံ–သော၊ ကိဉ္စိ–သော၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ်ကြောင်း ဝတ္ထုသည်၊ နတ္ထိ–မရှိအံ့၊ တသ္မိံ ပိမူလေ–ကိုလည်း၊ ဆိန္နမတ္တေ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ, မဟာပါသာဏော – ကြီးစွာသော ကျောက်ခဲသည်၊ ထပိတော–တင်ထားအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ–ထို ကျောက်ခဲကို၊ ဒဏ္ဍေန–တုတ်ဖြင့်၊ ဝါ–ကုတ်ဖြင့်၊ ဥက္ခိပိတွာ–မြှောက်ကော်၍၊ အပနေတုကာမော–ဖယ်ရှားလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ၊ ပေ၊ တဿာ–ထိုအိုး၏၊ သမီပေ–၌၊ ဇာတကံ–ပေါက်သောသစ်ပင်ကို၊ ဆေတွာ–၍၊ အာဟရတိ–အံ့၊ အတတ္ထဇာတကတ္တာ–တတ္ထဇာတက မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုအိုးပေါ်၌ပေါက်သော သစ်ပင် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထိုသစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတော–ဖြတ်သောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

အတ္တနော ဘာဇနန္တိ–ကား၊ ပန–ကား၊ ကုမ္ဘိံ–ကို၊ ဥဒ္ဓရိတုံ၊ ငှာ၊ အသက္ကောန္တော–သည်၊ (ဟုတွာ) ကုမ္ဘိကတဘဏ္ဍာဂ္ဂဟဏတ္ထံ–အိုး၌တည်သောဘဏ္ဍာကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊

အတ္တနော, ဘာဇနံ-ကို၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ အန္တော့ကုမ္ဘိယံ- အိုးအတွင်း၌၊ ပဋ္ဌမာသကံဝါ-ငါးပဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိရေက ပဋ္ဌမာသကံ ဝါ-ငါးပဲထက် ပိုလွန်သော အသပြာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဃနကံ-ထိုက်တန်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ပေ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ၌ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ အာပတ္တိဗုဒ္ဓကဋသာ ဟူသောပါဌ်၌၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-ပဋ္ဌမာသကဟူသော အပိုင်းအခြားကို၊ ပါရာဇိက နိယ မနတ္ထံ-ပါရာဇိကကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာစရိယေဟိ) ဝုတ္တော၊ ပန-စင်စစ် ကား၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဥနပဋ္ဌမာသကမ္ပိ-ငါးပဲအောက် ယုတ်လျော့သော ဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ အာမသန္တော-သုံးသပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိယေဝ။

ဖန္ဒာပေတီတိ ဧတ္ထ-ပါဌ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယာဝ-လောက်၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတွာ၊ ပေ၊ တာဝ-လောက်၊ ဖန္ဒာပေတိ တိ-ဖန္ဒာပေတိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အပိစ-သည်သာ မကသေး၊ ဣတောစိတော စ-လည်း၊ အပဗျူဟန္တော ပိ-ရက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ [ဟေဋ္ဌာ ဋီတံဂဏ္ဍိသာမိတိ ဟတ္ထေန ဒွိဓာ ကရောန္တော = အောက်ကဘဏ္ဍာကို ယူအံ့ဟု ကြံ၍ အထက်ပိုင်းကို ဟိုဘက်ရက် ဒီဘက်ရက်၍ ခွဲခြားသူ၊] ဖန္ဒာပေတိယေဝ-ဖန္ဒာပေတိ မည်သည်သာ၊ သော-ထိုလှုပ်စေသော ရဟန်းသည်၊ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယဒါ-၌၊ ဧကာဗဒ္ဓဘာဝေါ-တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဆိန္နော-ပြတ်ပြီ၊ ကုမ္ဘိဂတံ- အိုး၌တည်သောဘဏ္ဍာသည်၊ ကုမ္ဘိယမေဝ-၌သာလျှင်၊ (ဟောတိ)၊ ဘာဇနဂတမ္ပိ- ခွက်၌ရောက်သော ဘဏ္ဍာသည်လည်း၊ ဘာဇနေယေဝ ဟောတိ၊ [ဧကာဗဒ္ဓဘာဝေါ ဆိန္နောကိုပင် ကုမ္ဘိဂတံ စသည်ဖြင့် ထပ်၍ဖွင့်သည်။] တဒါ-၌၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့ မိမိခွက်၌ရောက်သည်ကို၊ ကတွာ, ဘာဇနေ-ကို၊ ကုမ္ဘိတော- မှ၊ အနိဟတေပိ-မဆောင်အပ်သေးသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

မုဋ္ဌိံ ဝါ ဆိန္ဒတီတိ ဧတ္ထ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် လက်ဆုပ်ကိုပြုလသော်၊ အင်္ဂုလန္တရေဟိ-လက်ချောင်း အကြားတို့မှ၊ နိက္ခန္တ ကဟာပဏာ- တို့သည်၊ ကုမ္ဘိဂတေ- အိုး၌တည်ကုန်သော၊ ကဟာပဏေ- အသပြာတို့ကို၊ န သမ္ဖုသန္တိ- မထိကြကုန်၊ ဧဝံ-ဤသို့ အသပြာချင်း မထိနိုင် လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မုဋ္ဌိံ- လက်ဆုပ်ကို၊ ကရောန္တော - ပြုသောရဟန်းသည်၊ မုဋ္ဌိံ ဆိန္ဒတိ နာမ- မုဋ္ဌိံ ဆိန္ဒတိမည်၏၊ သောပိ- ထို ရဟန်း သည်လည်း၊ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

သုတ္တာရူဠ္ဟန္တိ–ကား၊ သုတ္တေ–ချည်၌၊ အာရူဠ္ဟံ–တက်ရောက်သော၊ (ဘဏ္ဍံ–ကို၊) ဝေတံ–ဤ သုတ္တာရူဠ္ဟ ဟူသောအမည်သည်၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ အာဝုတသာပိ–သီကုံးအပ်သော ရွှေ ငွေ၏လည်းကောင်း၊ သုတ္တမယသာပိ–ချည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏လည်းကောင်း၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ပါမင်္ဂဒီနိ–ဆောက်လုံးပုံ သဏ္ဍာန်ရှိသော ဘဏ္ဍာအစရှိသည်တို့သည်၊ သောဝဏ္ဏမယာနိပိ–ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ ရူပိယ မယာနိပိ (ဟောန္တိ)၊ မုတ္တာဝလိ အာဒယောပိ–ပုလဲသွယ် အစရှိကုန်သော ဘဏ္ဍာတို့သည်လည်း၊ ဧတ္တေဝ–ဤ သုတ္တာရူဠ္ဟဘဏ္ဍာ၌ပင်၊ သင်္ဂဟံ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–န်၏၊ သီသဝေဌနပဋော–ဦးခေါင်းကို ရစ်ပတ်ကြောင်းအဝတ်ကို၊ ဝါ–ခေါင်းပေါင်းပဝါကို၊ **ဝေဌနန္တိ** ဝုစ္စတိ၊ ဧတေသု–ဤပါမင်္ဂ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဘဏ္ဍာကို၊ ပေ၊ ပါမင်္ဂဒီနိ–တို့ကို၊ ကောဋိယံ–အဖျား၌၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ အာကာသဋ္ဌ–ကောင်းကင်၌တည်သည်ကို၊ အကရောန္တော–မပြုဘဲ၊ [အိုးမှ အားလုံးလွတ်မသွားစေဘဲ–ဟူလို။] ဥစ္စာရေသိ–အထက်သို့မြှောက်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)။

ယံသန္ဒော နီဟရတီတိ ဧတ္ထ–၌၊ (ဝိနိစ္ဆယံ)၊ ပန (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ ပရိပုဏ္ဏာယ–သော၊ ကုမ္ဘိယာ–၏၊ ဥပရိ–၌၊ သမတိတ္တိကံ–အနားရစ်နှင့် အညီအမျှပြည့်သည်ကို၊ (ကုမ္ဘိ–ပိုသည်၊) ကတွာ, ထပိတံ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကိုသော်လည်းကောင်း၊ (နီဟရတော ဠ္ဌစပ်။) ဧကံ–သော၊ ကောဋ္ဌိ–အစွန်ကို၊ ဗုန္ဒေ–အိုး၏အတွင်းအရင်း၌၊ ဧကံ–သော၊ ကောဋ္ဌိ–ကို၊ မုခဝဋ္ဋိယံ–နှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ကတွာ, ထပိတံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံသန္တ္တသသ–ပွတ်တိုက်လျက်၊ နီဟရတော–ထုတ်ဆောင်သော ရဟာန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ကုမ္ဘိမုခါ–အိုးမျက်နှာဝမှ၊ မောစေန္တ္တသသ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ယံ–အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ ဥပမုကုမ္ဘိယံဝါ–ထက်ဝက်ပြည့်သော အိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယံဝါ–အချည်းနှီးသော အိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတံ၊ တဿ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ အတ္တနော–၏၊ ဖုဋ္ဌောကာသောဝ–ထိအပ်သော အရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–တည်ရာတည်း၊ သကလာ–သော၊ ကုမ္ဘိ–သည်၊ (ဌာနံ)၊ န–မဟုတ်၊ တသ္မာ, တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ယံသန္တ္တသာပိ–ပွတ်တိုက်လျက်လည်း၊ နီဟရတော–၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသတော–တည်ရာအရပ်မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တေ–သည်၊ မုတ္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ပရိပုဏ္ဏာယဝါ–ပြည့်သည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ ဥနာယ ဝါ– ယုတ်လျော့သည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ ကုမ္ဘိယာ– မှ၊

ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဝါ–တည့်တည့်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓရန္တဿ–ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း၏၊ ပေါဋ္ဌမကောဋ္ဌိယာ–၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသာ–မှ၊ မုတ္တမတ္တေဝ–လွတ်ကာမျှဖြစ်သော်သာ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အန္တေ့ာကုမ္ဘိယံ–၌၊ ထပိတံ–သော၊ ယံ ကိဉ္စိ– သော၊ ပါရာဇိကပ္ပဟောနကံ– ပါရာဇိကလောက်သော၊ ဘဏ္ဍံ– ကို၊ သကလကုမ္ဘိယံ–၌၊ တရေန္တဿ–လှည့်လည်စေသောရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ပါမင်္ဂါဒိ–ဆောက်လုံးအစရှိသော တန်ဆာကို၊ ယံသိတ္တွာ နီဟရန္တဿ စ–၏ လည်းကောင်း၊ ယာဝ–လောက်၊ မုခဝဋ္ဋိ–နှုတ်ခမ်းရစ်ကို၊ နာတိက္ကမတိ–မလွန်သေး၊ တာဝ–ထိုနှုတ်ခမ်းရစ်ကို မလွန်သေးသမျှ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ တဿ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ သဗ္ဗာပိ–သော၊ ကုမ္ဘီ–သည်၊ ဌာနံ–(ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ **သင်္ခေပ မဟာပစ္စရိယာဒိသု–**တို့၌၊ ဝုတ္တံ။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ထပိတဋ္ဌာနမေဝ–ထားအပ်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–တည်ရာတည်း၊ သကလာ ကုမ္ဘီ (ဌာနံ) န၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊ တံ–ထို မဟာအဋ္ဌကထာစကားသည်၊ ပမာဏံ–နိုင်းယှဉ်ကြောင်းတည်း၊ ဝါ–လိုရင်းပမာဏတည်း၊ ဣတရံပန–အခြားသော သင်္ခေပအဋ္ဌကထာ, မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာအစရှိသည်တို့၌လာသော စကားကိုကား၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ အာကာသဂတံ, အကရောန္တဿ–ပဲ၊ [“ကရောန္တဿ”ဟု ရှိသည်ကားမကောင်း။] စီဝရဝံသေ–သင်္ကန်းတန်းဝါး၌၊ ထပိတစီဝရ ဝေဌနကနယေန–ထားအပ်သော သင်္ကန်းရစ်ပတ်နည်းဖြင့်၊ ဝါ–သင်္ကန်းကိုရစ်ပတ်၍ ထားပုံနည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ။ [သင်္ကန်းတန်း၌ ရစ်ပတ်ထားအပ်သောသင်္ကန်းခွေ၏အတွက် သင်္ကန်းတန်းတစ်ခုလုံးတည်ရာ ဖြစ်ပုံနည်းဖြင့် ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။] တံ–ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ **ဟိ–**မှန်၊ **ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ–**သည်၊ **အာဂတေ–**ရောက်လသော်၊ **ဂရုကေ–**လေးသောအရပ်၌၊ **ဌာတဗ္ဗံ–**တည်ရာ၏၊ **ဧသာ–**ဤလေးသောအရာ၌ တည်ရခြင်းသည်၊ **ဝိနယဓမ္မတာ–**ဝိနည်း၏ထုံးစံတည်း၊ ဝါ–ဝိနည်း၌ အလေးပြုသောပုဂ္ဂိုလ် ထုံးစံတည်း၊ အပိစ–ဝိနယဓမ္မတာ ဖြစ်ရုံသာမကသေး၊

ဝိနယဓမ္မတာ။ ။ ဝိနယဂရုကာနံ ဓမ္မတာ။ (ဋီကာ)၊ [ဝိနယဂရုကတာဗျာပ နတ္ထံ ဟိ ဝိနယဂရုကောယေဝေတ္ထ ဝိနယသဒ္ဒေန ဝုတ္တော= ဝိနယဂရုကအဖြစ်ကို ပျံ့နှံ့စေခြင်း အကျိုးငှာ ဝိနယဂရုကပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိနယသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်သည်၊ ဝိနယကရုက ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး နှင့်ဆိုင်အောင် “ဝိနယ ဓမ္မတာ” ဟု ဝိနယသဒ္ဒါကိုဆိုသည်– ဟူလို။]

အပိစ။ ။ သင်္ခေပ မဟာပစ္စရိစသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သောစကားသည် ဝိနယထုံးစံနှင့် မညီရုံသာမက, ပါဠိတော်နှင့်လည်း မညီဟု ပြလို၍ “အပိစ” စသည်မိန့်၊ အိုးအတွင်း၌တည်သော ဘဏ္ဍာ၏တည်ရာသည် အိုးတစ်ခုလုံးမဟုတ်, တည်နေရာဋ္ဌာနကလေးမျှသာ

ယထာ–အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ အန္တောကုမ္ဘိယံ–၌၊ ဌိတသ–တည်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ သဗ္ဗာ ကုမ္ဘိ ဌာနံ, န–မဟုတ်၊ ဓေတံ–ဤအလုံးစုံသောအိုး၏ တည်ရာ မဟုတ်ကြောင်းကို၊ အတ္တနော၊ ပေ၊ ဆိန္ဒတီတိ ဝစနတော ပိ–ဆိန္ဒတီဟု ဟောတော် မူအပ်သော စကားတော်ကြောင့်လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

[ပါဠိတော်၌ "သပ္ပိံ ဝါ"စသည်ရှိသောကြောင့် ထို သပ္ပိစသည်ကို ဖွင့်ပြလို၍ "သပ္ပိအာဒီသု"စသည်မိန့်။] သပ္ပိအာဒီသု–တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောဝတ္ထုကို၊ ပိဝတော–သောက်သောရဟန်း၏၊ ဧကပယောဂေန–တစ်ကြိမ်တည်းသောပယောဂဖြင့်၊ ဝါ–တစ်ကျိုက်တည်းဖြင့်၊ ပီတမတ္တေ–သောက်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဣတိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု–တို့၌၊ အယံ ဝိဘာဂေါ–ဤဝေဖန်အပ်သောအထူးကို၊ ဒဿိတော (ကိံ)၊ မုခံ–ပါးစပ်ကို၊ အနုပနေတွာ–မဖဲ့ရားမူ၍၊ ဝါ–မလွှဲမူ၍၊ အာကမုန္တသသ–ဆွဲငင်လျက်၊ ဝါ–စုပ်ယူလျက်၊ ပိဝတော–၏၊ ပရဂလဂတံ–လည်မျိုတစ်ဖက်၌ရောက်သော ဝတ္ထုသည်၊ ပါဒံ–တစ်မတ်ကို၊ သစေ န အဂ္ဃတိ၊ မုခဂတေန–ပါးစပ်၌ရောက်သော ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွဖြစ်မှ၊ (ပါဒံ) သစေ အဂ္ဃတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ တာဝ ရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ပန–ကား၊ ကဏ္ဌေန–လည်ချောင်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နကာလေယေဝ–ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီးရာအခါ၌သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ခံတွင်းသို့ မျိုချလိုက်ခြင်းကို ကဏ္ဌေန ပရိစ္ဆိန္န–ဟု ဆိုသည်၊ "မုခဂတံ အဇ္ဈောဟဋကာလေတိ အတ္ထော"–ဝိမတိ။] ဩဋ္ဌေဟိ–နှုတ်ခမ်းတို့ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နေဿ–လျက်၊ ဩဋ္ဌေ–တို့ကို၊ သစေပိ ပိဒဟတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍ ဝေဠုနာဠိ နဠနာဠိအာဒီဟိ–ကြာရိုးဝါးကျည်တောက်, ကျူကျည်တောက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပိဝန္တဿာပိ–၏လည်း၊ ပရဂလဂတမေဝ–လည်ချောင်းတစ်ဖက်၌ရောက်သော ဝတ္ထုသည်ပင်၊ ပါဒံ–ကို၊ သစေ အဂ္ဃတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မုခဂတေန–ပါးစပ်၌ရောက်သောဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ–တကွဖြစ်မှ၊ (ပါဒံ) သစေ အဂ္ဃတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ, နတာဝ ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒိဂတေန–ကြာရိုးအစရှိသည်၌တည်သောဝတ္ထုနှင့်၊

ဖြစ်ကြောင်းကို "အတ္တနော ဘာဇနဂတံဝါ ကရောတိ, မုဋ္ဌိံ ဝါ ဆိန္ဒတိ" ဟူသော ပါဠိတော်ထောက်၍လည်း သိနိုင်၏၊ မိမိခွက်ကို အိုးထဲ၌ သွင်းချထားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ လက်ဆုပ်လည်း အိုးထဲ၌ပင် တည်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း, အိုးတစ်ခုလုံးတည်ရာဖြစ်လျှင် အတ္တနောဘာဇနဂတ ပြုရုံမျှဖြင့် လည်းကောင်း, မုဋ္ဌိဆိန္ဒန ပြုရုံမျှဖြင့်လည်းကောင်း ပါရာဇိက မကျနိုင်၊ ယခုသော် ပါရာဇိကကျ၏ ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် "အိုးတစ်ခုလုံးသည် တည်ရာ မဟုတ်နိုင်"ဟု သိသာသည်–ဟူလို။

သဒ္ဒိံ, ကောဗဒ္ဓဘာဝံ–ကို၊ ကောပေတွာ–ဖျက်၍၊ ဩဋ္ဌေဟိ, ပရိစ္ဆိန္နမတ္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒိဂတေသု–နှင့်၊ သဒ္ဒိံ(ပါဒံ) သစေ အဂ္ဃတိ၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒိနံ–တို့၏၊ ဗုန္ဒေ–အရင်းကို၊ အင်္ဂုလိယာပိ–လက်ချောင်းဖြင့်လည်း၊ ပိဟိတံ မတ္တေ–ပိတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ပါဒဂ္ဃနကေ–တစ်မတ်တန်သောဝတ္ထုသည်၊ ပရဂလံ–လည်ချောင်းတစ်ဖက်သို့၊ အပ္ပဝိဋ္ဌေ–မဝင်သေးမီ၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒီသု၀–တို့၌လည်းကောင်း၊ မုခေ၀–၌ လည်းကောင်း၊ အတိရေကပါဒါရဟမ္ပိ–တစ်မတ်ထက် အလွန်ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုသည်လည်း၊ ကောဗဒ္ဓံ–သည်၊ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ၊ ရက္ခတိယေဝ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဒယံ ဝိဘာဂေါ ဒသိံတော။) တံသဗ္ဗမ္ပိ–ထို အလုံးစုံသော စကားကိုလည်း၊ [သုဒ္ဒ..သိတမေဝဋ္ဌ ပမာနုစပ်၊] ဝါ–သည်လည်း၊ (ဘဇတိဋ္ဌ အပ္ပမာနစပ်၊) ယသ္မာ–ကြောင့် အတ္တနော၊ ပေ၊ ဆိန္နတိတိ–ဟူသော၊ ဣမံ နယံ–သို့၊ ဘဇတိ–ကပ်ဝင်၏၊ တသ္မာ ၁ဒသိတမေဝ၊ သေ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ–နှာနှာဗဒ္ဓမှ ရှေးဦးစွာ၊ ကောဗဒ္ဓေ–၌ စ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သော ဝတ္ထု၌၊ နယော–တည်း။

ပန–ကား၊ ဟတ္ထေနဝါ–ဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ ပဒ္တေနဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ထာလကာဒိနာဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ကေနစိ– ဘာဇနေန, ဂဟေတွာ–ခပ်ယူ၍၊ သစေ ပိဝတိ၊ (ဓဝံသတိ)၊ ယမ္ဗိပယောဂေ–အကြင်ပယောဂ၌၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–သည်၊ ပူရတိ–၏၊ တမ္ဗိ–ထိုပယောဂသည်၊ ဂတေ–ရောက်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ ယမ္ဗိ–အကြင်ထောပတ်အစရှိသည်၌၊ ကေပယောဂေနေ၀–တစ်ကြိမ်တည်းသော ပယောဂဖြင့်ပင်၊ ဝါ–တကြိမ်တည်း ခပ်ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ပါဒဂ္ဃနကံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ၊ (တံ) သပ္ပိအာဒိ–သည်၊ မဟဂ္ဃံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ကေဒ္ဓါ ရေယေဝ–တစ်ကြိမ်တည်း မြှောက်ခြင်း၌ပင်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဘာဇနံ–ကို၊ နိမုဇ္ဇာပေတွာ–မြုပ်စေ၍၊ ဂဏှန္တသ–ခပ်ယူရသောရဟန်း၏၊ ယာဝ–လောက်၊ ကောဗဒ္ဓံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တာဝ ရက္ခတိ၊ မုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒေနဝါ–နှုတ်ခမ်းရစ် အပိုင်းအခြားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓါရေနဝါ–ခွက်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ယဒါ–၌၊ သပ္ပိံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တေလံဝါ–လည်းကောင်း၊ အစ္ဆံ–ကြည်သော၊ တေလသဒိသမေဝ–ဆီနှင့်

မုခ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓါရေနဝါ။ ။ သပိတ်စသည်၌ အပြည့်မထည့်ဘဲယူလျှင် အိုးတွင်းက ဘဏ္ဍာသည် မုခဝဋ္ဋိဖြင့် အဆက်ပြတ်၏၊ အပြည့်ထည့်၍ယူလျှင် နဂိုက အဲတွင်း၌နှစ်ထားသောကြောင့် အဆက်မပြတ်သေး၊ ထို့ကြောင့် ကြွမြှောက်လိုက်မှ အဆက်ပြတ်၍ ပါရာဇိက ကျသည်။

တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဓုဖာဏိတံဝါ–ပျားရည် တင်လဲရည်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ဘိံ၊ အာဝိဉ္စေတွာ–စောင်းငုံ၍၊ အတ္တနော ဘာဇနေ ပဝေသေတိ၊ တဒါ, တေသံ–ထိုထောပတ်အစရှိသည်တို့၏၊ အဗ္ဗတာယ–ကြည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓောဗဒ္ဓတာ– တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပါဒဂ္ဃနကေ– တစ်မတ်တန်ဝတ္ထုသည်၊ မုခဝဋ္ဋိတော–မှ၊ ဂဠိတမတ္တေ–လျှောကျပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ကား၊ ပစိတွာ–၍၊ ထပိတံ–သော၊ မဓုဖာဏိတံ–သည်၊ သိလေသော ဝိယ–သစ်စေးကဲ့သို့၊ ဃနံ–ပျစ်သည်၊ အာကမုနုဝိကမုနယောဂ္ဂံ–ရေးရှုဆွဲငင်ခြင်း, တစ်ဖက်သို့တွန်းပို့ခြင်း၌ လျောက်ပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဓိက္ကနုန္တိ ဗဒ္ဓ(စပ်ဖွဲ့သည်)၊ အဘိမုခံ၊ ကမုနံ အာကမုနံ၊ ပရတော+ကမုနံ ဝိကမုနံ။] ကုဏ္ဍုဗ္ဗေ–သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ ဓောဗဒ္ဓမေဝ–သည်သာ၊ ဟုတွာ, ပဋိနိဟရိတုံ–တစ်ဖန် ဆောင်ခြင်းငှာ၊ [အိုးထဲ၌ပြန်သွင်းခြင်းငှာ–ဟူလို၊] သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ တေံ–ဤ ပျားရည် တင်လဲရည်သည်၊ မုခဝဋ္ဋိယာ–မှ၊ နိက္ခမိတွာ, ဘာဇနေ– မိမိခွက်၌၊ ပဝိဋ္ဌ–ဝင်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ၊ ဗာဟိရေန–ပြင်ဘက်ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ ဓောဗဒ္ဓတ္တာ–ကြောင့်၊ ရက္ခတိ၊ ပန–ကား၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ။

ယော ပိ–အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ထေယျစိတ္တေန ပရဿ, ကုမ္ဘိယာ–၌၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–သော၊ သပ္ပိံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တေလံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ အဝသံ–မချွတ်ဧကန်၊ ပိဝနကံ–သောက်လတ္တံ့သော၊ ဝါ–စုပ်ယူလတ္တံ့သော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဒုကူလသာဋကံ ဝါ–ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ စမ္မခဏ္ဍာဒိနံ–သားရေပိုင်းအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိပတိ–အံ့၊ ပေ၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယာ–အချည်းနှီးသောအိုး၌၊ ဣဒါနိ–၌၊ တေလံ–ကို၊ အာကိရိဿန္တိ–လောင်းထည့်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ဉတွာ, ယံကိဉ္စိ,–ဘဏ္ဍံ–ဘွဲ့ဖြူအဝတ် အစရှိသော ဘဏ္ဍာကို၊ ထေယျစိတ္တော (ဟုတွာ) ပက္ခိပတိ၊ တံ–ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ တတ္ထ–ထိုအချည်းနှီးသောအိုး၌၊ တေလေ–ဆီကို၊ အာကိဏ္ဏေ–လောင်းထည့်အပ်ပြီးသော်၊ ပဉ္စမာသကဂ္ဃနကံ–ငါးပဲတန်သော ဆီစသည်ကို၊ စေ ပိဝတိ၊ (ဝေသတိ)၊ ပီတမတ္တေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ၊ ပန–ဆက်၊ တံ–ထို မဟာအဋ္ဌကထာစကားသည်၊ တတ္ထေဝ–ထိုမဟာအဋ္ဌကထာ၌ပင်၊ သုက္ခတဠာကေ–

ပဋိနိဟရိတုံ သက္ကာတိ။ ။ ယခုစာများ၌ "သက္ကောတိ" ဟုရှိ၏၊ ဓောဗဒ္ဓံဟုတွာ ထောက်၍ မဓုဖာဏိတသည် ကတ္တားဖြစ်၏၊ ထိုကတ္တား၌ စွမ်းနိုင်သောသတ္တိမရှိ၊ တတ်ကောင်းသော သဘောသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "သက္ကာတိ" ဟု ပါဠ်မှန် ရှိစေ။

ခြောက်သောရေကန်၌၊ သုက္ခမာတိကာယ–ခြောက်သော ရေသွင်းမြောင်းကို၊ ဥဒကံရဏာ ဝိနိဿယေနဲ–ဖြောင့်အောင်ပြုရာဝယ် ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားနှင့်၊ ဝိရုဇ္ဈတိ–ဆန့်ကျင်၏၊ ဧတ္ထ–ဤ အချည်းနှီးသောအိုးဝယ် ဘဏ္ဍာကိုထည့်ရာ၌၊ အဝဟာရလက္ခဏံစ–ခိုးခြင်း၏ လက္ခဏာသည်လည်း၊ န ပညာယတိ–မထင်ရှား၊ တသ္မာ (တံ–ထို မဟာ အဋ္ဌကထာစကားကို)၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု–တို့၌၊ တသ္မ–ထိုချထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဥဒ္ဒါရေ–ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌၊ ပါရာဇိကံ ဝုတ္တံ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ ယုတ္တံ–သင့်၏၊ [ထုတ်ဆယ်၍ယူရာ၌ ဌာနာစာဝနပယောဂရှိသောကြောင့် ပါရာဇိကဟူသော ထိုစကားသည် သင့်၏။]

ပရဿ–သူတစ်ပါး၏၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယာ–၌၊ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ–ဘဏ္ဍာကို လုံခြုံစေခြင်းငှာ၊ [ဤစကားဖြင့် သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် ထားကြောင်းပြ၏။] ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထပေတွာ–ထားပြီး၍၊ တတ္ထ–ထိုအိုး၌၊ တေလေ–ကို၊ အာကိရန္တော–သော်၊ အယံ–ဤ အိုးရှင်သည်၊ သစေ ဇာနိသတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ မံ–ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓိဿတိ–နှောင့် ယှက်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဘီတော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပါဒဂ္ဃနကတေလံ– တစ်မတ်တန်ဆီကို၊ ပီတံ– သောက်ပြီးသော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တေန, ဥဒ္ဓရတိ– ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန, ဥဒ္ဓရတိ–အံ့၊ ပရေ–အခြားသူ သည်၊ (ဆီ၏ အရှင်သည်၊) အာဟရာပေန္တေ–ဆောင်စေလသော်၊ ဝါ–အစားတောင်း လသော်၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ–ဘဏ္ဍာဒေယျသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရဿ–အခြားသူ၏၊ ယံ–အကြင် ဘဏ္ဍာသည်၊ နဋ္ဌံ–ပျက်စီးပြီ၊ တဿ–ထို ပျက်စီးသော ဘဏ္ဍာ၏၊ မူလံဝါ– တန်ဖိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဒေဝဝါ ဘဏ္ဍံ–ထို ဘဏ္ဍာကိုပင်လျှင်သော်လည်း ကောင်း၊ ဒါတဗ္ဗံ–အစားပေးထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော–ဘဏ္ဍာ ဒေယျံပုဒ်၏အနက်တည်း၊ နော စေ ဒေတိ–အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ သာမိကဿ–၏၊ ဓုရနိက္ခေပေ–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

တစ္ဆေဝ၊ ပေ၊ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ။ ထို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ပင် ရေမရှိသော ကန်ရိုးကို အားနည်းအောင်ပြုပြီးနောက် ကန်၏ ခြောက်နေသော ရေထုတ်ပြွန်ကို ပိတ်ခြင်း, တခြားသို့ သွားသော ရေလမ်းကို ကန်သင်းဖွဲ့၍ ရေကန်ဘက်သို့ လာအောင် ပြုခြင်းအားဖြင့် မိုးရွာသော အခါ ရေများစွာလာ၍ ကန်ရိုးကျိုးအောင် ဖျက်ဆီးလျှင် ဘဏ္ဍာဒေယျ ဟုသာဆို၍ ပါရာဇိကဟု မဆို၊ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုအပ်ပြီးသော "ဆီ စသည်မရှိသေးသော အိုး၌ ဆီ စသည် စုပ်အောင် အဝတ်စသည်ကို ချထားနှင့်လျှင် တစ်မတ်တန်သောဆီကို စုပ်မိက ပါရာဇိကကျ၏" ဟူသော ထို မဟာအဋ္ဌကထာသည် သူ၏ စကားနှင့်ပင် ဆန့်ကျင်၏– ဟူလို။

ပရဿ–၏၊ ကုမ္ဘိယာ–၌၊ အညော–သည်၊ သပ္ပိ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တေလံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ အာကိရတိ–အကယ်၍ လောင်းထည့်အံ့၊ တတြ စ–ထိုအိုး၌လည်း၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ တေလပိဝနကံ–ဆီကို သောက်လတ္တံ့သော၊ [တေလသာမက, သပ္ပိလည်းပါသောကြောင့် "တေလပိဝနကံ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ပါဒဂ္ဃနကပိဝနကံ"ဟုရှိလျှင် သင့်၍ကောင်းမည်၊] ဘဏ္ဍံ ပက္ခိပတိ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကံကို "ဝုတ္တနယေနေဝ"ဟုဆိုသည်။] အတ္တနော, ရိတ္တကုမ္ဘိယာ–၌၊ ပေ၊အာကိရဏဘာဝံ–လောင်းထည့်လတ္တံ့၏အဖြစ်ကို၊ ဉတွာ ထေယျစိတ္တေန ဘဏ္ဍံ, နိက္ခိပတိ–ချထားအံ့၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ, ဥဒ္ဓါရေ–ထုတ်ဆောင်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တော–ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)။ နိက္ခိပိတွာ–၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ထေယျစိတ္တေန ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တောဝ–စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသည်သာ လျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥဒ္ဓရတိ၊ အဝဟာရော–ခိုးခြင်းသည်၊ နေဝ (ဟောတိ)၊ ဂီဝါ–ကြွေးမြီသည်၊ န (ဟောတိ)၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာပစ္စရိယံ**, အနာပတ္တိမတ္တမေဝ–အနာပတ်မျှကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ ["နေဝ အဝဟာရော, န ဂီဝါ"ဟု ခွဲခြားမနေတော့ဘဲ "အနာပတ္တိ"ဟုသာ ဆိုသည်၊ သဘောသွားမှာ အတူတူပင်–ဟူလို။] ကိဿ–ကြောင့်၊ မမ–၏၊ ကုမ္ဘိယံ–၌၊ တေလံ–ကို၊ အာကိရသိ–လောင်းထည့်သနည်း၊

ဘဏ္ဍဒေယျံ။ ။ ဘဏ္ဍဒေယျံပုဒ်၏ အနက်ကို "ယံ ပရဿ၊ ပေ၊ အညော" ဟု ဖော်သောကြောင့် ဘဏ္ဍဒေယျံ၏နောက်၌ "ဘဏ္ဍဒေယျံ နာမ" ဟု မရှိသင့်၊ ထိုနာမသဒ္ဒါနှင့်တွဲရာ၌လည်း "အညော" ဟု ထားရိုး မရှိ၊ "ယံ ပရဿ နဋ္ဌံ, တဿ မူလံ ဝါ" ဖြင့် "ဒါတဗ္ဗံတိ ဒေယျံ၊ ဘဏ္ဍဿ–၏၊ ဒေယျံ– အစားပေးထိုက်သော အဖိုးတည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ–ဖိုး" ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ ဤအလို "ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးငွေကိုပေး" ဟု ဆိုလို၏၊ "တဒေဝ ဝါ ဘဏ္ဍံ ဒါတဗ္ဗံ" ဖြင့် "ဒါတဗ္ဗံတိ ဒေယျံ၊ ဘဏ္ဍမေဝ+ ဒေယျံ ဘဏ္ဍဒေယျံ– အစားပေးထိုက်သော ဘဏ္ဍာ၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာစား" ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ [ယောဇနာ၌ "ဘဏ္ဍဥ+တံ+ဒေယျံစာတိ ဘဏ္ဍဒေယျံ" ဟု ပြ၏။] ဤနည်းအလို "ဆီတစ်ဆယ်သား ပျက်လျှင် ဆီတစ်ဆယ်သားကိုပင် အစားပေး" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပျက်စီးသော ဆီက မရှိတော့ပြီဖြစ်၍, အလားတူဆီကိုပင် "တဒေဝ–ထိုဆီ" ဟု သဒိသူပစာရ နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်။]

ပါရာဇိက။ ။ ဘဏ္ဍဒေယျထိုက်ရာ၌ "နော စေ ဒေတိ၊ သာမိကဿ ဓုရနိက္ခေပေ ပါရာဇိကံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် မိမိကလည်း "ဘဏ္ဍာစား မပေးဘူး"ဟုလည်းကောင်း, ဥစ္စာရှင်ကလည်း "ရမှာ မဟုတ်တော့"ဟု လည်းကောင်း, ဓုရနိက္ခေပ ပြုလိုက်လျှင် ပါရာဇိက ကျသည်ကို သတိပြုပါ။

ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကုပိတော- စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ဥဒ္ဓရိတွာ, ဆင္ဃေတိ-စွန့်ပစ်အံ့၊ နော ဘဏ္ဍာဒေယျံ-ဘဏ္ဍာဒေယျ မဟိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ။

ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ တေလံ, ဂဏ္ဍေတုကာမော-လျှောကျစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မုခဝဋ္ဋိယံ-အိုးနှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ဂဟေတွာ ကုမ္ဘိံ, အာဝိဉ္ဆတိ-စောင်းငဲ့အံ့၊ ပါဒဂ္ဃနကေ- တစ်မတ်တန်သော ဆီသည်၊ ဂဠိတေ- လျှောကျလသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေနေဝ-ပင်၊ သဝိတွာ-ယိုစီး၍၊ ဂမိဿတိ-သွားလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (ကုမ္ဘိ-ကို၊) ဇဇ္ဇရံ-ဆွေးမြေ့အောင်၊ ဝါ-ပါးနေအောင်၊ ကရောတိ-အံ့၊ [ရှေးက "ဇဇ္ဇရ - ကွဲအက်သည်ကို" ဟုပေး၏။] ပါဒဂ္ဃနကေ - တစ်မတ်တန်သော ဆီသည်၊ သဝိတွာ- ၍၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေနေဝ,

နေဝ အဝဟာရော န ဂီဝါ။ ။ ထေယျစိတ် မပါသောကြောင့် အဝဟာရလည်း မဖြစ်, မိမိအိုးဖြစ်၍ ဂီဝါလည်း မဖြစ်၊ "ဣဏေ ဂီဝါ ဂလေပိ စ" အဘိဓာန် (၁၁၃၀) နှင့်အညီ ကြွေးကို ဂီဝါဟု ဆိုသည်၊

မှတ်ချက်။ ။ ဘဏ္ဍာဒေယျ၌ ဥစ္စာရှင်က တောင်းသောအခါ မပေးလျှင် တန်ဖိုးအလိုက် ဆုံးဖြတ်ရသကဲ့သို့ ဤ "ဂီဝါ" ဟု လာရာ၌လည်း ဆိုင်ရာကတောင်းသောအခါ မပေးလျှင် တန်ဖိုးအလိုက် ဆုံးဖြတ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာဒေယျနှင့် ဂီဝါကို ဤနေရာမျိုး၌ ပရိယာယ် ဟုသာမှတ်။ [ပဋိဒေယျ နဋ္ဌေ ဝိဏ္ဏေ, ဂီဝါ နာမဒေယျ စောဒိတော၊ ဓုရနိက္ခေပတော တေသံ, ဟောတိ ဘဏ္ဍဂ္ဃ ကာရိယော၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ, ပကိဏ္ဏက ခန်း(၃၂)၊] (သူတစ်ပါးဥစ္စာကို စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် ရွှေ့၍သိမ်းထားရာ စသည်၌) ထို ဥစ္စာပျောက်သွားလျှင် သိမ်းထားသူမှာ ဂီဝါ ထိုက်သည်ဟု ဆို၏၊ ထို ဂီဝါမျိုး၌ကား အစားမပေးသော်လည်း ပါရာဇိက မဖြစ်သင့်။

အတ္တနော ဘဏ္ဍံ။ ။ ဆီမလောင်းခင် မိမိအိုး၌ သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် ထားပြီးနောက် သူတစ်ပါး ဆီလောင်းလာသောအခါ ထိုဆီကို စုပ်ပြီးသောဘဏ္ဍာကို "အတ္တနော ဘဏ္ဍံ" ဟု ဆိုသည်။ ["ဘဏ္ဍာဒေယျ မထိုက်" ဟူသောစကားဖြင့် မဟာအဋ္ဌကထာ၏ "နေဝ အဝဟာရော, န ဂီဝါ" ဟူသောစကားကိုပင် ထောက်ခံရာရောက်၏။]

ဇဇ္ဇရံ။ ။ အပေါက်ဖြစ်အောင် မဖောက်သေးဘဲ ဆီကတိုးဖော့လျှင် ပေါက်သွားလောက်အောင် အပေါက်ဖြစ်လုနီးနီး ပြုထားသည်ကို "ဇဇ္ဇရံ ကရောတိ" ဟု ဆိုသည်။ [ထောမနိဓိ၌ ဇရ်ဇာတ်နောင် အရန်ပစ္စည်းဖြင့် "ဇရ်ဇရ" ဟုရှု၏၊ ရ်ပျောက်၍ ဒွေးဘော်ရောက်လျက် ပါဠိ၌ "ဇဇ္ဇရ" ဟုပြီးသည်၊ ဇရ်ဇာတ်လည်း ဇရဓာတ် ကဲ့သို့ ဘာသာန-နဂိုသဘောမှ လျော့ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဓာတွတ္ထ သင်္ဂဟ၌ကား ဇဇ္ဇရောကို ဇရဓာတ်အရာ၌ ထုတ်ထား၏။]

ဆိဒ္ဒံ–အပေါက်ကို၊ သြမဋ္ဌံ ဝါ–သြမဋ္ဌအပေါက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥမ္မဋ္ဌံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဝေမဋ္ဌံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း (ကရောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဣဒံ–ဤအပေါက်သုံးမျိုးသည်၊ သမ္ဗောဟဋ္ဌာနံ– တွေဝေခြင်း၏တည်ရာတည်း၊ [အာပတ်ကို ဆုံးဖြတ်ဖို့ရန် တွေဝေစရာ ဌာနဖြစ်သည်–ဟူလို။] တသ္မာ သုဋ္ဌု, သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ– မှတ်သားရာ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအပေါက်သုံးမျိုး၌၊ ဝိနိစ္ဆယော–တည်း၊ အဓောမုခဆိဒ္ဒံ–အောက်၌ မျက်နှာဝရှိသော အပေါက်သည်၊ သြမဋ္ဌံနာမ–သြမဋ္ဌမည်၏၊ ဥဒ္ဓံမုခဆိဒ္ဒံ–အထက်၌ မျက်နှာဝရှိသော အပေါက်သည်၊ ဥမ္မဋ္ဌံ နာမ–၏၊ ဥဇုကံသာ–ရေမှတ်၏၊ (ဆိဒ္ဒဏ္ဍဝ–ကဲ့သို့၊) ဥဇုကတဆိဒ္ဒံ–ဖြောင့်ဖြောင့်ပြုအပ်သော အပေါက်သည်၊ ဝေမဋ္ဌံ နာမ–၏၊ တတြ–ထိုအပေါက်သုံးမျိုးတွင်၊ သြမဋ္ဌသာ–သြမဋ္ဌ အပေါက်၏၊ ဗဟိ–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ကတသာ–ပြုအပ်သော အပေါက်၏၊ အဗ္ဘန္တရတော–အတွင်းဘက်အစွန်းမှ၊ ပါဒဂ္ဃနကေ–သော၊ တေလေ–သည်၊ ဂဠိတေ–သော်၊ ဗဟိ–သို့၊ အနိက္ခန္တေပိ–မထွက်သေးသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ, တတော–ထိုအတွင်းဘက်အစွန်းမှ၊ ဂဠိတမတ္တံ–လျှောကျကာမျှသည်၊ (သမာနံဝေ–သာ၊) ဗဟိ–၌၊ ဂတံ နာမ–ရောက်ပြီးမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုမ္ဘိဂတသချံ–အိုး၌တည်သော ဆီဟူသော အရေအတွက်ကို၊ န လဘတိ– မရတော့၊ အန္တော–အတွင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ, ကတသာ–ပြုအပ်သောအပေါက်၏၊ ဗာဟိ ရန္တတော–အပြင်ဘက်အစွန်းမှ၊ ပါဒဂ္ဃနကေ–တစ်မတ်တန် ဆီသည်၊ ဂဠိတေ ပါရာဇိ ကံဟောတိ၊ ဥမ္မဋ္ဌသာ–ဥမ္မဋ္ဌအပေါက်၏၊ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတသာ–ပြုအပ်သော အပေါက်၏၊ [အတွင်းမှဖြစ်စေ အပမှဖြစ်စေ စ၍ပြုအပ်သော အပေါက်]၊ ပေ၊ ဟိ– မှန်၊ တံ– ထိုဆီသည်၊ ယာဝ– လောက်၊ ဗာဟိရန္တတော နဂဠတိ၊ တာဝ, ကုမ္ဘိဂတမေဝ–အိုး၌ တည်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။

ဝ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဝေမဋ္ဌသာ–ဝေမဋ္ဌအပေါက်၏၊ ကပါလမဇ္ဈတော–အိုးအခွံ၏အလယ်မှ၊ ဂဠိတဝသေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊

၁· သြမဋ္ဌံ စသည်။ ။ အဝမသိယတော– အောက်၌ မျက်နှာဝရှိအောင် သုံးသပ်အပ် (ဖောက်အပ်)၏၊ ဣတိ သြမဋ္ဌံ၊ ရှုးကို အောက်ဘက်မှ အထက်သို့ထိုး၍ ဖောက်အပ်သော အပေါက်တည်း၊ ဥဒ္ဓံ မသိယတေတိ ဥမ္မဋ္ဌံ= အထက်၌ မျက်နှာဝရှိအောင် အထက်မှအောက်သို့ စိုက်၍ ဖောက်အပ်သော အပေါက်၊ ဝိမသိယတေတိ ဝိမဋ္ဌံ၊ ဝိမဋ္ဌံယေဝ ဝေမဋ္ဌံ= ရှေ့ ၂ ပေါက် နှင့်မတူအောင် အလယ်တည့်တည့် ဖောက်အပ်သော အပေါက်။

ပန–ဆက်၊ တံ–ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သောစကားသည်၊ အန္တော၀စ–မှလည်းကောင်း၊ ဗဟိ၀စ–မှလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈေ, ထပေတွာ–တန့်ထား၍၊ ကတဆိဒ္ဒေ–၌၊ [ပဋ္ဌာ တံ ဆိန္ဒန္တေန ကတဆိဒ္ဒေ=အလယ်တည့်တည့်၌ အိုးအသားကို ခပ်ပါးပါးချန်ထား၍ အတွင်းနှင့် အပြင် ဖောက်ပြီးမှ ထို အကျန်ကို ဖောက်အပ်သော အပေါက်၌၊] တဋ္ဌာကသ–တစ်ဖက်ဆည်ကန်၏၊ [ဋီကာ၌"စ"မပါ။] မရိယာဒဘေဒေန(မရိယာဒဘေဒနေန)–ကန်ဘောင် ကန်ရိုးကို ချိုးပုံနည်းနှင့်၊ သမေတိ–ညီညွတ်၏၊ [ဥဒကကထာ၌ ကန်သင်းဖျက်ပုံ ၃နည်းပါ၏၊ ထိုတွင် အလယ်ခေါင်ကို နောက်မှ ဖျက်သောနည်းနှင့်တူသည်–ဟူလို။] ပန–ဆက်၊ အန္တော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ, ကတေ–ပြုအပ်သော အပေါက်၌၊ ဗာဟိရန္တေန–အပြင်ဘက်အစွန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၀ါ–အပြင်ဘက် အစွန်မှ ဆီထွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ ပဋ္ဌာယ ကတေ, အဗ္ဘန္တရေန၀ါ–အတွင်းဘက်အစွန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၀ါ–အတွင်းဘက်အစွန်မှ ဆီထွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဣဒံပိ–ဤ ၃မျိုးသော အဆုံးအဖြတ်သည်လည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဝေမဇ္ဈအပေါက်၌၊ ယုတ္တံ–သင့်မြတ်၏။

ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ကုမ္ဘိ–သည်၊) ၀ဋ္ဋိတွာ–လိမ့်၍၊ ဂစ္ဆိဿတိ–သွားလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ ကုမ္ဘိယာ–၏၊ အာဓာရကံ၀ါ–တည်ရာကရွတ်ခွေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပတ္ထမ္ဘနလေဍ္ဍုကေ၀ါ–ထောက်ခံထားသော ခဲတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [ခုထားသော ခဲသုံးလုံး စသည်ကို ဆိုသည်။] အပနေတိ–ဖယ်ရှားအံ့၊ (ကုမ္ဘိယာ–သည်၊) ၀ဋ္ဋိတွာ, ဂတာယ–သွားလသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ တေလာကိရဏဘာဝံ–ဆီလောင်းထည့်လတ္တံ့၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ, ရိတ္တကုမ္ဘိယာ–၏၊ ဧဠ္ဌရဘာဝေ–ဆွေးမြေ့သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ကတေ) ၀ါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဆိဒ္ဒေသု–တို့ကို၊ ကတေသု၀ါ–ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာ–၌၊ နိက္ခန္တတေလပ္ပမာဏေန–ထွက်သော ဆီပမာဏဖြင့်၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ ဟောတိ၊ အဋ္ဌကထာသု ပန–တို့တွင်ကား၊ ကတ္ထစိ–အချို့ အဋ္ဌကထာ၌၊ ပါရာဇိကန္တိပိ–ပါရာဇိကံဟူ၍လည်း၊ လိခိတံ–ရေးသားအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတံ–

ဣဒမေ့တ္ထ ယုတ္တံ။ ။အယံ တိပ္ပကာရောပိ ဧတ္ထ ဝေမဇ္ဈဆိဒ္ဒေ ယုတ္တော= အတွင်း အပြင် အလျင်ဖောက်၍ အလယ်ကိုနောက်မှ ဖောက်အပ်သောအပေါက်၌ အလယ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်, အတွင်းမှစ၍ ဖောက်အပ်သော အပေါက်၌ အပြင်အစွန်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်, အပြင်မှစ၍ ဖောက်အပ်သောအပေါက်၌ အတွင်းအစွန်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်၊ ဤဆုံးဖြတ်ပုံ ၃နည်းလုံးသင့်၏။ ["တိပ္ပကာရောပိ"ဟု ဋီကာ၌ရှိသောကြောင့် "ဣဒံမေ့တ္ထ"ဟု ရှိရမည်။]

မေ့လျော့သဖြင့် ရေးသားအပ်၏၊ ဝါ–အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်၏၊ ပရိပုဏ္ဏာယ–ဆီပြည့်နေသော၊ ကုမ္ဘိယာ–၏၊ ဥပရိ, ကဋ္ဌံဝါ–သစ်သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏံဝါ–ကျောက်ခဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဒုဗ္ဗဋ္ဌံ ကရောတိ, ဒုဋ္ဌပိတံ ထပေတိ ၌စပ်။) ပတိတွာ–ကျ၍၊ ဘိန္ဒိဿတိ–ခွဲလတ္တံ့၊ တထာ–ထိုသို့ခွဲခြင်းကြောင့်၊ တေလံ–သည်၊ ပဂ္ဃရိဿတိ–ယိုစီးလတ္တံ့၊ ဉ္ဆတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တေန, ဒုဗ္ဗဋ္ဌံဝါ–မကောင်းသဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သည် မည်လောက်အောင်မူလည်း၊ ကရောတိ–အံ့၊ ဒုဋ္ဌပိတံဝါ–မကောင်းသဖြင့်ထားအပ်သည် မည်လောက်အောင်မူလည်း၊ ထပေတိ–အံ့၊ အဝဿံ–မချွတ်ကေန်၊ ပတနကံ–ကျလတ္တံ့သည်၊ (သမာနံ)၊ တထာ–ထိုအခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ ကရောန္တဿ–ပြုသောရဟန်း၏၊ ကတမတ္တေ–ပြုအပ်ပြီးကာမျှ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယာ ဥပရိ,ကရောတိ–အံ့၊ [ကဋ္ဌ–ပါသာဏတစ်ခုခုကို ဒုဗ္ဗဋ္ဌ ဒုဋ္ဌ ပိတပြုအံ့။] တံ–ထိုသစ်သားသည်၊ ဝါ–ထိုကျောက်ခဲသည်၊ ပစ္ဆာ, ပုဏ္ဏကာလေ–ဆီ ပြည့်ရာအခါ၌၊ ပတိတွာ–ကျ၍၊ ဘိန္ဒတိ–ခွဲအံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဤဒိသေသု–ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ ဘဏ္ဍဿ–၏၊ နတ္ထိကာလေ–မရှိရာ အခါ၌၊ ကတပယောဂတ္တာ–ပြုအပ်သော ပယောဂ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဒိတောဝ–မှပင်၊ ပါရာဇိကံ, န ဟောတိ–သေး၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရာဇိက မဖြစ်သေးပါသော် လည်း၊ ဘဏ္ဍဝိနာသ ဒွါရဿ–ဘဏ္ဍာ ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်း၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ၊ အာဟရာပေန္တေသု–ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေကုန်လသော်၊ အဒဒတော–မပေးသောရဟန်း၏၊ သာမိကာနံ, ဓုရနိက္ခေပေန–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ထေယျစိတ္တေန, (ဥဒကံ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတွာ–လိမ့်၍၊ ဂမိဿတိ–လတ္တံ့၊ (ဉ္ဆတိ) ဝါ–ဤသို့ကြံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝေလံ–ကမ်းကို၊ ဥတ္တရာပေဿတိ–လျှံတက်စေလတ္တံ့၊ ဉ္ဆတိဝါ–လည်းကောင်း၊ မာတိကံ–ရေမြောင်းကို၊ ဥဇုကံ–အောင်၊ ကရောတိ–အံ့၊ (ဥဒကံ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတွာဝါ–လိမ့်၍မူလည်း၊ ဂစ္ဆတု–သွားပစေ၊ ဝေလံဝါ–ကိုမူလည်း၊ ဥတ္တရတု–လျှံတက်ပစေ၊ ဥဇုကရဏကာလေ–ဖြောင့်အောင် ပြုရာအခါ၌၊

ဥဇုကံ ကရောတိ။ ။ ရေမြောင်းသည် ကောက်နေလျှင် ရေစီးမသန်၊ ဖြောင့်မှ ရေစီးသန်၏၊ ထို့ကြောင့် ရေအားကောင်းသဖြင့် ရေမြောင်းမှဝင်လာသောရေသည် (ဥစ္စာရှင်၏ လယ်ထဲ၌ ရပ်တန့်မနေဘဲ) လိမ့်၍သော်လည်း ထွက်သွားလိမ့်မည်၊ သို့မဟုတ် နဂိုရှိပြီး ရေများကို ကန်သင်းပေါ်သို့ လျှံတက်သွားစေလိမ့်မည်၊ [ဂမိဿတိ, ဥတ္တရာပေဿတိ တို့၏ ကတ္တားကို ရေမြောင်းမှ အဟုန်ဖြင့် စီးလာသော ဥဒကကိုယူရမည်၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ "ဥဒကံ ဝဋ္ဋိတွာ" ဟု "ဥဒကံ" ပါသည်၊ တိုက်ရိုက်ပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ရမည်။]

ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဤဒိသာ–ကုန်သော၊ ပယောဂါ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗပယော ဂါဝဟာရေ–၌၊ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ သုက္ခမာတိကာယ–ကို၊ ဥဇုကတာယ–ဖြောင့်အောင် ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္ဆာ, ဥဒကေ–သည်၊ အာဂတေ–သော်၊ ဝဋ္ဋိတွာဝါ ဂစ္ဆတု၊ ဝေလံဝါ ဥတ္တရတု၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဌာနာစာဝန ပယောဂဿ–၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ တဿ–ထို ဌာနာစာဝနပယောဂ မရှိခြင်း၏၊ လက္ခဏံ–သည်၊ နာဝဋ္ဌေ–နာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

တတ္ထေဝ ဘိန္ဒတိ ဝါတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ–ဝဒန္တိ ဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (မဟာ) **အဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ဝုတ္တံ၊ ["အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ရေးစာများ၌ "မဟာ"မပါဟုသိ။] (ကိံ)၊ **ဘိန္ဒတိ ဝါတိ**–ကား၊ မုဂ္ဂရေန–လက်ရိုက်ဖြင့်၊ ပေါထေတွာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ဘိန္ဒတိ–ခွဲအံ့၊ **ဆဍ္ဍေတိ ဝါတိ**–ကား၊ ဥဒကံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါလိကံဝါ– သဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာကိရိတွာ–လောင်းထည့်၍၊ ဥတ္တရာပေတိ–လျှံတက်စေအံ့၊ **ဈာပေတိဝါတိ**–ကား၊ ဒါရူနိ–တို့ကို၊ အာဟရိတွာ, ဈာပေတိ–လောင်စေအံ့၊ ဝါ– မီးရှို့အံ့၊ **အပရိဘောဂံ ဝါ ကရောတီတိ**–ကား၊ အခါဒိတဗ္ဗံဝါ–မခဲစားထိုက်သည်ကို လည်းကောင်း၊ အပါတဗ္ဗံဝါ–မသောက်ထိုက်သည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ ဥစ္စာရံဝါ–ကျင်ကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဿာဝံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိသံဝါ– အဆိပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌံဝါ–စားကြွင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုဏပံဝါ– အကောင်ပုပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါတေတိ–ကျစေအံ့၊ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ**၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနဿ–ရွေ့စေခြင်း၏၊ နတ္ထိတာယ–ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ–တည်း၊ သော–

တတ္ထေဝ ဘိန္ဒတိဝါ စသည်။ ။ ပါဠိတော်၌ "သပ္ပိံဝါ တေလံဝါ မဓုံဝါ ဖာဏိတံဝါ" ဟု ရှေ့ဝါကျ၌ရှိ၏၊ ထိုပုဒ်များကိုလိုက်စေ၍ ဘိန္ဒတိ, ဆဍ္ဍေတိ, ဈာပေတိ" အပရိဘောဂံ ကရောတိတို့၏ ကံပုဒ်ကိုထည့်ပါ၊ ထိုတွင် ထောပတ်အိုး စသည်ကို လက်ရိုက်တုတ်ဖြင့် ရိုက်ခွဲသူကို ဘိန္ဒတိ ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်အိုးစသည်၌ ရေ, သို့မဟုတ် သဲကိုလောင်းထည့်၍ ထောပတ်စသည်တွေ လျှံတက်လာအောင် ပြုသူကို ဆဍ္ဍေတိ ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်အိုးဘေး၌ ထင်းတွေကို ပုံထား၍ မီးရှို့သူကို "ဈာပေတိ" ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။

အခါဒိတဗ္ဗံ အပါတဗ္ဗံ။ ။ အပရိဘောဂ၏အဖွင့်တည်း၊ ထောပတ်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ တို့က ပျစ်၍ အခဲဖြစ်နေလျှင် ခဲစားရ၏၊ ကျဲနေလျှင်သောက်ရ၏၊ ထိုသို့ မစားထိုက် မသောက်ထိုက်အောင်(စား၍သောက်၍ မဖြစ်အောင်) ပြုသူကို "အပရိဘောဂံ ကရောတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ စား၍သောက်၍မဖြစ်အောင် ဘယ်ပုံပြုသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဥစ္စာရံ ဝါ၊ ပေ၊ ပါတေတိ" ဟု ဆက်၍ပြသည်။

ဤအာပတ်ကို ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယောနာမ–ဘုရားရှင်၏ အရာတော်မည်၏၊ ဒုက္ကဋံ–သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ) ပန–လည်း၊ အာဟာရာပေက္ခေ– ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေလသော်၊ (အစားပေးဖို့ရန် တောင်းလသော်)၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ (မဟာ) အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ–ထို ၄မျိုးတို့တွင်၊ ပုရိမဒွယံ–ဘိန္နနံ, ဆဍ္ဍနံ ဟူသော ရှေ့ပုဒ် ၂ မျိုး အပေါင်းသည်၊ နသမေတိ–ရှေ့စကားနှင့်မညီ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ တံ–ထိုရှေ့ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ ကုမ္ဘိဇဇ္ဇရကရဏေနစ–အိုးကိုဆွေးမြေ့အောင် ပြုခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ မာတိကာဥဇုကရဏေနစ–ရေမြောင်းကိုဖြောင့်အောင် ပြုခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ ဧကလက္ခဏံ–တူသောလက္ခဏာရှိ၏၊ (တသ္မာနသမေတိ)၊ ပန–ကား၊ ပစ္ဆိမံ–သော၊ ဒွယံ–ရှာပံနံ အပရိဘောဂ ကရဏာ ၂ပါးအပေါင်းသည်၊ ဌာနာ–မှ၊ အစာဝေတုကာမဿ နာပိ–ပဲလည်း၊ ကာတုံသက္ကာ၊ တသ္မာ, ဧတ္ထ–ဤ၌ ဘိန္ဒတိဝါ စသော

ဌာနာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ။ ။သူတစ်ပါး၏ပစ္စည်းကို ထိုမျှလောက် ဖျက်ဆီးပါလျက် ပါဋ္ဌိတော်၌(ပါရာဇိကဟု မဟောဘဲ) အဘယ့်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်ဟူသာ ဟောတော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဌာနာ စာဝနဿ နတ္ထိတာယ" ဟုမိန့်သည်၊ ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ ဖြစ်ရသည်–ဟူလို။ [ဘဏ္ဍာဒေယျန္တိ တိုင်အောင် မဟာအဋ္ဌကထာ စကားတည်း။]

တတ္ထ၊ ပေ၊ ဧကလက္ခဏံ။ ။ ဘိန္ဒနံ, ဆဍ္ဍနံ, ဈာပနံ, အပရိဘောဂ ကရဏာဟု ၄မျိုးရှိသည်တွင် ရှေ့ ၂မျိုးသည် ရှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားနှင့်မညီ၊ အဘယ့်ကြောင့် မညီသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "တံဟိ" စသည်မိန့်၊ ကုမ္ဘိဇဇ္ဇရ ကရဏာကို "ထေယျစိတ္တောနေဝ ဇဇ္ဇရံ ကရောတိ၊ သဝိတ္တာ ဂမိဿတီတိ ပါဒဂ္ဃနကေ သဝိတ္တာဂတေ ပါရာဇိကံ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ မာတိကာ ဥဇုကရဏာကိုလည်း "ထေယျစိတ္တေန၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ"ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုတွင် ဘေဒနံ=သပ္ပိ စသည် ၏ အိုးကိုရိုက်ခွဲခြင်းသည် ကုမ္ဘိ ဇဇ္ဇရကရဏာနှင့် သဘောတူ၏၊ ဆဍ္ဍနံ (သပ္ပိစသည်တို့ကို လျှံတက်စေခြင်း)သည် မာတိကာဥဇုကရဏာနှင့် သဘောတူ၏၊ ထို ၂မျိုး၌ ဌာနာစာဝန ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ရိုက်ခွဲသောအခါ လျှံတက်စေသောအခါတို့ဝယ် ထောပတ် စသည်တို့ ထွက်သွားခြင်းကြောင့် ဌာနာစာဝနရှိသည်– ဟူလို။

ပစ္ဆိမံ ပန၊ ပေ၊ ကာတုံ။ ။ နောက်ဖြစ်သော ဈာပနံ, အပရိဘောဂ ကရဏာ၂မျိုးကား ထောပတ် စသည်တို့၏ တည်ရာအိုးကို နေရာမှမရွေ့စေဘဲ ထိုနေရာ၌ပင် ခန်းသွားအောင်လည်း မီးရှို့နိုင်၏၊ ဥစ္စာရ စသည်တို့ကိုလည်း ထည့်နိုင်၏။ [တတ္ထမှစ၍ ကာတုံတိုင်အောင် ဧကေ ဝဒန္တိဝါဒ ပေါ်လာခြင်း၏ အခြေခံကိုပြလို၍, သူတစ်ပါးတို့ ယူဆပုံကိုပြသော (အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏) စကားတည်း၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ အယူကိုကား "အယံ ပနေတ္ထ သာရော" ဟု ပြလတ္တံ့။]

ပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ၊ (ကိံ)၊ အဋ္ဌကထာယံ–မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဌာနာ၊ စေ၊ ဒုက္ကဋံန္တိ ဣဒံ–ဟူသောဤစကားကို၊ ပစ္စိမဒွယံ–ဈာပန, အပရိဘောဂ ကရဏဟူသော နောက်ပုဒ် ၂ပါးအပေါင်းကို၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ ဟိ–မှန်၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနံ–ရွေ့စေခြင်းကို၊ အကရောန္တောယေဝ–မပြုဘဲသာလျှင်၊ ထေယျစိတ္တေနဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိနာသေတုကာမတာယဝါ–ဖျက်စီးခြင်းဌာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဈာပေယျပိ–မီးလည်းရှို့နိုင်၏၊ အပရိဘောဂမ္ပိ ကရေယျ–မသုံးဆောင်ကောင်းသည်ကိုလည်း ပြုနိုင်၏၊ ပန–ကား၊ ပုရိမဒွယေ၊ ဘိန္ဒန ဆဍ္ဍန ဟူသော ရှေ့ပုဒ် ၂ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယေန–မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ဘိန္နတ္တာဝါ–ခွဲသောရဟာန်း၏လည်းကောင်း၊ ဆဍ္ဍိတတ္တာဝါ–စွန့်ပစ်ရသောရဟာန်း၏လည်းကောင်း၊ ဌာနာစာဝနံ အတ္ထိ၊ တသ္မာ, တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မဟာ အဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာဖြင့်၊) ကရောန္တဿ–ပြုသောရဟာန်း၏၊ ဝိနာသေတုကာမတာယ–ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ၊) ထေယျစိတ္တေန–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊ ပါဠိယံ–ပါဠိတော်၌၊ ဒုက္ကဋန္တိ–ဒုက္ကဋ်ဟူ၍၊ ဝါ– အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယုတ္တံ–မသင့်၊ ဣတိ–သို့၊ စေ(ဝဒေယျ)၊ န (အယုတ္တံ–မသင့်မဟုတ် သင့်သည်သာ၊) (ကသ္မာ)၊ အညထာ–မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သောအနက်မှ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တတော–ယူထိုက်သော

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ။ ။ ထို့ကြောင့် "ဌာနာ စာဝနဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋံ" ဟူသောစကားကို နောက် ၂မျိုးရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏၊ ရှေ့ ၂မျိုး၌ကား ဌာနာစာဝန ရှိသောကြောင့် (တထာ ကရောန္တဿ) ထို ဆိုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း လက်ရိုက်ဖြင့်ရိုက်ခွဲမှု, ရေ– သဲ လောင်း၍ လျှံတက်စေမှုကို ပြုသူမှာ ဖျက်ဆီးလိုစိတ်ရှိလျှင် ဘဏ္ဍဒေယျ, ထေယျစိတ် ရှိလျှင် ပါရာဇိကသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ဤသို့ ဧကေဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ [ပါရာဇိကန္တိ တိုင်အောင် "ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ" ၏ နယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဣတိကို ဝဒန္တိပြန်လှည့်] ဤဝဒန္တိ ဝါဒကား မဟာအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို နောက် ၂မျိုးအတွက်သာ လက်ခံ၍ ရှေ့ ၂မျိုးကို ပယ်သည်။

ပါဠိယံ၊ ပေ၊ အယုတ္တံတိစေ။ ။ ဝဒန္တိဝါဒ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကဝင်၍ စောဒနာဖွယ်ကို ပြသောစကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ ဘိန္ဒနစသော ၄မျိုးလုံးအတွက် ပေါင်း၍ "ဒုက္ကဋ်" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝဒန္တိဝါဒ၌ နောက်၂မျိုးအတွက်သာ ဒုက္ကဋ်, ရှေ့ ၂မျိုးအတွက်ကား ဘဏ္ဍဒေယျနှင့် ပါရာဇိကဟုဆိုခြင်းသည် "ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် မသင့်" ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က ဆိုအံ့– ဟူလို။

အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပါဠိယံ–၌၊ ထေယျစိတ္တပက္ခေ–ထေယျစိတ္တအဖို့၌၊ **ဘိန္ဒတိ ဝါ**တိ–ကား၊ ဥဒကေန–ဖြင့်၊ သမ္ဘိန္ဒတိ–ရောစပ်အံ့၊ **ဆဍ္ဍေ တိ ဝါ**တိ–ကား၊ တတ္ထ–ထို ထောပတ်အိုးစသည်၌၊ ဝမတိ ဝါ–ထွေးအန်မူလည်း ထွေးအန်အံ့၊ ပဿာဝံ ဝါ–ကိုမူလည်း၊ ဆဍ္ဍေတိ–အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ကေ– အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ။

ပန–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ဘိန္ဒတိဝါ ဆဍ္ဍေတိဝါပုဒ်တို့၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သာရော–ကောင်းမြတ်သော အနက်တည်း၊ ဝိနိတဝတ္ထုမှိ–ဝိနိတဝတ္ထု၌၊ တိဏဇ္ဈာပကော ဝိယ– မြက်ပုံကို မီးရှို့သော ရဟန်းသည်ကဲ့သို့၊ ဌာနာ–မှ၊

န, အညထာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ။ ။ဤကား ဝဒန္တိ ဝါဒဆရာတို့က ပြန်၍ ချေပသော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ ဘိန္ဒတိဝါ ဆဍ္ဍေတိဝါ ဟူသော ရှေ့ ၂မျိုးအတွက် အနက်တစ်မျိုး ယူစရာရှိသောကြောင့် ရှေ့ ၂မျိုးအတွက် ဘဏ္ဍာဒေယျ– ပါရာဇိက ဟူသော ဝိနိစ္ဆယသည် မသင့်မဟုတ်, သင့်သည်သာ– ဟူလို။

ပါဠိယံ ဟိ။ ။အညထာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာကို ချဲ့လို၍ "ပါဠိယံ ဟိ" စသည်မိန့်၊ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်အပ်သောအနက်မှ အနက်တစ်မျိုးကား– ဘိန္ဒတိ၌ ထေယျစိတ်ဖြင့် ရေနှင့် ရောစပ်ခြင်းကို ယူ၊ ဆဍ္ဍေတိ၌ ထိုထောပတ်စသည်ဝယ် အန်ဖတ်ကိုစွန့်ခြင်း, ကျင်ငယ်ကို စွန့်ခြင်းကို ယူ၊ ထိုသို့ပြုရာ၌ ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်လာ ဒုက္ကဋ်ဟူသော စကားအတိုင်းပင် ဖြစ်နိုင်သည်– ဟူလို၊ သို့သော် ဘဏ္ဍာဒေယျကား ထိုက်သည်သာ။ [ဝိနာသေတုကာမတာပက္ခ၌ကား ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းဖြစ်၍ "ထေယျစိတ္တပက္ခေ" ဟုဆိုသည်။] "ဇဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ" မှစ၍ "ပဿာဝံ ဝါ ဆဍ္ဍေတိ" တိုင်အောင် ဧကေဆရာတို့၏ ဝါဒချည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဇဝံ ဧကေ ဝဒန္တိ" ဟု နိဂုံးအုပ်သည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။ဤဧကေဝါဒ၌ မဟာအဋ္ဌကထာဖွင့်သလို ဆိုလျှင် ဘိန္ဒန ဆဍ္ဍန ၂မျိုး၌ ဌာနာစာဝန ရှိသောကြောင့် ဘဏ္ဍာဒေယျ ပါရာဇိကတည်း၊ သူဖွင့်သလို "ဘိန္ဒတိ– ရေဖြင့် ရောစပ်၏၊ ဆဍ္ဍေတိ– အန်ဖတ်ကျင်ငယ်ကိုစွန့်၏" ဟုပေးလျှင် ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်အတိုင်း ဒုက္ကဋ်ဟု ဆိုလိုသည်။

အယံ ပနေတ္ထ သာရော။ ။ပြခဲ့သော ဧကေဝါဒ၌ ဆဍ္ဍေတိနှင့် အပရိဘောဂံဝါ ကရောတိသည် အဓိပ္ပာယ်ထပ်တူကျနေ၏၊ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ "ဒုက္ကဋ်ဟူသောစကားကို နောက် ၂ပါးကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏" ဟူသော စကားလည်း မဟာအဋ္ဌကထာ အလိုမကျ၊ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ၄ပါးလုံးအတွက် ဖွင့်ပြီးမှ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿကို ဖွင့်သဖြင့် ၄ပါးလုံးအတွက် ဒုက္ကဋ် ဟုပင် ဆိုလို၏၊ ဤသို့လျှင် ဧကေဝါဒ၌ မဟာအဋ္ဌကထာနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံသာမက, ဆဍ္ဍေတိနှင့် အပရိဘောဂံဝါ ကရောတိလည်း အဓိပ္ပါယ် ထပ်နေသောကြောင့် အနှစ်သာရ မရှိရကား မိမိ အလိုကျ အနှစ်သာရ ဝိနိစ္ဆယကို ပြလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် "အယံပနေတ္ထ သာရော" ဟု စကားချီလေသည်။

အစာဝေတုကာမော–ရွှေ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္វာ)ဝ, ကေဝလံ–(ဌာနာစာဝေတုကာမတာ မဖက်) သက်သက်၊ ဘိန္ဒတိ–ခွဲ၏၊ ဘိန္နတ္တာ ပန–ကွဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ တေလာဒီနိ–တို့သည်၊ နိက္ခမန္တိ–ထွက်သွားကုန်၏၊ ဝါ ပန–သည်သာမကသေး၊ [ဆီ စသည်တို့ ထွက်သွားပုံ မှတစ်ပါး ထွက်မသွားပုံကို ဆိုဦးအံ့–ဟူလို။] ဝတ္ထ–ဤအိုးဌ၌၊ ယံ–အကြင်ဆီစသောဝတ္ထုသည်၊ ပတ္ထိန္န–ပျစ်, ခွဲ, ခဲနေ၏၊ တံ– ထို ဆီစသော ဝတ္ထုသည်၊ ဧကာဗဒ္ဓမေဝ–ဌာနာစာဝနမဖြစ်ဘဲ တစ်စပ်တည်းသာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ၊ စ–ဘိန္ဒနံမှတစ်ပါး ဆဍ္ဎနကို ဆိုဦးအံ့၊ အဆဍ္ဎေတုကာမော–စွန့်ပစ်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ယေဝ–ဖြစ်၍ပင်၊ ကေဝလံ–(ဆဍ္ဎေတုကာမတာ မဖက်)သက်သက်၊ တတ္ထ–ထို ဆီအိုးစသည်၌၊ ဥဒက ဝါလိကာဒီနိ–တို့ကို၊ အာကိရတိ–လောင်းထည့်၏၊ အာကိဏ္ဏတ္တာ ပန–လောင်းထည့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ တေလံ–ကို၊ ဆဍ္ဍီယတိ–စွန့်ပစ်အပ်၏၊ တသ္မာ, ဝေါဟာရဝသေန–ပြောရိုးဆိုစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **ဘိန္ဒတိ ဝါ ဆဍ္ဎေတိ ဝါတိ**– ဝါဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတေသံ ပဒါနံ–တို့၏၊ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ နာသေတုကာမတာပက္ခေ–နာသေတုကာမတာအဖို့၌၊ ဣတရထာပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်လည်း၊ (အတ္ထော–သည်၊) ယုဇ္ဇတိ–သင့်၏၊

ဝိနီတ၊ ပေ၊ ဆဍ္ဍီယတိ။ ။ ဝိနီတဝတ္ထု၌ "အညတရော ဘိက္ခု သံဃဿ ပုဋ္ဌတံ တိဏံ ထေယျစိတ္တော ဈာပေတိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋဿ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုဝတ္ထု၌ ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ဒုက္ကဋ် ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့အတူ ဤ၌ ဌာနာစာဝန မဖြစ်စေလိုဘဲ အိုးကိုရိုက်ခွဲ၏၊ ထိုသို့ရိုက်ခွဲ၍ ထောပတ်စသည်၏ နေရာမှ ရွေ့သွားခြင်းကား ရိုက်ခွဲသူ၏စိတ်တိုင်းကျမဟုတ်၊ အချို့ပျစ်ခဲ နေသောထောပတ်စသည်မှာ နေရာမှပင်မရွေ့၊ ထို့ကြောင့် ဌာနာစာဝနအတွက် အာပတ်မသင့်ဘဲ ရိုက်ခွဲမှုကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာသင့်ရသည်၊ အိုး၌ရှိသော ဘဏ္ဍာကို လျှံသွားစေလိုသော စိတ်မရှိဘဲ ဥဒကဝါလိကတို့ကို လောင်းထည့်၏၊ ဤမျှလောက်သာ ရဟန်း၏ပယောဂတည်း၊ လောင်းထည့် ခြင်းကြောင့် လျှံတက်သွားခြင်းမှာ ရဟန်း၏ပယောဂကြောင့် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဌာနာစာဝနအတွက် အာပတ်မသင့်ဘဲ လောင်းထည့်မှုကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ သင့်၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗော။ ။ တသ္မာကို ဂဟေတဗ္ဗော၌စပ်၊ ထို့ကြောင့် လောကပြောရိုးအတိုင်း "ဘိန္ဒတိ– ရိုက်ခွဲဖျက်ဆီး၏"ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်စသည်ကို စွန့်ပစ်ရာ ရောက်သောကြောင့် "ဆဍ္ဎေတိ"ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်ဟု ဘိန္ဒတိ ဆဍ္ဎေတိ ပုဒ်တို့၏ အနက်ကိုယူပါ၊ ဧကေဆရာတို့၏ ဘိန္ဒတိအတွက် "ရေနှင့်ရောစပ်၏" ဟူသောအနက်, ဆဍ္ဎေတိ အတွက် "ဝမတိ ပဿာဝံ ဆဍ္ဎေတိ" ဟူသော အနက်တို့မှာ လောကဝေါဟာရ (ပြောရိုး) အနက် မဟုတ်ပါ–ဟူလို။

ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဇဝ–သို့၊ ကထိယမာနေ–ဖွင့်ဆိုအပ်သော်၊ ပါဠိ စ–သည် လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ စ–သည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗာပရေန–ရှေ့နောက်အားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ပုဗ္ဗ–ရှေ့စကားသည်၊ အပရေန–နောက်စကားနှင့်၊ သံသန္ဒိတွာ–နှီးနှော တိုက်ဆိုင်၍၊ ကထိတာ–ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သာရော၊) အပိစ– ထိုသို့ပင် အနုစ်သာရ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္တာဝတာ– ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝိနိစ္ဆယဖြင့်၊ သန္တောသံ– တင်းတိမ်အားရခြင်းကို၊ အကတွာ– မပြုသေးမူ၍၊ အာစရိယေ– ဝိနိစ္ဆယအကျော် ဆရာတော်တို့ကို၊ ပယိရုပါသိတွာ– ဆည်းကပ်၍၊ ဝိနိစ္ဆယော– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– သိထိုက်သေး၏၊ ဝါ–သိကြပါလေ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊... ဘူမဋ္ဌကထာ–ဘူမဋ္ဌကထာသည်၊ ဝါ–မြေ၌တည်သောဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာ စကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–အပြီးသတ်သတည်း။

၉၅။ ထလဋ္ဌေ–ထလဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) **ထလေ နိက္ခိတ္တန္တိ**– ကား၊ ဘူမိတလေဝါ–မြေအပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏတလ ပဗ္ဗတတလာဒိသု ဝါ–ကျောက်အပြင်, တောင်အပြင် အစရှိသောအရပ်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ–သော၊ ပဋိစ္ဆန္နေဝါ–ဖုံးအုပ်အပ်သောအရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေဝါ– သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ထလဋ္ဌန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ– ၏၊ [“ဘူမိတလေ ဝါ”စသောအဖွင့်ကို ထောက်လျှင် ပဌမအက္ခရာဖြင့် “တလဋ္ဌ” ဟု ရှိသင့်၏ဟု ထင်သည်။] တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ (ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗ၌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ–သည်၊ (သစေ ဟောတိ ပုဒ်တိုင်း၌ အပဓာန စပ်၊) ရာသိကတံ–အစုအပုံ ပြုအပ်သည်၊

နာသေတု၊ ဓေ၊ ယုဇ္ဇတိ။ ။ ပြခဲ့သောအနက်ကား ထေယျစိတ္တပက္ခအတွက် အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “နာသေတုကာမတာပက္ခေ ပန”ဟု သီးခြားဆိုသည်၊ ဣတရထာပိ– ဌာနာစာဝန မဖြစ်စေလိုသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါး, ဌာနစာဝနဖြစ်စေလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်း၊ ယုဇ္ဇတိ–ဒုက္ကဋ် ဟူသောစကားသည် သင့်၏၊ ဘိန္ဒန ဆဍ္ဍန အမှုကိုပြုရာ၌ ထေယျစိတ် မရှိသောကြောင့် ဌာနာစာဝန ဖြစ်စေလိုသော်လည်း ဒုက္ကဋ်ပင်သင့်သည်– ဟူလို။

ဧဝဥ္စ။ ။ ဤပြခဲ့သောအဖွင့်သည် မဟာအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ထောက်ရှုသော အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအဖွင့်၏ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလို၍ “ဧဝဥ္စ၊ ဓေ၊ ဟောန္တိတိ” ဟုမိန့်သည်။ ဤအနက်ကို ယူရခြင်းဖြင့် ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာတို့ ရှေ့နောက်မဆန့်ကျင်ခြင်း အကျိုးဂုဏ်ကို ရသည်– ဟူလို၊ [တသ္မာဟူသော ဖလဝါကျနောက် အကျိုးတစ်ပါး ဆက်၍လာလျှင် လဒ္ဓဂုဏ် ဝါကျဟုချည်းမှတ်၊] အယံ ပနေတ္ထသာရောကို ပြန်၍ အုပ်ဖို့ရန် “ဟောန္တိတိ”ဟု ပရိသမာပနတ္ထဣတိ ပါသင့်၏၊ ဧတ္တာဝတာပိ စသည်ကား “မိမိ၏ ဝိနိစ္ဆယချည်း မကျေနပ်ကြသေးဘဲ အခြား ဆရာတော်များကိုလည်း မေးလျှောက်ကြပါလေ”ဟု တိုက်တွန်းသော ဥယျောဇဉ် စကားတည်း။

သစေ ဟောတိ (ဝေသတိ)၊ အန္တော ကုမ္ဘိယံ-၌၊ ဘာဇနဂတကရဏမုဋ္ဌိဓေ္တဒန ဝိနိစ္ဆယေန-မိမိခွက်၌ ရောက်အောင်ပြု ခြင်း, လက်ဆုပ်ဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်နည်းဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ-၏၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သော၊ သိလေသနိယျာသာဒိ-စေးကပ်သော သစ်စေးအစရှိသည်သည်၊ သစေ (ဟောတိ၊ ဝေသတိ)၊ ပက္ကမဓုဖာဏိတ ဝိနိစ္ဆယေန-ချက်အပ်သောပျားရည်, တင်လဲရည်ကို ဆုံးဖြတ်နည်းဖြင့်၊ ["ပစိတ္တွာ ပန ထပိတံ မဓုဖာဏိတံ"စသောအဆုံးအဖြတ်ကိုဆိုသည်"] ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ-၏၊ ဂရုကံ-လေးသော၊ ဘာရဗဒ္ဓံ-ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြင့်ဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သော ဘဏ္ဍာသည်လည်းကောင်း၊ [ဘာရဗဒ္ဓပုဒ်ကို လောဟပိဏ္ဍိပုဒ်၌ ဝိသေသနပြု၍ မစပ်ပါနှင့်၊ လိုင်ကွဲနေသည်၊] လောဟပိဏ္ဍိတေလမဓုဃဋာဒိ ဝါ-သံတွေခဲ, ဆီအိုး, ပျားရည်အိုးအစရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဝေသတိ)၊ ကုမ္ဘိယံ-၌၊ ဌာနာစာဝနဝိနိစ္ဆယေန-တည်ရာမှ ရွေ့စေခြင်းကို ဆုံးဖြတ် နည်းဖြင့်၊ ["မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန၊ ပေ၊ န သကလာ ကုမ္ဘီ"စသော အဆုံးအ ဖြတ်၊] ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ-၏၊ စ-ဆက်၊ သင်္ခလိကဗဒ္ဓဿ-သံကြိုးဖြင့်ဖွဲ့ချည်အပ်သောဘဏ္ဍာ၏၊ ဌာနဘေဒေါပိ-ဌာနအပြားကိုလည်း၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗော-မှတ်သားထိုက်၏၊ ["ဧကိဿာ ဒိသာယ၊ ပေ၊ ဒွေဋ္ဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ"စသော ဌာနအပြားကိုလည်း မှတ်သားထိုက်သေးသည်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ပတ္တရိတ္တွာ-ဖြန့်၍၊ ထပိတံ-သော၊ ပါဝါရတ္ထရဏာသာဋကာဒိ-ပဝါ, အခင်း, အဝတ် အစရှိသည်ကို၊ ဥဇုကံ-ဖြောင့်စွာ၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်ယူ၍၊ အာကဍ္ဎတိ-မိမိသို့ရှေးရှုဆွဲငင်အံ့၊ ပါရိမန္တေ-

အန္တော ကုမ္ဘိယံ၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ။ ရှေ့ဘုမ္မဋ္ဌကထာဝယ် "အတ္တနော ဘာဇနန္တိ"ဟု စချီ၍ "တဒါ အတ္တနော ဘာဇနဂတံနာမ ဟောတိ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကို "အန္တောကုမ္ဘိယံ ဘာဇနဂတကရဏ"ဟု ဆို၏။ "မုဋ္ဌိံ ဝါ ဆိန္ဒတိတိ"ဟု စချီ၍ "ဝေ မုဋ္ဌိံ ကရောန္တော မုဋ္ဌိံ ဆိန္ဒတိ နာမ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုကို "မုဋ္ဌိ ဓေ္တဒန"ဟု ဆိုသည်။ [အိုး၌ ထည့်အပ်သော ဘဏ္ဍာနှင့် ပုံထားသော ဘဏ္ဍာသည် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်အတိုင်း သိပါ-ဟု ဆိုသည်။]

သစေ ဂရုကံ။ ။ဂရုကံ၏သရုပ်ကို "ဘာရဗဒ္ဓံ" ဟုလည်းကောင်း, "လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာဒိဝါ" ဟုလည်းကောင်း ၂မျိုးပြသည်၊ ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးဖြစ်အောင် အထုပ်ကြီးဖွဲ့တုပ်ထားအပ်သောကြောင့် လေးသည်၊ သို့မဟုတ်- သံခဲ ကြေးခဲ (လောဟပိဏ္ဍိ) ဆီအိုး ပျားရည်အိုး ဖြစ်၍သော်လည်း လေးသည်-ဟူလို။ [ယောဇနာ၌ ဘာရဗဒ္ဓံကို "လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာဒိ"၏ ဝိသေသနဟုဆို၍ "လောဟပိဏ္ဍော စ+ ဂုဠပိဏ္ဍိ စ+ တေလဉ္စ+ မဓု စ+ ဃဋော လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ထိုအလို "လောဟပိဏ္ဍ ဂုဠပိဏ္ဍိ" ဟု ရှိဟန်တူ၏၊ "တေလမဓူနံ+ ဃဋာ (အိုးတို့) တေလမဓုဃဋာ" ဟု ပြုသင့်လျက် "ယံ့ဌ- ယောပတ်" ဟု ယောဇနာ ယူလေသည်။]

ထိုမှာဘက် အစွန်သည်၊ (အတိက္ကန္တေ ဒွိစပ်၊) ဩရိမန္တေ နံ–ဤမှာဘက် အစွန်သည်၊ (ဖုဋ္ဌံ စပ်၊) ဖုဋ္ဌောကာသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကန္တေ–လွန်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဓံဝံ–လျှင်၊ သဗ္ဗဒိသာသု သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ဝေဌေတွာ–ရစ်ပတ်၍၊ [လက်ဖြင့် ရစ်၍–ဟူလို၊] ဥဒ္ဓရတိ–ကြွမြှောက်အံ့၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ–ကို၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သေသံ–သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ထလဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၆။ အာကာသဋ္ဌေ–၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မောရဿ–ဥဒေါင်း၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ မုခတုဏ္ဍကေန–နှုတ်သီးဖျားလည်းကောင်း၊ [နောက်၌ ဣတိရှိ၍ “ဖြင့်လည်းကောင်း”ဟု မပေးရ၊] ပစ္ဆတော–၌၊ ကလာပဂ္ဂေန–အမြီး၏ အဖျားလည်းကောင်း၊ [ပိဉ္ဆကလာပဿ အဂ္ဂေန၊] ဥဘယပဿေသု–နံပါး၂ဖက်တို့၌၊ ပက္ခပရိယန္တေဟိ–အတောင်၏ အစွန်တို့လည်းကောင်း၊ အဓော–၌၊ ပါဒနခသိခါယ–ခြေသည်းဖျားလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓံ–၌၊ သိခဂ္ဂေန–အမောက်ဖျားလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဆဟိ–န်သော၊ အာကာသရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ–ဌာနအပိုင်းအခြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သသာမိကံ–သော၊ အာကာသဋ္ဌံ–ကောင်းကင်၌တည် သော၊ မောရံ–ကို၊ ဂဟေဿာမိ–ဖမ်းယူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ပုရတော ဝါ–၌သော်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ–ရပ်နေအံ့၊ ဟတ္ထံ ဝါ ပသာရေတိ၊ [ဂဟဏတ္ထံ(ဖမ်းယူခြင်းငှာ) ပသာရေတိ၊] မောရော–သည်၊ အာကာသေယေဝ–၌သာလျှင်၊ ပက္ခေ–အတောင်တို့ကို၊ စာရေတိ–လှည့်လည်စေအံ့၊ ဝါတံ–လေကို၊ ဂါဟာပေတွာ–ယူစေ၍၊ [အတောင်ခတ်၍–ဟူလို။] ဂမနံ–ကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ–ဖြတ်၍၊ တိဋ္ဌတိ–အံ့၊ [စာရေတိကိုပင် “ဝါတံ၊ပေ၊တိဋ္ဌတိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ၊ တံ–ထိုဥဒေါင်းကို၊ အ ဖန္ဒန္တော–မလှုပ်စေဘဲ၊ ပေ၊ ဌာနာ–မှ၊ အ စာဝေန္တော–မရွေ့စေဘဲ၊ ပေ၊ ပန–ကား၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ ဝါ–ဖမ်းကိုင်၍သော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဟေတွာ ဝါ–လည်းကောင်း၊ [ခဲစသည်ဖြင့် ပေါက်၍ဆောင်ယူခြင်းကို “အဂ္ဂဟေတွာ”ဟု ဆိုသည်၊] မုခတုဏ္ဍကေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ ကလာပဂ္ဂံ–အမြီးအဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကလာပဂ္ဂေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ မုခတုဏ္ဍကံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ၊ တထာ– တူ၊ ဝါမပက္ခပရိယန္တေန– လက်ဝဲအတောင် အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ, ဒက္ခိဏပက္ခပရိယန္တံ – လက်ယာအတောင်အစွန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏပက္ခပရိယန္တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ, ဝါမပက္ခပရိယန္တံ ဝါ–ကို သော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ – အံ့၊ ပါရာဇိကံ၊ တထာ – တူ၊ ပါဒနခသိခါယ–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ သိခဂ္ဂံ–အမောက်ဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊

သိခဏ္ဍေနဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ ပါဒနခသိခံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ, ပါရာဇိကံ။

အာကာသေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော–ပျံသွားသော၊ မောရော–သည်၊ သီသာဒီသု–ဦးခေါင်းအစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့တွင်၊ ယသ္မိံ အင်္ဂေ–အကြင်ကိုယ်အင်္ဂါ၌၊ နိလီယတိ–နား၏၊ တံ–ထိုကိုယ်အင်္ဂါသည်၊ ဌာနံ–တည်ရာတည်း၊ တသ္မာ, တံ–ထို ဥဒေါင်းကို၊ ဟတ္ထေ–လက်၌၊ နိလီနံ–နားနေသည်ကို၊ ဂဏှာမိ–ဆိုမှု ဆိုမှုလည်း၊ ကရောန္တော ပိ–ပြုသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဖန္ဒာပေတိ ယောဝ–လှုပ်စေရုံမည်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ဣတရေန–အခြားသော၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဌာနာ–မှ၊ ယဒိ စာဝေတိ၊ (ဓံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဣတရံ–သော၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ဥပနေတိ–အနီးသို့ ကပ်ဆောင်အံ့၊ [မူလလက်ပေါ်မှ ပြောင်းရွေ့လာအောင် အနီးသို့ကပ်ဆောင်သည်။] မောရော–သည်၊ သယမေဝ–အလိုလိုသာ၊ ဥဍ္ဍေတွာ–ပျံ၍၊ တတ္ထ–ထိုကပ်ဆောင်အပ်သော လက်၌၊ နိလီယတိ–နားအံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အင်္ဂေ–ကိုယ်အင်္ဂါ၌၊ နိလီနဘာဝံ–နားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဉတွာ ထေယျစိတ္တေန, ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ပဒဝါရံ–ခြေလှမ်းအကြိမ်ကို၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယံ (ပဒဝါရံ ဂစ္ဆတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဌိတ မောရော–တည်သောဥဒေါင်းသည်၊ ဒွိန္နံ–၂ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒါနံဝါ–ခြေတို့၏လည်းကောင်း၊ ကလာပဿစ–အမြီး၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ တီဏိဌာနာနိ လဘတိ၊ တံ–ထိုဥဒေါင်းကို၊ ဥက္ခိပန္တဿ–မြှောက်သော ရဟန်း၏၊ ယာဝ–လောက်၊ ဧကမ္ပိ ဌာနံ–တစ်ခုသော အရပ်သည်လည်း၊ ပထဝိံ–ကို၊ ဖုသတိ–ထိနေသေး၏၊ တာဝ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–မျှလည်း၊ ပထဝိယာ–မှ၊ (မောရေ–ကို၊) မောစိတမတ္တေ–လွတ်စေအပ်ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပဉ္စရေ–ချိုင့်၌၊ ဌိတံ–တည်သောဥဒေါင်းကို၊ ပဉ္စရေန–နှင့်၊ သဟ, ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ (မောရော)၊ ပါဒံ–တစ်မတ်ကို၊ ယဒိ န အဂ္ဃတိ–အကယ်၍ မထိုက်တန်အံ့၊ (ဓံသတိ–ဤသို့ တစ်မတ်မတန်လသော်၊)သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသောယူခြင်း၌၊ အဂ္ဃဝသေန–တန်ဖိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာတဗ္ဗံ–ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုထိုက်၏။

အန္တောဝတ္ထုမှိ–အိမ်ရာ၏အတွင်း၌၊ စရန္တံ–သော၊ မောရံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တေန, ပဒသာ–ခြေဖြင့်၊ ဗဟိဝတ္ထုံ–အိမ်ရာ၏ ပြင်ဘက်သို့၊ နီဟရန္တော–ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ဒွါရပရိစ္ဆေဒံ–တံခါး အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ

(ဟောတိ)၊ ဟံ–မှန်၊ ဝဇေ–ခြိမ့်၍၊ ဋီတဗလီ ဗဒ္ဓသ–တည်သော်နွားလား၏၊ ဝဇော–ခြံသည်၊ (ဌာနံ–တည်ရာသည်၊ ဟောတိ) ဝိယ၊(တထာ–ထို့အတူ၊)အန္တောဝတ္ထု–အိမ်ရာ၏အတွင်းသည်၊ တဿ–ထိုဥဒေါင်း၏၊ ဌာနံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ, အန္တောဝတ္ထုသ္မိံ ပိ–၌လည်း၊ အာကာသဂတံ ကရောန္တဿ, ပါရာဇိက မေဝ–ပင်တည်း၊ အန္တောဂါမေ–၌၊ စရန္တံ မှိ–လှည့်လည်နေသော ဥဒေါင်းကိုလည်း၊ ဂါမပရိက္ခေပံ–ရွာ၏ အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သယမေဝ–အလိုလိုသာလျှင်၊ နိက္ခမိတွာ, ဂါမူပစာရေ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုပစာရေ ဝါ–အိမ်ရာ၏ ဥပစာ၌သော်လည်းကောင်း၊ စရန္တံ ပန–လှည့်လည်နေသော ဥဒေါင်းကိုကား၊ ထေယျစိတ္တော, (ဟုတွာ) ကဋ္ဌေန ဝါ–သစ်သားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကထလာယ ဝါ–အိုးခြမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥတြာသေတွာ–လန့်စေ၍၊ ဝါ–ချောက်လှန့်၍၊ အဋဝိမုခံ–တောအုပ်သို့ရှေ့ရှု၊ ကရောတိ–ပြုအံ့၊ မောရော, ဥဍ္ဍေတွာ–ပျံ၍၊ အန္တောဂါမေ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ အန္တောဝတ္ထုမှိ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ဆဒနပိဋ္ဌေ ဝါ–အိမ်အမိုးအပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ နိလီယတိ–အံ့၊ ရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ [သူပြုအပ်သော ပယောဂဖြင့် ရောက်လိုရာ အရပ်သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ စောင့်သေး၏။]

ပန–သို့မဟုတ်၊ အဋဝိမုခေါ–တောအုပ်သို့ရှေ့ရှု သစေ ဥဍ္ဍေတိဝါ–အကယ်၍ မူလည်း ပျံအံ့၊ သစေ ဂစ္ဆတိဝါ–အံ့၊ အဋဝိံ–သို့၊ ပဝေသေတွာ–သွင်း၍၊ ဂဟေဿာမိ–ဖမ်းယူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ ပရိကပ္ပေ–အကြံသည်၊ အသတိ–သော်၊ ပဌမပါဒေါ ကောသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ, ဥဋ္ဌိတမတ္တေဝါ–ပျံပြီးကာမျှ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယပဒဝါရေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ [မြေပေါ်၌ သွားနေသောဒေါင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ဒုတိယပဒ ဝါရေ”ဟု ဆိုသည်၊] ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [ပရိကပ္ပေ အသတိဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ရွာတွင်း၌ ဌာနာစာဝနဖြစ်လျှင် ပါရာဇိက၊ ပရိကပ္ပရှိလျှင် တောထဲ၌ ဌာနာစာဝနဖြစ်မှ ပါရာဇိက။] ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ ဂါမတော, နိက္ခန္တဿ–ထွက်သောဥဒေါင်း၏၊ ဌိတဌာနမေဝ–တည်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ ဟောတိ၊ ကပိဉ္ဇရာဒိသုပိ–ချိုး(ဂျိုး) အစရှိသော ငှက်တို့၌လည်း၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော “တိတ္တိရ(ခါ), ဝဋ္ဋက (ငုံး)”စသော ငှက်တို့ကိုယူ၊] အယမေဝ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်သည်ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော–ဆုံးဖြတ်ကြောင်းတည်း။ [ကပိဉ္ဇရော နာမ အညမည ယုဇ္ဈာပနတ္ထာယ ဗာလဇနေဟိ ပေါသာဝနီယပက္ခိဇာတိ=အချင်းချင်း ခွပ်စေဖို့ (တိုက်ဖို့)ရန် လူမိုက်တို့ မွေးအပ်သော ငှက်တစ်မျိုးတည်း။]

သာဋကံ ဝါတိ–ကား၊ ဝါတပေဂုက္ခိတ္တံ–လေအဟုန်သည် မြှောက်လွှင့်အပ်သော၊ ပထဝီတလေ–မြေအပြင်၌၊ ပတ္ထရိတွာ–ဖြန့်၍၊ ထပိတမိဝ–ထားအပ်သော အဝတ်ကို ကဲ့သို့၊ အာကာသေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ–သွားသော၊ ခလိဗဒ္ဓံ–ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော၊ ["ခလိထဒ္ဓံ–ကစီရည်ဖြင့် တောင့်တင်းခိုင်မာနေသော"ဟုလည်းရှိ၏။] သာဋကံ–အဝတ်ကို၊ [ဖြန့်၍ မာမာတောင့်တောင့်ဖြစ်နေအောင် ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော အဝတ်–ဟူလို။] အဘိမုခါဂတံ–မိမိသို့ ရှေးရှုလာနေသည်ကို၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ ကေသိ–သော၊ အန္ဓေ–အစွန်၌၊ ဂဏှာတိ–ကိုင်အံ့၊ ဩတော စိတ္တာစ–လည်း၊ ဌာနံ–ကို၊ အဝိကောပေန္တောယေဝ–မပျက်စေဘဲသာလျှင်၊ ဂမနုပစ္ဆေဒေ–သွားခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနံ–ကို၊ အကရောန္တော–ပဲ၊ စာလေတိ–အံ့၊ ဖန္ဒာပနေ–ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ စ–ဆက်၊ အသဿ–ထို ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော အဝတ်၏၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ–ကို၊ မောရဿေဝ–ဥဒေါင်း၏ကဲ့သို့၊ ဆဟိ–ကုန် သော၊ အာကာသေဟိ–အပြားတို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ အဗဒ္ဓသာဋကော–ကစီရည်ဖြင့် မဖွဲ့အပ်သော အဝတ်သည်၊ ကေသိ–သော၊ အန္ဓေ–ကို၊ ဂဟိတမတ္တေဝ–ကိုင်အပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာ၊ ဒုတိယေန–သော၊ အန္ဓေန–အစွန်ဖြင့်၊ ပတိတွာ–ကျ၍၊ [အိကျ၍–ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ "ပပတိတွာ"ဟု ရှိ၏။] ဘူမိယံ, ပတိဋ္ဌာတိ–၏၊ တဿ–ထိုအဝတ်၏၊ ဟတ္ထောစေဝ–သည် လည်းကောင်း၊ ဘူမိစ–သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဌာနာနိ–ဌာနတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ–ထိုအဝတ်ကို၊ ယထာဂဟိတမေဝ–အကြွင်းအကြွင်း ယူအပ်တိုင်းသာလျှင်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဂဟိတောကာသပ္ပဒေသတော–ကိုင်ယူအပ်ရာ ကောင်းကင်အရပ်မှ၊ စာဝေတိ–ရွေ့စေအံ့၊ ထုလ္လစ္စယံဟောတိ၊ [စာအုပ်များ၌ "စာလေတိ ထုလ္လစ္စယံ"ဟုရှိ၏ မကောင်း၊ ၂ဌာနရှိသောကြောင့် ပဌမဌာနာစာဝနန္ဒ ထုလ္လစ္စည်း, ဒုတိယ.ဌာနာစာဝနန္ဒ ပါရာဇိကဖြစ်၍ "စာဝေတိ"ဟုရှိရမည်။] ပစ္ဆာ–၌၊ ဘူမိတော–မှ၊ ဒုတိယဟတ္ထေန ဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေနဝါ–လည်းကောင်း၊ ဥက္ခိပတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဘူမိတော ဥဒ္ဓရတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ["ပဌမံဝါ"ဟု ဝါ–ပါစေရမည်။] ပစ္ဆာ၊ပေ၊စာဝေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဂဟဏံ–ကိုင်ခြင်းကို၊ အမုဉ္စန္တော–မလွှတ်ဘဲ၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဝါ–တည့်တည့် သာလျှင်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ဩနာမေတွာ–အောက်သို့ညွတ်စေ၍၊ ဘူမိဂတံ–မြေ၌ တည်သောအဝတ်စကို၊ ပါဒေန ဟတ္ထေန–ထိုလက်ဖြင့်ပင်၊ ဥက္ခိပတိ–ကြွမြှောက်အံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [ဘူမိဂတံသည် ဥက္ခိပတိ၏ ကံဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း,

လက်ကို မြေ၌တည်အောင်လုပ်ဖို့ မလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဘူမိဂတ်နောက်၌ ရှိသော "ကတ္ထာ"သည် ပို၏။] ဝေဌနေပိ–ခေါင်းပေါင်း၌လည်း၊ အယမေဝ–ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော–တည်း။

ဟိရညံ ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ ဆိဗ္ဗမာနဿ–ကား၊ အလင်္ကာရတ္ထာခန်–တန်ဆာဆင်ကုန် သော၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဂီဝေယျကာဒိပိဠန္ဓနံ ဝါ–လည်ဆွဲအစရှိသော တန်ဆာသည် သော်လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏသလာကံ–ရွှေချောင်းကို၊ ဆိန္ဒန္တာနံ–ဖြတ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏကာရာနံ–ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့၏၊ သုဝဏ္ဏခဏ္ဍံ ဝါ–ရွှေအပိုင်းသည်သော်လည်း ကောင်း၊ ဆိဗ္ဗမာနံ–ပြတ်လျက်၊ ပတတိ–အံ့၊ ဘိက္ခု, တံ–ထိုငွေရွှေကို၊ အာကာသေန, အာဂစ္ဆန္တံ–လာသည်ကို၊ ထေယျစိတ္တော (ဟုတွာ)၊ ဟတ္ထေန စေ ဂဏှာတိ၊ (ဆဝံသတိ)၊ ဂဟဏမေဝ–ယူရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–တည်း၊ ဂဟိတပ္ပဒေသတော– ယူအပ်ရာအရပ်မှ၊ ဟတ္ထံ, အပနေတိ–ဖယ်ရှားအံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [လူတစ်ရပ် လောက်မြင့်သော ကောင်းကင်အရပ်၌ ခံယူလျှင် ထိုကောင်းကင်အရပ်သည် ဌာန၊ ထိုအရပ်မှ လက်ကိုရွှေ့လိုက်လျှင် ပါရာဇိက၊] စီဝရေ–သင်္ကန်း၌၊ ပတိတံ–ကျပြီး သော ငွေ ရွှေကို၊ [တန်ဆာကို ဖြစ်စေ, ရွှေပိုင်းကို ဖြစ်စေ၊] ဟတ္ထေန ဥက္ခိပတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အနုဒ္ဓရိတွာပ–မကြွမြှောက် မူ၍သာလျှင်၊ ယာတိ–သွားအံ့၊ ဒုတိယေ ပဒဝါရေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပတ္တေ–၌၊ ပတိတေပိ–ကျသော ငွေ ရွှေ ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ သီသေ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ မုခေ ဝါ–မျက်နှာ၌သော် လည်းကောင်း၊ ပါဒေ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌိတံ–တည်သော ငွေ ရွှေကို၊ ဟတ္ထေနဂဏှာတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အဂ္ဂဟေတွာဝ–လက်ဖြင့်မကိုင်မူ၍သာ၊ ယာတိ၊ ပေ၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ [ကိုယ်အင်္ကျီပေါ် ၌ဖြစ်စေ, သင်္ကန်း သပိတ်ပေါ်၌ဖြစ်စေ–ဟူလို၊] ပတတိ၊ တဿ–ထိုငွေ ရွှေ၏၊ ပတိတောကာသောဝ–ကျရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗံ–သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဝါ–အင်္ဂါကြီးငယ်သည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တစီဝရံ ဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ (ဌာနံ)၊ န–မဟုတ်၊ [ဦးခေါင်းပေါ်ကျလျှင် ကျရာအရပ်သည်သာဌာန၊ ဦးခေါင်းတစ်ခုလုံး ဌာနမဟုတ်၊ သင်္ကန်းသပိတ် စသည်တို့၌လည်းနည်းတူ၊] ဣတိ–အပြီးတည်း။ ... အာကာသဋ္ဌကထာ–သည်၊ ဝါ–ကောင်းကင်၌တည်သော ဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာစကား ရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၉၇။ ဝေဟာသဋ္ဌေ–မြင့်သောအရပ်ဝယ် တည်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မဉ္စပီဌာဒီသု–ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့် "စီဝရဝံသ, စီဝရရဇ္ဇု"စသော ပါဠိတော်လာ ဌာနများကို ယူ၊] ထပိတံ–သော၊

ဘဏ္ဍံ–သည်၊ အာမာသံ ဝါ–သုံးသပ်အပ်(သုံးသပ်ကောင်း)သော ဘဏ္ဍာသည်မူလည်း၊ ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ အနာမာသံ ဝါ–မသုံးသပ်အပ်(မသုံးသပ်ကောင်း)သော ရွှေ ငွေ စသော ဘဏ္ဍာသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပေ၊ အာမသန္တဿ– သုံးသပ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဝေဟာသဋ္ဌ ဘဏ္ဍာတို့တွင်၊ မဉ္စပီဌေသု–တို့၌၊ ထပိတဘဏ္ဍေ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ [ထပိတံ ဘဏ္ဍံ ကို ထောက်၍ "ထပိတဘဏ္ဍေ"ဟု ကေဝုစ် ရှိစေရမည်။] ထလဋ္ဌေ–ထလဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–အထူးကား၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ ခလိယာ–ကစီရည်ဖြင့်၊ ဗဒ္ဓသာဋကော–ဖွဲ့အပ်သောအဝတ်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ မဥ္စေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပီဌေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္ထရော–ဖြန့်အပ်သည်၊ (သမာနော)၊ မဇ္ဈေန–အလယ်ကောင်ဖြင့်၊ မဥ္စတလံ–ညောင်စောင်းအပြင်ကို၊ န ဖုသ တိ– မထိ၊ မဥ္စပါဒေဝ–ညောင်စောင်းခြေတို့ကိုသာ၊ ဖုသတိ–ထိ၏၊ [ရှေးခုတင်များ၌ ခြေထောက်၏ အထက်ထိပ်သည် ခုတင်၏ ကြမ်းပြင်အထက် လွန်တက်နေ၏၊ ထိုထိပ်ကို "မဥ္စပါဒ"ဟုဆိုသည်။] တေသံ–ထိုညောင်စောင်းခြေတို့၏၊ ဝသေန, ဌာနံ–ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ–မှန်၊ ပါဒါနံ–ခြေတို့၏၊ ဥပရိ–၌၊ ဖုဋ္ဌောကာသမေဝ–ထိအပ်သော အရပ်ကိုသာ၊ တတ္ထ–ထိုကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောအဝတ်ကို၊ အတိက္ကာမိတမတ္တေ–လွန်စေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန–ကား၊ မဥ္စပီဌေဟိ–တို့နှင့်၊ သဟ, ဟရန္တဿ–ဆောင်ယူသောရဟန်း၏၊ မဥ္စပီဌပါဒါနံ–တို့၏၊ ပတိဋ္ဌိတော ကာသဝသေန–တည်ရာအရပ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဌာနံ–ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စီဝရဝံသေ ဝါတိ–ကား၊ စီဝရထပနတ္ထာယ–သင်္ကန်းထားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့ချည်၍၊ [ထုပ်စသည်၌ ကြိုးဖြင့်ချည်၍။] ထပိတေ–သော၊ ဝံသေ ဝါ–ဝါး၌ သော်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌဒဏ္ဍကေ ဝါ–သစ်သားချောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ (ထပိတံ–ဟောတိ)၊ တတ္ထ–ထိုသင်္ကန်းတန်း၌၊ သံဟရိတွာ–ခေါက်၍၊ ပါရုတော–

ဝေဟာသဋ္ဌ။ ။ ကောင်းကင်၌ (ပျံသွားသောအားဖြင့်) တည်သော ဥဒေါင်းစသော ဘဏ္ဍာကို "အာကာသဋ္ဌ"ဟုခေါ်၏၊ မြင့်သောအရပ်ကို "ဝေဟာသ"ဟုခေါ်၍, ထိုအရပ်၌ တည်သော ဘဏ္ဍာကို "ဝေဟာသဋ္ဌ"ဟု ခေါ်သည်။

အတိက္ကာမိတမတ္တေ တတ္ထ။ ။ အတိက္ကာမိတမတ္တေ သတိ တတ္ထ အတိက္ကာမနနိမိတ္တေ၊ တတ္ထာတိ ဝါ တသ္မိံ သာဋကေ အတိက္ကာမိတမတ္တေ သတိ၊– ယောဇနာ၊ "အတိက္ကာ မိတမတ္တေ (န)တတ္ထ" ဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသည်ကား ယောဇနာနှင့် မညီ။

ထိုမှာဘက်၌၊ အန္တံ–သင်္ကန်းအစွန်ကို၊ ဥပရတော–ဤမှာဘက်၌၊ ဘောဂံ–သင်္ကန်းအခွေကို၊ ကတွာ, ထပိတစီဝရံသာ–၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန–တည်သော အရပ်သည်၊ [ဝါးတန်း၌တည်သော သင်္ကန်းအရပ်ကိုဆိုသည်၊] ဖုဋ္ဌောကာသောဝ–ထိအပ်သောအရပ်သည်သာ၊ [ဝါးတန်းအရပ်ကိုဆိုသည်၊] ဌာနံ(ဟောတိ)၊ သဗ္ဗော–သော၊ စီဝရဝံသော–သင်္ကန်းတန်း ဝါးသည်၊ (ဌာနံ)န–မဟုတ်၊ တသ္မာ ထေယျစိတ္တေန, တံ–ထိုသင်္ကန်းကို၊ ဘောဂေ–ဤမှာဘက်အခွေ၌၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ အာကဍ္ဎန္တဿ–ရှေးရှုဆွဲငင်သောရဟန်း၏၊ ဝါ–သည်၊ ပါရတော–ထိုမှာဘက်၌၊ ဝံသေ–၌၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသံ–တည်သောအရပ် ကို၊ ဩရတော–ဤမှာဘက်၌၊ စီဝရေန–သည်၊ (ဖုဋ္ဌ၌ စပ်၊) ဝံသဿ–ဝါး၏၊ (ပဒေသံ၌ စပ်)၊ ဖုဋ္ဌပ္ပဒေသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ–လွန်စေလသော်၊ ကေဒ္ဒဂ်ံလမတ္တာကမုနေနေဝ–လက် တစ်သစ် ၂သစ်မျှကို ဆွဲငင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ [သင်္ကန်းတန်းက မတုတ်သောကြောင့် "လက်တစ်သစ် ၂သစ်"ဟု ဆိုသည်၊ သင်္ကန်း တန်းကတုတ်လျှင် တုတ်သလောက် လက်သစ်များရာ၏၊] ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အန္တေ–ထိုမှာဘက်အစွန်၌၊ ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ ဧသေဝ နယော။

ပန–ဆက်၊ တတ္ထေဝ–ထိုသင်္ကန်းတန်းဝါး၌ပင်၊ [စီဝရဝံသေ ပိုဟန်တူသည်။] ဝါမတောဝါ–လက်ဝဲဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏတောဝါ–လက်ယာဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဟရန္တဿ–ဆောင်ယူသောရဟန်း၏၊ ဝါမန္တေန–လက်ဝဲဘက်အစွန်အားဖြင့်၊ (အတိက္ကန္တမတ္တေ၌စပ်)၊ ဒက္ခိဏန္တဋ္ဌာနံ–လက်ယာဘက်အစွန်အရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏန္တေန–အားဖြင့်၊ ဝါမန္တဋ္ဌာနံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ–လွန်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ["အတိက္ကန္တမတ္တေန"ဟု န–ပါသည်ကား အပို။] ဒသဒွါဒသင်္ဂုလမတ္တ ဟရဏေနေဝ–လက်ဆယ်သစ် ၁၂သစ်မျှကို ဆောင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဓံ–သို့၊ ဥက္ခိပန္တဿ–မြှောက်သောရဟန်း၏၊ ကေသဂ္ဂမတ္တုက္ခိပနေန–တစ်ဆံဖျားမျှ မြှောက်ခြင်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ စီဝရဝံသံ–ကို၊ ဖုသန္တံဝါ–ထိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အဖုသန္တံဝါ–သော၊ ရဇ္ဇုကေန–ကြိုးငယ်ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ–၍၊ ထပိတစီဝရံ–ကို၊ မောစေန္တဿ–လွတ်စေသောရဟန်း၏၊ ဝါ–ဖြေသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ မုတ္တေ–လွတ်ပြီးလသော်၊ ပါရာဇိကံ

ဖုသန္တံဝါ အဖုသန္တံဝါ။ ။ သင်္ကန်းတန်းကို ကြိုးချည်၍ ဆွဲထားအပ်သော သင်္ကန်းသည် ဝါး၌ ထိ– မထိ ၂မျိုးရှိ၍ ဖုသန္တံ ဝါ အ ဖုသန္တံ ဝါ ဟုဆိုသည်၊ ဝါးကို ထိနေသော်လည်း ဝါးသည် တည်ရာမဟုတ်–ဟု ပြလို၍ ဤစကားကို ဆိုသည်။

(ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ မုတ္တမတ္တမေဝ–လွတ်ပြီးကာမျှသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ–ထိုသက်န်းသည်၊ ဌာနာ–မှ၊ စုတံ–ရွေ့လျောပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ သချံ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ ဝံသေ–ဝါး၌၊ ဝေဌေတွာ–ရစ်ပတ်၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော သက်န်းကို၊ နိဗ္ဗေဌေန္တဿ–ဖြေသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ နိဗ္ဗေဋ္ဌိတမတ္တေ–ဖြေအပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။ [ယောဇနာ၌ "နိဝေဓေန္တဿ=နိဗ္ဗေဓေန္တဿ"ဟု ပါ၍ ၂မျိုးပြ၏၊ ဝေဌဓာတ်ဖြစ်၍ ၂မျိုးလုံး မသင့်။]

ဝလယံ–ကွင်း(ဖွင်း)ကို၊ ကတွာ, ထပိတေ–ထားအပ်သော သက်န်း၌၊ ဝလယံ–ကို၊ ဆိန္ဒတိဝါ–ဖြတ်မူလည်းဖြတ်အံ့၊ မောစေတိဝါ–ဖြေမူလည်းဖြေအံ့၊ ဧကံ–တစ်ဖက်သော၊ ဝံသကောဋိံ ဝါ–ဝါးအစွန်ကိုမူလည်း၊ မောစေတွာ–ဖြေ၍၊ [နဂိုက သက်န်းတန်းအစွန် ၂ဖက်ကို ထုပ်စသည်၌ ချည်ထားသောကြောင့် "ဝံသကောဋိံ မောစေတွာ"ဟု ဆိုသည်၊] နီဟရတိ–ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဆိန္နမတ္တေစ–ဖြတ်ပြီးကာမျှဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ မုတ္တမတ္တေစ–လွတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ နီဟဋမတ္တေစ–ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [ဖြတ်ခြင်း, ဖြေခြင်း, ထုတ်ဆောင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊] အကတွာဝ–မပြုမူ၍သာလျှင်၊ စီဝရဝံသေ–၌၊ ဣတောစိတောစ–မှလည်း၊ သာရေတိ–ရွေ့စေအံ့၊ ဝါ–ရွေ့အံ့၊ တာဝရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဝလယဿ–၏၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ စီဝရဝံသော–သည်၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ တတ္ထ–ထိုသက်န်းတန်းဝါး၌၊ သံသရဏဓမ္မတာယ–ထိုမှဤမှ ရွေ့ရှားခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယဒါ–၌၊ နံ–ထိုသက်န်းကွင်းကို၊ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ, အာကာသဂတံ–ကောင်းကင်၌ တည်သည်ကို၊ ဝါ–မြှောက်သွားအောင်၊ ကရောတိ–၏၊ (တဒါ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပသာရေတွာ–ဖြန့်၍၊ ထပိတဿ–ထားအပ်သော သက်န်း၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန–တည်သော သက်န်းအသား အရပ်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသော၀–ထိအပ်သော ဝါးတန်းအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ(ဟောတိ)၊ တတ္ထ–ထိုဖြန့်ထားအပ်သော သက်န်း၌၊ သံဟရိတွာ–ခေါက်၍၊ ထပိတေ–ထားအပ်သော သက်န်း၌ဝုတ္တနယေန၊ ["တတ္ထ သံဟရိတွာ ပါရုတော အန္တံ"စသည်ဖြင့် အဆုံးအဖြတ်၊] ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ ယံ–အကြင် သက်န်းသည်၊ ဧကေန–သော၊ အန္တေန–ဖြင့်၊ ဘူမိ၊ ဖုသိတွာ–ထိ၍၊ ဌိတံ ဟောတိ၊ တဿ–ထိုသက်န်း၏၊ စီဝရဝံသေစ–၌လည်းကောင်း၊

ဘူမိယဥ္စ–၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသ ဝသေ့န–တည်သော သက်န်းအရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ ဌာနာနိ(ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ–ထိုသက်န်း၌၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဧကေန–သော၊ အန္တေန – ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတေ – သော၊ အဗဒ္ဓသာဋကေ – ကစ်ရည်ဖြင့် မဖွဲ့အပ်သော အဝတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အဗဒ္ဓသာဋကော ပန ဧကသ္မိံ အန္တေ– စသည်ဖြင့် အာကာသဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်ခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်၊] စီဝရရဇ္ဇုယာပိ–သက်န်းတန်းကြိုး၌လည်း၊ အယမေဝ–ဤ ဆိုအပ်သော စကားသည်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော။

ပန–ကား၊ အက်ုသကေ–ချွန်းချိတ်၌၊ [ချွန်းကဲ့သို့ကောက်နေသော ချိတ်၌။] လဂ္ဂေတွာ– ချိတ်၍၊ ထပိတဘဏ္ဍံ–သည်၊ ဘေသဇ္ဇဃဋောဝါ– ဆေးအိုးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထဝိကာဝါ–ဆေးအိတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ [ထပိတ ဘဏ္ဍံကိုပင် ဘေသဇ္ဇဃဋော, ဘေသဇ္ဇတ္ထဝိကာ–ဟု သရုပ်ဖော်သည်။] ဘိတ္တိံ ဝါ–နံရံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဖုသိတွာ–မထိမူ၍၊ ထပိတံ–သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ်ကြောင်းကြိုးကို၊ (အိုးကြိုး, အိတ်ကြိုးကို–ဆိုသည်။) ယံသန္တသာ–ချွန်းချိတ်ကို ပွတ်တိုက်လျက်၊ နီဟရတော–ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း၏၊ အက်ုသကောဋိတော–ချွန်းချိတ်အဖျားမှ၊ နိက္ခန္တမတ္တေ–ထွက်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ် ကြောင်းကြိုးသည်၊ ဗဒ္ဓံ(ထဒ္ဓံ)–တောင့်သည်၊ ဟောတိ–အံ့၊ [ဗဒ္ဓံဟု စာရှိ၏၊ ထဒ္ဓံရှိမှ ကောင်းသည်၊ ဆေးအိုး၌ချည်ထားသောကြိုးက ထန်းလျှော်စသည်ဖြစ်၍ တောင့်နေလျှင်–ဟူလို။] ဗုန္ဓေန–အောက်အခြေဖြင့်၊ (အိုးဖင်ဖြင့်)၊ ဥက္ခိပိတွာ၊ အာကာသဂတံ ကရောန္တဿ၊ ပေ၊ ဘိတ္တိနိဿိတံ–နံရံ၌မှီသည်၊ [နံရံ၌ ကပ်နေသည်၊] ဟောတိ–အံ့၊ ပဌမံ–စွာ၊ အက်ုသကောဋိတော–မှ၊ နီဟရတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပစ္ဆာ–မှ၊ ဘိတ္တိံ–ကို၊ မောစေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ ပန–ကား၊ ဘာရိယံ–ဝန်လေးသော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ (ဘာရိယတ္တာ–ဝန်လေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါတုမသက္ကုဏိသေသန) နီဟရိတုံ–ငှာ၊ အသက္ကောန္တော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ဘိတ္တိနိဿိတံ–နံရံ၌ မှီသည်ကို၊ ကတွာ၊ [ဘဏ္ဍာက လေးနေ၍ မမနိုင် သောကြောင့် အိုးကို နံရံကပ်၍ ဖေးထားသည်။] အက်ုသတော နီဟရတိ၊ ပုန ဘိတ္တိံ, အမောစေတွာပိ–မလွှတ်စေဘဲလည်း၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ ကတဌာနံ–ပြုအပ်သော အရပ်သည်၊ [နံရံ၌ထိအောင် ပြုအပ်သောအရပ်–ဟူလို။] ဌာနံ န ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဘူမိံ ဖုသိတွာ, ဋ္ဌိတဿ–တည်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ ဒွေ ဧဝ

ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ – ထို မြေဝယ်ထိနေသော ဘဏ္ဍာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော – ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ၊ [“တဿ ဒွေ ဌာနာနိ”စသည်ဖြင့် အာကာသဋ္ဌကထာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။] ပန–ကား၊ ယံ–အကြင် ဘဏ္ဍာသည်၊ ဝါ–ကို၊ သိက္ကာယ–ဆိုင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ–ထည့်၍၊ လဂ္ဂိတံ–ချိတ် ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ သိက္ကတော–မှ၊ နီဟရန္တဿာပိ–၏ လည်းကောင်း၊ သိက္ကာယ–နှင့်၊ သဟ အကုံသတော, နီဟရန္တဿာပိ–၏ လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဆိုင်းဝယ် ထည့်အပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ ဘိတ္တိဘူမိသန္နိဿိတဝသေန–နံရံ၌မှီသောဘဏ္ဍာ, မြေ၌မှီသောဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဌာနဘေဒေါပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘိတ္တိခိလေတိ– ကား၊ ဥဇုကံ– ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ကတွာ၊ [ချွန်းချိတ်ကဲ့သို့ အကောက်မဟုတ်ဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့်ပြု၍–ဟူလို၊] ဘိတ္တိယံ–၌၊ အာကောဋိတော ဝါ–စိုက်အပ်သောငုတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထဇာတကော ဧဝ ဝါ–ထိုနံရံ၌ဖြစ်သော ငုတ်သည်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ (ဘိတ္တိခိလော–မည်၏၊) ပန–ကား၊ နာဂဒန္တော–နာဂဒန္တ ဟူသည်၊ ဝင်္ကော–ကောက်သော၊ အာကောဋိတော ဧဝ–စိုက်အပ်သောငုတ်သာတည်း၊ [ဆင်စွယ်ကဲ့သို့ ကောက်သောငုတ်သာ၊ ဧဝဖြင့် တတ္ထဇာတက ကိုကန့်။] တေသု–ထို ဘိတ္တိခိလ နာဂဒန္တတို့၌၊ လဂ္ဂေတွာ–ချိတ်၍၊ ထပိတံ–ထား အပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ အကုံသကေ–ချွန်းချိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ပန–ဆက်၊ ဒွိသု–၂ခုသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု–န်သော၊ ပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ဌိတေသု–တည်သော နံရံတံသင်း, ဆင်စွယ်ကောက်တို့၌၊ [ယခုခေတ်၌ အကျႌ စသည်ချိတ်ထားဖို့ရာ နံရံ၌ကပ်ထားအပ်သော သစ်သား–သံ စသောအချောင်းကလေး ကဲ့သို့ လုပ်ထားအပ်သောခိလ–နာဂဒန္တ ကိုဆိုသည်၊] အာရောပေတွာ–တင်၍၊ ထပိတံ–သော၊ ကုန္တံ ဝါ–လှံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိဝါလံ ဝါ–ခက်ရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂေ ဝါ–အဖျား၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗုန္ဓေ ဝါ–အရင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ, အာကမုတိ–အံ့၊ ဧကမေကဿ–တစ်ခုတစ်ခုသောတံသင်း၏၊ ဝါ–တစ်ခုတစ်ခု သော ဆင်စွယ်ကောက်၏၊ [ကြိကာသဉ္စိပ်၊ အချောင်း၃ခုတွင် တစ်ခုတစ်ခု၏(ထိအပ် သော) အရပ်–ဟူလို၊] ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တေ–လုံစသည် ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကန္တေ–လွန်အပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [“ဧကမေကဿ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ”ဟူသော ဤ ဝါကျအနက်ပေးပုံမှာ ရှေးနိဿယများနှင့် မတူ၊] ဟိ–မှန်၊ တေသံ–ထိုလှံ, ခက်ရင်းတို့၏၊ ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တမေဝ–ထိအပ်သော အရပ်မျှသည်သာ၊ ဌာနံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗေ– ကုန်သော၊ ခိလာ ဝါ– တံသင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ နာဂဒန္တာ ဝါ–

ဆင်စွယ်ကောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဌာနံ)၊ န – မဟုတ်၊ ဘိတ္တိအဘိမုခေါ– နံရံသို့ရှေးရှုသော မျက်နှာရှိလျက်၊ ဝါ–နံရံသို့ ရှေးရှု မျက်နှာမူလျက်၊ ဌတွာ–ရပ်၍၊ မဇ္ဈေ–လုံ့, ခက်ရင်းတို့၏အလယ်၌၊ ဂဟေတွာ အာကမုတိ၊ ဩရိမန္တေန–ဤမှာဘက် အစွန်းသည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ ပါရိမန္တေန–ထိုမှာဘက်အစွန်းအားဖြင့်၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ–လွန်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပရတော–ထိုမှာ ဘက်သို့၊ ပေလ္လေန္တဿာပိ–တွန်းသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဟတ္ထေနံ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဘိတ္တိံ–ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဃံသန္တော– ပွတ်တိုက်လျက်၊ အာကမုတိ–အံ့၊ [ထပိတံ နောက်၌ ဘတ္တိံ ထပ်ပါနေသည်ကား မကောင်း၊ တစ်ဝါကျတည်း၌ ဝိဘတ်တူပုဒ် ၂ခုရှိရိုးထုံးစံမရှိ] အဂ္ဂေန–အဖျားသည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ ဗုန္ဓ–အရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗုန္ဓေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ– ကို၊ အဂ္ဂဝါ–အဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေန္တဿ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘိတ္တိအဘိမုခေါ–လျက်၊ ဌတွာ, အာကမုန္တော–ဆွဲငင်သောရဟန်းသည်၊ ပေ၊ အပရန္တံ– အခြားဘက်အစွန်းကို၊ အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဇုကံ, ဥက္ခိပန္တော–မြှောက်သောရဟန်းသည်၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ **ရုက္ခေ ဝါ လဂ္ဂိတန္တိ**–ကား၊ တာလရုက္ခာဒိသု–ထန်းပင်အစရှိသော သစ်ပင်တို့၌၊ အာရောပေတွာ– တင်၍၊ လဂ္ဂိတံ–ချိတ်ထားအပ်သောဘဏ္ဍာတည်း၊ တတ္ထ–ထိုသစ်ပင်ဝယ် ချိတ်ထား အပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“လဂ္ဂိတေ”ဟုရှိသည်ကား မကောင်း၊ လဂ္ဂိတံတိုင်အောင် တစ်ဝါကျဖြစ်၍ “တတ္ထ အက်ုသကာဒိသု”ဟု ရှိရမည်။]

ပန–ဆက်၊ တတ္ထဇာတံ–ထိုထန်းပင်ပေါ်၌ဖြစ်သော၊ တာလပိဏ္ဍိ–ထန်းသီး ခိုင်ကို၊ စာလေန္တဿ–လှုပ်ချသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ယသ္မိံ ဖလေ–၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု–သည်၊ ပူရတိ–ပြည့်၏၊ တသ္မိံ–ထိုအသီးသည်၊ ဗန္ဓနာ–အညှာမှ၊ မုတ္တမတ္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကံ၊ ပိဏ္ဍိံ–ထန်းသီးအခိုင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ–ချိုင်အံ့၊ ပါရာဇိကံ၊ အဂ္ဂေန–အခိုင်၏အဖျားဖြင့်၊ ပဏ္ဏန္တရံ–ထန်းရွက်ကြားသို့၊ အာရောပေတွာ–၍၊ ထပိတာ– ထားအပ်သော ထန်းသီးခိုင်သည်၊ ထပိတဋ္ဌာနဋ္ဌ–ကို လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဋဋ္ဌာနဋ္ဌ– အညှာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ–န်သော၊ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ လဘတိ၊ တတ္ထ– ထို ၂ ဌာနရှိသော ထန်းသီးခိုင်၌၊ ဝုတ္တနယေန–ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဆိန္နမတ္တာ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှသော ထန်းသီးခိုင်သည်၊

ပတမာနှာ–ကျလသော်၊ သဒ္ဒံ–ကို၊ ကရေယျ–ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဘယေန–ကြောင့်၊ သယံ–တိုင်၊ အဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ပဏ္ဏန္တ ရံ–သို့၊ အာရောပေတွာ–၍၊ ဆိန္ဒတိ– ချိုင်အံ့၊ ဆိန္နမတ္တေ ပါရာဇိကံ၊ ဟိ–မှန်၊ အတ္တနာ–သည်၊ ကတဋ္ဌာနံ–သည်၊ ဌာနံ– သည်၊ န ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဧတေန ဥပါယေန–ဖြင့်၊ သဗ္ဗရုက္ခာနံ–တို့၏၊ ပုပ္ဖဖလေသု–တို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ပဏ္ဏာဓာရကေပိတိ ဧတ္ထ–၌၊ ရုက္ခာဓာရကော၀ါ–သစ်သား သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတုဖြစ်စေ၊ [၄ ထောင့်သပိတ်ခြေကိုဆိုသည်။] ဝဠယာဓာရကော၀ါ–လက်ကောက် သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [သပိတ်ခြေအဝိုင်းကိုဆိုသည်။] ဒဏ္ဍာဓာရကော၀ါ–တုတ်ချောင်း သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [တုတ်ချောင်းကလေးများကိုထောင်၍ လုပ်ထားသောသပိတ်ခြေကိုဆိုသည်၊] ယံကိဉ္စိ–သော၊ ပတ္တဋ္ဌပနကံ–သပိတ်ထားရာ အခြေသည်၊ [သချံဂစ္ဆတိဌ်စပ်၊] ပစ္ဆိကာပိ–တောင်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပဏ္ဏာဓာရကောတွေ၀–ပဏ္ဏာဓာရကဟူရသာ၊ သချံ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ တတ္ထ–ထို သပိတ်ခြေ၌၊ ထပိတပတ္တဿ–ထားအပ်သောသပိတ်၏၊ ပတ္တေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသောဧ၀–ထိအပ်သော အရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ(ဟောတိ)၊ တတ္ထ–ထို သပိတ်ခြေတို့တွင်၊ ရုက္ခာဓာရကေ–သစ်သားသပိတ်ခြေ၌၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ [အရပ် ၄မျက်နှာဌာနနှင့် အထက်သို့မြှောက်ယူရာဌာန။] တတ္ထ–ထို သစ်သား သပိတ်ခြေ၌၊ ဌိတံ–သော၊ ပတ္တံ–ကို၊ မုခ၀ဋ္ဋိယံ–၌၊ ဂဟေတွာ၊ စတူသု–လေးဖက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု–တို့တွင်၊ ယတောကုတောစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအရပ်မှ၊ ကမုန္တော–ဆွဲငင်သောရဟန်းသည်၊ ဧကေန, အန္တေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ အပရန္တ–အခြားတစ်ဖက်အစွန်းကို၊ အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ အာဓာရကေန–သပိတ်ခြေနှင့်၊ သဟ, ဟာရန္တ သာပိ–ခိုးဆောင်သောရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေ၀နယော၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ …ဝေဟာသဋ္ဌကထာ–သည်၊ ဝါ–မြင့်သောအရပ်၌ တည်သောဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာစကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–တည်း။

၉၈။ ဥဒကဋ္ဌေ–ဥဒကဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧ၀ံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ **ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ ဟောတီတိ**–ကား၊ ရာဇဘယာဒိဘီတေဟိ–မင်းဘေး အစရှိသည်တို့မှ ကြောက်သူတို့သည်၊ ဥဒကေန–ကြောင့်၊ အ၀ိနဿနကမ္မေသု–ပျက်စီးခြင်းသဘော မရှိကုန်သော၊ [ဒိ၀ါဒိ နသဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြစ်၍ "နဿန"ဟု ရှိစေ။] တမ္ဗလောဟဘာဇနာဒိသု–ကြေးနီခွက် အစရှိသည်တို့၌၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နံ–ကောင်းစွာဖုံးအပ်သည်ကို၊ ကတွာ,

ပေါက္ခရဏီအာဒီသု–ရေကန် အစရှိသည်တို့၌၊ အသန္ဒနကေ–မစီးသော၊ ဥဒကေ–၌၊ နိက္ခိတ္တံ–ထားအပ်သောဘဏ္ဍာတည်း၊ [စီးသောရေ၌ထားလျှင် တဖြည်းဖြည်း ရွေ့သွားမည် ဖြစ်၍ အသန္ဒနမာနကိုပြသည်။] ဝါသ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသောယေဝ–တည်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–ဌာနတည်း၊ သဗ္ဗ–သော ဥဒကံ–သည်၊ (ဌာနံ) နာ၊ **ဂစ္ဆတိ ဝါ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ**–ကား၊ အဂမ္ဘီရေ–မနက်သော၊ ဥဒကေ–၌၊ ပဒသာ–ခြေဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တဿ–သွားသောရဟန်း၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ–၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဂမ္ဘီရေ – နက်သော၊ (ဥဒကေ – ၌)၊ ဟတ္ထေဟိ ဝါ – တို့ဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ပါဒေဟိ ဝါ– သော်လည်းကောင်း၊ ပယောဂံ– ကူးခြင်းပယောဂကို၊ ကရောန္တဿ–ပြုသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ကုမ္ဘိဂ္ဂဟဏတ္ထံ–ဘဏ္ဍာအိုးကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနေသု–ငုပ်ခြင်း, ပေါ်ခြင်းတို့၌၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန–ဆက်၊ အန္တရာ– အိုးသို့မရောက်မီ အကြား၌၊ ကိဋ္ဌ–တစ်ကောင်ကောင်သော၊ ဥဒကသပ္ပံ ဝါ–ရေမြွေကို သော်လည်းကောင်း၊ ဝါဠမစ္ဆံ ဝါ–ရဲသော ငါးကိုသော် လည်းကောင်း၊ [ငါးမန်းစသော ငါးကြီးများကိုဆိုသည်။] ဒိသွာ, ဘီတော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ပလာယတိ–အံ့၊ (ဓဝံသတိ) အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)။ [ပြေးသွားရာ လက်အကြိမ် ခြေအကြိမ် ပယောဂ၌ ခိုးခြင်းနှင့် မဆိုင်သောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ် မသင့်။]

အာမသနာဒီသု–တို့၌၊ ဘူမိဂတာယ–မြေ၌တည်သော၊ ကုမ္ဘိယာ–၌၊ ပေ၊ ပန–အထူးကား၊ အယံ–ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ တတ္ထ–ထိုမြေဝယ်တည်သောအိုး၌၊ ဘူမိံ–ကို၊ ခဏိတွာ–၍၊ ကမုတိ–ဆွဲချရ၏၊ [ကမုတီတိဟေဋ္ဌတော ဩသာရေတိ–အောက်သို့ကျစေ၏။] ဣဓ–ဤရေဝယ်တည်သောအိုး၌၊ ကဒ္ဒမံဝ–ညွန်ကိုသာလျှင်၊ ဩသာရေတိ–အောက်သို့ယက်ချရ၏၊ ပေ၊ ဥပ္ပလာဒီသု–ကြာညိုအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ္မိံ ပုပ္ဖေ–၌၊ ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ–၏၊ [“ဝတ္ထုံ ပူရေတိ”ဟု ရှိသည် ကားမကောင်း။] တသ္မိံ–ထိုအပွင့်ကို၊ ဆိန္နမတ္တေ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [ရေအထက်၌ ပေါ်နေသောအရပ်မှ ဖြတ်ခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ ပါရာဇိကဟု ဆိုသည်၊ ရေအတွင်း မြုပ်နေရာမှဖြတ်လျှင် ရေကပေါ်မှ ပါရာဇိက။] စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤကြာတို့တွင်၊ ဥပ္ပလဇာတိကာနံ–ဥပ္ပလဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊

ဥပ္ပလာဒီသု။ ။ အာဒိဖြင့် ပဒုမ, ပုဏ္ဍရိကတို့ကိုယူ၊ ရတ္တံ ပဒုမံ, သေတံ ပုဏ္ဍရိကံ၊ သေတံ ဝါ ပဒုမံ၊ ရတ္တံ ပုဏ္ဍရိကံ၊ အထ ဝါ ရတ္တံ ဝါ ဟောတု သေတံ ဝါ၊ သတပတ္တံ – ပုဏ္ဍရိကံ။

ယာဝ–လောက်၊ ဧကသိဳ ပိ–သော၊ ပသေ–ဘေး၌၊ ဝါကော–လျှော်မျှင်သည်၊ န ဆိဇ္ဇတိ–မပြတ်သေး၊ တာဝ–လောက်၊ ရက္ခတိ–၏၊ ပန–ကား၊ ပဒုမဇာတိကာနံ–ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ ဒဏ္ဍေ–အရိုးကို၊ ဆိန္နေ–ဖြတ်အပ်ပြီးသော်၊ အဗ္ဘန္တရေ–အတွင်း၌၊ သုတ္တံ–ချည်သည်၊ အစ္ဆိန္နံ–မပြတ်သေးသည်၊ (သမာနံ)ပိ, န ရက္ခတိ– ပါရာဇိကမှ မစောင့်၊ သာမိကေဟိ–တို့သည်၊ ဆိန္ဒိတွာ, ထပိတာနိ–ကုန်သော၊ ဥပ္ပလာဒီနိ–ကြာညိုအစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ ယံ–အကြင်ကြာ သည်၊ ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုကို၊ ပူရေတိ–ပြည့်စေ၏၊ တသ္မိံ–ထိုကြာကို၊ ဥဒ္ဒတေ– ရေမှ ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဟတ္ထကဗဒ္ဓါနိ–ကြာစည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော ကြာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ [ပန်းဆယ်ပွင့်ကို စုပေါင်းစည်းထားအပ်သော ကြာစည်းကို "ဟတ္ထက"ဟုခေါ်သည်။] ယသ္မိံ ဟတ္ထကေ–အကြင်ကြာစည်း၌၊ ဝတ္ထု–သည်၊ ပူရတိ–၏၊ တသ္မိံ–ထိုကြာစည်းကို၊ ဥဒ္ဒတေ–ရေမှ ထုတ်ယူအပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘာရဗဒ္ဓါနိ–ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သောကြာတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ပန်းအစည်းများစွာ ဖွဲ့ထားအပ်သည်ကို "ဘာရဗဒ္ဓ"ဟုခေါ်၏။] တံ ဘာရံ–ထို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို၊ ဆန္နံ–ကုန်သော၊ အာကာရာနံ–တို့တွင်၊ ပေ၊ ဓာရေန္တဿ–၏၊ ဘူမဋ္ဌကုမ္ဘိယံ–မြေ၌တည်သော အိုး၌၊ ဝုတ္တနယေန ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဒီဃနာဠာနိ–ရှည်သောရိုးတံရှိကုန်သော၊ ဥပ္ပလာဒီနိ–ကြာညိုအစရှိသည်တို့ သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ ပုပ္ဖေသုဝါ–အပွင့်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ နာဠေသုဝါ–ရိုးတံတို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝေဏိံ–အထုံးကို၊ ကတွာ, ဥဒကပိဋ္ဌေ–ရေအပြင်၌၊ ရုက္ခမူလေဟိ–ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်၊ (ထပေန္တိ ဗန္ဓန္တိ တို့၌စပ်။) တိဏာနိ–တို့ကို၊ သန္ထရိတွာ–ဖြန့်ခင်း၍၊ ထပေန္တိဝါ–ထားသော်လည်း ထားတတ်ကုန်၏၊ ဗန္ဓန္တိဝါ–ဖွဲ့ချည်သော်လည်း ဖွဲ့ချည်တတ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုကြာပွင့်တို့၏၊ ဒီဃတော–အလျားမှ၊ ပုပ္ဖဂ္ဂေနစ–အပွင့်ဖျားလည်းကောင်း၊ နာဠန္တေနစ–ရိုးတံဖျားလည်းကောင်း၊ တိရိယံ–ဖီလာ၌၊ ပရိယန္တေဟိ–အစွန်တို့လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန–လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓံ–၌၊ ဥပရိ–အပေါ်၌၊ ဋ္ဌိတဿ–တည်သောကြာ၏၊ ပိဋ္ဌိယာ–ရေအပြင်လည်းကောင်း၊ ဌာနတော–သို့၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောပိ–အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊

ပုပ္ဖေသုဝါ၊ ပေ၊ ဗန္ဓန္တိ။ ။ ကြာတို့ကို စုပေါင်း ထုံးဖွဲ့အပ်ပြီးလျှင်, ရေပြင်၌ ကြိုး ၂ချောင်းထား၊ ထိုကြိုးပေါ်၌ မြက်များကိုဖြန့်၊ ထိုမြက်ပေါ်၌ ကြာထုံးများကိုထား၍ အောက်က ခံထားသော ကြိုး ၂ချောင်းကို ပန်းတွေ၏ အပေါ်၌ တင်ထားခြင်း သို့မဟုတ်–ဖွဲ့ချည်ထားခြင်းကို ဆိုသတတ်။

ဥဒကပိဋ္ဌိယံ–ရေအပြင်၌၊ ထပိတ ပုပ္ဖကလာပကံ–ထားအပ်သော ပန်းစည်း ငယ်ကို၊ ဥဒကံ–ကို၊ စာလေတွာ–လှုပ်စေ၍၊ ဝီစိံ–လှိုင်းကို၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ–ထစေ၍၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–မျှလည်း၊ ယထာဋ္ဌိတဋ္ဌာနတော–တည်မြဲတိုင်းသောအရပ်မှ၊ စာဝေတိ၊ (တသ–ထိုရဟန်း၏၊) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ထိုဘက်အစွန်းသည့် ထိအပ်သောရပ်ကို ဤဘက်အစွန်းက တစ်ဆံဖျားမျှလွန်လျှင် ပါရာဇိကံ၊] ပန–သို့မဟုတ်၊ ဧတ္တ–ဤ အရပ်သို့၊ [သူမှန်းထားအပ်သောအရပ်သို့–ဟူလို၊] ဂတံ–ရောက်သောကြာစည်းကို၊ ဂဟေဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အထပရိကပ္ပေတိ–အကယ်၍ကြံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာဝရက္ခတိ၊ [ဌာနာစာဝန ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပါရာဇိက မကျသေး–ဟူလို၊] ပန–အနွယကား၊ ဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ဥဒ္ဓရတော–ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ၊) ဥဒကတော–မှ၊ အစ္စုဂ္ဂတဿ–ပေါ်တက်သော၊ ပုပ္ဖဿ–အပွင့်၏၊ သကလံ–သော၊ ဥဒကံ–သည်၊ [ဒဏ္ဍေန ဖုဋ္ဌေ ကာသဂတံ သကလမုဒကံ=အရိုးတံနှင့်ထိနေသော ရေအားလုံးကိုဆိုသည်၊ ရေပြင်အားလုံးမဟုတ်။] ဌာနံ–တည်း၊ တံ–ထိုအပွင့်ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ–နုတ်၍၊ ဥဇုကံ–ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဥဒ္ဓရန္တဿ–၏၊ နာဠန္တေ–အရိုးတံအစွန်းသည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ–မျှ၊ ဥဒကတော–မှ၊ အတိက္ကန္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပုပ္ဖေ–တို့ကို၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ အပနာမေတွာ–ဘေးသို့ညွှတ်စေ၍၊ အာကမုန္တော–လျက်၊ ဥပ္ပါဋေတိ–အံ့၊ ဥဒကံ–သည်၊ ဌာနံ–သည်၊ န–မဟုတ်၊ ဥပ္ပါဋိတမတ္တေ–နုတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ကလာပဗဒ္ဓါနိ–အစည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ–တို့ကို၊ ဥဒကဋ္ဌာနေ၀ါ–ရေဟူသောအရပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခေ၀ါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆေ၀ါ–ချုံ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပေန္တိ၊ ဗန္ဓနံ–ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးကို၊ အမောစေတွာ–မဖြေမူ၍၊ ဣတောစိတောစ, ကရောန္တဿ–၏၊ ဌာနာစာဝနံ–ဖြစ်ရုံမျှဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးကို၊ မုတ္တမတ္တေ–ဖြေအပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပဌမံ, ဗန္ဓနံ–ကို၊ မောစေတွာ–ဖြေ၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဟရတိ–တည်ရာအရပ်မှ ဆောင်အံ့၊ ဧတ္တ–ဤသို့ဆောင်ရာ၌၊ ပေ၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဣဒံ ဥဘယံ–ဤနှစ်ပါးစုံသော စကားကို၊ [“ဗန္ဓနံ အမောစေတွာ၊ပေ၊ပါရာဇိကံ”သည်

ပုပ္ဖေ ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ ဌာနံ။ ။ ရေ့ဝါကျမှ “ဥဒကတော အစ္စုဂ္ဂတဿ” လိုက်စေ၍ ရေမှပေါ်တက်နေသောအပွင့်ကို “ပုပ္ဖေ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအပွင့်ကိုကိုင်၍ နဂိုဌာန မဟုတ်သော ဘေးက တစ်စပ်တည်းနေသော ရေထဲသို့ ညွတ်စေပြီးမှ ဆွဲငင်နုတ်ယူလျှင် ရေက မပေါ်သေးသော်လည်း နုတ်ပြီးလျှင် ပါရာဇိက။

စကားတစ်ရပ်၊ "ပဋ္ဌမံ၊ ပေ၊ ဍ္ဍာနပရိစ္ဆေဒေါ"သည် စကားတစ်ရပ်၊] **မဟာပစ္စရိယာဒိသု**–တို့၌၊ ဝုတ္တံ။

ပဒုမိနိယံ–ပဒုမ္မာကြာရှိသောချုံ၌၊ [ပဒုမိနိယန္တိ –ပဒုမဂစ္ဆေ။] ပုပ္ဖါနိ–တို့ကို၊ ပဒုမိနိယာ–ပဒုမ္မာကြာချုံနှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ဂဏ်ိတုကာမဿ–၏၊ ပုပ္ဖနာဠေဟိစ–အပွင့်ရိုးတံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တနာဠေဟိစ–အရွက်ရိုးတံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဖုဋ္ဌဥဒကဝသေန–ထိအပ်သောရေ၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓစ္ဆေဝ–၌လည်းကောင်း၊ တိရိယဉ္စ–ဖီလာအရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဍ္ဍာနပရိစ္ဆေဒေါ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ပန–ဆက်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ–သည်၊ တံ ပဒုမိနိံ–ကို၊ အနုပ္ပါဠေတွာ–၍၊ ပုပ္ဖာနိဝါ–အပွင့်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တာနိဝါ–တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနောမိမိ၏ဘက်သို့၊ အဘိမုခံ–ရှေ့ရှု၊ အာကမ္ပန္တဿ–လသော်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပုပ္ဖပတ္တနာဠေ–အပွင့်ရိုးတံ, အရွက်ရိုးတံတို့ကို၊ ဍ္ဍာနတော၊ အစာဝေတွာပိ၊ ပေ၊ ပဉ္စာ–၌၊ ပုပ္ဖပတ္တနာဠေသု–အပွင့်ရိုးတံ, အရွက်ရိုးတံတို့ကို၊ ဍ္ဍာနာ, စာဝိတေသု–ရွေ့စေအပ်ကုန်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥပ္ပါဋိတာယ–သော၊ ပဒုမိနိယာ–၌၊ [သူတစ်ပါးတို့က သူတို့ဖို့ နုတ်အပ်ပြီးသော ပဒုမ္မာကြာချုံ၌။] ပုပ္ဖံ–ကို၊ ဂဏှန္တောပန–ယူသောရဟန်းကိုကား၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အဂ္ဃါပေတွာ–အဖိုးဖြတ်စေ၍၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဗဟိ–၌၊ ထပိတေ–သော၊ ရာသိကတကလာပဗဒ္ဓဘာရဗဒ္ဓပုပ္ဖေပိ–အစုပြုအပ်သောပန်း, အစည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောပန်း, ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောပန်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော။

ဘိသံဝါ–ကြာစွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မုဠာလံဝါ–ကြာရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပါဋေန္တဿ သဘ္ဘော သာမညကံစပ်။) ယေန–အကြင်ကြာစွယ်ဖြင့်၊ ဝါ–အကြင်ကြာရင်းဖြင့်၊ ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ၊ တံ–ထိုကြာစွယ်ကို၊ ဝါ–ထိုကြာရင်းကို၊

ဗဟိထပိတေ။ ။ရေမှပြင်ဘက်၌ ထားအပ်သော ရာသိကတပန်း, ကြာစည်းအငယ်စားဖြစ်အောင်ဖွဲ့အပ်သော ကလာပဗဒ္ဓပန်း, ကြာစည်းအများပေါင်း၍ ထမ်းရလောက်အောင် ထုပ်ပိုးထားအပ်သော ဘာရဗဒ္ဓကြာပန်း။ [ဟတ္ထကဝသေန ခုဒ္ဒကံ ကတွာ ဗဒ္ဓံ ကလာပဗဒ္ဓံ၊ ဘာရဗဒ္ဓံနာမ သိသဘာရာဒိဝသေန ဗဒ္ဓံ။– ဝိမတိ။]

ဘိသမုလာဠ။ ။ အဘိဓာန်(၆၈၇)၌ ကြာစွယ်အနက်ဟော ပရိယာယ် ၂ပုဒ်ဟု ဆိုထား၏၊ နိဿယသစ်၌ "မုလာဠမ္ဘိ သေတရတ္တုပဒုမာနံ မူလံ– ကြာရင်း၊ ဘိသ(ဗိသ) န္တိ တေသံယေဝ ကန္ဒ (ကြာဥ)"ဟူသော ဝဏ်ိသံယုတ် ဋီကာကိုပြ၍ ထို ၂ပုဒ်၏အနက်ကို ခွဲခြားထားတော်မူ၏၊ သာရတ္ထ ဝိမတိတို့၌ "မုလာဠမ္ဘိ– ကန္ဒံ" ဟု ဝဏ်ိသံယုတ်ဋီကာမှ ပြောင်းပြန်ဖွင့်၏။

ဥပ္ပါဒေန္တဿ–နုတ်သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဓေတ္တ–ဤကြာစွယ်ကြာရင်းတို့၌၊ ကဒ္ဒမေ–ညွန်၌၊ ဖုဋ္ဌောကာသဝသေန–ထိအပ်သော အရပ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဌာနံ–ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ–ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ တာနိ–ထိုကြာစွယ် ကြာရင်းတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တဿ–၏၊ သုခုမမ္ပိ–သိမ်မွေ့သေးငယ်သည်လည်းဖြစ်သော။ မူလံ–အမြစ်သည်၊ အစ္ဆိန္နံ–မပြတ်သေးသည်၊ ဟောတိ–အံ့၊ တာဝရက္ခတိ၊ ဘိသပဗ္ဗေ–ကြာစွယ်အဆစ်၌၊ ဇာတံ–ပေါက်သော၊ ပတ္တံဝါ–အရွက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖံဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ရှိတတ်၏၊ [ဣဒံ ကဒ္ဒမဿ အန္တော ပဝိသိတွာ ဋ္ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ=ညွန်တွင်း၌ဝင်နေသည်ကို ရည်ရွယ်သည်၊] တမ္ပိ–ထိုအရွက်အပွင့်သည်လည်း၊ (အစ္ဆိန္နံ ဟောတိ)၊ ရက္ခတိ၊ ဣတိ–သို့၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ**–၌သာ၊ ဝုတ္တံ၊ [အခြားအဋ္ဌကထာ၌မဆို–ဟူလို၊] ပန–ဆက်၊ ဘိသဂဏ္ဍိမ္ပိ–ကြာစွယ်အဆစ်၌၊ ယောဗ္ဗနပတ္တာနံ–အရွယ်ရောက်ကုန်သော လုပျိုတို့၏၊ မုခပိဠကာဝိယ–မျက်နှာ၌ပေါက်သောအဖုသည်ကဲ့သို့၊ ဝါ–မျက်နှာ၌ ပေါက်သောဝက်ခြံသည်ကဲ့သို့၊ ကဏ္ဍကော–ဆူးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ အယံ–ဤဆူးသည်၊ အဒီဃတ္တာ–မရှည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န· ရက္ခတိ၊ သေသံ–ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဥပ္ပလာဒီသု–တို့၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ။

သဿာမိကာနံ–ကုန်သော၊ မစ္ဆကစ္ဆပါနံ–ငါး, လိပ်တို့၏၊ ဝါပိအာဒီသု–ရေကန်အစရှိသည်တို့၌၊ သကလံ–သော၊ ဥဒကံ–သည်၊ ဌာနံ–တည်း၊ တသ္မာ, ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဗဒ္ဓနဋ္ဌာနေ–စောင့်ရှောက်ထားရာအရပ်၌၊ သဿာမိကံ–သော၊ မစ္ဆံ–ကို၊ ဗဠိသေနဝါ–ငါးမျှားချိတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဇာလေနဝါ–ပိုက်ကွန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကုမိနေနဝါ–မြုံးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေနဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှာတိ–ဖမ်းယူ၏၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ယေန မစ္ဆေန–ဖြင့်၊ ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ၊ တသ္မိံ–ထိုငါးကို၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–လည်း၊ ဥဒကတော, ဥဒ္ဓဋမတ္တေ–ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ကောစိ–အချို့သော၊ မစ္ဆော–သည်၊ ဂဟမာနော–ဖမ်းယူအပ်သော၊ ဣတော စိတော စ, ဓာဝတိ–ပြေး၏၊ အာကာသံဝါ–ကောင်းကင်သို့သော်လည်း၊ ဥပ္ပတတိ–ခုန်တတ်၏၊ တီရေဝါ–ကမ်း၌သော်လည်း၊ ပတတိ–ကျ၏၊ တံ–ထိုငါးကို၊ (သာမညကံ)၊ အာကာသေ–၌၊ ဋ္ဌိတံဝါ–တည်သောငါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ တီရေ–၌၊ ပတိတံဝါ–ကျသောငါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှတောပိ ပါရာဇိကမေဝ၊ ကစ္ဆပမ္ပိ–ကိုလည်း၊ ဗဟိ–၌၊ ဂေါစရတ္ထံ–ကျက်စားရာအကျိုးငှာ၊ ဂတံ–ရောက်နေသောလိပ်ကို၊ ဂဏှတော–၏၊ ဓေသဝ နယော၊ ပန– ဆက်၊ ဥဒကဋ္ဌံ– ရေ၌တည်သော လိပ်ကို၊ ဥဒကာ,

မောစယတော–လွှတ်စေသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန–ကား၊ တေသု တေသုဇနပဒေသု–တို့၌၊ သဗ္ဗသာဓာရဏာသံ–အလုံးစုံသော လူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ မဟာတဠာကသ္မ–ရေကန်ကြီး၏၊ နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ–ရေထုတ် မြောင်းပြွန်ကို၊ [ဝါပိယာ ဥဒကဿ နိက္ခမနမဂ္ဂံ] နိဿာယ–၍၊ သဗ္ဗသာဓာရဏ မေဝ–အလုံးစုံသော လူတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကုန္နဒီသဒိသံ–မြစ် ငယ်နှင့်တူသော၊ ဥဒကဝါဟကံ–ရေကိုဆောင်ကြောင်း မြောင်းကြီးကို၊ ခဏန္တိ–တူး တတ်ကုန်၏၊ တတော–ထိုရေမြောင်းကြီးမှ၊ ခုဒ္ဒက မာတိကာယော–မြောင်းငယ်တို့ ကို၊ နီဟရိတွာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝါ–သွယ်၍၊ မာတိကာ ကောဋိယံ–ရေမြောင်းအစွန် ၌၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ ဝဠဉ္ဇနတ္ထာယ–သုံးစွဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဝါဋေ–တွင်း တို့ကို၊ ခဏန္တိ–ကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ တေသံ–ထိုလူတို့၏၊ ယဒါ၊ ဥဒကေန–ဖြင့်၊ အတ္ထော–အလိုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဒါ, အာဝါဋေ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒက မာတိကာယော–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒကဝါဟကဥ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊သောဓေတွာ– သုတ်သင်၍၊ ဝါ–ရှင်းလင်း၍၊ နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ–ကို၊ ဥဂ္ဃါဋေန္တိ–ဖွင့်ကြကုန်၏၊ တတော– ထိုပြွန်မှ၊ ဥဒကေန သဒ္ဓိံ၊ ပေ၊ အာဝါဋေ–၌၊ ပတွာ, ဝသန္တိ–န်၏၊ တတ္ထ–ထိုငါး တို့တွင်၊ တဠာကေစ–ရေကန်၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကဝါဟကေသုစ–တို့၌လည်းကောင်း၊ မစ္ဆေ–တို့ကို၊ ဂဏှန္တေ–ဖမ်းယူသူတို့ကို၊ န နိဝါရေန္တိ၊ [အများဆိုင်ဖြစ်သောကြောင့် မတားမြစ်ကြ။] ပန–အနွယကား၊ ခုဒ္ဒကာသု–ကုန်သော၊ အတ္တနော အတ္တနော, မာတိကာသု–တို့၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကအာဝါဋေသုစ–ရေတွင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ ပဝိဋ္ဌမစ္ဆေ–ဝင်ပြီးကုန်သော ငါးတို့ကို၊ ဂဏိတုံ–ငှါ၊ ဝါ–ဖမ်းယူခွင့်ကို၊ န ဒေန္တိ– မပေးကြကုန်၊ နိဝါရေန္တိ–တားမြစ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ–ထို ငါးတို့တွင်၊ ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ တဠာကေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂဏှာတိ–၏၊ အဝဟာရေန– ခိုးခြင်းဖြင့်၊ သော–ထိုရဟန်းကို၊ န ကာရေတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ ခုဒ္ဒကမာတိကာသု– တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ အာဝါဋေသု ဝါ – တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိဋ္ဌ– ဝင်ပြီး ငါးကို၊၊ ဂဏှန္တော–ဖမ်းယူသော ရဟန်းကို၊ ဂဟိတဿ–ဖမ်းအပ်သောငါး၏၊ အဂ္ဃဝသေန–တန်ဖိုး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော။

တတော– ထို မြောင်းငယ်မှ၊ ဝါ–ထို တွင်းမှ၊ ဂယှမာနော–ဖမ်းယူအပ်သော်၊ ဝါ–ဖမ်းယူအပ်သော၊ မစ္ဆော–သည်၊ ပေ၊ တံ–ထိုငါးကို၊ (သာမညာ၊) အာကာသဋ္ဌဝါ– ကောင်းကင်၌ တည်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ တီရဋ္ဌဝါ–ကမ်း၌ တည်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဥဒကဝိနိမုတ္တံ–ရေမှလွှတ်သောငါးကို၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊

ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ, အတ္တနော–၏၊ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ–သိမ်းပိုက်အပ်ရာအရပ်၌၊ ဠိတသေဝ–တည်သောငါး၏သာ၊ တေ–ထို လူတို့သည်၊ သာမိကာ–အရှင်တို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဝေရူပါ–ဤသို့သဘောရှိကုန်သော ငါးတို့သည်၊ [အာကာသဋ္ဌ ငါး; တီရဋ္ဌ ငါးတို့သည်။] တတ္ထဂတိကာ–ထိုကောင်းကင်၌ရောက်သော ငါး, ကမ်း၌ရောက်သော ငါးတို့နှင့် အလားတူကုန်၏၊ [တတ္ထ+ဂတာ တတ္ထဂတာ၊ တတ္ထ ဂတာဝိယာတိ တတ္ထဂတိကာ၊ ဏိကပစ္စည်း ဥပမာအနက်၌ သက်၊] ပေ၊ ပန– ဆက်၊ မစ္ဆော–သည်၊ ဂယှမာနော–သော်၊ အာဝါဋတော–မှ၊ ခုဒ္ဒကမာတိကံ–သို့၊ သစေ အာရုဟတိ–အကယ်၍ တက်သွားအံ့၊ (ဝေသတိ)၊ တတ္ထ–ထို မြောင်းငယ်၌၊ နံ–ထို ငါးကို၊ ဂဏှတောပိ–၏လည်း၊ အဝဟာရောယေဝ–ခိုးခြင်းသာတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ခုဒ္ဒကမာတိကာတော–မှ၊ ဥဒကဝါဟကံ–သို့၊ (အာရုဠှံ စ–တက်လာသော ငါးကိုလည်း ကောင်း၊) တတော–ထိုရေကို ဆောင်ကြောင်း မြောင်းကြီးမှ၊ တဠာကံ–သို့၊ အာရုဠှံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ။ [သဗ္ဗသာဓာရဏဖြစ်၍ မည်သူမျှ မပိုင်သော အရပ်၌နေသော ငါးကို ဖမ်းယူသောကြောင့်တည်း။]

ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ အာဝါဋတော–မှ၊ ဘတ္တသိတ္ထေဟိ–ထမင်းလုံးတို့ဖြင့်၊ ပလောဘေတွာ–ဖြားယောင်း၍၊ မာတိကံ–သို့၊ အာရောပေတွာ–တက်ရောက်စေ၍၊ ဂဏှာတိ–၏၊ (တဿ–ထိုရဟန်း၏၊) အဝဟာရောဝ–သာတည်း၊ ပန–ဆက်၊ တတော–ထိုမြောင်းမှ၊ ပလောဘေတွာ၊ ပေ၊ ပန–ကား၊ ကေစိ–အချို့လူတို့သည်၊ ကုတောစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနတော–အလုံးစုံ သောလူတို့နှင့် ဆက်ဆံသောအရပ်မှ၊ မစ္ဆေ–တို့ကို၊ အာနေတွာ, ပစ္ဆိမဝတ္ထုဘာဂေ– နောက်ဆုံးတည်ရာအဖို့ဖြစ်သော၊ ဥဒကအာဝါဋေ–၌၊ ခိပိတွာ–ချ၍၊ ပေါသေတွာ–မွေးမြူ၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ–၌၊ ဒွတ္တိဏိ–၂ကောင် ၃ကောင်သောငါးတို့ကို၊ ဥတ္တရိ ဘင်္ဂတ္ထာယ–လက်သုတ်ဟင်းလျာအကျိုးငှာ၊ မာရေန္တိ–သတ်ကုန်၏၊ ဝေရူပံ–သော၊ မစ္ဆံ–ကို၊ (သာမည)၊ ဥဒကေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အရပ်၌၊ ဠိတံ–တည်သောငါးကို၊ (ဝိသေသ–ကံ)ဂဏှတော– ၏၊ အဝဟာရောဝ၊ [ကိုယ်ပိုင် အဖြစ်ဖြင့် မွေးထားအပ်သောကြောင့်တည်း။] ကစ္ဆပေပိ ဧသေဝ နယော။

ပန–ကား၊ နိဒါဃကာလေ–နွေအခါ၌၊ နဒီယာ–၏၊ သောတေ–ရေအလျဉ်သည်၊ ပစ္ဆိန္နေ–ပြတ်စဲလသော်၊ ကတ္ထစိ–သော၊ နိန္နဋ္ဌာနေ–ချိုင့်ဝှမ်းသောအရပ်၌၊ ဥဒကံ–သည်၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုရေအိုင်၌၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ မစ္ဆာနံ–တို့၏၊

ဝိနာသာယ–ပျက်စီးခြင်းငှာ၊ မဒနုဖလဝိသာဒီနိ–မှုးယစ်ကြောင်းအသီး, အဆိပ် အစရှိသည်တို့ကို၊ [ရှေးနိဿယ၌ "မဒနဖလ–သမင်စာသီး"ဟုပေး၏၊] ပက္ခိပိတွာ–ထည့်ခတ်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ–န်၏၊ မဇ္ဈာ–တို့သည်၊ တာနိ–ထိုမှုးယစ်ကြောင်း အသီး, အဆိပ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တာ–ခဲစားကုန်လသော်၊ မရိတွာ–၍၊ ဥတ္တာနာ–ပက်လက်တို့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥဒကေ–၌၊ ပိလဝန္တာ–ပေါ်ကုန်လျက်၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ ယော–ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ–ထိုရေအိုင်သို့၊ ဂ>ဩ–၍၊ ယာဝ–လောက်၊ သာမိကာ–တို့သည်၊ နာဂစ္ဆန္တိ–န်သေး၊ တာဝ–ထိုမလာသေးမီ၊ ဣမေ မဇ္ဈေ–တို့ကို၊ ဂဏှိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ကြံ၍၊ ဂဏှာတိ–အံ့၊ အဂ္ဃဝသေန–တန်ဖိုး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော–၏၊ ပံသုကူလသညာယ–ပံသုကူဟူသောအမှတ်သညာဖြင့်၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော–သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အဝဟာရမရှိပါသော်လည်း၊ အာဟရာပေန္တေ–ဥစ္စာရှင်တို့က ပြန်၍ဆောင်စေလသော်၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ–သည်၊ (ဟောတိ)။

မစ္ဆဝိသံ–ငါးတို့ကို သေစေတတ်သောအဆိပ်ကို၊ ပက္ခိပိတွာ–၍၊ ဂတမနုဿာ–တို့သည်၊ ဘာဇနာနိ–တို့ကို၊ အာဟရိတွာ–၍၊ ပူရေတွာ–၍၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ယာဝ–လောက်၊ ပုနပိ–လည်း၊ အာဂစ္ဆိဿာမ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ သာလယာ–အာလယရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ တာဝ–လောက်၊ တေ–ထိုငါးတို့သည်၊ သဿာမိကမစ္ဆာဝ–ပိုင်ရှင်ရှိသောငါးတို့သာတည်း၊ ပန–ကား၊ ယဒါ–၌၊ တေ–ထို အဆိပ်ခတ်သွားသူတို့သည်၊ အမှာကံ–တို့အား၊ အလံ–တော်လောက်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ နိရာလယာ–အာလယမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပက္ကမန္တိ–န်၏၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋံ၊ ပံသုကူလသညိဿ (ဂဏှန္တဿ) အနာပတ္တိ၊ စ–ဆက်၊ မစ္ဆကစ္ဆပေသု–တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝိဒိတောယထာ–ကဲ့သို့၊)ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗာယပိ–သော၊ သြဒကဇာတိယာ–ရေ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏အမျိုး၌၊ [ဥဒကေ+ဘဝါ သြဒကာ၊ သြဒကာနံ+ဇာတိ သြဒကဇာတိ၊] ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ–တည်း၊ ...

ဥဒကဋ္ဌကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ဒုတိယအုပ် တစ်ခန်းရပ်။

* * * * *